SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 280 | Budyšin — Póndźelu 2. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Mussolini nědhušich zwjazkarjow napomina

Mussolini je njedźelu sastupjerki organisazijow wojeskich maćerjow a wojerskich wudowow pschijak. Tutymaj organisazijomaj je žo poručiło, to matej wobarańske wojowanje pschećiwo sankzijam we wschitkich italskich prowinzach nawjedowaćz. Mussolini k sastupjerkam rěčeschе a rjekny, so tu žynjozy a mužojo tych žonow, kiž wón dźensa pschijima, padnyli, so bychu wothroženu Franzowsku a Belgiku, kiž běsche žo nadpadła, wukhowali. Woni tu rjekowzy wojowali, so bychu na konzu dobyrje pola Vettoria Benета dobyli.

Kóždy z tuthych nědhuschich swjatkarskich mozow dźensa njejschećeceej bomby podawa a Italiju, kiž je mać kulturny a narodny kraj wjele wulkich mužow, na ton žamy skhodźił staja kaž barbarsku Abeźynsku.

S hospodarskimi sankzijemi žo Italska njemóže cźežko potrjechić, dokelž nichtó nima posadźa, kelko reserwnje wozy tu je. Italska móže žo jenož z moralisej stronu sankzijow franić.

*

„Hłóž Italskeje", njedźelski cźasopyiš polhamtiskich nowin „Giornale d'Italia", pisče, so 56 zivilisowanym krajam a knježerstwam dźensa maćerje napschećo steja, kiž njewojowaja jenož jako italske staćanki, **ale jako wjeschći wonjeschcejceneho wopora swojich staknje padnyenych.**

Cźasopyiš pschipomnja, so je Italskej nětdy mózno było, so žwětoweje wójny sdalowaćz a Franzowsku, Jendźelsku a Belgisku jich wožudej pschewostajiłz. Tehdy bu-dyšnje wona mohła bjes kóždeho stracha žywoje mozy za swoju afrikansku wójnu nakoječ a budyšnje žwoje kolonialne praschenje w Abeźynskej mohła lóžo rosrjěšaćz hacź nětkole. Swjatkarjo žwětoweje wójny maju žo Italskej wjele dźakowaćz. Shromadźenje italskich žonow je tohodła rozsudźaze wójnske sadźerjenje.

*

Pschedźydstwo swjatka italskich frontskich wojowarjow je wobsamknło, so maju wschitke jeho žobustawy medaillu njesynarodneho swjatła wójnskich wobdźělnikow wotpo-sołaćz, dokelž je tuta medailla nětkole hódnosć jako znamjo solidarnosće shubiła.

Zawjeru petrolejoweho dowoza italska hišće jako přičinu k wójnje njewobhladuje

Italske protestowanje pschećiwo sawrenju petrolejo-weho dowoza do Italskeje, kiž běsche italski późłanz Cerutti franzowskemu knježerstwu wuprajił, běchu franzowske nowiny hižo jako pschipowědźenje wójny wobhladowałe. Tuto franzowske wukładowanja italskeho postupowanja pak italskemu knježerstwu, kaž žo sda, pschedałeko žaha. W italskich nowinach je žo w poślednich dnjach rozkładło, so drje Italska sawrjenje petrolejoweho wuwoza jako njepschećeelske smyślenje wuležuje, tola je njewobhladuje jako nje-pschećeelske postupowanje, kiž budźiske dyrbjało k wójnje mjes Italskej a sankzijowymi statami dowjesć. W italskich nowinach žo spyta dopokasaćz, so Italcejenjo su wójnu, kotraž by žnadź mohła je sakasa petrolejoweho wuwoza nastaćz, njeżadaju. Nowiny „Stampa" pisaju, so budże Italska rozschérjenje sankzijow na wuhło a petrolej jako bónt wobhladowaćz, kiž žo njehodźi pschenjećiłz.

Starosć francowskeho nowinarstwa

Wschelake Parizjske nowiny žu žo žobotu wožebje s napjatosću saberałe, kotraž mjes Jendźelskej a Italskej knježi. Wone žłebi wo pschichodźe tchěrno wulke starosće cźinja. Tak pisaju na pschikład nowiny „Four", so je ko jendźelske knježerstwo krucze rozhudźiło, **wójnu w Abeźynskej tak rucze kaž možno skónczeć, niż pak s dobyczom jeneje wobeju wojowazeju mozow, ale se sadschenjom Italskeje,** kaž je to minister Eden prajił. Tajke postupowanje pak po nječim k powschitkownej wójnje dowjedźe.

Nowiny pschi tuthym położenju wožebje Franzowsku wobžarnja, dokelž wona nima žanych sajimow w Sźerjedźo-sewskim morju a Egiptowskej, wona tej njetrjeba pucź do połodnischeje Afriki abo Jndiskeje sakitowaćz. Njedźiwajcy teho pak žo wot njeje žada, so by žo brónjow pschećiwo Italskej pschimała a tutu ruczisco na kolenje nusowała. W Franzowskej nichtó njepreje, so ma Jendźelska prawo k žwojemu postupowanju. Tola dyrbi žo tej pschijótnaćz, so ma Franzowska tej žwoje žamžne myzle a dyrbi tej žwoje sajimy sakitowaćz.

Italsko-abesynska wójna

Italske wyschnosće běchu wobydlerstwu we wobžadźe-nym kraju brónje wostajili. Muspěch tuteje pschecźelnosće pak běsche, so njewěsće elementy ludźi naschcźiwnachu a měr zajachu. Tehodła je nowy italski najwyschschi roskasowaŕ w raśischej Afriży, Badoglio, pschikasał, **so maju žo wo-bydlerstwu we wobžadźenym kraju brónje zebraćz.** S tym je Badoglio njedostatk wotfrontu, kiž běsche žo w poślед-nich njedźelach njeluhkutkował.

Hačrunjež italske wyschsche roskasowarstwo wo hiba-nich italskeho wójska na połnocnej froncze mało wo-jowaja, może pak žo po hamtiskich rosprawach a krótkich njeswjerjenjach trochu žudźiłz, kak na froncze stej. **Wěste je, so je połnocna fronta roscźahuje.** Někto žo italske wójsko cźej pola rěki Takasee a jeho prawym pschitoku Ghewje stupa. Korps domorodnych wojakow w Tembienskej pro-winzy postupuje. Njepschecźelske wotdźělenja su sadnje wot-dźelenje jeneje italskeje divizije nadpadłe. Pschi wojowa-nju padźechu jedyn italski domorodny wojak a dźesać Abeźynjanow.

S Asmary žo powě, **so žylne abeźynske kolonny** mjes jezorom Aschangi a horami Amba Alagźi postupuja. Abe-žynska kžejska cźelna garda je na połnóznu frontu dóschła.

Krwawne w Jiwanja zady połnócneje fronty?

Abeźynjenjo powědźichu wo cźeśich wojowanjach, kiž bo 65 kilometrow k połnocy wot Makalle, potajkim jadu jeszitschcejow italskeho wójska, wotmětwaju. Tute wojowanja bježa někotre dny trajachu a běchu jara sažałke. Abeźynje-nja dźesa sadźewaćz, so bychu Italcejenjo wojakow, zu-rodu a wójnišku potrjebu po dróży z Adduy do Makalle dowjezli. Kaj žo ſ abeźynskeje strony zhoni, žu Italcejenjo pschi tuthych wojowanjach wjele ludźi shubili.

Na połodnischej froncze we wotrěźku pola města Dolo wójsko wjerca Destty w poślednich dnjach žiwischo wojo-wałe. Kěžorowy wschcźeśer ſ hwězdow je wschcźił, so w tuthym wotrěźku na jenym schtwórtku w dezembru k wulkej bitwje dóńdźe, kiž žo ja Abeźynjanow sbožownje skónczi.

Cežke zastaranje z cyrobu na połodnišej fronće

Pschekupzy w Adenje (w jendźelskim pschistawnym měrcze w Arabskej) žu powědali, so maju žo Italcejenjo na połodnischej froncze wulzu ſ wobcźežnosćemi pschi za-staranju ſ cyrobu bdźiłz. Hłowna pschicźina je, so wumo-žowaze firmy w Adenje jenož hischcze za hotowe pjenjezy cyrobu podawaju. Tohodła na froncze wožebje zokor, žito, muka a mydło pobrachuja. Adenjzy pschekupzy prajа, so Italcejenjo w Ogadenskej njemóža bjez bjes cyroby, kiž žo ſ druhich krajow dowožuje. Tam niczo njerosće a trans-portow ſ Italskeje bywa dźeń a mjenje. To wšo tej na wojowanje skutkuje. S hłódnym žołdkom wojazy njemóža wojowaćz.

Za zhromadne dźełło mjez Němskej a Francowskej

Kaž hižo pisachmy, je žo pjatk wjeczor franzowsko-němske sjednoczenstwo w Parizu, kiž je žo hakle njedawno salożiło, k žwojemu prěnjemu wjeschemu skhadźowanju schło. Němski sportski wjednik ſ Tschammer a Osten je w franzowskej rěczi pschednoschował. Wjeczor je žo jara derje poradźił. Wjele pschitomnych Franzowzow a Němcow mó-jeschе wjes žobu žwoje myzle rospominaćz.

Hdyž běsche president franzowsko-němskeho sjednoczen-stwa ſtawu na wjednika a němski późłanz ſtawu na pre-sidenta franzowskeje republiki wunjeſł, kommandant L'Hopital hoſći ſ wutrobnymi ſtowami witasche. Wón rjekny, so je ſtebi franzowsko-němske sjednoczenstwo jako žwój nadawk stajiło, so pribatne a ſtatne poćahi mjes Franzowskej a Němskej w kóždym nastupanju spěchuje. To płaći wožebje w duchownym, wědomostnym, wumětwowskim a sportiſkim nastupanju. S lěpschim dorozumjenjom ma žo k dorosumjenju a krućenju europiskeho měra pschinoschowaćz. **Ludosć k wótczinje, kotraž dyrbi kóždeho stacźana napjelnicź, njeje na žadyn pad ſ pschi-cźinu njefrosumjenja druhich krajow.** Kommandant L'Ho-pital na konzu žwojeje rěcze praji, so dyrbimy žo nadźiecź, **so dźeń pschińdźe, na kotrymž mózetaj naschej wulkej kraj w ſpośnaću ważnosće bjeſtracha a měra dowerjenja polne ſtromadne dźełło sapoczecź.**

Profesor ſ Arnim žo franzowskemu rěcznikej dźako-wasche a pschišłomni, so je žo němsko-franzowske towar-stwo w Parizu a Barlinje pschipadnje założiło. Jadyn pschipad pak njeje, so tu na woběmaj stronomaj wójnsky wobdźělnišy sjednoczenstwje założili. Woni jenicźzy wědźa, schto wójna wosnamjenja a so młodźimi wutrupja. Pro-fesor ſ Arnim žwoje pschekwjedčenje wuprajі, so mója ludy žłebi žwoje prawo na žiwjenje tej bjes wójny ſwě-cźiłz. Němzy pak je twjerdźiſna pschecźiwo bolschewizmej a tak schkit za zbku Europu.

Wjeczor ſkónczi žo ſ krótkimaj pschedwjedźenjomaj žwětowych wobrasow, kiž žo na blišše olympiske hry po-cźahowachu.

Němski sportski wjednik pola Lavala

Franzowski ministerski president Laval je žobotu w ſwonkownym ministerſtwje němskeho sportiſkeho wjednika ſ Tschammera a Ostena pschijał. Němski późłanz Roland Köster běsche pschitomny.

Ministerski president žo němskemu sportiſkemu wjedni-kej sa jeho pschednoschk wo pschihotach olympiſkich hrow dźakowasche a rjekny, so žo žiwje sa nje sajimuje. Němski sportiſki wjednik pschi rosrěcźowanju wožebje roskoš, kak maju olympiske hry sa měr mjes ludami dźełaćz. Wón franzowskemu ministerskemu presidentej pschilubi, so budźa aktiwni franzowšy sportarjo a franzowſzy hoſćo w Němskej wutrobnje witani

Franzowski olympiſki wubjerk je žobotu popołdnju k cźešći němskeho sportiſkeho wjednika wulke witanje wu-hotował.

Wójnſki minister Pietri je njedźelu k cźešći němskeho sportiſkeho wjednika žnědanje wuhotował.

Wo druhim Lavalowym dobyću w francowskej komorje

Wjetschina Parizjskich nowin je Lavalowe dobyće w franzowskej komorje runje tak špokojena ſapjała kaž jeho prěnje dobyće. W nowinach žo nadźija pokasuje, so Laval w bliščim cźaſu tej pośledni ſtrach pschewinje, kiž jeho knježerſtwu je ſtrony wojowarſkich ſwjatkow hrozy. „Echo de Paris" pisče, **so je wunoſchł pjatkowneho wothłokowa-nja najwjetſche wocźakowanja pschetrjechił.** Lavalowej finanznej a hospodarſkej politizy je žo powschitkownje pschibłožowało.

Nowiny „Journal" pisaju, so pjatkowne wothłokowa-nje ſkrućenje franka podpjera. Wojowarſke ſwjatki žu nowiny nimaju wjazy ſa ſtraſchne ſa Lavalowe knježerſtwo.

Njelubje pschekhwapjene žu wšo wulke nowiny oppo-ſizije, kaž „Populaire" a „Humanité". Marxiſtiske nowi-ny „Populaire" radikalnym ſozialiſtam porokuja, so žu ſa Lavalowy wuſpěch ſamolwiecźi.

Krajny cyrkwinski wubjerk je ze swoj m dźełom započał

Sa ſatku krajnu zyrkej ſałożeny wubjerk je popołd-nja 28. novembra wjedźeństwo krajiſeje zyrkwje pschej-wsał. Po krótkej rosmołwje ſ krajnym biſkopom pschedſ-ženja krajneho zyrkwinſkeho wubjerka, ſuperintendenta Fider, radow a pomožnych dźełacźerjow, kaž też ſastaj-nikow krajnozyrkwinſkeho hamta połstrowi, žo powołało na ſakoń ſtatneho ministra ſa zyrkwinſke naležnosće ſ 21. nov. 1935 wupraji nadźiju, so by žo žwěru a we pschesjednosći hromadże dźełało. Krajnozyrkwinſki wu-bjerk je wot ſchtwórtka w twarjenju krajnozyrkwinſkeho hamta žłebi wožebiły hórnom ſarjadował. Rěcźne hodźi-ny žu popołdnu a ſchtwórtk kóždeho tydźenja.

Pólski sejm so zwołał

Pólski tamny president je se swojim wukazom pólski sejm na swóje prěnje porjadne pohromadźenje swołał. Sejm budźe wo hospodarskim planje pólskeho stata wuradźowaś. Pohromadźenje budźe najskerje schwórtk 5. dezembra.

Krótke politiske powěsće

Herriot w Londonje.

Francowski minister Herriot je njedźelu do Londona pschijěł.. Wón so póndźelu sa cześtnego doktora Readingskeje univerzity pomjenuje. Jeho wopyt w tu chwilu njeje politiski wuznamny.

Konflikt mjes kralom Jurjom a Kondylisom.

Grichiski ministerski pschedsyda general Kondylis je so schwórtk s grichiskim kralom rozrěcował. Kral na tym wobstawa, so by so powschitkowna amnestija też na politiskich wjednikow, potajkim też na Venizelosa a Plastiraja, wupschestrěła. Knježerstwo pak tutemu kralowemu wotpohladej nochce pschihłosowaś.

Pschi taskich poměrach so wocakuje, so so druhe knježerstwo wutwori. Schwórtk popołdnju běsche so wójnski minister Papagos do kralowskeho hroda pscheprosył.

Amnestija w Grichiskej.

Sakoń grichiskeje amnestije je so njedźelu podpisał. S amnestiju (puschczenjom khłostanja sa politiske pschestupjenja) je wjele 750 wosobow potrjechi. S tutych je wjele 200 we wukraju žiwych.

Chinejske knježerstwo pscheciwo japanskemu knježerstwu protestowało.

Chinejske knježerstwo je pola japanskeho pósłanza w Nankingu wótrje protestowało. Wono so hórschi, so Japanska hibanje wo njewotwisnosći połnócneje Chiny spěchuje, so je dwórnischcza wobžadźila a železniski wobkhad bacźi.

Ze Serbow

W Budyschinje, 2. dezembra 1935.

Nase hrono za tu ón žoži dżeń

Hdyž maš w jenej słužbje mjerzanje, změješ w druhej snano wjetše. Přisłowo.

— **We wjedrje.** Sobotu wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer minus 4, najwyschscha dnjowa temperatura 9 stop. czopłoty. Njedźenja rano we 8 hodź. barometer 720, hygrometer minus 5, najnischscha temperatura w nozy 3 stop. czopłoty. — Nad Połnócnym morjom a nad Dantskej hyli nizina se zhromadnym wětrom ruce k ranju cźehnje. Wona so też se swojimi połodnischimi krontami na nasche wjedro wuwiwkuje. Pod jeje wliwom smějemy zhylne wětry z dołheho wjeczora a z khwilemi też dešcźe. Sa nizinu so pak też symnischi powětr naschim stronam bliži. Tohodla so na horach a wyschinach posdźischo też sněh pódźe. Dokelž ja prěnjej nizinu pola Islandskeje hischcze druha nizina k ranju cźehnje, smějemy se jutrje hischcze njewobstajne, hrube a wětrojte wjedro. — Jutrje wutoru žłónczko 7,42 hodź. khłodża a so 3,57 hodź. khowa. Měsacźk, kiž jutrje we prěnim bětrikim steji, pschipołdnju 12,17 hodź. khodża a so we połnocy khowa.

Wuhladny na wjedro za jutrischu wutoru: Wětrojte a njewobstajne wjedro, trochu symnischo.

*

— **Blischa sbérka puntow** w Budyschinje budźe srjedu 4. dezembra. Kóżda hospoda wopruje k lépschemu potrjebnych žurneźkowjekow.

Wjednik pschi konzercje sławneho italskeho wumělza Giglia.

Italski pósłanz w Barlinje sarjadowaschе k lépschemu słutkej symnjeje pomocy konzert, w kotrehoż srjedźischczu Beniamina Giglija. Na konzercze běsche też wjednik pschitomny, kotryž, kaž na wobrazu widźimy, wulkeho spěwarjapostrowi. (Weltbild, M.)

Budźelenje běrnowskeho słutka symnjeje pomocy

Ludowi towarschojo **Budyšleje wjeczorneje** wu**skupiny** s prěnim pišmikom A hacź Ž, kiž žu so do **symnjeje** pomocy 1935/36 pschijeli, dostanu swoje

wutoru 3. dezembra 1935 dop. wot 9 do 12 hodźin a popołdnju wot 1 do 4 hodźin

na tworowym dwórischczu pschi kolijach 41. Jenoj pótrěbni maju prawo dostaś, kotryž hižo běrnowe pjenjezy pokazańske wopišmo (Kartoffelzuweisungsschein) wobsedźa. Nuczny wóz s běrnowymi měchami ma so pobu pschinjesć.

Potrěbni, žrjebjnjeje, rańscheje, połnócneje a połodnischcze mišnjeje skupinu, kotryž hischcze běrnowe pschidźelańske wopišmo wobsedźa, so s tutym poslednji króć namołwjeja, so hychu jeli swoje běrny hnydom wotewzali. Pschikokańske wopišmo, kotrež potrěbni wschitkich mišnych skupinow hacź do wutory 5. dezembra 1935 njewobdarja, zhubja swoju pracźiwosć. Běrny so njemóžeschcze wudawaś.

Pomocny měšnych skupinow słutka symnjeje pomocy.

*

— **Wulki spokojacy wunoschk sbérki šastownikow a rjemjeślnikow w Budyschinje.** Wócerawschu njedźelu su pazylej Němskej šastownizy a rjemjeślnizy dary sa słutk symnjeje pomocy sbérali. Tuta sbérka je w naschim měsće měła wulki pschekwapjacy wunoschk. Tu měsesche so 6100 znamjeschkow pschedacz, schtož budźischе dyrbjało wjazy hacź 1200 hrivnow wunjesć, dokelž so znamjeschko po 20 pj. pschedawaschu. Kaž nam NS-ludowe spomóžeństwo sdźěli, je pak sbérka tu znajmjeńscha 1400 hrivnow wunjesła. Kóždy sbérać běsche 40 znamjeschkow dostał, kiž měsesche pschedacz. Potajkim budźischе w kóždej wsy dyrbjało być 8 hrivnow. Tola mjes tymi so někotre nadeńdźechu, do kotrychž běsche so wjele wjazy wunjesło. Tak naliczichu we wschelakich 16 hrivnow abo 17 hrivnow, w najlépschej tuty běsche połne 21 hrivnow! Tak smě Budyschin hordźe na wunoschk swojeje sbérki spokojacy, kiž je k lépschemu potrěbnych ludowych towarischow składowak.

— **SA-konzert sa słutk symnjeje pomocy.** SA je pschez bubnowaka, hdyž mějachu so ludowi towarischojo sa wjednika a jeho nazionalsozialistiski zjednotowy nahlad dobrej, SA wojuje sa wschitkich ludowych towarischow, teš sa najchudšich a kroži s nimi ramjo pschi ramjenju. SA sa staja swoju mózg a swój sahorjacy słutk teš sa słutk symnjeje pomocy, kiž zhubym ludowym towarischam khlěb a wjesele pschinjeseje. Kóždy ludowy towarisch tohodla w kameradiskej mysli je SA póndźe, hdyž ma so potrěbnym ludowym towarischam pomhacź. Wutoru budźischy zjah standarty 102 pod swojim nakwjedowarjom, widźymym hłownym wjednikom Makjom Hoffmannom-Zitawskim, w Budyšleje Kronje wjeczor we 8 hodźinach konzert sa symnu pomoc zahraje. Sastupny pjenjez je jara nizki, zhromadny wunoschk so njepschikrócźeny słutkej symnjeje pomocy pschepoda. 45 SA-hudźbnikow pišta zyle darmo. Kóžy dotal konzertowachu, w Zitawje, Hainewałdze, Wulkim Schunowje, Lubiju a Wótrowu mócźachu połny saku a so s pschipósłanjom pożiwachu. Bohaty programm pschinjese w Budyšleje dźěła wot Mozarta, Webera, Wagnera, Straußa, Nikolaja a Verdia. Jako solistka spěwa knjeni Susanna Roebelowa se Zitawy (sopran) ariju z opery „Windsorske wjesołe žony" wot Nikolaja. SA-konzert kóždemu pschećelej hudźby wołebite wosschehwjenje pschinješe a kóždemu ludowemu towarischej składnosć da, swoju schertpatku słutkej symnjeje pomocy němskeho luda pschidacź.

— **Latarnju kradnyli.** W nozy k 29. nowembrej su na Židowje snapschecza papjernika wichorowu latarnju s cźerwjenym zylindrom kradnyli.

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po cěskim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

22] (Pokračowanje.)

Pola Wjaclawkec so pozdźišo wot blida stawaše dyžli hewak. Hdyž bě po wobjedźe, wostaštaj Wjaclawkec wón a wona, Hejtman a Maruška sedźo a składowachu swójbnu radu. Hertka a Hańžka buštej do wsy póslanej, zo njebyštej słyšałej, štož jimaj hišće njesłušeše.

Stary Hejtman wupowěda wšo, štož bě na Janu widźał, dobre a zle, Wjaclawkowa wšo, štož bě wo nim słyšała — wot Kleskawy, a to njebě khmane; na posledk pak praji: „Tak, Maruška, nětko wěš wšo — nětko so rozsudź, rjekń: haj abo ně — rodźiš Jana abo nic?"

Marja sedźeše čerwjena kaž Janska róža a pokhili hłowu. „Drybi dha to hižo nětkole być?"

„Wón čakać njemóže. Wšako słyšiš, zo dźens popołdnju přińdże. Chcešli jeho potajkim, rjekń haj, jeli nic, rjekń ně — zo móže nan domoj hić a jemu rjec, zo njetrjeba khodźić."

„Ja bych sej jeho wzała", zašepta Maruška.

„Ale hejzo budźe lohki, zo nam potom njepřińdźeš pod wokna skiwlić. Prajili smy ći wšo, kaž so starostliwym staršim přisłuša."

„To so njeboju, zo by lohki był", rjekny Maruška raznje a zruna so. „To sym tu ja."

„Lóžko so praji, ale cežko so čini", hrožeše Hejtman z porstom.

„Potom změju was, dźědo, budźeće mi k radźe, budźeli zlě", wusměwkny so wnučka.

„K radźe ći budu, jeno zo budźeš rodźić wo moju radu. Ale wěcnje tu ně budu na swěće."

„Tak jenož činimy kónc", praji mać. „Hdyž ty chceš, my ći njewobaramy. Daj wamaj Bóh zboże!"

„Ně, ně — nic tak khětře", praji Wjaclawk. „Hač Wićazecy njebudźa chcyć přewjele sobu do domu přinjesene měć?"

„Što", praji Wjaclawkowa, „štož by z druhej dostał, přinjese jemu naša też." — A wěc bě hotowa.

*

Po wobjedźe khwataše Jan k Łuzy. Paleše jeho do nohow. Čim bliže k Łuzy, čim wótřišo wutroba dźěłaše.

Budże doma abo njebudźe?"

Hdyž k Hejtmanecom dóndźe, widźeše tam młodu hospozu, z małym Jurkom na klinje. Sedźeše pod woknami na ławcy a přihladowaše dźěćom, kotrež sej na trawniku hrajkachu.

Jan zasta, postrowi a wopraša so bojazliwje, cyle hinak dyžli hewak: „Cetka, budźće tak dobra — nan je doma?"

„Njeje. Smy sami wobjedowali. Stó wě, hdże pak su jeho zdźerželi."

Janej zjasni so čoło. Najradšo by z radosću poskočił.

„Što dha jemu chceće?" skušowaše młoda hospoza.

„Wopytać jeho du", praji Jan, kaž by rjekł, zo jeho to runje tak mało zajima, kaž hdy by jemu něchtó rjekł, Turkojo solotej radšo z wolijom jědźa hač z tučnym abo ze smjetanu.

„Najskerje je w Mědkowje, hdże dha by był — wšak dźě wěšće, pola koho" — a wona so šibale wusměwkny.

„Haj, pola Wjaclawkec? Nó, póndu za nim", rjekny Jan raznje a wjesele. „Tak, božemje, cetka, a njenačińće mi!"

Powědata cetka měješe hišće něšto na jazyku — Jan pak zejmny kłobučk, a hižo khwataše k Mědkowej, hač so smuha cehnješe.

Wječor dźěše ze starym Hejtmanom samsny puc zaso dom. Bě wšitkón zbožny. Daj wamaj Bóh zboże! Maruška sobu njeńdźeše — bě ji zatrach.

„Ale nětkole, nanko, prajće dha mi, što so wam na mni njelubi?"

„Dyrbi-li to być, praju ći to. Mi so njelubi, zo sy pola Kašporka na dołh pił. Rjadny hólc to žadyn njećini" — a Hejtman z porstom hrožeše. „Rad hač bych sej ja za młode dał škleńcu napisać, radši bych tydźeń tradał."

Jan powsny hłowu. To bě horšć krupow kaž włóskich worješkow. A drjewjany Jan njebě. „Nanko, to so wjacy njestanje."

„Rad wěrju; hdyž změješ móšnu sam a pjenjezy njebudźeš trjebać požčować."

„Ně, ně, nano — tohodla nic", zapyri so Jan, „hdyž budźe Marja moja, mje korčma wjacy njewohlada, khibali budźe wona sobu."

„Jano, tak bych ja też měnił, toho so dźerž."

XII.

Sobotu popołdnju wuńdźeštaj z Wjaclawkec dwora młodaj człowjekaj: Jan a Marja. Wobaj běštaj w njedźelskej drasće. Maruška njeseše žołty plećeny korbik, z běłym rubiškom zawodźety. Dźěštaj k Majnjowej na pućerje.

Z wjele woknow hladachu wćipne žónske hłowy za młodym porom.

Hdyž běštaj ze wsy, rjekny Jan: „Maruška, daj dźě mi tón korbik, njech jón khwilku njesu."

„Što bychu to ludźo prajili! Ty mi korbik njeseš, a ja pódla hić kaž knjeni. Tón jenož wostaj mi! — Móžeš dha katechismus?"

„Tak trochu."

„Tak trochu jenož? Čehodla to njejsy wukmany? Hdyž njebudźeš móc, póndźeš z hańbu domoj."

(Pokračowanje sćěhuje.)

December abo hodownik

Pajsednі měšaz léta je so swojczaŕ, najlubšeji a najwěrnišeji měšaz. Jeho mjeno hodownik nam hižo praji, jelle myslle a sadzucza tutón měšaz wobknjeza. Adwentski čas a hodowny swjedźeń stuj wulkej hwězdźe, kiž do cźmowych symslich dnjow tak sajsnje swěcźitej. Měšaz hodownik sdawa so dorozumjenym być krótki měšaz; wobsebje może so to wo nje nsebjelach psched hodownym swjedźenjom prajicź. Pschihoty na hodowny swjedźeń dawaju so cźasej wucźe minycź. Cźim dlschi pak so tutón měšaz dźesom sdawa, tiž na Boże dźesco cźakaju. Njeslónczne dolhe dny pak nimaju skoro žaneho tónza. Pschi wschém khwatku a wocźakowanju schescźijan njesfapomni, so je advent cźas Knjesoweho pschikhada, kiž so hody nam cźłowjekam k zbożu narodźi. W najcźemnischim symskim cźasu, hdyž słónco najkrótschi pucź po njebju khodźi, swěcźi Bethlemska hwězda jasnje do swěta. Tak wostanje nam dezember jako hodownik najlubschi mjes měšazami zykeho lěta, dokelž nam Bożu lubosez k cźłowjestwu najmóznischo predźuje.

*

— **Kedźbu psched jebakom.** 30. novembra je do jeneho wobkhoda wězow sa mužow w smutskownym měsce njesnaty muzikt pschischol a je žebi dal schtyri barbne sportike koschle pschedpołožicź. Wón žebi sportike koschle na krótki cźas wuprošy, so by je, kaž wudawasche, swojej maczeri pokasał. Potom woteńdże prajicź, so so sa khwilku sazo wrócźi, so by koschle sapłacźił. Tuto kwoje štowo pak njeje dźerźał. Njesnaty je 23 abo 24 lět staŕy, schwinjny, ma cźemne, do sady sczesane włosy, bléde mjeswocźo. Wón bésche schéry płaschcź do desdcza, schérobrune knickerbockerske cholowy, módrokaschcźikatu sportiku kochlu a nabrun pullower wobleczeny. Je-li je jebak tej hischcze druhdże powył, kriminalna polizija prošy, so by so ji to sdźěkilo.

— **3. dezembra 1935 so stót licźi.** Wyschschi měschczanoska je wojsewił, so so 3. dezembra 1935 konje, mule, wóły, howsada, zwinje, wowzy, kosy, pezołage kolcze, pezerna licźa, kaž tež domaršeane prožata, jeńnjata a tóślata, kiž njajerowego wobhladanja njetrjebaju, a cźelata, kiž so so w cźasu wot 1. septembra hacź do 30. novembra 1935 narodźiše. Wschitzy tkotarjo so na tuto wosjewjenje zyle wosebje pokasuja. W Budyschinje polizajśy sastojniju stót licźa. Pschi prjedawschich licźenjach tkotu je so wobkedźbowało, so žu tkotarjo tkót, kiž licźerjo njemóžachu licźicź, hakle po tkóuczenju licźenjow wosjewili. Skotarjo so tehodla prošcha, so bychu wschitkon tkót, kiž licźerjo 4. dezembra bjsche njesapisanjach, hnydom na polizajtkej hlownej straži na Khownym tgrhoschczu cźitko 1 wosjewili. Schtóž žiwéj tkót njewosjewi abo wopak a njedospolnje wosjewi, so khwasta. Licźenje stawa so jenoź k statistiskim sameram.

Skhadźowanje wokrjesneho burstwa w Budyšinje

Pjatk a žobotu pschebywachu wjedniży wotdźelenjow wokrjesneho burstwa, wosjewi burzy wjedniży a ratarjay pschirodniży wjesnych skupinow w Budyschinje, so bychu tu na jeridźenju wokrjesneho burstwa nowe smjery za wuvołodźeńku bitwu pschijaśe. Sendźenje wotmě so w Khekelcźi, a žobotu dopołdnja bě tež krajny burki wjednik stronjan Körner na skhadźowanje pschikhwatał. Pjatk popołdnju so w sali Budyschich radnych burzy wjedniży do pschijażbi wsachu. Ssobotu porěcźachu wusnamni rěcźniży wo nadawkach noweje wuvołodźerskeje bitwy. S pschedstkowy shonichmy, so je so w pożledniim lěcźe w Budyschim wokrjesju pěstowanje lena z 2,49 na 26,76 hektarow, pěstowanje rěpki z 27,98 na 205,25 hektarow a płahowanje wowsow z 1519 na 3224 schtuk powjetschicho. Mimo teho je so 200 kilow natwarito, w kotrychž móża so 70 000 ztr. pizy nakładowacź.

Cas swjateho adventa

čuhj tež w naschich herbskich towarstwach cźaj wocźakowanja Sbožinkoweho naroda. Wjele herbskich towarstwow sarjaduje žebi dawno hižo rjane adventske wjeczory — wuwjscheja towarstwnu jitwu z jedźownymi abo schmrkowymi hasanmi, pschikrywja blida běle, staja na nje adventske swěcźniki abo wutłóżbjeja do jabłukow, cźeršenjolicźatych, dźerku jako stojadło za swěcźki, a tajku swěcźku pschi městnje kóždeho zobustawa staja. Dale zo kładu worjechi a druhe dary pódła swěcźkow. A hdyž tak pkomjenicźka swěcźkow tchepotaju, potom pschebywda abo zobustaw pschednjesze hodowne basnje, potom zo spěwaju hodowne spěwy, potom so cźitaju hodowne baje a tón a tamón rěcź wo swojich hodownicźkach, kiž je nashonił. To cźehnje sboło do wutrobow. A hlejcźe, herbske towarstwa, sarjadujcze žebi wschudże tajke wjeczorki cźicheho zboża a nawara a pschihotowanja na radosiny hodowny swjedźeń. A to tež wy, kiž stajnje skorcźicze, so nimacze thema za zhromadźiznu. Tu so wam pschedpołoji tak dostojny a rjany podłoźk za dezemberske zhromadźizny, so lépscheho być njemóże a tež niz rjeńscheho, kiž by wschěch duschownje nadawarił. Tohodla niekorcźcze — ale dźełajcze!

Organisaziske wjednistwo Domowiny.

B. Krjeźmar.

*

Adventski swjedźeń Budyskeje „Jednoty"

Budyska Jednota bě swoje zobustawy wječera wjeczor do Kolpingoweho doma k adventskemu wjeczorej swolała. Njedźiwajo hrosneho wjedra bésche wulka sala, štoro hacź na pożlednje městacźko wobhadźena. Knježna Leiderez pożtrowi pschitomnych z adventskej zbožu a praješ młodeje Jednoty k. kaplan Zyž witasche pschitomnych nanajwutrobnischo. S krótkimi złowami pokasa na cźas, do kotreho zmy z wjeramschej njedźelu štupili. Do tuteho cźasa wocźakowanja a pschihotowanja ma sawjeczź hra „[illegible] Katrna", kotruž wotrjadaj młodeje Jednoty pschitomnym posticźa. Tuta hra naš do prénich léitzotkow po Khrystusu pschesbaží, hdyž schescźanjstwo njedźiwajo pschescźěnjow hladajcy rozcźesche a so štruscźesche. Nežiju bě k. dr. Jurij Schotta na so wsał a bjes dwěla je so jemu poradźiło, hru derje nastudowaczź. Wschitzy zobulkutkowazy posticźu so najlépsche. Mloda Jednota ma wosebje mjes knježnami wubjerne mozy, kotrež so tež na cźežke róle wusteja. Hru wustojnje pschedwjescź njeje tak lohko, dokelž ma pomérnje jara mało cźina. K dobremu poradźenju pschinoschowachu tež rjane kostúmy a drasty a dobre wobswětlenje. W pschestawkach mjes jednotliwymi jednanjemi so adventske spěwy spěwachu a so narěcźe wotměchu. Schkoda, so njeběsche so mějtnozki kaž loni, adventski ras dak, to by bjes dwěla zypkemu wjeczorej hischcze zwjatoczniscki a dostojniscki ras posticźiło.

S **Bukeč.** Wot 27. novembra 1935 wokolo pschipołdnja je so pschekupski pschitajeny Budyskeje piwarnje Reinhold Gerhard Wendler narodźeny 24. novembra 1894 w Kumwaldze, w hosćenzu „K wětrnitej" w Lejnu bydlajcy, zhubił. Wendler bésche so wot swojeho dźěłoweho mějtna wotpałił a dotal so njeje wrócźił. Ma so ta, dokelž zanych pschicźinow, ani zwótknach ani wobtkodnych k tutemu wotkazanju njepschebdeli, so je w nětkasim duschinym sacźěmnjenju tak cźinił. Schtóž jeho jetka, njech kedźbliwje a staroscźiwje z nim wobkhadźa a njedy to hnydom najbliscźej policiji wosjewi.

Poswěcenje NS-doma w Bukecach

Wječera je wjesna skupina NSDAP w Bukecach wosebitny cźesny dźeń wobswjećiła. Jeje nowy dom bě so natwaril a mózesche so posawjećicź. Hižo dopołdnja běchu stronjenja a SA se sbušobnych wjesnych skupinow z Wósporta a z Keitla do Bukez pschikhwatali. Pschi połdnju so tuczźi z połneje kuchinje z jědu sastarachu. Posawjećenje doma sta so popołdnju. Wjele cźestnych hosći wsche organisazije strony, dźełowa fluża, wjesne towarstwa, schulska młodźina z wuczerjemi, běchu so sescźe a so psched nowym domom pod thorhoju hokateho khscźa sestupachu. Kapała dźełoweje fluže z Lubija rjane połhody a druhe schtuczki piskasche. Bórzy na to wokrjesnju wjednik stronjan Reiter z Lubija a wjesnju skupininy wjednik stronjan Keit z Bukez dośdesche. Tutón pschitomnych nanajwutrobnischo postrowi a dźakowasche so wosebje sa dobry wopyt. Potom pokasa na to, kak je so psched nědźe połdra sétom myslicźka srodźiła, so bychu so sa statnu młodźinu pschihódne městnosće pschiprawiłe, hdyž by so tuta mohła sbadźowacź. Tehdy naša myslicźka. wosebity domezk natwaricź. Wjele je so mjes tym dźełało, so by so toje wotmyslenje mohło do skutka stajicź. Na tónzu so rěcźnik wschém, kiž su někak k poradźenju skutka pomhali, dźakowasche. Po někotrych hudźbnych poskicźenjach a po rěcźnych thórach jimasche so wokrjesnju wjednik stronjan Reiter zkowa. Pokasa wosebje na rostorbanosći luda w sandźenych cźasach a na scźehwki, kotrež su z teho nastałe. Hischcze dźenża tu scźehwki njejsu zyle wotstrontene. Młodźina pak ženje wjesy njechce do tajkeho wojowanja mjes bratrami a klabami sawabnyci. Tehodła so statna młodźina hromadźi. Wušledki jeje wukhabjanja w pschichodnych létach dopóstajnemy. Statna młodźina ma jenoź jedyn samér znaty a tón rěka „Němska". K tutemu samérej ma so wona wocźahnyeź. S teje pschicźiny so narodnjesocializmus wo młodźinu stara. Potom rěcźnik dom posawjeći. Zrócźny spar so wunjesu a Horsta Wesselowu pěsen so wuswěna. Na to so wobhladanje NS-doma pschistupi. Wjele so wobdźěliznje měsacźu sacźuce, so je sebi strona w Bukezach rjany domczk sa swoje samery natwarika.

*

S **Barta.** Dawkowy inspektor Kiesling z Budyskeho finanzneho kamta rozsudźi piatk popołdnju w [illegible] mabischtwie, so maja wjednitar wobkhodnjam a rjemjesnikam knihu dóchodkowych wuwow wjesć. Tute rozsudźenje so jara witacźe, dokelž so z tym wschelake niedorozumjenja wotstronicźu.

S **Barta.** Pojawnowym chór w Barcźe bóržy swoje 10lětne wobstacźe wopomnjesi. Knjes kantor Böhmer je so z wulkej lubosću a wopornjwosću do teho zluzby stajił a tkóż na znamjenitu wotcźinu dowjedź. Wschi 10letnym wobstacźu wusituji chór z wobsebitej zwjatosću. Wschitzy k temu so z wulkej kedźbnosću zlédża, dokelž wobsdźelzywo žebi njezbicźne słutkowanje tuteho chóra wulzy waži.

Z **Khrósćic.** Zańdźeny piatk wječor wjesne skót płahowańske druschtwo w Völkec korčmje swoju zhromadźiznu wotmě. Předsayda Michał Sramma wotewri posedźenje a postrowi nahladnu liču sobustawow, kaž tež zastupjerjow skót płahowańskeho hamta knjezow dr. Büchnera z Budyšina a wokrjesnoho skótneho lékarja dr. Hessu z Kamjenca. We swojimaj přednoškowaj rěcźetaj wosebje wo zakonju dźerżenja bykow. Dokelž je dotalny knjez wosa zrócźenje wo dźerżenju byka wupowědźił, dyrbještaj so druhaj wobsedźerjej pomjenować. Tuto so předsydstwu pschewostaji. Wšelake prašenja, ze strony

Předźenske

ma lětża wjazowych pomozników — a to žanych dostojnych wulzy sahtužbnych, w Sserbach wschudzom cźesčesowanych knjesow — jusliznego radna dra. Hermana, kantora Michałskeje zyrkwje Jana Augusta Kaplerja, wyschscheho wucźerja Augusta Kerka w Pěrnje, wumělkarja Jurja Ladusch a we Wochosach, Sslepjanskeho fararja Mateja Handrika a hischcze zyle młodeho serbskeho basnika Jurja Schewežika w Komorowje. — Pisches to je protyka pschihlowała na hódnocźe. — Bóh daj, so bychu k létu wschitzy schescźo sazo zobu pomhali. — Schésćo krócź dyrbjała protyka drósscha być, a tola sazo jenoź 50 pj. płacźi.

S **Delnjeje Hórki.** Ssobotu wjeczor w 9 hodźinach sta so na Muzjakowskej drohi na Lubańkej horje cźežke njeszboże. Dźěłacźer Korla Marsch z Dyrbacha běsche hromadźe se swojej 13lětnej dźowku na Budyschich wikach rěne hubu pschedawał a bé nětko duzy na dompucźu. Na mjenowanej horje je so jemu najskerje na prédnim kolesu wobruczi pukła. (Jeho dźowka bé mjenujzy mózny tusk sazhlyschała.) Marsch z kolesom padny a wosta bjes wědomja leżo. Wobwdźeržeŕ młyna H. Pětrka z Brětnjki bórzy na to se swojim autom nimo městna njesboża jědzesche a sawoła pomoz z Delnjeje Hórki. Snjesboženy měješche wulku wotewrjenu ranu na cźole. Sanitetnik Richard Schröter jeho sawobali a knjes Pětrka snjesboženo do Budyskeje khorownje dowjese. Tam so swěcźi, so je sebi Marsch nop puknył. Dźowka wosta pola znatych w Delnjej Hórzy. Njesboże je tohodła wobžełujomne, dokelž je jeho žona blisko k porodej dźěcźa.

S **Roswodej.** (Sso w Schprjewi tepił.) Biesdźelny 40lětny pschischlušejcy Oswald Hensel je žebi dobrowólnje žiwjenje wsał. Stocźi z noweho města, kotrež do žydlischcźa wjedźe w pschipołdnitschich hodźinach do Schprjewje, so by tón swojemu žiwjenju cźinił. Na mosće leżesche jeho aktowka z listom na žonu a pschi wobłożenju liscźik, na kotrymž stejesche: „Ssym runje do Spreweje skocźił." Bórzy po tym jeho z rěki wucźeschu. Bjes wuspěcha syntachu jeho wožliwcź a sawołany lékaŕ dr. Albert z Hajnig, swěcźi. Jo je jeho Boża ruchka sajała. Pschicźina žamomordarstwa ma so w cźežkich mysłach pytacź.

S **Rachlowa** pod Chornobohom. Dźenża pódźeju so najstarscha wobydlerka naschede wsu knieni Thereja swud. Sokelowa rodź. Münichez pothowa. Krótko pched swojimi 90. narodninami je piatk wjeczor na scźehwkach staroby wumrěła. Narodźi so 3. januara 1846 we Truhschezach pola Nožackiz, hdyž mějeschtaŕ leju starschej kubło. 28. oktobra 1868 so burej Janej Sokolej we Rachlowje wuda. Wo 30lětnym mandźelstwje shubi swojeho mandźelskeho, po kotrehož smjerzi bé hischcze nimale 38 lět žiwa. Hdyž bé leje sym bur August Sokel po nanje kubło pschewsał, bo wona na wumjenk poda. Ssym a pschichodna dźowka so swěru wo nju staracźitaj. Hacź do njedawneho cźasa bé wona po duchu a cźele hischcze cźita a cźerstwa. W poslednich wjedlach pak jeje cźelne mozy hladajzy popuschcźowachu. Hischcze niedawno je ras kwiate wopramjenje dostaka. Někto mamerjnje w rodnej semi.

Hospodarski rozhlad

Pondźelu, 2. dezembra 1935.

Barlinska burza, 30. novembra. Na tónzu tydzenja burza w pschecźelnym położenju pschi zdźela powyschenych karsach wotewri. Wodtkod wże bé pschi spoczatku dale khětro wolmjejowany, dokelž w strony publika pomérnje mało pschikasow pschedležesche. Burzowni wobtkodnizy z powołanja pak pschihibliwosć z wjetschim nakupjam pokasowachu. S wulkej napjatosću so wuwjedźenja statneho bankowego presidena dr. Schachta wocźakowachu, kotryž sobotu wjeczor w akademiji němskeho prawa wo reformje akziowego prawa rěcźesche. Pschi wobkedźbowanju jednotliwych wikow bé lohko spóznacź, so wosiwjenje na montenowych wikach sobotu jasno popuschcźesche. Kursy so tu swjetsche wo wósle prozenta do snizicźu. Krucźiske wiki mějachu čemjejsze akzije a wosebje tej anilowe akzije. Na rentowych wikach bésche jara cźicho.

Djenżnjiske štotne wiki w Drježdźanach.

Na štotne wiki pschihna so dźenża 1290 howjadow a to 149 wołow, 139 bykow, 895 kruwow, 79 jałojzow, 28 źrjebcźow, dale hischcze 959 cźelatkow, 1179 wowzow a 1433 kwini. Wola howjasteho skotu wuwiże so ja tyki a ja dobre truchlu žiwy wobkhod a pschedawa so po najwyschich placźiznach. Sa hubjenische druzyny a to wobzebje za krawy, placźachu wo nětko pjenjezkow po-

puschcźichu. Cźelata maja pomału wobkhod po dotalnych placźiznach. Wowzy mała krěni wobkhod tehorunja po dotalnych placźiznach. Swinje so wschě po postajenych placźiznach rozdźela.

Sehnjinjenje likwidnosce bankow.

Runje wosjewjene oktoberske bilanzy bankow dobry dopokas podawaja, so zo pjenjezne a kapitalowe wiki se statnymi pożcźonkami, kotrež zo w septembru pschewjedźechu, njejsu wobsebje pocźeźile. Napłacźenja na wupisane pożcźonki w septembru tkętro k snizenju nalutowańkow w bankach wjedźechu. W oktobru jewi so we bilanzach sajso hižo pschirost nalutowańkow. Runocźajnje mózachu banki swoje likwidne srédki we wjetschim rosměru wupjelnicź, wobsebje wobstatk na smenkach, kotryž běchu w sandźenym měsacu na wupłacźenje nalutowańkow wotstorczili. S tym zu banki na wschě žadanja, kotrež so na nje stajeja, pschipraŕwjene.

Hlowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dušman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. X. 1935 2243. — W tu khwilu tarifna lisćina Jo. 3 płaći.

sobustawow mjenowannaj knjezaj jasnjo a zrozumliwje wujasništaj, tak, zo bě kóždy spokojom. Jednaše so potom hišće wo dalšich družstwowych należnosćach. Předsyda dźakowaše so rěčnikomaj za jeju wěcownej přednošaj a skónči zhromadźiznu z tříkrótnej sławu na wjednika.

Z Khrósće. Wčera wječor wotmětšej wobaj wotdźěleni młodźeńcow wo Wjesnjanskem horčinje swoju mašanu zhromadźiznu. Předsyda powita nahladnu ličbu sobustawow wutrobnje. Prüzes knjez kaplan dr. Hórnik pominaše we swojim přednošku na khudny čas swj. adventa. Dyrbimy so znutrkownje přihotować na wurki swjedźeń, hodownički, dźeń naroda našeho Zbóžnika. Dale jednaše so wo naš zawrjeny swjedźeń na Třoch kralow. Rozdźělichu so jednotliwym sobustawam hnydom hrajerske róle. Po doskónčnym wuradźowanju skónči předsyda zeńdźenje.

S Kulowa. Dwaj hosćenjaj našeho města matej wot 1. dezembra t. l. noweju najemkow. Hosćenc „Kłotwi winowej kěcli", kotryž bě 100 lět we wobsydstwje Fiebigez hrótiby, wjeršchi pinčnik Maks Tschom pschewza. Dwórnischczowy hosćenc hosćenczař Ota Domasch z Drježdźan dale powjedźe.

S Klétneho. Saudźeny pjatk je jama Frena w fuzbodnej wjesy Turjom dotal do Turjanskeho druzstwa hluschazu milinowu zynk po dlěschich jednanjach pschewzała. Pschewzacze wschitzy rady widźa, dokelž bo z tym też małym ludźom pschisamtknjenje k milinarskej zynzi smožni.

S Jórkowow. Natarja Wilhelma Büttnera potrjechi cźežke wohniowe njeboże. Se stomu kryta hród bo docźista spali, pschi cźimž dwě kruwje a 10 zwinj a wjele pjerr'na sahinu. Nimo teho bo wjele gratu zobu spali. Najskerje je bo wohenj załožił.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Palastowe dźiwadło poskića wot pjatka do póndźele amerikanski film „Riekojo dźensnischeho dnja". Amerikanske filmy su stajnje zajimawe a wobdźiwanja hódne. We hłownej róli widźimy Wallaca Beerya, kotryž je nimo filmoweho hrajerja najskerschi sportski lětak Sjednoczenych statow. „Riekojo dźensnischeho dnja" su w tutym filmje wojerzy lětarjo. Widźimy njeskónčnje wulke amerikanske lětanischcze, wulku ličbu lětadłow a nuzow z prawym wojerskim, twjerdym charakterom, kotrjž jedyn za druheho w smjertnym strasche saskoca. Film nam da pohladać do wunuczowanskeho plana lětarskeje schule. S dyrbsadźerzej najpatosnju wobdźiwamy, kak bo se padakom z lětadła wotskoczi, kak bo z nalemenym lětadłom k semi pschistaji, kak bo we najwjetschim strasche z jeneho lětadła do druzheho pschestupi a kak dwě lětadle do bo srasetej. Ssamo smjertne padnjenje lětadła k semi naš z hrosu napjelni. Lubosć w tutym filmje bóle nasad stupi. Pódla teho sajimawy pódlanski programm běži.

Budyske stawniske powěsće

z dnja 29. nowembra.

Narodźenja: 24. 11. Günterej Frenej, pschekupskemu pschistajezej w Adolfskej Hěrźe, dowka. — 27. 11. Aloisej Nychtarjej, wupomoznemu lokomotiwnikej, hyn. — 29. 11. Bjarnatej Richardej Krenzej, maschinistemu samkarjej, hyn.

Pschipowědanja: Fritz Jan Knautha, inženěr w Biskopizach, z Hilžbjetu Jisu Grafez, wučerku gymnastiki w Budyschinje. — Kurt Horst Kindermann, podnoffiźěr w Budyschinje, z Friedu Marthu Kirsteinez, privatnej wučerku w Małej Nydej. — Franz Pauch, modelier we Wulkej Dubrawje, z Gertrudu Almu Mjeliz, kontoristku w Budyschinje.

sobotu, 30. nowembra 1935.

Wumrěli: 30. 11. Jan Werner Hocker, hyn samkarja, 8 měsazow stary. — Hana źwud. Heinrichowa rodź. Mikanez, invalidna rentnarka, 77 lět.

Pschipowědanja: Herbert Korla Adolf Nowak, ślud. assessor w Zyrowje, z Claru Emmu Carolu Theodoru Haeblerez, bjes powołanja w Budyschinje.

Swěrowanja: 30. 11. Herman Jan Müller, podoffiźěr w Drježdźanach, z Marthu Marhatu Henselez, bjes powołanja w Budyschinje. — Jan Korla Schibak, samkar, z Doru Gertrudu Höhnez, modistku, wobaj w Budyschinje. — Korla Bjedrich Schuster, samkar, z Marhatu Hildegardu Henlez, frizeistu, wobaj w Budyschinje. — Richard Kurt Scheibam, autowy samkar, z Friedu Lisbetku Kežnikez, domjacej holzu, wobaj w Budyschinje. — Willi Eduard Koch, podoffiźěr w Naumburgu, z Hilžbjetu Hilmu Paulez, pomocnizu w Budyschinje. — Waltar Heinrich Wehner, widar, z Metu Elsu Brodźiz, pobrużerku, wobaj w Budyschinje. — Dr. jur. Jan Korla Koch, rěčnik w Lipsku, z Hans Ottilin Dorotheu Blažiz, domjacej, dźowki w Budyschinje. — Emil Herman Bjedrich Müller, molerski mischtr, z Idu Emmu źwud. Müllerowej rodź. Kasperez, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje.

Nowy policajski wukaz wo mječenju wuheńow za cyły Lěhničanski knježeństwowy wokrjes

Po tutym wukasu je kóždy wobsydźeć doma winowaty, wschě na swojich twarjenjach trjebane wuheńje w pschedpisanych cźasach hamtizy postajenym wuheńjemjeczerskim mischtram abo jich pschistajenym wumjesćo dacj. Jenoz te wuheńje wobhladuja so jako njewužite, kotrež su z blachom krucze pschikrynte, samurjowane abo hewak samtnjene. Na kajte waschnje maja so tute mjeczerske dźěła wumjesćo, postaja wokrjesny wuheńjeczerski mischtr. S winowatosću wokrjesneho wuheńjeczerskeho mischtra je tež, so kóžde lěto jónu wschě kachle a pjezy na jich bjesstraschnosć pschepruhuje. Pruhowanje počahuje so też na to, hacj móže po jich twarskim stawje łožny wohenj nastacj. Njewobkedźbowanje tuteho mjeczerskeho wukasa so pokhlosta.

Přilopk

Cźežke rosbuchnjenje wuhlowego procha w Sko-Komorowskich jamach.

W Pschedewsdacju Slokomorowskich wuhlowych dźěłarnjow sta so hodotu rano cźežke rosbuchnjenje wuhlowego procha. 17 wozbow so stani, mjes nimi dwě cźežhy. Jedyn z nich, Nowotnik, je mjes tym wumrěł. Sranjeni so do Slokomorowskeje khorownje a do khorownje w Klěschischczu dowjesechu. Wjezowna schkoda je jara wulka. Produkcija w jamje „Neurošiolinu" dyrbi so na dlěschi cźaš sastajicź.

Srażenje cźahow we Wrótkławju.

4 cźežkostranjeni a 40 lohkostranjenych.

Psched Wrótkławskim hłownym dwórnischczom sajedźeschtaj pjatk popołdnju wokolo 4 hodź. z botal njesnateje pschicźinu dwaj wosbotowaj cźahaj do so. Wosbotowaj cźah 535 se Strehlena pschikhadźejo, cźahej, kiž bo Katterna jedźesche, do boka sajedźe. Lokomotiwa a 5 wozbowowych wosow cźaha bo pschi srożenju z kolijow wusběhnychu. S pucźowazych so 4 wosoby cźežko sranichu a dyrbjachu so do khorownje dowjesć. 40 lohkostranjenych so w barrakach Cźerwjeneho kschiża swotkala.

Sport

PSV Kamjenicy pschećiwo Sportfreunde 3 : 2.

Dresdner Sportklub pschećiwo Budišin 0 : 0. Drježdźanšzy běchu w Budyschinje psched nědźe 1600 pschihladowarjemi bjes zwojich najskerschich hrajerjow Kreßa, Kunda, Hirscha a Thierfeldera nastupili, schtož publikum jara za sto bjerjesche. Hosćejo tež wopraudźe wobeite wumětšitwo njepokasachu. Dyrbjachu so jara prózowacj, so njebychu so sbiźi domoj wróćili. Budišin Drježdźanskim wulke starosće cźinjesche a wubjerne hrajesche. Pschećerjowy zyłnemu schkitarstwu z Hertwigom a Theurichom njedasche so nicźo sapoćecź. Derje hrajesche wošebje Budyski hrjedźny běhać Wjenk, kotryž Drježdźanske nadběhi hižo w hrjedźinym polu sastaji. Schkoda jenoz, so Budyšzy nadběhowarjo tak prawje hromadze njehrajachu, hewak bychu Drježdźanšzy hischcze wjele wjazy dźěła měli. Drježdźanšzy zwoje mužstwo wjazy króćo pschestajachu, tola też z tym wuspěchow njedozpěchu. Swjetscha tšelachu pschewahu, pozdźejschi njenischinje sdasche so, so Drježdźanšzy jako dobyćerjo z pola wotendu. Wjeršk pschidha z mozu Budyšzemu wrótkarjej Froehlichej hół, kotraž też wuskojnje wotrasy, tola runje Drježdźanskemu Mahrej psched nohi, kotryž z wulkej mozu tšeli, tola wrótkow.

Spielvereinigung pschećiwo VfB 03 3 : 0.

BS Hartha pschećiwo Rielaer Sportverein 3 : 2.

W Strasburgu Elsaška pschećej. Württembergkej 3 : 1.

W Parisu Paris pschećiwo Budapeszej 1 : 5 (0 : 3).

Radio

Butoru, 3. dezembra, so słyschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programa: 6,30 wjeselny rańschi konzert. 11,30 sa žony. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 popołdnischi konzert. 18,25 politiski pschehlad nowin. 19 ludowa hudźba. 20,10 mětaz „dezember". 21 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert. 7,30 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 15,50 sabawna hudźba. 17 popołdnischi konzert. 20,10 pisany wječor.

Hischcze wažne z dnjoweho programma: Barlin: 21 z operetow. Königsberg: 21,10 wojerski konzert. Hamburg: 21 europski konzert. Minichow: 20,10 pišana hudźba.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Am 3. Dezember 1935 findet eine Zählung der **Pferde, Maultiere, Maulesel, Esel, Rinder, Schweine, Schafe, Ziegen des Federviehs, der Bienenstöcke,** der nichtdeckungspflichtigen Hausschlachtungen von Ferkeln, Schaf- und Ziegenlämmern sowie der Kälbergeburten in der Zeit vom 1. September bis 30. November 1935, durch Umfrage statt.

Die beteiligten **Viehbesitzer** werden aufgefordert, den mit der Zählung Beauftragten alle erforderlichen **Auskünfte zu erteilen. Vieh, das nicht** bis zum 4. Dezember 1935 durch den Zähler **aufgenommen worden ist,** ist sofort in der Polizeihauptwache, Hauptmarkt 1, zu **melden.**

Wer vorsätzliche eine Anzeige oder Auskunft, zu der er auf Grund ergangener Verordnung aufgefordert wird, nicht erstattet oder wissentlich unrichtige oder unvollständige Angaben macht, wird bestraft.

Bautzen, 29. 11. 1935. **Der Oberbürgermeister.**

In den **Konkursverfahren** über den Nachlaß des Reichsbahnbetriebsassistenten **August Mrez in Soritz** findet am **Freitag, den 20. Dezember 1935, nachm. 1/4 4 Uhr** der Schlußtermin und Termin 1. zur Abnahme der Schlußrechnung des Verwalters, 2. zur Erhebung von Einwendungen gegen das Schlußverzeichnis der bei der Verteilung zu berücksichtigenden Forderungen, 3. zur Beschlußfassung der Gläubiger über die nicht verwertbaren Vermögensstücke, 4. zur Verkündung einer Entscheidung über die dem Verwalter und den Mitgliedern des Gläubigerausschusses zu gewährenden Vergütungen und die ihnen zu erstattenden Auslagen, 5. zur Prüfung der nachträglich angemeldeten Forderungen vor dem Amtsgericht Bautzen — Saal 141 — statt.

Bautzen, den 26. November 1935.

Der Urkundsbeamte der Geschäftsstelle bei dem Amtsgericht.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" zmeje srjedu 4. decembra wječor we 8 hodź. adventski wječor w Serbskim Domje. Wšitcy Serbjo a jich swójby su přećelnje witani. Předsydstwo.

Budestecy. Serbske towarstwo „Lubin" zmeje njedźelu 8. decembra (2. advent) pop. w 4 hodź. pola Solćic (Rösikec naslědnika) swoje posedźenje. Rěcźeć budźe k. kantor Jenč z Budestec. Też budźe so wuradźować wo 25lětnym jubileju našeho towarstwa. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" (muzske hłosy) spěwa přichodnu srjedu wječor we wosmich pola Suchec we Pančicach. Wšitcy spěwarjo so k nuznemu dźěłu wočakuja.

Swjaty advent

fydźenje dušineho natwara a wočakowanja! A k tomu serbsku knihu wo swjatym advenče. Lěpšeho přihotowanja na hody njeje! Přińdź do serbskeje knihańnje a kup sebi ju!

Hojeńska praksis L. Wesemann

Rěčne hodźiny: 10—12 hodźin

Při Drjewowych wikach 27

Čini Wam nakupjenje darow starosće?

Potom wopyt. mje bjez znudzenja ke kupjenju. Mam bohaty skład dohjenkow, časnikow wšěch družin a wosebje elektr. časnikow. Wěrowańske pjerćelenje we wšěch płaćiznach

Fritz Hebold

časnikar w Budyšinje na Serbskej hasy čo. 6

Dobra čehniwa sylna

kruwa je na předań w Čornjowje čo. 22 (Zschorna b. Pommritz)

Dla kupjenja awta

předam płaćizny hódno wotkryty wóz, koupé, dwaj wotewrjenaj knježskaj wozaj a park-wóz wšě derje zdźeržane

Rjanaj běchakaj na předań w Ralbicach čo. 40

v. Zenker, ryćerkubło w Deln. Gersdorfje

Post: Bischheim-Gersdorf Telefon Pulsnitz 614

Klanki

płótna k wupjerjedźenju, wšě narunanki, bitowy, stawy, rucy, nozy, perući, čerje, zobaće, drasty, drasčički za najmjeńšich, poruča

M. Pfuhl w Budyšinje na Zmišćanskej Lawsk. hasy 6

Wuhlowe kašće, wuhlowe bowy we wšěch wulkosćach

zacynkowane kupańske a płokańske wanje, zacynkowane bowy, parjaki za skótnu pleu, juchowe čerpaki

mlokowe a měrjeńske kany a dejeńki

we wulkim wubjerku pola firmy

Richard Sommer přejdy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjent. hasy 2

Pratyja

delnjołužiska protyka na lěto

1936

je wušła. Płaći 30 pj.

Příloha k čísl. 280

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 2. decembra 1935

Zetkanje z bołharskim basnikom Kirilom Christovom

Jako so njedawno z Kirilom Christovom zeńdźech, kotryž lětsa swoje 60lětne narodniny swjeći, wopomnich, zo je bołharska literatura w našim pismowstwje skoro dospołnje njeznata. Wjele mjenje znajemy basniske dźěło wulkeho tworjaceho ducha bołharskeho naroda Kirila Christova.

Po wuswobodźeńskich wójnach a wosebje po swětowej wójnje je bołharski narod we wjele spěšnišim tempje žiwy, jako by chcył nawječorno-europske narody w kulturje a civilizaciji dosćehnyć. Tuta najnowiša epocha jewi so nam jara derje we twórbje K. Christova. Ale nic jenož jako basnik, ale też jako člowjek, kotryž jako syn maleho naroda tak mócne žedźi po šěrokim swěće, scělesnuje wón zaměry a žadosće swojeho naroda.

Jeho basniska twórba to cyle jasnje wupraja. Jako nastupnik Ivana Vasova dowučerpa wón słowjensne bohatstwo noweje bołharskeje literarneje rěče a we swojich mištrskich, basniskich formach dokónči wón jeje wuwiće a postaji ze swojej bohatej twórbu bołharske pismowstwo na wyšinu swětowych literaturow.

To njedocpě Christov jenož ze swojimi basniskimi, spisowaćelskimi a dramatiskimi dźěłami, kotrež hłuboko we narodnej a literarnej tradiciji korjenjeja, ale też wosebje z tym, zo wón telko wuznamnych dźěłow swětoweje literatury, a to hnydom z někotrych rěčow, w dobrych přełožkach do bołharskeho pismowstwa zawjedże.

Zajimawe a zdobom zrudne je basnikowe žiwjenje. W nim wobrazuja so wysokosahace žadosće maleho naroda a čerpjenja potłóčowaneho słowjanskeho ludu. Narodźi so 1875. Dwě lěče na to wudyri ruskoturkowska abo lěpje bołharska wuswobodźerska wójna.

Jako 2lětny hólčec widźeše, kak Turkojo jeho nana na ródnym kuble zatřělichu a skoro cyłu swójbu wurubichu. Jako syrotka wotrosće pola přiwuznych, pućowaše pozdźišo překi a pódlu po swojej dominje, ale njenamaka doma hižo měra. Wšak nikoho wjacy njeměješe. Njepřećel bě wšěch jeho najlubšich zezatřělał; čuješe so nětko samo w dominje cuzy. Tohodla žedźeše po cuzbje, po dalokim swěće. Zastupi w Tersće na łódźnisku akademiju; chcyše wokoło swěta pluwać. Tola skhori a wróći so do domizny, ale hižo jako basnik, kotryž tak wulke nadźije zbudźi. Potom studowaše na Sofijskej a wšelakich wukrajnych universitach. Swoju žadosć po šěrokim swěće spokoji z pućowanjemi po skoro cyłej Europje, hač so před někotrymi lětami w Prazy zasydli.

Kiril Christov dže ze wšeho započatka swój puć za wumělskimi wyšinami. 1903 wuńdże wubjerk jeho basnjow, kotremuž sam wulki basnik Ivan Vasov zawod napisa. W zběrcy „Na křižowanju pućow" z lěta 1901 zetkamy so z prěnjotnym bołharskim symbolismom a impressionismom. Klasisku poesiju nańdźemy we „Carskich sonettach". We „Dobyćerskich pěsnjach" zeznawamy jeho doprědkarstwo, jeho hłuboku założenu erotiku a jeho žiwjenisku filosofiju. Nimo druhich basniskich, spisowaćelskich a dramatiskich zběrkow wuńdźeštej romanaj „Switanje" 1922 a „Sonjerjo" 1925.

Hdyž so z Kirilom Christovom zetkach, bě naju rozmołwa tak žiwa, zo bórzy přećelscy hromadźe bjesadowachmoj. Při tom mějach spodźiwne začuće, kaž bych so z tutym basnikom najjužnišeho słowjanskeho naroda hižo dołho znał. Zwoprědka so tomu dźiwach, tola bórzy mi jeho słowa wuswětlichu, čohodla běchmoj sebi tak blizkej.

„Znaju Waš lud; sym po Łužicy pućował a hdyž kuli sym so z Wašimi krajanami rozmołwjał, zdaše so mi, zo sym we swojej bołharskej dominje, tak blizko bě mi duša „Wašeho ludu".

„Sym wotrězk z Wašeho romana, w kotrymž chceće wo Serbach pisać, čitał a wjeselu so, zo budu bórzy móu cyły roman čitać."

„Snadź docyła nie".

„Ale to njeje móžno; wšak tak rjenje wo našim ludźe rěčiće", wotmołwich překhwapjeny.

„A tola je to móžno! Mějach dobru wolu, ale po něčim spóznach, zo dušu Wašeho ludu nihdy tak zeznać njemóžu, kaž bych to dyrbjał, hdy bych chcył něšto pisać. Dźiw, zo je so duša Wašeho ludu, kotryž ženeje njemóžeše swobodnje po swojich wašnjach žiwy być, hač do dźensnišeho dnja tak ryza, swojorazna a njeskažena wukhowała, je mje poprawom tutu mysličku přiwjedł".

W dalšej rozmołwje přeńdźe wón na naše Błóta; posłuchach, što rjaneho wědźeše wo nich powědać a běch překhwapjeny, kak wurjadny začišć su runje Błóta na njeho činiłe. Njemóžeše so jich nakhwalić.

„Ale Waša domizna na dalokim juhu ma tola też krasne krajiny", znapřećiwich.

„Nć, wěrće mi, něšto tak rjaneho, kaž su waše Błóta, my nimamy a też nihdźe na mojich pućowanjach so mi tak lubiło njeje, kaž runje w Błótach. Tute bohatstwo rěkow a rěčkow — žołmiki, ta rjana narodna drasta, přećelni ludźo, nć, to nihdźe druhdźe wjacy zetkał njejsym."

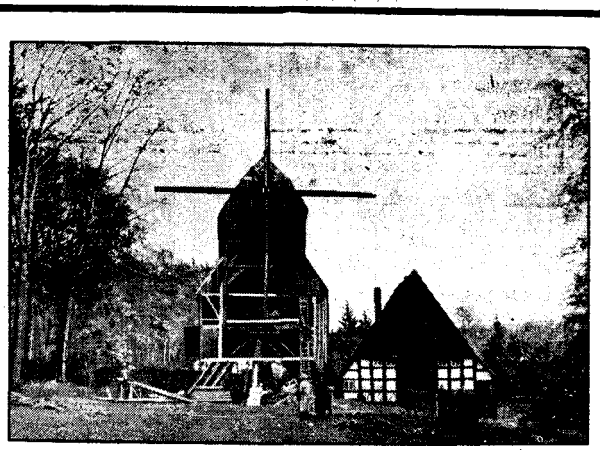
„Što je na Was najwjetši začišć činiło."

„Waš lud! Často spominam na Serbow... Tu basnik womjelkny. — — Hladaše z woknom do daliny. Njewědźach, što jeho tak jima. Snadź tam něšto widźi? Hladach też z woknom — ale ničo wosebiteho njewidźach; na Wołtawje so žołmički měrnje kolebachu a za njej wuzběhowaše so ze skałow hordźe Wyšehrod, nětkuše kralowske sydło — —. A po tutej krótkej přestawcy basnik ze změnjenym hłosom pokračowaše:

„...Spominam na zańdźenosć swojeho naroda, jako nas Turkojo potłóčowachu a z nami kaž z njewólnikami jednachu. Njemějachmy žadnych prawow. Chcychu nam cuzu rěč nahnućić, kotruž my ženje lubować njemóžachmy. Tohodla naši wótcojo postanychu, zo bychu nam wróćili swobodu. M. M.

Při rězanju drobneho skotu předpisuje zakoń pohłušenje

Njeje hišće dosć znate, so pschedpisy zakonja wo rězanju skotu ze na zuły kraj a na wšě družiny swěrjatow, potajkim też na pjerjinowy skót, a na kóžde rězanje počahuja, wšo jene hač ze w zjawnych zatkach abo pola privatneho rěznika abo we wjesnej abo měšćanskej domjacnosći stanu. Zakoń pschedpisuje, so maja ze wšě swěrjata pschi rězanju psched puschczenjom krewje pohłuschić. Pohłuschenje ma ze tak stacj, so ze njetrjebawsche roshorjenja a bolosće swěrjeću njenaczinja. To ma ze z pomocu wosebitych pohłuschazych nastrojow abo z dyrjenjom na hłowu skoczejca z wozebitym hamorom stacj. Pola czeżkich krutwow, dale pola znajmjeńscha 2 lecze starych wołow a bykow ma ze pohłuschenje jenoż z pohłuschazym apparatom stacj. Dyrjenje na hłowu pola czelatow, jehnjatkow, fólatkow, prozatow, może ze też z drjewjanej heju, pola pjerinowego skotu a karniflow z kruchom drjewa wuwjesću. Pohłuschenje z dyrjenjom do hłowy smědźa jenoż te wozoby wuwjesću, kotrež maja trěbne mozy k temu a tehorunja trěbnu wězywustojnosć, a sruczniwosć. Pjerinowy skót ze z mózgnym dyrjenjom do sadneje hłowy pohłuschi. Hakle po pohłuschenju smědźa ze żiwy k puschczenju kreje wotewrić. Jenoż potom njetrjeba ze pola pjerinowego skotu pohłuschenje nałožić, hdyž ze hłowa spěschnje a z wótrej sekeru wot czěła dołpołnje wotrubnje. S wudrěczom kože, naparjenjom sarčaneho skotu a wotskobanje sarčaneje pjerinu smě ze hakle potom wukonjeć, hdyž je skoro z wětrocu morwe a ze pohiby na nim njedadźa wiazu spóznać. Schtóž ze pschecziwo tutym pschedpisam pschehrěschi, może ze hač k 6 mježacam jastwa abo k 10 000 hr. pjenježneho khłostanja pokhłostacj.

250 lět stary młyn jako kulturny pomnik.

Město Bielefeld je psched krótkim w Mindenskim wokrjesu stejazy wětrnik kupiło, kotryž z lěta 1686 pokhadza może pak też hišće starschi być. Młyn ze wottorha, so by ze do Bielefelda dowjesł, hdyž ze jako młynišći musej a techniski pschikładny pomnik sajo natwari. (Weltbild, M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

Zawod.

Serbske husle, woblubjeny a nětdy dosć rozšerjeny serbski narodny nastroj, štó by je njeznał? Dźěd a wowka staj hižo po nimaj spěwałoj pod wjesnej linu, nan a mać stupištaj po jich zynku k prěnjej reji w žiwjenju, haj, samo Jankej a Hancy klinčachu hižo jich lubozne zynki do kolebki při wjesołym spěwje so radowaceho kmótřistwa. Njebě kwasneho wjesela ani druheje zjawneje podawizny pola nas, hdyž njeby zaklinčał jich luby hłós a hišće dźensa zda so nam zynk jich trunow być z pósłom zašłych, lěpšich časow. Zrědka hdy je lud swojemu narodnemu nastrojej telko lubosće a česće wopokazał, kaž runje Serbja našim serbskim huslam. A tola je jich zwonkowny napohlad tak jednory, njenahladny, haj khuduški, kaž serbski lud, w ničim njepřeradźujo nutřkownu bohatosć zynka. Su nam kaž sonina, zawalena do šěreho płašča, kotrejež jednorosć zataji kruče njedocerpajomny pokład njeskóńcneje zamóžnosće. Kak česnjacy, haj samo porazacy je tola začišć, hdyž přirunamy je z druhimi huslemi, hdyž je přirunamy z našej dźensnišej normalnej violinu! Krasnosć laka a barbow tam, tu pak sama jednorosć a bjezbarbnosć dźělane z drjewa, kaž je nam podawaja lěsy łužiskich horow abo njeskóńcneje serbskeje hole. Bohatosć formow a wužłobjenjow tam, tu pak jednorje zhibnjena zwjeršnica, kotraž zawodźowa hišće jednorišu, skromnu runu spódnicu; krasnje wurězana hłójčka tam, tu pak hola, runa desćička; štyri truny tam, kiž rěka k swětej a množa sławu, tři jednore trunički tu a tola wopřijeja też tute cyły wysk a wšu radosć, cyły ból a wšu bědu našeho ludu, hordozne pozběhnjenje hłowy tam, tu pak ćiche, pokorne přitulenje so prěki přez hrudź, kaž bychu pytałe škit a wuček, tola też, kaž bychu bliže być chcyłe wutorbje, sejdźišću člowjeskeho začuwanja; sama pycha a hordosć tam, tola też tu w cyłej jednorości wodych wěcneho, kiž dari najebać skromnosće też tutemu wutworej člowjeskeju rukow možnosć, z trunowych zynkow přeradźić wšitko to, štož je hdy člowjesku dušu a wutrobu rozbudźiło a zahoriło. Sławjene su tamne, zwučene wyskanja a hołdowanja, tola też tute njejsu mjenje lubowane wot swojeho ludu, pěstowane a hajene a — wopłokane. Haj, wopłokane, přetož před tutym našim nastrojom njeje zastata tragika wšeho zemskeho, zo dyrbi wšitko nastać, ale też jónu zaso zańć, też jemu podmlě njesmilny wosud dźěł podłohi po druhim, też jeho podusy postup časa, zeslabi a dašo jomu do zabyća zapadnyć, tak zo dźensa stejimy woprawdźe při poslednich zbytkach jeho nětkuše slawy. Rozšerjeny a pilnje trjebany w časach Hórnika a Pana, haj samo hišće Kuški, jako njezbytny dźěł kóždeje hudźby, je so zhubił z ludoweho žiwjenja a so skhował do křinjow a muzejow, so rozzubił hač na skromny dwanatk exemplarow. Na nje hrać je so zapomniło, stari mištrojo wotemrěchu, młodźi pak, zacpějo tradiciju swojich prjedownikow, přimachu so jenož hišće nowočasnych, modernych nastrojow, a tak dóńdźe k tomu, zo steji spisaćel tutych rjadkow dźensa jako jenički zastupjer tuteho ludoweho wumělstwa před našim ludom.

Poslednji! Njeje ničo zrudnišo hač być z poslednim a wěrće mi, chcył bych radšo być njeznaty mjez wjele tysacami hač z mějićelom tuteje zrudneje sławy. Je mi stajnje tak, kaž njechali mi mojo huslički wjacy zaklinčeć w radostnym Dur, we wyskanju našich ludowych spěwow a rejow, ale jenož tyšnje hišće sonić w zynkach želenja a zrudoby, jenož hišće čišе płakać w bjeztróštnym, želnym moll. Tola je poslednji być, to napoloži winowatošće a runje wołomjo wo nich je było, kiž mi stłóči kručišo sylzy do ruki a powjetši lubosć k našim serbskim huslam. Wono polnu mje też, so pjera přiumyć a sćežkź a pisać wo jich wuwiću a zańdźenosći. Je skromne a pouzine, tute dźěło, dokelž njejsym wučeny, ale sym jednory rjemjeslnik a wostanu to. Zo so zaběram z našimi huslemi, je so stało z čisteje lubosće k tutemu našemu nastrojej a z wołomja zamołwitosće, zo bych był z woprawdźe starošćiwym hajerjom a pěstowarjom.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Pflopk

Tjeca němska statna wuktajeńa drobneho stotu.

Statny jeźiwjerśki staw farjaduje wot 29. nowembra hacź do 1. dezembra w Lipsku źwoju 3. statnu wustajeńu drobneho stotu. Tuta wustajeńa, kotraź je w tśoch najwjetśich měśtnośćach techniśeje maśy sameśćena, pśeni ras wśitke drobne stót pśetwoaze skupiny w Němśkej z śromadnej wustajeńu sjednoća. Jeje samer je, so bychu źo mali plahowarjo drobneho stotu, kotśiź hišće nje ńu prawu wyśinu dozpěli, nowe nastorki dostali a ź tym dotalne wuspěchi polepśili. Wośebite wotdźele wustajeńu źu pjerišnowy stót; listy nośahaze hołbje; dale pćołarśtwo, kotreź je wośebje derje sastupjene, źidźerśtwo, kotreź źo w pośledńim cźasu w Němśkej pśeśo bóle pśetuje, kosarśtwo, pśowjerśtwo, pśetowanje karniklow, a kóźuchowych ćwerjatow. Pśichi wśitkim pokazuja źo teź móźnośće naśćepśeho ćwuźitkowanja wustajenych ćwerjatow. Sa wustajeńu ju jewi źo wulki sajim.

Dwoje źitne źnź sa jene léto.

W Hohendodeleben ach pola Halle ćbudźuje polo pśichi dróży do Domerslebena powśchitkownu kedźbnośćow. Nětko na kónźu nowembra śteja na polach śtołożołte źitne ćnopowze. Jedna źo wo 20 tórzow wulke polo, kotreź burej śtuśna, kiź w léćje ćmśći jećźmjeń na nim pośnź. Hnydom po wotwożeńu jećźmjenja źo polo pśeźewora a źo ź nałétnim jećźmjenjom pośn. Bórźy tutón śtrajdźeśe a dotho njetrajeśe, so mějeśe rjane kłóśi. Hižo bź śiśćo se śćtomow śpadało, jako źnéjaze maśćiny k drumemu rasej na polo dowjeźechu, so bychu druhe źnź pośnéli. Bur nadźija źo, so ź kóźdeho kórza nźhdźe 4 zentnarje jećźmjenja namłóćił.

Śmjertne padnjenje w brózni.

15létny burśt ćyn Hans Jan Turm wutoru popołdnju w brózni ćmjertnje ćnjeśboži. Bźeśe w śtarśćiśkej brózni pśichi ntóćenju ponoźny a leśeśe pśichi tym ź rébłom na pjchatr. Nadobo padny ź nźhdźe 4 metrowśkeje wyśokośće dele a śtorćił tak njeźbožownje ź błowu do huna, so ćbli pśichi tym nop pukny a hnydom wumrź. Njeśboże je tehdźa tak tragiśke, dokeź bźeśe ćnjeśbożeny pośledni powonnik ćplaha, kotryź je nźhdźe 300 śét na ćiśle ćyłił.

Dwójne mordarśtwo pśched wujaźnjenjom?

Śenjazionelne wuwjeśe naleźnośće dwójneho mordarśtwa na Haślerej, mandźelśtimaj w Klenogedźe dośtawa, ko kótrymuź w julinju t. l. wospawjachmu. Njedáwajzo njepśeśełuwanych ćłódźenjow policije bźeśe ćyła mordarśka naleźność do cźinnemy ćawaleura. Najpśiedy źo na Haślerej ćuna a jeho ujewjejnu tukaśe. Wobaj pak źo ća krótki cźaś jaźo ź jatby, do kótereź bź jen policija wśala, puśćeźśichtaj. Dale bźeśe policija ćwoju kedźbność na dweju wandrewśkeju śtośiła, kotrejuź pódła teho winowachu, so ćtaj jenu bróźeń w nozy ćapaliłoj, hdyź bź źo mordarśtwo śtało. Teź buśchtaj śajataj, tola policija dyrbjeśe teź jimaj ćaśo. ćwobodu wróćźeć. Na to źo w. heiśejeju w Hornim Njepśichoju pola Litomérźi 3 muźoju wećkedźbowachu, kotśiź źo wo tutym mordarśtwje rozmołwjachu. Hoźenjarka hnydom policiji to wośiewi, kotraź dweju ź muźow ćaja, njes tym so móźeśe śteći cźekneć. W tutym ćwiśu źo pśeni ras wo tym rěći, so mějeśe ćaniordowany Haśler ćyłu horśchej włoźow w ćpośinjenej ruzy. Tute włoźy ćłuścheja jenemu ze ćajetoju.

Śtétna bratśiśej ćiwjenje wukhowała.

Wośebitu ćmużitośćź a wobhładniwośćź wopokaśa Śtétna śchulerka Paulina Schwarzenbrunner w Gmundenje w Awśtriśkej, kotraź ća ćwojim Śtétnym bratrom, kiź bź do torhajeje rěli padnył, do ćymneje wody ćkoći a jeho ź napinanjom wśćkich mozow pluwajo na brjoh wukhowa.

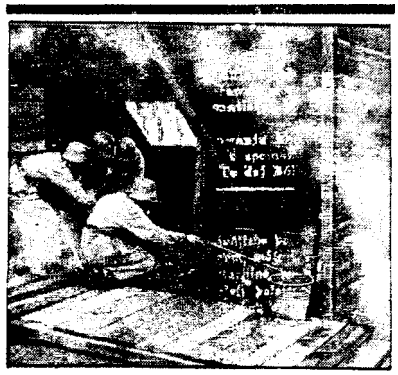
Śmjerćź w njewjeśćinśkim wośu.

Jałośtny podawź je njedawno rumunśku kralownu rjanośće „miś Bukareśt" na jejnym kwaźnym duju wuśtróźił. Miś Bukareśt je dźowka méśchańśkeho ja śtojnika. W Rumunśkej maja ju ća wośebje rjanu a lubońu knjeni. Nětko 22 lét śtara kralowna rjanośće méjeśe jara wułku licźbu cźeśćowarjow, ź kotrychź wjele wo jeje ruku proścheśe. Wona źo ńončnje rozśudźi, ća źo na réćnika Konśtantina Bilinu wuda. Na dnju jeje wěrowanja bźeśe źo wjele wćitnych śeśchło, so bychu jeje ćylu rjanośćź w njewjeśćinśkej pyśće wobdźiwali. Njewjeśćinśki wós w pośtajenej hodźinje pśched jeje dom pśichijźdźe a bórźy na ta ćbożowna njewjeśta pśichi boku bratra wuśtupi, so bychtaj hromadźe źo do wośa ćydnyłoj. Hdyź pak chćyśće durje wośa wotewiść, ź njeho muź w cźornym wobleku, wobliczo ća łakośtnje śćehnjene, jej runje do rukow padźe. S hrośnym wukśikom źo njewjeśta ćwjeśe. Pśichi njej leźeśe cźłko muźa, kotrehoź wjele lét dołho ćnajeśe. Kaź źo poźdźiśo wukopa, jednaśe źo wo śtudenta lékarśtwa, kiź bźeśe do miź Bukareśt njeśmérnje ćalubowany. Hdyź tutón ćhoni, so chze źo jeho luba na druheho wudaćź, njewźdźeśe druheho wupućźa, hacź so by ćebi źiwjenje wźak. S tym wotmyślenjom ćałśe njewobkedźbowany do njewjeśćinśkeho wośa a ćawda ćebi ź jdom. Pśichi wotewrjenju wośowych duri cźłko njeśbożowneho wupadźe.

Pewoźtanki 60 němśkich wojakow w połnośnej Franzowśkej namakali.

Na nźhdźuśchich bitwiśchćach w połnośnej Franzowśkej w departemence Pas-De-Calais ću w méźnju oktobru powoźtanki 60 němśkich wojakow namakali, najwjaźo ź nich w blińkośći Souches. W 7 padach móźachu źo personalije morwych ćwěśćiźć. Tute ću źo na němśkim wojeśkim pohrźebniśchću w Villers-au-Flos pohrźebałe, njeśnaćźi němźy wojaźy na wojeśkim pohrźebniśchću w Maison Blanche.

Sy so hižo na začěmnjeńske zwučowanje 5. decembra přihotował?

Žona w powětrownym śchicźe.

We wobluku w źyłym kraju pśchewjedźeneho wabjenja ća powětrowny śchkit pod mottom „Žona w powětrownym śchicźe" pśchewjedźe źo w Barlinje pśchedstajenje, pśichi kotrymź holźy powołanśkeje śchule pokazachu, kak ma źo woheń pod śćchu, kotryź je źo ź létadłowymi bombami śaložił, śhaśchećź. (Weltbild, M.)

6 morwych pśichi wohnjowym njeśboću w Texaśu.

S Fort Wortha w Texaśu źo źałośtne wo njeśboże wośjewja, pśichi kotrymź śćoka wśchitźy dlerjo dwaj śhodaj wyśokeho domśteho źiwjenja ćadźichu. W pśénim pośthodźe tuteho doma bě nowe kupjelowe kachle rosbuchte. Pśichi tym ćo twarjenje ź njeźłyśchanej śpěchnośću śapali. 6 bow, mjes nimi 3 źony, kotreź bźehu na łoźo ćyn źo pśichi tym śpali. 11 druhich wobydleri źo ź cźeźko śrani, wośebje tehdźa, dokeź bźehu w ćmjertnym śtrašće, pśedy hacź wohnjowe wo pśchejdźechu ź woknow a ź śtśechi śeśkakałe. Jena pśichi tym tak njeśbożownje na żeleźny płót śćoka, ćo tónćnje tuteho płotu hłubóko do jeje cźéła żarychu. cźeźkimi śranjenjemi ju do khorownje dowjeźechu.

Pokiwy pyskej a pjeru

reden wie der Blinde von der Farbe bleddźić kaž hichi wo huslach. Reden sind gehalten worden. Wjele rjaneho je so rěcało, wjele rjanych rěcź so rěcało — su rěceli.

redseliz powědaty.

regellose Flucht rozkidana ćěkańca. Während die regellosen Flucht gab es mehrere Zusammenstöße na tym roskidanym ćěkanju wjacy króć do storćichu (sanje).

Regen strömt deść śnórki pśedźe, deść so kida, deść so z kanami lije, es **rieselt** deść so saje (s n é h saje), wón (so) miholi, es **regnet** je deść(ik), deśći je (so., wirds **regnen**? budźe deść(ik)?

reiben 1) tśeć. Tśśeśe sej spar z woćow (nic: ryhwaśe = rieb). 2) dśeć. Crije dśeja. Sym sej pśe tu wobodśěł.

rein Leinen samy leń reine Wolle sama wołma (njemješana z halmu), śista wołma (njemazana). Ine Reine brinzen do śista stajić.

Reinigungsaktion (wu)śićenje (Rusowje praja: śistka). Wobzamkny so, stronu ze wśej mocu dala wućišćować (nic: śiśćace dźełu činić S. N. 8. 11. 36).

reizend lesny. Śestna, lesna śikowana (H. Z.).

restlich zbytny (nic: zbytkny).

richtig; richtiges Geld prawe pjenjezy. Du bist ein richtiger Esel Ty sy hotowy wosoł — hotowy Hans.

Richtung směr, in der R. nach Dresden k Drježdźanam ćah wotjédźe in der R. auf Hochkirch na Bukecy je wołeń widźeć.

Riß rostorh.

Robota a poddanstwo stej śtśdy zawostajiłoj teź we přisłowach a přirunanjach. Napśikład: Bohaśći su knježa, khudśi su poddanźo. Hdyź je wśo knjiże, je hela teź knjeza. Knježa su śkrahołći spałk. Knježa bśte z wóćka hjeru. Hdyź je Hadam nołe kopał, hdźe su tehdy knježa byli? Stare prawo — stare kśiwdy. Robota śśni ind śini. Stare knjeże prawa je śert pisał. Robośan ruka źidźu za knjeni suka. Robośan hlada, što za njeho na knježim narosće. Po roboće spraskać (skoku śśniéć).

röcheln kropić.

Rodehacke wukopowak. Na wśelake zmylki mohł sej śłowjek wukopowak wzać.

rokot = ropot. Rokot mjenuje pak so teź wjerch, kotraź mśła rěkać **rokita.** Z rokotom so mośt sypny, to rěka z ropotom. Podobnje: źlokać a źlopać, śkarać a śparać, śćebot a śćekot, ślipot a ślikot (wjelk — gr. (w)lykos — łać. (w)lupus).

Rom ist nicht an einem Tage erbaut. Auf einen Streich fällt keine Eiche. Za dźeń njenarosće śtom. Na jedyn rub njepanje dub. Na jedn raz njepanje wáz (Ulme). Z pócki njeje za tśi dny jabloń.

Rose. Keine Rose ohne Dornen. Žana róża, kiž kalała njeby. Žane źito bjez pluwow. Śtóź chce méć jéźo, dyrbi teź kuntwory (a muchi) znjeść.

rosenfarben róžowy, róžoweje barby (nic: roza).

Rostliny maju teź swoje serbske mjena, ale śtó je znaje? Śuła ma je dźěćom wućić. Rostliny hiw mjenow so nam wocuźbnja kaž ludźo, kotrychź z mjenom njeznajemy. Śtó pomha rostlinske mjena ze spisow a z ludu zezběrać a zriadować? Krasne dźěło, źadyn połon, ale l i p t o k!

rot = bort, ert (nic: rót, dokeź o je jeno přidawk a wupaduje: do rta, ze rta, dórtk).

Rotstein Hrodźišćo (hora).

rowjeńk, rowjeńkaj, rowjeńcy (= rownik, ale nie wot r o w a, ale wot r u n e c h o abo r o w n e c h o, mamy dźě wjes R o w n e (polo), dokeź je rowjeńk ru ... jez někim druhim w samsnym času žiwy; genosse C a s o w n i k so njemówi).

rozbudźić so sich erregen. Nad tymle djabolskim skutkom su so po cyłej Americy r o z b u d ź i ł i (S. N. 12. 247).

wozjewjenje z Budyšina.

Auf ... der Landwirtin **Helene Ieb. Klahre** in **Hoschkubrau Nr. 7.** ist über ihren Betrieb in Hoschkubrau am 19. November 1935, mittags 12 Uhr das Entschuldungsverfahren nach § 4 des Gesetzes vom 1. Juli 1933 eröffnet worden.

Die Aufgaben der Entschuldungsstelle nimmt das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen selbst wahr.

Alle Gläubiger der Betriebsinhaberin, die am 19. November gegen sie persönlich oder an ihrem Grundstück sichergestellte Ansprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Entschuldungsamtes (Zimmer 331) bis zum 30. Dezember 1935 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge. (25 Lw. E. 167 35)

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Němśke muźtwo ća bulkopanjśe śetkanje w Jendźelśtej.

S wułkim napjećźom wočakowaśche źo śeśtajenje němśkeho muźtwa ća mjeśtnjatrajne śetkanje 4. dezembra we Londonje. W hornim rjedźe ź léwa na prawo: Schkitarśtwo: Haringer, Mnichow (prawy), Jakob, Regensburg (wrótkař). Münzenberg ź Aachena (léwy). W śrjedźnym rjedźe běharjo: Janes ź Düśśeldorfa (prawy), Goldbrunner, Mnichow (śrjedźa), Gramlich, Frankobrod (léwy); w delnim rjedźe nadběhowarjo: Lehner ź Augsburga (prawy), Schczépan (Schalke), (prawy wjasnik), Hohmann-Benrath (śrjedźa), Rasselnberg-Benrath (léwy ćwjasnik) a Fath ź Wormśa (léwe kchidło). (Presse Bildzentrale, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 281 | Budyšin — Wutoru 3. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Nowy cyrkwinski wukaz němskeho ministra Kerrla

Němski minister za zyrkwinske naležnosće Kerrl je 5. pschewjedźeniši wukas k zakonjej k zawěsćenju němskeje evangelskeje zyrkwje se 24. septembra 1935 wudał. S tutym wukasom dyrbi so jenajkrośi a njesranitośi zyrkwinskeho knježeństwa zawěsćiś. To rěka so ma so dźěło krajnozyrkwinskich wubjerkow pschez jiwo temu schkitaś, so bychu so njeschanske městnosće do njeho tykałe.

Wukas ma tónle wobsah:

§ 1.

1. Hdyž su so na zakładze zakonja k zawěsćenju němskeje evangelskeje zyrkwje se 24. septembra 1935 a pschewjedźenišich wukasow pola němskeje evangelskeje zyrkwje a pola krajnych zyrkwjow organy zyrkwinskeho nawjedowarstwa wutworiłe, **njeje dowolene, so bychu zyrkwinske sjednoczenstwa abo skupiny prawa zyrkwinskeho knježeństwa abo zyrkwinskich wyschnoscow wukonjałe.**

2. Do njedowolenych cinow, na kotrež so we 1. wotstawku pokazuje, žłuschcja wobsežje **wobzadzenja farskich městnow,** powołanje duchownych pomocnych mozow, **pruwowanje a ordinazija kandidatow** evangelskich krajnych zyrkwjow, visitazije we wobzadach, **postajenja pschipowědarja** a **kantorow,** sběranje a sarjadowanje zyrkwinskich dawkow, wupisowanje kollektow a sběrkow w swišu z wobzadnymi sarjadowanjemi, kaž tež **powołanje synodow.**

3. **Swoboda zyrkwinskeho pschipowědanja** a pěstowanje nabožnjskeho sjednoczenstwa w zyrkwinskich towarstwach a skupinach so z **tutym njedotka.**

§ 2.

1. Němski minister za zyrkwinske naležnosće zapisuje zyrkwjow a zyrkwinskich provinzow wosebje, za kotrež je so § 1, wotstawk 1 postajił.

2. **Organy zyrkwinskich sjednoczenstwow abo skupinow,** kotrež po wosebjenju we wobzadu potrjechenych zyrkwjow abo zyrkwinskich provinzow hischće prawo zyrkwinskeho knježeństwa abo zyrkwinskeje wyschnosće wukonjeja, **moža so rozpuschcyć.**

§ 3.

So organy zyrkwinskich sjednoczenstwow abo skupinow prawa zyrkwinskeho knježeństwa abo zyrkwinskeje wyschnosće pschewosmu, hdyž je tutón wukas do mozy stupił, njeje dowolene. Pschedpisk § 2, wotst. 2 so tu nałožuje.

§ 4.

Wukas stupi do mozy na dnju, kiž sa dnjom jeho wosjewjenja pschińdże.

P'aty němski zjězd dźěłoweje fronty so wotewrił

W Lipšku je so póndźelu 5. němšći sjězd němskeje dźěłoweje fronty sapoczał. Na sjězdźe so 4000 zadowarjowc němskeje dźěłoweje fronty z zyleje Němskeje wobdźěla. Póndźelu wječor wotměchu so appelle jenotliwych skupinow.

Němšćostatny nawjedowar dr. Ley kóždu jenotliwu skupinu wopyta a k nim kameradske rjowa poręcza. Hłowny hamtaŕ Selzner němšćostatneho nawjedowarja pschewodźesche. Wutoru dopołdnja smě je dr. Ley we wulkowikowej hali 20 wulku politišu rěcz.

Wojak dostawa 50 pjenjezkow wšědnje

Wojerstwa winowacji, kiž žu 1. oktobra do wójska sastupili, dostawaju nimo darmotneho wobydlenja, zgrowby a lětowanja jako tłóšty, jěsdni atd. wschědnje 50 pjenjezkow nsdy. Wot dnja swojeho sastupa ma kóždy rekrut prawo na tutu msdu, kotraž so 1., 11. a 21. kóždeho měsaca, abo je-li tehdy njedźela abo žwjaty dźeń, na dnju przedy wuplaćuje. Pschi dowolu a khorosći so msda njepschikrótšena płaći.

Pschi khorosći, kiž wojak sam sawinuje, pschi pschepytowanišej jatbje abo pschi wotpokazenju arresta abo jatby so msda na 35 pjenjezkow wschědnje pomjeńšchi. Pschi wotpokazenju druhich khłostanjow so msda njeplaći. Pschi puschczenju z wojerskeje žłužby so za dźeń puschczenja msda jenož tehdy hischcze płaći, hdyž so na tutym dnju hischcze wojerska žłužba wukonja a hdyž so wobeiby pjenjes sa jěsbu njepłaći.

Jeli so pak wojak pschi puschczenju se žłužby w lazarecje pschebywa, so jemu msda tak dołho płaći, dokiž so z lazareta njepuschczi. Schtóž msdu na dnju puschczenja z lazareta nastupa, płaca sa tutych khorych te žłame postajenja kaž sa wojakow, kiž žłužbu cinja. Nimo teho dostanu swołani rekrutojo k nakupjenju rjedźerskeje potrjeby jónkróć 5 hriwnow.

Wudospołnjenske muzstwa, kiž žu so 1. novembra 1935 do wojerstwa swołale, a muzstwa dobrowolneho stawa, kiž so k swučowanjam swołaju, dostanu tehorunja 50 pjenjezkow msdy wschědnje.

Němski sportski wjednik w Londonje

Też w Londonje je so towarstwo założiło, kiž chce pocsichi mjes Jendźelskej a Němskej na załkadźe pschecźelskeho imbkenja pěstowaś. Tuto towarstwo žnjeć žrjedź tuteho tydźenja němskeho sportskeho wjednika z Tschammera a Dšena do swojeje žrjedźišnu powitacj. Towarstwo k cjelscji němskeho sportskeho wjednika witanje wuhotuje, z kotrymž towarstwo (Anglo-German Fellowship) pod pschedsydstwom swojeho presidenta lorda Mounta Templa prěni krócź psched schérschu jendźelsku sjawnosć stupi a na kotrymž budźe němski sportišt wjednik wo Barlinskej olympiadze pschednoschowaś.

W Barlinje je so w běhu tuteho lěta tehorunja němsko-jendźelske towarstwo wutworiło. S jeho pschedsydu je SA-skupinowy wjednik wójwoda Korla Eduard ze Sakskeje-Kobburga a Gothy. Tuto towarstwo chce tehorunja němsko-jendźelske poćahi shłubschcyć a to w kulturnym, wědomostnym a sportšim nastupanju.

Memelski měšćanosta swoje zastojnstwo złoži

Kommišarski wyschschi měschczanosta města Memela Viktor Gailius je nowowutworjenemu memelskončimskemu krajnemu direktoriju pisomnje sdźěłił, so wón z wobzbinskich pschičinow swoje sastojnstwo jako kommišarski wyschschi měschczanosta złoži.

Amnestija w Juhosłowjanskej

Juhosłowjanska regentska rada je po žadanju Stojadinowicjoweho knježeństwa wukas podpisała, z kotrymž so amnestija a spuschczenje khłostanja sa politiske pschestupjenja pschipowěda. S wukasom so nětkle 1250 wobzobow potrjechi. Amnestija so też na wschitke pschestupjenja nowinarskeho a knjarskeho zakonja porjaduje.

Wot amnestije wusamknjene pak žu woboby, kiž we wukraju pschebywaju a so njeju juhosłowjanskim žudam stajiše; kiž žu cežke słostnistwa pschecźiwo statej skutčile; kiž žu so dla spionaje a pschekalanja sadźdźile.

Amnestijowy wukas je so po zyłej Juhosłowjanskej pschijomnje pschijał. Wón so jako wulka krocej bliže k politiskemu sjednoczenju w kraju wobkładuje, wo kotrež so Stojadinowicjowe knježeństwo prózuje.

Jendźelske knježeństwo wo trónskej rěči wuradźowało

Jendźelske knježeństwo je póndźelu wo naležnosćach swonkowneje politiki a wo trónskej rěči wuradźowało, kotruž kral wutoru pschecżita. W trónskej rěči budźa so naležnosće nasponnicj, wo kotrychž chce jeje. na swojich pschichodnych pohedźenjach wuradźowacj a wo kotrychž chce jakonje wudacj. To płaci wobzebje wo tychle pjeć dypkach:

1. Polěpschenje krainehu fakitanja.
2. Požczonka wo nětkle 26 milijonow puntow, kiž ma k nowowzaćnemu wutwarjenju schtyrjoch hlownych jendźelskich żelesnišich towarstwow słužicj.
3. Rošschérjenje sawěsćenja pschc bjesdźelosć na ratakšich dźěłaczerjow.
4. Postajenja k pscheměnjenju podpjery njesaźužerjow.
5. Reforma wocżerpnjenja a podlěschenje schulskeje starosty.

Wot trónskeje rěcze so też wocżakuje, so ho w njej we wjeršchim wobzahu wo pschebadźenju nowych industrijow do krajinow porěcži, hdyž je wobjebita nusa. Sa wobdźělanje praschenjow, kiž se sankcijowej politiku pschecżiwo Italskej swižuja, je so knježeństwowy podwubjerk postajił.

Jendźelski zwonkowny minister so na dowol poda

W Londonje je so hamtsjy wosjewiło, so so jendźelski zwonkowny minister sir Samuel Hoare na dowol poda. Jeho lekarjo su jemu naležnje radźili, so by tak rucze hač možno do wocżerstwjenja schoł.

Sir Samuel Hoare so na tónzu tuteho tydźenja do Schwajzarskeje poda, hdyž psches hodownu zwjedźeń wostanje. Pschi swojim puczowanju pschez Paris so won so-botu z franzowskim ministerskim pschedsydu Lavalom sekn.

W Hoarowej njepschitomnosći minister Eden naležnosće zwonkowneho ministerstwa sastawa, wón smeje pschi potrjebje też ministerskeho presidenta Baldwina k radźe. Na konferency wo wójnskim łódźstwje budże lord Stanhope zwonkowneho ministra zastupowaś.

Japanske konferencyne wotpósłanctwo do Londona přijělo

Japanske wotpósłanctwo sa konferenzu wójnskeho łódźstwa je do Londona pschijělo. Japanski admiral Nagano je jendźelskemu nowinarjej prajił, so budźe Japanska na konferency kaž dotal swój powschitkownje znaty plan zastupowaś. Japanska žada, so by so bránjenje na morju tak pomjeńschiło, so runje sa sakitanje krajow dožaha. Londonske nowiny „Star" pišaju, so chce Roosevelt pomjerowy system sakitowaś a žebi wobzebje žadaci, so mjes Ameriku a Japanskej žylnosć wójnskeho łódźstwa kaž 5 : 3 rumicinja.

China so pola amerikanskeho knježeństwa na Japansku hórši

Chinejski wupósłanc we Waschingtonje je pjatk w amerikanskim zwonkownym ministerstwje dla japanskeho postupowanja w połnocnej Chinje formalnje zakrocził. Wupósłanc amerikanskemu zwonkownemu ministrej Hullej rjekny, so je Japanska postajenja pakta dźewjecej mozow sramiła, dokiž je swojich wojakow do połnocneje Chiny pósłała. Chinejske knježeństwo dże tohodla wódźecj, hacj Sjednoczene staty dla sranjenja tuteho srěčenja w Tokiu zakrocźi.

Chinejski wojerski rozkazowar wocżakuje

Hdyž so hischcze w Shanghaju mjes zastupjerjemi chinejskeho a japanskeho knježeństwa jednalsche, so njejapan „najwjelnischi muž połnocneje Chiny", chinejski wojerski roskazowar general Schungczejuan w Peipingu a Tientsinu spodźiwnje zadźerži. Won so zapowěda, zastojnstwo smérowanskeho kommišara pschijecj, kiž chcedźa jemu pschepodaś. Won pak so po sdaczu z połnym wědomom wischeho wsdawa, schtož móże so jako njepschecźelske pschecźiwo chinejskemu knježeństwu wulkować.

Tuto generalowe sadźerjenje je žylnje na Japanzow skutkowało, Tuczi su wulzy pschekhwapjeni, dokelž su žebi myślili, so general zyle sjawnje ja samostatnosć połnocneje Chiny wustupi. Se Shanghaja a też Tientsina so powě, so je so žylnische japanske wójsko w połnocnej Chinje wocżakuje.

Rooseveltowy w kowarski radźer wróco stupił

Presidentowe amerikanskeje wunowoweje a dowolowaneje banki a wołebity Rooseveltowy radźer w naležnosćach wukrajneho wikowarstwa Peek je njedźelu njenadžijny žiwoje sastojnstwo složił. Roosevelt je Peeka w žiwojim cżasu do tuteho sastojnstwa powołał, so by pschi žiwojim bohatym najwonjenju pschewjedźenje naprawow Rooseveltowho knježeństwa w hospodarskej politizy dohladował. Nacżynjeż Peek we wuschich wobzobnischi poczahat i Rooseveltowu wotstanje, je wón žiwoje sastojnstwo złożił, dokelž njemóże Rooseveltowym naprawam k pomoży farmarjow a w hwonkownej politizy pschihłosowaś. Posledni naskrok k jeho rosdźelej běsche nowe wikowanske rěcżenje z Kanadu, kotrehož běsche Peek wotradźał.

Italska industrija dyrbi krótko dźełać

Hospodarśka wójna pśećiwo Italskej, ś kótrejž ma so wójna w Abeśynskej skóncyś, wobjedbje italsku industriju a ś njej italskich dźełaćerjow potrjechja. Romske nowiny „Giornale d'Italia" pónjedźelu pisachu, so dyrbi wjele fabrikow hižo dacź pomalśicho dźełaś. **Tak je sankcijowa wójna sa Italsku nimo druhich praschenjow teź sozialne praschenje dźełaćerśtwa sbudźiła.**

Nowiny hižo jednanja pśichipowědźuja, kiž smějachu so w kśišich dnjach njes sastupjerjemi dźełaćerśtwa a sastupjerjemi industrije. Dźełaćerjow ma so po móžnosći jenoź malo ś dźela puschćeć. Dźeło ma so do dołhosće cłahnjenej ś tym, so so wob tydźeń jenoź 40 hodźin abo hišće króśišchi cłah dźela.

To je w Italskej w nětkśišim cźasu sozialne zabanje, kótrejž je tež hižo industrija jako nujne spóśnaka. Direktor nowin „Giornale d'Italia" wschitkich dźełaćerjow je wožow, kiž su w póslednich létach w městach dźeło namakali, naležnje namołwja, so bychu so sašo do ratarśkeho dźela wrócili. Tam smějachu snajmjeńsha źiwoj wschédnu khléb, w industriji pak budźe sašłužba bóle a bóle njewésta.

Völkerbundmächte und Sanktionen

Annahme — Ablehnung

	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Afghanistan	□	□	□	□	Lettland	■	■	■	■
Albanien	■	■	■	■	Liberien	■	■	■	■
Argentinien	■	■	■	■	Litauen	■	■	■	□
Australien	■	■	■	■	Luxemburg	■	■	■	■
Belgien	■	■	■	■	Mexiko	■	■	■	■
Bolivien	□	□	□	□	Neu-Seeland	■	■	■	■
Bulgarien	■	■	■	■	Niederlande	■	■	■	■
Chile	■	■	■	■	Nikaragua	■	■	■	■
China	■	■	■	■	Norwegen	■	■	■	■
Dänemark	■	■	■	■	Österreich	■	■	■	■
Dom. Republik	■	■	■	■	Panama	■	■	■	■
Ecuador	■	■	□	■	Paraguay	□	□	□	□
Estland	■	■	■	■	Peru	■	■	■	■
Finnland	■	■	■	■	Polen	■	■	■	■
Frankreich	■	■	■	■	Portugal	■	■	■	■
Griechenland	■	■	■	■	Rumänien	■	■	■	■
Groß-Britannien	■	■	■	■	Salvador	■	■	■	■
Guatemala	□	□	□	□	Schweden	■	■	■	■
Haiti	■	■	■	■	Schweiz	■	■	■	■
Honduras	■	■	■	■	Siam	■	■	■	■
Indien	■	■	■	■	Spanien	■	■	■	■
Irak	■	■	■	■	S. Rußland	■	■	■	■
Iran	■	■	■	■	Südafrika	■	■	■	■
Irland	■	■	■	■	Tschechoslowakei	■	■	■	■
Jugoslawien	■	■	■	■	Türkei	■	■	■	■
Kanada	■	■	■	■	Ungarn	□	□	□	□
Kolumbien	■	■	■	■	Uruguay	□	□	□	□
Lettland	■	■	■	■	Venezuela	■	■	■	☑

Schtó so wobdźeli na sankzijach?

Wobraz, kótryž nam pokazuje stejnišćizo jenotliwych nozow Swjasta ludow ś schtyrjom namietam wo sankzijach. Po tym so dźewjeć statow na sankzijach źapka njewobdźeli. K nim słuchcheja w pśenim rjedźe Awstriska, Wuherska a Albanska, kótreź maja, kaž je znate, wuste swiski ś Italskeje. Druhi pśećiwniźy sankzijow drje žu sašadnje ś nimi pśhesjeni, tola je njewuwjedu. Nimo toho je znaty rjad robustawow Swjasta ludow, kótreź namjet cźišćo 3 sankzijow njenschewedźe, doželi so ś nimi bojkott italiskich twarow pschedwidźi.

(Graphische Werkstätten, M.)

Italske cyrkwje wopruja swoje pokłady italskemu statej

Wobdźelenje italskich bliskopow a duchownych pschi wobaranju pśećiwo sankzijam wuskutkuje so wobjedbje ś tym, so zyrkwje a klóschtry wschо ztoto, kótreź wobjedźa, statej **wopruja.** Po namjecze arzybiskopa Monreala dyrbja zyrkwje a klóschtry a hnadowne mějtna, ztoto, kótreź žu tam wěrtwi barili, statej polskóśiśe, kótryž tam ja ta 5 proz. wójnsku pozcźonku da. Duchowni žu hižo ś bohatymi darami w smyjźu tutoho namjeta fkutkowali. Snate je, so žu ztote pokłady italskich zyrkwjow jara wulke. Sacźucze, wjasanoscze vatikana ś wokudom italskeho statа je dźensa dźiwaja na bolschewitiski strach jara wulki, so rady materialne cźeze njeźe, hdyž móże Italskej k dobyczu jeho samérow pomhaćj.

Italska wójnska rozprawa

Italske propagandowe ministerstwo je wójniku rosprawa cźišćo 66 wojsewiśo, kótruž je Badoglio wudał:

S wojerskim wucźišćenjom kraja so we Wombertastim kraju a Tembienskej pokraźnje. Pschi wobhonienju pschi hórikim pschekhodźe Alemale k ranju wot Melfy w raúschej Tembienskej je jene ś naschich wotdźelenjow žyjne mobrónjene abeźynske wotdźelenje sbiło. Abeźynjenjo 15 mortwych na wojowanischcźu ležo wostajichu. Na naschej stronje žu jedyn podoffizěr a pjeć domorodnych wojakow padnyli. Nasche wójnske létadła žu na wschěch frontiskich wotrěźkach žyjnu dźeławosć pokalale.

Abesynski kěžor wšitkich wojakow z Harrara wozmje

Abeźynski swonkowny minister je generalnemu sekretarej Swjatka ludow telegrafował, so je abeźynski kěžor wobsamknył, knjadom wschitkich wojakow ś města Harrara wsaś. Město dyrbi wot nětka jenoź jako wukhow sa sranjenych ś ogadenskeje fronty słužić a njejźmě na žane waschnje wojerskim saméram słužić. Abeźynske knjeźerstwo so nadźija, so móże na tuto waschnje źivilnemu wobydlerstwu a wukrajnikam, kiž w Harraru bydla, nadpad bombownych létarjow salutowaś.

Krótke politiske powěsće

Nowa khorhoj wyschscheho roskasowarja wójnstwa namórnistwa.

Nimski wójnski minister je tónle wukas wudał: Khorhoj wyschscheho roskasowarja wójnskeho namórnistwa je běły podołhoty schtyrzózk, w kótrymž cźorny żelezny kschiž steji, kótrehož hrjebje hacź ke kromje schtyrzózka dozahatej. Pod żelezným kschižom leźitaj na kschiž stotaj mjeczej, na kótrejž pschimadle je njejźagna kótwica spósnacź.

Nowy cźeskosłowakski pósłanz we Warschawje.

Cźeskosłowakskeje pósłanzа dr. Jurij Eslawik ś rataśkeje strony bu na pósłanza pomjenowany a sa wuprósdnjene cźeskosłowakske pósłanstwo we Warschawje postrjeny. Presidént pólskeje republiki je dr. Eslawikej hižo zwoje wobtwrdzenje dał.

50 jendźelskich wojerskich létadłow do Sudana?

Egiptowske nowiny „Roża el Jussef" pisaju, so je so njedźelu 50 jendźelskich wojerskich létadłow ś Egiptowskeje do El Obeida w Sudanje nastajiło.

Brasilske knjeźerstwo pschećiwo kommunistam.

W Rio de Janeiru je so swjatkowny presidént žobotu popołdnju ś wójskowym, namórnistwowym a justicznym ministrom rosrěcźował, kak maju so cźi, kótryž žu so na sbéhu wobdźelili, najspěschnischo pokhłostacź. Wěste je, so so hižo póndźelu wosebite polnomocy za knjeźerstwo namjetuja, ś kótrymiž maju so wschitcy wojacy a sastojnicy se słužby puschćeć, kótrymž so kommunistiska dźeławosć dopokaże. We hłownym mějcze wobjedbje maju so wschitcy kommunistiscy sastojnicy knjedom puschćeć.

Ze Serbow

W Budyschinje, 3. dezembra 1935

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Bjez kamjeń žadyn kraj njeje
a bjez kosći žane mjaso. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 721, hygrometer minus 2, najwyschscha dnjowa temperatura 4 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 723, hygrometer 0, najnischa temperatura w nozy 3 stop. cźopłoty. — Nad zyłej połnócnej Europu je wobsche niźina wupschestrěwa. Jeje jadro je pak so trochu dale k połnocy do fjrjedźinjeje Skandinawiskeje scźahnyło. Tuto dla je niźina źiwoj wliw na nasche wjedro ś wulkeho dale shubiła. Pschi wjetschim wětśe pak žu tam a sem hišće deschcźe móżne. Powschitkownje pak so wjedro bórzy lepśi. Wyschina nad krótkowjeczornej Europu ma wliw sašo na khwilu hacź k nam wupschestrěte. Pola Italskeje so nowa niźina pokasuje. Wona so k dołhemu ranu bóka. Móżno je, so so jeje kronty teź nascheje krajiny dótknu a nam łohke deschcźe pschinjeźu. Tak su wuhlady na jutrische wjedro jara njewéste. — Jutrje źriedu stóncźo 7,43 hodź. ishadźa a so 3,56 hodź. thowa. Mjezańcź thadźa jutrje popołdnju 12,36 hodź. a thowa so na ranje 12,28 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrischu śrjedu: Njewěste a wětrojte wjedro.**

*

— **Pospjedźenje wubjerka drobnowikowarśtwa pola industrijowcow a wikowarśteje komory w Žitawje.** Wubjerk drobnowikowarśtwa industrijowcow a wikowarśteje komory w Žitawje je njedawno pod pschedhospodarstwom hospodarskeje rady Willija Peuckerta w Lubiju pospjedźenje wotmél. Wjele běšche pschećowc, kiž žu k wudospołnjenju a pschemjenjenju postajenjow **sakonja k schitanju drobnowikowarśtwa** wuprajichu. Komora knjeźerstwu pschecza k nowemu sestajenju sakonja k schitanju drobnowikowarśtwa pschedpołoži. Potom so wubjerk **ś pschedawańkim cźakom psched hodami a ś wjetschim pschemyślowym sapiła sabkrasche.** Wón ma ja trěbne, so by so teź pschipowědźenje pschemjenjenjow we stawje wosobow a pschemjenjenjow w pschedawanju tworcowych producinow pschedpiłało. So by so drobnowikowarśtwu wjacy wobrota wobstarało, dyrbi so za to wustupowacź, so by **wjacy jěsow „Mozu ś rodosće" ha ź dotal do Lužiz** wjedło. Wubjerk **dopomnjeje**, so bychu wobdźelnicy kedźbliwi byli ś **pschedewjaczemi k pozrědkowanju podśla-neho placzenja,** kiž podawaczejske firmy pytaju a žu swolniwe, 8 prozentowu kupneho pjenjeźa za towarśtwowe dźełe placźicź, kiž wudawaju. Firmy, kiž žu w tutym nastupanju nětcźo nasponite, so proscha, so bychu to komorje pósłale. W tutym swiśku je so wubjerk pschećiwo **njepozitnej pozcźowanja wuprajił.** Hdyž so teź w jenotliwych wokhodnych druźinach njemóża wětśeho cźakanja ś placźenjom sminyć, dyrbi pak so powschitkownje zadacź, so so w drobnowikowarśtwje twory powschitkownje jenoź ta hotowe pjenjeźy wotedawaju. Wubjerk teź namjet podpjera, so by so **ko reformazijźi źiwjedźeń** na njedźelu pschepołoźił, wobsche dźiwaju na bliski pruski kraj, hdyž reformazijźi źiwjedźeń njeje žadyn jakuźi źiwjaty dźeń. To dyrbjało ha ja zyłu Němsku jenak sriadowacź. Dźiesća rozmołwa wuwi so wo nuzy **wotrjadowego wikowarśtwa ś tobakowymi twarami.** Wubjerk ma ja prawo, so so skupiny industrije a drobnowikowarśtwa źame dojednaju, na kótre waschnje so wołożenja hodźa dozpěcź. W bliśchim cźasu so wocza-

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po cěskim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

23] (Pokračowanje.)

„Wšak mam tebje, ty mi wupomhaš."

„A to njebudźe hańba, hdyž budu ja za tebje wotmołwjeć", skšěješe jeho Marja.

„Cehodła hańba? Wšak budźemoj swojej, a to je potom wšo jedne, wotmołwješ-li ty abo ja."

Tak kocorowaštaj so cyły puć. Ale wutrobičcy tak lohko njebě. Trochu zatrach běše wobémaj. —

Fararjec hospoza, stara Lejna, sedźeše w deleńcy pola wokna a wobrubješe rubiško. Na klinje měješe bělu micu, kotrejž chcyše so zywać. Stara Lejna hižo njezywaše, spaše hižo. Dźowka bě to trawy wušła, a knjez farař po zahrodźe khodźeše.

W cyłej farje bě cicho kaž w pustym domje, jenoź muchi brunčachu a časnik tikaše takaše. Nadobo zaklinča zwónčk.

Lejna so stróži: „Muško, što chceš?"

Muško skoči z ławki a běžeše šćowkajo k durjam.

„Aha, to je něchtó zwonił." Lejna zywny, stany, wza z drobneje drjewjaneje šklički na polcach dwaj pjenježkaj, hdy by traš prošeł wonka stał, a dźěše wotewrić.

Jan přimaše druhi króć za zwónčkom.

Maruška skobny jeho za rukaw: „Wočakń dźě hišće — wón wšak přińdźe něchtó, wšak je Muško šćowkał."

W durjach wotewrí so wokneško, a Lejna kukny z nim. Wotewrí khětře a zawoła přećelnje: „Ah, mlodaj človjekaj. To je prawje, witajće. A štóha to je — to dźě je Wjaclawkec Marja, kotraž te rjane kwětki do cyrkwje nosy."

„Haj, ta to je" wotmołwi Marja a tykaše Lejnje ruku.

„Derje, derje" — praji tuta a pohlada na Jana. A čeji dha to je, tón nawoženja?"

„Wićazec ze Zahon."

„Wačazec — tak. Mać je wam wboha wumrěla, a trjebaće hospozu. To je prawje. Změjeće rjanu hospozu."

„A tule nješto malo wot našeje maćerje, a wjele dobroh' teź wot njeje" praji Maruška a podawaše Lejnje korbik.

„Zo by sej tola škodu njeničiniła, khudźina! Ta tola žeńje njezabudźe. — Nó, a tak jenoź dźitaj do zahrody, knjez farař tam je."

Zańdźe z korbikom do deleńcy, wućeže blešu wina z njeho a dwaj poraj kokoškow. Počeżka a wobmasa je a rjekny spokojnje:

„Ta Wjaclawkowa tola wě, što so sluša. Prjedy něhdy, to su wšitke njewjesty tak khodźile, nětkle dźesata naspomni."

Jan a Marja dźěštaj do zahrody.

Knjez farař sedźeše w zelenej khłódnicy njedaloko pčołkow a čitaše. Hdyž kročele wusłyša, posuny bryle na čoło a pohladny k duričkam. Posměwkny so přećelnje a rjekny: „Witajće, moj dźěsći. Što dha nam njesetaj?"

„Dostojny knježe", wotmołwi Jan, „mój chcemoj do swjateho mandźelstwa stupić."

„Nó haj, ty drje skoro dyrbiš. A Marju jowle sy sebi zhladał. Mi so zda, to za tebje hospoza njeje", praji farař ze žortom, — „trochu wótra kosa na tebje, nic . . . ?"

Marja so zapyri a pohlada wot boka šibale na Jana.

„Ja so, dostojny knježe, předać njedam", rjekny Jan sebjewědomje.

„Janko, njewołaj: hi, Hanso — dónjž na Hansu njesedźiš", směješe so farař. — Posydnjatj dha sa mojej dźěšći, tu budźe so nam lěpje powědać, haw wo jstwje. Móżetaj katechismus?"

„Ja njewěm", zdychny Maruška.

„Tuž dyrbimy spytać". Farař přinjese so z kopicu prašenjow z cyłeho katechisma a přetykowaje, kaž by z kartami měšał.

Marja wotmołwješe kaž wojak. Jan so zarjekowaše.

„Hlej, hlej", hrožeše farař Janej z porstom: „dźensa sy sej mało česće dobył. Budźe-li přichodnje tak, budźe knjez hospodař mydło wozyć. — Nó, alwój wšak staj wobaj swoju wěc móhłoj, a tuž dha wamaj nětko nješto wo winowatosćach powěm, kotrež z mandźelstwom na so wozmjetaj. — Sluchajtaj kedźbnje!"

Knjez farař zahlada so do pěska na zemi a počatkle: „Lubaj, přećelej, mandźelske powołanje, do kotrehož chcetaj zastupić, njeje l o h k e powołanje. Z wjetša drje so na kwasach spěwa, wyska a piska, a rejwa — hdy byštaj pak sebi nawoženja a njewjesta derje rozmysliłoj, kajku kročel kročitaj, byštaj ze strachom a ze sylzu we wóčku k woltarjej šłoj. — Hlejtaj tamle sykorku, kak z halozy na halozu skače" — a farař pokaza z porstom na štom, w pčoikach stoješe — „słyšitaj, kak sej wjesele spěwa: tajkaj běštaj dotal teź wój. Njejstaj so wo ničo staralo; štož bu wamaj kazane, staj činiłoj, a potom — směješe so hižo na waju cyły swět. Spěwać a rejwać a wyskać staj směłoj, tak wjele hač sej chcyłoj, nichtó njeměješe wamaj to za zło, haj khwalili waju hišće su. zo mataj so k swětej. Wot něhdy wobroći so łopješko."

(Pokračowanje sćěhuje.)

haje, so fo **nowy porjad wupischedawanjow** wosjewi. Jeho witowe postajenja nacziſka fu fo dokkadnje wuradzike. Wſchi tym je fo jako zyle mune wobkladowako, fo bychu fo wubitrijowym a wikowarſkim konkoram tich dotalne prawa puhowanja a dohladowanja wupischedawanjow ſahwatale. Stónczinje je fo hiſchcze wo wichelakich druhich praſchenjach wuradzowako, kiž drobnowikowarſtwo w jenkrajnſchim czaſu nastupaju. Wichecza a nabladu, kiž fu fo pſchi tym pokasale, fo hiſchcze roſpomninaju a wone fo potom na pſchihódne waſchnje wutrjebaju.

— **Sudzony dirigent Arthur Ellbogen Budyſchin wopuſchczi.** Saudſenu ſobotu wotmé mużſke ſpéwne towarſtwo w Budyſchinje w ſalach Króny koncert, pſchi kotrymż zyły hudzbny chór Budyſkeho pſcheho pokta cziſło 52 ſzobuſkutkowaſche. pod namjedowanjom hudzbneho miſchtra Arthura Ellbogena. Pſchi tutej ſkładnoſczi towarſtwowy wjednik Emil Nath wutrohne ſtowa hudzbnemu miſchtrej Ellbogenej wénowaſche, kotryż i Budyſchina wotkhadzejo ſo do Rieży p'cheſahdzi. Spominaſche pſchi tym na jeho wuſnamne ſkutkowanje, na jeho wurjadne konzerty, kotrejż je ſ karaku ſtaineje wobory cžo. 10 w Budyſchinje wuwjedował. Też na naſchich wſach je husto konzertował a pſchi tym wiele pſchipóſnacża namakał. Pſchi wuwjedżenju miſchtr Krawzowego ſymfoniſkeho konzerta w Króńje pſched nékotrymi ſtami, bé tehorunja wuſnamnje ſobuſkutkował. Wobſtarujetmy, ſo tutón wulki hudzbnik dyrbi ſo wot naſchich domiſny dżélicż. Pſchejemy jemu też na dalſchim ſiwjenſkim puczu wſcho dobre.

— **Hrodowne wopuſchczi pjez ſo njeſakaże.** Tu a tam je ſo w poſledninim czaſu powédało, ſo ma ſo wukaſ wotzakaſ, ſ kotrymż ſo pjerjenje hodownych wożuſchkow a druheho hodowneho pjeżiwa ſakaże. Każ nam industrijowa a wikowarſka komora w Zitawje ſdżeli, pok ſo po wupraſenjach pſchiſluſchnych méſtnoſczow taſki ſakaż njewotzakuje.

— **Njeſbože na dróży.** Dżenja rano wokoło 3/4 7 hodżin je wobſtojny auto ſ méſta jédżo na Nowoſakſkej dróży wot ſady do muża ſaſél, kiž ruczny wós cżeſnjeſche. Pſchi tym ſejo muża do lewoho boka ſtorczi. Tutón padże a woſta ſtanjeny leżo. Sanitetna kolonna, kotraż bésche ſo na pomoz ſawolała franjeneho do méſchczanſkeje chorownje dowieſe.

S **Bukez.** Po njedżelſkim poſwjeczenju noweho NSdoma méſjeſche jeż ſwjaſk Deutſcher Osten pola Stangez woſebite ſthadżowanje. pſchi kotrymż ſtronjan hendrich ſ Lubſia we nazionalſozialiſtiſkim woczehnjenju młodżiny récżeſche. Pokaſa woſebje na rosſtót HJ kotraż je ſo ſ 80 nachokow na 6 millionow ſnine ſjednoczenſtwo cosmnożiło. Po nim récżeſche wokrjeżny wjednik ſwjaſka Deutſcher Osten Reiter a kotryż na nadawſi tuteho ſwjaſka pokaſa. Jara naż wjeżeli, ſo je Lubiſti wjednik tuteho ſwjaſka ſaſnje też ſwoje ſtejiſchczo k ſerbſkemu ludej wupraſił, hdyż na to pokaſa, ſo tutón ſwjaſk nihdy na nihdy njeje ſ wojowarſkej organiſazeju a nocże Sserbam réżą a waſchnja rubicż, ale ſo chże jim pomhacż namréżu domſ'nu ſakhowacż a pſchego ſaſo na ludnoſtne dżéło na raſiſchich méſtach Némſkeje pokaſowaſche. Też Budyſki wjednik tuteho ſwjaſka ſtronjan Hartig bé njedawno pſchi pṙénim jawnym wutupjenju tuteho ſwjaſka w Bétym Konju na to pokaſał, ſo ſwjaſk Deutſcher Osten kóżde druhe ludſtwo reſpektuje. To ſu ſwieżelaże wuprajenja a wotkronia w naſ Sserbach dżéła ſtrachi pſched tutej organiſazeju, kotreż ſmu dowjeſi na pṙénim wulkim wuſtupjenju tuteho ſwjaſka we Lubiju w lécże t. l. a wosbeje po wuſtupje teje ſaſtupjerja Lehmanna we Worlexach nabyċ. Pſchego ſaſo durbimy wuſbéhnyċ, ſo my Sserbja runje tak ſwérnje, każ Némzy ſtejimy k naſchej domiſnje a wótczinje. Dżerżimy ſo k namréżym kubłam wótzow a ſo runje tak ſwérnje pétujemy wótzow réż, waſchnja a nakóżi. Méńimy, ſo najlépje dowjelnjamy dżenſniſche ſaſadu wo ludſtwu, kotreż ſo ſ potnym prawom jako ſakładu wſcheho towarſtwa ſiwjenja wobſkładuja. Wjeżeliny ſo, le Bund Deutſcher Osten nocże radobne wjedniſkowe ſłowa, kotreż je wón też ſa naſchu ſerbſku ludnoſcż trjebał, wobeńcż, a to budże ſawéſcże ſmérżujo mjes ſerbſkim ludom ſtutkowacż.

S **Porſchiz.** Niedżelu popoldniu tak nabobo po krótkej cżeżkej thorolcži ſemréteho ſkatarja Willia Domſcha ſchemodżachu. Semréthy bé wichudże woſebje tez mjes ſwojimi towarſchemi jara woblubjeny. W najrjeńſchich létach — bésche hakle 39 lét ſtary — dyrbjeſche ſwoje żiwjenje ſtónczicż. Kapala tżéżow ſ Klużnitez, ſ kotrejeż bobuſtawom bésche ſemréthy, żarowańſku hudzbu piſkaſche.

Nowa thorhoj wyſchiſchcho roskaſowarja wójnſkeho łódżiwa.

Wot 1. dezembra ma wyſchiſchi roskaſowar wójnſkeho ſchitwa tutu thorhoj. W ſchtwórzu ſteji cżorny żeleſny ſchij, kotrehoż ramjeni hacż ke tromje ſchtwórza dżeteż. Na żeleſnym ſchijom leżitej pſches rózt ſkotożoltaj miejeſej. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Pombajće wſitcy, zo by so zaċémnjeńſke zwuċowanje 5. decembra poradźiło!

We wopomnjeńſkej réżi ſpominaſche k. farař Handrik na n'eho ja'o na ſwérneho nana, towarſcha a dżélacżerja, kotryż je wſchudże a ſtajnje ſwoje winowatoſcże ſwérnu dopjelnił. Mohnjowa wobora néhdyſcheho towarſcha na pohrjebniſchcżo donjeſe a wóinſky towarſchoſ- jeho do khłódneje ſemje puſchczichu. Se wſchéch ſtron towarſtwa a ſwjaſki, kotrymż bé pſchiſłuſchał a pſchiwuſni, ſtane wónjay kładżechu.

S **Wóſporka.** Pjatk wjeczor wokoło 7 hodżin ſta ſo na njeſchikitanym pſchekhodże żeleſnicy pſchi ſtaċiji w Malych Radmérizach na Lubſko-Wóſporſko-Budyſkej cżarje cżeſke nieſbože. Wyſchcżi dejeſ ſ Nowych Konjez pola Mérſowa, kotryż méſjeſche na ſadniu ſydle ſwojeho 11létneho ſyna, ſ Wopalenja pola Lubija pſchikhadżejo, tworowemu cżahej, kotryż runje dwórniſchczo pſcheżédże, do boka ſaſédże. Srażenje bé jara mózne. Nieſbože ſo hnydom pytny. Wobeju ſranjeneju, nana a ſyna, do Lubiſkeje khorownje dowjeſechu. Nan bórſy na ſcżéhwkach franjenom wumré. Wobſtarujomne dżéżo ſ pukniſnym nopom w khorowni leżi. Żeleſniſki perſonal nima winu na nieſbożu.

S **Bronja.** Swoje 80. narodniny woſwjeczi jutſje 4. dezembra **wumjeńſak Miſkawſch Schenk** w ſwjeżelazej duſchownej a cżélnej cżerſtwoſcżi. Schentez nan pokhadża ſ Kamjenetze a je wot młodoſcże ſtajnje w ratakſtwje dżéżał. Swoje wojeſte léta wotſłużi w Budyſchinje pola pſcheho pokka cżiſło 103 a pſchewża w lécże 1879 wot ſwojeho wuja burſke kubło w Bronju. We lécże 1884 ſo ſ Marju Wiczaſez ſ Boranez wożeni, kotraż jemu 9 dżéżi porodi. Po 45létnym ſhożownym manżelſtwje jemu wona wumré. S dżéżi ſu jenoż hiſchcże 3 żiwe a to dwaj ſynaj a jena dżowka, mjes tym ſo wſchě druhe w dżéżacżej ſtarobje wumréchu, jena ſ jeho dżowkow, bé hiżo 25 lét ſtara a wumré po cżeſkej khorożcżi. W lécże 1930 jubilar ſwoje kubło najſtarſcheho ſynej pſchepoda, kotreho brat a ſotra tuteho pſchi hoſpodarjenju podpjerujetaj, a kotryż ſwojemu nanej też wuſtojnu a pilnu pſchihodnu dżowku do domu pſchiwjeże. Dwaj wnuczkaj woſebitu radoſcż Schenkez nanej pſchihotujetaj, kotremuż béchu w dżélapolnym żiwjenju rjane wuſpéchi wopſchate, kotryż pak je dyrbjał też wjele żiwjeńſtich wobcżežnoſczow ſnjeſcż. Hiſchcże prawje rjany a ſhożowny żiwjeńſti wieczor ſpożczeny bhł.

S **Wulkeho Wożnka.** Hiżo we tym piſachmy. Fo ma ſo we wobluku Budyſkeho wokrjeżneho burſtwa Kralez herbſti dwór we Wulkim Wożnku wu'namjenicż, dokelż tuta ſwójba hiżo wot léta 1679 na tutym ſtatoku ſrdli. Krajne burſtwo bé Kralez ſwójbje bronſowu taflu ſpożcżiło, kotraż ſo niedżelu ſwjatocżnje wotkry. Pſchi tutej pſchiležnoſcżi cżeſtne wotrjadny SA ſ Bikowoj, dale politiſjy wjednizy wjeſnych ſkupinow ſ Wuſeda, Norcchowa a Pſchopſa ſo w Kralez dworje ſeńdżechu. Jako hoſcżo béchu pſchitomni wokrjeżny wjednik Martin, wyſchſchi wjednik Unterſtab, hamtſki heſtman dr. Sievert. Wokrjeżny burſki wjednik ſ Wałdorfa pſchitomnych poſtrowjeſo kótſki pſchehlad wo muwiciu kuſiſkeho burſtwa poda: Też myrje tuteho dwora, tak prajeſche wé wiele wo wieſelach a ſrudobach powédaċ. Ale i njeſlemnjej burſkej wolu a burſkej mozu je burſki rad, kiž na tutym dworje dżélaſche, wiché cżeſte pſchétrał. Krutcże ſo wobſhedżerio namréżete ſemje dżerżachu a ſa to jim wokebitn dżak a pſchipóſnacże ſkuſcha. Mokrjeżny burſki wjednik ſa to cżeſtnu taflu wotkry a buret Kraſej cżeſtne womjeno kraineho burſtwa pſchewoha Mlohn

Předźenak

proſzy wſchitkich ſwojich cżitarjow a wſchitke cżitarki, ſo bychu ſhebi tola we protyzy ryſowańſku naſchebo pkuha prawje dokkadnje wobhladali. Ryſowańſku je ſhotowił wubjernie jeho luby pſchecżeł młody wuczeł Schéża w Nachlowje. Ale Pſchedżenak, kiž wſchak ſo na ratakſtwo njewuſteji, ale jenoż na ſwoje ſroka, njeje ſhebi wéſty, hacż ſu wſchitke pomjenowanja prawe. — Tuż njech je wſchitzy ſwédomtnkoje pſcheprehuja, a hdyż ſmaja druhe pomjenowanja, njech to Pſchedżenakej pſchecżelninje ſdżéla. Nadeńdu jeho pak w Sſerbſkej knihařni abo w ſerbſkej kofejowni w ſadnim kucżiku. — Jara by ſo też Pſchedżenak wjeſelił, hdy bychu jemu pjſali. Kóżdemu ſ wéſtoſcżu wotmołwi. — Wéſo jenoż, hdyż wé, ſo chżedża jemu kupjenu protyku porjedżicż, ſa kotruż ſu 50 pf. ſapłacżili.

Hospodarſki rozhlad

Wutoru, 3. dezembra 1935.

Wċeraſże kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,26	100 cżéskost. krónow	10,265
100 ſwajc. frankow	80,33	100 franc. frankow	16,37

Barlinſka burſa, 2. dezembra. Pod ſaczijſchczom wuwjedżenjow dr. Schachta wo reformje akzijowego wrawa, kotreż buchu hakle ſobotu na konzu burſownych wobkthodow ſnate a fo tehdy njemóżachu wjacy wuſtukowacż, ſapocża burſa na ſpoczatku tydżenja w krutym ménjenju. Hdyż bé też wobkthod pomérnje wobmjeſowany, bé tola wéſte wotwobroczenje wot w ſandżenym tydżenju wobkedżowaneje idżerżliwoſcże ſpóſnaczi. Tute wuwicże ſepjeru w dobrych pſchedležaznych powéſczach ſ hoſpodarſtwa namatka, woſebje w ſeſnjinjenym lutowantu. Motedawanja, woſebje ſa ſlicżbowanje ſperrmarkowych kontow, każ fo to w ſandżenym tydżenju huſcżiſcho wobkedżowaſche, ſo wczera njejeſwjachu. Na rentowych wikach ſo ſtara wójnika poſczonka po cżehnjenju ſ 111,25 prozentami ſapiſa. Też druhe renty méjachu pſchecżelne wiki.

Barlinſke żitne wulkowiki. Hacżruniež ſe ſpocżatkom noweho méżaza wo 2 hr. nowpſchene krute płacżiſny do mozy ſtupja, njeſhu ſo poſtlicżenja w Barlinſkich żitnych wulkowikach ſeſnjinke. Jenoż ſrédża ſu ſnamjenja wo pſchirozże dowoła ſnóſnacż a wſchón poſticżeny material ſo lokko wotby. Mtuny drje ſu ſo w poſledninim cżaſu troſchku lépje ſaſtarake a tehodła wéſtu idżerżliwoſcż wopokaſachu. Wichezo hiſchcże ſo ſa pſchenicżne drużiny bohate na lépiku napraċheża. W provinzach da ſo rożża bjeſe wſcheho prózowanja ſameſcżicż. Porhynſke młyny pytaja pſchenicżu ſe Sakſkeje provinzu. Płacżiwańſke żita maja krute płacżiſny. Napraſchowanje ſa wowſom a pſchenżu ſa płacżiwańſke ſamény wobſteji dale. Też dobre drużiny jeczmjenja ſa piwarnje a induſtrju ſo dale żadaja.

Wożera ntacżeiche w Barlinſe zentnar

pſchenżu W 8: 9,80 hr., W 9. 9,85 hr. — rożſi R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jeczmjenia G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wojiowe ſymjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacżiny po złotej hrivnje.

	2. 12.	29. 11.		2. 12.	29. 11.
Pšeńca	206,0	204,0	bunv	—	—
rożka	169,0	167,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
jeċmjeń now.	223-230	223-230	módre łupiny	—	—
jeċmjeń, nat.	—	—	żołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńc. muka	26,85	26,85	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truſanż.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	bérnj. kruſki	8,60	8,60
rżane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſtoma		
hroch, Viktor	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńc. „		
lane ſymjo	—	—	wowſana „		
pjeluſki	17,7-18,7	17,7-18,7	jeċna „		

Płacżina za pšeńcu za wupłodżerja 8: 196,0 9: 197,0
Płacżina za rożku za wupłodżerja 8: 160,0 11: 163,0
Płacżina za jeċmjeń za wupłodżerja 7: 165,0 9: 170,0
Płacżina za wows za wupłodżerja 9: — 13: 162,0

Płacżiny rżeznoho skota na Drježdżanskich ſkótnych wikach.

2. decembra 1935 Płacżiny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznam en enja:

Woły: 149

Połnomjaſne, wukormjene, nail. rżeneje hódnoſce młode	42
Starše	42
Hewak połnomjaſne, młode	40—42
Starše	—
Miaſne	—

Byki 137

Młódże miaſne, naiwjetſche rżeneje hódnoſce	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	42
Miaſne	42
Snadnje wuwite	40—42

Jałojcy a kruwy: 965

Młódże połnomjaſne kruwy na wjetſche rżeneje hódnoſce	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	42
Miaſne kruwy	32—41
Snadnje wuwite kruwy	24—39
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, na wjetſh. rżen. hódnoſce	42
Hewak miaſne jałojcy	41—42

Wowcy: 1179

Najlépše kormjene jehnjata a młódże kormjene boranv	57—60
Srénje kormjene jehnjata, ſtarše kormjene borany a derje wuwite wowcy	58—62
Miaſne wowcy	51—54
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	40—48

Celata: 959

Najlépše kormjene ċelata wot cyca	70—75
Srénje kormjene ċelata wot cyca	60—70
Snadnje wuwite	50—58
Najšpatniše	45—50

Swinje: 1425

Tučne swinje, pſchez 150 kg. cżeſke	56
Połnomjaſne swinje wot 120 hač 150 kg. cżeſke	54
Połnomjaſne swinje wot 100 hač 120 kg. cżeſke	52
Połnomjaſne swinje wot 80 hač 100 kg. cżeſke	50
Miaſne swinje wot 60 hač 80 kg. cżeſke	50
Rancy	—

Powyſchenje płacżiſnow ſa jédżne bérnu.

Hlowne ſjednoczenſtwo němſkeho hoſpodarjenja ſe bérnami wojiewja nowe płacżiſny ſa jédżne bérnu: ſa rańſchu Pruſku, Pomorſku, Mecklenburgſku, Kurmarku a Schleſiſku poſtaja ſo ſa bżłe, cżerwjene a módre drużiny 2,10 hacż do najwjazy 2,40 hr. ſa zentnar, ſa żołte drużiny 2,40 hacż do 2,70 hr. ſa zentnar franko k pſchetrjebarjowej ſtaċiji. Sa druhe traſiny ſu płacżiſny ſa bżłe, cżerwjene a módre jédżne bérny 2,40 hacż do 2,60 hr., ſa żołte 2,70 hacż do 2,90 hr. ſa zentnar, franko ke pſchetrjebarjowej ſtaċiji. Tute płacżiny płacża wot 1. dezembra a wopſchihoja wſchitke dowołne wudawki hacż do pſchetrjebarjoweho méſtna. Dowos pak njeſmé wjazy hacż 50 pf. ſa zentnar wuczinjeċ.

Hłowny redaktor Marko Smoleř. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučmann, za lokalny dżél a přiłopk Marko Smoleř a za nawóſtki dr. J. Cyż. wſitcy w Budyſchinje. Wudawa a dżélí dr. J. Cyż w Budyſchinje.
D. A. X. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 3 płaċi.

Kral žo w mjenje nana a žwójby sa wopokasanu cjesć djakowasche, wosebje też wschitkim, kotříž žu se swojej pschitomnoscju tutu žwjatoczność pomhali porjeschicz. Derje wě, so ma ſ Adolfom Hitlerom burstwo žwój pschichod swjeczenu a tehoda budże žo prožowacz, wjednikowej woli žluzicz. Też wokrjesny wjednik wjele sboza Kralez žwóžbje pschejesche. S tistrócznym sdarom na wjednika a lud wokrjesny wjednik kwoje wuwjedzenja skónczi. S Horsta Wesselowym spěwom žo wotkrynje tafle skónczi.

S **Wojcrez.** (Swinjaze wikt.) Na žwinjaze wiki běchu 240 prošatow a 3 běhali pschiwjedli. Sa prošata płaczeńe žo wothladajo wot nékotrych wuwjacžow 9 hacz 15 hr. Wobthod bě mérny. Khěžro wjele prošatow běsche njepschedatych wostalo.

S **Bluńja.** (Smjertne njesbože.) Tragiske njesboże sta žo pjatk wjeczor w bliskosci Wettigez młyna pschi Kosobrodze. Wumjetkar Wilhelm Nowak ſ Bluńja bě ſ wosom po puczu domoj ſ Ptaczez. Město so by nětko žo pola Koritz młyna do Biesdowow sawinył, je na dotal njewuiatnjene waschnje po puczu do Wettigez młyna jěł. Njesnata krajina a wulka cima drje běschtej ſ winu, so nadobo do młynskeje hrjebje Wettigez młyna sajědże. Bjes dwěla je sam hischcze we wodze tczazeho konja wupschahnył, dokelž jeho rano na luzu běhazeho namakachu. Na to salěty na druhi bok rěczi, hdyž jeho po wulkich napinanjach bjes dwěla Boza ruczka saja. Nowak stejesche w 64. lecze žiwjenja a běsche powschitkownje jara woblubjeny. Jeho najmłódschi žyn chzyschce žobotu swój kwaž woswjeciczź.

*

S **Biskopiz.** Pschi wjeznym haczenju w Sdwilnej je žo dźěl nowonatwarjeneho haczenja pschedrěł. Pschedrěcze sta žo runje na mjesach noweho a starcho haczenja, zyle blisko pschi samurjowanym stołpje. Dokelž tu rěczu, korraž do hata běži, swój běh pscheměni, je woda haczenje podmylła. Wody saplawichu bliske luki a dobychu žo do pinzow a kólnjow žuzodnych twarjenjow. Wotdźěl dźěkowje žluzby ſ Biskopiz na pomoz pschikhwata, so by dalschemu njeboži sadžiwacz pomhało.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

„Kino für Jedermann" poskicza žwojim wopytarjam wot pónđźele hacz do srjedy film pod mjenom „Czorny husar". Kaž hižo mjeno pscheradži, jedna žo wo wójnski film a to ſ Napoleonowego czaża; wěcsce jara woblubowany pschedmjet. Němska czerpi pod knjeżłowom wulkeho Napoleona, kiž je je žwojim wójskom do Ruskeje czażnje. Też w Erfurcze je žo franzowski sarjadnik ſ wojakami sażdźił. Tutych stajnje snowa trascha nékotsi „czorni husarojo", a franzowšzy wojaza sypłaja jich popadnucz, schtož žo jim wšo njeporadźi. Czorny husar žo w hoscenzu schowa a žo potom — to wschak do taikeho wojerskeho filma žluscha — salubuje. Wón ma nadawk, hromadze se žwojim towarschom njewjesnu žwojeho pschecżela a wójwodu ſ ruki Franzowsow wuswobodzicz. Tutón nadawk poskicza mnoho składnoscjow sa sadżewki a żeny polne napjatoscjow a żiwjenja. Na końcu jewja žo sašo scżehwki politiskich stawiznow, Němskej kina žwoboda, a pak czornych husarow czehnje do wójny. Film wěcze namaka mnohich sajimzow.— Rjany kulturny film wo lětarskej połskej žluzbje psches morjo a krótki wjeselny film dopjelnja programm.

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 2. dezembra 1935.

Narodźi žo: 1. 12. Pawołej Alijej Großej, pschekupikemu pschijtajeżej, žyn.

Wumrěloj: 30. 11. Bruno Hermań Grellmann, frisérski mischtr, 49 lět starv. — 2. 12. Marianna Laskowźyna rodź. Lonkeretez, mandżelska pschekupza, 82 lět stara.

Mandżelstwo pschipowědźichu: 2. 12. Anton Hugo Heinz Rost, podoffizjer w Altenburgu we Durinskej ſ Ursulu Irenu Apeltez, frisejju, w Budyschinje. — Richard Waklař Klemm, zklaŕ ſ Elsu Hilżbjetu dźěl. Hammermüllerowej rodź. Gygerez, schwalczu, wobaj w Budyschinje.

Sso swěrowajschtej: 2. 12. Bjedrich Korla Gódan, podoffizjer w Lipsku-Gohlisu ſ Doru Fridu Hoschwitzku, kontoristku, w Budyschinje.

Radio

Szrjedu, 4. dezembra ſkyschi ho:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: Sswjatoczne wotewrjenje Saarbrückenskeho sczelaka, pschenjesene žo psches wschitke němske sczelaki: 6 žwjatoczność. 7,10 rańschi konzert. 8 konzert ſ Hamburga. 10 konzert. 12 pschipołdnischi konzert. 13 sabawny konzert. 14,15 žwjedżeńska hudźba. 15 popołdnischi konzert. 17 manifestazija w historiskej sali na „Warthurhu". 19 wjeczorna hudźba. 19 wo bólkopaużu Němska — Jendżelska w Londonje. 20,40 ludowa hudźba na wjeselocz a rejwańska hudźba.

Dalschi wopor rozbuchnjenja wuhlowego procha w Slym Komorowje.

W Slokomorowskej hórnikej thorowni wumrě 48lětny tepjer Eduard Strobel je Sleho Komorowa. Strobel bě nan tśioch njesaſtaranych dźěci. Je to druhi wopor žalostneho rozbuchnjenja wuhlowego procha w jamje Meurostollen. Też druhaj cżejkokranjenaj dźlacżerjej Sittock a Kosirau staj w žmjertnym strasche. Statny a pruski hospodarski minister je Slokomorowskim wuhlowym dźěkarnjam hohnżarowanski telegramm pósłał.

Žalostne wichory w Franzowskej.

Hižo něschto dnjow dołho po zyłej Franzowskej žylne wichory zzehnuja, kotrež wožebje njedźelu wschudże wulku schkodu nacżinichu. Wjele wołnow a žamo wulkadnych wołnow wichor satłoczi. Pschi tym žo mózne deschczowasche a krupy padachu. Dróhi města Parisa běchu poržyte ſ wollamanymi halosami a we wulkim parku žo žamo nékotre hobrjse schtomy wuwalichu. Też wuhenje wichor powali a roschty spotorha. W provinzy je wichor telegrafowe a telefonowe powody rostorhał a ſ deschczemi žu powodżenja nastale. Wožebje potrjechene žu pomócźe krajiny. Lódże pschikhadżeja ſ wulkimi sapoſdżenjemi. Parnik „La Corse" je na skału pola Carro sajěł, mózesche pak žo po nékotrych hodźinach je žamužnej mozu saſo wuswobodzicz. Też druhe łódże žu pschi wichorach do stracha pschischle. S małej motorskej łódźu w małym pschistawje Lannion pschi bretonskim brjohu staj žo tez dwaj namórnikaj satepikoj.

Jutře srjedu 4. decembra zběrka puntow!

Hamtske [illegible] z Budyšina.

Fuhrunternehmer, die ihre Wagen für Besp[illegible] dem Landwirt **August Förster in Großthiemig** zu[illegible] fügung stellen, haben die Wagen nach einer jeden Fahrt durch den örtlich zuständigen Desinfektor d[illegible] zieren zu lassen.

Zuwiderhandlungen werden mit Geldstrafe bis zu RM oder entsprechender Haft bestraft.

Bautzen und Bischofswerda, am 28. 11. 1935.

Der Amtshauptmann zu Bautzen. Der Oberbürgermeister zu Bautzen.

Der Bürgermeister zu Bischofswerda.

Der Bürgermeister **in Mönchswalde** hat um Genehmigung zur Einziehung des über die Flurstücke Nr. 19, 20, 21, 16a, 22, 23, 42 und 43 der Flur Mönchswalde führenden Fußweges nachgesucht.

Einwendungen gegen die beabsichtigte Wegeeinziehung sind binnen 3 Wochen bei mir anzubringen.

Bautzen, am 30. Nov. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Towafstwowski powěstnik.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" změje srjedu 4. decembra wječor we 8 hodź. adventski wječor w Serbskim Domje. Wšitcy Serbjo a jich swójby su přećelnje witani. Předsydstwo.

Budestecy. Serbske towarstwo „Lubin" změje njedźelu 8. decembra (2. advent) pop. w 4 hodź. pola Solćic (Rösikec naslědnika) swoje posedźenje. Rěceć budże k. kantor Jenč z Budestec. Też budże so wuradźować wo 25lětnym jubileju našeho towarstwa. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Serbsko towarstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 2. adventa pop. ¼4 hodź. w Stangec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Drježdźany. „Hromadnik" změje swoje měsačne zetkanje štwórtk 5. decembra w hosćencu „Johannehof" wječor we 8 hodźinach. Wo bohaty wopyt prosy předsyda dr. Wjaclawk.

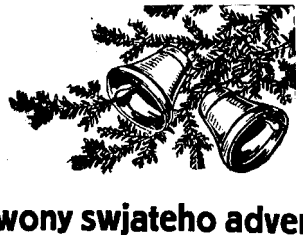
Hodźij. Towarstwo „J. Imiš" změje njedźelu 8. hodownika pop. w 3 hodź. pola Mrózec swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Pančicy. „Lipa Serbska" (mužske hlosy) spěwa přichodnu srjedu wječor we wosmich pola Suchec we Pančicach. Wšitcy spěwarjo so k nuznemu dźěłu wočakuja.

Němšzy bólkoparjo do Londona wotjěli.

Němske mužstwo sa wulke mjejstrajne bólkopańste wojowanje w Londonje je žo pónđźelu ſ lětadłom do Hlowneho jendżelskeho bólkoparnischcza podalo. (Scherl Bilderdienst, M.)

Zwony swjateho adventa

přizjewja kóždemu čas za nakupy k hodam. A tute nakupy dyrbja tajke być, zo zwjesela. Do najrjeńšich tajkich darow słušeja

serbske knihi!

Wuželerńja „Sausewind"

při Lawsbej wóźi

Woblek wuhelitmy a blukt wotstronimy za **2.50** hr.

Naš krawc wuwjedźa wěn mužora dra-tu.

Přijimanje khorniz ow a wšech dobrych šatow k płokanju a k wuželenju

Flawš

za serbske zymske jaki, na 140 cm šěr,

Cople podšlóca

za jaki, na 70 cm šěroko

we wulk. wubjerku

Schaaf

Thanlay dariš! Praktiscy myslič!

Wohlckowe Palstowe Ulstrowe Kostumowe Mantlowe

tkaniny

Z rukowanjom čiste česane předźeno za mužow, mustrowane, kaš módne a čorne. Jara płaćizny hódne dobre kwalitete a dołho dźerżace. — Wulki skład!

Założene 1701. Starcznate!

Tkaninowy dom Körner

w Kamjenc na Połčańskej dróze 31

Předźenak

na lěto 1936

je wušoł. Płaći **50** pjenježkow w Serbskej knihańi w Budyšinje — też pola roznošowarjow

Neukirchener Abreißkalender

Neukirchenska wottorhańska protyka

zasy we wurjadnje rjanym wuwjedźenja je dóšła.

Płaći **90** pj.

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Přiloha k čisłu 281

SERBSKE NOWINY

Wutoru 3. decembra 1935

Wječorne pěsnje

Čim dlěje na knihu, kotraž přede mnu leži, hladam, čim bóle błudźa moje mysliki do zańdźenosće. Kaž by mi swědomjo přepytować chcyła! — Chcu ju do boka położić, zo ju njebych wjacy widźał. Wobaram so před spodźiwnym wliwom, kotryž dawno zahojene rany znowa wotkrywa, tola kniha mje čim dale čim bóle wabi, doniž ju skónčnje do rukow njewozmu. Započnu w njej lisćować.

Na wobalcy čitam z wulkimi pismikami čišćany titul: „Wječorne pěsnje" wot Wićazosława Hálka. Čitam basnje, kotrychž čiść hišće čerstwje za čišćenju wonja — a před mojimaj wočomaj ćahnu dopomnjenki na dawne časy. — — Poprawom bě to hakle před někotrymi lětami, hdyž so mała knižka z tym samsnym napismom „Wječorne pěsnje" do mojich rukow zabłudźi. Ale spominam-li na to dźensa, zda so mi, zo ja to hižo dawno znowa začuwam, z kajkim zapalom sym tehdom Hálkowe „Wječorne pěsnje" čitał, kak sym z basnikom lubował, so radował a runjeż kaž wón we swojich pěsnjach — čerpił.

Žiwjenje so tehdom přede mnu kaž wrota wotewri a zastupich do njeznateho raja, kotryž mje wozbožowaše, ale w kotrymž też słódku čwilu lubosće woptach. A w lubosće horju pytach wuček — najprjedy w Zejlerjowych basnjach. Ale njespokojny z nimi je położich na stronu. Zeznach poetisko parle našeho J. Čišinskeho a dołho mje jeho zběrka čućiwych basnjow „Přiroda a wutroba" přewodźeše. A jónu, hdyž so nad hłubokim basnikowym začućom lubosće zamyslich a próždnje na wobalku knižki, kotraž bě mi tak k wutrobje zrostła, hladach, čitach nadobo dwě słowje, kotrejž dyrbještej za mnjo hišće wosudne być; běštej to słowje: „Wječorne pěsnje" wot Wićazosława Hálka; do serbšćiny přełožił Adolf Černý. Njewěm, hač bě to moje přinarodźene wašnje, zo tak jara po cuzym, po dalokim žedźu, kotrež so tu nadobo tak mócnje w mojich nutrinach přizjewi. Tute spodźiwne „něšto" mi njeda měra, doniž njemějach „Wječorne pěsnje" češkeho basnika, kotrež bě Černý tak wustojnje přeserbšćił, w mojich rukach.

A tak so sta, zo započach basnika „Wječornych pěsnjow" lubować. Widźach w jeho basnjach wothłós radosće horja a mojich strachow wo tu, kotrež mje tak nježnje horeo lubowaše. Mi so zdaše, kaž bych w Hálkowych wuraznych, nježnych a zwučnych pěsnjach hudźbu najn wutrobow zbasnjenu namakał.

Tak minychu so mejske dny, cunje wječory lubosće khwilow, a žiwjenje ze swojej krutej woprawdźitosću stupi zasu bliže ke mni. Minychu so lěta a we wutrobje wostachu jenož dopomnjeńki. Spominam-li druhdy, hdyž so z khwata a spěcha wulkoměstskeho žiwjenja wuswobodźu a so do raja, w kotrymž na swět a na wšitko zabudźemy, wróćam, słyšu we wutrobje jenož hišće wothłós dawneho zboža: „Bě to překrasnje, zo to snadź ani wěrno njebě! Snadź bě to jenož són!"

Ale jako wčera tutu pyšnu knihu dostach, na kotrejž znowa čitach tutej kuzłapołnej, wosudnej słowje: „Wječorne pěsnje", wuroni so z mojich myslow zańdźenosć — čas, wo kotrymž myslach, zo sonju. A jako čitach w 42. pěsni:

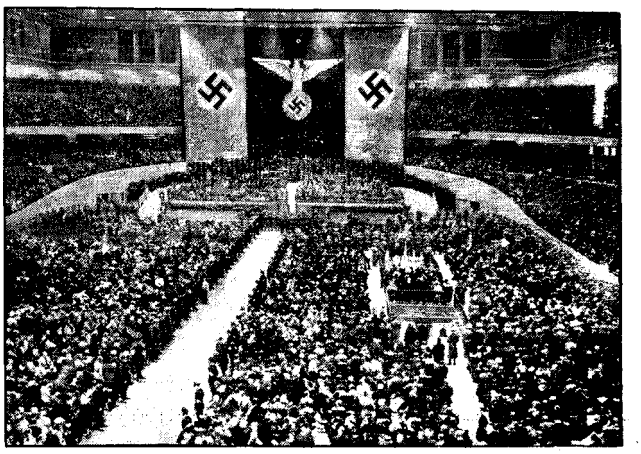
„Twój wobraz widźu před sobu —
lubčička droha, dobru nóc!"

bu mi styskno; wutroba žarowaše wo zańdźenosć. — Zdychny jenož hišće bołostnje: „Hdy so mi wróćiće, zbožowne hodźiny?" — — —

Ale to njejsu hižo wjacy tamne „Wječorne pěsnje". Je to hižo druhi, porjedženy wudawk, kotryž je jako jubilejne čisło knihownje „Dom a swět", kotruž Wł. Zmeškał z wulkim wuspěchom rjaduje, wušoł. Tute wudaće 1935 njeje wjacy tak njenahladna knižka, kaž prěnjej wudaći z lěta 1888. Dźensa tworja „Wječorne pěsnje" 25. čisło nahladneje knihownje, kotraž wobsahuje najlěpše dźěła našeho pismowstwa a kotraž hižo hłuboko w našim ludźe korjeni.

Přelistujemy-li stawizny našeho pismowstwa poslednich 50 lět, widźimy, zo to njeje jenož připad, zo runje „Wječorne pěsnje" jako 25. čisło knihownje „Dom a swět" wuńdźechu. W lěće 1888 započa Ad. Černý z „Wječornymi pěsnjemi" swoju belletristisku „Serbsku knihownju" wuadawać. Hórnik, Muka a wosebje Čišinski tutu knihownju wutrobnje witachu a wuprajachu Černemu w listach, kotrež wón we doslowje přitomneho wudaća wozjewja, zo so skónčnje jich dołholětne žadźenje dopjelni. Přilubichu wudawarjej swoju pomoc, ale wosebje swoje pjero. Bohužel pak knihownja po wudaću 2. čisła, Čišinskeho „Přiroda a wutroba", zańdźe. Muka wulawaše serbske dźiwadła, pozdźišo załoži „serbsku ludowu knihownju" a po něčim nastachu też druhe zběrki a knihowničky jenož Černemu so njeporadźi, swoju knihownju dale wudawać.

Wjele lět so miny, doniž njewuda VI. Zmeškał w lěće 1921 prěni zwjazk swojeje noweje knihowny „Dom a swět". Bě to Jiraskowa: „Filosofska historija", přełožena wot Jurja Wićaza, kotraž bu tehdom wot prof. Oty Wićaza w Serbskich Nowinach (čo. 282 1921) wutrobnje powitana. „Bě knihownje trjeba!", praša so wón a swojej podrobnej rozprawje čitarjow, ale wotmołwi hnydom z krutymi słowami:

Mjednik rěczi w němskej hali.

S hobrźim wustupom wulko-Barlinskeje župy NSDAP j kotrejhoj wjerščkom běšche wjednika rěcj, so halla Němskeje, najwjetšha swojeje druzjny w Europje, swjatočnje wotewri. W halli ma wjazy hacj 20 000 ludźi městna. Hobrźka wulkotcj tuteje halle je j najchcho wobrasa jasnje spóznacj. (Scherls Bilderdienst, M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

(Pokračowanje.)

I.

Stawizny serbskich huslow su předmjet dosć zajimawy a wobšerny, dokelž stawizny tutoho našeho ludoweho nastroja su zdobom stawizny huslow docyła.

Stara indiska, bajkojty kraj, kiž wobkhowa dźensa hišće tak mnohe kubła njedoslědźenych potajnoscow, wobhladuje so jakoródny kraj smyčkowych nastrojow. Tutón kraj, kiž je, štož je wobdźiwanja hódne, sebi nimale njepřemjenjenu zdźerža kulturu zašłych časow, hdyž so dźensa hišće wobdźěła kraj a póla a so wotwiwa wšědne žiwjenje w formje a nałožkach, kaž to běše hižo před lětstyacami, je sebi najebać cuzeho wliwa też zdźerżał hišće swoje stare hudźbne nastroje a tam namaka so mjez druhimi też hišće nastroj, kiž wobhladuja wučeni dźensa jako najstarši smyčkowy nastroj swěta: ravanastron. Je bajkojteho napohlada. Stare indiske powěsće rozprawjeja nam wo nim: Ravana, kral nad Lenkom, dźensnišim Ceylonom, bu před wjele tysac lětami do jich kraja přijaty. Njech je tomu, kažkuli. Znajerjo instrumenta wopisaja jón nam jako wuzki cylinder ze sykomorinoweho drjewa, rezonancy dla z hadźiwej kožu počehnjeny, přez kotruž na jenej stronje přez nizki połkulojtny hrač běžitej dwě hłuboko połosowanej trunje po bambusowej tyči, kiž služi tu jako přeběradło. K tomu słuša jako najbłowniši dźěl wobstatka smyk ze zhibnjeneho bambusa. Zynk ravanastrona je poměrnje spokojacy, drje ćeńki a podujeny, tola cuni a mjehki, tak prawje so přihodźa jako přewod njedoslědnych fantazijow indiskeho ludu ony a jozija.

Hłowne znamjo huslow je smyk a jako znamjo přisłušnosće k nim namakamy jón tohodla też při přichodnych instrumentach indiskeho luda, pola sarindy a omerti. Znajeće krasnu bajku wo nastaću sarindy, kiž je z bajku wo nastaću huslow docyła? W starym zašłym času sydleše w dźensnišej krajinje Runjaba móceny wjerch, kiž měješe překrasnu dźowku Sarindu. Běše tak krasna, zo pokloni so před njej rańše słónčko, hdyž překhodźowaše so w kuzłow połnych zahrodach swojeho nana, zlibowachu so štomy a kefki před njej, zo bychu ju njezranile, ptački njebja pak womjelknychu, hdyž wona pozběhny swój jasny, słěbroklinčaty hłós, samo bójski Siva pozabyštaj na swoju bójsku majestosć, hdyž zasłyša tutón najdrohotniši zynk, kiž bě hdy zemja wukuhłała. Sta pak so, zo tuta lilija so zalubowa do służobnika niskeho rodu, do parija, a jeju lubosć bu hrěšna. Roznjemdrjeny nan zasudźi swoju dźowku k smjerći a da jeje ćělo na žałostne wašnje rozkuskować. Stara swěrna służobna pak zezběra zrudne powostanki a pokhowa je zhromadnje z młodźencom, kiž bě njemdrosći kraja wućeknył, na wysokej horje. Z rowa lubeje wurosće krasna, šwižna cedra. Hłuboko zrudźeny sydłaše nětko dźeń wote dnja młodźenc pod njej, njewoptajo jědźe ani pića, želo wo swoju lubu, a myšeše na to, kak by zaso z njej zjednoćeny był. Jako bě cedra jako nadobny štom wotrostła a żelny luby so zaso rudźeše wo swoje zhubjene zbožo, hlej, tu zaklinča miły hłós z njeje: Pokopaj mje a sćiń ze mnje, štož je tebi najlubše. Što pak bě jemu lubše, hač wutroba droheje zhubjenceje? Wutradany a woslabjeny wot rudźenja dołhich lět da so hnydom do dźěła, a runjeż husto za nim hrabachu mrokoty smjerće, pokračowaše pilnje we swojim dźěle a wurěza z drjewa cedry wutrobu swojeje lubowaneje. Z poslednimi swojimi mocami načahny na nju truny, jako smyk pak wza sebi swój houtwinski prok, z kotrymž bě tak husto honił jelenja. Wječorne słónčko hotowaše so domčk hić, jako bě jeho dźěło dokónčene. Wulke syły luda běchu so wokoło njeho zhromadźiłe, kiž sćěhowachu khutnje mjelčo jeho dźěło; tu zhłosowa wón truny nastroja, nastaji smyk a hlej, překrasnje zaklinča z njeho hłós zemrěteje Sarindy. Tak mile a cunjo klinčachu truny, ale też tak styskniwje a žedźo a prošo zhladowaše jeho wóčko do zapadowaceho słónčka. Tu wunuri so z jeje poslednjeje pruhi jeje lubowana postawa, wza jeho za ruku a dowjedźe jeho ćiše do kraja wěčneho měra. Tak dosta so swětej sarinda.

II.

Zda so, jako by prok, kiž přetwori so tu do smyka, wuwiću huslow był wosudny, přetož wójny a wójnske ćahi běchu, kiž wunjesechu hudźbne nastroje z wušeje domizny won do šěrokeho swěta. Persojo, nětko z Hindami hromadźe sydlacymi k wjeńcoru wot Indusa, přiepěje so dźensa wulki podźěł na polěpšenju hudźbnych nastrojow stareho časa. We wójnach z indiskimi ludami zeznachu woni jich wysokostejacu kulturu a hudźbu, přiswojichu sebi zdźěla jich hudźbne nastroje, dyrknknjene (z porstami abo plektrum brate) a też smyčkowe, wudospołnichu je a wunjesechu je na swojich wójnskich ćahach do susodnych krajow. Dwaj ludaj staj nam přede wšěm znataj, kiž přewzaštaj wulki dźěł swojich nastrojow wot Persow, a to Grekojo a Arabojo. Mjez tym zo Grekojo sebi přiswojichu nastroje ze plektrum hrate, kaž gitarrn a podobne, tak zdomjacnichu so w Arabskej smyčkowe nastroje. Haj, zda so samo, zo jenož w tutej, přetož znajemy z kulturow starych ludow kaž Hebrejow, Babylonow, Assyrow a Egipčanow mnoho dyrknknjenych a dujomnych nastrojow, tola žaneho smyčkoweho. Bajkojty kraj tysac a jeneje nocy bu smyčkowym nastrojam z dobrej doniznu, romantiska duša tutoho ludu pospěši jich wuwiće a zakorjeni je tak kruće w tutej přihódnej pódźe, zo přětrachu wšě wětry a wichorojte wosudy tutoho ludu hač do našeho časa. Hišće dźensa namakaš w zanjesenych kućikach Kaira abo druhich městach połnócneje Afriki dwaj nětko ryzy arabskej nastrojej, wjetši rebab z jenej abo dwěmaj trunomaj, podobne našemu violoncello, a mjeńše kamangch.

W lěće 711 nawalichu so Arabojo (Maurojo) přez Egiptowsku do Spaniskeje a hrožachu křesćanstwu nawjeločerneje Europy ze zahubu. W bitwje pola Tours a Poitier 723 zbi pak jich Karla Martell. Jenož w južnej Spaniskej poradźi so jim, swoje knježestwo stałeta dołho zdźerżeć a hišće dźensa dopomneja tam rozpadanki jich wulkotnych twarow kaž Alhambra a druhe na jich zašłu krasnosć a wysoke twarske wumělstwo. Nic jenož na tutym polu zawostajichu woni trajace słědy swojeho byća, hižo hórzy po jich nawalu pokaza so, najprjedy porěd ko, hórzy pak lusćišo a přeco dale so rozšěrjejo mały njenahladny smyčkwy nastroj, wot nich pokhadźacy, [redacted] bebe, rebec mjenowany; druhdy też myli[redacted] vidle abo viola mjenowane. Orientalski rebek[redacted] je jedyn z prěnich smyčkowych nastrojow, kiž dostachu so do Europy.

(Pokračowanje sćěhuje.)

„Haj, zawěsće, to bě! Trjebamy knihownje z wjele wjetšimi a cyle druhimi zaměrami.“ A zhladujemy-li dźensa na 14lětne wobstaće a listujemy-li w tych 25 zwjazkach, budźemy cyle wěsće wšitcy wuznać, zo je so to, za čimž je prof. Wićaz před 14 létami žadał, derje dopjelnilo. A což A. Černy w doslowje přihłósnje, prajo, zo knihownja „Dom a swět“ najhóle jeho přenjotnej mysličcy wotpowěda a rjenje swój program dopjelnja. Njetworja „Wječorne pěsnje“ po 47 létach w druhim wudaću najlěpše jubilejne čisło knihownje „Dom a swět“? — —

Čitar mi cyle wěsće woda, zo tu njepodawam dokładnu recenziju tuteho druheho, porjedźeneho wudaća „Wječornych pěsnjow“. Boju so, zo njebych sprawnje recenzował, ale zo bychu mje dopomnjeńki na tamnu mału knižku z lěta 1888 a na poćahi jeje wobsaha ze žiwjenjom zawjedle. Pisał bych snadź wo rjanym, kuzlapołnym wobsahu pěsnjow, město toho, zo bych posudźował přełožk Ad. Černeho a tute wudaće z přenim kritiscy přirunał. Ale hdyž Čišinski na přełožkach přenjeho wudaća wjele wustajić njeměješe, potom so dźensa při druhim wudawku, njedźiwajo na to, zo je Černy sam wuwołany basnik a zo je Čišinskeho poroki při znowawudaću wobkedźbował, z kritiskim rozhljerom docyla zabjerać njecham.

Za to čim hóle „Wječornym pěsnjam“ přeju, zo bychu sebi prawje wjele česćowarjow mjez našej serbskej młodźinu dobyle. Nadźijomnje budźo tón abo tamny při třećim wudaću tutych pěsnjow hižo jako basnik a nic jenož jako suchi recenzista na Wićaz-slawa Hálka a na jeho wěčnje nowe „Wječorne pěsnje“ spominać! M. M.

Wulke wohnjowe njezboże we Wochozach

Ze staršich časow rospomina J. Ladušk Knježik.

I.

W lěće 1740 7. junija potrjechi Wochoźy wulke wohnjowe njezboże. Zyła wjeś je wotpali. Woheń mudryi pola tehdomnišcheho burа Schulka, njemjenowaneho Knjeza, tam hu chlěb pječi, běše tam jena njerodna žona, tuta jimjela swoje lapy do čipjeje pjery, hdyž je sadźo won wša, njeje puttnika jo ju pala, a donjeze je do komory hdźej so nute z płomjenjemi palić započachu. Bur Schulka pschindźe na to hórjy domoj. Hdyž bu so mohł lóhko padnyć, tola prjedy hač wón zapschimnyć započadźe wo kuł po jeźenje tšaku, a na to stehnu so wichorjety wětr (runjej bě prjedy pjec cišo) a tón rozjimje woheń po zyłej wjsy a so ho we wjetšich kuńzach a rózach palić započa. Tež njedawno natwarjena farа a zwlci (drjewjana a schindźelowy kryw) pakmschitaj wohnjej k wopory; wot zyłeje wsy wosta jenož jenicjke domske a brózeń bura Domaschki, kaž brójeń knjeza Pětrka a jena mała chěža w horšej wsy. We Domaschkej brójni su potom dołho čaš Bożu službu dźerżeli, pschi njej stejesche hobrsći dub, na kutón su swón powěsnyli, kiž je Bohu službam wolał, hač je to tón mały swón, kotryž je hač do lěta 1809 na najchim Bożim domje pódla mjerschcheho wisał, abo je jón wohnjo nětko derił, je niewěsće; nowy tehdy njeběschce, na nim je lětna liczba 1620 wulata była. Tehdomnischi duchowny pisaschc, so je tutón woheń Boże chłostanje sa njepokutny lud był; mózno je, so su prjedy Boże słowo zaprinali a potom su durbjeli wótrom lět bies Bożeho doma być. Nowy Boži dom so halle w lěcze 1748 a farа hižo 1742 natwarili.

II.

Druhe wulke wohnjowe njezboże potrjechi Wochoźy 15. oktobra 1810. Popoldnju w 3 hodź. zapoca so pola połburа J. palić, najšćerje z njewobhladnitym wobhadźenjom z wohnjom. Wětšik dujesche wot połnoca, runje na wjeź, a tak stejesche sa jara krótki czaš dźewjeć zwnoscow sa wschěmi pódlanskimi twarjenjemi w płomjenjach. Pola farу so woheń wobmjesowa, dokelž běšche tuta něschto dale natwarjena a wětr so trochu wobroći. Nastata schkoda bě jara wulka, dokelž běsche wschitko z połow domoj a syna psched durjemi stejesche. Po próstwje tehdomnischeho duchownehо so wjele darow z wokolinу za wotpalenych nałožeru.

III.

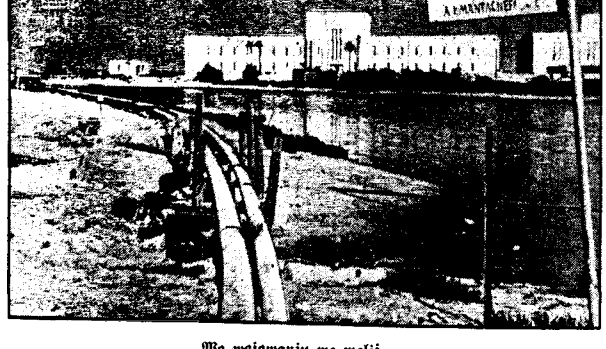
Tsecje wulke wohnjowe njezboże potrjechi Wochoźy 10. julija 1884. Tuteho dnja popoldnju w 4 hodźinach dujesche wětr wot dołheho ranja, a njedaloko Bożeho doma, na prawym boku wsy, sapoca so palić. Najšćerje su make dźěći z wohnjom hrajkali a tak tuto sawinowali. Sa běłk hodźiny bě so woheń po tutym boku rosnjesł a też na někotre statoki na druhim boku. Wotpalilo je so 15 burskich žiwnosćow, kotrež z pódlanskimi twarjenjemi nimale 100 twarjenjow wucżinjachu. Tych, kiž su tehdy tutón woheń widźeli, je hišće dźensa wjele žiwych. Kóždy pak pschisnaje, so běsche napohlad satrachcheny, pschetož běchu tehdy tšěchi wschitke płomjane, a tak palaze cžmaki napjelnichu powětr, so so tšasche kaž by so wohnjowny beschez schok. Rucże skoczatow, schumjenje wohnja a praskotanje palazych hrjadow cžinjachu pohluschazu haru. Woheń so tak spěchnje rozšěrи, so njeběsche mózno, štót luydom wutkowacz. Je tak někotre 30 twinі a nimale 20 schtuk howjadow we wohnju tónj wsałо. Někotre skoczata su do hole cžekle a su poslednje z nich hakle sa tši dny namakali. Nasch ludy njebjeschi wótz chzyi naš psched podobnym njeschozom hnadnje swarnowacz.

Zaćěmnjeńske zwučowanje 5. decembra njeje žane ludowe zawjeselenje, ale khutne sobudźělo na krajnym zakitanju!

Itališzy dobrowólnizy z wukraja k fronce jědu.

Přenje jwjatški cžornokoschlatych diwizijow „Tevere“, kotrež so z wjetscha z italiskich dobrowólnikow z wukraja sestajeja, du na tódź, so bychu jich do rauscheje Afriki pschewjesli. Jich wotjězd sta so wosebje swjatocznje w pschitomnosczi kronprynza a jeho mandżelskeje a wjele wusnamnych wosobow. Tu widźimy jich dużo na pucżu psches Rom psched Titušowym wobłukom. (Scherls Bilderd., M.)

Wo wojowanju wo wolij.

Wjele pschiwótšjenych sankzijow pschećiwo Italiskej, z kotrymiž ma so też wschón dowos wolija, wuhla a žeiesa sniemóžnicz, steji nětko w źrjedźischczu mjesynarodnych jednanjow. Kaž so powě, su amerikanzy petrolejowi industrialni wobjamtkli namjetowacz, so bychu so tódże sebrale, kotrež su na morju z wolijom po pucżu do Italiskeje. Na wobrazu widźimy hobrske techniske naprawy Irakskeje petrolejoweje kompanije w Haifje, jenym z najwusnamnischich wolijowych źrjedźischczow na semi. Psched nami widźimy blisko pschi rězy rolowy powod, z kotrehoż wolij hnydom do tankow wulkich parnikow běži. (Scherls Bilderdienst, M.)

Přilopk

Mordarstwo w Klöšbergu pola Lipska ho wujasnjiło.

Schtwórtk popołdnju namakachu w jahrodże burskeho kubła w Klöšbergu pola Borny cžeło 38 lět stareje Margarethy Ludwigez, kotrež bě so tam 24. septembra t. l. jahrjebało. Slědženja a pschepytowanja Lipskeje kriminalneje policije a Bornjanskeje mischtrowskeje stajiše k połnemu wuspěchej dowjedźenju. Wot wscheho spočatka tukaše so na w Gestewitzu 36lětneho Arthura Erwina Schmidta jako mordarja. Schmidta su sobotu wjecžor na jeho dźěłowym mjesnje w Ballendorfu sajeli. Bohaty material, kotryž pschełeżeše, jeho pohnu, so so wscheho wusna. Schmidt bě z Ludwigez nětkotre tydźenje dołho psched njestuttom wobkhadźał. Hačrunjež bě tutón wobkhad 11 lět starschej žonje roswjasał, jeho tuta njepschestawajo pschesćěhowasche. Wšche połpyty, ju wotbyć, so jemu njepodźěchu a hdyž jemu wosstejmi, so wocžakuje po nim dźěćo, so rosćuhši, ju wotstronicz. Skasa jeho ju tehdy 24. 9. do kólnje swojeho knjesa z wotpohladom, so by ju tam sabił. Žónska woprawdźe tež wjecžor po wjecžeri dóndże, dokelž pschedbjacza njeměješe, kajke je wotpohlady Schmidt z njej měješe. Najprjedy so swadźischtaj, dokelž Schmidt jeje lubosć wotpokasa. Potom ju z motyku dwójzy do hłowy dyri. Dale dajesche ju te schtrykami, kotrež bě žebi z konjenza šobu pschinjesł, tak dołho, doniž jej zabyn synk wjazy wot žebje njeda. Dokelž měješe tam žamžny wjecžor hišće seidźenje z druhej žónjkej, wotjazi ju w konjenzu ležo, so by ju potom we polnozy w jahrodże zahrjebał.

Přichestupjenje sakasa wo sběrkach.

Dla přichestupjenja sakasa wo sběrkach měješe so farar ze Steinhausen psched žudnikom samotnicz. Běsche w zyrkwi pschi Božich słužbach sjawnje sa sběrku sa khorych towarstwa macjerjow nawołował a žamžny dźeń popołdnju z pomocu tšoch žonow po domach sběrasche dał a tak 150 hriwnow nasběrał. Žony dostachu dla sakasaneho sběranja chłostański pschikas a farar jej napołoži žud 50 hriwnow pjenježneho chłostanje. Což so khorych macjerskeho towarstwa sebra.

Pokiwy pyskej a pjeru

Rozdźěle we wurazach su druhdy jara snadne, a tola ważne. Libš, prěni farar Baćoński, bě čuciwy človjek a jasny myslеr. Tak napisa wo „Žiwenjach Swjatych na januar“ 1930 na 6. stronje: Makarius „wotsali so do pusćiny“... tola wza sobu swoje slabosće, a wojowaše kruće, „zo by na pusćinje wutrał“. Druzy bychu tu rjekli w pusćinje. Tola čujemy, zo tc „na“ wjele wjacy a něšto cyle hinašeho wuznamjenja. Rozdźěl je dźě też na př. hyć na swěće a w swěće; na swět a do swěta přiňć. Spi na boku a spi na stronje!

rozestajeć, rozpowědać, rozpisać auseinandersetzen, erklären. Ja sym jemu wšo rozestajał, ale wón njerozemi.

rozhłós Radio, **rozhłósnja** Radiosendestation, ■ rozhłosa słyšeć

rozmloda Sauerteig (fermentum) = też zakis

Rozrjadowanje. Słowa rjadujemy do tšoch skupinow. W 1. skupinje su te, kiž so dadźa skłonjować: nomina (nowy dwór), pronomina (tón naš) a liczniki (jedyn treći) — w 2. su te, kiž so časuja: słowjesa abo činowniki (dźěłać, dźěłić) — a w 3. wšě druhe: (do, na, wot, zo, dy, a, ni, ně)

Rozšěrił je so zmysł někotrych słowow, na př. 1) brat może być też klóštrski brat, po wěrje brat (bratřa swjateho Pawoła), serbski bratřel 2) paćerje su wótčenaše („pater noster“), ale też wšě modlitwy (paćerka = parla na rózarijach), 3) pjenjez bě zwopředka feńk, nětko kóždy pjenjez (moneta) atd.

Rozwažu, kotra z dweju sadow je lóže zrozemić: a) K tomu mužej so čehnjeny čuješe — b) k tomu mužej jeho (nješto) čehnješe; a) te słowa často **rozpominaj** — b) te słowa khowaj we pomjatku; a) hdyž jeho njenamakachu, bu jich hněw wulki — b) hdyž jeho njenadźechu.

rozžohnowachu so jara; a) wotkel hjerješ móc so smjerće njebojeć — b) wotkel **mocy nahjerješ**, zo so smjerće njebojiš?

rožeń (nic: rožeń) Bratspieß, Rost, Räucherstange

rt Serb wurjec njemóže, je tomu wotwuknył, tola dórtk (= dorta kus Bissen) a zertom da so wurjec. Za rt ma tohodła **ert**, rot, hort (= hort) z padami: do rta, do horta, z horta, ze rta. W słowomaj rżeć a ržany je so r na druhe městno stupiło: žrjeć — wokno žri (= rži), zarżuje žrana sloma (= rožkowa sloma). Rož rěka nětko přeco rožka. Słowo rz zakhowuje so jako **zerz.**

ruhać do konjow Dreinschlagen

ruhawa Hackemesser, -beil

ruhl (mały: ruhlik) je wot ruhany kij (Knüttel, Knebel. Też ruski ruhl z tym zwisuje).

Rücken khribjet, hinterm R. za khribjetom, za rjapom (Rds.)

Rückgang, Rückzug wopjećica (wot „pjaty“). Tam z wopjećicu dże dort geht's (wirtschaftlich) rückwärts.

rückständig wčerawši, wóndanši, zadkarski

rucy a nozy (nic: nohi; nohi ma wóslik)

rühmen sich wegen-, brüsten sich womit, viel Aufhebens machen wegen usw. khwalić so, hordźić so, naduwać so, buchtać so, pukać so z čim. Njekhwal so ze swojimi bohatstwami! Njech so herdźa ze swojimi njeskutkami! Sto so naduwaš ze swojej złosću? Kral so buchta ze swojim wójskom. Wosol so puka ze swojej mudrosću. Hród so krazni z wobrazami a pychu. Hwězdy so błyšća z čistym złotom.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 282 | Budyšin — Srjedu 4. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Dr. Ley před hamtarjemi němskeje dźěłoweje fronty

Hłowny hamtak Claus Selzner je wutoru dopołdnja w 20. hali Technikich wulkowikow w Lipsku **5. němski dźěłowy a kubłanski sjězd hamtarjow němskeje dźěłoweje fronty** wotewrił. Jako saměr sjězda wón wujasni, so ma so 4000 hamtarjow němskeje dźěłoweje fronty jenak za wojowanje lěta 1936 wuhotowaćz.

Sakladne kubłańske pschednoschki tuteho sjězda je němskostatny organizaziki nawjedowar a němskostatny nawjedowar němskeje dźěłoweje fronty **dr. Ley** sam pschewzał. Wćzera je wón něhdże dwě hodźinje **wo sakladach zwětowego nahlada** rěčał. Wón so na hdźenje zwěta narodnosće je zwětom mjezynarodnosće zalożowasche. Mjes tuttymaj napschećiwnosćomaj njeje žaneho wurunanja. Dr. Ley namołwjesche, so by so wopaćny zwět w zwojich zwonkownych formach pschewinył.

Wón rozłoži, kak so wschitko po snutskownych sakonjach stawa a njewotwisuje wot pschipadow a wjetschinow hłosow. Tute nowe sakonje maju so spóńnać a nowy zwět ma so po nich tworić. Pschi tym pak może žiwjenje jenož być wěcne wojowanje pschećiwo wopaćnemu zwěteju.

Tuto wojowanje powjedźe pak jenož tehdy k dobyću, hdyž so wschitko do zwěta nazionalsozialiźma sarjaduje, hdyž kóždy dźěłowy pschidu a so na nim jara jeseje dźěrži. Dr. Ley praschenje pschedpołoži, kak może so politika na tutym zwěcze tworić, a wotmołwi, so je politika ludowy porjad.

Nasche politiske dorosumjenje so na schtwore pósnacze załožuje, na pósnacze městna, rażu, energije a dźěłowy. S pósnacza **městna** rosumjenje so wótzny kraj wukhadża. S wědy wo **raży** wobzobina (Persönlichkeit) jako widomny **wuraz raży** pschichodźe. S **energije** a zwěła hakatcho kschiża wusnaće k žiwjenju a wjesele nad žiwjenjom wurosće. S **dźěłowy** pak pospołnoschcź nastawa. Nazionalsozialismus a jeho revolucija je revolucija rosuma, dołoże rosuma nad njerosumom.

*

Popołdnju so we wschelakich hłownych skupinach w dźěłowej schromadnosći a rosmołwje hłowa němskostatneho organizaziskeho nawjedowarja rospominachu. Sćrjedu dr. Ley nadawki rozłoži, kiž z tuteho zwětowego nahlada wuroštu.

„Basler Nachrichten" łžě rozšerjałe

Schwajzarske nowiny „Basler Nachrichten" su wulku a jara straschnu łžu rozšerjałe, kotraž pjeza wot dopisowarja pukhadża, kiž je so z Beograda wróćił. Wone pisaju, so je poruczeny němskeho knjezerstwa so w tymle cźasu z juhosłowjanskim knjezerstwom wo wěstych dojednjanjach srěčał za schpjehad, so by mjes Jendźelskej a Italskej k wójnje dóschło. Juhosłowjanskej je so, tak nowiny liča, doporucźiło, so by „swój kraj", wosebje Istriku, wrócźo dobyła. Prěnje fražene měło so na awstriskej semi stacź a so Němskej z tym pschicźinu dacź, so mohła spschinnyncź. Madźarska měła so k Juhosłowjanskej neutralna sadźerjeć. To je so pjezła w Barlinje z Gömbösom wucźiniło. Němska je, tak so łži, pschihłosowała, so Juhosłowjanska polodnischi dźěl Koruntanskeje a Madźarska dźěl Awstriskeje, kiž so Burgenlandika mjenuje, dostanje.

Pschihłuschna městnosć němskeho knjezerstwa k tomu wosjewja, so su so wschitke tute powěsće a swjasowanja wot A hač do Z wumyślile a njewotnamjenjeja niczo druheho hač ile politiske sajedźenjenje studnjow, kiž so je wschej rasnoscu wotpokasuje a sažudźuje.

Swajcarska zwjazkowa rada so zešła

Schwajzarska swjazkowa rada je so pondźelu k swojemu symitkenu dźelu sešła. Tuto schadźowanje je prěnje po nowowólbach. Sapódłanzow a pschihładowarjow dešče so wjele sešło. Najprjedy komnisija k pruhowanju wótlow rosprawješe. Potom so nowe zhubstawy rjeńa w narodnej radźe a też w stawowskej radźe na zwoje winowatosće swjasachu.

Stawowska rada dotalneho městopschedźydu Amstaldera (z katolskeje ludoweje strony) jenohłósnje jako swojeho pschedźydu wuzwoli. Narodna rada tehorunja swojeho dotalneho městopschedźydu Reichlinga (z burskeje a měšćanskeje strony) sa swojeho pschedźydu wuzwoli.

Trónska rěč jendźelskeho krala

Nowy jendźelski parlament je so wutoru wotewrił. Lordski kanzler w hornim ćejmje je kralowu trónsku rěč pschecźitał.

W trónskej rěči so w sawodze dwěrcźuje, so su pozdaći k zuzym mozam pschecźelske wostałe. Jendźelske knjezerstwo je zwojej zwonkownej politiku jasnje Swjatk Ludow podpjera. Knjezerstwo chce w schromadnym dźěle z druhimi zhubstawami Swjatka ludow winowatosćej Genfskeho wustawa dopjelnicź. Wono chce wobkedźbowanje kóždy cźas za zdźerjenje měra wuzwupowacź.

Dźiwoju na tute winowatosće je knjezerstwo bylo wuzwane, w schromadnym dźěle z něhdże 50 druhimi zhubstawskimi statami Swjatka ludow wěste hospodarske a finanzne naprawy pschećiwo Italskej nałožicź. Knjezerstwo chce tej w pschichodźe k kěpschemu měra skutkowacź, kiž moja wschitke tři strony, mjenujzy Italska, Abeźynska a Swjatk ludow pschijeću.

W trónskej rěči so potom **blista konferenza wójnskeho łodźiwa** w Londonje nałponmja. Kral je spokojeny, so su so wschitke pscheproschenja pschijate. Wón ma dowěru, so smjeła konferenza dobry wuspěch.

Pschichodny wottsaw trónskeje rěče so wobzeła na zhubstawy delnjeho ćejma wobrocźa. Jim so pschipowěda, so je jim bórzy **pschedłoh k połěpschenju krajneho sakitanja** pschedpołoża. Dopjelnjenje mjezynarodnych winowatosćow so wustawkach Swjatka ludow a dožahazy schkit jendźelskeho kralestwa zhubi dyrbi nusnje žadatej, so so njedostatki w krajnym sakitanju wotstronja.

Potom so trónska rěcź sašo na zhubstawy wobeju ćejmow wobrocźa. Jim so pschipowěda, so smźeja so **prózdowanja wo hospodarske wustrowjenje špěchowacź.** Krajiny z najwjetschej hiesdźelnosću budźa so dyrbjeć najbóle wobkedźbowacź. Stat ma so też wo połěpschenje wobstejnosćow w hórnistwje staracź. Wěstosć pschebywanja pod semju ma so powjetschicź.

Słónchnje so w trónskej rěči žada, so ma stat **nowozjadnane wutwarjenje jendźelskich żelesnjicow** z poćzonku podpjerać. Trónska rěcź so też hišće wschelakich praschenjow zozjalneje politiki dótyka.

Dokelž kralowski dwór zaruje, so so parlament bjes nowozwolenych pyschnych wobrjadow wotewrił. Pschi wotewrjenju je kralowska komnitija krala sastupowała. Lordski kanzler komnitiju nawjeduje.

Rozmołwa wo trónskej rěči w delnim sejmje

Wutoru popołdnju so jendźelski horni a delni ćejm k wulkej rosmołwje wo trónskej rěči sešłodźeschtaj. Rosmołwa so swjetiscy dwaj abo tři dny traje.

W delnim ćejmje nowowolemy sapóńlanz Wakefield ćitanu adrezu pschecźita, kotraž so kralej pósćele a w kotrejž ćejm swoje zhubzarowanje pschi zmjerći kralowneje zwotrý wupraja. Potom so Wakefield z praschenjemi zwonkowneje politiki saběrasche a rjekny, so pschemóżaza wjetschina jendźelskeho luda politiku sanźijow podpjeruje.

Wjednik dźěłaćerskeje oppolizije Attlee w mjenje oppolizije kralowu trónsku rěcź wotpokasa. Po wuńdźi oppolizije so pschemako na nusne zwonkownopolitiske należnosće dźiwa. Attlee so ministerskeho presidenta woprascha, hač zwonkowna politika hišće na zamjerjnym městnje steji hač pjched nowowólbami. Jendźelske knjezerstwo je z Italskej pschekahodnje wobkhadźało. Wono njeje, kaž so w trónskej rěczi praji, Swjatk ludow krucze podpjerało. Attlee mjeńsche sa najwažnischе w trónskej rěczi jendźelske bróńjenje. Wón też njeběsche se snutskownej politiku nazionalneho knjezerstwa spokojom.

Ministerski president Baldwin spěli, so zwonkowny minister Hoare, kiž thorosće dla pobrachuje, najskerje žrjedu wo zwonkownej politiży porědźi. Zwonkowna politika je w tu khwilu wurjadnje wobcźežne praschenje. Swjatk ludow ma woprawdźe swoju pruhu pschetrać. Jendźelska dyrbi z druhimi krajemi zhromadnje swoju rólu hrać. Jako samokwitny kraj pak dyrbi Jendźelska w mjenje wschitkich narodow rěczeć, hdyž žebi to cźaj žada.

Baldwin też hišćeše wo należnoscach snutskownoje politiki porěcźa. Wón rjekny, so je so powschitkowne dowěrjenje skrućiło, so je něškole wjazy móżnoscow k dźěłu a so je kupna mózy jendźelskeho luda pschiběrała. Bjesdźěłosć stajnje wotběra. Hdyž so we wukrajn zana njewocźakana katastrofa njestanje, by wón dowěrja, so to tak wostanje, dołhoż Jendźelska jako narod hromadźe steji.

Sotra jendźelskeho krala wumrěła

Jendźelska prynzeza Viktoria, sotra jendźelskeho krala, je wutoru rano 35 minutow po 3 hodźinach wumrěła. Lěkarjo rosprawjeja, so mějesche wona „cźichi zmjerć". Prynzeza bu 67 lět stara. Nětko je hišćeze jena sotra jendźelskeho krala žiwa, norwegska kralowa Maud, kotraž w tu khwilu w Jendźelskej pschebywa.

Kral a kralowa chcyhchtaj so z wopředka po wotewrjenju parlamenta wutoru do Saudinghama podacź. Sotřinje cźežeze khorosće dla, staj pak tuto puczowanje wotprajiłoj.

S Londona so hišćeze słyšeli, so je prynzeza něhdże tři njedźele khorowała była. Wona bu njeje na kwasu Glouceserskeho wójwody, tśeceho kralowskeho synja, ani na tśichcyjnach synja Kentiskeho wójwody, druheho kralowskeho synja, wodźełała.

Psched tydźenjom so z jeje khorosću zdźerschi.

*

Wjednik a němski kanzler je jendźelskemu kralej a norwegskimaj kralowskimaj mandźelskimaj telegrafiski swoje sobuczuńcze pschi zmjerći jendźelskeje prynzeje Viktorije wuwrajił.

Wo Masarykowym naslědnistwje

S Prahi pschithodźeja pschoze nowe powěsće, so president cźěskoslowakskeje republiki Mašaryk na swojim pschećiwu wobstawa, so by swoje sastupnistwo složił. Tohodla je so stronam wjetschiny praschenje pschedpokłožiło, koho bychu jako Mašarykowoho naslědnika postajiłe. Wschitke lěwizarske strony su hnydom nětcźišchcyho zwonkowneho ministra dra. Beneschа jako jenicźki możnego kandidata wojnamjenjile. Cźěška zyrkwinska strona je so lěwizarnym stronam pschisamkła. Prawizynej stronje, kiž stej ratarska a pschemysłowa strona, dotal hišćeze njestej na praschenje wotmołwiłej. Wonej pak stej wosjewiłej, so so w jich dliżu njesmě pschećiwjenje pschećiwo Beneschowej wosobje spóńnacź. Wonej stej pschejetej, so buchu so wěste praschenja wujasnile, pschedy hač mózetej wotmołwiłej.

Sakitanjerjo cźěstke ratarskeje strony buchu rad wdźeli, kak so knjezerstwo po wulkowolenju nowoho presidenta sestaja. Zwonkowne ministerstwo, znadź też snutskowne a schulske ministerstwo, ma so z nowej wobsuu wobkedźbicź. Najwjazy wuhladow na zwonkowneho ministra ma w tu khwilu Beneschowy sastupowaty połnomócny minister dr. Krofta, kiž njeje na politiku stronu swjasany a móże tež jako sastupnik do knjezerstwa sastupicź. Cźěšzy ratarjo so wěsće na jadym pad snutskownoho ministerstwa njewidża, dokelž so dotal hišće wobkmjeżeja. Hdyž so wschitke něškole njewujasnjene praschenja rosrisaja, może so wosjewicź, so statny president wróćo stupi.

Cěskosłowakska wuwoz wšitkich bankowkow zakazała

Po jadanju cźěskeje narodneje banki je so wezera wuwos wschitkich cźěskoslowakskich bankowkow do wukraja sakkasał. Sakas płaći za wschitke bankowki, kotrychž hódnosć 50 krónow a wjacy wuzinja. Wuwos drobnych pjenjes (10- a 20krónowskich papjerow a twjerdych pjenjes) je so na puczowanja wobmjezowat a je so hewak lehcźenja sakkasał.

Na tym, so hmědźa puczowazy hač do 1000 krónow do wukraja zhububracź, so nicźo njepscheměni. Hač do tuteje sumy hmědźa so wukkajne papjerjane pjenjezy abo cźěskoslowakske twjerde pjenjezy wuwoławacź. Hač do 300 krónow po dowola, so hmědźa so 10- a 20krónowske papjery pschez mjezy zhububracź.

Tutón zwjaz sakas cźěskoslowakske knjezerstwo z tym wujprawnja, so je so njesakóńcźi wuwos cźěskoslowakskich bankowkow zwěsćił.

Abesynjenjo pola Makalle postupuja

S italiskeho hlownehо kwartéra ho rosprawja, so ho hylne abeßynske wotdźelenja italiskej fronce k połodnju wot Makalle bliža. Italiske prědnje straże hu hižo abeßynske prědnje wotdźelenje wobkedźowale. Abeßynjenjo hu swjetscha wojaŋ abeßynskeho wjercha Kasiy. Sa nimi wotaŋ wjercha Mulugety cjahnu, kiž hu halke ſ Addisa Abeby pschischli. Kaž ho ſda, italiske wójſkowe wjednistwo wjetsche bitwy wo jakuje.

Nowa italska liſcina morwych

W Italiſej je ho ſa cjaŋ wot 31. oktobra hacj do 30. nowembra nowa hantiſka liſcina morwych w ſwiſku wójnu w Abeßynskej wudala. Liſcina wopſchija 4 offizěrow a 3 podoffizěrow, kotſiž hu w ſłužbje ſ cjeßitymi autami ſteſeli. Na khorosć a ſnjeſdobjenja hu w ſamtnym cjaŋu 1 offizěr a 40 wojakow wumrěli. Se wſchelakich pschicjinow je w ſaidźenych 11 měſaŋach ſyła 229 dźakcjerjow ſmjercź namakało, mjeſ nimi 35 w měßazu nowembru.

Skhadźowanje italskeje ministerske e rady so skónčiło

Italiſka ministerſka rada je wutoru wo dujowym porjadku pożedźenja dowuradźiła, kiž běſche ho ſobotu ſapoczało. Cjaŋ dezemberſkeho pożedźenja ho po ſnuczenym waſchnju hakle połdźiſcho wotſiewi. Wutoru je ministerſka rada kaj dotal jenoż wo wſchědnych naležnoſcjach jednała a njeje ho wo naczaßnych politiſkich praſchenjach a pſchichodnych hoſpodaſkich a jenježnych naprawach wuprajiła. S wobſamknjenjow ministerſkeje rady ma ho jako ważne napomnicź: Sakoński naczißk pſchecźiwo żurkowanju, powjetſchenju płacźiſnow a druhim pſchekaſeju nutſkowne wikow. pſchecźiwo pſchestupjenju dowoſowych a wuwoſowy chpſchedpiſow a wo ſakonjach wo wikowanju ſ dewiſami a hódnoſtnymi papjerami.

Sepjeraniščo jendźelskeho wójnskeho łódźstwa na kupje Lemnos

S Kaira ho powě, ſo je Jendźelſka pſchiſtaw Mudros na kupje Lemnos pſched Dardanellemi pſchewſała. Je-li temu tak, może Jendźelſka nimo Gibraltara a Suezſkeho kanała nětko też tſeći ſjěd do Sſrjedźoſemſkeho morja kontrollowacź. To budźe jara ważne ſa petrolejowy wuwoſ ſ Ruſkeje a Rumuniſkeje pſches Dardanelle.

Zaso njeměry w Kairu

Póndźelu ſtudentojo pſched domom egiptowſkeho politiſkeho wjednika Mohameda Mahmuda w Kairu wulke demonſtrazije wotměchu. Studentojo ſtronje egiptowſkich nazionaliſtow pſchiſtupkowachu. Jako policija pſchinidźe, mnohi ludźo, kiž běchu ſ demonſtrantami ſobuběželi, je ſtuſobneho twarſkeho měſtna kamjenje noſchachu a je do policiſtow mjetachu. Haczrunjeż běſche policija we wulkim cźěrpjenju, wona jenoż ſe ſchrótom do demonſtrantow ſtrělesche.

Krótke politiske powěsće

Župny nawjedowaŕ Kuba pola wjednika.

Wjednik a němſki kanzler Adolf Hitler je ſaidźeny ſchtwórtk župneho nawjedowarja Braniborſkeje, wyſchſcheho preſidenta Kubu, k pſchednoſchkej pſchijaſ.

Wukrajinſkeju terroriſtow pſchi ſaſeczu w Pólſkej ſatſelili.

W Kowelu běſche policija dweju ſobuſtawow wukrajinſkeje terroriſtiſkeje organiſazije wuſtrělbźika. Tutaj Nikitiuk a Sylluk rěkaſchtaj. W ſaidźenym lěczu ſtaj wonaj tſjoch policiſtow a jeneho měſchnika ſamordowałoj. Pſchi jimanju ho mordarjej ſ revolwrom wobaraſchtaj a ſpytaſchtaj cźekнуcź. Policiſtojo dyrbjeſchtaj tohorunja ſa bróń pſchimnuć. Terroriſtow ſatſelichu.

Wo kommuniſtiſkim ſbožku w Braſiliſej.

Prěni wobras wo kommuniſtiſkim ſbožku w Braſiliſej, kiž do Němſkeje dóńdże. Sbožk móżeſche, kaž je ſnate, ho bórſy poraſyć: Prěnje ſtraże knježeŕſtwoweho wójſka w praléżu, něhdźe pół kilometra wot lěhwa ſbožkarjow ſdaſene.

(Weltbild, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje, 4. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón požd dźeń

Njemysl sebi žanje, zo sy pře wosobny za žane dźěło; hdyž sebi rucy womazaš, wšako je mydła na swěce dosć. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 723, hygrometer pluš 1, najnižšicha dnjowa temperatura 1 ſtop. cźopłoty. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 725, hygrometer minus 1, najnižšicha temperatura w nocy 5 ſtop. cźopłoty. — Nižina, kotraž je ſwojim jadrom nad połodnjowej Norwegiſej a Schwedſkej leži, njeje ho wot wčeraſcheho dnja ważnje je ſwojeho měſtna hnuła. Sſylna wyſchina nad Ruſkej ſadźewa jej k ranju postupowacź. Kromy nižiny ho dźeńa hiſchće ſ njewobſtajnym wjedrom pola naſ pokaſuje. Sa nižinu hu ho ſymne wětry ſ Lodowego morja do ſrjedźinjeje Europy doby'e a hu nam powětr trochu wuſtudźiſe, ho je w ſaidźenej nocy pomjerſko. S Atlantiſkeho morja ho nětko ſaſo miliſche wětry k nam bliža, ſo ho powětr dźeńa ſaſo bóle ſcźopli. Wjedro pak ho też hiſchće jutſje prawje niesměrnje. — Jutſje ſchtwórtk ſtónčko 7,45 hodź. ſtudźa a ho 3,36 hodź. khowa. Měßac'e ſtudźa jutſje popołdnju 12,55 hodź. a khowa ho na ranje 1,48 hodź.

Wuhlady na wjedro ſa jutſiſki ſchtwórtk: Trochu miliſche, tola hiſchće njewobſtajne wjedro.

*

— **Sserbſke kemſche w Drježdźanach.** 2. njedźelu adventa — 8. dezembra — popołdnju ¼4 hodźin wotměje ho w Drježdźanſkej ſchijnej ſyrkwi ſerbſke kemſchenje ſe ſpowědźu a ſwjateľkowanjom Bożeho wotkaſanja. Předowanje je knjeſ farař Wićzeſ ſ Wóßlinka na ho wſał. Wſchitcy evangeliſcy Sserbjo, kotrež w Drježdźanach a wokolnoſcji bydla, ſu wutrobnje pſcheproſcheni. Witaja ho też po kemſchach pſchi towarſchnym ſeńdźenju wutrobnje. Kěrluſchowe kopjeſchka dóſtanjecźe darmo pſchi ſyrkwinych durjach. Schtóž ma pſcheczełſtwo abo ſnatkoſć w Drježdźanach, dyhł jich ſ dopitmizu na tele kemſche kedźbliwoch ſcźinicź.

— **Požadajcźe wopitma ſa wikowarſtwo we wokolupućowanju.** Wyſchſchi měſchczańoſta, pſchemyſłkowy hamt, dźełeluje: Wopitma ſa wikowarſtwo we wokoluczahanju na lěto 1936 móża ho hižo nětko w pſchemyſłkowym hamcźe w radnizy w 2. poſchhodźe wo ſjtwje cźiſło 19 wſchědne dny wot 9 do ½1 hodź. požadacź. Wikowarjo we wokolupućowanju dyrbja ſwój namjet wotſobinſky japodacź a maju ſtare wopitmo a fotografiju pſchedpołožicź. Pſchi namjetach, kiž ho prěni krócź ſapodadźa, maju ho wupokes wobydlenja, fotografija a lěkarſke wuſmědźenje pſchedpołožicź. Dokelž je wokolo Noweho lěta wulka cźiſchcźenja, ho porucźa, ſo bychu ho namjety bórſy ſapodałe, ſo bychu wikowarjo móhli w prawym cźaſu je ſwojim wikowanjom ſapocźeć.

— **Wobſtbodny cźaſ pſched hodami.** Na tſjoch njedźelach pſched hodownym ſwjedźenjom hu w Budyſchinje klamy wot 11 hacj do 6 hodźin wotewrjene. Požadźěcźowe ſchtomy ſmědźa ho wot 10. dezembra hiſ pſchetorhnjenja pſchedawacź. Wonkowni wikowarjo ſmědźa jenoż na dnju Domaſcha, 21. dezembra, ſwoje twory poſkicźeć.

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

24] (Pokračowanje.)

A knjez farař rozkladowaše jimaj přisłušnosće mandźelskeju. Kajke winowatosće ma muž a kak ma so starać wo cyły dom a ničo z wočow puśćić. Kak ma hospoza dobry jandźel domu być; sprózniwa kaž mrowička, ćichomna, póćiwa, čistotna a pobožna, kak ma rozkazować w lubości, nic w hněwje. Knjez farař wučeše jeju, kak mataj swoje dźěći kubłować, wobradźi-li Bóh žane, a při tym wobroći so k Marušcy z tak hnujacymi słowami, zo so ji nětšto raz woči ze sylzami zaleštej — a Janej też. Dale napominaše jeju, zo byštaj sebi staršeju ważiłoj, česćiłoj, jimaj do smjerće dźakownosć wobkhowałoj a jeju ženje njeskřiwdźiłoj — zo byštaj so hordosće a wupinanja hladałoj a tak ženje njezhoniłoj, hdže so k sudnikam a k pjenježnikam, a wosebje židam khodźi. A w zbožu a w horju njech je z hosćom w jeju domje Bóh."

Skónčnje spomni jimaj ze wšěm wurazom, zo dyrbitaj, štož sebi bórzy z hortom słubitaj, też we wutrobje začuwać a sebi a Bohu nic łhać ale prawdu znać. Hewak ponjesetaj sebi ze swzateho městna nic žohnowanje Bože, ale pokleće.

Jan a Marja kedźbliwje posłuchaštaj. Rěč knjeza fararja jimaj wonješe kaž róże wokolo kćějace, a założi so jimaj hłuboko do wutroby. Tak rjenje knjez farař ženje hišće njebě předował, kaž tehdom w zelenej khłódnicy.

Hdyž bě knjez farař swoje napominanja skónčił, doda hišće tute słowa: „Tak, to drje je nětko nimale wšo, štož chcych wamaj prajić. Wobhladajtaj dha sej tule khłódničku derje a spomjatkujtaj sebi, štož sym wamaj tu rjekł. A hdy by něhdy Jan snadź pozabył, što so jemu słuša, dopomń jeho potom, Maruša: „Jano, njewěš wjacy, što je ći tehdom naš stary knjez farař w khłódničcy rjekł?" A hdy by Marja něhdy so zabyła, potom Jano, dopomń ju ty na tutón wokomik. — A nětko w Božim mjenje dźitaj. Njedźelu do Božich słužbow pak přińdźtaj zas', a přiwjedźtaj kóždy nana sobu, dokelž staj hišće njedołětnaj, a dweju świědkow. Napišemy potom protokoll a po předowanju budźetaj připowědanaj."

Słubjenaj wokošištaj knjezej fararjej ruku a Jan jako přichodny knjez so wopraša: „Knjez fararjo, što smój dołžnaj?"

„Dźensa ničo, to potom po wěrowanju. — Postrowtaj doma nana a mać,"

Hospoza Lejna čakaše hižo z prózdnym korbom a błešu.

„Rjane kury maće, Marja. Rjekń dha maćeri, zo so pěknje dźakuju. Njech dźě, hdyž zas' njedźelu z cyrkwje póńdże, ke mni zańdże — na šalku kofeja. Ale njezabudź."

Jan a Marja khwataštaj z fary, kaž by něchtó z kłudom za nimaj stał.

„Nětk póńdźemoj runy puć k dźědej do zahrody", rjekny Jan.

„Što tam? Ja póńdu domoj".

„Nic tak, Maruška", rěčeše Jan. „Sym jomu słubił, zo jemu přińdźemoj wupowědać, kak je na pačerjach było — a potom: ta prózdna błeša. Sčiń mi to k woli, Marja, pój sobu!"

„Hdyž ći telko na tym zaleži, póńdu sobu, ale prjedy dyrbimoj domoj zawadźić. Mać změje hewak wo mnje starosć a budźe mje pytać."

„Čiń, kaž měniš", rjekny Jan. „Ja sym sobu."

Wjaclawkowa čakaše hižo ze swačinu.

„Witaj, Jano", směješe so hižo z nazdala. „Kak dha bě, staj móhłoj?"

„Wobaj dwaj", zawoła Jan wjesele. „Wjele dobroh' wot knjeza fararja."

„A wot hospozy też. Kokoški so ji jara lubjachu", rjekny Marja. „Dyrbiće ju wopytać".

„To drje wěrju", směješe so mać. „Tajke kurjata móże sej pytać. A kóždа wšak też njenosy . . ." doda samolubje. „Nó, pójtaj jenoż poswačić."

„Maći, Jan je prajił, zo hych z nim k dźědej do zahrody šła."

„Marja dźi. Jenoż so rozhotuj a pojěz. Móżeš dźe też nanej trochu swačiny sobu wzać." —

Stary Hejtman sedźeše před wječorom před swojej khěžku w zahrodźe. Čakaše na słubjeneju, kak staj pobyłoj. Bě wšón wusmahnył a poćeše so.

Słónco dótkaše so hižo lěsow, ale paleše hišće khětro jara. Na jasnomódrym njebju stoješe stadło drobnych bělych mróčałkow. Wino, kotrež so po kheži plećeše, kćěješe a dawaše sylnu luboznu wóń.

Stary Hejtman sedźeše w myslach a spominaše na dawne časy, kaž stari ludźo činja. Bě jemu rjenje a wólnje we wutrobje.

„Nanko, dobry wječor", postrowi Jan a dźeržeše Marju za ruku. „Što sće tak zamysleny?"

Hejtman so zruna: „Witajće k nam. Bu to hižo hotowo? Nó, kak, swary njeběchu?"

„Hdźe pak swary —" směješe so Marja. „Tu, nanko, sćele wam mać kus swačiny. Pojězćel"

„Khudžinka, ta ženje njezabywa", zawjeseli so starušk. „Kajke wučby dha je wamaj knjez farař dał?"

„Rjane", rjekny Jan.

„Tak mi powědajtaj, njech ja mjez tym pojěm."

„To je jara wjele", wiješe so Jan.

„Ničo njewadźi. Wjacy budźe, lěpje budźe. Abo staj dha tak khětře zabyłoj?"

„O ně. — Ja wěm wšitko!", počni so Maruša a da so do powědanja. Štož bě knjez farař wo mšach rjekł, to wupowěda do słowčka, wo žónskich nětšto kuli wuwostaji; ale tu bě zaso Jan na swojim měśće. — Stary dźěd so druhdy posměwkny, druhdy khutnje z hłowu přikiwny. Na kóncu mjaknješe někak hłós, a při samym so sylzy wuronichu.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Budźělenje wuhlowych, drjewowych, zhrobowych a rybowofiletowych lěpschinskich wupokasow w skutku zymskeje pomocy 1935/36.

Budyšće městne wjednistwo.

Wschitkim ludowym towarschaftam, kotrež su so hižo do skutka zymskeje pomocy 1935/36 pschijeli, so lěpschinske wupokazy (Gutscheine) k dostawanju wuhla, zhrobu, rybow a drjewa

pjatk 6. decembra 1935 wot 9 do 3 hodźin bjes pschetorhnjenja

we tychle wudawarnjach wudawaja:

za strjedźnju městnu skupinu na Hrodowskej haju 12 (pódla zejmownje),

za połnóznu městnu skupinu w pitarni NS-ludoweho pomocnistwa na Hornjecerskej haju 19,

za rauschu městnu skupinu w hosćenzu „Lusatia" na Dubiskej dróhy 26 (zastup na Pauliskej dróhy),

za wjeczornu městnu skupinu w hosćenzu „Tschech lizow" na starej Driježdžanskej dróhy,

za potodnischu městnu skupinu w hosćenzu „Piwarnitej labrodze" na Nowosalskej dróhy 4.

Kóždy potrěbny dyrbi so **wobinjzy** na městnu skupinu wobroćiš, kotraž je za njeho pschikhtschna, dokelž ma wschitke pschipokazanja **wobinjzy** wobkrućiš. Pschi wotewjeću maju so wupokazanske papjery, kaž khartka hjesbźelskeje, rentowy wupokas a podobne, za dźěłacych hacž do schtwórtka 5. dez. 1935 doßahaju widowy wupokas poßledních schtyrjoch njedźel pschikhtschnej městnej skupinje skutka zymskeje pomocy na Kotosiki haju 32 pschedpołoješ, dokelž so na poßlednischich we wudawarni pjatk njemóže dźiwaš. Za rybowy filet ma so, kaž pschi poßlednim wudawanju, 10 pjenježkow (za 2 puntaj) spalaćeš. Pjenježy maju so po móžnosći wotliczene zobu pschinješ. Tym ludowym towarschaam, kotrež ßebi pschipokasałki w postajenym cżaju njewotwosmu, so za žane wobźebieje powěsće njepoda. Potajkim ßebi tuchi potrěbni niemóża prawo na poddźěłke dostacże žadaš.

Skutk zymskeje pomocy němskeho luda 1935/36.

Budyšće městne wjednistwo.

*

S **Dźěšnikez.** Hosćenzaŕ Alfred Synkora je dwórnischcżowy hosćenz w Dźěšnikezach kupił. Po dokładnym wobnowjenju je hosćenzarjenje nětko pschewsał.

S **Mateho Wjelkowa.** (Wjeżny wjeczor.) Budyschti mokrješ wjeżneje młodźiny w Dubrawej hosćenzu sobotu wjesnu wjeczor sarjadowa. Sastupowaty wokrjeżny młodźininy tukłaŕ Waltaŕ Galle wschěch pozdrowi. Na to śledowachu pósticżenja BdM a HJ. S rjanymi ludowymi spěwami a ręczbnymi khórami, małej wjeßelohru, ludowymi rejemi so wjese sajima mjes pschitomnymi słudźi. Knježna Ssorschez ſ Raschowa pschednjeże nětkote pżeże. Wokrjeżny młodźinski tukłaŕ Gerhard Franz na smyßł wjeżnych wjeczorow pokasa. Po tym ßchu reje.

S **Mulkeje Dubrawy.** Wschedewjaczowa shromadźizna w Reinickez firmje. Wjednik pschedewjaca Reinickez firmy shromadźiznu wotewrinschći, prosche dźěłaćerstwo, so by so ſ nim hromadże we wojowanju pschećiwo **mukam** wobdźěliło, wobeße też, dokelž je skutk zymskeje pomocy wulki hospodaŕski faktor. 10 prozentow młodweje dawkoweje liczby so tutemu sameŕez pschitwórcżi. Mullu radośći słudźi dźělenje pschedewjaczowego wjednika, so kóždemu dźěłaćerjej łóš lotterije na wobstaranje dźěła k hodam dari. Dale wjednik pschedewjaca dźěli, so so na namjet DHW wobzetita thorhoi za pschedewjacże kupi.

S **Klukicha.** Pschichodnu njedźelu pop. 1⁄2 5 hodź. wotmeje so w naschim Božim domje adventska jiwjatowczność, pschi kotrejż evangelska młodźinska służba ſ Budyschina Ochranowskiu (Herrnhutskiu) złobowni dwór pschedsłaja. Sawzy budźe darma, tola so prosy, so dyrbi so pschi zyrkwinskich durjach dary za wutrunanje wudawkow dale.

S **Lubija.** Ssobotu wjeczor ćrańske Budyschtschi wjednik kuta, kotrež bě pjany, że swoim wobydlom na dwórnischczownym nawěsće sawrócżiš. Bjes zwěsay najprjedy do łokitow saźdże, tam so někotre rały ſ pyta sawróciš, doniž skónczńje po ſłhodach tworoweho kładźischcża dorje njeźdźesche, pschi cżimż so wós pschecżišny. Policija wjednika wjednike wopišmo wotewża a auto sebra.

S **Hażłowa.** Wójnjej towaŕstwje w Bacżonju a Radworiu mjeśchtej 1. dezembra w hosćenzu w Hażłowje wuczowanišku shromadźiznu. Towaŕstwowy wjednik Jaŕ ju wokoło 5 hodź. wschěch witaju wotewri. Stabowy wjednik-Winter ſ Budyschina mjeśesche pschednoschi wo politiskim a hospodaŕskim połoženju, kaž też wo druhej wuplodźerskej bitwje. Po pschednoschku so ziwa rosmołwa wuwi.

S **Pancżiz.** Towaŕschowske łóhwo wjeżnych a wotrjeżnych kubłarjow Kamjenzkeho wokrjeża w Pancżizu (Gensiku) młodźinowni. Niedźelu wjeczor a pónđźelu rano sahe bě so ſe wschěch kónzow Kamjenzkeho wokrjeża 40 wobdźělnikow ſ wukubłarskimi kursej ſe schło. Wjednistwo tuteho kursa běsche w rukomaj wokrjeżneho młodźinskeho kubłarja stronjana Kegela. Pschedno dyrbi pschicżachu wokrjeżny hlowny wjednik hlowneho wotdźěła I stronjan Sieber ſ Grabowcże, stronjan Kegel, wobsebje stronjan ſ Rochow ſ Driježdżan a stronjan dr. Krug ſ Driježdżan. Pschednoschki pokasowachu wobsebje na wuznam wjeżneje młodźinn w nazionalsozialistiskim duchu a na natwar sejmienskeho stawa. Mies pschednoschkami běchu cżełesowuczowanja sapleczene. Kurs wjes hischcże dale traje.

S **Klékneho.** Rospschedacże WSW plakettow kaž też łóhrku ſu sańdźenu njedźelu tudźischi rjemieślniscy pschewjedli. Pschedachu 175 plakettow. Pjenježna łóhrka wunjeże 27,24 hr. Poßledna pyntowa łóhrka evangelskeje zónsteje pomocy wunjeże 119¼ punta mutli, 62 puntow raźża, 13¼ punta zokcza, 13 puntow nudli, 8½ punta jabłukow, 2½ punta ßuscheneho sadu. Pschenzy a rożu 10½ punta. Hrocha 4 puntow, hrózkow 2 puntaj, bunow 2 puntaj, krupiczkow 1 punt, žitneho kofeja 2 puntaj, wowßnych truzkow 3 puntow, fasole 1 punt, mjedu 1 punt, zyble 2 puntaj, mordźele 1½ punta atd. Wschitke hromadże 251½ punta. — Wobdźěliwšej su so: murjer Mérczin Grécho w Jerwelu ſe Helenu Emmu Rodiaez w Klétnem.

S **Mikowa.** Pschipowědali ßu so: dźěłaćer Pawoł Richard Wojta ſ Mikowa ſ Hanu Marju Handrafez ſe Niśkeje. — Maschinski technikaŕ Mérczin Richard Seidel ſ Jěsora ſ Emmu Marju Sokez ſ Mikowa.

S **Trjebina.** Pschi ßobotnischej wulkej hońtwje poćeżichu 37 sajazow, 8 bażantow, 2 furwocże a 5 karniklow.

Towaŕstwowski powěstnik.

Bacżon. Pjatk, 6. hodownika spěwaja hischcże raz mużsay, za tydźeń potom saźy zyły khór.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" zmeje srjedu 4. decembra wjeczor we 8 hodź. adventski wjeczor w Serbskim Domje. Wsitcy Serbjo a jich swójby su prećelnje witani. Předsydstwo.

Budestecy. Serbske towaŕstwo „Lubin" zmeje njedźelu 8. decembra (2. advent) pop. w 4 hodź. pola Solćic (Rósikec naślédnika) swoje posedźenje. Rěcżeć budże k. kantor Jenč z Budestec. Też budże so wuradźować wo 25lětnym jubileju našeho towaŕstwa. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Serbske towaŕstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 2. adventa pop. 1⁄4 hodź. w Stangec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Driježdżany. „Hromadnik" zmeje swoje měsaćne zetkanje štwórtk 5. decembra w hosćencu „Johannshof" wjeczor we 8 hodźinach. Wo bohaty wopyt prosy předsyda dr. Wjacsławk.

Hodźij. Towaŕstwo „J. Imiš" zmeje njedźelu 8. hodownika pop. w 3 hodź. pola Mrózec swoju měsaćnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Začěmnjeńske zwučowanje 5. dec.
Wěmy, što mamy činić!
Sobučinić a disciplinu wopokazać!

Z Łužicy

Khrósty rubjezny nadpad w Königshajnje pola Zitawy.

Wutoru 3. dezembra wjeczor wokoło 1⁄4 12 hodźin ßu so w Königshajnje 2 abo 3 njesnate wuboźoby do njesawr eneje leżownosće jeneho cura dobyte, so bychu tam krudźe. Přiched tym běchu złuczerjo telefonowy grót pschesrěznyli. Kóždy ßu ßo słótnizy do twarjenja dobyli, staj wobsedźeŕ, kiž wós jistwe spalche, a jeho 46lětna hołposa wotuczitoj. Słótnizy ßu so na njeju walili a ju jeju skalali a ße žekeru na hłowje tběrbu sranili. Na to ßu słótnizy cżeknyli, bjes teho to běchu nješto zobukalali.

Dr. med. Scholz ſ Wostrowza je tranjenoju swobalał. Wonaj możeschtaj pak so we wobydlenju wostajiš. Pschisłuschne żandarmstwo w Dornhennersdorfje, Zitawske żandarmske wotdźělenje a Zitawske kriminolne wotdźělenje hnydom sa słótnikami ßlědźachu. Też cżuschleriki poß Zitawskeho żandarmskeho wotdźělenja je so pschi tym wuzjił. Budyške kriminalne wotdźělenje zhromaduje se żandarmstwom někto poddawk pschepytuje. Skuczerjo ßu byle wobzoby, kiž městnosću derje znaja. Schtóży może wo rubjeżnym nadpadże nětchto wobzowneho sdźěliš, so prošu, je by to hnydom blischej policajskej abo żandarmskej służbnej městnosći wossewił. Dowěrliwosć ßo pschilubja.

Mulki weheń w Pschibuzu.

W nozu k njedźeli je so 45 metrow dołha Jenczej drastowa fabrika, kotraž bě nětko na Zarowskim Krabatej firmu pschenajata, so ſ mulkowohnjom do cżista spalika. Sa jenu hodźinu bě mulke twarjenje ſ płomjenitym morjom, kotrež so też na ßusodny rěak Gebriider Klinkhardtej firmy pschewali a mulku tólnju ſ mulkimi składami drjewa sniczi. Essnike wohrożena villa tótneho lěkarja dr. Willa móżesche so płomjenjam wobroćiš. Schkoda je jara mulka. Nimo schkody na twarjenjach spali so wjele drasty, każ 1500 porow kholowow, wjele ßlow łapow a zyły maschinski naporjad. W Klinkhardtej rěsaku so wobzeże wjele kaźicżow spali.

*

Mordaćstwo na Barlinskim polizistu.

Wutoru wjeczor je w Barlinje w jenym domje Sabrodneje haży blišo Schćeżeńskeho dwórnischcża policajski sastojnik w swojej służbje ßmjerć namakaŕ. 46lětny policajski sastojnik Ota Haina hodźinu poddźišo w khorowni wumrě. Mordaŕ, 35lětny Anton K., so ßam satčeli, jako widźesche, so běsche nadpadowy kommando jeho

Hospodaŕski rozhlad

Sobotu, 4. dezembra 1935.

Wčeraźe kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,255	100 čěskosł. krónow	10,265
100 šwajc. frankow	50,40	100 franc. frankow	16,375

Barlinska burša, 3. dezembra. Na pschećelnym sakładnym měnjenju na akcijowych wikach, na kotrychż mózachu so wożera prěni raz rěcż dr. Schachta wuskutkowacż, njeje so wożera niczo pschemjeniło. Wobrot drje bě złahčiti hacż sobotnischi. Sdźěla je so publikum sasło na rentowe hódnoty pschedpołożił, schtož je dźiwajo na dezembrowu kuponowu termiju srosumliwe. Na akcijowych wikach njebě muwicże kursow zyże jednotne. Na rentownych wikach so wożera prěni raz 4½ proz. ſ tne pokładujowe pschepokasanki (Reichsschatzanweisungen) poßlednjeje emisitije zapiżachu, pschi cżimż so kurs ſ 98,75 postaji. Stara wójnska pożyczonka bo troschtu ztrucżi.

Barlinske zitne wulkowiki. Nadźije na wjesche wobsełkanje Barlinskich zitnych wulkowikow ſ posticżenjemi je ſtrony ratarskiwa a nowym měżazu njeje so dotal dopjelniło. Dowos je dale złabu, schtož wożebje w pizowańskich zitach napaduje. Kłębowe zita so trochu hóle wobsełkuja. W Barlinje ßamym wschak je sajim jenoż sa wyßoke druźiny pschenicu, mjes tym, so je w prozinzu powschitkownje naprasdowanje sa zitami rostło. Norhwestke mlyny sajimaja so sa rożu a też sa pschenicu, tola lědma pschedźeja pschihódnych posticżenjow. Napraschowania sa worsom a ječmjenjom ſ pizowanju dalokoj posticżenja pschetrjechia. Dobre druźiny ječmjenja sa industriju a piwarnje ko łóhko wotbywaju. Sa strjedźe druźiny so płaciwe cżesko pschihoweja.

Wežera wlaczicże w Barlinje zentraŕ

pschejmu W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rożi R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — ječmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowßa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnie.

	3. 12.	2. 12.		3. 12.	2. 12.
Pšenca	206,0	206,0	buny	—	—
rožka	169,0	169,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
ječmjeń nowy.	223-230	223-230	módre huniny	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	žołte huniny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšenč. muka	26,85	26,85	lany wosusk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. trutwanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruski	8,60	8,60
rżane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,7-18,7	17,7-18,7	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 196,0 9: 197,0
Płaćizna za rożku za wuplodźerja 8: 160,1 11: 163,0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 165,0 9: 170,0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 162,0

Płaćizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

3. decembra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 146.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeże rěznete hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, niewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	42

Byki: 183.

Połnomjasne, wurosćene, najwětšeże rěznete hódnosće	42
Połnomjasne, młóde	42
Mjenje wukormjene młóde a derje picowane starše	42
Spatne	42

Jałowcy a kruwy: 1409

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeże rěznete hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwětšeże rěznete hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młóde kruwy a jałowcy	40 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	30 -38
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2602

Najlepše wukormjene (1. družiny)	73 -80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62 -72
Spatne (3.)	52 -60

Wowcy: 3318.

Młóde a starše wukormjene (5. družina)	41 -43
Starše wukormjene (6.)	37 -40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	28 -35

Swinje: 6099.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenc, hač do 1 1⁄2 lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Spatne	48,50
Rance a kundrosy	52.50

Radio

Schtwórtk, 5. dezembra 1935.

Königswusterhausen: Nimo ßnateho wschědneho programma: 6,30 wjeßeły ranišći konzert. 11,05 ża wjesne žony. 11,30 ża burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakoże. 15,15 žony w powołanju. 16 połdnischi konzert. 19 ßtara rejwańska hudźba. 21 rejwańska hudźba.

Lipik: Nimo ßnateho wschědneho programma: 6,30 ranišći konzert. 11,45 ża burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 Jana Brahmsowy konzert. 18,40 hornjołużiske demišnike wobrazy. 19,35 konzert.

Hischcże ważne ſ dujoweho programma: Barlin: 20,10 pišana hodźina. Königsberg: 20,10 pišany rejwańśki wjeczor. Hamburg: 20,10 rejwańśki wjeczor. Wrótßtawk: 20,10 konzert. Praha: 20,10 operetka „Czardaśka wjerchowka".

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučmann, za lokalny dźěł a přiłohi Marko Smoler a za nawótški dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišćeŕ dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. X. 1935 2243. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

wobstupił. Hajnowa mandźelska běše hłowneho strażmišstra Hajnu prožyła, so by ju k jeje prjedawšemu muži pschewodźał, dokelž chcyše žrěbi po žiwoću 10lětnu dźowčičku dóńć, kiž běše so jej pschi dźělenju mandźelstwa pschipokasała. Saftojnik dźěše se žonu hońć. K. jeju też do žiwoćeho wobydlenja puschćeł. Jako pak žebi žona dźěcźo zadasche, wón hnydom pistolu s dwyhaka wuczahny a s njej polizistej hrožeše. Mjes muzonaj naста pschimaisa, pschi kotrejž K. trójzy do saftojnika tšeli. Wobydlerjo nadpadowny kommando na pomoc sawołachu. Jako saftojnizy pschińdźechu K. dźiwje do nich tšeleše. So njebychu hischcze wiacy cźłowjekow wohrožyli, saftojnizy se schowa s pluwowymi pistolemi do wobydlenja tšełachu. Mjes tym so jenemu wobydlerjej poradźi, durje se žekeru rozbić. Jako so saftojnizy do wobydlenja dobychu a K. wobstupichu, so tutón sam satseli. Žona s dźowčičku běšche so pschi wojowanju mjes polizistom Hajnu a jeje prjedawšim mužom na dróhu wukhowała.

Rubježny nadpad w bydlenju Heidelbergskeho direktora.

Na mandźelsku a domjacu pschistajenu direktora a dipl. inżenéra Franza Lappu w Heidelbergu je so póndźelu wokoło 6 hodźin cźežki rubježny nadpad stał. Wobě žonje pschi tym žmjerćej poczerpschtej. Hdyž Lappa wokoło 6 hodźin domoj pschińdźe, w žehleeni w pinzunym poikhodźe žiwoju 53lětnu žonu a 25lětnu domjacu pschistajenu cźežko sranjenuju w krewji leżo nadeńdźe. Hnydom sawołana kriminalna policija swědźi, so je dotal njeznaty muž so je sabrody do domu dobył a wobě žonje s dyrjenjom do hłowy najskerje s hamorom cźežko sranił. Žona, kotraž dě hischcze pschi wědomju, mózesche jenož rjec, so je ju ślósmił wot sady nadpadnył, tak so njemóže nicźo wěcźeho wo nim rjec. Najskerje ćej wobě žonje, hdyž je so rubježnik do domu dobył, wo pomoc wołałej, tak so žiwoje wotpohlady na rubježnistwo spuschcźi, so bojo, so mohł so wuślědźicź. Wón po žamźnym puczu cźekny, po kotrymž dě pschischoł. Wobėmaj žonomaj so w uniwersitnej klinizy wědomje słubi a wobej w bjeswědomosći na sćěhowki sranjenjow wumrěschtej.

*

Wupowěschenje thorhojow s zyrkwjow.

K wukasu wo wupowěschenju thorhojow s zyrkwjow je statny a pruski minister sa inutskowne naležnosće po dorozumjenju se statnym a pruskim ministrom sa zyrkwinske naležnosće sćěhowaze wujaśnjenje wudał:

Na dnju, na kotrymž po statnym wukasu sjawace twarjenja khorhoje powschitkownje wupowěsnu, ma so na zyrkwinskich twarjenjach a zyrkwinskich kłužbnych twarjenjach jenož statna a nazionalna khorhoj pokasacź. To też potom płaćźi, hdyž ma tutón dźeń wołebitu zyrkwinsku ważnosć. Hdyž pak zyrkwje s druheje pschiczinu khorhoj wutrknu, móża zyrkwinsku khorhoj wutrknyć, pódla teho abo też jenož statnu a nazionalnu khorhoj pokasacź. Dny wołebiteho zyrkwinskeho wusnama, na kotrychž so zyrkwje a zyrkwine kłužbne domy hłes statneho pschikasa s khorhojemi pyscha, nabožne sjednoczenstwa postajeja, hacź ma so statna a nazionalna khorhoj abo zyrkwinska khorhoj abo wobej hromadze wupowěsnyć. Pokasa-li so pódla statneje a nazionalneje khorhoje zyrkwinska khorhoj, ma so statna a nazionalna khorhoj na wusnamnischim městnje wupowěsnyć.

Wusudźenja

S S sohłomyślnym jśdźenjom běšche Waktař Handschag se Želnjow pola Mojerez cźežke wobtkhadne njeshoże a žmjerćej žobuczłowjeka sawinowak. 28. julija t. l. dě je žiwojim motorsćim kołom, na kotrymž na sozjuzu Jan Kowalski s Grünwalda jechdźesche, na statnej Drjezdźanko—Wojerowskej dróży na stronu do Mojerez jěł. W Pondhawjezach chżysche sawinjenje se 70kilometrowskej spěschnosću pschejěć. Dla pschewulkeje spěschnosće dě na prawy mjehki pucź schćerkoteje drohi pschischoł a pschi tym do telegrafoweje žerdźe sranył. Wón a też jeho towaršch so pschi tym na dróhu wjerhnyschtaj a cźežko sranischtaj. Kowalski na sćěhowki sranjenja wumrě. Dla njekedźbliweho morjenja a wobkhod wohrožazeho sadźerżenja sašudźi wulka khłostańska komora Handschaga s napokjenjom wudawkow k 4 měsazam sastwa.

Swinjeplahowańśi kursuš sa burśich žynow.

W cźašu wot 15. hacź 21. dezembra budźe w statnej kótplahowańśej schuli na statnym kuble w Pillnizach 17. swinjeplahowańśi kursuš sa burśich žynow. Wožebita ważnosć so na praktiske wuwjedźenje wschěch we khlěwje trěbnych dźełow kładze. Nimo teho so wobdźělniźy roswucźuja po cźasu pschimérjenym pizowanju, wo plahowanju swini atd. Wudawki sa kursuš wucźinjeja hromadze s bydlenjom a jědźu 20 hr. Sniža so na 14 hr., hdyž sebi wobdźělniźy žnědanje a wjeczerjecź sami wobstaraja. Pschijśiwjenja maja so na statnu khotplahowańśu schulu w Pillnizy stacź (Staatliche Viehhaltungsschule beim Kammergut Pillnitz/Elbe). Dokelž je licźba wobdźělnikow wobmjesowana, so sajimzy po dóńdźenju prošstwow sa wobdźělenje pschijimuja.

Budyske stawniske powěsće

wutoru, 3. dezembra 1935.

Narodźenja: 30. 11. Kurtej Waltarjej Peterjej, hotelowemu žłužobnikej, žyn. — Heinrichej Oźe Mad[illegible], wyschźelnemu dipl. inżenérej,, žyn.

Wumrěłoj: 3. 12. Leberecht Ota Johna, fabrikski direktor, 63 lět. — Gustav Bruno Halka, pschekupz w Budyschinje, 62 lět.

Pschipowědanja: 3. 12. Arthur Kurt Haasa, frišer, s Helenu Bělušcheź, fabrikskej dźěłaćerku, wobaj w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der diesjährige

Christmarkt

findet **Sonntag, den 8., Sonntag, den 15. und von Freitag, den 20. bis mit Dienstag, den 24. Dezember 1935, statt.** Christbäume dürfen vom 10. Dezember ab ohne Unterbrechung auf dem Markte feilgeboten werden. Der Christmarkt schließt am 20., 21. und 23. Dezember um 20 Uhr, im übrigen wie die Läden. Auswärtigen Händlern ist das Feilhalten zum Christmarkt nur am 21. Dezember (Thomastag) gestattet. An den letzten 3 Sonntagen vor Weihnachten (8., 15. und 22. Dezember) dürfen in der Zeit von 11 bis 18 Uhr auch die Läden offengehalten werden.

Bautzen, 3. Dezember 1935.

Der Oberbürgermeister.

Besuch des planmäßigen Unterrichts durch die Eltern.

Den Eltern und Erziehungsberechtigten ist Gelegenheit gegeben, die Arbeit ihrer Kinder an den hiesigen Schulen an folgenden Tagen durch den Besuch des Unterrichts kennenzulernen:

Am 5. und 6. Dezember 1935: Landständische Oberschule, Domstift. kath. Oberschule, Oberrealschule mit höheren Mädchenschule;

am 12. und 13. Dezember 1935: Gymnasium, Technische und gewerbliche Lehranstalten, Höhere Handelslehranstalt;

am 12. Dezember 1935: Berufsschule;

am 9. und 10. Dezember 1935: Volksschulen.

Es wird gebeten, von dieser Möglichkeit Gebrauch zu machen.

Bautzen, am 3. Dezember 1935.

Der Oberbürgermeister.

Za **mužow**
samowjazaki wšěch barbow, kaž tež zwjeršne košle a kornarje, kholowy a nohajcy tunjo cyle
Hildegard Schöbel
we Wulkej Dubrawje

Miele hač 18,— **prochsrěbak** hač 18,— hr.
Dostać we wotrjadn. wobchodach.

Latarnje do wětra
małe . . 2,35 1,80 hr.
wulke . 2,50 1,95 hr.
Emaljowane bowy
10 litrske šěre 75 pj.
10 litrske běłe 90 pj.
Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 15 (blizko Butrow. wikow)

Gummje za jězdne kola
wšěch wulkosćach też za dźěć. kola, poła
J. Schieback
na Mušakowsk. drózy 4
Mantle wot 1,50 hr., Slawchi w. 0,75 pj.

„O jědleńka“
tak bórzy spěwy zaklinča. Móžeš sebi rjeńšeho adventa myslić hač w kuzle serbskeho spěwa? — Tohodla kup sebi
serbski spěwnik
w kotrymž najrjeńše ho lowne spěwy steja zapisane.

Towarstwo pomocy za studowacych Serbow
zmeje póndźelu 9 decembra 1935, pop. w 5 hodź.
wurjadnu hłownu zhromadźiznu
w Serbskim Domje w Budyšinje
Hłowny zbytk dnjoweho porjada: Pruhowanje zličowanja léta 1934
W 4 hodź. posedźenje předsydstwa a wubjerka
(Podajsma dla přizjewjenja předsydstwa na sudnistwo a dla spohonućenjeja noweho pokładnika, jednanje wo prošstwach a t d.)
Přećelnje přeprošuje **předsyda**

Młoda, syna, wysokosućelna
rasowa kruwa
a wysokosućelna
rasowa jałojca
stej na předań w Dalicach č. 5

Młoda, wysokosućelna **kruwa** je na předań w Khrósćicach č. 4

Stepowane Moškowe Wotmjane Wjelbłud. Blidowe **přikrywy**
wulki wubjerk, jara tunjo
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobnele pokładnje

Předźenak na lěto 1936
je wušoł. Płaći **50** pjenježkow w Serbskej kniharni w Budyšinje — też pola roznošowarjow

Dynamo
za jězdne kola
kiž na kulkach běži, 6 voltow, z rukowanjom na cyle lěto . **3,75** hr.
Swětłomjetaki . . wot 1,25 hr.
Karbidowe lampy wot 2,75 hr.
J. Schieback
w Budyšinje na Mušakowskej dr. 4

KAMJENC

Wulki wubjerk! Nizke płaćizny! **Carl Steudel** mějićel **Walther Steudel** w Kamjencu
Wustajeńca hrajkow w prěnim poskhodźe na Budyskej dróży

Tkaniny darće!
Praktiscy myslitе!
Wobleńowe Paletowe Ulstrowe Kostumowe Mantlowe **tkaniny**
Z rukowanjom čiste česane předźeńcu za mužow, mustrowane, kaž módre a čorne. Jara płaćizny hodne dobre hajcowke a dołho dźeržace. — Wulki skład!
Założene 1701. Staroznate!
Tkaninowy dom Körner
w Kamjencu na Połckiskej dróży 11

Časniki Debjeńki
nože, łžicy a widliči kupujeće we wosebitym wobchodźe firmy
Osk. Brückner
w Kamjencu Trauring-Ecke

Praktiski dar k hodam!
Myslće při nakupjach na domjace a kuchinske graty, porcelin a šklenicu wot firmy
Alfred Beitel
w Kamjencu
na Delnjej Budyskej dróży 70

Kupujće p. našich inserentow

Zjawny a sprawny dźak

Wšitkim, kiž su mi w dnjach mojich pjećdźesaćin swoju lubosć wopokazali, njech z darom, dopisom spomnjenjom, modlitwu nastawkom basnju, wopytom, wšitkim so wutrobnje dźakuju.

Bóh njech jim sto króć mytuje,
Jich a naš ludźik žohnuje!

W Radworju 2. decembra 1935

M. Nawka

Přiloha k čisłu 262

SERBSKE NOWINY

Srjedu 4. decembra 1935

Wjesele nad dźěćimi

Dźěći su Boži dar. Mandźelstwu bjes dźěći pobrachuje króna, by-li też hewak zbožowne było. Mandźelskimaj bjes dźěći pobrachuje pschichod, pobrachuje zhromadna starosć a nadźija, zhromadna wjeselosć a žórbe sahonamtanje najlubšcheho wobliczja w nowym człowjeku.

Njeje niczo rjeńšcheho na zwěrce hač dźěćatko, kiž po pschichodnem žiwjenju napschećo śměje. Tehodla bě sche nam powěsć wo Bethlehemskim morjenju dźěći jena z najzakotnischich njeskutkow, kotrež je człowjeswo hdy sčinilo. Jenož z najwjetschej bojosćen, so jemu tute dźěćo kralowski stol powali, je stary Herodasch tutu kschiwdu sčinił.

Mandźelstwo bjes dźěći je něschto zyle njedospolne. Nic jenož za žonu, ale też za muża. Kóždy muž chce swój zwój splah dale plodźić, chce swoje myśle, samery a wotpohlady pschenjesć na žiwa, kiž myślí a cźuje kaž wón. Wón pschesche jo krótcz tak kady wschitke starosće swojeho powołanja, wschitke wobczežnosće swojeho dźěła na so bjerje, hdyž wě, za koho to cźini, hdyž jemu w domje narosće wjesela kšěžaza cźrjódka dźěći. —

Někotrażkuli macź, kotraž ma so cźežko bědźicz wo wschědne potrjeby, je so sajała z bjesnadźijnej mucznosću. „Gdane wuhladny na lěpsche cźasy! Wschitko je nam wójna wsała! Nasche dźěći dźeja trudnemu pschichodej napschecziwo!" Takle ju ztyschimy skorźicz. A nan hišcze wótrischo žałosći: „Schto budże z naschimi? Proscherjo, njewólnjy!" To wschak je wérno, nasche dźěći njesměja lohke žiwjenje. Ale njedźiwajcy teho njetrjeba jich žiwjenje bjes radosće być. Wój starschej, njedajtaj žebi wjesele nad swojimi dźěćimi wsacź! Trochu dowěry do Boha, kiž nikoho njewopuschći! Trochu spokojnosće z tym, schtož je wam zbyło! Woprawdźite zbožo njewotstwitśuje wot zwonkownych kubłow, ale je něschto znutskowne, kiž może žebi kóždy dobyć. — Tute znutskowne zbožo, kiž wurosće z dowěry do Boha, je spokojnosće, z jednorosće, chcemy naschim dźěćom smóžnicź. Chcemy pěstowacź wjesele, tutne zbožbne žiwjenje, w kotrymž maja dźěći narosć. A z wjeselosću waschich dźěći też wasche mucznosće a starosće zańdu!

Kak rjenje to je, hdyž dźěći doma spěwaju, znano w adwentskim cźasu! Nałwijcze jim adwentski wěnz a pozdźejše jón ze zwězdźami! Schto jo potom jaznischo zwěcźi, tute zwěcźi abo zbožownej wócźzy waschego dźěćeca? Hdyž dźěći se swojimi zuninmi hłosami spěwaja: „Wschadża je Marja kudźałku", jo wam sawěsće saźwitaja zbožnosće njebjeskeho raja. Ale niż jenož w hodownym cźasu, też na wschědnych dnjach pěstujece spěw waschich dźěći a spěwajoce pilnje žohu! To je zwjata, cźista radosć, kotruż nam nichtó nimócź njemóże, a wy połojicze njesachodne pokłady do ich wutrobow. Ničhdy to wasche dźěći w zwojim žiwjenju njesabudu, kak ješe i nimi hromadze spěwali. —

Dźěćacowa wutroba je jara njehła. Schtóż jo do njeje žwje, to wschitko nježe płody, dobre a ske. Hdyž so nabožnosć, schćešcijanska wěra hižo jara sahe njeje do njeje sašcźepiła, schula to jenož jara cźežko sporjedźi. Je zyle wélte, so so sakład pobožnosće w doschulskich łětach w starschischim domje połoži. Tuž modlcze so z waschimi dźěćimi! Praji so, so jandźeljo tłyscha dźěćacowu modlitwu a so nad njej wjeselа. Hdyž so twoje dźěćo nutrnje wótrje modli, to je cźi najrjeńšcha Boża słužba, kotruż žebi w zwojej komorje swuhotujeśch!

Ręcźcze z waschimi dźěćimi žerbsty! Hewak so žami sjebacze wo swoje zyke zwóžbne zbožo. Hdyž wasche dźěći z wami wjazy žerbsty ręcźeć njemóża, potom so wam zyle wešcze słužba. A stacź so może, so waž z cźicha zazpiwaja, haj, so z kamjenjemi mjetaja na žerbstego nana a žerbsku macź!

Kak rjenje to klinczi, hdyž małe dźěćo sapocznje žerbsty bamborcź!

Zyle sabłudźena starschiska luboscź je husto z pschicźinu, so starschej ze swojim dźěćacom němsky ręcźitaj. „Naschemu dźěćcu so potom w schuli wukrinjenje wołóji! Nětko je tola wschitko němske! Dźěćo so skerje dale namaka!" Tak a podobnje so wurěcźujetaj a swoje sawěsće zyle njenaturske sadźerjenje sakitujetaj. Wětcze mi, nasche wjesne žerbske schule su tak dobre, wuschiknosć wucźerjow je tajka wutsinyna, so wasche dźěći sa krótki cźaz dospołnje němzy nawuknu. Na wyschschich schulach su so žerbsky hólzy wobežbe w němskej ręcźi wusnamjenili. To je zyle zrozumlive. Nětcźiniska wobrotnosć dyrbi wjetscha być, hdyž dźěćo nimo němskeje hišcze druhu ręcź ręcźi. A wy chcze, so wasche dźěćo dopołna pschinidże? Pschichod němskeje a z njej też naschemu ludu a naschich dźěći sleji a padnje z tym, so najwuzše hospodarske a politiske pocźahi zakoji k žkowjanskim, potajkim k naschim bratrowskim ludam. To rozumni Němzy dawno wědźa. Wy waschim dźěćom sawrjecze pucź, pschetoż je žerbskej ręcźu so hižo trochu zrosumja je wschitkimi zkowjanskimi ludami.

Najhłowniscka wěc pak a najbolostnischa je, so je **z nami zhubicźe.** Někotrykuli nan je mi bolosćiwje zkorźił, kak zamotny so cźuje, so je zwojimi pschenjemcźenymi dźěćimi nima duschineho fwista. Wschedy krótkim je stary nahladny Sserb zwój Boži domcź schoł. Na zmjertnym łožu rěcźeše a so modlesche žerbsky. Jeho pschenjemcźene dźěći stejachu wokoło njeho a njerozumjachu mrězazeho nana.

Modlcze so z waschimi dźěćimi žerbsti wótcźenasch! To je najwěsćischi žrědk, je žebi zakhowacź. Kaž zy so jako dźěćo medlił, tak so medlischi cźaz žiwjenja. Potom smějesch wjeselе nad nimi hač do zmjercze.

Dźěći dyrbja so wot małosće kubłać

Wjele macźerjow myśli, so ma so **małe dźěćo** hakle wot druheho abo tśerjeho léta kubłacź. To je zyle wopaki, dokelž nětkotre mějazy stare dźěćo spóznaje i wěstosću złabosće zwojeje macźerje a wě je wužicź. Tuž rěka w tajkich padach kruta być, a byrnež mały człowjeczk w pjeluschkach bóle płakał. Młode macźerje su powuczene, so njesmědźa w nozy cźěšcheńka „na ruzy bracź", a praji so, so dyrbi so swucźicź, so by wot połschdnjeho naspjenja hač do ranja spał. To njeje jenož w sajimje macźerje, kotrejž je tak nóznemu měra trjeba, ale też w sajimje dźěćaca, pschetoż **měr je z prěnim wuměnjenjom strowego wuwicźa nowonarodźeneho!**

Bjeczenje je potajkim je žnědkom (methoda), z kotrymž chce dźěćo zwoju wolu dospcź, schtoż pak so stacź njeźmě. Bychu-li tola macźerje to zapschimnyli! Hdy bychu jej ras mjeschwcźo małuschka po tajkej bjeczatej arizi bliže wobhladali, hdyž je by jemu wola stała, bohdaj so jeho schibałosći dźiwacź. S tajkimi małicźkosćemi so zapocźejo, so pak wola dźěćaca pak wola macźerje dobywarźiły wuskutkuje. Pospěsischo je jara cźežko, žej awtoritu wobkhowacź a dóżo tak derje za žiwjenje wocźahnycź, to je wschitku žiwjenischim cźasam zrozcźene.

Kotra macź nechzyła zwojemu dźěću krutu schulu w žiwjenju załutowacź. Kak pak może to pschewjesć, hdyž so dźěćo léta dołho zaplencźesche? S krutosću a z dobrocźiwosću so najlěpje ludźo wukhowachu; žebicźiwosć dyrbi so z cźasom stamacź a towarischnosć so hajicź. Dobry pschikład podpjera najlěpsche wocźehnjenje. Na to dyrbeli starschej nastajnje myślicź, so njebotowy zmyłk dźěćaca žebi hubjene pschikłady rad pschihrowji. Tohodla nima so w pschitomnosći dźěćaca zwada wuwjesć a so na druhich zwarcź. Njemér a njesprawnosće mója sprawne zacźuwanje dźěćaca zničicź, kiž je pola njeho zakorjenjene.

Swójba statneho propagandowego ministra na hodownej wustajeńcy.

Na hodownu wustajeńcu pod radijowej wěžu w Barlinje bě też dr. Goebbels ze swojej manbželskej a zwojima dźowcźicźkowaj pschihlcźał. Tu widźimy ministrowu swójbu psched klankowym dźiwadłom. (Weltbild, M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

(Pokračowanje.)

III.

Wo nětko sćěhowacym wuwiću smyčkowych nastrojow knjeża we wědomostnym swěće jara wšelake nahlady. Zda so mjenujcy, zo arabski rebek njenamaka při swojim přikładze do Europy hišće cyle njewobdźělanu rolu, to rěka, zo njeběše we swojim času tu w Europje jeničcy zastupjeř swojeje družiny, ale zo bě tuta sebi snadź hižo do jeho přikhada wutworiła swoje samsne smyčkowe nastroje. Je čežko, wo tutym wuprajić wěsty rozsud, přetož wědomosć nima w tutym nastupanju nimale žanych spuščomnych dokumentow runje tutych pomérow tamneho časa, ale je mjenje abo bóle pokazana jenož na měnjenja. Hižo z léta 352 naspomni Branzoli wěsteho Antiphora, kiž tehdom jedyn ze smyčkom hraty nastroj do Roma přinjese, njeje pak wěste, hač njebě to orientalskeho pokhada, dale naspomni Venantius Fortunatus, biskop w Poitiros (560—609) jako prěni pozdźiši Welsh Crusth, kotra njewěmy, hač so tutón nastroj tehdom hižo ze smykom hraješe. Sobu najstarši wobraz smyčkoweho nastroja w Europje namakamy na małej kóstkowej (Elfenbein) kšincy z 9. lětstotka, kiž khowa so w narodnym muzeju wo Florencu.

Něšto wěsćiše su powěsće z 11. a 12. lětstotka, tola też tu knježi hišće dosć njejasnosće. Rozeznawamy z tutoho časa poprawom dwě družinje smyčkowych nastrojow: R o b o k, z jeneho krucha drjewa (husto wisnjowcheho) wudypany, z cenšej šiju a z husto wumělcy wupačenej hłójčku, wjertawki trunow su pobóčnje přičinjene z dwójnym zasadźenjom, corpus ma formu heje abo luty; dale wjetšu v i o l u (poprawom słuša też c r u s t h do tutych) z wjacy dźělow zestajenu, runej spódnicu, z pobočnikami (Zargen) a pak runej, pak prawidłownje zhibnjenej zwjerchnicu, corpus pak so přeco bóle podobna formje wósymki (8), to rěka z wuraznymi nabočnymi wuzhibnjenjemi (seitliche Ausbuchtungen), hłójčka nastroja je jednorišа hač pola tamnych, je runeje, najbóle kulojteje formy, do kotrejež su wjertawki stajene, wot spody jednorje zasadźene. Dźerženje nastrojow bě wšelake, pak připrě so pod brodu (pola rebeka), tola nadeńdźemy je też prěki přez wutrobno położene, kaž ma so poprawom viola dźeržeć. Bant za dźerženje, kaž maja serbske husle, njenamakamy na žanym wobrazu nastrojow z woneho časa. Z tuteje doby njeje so nimale žanych nastrojow, kiž bychu nam najlěpši swědkojo byli, zdźeržało, tak zo naša wědomosć čerpa z jeničkeho zórła, kiž w tutym nastupanju mamy, z małych miniaturnych rysowankow, tola su też tute husto dosć njejasne a mało spušćomne.

Zajimawe je też, zo njemóžachu so tehdom ani wo mjeno tutych nastrojow prawje dojednać. Rebek, rubebe, viella, viola, videl, crusth, cront, gique. Geigo nałožuje so pak na tu, pak na tamnu družinu haj samo mjeno čisteho dyrkanjeneho nastroja kaž lira (lira di bourdone, lira di braccio) služeše mylnje dołhi čas jako pomjenowanje smyčkowych nastrojow. Wina toho je, zo wosoby, kiž sami hudźby njeznajachu, woprawdźići hudźbni spisowaćelja kaž Virdung, Judenkünig, Gerle a Agricola słušeja do wjele pozdźišeho časa.

IV.

Je hódno, tu jónu bliže pohladać na nošerjow tehdomnišich nastrojow. Hudźbnicy jednateho a pozdźišich lětstotkow běchu wšelakeho pokhoda, khudźi zapeči keklerjo a kumštarjo, kotrychž krute socialne zakonje tehdyšeho časa zarjadowachu do družiny druhorjadnych člowjekow, jim nimale wšě člowjeske prawa wotrjeknywši, samo jim zapowědźo křesćanski pohrjeb. Na druhej stronje pak sławnje znaći, wohlubjeni a wysoko česćeni krasnospěwcy (troubadours). Běchu-li ći prěni w dosć hubjenych žiwjenskich poměrach, so khudźi a skromnje žiwjo wot wšelakich kumštow, haj samo zjawneho prošenja so njebojo, běchu krasnospěwcy runje w nawopačnym žiwjenskim położenju. Dokelž běchu sami husto dosć zo zemjanskeho rodu, so jich žiwjenje wotwiwaše jenož w tehdomniskich lěpšich worštach luda. Z bohatym přewodom wohładźi ćałachu woni wot ryćerskeho hroda k hrodej, wot jeneho wjerchowskeho dwora k druhemu, wšudźe zanjesejo swoje spěwy a ballady. Jako nošerjo tehdomnišeje kultury běchu woni stajne rady witani, wulkotnje hospodowani a woprawdźe wjerchowscy mytowani. Jedyn z nich je, kiž nas wosebje zajimuje, Reinmar der Minnesänger. Wón přewodźeše wójwodu Bjedricha na jeho druhim křižnym ćahu do Palestiny a wumrě wokoło léta 1215 we Winje. Jeho wobraz khowa so w narodnej bibliotecy w Parizu, dobra reprodukcija pak je w sakskej krajnej bibliotecy. Předstaja rjanecho kudźerjojteho młodźenca, kiž dźerži prěki přez hrudź violu, kiž we swojim napohładze so runa cyle našim serbskim huslam. Samsny nastroj pokazuje tohorunja jeho nahłownik a škit. So wě, eksaktnosć tak starych wobrazow je stajnje problem sam za so, tuž njechcźi so tež tu z wěstosću prajić, hač je zwjerch nastroja płony abo zhibjeny, hewak pak namakamy tu hłowne wosebitosće našich serbskich huslow, kaž podobnje zynkowe dźěry (Schallöcher), hrać prjedy tutych steji a nie mjez nimi, płona hłójčka kulojteje formy, wuraznje pobočnje wuzhibjena atd. Jeničcy přeběradło zda so hišće khětro njewuwite być, też tróća zynkowa dźěra pobrachuje, tola pokazuje nastroj hłownu samownosć serbskich huslow: dźerženje prěki přez hrudź. Ličba trunow je wšelaka, na rysowancy spóznajemy tři, pola wumělca a jeho nahłownika pak štyri. Podobnosć je tak wulka, zo hodźi so bjez kóždeho dwěla prajić, zo trjebachu so hižo w tehdomnišim času nastroje, kiž rnnachu so nimale docyla našim serbskim huslam. Mjeno tutoho nastroja bě wšelake, Němcy mjenowachu jón Fiedel abo Vedel, Romanojo fidula abo vitula, hakle pozdźišo wuwi so za njón powšitkowne mjeno viola. Bě z nastrojom, kiž wobknjigeže cyły srjedźny wěk hudźbny swět jako hłowny hudźbny nastroj hač do wunamakanja naješe dźensnišeje violiny.

Kak wobluhjeny bě tuta viola w času zažneho srjedźowěka, dopokazuje nam najlěpje dźěło Cürichskeho radneho knjeza Rüdigera von Manesse, kiž we swojim w 14. lětstotku zestajenym a po nim pomjenowanym rukopisu wopisuje a zwobrazuje najwjezwonych krasnospěwcow. Zaso a zaso widźimy je zwobrazowane z tutym nastrojom, runjež měješe tehdomniši čas też hižo dosć druhich nastrojow hinašeho razu. Dalše powěsće podawaju nam małe miniaturne rysowanki starych rukopisow, kiž su nam dźensa sobu najlěpši powěstnicy z tamnišeho časa, husto dosć jeničke.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Rjekniczonnje a bjesdźaknje smyślenу cźłowjek je swjetscha wuśtśedk wopraschnjeho wocźehnjenja a hubjeneho pschikłada.

Tež njewěrnoscźe w pschitomnoscźi dźěśca, słóńne a wohidne pschisprownjenja wo znatnych a pschecźelach, kotrež so druhdy łohaj wutśunu, njeśmědźa so śtaś. Je wjele, schtož so za mlode wuschi njechodźi, schtož maju bźej dorozcźenі njes sobu wuczініcź. A runje pschi wobjedźe abo wjeczeri, hdyž jona a muž, kotrajž so wob dźeń njewidźitaj, dyrbitaj pschi rosmołwje wo dźeśiskich podeńdźenjach ledźiwej bycź. Sswójona a towaršschna ľa, kotruž dźěcźo ma wjele wopschihnunje a kotraž dźěśezowu macź pśini ras w dwěrownym źiwótu pokaza, dyrbi so śwjetscha wjazy njenałożiś, schtož je jara wažne. Tuž nimaja so jenož rozłom a duchowne khmanoscźe, kiž w dźěśeźu śpja, wukubłaś, ale wobźeźe smyśl a wutroba — to so maczeri najlepje poradźi.

O. S.

Wzmi sebi wocźerstwjenja potrěbne dźěćo!

W blizšich dnjach žony NS-žónstwa, Němskeho žónskeho skutka a hauptarjo NS-ludoweho spomozeŕstwa k ludowym towaršchaм pschiźiu, so bychu pola nich hóśne městna sa dźěcźi pschiprawiłe, kiž su wocźerstwjenja potrěbne. Woni wabja sa 5-njedźelske pschebywanje wot 3rjeźa januara hacź do februara 1936. Dyž so tuto wjelenje teź zwonka hlowneho wocźerstwjeńskeho cźasa stawa, žony tola pscheźwědcźeni, so budźe wulki dźěl ludowych towaršchow swólniwy, dźěcźo pschiwjecź, dokelž w naschim pomoznym skutku wocźerstwjeńskeho sastaranja praktiski njedyrbi bycź žaneje pschestawki pschi licźbje dźěcźi, kiž su wocźerstwjenja potrěbne, a sa kotrychž pschecźo hischcźe njeje dosć pschebywaniscźezow. Njepraj nichtó: „Runje nětkole, hdyž k skutkej symśleje pomoży dawaш, dyrbju teź hischcźe dźěcźo pschijecź!“

Praschecźe so tych, kotriž su w sańdźenym cźasu wocźerstwjenja potrěbne dźěcźo do wothładanja pschijeli, hacź njeje kražne sacźuce, dźaš sa žiwój wopor, kiž znadź ſ pschewostajenjom hósnjeje městnoscźe pschinjeśechu, jako žiwy dźaš ſ wosejow dźěcźi dostaś, kiž su mełe łoža, so na wupóśtanju wobdźěliś. Kelko wjeśela pak to w dźěcźich ſbudźi, kotrymž móże so k bedam k znadź khudušchim daram darmotne 5-njedźelske pschebywanje pschilubiś! Schtó nochcył hižo nětko blyschcźataj dźěśezowej wocźi widźeś pschi wocźakowanju puczowanja k ludźom, kiž jim ſ lu kscźe k ludu darmotne městno darichu.

Tehodla njedałuj so nichtó a sapjch so rad, hdyž wabjerjo pschińdu, abo hischcźe lěpje, samoliš so dobrowólnje do twojeje pschiźiłuschneje měśnieje skupiny NS-ludoweho spomozeŕstwa k pschijeću wocźerstwjenja potrěbneho dźěcźa ſ němskeho luda.

Přilopk

Drjezdźanska banka — Gebrüder Arnold.

Pschekhod Drjezdźanskeho wotdźělenja Gebrüder Arnold na Drjezdźansku banku.

Bankowy dom Gebrüder Arnold w Drjezdźanach scźehowaze wojjewja: Bankowy dom Gebrüder Arnold je ſ dźenjnišchim dnjom (2. 12.) swój Drjezdźanski wobkhod, dalokož so wo jakoż-buringu klientelu jedna, na Drjezdźansku banku pschenjeśł, kotraž ma wotmoślene, tutón wobkhod jako wosebite wotdźělenje pod mjenom Drjezdźanska banka, wotdźělenje na Ssyrotownjej dróšy, dale wjesći. Barlinski dom tuteje firmy, do kotrejež je njedawno žona šemrćeteho žobuwobkhodźerja dr. Heinricha Arnolda jako komanditistka sajtupiła, dotalni wobkhodźerjo jako šamośtatny prinatny bankowy dom w njejmjeńschenej měrje dale powjedu, pschi cźimž teź wobkhod Drjezdźanskeho doma, kotryž ſwonka jakoż-burinskich mjejow leži, pschewoźmu.

Židowskeho pschećmykarja devisow sajeli.

Zlowna źiźdźeńnja w Kölnje je židowskeho pschekupza Bjarnata Wagnera a jeho mandźelsku je Siegburga sajała. Wona móżeśche jemu cźeśke devisowe pschestupjenja a śtótnistwo pschećiwo jakonjej w ludowej pschekradźe dopokasacź. Wagner je bo wusnał, so je 5000 holandskich śkěžnakow do wukraja pscheźmykał. Zlowna źiźdźeńnja pak je świeźiła, so bo wo wjetschi pjenjes jedna. Wagner chcźeśche ſwój wobkhod muźaceje konkeźije ta hotowe pjenjeźy pschedacź. Móżno je, so je wón teź tute pjenjeźy chcźył do wukraja pscheźmykacź. Wobkhod je bo sawrěł a wschitke hódnoscźe su bo śwjeźili.

Auto še 4 morwymi we wodźe namakali.

Rybaźy w pschistawje w blizkosći Eindhovena wožobowy auto we wodźe wuhladachu a we wosu cźeła schtyrjoch młodych ludźi namakachu. Dotal njeje bo hischcźe śwjeźicź mohło, hdy je bo njeboźo stało, ma pak bo za to, so je bo wós ſ pucźa sabłudźił. A pschi tym do wody padnył, schtož nichtó njeje pytnył.

Żandarmiki śtražmischtr a jeho žona bo samordowałoj.

Sobotu wjecźor bo w Rojtkach w Lüdźikim wokrjeźu w Rańschej Prušej žałostneho njeśtutka dohładachu. We paúškej śtiwje żandarmiskeho śtražmischtra tuteho a jeho mandźelsku we wulkej łuži krě morweju leżo namakachu. Po dotalnych hamtiskich śwjeźenjach jeho bo wo dwójne mordaśtwo. Sastojnika a jeho mandźelsku běchu ſ nožom morili. Nuźne źiźdźenja sa śtótnikami bo hnydom sawjedźechu.

12. wuložowanje wuložowanskich prawow stareje wójnskeje pójcźonki.

Raspomnjene wuložowanje dawa k tomu najtork, na to pokasacź, jo po statistiskich śwjeźenjach wulki dźěl ludowych towaršchow trěbnu kotrollu ſwojeho kapitala dźiwajo na płaćiwosći ſwojich hódnoscźow njekedźbuje. Tak je śnate, so milijonowe ſummy wuložowanych truchow wschelakich pschedwójnjskich papjerow, kotrež su bo na nowe śaměnile, dotal njeśśu wupłaćźile, hacź runjeż bo cźehnjeśke liśćiny porjadnje wosjewjeja. Wobźeźe hódnoscźow, kiž chze ſwoj ſched schkodu schtitacź, njech bo tohodła dla ſwojich papjerow na banku poda, so by ſebi tam po radu w tutych wězach dóschoł.

S wettel pothadźeja adventiste hwězdy.

Adventiste hwězdy psched 10 létami hischcźe łdma něchtó znajeśche. Jenož w nětkotrych domach bo tuta ſmyślkapolna adventiska pycha nadeńdźe. Tuto waschnje běśche na pomérnje małe kolo wobmjesowane. W prěnim rjedźe bo tute waschnje w bratrowskej gmejnje we Ochranowje a we wschěch jeje ſpodlischcźach w Němskej nałożowaśche. Wot tuh ſu bo hwězdy ſa krótki cźaſ jara śpěschnje rosschěrile. Djenja móżech je w kóždym papjerowym wobkhodźe dostacź. Teź na wšach hižo ſu bo adventiste hwězdy ſawjedźe. Duchowny a wučeŕ tu ſ dobrym pschikładom postupowaschtaj, druhi po nich źiźdźowachu. Shotowjenje adventiskeje hwězdy njeje wjazy na Ochranow wobmjesowany. Hwězdy bo we wschelakich formach a wuwjedźenjach pschedawaja. Hižo sa tuni pjenjes móżech ſebi je kupicź. Se sakładom adventiskeje hwězdy je hwězda, kotraž ſtjom mudrym ſ raischeho ſwěcźeńskeho, hdyž běchu bo na pucź puschcźili, so bychu Jesuš dźěcźatko w Bethlehemje widźeli.

Wobjed sa 23 520 frankow.

Franzowski molеŕ Jacques Boutot, kotryž bě w lěcźe 1921 khudy a hischcźe dosć pokojuje njesnaty, tehdy ſwojemu hosćenjarjej dwaj je ſwojich wobrasow sa skromny wobjed město płaćenja da. Hosćenjaŕ powěźny wobrasaj do cźemneje ſtwórcźi a myślesche ſebi, so je ſ hubjenje pobył. Tute dny pak so wobrasy toni ſ teho mischtra na pschedawanje pschedawachu. Wón ſtym so wulke ſumy sa jeho dźela płacźachu. Hosćenjaŕ dosta sa wobrasaj 23 520 frankow.

1,5 milijonow pesetow so w Madridźe pokradło.

Ssobotu dopołdnja ſta so w Madridźe wurjadny khrobły rubježny napad. Jako bě wožebity auto ſ bankowe pjenjesy sa měschćanskich sastojnikow pschez Madridsku radnizu dowjesło, so bychu so pjenjesy w radnizy ſnoſnyke, zwóła rubježnikow dźěłaćeri napadze, mózanje ſ pistolami tśělesche a 1,5 milijona pesetow rubi. Nimo teho so wjazy wožobow ſrani. Rubježnikam poradźi so cźeknucź.

Cźežke njeboźo ſ lětadłom w Moskwje.

Sańdźeny pjatk popołdnju ½4 hodźin je so w jenym Moskowskim pschedměśće cźežke njeboźo ſ lětadłom ſtało. Nowopschiprawjene lětadło ſ dwěmaj motorowoma „Zig — 1“ je do jeneje ſahrodki padło. W lětadle schłej muźi śedźeśche. Wschitzy so ſarasnychu. Mjes nimi bě schtaj konſtrukteur lětadła Kulew a nawjedowaŕ twórnje lětadłow Goltzmann. Pschicźina njeboźa dotal njeje ſnata. Lětadło běśche jenotśeſchnik, w kotrymž mějesche 12 wožobow městna. Wono běśche na pruhu lětało a mějeśche so w blizschim cźaſu knjeźewu k połpytnemu lětanju pschepodacź. Lětadło psched ſwrócźenjom tak nitko leccźeśche, so jo nutskašeđźazy njemóžachu ſ padakom wukhowacź.

Tu budźe mjesynkrajne bólkopanje w Londonje.

Hrajnischcźo w Londonje, na kotrymž budźe mjesynkrajne ſetkanje jendźelskeho a němskeho muźstwa. Napschemawojowanje so ſ wulkim napjećom wocźakuje. (Weltbild, M.)

Pokiwy pyskej a pjeru

rülpsen korknyć, korkać

rupfen skubać (nic: skohać)

Ruske mjena nimaju kaž w němskich přepiskach na kóncu **ff**, ale **w**, na př. Rachmaninow. Wězo Rusojo kónčne w jako **f** (**ff**) wurjekuja, my pak to njetrjebamy, w druhich padach dźe teź Rus jenož w wurjekuje, na př.: Znaju Rachmaninowu hudźbu.

Rymej k woli njeskepsaj słowa. Na črjódy njehodźa so skóły, přetož rěkaju skhody. Wostaj skhody — radši bubjeny rym hač skepsane słowo. Bjez ryma to dźe. Teź přizwuk njeprěsuwaj: za kachlemi njenazynkuje so: z kijemi, dokelž rěka z kijemi. Abo: „Wjeselu so, zo sće wostali mi swěrni tak ze swojimi dźěćimi“. To njeje serbski, to je eyle nowa rěč, hišće bjez mjena. Serbski by było: Wjeselu so, zo sće wostali swěrni ze swojimi dźěćimi. Tak by Zejleŕ hasnił, tak teź Čišinski.

Rypak. Zle słowo njeje rypak, a tola narypnje dźěru.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Zentralne dźiwadło wot wutory do pjatka w pschedprogrammje naležo w Japanskej, madźarsku wjeś a k tomu Forowny tydźeńnik rozhlad pokaluje. Jako hlowny programm běśche film „Hélène“, kotryž je ſhotowjeny po novelli L'ordonance wot ſnateho franzowskeho basnika Maupassanta. Rjekowku filma nam kraźna, wschěch wobkuślaza mandźelska woleńskeho wuchla pschedstaja. Novelliny cźin a ſ tym teź filma je wotźaln lišt tuteje powabneje žony, kotraž ſama śmjerc̆ we ſabwělowanju pinta̍che. Hra ſama nam najwjetschu tragediju cźłowjeńskeho žiwjenja psched wocźi ſtaji. Mjidźimy śrdźba tak rjane wobrasy, kaž w tutym filmje a hłybo[illegible] konflikty, kotreż nam wutrobu śimaja.

W **Palastowym dźiwadle** hraje so hacź do schwórtka amerikanika wjeselohra „Jena wutroba so dari“. Film je wuraźny produkt amerikaskeho sacźuca sa tempo a wotmělnjenje. Widźimy najnowische módy bjesśiarostneje towaršchnoscźe, hdyž cźaſ a pjenjeźy rólu njehraja. W tejle wokulinje roswiwa so ľubosć dweju pschećelow k cźarolinzy. Cźile tśjo so hižo ſ dźěcźajych dnjow ſtem ſnaja, ale dołho jich ſbožo nori, prjedy hacź ju nětna jónska wutroba k najhódnischemu pschikhili. Wožebje derje ſwojich rólu ſajtupujetaj Joan Crawford jako Mary a Clark Gable jako Jeff. — Spodobacź budźe so kóždemu teź pódlanki filma wo Bernhardinskich pžach a wo olympijadźe něhdy a nětko, kaž teź Ufa-tydźeń.

Sport

Mjesynkrajna hra mjes Němskej a Jendźelskej

so dźenja w cźaſu wot 19 hacź do 19,45 hodź. a to potom wot połcźaża pschenjeśe. W cźaſu wot 19,45 hacź do 20,30 hodź. do druheho połcźaża so w radiju pschenjese. Wojowanje so na woběmaj stronomaj ſ wulkim napjećom wocźakuje. Jendźelscźenjo su ſebi ſwojeho dobreho wěsći, tola teź němske muźstwo je ſ najlepšich hrajerjow sestajene a njeda so tak lohaj poraźeź. S Němskeje ſameje wocźakuje so nětdźe 10 000 pschihladowarjow. Teź ſ druhich krajow je so wjele sajimzow na pucź do Londona podało. Ssudnik je Schweda Olsen.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Auf Anordnung des Herrn Kreishauptmanns in Dresden-Bautzen wird auf Grund von § 34 der Reichsstraßen-Verkehrsordnung vom 28. Mai 1934 der innerhalb Ortsweg in Särchen für den Verkehr mit Kraftfahrzeugen von über 5,5 to. Gesamtgewicht gesperrt.

Bautzen, am 30. Nov. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Pčołarske towarstwo „Delni Sprěwiny Dol“

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowańnje za november 1935

Wysokosc nad morjom	Temperatura po Celsiju: najnišša	najwyšša	srjedźa měsačna coplota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach: 1	2	3	Woteběranje po gramach: 1	2	3	Summa w kilogramach	Licba dnjow: wuleczenja	nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć dešcza
210	— 2	+ 12	5,8	—	—	—	100	100	100	300	6	—		21,8

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěštki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 283 — Budyšin — Štwórtk 5. decembra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Dr. Schacht wo programmje němskeho hospodarstwa rěčał

Président němskostatneje banki a naměstny němski hospodarski minister dr. Schacht je wczera pśed rjadowarjemi němskeje dźěłoweje fronty w Lipšku wo praschenjach němskeho hospodarskeho programma rěčał. Wón je w swojej rěcži wobsejźnjośe praschenjow wobswětlił, w kótrychž wschitzy wschźnje stejimy. **Wschitke praschenja pak **so njehodźa nadobo rozrisaś, dokelž budźiśe stat pod kajkim postupowanjom cyrpik.** Tak pśeczo saso widźimy, so wjednik z nadawkow žrjebi jedyn wosmje, so by mój naroda na tutón jedyn dźěł složił. Tuto sjromadźenje mozow je w pśenich létach noweho natwara **wobsejźe wobstaranju dźěła** płaćiło. Tutón programm wobstaranja dźěła je **so po nječim do programma woberniwosćeje wutworił.**

Dr. Schacht rozłoži, so **so** kapitalismus, pśecziwo kótremuž wschitzy nazionalsozialistojo wojuja, njeje **z** hospodarskim systemom samenicy. Tutón system trjeba graty a maschiny, so by produkcyju po możnosći powjetšił. **Nowoczažny stat njemóže so z pśihsajnym kolesom w pśihsajnej jitwje dźerjeć.** Tu wo to njeźiźe, hacź cyłemu ludowe śpěwy śpěwajo z pśihadnym kokom pśihasćeš, ale hacź do fabrikow chodźiny a pśichi schwórcźenju maschinow 65 miljonow ludźi žiwy lud jeźiwiny a draseźiny.

Potom **so** dr. Schacht pśecześiwo wschitkim pospytam wobroći, **z** kótrymiž ma **so** wschitko jenajke sćinicź. To je mólte, so budźe nimóhi lud pśecyo maty dźěł samozitnych ludźi trjebaś. Wumóžnjenje a rjanosć do śwěta njespochibźe, hdyž tu ludźo njejźu, kiž śwoje pjenjeny za nje mógu badźaś. Mózno njeje, so **so** to wschitko statej pśichwalowitaj.

Président němskostatneje banki teź na wulki strach pokaza, kiž w tym leži, so **so** pjenjeze a kapital njerozsěwaju. Wichźednje **so** nowe maschiny a nastroje twarja, **so** nowe wězy munamakuja; to wschitko produkcyju pospěšuje a dźěłaćerjowe pomóry polěpśa. To wschitko pak žebi žrědki žada. **Sady němskich pjenjez to najwschitke śeźi, njemuźy dowěrjenje němskeho ludu k wjednistwu a mjes sobu.** Němskostatna banka je pożrědkowarka pjenjeznych akcijow. Pjenježne papjery nimaju smutkowneje hódnosće, ale źu jenož žrědk k sanźenjowanju a pśewjenjeźenju nźeźeho wot jeneho na druheho, kaž móže **so** po grocze elektriski prud **z** jeneho městna na druhe pśenjeśeć. Kóždy ludowy towaršcź je śwojimi pśinoschowanjom statej žrědki do rukow dawa a to na śwoje waschnje: hdyž **dawki płaćij,** statne **pożyčonki kupuje** a jeho **bankowki** k płaćenju pśichwalimy. Schtóž wopomni, kelko pjenjes nazionalsozialistiski stat k pśewjedźenju wichelaćich nadawkow trjeba, budźe sćinicź, so dyrbi stat spytaź dawkow dostaćej kelkoj je móžno. Tak **so** sćinimy, zjehdźa nźeźo hišćeze njemóže dawki pomjeńšiśiś.

Teź nazionalsozialismus, tak dr. Schacht rjekny, njemóže so teho sminyć, so mamy njeźitkyšane wopory pśihinjeć. Wón jako najwjetšichi politikar smykł wobhladuje, hdyž **so** ludowym towarišcam nźeźeho powźda, schtóž njeje po **woprawdźitosći.** Dźěłaćerjow. kótrychž je nazionalsozialismus politiźy rozjaśnił, žebi teź njedadźa nicjo narěčeć, schtóž njeje wěrno.

Teź wo politiźy pożeńonkow němski naměstny hospodarski minister porěca. **Nalutowane pjenjezy** po jeho wuprajenju **njejźu nihdźe druhdźe wešćiśiśe hacź na nalutowarnjach.** To **so** **z** tym wusprawni, so nimóhi statna banka nalutowarnjam stajnje pjenjezy pśichwobrośi, hdyž „maly muž" śwoje pjenjezy za śwoje potrjebnosće trjeba a je kóždy cźas dostaje. Wěźo je pśichi pśihijmanju pożeńonkow prawa wobrótnosć a prawe cźerpe kaž teź swójź **z** kapitalowymi wikami nuźne, so **so** statowy kredit njeby podtrymał.

Dr. Schacht móznosć inflazije rasnje wotpokasa a rjekny: „Nuku Wam, wón pśichi schmnyjaznym pśichikleku praji, „so tuto jebanistwo ženje **so njeczinju, hdyž **so** nihdźe **so**poru ja. A My, moji pśicećelsko, macje wjednikowe słowo sa to, so wón to ženje njedopuschći."**

Najwažnjiśe je, so nasche twory we wobłuku mózneho pśihispórinny. Tu najprjedy na pokłady myšliny, kiž mamy w němskej zemi a **z** kótrychž maschiny a druhe wězy dźěłamy. Sću pak teź wěźe twory, kiž w Němskej žyła pśimamy, ale jenož w małym wobsahu. Wěźe wězy dyrbimy **z** wukraja dowozowaś. S teho wuchadźa, so wikowanjowo **z** wukrajom trjebamy.

Dr. Schacht **so** teź pśecześiwo wopaczнej propagandźe wobroći, **z** kótrejž **so** nasch wurost poczeża. Nujne je, so **z**urowiśiny **z** wukraja dowožujemy, cźim wjazy dowožujemy, cźim wjazy dźěła wobstaramy. Wón rjekny, so je pśiceśiwdeceny nazionalsozialist a dyrbi wot kóždeho zadaś, so ma tutón wulki cźaz pśched wočomaj.

Wón stónći śwoju rěcź wospjet nasponinajo, so by **so** wscha dźiśiplina na wobstaranje dźěła a wobornosć němskeho ludu nakazika. Trjebamy wojeńiku móz, dokelž žebi nasche prawa na śwěcze ženje njewubźěźimy, hdyž **nixamy** k tomu mozy.

Dr. Ley wo nowych pućach w socialnym porjedźe

Sźrjedu popołdnju je němskostatny organizatorski nawjedowaŕ dr. Ley na dźěłowym a kubłanskim sjeźdźe němskeje dźěłoweje fronty w Lipšku **wo nowym nazionalsozialistiskim sozialnym porjedźe** rěcźał. Wón rozłoži, so nazionalsozialismus dźěło njerozdźělnje jako twory, ale jako skutkowanje cźłowjekoweje wotrody, po kótrejž móže **so** jeho hódnosć poměrić. Sa tuto dźěło ma **so** najlěpšcha mjeda płaćiś. Do tuteje mjedy njeźitkyšeje jenož hotowe pjenjezy ale teź „Mój **z** radosće", cźłowjekowe stejišćeźe w dźěłarni, jeho žiwjenje w sjromadnosći, jeho nahladnosć a cźesć, **z** jenym słowom: zyły cźłowjek.

Cźim žiwliśiše je w ludu žiwjenje sjromadnosće, cźim žiwotnjiśi budźe jenotliwy. Pśichedwsaćźel a dźěłaćerjeŕ staj wobaj wojakaj dźěła, kiž mataj žrebi jedyn druheho wažiś. Dr. Ley rjekny, so němski dźěłaćerjeŕ pśichedwsaćźelej njeje jeho wobsejźeństwo samódźał. Wojowanje klažow je jenož **z** teho wusćelo, so je wobsejźeństwo zwólne wobsejźeństwo sinjewuźiło. Kapitalismus njeje, hdyž cźłowjek pjenjezy wobsejźi, kapitalismus pak je, hdyž wón tuto wobsejźstwo sa politiku śwojeje mozy trjeba.

Sa sjromadnosć hišćeze njedožaha, so cźłowjek nocźe žamotnik wostaŕ. W nazionalsozialistiskej sjromadnosći stejiš kóždy na śwojim městnje. W tym so wona wot komunistiska rozeznawa. Pśichi mózným pschikleku dr. Ley rjekny, so dyrbimy nječ žiwu sjromadnosć, sostajenu po khmanosćach, wocźežnjenju **k** wojowanju. Cźełemy systemu twarićej, kiž jenotliwjej wjazy śboża a spokojnosće pśichinjeśe, hacź je pśiedy měł. Cźłowjek ma **so** sa tuto wojowanje, kiž dyrbi žam wojeśi, skućiś.

Jenož rosumny a spravny system, kiž dźěło pohódnosća, śwěźźinje spravnu mdu. Hdyž ión namakamy, so wojowanje klažow sa wyšše cźłaju hubi. Jenotliwy cźłowjek może pak žebi niz jenož žadaś, so **so** sa powołanje skruźi, ale teź so **so** w śwojim wojowanju žiwjenja strowy sdźeźi. Temu žliži doźahaju wocźeśiwjeńśi dowol, pśichedwsaćźelowe staranje sa jeho dźěłaćerjow. Tuta starosć dyrbi **so** hacź do domu wupśeśeśiréź. Pódla rjanosće dźěła je rjanosć wobydlenja trjebna. Teź cźłowjekowe kulturne potrjeby maju **so** spokojiś. Kóždy jenotliwy dyrbi pak teź sacźuwaś, so w tutym wojowanju žam njeśteji.

Dźenźniśe sozialne sawěźenja dyrbjale so do sozialneje winowatosće wobnewiź, kotruż ma sjromadnosć k jenotliwzam. Tu maju so źyle nowe puće krocźeź. To płaćij wosźebje wo sastaranju w starobje, kiž ma so z rosfurnym waschnjom dźěła dospołnje hinak srjadowaś. Dźěłowe waschnje dyrbjalo so po cźłowjeskich mozach a po starobnych rjadowanjach postajeś. Pśichi sawěźenju sthrenja dyrbjala so wschitkim ludowym towaršcam winowatosć napołožiś, so tychu pomhali lud strowy sdźerjeś.

Wojeńske zwjazki w třećim staće

Na swjatkowym sjeźdźe Hitlerscheimskeho wokrjesneho wjasća w „němskim Khyffhäuserskim swjatku" je wjednik krajneho swjatka w Delnjej Sakśi, major na wuměnjitje Walther-Weisbeck, sdźělił, so je so plan założenja połwschitkownego němskeho wojeńskeho swjatka spuśeźił. Khyffhäuserski swjatk ma teź w pśichodźe **z** nazionalsozialistiskim sastaranjom wójnskich woporow a **z** němskimi swjatkom swěry pśedawschich powołaniskich wojakow hromadźe dźěłaś.

Dr. Goebbels radijowy scelak w Saarbrückenje poswjećił

Němski minister za ludowe powuczenje a propagandu dr. Goebbels běśche **z** rjedu do Saarbrückena pschijźeł, so by tamniski radiowy scelak poswjećił. Wobhdleśiwy minister **z** walkim wulkom witasche. Minister tamniśe żelesowe a worzławe dźěłarnje wopyta a **k** dźěłaćerjstwu rěcźeśe. Popołdnju je wón pśched ntendantami wschitkich němskich radiowych scelakow rěcźał.

Dr. Schacht nazběra 48 000 hriwnow

Statny president dr. Schacht, kótryž **so** njedźelu pschi sćerkanju za jkitk symskeje pomocy w Düsseldorfu wobdźeli, je wurjadny rjany wunoch měł. Pśichi ličenju **so** pokaźa, **o** je statny bankowy president wjazy hacź 48 000 hrimnow nazběral. Mjes druhim w jeho kaschežiku wjele schekow namakachu. Dr. Schacht njeje jenož na dróze, ale teź mies industrielnymi, kótrjž mějachu sesźdźenje w Düsseldorfje, sběrał.

Zmjerźłe mjaso z połodnjeje Ameriki

Kaž **so** **z** Barlina powź, je **so** **z** połodnjeje Ameriki wo dowožowanju smjerskeho mjaśa jednało. Wo dojednanjach śmě **so** wocźakowaś, so **so** w spoczatku januara 1936 pśenje pożtki dobreho smjerskeho mjaśa **we** wjetšim wobsahu do Němskeje pschiwjeźu.

Sobustawy młodoluda so na wjednikowym narodnym dnju pśijimaju

Nowinarska słužba němskeje młodźiny wozjewja: ... je 9. dźeń novembra kóždeho léta dźeń sastupjenja młodeje gardy do stronyny a do stronnych formazijow, **tak budźe** pschichodnje 20. dźeń hapreje, wjednikowy narodny dźeń, dźeń sastupjenja najmłódšich do němskeje hólcźiny **a** do němskeje holcźiny. 20. hapreje 1936 **so** pśeni króć wulke sastajenśe źiwjatočnosće pschi sastupje dźesaś- a jednaczełtnych do hólcźiny a do holcźinskich skupinow wotwjeźa. Tehorunja na tutym dnju **so** 14lětni pschiglušnizy hólcźiny do Hitlerskeje młodźiny źiwjatočnje pschewjedu.

Wojeńske wukubłanje młodźiny w Awstriskej

W Awstriskej budźe w pschichodźe wukubłanje młodźiny w cźasu pśched wojeńskej słužbu wulku wuznu wažne. Wójnske ministerstwo je stjoch aktiwnych offizjerow na univerzity we Winje, Hradźu a Innsbrucku pósłało. Tuzi maju cźasanzow turnarskeho wuczerjstwa na frjedźnich schulach wukubłaś. Schulerjo **so** pschichodnje wot śwojeho 10. lěta žiwjenja pschedwojeńskeje wukubłaju. Wobkedźbowaś **so** teź dyrbi, so **so** do semjepiśa teź dźěło wojeńskeho semjepiśa zarjadnja a so **so** pschi wědomosćach wo pschirodze teź wo fyzikalnych brónjach a płunowej wójnje rozwuczuje.

Wustupowanje lěwicy w francowskej komorje

Wutoru dopołdnja je **so** w franzowskej komorje rozmolwa wo politiskich swjatkach w Franzowskej sapojzaka. Wjele sapósłanzow njeběšče pschitomnych. Smutkowny minister fram knjezeŕstwo sastupowaśe.

Na dnjowym porjedźe steješče nźeźo dźesaś napraschowanjow wo dźěławosći swjatkow a ludowe fronty. Napraschenja běchu **so** **z** lěwje a teź prawje stronu pschedpołožiśe. Nimo napraschowanjow běschtaj **so** **k** dwoj sakuńskaj naczisćaj na dnjowy porjad stajiłoj. S prěnim sakunjom maju **so** demonstrazije rjadowaś. Druhi sakoń pak **so** na dowos, dźěłanje **a** wobsejźenje brónjow poražnje.

Kommunistiski sapósłanz Namette wo straschnosći „wohnjowych kschižow" a druhich „saschitniskich swjatkow" rěcźeśe. Sapósłanz knjezeŕstwo porokowaśe, so **so** **z** tutymi swjatkami nahladuje. Tehodła teź nochcyše hyš wumjenjenja zakonjej wo demonstrazijach pschihłosowaś, dokelž **so** bojeśe, so nuźe **so** jeho postajenja teź pschećiwo lewicznym swjatkam nakózcź. Namette wudawaśe, so wjetšina franzowskeho ludu lady ludowe fronty steji, a zadaśe, so by **so** Lawalowe knjezeŕstwo woistrowiło.

Potom radikalny sozialist Guernaut rěčeše. Mjes jeho rěču ministerski přichodźowa a hwonkowny minister Laval přichiłdźechaj. Radikalny sozialist rostoji, so hnuć w zjidliśowanym kraju jenož jena statna wobrónjena móc hyšći, njemuniju wójšło a policija. Wón so knježeństwo praschesche, hač chce wono wuwažanjam militarisowanych swjatkow dleje přichiladowaćj.

Rosmołwa bu popołdnju khěrzo wichorojta. Komorny president dwrbješe poswědźenje na khwilku přecheterhnyć.

Jendźel ki reim so wo abesynskej wójnje rozmołwjał

Přichi rosmołwje wo kralowej trónjej rěčeł hu so hišćeše něchtři sapósłanzy w jendźelskim delnim hejnje słowa jimali. Mjes nimi běšche teć přichódźowa liberalneje opposizije sir Archibald Sinclair. Wón nochaje niczo wědźeć, so hy so wójna w Abeśynskej tak skónčiła, so buchu so Italika, Abeśynska a Swojark ludow spokojili. Wón do tajkeho spekulowanja njewěri. Ódaj pak prawdosć nad kamarjom prawa njedobudźe, potom kónz abeśynskeje wójny jenož wuńsyw sa nowe wójny wosnamjenja.

Wjednik liberalneje opposizije teć jako mjne wobhladuje, so so holpodarske wójnske přičinizny wostronja. Do tutych wón wožeše praschenje kolonialnych surowinow liči. Sir Sinclair wotpokasa hłowa trónjeje rěče, so je so jendźelski lud přichi wólbach k bronjenju wustał, dokelž knježeństwo njeje niczo wěsteho wo swojich planach wosjewiło. Skónčnje wón wobsarowaše, so so w trónjej rěči njejsej ani wotbrónjenje ani możnosć powětrowehu frěčenja sa wjeczornu Europu naspomnitej.

Sowjetojo zakazuja božodźěšcowe štomy předawać

Sowjetiske wyschnosće hu přchedawanje božodźěšcowych schtomikow w Moskowskim wokrjesu sakasałe. Wone wudawaju, so ma so młody lěs schkitacj. Teć pycha na božodźěšcowy schtom a druhe hodowne wězy so njesmědźa přchedawacj. Schtóž sakas přchestupi, móje so ł jastwom a pjenjeżnym khłostanjom hač do 300 rublow khłostacj.

Abesynjenio wozjewichu nowy wójnski wuspěch

Kaž hakle Abeśynjenjo nětkole wosjewichu, je so 30. novembra w provinzy Tembienje pola Salamy k dołhemu wjeczoru wot Makalle mjes 500 italskimi wojakami a hyłnymi abeśynskimi jenoscjemi sašałe wojowało. Italcjenjo běchu na město Carmale po puczu, jako jich njejapsy Abeśynjenjo nadpadźechu, kiž běchu so w hórskich schalobach schowali. Tśełenża někotre hodźiny trajesche. Kaž so na abeśynskej stronje wosjewja, je přichi tutym wojowanju něhdże 50 Italcjanow padnyło. Abeśynjenjo hu Italcjanow nuśowali so wrócicj.

Kaž so ł Addisa Abeby hišćeše zhoni, hu Italcjenjo přchi tutej tśełenży nimo 50 mortwych teć 200 tśełbow, zrobu a transportne wosy zhubili. Abeśynjenjo zhubichu 15 mortwych a 30 ranjenych. Dokelž běšche Abeśynjanam italske poturowanje znate, woni hižo wodnju wschitke hórše schkaloby a přchekhody wobhadźichu, so bychu njepřchecjela nable přchekapili.

Abeśynjenjo wojsewjeja, so so Italcjenjo na połodnjodnjej fronće přcheso hišćeše wrócjo cśahnu, njech so to teć w Romie prěja.

Mjeńše wojowanja pola Makalle

Wutoru wjeczor hu pola Makalle někotre italske a abeśynske straże do so srahle. Kaž so ł Asmary powě, hu Abeśynjenjo ruće zofali. Italcjenjo maju sa wěste, so Abeśynjenjo niż jenoż na Makalle postupuja, ale so teć spytaju na přchihódnym městnje rěku Takasjee přchekrocjić.

Italska wójnska rozprawa njepřinjese ničo noweho

Italske propagandowe ministerstwo je ſrjedu 62. wójnsku rosprawu wosjewiło, kotraż ma so takke: „General Badoglio telegrafowasche: Ani na extreńsej ani na somalińsej fronće njeje niczo noweho sapiśacj."

Abesynska offensiva so wočakuje

Kaž je znate, běšche so abeśynski kějor do abeśynskeho hłownoho kwartéra w Dessie podał. Tam wójnska rada w kějorowej přchitomnosći wuradowasche. Jeje wuradowanja hu so nětko skónčałe. Sjawnosći so njeje sdźěliło, schto je wójnska rada wobsanźiła. Wobhonjeni wobdźělnicy wójnskeje rady pak wobkrućeja, so so bórzy abeśynska offensiva na wobkmaj frontomaj sapoćnje. S Addisa Abeby so powě, so so pola Italcjanow na połnócnej a połodnjodnjej fronće wolka nerwosnosć pokazuje. To so w žiwischim łětanju italskich łětarjow wobkedźbuje. Tuchi chjedźa so najsterje wobhonići, na kotrych městnach so Abeśynjenjo k nadběhej hotuja.

Sensaciska powěć wo předawanju petroleja do Italskeje

Newyorkske nowiny „Universale Service" hu powěsće rosnjesłe, so je žrěbi towarstwo „Standard Oil Company of New Jersey" pola italskeho knježeństwa monopol dwěsćiło, po kotrymž na Italiku 30 lět dołho ł petrolejom sastarać. Mussolini je wjesa wosobinsku tutón monopol zhwalił. Amerikanscki sastupjeć italskeje wotnožki towarstwa Standard Oil, W. F. Hawkins ł Genfa, je ł italskim knježeństwom jednał.

President petrolejowego towarstwa „Standard Oil Company of New Jersey", Walter C. Teagle je tule powěsć jako „njesmyslowy kruch propagandy" wosnamjenił a wosjewił, so jeho towarstwo njebudźiske mohło konzesiju přchewsacj, hdy by tu so teć wuměnjenja dopjelnile, wo kotrychž je so wunoschowało.

*

Italska powěsćerńja „Agencia Stefani" wosjewja, so hu někotre amerikanske a jendźelske nowiny wo petrolejowym monopolu pisałe, kiž je italske knježeństwo towarstwu Standard Oil Company of New Jersey přchisłowiło. Tuta powěsć nima sydła žanoho sakłada.

Tśi łahśe autonomija w połnócnej Chinje

Japanika powěsćerńja „Rengo" je wuprajenje japanskeho wójnskeho ministra Kawaschima wo położenju w połnócnej Chinje rozschěrita. Na poswědźenju japanskeho knježeństwa sandźenu wutoru je wojnski minister prajił, so sa blišće dny rozhudźuje přchemělnjenje w praschenju połnócneje Chiny wočakuje.

Japanski general Matsui, kiž je so w tutych dnjach ł Chiny wrócił, je runje tak pokny dobreje nadźije. Wón přchemělnjenje k lěpschemu wočakuje.

Tokiske nowiny Nischi-Nischi tohorunja w należnosći ł połnócnej Chinu pišaju a wudawaju, so chce chinesti wójnski minister Hojinčin woprawdźe hamostatnosć połnócneje Chiny we wobłuku chinesskeho stata organisowacj. Wo hamopostajenju (autonomiji) njeńmě so wěsto sjawnje rěčecj.

Krótke politiske powěsće

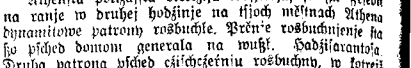
Nadpad ł dynamitom w Athenje.

Athenska policajska direkzija wosjewja, so hu srjedu na ranje w druhej hodźinje na tśioch městnach Athena dynamitowe patrony rozbuchnyli. Přeńe rozbuchnjenje sta so přched domom generala na wuzk. Hadźiśaratoźa. Druha patrona přched cźicźeńerniu rozbuchny, w kotrejž so venizelistiske nowiny „Neos Kosmos" a venezelistam njepschecjelske nowiny „Sellenicon Mellon" cźitachcja. Tśeće rozbuchnjenje so přched domom kitańskeho wuschca Oiconomu sta. Policija wosjewja, so je so ł rozbuchnjenjach jenož mało schkody naczinyło.

Chinesiske generala stónzowali.

Kaž chineske nowiny pišaju, hu přchedsydu autonomneje rady ranschene Hopejskeje, generala Jinkukenga stónzowali. Nadrobnische powěsće wo mordarstwje hišćeše njeje znate.

Ze Serbow

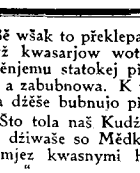

W **Budyschinje**, 5. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Božidźeń

Njenałož ženje njeprawdu, zo by so wobohaćił.
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 727, hygrometer plus 1, najwyschcha dnjowa temperatura 4 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer plus 2, najnischa temperatura w nocy 1 stop. cźopłoty. — Dotal je nišina nad połnócnej Europu wjedro w Němskej wobknjejsła. Dokelž so ł morja mily powětr k nam přchipłamja, so na nišininej połodnischej kromje mjeńsche přchekazenja wuthworje'a. Přichi sesłabowanju nišiny so wětry k dołhemu wjeczoru wobrocejo a nam bóle wětrojte, torhate a deschćowate abo sněhowate wjedro přchinjesu. Powětr njebudźe bišćeje přchesymny. Wyschina so wot Azorskich kupow do Europy wupschestrěwa a wjelcje teć bórzy na wjedro w naschich stronach wliw dostanje. — Jutsje pjatk přónckło 7.46 hodź. skhadźa.

MAGGI's WÜRZE
filpt in das Rüga jparan
Schon wenige Tropfen geben Suppen, wie auch Soßen, Gemüsen, Salaten usw. kräftigen Wohlgeschmack.

Njedźelu 8. decembra: Dźeń jenohornčeje jědźe!

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

25] (Pokračowanje.)

„Nano, hdy budźich sebi to prjedy wšo tak rozważiła, kaž namaj to knjez farař dźensa powědaše, bych drje so wšeho wudawanja radšo wostajiła."

„Njeboj so, Marja, tak čorne wšak to njeje, kaž je knjez farař molowal", pokoješe ju Jan.

„Luby hólčko, lěpje je, zo wěš, što će čaka, hač woči před tym zawjerać", praji Hejtman dojědujo. „Stož je knjez farař rjekł, je wšitko čista prawda. — Marja, tu maš hornčk, maćeri „Zapłać Bóh". — A nětko hišće na słowčko, lubej dźěśći. Sym sej předewzał, zo wamaj jako waju dźěd też malu wučbu dam, zo byštaj sebi ju do pomjatka zapisałoj. Pójtaj sobu!"

Dowjedźe jeju po běłej pěskowej scěžcy k prostemu kamjeńtnemu klakaniśću při muri. Nad nim wisaše drjewjany kříž.

„Hlejtej, lubej dźěśći, tu bywaše a je mój spokoj. — Sym z njeboh maćerju — budź jej Bóh miłosćiwy — wjele zboža a wjesela wužił, ale zrudźby a starosće běše też dosć. Bjez tych ani najlěpše mandźelstwo na swěće njeje.

A hdyž potom někajka starosć přińdźe, abo někajke njezbože, tu khwatach přeco sem, tu sym so modlił a rozpominał, što je Knjez Jezus za nas čerpił, a — kóždy króć bu mi lóže."

A staremu dźědej wulinychu so sylzy.

„Sćińtaj sebi to doma też wój tak, a tam so potom wučěkajtaj, hdyž zrudna khwila dóńdźe, a nihdy na swěće njebudźetaj wot Boha wopuščenaj. — Slubitaj mi to?"

„Slubjujemoj", šeptaštaj wobaj dwaj, pohnutaj.

„Tuž dha so pomodlmy na tutón zamysl", rjekny Hejtman, zejmny kłobuk a poklakny so. Młodaj klaknyštaj so też.

Cicha modlitwa z jich horta njeseše so k módremu njebju kaž wóń kčějaceho wina.

Słónco so khowaše. Swětłe, běłe pruhi padachu do zahrody, a starcowa šědźiwa hłowa błyšćeše so z błyšćom slěbora.

XIII.

Prajće, štožkuli, rjenje je na Božej zemi, wosebje naléto a w lěću — a też ludźo na zemi bywaju druhdy dobri a dušni. Zabywaju na swoje staranja a hněwanja, a raduja so kaž ptačata w zahrodźe. — Rjenje so na nich hlada.

A tajki rjany dźeń bě też w Mědkowje, hdyž měješe Maruška kwas.

K połdnju zjewi so na hórcy mjez Manjowom a Mědkowom pisana črjóda. Přědku dźěchu hercy, za nimi hólcy a holcy w rjanym rjedźe, wšě w błyšćatej pyše narodneje drasty. Na posledku běštaj nawoženja a njewjesta a wulka syła kwasnych hosći, wudatych, woženjenych. Dźěše so wot wěrowanja.

Młodaj mandźelskaj drje móžetaj so wjezć, ale stary Hejtman bě wusudźił, zo ma so do Božeho domu hić — pěknje pokornje pěši.

Kwasarjow bě mnoho: přećelstwo a znanstwo z wobeju stron, a toho bě wjele. Też hajnik Sowa bě sobu. Měješe nowy zeleny kłobuk, za šnóru bě jemu wróna křidło dyrbjała woprować. Z kapsy kukaše dymka z pisanym čećikom. Běše to swjatočna dymka, ta ze slěborom kowana.

Kiž njeběchu prošeni, hładachu někak z boka na pyšny čah. Mjez tutymi zawistnikami widźeše so też wysoka kosmata čapa wjesneho běrca a nócneho, stareho Kudźele.

K tomu sebi zabyćiwy braška też njebě dóšoł.

Kudźela łamaše sej hłowu, kak móhł so přimaznyć.

Bě wšak to překlepany Bosćij, tón stary Kudźela. Hdyž kwasarjow wot nazdala wuhlada, stupi so k prěnjemu statokej přede wsu z gmejnskim bubonom a zabubnowa. K tomu zapiskachu hercy a Kudźela dźěše bubnujo před nimi.

„Što tola naš Kudźela? Tón drje je nam skhoril?" dźiwaše so Mědkowski Šołta, kotryž bě wžo też mjez kwasnymi hosćemi. „Tajkele bubnowanje . . ."

„Njech bubnuje, wón chce też trochu wjesela při kwasu wužić" zamolwješe jeho Hejtman. „Dajće dźe jemu też kwasnu drastu!"

Šołta so směješe, a Kudźela dźěše sobu na kwas.

Při mosće so šlahaše, nawoženja čisny horšć pjenjez do ludźi a hišće horšć drobnych, a wukupi sebi njewjestu. Potom dźěše so bjez zadźěwka do kwasneho domu.

Cyły dom so zradowaše. Tykancy, piwo, palenc, wšo wubjernje słodźeše. Poliwka njebě přesełena, howjaze bě rjane, pječeń dobra. Wšitko pošeše so ćopłe, ničo njebě přestudłe, na wšěch blidach bě wšeho dosć. Ludźo jědźachu kaž mlóccy. Braška žněješe wjele khwalby, tehorunja kwasny nan, zo njeje dobytka hladał . . .

Kudźela sedźeše w kosmatej čapje (měješe k njej rosmariju z čerwjenym bantom přitykanu) hnydom za njewjesćinskim blidom. Běše z poslednich prošenych abo skerje: bě njeprošeny; ale kaž dźe to bywa. Prěni budźe posledni a posledni prěni. Při Kudźeli sedźeše Sowa, napřeco běštaj Wićaz a stary Hejtman. Kudźela powědaše wo wójnje.

„Moji ludźo, što pak dźensa wojak je? Ničo! Hdyž je na měrje pobył, wuleži so dwě, tři lěta w Drjezdźanach abo w Barlinje, Budyšinje, a hdyž je dom přišoł, je hłupiši hač je šoł. To bě za moje časy wšo hinak, to smy něšto spytali."

(Pokračowanje sćěhuje.)

a ho 3,35 hodź. khowa. Mětšac ikhadźa jutrje popołdnju 1,16 hodź. a khowa jo rano 8,12 hodź.

Rubłady na wjedro sa jutrišchi pjatk: Trochu wětrojte a nejstajne wjedro.

— **Ludowske spěwarske evang. towarišstwo** bě šo srjedu wječor w herbarskej khorjesowni k adventskemu wošwjeczenju shromadźiło. Nahladna cyrkodła bě šo k temu jeschła. Widźachmy šajo někotre dotal njeznate wobliczja. Towarišstwo na swjeżelaze wačhnje pschibera. Pschedsyda knjes Kubjeńz je spokojenjom tchodła pschitomnych cžim wutrobnischo witasche. S wušpěwanjom thérluscha „Kak powitam ja Tebje“ šo žiwjatoczne wotewri. K temu knjes Lorenz na hušlach a knjezna Kubjenzez ſ harmoniku pjekachtej. Knjes farař Kapleŕ šo klowa sa žiwjedženišku rěcž zimasche. S naviatej khejhnoscžu jemu pschipoſłuchachu, hdyž powdaľasche, lo bě šo psched skoro 2000 létami cžaſ ja pschichad Božeho žyna dopjelnił, kotryž dyrbješche po Bożej woli do hrěchow sabłudźene cžłowjestwo na prawy puć k wěčnej sbožnoscži pokazaſ. Tehdy bě šo knjeżstwo romiskich kežorow na wschon znaty žiwot wupschestrěło. Tehdola šo še žanymi krajnymi mjesami a sakonjemi Jeżuschowym japoschtołam puće njesawrěchu, hdyž woni po žiwěcže puczowachu po Sbožnikowym kasanju evangelion ludam pschipowědachu. Romſky kežorojo drje spytachu kschescžijanstwo še žurowym pschescžěhanjom potłoczcž a wutupicž. Tola podarmo so Bożej woli spjeczowachu. Sa pomérnje krótki cžaſ žebi kschescžijanstwo ludy w europiskich, asiskich a afrikanskich kraiach doby. Tež do Abeżynskeje šo wono hižo wokoło 300 lět po Khrystuskowym pschikhadźe pschinjesze, mjes tym so žu šo ludy žrjedźeneje a ranšcheje Europy hakle 600 lět pozdžišcho kschescžijanstwu pschiwobroczyše. Hižo tehdy je šo biblija do abeżynskeje rěcže pschełožiła. Tola w běhu lětstokow je šo abeżynska rěcž trochu pscheměniła, kaž je šo to też i druhimi rěcžami stało. Nětczišchi abeżynski thežor Haile Selażic je tchc dla bibliju znowa pschełožicž a w starej a nětczišchej abeżynskej rěcži pornjo žebi wocžišchczeż dał. Hižo jeho prjedownicy šu Abeżynsku kschescžijanskim mišionaram, katolskim a evangelskim, wotewrili. Tuczi šu muhamedanšcy wěrje, kotraž bě šo do Abeżynskeje ſacžišchcała, a wušpěchom wobaraſi a ju wrócžo ſtołcžili. Kschescžijanstwo je djeńa ſajo knjeżaza wěra w Abeżynſki. Tola koło wokoło nieje w Egiptowskej, Sudanje, Libyskej a w krajach pschi Cžerwjenym morju ludy pak muhamedanstwu pak pohanſtwu pschiwinuja. Sa ſajimawy powuczaju pschednoſchi šo pokſuchaſo knjeſej ſararjej Kaplerjej wutrobnje djakowachu. Potom šo do žiweje pscheczelneje tosmołwy dachu a ſ pschewodom hušłow ſ Fiedlerjowoho towarišstwa ſpěwnika žebi někotre ſ naſchich wěcžnje [illegible] ſpěwow ſanjeżechu.

Potunjschene hodowne a nowołetne ſbožopschejene telegrammy do wukraja ſu šo na němſkich póſtach tež pschi bliskim hodownym žiwjedženju ſajo dowolile. Tute telegrammy šo wot 14. dezembra hacž do 6. januara we wſchitkich pschijimańſach telegrammow pschijimaju a šo naiſajo k hodownemu žiwjedženjej dostawarjam pschepodaja. Wotpóſłaſ móże žebi tekſt telegramma pak ſam ſeſtajcej pak žebi hotowy tekſt ſmědrach. Wjetſcha liczba hotowych tekſtow je na póſtach ſhonicž. Wone móża šo też we wſchelakich rěcžach (němſkej, jendźelſkej, ſchpaniſkej atd.) ſkz ſu dowolene, póſłacz. Pyſchne liſtno móże šo wuzicž do tych krajow, hdjež ſu šo pyſchne liſtna ſawjedźe. Telegrammy płacża nehdże połojzu abo tſecžimu wſchědnych telegrammow. Do Połnóżneje Ameriki a Merika ſu šo lětſa prěni krócz też potunſchene telegrammy ſ tekſtami dowolile, kiž móże wotpóſłaſ ſam ſeſtajcej. Nadrobniſche je w pſchijimańſkich telegrammow ſhonicž.

— **Wo rubjeżnym napadzje w Königshajnje.** K naſchej wczerawſchej powěſcži šo hiſchcże woſtawja, ſo ſranjenja napadnjeneju wožobowo na ſbożo njeſłu woſebje cžeſte. Dokelž šo wó ſtrowje ſtuża njeſtwórcžeſche, je šo ſranjenjomaj porabiło, po cžinje ſ twarjenja cžekhncž a do wohy po pomoz doběżecž. Jako šo wonaj ſ wjeſnjanami do leſowniſcže wrócžiſchtaj, běchu šo napadnicy ſhubili. Woni njeſłu nicžo kradnyli. Wobſchérne pſchepytowanja żandarmſtwa a kriminalneju wotdźělenjow w Žitawje a Budyſchinje dotal hiſchcże njeſłu k wuhlědźenju ſkucžerjow dowjedle. — Burſtaj cžłowjekaj ſtaj pſchi ſwojich ſranjenjach wjele krwe ſhubiłoj, tohodła je mózno, ſo ſu šo ſtóſtnizy pſchi wojowanju ſ nimaj też w draſcže a rukomaj ſ krwju wonaſali. Schtóž je w tutym naſtupanju abo bewak něchto wobkedźbował, ſchtož mózko ſ njeſkutkom ſwižowacž, njech šo hnydom pola bliſcheho żandarmſtwa abo polizije ſamołwi. Sa kóżde, też po ſdaczu mjenje ważne wobkedźbowanja je polizija djakowna. Wo mjenach wojejerjow šo po pſchecžu mjeleji.

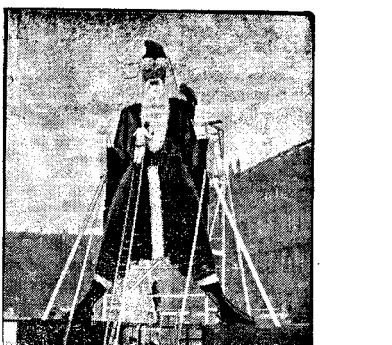
S **Barta.** Naſch poſawniſti thór je njedźelu ſwoje 10lětne wobſtacže žiwjatocžnje wošwjecził. Pola Müllerez běſche šo wjele wožadnych ſeſchko, jo hychu pſchi tutym jubileju thórez je ſwojej pſchitomnoſczu žiwój djak wupraſili. Pſchi žiwjedženiſkim porjedże poſticži thór wurjadne pokaſti žłakownych zyrkwinſkich hudźbnikow, wošebje wot Schežy, Händela a Bacha. Khórowy wjednik, kantor Böhmer, kiž bě wſcho ſwěru naſtudował, pokaſa na w tutym cžaſe wošwjeczene jubileje tutych zyrkwinſkich hudźbnikow. Hudźbne poſticzenja ſawoſtaſticžu mjes pſchipoſłuchacžerjemi hluboki ſacžiſchcž. Farař Rjenczˇ na wuſnamne ſkutkowanje poſawniſkeho khora we wožadze poka'a. Kóżda wožada, kiž tajki thór wobhejdi, móże ſo ſbożowna mjenowacž, dokelž ſ tym zyle zyrkwine žiwjenje poſběhuje. Jako ſwonkowne ſnamjo djaka wožadny farař khórowemu wjednik pjenježny dar pſchepoda. Kantor Böhmer na to pſchehlad wo thórowym ſkutkowanju w ſalchtych 10 létach poda. Możebje możeſche wulběhnycž, ſo ſu ſo ſbożowne mjeſtne biczinje do ſłużby wžy ſtajili a tak tu ſ wuſpěchom thóra dopomhali. S djakom ſpominaſche na kolatorſke knjeżſtwo, kaž też na ſemrětneju wožadneju duchowneju farara Matěła a Mrókała. S pſcheczom, ſo by thór mohł dale ſwomożnje ſ lépſchemu wožadu ſkutkowacž, žiwoje wutrobite žłowa ſkónczi. W druhim dźělu thór wožebje adventſku hudźbu poſticzi, kotraž na pſchitomnych hluboki ſacžiſchcž cžinjeſche.

Se **Stróże** pola Wulkich Sdźarow. Njedźelu 1. dezembra mějachu ſo we Wulkich Sdźarach wojowanja wo wokrjeżne miſchtrſtwo w greſko-romſkej pſchimańſkej wotměcž. Tola muſkitwo ſ Penziga njebě dojeſo. Wotrjeżny ſporiſti łukař Rothert ſe Sborjelza na to wojſewi, ſo je naſtupjene muſſtwo tudyſchcžeho kluba athletow ſ dobycžerjom a delnjo-ſchleſyſkim miſchtrom. Na to młodźina žiwoje wumělſtwo w ſdźěhanju pokaſa. Też tu bu Stróża ſ 1305 puntami ſ delnjo-ſchleſyſkim miſchtrom młodźiny w ſdźěhanju. Greſko-romſka pſchimańſa mjes a A- a B-muzſtwom, kotraž ſo ſ wulkej wuſtojnoſcži wuwjeże, poſłicži bohacże ſeſdźenemu publikej ſarnuaje ſa wupadnjene wojowanje ſ Penzigiſkim muſſtwom.

Z **Khróšcže.** Wčera ſrjedu wotmě ſo pola nas wulka nazymska honſtwa. Z dypkom 1/9 hodźin zhromadźichu ſo wſitcy, honjerjo kaž też hajnkoio, pola honſtwjerſkeju najeńkow burow Wawrika z Nuknic a honſtwjerskeju najeńkow bnraj Wawriki z Nuknic a Wolenka z Kukowa běše 18 hajnikow a 29 honjerjow pſikhwatało. Knjez Wawrik powita wšěch wutrobnje a poręča skrótka honjerjam, kak maju so pri honſtwje zadźerżeč, zo njeby so žaneho njezboża ſtało. Na to nastajichmy so na nozy. Lětſa běštaſ też trompetarjej pſitomnaj, dokelž bjez njeju njesmě so po prawym žaneje honſtwy pſewjesé. Jako běchmy do wulkeho kola zestupani, daštaj trompetarjej znamjo k hromadźe hicu. Tak tworjachmy jedyn kotoł za druhim. W dwěmaj hodźinomaj nodachmy so do korčmy k krótkemu posvlnjenju. Tola čas khwata. Lědma naše pomazki spožerachmy, hižo znamio k dalšemu dźělu zaklinča. Čina nam hižo na šiju ježeše, jako so honſtwa skónči. Wšo hromadźe potrěbachu 32 zajacow a 6 bažantow. Wječor zeńdźechmy so zaso w Völklec korčmje. Tu dachmy selbi dobru wječeř wulkotnje zesłodźeć, też za suche grgawy honjerjow bě postarane. Jako běchmy wšitcy tak prawje wjesele hromadźe, jimaše so wyšši honjer Jakub Hoyer słowa. Dźakowaše so w mjenje wšěch honjerjow najeńkomaj, zo lětsa njejstaj na nas zmyłoj, hdyž mataj k prěnjemu razej honſtwu w swojich rukach, kaž też za dobru jědź a pić. Hajnik

Dźeń narodneje solidarity!

Wopomń nuzu swojeho sobučłowjeka a wopraj ſčedriwje!

Ylawjeja. [illegible]

Hobrški rumpodnik něhdże 10 metrow wyſoki je šo na hodownych wikach pſchi Barlinjej wulkozyrkwi ſtajił. (Weltbild, M.)

Wawrik wupraji swój dźak wšém honjerjam a zwjeseli so wosebje nad bohatym wobdźělenjom ze stron wobsedźeri. To je za njeho zdobom jasny dopokaz, zo tu znowa přezjednosć a zhromadnosć knježi. Bě jara spokojom, zo bě honſtwa tak derje a w dobrej diseſplinje wotběžała.

S **Panzig.** Marčerjam šo rada podawa pjatk 13. dezembra 1935 popołdnju w 2 hodźinomaj w młodźinowni.

Ze **Zuric.** Wutoru wječor po krótkej khorosći kubleŕski wumjeńkař Jurij Cyž ze Zuric 72 lět starý ćiše wudycha. Zemrěty bě z nahladnej wosobu w cyłej tamnišej wokolinje, česćeny a rady widźany. Před wójnu bě k swojemu ródnemu kubłu susodne wjetše přikupił a tak wobsydstwo wo wiele powjetšił. Jeho mandźelska bě jemu hižo před 8 létami do wěčnosće předšła. Přichodnu sobotu zemrěteho na Wotrowskim wosadnym pohrjebnišću do ródneje zemje połoža. Njech tam wotpočuje w měrje.

S **Kamjenza.** Pschi puſchczenju ſchtomow šo na cžełu Wolfa ſe Schönbacha padaja brěza cžiſtny. Pschi tym šebi 47 lět ſtary muž zian ſtama a ſmutkownje šo cžeſko ſrani. Na ſcžěhki tutoh ſranjenjom hnydom [illegible]

S **Kulowa.** Nadrobna iberka ſastojnikow a riemieſlnikow tu njedźelu 88.58 hr. wunjeſe. — Sacžěmnjeniſke ſwucžowanje ſa Kulowa a Kulow běſche pándźelu wjecžor. S dwěmaj 148 hodź. běſche wſcho w dopołnej cžmi. Wokoło 9 hodźin ſta šo alarmowanje dobrowólneje wohnjowneje wobora Sapoleńſka bomba bě pjeca do zyrkwinſkeje tſěchi dnrika. Jednake šo wo to, ſo hychu ſo domy wokoło zyrkwineje każy ſchitałe. Sa 8 mieńſchinow dawaſe wobora wodu. Sanitetna kolonna po ſdaču ſniesłodźenych wotwieſe. Pschi wucžowaniu ſo wſche nedawki derje dopjelniwu.

S **Kulowa.** Pschi montaži kola we Putowitich dźěłacžnjach wutoru popołdnju ſamkař Pawoł Sandźa z Kulowa ſ 5 metrowskeje wyſokoſcže padże. Nieſboženy žebi riap cžeſko wobſchkodźi a dyrbješche ſo do khorownje pschewjesé.

Sport

Jendźelska w mjezykrajnej kopańcy 3:0 doły.

[illegible]

skeho muſtwa přeciwo jendźelskemu, je so srjedu popołdniu před 75 000 přihladowarjemi a w přitomnosći němſkeho póſłanca w Londonje z Hoescha kaž też ſtatneho ſportſkeho wjednika z Tschammera a z Osten na hrajniſću w Tottenham wotměła. W prěnim połcasu wjedźeše Jendźelska 1:0. Doskónčne dohyče jendźelskeho muſtwa bě 3:0. Hra skónči so bjez wšěch zadźěwkow. Jendźelske muſtwo bě wěſće z dobyćom ličiło. Naſłeſki hrajerjo běchu so zwuhrali a do boja ſtajili, ſtož je z dopokazom, kajka waſnoſć so hri přiepěwaſe. Hra započa so z njeſłyſanym tempom a hórzy pokaza so přemóžaca hra Jendźelčanow, při kotrejž němſke muſtwo w prěnich 25 mieńſchinach dospołnje do zady ſtłóčchu, a wšě nadběhni Němcow so na żelezným ſkitařſtwu Jendźelčanow wotrazychu. Němſke zadnje muſtwo wojowaše ze zadwělnej zmužitoſću. Niemóžeše pak zadźěwać, zo dwě mjeńšinje před přeſtawku jendźelski ſrjedźny nadběhowař Camsell prěnje wrota za Jendźelsku tréli. W druhej połojcy bě Holmann ſkoro čestne wrota za Němſku tréił, tola jendźelski wrótkař Hibbs temu z miſtrſkim wukonom zadźěwa. Lehner ſamo wrótka tréli, tola ſteješe při tym z boka. Hakle nětko ſo też němſke muſtwo lépje hromadu namaka, tola za 66 mjeńſinew ſo njezboże ſta. Němſki ſrjedźny běhař Goldbrunner njebě njepřećelſkeho ſrjedźneho nadběharja khwilku wobkedźbował, jako Bastin z moch do wrótkow tréli, za kotrymž pak wrótkař Jakob ſkóči, tola Camsell hišće wyše poſkoči a z hłowu bół do wrótkow tréli. Z tutym wu-

Wobrjesowy telegramm ſ Londona.

Sajimawa ſzena ſ mjezykrajneje kopańcy mjes Němſkej a Jendźelskej. Němſki wrótkař Jakob je nadběh ſ wuſpěchom wotpokazał. Němzy hrajerjo maja běłe bluzy. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Hlowny redaktor Marko Smoleč. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučmann, za lokalny dźěl a přiłohi Marko Smoleč a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifan liſtina čo. 3 płaći.

spěchom so Němcy znowa zamylić dachu a hižo 2 mjeńšinje pozdźišo třěli 3. wrota za Jendźelsku lěwe křidło Bastin. Přeco hišće mějachu Němcy přilěžnosć, čestne wrota třělić, tola kombinowachu přewjele a zapomnichu třělić. Njeběchu na žałostny tempo Jendźelčanow zwučeni a nimo toho zadźěwaše jim wulke błóto, na kotrež běchu Jendźelčenju lěpje zwučeni. Hra so nimale při čmi skónči. Němsko mužstwo je dźe so dospołnje přewinyło, tola je so smužiło bilo. Na kónc so mócnje ze strony přihladowarjow rjanej a zmužitej hri přikleskaše.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Zur Verdunkelungsübung

Achtung! Wichtig!

An die Bürgermeister der an der Verdunkelungsübung am 5. Dezember 1935 beteiligten Gemeinden.

1. In den Landgemeinden tragen die Bürgermeister die Verantwortung für die richtige Durchführung der Verdunkelungsübung am 5. Dezember 1935.

2. Als Sachverständiger und Berater stehen ihnen die Amtsträger des Reichsluftschutzbundes zur Seite.

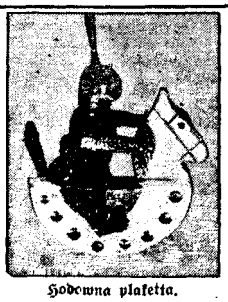
3. Zur Ueberwachung der Verdunkelung bedienen sie sich neben der Gendarmerie der zur Verfügung gestellten NSKK.-, SA.- und SS.-Kameraden.

4. Der Beginn der Verdunkelungsübung in den Wohnhäusern, Ställen, Hintergebäuden erfolgt schlagartig Punkt 20 Uhr durch die Hausalarmvorrichtung (Eisenplatte, Eisenrohr, alte Sense usw.), die im ganzen Haus und Hof zu hören sein muß. Es ist verboten, Signale zu benutzen, die zur Verwechslung mit Feueralarm führen könnten, z. B. Signalhörner, Feueralarmsirenen, Trompetensignal usw.

5. Der Bürgermeister muß sich durch einen Kontrollgang innerhalb des ganzen Ortsbereiches von der Disziplin der gesamten Einwohnerschaft überzeugen. Bei Benutzung von Autos, Krafträdern, Fahrrädern müssen die Lampen vorschriftsmäßig abgeblendet sein.

6. Der Bürgermeister, wie auch die Amtsträger des RLB. schreiben die Namen derjenigen Einwohner auf, die den Anordnungen nicht Folge geleistet, sich kein Verdunkelungsmaterial beschafft und einfach das Licht in allen Räumen ausgeschaltet haben. In wenigstens einem Wohnzimmer und der Küche darf das Licht nicht ausgeschaltet werden, die Fenster müssen richtig verdunkelt sein, die Fensterläden zugemacht, Rolladen, Jalousien heruntergelassen werden. Bei nicht richtiger Durchführung muß die Uebung an einem der nächsten Abende wiederholt werden.

7. Die Gendarmerie, NSKK., SA. und SS. hat auch auf den Verkehrsstraßen an den Grenzen des Uebungsgebietes die Fuhrwerke, Autos, Krafträder und Fahrräder während der gesamten Uebungsdauer zurückzuhalten, wenn sie die Lampen nicht vorschriftsmäßig abgeblendet haben.

Hodowna plaketta.

Sa hodowny měšaz ho tutón konik jako plaketta sfutka symjeje pomozy pschedawa. Wón je domjacej industriji w Olbernhawje na dźěschi cźaš dźěło wobstarał. (Weltbild, M.)

8. Sämtliche Einwohner haben sich im Hause aufzuhalten, Ansammlungen auf der Straße sind verboten. Die Haustür darf nicht verschlossen, sondern nur eingeklinkt sein.

9. Das Ende der Verdunkelungsübung erfolgt wieder in derselben Weise wie zu Punkt 4 schlagartig um 22 Uhr.

10. Bis zum 7. Dezember 1935 hat jeder Bürgermeister einen kurzen Bericht über den Verlauf der Uebung bei der Amtshauptmannschaft einzureichen.

Der Amtshauptmann. Dr. Sievert.

Towaŕstwowski powěstnik.

Bazjon. Pjatk, 6. hodownika spěwaja hišćcze raz mušijn, ja tydźeń potom sahy zyły chór.

Budestecy. Serbske towaŕstwo „Lubin" změje njedźelu 8. decembra (2. advent) pop. w 4 hodź. pola Šołćic (Rösikec naślědnika) swoje posedźenje. Rěčeć budźe k. kantor Jenč z Budestec. Tež budźe so wuradźować wo 251ětnym jubileju našeho towaŕstwa. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Wotrjad zwučowańka jednota zwučuje pjatk, 6. hodownika pola Stangec.

Bukecy. Zwučowańska jednota wotměwa njedźelu 8. hodownika zabawny wječork pola Stangec ze zwučowanjom, spěwom a rejemi. Wo bohate wobdźělenje so prosy.

Bukecy. Serbske towaŕstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 2. adventa pop. ¼4 hodź. w Stangec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Hodźij. Towaŕstwo „J. Imiš" změje njedźelu 8. hodownika pop. w 3 hodź. pola Mrózec swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" změje njedźelu 8. hodownika pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Teichertec hosćencu. Wo bohate wobdźělenje so prosy. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Meja". Dźensa (štwórtk) změja škowronćki, jutře paškowronc spěwanje w 20 hodź. na starej šuli. Hodowny swjedźeń so bliži!

Přeco dobre blidowe łožowe čełowe **šaty**

Hildegard Schöbel
we Wulkej Dubrawje

Dynamo
za jězdne kola
kiž na kulkach běži, 6 voltow, z rukowanjom na cyle lěto . **3,75** hr.
Swětłomjetaki . . wot 1,25 hr.
Karbidowe lampy wot 2,75 hr

J. Schieback
w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Hilger w Budyšinje na Lotzeskej dr. 201
poskica płačizny hódno dobre wupjerki, łožowe šaty, blidne šaty, kuchińske šaty, barchenty, běłe a barbne, čonžu spódnju drastu

Daruće předosćnikl
Wulki wubjerk! Tunjo!
Rudolph, w Budyšinje jenoz na Hauensteinskej hasy 4

Kožane woblečenja
Kožane
lacy, kholowy, čapki, rukajcy
Wulki wubj., nizke płačizny!
Dźěłba kožan. jakow
jara płaćiz. hódna, zaso dóšła
Kožowy Otto Büttner
w Budyšinje na Hłown torhošću

Sylne prosata
ma na předań
bur P. Cyž we Wotrowje 46

Kupujće p. našich inserentow

Flawš
za serbske zymske jakl, na 140 cm šěr.
Ćopłe podšlća
za jakl, na 70 cm šěrokhe
we wulk. wubjerku
Schaaf

w Budyšinje na Rózow. hasy 9
Darujće užitnje a wopytajće firmu
Max Herde
njedźelu wot 11—6 hodźin wotewrjene

hłowaki, z kopřiwiny, šite	wot	0,59	łož. počehnjenje, smuh. płat, šite, dwójne	5,95
hłowaki, barbne, zešite	wot	0,69	łožowe płachty, barch., běłe, 2. wub.	wot 0,95
hłowaki, ze smuhatšeho płatu . . .	wot	0,95	strowotne łožowe płachty, wulkosć 140/220	2,50
hłowaki, damastowe, šite	wot	0,95	barchenlowe łožowe płachty, wulk. 140/220	2,50
hłowaki, wupjerki, zešite	wot	1,35	twjelki k trěću, wulkosć 55/35 . . .	wot 0,25
wupjerki spódnych posleśćow, šite .	wot	4,95	twjelki k trěću, połoćat, wulk. 50/50	wot 0,29
wupjerki zwješnych posleśćow, šite .	wot	5,95	kuchińske trěnja, čěmne, 100 cm . .	wot 0,25
wupjerki zwješ.-posleśćow, šite, dwójne	wot	9,95	kuchińske trěnja, jasnosmuhate . . .	wot 0,39
łožowe počehnjenje, z kopřiwiny, šite	wot	2,95	damastowe trěnja, połpłatowe . . .	wot 0,59
łožowe počehnjenje, barbne, šite .	wot	3,25	přikrywy na šljace mas., z wum. židy	wot 0,95
łož. počehnjenje, ze smuh. płata, šite	wot	3,95	přikrywy na komody, z francami . .	wot 0,95
łožowe počehnjenje, damastowe, šite	wot	4,95	přikrywy na soły, z francami . . .	wot 1,50
łož. počehn enje, spódne, šite z kopřiw.	wot	2,95	přikrywy na šeslongi, z francami .	wot 2,95
łož. počehnjenje, z kopřiw. šite, dwójne	wot	3,50	přikrywy na zahrodne blida, tkane . . .	1,50
łož. počehnjenje, pisane, šite, dwójne	wot	3,95	damastowe blidowe ruby, z wumeł. židy .	2,95
łož. počehnjenje smuhate, šite, dwójne	wot	5,95	wumełske blidowe ruby, 130/166 . . .	2,95

Žimace mašiny a walcy
J. Schieback
w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Meble
a pólstrowane twory
poruča po najnižšich płačinach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózow. hasy 15
Nyní Serbska

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihaŕni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pj.**

Dźěćace jězdne kola
we wšěch wulkosćach
J. Schieback
w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Za mužow
samowjazaki wšěch barbow, kaž tež zwjeršne košle a kornarje, kholowy a nohajcy tunjo pola
Hildegard Schöbel
we Wulkej Dubrawje

Młoda, sylna, wysokosućelna
rasowa kruwa
a wysokosućelna
rasowa jałojca
stej na předań w Dalicach čo. 5

Młoda, wysokosućelna, čehniwa
kruwa
je na předań w Khróšćicach 4

Wjesele čini hodown. pječenje
hdyž ma so dobre pječenske přisłuški hjerjeć
předewšěm dobru muku
hajlel. wuhak 0.25
dobru 000 muku. . . . 0.22
rjane sultaniny
wosebje wulke 0.58
wubrane 0.44
sultaniny . . 0.35 a 0.20
k běži, ktuŕe Korsika citronat 1.80
wosebje dobry citronat . . 1.10
wumóc předwěsch
wulke tołste mandle
hólbe 1.30, 1.20, 1.10
jěrbe 1.20, 1.10
Vanilla / Zimmt / Rum-Arom
pječeńskí prošk / citron
Otto Sachse

Pratyja
delnjołužiska protyka na lěto
1936
je wušła. Płaći 30 pj.

Walter Kiethe, mištr za awtowe wuporjedźenje
w Budyšinje na Lubijskej dróży 75 / Tel. 2127 (prjedy Auto-Stelzer)
autowa wuporjedźerńja
hładkowanje cylindrow / fabrikacija kolbnow / wotwjerzenja
Wuporjedźenje wšěch systemow - Diesel - Dobre wotrjadne mocy
Mašiny a stroje --- znamjenowe wollje --- Rukowanje

Někotre rjane zabawne
serbske knihi
měće w kóždym serbskim domje być!

J. Lorenc:	Serbscy rjekowje	wjazane	1,20 hr.
Černý:	Serbske wobrazki	wjazane	1,29 hr.
Kubašec:	Wusadny	wjazane	0,80 hr.
Cišinski:	Nawoženja	wjazane	0,80 hr.
	Ruske biliny (baiki)	wjazane	2,00 hr.
Nowákowa:	Na farje — Hatźki	wjazane	1,20 hr.
R. Domaška:	Pokładow pytaŕ — Le chevalier de Saxe	wjazane	1,20 hr.
J. Lorenc:	Kupa zabytych	wjazane	1,20 hr.
Jak. Nowak:	Pučowańske dopomnjeńki		1,50 hr.
M. Šewčik:	Směški a powědańčka		1,— hr.
K. B. Šěca:	Člowjek w přirodźe. I. a II. dźěl		1,— hr.
	Na dźiłokich pučach. III. dźěl		0,50 hr.
H. Sienkiewicz:	Hana		0,50 hr.
J. Winger:	Hronow		0,30 hr.
B. Trebizský:	Kaspar Zdenek Kaplef ze Sulec		0,30 hr.
Dr. J. Laras:	Sibakec nan		0,30 hr.
R. Domaška:	Wrjós		0,50 hr.

Wšitke tute knihi wobsahaja najrjeńše powědańčka, kotrež w našej literaturje mamy. Jedna je zabawniša druheje. Wšitke su tak tunje, zo móhł sebi kóždy tu abo tamnu kupić. Wše naspomnjene knihi dostanjeće

w Serbskej knihaŕni
w Budyšinje w Serbskim Domje

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
zymske wudaće 1935/36
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we Wudawaŕni Serbskich Nowin

Wutoru wječor wumrě, dostawši swjate sakramenty, naš horcolubowany nan,

knjez Jurij Cyž,
wumjeńkaŕ w Žurjecach.

Hłuboko žarujcy proša wo čichi pačeŕ

W Žurjecach, 4. decembra 1935.

Pawoł Cyž w Smječkecach,
Michał Cyž w Budyšinje
Jurij Cyž w Žurjecach.

Pohrjeb budźe sobotu rano w 9 hodźinach we Wotrowje.

Přiłoha k čisłu 283

SERBSKE NOWINY

Stwórtk 5. decembra 1935

Statna železnica zarjaduje tworowu autowu čaru k polnocy wot Budyšina

Statna železniska direkcija w Drježdźanach wotewri 9. dezembra w połnóžnym dźelu sańkeje hornjeje Łužicy z Budyšina wukhadźacu a wschódnje wobkhadźacu tworowu autowu cžaru, ke kotrejž so scźěhowaze wóz pschisamknu: Bórk, Dobroschczy, Pluńnikezy, Maleschczy, Delnja Hórka, Brěsynka, Suborniczka, Strója, Lemischow, Połpiza, Nowa Wjeź pola Kluńicha, Komorow, Kobjelń, Lichań, Sdźarc a Cželchow. S tym pschisamknu so tute wóz k železniskej zyczi statneje železnizy. Pschi drobnych połsyłkach, kotrež maja so z autom do tutych wósow dale wjesć, dyrbi wotpósłać w dowosnym lisce na'pomnicź, so ma so połsyłka z autom k dóstaczeń dowjesć a dale maja so scźěhowaze wotwożenske dwórnischcza (Bestimmungsbahnhöfe) pschipisacź. Budyschin a Huczina sa wóz Maleschczy, Pluńnikezy a Dobroschczy; Budyschin a Kluńich sa Delnju Hórku; Budyschin sa Bórk; Huczina sa wjeź Huczinu; Suborniczka sa Strózu, Lemischow a Połpizu; Kluńich sa Nowu Wjeź pola Kluńicha, Komorow, Kobjelń, Lichań, Sdźerc, wjeź Kluńich, Cželchow a Brěsynku. Statna železniza pak budźe drobne połsyłki, do tutych wotwożeńskich dwórnischczow dokhadźanych, z autom dale dodawacź, hdyž zebi dóstaczel w jednotliwym pschivadźe abo powschitkownje z wożebitym wopitźmom wosiewi, so za njeho połtajene połsyłki sam z dwórnischcza wotwiese. Bliźsche informazije statnej železniski wobkhadnym hamt w Budyschinje wudźeła, dalokórdźan Budyschin 3241 abo 3242, kaž tež horjeka naspomnjeny wudawarnje tworow.

Zběhanje po starym wašnju

W krajnym jastwje w Budyschinje so hižo někotre měźazy pschi powjetschenej kuchini, kotraž so loni nawiari, na nowym pschitwarku na plokarni twari. Nowotwar je někto tak daloko, so móżeše so sobotu 30. nowembra sběhacź. Wutwarjenje noweje plokarnje we krajnej khłostarni je so hižo dawno zadało, dokelž nětcźischa plokarnja njebě sa tutón samyńk zyle pschihódna. Sběhanje sta so po starym waschnju. Wschi tym wustawowy twarski mischtr Wagner jako twarski wjednik poręcza, dale wustawowy wjednik wyschschi knjeżerstwowy rada dr. Plischka jako twarski knjes, skupininy wjednik Bartko jako sastupjeŕ němskeje dźěkoweje fronty a mjerjeŕki polěr Barscha a tyscheŕiki polěr Urban jako sastupjerjaj dźěłacźerstwa porćzachu. Po dokónczenej zwjatoczności podachu so wschitzy na Tśeleńnju, so bychu tam sběhanje wożmieczili.

Přilopk

Woporna žmjerć autobuźcewoho wjednika.

Da so pschejěcź, so by 20 ludźom žiwjenje wukhował.

Wurjadny pschikład žełjewoprowanja je tute dny wjednik autobuźa Flisiuk z rańscheje Galizijskeje podał, kotryž so žiwjenu autobuźej pschejěcź da, so by tak žiwych 20 pućowazych wěstej žmjerći wukhował.

Flisiuk je žiwojim autobuźom porjadnje mjes Kolomea a Kośto w rańschich Karpathach po dróży jědźesche, kotraž z dźěła nimo wurjadnje strašnych bjedrow a hłubinow wjedźe. Psched někotrym cźasom sapocza w rańschich Karpathach žněh padacź a z tym so tež dróha z lodom pocźahny, tak so dyrbjesche so po njej jara kedźbliwje jědźacź. Tutu kedźomnoscź Flisiuk tež w kóždym nastupanju nakoźowasche. Njedźiwajsy teho pak njemóżesche sadźěwacź, so cźežki auto pschi nahłym stupanju nadobo so wrócźo žmykacź poča. Wosowy wjednik hnydom spóźna, so ke katastrofje dóńdże, njeporadźi-li so jemu, autobus sa wokomik sasoh sastajacź. Něchto krocźeli wrócźo pak běsche wótre sawinjenje dróhi a sa dróhu wulke bjesdno. Wós by pschi dalschej žmykanźu bjes dwěla do hłubiny padnył. Flisiuk z wjednikskeho městna wotskoczi, běžeschе wrócźo a sepře so je wschej mozu pschećiwo so žmykazemu autobuźej, so by jón sadźerżał, pschetoż krucze sacźehnjene spinadła njemóżachu jón dodźerżecź. Něchto wokomikow dołho běsche wosowemu wjednikej móżno, autobus wopranwdźe sadźerżecź, potom pak tola sašo autobus pschewahu dosta. Flisiuk je sabwołowanjom wojowaschе. Pałz sa pałzom so autobus dale žmykasche, pschezo bliže k žmjertnemu bjesdnu. Hdyž pak spóźna, so su jeho prózowanja bjeswuhładne, rozsudźi so k rjekowskemu cźinej. Cźišny so psched sadnje kola a da so pschejěcź. Wumrě na měsće, tola žiwoje žiwjenje njebě podarmo woprował. Autobus stejeschе něłko krucze, tak so mózachu pućowazy, kotliž běchu hižo dawno jim hrożazy strach pytnuli, tola we žiwojej paniży wschě durje łatykali, měrnje wustupicź. Flisiuk běsche wschitkich se žiwojim žiwjenjom žmjerći wukhował.

Nowy wopor „Tutankhamenowcho pokleca".

Snaty archeologa dr. James H. Breasted, kotryž běsche so pschi wukopanju rownjischcza egiptowskeho kralа Tutankhamena wobźělił a kiž běsche z jednikom orientalskeho wustawa na Chikagskej universice, je w Newyorkskej khorowni 70 lét staŕy na sajedźosenje kŕe wumrěł. Lěkarjo, kotliž jeho wothladachu, drje wudawaju, so je Breasted na wożebite nakazenje kŕe wumrěł, kotrež je zebi je žiwojeho pućowanja z blišcheho ranja pschinjesł, so bychu z tym spodźiwnym rěcźam Tutankhamenowcho poklecza napschećiwo stupili. Breasted žam je so stajnje tu-

Wudźělenje wuhlowych, drjewowych, zyrobowych a rybowoŕilelowych łěpschinskich wupokasow w stutku žimskeje pomozy 1935/36.

Budyšće městne wjednistwo.

Wschitkim ludowym towaŕschom, kotliž žu so hižo do stutka žimskeje pomozy 1935/36 pschijeli, žo łěpschinske wupokasy (Gutscheine) k dostawanju wuhla, zyrobu, rybowa a drjewa

pjatk 6. dezembra 1935 wot 9 do 3 hodźin

bjes pschetorhnjenja

w tychle wudawaŕnjach wudawaja:

sa žrjebźanju městnu skupinu na Hrodowskej haju 12 (pódla žejmownje),

sa połnóžnu městnu skupinu w pišaŕni NS-ludoweho spomožeŕstwa na Hornjeŕskej haju 19,

sa rańschu městnu skupinu w hosćenzu „Łužica" na Łubijskej dróży 26 (sastup na Paulisej dróży),

sa wječornu městnu skupinu w hosćenzu „Tśjoch lipow" na staŕej Drježdźanskej dróży,

sa połodnischu městnu skupinu w hosćenzu „Piwaŕnjej šubrodze" na Nowosakskej dróży 4.

Kóždy potrěbny dyrbi so wobźinjacź na městnu skupinu wobrocźiś, kotraž je sa njeho pschihłušnu, dokelž ma wschitke pschipokasanja wobźinjacź. Pschi wotewrjenju maju so wupokasańske papjery, kaž karta bjesdźěłoscze, rentowy wupokas a podobne, za dźełazych hacź do schiwórtka 5. dez. 1935 doładowaju mjedowy wupokas połsednich schtyrjoch njedźel pschihłušnej městnej skupinje stutka žimskeje pomozy na Katolskej haju 32 pschepołožiś, dokelž so na połsednischich we wudawaŕni pjatk njemóże dźiwacź. Sa cyłowy silet nima so, kaž pschi połsednim wudawanju, 10 pjenježkow (sa 2 puntaj) spałacźiś. Pjenjezy maju so po możnosći wotliczene łobupschinjeś. Tym ludowym towaŕschom, kotliž žebi pschipokasańki w postajenym cźasu njewotwołmu, so žaneje wożebiteje powěźcze njepoda. Potakim žebi tuczi potrěbni njemóża prawo na posdźišche dostacźe žadacź.

Stutk žimskeje pomozy němskeho luda 1935/36.

Budyšće městne wjednistwo.

Zialste kolonny nošchniwych skocźatow pschi napownischczu.

Wobras z italskeje połnóżneje fronty. W bjespućnych abeźynskich krajinach je też w naschim motorisowanym cźasu tón a wjelbłud najlěpschim a njeparujomnym pomocznikom. (Preše Bildzentrale, M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

(Pokrjećowanje.)

V.

Rjane časy stajnje prjedy zańdu hač zle. Tež doba krasnospěwcow so bórzy pominy a scźěhowaše na nju cźas njeporjadnosće; tak mjenowany interregnum. Z ryćeŕskich hrodow, prjedy skitaniščami poesije a nadobneho zmyslenja, buchu po cźasu rubježne hnězda; knjezykojo zbohatnychu a buchu z tyranami swojich poddanych; města wuwichu so a so zesylnichu, do wsow a wjeskow, nětdy zamožitych burow pak zacźahny khudoba, bědźenje wo wšědny khlěb a wobstacźe. Khudoba pak je hubjena póda za tak „lohkomyslne" wumjelstwo keklerjow a hudźbnikow. Bjez dźiwa, zo so też woni z cźasom přetworichu a wopuščiwši wjesny kraj, kiž bu za nich přeco njehospodliwiši a njewunošniši, zasydlichu so tam, hdźež započa so centralizować kulturne žiwjenje, w městach. Jara lohko drje to někotremužkuli z nich njebě. Běchu to druhdy khěžtro lohke ptački, či tehdomniši kumštarjo a hudźbnicy, husto cuzeje, haj samo orientaliskeje kreje a tak někotreho z nich je nalětne slónčko, spěw ptačkow a žadosć dundanja zaso wuwabiła, won ze měšćanskich murjow. Zacpěwši ćopłe hnězko a zwěscźene postajenje je zaso hrabnył kij a nastroj a čahnył won do złoteje swobody, husto wšak do zahuby.

Tamni pak, kiž zwostachu, njemějachu winy, so toho kać. Postupowachu socialnje, wubědźichu sebi měšćanske prawa, nabychu kruteho, zwěscźeneho postajenja, haj, samo zbohatnychu a tak bu po cźasu z wokoloćahateho keklerja, khudeho rapaka wysokoćesćeny knjez dwórski poet a hudźbnik, znajmjeńša pak nahladny, rjenje wukormjeny knjez měšćanski bubnaŕ (Herr Stadtpfeiffer).

Kaž wšitke druhe měšćanske powołanja tworjachu też tući swoje krute powołańske zjednoćenstwa (Zünfte). Jich započatki nadeńdźemy hižo jara bórzy w srjedźnym wěku. Hižo w lěće 1288 založi so we Winje bratrowstwo swj. Mikławša, kotrež wokoło léta 1360 tehdomniši „hejtman hercow" Pětr ze Ebersdorfa do wyššcho hrabinskeho hrajeńskeho suda (Oberspielgrafenamt) přetwori. Tutón měješe kruty dohlad a sudniski móc nad wšitkimi hercami kraja a jich městnymi zjednoćeństwami. Tući sami pak zaso powołachu mjez sobu swoje zeńdźenja, „Pfeiffertage" mjenowane, a wuzwolichu sebi wosebje wobdarjenych hudźbnikow jako swojich wjednikow (Pfeifferkönige).

Wyšši hrabinski sud bu drje w lěće 1782 za kěžora Josef II. zběhnjeny. Tute městne bratrowstwa zdźerżachu so pak hišće dlěši čas. Tak bě hišće léta 1838 dirigent a husleŕ L. Chappuy w Straßburgu sobustaw tajkeho bratrowstwa. Poslednje zjawne skhadźowanki tutych pak wotměchu so wokolo lěta 1700 w Rappogldsweileru a Altthanu w Elzaskej. Podobne wuwichu so tute bratrowstwa w Francowskej. W lěće 1330 založi so tajke w Parizu pod šikotom swj. Juliany a Genesty, kotrejž měješetej w Parizu swoju wosebitu cyrkeŵ: St. Juliane et Genesti, z k temu přisłušnym domom, kotrejž buštej hakle lěta 1790 w njemčrach francowskeje revolucije podtorhanej.

Wjednicy tuteho bratrowstwa mjenowachu so: „roi de ribands, roi de violous, roi de menetriers". Wulka liča jich mjenow wukhowa so nam jako hudźbnych hercow, najstarši z nich je Jean de Charmillon, kiž płaćeše pola kralowskeho dwora jako wosebje wobdarjeny herc a hudźbnik. Tu w Serbach drje njejsmy tajkich hudźbnych zjednoćenstwow měli, tola też tu wukonjachu wosebje wustojni hercy wěstu autoritu. Posledni tući njekrónowani kralojo ludoweje hudźby, tući serbscy „ru de violons" běchu tu w hornjej Łužicy naš njezapomnity Jan Kušk (wumrě lěta 1924), deleka w Slepom pak Černik, kiž wumrě hakle nazymu łońskeho lěta, a herc Broda w Budyšinje.

Dźakujemy so tutym serbskim hudźbnikam a jich prjedownikam, zo su nam wosebje naše ludowe teje a přede wšěm pak naše serbske ludowe nastroje, naše wulke serbske a małe husle hač do našeho časa wukhowali. (Pokrać. sćěhuje.)

tym rěčam wo Tutankhamenowym pokleci žmjak. Nowiny pischi pschilježnjoschi Breastedowcho wumrjeca na to pokasuja, so je ſ 22 wožobow, kiž su žo pschi wotewrjenju Tutankhamenowcho rowniſchca wobdźěli, hižo 7 wumrěło.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Měſchczańſke dźiwadło.

„Brónjowy kowar", opera wot Lortzinga.

Tuto Lortzingowe žobu najwjetſche dźěło pischedwjedźe nam wutoru wječor naſche měſchczańſke dźiwadło k prěnjemu rafej, a to ſ hóſtnej hru wuſnamnjeho ſpěwarja ſtatneje opery ſ Drježdžan, Kurta Böhmy. To bu dźeń wobžebiteho wumělſkeho doživjenja hudźbnje kaž hrajnje. Kapalny miſchtr Walter wodźeſche operu hudźbnje tak wuſtojnje, ſo dyrbiſch buez połny khwalby jeho wukonej. Tola też hrowy wjednik operow, Mano Holtei, bě žo zyle do ſtutka ſaſtajił a tak bě hudźba a hra ſjednoczažu, duſchiny zuk. A k tomu hóſcź Böhma hrajnje a ſpěwnje jako Stadinger — to bě žwojdraſne wumělſke doživjenje. Hrajeſche doſtojnje, miſchtrſku, ſpěwaſche wuraſnje ſ pschitulnym a ſwonjazym hłoſom. Bjes dźiwa, ſo žo wulky žiawjeſche. Zyle druhcho ſesnachmy Jurja Steinera jako pomocnika Jurja. Bě žo k žiwjenju lépſchemu pſcheměnił. Hrajeſche ſłóſchtnje, wopraudźiwje a ſpěwaſche derje. To bě nam radoſcź ſwěžiejſcź. Derje žo pſchijamkny wulkemu hóſcźej. Rudolf Lahoda jako pomocnik Konrad bě zyle we ſwojim. Dopokaſa ſaſo wuraſnje ſwoju wſchoſtronſku ſamóžnoſcź w hrě a ſpěwje. Na měſtnje ſkworjeneje Felice Sechelenz hrajeſche Erna Meyer Kremſer ſe Shorſelza. Bě dobra w hrajeu, tola w ſpěwje je ſłabu hłóſ k wuſnamnoſcźi wuſběhnyc njemóžeſche, w róli Marje. Dale podachu žwoje najlépſche Mano Holtei jako rycéř Adelhof, Annemarie Gulau jako mpiſka Irmentraut, F. Weber jako hoſcźenzař Brenner. Njane běchu jewiſchčowe wobrazy W. Ulbricha wožebje w prěnim a ſtrěžim jednanju. Tak bě tuto operne pſchedwjedźenje k naiſpěſchnemu wumělſkemu wukonjej a k dobytku ja wſchěch. Hdyž žo hłowni noſcherjo rólow ſławjachu, tak ſ połnym prawom. Lortzing by radoſcź měł nad žwojim dźełom . . . ř.

Darujcie na dnju nazionalneje ſolidarity 7. dezembra. (Sennecke, M.)

Radio

Pjatk, 6. dezembra ſłyſchi žo:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wječerny raníchi koncert. 11,30 ja wječne žonn, 11,40 ja burow. 12 pſchipoldnidſchi konzert. 16 popoldnidſchi konzert. 19 hudźba k ſwjatokej. 21 ſakawny konzert.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 raníchi konzert. 11,45 ja burow. 12 pſchipoldnidſchi konzert. 17 pišany konzert. 20,15 hodźina naroda.

Hiſchcze wažne ſ dnjoweho programma: Stuttgart: 21 hudźba ſtarych miſchtrow. Mnichow: 20,45 ſłyſchna hra: Florian Geyer. Wiu: 21 ſymſoniſti konzert.

Budyske stawniske powěſće

frjedu, 4. dezembra 1935.

Narodźenja: 1. 12. Njemandźelſka dźowka. — 2. 12. Kurtej Makſej Krjeczmarjej, murjerjej, žyn.

Wumrěli: 3. 12. Jda Thereſija Löpeltowa rodź. Kežorez, inwalidina rentnarka, 58 lět. — Rudi Werner Hencz, žyn ratarſkeho dźěłacźerja ſ Krakez, 10 dnjow ſtary. — Jurij Žyž, wumjenkař ze Žuriz cźo. 10, 72 lět.

Směški

Mloda mandźelſka pospytnje žo w jejkapjeczenju. To žo jej njeporadźi a tuž cźišnje jejkowy tykanz roshněwana ſ woknom won. Naſajtra rano domiowník mlodeho mandźelſkeho ſetka: „Poſtkajcze, hdyž ma waſcha mandźelſka linoleumowe wotpadki, potom njech je ſ woknom njemjeta. To mózcze jej prajicź."

*

Schčeſcźlětny Feliks pſchedniježe žwojemu wujeſi rjane ſwožopſchecza k narodninam. Wuj žo wjeſeli, pokaſa hólzej ſwětły pjecźhriwnak a jemu dźeſcźahriwnowku bankowku, ſo by žo pſchedwědźił, hacź pjerach też ſamóže pjenjeſy roſeſnawacź, potom žo wopraſcha: „Nó, Feliksko, ſchto chcźeſch radſcho, tónle ſwětły pjenjes abo rjanu papjerku?" Feliks pokaſa najprjedy na pjecźhriwnak, potom na bankowku a rjekny: „Sawaliſ!"

*

Dźensa wječor zaćěmnjeńſke zwučowanje!

Wopokažmy wšitcy disciplinu, zo by so wšitko radźiło

„Profeſora Bodaka wobžaruju!"

„Cźehodła dha!"

„Sſwoje zyle žiwjenje je na to wažił, dźeſacź cźěſow nawukнycź a nětko — pſchi žwojej žonje ani k ſłowu pſchińdźe."

*

Pětrk nocźze wušſnycź. Nan žo k njemu na ložo ſydnje: „Budu cźi bajku bacź, ſo by wušſnył."

„Derje, nanko!"

Nan powěda hodźinu. Nan powěda dwě hodźinje. Hólcź dobo je cźicho. Macź w pódlańſkej ſtwje ſ lohka wobrnje. Durje ſpanſkeje ſtwy žo ſ cźicha wotewrja.

„Spi wón?" praſcha žo macź.

Tu ſtoji mały Pětrk w nóznej koſchli we wudwjernjach a ſ hłójczku pſchihłosuje: „Haj, macźi — ſłónczńje je wušſnyło!"

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Dieſe Woche findet

Kein Fleiſchverkauf

ſtatt.

Bautzen, den 4. Dezember 1935.

Die Freibankverwaltung.

40 wjelrybow je morjo w Jendźelſkej na brjoh cźišlo.

Na brjoh ſchetyſkeho Forſanſkeho hrabiſtwa pola Carnouſti je žo wjazy hacź 40 wjelrybow pſchipławiło. Po 24 hodźinach běſche 6 hiſchcze žiwych. Najwjetſche rybu běchu nětkle 6 metrow dołhe. Na wobrazu widźimy, kak rybagy tute rybu wotwleku. (Preſſe-Foto, M.)

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 5. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,2.	100 čěſkoſł. krónow	10,265
100 ſwajc. frankow	80,39	100 franc. frankow	16,37

Barlinſka kurſa, 4. dezembra. Wobrot bě na wčerawſchej burzy jenož na nekotre wožebite hódnoſtki wobmjeſowany. Dotelž druha ruka žo ſpyta na wobtłodźe njewobdźělesche, k wotdrjebjenjam kurſow dóńdźe. Wotedawanja wſchak wožebitu měru njepſchekroczichu. Saſadne wuwjedźenja Miuchowſkeho burſowcho preſidenta žo wobkedźbowachu, w kotrychž tutón pſchecźiwo temu wuſtupowaſche, ſo žo wobtłodź ſ hódnoſtkami ſ burſowymi ſpekulazijemi na jedyn ſtłodźeńſtaja. Wulke wobroty běchu kaž hižo w pſchedhadźanych dnjach we mexikanſkich rentach, kotrez žo khětro w kurſu powyſchichu. Na akzijowych witach běchu montanowe hódnoty dale ſłabe. Na rentowych witach běſche cźicho. Jenož ſtara wójnſka pożcźonka móžeſche ſwój kurs dale trochu powyſchicź.

Barlinſke žitne wulkowiki. Njedźiwajo ſłabeho wobtłodża je na Barlinſkich žitnych wulkowikach ſakładne měnjenje pſchecźelne. Dowes w khlěbowych a pizowańſkich žitach dże je maly a ſajim młynow a wobtłodża dale traje. Wožebje do Porhynſkeje žo wumlewańſke žita žadaja, tola pobrachuje na pſchihódnych poſkicźenjach. Też pſchi morju žu móžnoſcźe ſwužitkowanja ſpokojaze, tola wjetſchi dźěl poſkicźenjow hižo małe młyny w provinzy pokupuja. W Barlinje ſamym žo pſchenza wožebje lépſchoze druzyny ložo ſamóžca hacź rožka. Sa pizowańſke ſaměry žo pſchenza a rožka jenož ſłabje poſkicźatej. Wobkhod ſ pſchenicźnej muku je ſpokojazy, wobtyrk rżaneje muki je pſchezo hiſchcze wſchelakory. Wowsź a jecźmjeń ſa pizowańſke ſaměry žo jenož rědko poſticźataj a bjes cźežkow rospſchedataj. Wobkhod w jecźmjenjach ſa piwarnje je mjeńſchi, wožebje tehdźa, dokelž žu žadana ja pytane dobre druzyny pſchez wjetſche, kotrež žo cźežko dadźa ſ poſkicźenymi płacźiznami ſjednocźicź.

Wječera płacźeńſke w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki W 8: 8,00 hr., W 11: 8.15 hr., — jecźmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8.10 hr.

Někotre płacźizny ſ Drježdžańſkich witow.

Libjata 5.50—8 hr., kacźata 2,50—3,50 hr., kury, młode 2—4 hr., holbje 1—3 hr., kuſy, ſarjane 1,30 hacź 1,45 hr., kacźki, ſarjane 0,95—1.10 hr., kury, ſtare, ſarjane 0,90—1 hr., kury, młode, ſarjane 1—1,20 hr., tarpy 0,95—1 hr., jcźeſuti 1,20 hr., liny 1.60—1,80 hr., jabłuka 8—40 pj., truſchwy 28—40 pj., bérny, zentnar 3,70 hr., bérny, po puntach 4—5 pj., leboda, jedźna 7—10 pj., zybla 7—13 pj., krěni 70 pj., ſołotej, ſercźk 5—12 pj., bźły kał 7—8 pj., cźerwjeny kał 8—10 pj., ſyndrojty kał 10—60 pj., tórki 50—80 pj., petrſchilka, walcźk 3—4 pj., tomaty 20—50 pj., butra 1,42—1,56 hr., jeja 12 pj.

Skótne wiki w Drježdžanach.

Na ſkótne wiki pſchihnaſchu dźeńſa 1 wola, 1 byka, 74 kruchow, 504 cźelatow, 354 wcźowzow a 50 ſwini. Pola hewjaſcho ſkotu a wcźowzow běſche wobtłodź bjes wuſnama. Cźelata mějachu frěni wobtłodź, tola płacźiſny ſankżene'e póndźele po njepſchemcźuchu. Mała licźba pſchihnatych ſwini ſo po poſtajenych najwjetſchich płacźiznach roſdźeli.

Płacźizny na Barlinskich produktowych witkach.

Zito a wolijowe ſymio po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacźizny po złotej hriwnje.

	4. 12.	3. 12.
Pšeńca	206,0	206,0
rožka	169,0	169,0
jecźmjeń now.	223-230	223-230
jecźmjeń, nat.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšeńč. muka	26,85	26,85
rżana muka	22,25	22,25
pš. wotruby	11,73	11,73
rżane „	11,50	11,50
raps 1000 kg	—	—
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5
lane ſymjo	—	—
pjeluški	17,7-18,7	17,7-18,7

	4. 12.	3. 12.
jany	—	—
wcźka	13,7-14,2	13,7-14,2
módre luniny	8,50-9,00	—
žołte luniny	11,0-11,5	—
zeradella	—	—
raps, wosuſk	—	—
lany wosuſk	8,65	8,65
ſuch. truhanč.	—	—
bérni. kruſki	8,60	8,60
ſyno, 50 kg		
rżana ſłoma		
pšeńč. „		
wowſna „		
ječna „		

Płacźizna za pšeńcu za wuplodźenja 8: 196.9 9: 197.0
Płacźizna za rožku za wuplodźenja 8: 163.9 11: 163.0
Płacźizna za jecźmjeń za wuplodźenja 7: 165.0 9: 170.0
Płacźizna za wows za wuplodźenja 9: — 13: 162.0

Jenotna hypoteka.

Statuty žyd ma ja pſchipiſchcźne, ſo mója žo dwě ja ſobu ſcźěhowacej hypothezy po ſrěcźenju mjes hypothekowymi wótricźelemi a mjes wobſtedźerjom a pſchiſłuſchnym ſapiſanjom do lejowniſtwnych knihi k jednotnej hypotheze (to je Einheitshypothek) ſjednocźicź. W cźaſopiſu „Deutſche Juſtiz" pokaſuje hamiſki ſudniſki rada dr. Recke na to, ſo žo tuta móžnoſcź nieje hiſchcze bohužel doſcź ſwužitkowaka. Jednotna hypoteka wotpowěda wjele požadanej hoſpodarſkej potrěbnoſcźi. Też wobſtedźerjej leżownoſcźe móže wurjadne lépſchiny poſkicźacź. Wobſtedźer dóſtanje ſo tajſu jednotnu hypotheku lóžo kredity, hacź bydź móže mjeńſchi dawarjej nekotre, mjeńſche hypotheki jako wóſtre poſkicźicź.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 284 | Budyšin — Pjatk 6. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němska trjeba kolonije

Hamburgski městny swjatk němskeho kolonialneho swjatka je žrjedu wjeczor wulku manifestaziju wotmył. Namětny president němskeho kolonialneho swjatka, němski bohat general rycerź Epp, kiž je sbohom wjednik swjatka němskich kolonialnych wojakow, k shromadźenym rěcźeše. Won wobźeše wulke sadźužby němskich kolonialnych swjatkow napomni, kotrymž mamy žo jenički dźakowacź, so je so kolonialna myšl w powójnskich letach zdźeržała a so někto sadźo znowa sežiwnja.

Pšichi žiwnym pschikleikom shromadźenych general rycerź Epp rjekny, **so je němski lud w tym jeneje myšle, so su jeho kolonialne zadanja nusne.** Tu ma so jenož hischcze wo „kak" a „hdźe" rěcźecź. Myl njemóžemy druhemu krajej kolonije wotewiacź. Wot polnóžneho cźopa hacź k polodnischemu cźopej su so ludy do swěta dźěliše. **Ale na nasche nědźuschе kolonije mamy kaž dotal jadne a polne prawo.** Rěcźnik wospjet prajeschе, so je so tźa w kolonialnej winje dźenźnischi dźeń tež we wukraju hižo dawno jako cźink propagandy w swětowej wójnje spóznał.

Rycźeź z Epp wopišowajsche, kak budźischе so Němska mohła, hdy bychu so jej kolonije wróćo dale, je wschelakimi žurowisnami z kolonijow sastaracź. **Jeho słowa, so Němska po dostaczu swojich kolonijow nochze janeje dobywarskeje politiki, mjes tyhazami pschitomnych mózny pschikład słuschachu. „Trjebamy dźěło a chléb za žiwy naschcho ludu, a wulki dźěl tuteho chléba a tuteho dźěła chcemy žrěbi w naschich kolonijach wobstaracź."** General rycźeź z Epp słónczi swojo rěcź prajiwy, so je jenož jena wobzoba, kiž **móže** nam mězinoscź kolonialneje dźěławoscze sadźo dacź, a **to** je Adolf Hitler.

Dr. Ley wo nadawkach a natwarje němskeje dźěłoweje fronty

W swojim rěcźim pschednoschku na 5. dźěłowym a kubłanskim sjězdźe **němskeje** dźěłoweje fronty w Lipsku je němskostatny organisatorski nawjedowar dr. Ley **wo organisaziji němskeje dźěłoweje fronty** rěcźał. Jako nadawk němskeje dźěłoweje fronty na pschezo wostanje, so wona napschecziwnoscze interesow, kiž so w ludu pschezo namakaju, wurunuje. Němska dźěłowa fronta pak njech je ponozny srědk strony, njech je wosada, kotraž cźłowjekow w ludu rjaduje, so by stronine sadźady w ludźe pschewiedowała.

Dr. Ley wopišowaschе, **kak je němska dźěłowa fronta nastała a kak je so wuwiła.** Won to jako najwjetschi dźiw wosnamjenjeschе, so němski dźěłacźeŕ, kiž je so kedźbežatki dołho jebał, so noweje wery pschinita. Tohodla dyrbi so wschitko stacź, so so tutón dźěłacźeŕ njeby zenje wjazy wobschadźił.

Jako běschе dr. Ley hischcze **natwar němskeje dźěłoweje fronty,** kiž so pyramidže runa, ryhował, won žiwoju rěcź pschi minuty trajazym pschikleiku skónczi prajiwy, so je němska dźěłowa fronta mjeniwocze nazionalsozialistiskeje wole. Wona njeje wustaw žana sa so, ale je wotwisna wot wole a wjednistwa nazionalsozialistiskeje němskeje dźěłacźeńskeje strony.

Sakski dźěłowy dowěrnik Stiehler so do Barlina powołał

Němski dźěłowy minister je dotalneho dźěłoweho dowěrnika sa sakski hospodarski kraj do němskeho dźěłoweho ministerstwa powołał. Stiehler w ministerstwje nawjedowarskwo wotdźělenja IIIb pschewoschuje, kotremuž so wosebje nusowa politika, dźěłowe dowěrnistwo a dźěłowe prawo podrjadowane. Dotal je nětcźischi ministerialny direktor Pohl w němskim hospodarskim ministerstwje tuto wotdźělenje nawjedował.

Němscy profesorojo a studentojo Pariskeje měšćanske zarjadnistwo wopytali

Němsko-francowske sbližowanje swonka politiki, kiž je so w poslednim cźasu w Parisu nawjalało, je sněło nowe wažne pokrapowanje sajtźacź. Pariskje měšćanske zarjadnistwo je wotpósłanstwo němskich profesorow a studentow z Marburga pschijało, kotrjž běchu jako hosćo germanskeho wustawa do Parisa pschischli. S mnohonymi rěcźami běsche spósnacź, so so polěpschenje dobrych poczahow mjes Němskej a Francowskej spěchuje. Němske wotpósłanstwo je so do stoteje knihi města Parisa spisałało.

Khłostańske jednanje přećiwo biskopej Zänkerej

Evangelski biskop Zänker we Wrótzkawju je pschećiwo wosebitemu postajenju krajnoscyrkwinskeho wubjerka evangelskeje zyrkwje staropruskeje unije a pschećiwo namołwjenju němskeho a pruskeho ministra sa zyrkwinske należnosće 3. decembra 1935 theologiske pruhowanje wotmył. Němski minister sa zyrkwinske należnosće je, dołeź tuto sadźerzenje biskopa Zänkera njesamołwite mylenje skutka zyrkwinskeho porjada wosnamjenja, evangelsku wyschu zyrkwinsku radu namołwił, so by w pschesłuschnosći s krajnoscyrkwinskim wubjerkom disziplinarne jednanje pschećiwo biskopej Zänkerej wotewrił. Sdobom je minister postajił, so so statne srědki njeměrdźa wjazy wupłaćiwacź z kotrymž so biskopej Zänkerej myda płaćeše.

Memelski direktorij so wo porjadne šulske należnosće stara

Memelski direktorij je **schulskeho referenta Simaitisa wotbadźił.** Hdyž běschе jo memelski direktorij pod Böttcherom w žiwojim cźasu wotbadźił, běschе so Simaitis sa krajneho presidenta pomjenował. Po wotstronjenju Schreiberoweho direktorija je Reisgyłowy direktorij, kiž běschе so pschećiwo prawu postajił, Simaitisa sa schulskeho referenta sa Memelsku powołał. Simaitis je wobźeše na wukasu zbudźeł, kotrymž je so mjes 222 memelskimi ludowymi schulemi w 220 schulach litewska rěcź jako rozmnoczowańska rěcź sawjedła.

Wupisanje jendźelskich požčonkow so skóńčiło

Mupiźańske liczźiny na 200 miljonow puntow 2½-prozentowstich sunderowańskich bonow a na 100 miljonow puntow 1prozentowstich pokładnjowych bonow su so hižo žrjedu dopoldnja, hdyž běchu so lódma wupokóźiłe, sajo samkle, tak wulki běschе sa nimi sajim.

Rumunski zwonkowny minister wótrje přećiwo Madźarskej rěcźał

We wutornischim pohedźenju rumunskeje komory so wjednik madźarskeje mjeńschiny w rumunskim žejnuje pschećiwo wobkhadźenju s madźarskej mjeńschinu hórschesche a na to pokasa, so su so wschitzy pschiźituschniszy madźarskeho ludu se schulow, wucźbnych městnow a sastojnstwow wuttóczili a so so madźarska rěcź z rumunskeho jarjadnistwa posahubuje. Swonkowny minister Titulescu wótrje sapschimny a rjekny, so je madźarska mjeńschina stajnje hnědo njeměra. Madźarska je so pschećiwo wustawje Swjatka ludow pschescheła, hdyž so njeje sankcijam pschećiwo Italskej pschisamkła. Rumunska je swólniwa, pschi Dunaju je wschitkimi statami hromadze dźěłacź. Madźarska pak tute pospyty pschezo znowa pschekaźuje, dołeli chze tyhazkětne kralowstwo wobnowicź. To pak, tak rumunski swonkowny minister rjekny, jenje njemóže mózno być.

Njeměrna Grichiska

Grichiski lud w nětcźišich dnjach runje telko **wo** powschittkownej amnestiji rěcźi kaž w žiwojim cźasu wo kralowym nawrócźe. W ludu so pschezo bóle na strach pokasuje, kiž ludowej jednoće s tym hrosy, so so tež republikanizny schcźuwarjo se žiwojeho **khłostanja** wuswobodźa. Kaž so z Athena powě, maju so w Grichiskej sajo wschitke politiske strony dowolicź, jenož niz kommunistiska strona. Wenzelos je psched nowinarjemi prajił, so so nochze do Grichiskeje wrócźicź. S jeho nadawkom wostanje, so „zwjazodnu Grichisku" wutwori.

Kak Brasilska přećiwo kommunismej wojuje

Hnydom po poražanju kommunistiskeho fóźła je brasilske knježerstwo razsaje pschećiwo kommunistam zakrocźiło. Policija je wjele tyhazy wozbowow je wschech stawow a powolanjow pschepytała, pola kotrychž su so pozdźi ke kommunistam a druhim radikalnym lewizarjam dokładne swěźile. Mjes sajatymi běschе 22 **wukrajnych agitatorow.** Tutych tak rucze kaž mózno z Brasilskeje wuwjesu.

Policija je zyle njenapadnje postupowała, so njeby žaneje kedźbnosće sbudźiła. Podhladnych ludźi je wona **w**

Nowe namjety k wotstronjenju zwady mjez Italskej a Abesynskej

Italski pósłanz w Parisu Cerutti je schtwórtk wospjet franzowskeho ministerskeho pschedsydu a swonkowneho ministra Lavala wopytał. Jeho wopyt běschе krótki ale diplomatiisy wulzy ważny. Kaž so z Parisa powě, **je Laval hižo žrjedu wjeczor italskemu pósłanzej poslednje namjety jendźelskeho a franzowskeho knježerstwa sdźělił.**

Tute namjety njewosnamjenjeja žadyn krutny a hotowy plan. Wone su zwjetscha namołwjenje a namjetowanja, so by Mussolini njeby wot wscheho sporzatka planej pschećiwjał. Namjet je poslednji pospyt jendźelskeho a franzowskeho knježerstwa k dojednanju s Italskej, pschi kotrymž so dawa hižo žrjedu dopoldnja, hdyž běchu so lódma wupokóźiłe, sajo samkle, tak wulki běschе sa nimi sajim.

Italskej je pjeca namjetnje, so by Abeźynskej kruch Eritrejskeje s pschistawom Asjabom wotstupiła, a krajinu, kotraž tutón pschistaw s Addisom Abebu swjatsuje. Mjes tutymaj městomaj na žo pod finanzownym nawjedowanjom a dohladowanjom ruczе żelesnja natwarichcź. Abeźynska dyrbi sa to Agadeniku zsuk Italskej pschewostajicź; w Tigrejskej provinzy a pola Harrara maju so mjesny po dojednanju postajicź. Mjesce Aksum a Adua dyrbitej pak so jasno Abeźynskej wrócźicź. Sbytna Abeźynska ma zyle njewotwisna wosiacź.

W Parisu žo nadźijeja, so Mussolini tutemu pohledu njemóžemy derje mylicź, so je so tuta nadźija tak lohko a hładzy dopjelni.

Generala de Bona w Romje swjatočnje witali

Italski general de Bono je so schtwórtk wjeczor z rańschcze Afriki do Romy wrócźił. Statny sekretar w kolonialnym ministerstwje Lessona běschе jemu do Neapla napschećo dojeł. Na dwórnischcźu w Romje Mussolini wophodnjo generala witasche. Psched dwórnischcźom běschе so wulka hyła luda shromadźiła, kiž generala de Bona z wulkim wyskanjom witasche.

W Londonje so Hoarowe zetkanje z Mussolinijom wotcekazuje

W Londonje je so hamtźy wosjewiło, so jendźelski swonkowny minister sir Samuel Hoare na žiwojim wóczerjowscziskim dowolu runa wotpohled, so s Mussolinijom setkacź. Swonkowny minister pak pjatk wjeczor abo sobotu rano do Schwajzarskeje puczuje najprjedy do Parisa poleczi. Tam budźe so won s Lavalom wótrjeczowacź. Wobhonjeni statnizy su pschesyłowdżeni, so so ministraj tež wo petrolejowej sawjerje sa Italiju wuprajitaj. Hačrunjej minister Eden swonkowneho ministra w Londonje sastupuje, so won tež na pohedźenju wubjerka wózmocnjacych 12. decembra w Genfje wobdźěli.

Jendźelske wójnske łódże Srjedźozemske morjo wopuščeja

Italske pschesze, so by so jendźelske wójnske łódźstwo w Sčrjedźozemskim morju pomjenschiło, so někto sdźěla dopjelnja. Londonske nowiny pišaju, so najwjetschej łódźi jendźelskeho wójnskeho łódźstwa, bitwiskaj łkschiżakaj „Hood" a „Renown" se schtyrimi łanicźkanni na dźěkacz dujowe s Sčrjedźozemskeho morja wujědźetaj, so bydlitaj zwjeczowaloj. Hdyž so tute łódże sajo do Sčrjedźozemskeho morja wrócza, druhe jendźelske wójnske łódże pojedu zwjeczowacź.

Ńich wobydlenjach, w korčmach abo też mydom na drózy sajata. Knježeŕstwo sakońske wukazy pschihotuje, ſ korčmiŕi ſo postaji, so maju ſo wschitzy pschiſtajenzy ſjawnych mešťmoſcjow, kiž tu ſo k tajnym organiſazijam dźerzeli, ſmydom ſ dźela puschczéjcz.

Kommunistiſkeho doweŕnika w Brasilskej zajeli

W brasiliſkim měſcze Sao Paulo je policija ſowjetſkeho Ruſa Igora Dolgorukkeho ſajała. Dolgoruki jako pozwědnik mjes Moſkowſkimi komintrami a wjednikom brasiliſkich ſdźělarjow Prešeſkom dźělaſche. Wón běſche poruczność dóſtał, ſo by dźeławoſej nowoho brasiliſkeho ſowjetſkeho knježeŕſtwa kontrolloval, kiž měſcze ſo po poradźenym kommunniſtiſkim puču ſałožeŕ.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 6. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Bosy k njebju hić wjacy přinjeſo, hač so
w ſkleńčanym wozu do hele wjeſć. Přiſłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 735, hygrometer minuſ 2, naſwyſchſcha dnjowa temperatura 4 ſtop. cźoplotu. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, najniſcha temperatura w nozy 2 ſtop. cźoplotu. — Bychcezo hiſchcze niżina zyłu połnóżnu Europu pſchikrywa. Jeje kromy hiſchcze hač do naſchich končin doſahaju. Nad Atlantiſkim morjom nowa niżina k ranju cźehnje. Wona wěſcze ſaſo ſymniſchim wětram puć ſalehnje, kiž tu ſo ſ Połnóżneho ľodowego morja hižo hač do wjeczorneje Europy dobyła a ſo teŕ hač k nam roſſcherſa. Wone pak ſo trochu ſhrěja, pſchedy hač k nam pſchiſcźahnu. Tola budźe powſchitkownje trochu ſymniſcho a mjerſinjene bliſko. Pſchi nětkuſchim njeſtałnym położenju w powětrju njeſtajne a njewěſte wjedro wobſtupowamy. — Jutſje ſobotu ſtołmikło 7,47 hodź. ſtehadźa a ſo 3,55 hodź. ſkowa. Měſacź ſtehadźa jutſje popołdnju 1,43 hodź. a ſkowa ſo rano 4,36 hodź.

Wuhlady na wjedro ſa jutſkiſchu ſobotu: Mało pſchemjenjenja.

— **Wčerawſchi ſacźmnjenjeniſte ſwučowanje.** Hdyž wčera wjeczor we 8 hodź. na haju ſtupiwſchi Budyſke dróhi a domy wobkedźowachmy, dyrbjachmy ſ pſchipóſnaczom ſwěſcźicź, ſo je ſo wobydleŕſtwo po namokwjenju měſta pſchi ſacźmnjeniſkim ſwučowanju jara diſziplinowane ſadźerźało. Jenož tam a ſem po zyłom měſcze běſche hiſchcze ſwětleſchko we wokně widźeć, kotreż ſo ſe někotre mjeniſchiny tehorunja ſhubi, tak ſo bě hač na někchto mało ſwězow zyły Budyſchin do cźemneho ſawalene. W cźaſu wot 8 hač do 3/4 9 hodź. drje mějachu powoſy, koleſarjo atd. hiſchcze drobnu ſwěcu. Też běchu někotre namełe, wošebje pak dwórniſchcźo, jaſtwo hiſchcze wobſwětlene. Sajtmawy běſche pſchi dospołnym ſacźmnjenju města a zyłeje wokolíny napohlad, hdyž běchu ſo wſchě ſwěcu ſhaſchate, ſ Pětrowſkeje wěže, na kotruž běchu ſajtupjerjo města, wójſka, ſtrony atd. ſaſkił, ſo hyšchu wot tam prawy wobras wo ſacźmnjenju dotali. Zyła krajina, taž dalokož wóčko ſahaſche, bě we ſpołnej cźemnoſcźi, jenož ſignalowe lampy żeleſnizy „żelechu ſwoje cźerwjene ſwěcźko do kraja, a we wulkej ſdalenoſcźi ſabłyſkny ſo ſwěza ſo k Budyſchinej błitzajcych autow. Wjes běše bě ſo ſwučowanje dospołnje poradźiło. To ſo teŕ ſ powołanoje ſtrony wuſłyſchny. Też pſchi dospołnym ſacźmnjenju njebě wobkhad na dróhach pſcheſtał. Po hkownej Drježdźańſko—Lubijſkej dróſy jěſdźe cźe auto ſa autom, bjes tóždeho ſwětła. Po żeleſniſkej cźarje cźahi dospołnje jěſdźachu. W dźiwadle a tinach ſo hrajeſche dale a wot wonkach ſo ſdaſche, łaž by w tutych domach njebyło żiweje duſche. W korčmach knjeſeſche wjeſełe żiwjenje. Wot wonka pak ſdźěwa ſchtó ſchto pytnu, ſo ſo piwo wuczepuje. Po 1/10 hodźin ſo ſaſo někotre nadróſne ſwězy ſaſwěcźichu a w 10 hodźinach bě ſacźmnjeniſte ſwučowanje, prénje w Budyſchinje a naſchej wokolinje, bjes dwěła pak derje poradźene, ſo ſkónczyło.

— **Wuſtajenja němſkeje knihi.** Sſrjedu wjeczor w 6 hodźinach ſo w měſchczańſkim muſeju we wuſtajeniſtej měſtnoſcźi wuſtajenja němſkeje knihi wotewri. Po hudźbnym ſawjedźenju pſchitomnych wokrjeżny kubłaŕ Ritter poſtrowi a pokaja na wulke nadawki, kotreż ma dobra kniha w tſećim knježeſtwje dopjelniś. Hamtaŕ Lehmann, kotryż w mjenje dźěłoweje fronty rěcźeſche, pokaja na to, ſo ſu knihi też mjes dźěłacźerjmi dźeńſa hižo derje ſawjedźene, a ſo dźěłacźeŕ cźim dale cźim bóle ſa dobrej knihu żada. Knihowník dr. Marx ze dlěſchej narěcźi na rozdźele mjes dobrej a hubjenej knihu pokaja. Hubjene knihi dyrbja ſo też ſ knihownjow priwatnych ludźi wotſtronicź. Na to pſchitomnych po wuſtajeniju pſchewodźeſche. Sarjadniży ſu ſa kóžde powołanje ſběrku knihi jeſtajeli, tak ſo kóždy wopytaŕ wuſtajeniju lohko ſpóſnaje, kotre knihi ſo ſa njeho najlěpje hodźa. Też na ſchpatne knihi ſo pokaſuje. Mjes nimi namakamy wjele ſpitſowacźelow, kotrjž ſo w ſaſidźenych cźaſach wjele cźitachu.

Přichodnu njedźelu:

Dźeń jenohorńcźeje iěźe!

— **146 737 hriwnow pſchiběranja nalutowankow na Budyſchcźi nalutowańi.** Pola nalutowanje města Budyſchina je ſo w měſacu nowembru w 3069 dźělbach 339 321 hriwnow na nalutowańi ſapołožiło a ſo w 1746 dźělbach 192 584 hriwnow wupłacźiło. Potajkim je ſo 146 737 hriwnow wjacy ſapłacźiło hač wupłacźiło. W tutej ſummje ſtej ſtare a nowe lutowanje wopſchiſtajej. W nalutowakni 41 635 kontow wobſteji, na kotrymž maju nalutowarjo 13 476 647 hriwnow dobrych. — Wobkhod ſakkeje krajneje twarſkeje nalutowańnje w Drježdźanach, kiž tudomna nalutowańnja ſobu wobſtaruje, je ſo wopſtet poſłepſchił. Tak je ſo w měſazonjaj oktobru a nowembru t. l. ſa ſtyła 50 000 hriwnow wuarſkich lutowańſkich ſrěcźnjow ſ tutej ſławnej twarſkej nalutowańniu ſhotowiło.

— **Wošebita pſchiłoha.** K dźeńſkiſchemu nałożenju położiłchmy wošebitu hodownu pſchiłohu tudomneje firmy Franz Schneider a Schulze na Kamjentnej haji.

— **W kapale Franziſkanow w Budyſchinje na hłej.** Borbory budźa njedźelu na ſwjedźenju podpjerjenja ſwj. Marije 3/7 hodź. prénja Boża miſcha, we 8 hodź. ſwjedźeńſka Boża miſcha ſ préhowanjom a ſe ſcźěhowanym ſadraſcźenjom. Wjecźor we 6 hodźinach ſwjedźene pożohnowanje.

S **Małeho Wjelkowa.** Stawniſke powěſcźe ſa nowember 1935. Narodźenja: 26. 11. Kryſtina Kirchnerez we Ratarjezach cźo. 21d, dźowka kubłarja Fridolina Kirchnera. 4. 11. Günter Wolfgang Seyfried w Cźemjerzach cźo. 8, njemandźelſke dźěćo. — Wumrěli: 20. 11. Pawoł Wjedrich Barthel, Mały Wjelkow, 75 lět ſtary, miſionar na wotp. — 14. 11. hyn poliſajſkeho hłowneho ſtražnika Pöntzſcha ſ Małeho Wjelkowa. — Sſo ſwěrowachu: 4. 11. Jan Jurij Krömmila ſ Hodźija ſ Hanu Margaretu Helmiz je Jidowa. — 26. 11. Jan Mattar Schubert ſ Cźemjerzi ſ Helenu Theklu Jiſu Pattkez ſ Cźemjerzi.

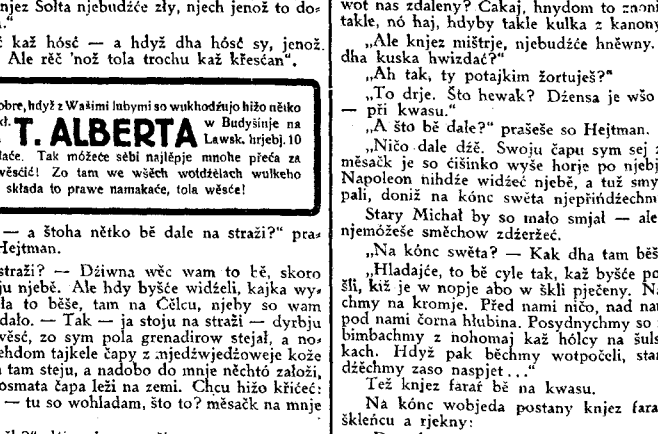
S **Bješez.** (Houtwa.) Saníźenu ſrjedu bě na naſchich honach houtwa. Szyła ſo 29 ſajazow poſteli, pornjo 43 w łoſchim tźeje.

S **Rakez.** (Pomjenowanje.) Pomoznemu wuczerjej Brühla je miniſter ſa ludowe wukubłanje ſa njeſtajneho wuczerja pomjenował.

S **Lubija.** Wokrjeżne burſke dny w Lubiju ſu dźeńſa pjatk a ſobotu w Lubiju. Na tutych wokrjeżnych dnjach, na kotrychž ſo wječnji burſay wjednizy a wjeſcy burſay hamtarjo ſeſidu, budźe ſo wošebje wo druhej wupłodźeńſkej bitwje jednaś. Krajny burſki wjednik Körner ſam do Lubija pſchijědźe, ſo by tu na ſjěźe portcźał.

S **Kamjenza.** Wokrjeżny burſki dźeń Kamjenzſkeho wokrjeżneho burſtwa budźe ſrjedu 11. a ſchtwórk 12. dezembra. Na tutym ſjěźe wobdźěli ſo też krajny burſki wjednik Körner.

S **Kamjenza.** Pokładnika wokrjeżneho ſwjaſka, Erwina Bergmanna ſu dla pſchekſchiwjenja wjeſcheje ſummy pjenjes ſajeli. Wón je ſa někotre lěta ſ pokładnje gmeinſkeho ſawěſcźeńſkeho ſwjaſka, kotruż w cźeſtnym ſaſtoiſtwje ſaſtarałche, pſchekſchiwjenja ſkuſił. Jako po wunowiſchim cźaſu jeho jednanje dla ſdźěhnjenja tuteho

K 100letnemu jubilejej nemſkeje żeleſnizy.

Dźěł wulkeho ſcźěnoweho wobraſa wot prof. Heinricha Helma na ſkhodach němſkeho muſeja w Muichowje, na kotrymž ſo wotewrjenje prénjeje żeleſniſkeje Nürnbergſko-Fürthſkeje cźary pſchedſtaja. Měſchczanoſta Binder ſ prawa wunjeſe ſtjawu, mjes tym, ſo direktor Scharrer ſe ſaſtupjerjom knježeŕſtwa, ſ knježeŕſtwowym preſidentom ſe Stichhauerom (w uniformje) rěcźi. Hiſtoriſku lokomotivu „worjoł“ wodźeſche Jendźelcźan Miſſon.
(Scherl, Bilderdienſt, M.)

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po cźeſkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

26] (Pokračowanje.)

„Haj to pak smy, spytali, haj“ — wobkrućeše Wićaz.

„A što dha sće tak spytali?“ skušowaše jeho Hejtman. „Powědaj nam nješto, Kudźela!“

„Hdy bych wam wšo powědać chcył, to by mi hač na sudny dźeń dosahało. Nó, ale nješto malo drje mózu.“

Kudźela pohlada do ſkleńcy (hač do poł), zapře ſo z khribjetom wo ſcźěnu, přitłóči tobak w dymcy a powědaše tule historiju: „Tak, nětko pak poslúchajće. — Wěſće, to bě za wulkeho Napoleona, za Napoleona Wulkeho. Wón přijědźe wšón zmjerzły na sankach wot Bereziny — a Rusojo přihnachu so za nim, a my z nimi, k Wownjowej, wěſće, hdźež je tón přiběh stał, k Cźélcej. Wón hiſće tam přeco leži w Śprjewi a pózera ludźi. Wěſće dha też, hdźe to je, „na Cźélcu“?“

„Ty 'noż powědaj dale“, honješe Hejtman, my wšak wšo wémy.“

„Tón 'śće też do Cźélca wěŕi“ pomysli sej Sowa. „Haj, su tola ludźo hłupi na swěće.“

„Jónu w nocy pósłachu mje na stražu“, předźeše Kudźela, swoje pasmo dale — „ zo bych kedźbował, hač njepřećel njeńdźe. A na tajku wysoku skalu mje tam stajichu — nó — Manjowska wěža, to je porajo njej kaž žaba pornjo baćonej.“

„Kudźela, njełži nam!“ hrožeše jemu Šołta z porstom.

Kudźela zejmny sebi kosmatu čapu. „Wšo je čista wěrnosć! Dundr njewzał. Ja słowćka njejsym přidał. — Knjez Šołta njebudźe zły, njech jenož to dopowědam.“

„Hósć kaž hósć — a hdyž dha hósć sy, jenož dale . . . Ale rěć 'noż tola trochu kaž křesćan“.

Je jara dobre, hdyž z Wašimi lubymi so wukhodźujo hižo někto sebi wukł. **T. ALBERTA** w Budyšinje na wokna Lawsk. hrjebj. 10 wobhladaće. Tak móżeće sebi najlěpje mnohe přeća za hody zwěsćić! Zo tam we wšěch wotdźělach wulkeho składa to prawe namakaće, tola wěsće!

„Tak — a štoha nětko bě dale na straži?“ praſeše so Hejtman.

„Na straži? — Dźiwna wěc wam to bě, skoro k wěrjenju njebě. Ale hdy byšće widźeli, kajka wysoka skała to běše, tam na Cźélcu, njeby so wam dźiwno zdało. — Tak — ja stoju na straži — dyrbju wam powěsć, zo sym pola grenadirow stejał, a nošachmy tehdom tajkele čapy z njedźwjedźoweje kože — tak, ja tam steju, a nadobo do mnje něchtó załoži, a moja kosmata čapa leži na zemi. Chcu hižo křićeć: Wer da? — tu so wohladam, što to? měsačk na mnje hladaše.“

„Měsačk?“ dźiwachu so wšitcy.

„Haj, měsačk. Skhadźeše runje a załoži do mnje. Tak wysoko běch sej zależał.“

Wšitcy so do smjeća dachu; jenož Sowa so zapyri a dyri z pjasću wo blido.

„Dźerźiš mi hubu, hólčisko! To sej wěriš přeće mnu prajić? Wěš dha też, kak daloko je měsačk wot nas zdaleny? Čakaj, hnydom to znaniš. Hdyby takle, nó haj, hdyby takle kulka z kanony . . .“

„Ale knjez miſtrje, njebudźće hněwny. Njesměm dha kuska hwizdać?“

„Ah tak, ty potajkim žortuješ?“

„To drje. Što hewak? Dźensa je wšo dowolene — při kwasu.“

„A što bě dale?“ praſeše so Hejtman.

„Ničo dale dźě. Swoju čapu sym sej zběhnył, a měsačk je so čišinko wyše horje po njebju snował. Napoleon nihdźe widźeć njebě, a tuž smy dale stupali, doniž na kónc swěta njepřińdźechmy.“

Stary Michał by so mało smjał — ale nětko so njemóžeše směchow zdźeržeć.

„Na kónc swěta? — Kak dha tam běše?“

„Hladajće, to bě cyle tak, kaž byšće po wosušku šli, kiž je w nopje abo w ſkli pječeny. Nadobo běchmy na kromje. Před nami ničo, nad nami njebjo, pod nami čorna hłubina. Posydnychmy so na kromu, bimbachmy z nohomaj kaž hólcy na šulskich ławkach. Hdyž pak běchmy wotpočeli, stanychmy a dźěchmy zaso naspjet . . .“

Też knjez farař bě na kwasu.

Na kónc wobjeda postany knjez farař, přimny ſkleńcu a rjekny:

„Dowolće nětko, zo bych při tutej radoſtnej składnoſći nješto słowow prajił.“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

wosta wotkrycj hrožesche, wuzi pjenjezy wokrjeżneho wosta k tonu, so by pschekschiwjenja wurunak. Pschi tym hnydom lepichu.

S **Kulowa.** Autowe njesboże sta žo žrjedu popoldnju hedakolo hosćenza w Němcach. Na dompuczu ſ Mikowa we wutach wobkhodnik se žadom ſ Kulowa se žwojim wosom mosche do Čžornego Halschtrowa sajedže. Wós žo žyle wobschkodži. Wobhedžeŕ so hrani. Nimo teho žo dwě wone, kotrejž we wosu žedžeschtej, se schkleužu žylnje zrěschtej.

S **Klětneho.** Jutsje žobotu položa wumjeńkarku Rosinu Mičkez ſ Klětneho do rödneje semje. Wsche 96 lět stara a jako šwěrna Seerbowka noschesche hlischce herdže žerbsku drastu. Bě ſ najstarschej wobhdlerku nasche wsy a zyleho Rósbórskeho wotrjesa. Pschi pożledach narodninach, kotrež lětsa w januaru wošwjeczi, bě jej wjele sbožopschejcow wuprajilo. Krajna rada jej pjenjezny dar a kwěczel ſ wjeśnjanosti pschepodacz da.

Domiſniski wjeczor delnjoserbskeje Maczizy.

Pschichodnu njedželu pop. w 3 hodźinach budże we Swakaczej hoschzenzu w Bórkowach domiſniski wjeczor delnjoserbskeje Maczizy. Na programmje žu žerbšći schodnoschk, ludowy a thorowy spěw pod wjedniſtwom lnjeła kantora Jordana, rezitazije, djiwadła a ludowe reje. Wschitzy pschecželjo delnjoserbskeho luda žo wutrobnje na tutón wjeczor pscheproschcja.

Se **Shorjelza.** Wječera schtwórtk pschiňdže na drózy mjes Shorjelzom a Seidenbergom motorſki koleſaŕ se Schönberga hiſchcze njenateje pschiczinny dla do njesboża. Dokmy žo na kromje drohi se žwojim motorſkim kolesom ſtetazeho kamjenja. Koleſaŕ wjerhny žo na dróhu a tolo šame slecza daloko pisches hrjebju na polo. Sanitzna kolonna w Seidenbergu jeho k lekarjej dowjesy, kotryż czežke itschaženje moſnowy swěſczi. Lekaŕ jeho do Seidenbergskeje thorownje pschevoda.

S **Budyschina.** W Michalskej zyrkwi rano ¼8 hodź. Boże wottkasanje, žerbſke: farař Tiſcher, dop. ½9 hodź. Boże wottkasanje, němſke: farař Tiſcher; ¾10 hodź. žerbſka Boża žłužba; ½12 hodź. dźěczelkomschenje. — Schtwórtk pop. w 5 hodź. adventska nutrnosć w Khelanje, wjeczor ½9 hodź. w Jenkezach.

S **Mikowa.** (Zyrkwiniske.) **Druhu adventiku** njedželu budże ſa dźěl wšu, kotryż do Khrjebje žłužba ½8 hodź. žerbſka ſpowědź a ½9 hodź. žerbſka Boża žłužba.

Přilopk

Wožobowy wós mjes dwěmaj nadróſnymaj želeſnizomaj. Dwaj morwaj a jedyn ſranjeny.

Sčrjedu popoldnju ſajědže na Ranſtádſkim kamjeńtnym puczu w Lipiku auto mjes dweju wosowu nadróſneju želeſnizowu. Pschi tym žo wós ſapali. Dwě wožobje ſo mortschtej. Jena ſo hrani. Njesboże ſta ſo krótko do 6 hodźin. Wožobowy wós wujedže ſ wrotow, ſo by do ſmutskowneho wosta dale rět. Když bě wós nadróſne kolije dospět, hrabny jeho wós nadróſneje želeſnizy, kotryż tehorunja do města Přilopſche. W ſamſnym wokomiku pschijědže nadróſny cžah ſ ciary cjo. 25 a hrabny auto ſ druheje ſtrony, tak ſo nabobo mjes woběmaj wosomaj težeſche a ſo dospolnje rozbi. Pschi tym žo wós ſapali a žo hacz na želeso ſpali. Wosowy wjednik žebi nohu ſtama a dyrbješche žo do thorownje dowjesć. Druhaj žobujědžajaz we wosu ſo doczita ſpaliſchtaj. Puczowazy we wosomaj nadróſneju želeſnizow pschi tym do njesboża njepschiňdžechu.

Radio

Sobotu, 7. dezembra žłyschi ſo:

Königswuſterhau'en: Nimo ſnateho wschědneho programma: 6,30 wjeſkety rańſchi konzert. 11,40 ſa burow. 12 pschipołdnjſchi konzert. 14 wschelakoſcze. 15.30 hespodarſki tydźeńſki pschehlad. 16 pišane popoldnjo. 19 ſabawny konzert. 20.10 rejwańska hudźba.

Lipſk: Nimo ſnateho wschědneho programma: 6.30 rańſchi konzert. 7.30 ſa burow. 11,45 ſa burow. 12 pišany konzert. 16 pišane popoldnjo. 20,10 pišany konzert.

Hižcze ważne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,10 wulki wjeczor wschelczſinow. Hamburg: 20,10 operetta „Jeje wuſokoſcz, rejwarka“. Stuttgart: 20,10 wulki pišany wjeczor. Mnichow: 20,10 ludowa hudźba.

Budyske ſtawniske powěſce

ſ dnja 5. dezembra 1935.

Narodźichu žo: 3. 12. Měrczinej Waltarjej Klingerej, želeſnikemu dźěłacerjej, ſyn. — Hermanej Kutzej Bretſchne'derej, měſchczanſkemu aſiſtentej, dźowka. — **Korli Oskarej Moritzej** Hermannej Wolterſdorfej, juſtiznemu pſchiſtajenemu, dźowka. — 4. 11. Guſtawej Lotharej Lehmannej, juſtiznemu pſchiſtajenemu, dźowka. — Jurjej Korli Probſtej, ſyn.

Wumrěli: 4. 12. Helena Ema ſwud. Opitzowa rodź. Kummerez, bjes powołanja, 77 lět ſtara. — Marja Hannelora Wolterſdorfez, dźowka juſtizneho pſchiſtajeneho 1 dźeń ſtara. — 5. 12. Elſa Marhata Handrikowa rodź. Huhnez, mandźelſka knihiſchćerſkeho maſchtra, 30 lět ſtara. Thomas Kalb, dejeſći maſchtr ſ Radworja, 46 lět. —

Mandźelſtwo pſchipowědźichu: 5. 12. Pawoł Rudolf Wicźas, ſchofer ſ Amaliju Hanu Mäſerej, domjazej pſchiſtajenej, wobaj w Budyſchinje. — Wilhelm Kaiſer, podkowaŕ w Altenburgu ſ Helenu Johannu Domaſchkez, pſchedawarku w Budyſchinje.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 6. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,265	100 čěſkoſł. krónow	10,265
100 ſwajc. frankow	80,46	100 franc. frankow	16,365

Barlinſka burſa, 5. dezembra. Burſa žo pschi pschewažnje krućzijſchich kurſach wotewri, dokelž burſowni wobkhodnizy ſ powołanja pod ſaćzijſchćzom ſe ſpokojenjom pschijataje rěcze dr. Schachta we wukubłańſkim kurſu němſkeje džěłoweje fronty k nowonakupjam pschiſtupichu. Publikum pak žo na nakupjach njewobdźěli, tak ſo bě wobrot dale poměrnje mały. Na rentowych wikach běsche cžicho. Też wožebitych pohibow na wukrajnych rentach wczera njebě. Stara wójnſka pożczonka wo něſchto mało popuſchczi.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na Barlinſtich žitnych wulkowikach žo wobkhod w měrnych kolijach pohibuje. Dowos ſe ſtrony rataſtwa je žo ledma powjeſchił, tak ſo žo poſticzenja lohko wothwaja. W Barlinje ſamym žo pschez ſajo dobre drużiny pschenicy wožebje žadaja a tež młynjy w Porhynſkej pschenicu bohatu na łepiku pytaju. Rožka žo lohko w provinzy wothwa. Barlinſke młynjy žu najſkerje hiſchcze ſ rožku derje ſaſtarane. Njekontingentowane chlěbowe žita žo ienoſ hrěda poſticzeja a lohko žo wothwaja. Pizowańske žita žu cžežko dostacz a maja dale krute płaczišny. Dobre drużiny jeczmjenja ſa piwarńcze a induſtriju, njejſu-li žadanja pschewulke, žo tehorunja bjes cžežow łamješczeja, hrěnje drużiny žu ſanjerodźene. Na mukowych wikach žo pschenična muka žylniſcho wobkhodźuje.

Wežera płaczejche w Barlinje zentnaŕ

pschenicy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožči R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jeczmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8.10 hr.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenica 9,75 hr., rožka 8,20 hr., jeczmjeń, nałetni 8,95 hr., wowſ 7,70 hr., pschenična muka 18,25—21 hr., ržana muka 12,25—12,50 hr., pschenične wotruby 6,50 hacz 7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,50—4 75 hr., žkoma ſkótna 2,75 hr., žkoma k ſaſtanju 2,75 hr., butra 76 pj., proſzata 10—19 hr., huſy, punt 1,15—1.20 hr., kał, běły 8 pj., kał, cžerwjeny 10 pj., kał, žydrojty 30—60 pj., łoboda, jědźna 15—20 pj., zybła 10—15 pj., ſelerij, dula 10—30 pj., krěn, punt 70 pj., morchej 8—10 pjenjezkow.

Wiki w Lubiju.

Pschenica 9,65 hr., rožka 8 hr., nałetni jeczmjeń 9,80 hacz 10,40 hr., nałymſki jeczmjeń 8 25 hr., wowſ 7,70 hr., běrny 2,90—3,40 hr., žyno 3,90—4,20 hr., žkoma, ſ maſch. młócz. 2,25—2,50 hr., pschenična muka 16,80 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pschenične wotruby 6,60 hacz 6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra, ½ punta 75 pj., twaroh, punt 25 pj., kał, běły 6—8 pj., kał. cžerwjeny 10—12 pj., karoty 8—10 pj., łoboda, jědźna 10—15 pj., kał, žydrojty, ſchtuka 15—60 pj., kolrabi, ſchtuka 5—10 pj., porej 10 pj., kał, tšiſaty 13 pj., zybła 10 pj., tomaty 35 pj., ſołotej, kerčžk 8 pj., radiſki, walcžk 8 pj., jabłuka, punt 15—35 pj., měrnik 15—30 pjenjezkow.

Wiki w Khodźebuſu.

Mjaſo, howjaſe, punt 70—90 pj., mjaſo, cželaze 65 hacz 90 pj., mjaſo, ſkopjaze 0 80—1 hr., mjaſo, ſwinjaze 70—90 pj., jeja, ſchtuka 10—11 pj., butra, punt 1,40 hr., twaroh 25 pj., lany wolij, litr 1.40 hr., liny, punt 1.40 hr., ſchcžuki 1 hr., karpy 85 pj., hołbje, młode, ſchtuka 50—90 pj., kury, žiwe, ſchtuka 50—60 pj., khapony, žiwe 40—60 pj., kołrabi, ſchtuka 15—20 pj., morchej, punt 8 pj., łoboda, jědźna 20—25 pj., kał, žydrojty, ſchtuka 40—60 pj., kał, cžerwjeny 10—15 pj., kał, běły 10 pj., kał, wirſingowy 15 pj., ſołotej, kerčžk 5—10 pj., měrnik 20—25 pj., krěn 50 pj., radiſki, walcžk 10 pj., zybła 10 pj., kulrepa 5—8 pj., běrny, zentnaŕ 2,90—3,20 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka, punt 30—40 pj., worjechi 45—65 pj., worjechi, lěſne 45—60 pj. — proſzata 7—10, 11—15, 16—20 hr.; běhaći 25—35, 36—45, 46—65 hr. Wobthod bě hubjeny.

Płaczizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	5. 12.	4. 12.		5. 12.	4. 12.
Pšenca	206,0	206,0	owjes	—	—
rožka	169,0	169,0	wicka	13,7-14,2	13,7-11,2
rečmjeń now.	223-230	223-230	wródre luniny	8,50-9,00	8,50 9,00
ječmjeń, nat.	—	—	žołte luniny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	ſeradella	—	—
kukurica	—	—	repa, wosuſk	—	—
pšenč. muka	25,85	26.85	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	rech. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11 73	11,73	běrni. kruški	8,60	8,60
rżane	11,50	11,50	ſymo, 50 kg		
repa 100 kg	—	—	rżana ſłoma		
troch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšenč.		
lane ſymjo	—	—	wowſowa		
pjeluški	17,5-18,5	17,7-18,7	ečna		

Płaczizna za pšenu za wupłodźerja 8: 196.9 9: 197.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 165.0 9: 17 .0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 162.0

Płaczizny rěznego skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

5. decembra 1935 Płaczizny po centnaru a hriwnach

Skótne drużiny a wozjamjenjenja:

Celata: 504

Najlepše kormjene celata wot cyca	67 –72
Srěnje kormjene celata wot cyca	58 66
Snadnje wuwite	54 58
Najšpatniše	48 54

Sakas dowoſa ſa němſke bankowki.

Wobaraze naprawy pschejcžiwo potajnemu pschenjeſenju naſchich bankowkow do wukraja. Wječera je žo ſ wobſchirnym wukaſom, kotryż hnydom mój prawa nahu, kotrež wos němſkich bankowkow do tukraja ſakasaſ. Hacžrunje je žo hižo dawno ſakasałe, němſke bankowki do wukraja wuwoſowcz, je žo w poſlednim cžaſu na zakładze njeſakonſkeho wunjeſenja bankowkow do wukraja poſticzenje tutych we wukraju jara ſeſnyniłe. S tym wumjeſene bankowki we wukraju w kurſu ſpadnychu, ſchtož ſaža k temu wjedźeſche, ſo wukrajni kupzy němſkich towarow žwoje płaczenja na něm lich exporterow měſto ſ denjami abo na puczu ſtatneho treſlicženja ſ němſkimi bankowami płaczachu. To k temu dowjedźe, ſo Němcza ſa wumjeſene twory trěbne dewiſy njedoſta. So by žo tutemu ſjawnemu poſchkodźenju němſkeho hoſpodarſtwa ſadźiwałko, je knježeſtwo ſa nuſne měło, k dotal hižo wobſtejazemu ſakaſej wo wumoh bankowkow do wukraja, też wumoh naſchich bankowkow do tukraja wudacz, ſ čimž ma žo wužicze ſ njeprawom wumjeſenych bankowkow ſnjemožnicz. Tute naprawy měnu ſamu na žane waſchnje nékaſ njepotrjechja. Po ſakaſiſim puczu nabyte bankowki, žu kaž hacz dotal, we wukraju polnohódne.

Potuńſchenje ſidźnych tukow ſa khudſchich wobdźerjow.

Naprawy, kotrež je knježeſtwo ſa potuńſchenje ſidźnych tukow ſa khudſche wobdźerſke worſchty cžiniło, ſo w měſazach januaru, februaru a měrcu 1936 w dotalnym rozmjerje pschewjedu. Sakładne wotrěſli žu na ſelencz papjerje ſ wodowym ſtamjeſchkom cžiſchczane. Wobſahuja jaſo 3 ſtatne potuńſchcžiſke wupiſma A, B, kaž też wopiſmo ſa margarinu. Też žu žo w poſlednim cžaſu jednanja ſ južnej Amerika wo dowoſu ſmjerſlego mjaſa ſ wuſpěchom wjedźe. Na ſakładže tutych wujednanjow ma žo ſ tym liczicz, ſo budże žo wot ſpočatka januara 1936 dobre ſmjerſle mjaſo we wjetſchim rozmjerje do Němſkeje dowožowacz.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ a za nawóſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Někotre wobrazki mjesyknajnehu wojowanja w Londonje.

Prěnje originalne wobrazki wo mjesyknajnym němſko-jendźelſkim kupaniſkim wojowanju w Tottenhamje, ſ kotrychž je jasnje ſpóznacz, kak rjekowſky žo na woběmaj ſtronomaj wojowaſche. S lewa na prawo: Muſtwa nahnjuja na hrajniſchczo, prědku wjednikaj muſtwow Schczěpan w lěwo a Hapgood; prěnje wrota ſa Jendźelſku, podarmo bě žo Jakob cžiſnył, kiž bě wopraudźe najdóle ſmuſtu mjes ſmuſtymi, wohnjowa ſzena; nadběh na němſke wrota. (Planet 2, Atlantik. Deutiche Preſſe Fotozentrale, M.)

Čo. 2 Pjatk, 6. decembra 1935

Rjane hodowne dary w najwjetšim wubjerku

štrykowana drasta • štrykowane wobleki • štrykowane lacy jaki • štrykowane komplety • pulovry • štrykowane bluzy westovry • bolerosy • Berchtesgadanske ješki • šale • rubiša • čapki • štrykowane kłobuki a kapički • štrykowane suknje kholowy • gamašowu drastu • Kübelowu štrykowana drasta • holčacu a hólčału hotowu tkaninowu drastu • nohajcy trikotažo • wołma za ručne dźěło a štrykowanja • potrjeby za najmjeńšich • šórcuchi • spódnje suknje • krawaty • ruksajcy gamaše • slé • drasty za zwučowanje • sportowe nohajcy • zoki • zwjeršne košle • spańska drasta • žiłdźane šaty • zoški za ski a sport a pjaseški • walkowane rukajcy

Wobkedźbujće našu dekoraciju!

Wilhelm Bartelmus

nohajcowy, wołmowy a trikotažowy specialny dom
w Budyšinje na Kěžorskej dróze 11

Něšto wěrne je na tym

hdyž kupcy praja, zo činja Wegenerec stupnje wjesele, přetož wone derje sedźa, su elegantne, dobreje kajkosće a płaćizny hódne

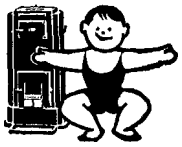
Wulki wubjerk w filcowych a wjelbłudo kosmičkatych domjacych stupnjach

SCHUH Wegener

prjedy Kristeller

w Budyšinje na Bohatej hasy 29

Čisto němski wotrjadny wobkhód

Zwučowanje
też na
zymskim ranju

Prjedy bě pře zyma, nětko tepja so

BALDUR

kachle za 10 mjeńšin a po zwučowanju so rjenje kofej pije. Dyrbi pola Was też tak přijomnje być? Poradźimy Wam rad

železowy dwór
Miessner
na Žitnych wikach

Dobre čehnje k sebi!

Herzens-wünsche erfüllen!

Žonjace nohajcy

wołma . . . 2.35, 1.75, 1.50
wołma, platěrowane 0.75
mako 0.95, 0.45
mako, mošaty . . . 1.15
wum.-žiłdźane, płóšl, 1.95, 1.25, 0.95

Žonjace šlypry
wumělsko-žiłdźane
móšate 1.95, 1.35, 0.95
žonjace košle
trikotowe 1.75, 1.45, 0.95
spódnje šaty
z wum. žiły 2.50, 1.95, 1.75
z nuttka móšate
1.95, 1.50, 0.95

W rjanych darjeńskich zawalkach
garnitury košlow a šlyprow
z wumělskeje žiły abo z wołmy

Wulki wubjerk! Nizke płaćizny!

Schaaf

na Bohatej hasy 20
na Dźiwadłowej hasy 1

Přiwzaće!

Wołoženješke mustry

Jedyn praji druhemu

ze časnikar Hebold derje poradźi!

Tam też nadeńdźeće dary w dobjenkach a časnikach wšěch druhich we wulkim wubjerku a njezabudźće, k dospołnemu zonu stužetaj pjerjećnjej ke kluči wot HEBOLDA.

Fritz Hebold časnikař w Budyšinje na Serbskej hasy čo. 6

Dary, kiž kóždeho zwjesela!

Brennabor jězdne kolo abo moderne wobswětlenje kola, też njezabudźće za hospodu čople Žimacu mašinu

Kupujće we wotrjadnym wobkhodźe. Tam so Wam derje a płaćizny hódno posłuži.

Richard Kieschnick
wobkhod z motorskimi kolami
na Hošic hasy 17

Za mužow

Nócne košle
šawle košle
sportne nohajcy
štryk. lacy slé, šantka
předkošlički barch. košle
krawaty pulovry
rukajcy zwjeršc.
košle, normalne
kholowy

A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Za dźěći

Nócne košle
čapki jački
šlypry rukajcy
spódn. šaty štryk. jaki
spód. suknje štrykw. lacy
kholowy pulovry
normal. wobleki
barch. košle
drasty, slé

A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Kedźbu!

šijace mašiny jenož **120** hr.
zapołčiwe . . . . **135** hr.
z rukowanskim wopisanom
39 cm šimace mašiny
. . . . jenož **11.75** hr.

DKW-Lebelt
w Budyšinje
Zwonkowna Lawska hasa 30

Buncle
Dźełańske črije
Drjewjańcy

Willy Sommer
w Budyšinje, Serbske hrjebje

Za žony

Bluzy
šórcuchi
drasty, šlypry
pulovry rukajcy
spańske wobleki
spódnje suknje
nohajcy spódnje
jaki, suk- nje, płóč-
liw. somot nócn. jaki
nócn. košle štryk. jaki
štrykowane štawty atd.

A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Dary k hodam

wot

Schneider & Schulze
w Budyšinje
Kamjentn. hasa 13

Přiloha k čistu 284

SERBSKE NOWINY

Pjatk 6. decembra 1935

Swjaty Mikławš w legendach a ludowych přiwěrkach

Spodźiwne tušo leži nad tydźenjemi, kiž hodownemu zwjedźenjej pschedchadźeja. Je to cząs wjeselebo a słóžneho wočakowanja, hu to dny lubych potajnosćow.

Do tutoho hodowneho pschedwjesela stupi postawa swjateho Mikławscha. Niż jenoż pola nas, też w druhich łonczinach na'cheho kraja a druhich krajach je 6. hodownik zwjedźeń dźěći, prošca tuchi mali drje we wschelakich rěčach, tola w samym wobsahu:

„Luby zwjaty Mikławscho,
Pschinjeseš jenoż dźěćom to!
Wulžu njech tam běhaja
A zwjezy mi nakupja."

Kak mamy zwjedźeć roskožowacź, so je zwjaty Mikławsch tajki pscheczel dźěći? Legenda wo tutym zwjatym nam to rozłoži: Sa cząs kěsora Konstantina w 4. stołetu běše wón zjawy jako biskop w Myrje (w Małej Azji). Jónu w hodownym cząsu knježeschе w tutym měsce wulki hłód. Wołeče je cherjachu dźěći pod nim. Pschi wšeho biskopa dźěrjaze hubjeństwo hłuboko bolesche. We dopomnječu na bóžske dźěćatko w Bethlehemje wša wulki měch na ramjeni a kupi w jenej pjekarni zatyk a hrazle, so by j nimi wuhłódnjene zołoti našwjećił. Możemy zwjedźeć radosćź wobdarjenych pschedstajićź.

Hischcze dalscha podawizna powěda žo nam wo zwj. Mikławschu a dźěćoch: Jónu pósła wožebny muž ſ wotlinu zwojeju synowu do Myra k biskopej, so by w jeju pósłownosć. Pschindźeschtaj nozy do města a sawadźischtaj do jeneje hospody. Hospodar pak bě nahrabny cźłowjek, kotremuž pjenjezy, kiž hólzaj pschi zwěri měješchtaj, do woczow łakachu. Hdyž młodaj spaschtaj, jeju mjeločo sadaji a wurubi. S nětkajkim sjewjenjom zhoni biskop wo tutym njeskutku. Dźěsche k hóstnikemu korcźmarjej a porokowaschе jemu mordaństwo. Njedočink padny sastrózeny a pokutnje k jeho nohomaj. Zswjaty pak wobroći žo modło k Bohu a psches wschehomózneho buschtaj hólzaj sazy zniwaj.

Zwontkowny napohlad, pod kotrymž Mikławsch na pschedwjeczoru 6. hodownika abo na dnju zwanym po kraju krozi, nima ſ cźesczejehódnej postawu biskopa zwjetscha niczo cźinicź. Kak žo wuzamy a tak pschiwdźe, so Mikławsch husto jako rumpodich pschiwdźe abo pschewodźany wot tuteho hróžneho towarscha? — Stare nahlady naschich pohanskich pryjedownikow žo tu jewja. Krucze wšzacznu na zwojej pohanskej wěrje. Mudrje zapschimnychu tu kschesczańzy pózłozo a niesniczichu hrubje stare nałožki, ale wobdachu je ſ kschesczańskim mantlom. Po pschiwźrkach naschich pryjedownikow dźěsche symska bohowa po kraju. Tuta trjebasche někoho, kiž ji puesi pschihotowasche. To zwjezy wusmoli „rumpodicha", njebojaceho muzjskeho. W nim žo napodobni postawa po Mikławschu. Schtoż je nam na nim dźensa napadne — mjenujzo tolsty kožuch, rjeczas abo paš wokoło bjedrow, hruby nakhridźernik abo měch se žylnym žochorom, krute schtórnje — tak drasczachu žo někdy naschi pryjedowniżu w symje abo hdyž žo w tym cząsu na puczowanje podachu.

Kaž někdy rumpodich bohowazy pucź pschihotowasche, tak je dźensa puczubrał sa Bože dźěćo. Pod wsiwom muschom, kiž jich ke kschesczaństwu wobroczichu, bu ſ pohanskeho rumpodicha kschesczanski Mikławsch. Dźěla někto w słužbje kschesczaństwa. Kaž někdy pósłoso Boži pschi swojich wopytach zwjezy swěsczichu, schto zu wot kschesczańskeje wěry sdźerżeli, tak prascha žo zwj. Mikławsch w prěnim rjedźe, hacź mója paczerje spěwaczź. Hakle potom zwoje dary wudźěla.

Schto je zwjaty Mikławsch pschinjeseł? (Atlantik, M.

Serbski koncert w Poznanju

Hižo pisachmy, zo budźe 9. t. m. serbski koncert w Poznanju. Nětko je nam możno, sobuskutkowacych a programm tutoho koncerta zdźělić. Koncert budźe wječor w zali swj. Měrcina, sobuskutkuja: Měšany khór towarstwa „Harmonija", dirigent prof. Marjan Weigt. Solistka (sopran) Anida Tomkiewiczowa z Poznańskeje opery. Husle: Klara Kaufusowa. Smykowy kwartet: knjeżna M. Paškjot, A. Dusinski, J. Rakowski a A. Roezler.

Programm je sćěhowacy:

1. a) Wrót do Serbow. b) Wulki stysk. c) Wišnje (měš. khór).
2. a) Při kolebcy. b) Burska (husle).
3. a) Serbska zemja. b) Wosud (sopran).
4. Ze serbskeje hole (smykowy kwartet).
5. a) Četa nazyma. b) Wodnička (sopran).
6. a) Serbska. b) Na zelenym brjóžku (husle).
7. a) Madleniny Jutry. b) Reje w meji. c) Dobra rada (khór).

Teksty su zwjetša M. Nawkowe, někotre wot dr. Muki a J. Skale. Hudźba: B. Krawc.

Cyrkwinske powěsće

2. njedźela adventa, 8. hdownika 1935.

S **Budyschina.** Krajnoyrkwinske sjednoczenstwo. Njedźelu rano we 8 hodź. zhromadne wuznawanje Božeho wotkazanja w Marijinej a Marcźinej zyrkwi. Zhromadźiny w Budyschinje: Njedźelu dop 1/11 hodź. zwjasć dźěći; wječor w 7 hodź. ekklasichowy wječor (Ulloth). Wutoru wječor 1/9 hodź. zwjasć młodźiny sa młodźenzow. Srjedu wječor 1/9 hodź. zwjasć młodźiny sa młode holzn, Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisa hodźina (farar Schneider). — Zhromadźizny zwonka Budyschina: Njedźelu pop. 1/3 hodź. w Semizach (adventska zwjatoczńoscź), w 3 hodź. w Rosnowdezach, póndźelu wječor we 8 hodź. w Dobruschi, wutoru wječor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje, srjedu wječor we 8 hodź. w Zyzach, schtwórtk wječor we 8 hodź. w Budeschczach, pjatk wječor 1/8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźina sa zeny: Wutoru wječor we 8 hodź. w Semizach a schtwórtk wječor we 8 hodź. na Zidowje.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. ſerbska spowědź, dop. w 9 hodź. ſerbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa mišijonstwo na dwórnischczach. — Wutoru wječor w 7 hodź. ſerbska adventska nutrnosć pola Pgaelez w Dubrawzu. — Schtwórtk pop. 1/3 hodź. towarstwo ſerbskich wowkow (adventska nutrnosć).

S **Budestcz.** Rano 1/8 hodź. smjeje farar Böttger němsku spowědź, **farar Bóžy dop.** 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. ſerbske kemschenje. Sbérka sa mišijonstwo na dwórnischczach. Pop. 1/3 hodź. dźěćikemschenje ſa wschitke dźěći. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evangelska słužba młodźiny ſa holzy na farje. — Wutoru pop. w 3 hodź. smjeje farar Bóžy w Hornjohórzanskej schuli adventske kemschenje a na to Boże wotkazanje, w 4 hodź. němske adventske kemschenje a na to Boże wotkazanje. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisa hodźina pola Duezźez w Kóslach. — Pjatk pop. 1/6 hodź. smjeje farar Njemcz ſ Wjelezina němsku spowědź.

S **Budyschinka.** Dop. 1/9 hodź. ſerbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbérka sa mišijonstwo na dwórnischczach. Dop. 1/12 hodź. dźěćikemschenje ſa mjenjsche dźěći. — Wumrěła: Hulda Karolina swob. Müllerowa rodź. Strickerez, wobydlerka w Pschiwóźigach, 79 lět 6 mjezazow a 10 dnjow stara.

Jutře dźeń narodneje solidarity!

Cyły lud wopokaże ze swojim woporom, zo je jena wulka zhromadnosć!

S **Bukez.** Rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. ſerbske kemschenje, kotremuž žo dźěćikemschenje pschisamknje. — Wumrěła: Theresija swob. Ssokolina rodź. Wünschez, wunjeńčarka w Rachlowje, 89 lět 10 měź. 27 dnj. stara.

S **Hodźija.** Rano 1/8 hodź. ſerbska spowědź, dop. 1/9 hodź. ſerbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Wječor w 6 hodź. biblisa hodźina ſ Božim wotkazanjom w Kobliczanskej schuli; wječor 1/8 hodź. biblisa hodźina ſ Božim wotkazanjom w Bolborczanskej schuli. — Pjatk 13. hodownika pop. 3/4 hodź. ſerbska spowědź ſ adventskim kemschenjom.

S **Hrodźischcza.** Rano we 8 hodź. ſerbska spowědź se zwjatym wotkazanjom, dop. w 9 hodź. ſerbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa dwórnischczowe mišijonstwo. — Schtwórtk wječor w 7 hodź. němska adventska nutrnosć.

S **Huczinu.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, 1/11 hodź. kemschenje sa dźěći. Sbérka. Pop. 1/4 hodź. evangelska słužba młodźiny žo wobdźěli na žlebowej hrě w Klusichu. — Srjedu 11. dez. wječor we 8 hodź. ſerbska adventska nutrnosć, pjatk 13. dez. wječor 1/8 hodź. biblisa hodźina sa młodźinu. — Potkowana: 2. dez.: Johanna Margareta Helešchez, domjaza pomozniza ſ Hliny, 17 lět.

S **Khwaczij.** Rano 1/8 hodźin ſerbska spowědź, dop. 1/9 hodźin ſerbske a w 10 hodź. němske kemschenje, wobeje je sbérka sa dwórnischcź. mišijonstwo. — Schtwórtk wječor 1/8 hodźin adventska nutrnosć w ſerbskej rěcźi.

S **Klukscha.** Rano we 8 hodź. ſerbska spowědź ſ Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. ſerbske kemschenje, 1/11 hodź. dźěćikemschenje. — Pop. 1/5 hodź. zwjatoczńosć ſ Ochranowskej žłobowej hru; ju wuwjedźe evangelska młodźinska słužba w Budyschinje. Sastup darmo, tola so pschi zyrkwinskich durjach dary sbéraju ke kryczu wudawkow.

S **Kotez.** Dop. w 9 hodź. ſerbske kemschenje ſ cźitanjom předowania (wosadny kantor). Póndźelu wječor we 8 hodź. w Kotezańskim hoscźenju wosadny zhromadźiny wječor ſ rospravu wo němsko-schpanskim evangelskim burstim zjiwjenju w dźensnischej Schpanskej se zwěstkowymi wobrasami (duchowny Melnhof ſ Madrida).

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. ſerbske kemschenje, 1/11 hodź. dźěćikemschenje. — Pop. w 3 hodź. adventski zwjedźeń w zyrkwi: „Hodowne spěwy w advencźe" (posawniski khór we Lupoji). S tym so wosada hischcze raz wutrobnje pscheprosycha.

S **Malescez.** Dop. w 9 hodź. němske kemschenje. Sbérka sa dwórnischczowe mišijonstwo. Dop. 1/11 hodź. Boża słužba sa młodźinu, pop. 1/3 hodź. adventska zwjatoczńosć sa kschesczijanju zónšku słužbu pola Schekwanez. — Wutoru wječor w 7 hodź. ſerbska adventska nutrnosć pola Kunatez w Dobroschczach.

S **Minokola.** Rano 1/8 hodź. ſerbska spowědź ſ Božim wotkazanjom, dop. 1/9 hodź. ſerbske a w 10 hodź. němske kemschenje, 1/12 hodź. dźěćikemschenje. Pop. 1/3 hodź. ſerbska adventska nutrnosć ſ Božim wotkazanjom we Wjeselu pola Maischerez a w 4 hodź. w Lipicźu pola Bartkez. — Wutoru pop. w 4 hodź. adventska zwjatoczńosć Adolfsto-Hescan'skeje kschesczijanskeje zónšcze słužby we Lomschanskim hoscźenzu. — Srjedu wječor we 8 hodź. adventska zwjatoczńosć Minakal'skeje zónšcze słužby w Minakal'skim hoscźenzu. — Pjatk pop. w 4 hodź. ſerbska adventska nutrnosć ſ Božim wotkazanjom w Pšowjanskej schuli.

S **Niesweczidla.** Rano we 8 hodź. ſerbska spowědź, dop. w 9 hodź. ſerbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka sa dwórnischczowe mišijonstwo. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći. W 4 hodź. zyrkwinu konzert: „Boža wóla" wot Josefa Haa'a, spěwany wot mješanego khóra spěwneho towarstwa mužeskich wuczerjow hromadźe ſ mješchczanskim hudźbnym orchestrom. — Srjedu w 5 hodź. ſerbska adventska nutrnosć je spowědźu pola Sperlingez w Khakowaje. — Schtwórtk w 5 hodź. tohorunja pola Schneiderez we Wulkim Pschezdrjenju. — Pjatk w 4 hodź. němska, w 5 hodź. ſerbska adventska nutrnosć je spowědźu pola Pětschez we Luježu.

S **Nebarsch.** Rano we 8 hodź. němske kemschenje, dop. w 9 hodź. Boża słužba sa młodźinu a wesadu, dop. 1/11 hodźin ſerbska spowědź. Sbérka dwórnischczowego mišijonstwa.

S **Porschcz.** Rano 1/8 hodź. ſerbska spowědź, dop. 1/9 hodź. ſerbske kemschenje. Sbérka sa mišijonstwo na dwórnischczach. Dop. w 10 hodź. rosrěczowanje ſ konfirmowanej młodźinu. Dźěćikemschenje w Porschczach w 10 hodź. ja mjenjsche dźěći. Pop. 1/3 hodź. ſerbske kemschenje a Boże wotkazanje w Poschczanskej schuli. — Pjatk dop. 1/9 hodź. ſerbska adventska nutrnosć w zyrkwi. — Wumrěł: Korla Willy Domsch, skalar w Porschczach, 38 lět 10 mjezazow a 1 dźeń stary.

S **Rokez.** Dop. 1/9 hodź. němska spowědź, w 9 hodź. němske kemschenje a 1/11 hodź. Boża słužba sa dźěći. Pop. w 3 hodź. ſerbske kemschenje (se spowědźu) w Komorowje, pop. 1/5 hodź. tehorunja w Strózi. Wječor we 8 hodź. adventska zwjatoczńosćna słužby młodźiny (posawniski khór zhromadnje). — Póndźelu rano we 8 hodź. rańsicha nutrnosć. — Wutoru wječor we 8 hodź. słužba sa młodźinu (holzy).

St **Ssitcpche.** Rano we 8 hodź. ſerbska spowědź ſ Božim wotkazanjom, dop. 1/10 hodź. ſerbska Boża słužba. Ssmjertny kěrluch ſo spěwa za Khrystiana Paula, wumjenjarja w Sstepom. Pop. 1/4 hodź. ſerbske kschesczenja. W 5 hodź. ſerbska Boża słužba je spowědźu a ſ Božim wotkazanjom pola Harbeloz we Wulkim Djéwinje.

S **Wósprosk.** Dop. 1/10 hodź. předowanje, sdohom po lětny zwjedźeń tudomneho Gustav-Adolfskeho zónšk. towarstwa zhromadnje (farar Meinhof ſ Madrida). Dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje: „Zwjesnje evangeltowarstwa zhromadnje (farar Meinhof ſ Madrida). Sbérka. Pop. w 4 hodź. na Tšelerni załožesći zwjedźeni a adventska zwjatoczńosć Gustav-Adolfskeho zónšcze towarstwa je zwjedźesćikim pschedhonschkom knjeza duchownego Meinhofa ſ Madrida a ſ pschedwjedźenjemi dźěći.

S **Wóschlinka.** Rano we 8 hodź. ſerbska spowědź, dop. w 9 hodź. ſerbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka.

S **Wulkich Sdzorow.** Dop. w 9 hodź. ſerbske, 1/11 hodź. němske kemschenje, 1/12 hodź. dźěćikemschenje; wschitke Boże słužby we Wulkich Sdzarach. — Schtwórtk wječor 1/8 hodź. ſerbska biblisa hodźina w Mucźowje.

Tajki pór bunclow

dostanu kóždu hodowničku

stupanje z wušork. a filcowej a kožuši pódnu 2,25 2,65

Stupanje za dom, z pjenšom. jara rjane modele 2,75 3,25

Stupanje z praweje wewčeje koże, mjechka a jara čopła 4,50

Bl ne nowošce w čo'ych dźěłacych domt. stupnjach

Dźěłace gumit. škórnje 3.75 hr.

Rozwrjta **Mahr**

w Budyšinje na Žitn. wikach

Wučomcu,

kotraž serbscy rěči i wjac do šule njechodźi, přistajimy k 1. haprjeli 1926. — Jenoš pisomne poskićenja zapodajće na

MODOWY DOM
Alphons Schauseil
W BUDYŠINJE

Wužitny hodowny dar

šeslongi
couch, sofy
mokindne matrace
sedlu wšěch druhjin

po tunich płaćiznach pola

A. Zimmermann

meblowa polstrowarnja
na Wulkej Bratrowskej hasy 3
Njedźelu wotewrjene!

Lěharnje
Kuchinje
Jědźernje
Jednotl. meble
Pólstr. meble
we wulkim wubjerku
w porta ilrmy

Fritz Schulze
Před Sulefsk. wrotami 2
(Lehmannec młyn)
Samsna sedlarnja
Přijimam mandźelske
požčonki

Nolowe a wildowe štrikrywy, cardiny, rollowy, tunjo

Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Žwonc. Lawskeł h. 10

Hodowne cigary

tunje a dobre
w bohatym wubjerku, derje wotležane
kupiš też lětsa zaso
ienož pola
E. Simona
w Budyšinje w Serbskim domje

Wobswětlenja kołow

6 woltowe, kompletne wot 5.— hr.
Gumijowe nałoženja. Wobruče wot 1,60 hr.
Přiležniki za kola. Jězdne kola.
poskića
Gebr. Thomas w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 16

Pónoje

k pječenju husycow ze Gelthainskeje wohnjokrut emalje, ze šlitom worcła a železa, nónoje za pražeńjejuški poskića
železnowa wikowarnja
Voigt w Budyšinje na Znutř. Lawskej hasy 5

Wjesele čini hodown. pječenje

hdyž sće dobre pječenske přidatki bjerśe

předewšěm dobru muku

najlěpši wuběr 0.25
dooru 000 muku. . . . 0.32

rjane sultaniny

wosobje wulke 0.58
wuhrane 0.44
sultaniny . . . 0.35 a 0.30
k rěz. krutv Korsika citronat 1.20
wosobje dobry citronat . . 1.10
wšmitko předewšěm

wulke tolste mandle

mozne 1.50, 1.20, 1.10
jěrke 1.3⁰, 1.1⁰
Vanilia / Zimmt / Rum-Aroma
pječeński prošk / citrony

Otto Sachse

Makulaturu

(je to hišo počišćana papjera)
wotedawa w kóždej mnohosći
Serb. knihafnja w Budyšinje

Rad witane hodowne dary

w mydłach, wonjadłach, Kölnskej wodźe, wodach za myce hłowy, kaž też wěc toiletowe srědki namakaće w kóždej płaćizne a we wulkim wubjerku pola

frizéra za žony a mužow
Paulick w Budyšinje, Bohata hasa 29
w „Kristellerec domje"

Rěču serbscy! Na wotewrjenych njedźelach je mój wobkhod za poskuženje wotewrjeny.

Mantle

DRASTY — TKANINY
za žony a dźěći we wulkim wubjerku

kupuješe přeco płaćizny hódno

pola
Otto Hartmann
w firmje W. Häcker, w Budyšinje na Žitnej hasy 7

K hodownemu nakupjenju

poskićam wšu potrjebu za dom a kuchnju / Wobswětlenja za mlinu, płun a petrolejum

Richard Sommer přjedy W. Hoppe
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 20
(znapřeča čěłozwučowarnje) Telefon 2626

Wužitnje darić —
rěka prawje darić!
a my přinjesemy we wšěch wotdźělach
žonjacu, mužacu a dźěćacu hotowu drastu
po ludowych płaćiznach. Tohodla so wupłaći, naju wulki wubjerk sebi wobhladać!

Woblubjeny hodowny dar:
Bleyle štrykowane drasty

Konfekcijowy dom
Hellwig & Schönbohm
Njedźelu wotewrjene! w Budyšinje na Bohatej hasy 19

Za hodowne blido

Za žony: Copłe spódnje šaty, nohajcy, rukajcy, barchenty, šórcuchi, trěnja, ložowe płachty, blidne přikrywy. **Wšu potrjebu za serbsku drastu!**

Za mužow: Zwjerśne košle, krawaty, rukajcy, šawle, nohajcy, slé atd.

Za dźěći: Wjele praktiskich darow.

W znatej kajkosći.

Arno Kube
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 12
Serbske posłužowanje!

Sportska lacy, dźěłańske lacy, mužace a žonjace pulovry, štrykowana drasta a jaki za žony, copłe spódnje kholowy, zoki, nohajcy, rukajcy, walkowane zoki, pjasćowe rukajcy, šeniljowe rubiśća a sawle we wulkim wubjerku pola firmy

Otto Oßwald
w Budyšinje :::::: na Kamjentnej hasy čo. 17

Rjane hrajki!

Popkace garnitury přijimamy wšě narunanske dźěła, hłowy, stawy, rucy, nohi, peruki, stupnje, nohajcy, drasty, lacy wobleki najtunso. Popši we wulkim wuběrku a we wšěch płaćiznach.

Hrajki, domjaca potrjeba **M. Pfuhl** na Zantkowej Lawskej hasy 6

Su-li Waše črije roztorhane

přindźće je hišo do **wulkoćewcowanje na Žitnych wikach čo. 11** znajpreća „Złotoje hwězdy" a „Mlokowego dwora"

Alfred Gnichwitz

Dobre reelne a tunje nosinžowanje. Na nódnowanje móže so dołoženje!

Žimace mašiny

ze zubłěatym běhom, w kolesow. domje

Fuhrmann
w Budyšinje na Hornječerkwi hasy 10

Ruče dźěła

wam wěsće gnodohace a nowožane. Přindźće k nam

Günther
na Žitnej hasy čo. 9

Na poł sućelna podsobna **kruwa**
je na před. w Kamjenjej čo. 1 c pola Radworja

Alphons Schauseil
w Budyšinje
Znaty wobkhod za serbske mody
Njedźelu wotewrjeny

K pječenju popriancow

Kardamon, Cejlon rymt, mište nalki, mlěty muskatowy worjech, ingwer, muskatowy kwět, popjet, Hirschhornsal, Pottasche, hofowu mšku, nopriancowu korjenku, wunrowe sajtosće, kaž wšě druhe fisiny

Thauer, w Budyšinje na Sukelnskej hasy 20
Sobotu stan a korjenjanski na Hłownym torhošću

Cehceće-li derje a tunjo kupić

dyrbiće pola firmy **König**

Elegantne kupjac —

žonjace mantle, 65.—, 58.—, 46.—, 36.—, 28.—, 16.—
mužace pistry, derje sedźace 78.—, 65.—, 56.—, 45.—, 36.—
copłe jopy, też cyle wobleki
dobre kosmičkate . . 48.—, 42.—, 36.—, 24.—, 16.—, 13.—
kemšace wobleki, naša wosebitosć w dobrych tkaninach po nizkich płaćiznach

štóž lubuje wulki wubjerk
štóž chce derje a tunjo kupić
přindź njedźelu k firmje

König na Žitnej hasy 4

8., 15. a 22. decembra mamy wotewrjene!

Drastne tkaniny

Mantlowe, kostumowe, sukniace a bluzowe tkaniny - Židy za niewjesćinske drasty.

Soty . . . . . wot 78 pf. | Pol-lama . . . . . wot 95 pf.
Płodźiwy somot . . . . wot 9.- mk. | Cworniana tkaniny . . wot 95 pf.
Drastne flanelle . . . wot 68 pf. | Bluzowe barchenty . . wot 68 pf.
Tkaniny za spanske wobl. wot 5 pf. | Zbytki . . . . . jara tanje!

wosebity wobkhod za drastne tkaniny **REIMANN** na Hošće hasy čo. 29 při Pósty'im namješće

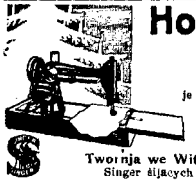
VOBACH - přitrěžki. Prošu wobhladajće sebi wukł dne wokna!

Herbert Krietsch
w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 18

Klankace wozy a klanki
Wobrazkowe knižki
Wuštwańske kašćiki
Hrajki a spisy za młodź.
Kinowy, parne mašiny
Železnicy, awtowy
Twjerdźizny a wojaki
Čumpańske konje, tříkoła
Sněhaki a sanki

Konjace, skótne, wowce, zhibadłowe nožicy, třihańske česaki, točenja, wupotjedźenja, narunańske dźěła pola firmy . . .

Wilhelm Hein
Solingske wórcłowe twory
na Sukelnskej hasy čo. 16

Hodowny dar

kiž wjesele čini,
je **SINGER**
Nr. 201 oder Nr. 88
Němske dźěło
Twórnja we Wittenberku, Potsdamski wokrjez
Singer šijacych mašinow akcijowe towarstwo
filiala w Budyšinje na Bohatej hasy 14 Tel. 2285

Mantle - Drasty - Tkaniny
PAUL OTTE
w Budyšinje - Róžk Hłowneho torhošća

Na hodowne blido

Lederol mantle
Zymske jupy
Kordowe kholowy
Kožane sukn. kholowy
Polšk'rnje
Dołhe škórnje
Pjasćowe rukajcy

Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju

Wojerske wěcy

G. Jilgen
na Kotołskej hasy 4
Telefon 2637

Na dobru škleńčku mina

dobru pojědź a rjany přebytk přeprošuje Was

Küttnerec winarnja
w Budyšinje na Hauensteinskej hasy

Budyske wobkhody

su wotewrjene
njedźelu 8., 15. a 22. decembra
wot dop. 11 hač do wječor 6 hodźin

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a ćišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 285 | Budyšin — Sobotu 7. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Ministerski president Goering w Hamburgu rěčał

Pichi swojim statnym wopyće w Hamburgu je ministerski president a general lětarjow Hermann Goering pjatk wječor pschi wulkej manifestaziji w Hanseatiskej hali rěčał. Najprjedy ministerski president **nadawki nowego stata rozpominajsche.** Tu jedna so wo natwarjenje zyle nowego stata, kiž cyłaj bjesnadžitosće a haněby skónči. Samer je jasny: **Němska dyrbi swoje město na słónčku sadžo dostać.**

Wěso je hischcze dołhi wobcežny puć k tomu. Wjele je so hižo dozpěło. Wulke praschenja dźenjaschich dnjow maju so najwažnischemu sakonjej podrjadowacej, kiž rěka, so starać wo lud a sawěsćiwy stat, w kotrymž bydlimy. Němcy su dyrbjeli sjwónjacy, so stej swobodu a cyłosć wězy, kiž so njedatej dźělićej. Wobronili smy so jeniczky tohodla, **so bychmy swětowemu a naschemu měrej słužili.** Pschiwołowjerny mjesynarodnemu dorosumjenju, a dokelž to cyłkownje ma žiwoje žamtne waschnja, swój žamtny synk a swoju žamtnu rěč. **S naschim brónjenjom smy so postarali, so so w mjesynarodnym dorosumjenju sadžo prawje słyschi.**

Wjednik je husto prajił, so nježdźimy sa dobywanjom, sa zuhym wobžedźeństwom, wobjebje pak žebi njepschejemy, so snadź druhi njedyrbjachu nadpadowali. Dźenja smy w cyłej žiwnych napjatosćejow žiwi. Bóh dak, so so napjatosć w Europie njeby ſ njewjedrom rozsyłała. **Němske statne kjezerstwo budże rozsumiś měr a žiwobu, žiwobu a cyłosć němskeho luda na kóždy pad schtikatcź a** sa njo **wukowacź.** W dźenšnischim cyłazu druhe ludy se sawisćeju na stejiskego Němskeje sphladuja. Wjednik se swojej genialnej politiku je němski lud sadžo se wschěch jeho putow wuzwobodźił.

Němska wojerska moz je žebi hobrske dźeło zadała. Wěso k tomu žurowišny sćežkscheja, kiž dyrbimy we wukraju kupowacź. Někto so prascha, hacź dyrbimy sa nasche bewizy rudu kupowacź abo druhe wězy. Pak kupujemy butru a wsdamy so swobodu, pak prózujemy so wo swobodu a wsdamy so potom butry. So smy so sa rudu rozsudźili, je sobu pschicźina njedostatka butry. W tutym swisku so ministerski president pschecźiwo zurkowarjam a pschecźiwo ludźom wobrocźi, kotliž chcedza ſ konjunkturu swoje dobytki cźahnyć. Pschecźiwo tajsim polizija pschikodnje njeſmérnje kruce sakrocźi.

Burzo a ratarjo pak maju so tak sadžerjeć, kaž je němski burski wjednik jich namakwił, so bychu zyłemu ludej k wuzitku byli. Schtož wo burach płacźi, to płacźi też wo wschitkich druhich stawach. Płacźiny so njeſmědža pscheměnicź, dokelž njeje možno dźěłacźerjam mzdy powjetschicź.

Słónčnje ministerski president Goering wo rosdźělu mjeſ humorom a schcźiwanzu rěcźesche. Hdyž běsche wón na schcźiwanje wěstych wukrajnych nowin pokasał, wón ludowy pschirodźinski humor nasp[illegible] a rjekny, so je njewažne, hdyž žebi lud wo něšto žorty powoda, **ale cźim rańsicho dyrbi so sakrocźeć, hdyž so spyta, se słowólnej propagandu a jdejtym schcźiwanjom dowěrjenje podrywacź.**

W swojim skónčnym słowje ministerski president wopisowaše, kak móža jeniczky charakterni ludźo lud wodźicź.

Stiehler wostanje dźěłowy dowěrnik za Sakssku

Kaž hižo pišachmy, je němski a pruski dźěłowy minister, dźěłowedowěrnika ſa jakiki hospodarski kraj stronjana Stiehlera do němskeho a pruskeho dźěłoweho ministerstwa powołał a jemu wjedniſtwo wotdźělenja IIIb pschipodał. Stronjan Stiehler pak słužbne dźěła dźěłoweho dowěrnika ſa Sakssku kaž dotal sobu wukonja. Wón někotre dny wob tydźeń w Barlinje pschebywa a so na pjatk a sobotu do Drježdźan wróći. W jeho njepschitomnosći jeho stajny sastupjeć dr. Binnewerg dźěła dowěrnistwa hamta sastawa.

Hodźowe programm za srjedźnu Europu

Cźěskoſłowakiski ministerski pschedsyda dr. Hodża je w žemje nadrobnje wo swojej politiku w ſrjedźnjej Europie rěcźał. Wón na italsko-abeſynsku swadu domopinasche a rjekny, so je nusne, so Cźěskoſłowakska ważnje politiku sbrowdneho bjesstrachа sa Europu sastupuje. Dr. Hodża Awstriisku a Madźarsku rozsudźażej sobudźěłacźerzy Mateje ententy mjenowasche. Jeju sdźěwanje ſ Italiſej, ke kotremuž je w běhu politiskeho wuwića dóschło, žada žebi swisk ſ Małej ententu.

Hodża žadasche, so bychu kraje ſrjedźnjeje Europy swoje wuhlody a wudźěłki žiwje mjeſ sobu samenjale. W tutym swisku won nannjetnowasche, so by so wěsty porjad do wudobywanja surowisnow pschinjeſł a so by k powschitkownemu hospodarskemu a słownemu sdźěwanju dóschło. Cźim lěpje staty ſrjedźnjeje Europy swoje hospodarstwo sorganisuja, cźim lóžo a lěpje so ſ Italiſej, Němſkej, Sowjetſkej Ruſkej, wjecźornej Europu a samórikimi krajemi dojednaju.

Schtož narodne mjeńschiny w Cźěskoſłowakiskej nastupa, Hodża rjekny, so je wono w pschesjesnesći je jakoſkimi a moralistimi winowatoſćemi cźěskoſłowakskeho stata rosrića. Demokratiska myſl je, kaž žebi wón mysłił, njepschepuschćenje wjasadło mjeſe wschitkimi europſkimi ludźiwami. Sudetsko-němska stronа pak nastupnje, so ſmě sa němsku ludowu ſkupinu rěcźeć. Ministerski pschedsyda psched tym warnowasche, so by so na cźěskoſłowakskej knježerſtwowej formje dwěłowało; faschismus a nazionalſozialismus njeſtej **wězy,** kiž so hodźitej do kiaja dowozowacź.

Słónčnje dr. Hodża hischcze na skerowu politiku Cźěskoſłowakskeje pokasa, kotraž so na pschecźeljstwo Maleje ententy ſ Franzowſkej a na ſwjazk ſ kowjetſkej Ruſkej jejerja. Pódła žylneho wójska, sa kotrehož wudospołnjenje so narodnej ſhromadźiznje hischcze trěbne nenuzety pschedpokoja, Hodża też moralniske pschihotowanje žadasche.

Lavalej so wospjet dowěrjenje wuprajiło

W pjatkownym pożedźenju w franzowskej komorje njeběsche wulkeho hoika pschi wurabźowanju wo wojowarskich swjazkach, kaž běsche so wocakowało. Napschecźiwnej stronje na prawizu a lěwizu so dojednalchtej a žebi to se sawdaćom rukow demonstrativnje wobkruchu.

Pjatk wječor komora ſ 351 hłosami pschecźiwo 219 hłosam Lavalowemu knježerſtwu dowěrjenje wuprаji. Po krótkej pschestawy sapocza wo sałonskich nacźiskach wurabźowacź, kiž běsche knježerſtwo komorje pschedpokojiło.

Prěnje wojowanje mjeſ lětadłami w italsko-abesynskej wójnje

S Addiſa Abeby so powsć, so italſky lětarjo na wschelakich měſtnach połnóżneje fronty žiwiſcho dźěłaju. Na jenym měſnje ſu schtyri italſke lětadła cźerjódku Abeſynjanow ſ bombami nadpadnyli a ſu dweju Abeſynjanow morili a někotrych raniſi. Na druhim měſnje blisko rěki Scetita je ſydom italſkich lětarjow něhdże 700 bombow dele cźiłko. Bomby pak njenaczjinichu wjeſeſcheje schkody.

W dołhowjecźornej Abeſynſkej ſu prěni króć italſke lětarjo do abeſynſkeho lětadła srahli. Italſky lětarjo so abeſynſkeho lětadła dohladachu, jako tuto lětarſtwa a telegrammy gouwernerej prowinzy Wolkaita njeſeſche. Italſcejo lětadło wuſlěkhichu, jako wono nad měſtom Dabatom, 50 kilometrow ſ połnocy wot Gondara, leżeſche.

Italſky lětarjo so hnydom sa njejpschecźeliſim lětadłom puſchcźichu. Tuto móżeſche pak hischcze w prawym cźasu pschiſtajiecź. Italſky lětarjo lětachu wokoło měſtna a bomby mjetachu. Tute pak lětadło njetrjechichu ani njewobſkodźichu. Ale někotre blisće twarjenja so do rospadankowo pschewobroczichu.

Hdyž běchu Italcejo wschitke swoje bomby dele sujetali, woni nisko lětowachu a ſe swojimi maschinskimi tšellami tšelachu. Tola też **so** sa nich njeměješche wuſpěcha, kaž Abeſynjenjo rospraſowaja. W Abeſynſkej je porjadnje sanitetiſke wotdźělenja k połnóżnej fronce ſcźelu. Pjatk ſtej so ſ Addiſa Abeby nowej wotdźělenj k rězu Setitej wupósłałej. W Addiſu Abebje so kóždu hodźinu wocakuje, so so w Tigreſkej abeſynſki nadběh sapoczinje.

Italscy bombowi lětarjo město Dessie nadpadnyli

Abeſynjenjo rospraſowaja, so ſu italſky lětarjo pjatk dopołdnja wot 8 do 9 hodźin wjele bombow na abeſynſki hłowny kwartěr w měſeje Dessie ſmjetali. Italcejo město ſ 9 Caproniſkimi lětadłami nadpadżechu a někotre sta bombow dele cźiſnychu.

Kaž so powsć, su bomby też amerikaniſki hospital wobſchkodźile, pódła kotrehož amerikaniſcy nowinarjo w ſtanach pschebywaju. Dwaj ſtanaj ſtaj so ſpaliłoj. Nowinny ſ Addiſa Abeby piſaju, **so je so w Dessie ſ bombami 32 wažobow morilo a něhdże 100 so ranilo.** Reuterez telegrafowarnja rospraſowa, **so je kżor pschi lětadłowym nadpadże w najwjetſchim ſmjertnym ſtrachu był.**

Italcejo město trójcy ſ bombami nadpadżechu. Krónprynzowy palaſt, w kotrymž kżor bydli, je so ſ bombami cźežko wobſchkodźił a ſapalił. Hačrunjež so dźeł hroda ſapuſći, możeſchtaj so kżor a krónprynz njeſranjenaj wukhowacź.

Abesynski kżor je generalnu offens vu přikazał

Rozpiſowaſ Londonſkich nowin „News Chronicle" ſ abeſynſkeho hłowneho kwartěra rosprawja, so je abeſynſki kżor pod dołhim telefonowanju ſe swojimi wójſkowymi wjednikami **generalnu offensiwu na połnóżnej fronce pschikasał.** S njej maju so Italcejo ſ Abeſynſkeje wuhnacź. Kżor chże, so bh so to stało, prjedy hacź nowy dešchcźowy cźaſ ſastupi. Něhdże 600 000 dobrych abeſynſkich wojakow je po puću do kraja pola Makalle.

Jako ſnamjo, so so offensiwa sapoczinje, je kżor dał prěni króć swój purpur-cźerwjeny wójſki ſtan pschiprawicź. Jeho połne lěhwo so blisko Dessie ſeſtoja. Kżorowy ſtan je hłowny kwartěr połnych wójſkow. Abeſynſki kżor chże pschi generalnym nadběhu na Italcejnow ſam roskasowacź. Offensiwa ma so po derje pschihotowanym planje pschewjeſeć.

Rikett so znowa do Abesynskeje nastajił

Snaty ſastupjeř amerikaniſkich petrolejowych ſajinzow Rickett, kiž běſche ſrjedu ſ Parisa do Roma pschileceł, je ſchwórik pschipołdnju w swojim priwatnym lětadle dale k ranju leceł. Najprjedy wón w Athenje posstanje. Rickett, wo kotrymž žebi mysłachu, so wón do Bagdada a posdźišcho do Addiſa Abeby poleci, wo swojim puczowanju a swojich wotpohladach njeje niczo praji. Wěso žebi mysłachu, so jeho puczowanje ſ konjeſejowymi planami w Abeſynſkej ſwisuje. Kaž je ſnate, běchu tute plany krótko do wuhnjerjenja wójny ſwjerčschcźale a wot teho cźaſa putajne wosłachu.

Amerika Japansku warnuje

Amerikaniſki ſwonkowny minister Hull je w swojim schtwórtkownym wosjewjenjom **psched połptami warnował, ſ kotrymž maju so ważne politiſke pschemjenjenja w połnóżnej Chinje dopječź, tiž bychu so frjećenjam a interesam Ameriki a druhich statow pschecźiwjałe.** Japaniſki njemjenowanowiſchi, Hull rjekny, so teſki połpyt **pschecźiwjenje namaka,** njech pschihnidże ſ wotkeſkłuli abo wot kohožkuli.

Hull napomni, so so Sjednoczene ſtaty runje kaž druhe mozy ſa wožiwd Chiny žiwje ſajimuja a tamniſche „njewschědne wuwjeze" jara ſwědomnje wobledźuja. W nětcźiſchim cźaſu, hdyž je ſwět połny politiſkeho njemjera, je kóżde knježerſtwo winowate, so ſo ſwojich mjeſy ſtatnych winowatoſćow kruce dżerži. Sjednoczene ſtaty połnóżneje Ameriki wſchitke mozy, kiž ſu frjećenje podpiſałe, proſcha, so bychu ſo jich dżerżałe, pschetož dowěrjenje a hospodarſka ſtajnoſć ſtej njeunóżnej, hdyž ſo frjećenja ſpěru njewobkedźbuja.

W tutych dnjach je też jendželſiſki ſwonkowny minister ſir Samuel Hoare w podobnym ſmyſle rěcźał. Japaniſke knježerſtwo je tutej rěcźi jako **warnowanje ſa Japanſku** ſrosumiło. Měrcźnik japaniſkeho ſwonkowneho ministerſtwa je na rěcźi ſwonkownemu ministrowi Jendželſiſkeje a Sjednoczenych ſtatow wotmołwił. S jeho wotmołwy wuſkhadża, so Japanſka wſchitke frjećenja wo Chinje a Dalekim ra-

nju tak wobkhladuje, so pschi dżenżnischim położenju njeżu wjazy płaćiwe.

Krótke polltiske powěrće

Němški sportški wjednik pola Baldwina.

Jendżelški ministerski president Baldwin je pjatk dopołdnja němškeho sportškeho wjednika ſ Tschammera a Ostena pschijał.

Generalny połny marschall Mackensen 86 lět.

Wježera je generalny połny marschall Mackensen pschi buchonnej a cżelnej cżerśiwosći żiwoje 86. narodniny wosżwjecził.

Jene bojodżelżejowe schtomy w Italšej.

Sekretar faschistiskeje strony je wukaz wudał, kiž so na wotstronjenje bodowneho schtomika w Italšej mérí. Skronini provinzialni sekretarojo dyrbja gmejnske wyschnosće kždżne cżinicz, so so w młodych lěżach njeżmědża schtomikow rěcaż. Dchowniča so ſe ichtomikami njeżmě wikowacż.

Londonske nowiny „Times“ so w Italšej njepschedawaju.

Nowiny „Times“ pišaju, so so wone wot kónca šatdżeneho twdżenja w Italšej wjazy njepschedawaju a so woteběrarjam ſ pósłu njeschelu.

Wukrajni nowinarjo pola grichiskeho krala.

Prěni króci po żiwojim nawróce do żiwojeho kraja je grichiski kral Jurij II. w kralowskim brodże sastupjerjow wukrajnych nowin pschijał. Hdyż běchu so jemu nowinarjo pschedstajili, kral k nim krótke żłowa porcża.

Musolinijowe wosżewjenje so wocżakuje.

Dżenża żołoty so italska komora wotewri. Požedżenje so ſ wulkim sajmom wocżakuje. Powschitkownje so wocżakuje, so Musolini wo politiskim położenju a wo wójnje sankżiow porcżi.

Japanske lětadła nad Peipingom.

Schtwórk dopołdnja je 14 japanskich bombowych lětadłow nad chinešim městom Peipingom lětało.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 7. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Božl dżeń

Kedżbuj na wudawki.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa temperatura 1 stop. cżopłoty. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer 0, najnischa temperatura w nozy 2 stop. cżopłoty. — Wyschina pola Nzorskich kupow běsche wczera wulżk hacż do wjeczornje Němskeje połata. Někto pak so jeje wiinu sałoo pomjeńschu. My w hrjebnjej Němskej smy w połnozy a w połdnju ſ nijinu wobdacżi. Nijina nad Schwedskej je wschak so khětro sesłabiła, ale nad Italskej je so zhlnischa nijina wutworiła, kotraż někto pyches balkanske kraje k dołhemu ranju cżehnje. Możno je, so so jeje kronu i mnohim wiedrom w naschich stronach wulkutkuje. Wola Islandskeje so nowa nijina wot wjeczora k ranju biba. Jeje wubżeži hižo hacż do Jendżelskeje żahaju. Nijina so k nam bliži a nam njewobstajne a mazane wiedro pschinjeże. — Jutże njedżelu słónczko 7,48 hodź skhada a so 3,55 hodź. zhowa. Mżażk skhadża jutże popołdnju 2.17 hodź. a zhowa so rano w 6 hodź.

Wuslady na wjedro za jutżischu njedżelu: Pomrócżene a k deschczowanju pokhilene.

Koprowa njedżela

Pischezo bóle blížimy so hodam. Hižo dawno cżinitaj żebi nam a macż starośce, schto budżetaj żiwojim wobrabjecż. Wobkhodnizy żu so na wschu pschihotowali, a hižo so w městach a na wżach wobkhody a wulkadne wokna w ludownej pyche błyschcża. Jutże je pola wobkhodnikow tak mjenowana koprowa njedżela. Hischcże so wjele k wobrabżenju njeschupje. Wunoschk pschedawanja hischcże njeje wulki a tohodła so koprowy mjemje. Dżenża wschak je wobkhodnik, hdyż dyrbi kóżdy na pjenjezk, priedy hacż jón wuda, hladacż, cż ſ malym wunoschkom spokojeny, a bjes diwża budże w naschim ſkromnym cżażu cż koprowa njedżela ſ dobrym spocżatkom hodownego kupowanja.

*

Tydżeńſki plan kulturnych sarjadowanjow w Budyschinje.

(Sdżeluje měschczańſki kulturny haut.)

Tydżeń wot 8. hacż do 15. dezembra 1935.

Wutoru 10. dezembra 1935, 20,15 hodź. w měschczańskim dżiwadle: Prénje pschedwjedżenje komedije w 4 jednanjach „Knjeżiczeŕ“ wot Haralda Bratta.

Sstrjedu 11. dezembra 1935, 19,45 hodź. w „Krónje“: Kommunarſki nałwjedowaŕ sakſkeho ministerstwa sa ludowe wukubłanje, němski rěcznik stronjan Göpfert, ſoh. němskeho ſejma, rěcży „wo nazionalſozialistiskim wocżeſnjenju“.

Njedżelu 15. dezembra, w 16 hodź. w měschczańskim dżiwadle: prénje pschedstajenje bodowneje bajki „Knurks ma tola wutrobu“, ludowa bodowna bajka w 5 wobrazach wot Hansa Joachima Malberga.

Njedżelu 15. dezembra we 18 hodź. w Pětrowskej zyrkwi: duchowna wjeczerna hudżba: „adwentska hudżba“.

W měschczańskim dżiwadle żo nimo teho běżne kruchi hrajneho plana pschedstajeja.

*

— **Požedżenje wabjeńskeho wubjerka wokrjeżneho rjemjeżlowego** Wczera popołdnju w 4 hodź. wokrjeżny rjemjeżlowy wjednik Beer požedżenje w rjemjeżlowym domje na Lawſkej haży wotewri. Potom żo rozpominaſche, kak ma so hodowne pschiwabjenje pschewjeseż. Wobſamkło je żo, so ma so wożebje w nowinach ſa rjemjeżło wabicż. Wyschſchi mischtr Liſſak roskładowaſche, kak ważne je wabjenje ſa rjemjeżło. W ſhromadżiſnje żo tež ſdżeli, so żo lepschenſke papjery wudadża, kiž móża kupzy we wſ rjemjeżlniſkich wobkhodach dostacż.

— **Nataſke wotdżelenje pola dżełowcho hamta w B dyschinje** na Moritzſkej dróhy 4, telefon 2351, je na n dżelach psched hodami (8., 15. a 22. dezembra 1935) wo 14 do 16 hodżin wotewrjene. Wschitkim wjednikam dżełkobjerjerjam w ratarſtwje żo ſkładnosć dawa, so mo hebi dżełowe mozy żadacż abo dżěło namakacż.

Začěmnjeńske zwučowanje

5. dezembra běſche **połny wuſpěch!** Nawjedowarjo wyſ nošczowcho a zſiwſneho powětrowcho ſchkita, kiž běchu ſ Drjeżdżan pschiſchli, dyrbjachu połnje pschipołnacż, ſo so ſwučowanje ſe 100 prozentami poradżiło. S wě je wulkozyrtwje żo pruhowazym wożam, dałokoż mó ſche wóżkow nad město a wokolinu hladacż, **dołpołny wo bras** połneho ſaczěmnjenja znjeje krajiny, so běchu hiż ſ tuteje ſmadneje wyſchinu twarjenja atd. cżeſko dotkał nje ſpótnacż. Město ſdaſche so zyle morwe.

Ża so wſchitkim **hołomněſchczanam** a jich ſrosumjenja połne żohnowańko a pschiſłodnu dżakowanje dżakuju. Mój wożebity **dżak płacży mnohim hamtarjam a pomocnikam** němſkoſtatneho **swjatła ſa powětrowy ſchkit**, kotryż mě jsażu trujowazemu ſprózniwemu dżěłu ma ſo tutón tżaſ wuſpěch wożebje dżakowacż. Dżak ſłuſcha też mużom **SA, a SS a korpſa połnych honjerjow**, kotíż ſu so wo ſathowanje poriada pschikładomnje ſtarali. **Měſchcian ſke połizaiſke ſtarodniſtwo** jako połizija powětrowcho ſchkita je pschikładomne dżěło dokonjało.

Wyſchſchi měſchczanoſta,
podp. dr. Opitz.

*

— **Mišijonſke kemſchenje ſa ſnutskowne mišijonſtwo w Budyschinje.** Kaſtwo Pětrowſkeje wosady je wosſamkło, ſo ſo pschichodnje kóżde ſchtwórcżłeta jene wjeczorne **kemſchenje** ſako mik. kemſchenje ſa ſnutskowne mišijonſtwo wotmjeże. Pschichodnu njedżelu wjeczor w 6 hodź. śmje farař Schneider prénje tajſe kemſchenje we Martinej a Marcźinej zyrkwi. Wrěbař poręcż ſ 100. narodninam Adolfa Stöckera. Adolf Stöcker, dwórſki prědar a ſtworicżeŕ Barlinſkeho měſchczańſkeho mišijonſtwa programm wótża ſnutskowneho mišijonſtwa Heinricha Wicherna do němſkeho luda njeżesche.

S **Tſoch Hwězdow.** Schtwórtk kraſhschtaj na Budyſſe Drjeżdżańſkej ſtatnej dróhy dwaj wohobowaj wosaj, jedyn ſ Ulma a druhi ſ Hamburga, w tym wokomiku do żo, hdyż chżoſche Hamburgſki wós a cżežity wós ſapſchaſ ſ konjo maj pscheſcżahnyc. Wołdże żo cżeſko wobſchkodżischcż a

Jutże njedżelu:

Dżeń henohorńcżeie jédże!

Gibraltar Dardanellow?

Pschiſtaw Mudros na kupje Lemnos, kotryż żu, kaž żo pišа, Jendżelcżenjo jako ſepjeranischcżo wójnſkeho łódżſtwa pschewjaſi. S tym je Jendżelſka po Gibraltaru a Suezſkim kanalu też hiſchcże tżeći wukhód je Sstrjedżoſemſkeho morja, Dardanelle, pod kontrollu dostała. (Preſſe-Foto, M.)

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po čeſkim V. Kosmáka wobdźĕłał Mikł. Andricki.

27] (Pokračowanje.)

Wšitcy stanychu a posłuchachu kedźbliwje.

„Požohnowach dźensa mandźelski zwjazk dweju młodeju człowjekow, kotrejuž mam wot wutroby rad a kotrajž staj sebi moju lubosć też zasłužiłoj: z pilnosću a poslušnosću w šuli, z dobrym, poniżnym a póccźiwym žiwjenjom pozdźišo. Tohodła sym jimaj też na kwas přišoł, zo bych jimaj z tym wopokaz swojeje lubosće dał. Nadźijam so, zo budźetaj z njeju też dobraj mandźelskaj a přeju jimaj wot wutroby: Bóh waju, lubaj nowomandźelskaj, žohnuj we wšěm! Kóžde waju dźĕło, kóždu waju kročel wamaj žohnuj! Wón wamaj daj lubosć njehinitu, swěru, sćerpliwosć, wón waju žohnuj ze strowotu cźła a duše dołhe, dołhe lěta a wobradź wamaj też najrjeńši dar na zemi: pękne dźĕći. Hdy by pak zrudoba na waju přišła, njerudźtaj so, ale wucźekajtaj so k Bohu, k swojimaj staršimaj, a dołhož ja žiwy budu, też ke mni; při mni namakataj přeco wótcowsku radu. Budźtaj zbožownaj žiwaj a dołho, a — štož je to najhłowniše, přeco w spodobanju Božim!“

Hercy zapiskachu, a młodymaj mandźelskimaj so připi.

Potom dźakowaše so nawoženja knjezej fararjej za rjane přeća, a přilubi jemu, zo budźe sebi jeho radu a słowa přeeco wysocy ważić.

Stary Hejtman bě sama radosć a přimny też za škleńcu.

„Dostojny knjez farař a wy druzy lubi hosćo, dowolće też mi na słowčko. Hdyž je nawoženja knjezej fararjej słubił, zo budźe sebi jeho rady hładać, dopominam jeho tu před wami, lubi hosćo, też ja na słubjenje, kotrež je mi dał, prjedy hač je na pačerje šoł.“

Jan so začeŕwjeni.

„A kajke słubjenje?“ praša so Sowa.

„Zo bjez žony ženje do korčmy njepóńdźe.“

„To je krasnje“, placaše knjez farař.

„A ty sy to słubił, Jano?“ wołaše Kudźela z kuta won.

„Haj, to sym“, wuzna Jan a zruna so hordźe.

„Tón słub, hólčko, budźe ’šće će mjerzać“, hrožeše jemu Kudźela.

„To nic! Nanko, jowle maće ruku na to. Bjez swojeje Maruški do korčmy njepóńdu.“

Hejtman poda jemu ruku a rjekny khutnje: „Jano, swědkow mamy wjele.“

„Zo ’noż žona joh’ druhdy sama njewučěri, hdyž budźe ji doma na puću“, směješe so Kronsowa. „Słuby su zuby: čumpaju so, čumpaju, doniž njewupadnu.“

XIV.

Nazajtra wjezeše so Marja do doweho statoka.

Hdyž pak běchu jeje krinju, jeje poslešća a wše jeje bohatstwa na wóz nakładźene a wšitko k wotjeżenju hotowe, stupi so zrěčniwy braška před njewjestu a praji k njej takle:

„Hdyž pak so nětk, moja luba čestna nowa mandźelska, z bližšeho towařstwa swojeje swójby dźĕliš a so do cuzby k swojemu přichodnemu zakitarjej wobročuješ, zo by jara čestne, ale też jara ważne mjeno křesćanskeje mandźelskeje a hospozy na so wzała, dha njezabudź swojich lubowanych swěrnu lubosć a starosć, mjenujcy swojeho dotalneho swěrneho wobstararja, swojeho čestneho a lubeho nana, a wopomń při tutej składnosći, što je wot twojeje młodosće hač do dźensnišeho dnja za tebje činił; njezabudź też swěrnu lubosć swojeje runje tak čestneje a lubeje maćerje a wopomń, kajku prócu je wot twojeho naroda hač dotal na tebje wažiła. Njezabudź tohorunja blizke a swěrne towařstwo a přećelstwa swojich lubych bratrow a sotrow a wšitkich přećelow a znajomych. Na posledku njezabudź te swěrne zastaranje swojich kmótrow, a dopomń so toho, štož woni w swjatej křećenicy za tebje sčinichu a kak swěru so hewak wo tebje starachu. A jeli zo sy hdy komu što napřećiwo sčiniła, dha wotproš nětko wšitkim wšitke swoje překhwatanja, zo bychu ći je wodali a hišće žohnowanje na puć sobu dali a prajili móhli: Žohnowana budź na wjele kubłach a rozlosć so na wjele tysac stawow. A tuž:

Dobru nóc ty dawaj
wšěm swojim najbližšim,
a z khrobłej dušu stawaj
a njebudź w zrudobi.

Haj, njestaraj so jara,
wšak Bóh twój wótc sam je,
kiž za wšitko so stara,
wšo derje wuwjedźe! —“

Braška skónči swoje hrono, a młoda žona rozžohnowa so nětko z nanom a z maćerju, sotrami, z wujemi, četami, z kmótrami, susodami a towa kami, a mnoha wulka sylza so ji wuroni, hdyž wšěm dawaše „dobru nóc.“

(Pokračowanje sćěhuje.)

pschejschej žo wowlej. Wjednik Hamburgskeho wosa žo we wobrěžu srani.

S **Malěje Borschcze.** Sady nascheje wsy je žo 4. t. m. jedne kolo namakało, kotrež je žo na Klerje pokradło. Kolesko je znamki Borussia čo 931 691, ma hlubsko zhusnjene wuježdowarske wodźidło, čorne krohwo je selenej hwězdu a čerwjenej wobrubcji. Kolesko ma pěti krohwach pschičinjenu pumpu a čornu batterijowu lampu. Komuž tajke kolesko hluscha, nech žo pola Hodźijskeho strażnischtra samelwi.

S **Mucžkez.** W nozy wot hrjedy k schtwórtkej je žo tu burowej swud. Striegelowej z kuchinje bruny kožmicžaty mantl z čornymi rukajami, por zonjazych sportschich čižkow a por čornych čižkow z khornarkom pokradło. Paduch je po sdaczu wobsteinoze derje znał, dokelž njeje za nim najmjenschcheho sleda. Ani pož njeje schchowkał.

S **Janez.** W nozy k pokutnej hrjedze běsche žo tudyschemu ratarskemu dźěłarjerjej na jenym dwerje stejaze kolesko kradło. Někto su tute kolesa na polu leżo snjezene namakali. S koleza su žo někotre ważnischke dźele kradle. Radżiwnje žo poradźi, paducha dwěrzej.

S **Budestez.** (Stawnische powěsče.) Mandželstwo pschipowědźichtaj: 4. 12. Maks Helmut Kapke, cutowy samtar w Budestezach-Hajnizach a Frida Khata Wjazlez, bowpo w Budestezach-Hajnizach. — Wobnoiloj staj žo: 30. 11. Richard Hermann Otto, cżěžla w Budestezach a Hildegarda Jisa Hennigez, fabrikska dźěłarjeńka w Budestezach.

Se **Schescheowa.** Wutoru dopołdnja namakachu na kubi jeho domiceho ratarja a hońcženzarja Pawoła Klimanta morwehso leżo. Klimant běsche žebi z wobwěžnjeniom žiwjenje wial.

S **Rakez.** (Stawnische powěsče z měšaza novembra.) Narodźenja: Max Günter Tuschmo z Komorowa, Renata Gerda Pilkez z Hermanez, Manfred Werner Makacz w Schczežizy, Ssonja Adelheid Austez z Rakez, Hana Maria Bartuschez je Stróže, Max Fritz Claus Nöbel z Rakez, Meta Renata Taubnerez z Rakez. — Sso swěrowali: autowy a wosowy lakkraž Emil Helmut Koschmar z Lipoweho Doka a Marta Ema Schewczikez z Niježe Wězy, murjeř Bjedrich Měrczin Schöna z Rakez a Khrystla Jurzez z Rakez, tyscher Arno'cht Jurz se Schezhowa a Elsa Erna Domanig z Niježe Wsy, ratař Bjedrich Herman Swora z Bónez a Maria Marja Frenzlez z Jenschez. Ratař Arthur Max Kruža z Trupina a Hana Ema Scholzkiz z Komorowa. Ssukař Alfred Hauka z Rakez a Elka Wilhelminu Lorzez z Rakez. — Wumrěli: Manfred Werner Makacz je Schczežizy, 22 dnjow stary.

Z **Haslowa.** Zandźenu srjedzu so w Sulsecach a Haslowje při rjanym wjedrje honjtwa wotmě. 6 hajnikow zatrěli 33 zajacow, dweju bažantow a dźiwju kačku.

Z **Khrósčic.** Srjedzu pokhowachmy na našim pohrjebnišću wudowu po knjezu kantoru Hili knjeni Marju Hilinu. Zandźenu njedźelu bě w starobje 69 lět po dołhej čežkej khorości, kotraž bě ju dołho čwilowała, wumrěła. Jeje mandželski po cyłych Serbach derje znaty nětkuši Khrósčanski kantor bě hižo před tšomi lětami do wěčnosče wotešoł. Wulka bě syła přewodźerjow, kotříž ju k rowu přewodźachu.

S **Wjeleczina.** Schtwórtk rano wokoło 5 hodź. namakachu 27 lět staru Jadwigu Henselez je Ssziedźnjeje Jaży morwu. Bě žebi z pjunom saiodała. Poijmty ju wošiwcj, běchu jej wuspěcha. S pschičinu tuteho cžina je dotcha thorosej.

S **Kulowa.** Do mandželstwa chcetaj sastupicj wuczet Josef Menzel z Hennersdorfa a Marja Möllerez z Kulowa.

S **Kulowa.** Při měschczanskim hacże tudyschi wobydlef w nozy někotre křiž wotrěža. Nasajtra rano žebi policija po nje pschindże.

S **Rosbórka.** Wokrjesne burstwo w Rósbórku sczehowage wojewja: S dopjelnjenjom 26. oktobra 1935 cżinjenych wojsewjenjow wo najwjeschich plahowarskich płacżinach, žo wožebje hischcze na wobkedźbowanje jeżdżowaschich dypkow pokasuje: 1. pschi kontrollowanju kupnych wopitnowm (Schlußscheine) je žo we wjele pschipadach wobkedźbowało, so žu žo najwjetsche wuplahowarske płacżiny pschekrocżiże. Wschě žiwoje žobustawy na polnomóz, khraž je žo mi 1 wustawkami stót swužitkowazeho swjatka 1. 5. měrza 1935 data, kedźbliwe cżinju. Po njej mózu wschitkich, kotřiž płacżiny pschekrocża, połkłostacz, schtož budu tež w pschichodże cżinicz. 2. Nimo teho je žo pschi kontrollowanju kupnych wopitnowm a pschi kontrollowanju wahi žiwini swježcżiło, so dźel plahowari žiwini tute 12 hodźin psched waženjom njepižowane njewostaja. Potnje napižowane žiwinje wažicz, je 1 zebanjshom. Budu tež w tutych pschipadach krucze postupowacz a žebi we wožebje napadnych pschipadach wumjenjam, so namjet na wosebjene burstwo podam, so žo taikim ludźom cżestnosez wotrjeknje. 3. Dale je žo inwjecżiło, so wopraudże dozpěta khacżina a waha žo werunastchezi. Te pak je falschowanje khacżiny. W tajkim pschipadże namjet na kudnitże potschkodźenje podam. Appelluju tohodla na dźiwjalnu schleshlitzki burow a wocżakuju, so wopramjene sdorżby rosdźelerjow a rěsnikow stonc'nje womjetkuju. Hischcze zas tu wosebjem wuplodżerske krute płacżiny za žwinje: žwinje cżeżsche hacż 300 puntow žiweje wahi 48,50 hr. sa zentnar, žwinje cżeżsche 250 puntow žiweje wahi 46 hr. sa zentnar, žwinje cżeżsche 210 puntow žiweje wahi 44 hr. sa zentnar, žwinje hacż do 210 puntow žiweje wahi 40 hr. sa zentnar, rjadowanja G I połcżowe ranzy 47 hr. sa zentnar, rjadowanja G II druhe ranzy a kundrožy 43 hr. sa zentnar.

Adventske a hodowne wjeczorki w serbskich towarstwach

Wich hižcze młodu'chi w serbskim narodnym prózewanju, jako mje luby, nadobny stary pschecżel pscheproschuja na adwentski wjeczork do swojeho serbskeho prózewanskeho spka. Duzy tam mi tež rosjaschi, so ma jenoż mały dźel swérnych žobupomoznikow, ale so cżi wschěch tych z pannych žebu storhnu a nusuja je swojim skutkom k wusnaczu: w naschim zpiku je tola rjenje. A běch pokneho wocżakowanja, schto mi tutón adwentski wjeczork pschinjese, pótom mje wobknježesche nimo radosche myst: schto mózeschi tam nawutknucz za swoje serbske towdoma, kiž tehdy w mjecże nawjedowach. A běch wjazy hacż pschekhwapjeny. Tu namjedźich we wopraudżitosczi to, schtož bě mi luby pschecżel po puczu dźěłił. Hdyż chżych sastupicz a bě na cżaju k sapoczatkej, namakachmy h wschcze durje towarischnje jitwy samknjene, jenoż dyš a dróż žo wotewinchu. Tu wuhladach Sserba abo Sserbowku, kiž pschinje žo k dźěłu mějachu a bě zich wopraudże jenoż schčitka. Hdyż smědźach potom sastupicz do jitwiczki, to běch wjazy hacż pschekhwapjeny. Bě wulkotnje wudebjena z jědlowymi halosami, z kotrychž žo strinkolachu kléborne nitki każ rožozte krjepjelki. Wobrězdź jitwy wiżasche trażny adventski wenz, z kotrehož tichepotachu žwétleschka swęczkow, blida běchu pschikrytke na nich stejachu sażo žwężniki se swęczkami, kiž kusłojtne žwétko wuliwachu. Tej blidne pschikrywy běchu z halokłami pokładzene a cżerwjenolicżkate jabłuka z smjókotachu žo na mnie. Elektrische žwétko bě hażnjene a jenoż žwęczki wuliwachu mike žwétleschko. Hacż dyš ch abo njechasch — tu cże hnydom wobja kuskotnje pruha za swjatego adventa. A tak žo jeidże tej wschém tym, kiž po mni wótkhwatachu.

A bórzy bě mjenoscz polna Sserbowkow a Sserbow. Pschebžda postrowi naš z adwentskim postrowom a potom žebi saipěwachmy adwentke ławsy, skuczachmy hodowne basni, dże luże snate se schulskich lět, ale w dospolnischim kabace. Hodowne basnje pschednjeze kzaianka s bohateho žórła narodnich ludowych a najlěpschich basnikow. To bě wrěni dźěl — hdo tak natwarjany a pobschowany za hodowny —, pótom swjeczchmy z khubin duschi swój serbski adwent. Wo tym pschtidże tej cżeło k swojemu prawu pschi schżalzy bunowebo z pschikuschom. Tu žo wumi siwa sobawa mjes wschémi a namaka wotbłyschcz w druhim błde adwentskeho sariadowanja: jedyn po druhim dnrbjesche powdżacz wo swojich nazrejischich bedach. A to so sta cżasto tak lubosnje, tak dżesczowzy, tak njeputanie, so duscha radostnje jukkasche. A mjes wschémi bě tež jedyn tewaschi z wjekelej trunu. Tón wudebjeschc druhi dźel porjadza na rjane žortne waschnje. A potom sańcżesche hudźiczka a my wschitcy z nutrin wutrohy sanjebecznym hodownc spéwy a kżora bě nam, jako hychu tu kżiż hody žnke. Hodźinki jenoż tak l'ecżu a hdyż žwétleschka swęczkow pomałku dotschepotachu, to wobkat zachmy so bě hižo wjeczork ko minuk. Ssym tehdy zara sbożcznu domoj schoż, a tutón adwentski wjeczork wostanje mi se ßo'cznym napominarjom: cżi'ej tak.

To, schtož bě tu tak rjenje mózno je a dnrbi tola tež wschudżomne bycz we wschich serbskich towarschwach. Njepraiże, to pola naš mózno niese. To je mózno, hdyż to jenoż chcezie. Ssmy naschemu wjednikej Domewiny do ruki žlubili, so nochcemy wazy kżiżcz — hdyż tomu tak. Sdzecżmy žo kżorzenja a daimy žo do dźěła!

Sswjecżimy swjaty advent wschudże w serbskich towarschwach. My wschitcy znajesche hodowne basne a powdaiczka a hdyż pytacże basnje, wschicze do rukow basnje naschich basnikow, mamy jich telko wiele. A so njebyschcze měli sładnoscze ke kżorzenju, tu mam hischcze podam wubjerk serbskich spéwow. A do wschich adwentskich swjedżeńskow pschepołoschcze tež dźěcži. O tak tim wutrebna we wjeselu pukoze, hdyż smědźa jónu bycz žiwi z nami kom a macżerku w hedownym raju.

ć.

Dźeń na wjetšeje zběrki tuteje zymy

Dźenja žobotu budże němske hlowne město wse w znamjenju dnja narodneje solidarity stejecz. Najwyschchi hamtarjo stata a strony, najznaczischе wožoby hospodarstwa, wumětłstwa, sporta a nowinarstwa budża z tym w ruzy žo sjadowacz do fronty narodneje solidarity.

Na sbérzu žo wobdżela ministerski president general Goering, němski minister dr. Goebbels, němski minister dr. Frick se swojimi mandželskimi, němski minister dr. Frank, němski minister dr. Gürtner, němski minister žwobodny knjes z Neurath, president němskostatneje banki dr. Schacht, němski minister hrabja se Schwerin-Krosigk, němski minister Seldte a pódlanz z Ribbentrop.

Nimo ministrow žo wobdżaze wožoby strony a jeje wotrjadow a pschikamknjenych organisazijow na sbérzy wobdżela.

Cyrkwinske powěsče

S **Budyschina.** (Porjedsenka.) W Michalskej cyrkwi rano 1/8 hodź. Boże wotkasanje, němske: farar Tischer; dop. 1/9 hodź. němska a 9/10 hodź. serbska Boża žiwjeńa. Dop. 1/12 hodź. dźěcżikemschenje. — Schtwórtk pop. w 5 hodź. w Khelnje a wjeczor 1/8 hodź. w Jenkezach adwentska nutrnosez.

Přilopk

Smjertne autowe njeschoże w Rengersdorfu we Hornjej Lužiji.

1 morwy, 1 cżejčko a tšo lohko sranjeni.

W nozy wot schtwórtka k pjatku wokoło 1/21 hodź. w Rengersdorfu auto z Njiježe, w kotrymž pjecz wosobow žedżesche., do telegrafoweho schczežora srasze. Jedyn se šobuiědźacych bě na měste morwy, druhi wo cżežko sranj, mjes tym so tšo druhe z lóžschimi sranjenjemi wotewjedechu. Sranjenych z thorobnym wosom do Niježanskeje khorownjcze dowjesechu.

Liježina komdżazych płaczerjow dawkow.

S wukasom z 1. augusta 1934 je statny minister finanzow sarjadował, so ma žo w nałežu 1936 liježina žo komdżazych płaczerjow dawkow, kożdemu pschistupna, sjawnje wupokazijcz. W tutym wukasu žo wschitzy dawkidawarjo sapisaja, kotříž 1. janauara 1935 z dawkami abo z dawkowymi pschedpłaczenjemi w cżasu psched 1. januarom 1935 wróczo wostachu, abo kotříž w tutym lżcże žo dla płaczenja dawkow dwójzy dachu pominacz. Dokelž žu dawkipłaczerjo w lżcże 1935 z wjetschego dźěła swoje dopłatki sapłaczili a z tym spósnacz dali, so dżedża swoje dawkowe winowatosczje z dypkom dopjelnicz, je statny minister finanzow wukas 1. augusta na to waschnje pscheměnił, so ma na město 1. januara 1935 1. januar 1936 stupicz. Potajtim je do liježiny žo komdżazych dawkipłaczerjow jenoż tón sapiża, schtož je 1. januara 1936 z dawkami abo z dawkowymi pschedpłaczenjemi wróczo wostał, kotrež běchu psched 1. januarom 1936 płaczomne. Do toho ticża žo tež napłaczenja na dohodny dawk, wobroteny dawk, kotrejž stej 10. dezembra 1935 płaczomnej, a dołkónczne płaczenje dothodneho dawka sa lěto 1934. Do liježiny žo jenoż cżi komdżazych płaczerjo sapiżaja, kotrymž žo płaczenje dopłatkow niese podleschicho. Podleschcenje może žo jenoż w zyle wurjadnych padach pschihwolicz. Schtóž potajtim niecha žo do liježiny žo komdżazych dawkipłaczerjow sapisacz dacz dyrbi hacż do 31. dezembra swoje dopłatki sapłaczicz a z tym scżakowi, kotrejž może je sapiżom do liježiny nastacz, wotwobrocżicz.

Cżežke autowe njeschoże pola Pilow (Schneidemühl).

2 wožobje morjenej, 2 sranjenej.

W nozy k schtwórtkej wosobowym wós z Pilow po mokrej dróży we wožebje straschnym sawinjenju w blischcżi Lebeanke njesnateje pschicżiny dla do schtoma sawadżi. Pschi tym buschtej 2 wožobje morjenej a 2 sranjenej. Jedyn se sranjeneju w žmjertnym strasche w Pilach w khorowni leżi.

Rhein ma wulku wodu.

Po njepschestawanych deschczach požlednich dnjow je na Rhynje a jeho pobocżnych rěczach wulka woda nastała. Sa kanalisowane rěki Lahn, Moselu a Saaru, dyrbjesche po hižo wschón łódny wobkhad šaitaicz. W dole rěki Mosele su žožła hrjoki dałoko powodjene. Pinzy dyrbjachu žo wupróschnicz. Make rybarške cżołniki a druhe cżołmy je torhaza rěka žobu hrabła. Dalsche stupanje Mosele žo wocżakuje. Rěka Saara pak po nowischich powěsczach wjazy njestupa. Rěy Lahn a Nahe siej tehorunjc hrjoki pschestupilej. Požledźnja njeje wot lěta 1918 wjazy tak wulku wodu měła. Rhyn ma w žwojim krjedźinym a delnim behu pschezo hischcze stupazu wodu. W Kólnje stupi woda 2,92 metrow wutoru rano na 4,12 metrow krjedźu rano. Sdrjedu je žo po Rhynje plawjenje do cżista zakasało.

Sswětło w hacże.

W gmjenie Kaownowa w Cżechach potnychu ludźo we nozy we hłubinje wiśmeno hata žwětło, kotrež trasché so pżes wodu błyschcżeschе. Potajnje z wody wuthadżase žwětło ludźi njemako trasche. Někotři smuzicżi pak žo tola thrabachu, so bychu sa žwětłom hladali. A hlej, wulożichu z khétro hłubokeho hata koleso, kotrehož elektrilka lampa po hischcże žwęczeschе. Dokelž žo ždasche, so žo wo njeschcże jedna, pytachu a kojachu dale, tola njemóżachu nicżo namakacz. Hakle na 4itra wuciahnuchu z hata cżełko młodeho muża, kotryž bě luboscznikich bolocżkow dla w hacże žmjercz pytał a namakał. To bě někotre hodźiny psched tym swojej niewěrnej lubej wojerwik. Se žwojim kolom bě do hłubokeho hata zajěł a tam so topił; jeho elektrilka lamna pak wosjewjeschе w cżemnej nozy jeho trudnu žmjercz.

7 dźěłacżerjow po pschi hynjenju mostoweho stołpa w Južnoslowjanskej zahito.

Każ žo se Sagrjeba wija, tak žo pschi twaru mosta psches Mreschnizu w Khorwatzkej cżežke njeschoże. Jedyn z mostowych stołpow žo zyrjny a zahi 7 dźěłacżerjow. Se krjepjenjom potorhnunchu žo tej rošchty, z cżimž so dwaj dźěłacżerjej transchestaj. Wo pschicżinjnje njeschoża žo pschepytowanje zawjedże.

Kalosina žuchota w połodnjischej Afrizy.

S Johannesburga žo powoź, so w połnócznej Transwaalskej wulka žuchota knježi, kaikejež tam sa lětdźesatki njepamjeła. Skót po stach kmy bjerje. Mola a hona, kaj hewak w wolnym kżědwie rosim, žo wusthnjenej puczajnje rumaju. We wjele wokrjesach žo sa zyle lěto njeje ani kapki deschczika schło.

Budyske stawniske powěsče

z dnja 6. dezembra 1935.

Narodźiło je žo: 3. 12. Rjemandżelski žyn. — 4. 12. Erichej Pawokej Ryczerjej, kontorowemu pomocznikej, žyn.

Wumrěli: 5. 12. Marja Helena Halkez, privata, 72 lět. — 6. 12. Erwin Oswald Bánsch, schulef, 12 lět staty. — Kurt Henczel, murjeř z Kumwalda, 31 lět staty.

Mandżelstwo pschipowědźichu: 6. 12. Ota Jan Dils, železotocżeř z Jdu Hilžbjetu Heldźig, schwalcżu, wobaj w Budyschinje. — Ewald Erwin Worm, wyschschi dźesatnik w Grimmje z Morju Johannu Breitkopfez, pomocznizu w Budyschinje.

Hłowny redaktor Marko Smoler. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučmanc, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoler a za nawěsčki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tariina liščina čo. 3 płaci.

Najrjeńšich němšti žiw ödjech
Dać po starym waschnju to najlěpše:

Lutowańska knižka

abo

domjaza lutowańska tyska

f

Lolutowarnie města Budyšina

Se žyrotnej wěstosću na Žitnych wikach

Haže? daće swoje

filmy, platy atd.
ruče, płačiny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja

Ericha Lenza

w Budyšinje na Hošic hasy 21

Po zawrjenju wobkhoda tykńe swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodże. / Telefon 2134

ZEISS TESSAR

Hodowny měsac!

Pola nas namakaće rjane praktiske dary, z kotrymiž radość přihotujeće.

Kamjenčanski nohajcowy skład
Chemnitzer Strumpflager
w Budyšinje jenož na Šukelnskej hasy 12

K hodownemu nakupjenju

dary trajneje hódnosće

Dalokowidy
Barometry za hońtwy a pućowanje
Thermometry
Kompasy
Foto aparaty
pola Foto přisłuški

Diplom-optikus Schmidt

w Budyšinje na Kěžorskej dróży 20, telefon 3387

Kupujće pola našich inserentow!

Měšćanske dźiwadło
w Budyšinje

Wjednistwo: Intendant na wusł. Hanns [illegible] Telefon 3[illegible]

Hrajna doba wot 10. hac. [illegible] 1935

Wutoru, 10. dec., 20.15 hodź. (koło A)
K prěnjemu razej
Kuježer
Komódija w 4 jednanjach wot Haralda Bratta.

Srjedu, 11. dec., 20.15 hodź. (koło C)
K poslednjemu razej
Hara w zadnjej khěži
Komódija za lud w 3 jednanj. wot Maksimilijana Böttchera.

Štwórtk, 12. dec., 20.15 hodź. (koło B)
Kuježer
Komódija w 4 jednanjach wot Haralda Bratta.

Pjatk, 13. decemb., 20.15 hodź. (koło D)
Wjesela wudowa
Opereta w 3 jedn. wot Lehara

Sobotu, 14. decbr., 20.15 hodź.
Dla přihotowanja k hodownej bajcy **zawrjeny**

Njedźelu, 15. dec., 16.00 hodź.
Prěnje předwjedźedje hodownje bajki
Knurks ma tola wutrobu
Hod. bajka za lud w 5 wobr. wot Hansa Joachima Malberga
Nizke płačiny 0,20—1,00 hr.

Njedźelu, 15. dec., 19.30 hodź.
Wjesela wudowa
Opereta w 3 jedn. w. Lehara
Znižene płačiny 0,50—2,50 hr.

Póndźelu, 16. dec., 19.30 hodź.
Předstajenje z. wojakow města Budyšina
Hara w zadnjej khěži
Komódija za lud w 3 jednanj. wot Maksimilijana Böttchera.

Popołdnju a wječor poskića

Lehmannec kofejownja

přijomny přebytk při rjanej »hudźbje wumělcow« Budyske jasne a kózłopiwo, Mnichowske Löwenbrău jasne — Wosebje dobre wina a likéry.

Najlěpše konditorske twory / Hodowne wosuški
Makowe wosuški / Štomowy tykanc / Snekulacije

Němski kěžor w Kulowje

Hodowny hermank, 17. decembra, mamoj

swinjorězanje

Wot dopołdnja 9 hodźin dopły połčik, pozdźišo wšě rězańske wosebitosće

Wutrobnje přeprošujetaj
Jakub Měrćink a mandželska

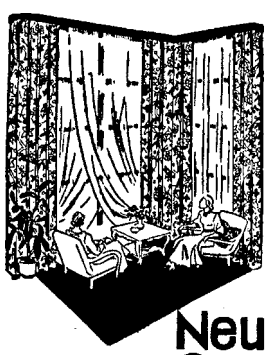
Dańće

photo-aparaty
photo-potrjebu
wot firmy

Erich Winter

drogowy a photowy wobkhod
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Neumann Gardinen

Přihrywy, pućaki, předołki, rolowy

Budyšin, Seminarska hasa 2, Rózk Lawskich hrjebjow

Porućam swoje
hornjołužiske tekstilowe twory
kotrež wam, kiž chcež swojich lubych z k hodam z'jasnym darom zwjeselić.
Mam wulki wubjerk
najlěpšeje spódnjeje a zwěrśneje drasty

Hildegard Schöbel

we Wulkej Dubrawje

Twjelki, trěn a a šantka košle, kholowy a zćki tunjo

J. Würker rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwoskowej Lawskej hasy 1.

Wołmu za ručne dźěła **astrykowanje**
we wšěch drohnjach ma stajnje na składze

Günther w Budyšinje na Žitnej hasy 9

Kožane woblečenja

Kožane
lacy, kholowy, čapki, rukajcy
Wulki wubj., nizke płačizny!

Dźěłba kožan. jakow
[illegible]diz hódna, zaso dóšła

Kožowy Otto Büttner
w Budyšinje na Hlown torhošću

Dobra cigara

priprawja hakle prawu
swjedźeńsku radość

Wosebite poskićenje z mojeho hobrskeho składa:

Domjaca znamka	10 pj.
Staatserbe	12 pj.
Mišterska rjadownja	15 pj.
Cigarille w małych zawalenjach	
CIGAROWY DOM	za 4, 5, 6, 8, 10 pj.

FRIEDRICH OTTO SACHSE

Budyšin, Znutř. Lawska hasa 1 (Radna pinca) wot 1894

Hojeńska praksis L. Wesemann

Rěčne hodźiny: 10—12 hodźin

Při Drjewowych wikach 27[1]

Wósk

kupuje kóždu dźělbu

Jan Heinza

w Budyšinje na Mjasowych wik. 6

Składnostne kupjenje!

Taftowy bant

čorny, čista žida, 20 cm šeroki štuka po 25 metrach (50 metrow hišće na składze) mtr. po 85 pj.

Serbske banty

najlěpša kajkość

22 cm	24 cm	27 cm šeroke
2,75	3,10	3,50 hr. po m

Fritzsche w Drježdźanach Schlüterstr. 42

Stepowane Moškowe Wołmjane Wjelbud. Blidowe **přikrywy**
wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21
w domje khorobnje pokładnje

Kramer-Diesel malowlečak

(Kleinschlepper) **10/11 PS., 14/16 PS. Z powětrownymi wobrućemi a kolami za rolu wot 2450—3200 hr.**
přinjesu też małym a srjedźnym žiwnosćam wulutowanje
płuh za 2—4 kónl, wudawki za mlinu při młóćenju, mady za druhi zapřah.
Dokelž móžeće kola lohko zamjenić a wobruču kóždej roli přeměnić a kóždy připowěsny grat trjebać, je to wulka lěpšina.
Płuh z jenej hradlicu 7—8 kórcow za hodźinu zwora.
Žadajće bjez wumóčenja předwjedźenje hnydom přez

Christoph Bildhauer, inženěr

čěrdłowe maśiny a wozydła
w Zičeńku pola Budyšina tel. hant. Zičeńk 320

Rjany jeno-přežny **kóń**
je na předań pola
A. Rentscha we Wuježku
pola Pomorc

Nowe koleso ?

Ja!

Ale jenož

Miele

Dostaću pola firmow:
Fuhrmann w Budyšinje
na Hornčerjskej hasy 10
E. Falting w Njeswačidle
Koreng w Njebjelčicach
Hans Popella w Kulowje

Rukajcy a nohajcy

so přeco trjebaju a su tohodla sobu na wužitniši a witany hodowny dar. W jednorym kaž najlěpšim wuwjedženju poskićam wulki wubjerk po wopraudźe nizkich płačiznach

žonjace rukajcy

frikotowe,	čopłe podšite, z wuhorkami a bjez nich	hr. 1.90,	1.50,	1.15,	0.95, 0.70, 0.60
čisćowołmjane,	z wuhorkami a bjez nich	hr. 2.40,	2.00,	1.60,	1.20, 0.95, 0.70
nappa-kožane,	čopłe podšite	hr. 5.25,	4.65,	4.20,	3.60

dźěćace rukajcy, čisćowołmjane

3	4	5	6
hr. 0.70	0.75	0.80	0.85

žonjace nohajcy

makowe,	z dwójnej pódušu a pjatu	hr. 1.40,	1.25,	0.95,	0.75, 0.50
čisćowołmjane,	ćeńkonitkate a wuzke	hr. 2.75,	2.45,	2.00,	1.70
wołmjane a wumělskožidźane,		hr. 2.75,	2.25,	2.10,	1.70
wumělskožidźane	platěrowane, ćeńke a wuzke	hr. 1.90,	1.75,	1.45,	1.25
žonjace nohajčki,	čisćowołmjane	hr. 2.00,	1.15,	0.90,	0.70

dźěćace nohajcy, čisćowołmjane, ćeńkonitkate

wulk. 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
65	70	80	90	100	105	115	120	130	140 pj.

Wustajeńca we wukładnym woknje na Lawskej hasy

Otto Hauffe

Kupny dom Pawoł Glausch w Pančicach

K hodam

porućam swój bohaty skład wo
dźěćacych hrajkach

Prošu, wohladajće sej moj bohaty skład w hodownych darach, zo byšće so přeswědčili wo bohatym wubjerku a tunich płaćiznach.
Dale porućam: **wšu potrjebu k hodownemu pječenju.**

Přihódne dary k hodam: haś cigary a cigarety we wšelakich wobalach a wěch pinčnach, popjancy, šokoladu, praliny, ćaj, kakao, rydličk we woliju a drube marinady z rynami

Přiloha k čislu 285

SERBSKE NOWINY

Sobotu 7. decembra 1935

Myslički k druhej njedźeli adventa

Advent je radostny cząs, je po wobdźaku rjaneho spěwa „Maličny cząs w raju hnady". Kak mohło też hižo tón cząs w cząsu, hdyž so Bóh, swójski radosće a [illegible] bliži!

Tola advent njeje jenoš cząs radosće. Jónu zyrkej wuknadowasche adwentski cząs jako cząs pokuty, w kotrymž so w žiwatej khutnosći na wichikhad Jesuša přihotowachu. A runje druhu njedźelu adventa wosnamjenjachu jako „advent žuda". Jesuš stupi jako žudnik we žiwej žiwatosći psched cłowjeczu dušchu.

Też sa naš ma tuta žudniška mnoh hłuboki zmysł. Nam wosjewja, so ma cłowječa dušcha pak sa Jesuša pak pschećiwo njemu so rozsudźeć. Khrystuš je pjecza po starych słowach Simeona (Luk. 2, 34) „w mnohim stajeny k padej a je znamjo, ke kotremuž so spjeczuje". Khrystuš je skała dobreho, pschećiwo kotremuž hłosčz nadděhuje a so rozrasy. Schtóž so tutemu podda, rozrase so na tutej skale. Jesušowe słowo wo naschim žudniku ma też sa naš hłuboku wernosć: Dyrbimy so rozsudźić, hač Jesuša sćěhujemy, potom je sa naš z wumožnikom, abo hač jeho wotpokazujemy, potom je sa naš k zahubje.

Tuto khutne napominanje płaći wošebje hjesdźaknym, kotříž bjes wožebiteho sajima sa Jesuša a sa bliżschego duschinje žiwja. Jim wosjewja evangelion žuda (Mat. 25, 41) z hróznymi słowami strašchny tónz. Tam stupi Wumožnik psched wschitkich hjesdźatnych z khutnymi słowami: Běch hłódny, a njejsće mje nažohnili. Běch lačny, a njejsće mje napojeli, běch hóršć, a njejsće mje hospodowali. Běch nahi, a njejsće mje wobhlekali. Běch khory a jaty, a njejsće mje wopytali. Se spodźiwanjom pracheja so tuzi wobschkorjeni: Knježe, hdy smy cźe widźeli hłódneho a lačneho abo jako hosćza abo naheho abo khoreho abo jateho a njejsmy cźi słužili? A Jesuš wotmołwi jim z jěrej wótrosču: Schtóž njejsće cźinili na mojich najnižšich bratrach, njejsće też mi cźinili. Dźiće wote mnje, wy satleczi!

S tym je jasnje prajene, so hjesdźaknosć napischeczo bližšichemu, kiž je naposled pschejo njeprawosći, psched Jesušom wobstacź njemóže, dokelž je wón kral miłosče. Tak wjedźe njeprawosć k žudej. Sbóžny, kiž je miłosćiwy k žwojemu bližšichemu, kiž je w nusy Jemu płaći žłowo hnady, kiž w naschim evangeliju steji: Schtóž sće mojim najnižšim bratram cźinili, to sće mi cźinili! Kak wulki nadawk sa naš w próšche narodźenych cłowjekow: Sćěmy Jesuša žłužić w słužbje sa naschich a jeho bratrow. Schtóž tutu słóžnu słužbu tu na semi wukonja, njebudźe žudźeny, jemu je žudnik hnadny Wumožnik a sastupnik pola Boha Wótca.

Hdyž Korla swj. Mikławša činješe

(Wobras ſ města.)

„Njewěrno", prajesche moja hospoza a so pschi tym lubosnje pošměwkowasche, kaž jenoš wona a cźertowa wowka so pošměkowacź samóže, „njewěrno, Wy cźinicze lětha sašo žwj. Mikławscha sa mojeho Wojcźecha?"

„Kocźe žmorze cźinju!" sawołach, „hrajcźe žej wascheho Mikławscha žama, stajcźe žej autowe nawocźnjan na nóš, cźinicze pschecźelne mjeswocźo, potom Waš žaden cłowjek njespósnaje!"

Moja hospoza na mnje pohlada. Cźłowjeka ſ tajtim pohladnjenjom by tózby hapytnał do khamora ſ jedom tyknył. Hišcźe schtwórcź hodźiny stłuschach ju moskotacź a žwarjecź kaž tajke dodźerźane radio.

Ja Mikławscha hracź? Ani sa pjenjeły. „Jenje wjazy Mikławscha!" je moje hěsło. Mam hišcźe dosć wot poslednjeho raza.

Jutrowneho sajasa hracź, to hischcźe dźe, je pomérnje jednore: schowasch jutrowne jejta, hdźež je žadyn cłowjek njenamaka, sabudźesch na nje, doniž po mězach mój poš je njewušłódźł. Też žwjatkowneho woka cźinicź, mi zyle derje pschińdźe. Ale Mikławscha? Wusamkrene!

Loni běch tak hłupy, so žym sa zyku khěžu Mikławscha hrał. Běch žej rjanu dokhu brodu pschilěpił kaž Wonecźanski Jurjanz, do dothich schkórnjow žej salěł — jenak bě hač do połojzy ſ wodu napjelnjena, schtož hakle pytnych, hdyž do njeje sajěchach. Wójcźech je mudry cłowjek, myšli na wschо — žwój kožuch běch wobroćił. Nastajnje dyrbjach porstacź, moja hospoza bě mi sabyła rjeź, so bě kožuch pschećiwo molam sapopjerła.

Mjach měch ſ jabłukami a worjechami na khribjet, wobhładach žej prut a myšlach lubosnje: „Tón je sa knjeza Wojcźecha — k wurunanju sa wschelake njethmanstwa!"

S tutym pschedewsacźom podach žo najprjódzy k dźećom w pschijemi. We wulkich schkórnjach teptach po Mikławschowym waschniu krucze po khodźe dele, pschi tózdym stupje něschto prażny, dokelž bě něchtó sapalaki po khodźe rozmjetał. Nochzu na nikoho njeprawnje tukacź. Dyrbjach pak žo sawróćić a Wojcźechej khołowćki wukłepać, njeby to žane žudniste mylenje było.

Dźećzi w pschijemi běchu jara pětne, tuž hrabnych do měcha a wucźahnych najwjetsche jabłuka. Ale njejapaj ſcźejech ruku nałapjet, běch žo do nérčzeho kłok: do ježa. Njewěrju, so je tutón žam žwój pucź do měcha namakał, wšcźe bě žaby Wójcźech tón njedočzinił był.

Hdyž ſ pschijemje wustupich, žedźejsche Wójcźech na khodowym wobłoženju a žo mje schcźerżo prajschesche: „Knjes Mikławscho, nimasch zigaretku sa mnje?"

„Nć, ty lóšy njethmany hólcze!" sarejich na njeho ſ pschetworjenym hłožom. „Hańbuj žo, kurjenje je njepocźink, žyła w tajkej młodosći!"

„Ta-ak? Njepocźink to je? Potom dźicźe hnydom horje, knježe Mitkolaschcźko, a praicze to naschemu jitwinemu najeńkej! Tón kuri zrliczki dźeń kaž wuhlowy wuheń a žmjerdźi tam sa tobakom!"

W próčnim posthodźe je ichcźeć dźećzi, to rěka loni tam běchu, lětha je tu hižo žnodom. Tamne schcźeć dźećzi běchu chětro cźile a žiwe. Lędy běch do jitwy sastupił, dźerżachu mje sa nošy a ruzy, jene wiżaschе mi sa brodu, druhe spytasche mi měch wutorhnyć a tśecźe salěše mi na khribjet. Počzach licźicź, bě kaž by mi jene pschewjele brjo a chcych žo runje dopraschecź, dha mi žapny žo na khribjecźe nječhto sa schiju — žwjerbjazy pulwer.

Spěchnje hrabnych sa nim, ale tón duch bě hischcźe spěchnischi a cźertwy ſ durjemi. A je-li Wójcźech žaneho pedobnjaka nimo, pótom wěm, ichto je był.

Hdyž tute bydlenje wopuschcźich, žo stajnje drapajo, žo praischach, ichtó na khodach žedźejsche? Krażny Wójcźech! Nachasche zigaretku a sćahasche zyle njewinowacze mjeswocźo, kaž njemóhł hač do tśi licźicź — njemójejsche woprawdźe dale licźicź. „Ow jej," prajesche žobuželnje(!), „ma dha Mikławsch tłhi?"

Mje njeżwjerbjesche jenoš na khribjecźe, ale też we porstach, ale łhrabach žo a myšlach: „Dočzakaj, mój pschećzelko! Sa schtwórcźhodźinki budźe też tebje khribjet žwjerbicź!"

Wćzach do žwojeho bydlenja, wukupach žo spěchnje a salěsch sašu do mojeho Mikławschowskeho wobleczenja, dźech psched durje a sajwonich: „Eswjaty Mikławsch tu je!"

„Wójcźeczko!" wołasche moja hospoza. „Mój słoty lubuschko, Mikławsch je pschijschoł!"

Zyše leźy *něčko do měřtov žwoja.* To su prěnje hodowne schtomy. (Atlantik, M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

VI.

Wšelake běchu potajkim puće, po kotrymž dźěše wuwiće smyčkowych nastrojow resp. violy, wukhadźejo z indiskeho kraja sonow, wojowarskich Perzow, rubježnych Arabow a Maurow k europskim krasnospěwcam a ludowym hudźbnikam. Swój najkrasniši čas rozkćěwa a rozšěrienia pak dočaka viola w dobje rozkćěwa cyrkwinskeje hudźby a spěwa, w 15. a 16. lětstotku. Běchu-li viole ze zaženeho srjedźowěka (11.—13. lětstotka) pomérnje jeneje formy, tak překwapi nas tu přemóžaca mnohota wšelakosće formy a wulkosće. Zda so, jako by fantazija tehdomnišich husletwarcow so njemohła dowučerpać we wunamakanju přeco nowišich formow a wuwjedźenjow. Hłowna wina wšak běchu wjetše žadanja, kiž so na violu stajachu a přeco wjetše možnosće trjebanja. Technisku možnosć rozwića pak dachu jej wšelakore wudospołnjenja a wunamakanja, kiž stachu so po času w twarje nastrojow. Najwažniše z tutych drje je wužićc rožkownych klockow (Eckblöcke), kotrež, nutrka w nastroju připrawjene, zmóžnichu sylniše poćeženje zwjerśnjeje deski z wjetšej ličbu trunow a hłubšim zhłosowanjom, dale pak też přeměnjenje hač dotal runeho hračka do lohcy nazhibnjeneho, z kotrymž su viola hakle z wosprawdźitym soloinstrumentom, dokelž prjedy so poprawom jenoš k akkordiskemu přewodej přihodźeju tu nětko khmana za hraće na kóždej trunje wosebje. Z tuteje doby wobsedźimy hižo nětko dosć wobrazow a derje zdźeržanych nastrojow, přede wšem pak dobre rozprawy z pjera tehdomnišich hudźbnych spisowaćelow. Martin Syricola w swojej „Musica Instrumentalis", wusła 1529 we Wittenberku, přede wšěm pak Michał Praetorius w swojej „Syntagma" (1619) rozpisataj nam najdokładnišo violy tehdyšeho časa. Po swojim zaměru jako přewodźerka spěwa atd. rozeznawachu so po wšelakorej wulkosći nastrojow diskant-, alt-, tenor- a basviole. Praetorius mjenuje samo 7 wšelakorych družin, mjez nimi cyle wulke basviole, mjeńše basviole abo viola da gamba, małe viole da gamba w 5 wšelakich wuwjedźenjach, tenor-viole ze 5 a alt-viole ze 3 a 4 trunami, diskant-viole (violetty) ze 3, 4, 5 abo 6 trunami a 4 wšelakimi hłosowanjemi. Ganassi del Fontego (Regola Rubertina 1542 w Bjenatkach) rozprawja nam wo nastrojach swojeho kraja. Po nim mějachu italske viole zwjetša 6 trunow a běchu w kwartach, srjedźa z wulkej tercu, podobnje wulkim violam Agricoly, zhłosowane. Jich zhłosowanje steji pak cyłu kwartu wyše hač němske viole Praetorija, tak zo bě jich zynk drje błyšćaty a jasniši hač tute, hižo bóle podobny na zynk po nich sćědowacych violinow. Z tuteho časa zakhowa pak nam wěda też wosebje originelne wuwjedźenja viole. Wothladajo wot Hurdy — Gurdy (Bettlerleyer), kiž pokhadźeše hižo ze 11. lětstotka a bě najwjacy w germaniskim dźělu Europy rozšěrjena, viole, kotrejež truny njebuchu ze smykom ale znutrka w corpusu přičinjene, z konjacych włosankow zhotowjene a z kolophonom pomazane kolesko hrate, kiž wjerćeše so wot wonka z přičinjenej wjertawku a kotrejež přeběradło bě rozdźělene z wšelakimi přěkuškami, podobnje dźenišim mandolinam a guittaram; poprawom připrawa, kiž namaka so też pola druhich srjedźowěkskich violow, rozprawjeja nam spisy wo nastrojach, kiž běchu wosebje w juhu wobluwjene a to viola di spalla, zwobrazowana wot Raphaela na jeho „Apollo na Parnassu". Jako modell služeše jemu tehdy najslawniši hrajeŕ viole Sansecondo; viola bastarde ze 6 trunami, kotrež so dźeržachu kaž naše cello, viola di lira, nješto mjeńša hač tuta, předewšim pak „viola di bordone" khětro wulki a njelepy nastroj, kiž wobsedźeše nimo 6 porjadnych trunow hišće 22 sobuklinčacych trunow. Do samsneje kategorije nastrojow ze sympatetiskimi trunami słuša też „viola di amore" kiž je, tola khětro přetworjena, hišće tam a sem w cyrkwinskich koncertach słyšeć. Wěda wo tutym nastroju, kiž spožći nastrojej wosebje rjany a polny zynk je pak wo wjele starša. Carl Engel připisuje ju hižom starym Persam a Hindam a my nadeńdźemy ju tehodła też do teho časa husto nałožowanu.

Tola nic jenož we wšelakorosći formow a zhłosowanjow jewi so bohatosć srjedźowěkskeje fantazije, też zwonkownosć violow wudebi so hač na najkrasnišo. Widźimy-li hižo na serbskich huslach prěnje słabe pospyty k wudebjenju zwonkowneho napohlada a formow pokromnych smuhow, w rězbarstwje hłójčki a třećeje zynkoweje dźěry, čim bohatšo a zbožownišo nadeńdźemy tesame pola tamnych nastrojow. Samo najsławniši mištrojo tehdomnišeho wosebje wuwiteho miniaturneho krjesleńja wudebichu hač nanajrjeńšo spódnicy a pobočniki violow z motiwami róžow, hudźby a allegoriskimi wosobami, rězbarjo přetworichu hač dotal jednoru hłójčku do překhwapjacych wumjelskich zjewow. Do zwjerśnicy a přeběradła pak zapołožichu so wudebjeńki ze słonowiny, čorneho duba a parlowiny a stworichu tak wumělscy wysokohódne nastroje, kiž su dźensa ľędma hišće dostać a zapłaćić. Su nam wurazni pósłojo kultury a wušiknoscе tehdyšeho časa, zběrarjam a wotrjadnikam pak stajnje z wosebitej radosću, přetož rjanosć zynka, formy a wudebjenja zjednoca so w nich stajnje k woprawdźe krasnej hudźbnej a ästhetiskej harmoniji.

(Pokračowanje sćěhuje.)

„Złoty łubuchto“ prajesche. Kóžde mačerne wóčko mĕło pola optikusa so pschepytowacź.

Wójcjech stupi so rozdźĕrajo pschede mnu a ja sareich na njeho ſ hrimotazym hłosom: „Jandjelki ſu mi powedale, so tu jara łóſe dźĕćo bydli!“

„Dźi, njerĕcź tak wólbrnje, ſwjatny Mitkawscho!“ wotmotkwi jemu Wójcjech: „Njedaj ſo je ſwojimi jandźelkami ſa nóſ wodźicź!“

Schwikach jeho ſ prutom, wón pak wrjeſny pitnu ſchkleńzu do mnje a moja hołposa mĕnjesche: „Njeſmĕcźe tak krucźe ſ nim rĕcźecź, hólcźej ma mjeńku wutrobu!“

„Mjeńku wutrobu“!!! Wójcjech a mjeńku wutrobu!!! Potom je złon najnĕjſche ſwĕrjatko.

„Wójcjecho,“ napominach jeho, „bycź duſchny a wuſpéwaj Mitkawſchej rjane nabożne hrónczko!“ To ſej dwójny kasacź njedasche a ſchkrjebotasche:

„Sadny naſchej pjezy kuntworp hraja!“

Sa tule chrobkoſcź chźych jemu jedyn ſ prutom ſapaſicź, ale Wójcjech wrjeſny mi ſtólcźk do nakoleńzy a moja hołpo'a fifolesche: „Kaž jandjelk ſpéwa mój hólcźeż!“

Nafradźicho bych macź a ſynka pſchebiť, tola dyrbiach mojej rólſ ſwĕrny wostacź a tuſ ſo wopraſchach: „Wójeſech teſ paczerje ſpéwacź, Wójcjecho?“

„Sſo wĕ, ſo wĕ!“ wurasy Wójcjech a pocźa: „Mój lubn Bozo ſpoſcź, ſo bych chmany cźłowiek byť, niz tajki wóſtajzy njeplech kaž naſch ſtiwny najeńk —.“

Niemóſach ſo wjazy ſdźerjecź, walich ſo na njeho, wón potuſny nohu, padnych pſches nju a leżach na noſu, a hdyž ſo ſaſy ſbrabach, bĕ Wójcjech cźeknył a ſ nim najrjeńſche jabluka a worjechi.

Nĕtko dyrbjach hiſchcźe w tſeczim poſtkhodźe Mitkawſcha hracź. To też wuwjedźech. Ale nichtó njebĕ mi prajił, ſo je knježſtwo ſ dźĕcźimi ſapucźowało a jenoż kuchařka doma. Saſwonich, wojak ſtatneje wobory mi wotewrí, mje wuhladajzy ſareji: „Ah, Wy ſcźe potajkim tón njedoczinił, kiž ſa mojej Hanku ka'y!“ — wſa mje ſa khornaŕ a cźiſny mje po ſkhodźe dele.

S dźĕcźimi wſchak bych ſej rady wĕdſak, ale hdyž ſo wojeſtwo do teho mĕſcha — nĕ, pſcheczíwo wobrónjenej mozy je ſamo Mitkawſch njemóžny.

Cyrkwinske powĕsće

2. njedźela adventa, 8. hodownika 1935.

Po zńnym Budyſkim zrkwińſkim wokrjeſu ſo 2. njedźelu adventa kolekta ſa evangelſke mišijonſtwo na bu'eńi ſcźĕch ſwĕta.

S **Budyſchina.** W Pětrowſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. farař Paul prĕduje; pſchip. w 12 hodź. farař Große prĕduje. — W Marijnej a Marcźinej zyrkwi ſmĕje rano we 8 hodź. farař Schneider ſpowĕdź a Boże wotka'anje. Dop. w 9 hodź. farař Große prĕduje (zyrkwinſka hudźba). Pop. w 3 hodź. ſmĕje farař Schneider ſchcźenja. Wjecźor w 6 hodź. ſmĕje farař Schneider mišijonſke kemſchenje (ſnutſkowne mišijonſtwo): Thema: 100. narodniny Adolfa Stöckera. — W Tuchořſkej zyrkwi ſmĕje pop. ⅓3 hodź. farař Böttger ſ Budeſtej kemſchenje ſa hluchoněmych. — Póndźelu wjecźor we 8 hodź. ſmĕje farař Schneider biblišku hodźinu. Wſchi pólnym hrodźiku 6 (wumjacźnje niz wutoru)! — Wutoru pop. ⅓3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcź ſa njedźelnicźe. — Srjedu pop. w 4 hodź. žónſka mišijonſka ſłužba (ſwonkowne mišijonſtwo) w Sozietecźe. — Sſrjedu wjecźor ⅛8 hodź. ſmĕje ſup. Berg biblišku wjecźor w Tuchořſkej zyrkwi. — Schtwórtk pop. ¼4 hodź. we woładnej diakoniji mišijonſke ſchcźowne towaſtwo (ſnutſkowne mišijonſtwo). — Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. ſmĕje farař Große pſchihotowanje na dźĕcźikemſchenje na Hrodowſkej haży 6. — Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. ſmĕje farař lic. Ludwig pſchihotowanje na dźĕcźikemſchenje Pětrowſkeje zyrkwje (Luk. 1, 5—23) ſ adventſkej ſwjatoczńoſcźu pomognſtwa w evangelſkej towaſchowni. — Pjatk wjecźor we 8 hodź. w Lutherſkim domje na Hoſchcź haży 28 nĕmſki evangelſki ſtuſk muſow: Wotewrjena ſhromadźiſna ſa wſchitkich muſow ſ woładu.

S **Hulki.** Rano we 8 hodź. nĕmſka ſpowĕdź, dop. we 9 hodź. nĕmſke liturgiſke adventſke kemſchenje (Hodźijſki posawſki thór).

S **Wjelećina.** Ssobotu wjecźor ½9 hodź. we wutejenej zyrkwi pſchedwjedźe ſo žłobowa hra „Boże dźĕcźo.“ — Njedźelu dop. w 9 hodź. nĕmſke kemſchenje. Posawſnſka hudźba. Sbĕrka ſa evangelſke mišijonſtwo na dwórniſchcźach. Potom nĕmſka ſpowĕdź. Dop. 3/411 hodź. dźĕcźikemſchenje. Pop. w 5 hodź. w zyrkwi ſolokwartett (prof. Röthig ſ Lipſka): „Hody“. — Schtwórtk wjecźor ⅛8 hodź. ſpowĕdź w ſchuli w Tucźizach, potom we 8 hodź. tam adventſka nutrnoſcź.

Katolske cyrkwinske powĕsće

Druhu adventsku njedźelu 8. decembra 1935.

Tachantska cyrkej: Rano 5,45 hodź. jutnje, dop. w 9 hodź. pontifikalny hamt z prĕdowanjom, w 14 hodź. nyšporna pohožnosć z požohnowanjom. Přileżnosć k spowĕdźi sobotu wot 18—19 hodź. wot 19,30 hač 20,30 hodź. Njedźelu rano 5,30—6,30 hodź. a dop. w 9 hodź. — **Serbska cyrkej:** Přileżnosć k spowĕdźi sobotu pop. w 3 hodź. za dźĕći, w 6 a 8 hodź. za dorosćenych. Njedźelu (Marje podjeća) rano ⅛8 hodź. Boža mša z prĕdowanjom, dop. w 9 hodź. wulka Boža mša z prĕdowanjom. W 11 hodź. šulska Boža mša ze prĕdowanjom, w 1 hodź. serbski nyšpor, w 6 hodź. křesćanska hudźba z požohnowanjom. Božo mšĕ wob tydźeń rano w 7 hodź. póndźelu a štwórtk němsce, srjedu a sobotu serbske jutnje rano w 6 hodź.

Hudźba — wumĕłstwo — dźiwadło

W **Palasttowym dźiwadle** bĕži hač do pónd'ele film „Mandźeliki ſtrajf“ po dźiwadłowej hrje J. Pohla. Je to wopraſwdźe wjeſoły, puſorny, pryſtajny a tryſtkopolny film. Hraje ſo w małej bawerſkej wjeſy. We wjeſnym poſcźenju je ſo nowa rjana, wjeſoła pincźiza ſ mĕſta pſchijſtajila. Tuta młoda rjanoliníka ſarkiwoſcź pola wſchĕch mandźelſkich ſonow a holcźow ſbudźi. Jónſki ſplah ſo tohodla roſhudźi, pſcheczíwo mandźelſkim do ſirajka ſtupicź, dóniž njepſchestanu do kórcźnuy khodźicź. Sapocźatk ſtrajka a ſmdnuſche poraženje je jadro hry. Sčtóž chce ſo ras do hyteje wole naſmjercź, tomu ſo radźi, ſo by ſej hru wobkladał. Pódła teho pokaſa ſo wjeſoła hra „Cźeſcźiny tolej“ a ſaſmuwny Ufa-tydźeń.

Radio

Njedźelu, 8. dezembra khyſchi ſo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 rańſchi konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa, 8 ſa burow, 10,45 fantaſija na Wurliziſkich hyrglach, 12 pišany konzert, 16 popoldnišchi konzert, 20 rejwaiſta hudźba.

Lipſk: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 rańſchi konzert ſ Hamburga. 8 rańſcha ſwjatocznoſcź. 12 pſchipołdnišchi konzert. 21 mſchtrſki konzert.

Hiſchcźe ważne ſ njedźelſkeho programma: Barlin: 20 ſabawny konzert. Königsberg: 20 ſymfoniſki konzert.

Póndźelu, 9. dezembra khyſchi ſo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchĕdneho programma: 6,30 wjeſeły rańſchi konzert, 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakoſcźe. 16 popołdnišchi konzert. 19 a nĕtko je ſwjatok. 20,10 pišany konzert.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchĕdneho programma: 6,30 rańſchi konzert. 11 45 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 17 popołdnišchi konzert. 20,10 dujerſka hudźba.

Hiſchcźe ważne ſ dnjeweho programma: Barlin a Frankfurt: 20,10 ſabawny konzert. Wrótſlaw: 20,10 módra póndźela. Warſchawa: 20 konzert Bjarnata Krawza-Drjezdźanſkeho.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Aufforderung.

Bekanntmachung über Erfassung der Jahrgänge 1913 und 1916 zwecks Ableistung des Reichsarbeitsdienstes oder des aktiven Wehrdienstes.

I.

Der Führer und Reichskanzler hat durch seinen Aufruf an das Deutsche Volk und durch das Gesetz über den Aufbau der Wehrmacht vom 16. März 1935 dem Deutschen Volke die allgemeine Wehrpflicht wiedergegeben. Nachdem die Erfassung und Musterung der Jahrgänge 1914 und 1915 beendet ist, müssen die Dienstpflichtigen der Jahrgänge 1913 und 1916 für den Arbeitsdienst und für den Wehrdienst erfaßt werden.

II. Stichtag.

Als Stichtag für die Erfassung der Dienstpflichtigen ist der 20. November 1935 festgesetzt worden.

III. Anmeldeaufforderung.

Nach dem Wehrgesetz vom 21. Mai 1935, dem Reichsarbeitsdienstgesetzv om 26. Juni 1935 und der Verordnung über das Erfassungeswesen in der Fassung vom 7. November 1935 haben sich die Dienstpflichtigen der Jahrgänge 1913 und 1916 zur Anlegung des Wehrstammblattes zwecks Ableistung des Reichsarbeitsdienstes und des aktiven Wehrdienstes zu den nachstehend angegebenen Zeiten im hiesigen Rathaus II. Stock, Zimmer 17 persönlich unter Vorlage der unter IV genannten Personalpapiere vorzustellen, und zwar die Dienstpflichtigen

Jahrgang 1913:

Mit den Anfangsbuchstaben:

A—F Dienstag, den 10 Dezember 1935 8—13 und 15—17 Uhr
G—J Mittwoch, den 11. Dezember 1935 8—13 Uhr
K—M Donnerstag, den 12. Dezember 1935 8—13 und 15—17 Uhr
N—S Freitag, den 13. Dezember 1935 8—13 und 15—17 Uhr
Sch—Z Sonnabend, den 14. Dezember 1935 8—13 Uhr

Jahrgang 1916:

Mit den Anfangsbuchstaben:

A—H Montag, den 16. Dezember 1935 8—13 und 15—17 Uhr
J—M Dienstag, den 17. Dezember 1935 8—13 und 15—17 Uhr
N—Sch Donnerstag, den 19. Dez. 1935 8—13 und 15—17 Uhr
St—Z Freitag, den 20. Dezember 1935 8—13 und 15—17 Uhr

Die Dienstpflichtigen haben sich bei der Meldestelle der jenigen Gemeinde zu melden, innerhalb deren Bezirk sie Stichtag (siehe unter II) ihren Wohnsitz oder dauernden Aufenthalt gehabt haben. Ist ein Dienstpflichtiger vorübergehend abwesend, so hat er sich bei mir zunächst schriftlich und nach Rückkehr unverzüglich persönlich anzumelden. Dienstpflichtige, die nach dem Stichtag, also nach dem 20. November 1935 hier zugezogen sind, haben sich sofort bei mir zu melden. Von der Meldenpflicht sind nur die Dienstpflichtigen befreit, die am Stichtage bereits Reichsarbeitsdienst leisten oder in der Wehrmacht aktiv dienen. Ein Dienstpflichtiger, der durch Krankheit an der Meldung verhindert ist, hat hierüber ein Zeugnis des Amtsarztes einzureichen. Wer der vorgeschriebenen Meldepflicht nicht oder nicht pünktlich nachkommt, wird, wenn keine höhere Strafe verwirkt ist, mit Geldstrafe bis zu 150 RM. oder mit Haft bestraft; er wird außerdem zwangzweise vorgeführt werden.

IV. Vorlage von Personalpapieren.

Der Dienstpflichtige soll zur Anmeldung mitbringen:

1. Geburtsschein.
2. Nachweise über Abstammung, soweit sie der Dienstpflichtige oder seinen Angehörigen besitzen.
3. Schulzeugnisse und Nachweise über Berufsausbildung (Lehrlings- und Gesellenprüfung).
4. Ausweise über Zugehörigkeit zur HJ. (Marine HJ.), zur SA. (Marine SA.), zur SS., zum NSKK., zum DLV. (Deutscher Luftsportverband), zum DASD. (Deutscher Amateur-Sender und Empfangsdienst), zur freiwilligen Sanitätskolonne (Rotes Kreuz).
5. Nachweis über Teilnahme am Wehrsport (Wasserwehrsport).
6. Nachweis über geleisteten Arbeitsdienst (Arbeitspaß, Arbeitsdienstpaß, Dienstzeitausweis oder Pflichtenheft der Stadtenschaft).
7. Nachweis über geleisteten aktiven Dienst in der Wehrmacht oder Landespolizei oder über die bereits ausgesprochene Annahme als Freiwilliger im Reichsarbeitsdienst oder in der Wehrmacht.
8. Nachweis über den Besuch von Seefahrtschulen und über Seefahrtzeichen.
9. Nachweis über den Besitz des Reichssportabzeichens oder des SA.-Sportabzeichens.
10. Führerschein für Kraftfahrzeuge, Flugzeuge oder des Deutschen Segelverbandes.

V. Antrag auf Zurückstellung.

Jeder Dienstpflichtige, seine Ehefrau oder seine Eltern haben einen etwa beabsichtigten Antrag auf Zurückstellung von der Ableistung des Reichsarbeitsdienstes und des aktiven Wehrdienstes tunlichst bereits bei der Anmeldung schriftlich und unter Beifügung der Beweismittel zu stellen.

VI. Arische Abstammung.

Jeder Dienstpflichtige arischer Abstammung hat bei der persönlichen Anmeldung folgende Erklärung abzugeben: „Mir sind nach sodgfältiger Prüfung keine Umstände bekannt, die die Annahme rechtfertigen könnten, daß ich nichtarischer Abstammung bin oder daß einer meiner Eltern- oder Großelternteile zu irgendeiner Zeit der jüdischen Religion angehört hat. Mir ist bekannt, daß ich die sofortige Entlassung aus dem aktiven Wehrdienst zu gewärtigen habe, falls diese Erklärung sich als unrichtig erweisen sollte.“

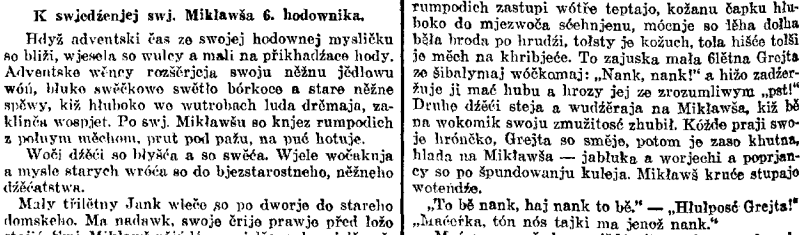
Vordrucke hierzu gibt der Unterzeichnete aus. Diese Erklärung wird der Wehrstammkarte beigefügt.

VII. Anmeldung für die freiwillige Ableistung des Reichsarbeitsdienstes oder des aktiven Wehrdienstes.

Jeder Deutsche, der freiwillig in den Reichsarbeitsdienst oder aktiven Wehrmacht eintreten will, hat sich persönlich unter Vorlage der unter IV aufgeführten Personalpapiere zur Anlegung des Wehrstammblattes bei mir anzumelden. Minderjährige haben außer den bezeichneten Personalpapieren noch die schriftliche, amtlich beglaubigte Einwilligungserklärung ihres gesetzlichen Vertreters (Vater, Vormund) beizubringen. Vordrucke hierzu gibt der Unterzeichnete aus. Der sich freiwillig Meldende bekommt einen Freiwilligenschein, der bei der Meldung dem Truppenteil oder dem Meldeamt für den Reichsarbeitsdienst vorzulegen ist.

Bautzen, am 7. Dezember 1935.

Der Oberbürgermeister zu Bautzen.

Wo dźĕćoch a swjatym Mikławšu.

K swjedźenjej swj. Mikławša 6. hodownika.

Hdyž adventski čas ze swojej hodownej myslički so bliži, wjesela so wulcy a mali na přikhadźace hody. Adventske wĕncy rozšěrjeja swoju nĕžnu jĕdlowu wóń, bluke swĕčkowe swĕtło bórkoce a stare nĕžne spĕwy, kiž hluboko we wutrobach luda drĕmaja, zaklinča wospjet. Po swj. Mikławšu so knjez rumpodich z połnym mĕchom, prut pod pažu, na puć hotuje.

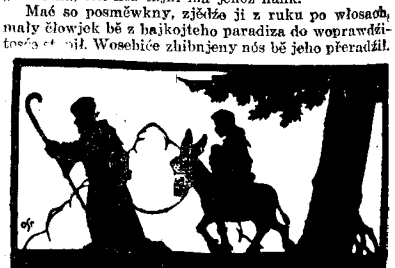
Woči dźĕći so błyšča a so swĕca. Wjele wočakuja a mysle starych wróća so do bjezstarostneho, nĕžneho dźĕćatstwa.

Mały tŕiłětny Jank wleče so po dworje do stareho domskeho. Ma nadawk, swoje čerije prawje před ložo stajić. Swj. Mikławš přińdźe a mjelčo, cyle mjelčo nĕšto do nich połoži. Jank ma dobre swĕdomjo, je dušny na kóžle wašnje, štož so takle dušne mjenuje a tuž wóže z bohatym žołnowanjom pópjancow ličić. Wleče so po domskim a słyši, kak stary Pětr nanowe dołhe škórnje čiści, wo Mikławšu rĕči a — poł hodźiny pozdźišo, hdyž je Marta w pincy a Haňža blido k wječeri přihotuje, su dołhe škórnje so zhubiłe. Mać třase z hłowu a mĕni, zo šeri, a Pětr doda, zo wulke teptaki tola pózdźeł njeje. Hdyž Jank we hłubokim sparju leži, hyrnjeź sej předewzał, wotuńcy wostać, stejiłej staršej před dźĕćacowym ložom a w swĕtle dyrbjaceje lampki błyšča so tam dołhe škórnje. Do nich so ... ško skhowné hodźi, to sej też Jank mysleše, hdyž je w kuchini stejo widźeše.

Druhi pad: W dźĕćacej jstwičcy stara so mać z prócu wo mór — kóždy wokomik dyrbi swj. Mikławš přińć. Hlej — so klepa — durje so wotewrja, knjez rumpodich zastupi wótře teptajo, kožanu čapku hłuboko do mjezwoča sčehnjenu, mócnje so lĕha dołha bĕła broda po hrudźi, tołsty je kožuch, tola hišće tołši je mĕch na khribjeće. To zajuska małe 6lětna Grejta ze šibałymaj wóčkomaj: „Nank, nank!“ a hižo zadžerža ji mać hubu a hrozy jej ze zrozumliwym „pst!“ Druhe dźĕći steja a wudźeraja na Mikławša, kiž bě na wokomik swoju zmužitosć zhubił. Kóžde praji swoje hrónčko, Grejta so směje, potom je zaso khutna, hlada na Mikławša — jabłuka a worjechi a poprjancy so po špundowanju kuleja. Mikławš kruće stupajo wotendže.

„To bě nank, haj nank to bě.“ — „Hłuposć Grejta!“ „Maćerka, tón nós tajki ma jenož nank.“

Mać so posmĕwkny, zjĕžli ji z ruku po włosach, mały cłowjek bě z hajkojtcho paradiza do woprawdźiteho cźiła. Wosebiće zhibnjeny nós bě jeho preradźił.

Hospodarski kućik

Suche a mokre picowanje swini

Při picowanju swini drje je ważna wěc kajkość picy; tola padaja też druhe ważne momenty do wahi, wosebje hač namačeny abo suchi womjeśk ga kida.

W sćehowacym příkład: Wozmu 4 prosata, jenak stare, nimale jenak ćežke, wot jeneje rancy a dawam jim běrny, warjenu kulrěpu, zbytki z kuchinje, sydk (abo pomyje z mlokarnje) a jako womjeśk rżany a ječny šrót. Dwě proseći dostawaštej rano jako prěnju picu šrót do korjca a hdyž bě tuto wumjećene, židku picu; druhej dostawaštej runje tolko womješka, ale do židkeje picy změšane.

Kajki bě wětko rozdźěł?

Tón wupokazuje najbóle waha. Tu maš w tabelli wobkedźbowanja:

Wažene na dźeń:	Ze suchim womješkom:				Z mokrym womješkom:			
	Ćeškej po puntach		Přibyloj po puntach		Ćežkej po puntach		Přibyloj po puntach	
	Swinjeta 3				Swinjeta 3 a 4		3 a 4	
28. nov. 34	92	86			100	90	—	—
11. dec. 34	110	101	18	15	111	100	11	10
24. dec. 34	128	128	18	27	129	111	18	11
4. jan. 35	139	138	13	15	136	115	13	4
18. jan. 35	159	160	20	22	149	129	13	14
1. febr. 35	198	190	39	30	172	188	23	9
Zeyla přibyloj			103	104			72	48
Na dźěn přibyloj			1,34	1,31			0,94	0 60

Tute ličby rěča same za so a měle pohonjeć, zo swinjom womješki so suche dawaja, nic wjacy rozměšane, kaž bě dotal pola nas wašnje.

Dale: waha je w korminju ważny nastroj a měla so pilnje nałožować, hač dotal so stawa.

Symjeńtne zorno

Wosyješ-li zorno, zeskhadźa skoro a ćěri do korjenjow a stwjelcow: město zorna nanakaš w zemi jenož wotwlečenu běliska. To, štož je w běliscy było, je zorno při skhadźenju přetrjebałoł, bě to jeho prěnja cyroba. Kaž wšudźe, mamy tež tu stworićerjowemu mudremu zarjadowanju so dźiwać, kiž je symjeńtnemu zornu mocy dał, so w spočatku sebje same zežiwić.

Što měniš, budże to wšo jene, hač zorno wjele cyroby w sebi khowa abo małko, hač może tydźeń dołho na swoje mocy so zjerjerać abo 2 hač 3 njedźele? Wěše nic. Muka, kotruž běliska w zornu khowa, je mohł rjec ćěsne mloko a při skhadźenju prajimy też: zorno steji w mlocy. Kaž pak kóždy zwěrjatko nadobnje rosće, hdyž ma dosć mloka wot maćerje, tak wšsće też zorno, kotreż ma wjacy muki. Hakle hdyž je zeskhadźane zorno wšesteje wulkosće docpełe, počina cyrobu srěbać z role. A kaž při skoće wjele na tym zaleži, zo wot sylneju a stroweju staršeju wukhadźuje, tak podobnje wjele na tym leži, zo je symjeńtne zorno wzate z rostliny, kotraž je mócnje rozwita.

Skrótka: K sywej ma so najlěpše zorno brać. A tola widźimy bohužel, zo mnozy ratarjo na kajkosć symjeńtneho zorna wjele njedźiwaja: syja, štož maja. To je zrudnje, a ćim zrudniše, hdyž też hospodarjo, kotříž maja hewak swětłe mozhy, w tak ważnej wěcy kaž slepeho hraja. Tu a tam bjeru też zorno, z mašinu młóćene, a toho je nětko ćim wjacy. hdyž su skazania symjeńtneho zorna z kóždym létom wjetše.

Tu rěka: Ze symjeńtnym zornom sebi starosće njećinju, bjeru cuze. To je skoro prajene: hač pak cuze w twojej roli přibywa abo hač na kajkosći přisadźi, to je dosć ważna należnosć. Hdyž hižo cuze bjerješ, maš też na to dźiwać, zo dobre symjeńtne zorno dostawaš a při tym dyrbiš wěste prawidła pod wočomaj měć. Hač swoje syješ abo cuze, wšć symjeńtne zorno ma so prjedy na rjedźeru (Trieur) kmleć, kotryž zorno po wšelakej wulkosći saje.

Kóždy widźi, zo při tak spróćenym dobywanju symjeńtneho zorna so wostork mnoho powyšeć hodźi, hdyž so jenož rola čista dźerži a so přihodnje hnoji. Štož je tudy wo žitach prajene, płaći za wšě druhe symjenja, kotreż ze zorna skhadźeja.

Nic tak při běrnach: tu njeje trěbne, zo najwjetše sadźeš, na to pak dyrbiš hladać, zo je běrna dozrawjena. Prašiwe běrny njech su dobre do picy, na rolu je škoda prócy a hnoja.

Tuž njestróž so prócy: Rjane žně móža jenož tam być, hdźež so roli rjane zorno dowěrja. Sy-li w tym swoje činił, směš so teš Božeho žołnowanja nadźijeć.

Rozwućowace drobnosće

Brěšk zakóčja w naléću rad zahe a kóenja zmjerznu. Tomu so z tym zadźěwa, zo so w nazymje, hdyž je zemja zmerzła, wokoło pjenika lisća abo hnoja namjeta. Tak wostanje zemja pod wodźećom w naléću zmjerzła a kóenja hakle pozdźišo zapušćeja, hdyž je mjenje strachа. To, štož brěškam a winu najwjacy nječkodźi, je kapalca a woškrot.

Hdyž so khripa nastaja (huška, po khribjeće spina a stawy su rozbite), móže so wostudłomu katarhej z časom hańć. Łžička roztołčeneho kampora sčini so do sudolja, do njeho linje so hač do połojcy kropa: na horne staji so tita, kotrejž je špička wottorhnjena. Z tutej špičku stupi para, kotruž ma khorowaty z nosom do so srěbać. Nimale 3/4 hodźiny. Hdyž je nimo, njech so nješto čerstweje wody z nosom wusrěba a njech so hnydom na zymny wětr njeńdźe, štož by škodźało. Seyła čini lěpje, kaž dołho khripa traje, w copłej jstwi wostać, hewak čehnje so khorowatosć dale abo bywa też strašna.

Waški na łubi zaćeriš z tym, zo do bleše, kotraž je zmyła jahałka (może też škleńćana być ze šěrokej šiju), nješto syrupa nakidaš, zwonka pak jn z dźěłom wobwiješ, zo mohło waški po njej horje łazyć. Dokelž maja waški kamjenski nós, wabi je hórzy syrup, wono čalnu, kaž mrowje, na škleńcu, puśća so do njeje, won pak njemóža, dokelž so wobsmyknu. Tajke tunje pasle měte na wšěch łubjach stać, su też khrobłym myšam spomožne, hdyž jenož su dosć hłuboke.

Žadyn womješk tak strašny njeje, kaž tón z wolijowych zrnjow (rapsowe wosuchi atd.) Wšón wolijowy womješk po času stuchnje a stuchłosć płodźi ćećenje, bluwanje, sranje. Hač wosuch, hač muka (Erdnuß-, Palmkernmehl atd.), najhóle su tutym womješkam zbytki žonopa přiměšane a žonopowy wolij je za howjazy skót jěd. Žonop lemi nutrikowne organy skoćeća, hori a zawinje pomjetanje. Štóž dha rapsowy wosuch kupuje, njech tworu na žonop přepytać da, a je-li tajki w njej, ju překupcej k dalšej „dispoziciji" wróći.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 7. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 dollar	2,486	100 nólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,26	100 ćeskosł. krónow	10,265
100 šwajc. frankow	50,44	100 franc. frankow	16,37

Barlinska bursa, 6. dezembra. Teš wčera so kursy pśchi najmjeńšich wobrotach šwěćachu. W nětkotrych aktijach běchu wobkhodnizy i powołanja hódnośći wot pśchedwčerawšeho dnja wobkhowali, kotrejž chyžchu wołtšorćiś a kotrejž na kurs tłóčachu. To wošebje płaćeli sa hódnoty, kotrejž so w poślednich dnjach wošebje wobkedźbowachu. Na druhim boku pak so też nowi kupan wobdźělichu, tak so niebźěše wuwiśe kurjow źele jednotne. Źiwje rospominańe so też pśchedwčerawšcha dr. Schachtowa rěcź wo nadawkach hospodaŕstwa wobkhadowaśe so rosprawa Rhmjńsko-westfalskeje źeleźneje industrije wo dalšim dobrym wotbytkowym wuwiću, šichtoj so wošebje na montanowych hódnotach śmérnjo wušćitkowaśe. Źiwjichi wobkhod mějachu renty. Tu mójachu kursy też śwjetścha postupiś.

Barlinśe žitne wulkowiśi. Wobrot na Barlinśich žitnych wulkowiśach njeje so też na tónzu tydźenja woźiwił. Dowoś je strony katarstwa njeśe wjeśći. Jenoź śrěnje druźiny ječmjenjow sa pśiwaŕnje so bohaśicho nośiśachu a njemóžachu so sa žadane płaćišnu zole lokho wotbrcź. Tola wuŕiśane druźiny so dale žadaju. Teš ječmjenje sa industriju so pomérnje lokho wotbywachu. W khlěbowych žitach so teboŕnuna wišše polkiśenja pomérnje lokho samóžachu. Barlińśe minuty pak dale najradšcho dobre druźiny pśiwaŕnje kupuja. W proninach pak so minuty ta rośći pśiśeja. Wowš a ječmjeń k pizowanju je lěbma na wikach.

Wežera płaćišće w Barlinje zetnat

pśchejězy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožśi N 8: 8,00 hr., N 11: 8,15 hr., — ječmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., wowša H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Witi w Sherićelzu.

Pśchenźa (100 kilogr.) 19,50 hr., rožka 16 hr., ječmjeń, nalětni 16,20 hr., ječmjeń nanmłti 16,20 hr., wowš 15 hr., běrny, zentnar 2,10—2,70 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnie.

	6. 12.	5. 12.		6. 12.	5. 12.
Pšeńca	206,0	206,0	buny	—	—
rožka	169,0	169,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
ječmjeń now.	223-230	223-230	módre lupiny	8,50-9,00	8,50-9,00
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wowš	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuśk	—	—
pšeńć. muka	26,85	26,85	lany wosuśk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhan	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,55	8,60
rżane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana stoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńć. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 196,0 9: 197,0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 160,0 11: 163,0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 165,0 9: 170,0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 162,0

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

6. decembra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 119.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	40—42

Byki: 129.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	—

Jałowicy a krowy: 2034.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	35 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	27 34
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 1872.

Najlěpše wukormjene (1. druźiny)	72 78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62 70
Spatne (3.)	50 60

Wowcy: 4496.

Młódše a starše wukormjene (5. druźina)	40—43
Starše wukormjene (6.)	36—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	28—35

Swinje: 4755

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženc, hač do 1 1/2 lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50, 0
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	52 50

Wićne płaćizny w Budyšinje.

7. decembra 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnie zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najmišša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	9,65
Pšeńca —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,30
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmjeń, nalětni	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2riadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg kr. pł.		—	8 25
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,70
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,20	3,50
Běrny (we wulkowikow.) najm. pł.	50 kg	2,40	2,60
Běrny, žołte	50 kg	2,70	2,90
Syno	50 kg	4,00	4,25
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,50
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,75
Sloma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 šik.	—	0,11
Pšeńć. muka Type 502	100 kg*	—	33,60
Pšeńćna muka Type 790	100 kg	—	31 60
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńć. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,10
Wikowańske pšeńćne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	punt	1,10	1,25
Prosata 721 štuk	1 šik.	10, 0	20,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

7. decembra 1935 po hamt. kim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnie zrozumja.

Twora		najmišše płaćizny hr.	najwyšše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1.60	2,00
Ćelace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2 60
Swińjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńćna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,07.	0,08
Raś	1 kg	0,28	0,30
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Sok	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połć	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,14
Kamjeńtne wuhle (domjacy tepi.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Twora	Najmišša płaćizna hr. pł.	Najwyšša płaćizna hr. pł.	Wuźiwany wuplod	Twora	Najmišša płaćizna hr. pł.	Najwyšša płaćizna hr. pł.	Wuźiwany wuplod
Boby (Buny) punt	—	—	—	Solotej kałšk	5	20	—
Hroch „	—	—	—	Šćerbak „	8	15	—
Kórki za solotej „	—	—	—	Kosćadło punt		30	—
Kórki k nakładź. „	—	—	—	Seleri štuka	10	40	—
Kórki (žonop) „	—	—	—	Seleri punt	—	—	—
Sydrojty kał štuka	13	30	—	Loboda „	—	15	—
Bóły kał punt	—	10	—	Rapunolki „	—	80	—
Ćežwiny kał „	10	12	—	Tomaty „	—	30	—
Wirsingowy kał „	—	12	—	Cybla „	—	10	—
Pupkaty kał „	30	35	—	Hromak „	—	—	—
Zelony kał „	—	15	—	Krěn „	—	70	—
Kolrabi młod.) št.	5	15	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	Carstwe hriby litr	—	—	—
Kurotv walšk	—	—	—	Sušone hriby litr	50	70	—
Kapoty punt	—	10	—	Dobre jabluka punt	30	40	—
Korjeń pětršylki „	—	20	—	Jabluka k warj. „	15	20	—
Poroj „	—	20	—	Dobre kruški „	25	40	—
Rudiski walšk	—	10	—	Kruški k warj. „	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Wišnje „	—	—	—
Rjetkej punt	—	15	—	Słowki „	—	—	—
Rjewjeń „	—	—	—	Bróski „	—	—	—
Ć ćwjona rópa „	—	10	—	Aprikosy „	—	—	—
Kulrěpa „	—	10	—	Wino „	—	—	55

Pola rěpnika.

„Potajkim ja 10 pjenježnou łotrašku dwójch mćej, mój hólcy? Kedźbuj, hdyž prawje hódaśch, darmo eśi kolbašu: wono je tuchne, ma małej wačźu, wulki puhł a je tłustje majone. Schto to je?"

„To fy to, wujo!"

Jan Gelansky w Hodžiju

Tutón žerbski muž, jakiśi dróhowy dohladowaŕ we Hodžiju, je so hławny sćinił se šmajomnosćju wjele rěčzow. Wón so 3. nowembra 1699 w Hnašecach jako šyn Mateja Gelanskeho tam narodźi. Hdyž běše we šwojej wjesnjej šchuli trochu němšcu čitaćz a pišaćz nawuknył, dawaše jemu jeho wučeŕ nješćto łacźanšćich hłowow nawuknuć, šchtož w nim lubosć k zuśnym rěčam wubudźi. Dokelž pak chcyše nětko tež liczicz nawuknuć a dyrbješe tohodla sa tydźeń 10 pjenjezkow šchulšćich pjenjes dacź, dha drje to jeho staršchej jene léto dowolšchtaj, potom pak jeho dla tkudoby, runjeż jara njerad, je šchule wšchalchtaj, hdyž běše 4 šchulske léta němšći katechismus čitaćz a pišaćz a wjele łacźanšteho nawuknył. Nětko jeho starschej sa domjace dźełło a wospjetowanje šlotu trjebaschtaj, pšchi čimž šebi w šchuli dobyte wědomošcze powjetšchicz pytasche. W lěcze 1713 pšches žbožowny pšchipad do Bjarnaczźa pšchińdże a žiwješe tam pola lěkarja Albertija, hdźež škładnošcź namaka šo w němškim prawopišu a we łacźanšcej rěczi wobtwjerdźicź, k czemuż šebi starn łacźanšći słownik a łacźanšku bibliju kupi. Dokelž pak we wichelatich kuhach też na grichište a hebrejšte słowa storczi, też šo taište słowa druhdy na předowanju naspomnichu, tuž šebi zadasche, też tutej rěczi nawuknyć. K tomu cźinješe we šwojim 24. lěcze ſ tym sapoczatk, so šebi ſ nětajšich starych knihow grichišći a hebrejšći alfabet wotpiša. Bórzy po tym šebi grichišći nowy testament kupi. Tutón by šebi šoku do zyrkwje brał a by jón wotewrił a pšchirunał, hdy by šo na kletzy tekst wulezował. Też bu hewak w nim cźitał a šebi to cźitane pšchemyślił. Hdyž běše 32 lět staŕy, šebi Oleariušowu wulku bibliju (ſ wulożowanjom) sa 10 tolcŕ kupi. W tym šamšnym cźašu dosta cźešku bibliju do rukow. Dokelž je tuta rěcź na šerbšku podobna, ju sa krótki cźaš nawuknu. Pšchi wčhešadźowanju staršych knihow w Budyšchinje kupi šebi franzowški słownik, so mohł franzowške słowa, kiž bu we wichelatich němškich knihach nadeschoł, rozumieć. Nětko roswucźowaše jeho faraŕ Němaŕ w Budeštezach tu a tam we franzowšcej rěczi a dari jemu też malu franzowšku rěcźnizu, po cźimž Gelanšk je wichej pilnošcźu tutu rěcź nawuknješe. Jako bě 44. léto dospěł, doša wot šuperintendenta Kloza w Bjškopizach połnu hebrejšku bibliju, ja kotruž měješe 4 tolerje šapłacźicź. Tutónpjenjes je tak šwjedł, so je na šwojej małej žiwnošći kóždy tydźeń 10 pjenjezkow na bok połožił. Nětko pilnje hebrejšcu wuknješe pšchi cźimž jemu Židźa, kiž pšchedawajo po kraju cźahachu a bohu šebi pola njeho šwoje twory wottkładli a šabat šwjeczili, jara pombachu. Jako bě 48 lět, poda šo na wuknjenje italšteje rěcze a kupi šebi italšku bibliju so 5tolcŕ. Dokelž bě ſ njeje 6 liſtnow wutorhanych, wotpiša šebi to ſ dołpołnjeje knihi, kiž jemu rektor M. Schöttgen ſ Drježdźan pósła, tak so nětko też zyku italšku bibliju wobšćěrješe. Posłoušcho hišcźe jendźelšku, schpanišku, banišku, ruśku, arabišku, hollandšku a druhe rěcze nawuknu, w kotrychž rěcźach měješe bibliju a druhe knihi. tak so štónczńje 38 rěczow nětkaŕ rozumješe, 10 ſ nich pak połnje rěcźeše a pišaše. So to nawuknjene sašo njeby šabył, ale so by šo w nim wobtwjerdźił, by se šwojimi rano štanowšći, najprjedy štaw ſ hebrejšteje a grichišteje, potom pak še šerbšteje, němšteje, łacźanšteje, franzowšteje, italšteje, jendźelšteje, hollandšteje, cźešteje a połšteje biblije wucźitał, ſ czehoż je widźeć, so je wón wulku lubosć k Božemu słowu měł. Myślicź możemy šebi, so je drje jeho šnajomnošcź tutych rěczow wobšeže wobštała w šnajomnošći bibliišich słowow, dokelž tola ani cźaša a šrědkow dosć njewobšedźeše, šo ſ druhimi knihami šaběracź. Měješe šebi tola šwój chleb ſ wobdźełkanjom šwojeje małeje žiwnošcze a ſ dźełom na drólu šaſtukowacź. Wón bě cźišći a pěkny muž a wumrě 9. februara 1767.

Jan Sibelius 70 lět staŕy.

Jean Sibelius, najwuſnamnišći ſynkotworz Finſteje, 8. dezembra šwoje 70lětne narodniny wošwjeczi. Wón je najštaršći ſ nětcźišćich finſtich komponistow a w jeho hudźbje šu wošebje narodne motiwy wobdźěłane. Nimo wšchelakich ſymfonijow piša komornu hudźbu, špěwy, muźšle chóry a wšchelake klawěrſte truchi, kotrejž jemu też w Němšcźi wjele pšcheczelow dobrychu. (Atlantik, M.)

Jeho dźowka Hana Marja Gelanšcźej, 19. julija 1[illegible] rodźena, woženi šo 28. februara 1764 ſ herzom Hanſom Pětšchu w Hodžiju. Ta bě wot šwojeho nana w rěczow nawukła, mjes kotrymiž běschtej jej franzo a italška najšnadźišchej. Wona wumrě w lěcze 1794, bě jej šmjercź 4 dźeći wšchě małe wšala.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

W Zentralnym dźiwadle hraje šo wot wcźera[illegible] ho pjatka ſynkofilm „Lubuju wšchě žony". Je to fil[illegible] radoscze a nimoměry dobreho wukona wšchich hrajeczich mozow kaž Jan Kiepura, Lien Deyers, Inge Liſt, [illegible] Sandrock, Theo Lingen, Rudolf Platte, Fritz Imhof. Wulkotne šu špěwne partije še hławnym špěwarjom Kiepuru. To je nawědźenje wošebiteho raju. Tu i poda film, kotryž debja pruhi wumělstwa, jašny cź[illegible] a wulkotne wuhotowanje. — Wulžu šajimawu a tóžbo je hó je też pšchiprogram „Listy lecźa pšches ozean" a Fox wa tydźeńška pšchehladka.

Towarstwowski powěstnik.

Budesteey. Serbske towarstwo „Lubin" změje njedź[illegible] lu 8. decembra (2. advent) pop. w 4 hodź. pola S[illegible]cźo (Rösikec naslědnika) swoje posedźenje. Rěc[illegible] budźe k. kantor Jenč z Budestec. Też budźe so wu[illegible] radźować wo 25lětnym jubilejn našeho towarstwa. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Zwučowańska jednota wotměwa njedźelu 8. hodownika zabawny wječork pola Stange[illegible] zwučowanjom, špěwom a rejemi. Wo bohate wobdźělenje so prosy.

Bukecy. Serbske towarstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 2. adventa pop. ¼4 hodź. w Stangec hoscźencu. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wo[illegible]pyt prosy předsydstwo.

Hodźij. Towarstwo „J. Imiš" změje njedźelu 8. hodownika pop. w 3 hodź. pola Mrózec swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" změje njedźelu 8. hodownika pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Teichertec hoscźencu. Wo bohate wobdźělenje so prosy. Předsydstwo.

Jaŋeŋza. Kat. Bjeŋada ma jutrje 8. hodownika pop. we 5 hodź. hkownu ſhromadźiznu. Wo bohate wobdźěle[illegible]nje proŋu pšchedsyŋdstwo.

Flawš
za serbske zymske jaki. na 140 cm šer.
Cźople podšiśa
za jaki. na 70 cm šérokie
we wulk. wubjerku
Schaaf

Gratz za dom a kuchinju
we wulkim wubjerku a tunjo we wosebitym wobkhodze
Kurt Mitschke
w Budyšinie na Hrodźe hasy 20

Młoda čehniwa
kruwa z cźelećom
je na předaŋ w Bronju čo. 2.

Na pol sućelna podsobna kruwa
je na před. w Kamjenjej čo. 1 c pola Radworja

Prieja hač sebi SKIJE kupiće, žadajće sebi zapis płaćiznow
Je z lěpšinu za Was!
Póscźelu 3 dny k wobhladaniu na pruhu!
A. Langer, Schlettau (Erzgeb.)

Tutu šijacu mašinu za 130,— hr. w kolesowym domje
Fuhrmann
w Budyšinje n. Horneczerskej hasy

Wučomcu,
kotraž serbscy rěči a wjacy do šule njechodźi, přijmjelimy w 1. kapitelu 1936. — Jenož pisomne poskłenja zapodajće na
MODOWY DOM
Alphons Schauseil
W BUDYSINJE

Lěhaŕnje
Kuchinje
Jědźeŕnje
Jednotl. meble
Pólstr. meble
we wulkim wubjerku tunjo pola firmy
Fritz Schulze
Před Sulefsk. wrotami 2 (Lehmannec mlyn)
Samsna sedłaŕnja
Přijimam mandźelske požčonki

Makulaturu
(je to hižo počišćana papjera)
wotedawa w kóždej mnohosći
Serb. knihaŕnja w Budyšinje

Pokhwal
tych, kotříž z nawěštkom pokazaja, zo maja nas zaňć!

Ratařske wotrjadne wotdźělenje
při dźětowym hamće w Budyšinje
Moritzstr. 4 Telefon 2351
je na njedźelach hač k hodam
(8., 15. a 22. decembra 1935)
k přijimanju wotewrjenych městnow a posrědkowanju personala wot 14—16 hodź. wotewrjene. Zakhod A, jstwu 20a.
Wosebje so pytaju holcy do hródźe a na polo.

Kašćowy sklad na Kotołatej hasy 2 / Tel. 2576
H. Oswald tyšeŕski mišt. Rěčn nowak

Wužitny hodowny daŕ
Pisańske blida
Blida
Stólcy
Khamory
Ložа
Sofy
Matracy
Kuchinje
Lehańcźe
Bydleńcźe
Clemens Schmidt
w Budyšinje Hrodowne naměsto 2
Kupnicy na Hrodźe Ortenburg
Wulki wubjerk! Nizke płaćizny!
Bjez wudawkow do domu. Hodowne njedźele wotewrjene
Rěćimy serbscy

Hänchen
Spanske jstwy
Jědźerńje
Kuchinje, jedn. meble
Wulki wubjerk
Přijim. mandź. požčonk.
Blidarski mišt., mebl. wikow. w Budyšinje na Lubijskej dr. 17
Njedźelu wotewrjene!

Fa. Auto-Stelzer měj. W. Kiethe
w Budyšinje na Lubijskej drózy 75. Telefon 2127
Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kolbnow, autowe reparatury
z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźěłaćerjemi wukonjam.
Pomoc w najcežšich padach. Za kóžde dźełło rukuju.

Couchs, sydła, sofy, matracy
ziane w twarje a płaćiny hódno w bohatym wubjerku
Na 3,0 m wšelkich tkaninow na składze pola
Fritz Schulze w Budyšinje
Před Sulefskimi wrotami 2 (Lehmannec mlyn)
Samsna sedłaŕnja
Kóžde wosebite wuwjedźenje

Towarstwo pomocy za studowacych Serbow
zmjeje póndźelu 9. decembra 1935, pop. w 5 hodź.
wurjadnu hłownu zhromadźiznu
w Serbskim Domje w Budyšinje
Hłowny zbytk dnjowneho porjada: Pruhowanje zličbowanja lěta 1934.
W 4 hodź. posedźenje předsydstwa a wubjerka
(Podoisma dla přizjewjenja předsydstwa na sudnistwo a dla spolnomócnjenja nowelo pokladnika, jednanje wo prócstwach a t. d.)
Předeńnje přeprosinje předsyda

Chceš so hodu prawje wieselć
Dyrbiš do Barta k Meticy hić!
Jězdne koła za mužow, žony a dźěći (dobre znamsi)
šijace mašiny znamki Seidel-Naumann
swěcy k šiću / žimace mašiny
Wužehladła (Bügelplätten
Dynamo wobswětlenja wot 6.10
karbidowe lampy . . wot 2.90
dybzačne lampy / SA-lampy
Kožane jaki / khapy / rukajcy / kolenowe škitaki za motorskich jězdźerjow / šklency / khłódźakowe škitaki / Dixol
pře zmjerzk za awtarjow.

Wšelake druhe rjane dary
Prošu wobhladajće sebi moje wukładne wokno

Pulowry - Lacy
Připóznaty wulki wubjerk, nizke płaćizny
žonjace pulowry . wot 290 pj.
mužace lacy . . wot 195 pj.
dźěć. pulowry, 4—6 lět w. 125 pj.
nuzace pulundry . wot 125 pj.
ž.-prync. suknje łmóš. w. 145 pj.
ž.-podkholowčki cyte w. 85 pj.
ž. prync. suknje, charm. w. 185 pj.
ž. podkholowčki, charm. w. 95 pj.
žonjace nohajcy . . wot 48 pj.
mužace zoki . . . wot 35 pj.
dźěćace nohajcy, w. 3 wot 35 pj.
mužace sport. nohajcy wot 78 pj.
Golf. jaki, Berchtesgadenske jećki, štrykowane drasty, Kletter-lacy, skitaki, blusow, hólcy k holowy, ski-socki we wulkim wubjerku přeć nybdźe
Wobhladajće sebi moje wukład. wokna Kurt Ziegler na Hošće hasy 2[illegible] Njedź. wotewrjene

KAMJENC
Časniki :: debjeńki
nože a widlički
kupujće jenož we
Traueringecke
Oskar Brückner
w Kamjencu na Budyšnej drózy rózk Wrótkow koje dróhi

Tkaniny darić!
Praktiscy myslić!
Wobliekowe
Pałetowe
Ulstrowe
Kostumowe
Mantlowe
tkaniny
Z rukowanjom čiste ćesanc[illegible] předźono za mužow, so[illegible]wane, kaž módre a črne. Jara płaćiwny hodne bóchcowe a dołho dźerżace. — Wulki skład!
Założeno 1701. Starosmań!
Tkaninowy dom Körner
w Kamjencu na Połčnišcej drózy 6

Motorske a jězdne kola
šijace, płaśiske
a žimace mašiny,
elektr. wobswětl. kołow
Wuporjedźam wšitko sošenje
Paul Gräfe w Kamjencu
Mechanikel mišt. — Talstrasse 7

Mały nawěštk
w našich NOWINACH
je tuni a so přecy wuplać

Paul Brosske tyš čeki mišt. postrěha swój skład na Nowoselskej dr. 7 hotowych kašćow
Gar. g. dwór Brücknu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 286 | Budyšin — Pónjdźelu 9. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wjednik wo přichodze němskostatneje železnicy rěčał

W Nürnbergu je so stołetne wobstaćze němskich železnišow wošwjeczyło. Sćiwjatočnosće so sobotu a wopominanjom stworjenja němskich železnišow započachu. Esrjedźišćo niedźelskich jarjadowanjow běše wjednikowa wulka rěč w domje kulturneho towarstwa. Wjednik krótko do 10 hodźin je swojim pschewodom do Nürnberga pschijeđe.

Generalny direktor dr. Dorpmüller wjednikej pschipowitanju wumělstu pomjatnu medalju pschepoda. Sstorowšej měsće Nürnberg a Fr ürth běšćej tehorunja dalej medalju a maćišiny kolijow prenjeje němskeje železnizy hotowješ, kotruž Nürnbergški wyschschi měšćanoſta Liebel wjednikej pschepoda. We wjeczornej hali, kiž běše so z jedlowymi halozami a stołym kawrjenzom wupyschila, wjednik tóžeho jenotliweho se 60 noscherjow cześć. znamjeschka se wschelakich podarjezow železnišskich direktorjow postrowi. Potom wón na namělće pšed dwórnišćejom nimo fronty cześtneju kompanijow kroczeše.

W swjedźenizy wupyschenym domje kulturneho doma běše so wulka swjedźenska thromadźizna jeschka. S zwjeje Europy a teš se wschelakich samóstišich krajow běchu sstupjeršstwa pschijšele. Po sawodnej hudźbje Nürnberskeho měšćanskeho orchestra župny nawjedowar Julius Streicher thromadźenych powita a krótki pschehlad w stawiznach prěnich němskich železnišow poda. Generalny direktor Dorpmüller wjednika w mjenje wschitkich němskich železnizarjow strowješe. Němški wobkhadowy minister swobodny knjes ſ Eltz-Rübenach wožebje na sakładžby železnizy wo politiku jednotu němskeho stata poka'a.

Wjednik w swojej rěči tehorunja wo politiſkej wažnosći němskostatneje železnizy rěčeše. Sswój wusnam, so je nošeć wulkotransportow, žebi němskostatna železniza wobkhowa. **Dźenžnišne zjiwjenje mózemy žebi bjes létadłow a bjes antomobilow myślić, ale niz bjes železnizy.** W železnizy, kajkaž je so wona w Němšej wuwika, dyrbimy najwjetšne sozialistiſke pschedewsaće kpósnać. Na čole tutoho pschedewsaća njeśeji praschenje dobyća, ale spokojenje wobkhadneje potrěbnosće. Pod schumjatym pschikleskom wjednik rjekny, so by był njedowumérzjomny wróćesstup, hdy bychu so njewunošne železnišće cjary wottwarić. Pschi wuwiwanju druhich wobkhadnych mózno sćow dyrbimy so pschichodnje prózować, so bychu so nošeć ka naschoho wulkeho thromadneho wobkhada na žane waschnje njewobhroše.

W němskostatnej železnizy widźimy thromadne pschedewsaće. Němskostatna železniza je najwjetšeho podawaćelska dźěla znjeho swěta. Wona je po zwjem swojim jarjadowanju też dospolnje sozialistiſke pschedewsaće. Tola so w nim nima wuwiezu wobohy sadźěwać. Mukowy jenotliwsow pak maju na prěnim městnje thromadnosći služiće.

Wjednik so mužam djakowaše, kiž na tutym stuku thromadnosće dźěłaju. Hdyž běše mózny pschikleſk po wjednikowej rěči woćichnył, němska dźěłowa služba chórowu swjedźenšku hru „Dróha do stata" pschedstaješe. Beethovenowa hudźba saklinča. Wjednik Frankow na tónzu hłowu na wjednika a němskeho kanzlera wunješe.

Mussolini nochce popušćić

Sobotu je so italſka komora zwjatočnje wotewrika. Pohrjebnje so z thromadźenjom słotych medajlow sapoča, kotrejž sapóstanzy jako znamjo swojeho pschiſłuschenja k wójnym wuradźowanſkim wotrěskam wobkhodźachu. Sapóstanzy su tute medajle po namjeze komorneho prezidenta hrabje Ciana wótznennu krajej darili. Medajle je do „klobuka ſ najležschego worzła" thromadźachu a so w mjenje komory Mussolinijej pschepodachu.

Potom so Mussolini słowa zimaſche. Dźiwajo na sankzije wón rjekny, **so njebudźe žanehu wobłehanja, kiž mohi italſti lud na kolena nuſowaćz.** Na zwoje rozrěčowanja, kiž běšće dopołdnja ſ jendźelſkim a franzowſkim póstanzow mět, wón praji, so znadź je so w posledních budźinach lohke połepschenje dźiwajo na wěſte praschenja pokasało. **Njedźiwajuz teho dyrbjeſche pak wón pšed njewopravnjenym optimismom warnowaćz.** Wutrachowanja wězowuſtojnych njeſu hiſchcze politiſke jednanja, a hdyž so tute sapoczinu, so hiſchcze njebodźi prajić, hač k sbožownemu wuspěchej dowjedu. Wot Italſkeje je so znowa žadało, so by swoje najmjenſche žadania wosſerała. Tuto žadanje njeje naczažne, dokelž je Italſka swoje najmjenſche žadanja hižo w oktobru franzowſkemu knjezſtwu wosſewiła.

Jako wotmołwa su so potom w novembru sankzije sapoczate, pschećiwo kotrymž so Italſka w swojej mušy wobara. Mussolini rosſaſni, so Italſka też hospodaſke sankzije njeje pschijała. **Tola knjezerſtwam a krajam, kiž su so imuzije pschećiwo nałožowaniu 16. stawa wuſtawy Swjaſka ludow wobroćile, so nětčiſche a pschichodne pschećiwſtwo Italſkeje pschiwobroća.**

Jendźelſkemu swonkownemu ministrej Hoarej Mussolini wotmołwi, so Italſka njemóže žadyn dołcy być, kaž žebi to Hoare pschaje, je-li so praschenje jeje kolonijow w nałſchej Afriz dospolnje njerosrika. Mussolini pschidomni, so khłostańſke prawo Swjaſka ludow nima hiſchcze žanehu naihonjenja, dokelž so sa 16 lět w cześćiſchich padach wójcz italſkim, ženje njeje nałožowało. **Khłostanje hospodarſkeje sabuchćeńſkeje ſmjerze, kiž su Genfſzn pschećeželo zjednoſtwa postajili, so do léta 1935 ženje njeje nałožowało a so nałſkerje też zenje wjazy njenałoži, hač jenoż wzeńſa pschećiwo Italſkej.**

Potom Mussolini rosſaſni, so nje wón saćišchcej, jako bychu pschećiwniwzy Italſkeje počinali dopósnać, so su se swojim postupowanjom smyſk sćinili. Wón wospjetowaſche, **so może so nětčiſcha kriſa jenoż tak słónčeji, so so prawa Italſkeje w Afriz dopołnja.**

*

Sapóstanzy Mussolinijej w jeho rěči skoro pschi kóždej ſadźe pschikleſkachu. Pohrjebnje ledma 50 minitow traješe. Wono so po Mussolinijowej rěči na wutoru popołdnju wotſtorči. S Mussolinijowe rěče wuthadża, so Italſka swoju dotalnu politiku ani kuſka njepschemjeni. Italſke stejiſchcjo k sankzijam je so wujaſnilo. Wona ſ wójnu w Abeſynſkej njepschestanje, wona pschećiwo wschitkim sankzijam protestuje a wona też petrolejowej zawjerje ſ wójerſkim sakrocznjom njewotmołwi. Hdyž je Mussolini nětko swój rošſud jakrje wuprajił, budźa so mozy, kiž w Swjaſku ludow naiwjedniu, też bórzy dyrbjeć wo swojim postupowanju rošſudźić.

Rozrěčowanje mjez Hoarom a Lavalom

Jendźelſki swonkowny minister Hoare je sobotu popołdnju krótko do 4 hodźin do Parisa pschijeł. Na połnoznym dwórnišćezu jeho pódsakanſki personal jendźelſkeho póſłanzstwa a Lavalowy kabinetowy schef powitachu. Swonkownemu ministeŕ je hnydom do jendźelſkeho póſłanzstwa poda. Tam je wón je statnym podsekretarom Vansittardom, jendźelſkim póſłancom Clerkom a wězwuſtojnym za Abeſynſku Petersonom rozrěčowaſche. S rozrěčowanjom je diplomatiſke połoženje pruhowaſche.

Mjez tym je franzowſki ministerſki pschedsyda Laval w swonkownym ministerſtwje ſ generalnym sekretarom franzowſkeho swonkowneho ministerſtwa Legerom, je swojim kabinetowym schefom Rochatom a ſ wězwuſtojnym de St. Quentinom rozrěčowaſche.

Popołdnju 1/4 6 hodźin Hoare do franzowſkeho swonkowneho ministerſtwa dojeđe. Hnydom na to je so Lavalowej dźełarſkej ſtrowje rozrěčowanja sapoczachu. Po rozrěčowanju je ministerſki pschedsyda Laval nowinam tole wosſewił:

Franzowſki ministerſki pschedsyda je jendźelſkeho swonkowneho ministra sira Samuela Hoare pschijał. **Ministraj staj dospołnu pschesjenoſći swojeju kujezerſtwow smjerſitej,** je dyrchtej se swojej politiku wulkeho thromadneho dźěła pokračowałej. S rozrěčowanjom je njedźelu pokračuje, so bychu so ſakady postajile, kiž bychu so mohle k pschećelſkemu dorjadowanju italſko-abeſynſkeje ſwady namjetować.

Nowy nadpad létadłow na Dessie

Kaž je ſ Asmary powe, su do italſkeho hłowneho kwartěra powješće došchle, so je so hłowny kwartěr Abeſynjanow w Dessie ſ nowym bombowym nadpadom sadźeny pjatk zyle sapuścił. Sapalne bomby, kiž su italſcy létarjo na mešto mjetali, su mnoho wobnjow w měšće a wokolinje nazinile.

Létadła su rano we 8 hodźinach nad město pschileczałe a su rosbuchańſke a sapalne bomby na město mjetale, kiž běšće so hižo ſ prénim bombowym nadpadom thětro wobschodźiło.

Też město Gondar w dołhowjeczornej Abeſynſkej je pod nadpadom italſkich létarjow cjerpiło. Nad tuto město cjeſe bombowe létadła pschileczachu a snyła 178 bombow beleciżnych. Mjes bombami běšće wjele sapalnych bombow. Tehodła je zdyrma wobnje wokolo wudyrchu. Kaž je powe, su bombowe tichóſki schwyri zonu a dwě dźesći morile a 20 wobzbow cjeſko sranile. Też na měšće Dagadbur a Dźidźiga su Italcjenje bomby mjetali.

Awstriscy hosćo pola Papena

Němſki wupósłanz we Winje ſ Papen a mandźelſka běschtaj na schtwórtk wjeczor hosći k žebi pschepruſkoj. Wjeczor stejeschе pod heslom „Domjaza hudźba pola Goethy". Na pscheproschenje běšće nimale 300 wobzbow pschijschło. Mjes hosćemi běchu awstriſki kujazkowny prezident Miklas ſ mandźelſkej, swonkowny minister Berger-Waldenegg, minister dr. Bureich, statny sekretar za rozwucowanje Perntner, president narodneje banki general Banzbin, statny sekretar na wukłužbje Hammerstein se zjiwjini knjenjemi a wjele druhich wobzbow sławneho zjiwjenja. Zbyły diplomatiſki korps běšće tehorunja pschitomny. Hosćo je ſ wubranym wumělſtwownym hudźbnym programmom swježelichu.

Schuschnigg w Prazy poręči

S Prahi je powe, so awstriſki ſwjazkowy kanzler Schuſchnigg 19. dezembra jako hósć sjednoćenſtwa industrialnych wo „puczach a samkrach hospodarſkeje nałwarjazeje politiki pschi Dunaju" pschednoschuje. Tuta powěsć žebi wobzebite wobhladowanje saſłuži, dokelž běchu awstriſke nowiny po posledniej rěči cjeſkoſłowakſkeho ministerſkeho pschedsyndy Hodźe pisałe, so by Hodźa Cjeſkoſłowakſku do jednanjow wo nowoorjadowanje ſrjedźnjeje Europy saſtajił. Nimo teho je cjeſkoſłowakſki wupósłanz we Winje w swojim pschednoschku we hłownej thromadźiznje towarſtwa za pschekhipke sajimje we Winje rańſe ſa wužſche thromadne dźěło Awstriſkeje a Cjeſkoſłowakſkeje wuſmpował a prajił, so je cjaſ napjatoſćow mjes ſtatomaj nimo.

Krwawne zraženja na grich'skej kupje Kreće

Na kupje Kreće je w nozy wot pjatka k ſwobozje Wenizelowi pschiwiſchworjazo a jich pschećiwniwzy do zo ſrajkli. Pschicjina krwawnych njemérow běšće, so běšće so prjedawschi general Plastiras wrócił. Kaž je ſnate, běšće so general Plastiras ke khłostanju saſudźił, dokelž běšće so na ſpjatku w minjenym nałeću wobdźělił. Kral pak je jeho nětko wobhnadźił. Pschi cjeſenju so jena wojska ſatkeli a nětkrte so ſranichu. Kaž so ſ Athenu powe, su we druhich grichiſkich krajinach Wenizelistojo a jich pschećiwniwzy do zo ſrajkli.

Nowe njeměry w Kairu

Jendźelſki ſwonkowny minister Hoare je w swojej rěči w jendźelſkim delnim ſrjemje też Egyptowſku wopomnił. Jeho hłowa zu w Egyptowſkej njepschijomny wothłós namakale. Wobſebje ſtudentoju zu wulzy njespokojom. Woni pjatk we hłownym měšće Kairu nowe njeměry nazinichu. Nětkdże 1000 egyptowſkich ſtudentow po hłownych dróhach cjehnjeſche a žadaſche, so Egyptcjenje njebychu wjazy jendźelſke twory kupowali. Policija pschećiwo demonſtrantam zakroči. Tuzi pak zo ſ bleſchemi, kamjenjemi a klumpachami do njeje dachu. Demonſtrantow zu drohowe kamjy a klamowe a omnibuſowe wótka rosbili. Sydom policiſtow je so ſranilo.

Abesynska rozprawa wo nadpadże italskich lětarjow

Prěni nadpad italskich bombowych lětadłow na abesynski hlowny kwartěr Dessie so w Abeźynskej takle wopisuje:

Italscy lětarjo so pjatk rano wokoło 8 hodźin mjeńšu Dessie shromadnje pschiblížichu a so potom rozdźělichu. Lětadła so hacj do wyšokosće 200 metrow dele puschczídu a na wjch twarjenja bomby mjetachu. Jich nadpady [illegible] wob hodźinu někotre krócy wospjetowachu, pschi čimž so někotre sta bombow dele cžišnychu.

Abeźynjenjo hnydom do lětadłow tšělachu. Na to lětadła wyšche leczachu. Hnydom pschi prěnim nadpadże italskich lětarjo na amerikansku khorownju a na mjesnu Cžerwjeneho kschiża bomby mjetachu. Liczba smjertnych woporow je so na 30 wozobow swěsčiła.

Dźewjeć lěkarjow amerikanskeje khorownje a Cžerwjeneho kschiża je w Dessie shromadnje wojsewjenje wo bombowym nadpadże na město wudało. Woni wosswjedčichu, so su so prěnje sapalne a rozbuchanske bomby na khorownu a na Cžerwjeny kschiż cžiste. Pjeć bombow je so na khorownju Taffari Makonen cžišło, w kotrejž je 65 sranjenych leżało. Sola ſ lěkarskimi nastrojemi je so zyle wupalila, tehorunja dwě joli ſa khorych. Prěnja wothladarka, knjezna Haviges, je so cjeżko sranila.

Chirurgiski stan dra. Daffinna, kiž běsche 200 metrow wot khorownje sdaleny, je so zyle sapuschił a spalił. Lěkarjo wosswjedčichu, so su khorownja a druhe stajne Cžerwjeneho kschiża swonka města. Snamjo Cžerwjeneho kschiża je było daloko widźeć. Woni pschech zyłym swětom protestuja a wschitkim knjeżerstwam wosswjedčeja, so su Italcjenjo 40 sapalnych a rozbuchanskich bombow na ich lazarethy cžišnyli. Woni tuteje hrózbneje demonstrazije dla mortwych a sranjenych wobjarują a so prascheja, ſ kotrymi prawami so to stawa.

Što pisaju byzantinscy spisowaćelja wo starych Słowjanach?

Wo prastawiznach słowjanskich narodow wšmy poměrnje mało. Greksey a romscy spisowaćelja wopisowachu hłownje jenoż swojich najbliższich susodow, nie pak zdaleniše ludy, kotrež derje njeznajachu. Njedostatk na drobnych rozprawach wo zańdźenosći słowjanskich splahow je wšelakim njeswěrnym stroniskim wučenym jich dźěło na škodu Słowjanstwa wołožił.

Tu a tam tola staročitni spisowaćelja naspominaju ludy, kotrychž narodnosć drje z wěstosću mjenować njemóža, kotrež pak dyrbimy bjez dwěla měć za słowjanske splahi. Tak na př. grekski stawiznař Herodot w 5. lětstotku do Khr. wopisuje wšsty splah Neurow, njeschitski lud, kiž bydleše k połnocy rěki Dnjestra w dźensnišim Wołynju. Mohł to być słowjanski lud.

Romskaj spisowaćelej Plinius w 1. lětstotku po Khr. a Ptolemeus w 2. lětstotku wopisujetaj wulki słowjanski lud Wenedow, kiž bydleše při rěcy Wisle. Wosebje Ptołomeus jara dokładnje ródny kraj tutych starych Słowjanow wopisuje.

Wšcžiše rozprawy wo starych Słowjanach pak dostawamy hakle pozdźišo, hdyž tuđi buchu njeposrědni susodźa civiloswanych narodow w južnej a krótkorańšej Europje, mjenujcy za čas přećahowanja ludow. Wosebje Grekojo w starym Bizancu, lěpje spóznawši swojich sewjernych słowjanskich susodow, hórzy počachu wo nich pisać. Njech su tute rozprawy tež hišće poměrnje khude a skromne, zdźěla tež někak zwjeršne, su tola dosć zajimawe.

Prěni byzantiski spisowaćel, kiž so zaběraše ze Słowjanami, bě Prokopius, kiž běše žiwy w 6. lětstotku po Khr. a wumrě w lěće 550. We swojich stawiznach gotskeje wójny wopisuje też Słowjanow. Předstaja nam dwaj słowjanskaj splahaj a to Juhosłowjanow, kiž mjenuje „Sklavenow“ a narańšich Słowjanow, kiž mjenuje „Antow“. Praji, so wobaj rodaj mataj jenu rěč a też hewak so mjez sobu rozeznawataj. Tuđi ludźo su wšitcy jara wulcy a mni. Barba jich kože a włosow njeje ani přejara jara abo płowa, ale też nic čorna. Wšitcy maju naježorbrune włosy. Z toho wukhadża, so běchu stari Słowjo sobustawy nordiskeje rasy runje kaž Germanojo. Tute powšsće wo nordiskim pokhadże starych Słowjanow wobswěđčuja też wukopanki z pozdźišich časow. Nopy wukopanych słowjanskich kosćowcow běchu dłe piske dołhe, nordiske.

Prokopius dale swěđi wo demokratiskim zarjadnistwje starych Słowjanow, z kotrymž zwisuje tež solidarnosć a wzajomna pomoc. Stari Słowjenjo měchu jedneho boha błyskow, stworićela wšitkeho, tež nimo toho też hišće česachu rěki, bohowki žórłow a druhe přibohi. Prokopius tež pokazuje na primitiwnosć a jednorosć žiwjenja starych Słowjanow, khwali wšak jich počinki. Z cyłeje rozprawy je čitć česconosć a přikhilnosć byzantiskeho spisowaćela.

Rozprawu Prokopija wudospołni kěžor Mauricijus, kiž podawa pokiwy, kak ma so wojować ze Słowjanami. Wopisuje tam też powahu, počinki a njepočinki słowjanskich splahow. Praji, zo woni jara lubuja swobodu a zo so njechadża podwolić cuzym. Sudale nimo měry krući a snadno znjesu zymu a hubjene wjedro. Napřećo hosćom su jara přećelni a hospodliwi a hošći přewodźuja po kraju, hdźežkuli so jim zechce. Křiwdźenje hosća a łamanje hosnodliwosće Słowjenjo surowje wjeća. Jatych na stajnosći njekhowaju, ale dowoleja jim wróćić so domoj po wukunje abo wostać tu jako swobodni a towaršojo hospodarja. Maja wjele skotu a žita w bróžnjach, wosebje też plahuja len a hejduš. Słowjanske žony su njesměrnje swěrne, tak zo samo mužej sćěhuja dobrowólnje do smjerće. Słowjenjo hydla w lěsach, nad rěkami, bahniščemi a jězorami.

Mauricijus pak rysuje nam nic jenoż počinki, ale też njepočinki starych Słowjanow. Tak praji, zo woni słowo njedźerža a zo su jara njeznjesliwi, swoje hłowy a njepřezjeni. Dokelž słowjanscy wjednicy bywaju na so žarliwi a so mjez sobu hidźa, doporuča Mauricijus, pokupić jenotliwych z jenotliwych a darami.

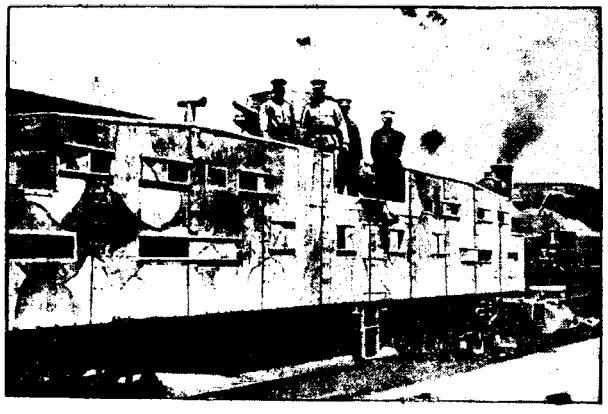
Też tutón spisowaćel je jara derje rysował słowjansku powahu, wosebje też słowjanske njepočinki. Wuzběhuje znatu słowjansku hospodliwosć, ale też politisku njepřezjenosć. Methoda, kotruž Mauricijus doporučuje, pokupić jenotliwych słowjanskich wjednikow a ščuwać jich na bratrow, po Iztstotkach swěru a bohužel z wulkim wuspěchom wšitcy njeprećelscy słowjanskich ludow nałožowali.

Myslički Mauricija wospjetuje dalši byzantiski spisowaćel Leon Mudry. Njepřinjese wšak ničo nowoho. Też wón přeče wšěm khwali słowjansku hospodliwosć.

Byzantiscy spisowaćeljo jara derje pohódnoćachu a rysowachu kharakter swojich słowjanskich susodow. Wukhwaluja słowjansku hospodliwosć a dobrońiwosć, pokazuju na słowjansku njeprezjenosć jako słaby bok, hdźež hodźi so Słowjan přimać.

Powšitkownje pak pisaju byzantiscy spisowaćelja wo Słowjanach sprawnje bjez hidy a bjez někakich přesudkow, tak zo mohli być z přikładom někotrym ižkuli snisowaćelej pozdźišich lětstotkow.

***

Japanzy w połnocnej Khinje.
W Fengtai, 20 kilometrow k połodnju wot hłowneho města Pekinga, je tutón japanski panzerowany cžah dojěł, so by tute ważne železnitte tschižowanischčo schkitał. Se tutym postupom dže japanske Kwantungske wójsko postupanju Nankingskeho knjeżerstwa w połnocnej Chinje pschečziwo hibanju wo autonomiju jadźiwacz. Weltbild

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny

su tunje a přinjesu wšě zajimawosće z blizka a daloka

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

28] (Pokračowanje.)

Towarški, na wozu sedźicy, pak zaspěwachu:
Hale rjeńše ty holečo, hotuj so preč,
ha nětko hlej dyrbiš ty prječ z nami.
ha nětko hlej dyrbiš ty prječ z nami.

Štyri su koniki zapřehnjene,
wšitke su z dwora won zawróćene.

Z tymi so, holčo, dyrbiš preč wjezć
z toho mi domu tu dobreho
do toho druheho wjele lěpšoh'.

Padń swojom' nanej nětk wokol šije,
zawdaj ty maćeri dobru nócku,
zawdaj ju bratram a sotřičkam wšěm!

Dobra nóc, dobra nóc, stary nano,
mějće wy dźak za wječor a rano,
za čichi kwas, kaž khwalobne je.

Dobra nóc, dobra nóc, stara maći!
Ženje wjac', ženje wjac', dźowka waša,
chcu muža sej wzać, jom' wutrobu dać.

Dobra nóc, dobra nóc, sotřičzy dwě!
Mějtej so lubo, kaž sotřičzy dwě,
so lubujetej, a so lubo mějtej.

Dobra nóc, dobra nóc, bratřikaj dwaj!
Mějtaj so lubo, kaž bratřikaj dwaj,
so lubujetaj, so lubo mějtaj.

Dobra nóc, dobra nóc, towarški wšě!
Kiž smy my khodźili na přazu,
na přazu hromadže, na reje! . . .

Hdyž pak běše wšitko wuspěwane, štož sebi młoda mandželska do noweho statoka wjeze, skónčichu jeje towarški z tymle hrónčkom:

Wšitko sym sebi ja zebrała,
poslešća moje, a skót mój wšón,
wěnaška sym sebi zabyła,

Cyły puć k Zahonam klinčachu spěwy. Ale byrnjež słowa wjeselše byłe a hłosy zradowniše, Marji a jeje bywšim towaršskam zdachu so te pěsničky zrudne . . .

Pola Wićazec bě wšo hižo přihotowane. Khroma Hapla bě nawarila a napjekła wšeho dosć, a nawoženjowej sotře běštej ji pomhałej z rukomaj a z jazyčkom. A dokelž wšudźom nječtó być dyrbi, štóž rozkazuje, činješe to Kronsowa.

Hdyž kwasarjo k wrotam přijědźechu, puści młoda žona kokoš, kotruž bě sebi sobu přinjesła, do dowora. Kokoš njezaběža so k susodej, ale wosta w dworje — na dobre znamjo pječa. Jan pak hrabny Marju wokolo pasa, wza ju z woza a staji ju na swoju pódu.

„Tak, Marja, nětko sy doma. Lubi so ći tu?“

„Haj“, wusmějwkny so Marja.

Domjacy pos Sek hladaše z wulkimaj wočomaj, što so to nječini na jeho dworje? Hdyž pak widźeše, zo młody hospodař tak rjenje z Marušku čini, posčisny z wopušu, zaščowka wjesele a poskoči na Marju.

Marja so na wokomik postróži, poznawši wšak, zo chce pos so dobry z njej činić, zaradowa so, pohładźi jeho na kosmatej hłowje a rjekny: „Aj, ty mje witaš? Kak dha ći rěkaju?“

„Sek“, praji Jan.

„Sek? Nó, Seko, ty sy pěkny pyčk. Mój so bórzy póznajemoj.“

A wot teje khwilki so jeje pos wjacy njespušći.

Stara Hapla přińdże młodej hospozy prěnja na přeću. Marja poda ji kusk khlěba — na zbože. Na prozy pak witaštaj ju knjeni Kronsowa a Bělkowa. Stary Wićaz přiběża w nowej módrej fali z pincy — wšón mokry: bě tam piwo natykował.

Młody hospodař sadźi sebi sam Marju za blido, nošeše jěść a pić hromadu a posłužowaše hosćom. A bórzy bě dom połny šumjaceho wjesela. Hdźež bě njedawno połno syłzow było a płakanja — hdyž ćělo dobreho ducha domu, njeboh' Wićazowje — z dwora njesechu, tam dźens hercy dźělachu, a zejtra hrawachu reje.

Kaž na njebju to bywa w našich statokach. Hnydom šerja mróčele na nim a hrimot z nich rěči — hnydom smějka so z wjeseleje módriny słónčko z jasnej zerničku. A tak je prawje. Naša wutroba by so pukła, hdy by stajnje zrudobu dyrbjała hospodować — a zaso by skhoriła naša duša a naše ćělo, hdy bychmy přeco jenoż z radowankami posyćowani byli a druhdy nas małe njewjedro horja a struchłoty wočisćiło, wočerstwiło njeby. —

Hdyž běchu hosćo w najlěpšim, miny so Marja z maćerju z jich srjedźizny. Nichtó to też kedźbu njeměješe, doniž nadobo Jan njepoča: „Hdźeha Marja bu?“

„Čekła ći je“, zažortowa stary Sowa.

„Móžno je wšitko na swěće“, žortowaše stary Hejtman dale. „To wšo ničo njepomha, hólčko; to dyrbiš sebi ju hić pytać.“

„To b'dźeš tam za njej běhać wěsće“, wołaše Kudźela za Janom a posuny sebi kosmatu čapu z přepoćeneho čoła, „wona drje so sama wróći. Ženska prawa njewjesta je, ta ženje z kwasa njećekne.“ „Wěsće, hdy bych njewjesta był, čěkał njebych, dokelž by kwas tral. A byrnjež sto lět tral.“

(Pokračowanie sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyschinje** 9. dezembra 1935.

Naše hronó za tutón Boži dżeń

Ty mòżeš hišćo wjetše dokhody měć, khdyż hišće wjacy wudawaš, sy tola khudy. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 742,5 hygrometer minus 3 a najwyschschi dnjowa temperatura 2 stopj. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742,8 hygrometer minus 6 a najnischa nózna temperatura 3 stopj. symy. Nad srjedźnjej Europu je so wysoka wutworiła. Wona so wot Franzowskeje hacź k Czornemu morju wupschestrěwa. Wyschina je wukutkowała, so je so powětr w naschich stronach wuchłódźił. K połnocy wot nan nětkotre nižiny wot wjeczora k ranju cźahnu. Tehdla w tu khwilu hišće njetrjebamy kruczischu synu nawdaće — Jutsje wutoru błónčko 7,51 hodź. schadża a so 3,54 hodź. khowa. Měsacźk je jutsje połny, wón schadża popołdnju 3.59 hodź. a khowa so dopołdnja 8,22 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischu wutoru: Trochu pomročene, wodnjo snjeżkjene wjedro.**

*

— **Jubilej w Budyschim měschczanskim dźiwadle.** Budyšće měschczanske dźiwadło šmudźenje pschi swojej wczerawschej hódnej hrě „Brónjowego kowarja" jenoho swojich najwobdarjenischich zhubistarow, wyschscheho krajerskeho nawjedowarja Mana Holteia jako jubilara wobsahowcź. Pschicźinna jubileja běšche, so běšche wón 100. króć we wschelakich solowych bźělach wustupił. Na konzu druheje jednanja je won wulku cźešcźenje a jemu so bohacze krute blido s darami pschepoda. Sthromadny chór jemu mapu s 10 kasnjemi wjednika hrow pschepoda. Tola tej te mnohe druhe dary a mnoho kwětkow dopokasowasche, kak wobluhjenj je jubilar.

— **Pschi wczerawschej trochu symnej,** tola jara rjanej njedźeli khwatachu je wschěch kónzow ludźo do nascheho Budyschina. Bjes dwěla su so wschitsy wczerawschi kuzsy měli po hešle: „Schtóž najrjedy pschindże, najrjedy mlěje." Prjedy hacź so najlěpsche twory pschedtraju a swupytaju, cźahachu Boże dźěćo honicź. Hdyž tej wschitsy wobkhodnizy njejsu hišćcze na wczerawschej njedźeli pschewjele wo hodownych nakupowanjach pytnyli, tak je tola to był sapoczatk a bjes dwěla pschinjesu pschichodne dny a njedźele tej tutón dawno wocźakowane wožiwjenje we wobkhodźe.

— **Wukublanske kursy sa wotnajerjow žadowych alesow** so w januaru sapoczinu. Psched někotrymi dnjemi wotmě śictny zwjazk němskich najeńkow žadu Budyschkeje skupiny w „kursy zahrodnikow" swoju měsacznu thromadźiznu. Pschi tym rataschi rada Umhauer s Budyschina pschitomnych na to kedźbnych sczini, so maja so tej najeńkoju žadu wobsebje wukublacź a postarjeć prěni tajki kursus na 16. januar 1936. kotryż sam powjedje. W tutym kursu dyrbja so sczěhowaze pschednjety rospominach: Snajomnosć wo žadowych druzinach, pětkowanje a wobkhodna hódnota jabłukowych a kruschowych druzinow, schczipanje žadu, wobsebje technika schczipanja, praktiske pokiwy wo sortérowaniu žadu po pschedpisach němskeje nakładneje kontrolle (Verladekontrolle), praktiske pschedwjedjenje zawalenja žadu, pschednosć wo rozsylanju žadu, wo nakładnej kontrolli atd., wo składowanju žadu, a s wobhladowanjom tajkich składowych zmitnosćow, wotnajeśe, druzinu wotnajecja, prawa a winowatosće najeńka. Rěcźnik tej na to pokasa, so maja so schkholniki žadowych schtomow se wichej mozu wotstrocźić a so maja so schtomy wobrěcź. Tej to dyrbi najeńk sylnacź a tohodla so to we wobsebitym dalschim kursu rospomina. Supinowy wjednik Illig so sa pschednosć pokasowa. W dalschej rosmotrjenje so na to pokasa, so pola nas wschelake krute druzinu žadu dospołne pobrachuja, a poruczachu so wobsebje Hamburgske pampuchowe jabłuka (Pfannkuchenäpfel. Tej na to so pokasa, so dyrbi tóžby, kiž chce w pschichodźe žad wotnajecź a tiž nocźe, so so jemu wotnajeńka kharta wa'ta, na tajkim wukublanskim kursu so wobdźelicź. Tej so je strony najeńkow wjele na to storżesche, so so žad nimo měry wjele se schtomow kradnje. Natarski rada Umhauer słubi, so so je wschej mozu wo to postara, so so tu najeńkam wschón sprawnje dostanje.

S **Borka.** Njedźelu popołdnju w druhej hodźinje sta so na Mužakowskej dróze na Borkskich honach pschi pěstowej jamje cźežke njeszoso. S Delnjeje Horki pschikhadźa, na stronu do Budyschina jedźacy wosobowy auto pschi pschescźěhnjenju dweju koleźarjow jemu napschećo jedźaceho kokoślednehe, 65kletneho palerja Arnoscha Schmidta s Budyschinka, potorże. Schmidt žebi prawu ruku słama a so we wobliczu sresa a sej kožu wobodrě. Wjednik auta hdy žebi tohorunja wobliczo je schtiajej wokleżnu rosrěał. Druhaj zobusjedźazaj, žona a hólcźej, wotstrodźeschtaj je strózeleni. Schmidtowe koło so dospołne rosbi. Też auto so khětro wobschkodźi. Dr. Franka s Budyschina prěnju pomoz poda. S pomozu sanitetneho auta so tranjenaj do thorownje pschewjeseschtaj. Schtó je na njeszoso wina, ma so hišcźe swěscźicź. — S druhe strony je so redaktyji scźěhowaza rosprawa podała: Cźerna po pschipołonju sawadźi na Mužakowskej dróży do Budyschina jedźazy auto do koleźarja. Koleźar bě tohorunja po puczu do Budyschina. Pschi srazenju so wobaj schkleńza sacźinjeneho wosa rosbi, z cźimž so wjednik a wosowy měsaczek straschnje sreša, tak so hnydom na trawjesche. Koleźar bě so z kolom na dróhu wierhnyk. Pódla rosbiteje schkleńzy bě so prědni lěwy blach sesbitował a prěnja cźišłowa tafliczka na lěwej stronje bě so wottorhła. Mandźelska straschnje krawajazeho wjednika auta prošesche wjednika s Budyschina pschisu hadźazeho auta, so by po lěkarja dojeł. Dale žadachu, so bychu hnydom policiju sawokali. Wjednik tutoho auta, ta so sawrócźiwschi dojědże na rozrazitu straż do Budyschina, hdyż tschi, so ma tutu niedźelu dr. Franka službu. Tón poda so hnydom na městno njeszoza, so by tranjenym pomhał. Koleźar bě zebi po źadzu ruku stamał. Wón bě s cźerjódźicźu koleźarjow po dróży pjecźe prěši a pódla koleźował, schtož je bylo s pschicźinu njeszoženja. Budyska policajska straża pósła pschijěłuschneho khowneho strażmischtra k. Gerticha z Delnjeje Kiny, so by trěbne drobnosće s njeszoženja sapisał. Njeszoso sta tranjenym pomhał. Koleźar bě zebi po źadzu ruku stamał. Wón bě s cźerjódźicźu koleźarjow po dróży pjecźe prěši a pódla koleźował, schtož je bylo s pschicźinu njeszoženja. Budyska policajska straża pósła pschijěłuschneho khowneho strażmischtra k. Gerticha z Delnjeje Kiny, so by trěbne drobnosće s njeszoženja sapisał. Njeszoso sta

S **Radworja.** Město dotalneho schulskeho wjednika bu tu najmłódschi wucźer Němc Ebermann na schulskeho wjednika pomjenowany. Po Khróścźanskej rysy serbskej schuli ma nětko też Radworska rysy serbska schula němskeho schulskeho wjednika. Pschicźinu, kotrejž dla je so to stało, njeje schulska wyschnosć wojerwika.

S **Hodźija.** Sserbske towarschtwo „Jaroměr Imisch" měješe wczera zwotsu měsacznu thromadźiznu, na kotrejž k. dr. Zyž wo wuwiczu serbskeho pismowstwa rěcźesche. Pschi tutej składnosći pschedpołoži nam najwusmamische bźěła, wot evangelskeje zyrkwinskeje agendy s lěta 1696 hacź do poslednjeje s nascheho cźasa, prěnju serbsku biblju a wjele druhich knihow. Nětkle 50 najsajmawischich s nich mózachmy sebi wobhladacź. S pschednoschkom smy rjany pschehlad do nascheho pismowstwa wot prěnich spocźatkow hacź do nascheho cźasa dostali.

S **Cźahez.** Pschezo hischcze njeje so krutu pschedpiśi, so ma po cźinje koleźać na kožnym puczu zwezu zwěcźich, wschěm ludźom mosć sschcźepcźi. Ssobotu wjecźor króto po 7 hodźinach padnyschtaj dwaj tajkaj njekedźbliwaj s burskeho statka wujeschi, runje Halschtrowskemu strażmischtrej do rukow. Wšo dyrbjeschtaj sa to pokutu płacźicź. Pschedpisy, kotrejž su so w tutym nastupanju wubaše, njejsu k tomu, so bychu so ludźo schikanowali, ale so bychu so cźešće njeschoża wotwobrocźili. Njech so tóžby po tym ma.

S **Hornjeho Wujesda.** W nozy wot srjedy k schwiórtkej pokrabny so tu s farsteje pinzy něhdże 6 zentnarjow jabłukow, wschо wurjadne druziny. Sadowny nasenjeć a wobthodnik Bruno Gneuß s Wujesda běšche zebi je tam, dokelž nam městna dosć njemějesche, składowak. W nozy bě drje poš wjazy króć napadnje sasćcźowak. Policajske pschepytowanja njemějachu też s policajskim pšom dotal žaneho wuspěcha.

Z **Khrósće.** Pjatk wjecźor wotmě wjesna skupina sanitetneje kolonny Cźerwjeneho kříża swoje tydźeńske zwnčowanje. Tola tuto zeńdźenje měješe wuznamjenjte, so nowy lěkar za Kamjenca přikhwata. Na tutym wjecźoru so nowy lěkar za tutón wotrjad dr. Mütterlein z Hornjeho Wujezda pomjenowa a do swojeho noweho zastojnstwa zapokaza. Po dlěšim wuprašowanju, theoretisey kaž też praktisey, wuprajichu swoje spokojenje nad tudomnej dźěławosću.

Z **Marijneje Hwězdy.** Zańdźenu sobotu w nocy 1/21 hodźin wumrě najstarša přisłušnica tudomneho klóstrskeho rjadu, duchowna knjeńna Beatrix Hana Meleeree, na sóčhwkach wysokeje staroby. Jeje smjerć wozjewjachu zwony, kaž je scyła klóstrske wašnje, zo na dnjach, hdyž cźěło knjeńny abo też klóstrskeho duchowneho na marach steji,, so tři dny pospochi w připołdnišej hodźinje wot 12—1 ze wšěmi zwonami zwoni, skónčnje hišće też na pohrjebnym dnju. Zemrěta je žohnowanu starobu přez 82 lět dopcźěła a pokhadźeše z Cech, hdyž so w městačku Georgswalde 2. julija 1853 narodźi. 9. nazymnika 1875 bu zadrasćena, wotpołoži swjatočne sluby 21. nazymnika 1877 a bu tak dosłónčenje do rjadu cistercianskow přiwzata, přisłušeše jemu potajkim přez 58 lět. Nimo swojeje dźěławosće w cyrkwinskim khórje bě hišće dołho z předstejerku novicow (kotrež so na klóstrske powołanje přihotuja) a kuchinje, hač staroby dla tuto zastojnstwo na młódše ranjenja połoži. Je'e smjertne powostanki so wutoru dopołdnja na knjeńnacym kérchowje pokhować. R. i. p.

S **Kletneho.** (Skónčenje mischtrskich kursow.) 8. dezembra běšche pośledna pohódnja mischtrskeho kursa. S wulkim sajimom bě 50 remieślnikow so na kursu za mischtrske pruhowanje wobdźěłko, kotrež bě wyschi wucźeł remieślnistkeje schule Englehardt s Nikeje zarjadował. We 100 hodźinach bě wón remieślnikam po pschedpisanym planje, kotrež bě wobkhodna komora nacźišła, trěbne wukubjanje poskicźił. Wokrjesny remieślnistki mischtr Schaller wschěch wobdźělnikow napominasche, so bychu so dale sdźěkali a so sa mischtrske pruhowanje pschihotowali. Na konzu běšche pschijomna towarschna bjesada. Po 15. januaru 1936 budże so we wukublanju w theoretiskich pschednjetach potracźowacź, a to sa tschesrjow, pjekarjow, rěsnikow a krawzow. Tuto wukublanje pschewojmu wusnamni rjemieślnizy. Na nastork budże žrjedź januara dalschi kursus sa pschihotowanje sa mischtrske pruhowanje. Pschijewjenja a evtl. nastorki maja so hacź do 30. dezembra 1935 pola stronjana Fickerta w Kletnom sapodacź. — Ličzenje skotu. W tudyschej gmejnje so w 94 domjaznoscach 13 koni, 273 homjajeho skotu, 304 swini, 921 kokoschi a honaczow, 33 kołczow a 51 pšow naliczi. Cźelatow pschibywa we sept. 9, w oktobur 11 a w novembru 12. Kosow sarěa so we oktobru a novembru 25. — Pschipowdakoj swaj so: Alfred Hincź s Wulkeho Sägewiza pola Mrótzkawja, s domjacej dźowku Hilźbjetu Glownej s Jamneho.

Badoglio w Massaua.

Italiski generalny stabowy schef marschall Badoglio, kotryż je so, kaž je znate, sa najwyschscheho roskasowarja zyłeho italiskeho wójska w Afrizy pomjenował, po swojim pschichadźe do Massaua, hdyż jeho marschall de Bono w prawo pódla njeho powita. Też koptiscy duchowni běchu pschitomni a postrowzeja jeho s saschiftiskim postrowom. (Presse-Bildzentrale, M.)

Hospodarski rozhlad

Pondźelu 9. dezembra 1935.

Barlinska bursa 7. dezembra. Na žobotnischej bursy njebě na akzijowych wikach skoro zyła žaneho wobkhoda. Wobrotow we wjetschim rosměru njeběšče, tohodla też k wotjebitym pschemenjenjam kursow njedoňdże. Też na rentowych witach běšche zyle cźicho. Jenož wukrajne renty mějachu źiwische wiki.

Dźenjšnische słotne wiki w Drjezdźanach.

Na słotne wiki pschihnachu dźenja 1099 howjadow a to 130 wotow, 48 bykow, 718 krunow, 70 jałojow, 333 źeńcźkow, 872 cźelatow, 964 wonzow a 1460 swini. Pola howjasego słotu wuwi so sa dobre druzinu źiwi wobkhod sa nawjetsche płacźizny. Serénje a hubjenske druziny w palcźizinje nejchto popuschczeja, a to wuczini pola krunow wjazy hacź 3 hriwny. Cźelata maja prěni wobkhod. Pola dobrych druzinow so płacźizny wo nějchto powjetschichu, mjes tym so so sa hubjenske druziny dotalne płacźizny płacźa. Wonzy maja prěni wobkhod. Swinje so wschě sa postajenu nawjetschu płacźizu rosdźělichu.

Ratarstwo je wšelakim strašnosćam a skodowanjam wustajene; štož je na tebi, khowaj pokornu wutrobu, dowěra Bohu dopomha skónčnje pro wšě kije, kiž so do nohow podtykuja.

Hlowny redaktor Marko Smolerk. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerk a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći,

Ze Serbow

— **Jědne koło kradło.** Pjatk 6. dezembra 1935 wjeczor je so na wotstajenischczu pschi Kamjentnej haży muzaze jědne koło znamki „Triumpy" z czihłom 613 830 kradło. Won měrjesche czorne krożna se żołtymi żmuzkami, jendżelske wobżidło z czornymaj zelluloidowymaj pschimadomaj, żołte swjena, zachromjenjene stpiży, pedalej z gummijom, czornej błotoschkitakaj, swónczk z napisźmom „Triumph", pschiprawu za elektriske wobświetlenje, Torpedoski żamodch, schérej ballonkej wobruczi. Na prédnim błotoschkitaku bješe lawzaza hlowa a żady pschi krożnach czorna powětrowa dochawa. — Wo wjezonne zdżelenja proży kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na Ortenburgskim brodże, telefon 2802.

S **Małeje Borschcze.** Koleżańske towarstwo „Edelweiß" za Maku Borschcej mějesche hrjedu pola towarscha Brycze w Zicżenju swoju mjezaczniu schromadżisnu. Pschinoschkowe znamki němskeho koleżańskeho swjazka běchu dóschke. Towarschojo, kiż na schromadżisnje njeběchu, njech żebi po znamki k towarstwowemu wjednikej dóndu. Po wotewrjenju schromadżisny so wolsewi, so je dotchołetny nětdyschi żobustaw Kurt Réschny w rjanej starobje 25 lět po cżeżkej dołhej khorosczi wumrěł.

S **Porschiz.** Pschi liczenju stotu sidżenu wutoru nalicżi so w Porschizach, Nowych Porschizach a Lětonju 61 koni, 375 horwjaceho stotu, mjes nimi 250 kruwow, 343 żwini, 91 kosow, 1783 pjerisnoweho stotu, mjes nimi 392 huś, 69 kolczow pczołow.

S **Worzyna.** Sandżeun wutoru a hrjedu bě tu wulka hoitwa. Wutoru potschlichu hajnizy 103 schtuk swérinu, hrjedu 155 schtuk. Szyła potajkim 258 schtuk. Mjes nimi bě 228 bażantow, 17 sajazow a 13 karnikłow. Pola Mikohórskich hatow so nimo toho dwě lischaj satřělischtej. Jena mójesche cżeknyć. Też pola Njechornja 3 lischki potřělichu.

S **Suczinu** Schtwórtk sta so w sawinjenju w južnym dźelu wsy wobkhadne njesboże. Cżežiły auto, kotryż bě najskerje sawinjenje pschekrótko wobjeł, setka so tu z wosobowym wosom, kotryż je swojim lewym kolom na pschiwěchaku cżežiteho wosa wikaju wosta. Wodżidło wosoboweho wo'a so pschi tym na lewo storhnu, tak so wós je sadnim dżelom kilometczi kamjeń potorhny a do pschérowa sajedże. Mjednik cżežiteho wosa jédżesche dale, dokelż najskerje njesbożo ani pyznył njebě. Jeho cżikło pak so łwěczi.

S **Njeżwaczidła.** Stótne wiki. Dezembrske stótne wiki běchu sako z jara wjele a rjanym howsajym zkotom wobwześane. Też běkałow a prożatow bě wjele na wikach. Też kurjow a wopytarjow mikow bě so nimo měry wjele seschło. Dokelż su płacżiny howsajeho stotu so powjetschiłe, so też płahowańske płacżiny powyschcża. Po rozpschedaczu běkałow żudżo, dyrbjachu po prawom sa ¼ lěta sako wjazy rěnych żwini na wikach być. Płacżiny za howsajy stót běchu 400 hacz 650 hr., za wubrany stót hischcże wjazy, běkali 30—60 hr., prożata 8—16 hr. Wobkhod bésche dla jara powjetschenych płacżisnow na howsajych wikach krěni, dżěła dobry, běkali a prożata mějachu pschi tiórzenych płacżisnych hubjeju wobkhod.

Ze serbskich hodownych spěwow

Hdyż sebi nase towarstwa hłowny abo adventski wječork wuhotuja, tak husto pobrachuje na trěbnych spěwach, a wjednicy njewědżeja, hdże pytać. Tuż podamy tu po zórlach něsto z najrjeńšich:

W „Zórleśku" namakaš „Narodźiło so dźěćatko" (čo. 28, 29), „Hodowna radosć" (čo. 30), „Boże dźěćo, komu wobrałeš", „Pastyrjo, pójće", „Do Bożej nocy zwony du" (čo. 31 a 33), „Spěwajce dżens wjesele" (čo. 27), „Doma smy žyšeli" (čo. 32). W „Słónčnych pruhach" namakaće „Ležiš tudy, ach tak khudy" (strona 48) a „Synko khudej maćerki" (str. 40).

Potom pak pohladajće do wobeju zešiwkow „Naše spěwy". Tam změjeće dosć jara rjaneho materiala, zwjeśta z pjera našcho Michała Nawki. Melodije je k tomu mištr Krawe komponował. Přimajće, nawukniće, spěwajće a změjeće nad tym swoju nutrnu radosć!

Z **Khróšcże.** Sobotu na dnju solidarity hromadżachu wažne wosoby kaž wjesnjanosta, wjesny hurski wjednik a druzy za nacionalnu solidaritu. Njeje drje žadyn był, kotryż njejo něsto k tomu woprował. Nahromadżichu 38 hriwnow. Cyła Khróšćanska NSDAP skupina nazběra 210 hr., pornjo lońšim 270 hriwnow.

S **Porchowa.** Sobotu wjeczor w 7. hodźinje je žebi jara wobluhjeny a derje znaty wobżiwjeŕ delnjeho hoscżenja Arnoścht Kozor žiwjenje wsał. Se swojej cżělbu je so satřělił. Kozor bésche 60 lět stary. Schto je jeho k tutomu cżinej pohnuło, njemóżesche so dotal zwěscżić.

S **Porchowa.** Wczera njedżelu sapokasa superintendent dr. Thomas z Kamjenza nowehu fararja Rudolfa Herfutrha. Dotalny farař k. Balza je 42 lět dołho we Porchowje spomóžnje skutkował. Pschi sapokasanju nowehu fararja bésche so zyła wohada seschła.

S **Radeberga.** Sobotu popołdnju sajedże na Połcżnitzej dróży cżežity wós, kotryż 23 ztr. żiwych karpow we wulkich wanjach wjeseśe. Pschi pschesczěhnjenju druhehu wohsała awto do kżeje hjebje sajěwschi so pschewali, pschi cżinjenju so zyły drohotny wobżah rybow z wanjow na polo a dróhu wulinu. Karpy swoju njespokojnosć nad njesbożom z tym jewjachu, so mózaje wokoło skakachu. Wotdżelenje wojatow, kotreż runje nimo kroczejesche, pomhalsche rybu sako sesběrać.

Sport

WSV Lejpzig schczeżiwo VSV Kamjenzu 2 :0.
Sportfreunde 01 pschczeżiwo Wacker Leipzig 1 : 3 (0 : 1)
Guts Muts pschczeżiwo Fortuna Leipzig 2 : 1.
Dresdner Sportklub pschczeżiwo Spielvereinigung 3 : 1 (0 : 1).
Dresdensia pschczeżiwo VfB 03 2 : 3.
SV Riesa pschczeżiwo VC Hartha 1 : 1 (1 : 0).
VfB Kamjenz pschczeżiwo SV Wojerezy 2 : 2 (1 : 1).
08 Bischofzyn pschczeżiwo SC Großröhrsdorf 2 : 1 (1 : 1).
W Dublinje Irska pschczeżiwo Hollandsku 5 : 3.

K nowym wojowanjam na połnóznej froncze.

Pschehladna kharta wo wojowanjach, kotreż su so na połnóznej froncze zapocżałe a kotreż italske hłowne lěhwo jako cżeżke wotnamjenja. Abeśynjenjo su italske stejnischcża pola Schelicot nadběhowali a też pschi rězy Tekasse je k żiwischim wojowanjam dóschło. (Graphische Werkstätten, M.)

Budyske s[illegible] powěsće

se 6. dezembra 1935.

Narodźili: 3. 12. Njemandź. žyn. — 4. 12. Gustawej Hermannej Pawołej Jungaj, polizajstemu wot 6. strażmischtrej, žyn. — Ocże Pawołej Hermannej, cżišć, dżowka.

Wumrěli: 7. 12. Marja Helna Rostokowa wu Mulkim Wjelkowje, 64 lět Pokhowanje budże wutoru popołdnju. — 6. 12. Frieda Marja Hártwigez, dźěłacżeńka, 47 lět.

Radio

Wutoru 10. dezembra po žłyschi.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.30 wjeżety rańschi konzert. 11.40 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosce. 16 popołdnischi konzert. 18 sport za młodźinu. 18.40 politiski pschehlad nowin. 19 dżeń strony w Nürnbergu (žłyschna hra).

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6.30 wjeżety rańschi konzert. 7.30 za burow. 11.45 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17 pišana hudźba. 20.10 spěwna hra „Holzp z Bieberacha". Königsberg: 20.10 pišany wjeczor. Wrótzławk: 20.10 zabawny konzert. Frankfurt: 20.10 Minsta hudźba. Mín: 20.05 Milisa Korjuzej spěwa. Marschawa: symfonisti konzert. Praha: 19.25 wojeńska hudźba.

Krótke politiske powěsće

Nowy župny nawjedowar bayerskeje rańscheje marki.

Jako naślědnik Hansa Schemma je so stronjan Fritz Wächtler za župneho nawjedowarja nazionalsozialistiskeje strony za župu bayerskeje rańscheje marki pomjenował. Nowy župny nawjedowar, kiž je so 7. junija 1891 narodźił, bu w lěcze 1932 minister w Durinskej.

W Schantungu so 50 autonomistow wotprawilo.

Kaž so z Tjinanfua powě, je gouverneur chinejskeje Schantungskeje provinzy, hdyž su w poślednich dnjach tehorunja ludźo za samostatnosć połnóżneje Chiny wustupowali, dał psches 200 wołzobow sajeć a 50 z nich hnydom satřělić.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sitzung des Bezirksausschusses

Montag, den 16. Dezember 1935, vorm. 10 Uhr im Sitzungssaal der Amtshauptmannschaft Bautzen, Bismarckstraße 21.

Bautzen, den 6. Dezember. **Der Amtshauptmann.**

Das am 26. April 1932 für den Betriebsinhaber Emil Max Ritschel in Uhyst a. T. eröffnete Sicherungsverfahren ist durch Beschluß vom 22. 11. 1935 aufgehoben worden.

Berlin, am 30. 11. 1935.

Der Kommissar für die Osthilfe.

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus, 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzblatt Teil I die Nrn. 120—132, Teil II die Nrn. 48—52 und vom Sächs. Gesetzbl. die Nrn. 29 und 30 innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 6. Dezember 1935.

Der Oberbürgermeister.

Towarstwowski powěstnik.

Kukow. Serbske wjesne towarstwa: Kat. Bjesada, Lipa Serbska, towarstwo knježnow a wotrjad swj. Jurja zeńdu so njedźelu 15 decembra pop. ¼4 hodźin pola Natušec k zhromadnemu dźěłu. Rěčeć budże knjez wučer Nawka z Radworja. Wo prawje bohaty wopyt so prosy.

Předženak

Protyka za hornjołužiskich Serbow

na lěto 1936

Přinjese nimoměry rjane powědańčka a bajki ze zańdźenych a nowšich časow

Płaci 50 pj.

Njech sebi jón kóždy kupi. Dostać w Serbskej knihańni w Budyšinje abo też přez dowěrnikow a roznošowarjow

Míele prochsrěbak 68,— hač 135,— hr.
Dostać we wotrjadu. wobkhodach

Kemšacy wobleck
(O-hr. o-suzug), cyle nowy, je n. předaš, luhorunja
kuchinska garnitura
ze złotej kronuku. Poskłenja pod **A 27** na wuznawarju Serbskich Nowin

200 kistow nowych Smyrna-sultaninow
je dóšło
punt 28, 30 a 40 pjenježk.
Citronat . . punt 1,— hr.
Citrony . . . štuka 6 pj.
Korinty . . . punt 35 pj.
Naprošacy cokor pt. 48 pj.
Oskar David
kolonialne twory w Budyšinje na Dźiwadłowym hasy 6

Wósk kupuje kóždu dźělbu
Jan Heinza
w Budyšinje na Mjasowych wik. 6

Składnostne kupjenje!
Taftowy bant
čorny, čista žida, 20 cm šeroki štuka po 25 metrach (50 metrow hišće na składzi) mtr. po 85 pj.
Serbske banty
najlěpša kajkosć
22 cm 24 cm 27 cm šěroke
2,75 3,10 3,50 hr. po m
Fritzsche w Drježdźanach Schlüterstr. 42

Porućam swoje
hornjołužiske tekstilowe twory
kóždemu, kiž chce swojich lubych k hodam z rjanym darom zwjeselić.
Mam wulki wubjerk
najlěpše spódnjeje a zwjeśneje drasty
Hildegard Schöbel
we Wulkej Dubrawje

Dařće photo-aparaty photo-potrjebu
wot firmy
Erich Winter
drogowy a photowy wobkhod w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Prawe hody

swjećimy jenož ze serbskim słowom a ze serbskim darom. Tohodla přinđźće k nam do serbskeje knihańnje a wobhladajće sebi rjane serbske dary, kotrež wam ke kupjenju doporučamy.

Stóž zahe kupi — kupi derje!

Příloha k čisłu 286 SERBSKE NOWINY Póndźelu 9. decembra 1935

Wo lubości k ródnej pódze

Kónc měrca . . . čopličko zadycha juh, wodu roztatych sněhow žadosćiwje srěbaše zemja. Do błędo módreje wobłohi so zběhny słónco, swěru hřeješe: zadźiwany wotući kraj. W lěsach hišće zymska ćma: jenož hałozy brězow so žiđźane błyšća, na keŕkach je rozsywane popkow, dorniček chce so rozpuknyć z nawalom běłuškich kćeničkow. We łukach wjetby so swěća kał ryzy złoto; na bruń trawa so zběha, narunuje, na mjezach je w njej hižo rozkćěło wjele stow stokraskow a kopytnikow, w hrjebjach přihotuje dźewjeŕ prěnje fijałkojte kiće na nałětni swjedźeń. Kós so naspéwa na topole přede wsu: jeho tulawa klinči jasnje, ćiše, rozliwa šěroko žadosć. A druhi a třeći jemu wotmołwitaj, doniž škowrončk z khudeje bróždy so zběhny na powitanje naléća, wot sameje zemje ćehnje swoju pěsničku kał paćeŕki do wysoka, do njebjes. Wora so w polach, syjerjo zwaha kroča a do wotewrjeneje zemje sypaju zorno. Kročel za kročelu ruka mahuje šěroko, złoty prud so z njeje rozleći, do mjehkeje pjeršće zapada . . Wotućenje zemje skutkuje kuzłanscy na stworjenja w přirodźe: wšudźe začuwaš nowe nadźije do přichoda, słyšiš nowe słubjenja, widźiš nowe připrawy. Korjenjojty dych wložneje pódy, wohrěwaneje ze słóncom, skruća, hnuje, wopoja: wšo zynči, šwórči, piska, rjechta, spěwa a wola: „Živjenje, živjenje!"

Zamysleny, zwaha, kročel za kročelu, kroči rólnik. Brózda po polu. Dźe wokoło swojeho wobsedźenstwa, tola naléće někak začuwa. Frunči jemu we hłowje dźiwna šmjatańca. Kelko dnjow hižo tak khodźi zamysleny a njewě, njewě sej rady. Běše pola njeho njedawno zrěčniwy človjek z města, z tamneho splaha kupcow, kiž rozprošeny mjez narodami, wuhnaty ze swojeje wótčiny, ze swojej dźiwnej lesćiwosću a zwažliwosću sej podćisny cyły swět, wobknježi jón z kowom njewótřenym, haj khětro kulojtym, za kotryž dóstanješ nic jenož dom, polo a skót, ale druhdy też človjeka, powahu a česć . . .

Tajki zrěčniwy kupc bě Brózdźe hłowu zmotał ze swojimi rěćemi: jeho ródny statok a pola, zahrodu a łuki, wšo chce jemu wotkupić, dźeje, wubjernje: da jemu za to twarjenje w měšće, dom z hosćencom, prošu! Budźe tam rjenje z knjezom, jenož dań budźe hrać a piwo pić, dobre cigary kurić, mjaso jěść — a dračować so njetrjeba! Banka trjeba jeho ležowosće, chce pokupić połojcu wsy, budźa tu twarić a jamy wjerćeć. Pod zemju su dźe skhowane bohatstwa, cyłe pokłady . . . Čemu tu dźěła? Zworaš, wusyješ, nadračuješ so a so prócuješ, hač na krej so dřeješ: sywy ći wumjerznu, přińdu dešće, zemja njewróći ani telko, štož sy do njeje złožił, skót ći padnje, khěža wisa — — wučekń z teho, błaznje, dźi do města, tam budźeš domjacy knjez!

Tak kupc přimołwješe. A žona přihlosuje, na dźěći pokazuje, hólc — hlej — narostuje, budźe móc studować, budźe potom w zastojnstwje, ničo tam dźěłać njetrjeba, jenož mzdu brać a dóstanje pensiju! Haj, dóstanje też knježničku z města za žonu, ach kak to budźe rjenje! Kupc poskha na wjesnu žonu, pokhwaluje ju, kak mudrje, starosćiwje rěči jako dobra mać a we wočomaj so jemu zelene płomješka poskakuja ze samej khwalbu. Njewě Brózda . . njewé . . .

„Dajće mi khwilku k přemyslenju!" Čěka wšědnje na polo, do dešća a šlipota, wotkhadźaceje zymy. Nozy zapadnjetej do mjekšiny, čežko so wućehnjetej z błóta, dešć šwika do khribjeta. Brózda khodźi po swojich polach, hač k lucy za lěsom je dóšoł, hlada z błukimaj wočomaj do teje hliny, přemysli, liči, rozjima. „Knjez . . . budźeš knjez", šumi zady njeho lěs. „Knjez . . . budźeš knjez", zahwizda wětr we werbach. Domoj přińdźe, žona so k njemu liščí, tuli so k njemu a w nježnej khwili lubosć šepta: „Knjez budźeš . . . knjez!" Susod za statok a polo pječa je dostał pjenjezy, zo jich ani zličić njemóže. Tón dźě njeje hłupak, znaje hódnosć swojeje pódy, derje je sej ju dał zapłaćić, zo kupc zdychny kaž steptany. Kruće jim rjekny: nic pódu, ale swobodu předawam, tehodła dyrbiće khětro drohe kupować. Je so přesydlił za morjo, budźe dźě bohač za něšto lět. Bratra tam ma, kiž bě wotjěł před lětami z próznymaj rukomaj — a dźensa? Ma fabriku! Hdyž druzy — čehodła nic ja, Brózda?

Čerstwy nałětni dźeń jemu hłowu docyła zmota. Słónco swěći tak čopło, zemja wonja, wobłoha so luboznje módri, lětsa budźa dobre žně, budźa wésće, wšo koło wokoło to słubi — też ta stołětna protyka. A wón ma to wšo wopuśćić? Dźe wokoło pohrjebmišća, přez murju je widźeć zbromadny row prjedownikow. Zastaji so, na row pohlada a we wutrobje jeho něšto kłó. Ći tu wostanu . . . Ej, što, wšak z nich njeje wjacy ničo hač něšto kosćow, što wě, snadź ani te wjacy njejsu! Wšak tola ta hromadka zemje, zarosćena z barbjeńkom, je dźensa tak ćmowa, tak zrudnje čorna też w tym słóncu. Hdy bychu wědźeli! Što by rjekł nan? Ej, čehodła zdychać? Budźmy ludźo praktiskeho žiwjenja, prócować so dyrbimy wo lěpšiny a nic skiwlić wo kusk hruzla — haj, tak to rjekny kupc z města. Překlepany človjek, mudry a wésće derje radźi. Čehodła njeby radźił? Nó, něšto z teho wésće změje, ani kokoš darmo njehrjeba, ale čehodła by chcył jeho škodu? Rěčeše tak přećelnje, wutrobnje. Před wočomaj so stajnje zjewjuje wobraz na čorń zeleneho rowa . . .

Nałětni dźeń wonja, něšto škowrončkow spěwa pod samej wobłohu. Brózda dóńdźe k swojemu najwjetšemu polu. Zaklinjene mjez knježe pola přimjezuje z lěsom. Tam na kónc lěsa je stary hrazaty dub. Suche, płowe lisće knyskoce z wětrom,

Sedowny sćitom sa wsćech. Wjeczorny wobraz portala Barlinskeho doma. (Dulšty. M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

VII.

Widźachmy tu potajkim krótki powšitkowny rozhlad wuwiću viole, kiž su zdobom rozhlad wo nastaću a wuwiću našich serbskich huslow, to rěka wo nastroju, kiž je tu w nawječornych Serbach pod tutym mjenom znaty. Tola wulka njeprawda by była, při tym zabyć na druhi nastroj, kiž znaje dźensa hišće narańši dźěł Serbowstwa, na naše Slepjanske husličći. Prěni zaćišć tutoho nastroja, kiž dostach, njebě žadyn dobry. Běch ze Slepjanskim njeboh Černikom w lěće 1927 na „Wustajeńcy połnócnych Čech" w Młodej Bolesławje a mějach tam přiležnosć, sebi je dokładnje wobhladać a na nje piskać. Njezdachu so mi być z ničim druhim hač jenož z pomjeńšenej, docć hubjenje a njelepje wuwjedźenej imitaciju normalneje violiny, potajkim nastroj bjez kóždeje ludowědneje hódnoty a wažnosće. Tola studije wo wuwiću wšěch smyčkowych nastrojow su mje, čim dale w nich pokračowach, hórzy druheho powučili. Slepjanske malo husličći njejsu tak bjezwuznamne, tak małobódne, kaž sebi to najprjedy myslach, njejsu jenož z imitaciju violiny, też wone maja swój stawizniski zakład. Zamyslimy so jónu wróćo do 9 a 10. lětstotća, Europa měješe tehdy dwaj smyčkomaj nastroj: violu, kotrejež rozšerjenje a wuwiće tu dokładnje rozpisach a rebek, tamne zawostajeństwo Arabow a Maurow. Prěniše dźěše swój puć, połny błyšća a nahladnosće, puć stajneho rozwića a pokroka, tola što bu z tamneho, z rebek? Zańdźe wón bjez słóda? Ně. Wón wobsteješe dale, runjeż też w skromnych poměrach. Zaso su nam tu srjedźowěkscy spisowaćeljo ze swojim swědomitym wopisowanjom nastrojow, přede wšěm z hłosowanjom tutych dobri powěstnicy. Prätorius poda we swojim 1620 we Wolfenbüttelu wudaty „Theatrum instrumentorum" dobry přehlad derje zwobrazowanych smyčkowych nastrojow. Nimo našeje dźensnišeje violiny,, kiž bě tehdom hižo swoje knježeństwo nastupiła, namakamy tam rysowanki wšelakich violow. Nazajimawše staj nam tam wobrazaj dweju tak mjenowaneju dybsačneju hnsli, pochettes po francowskim, abo kaž wón je pomjenuje: „Kleine Raschen, Geigen, eine Oktave höher". Po jeho tam přidatej měrje stej to dwě husličcy, wjele mjeńšej hač violina, kiž we swojim zwonkownym napohladźe přeradźitej njezmylnu podobnosć ze zastarskim rebekom. Přede wšěm jena z tutych podobna so cyle wuraznym formam rebeka, kaž je wón nam z krasneho wobraza jandźela sławneho mištra Ira Angeliki (1387—1355) kaž też z jeneho wobraza z Mniehowskeho narodneho muzeja z 15. lětstotka derje znaty. Bě to nastroj, kiž přez swoju formu so derje přihodźeše cyle wysokemu zhłosowanju trunow a tak přewodej w najwyššich położenjach (Lagen). Technika w hraću violiny njebě tehdom hišće tak wudospołnjena kaž dźensa, přede wšěm štož nastupa wysokosć hraća, a też je jara zrozumliwe, zo bě tutón mały nastroj ze swojim wysokim zhłosowanjom jara witana pomoc. Zynk nastroja je dyrbjał hižo tehdom khětro spokojacy być, přetož w někotrych krajach, kaž na př. w Francowskej zdźerža so jeho wuživanje hač do kónca 18. lětstotka. Dobry znajeŕ, Guiseppe Branzoli, mjenuje jeho zynk „La voce era graziosa ed insinuante a somiglianza della voce umana", — to je słódki, přiwabjacy a človjeskemu hłosej podobny. Stóž je hdy přileżnosć měł, naše Slepjanske husličći zasłyšeć, wě, zo so tesamsne z wěstym wobmjezowanjom też wo nich prajić hodźi, też jich hłós wuznamjeni z drje khětro wótrym, tola jasnym a bjezporočnym zynkom. Jeničcy jich forma je w běhu wuwića přez cuze zaćišće a wliw khětro ćerpiła; dawa ze swojej přewulkej podobnosću z violu cyłemu nastrojej wěsty zaćišć njedospołnosće, kiž zamóže jeho wuznam lohcy zamući a zaćěmnić. Jich pokhad wot srjedźowěkoweho pochettes, potajkim też wot rebeka hodźi so ze wšelakimi zwonkownymi samoinosćemi kaž też jich swojoraznm zhłosowanjom derje dopokazać, hač runjeż najhłownišše wosebitosće, kiž su po mojim nahladźe we swojej prěnjotnej formje wobsedźeli, so dla prjedy mjenowaneje přičiny zhubichu, přetož poćehnjene z třomi trunami a přewjedźenje hračkoweje nóžki hač na spódnju desku namakamy też pola druhich nastrojow. Njedźiwajcy tutoho poměrnje też wulkeho wobłubjenja, kiž dosta so rebekej a jeho variacijam, dyrbi wšak so prajić, zo zwosta jeho wuznam w hudźbje ludow přeco druhorjadny, wón zwosta tak rjec štomik w khłódku, w khłódku swojeje přewulkeje porunicy violy, kotrejež błyšćaty zynk a wobłubjenosć so jemu ženje njeporadźi dosćehnyć. Skromnje a poniżnje dyrbješe so tohodła spokojić ze swojim wobmjezowanym wuznamom, kiž tuta jemu hišće zwostaji, tola też tutón posledni dórtk swojeho byća rubi jemu bórzy potom so rozšerjaca violina, tak zo wón khětro spěšnje zańdźe. So přeco bóle do zanjesenych kućikow jenotliwych krajow wróćosćahnywši so wón też w tutych bórzy pozaby, tak zo drje je naše Slepjanska hola jedyn z posledních krajow, hdźež nadeńdźemy poslednje zbytki něhdy tak rozšerjeneho a wobłubjeneho nastroja. Tola też viola njewućekny tutomu dóńdźej. Też jeje knježstwo njebě tak krute, zo njeby na sebi nazhoniła zańdźenitosć wšitkeho zeńskeho, njesmilneho zakonja wěčneho nastaća a rezpadjenja, kiž we swojej drje tak hórkež kazni wuruba tola zaso puć nowemu a lěpšemu. Też wona dyrbješe so jemu podwolić.

(Pokračowanje sćěhuje.)

dwě zybje so honitej po halozach. Mučny so tu Brózda syny, hłowu złoži k zdónkej a tupje hlada před sobu. Změrom sedźi . . . Hlej, tu widźi, kak so zemja zběha, kupka drobneje hliny nasypa so dale wyše, knot dźěła w zemi. Hlej, tu pysk wudoby z hromadki, čełko wusuny, ze somoćaneho kožuška pjeršć wotklepa a z čornymaj drobnymaj wóčkomaj pohladny na Brózdu. Tón so zadźiwany ani njehnuje. Kak mudrje tón mały šwjerć hladał! Zastróži so wšak, hdyž knoćik klamičku wotewri a z čłowjeskim hłosom poręča: „Hlej — hlej . . [illegible] knjeza hospodarja! Loni sy na mnje dyrił [illegible]smadki, trochu sy mi kožušk poškrabnył. Ja ć [illegible]vodach, smy rubježnicy kaž wy, skóncujemy tež, wězo jenož dla zežiwjenja, wy druhdźe jenož dla zabawy . . . Njehladaj ćmowje, knjez hospodarjo, mój so rozumimoj: tamle pod keŕkom so kónči hłowna khódba mojeho bydlenja: tu sym loni zadajił runje připoldniu maleho troska, to ći běše žranje! My tež mamy radšo khmańše mjaso, knježe, nic jenož spochi kundrosy a waki, tež druhdy sej słodźeć dawamy něšto lěpše: myški, žabki, to ći su khłóšćeńki! . . . Hm . . . A čehodla sy tajki zamysleny?"

Kaž zakuzlany spowěda so Brózda. Skóncnje bě našol někoho, komuž móze powědać swoje starosće, štož poskha změrom a mjelčo, štož jeho tak trapi a česni. Powěda wšo, rjenje rjenje wobšerje, što kupc z města radźi, a zo dźensa sej přińdże po wotmołwu. Knot zamysleny poskha, z bělej pazoratej packu jako z łopaču wothrabuje khwilku trochu hliny, pysk sćahuje, jenož drobnej wóčcy stej dale pozačinjenej, ani jeju njewidźiš. Brózda je dokónčił. Cišina. Srokopjel hwizdny wysoko nad hłowu, nad polom zakraha dołho wróna.

„Wěš, knjez hospodarjo, ja njebych šoł. Myslu w swojim rozumje, zo je to njemudre. Wučehnjeće ze swojich wsow a sydlišćow, předawaće pódu swojich wótcow a što z wami budźe? Myslu, zo też njebych dokonjał město w polu žiwy być we zlotej klětcy też hdy bychu mje kormili ze samymi khłóšćenkami. Hospodarjo, wobaj tutu pódu lubujemoj, wona naju žiwi, žiwješe našich nanow, našich dźědow . . . A što waši wótcojo za nju so drějachu. Wězo bechu často hubjene žně, njemějachu stajnje dosć zorna a běrnow, ale tola, tola njewućěkachu. Što budźe z twojim narodom worakow, hdyž ju takle chceće wopušćeć? Štož ja tu hižo pomnju přeměnjenjow! Naš nan — a tón je hižo ze starobu wšón šeđžiwy, ani z dźěry njewuléze — praji, zo to za jeho młode léta njebywaše. Pola so pječa namrěwachu wot syna k synej, młódši so zasydlachu bliže starych, najstarši přewza ródny statok a tak jim běše derje. Wotemrěješe w swojich hrodach po městach, roznjeseše swoju strowotu do cuzych krajow a za wami — štó přińdże za wami? Lěhdy drje waši ludźo. Čeka wam póda z rukow, budźeće narod bjez zemje. Što was čaka? Tam w cuzbje drje załožujeće cyle města, cyle kraje; što wam to pomha, hdyž tam waše dźěći zapominaju réč maćerjow a waši wnukojo hižo ju ani njerozumja? Słužiće cuzym ludźom, słužiće za pjenjezy, maće so snadź lépje a sće derje žiwi, ale słužiće, słužiće! . . . Wostań, knjez hospodarjo, wostań, z pódu sy zrostł, njedaj wutorhać swoje korjenje z njeje. A twoje dźěći, što budźe z nimi! Tu wumrěješ, lehnješ so na stare pohrjebnišćo k swojim prjedownikam, městno ći ščinja w rowje, pola swojich leżeeć budźeš. Přińdu će wopytać a budu ći powědać wo twojich dźěćoch. Knjez hospodarjo, njeńdź, budźa płakać twoje pola a tebi wutroba so wukrwawi tam daloko, hdźež pokazuju ći zlote pasle na twoju swobodu! Poskhaj, znaju twoju pódu, kóždy jeje hruzlik, je płódna, bohatstwo leži stajnje w njej, je płódna na sto lět, poskhaj! . ."

Brózda njewotmołwi. Twjerde jeho wobličo, woči błuko hladatej do daliny. Knot nahle ze zadnymaj packomaj zahrabny a prědnjej hižo so dobywatej do pódy. A za khwilku podnóri so we hlubinje, zhubi so. Wšak bě też najwjetši čas: škraholc wuleća nad lěs a wótro, žadosćiwje so zahlada k dubej . . . Brózda dołho hišće sedźeše pod štomom na wječornych směrkach . . .

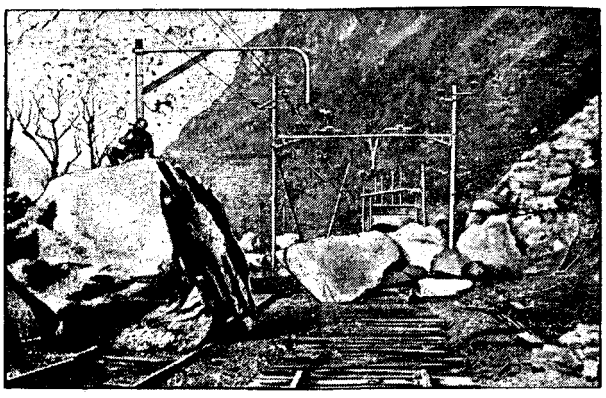
Poł wsy předa statoki, zahrody a rolu. Brózda z wostatnymi podleži liščeŕskim radam Kupcow. Druha połojca wsy čakaše, što budźe dale. Wurosće jama na městnje statokow, do role wukopachu podkopy a wuhlo z nich do městow wotwožowachu. Dźiwachu so wjesnjenjo, z hłowami kiwachu a starši swoje dźěći póscelechu do podkopkow, zo bychu snadno sej zaslužili pjenjezy. Poł wsy wućahny, zhubi so w cuzbje, dó dalinow sćahnychu z dźěćimi, někotři też do blizkich městow; chcychu być žiwi kaž knježa, hdyž pjenjezy jim zwonjachu w kapsy. „Dźěći budźa studować, njebudźa worarjo ale knježał" . . . A maćerjam so hłowy zmotachu. A synojo, strowi a sylni lawkusojo, kotřiž móhli z radłom wuwróćeć zemju, sydachu stuleni we ławkach, buchu błědźi, suši a zdrjeni, a potom zasy po kenclijach, wusměwani jako pisakojo, kiž njestudowachu, dokelž nanam doma běchu wušle pjenjezy a na dalše studije hižo pjenjez njemějachu. Druhi zasy, naduwak, chcyše pokazać měšćanam, što móže; wino pije, rěznik njemóžeše dosć zarězać za hosćiny, žona a dźowka jenož w židźe . . . Potom přińdże kupc z wulkej šlebjerdu papjery, zmęnku, někajki podpis so ščini na wóčko — a za lětami knjez khodźeše w šěrej drasće khłostańca . . .

Zahuba přińdże jako mór na wěch. Zemja so wjećeše, duch přeradźenje pódy zakliwaše jich ród. Z dalokeje cuzby dóńdźechu powěsće, kak so tam na smjerć dračuja, kak jich wobkradnu, kak jich honja z městna na městno, kak dźěći mrěja na hroznej khorosći. Brózda bě swoje hospodarstwo přemėnił na zadołženy dom: hdyž jemu korčmu w nim pokazachu, běše w njej wšo polne ludźi, skazanych wot kupc na tón wječor a pijacych na jeho zličbowanje.

Skónčnje bě z knjezom! Wušiwanu čapku sej staji na hłowu, korčmarsku městnosć bě nadešoł a so pokłonjeć bárzy nawukny — bě z knjezom! Wón wšak korčmarstwo wjesć njedokonješe, hošco njepłačachu, pjenjezy za pola so zminychu . . . A kaž klubu, kupcowy bratr wotewri napřećo nowočasny hosćenc; tam jako by darmo porjedźał, tak běše polny hosći. Brózdowa prózdna korčma zhubjene pjenjezy njewróćeše, njenažhonity wjesnjan sej rady njewědźeše. Prócowašeso wo poščonki, płaćić njemóžeše. A dołho njetraješe, wěrićeeljo přikhadźachu a wotkhadźachu, započachu sudniske jednanja — kónc knježeho žiwjenja so nahle přibliži. Korčmu přesadźachu a Brózda ze žonu a dźěćimi b[illegible] hasy . . .

Po njedołhim času klepaše Brózda z dźo[illegible] durje kenclije podkopkow a prošeše wo dźěł[illegible] bě jemu wumrěła ze zadwělowanjom nad b[illegible] kipry syn pisarješe něhdźe za něšto krošow. D[illegible] tor tuteho podkopka běše tamón kupc; d[illegible] z hłowu wiješe, lohkomyslnosć a brojeństwo [illegible] porokowaše. Brózda pjaše ščini, hižo — hižo [illegible] še dyrić: zhrabny so wšak a dwórliwje so p[illegible] kowa za to, zo bu přijaty . . . Z hnady . . . H[illegible] prěni raz kročeše po podkopku z latańičku w ru[illegible] masajo so přez čmu zeńskeje hłubiny, dośed[illegible] kónc překopa zwjeze so na kamjeń a rucy łama[illegible] Dybawje rjekny dźowka, kiž za nim karu suwa[illegible] „Nad namaj su naše pola, nano . . ." „Mój smój[illegible] pohrjebałoj žiwaj pod nimi" zdychny starc.

Br. Ruch[illegible]

Skała žo na cjaru St. Gotthardskeje želesniży žo łypta.

Mjes Biasca a Djogna žo na kolije St. Gotthardskeje želesniży w sćerkotosći nětkaže 200 metrow hobrike ta[illegible] mjenjiska łypnychu, kotreż na nětkotre hodźiny dołho zpły wobkhad na tutej cjarze sarackjichu.

(Associated-Press, M.)

Suezski kanal

Suezski kanal nahwa dla italsko-abeżnnjskeje wójny pischezo wjetschenje waznoschze. Italske wójsko by bylo wot wótzneho kraja wotrénjene, hdy by Jendżelska kanal sawrěła. Pischi djenżnjischim napjatym poměru mjes Jendżelskej a Italskej to njeje žana njemóżnosć. To by wělo mohło k nowej wulkej zwětowej wójnje dowjesć — na schkodu běleje rasy a jeje kultury. —

Suezski kanal njeje hischcze dołho natwarjenn. 17. novembra 1868 — potajkim psched 67 létami, žo kanal zwiatoczne wotewri. Sjednocza Ssrjedźoseniske morjo s Czerwjenym morjom, psches kotreż běchu we zwojim czasu israelske czékaze dźěći po zuchim czahnyde. Franzowski inżenér Lesseps běschе kanal natwarił a wotewrjenje bě wulka zwiatocznosć. Franzowjo tehdy wulke słowo wjedźechu a jich réżorka Eugenia, Napoleonowa mandżelska, běschе pschi tym ta, na kotruż w'chitaju s pocześcowanjom hladachu.

Sajimawe je sthschecé, so běchu prjedy Lesseps hižo wschelezay druhy na tu myśl pschischli, a ju też wumjedli. Egipczenjo jédźachu po Czerwjenym morju hižo 3000 lét do Khrystuża. Dokelż pak mějachu najprjedy dołhi pucz psches pusczinu, prjedy hacz bychu morio dośczahnyli, schtož bě tola jara wobczéżne, dha pschindźechu na tu myśl, s réći Nila kanal hacz k Czerwjenemu morju wutrycz. To dźélo sapocza egiptowski kral Amenhotop III. wokolo léta 1400 do Khrystuża a Ramses Wulki (1324 hacz 1258) to dźélo dokonja. Nětko mójachu łodźe s Czerwjeneho morja hacz na Nil a po nim hacz do Ssrjedźoseniskeho morja jédźéz. Dokelż pak wětr s pusczinu pésć dha wurynteho kanala mjetasche, bě wón po nětchto létstotach tak polny, so łodźe wjazy jédźéz njemóżachu, a skónczníe so zyle zażnya. Kral Necho (609—604) swuporjedża kanal sașo. To bě czéżke dźélo. Pschi nim, kaž stawiśmaż Herodot pischе, 120 000 ludźi zmiercz namaka. Dotwarjeny pak kanal njebu, dokelż so bojachu, so kanal njebudże Caipczanam, ale jenoż Phönizijskim s wuzitkom. Hakle 100 lét posdźischo perschiski kral Darius, tiż bě też Egiptowsku dobył, sapoczane dźélo dokonja, so po kanalu sașo jédźachu. Posdźischo wětr kanal sașo s nékom sanoże, hacz jón Turkojo snowa swuporjedźischu. Wot 7. létstotka po Khrystuśu pak wojta sanjeżeny. Też Napoleon I. je zhébi na to myślił. jón sașo wobnowicz Tola pak to zkónczníe wostaji, dokelż bésche wézowustojny zyle wowak wumérił, jako by Czerwjene morio 9 metrow niżiche było hacz Ssrjedźoseniske morjo. Skónczníe wéz Lesseps do rukow wza a nowy kanal, niż wjazy k réży Nilej, ale runje do Ssrjedźoseniskeho morja natwari.

Přilopk

Dwaj morwaj pschi żynnjenju róschtow w Kölnje.

Pschi żynnjenju róschtow pschi nowotwarje w Kölnskim snutskownym měrcze žo dwaj dźéłaczerjej sabischtaj a jedyn žo czéżko sranł.

Njeschožo w sawiżu na zelluloju.

Sschotu rano wokolo 4 hodźin sta žo w zelluloźowej fabrizy w Hemeru pola Hagena czéżke njeschožo. S paru tepieny warjak zelluloży, w kotrymż žo drjewo sa pschihotowanje zelluloży warjesche, žo nadobo s[illegible] schcze njejnateje pschiczinny rospuknu. Tschi tutoho d[illegible] la fabriki žo pschi tym doschonje potorhachu a snutskowne sarjadowanje fabriki žo snicži. Też hłowne tma[illegible] rjenje pschedewsacza žo pschi tym wobschkodźi. 4 dźéła[illegible] czerjow padaze murje sabichu. Tschi mójachu dotal pod rospadankami wuczahnyc. Jedyn s nich hilschcze njeje wukhowany. Jeneho dźéłaczerja, kiż běsche žo żynje w[illegible] palił, dowjesechu do khorownje.

3 dźéżi žo żiwe spalite.

We wśu Pikelen w Memelskej spali žo domske ra[illegible] tarja Navikaia. Starschej běschtaj na polo wuschloj[illegible] dźéżi, a to 10létnu dźowku a dweju żynnow, 6 a 4 lět[illegible] stareju, do domskeho samknuwschi. Nadobo widźachu [illegible] żuśodża, so žo domske pali. Njebě wjazy możno, žo do[illegible] domu dobyc, tak so žo wschě 3 dźéżi spaliche. Najlepsche [illegible] żu dźéżi w njepschitomnosći starscheju je sapałkami [illegible] hrajkałe.

Napoleonowe łżiży žo pschedawale.

Pschi awkzijii w Lyonje żu žo některe pschedmjety na pschesadźowanje pschedawałe, kotreż je, każ je dop[illegible] kasane, Napoleon wużiwał. Mjes druhim sadźachu na 3 złébórne łżiży, i kotrymiż je Napoleon żwoju polowku jédł. Dale žo jena Napoleonowa serwieta, jedyn nóż a druhe wézy pschedachu. Wschě tute wézy kupi jedyn Američan. Dotalny wobsedźeć je prawy potomnik Ka[illegible] kaja, kiż bě Napoleonej s jédźemi posłużował.

Jendżelska w mhli.

Jendżelska, Schottiska a Walleska żu wot żoboty ra[illegible] nja do husteje mhły sawalene. Jenoż některe wotrjeny w najdalschim wjeczoru kraja żu bjes mhły. Najżywi[illegible] schcho wuitupuje mhła w južnym ranju Jendżelskeje. [illegible] Londonje żamym bésche pschipoldnju w 12 hodź. [illegible] kaž w nozy a widźecz bě jenoż některe metry dale[illegible] Wobhad na bróhach je na najmjeńschu měru wobmjeł[illegible] wany. Wiele sastojnikow a dźéłaczerjow njemóże che[illegible] żwojich dźéłarnjow dojeć, dokelż omnibuży a nadrol[illegible] żelesniju pak żanja njewobkhadźachu, pak jara posbł[illegible] Też létadła njemóżachu wulkeje mhły dla służbu w[illegible] konjecz.

Nadpad na banku w Amerizy.

W Frankfinu w stacje Ohio nadpadnychu 3 rubježni[illegible] měschczanisku banku. Sapoczachu żnydom s tšeleżu, [illegible] czoj bankowi sastojnizy tehorunja z tšeleżu wotmołwi[illegible] Jedyn s rubježnikow žo pschi wojowanju satšeli. Polizi[illegible] tiż bě na pomoz pschichwatał, žo czejžo srani. Druhi[illegible] rubježnikomaj žo poradźi, je 7000 dollarami czekanyc. [illegible] tute pjenjezy po puczu žhubichtaj. Jedyn z pěschkow, kiż [illegible] nadpad wobkedźował, bě motor auta rubježnikow w[illegible] stajił, tak so wón pschi czékanży trjebacj njemóżeše. [illegible] Banditaj nuśowaschtaj na to dwě żonje, kotrejż s wo[illegible] ninu jédźeschtej, so jeju do wośa puschczischtej. S tu[illegible] autom žo jimaj poradźi czeknyc.

600 wowzow pschi krupobiczu śrudny kónz namak[illegible]
Blyšk schtyri ludźi zabi.

S Kapstadta žo piża, so žu tam krupy, kotrejż m[illegible] chu wulkosć kokoschazych jejow, padale, i nimi žo [illegible] wowzow na paśtwje zabi. 4 domorodni, kiż běchu [illegible] himi schkit pod tšechu pytali, blyšk labi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnikow 1,51 hr. z wunoseowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a ćišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 287 — Budyšin — Wutoru 10. decembra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Londonska konferenca wo wójnskim łódźstwje so wotewrila

Jendźelski ministerski pśedsejda Baldwin je pónjeźelu popołdnju konferenzu wo wójnskim łódźstwje w Londonje wotewrił. S jeho wotewrjenjeśeje rěcje ga słyšeś, so žedna Jendźelska podpěrjenje nětźišćeńskeho Washingtonskeho sćerjenja wo wójnskich łódźstwach a wobmjasowanje wójny podmórskich cołmow pśeśeje. Kaž je znate, je Japanska Washingtonske sćerjenje wupowědźiła.

Na konferenzy ga Jendźelska, Amerika, Japanska, Franzowska a Italska wobdźeleja. Tute kraje ga w ćasu Washingtonske a Londonske sćerjenje wo wójnskim łódźstwje podpisałe. Formalne wotewrjenje pśejeńenje je ga w sali jendźelskeho źwonkowneho ministerstwa wótnego. W tutej sali je ga pśed nimale runje dźesaś lětami Locarnoske sćerjenje podpisało.

Hdyž bźeše Baldwin konferenzu wotewrił, ga jendźelski źwonkowny minister Hoare ga konferenznego nawjedowarja wusnjoł. Za nameśtneho nawjedowarja je ga jendźelski namórnikowy minister lord Monsell postajił. Dokelž źwonkowny minister w Schwajzarskej na woćerjenju pśebywa, lord Monsell hnydom konferenzu nawjedowaśe.

Deligaciji wjednizy druhich namórskich mozow a jendźelskich ześamótatnych kolonialnych krajow (dominijow) w alfabetiskim rjeźe ześo krótke rěcje pśeśeśitachu. Rěcj japanskeho admiraka Naganosa je ześo pśedhladnjej krótkosću wóźebitu kedźbnosć ześudźi. Trochu ważna bźeše tež rěcj italskeho pódłanza Grandija. Wón na nětźišćeje położenje w Sśrjedźoseńskim morju pokasa, na kótrejž dyrbi italske knjeźerstwo pśihi jednanjach dźiwaś.

Amerikanski sasnjeś Davis rjekny, so dyrbi ga konferenza próznowaś, sa pśichodne cźežke lěta runowahu we wójnskim łódźstwje namakaś. Wón namjetowaśeje, so bychu ga mogły mjes sobu dojednałe a so njebychu na pśichemo wójnske łódźe twarite. **Davis w mjenje Sjednoćenych statow wosjewi, so Amerika njesapoćnje we wójnskim łódźstwje na pśichemo bróniś.**

Wjednik franzowskeje delegacije, pósłanz Corbin, źiwa porěca, kiž žedna dosć wobkedźbowanja sažkuźeja. **Franzowska wjetšina wobmjesowanjam wójnskeho łódźstwa pśihłosuje. Wona pak na to pokasuje, kak wobcźežne je, łódźe we wójnskim łódźstwje w jich licźbje wobmjesowaś.** Dokelž je Franzowska stajnje za to wustupowała, so dyrbja ga wšitkim wobdźělnizy na jenotnych sažadach złožowaś, je najpśedy nuźne, so ga złoja družina wójnskeho łódźstwa pśebywaśe. Dźenża dyrbja ga teź hišće druge wězy wobkedźbowaś. **Tehodła ga Franzowska njemóže na dźěchi cźaś wjasaś.**

Sastupjeŕ Japanskeje, admiral Nangano, wosjewi, so je japanske knjeźerstwo stajnje za mér dźěkało. **Kaž pak Japanska na położenje shladuje, ma wona ga nuźne, so ga nowe wobsćerne sćerjenje wo namórskim wobwónjenju złotowi** z wotpohladom, so ma ga žywnosć wójnskich łódźstwow wot lěta 1937 rjadowaś.

Hdyž běchu wšitcy delegaciji wjedniźy porěceli, ga polna konferenza wotstorcźi. Komunistiske dźěło ga dźenża w Clarenzowym domje sapoćina.

Jendźelske knjeźerstwo Parižskim namjetam pśihłosuje

Jendźelski ministerski pśedsejda Baldwin je pónjeźelu dopołdnja z nameśtnym źwonkownym ministrom Edenom a ministerialnym radu Petersonom nowy Parižski plan le sćinźenju italsko-abeśynskeje wójny rospominał. Rospominanje trajeśe nětko połdra hodźiny. Wjeczor ga je namjety zobuśtawam jendźelskeho knjeźerstwa pśedpołožile.

Kaž ga z Londona powe, je jendźelske knjeźerstwo namjetam pśihłosowało. Jendźelske a franzowske knjeźerstwo nětko bjes komdźenja złromadnje Swjatej Ludowi, italskemu a abeśynskemu knjeźerstwu ześo namjety złožiłej. Italska wotmolwa, kiž je najważnjejša, ga sa 36 hodźin w Londonje a Pariźu wočakuje.

Tak ruce hač budźe Mussolini tutym nowym namjetam jako sakkadej jednanjow pśihłosowaś, jendźelski a franzowski diplomatojo w Pariźu hnydom jasny plan wudźěłaju. Jendźelske nowiny pśihi tutym złromadnym sadrožnju jendźelskeho a franzowskeho knjeźerstwa pśehe wšem **wobnowjenje solidarnosće mjes Jendźelsku a Franzowsku** pódnamaju. Wone pśipomnjeja, so ga Italska jara njelubje pśehekwapi, hdyž ga nětkole hišćeze na dlicze franzowskeho knjeźerstwa spušćeja. Laval je ga nětko neutralneho pótšrědkowanja mjes Romom a Londonom wostajił. Italska ma potajkim złromadnu jendźelsko-franzowsku frontu pśećiwo sebi.

Diplomatiski dopizowaŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph“ pisśe, so ga ga pśihi jednanjach mjes jendźelskim a franzowskim knjeźerstwom teź pocajki k Němskej nasłopomnite. Kaž rospravjeŕ pśihipomnja, je Laval jendźelskemu stejišćeju pśichłosował, so matej franzowske a jendźelske knjeźerstwo pśichodnje z Barlinom we wšěch należnosćach złromadnje jednaś. Wo poslednim wjednistwowym rozrěžowanju z franzowskim pódłanzom w Barlinje ga wěsći ludźo w Londonje z njepśichiljonnym sacźišenjom źiwscheli, dokelž ga boja, so by ga Franzowska pśihi pópuscźenju napjatosće mjes Němskej a Franzowskej njewótwiźna wot Jendźelskeje sćinika, sćitož mohło kónčnje sa Italiku z wuźitkom byś.

Wopŕjeće jendźelsko-francowskeho plana

1. Abeśynskej ga pśichituje k morju pśichiśwoli, pak w pśichitanje w Assabje w Eritrejskej, pak w pśichitanje w Zeile w jendźelskej Somalskej abo pak w franzowskim pśichitanje Dźibuti.

2. Zyła Tigreska provinza ga pod italske nadknjeźerstwo staji z wuwzaćom złotatego města Aksuma a krajiny, kiž jemu pśichłuśicha a pśichisamknjenje k Abeśynskej smóžnja.

3. Ogadenska a dźel provinzy Danakilskeje matej ga tehorunja Italskej pśewostajiś.

4. Italskemu towaŕstwu ma ga prawo pśichipśeś, so śmě policajske wojeŕstwo sejtajcej a wudźerjeś, kótrejž měło pak ga pod nadknjeźerstwo abeśynskeho kejzora stajiś. Tuto policajske wojeŕstwo by měło polodniśchi dźel Abeśynskeje kolonizowaś.

5. Sa złbytnu Abeśynsku by abeśynski kejzor měł je Swjatom ludowi ponuzny pakt sćinitś. Mjes radserjemi, kótrejž ga je wšelakich narodow swobjeraju a Abeśynskej pśechowaśaju, dyrbjał wěsto teź italski sastupjeŕ byś.

*

Pariźske nowiny pišaju, so je tutón namjet wjazy hač cźesty sa Mussolinija, so by wón tu mógł na ras po měrnym puću k najwjetšim lěpšinam pśichiśś. Italska ma jenož pśichiłožowaś, so Abeśynska pśichitup k morju dostanje. Franzowske nowiny ga nadźijeja, so budźe Mussolini k jednanjam złomólny.

Franzowska ministerska rada, kiž běše ga swoprědka na rjedu postajiła, ga hižo wutoru sešźe. Ministerski pśedsejda Laval ministram dokładny pśechlad wo nětźišćim stejišćeju abeśynskeho praśenja poda

Mussolini zasadnje k jednanjam zwólniwy?

W Romje ga jendźelsko-franzowske namjety ź wěstej dowěru wočakowali. Tam ga teź dobra wola jendźelskeho a franzowskeho knjeźerstwa powšitkownje pśihipóznawa. Kaž ga powe, **chce italske knjeźerstwo namjety źwedomnje pruhowaś,** je-li wono na najźinadniše žadanja Italskeje dźiwaju.

Wospjet bombowy nadpad na Dessie

Italscy lětarjo ga teź njedźelu na město abeśynskeho hłownego kwartěra Dessie bomby mjetali. Italske wójskowe wjednistwo wozjawuje, so ga nowa abeśynska offensiva sapoćnje, hdyž kejzor hłowny kwartěr wopuśći.

Njedźelu rano pjeć italskich Breszia-lětadłow město Dessie pśeleśeca. Tute lětadła ga ź tśimi motorami wuhotowane. Kaž Abeśynjenjo powědźa, jich bomby njejsu wožebiśeje złokoty naćinile.

Do italskeho hłownego kwartěra ga powśišće dóschle, ź kótrychž ga słoni, so je ga abeśynski hłowny kwartěr hižom pśichi pjatkownym bombowym nadpadźe zyle śmjerźił. Abeśynski kejzor je ga jenož jako ź dźiwom źmjerćźi wuchował.

Pśichi druhim lětadłowym nadpadźe ga złobotu ga w Dessie sažo někotrych orwych mjes wobydlerstwom naliśili. Jene italske lětadło je bleschu dele cźišćo, w kótrejž list teżesche. W lišće stejesche, so njech je źiwa Italika, njech staj źiwaj Mussolini a italski kral. Wobydlerstwo ga ź zivilisaciju ź Roma złowiesche a ga namołwjesche, so by ga złoeho kejzora postrowiło a ga jeho wopraschało, hač je źiwój. Wótwt hižo sjedź.

Kaž italski hłowny kwartěr hamtšy wojjewja, je ga město Dessie sa sakitanje pśihiprawiło. Po dźeśaćtyźa-cach ga wobrónjeni dróhi a ważne městna wobśadźili. W brodźe, w italskim kokulacze a na hórkach wokoło města ga ga kanony pśeśeźiwo lětadłam postajiśe.

Jenož na wojeŕsku ważne dypki ga ga ź italskich lětadłow bomby mjetałe. Italcźenjo wudawaju, so w khorowni Cźežiwjeneho kśiża njejsu žani złanjeni pśebywowali, ale jenož wojaź. Italscy wobhonjeśeŕscy lětarjo ga swěźili, so ga Abeśynjenjo ź wupowědźnjenjom cźežiwjeneho kśiża sptali Italcźanam wojeŕscy ważne wězy jakrjeź a satajiś.

Dźěławosć italskich lětarjow nowe wojowanja pśipowěda

Italske propagandowe ministerstwo je 66. wójsku rospravu wosjewiło. Marschall Badoglio je telegrafował, so italske patrouille krajinu pśichi wobemaj frontomaj wobhonjeja. Italske lětadła w Eritrejskej ga nowe abeśynske pólne kěwo k połnozy wot města Dessie wuźěgśe a ź bombami pomjetałe. W Somalskej ga italske lětadła złyne abeśynske wotdźeleńa pśeleśeśałe. Njepśeśeśeŕ je ga pśeśeźiwo lětadłam ze złynnym śkelenjom wobarał. Na italskej stronje je jedyn offiźer padnył. Lětadła ga njepśeśeśelske kěwo ź bombami pomjetałe a ga ga njetwobśkodźene wrócźile

Italska so wusprawnjuje

W Genfje je ga wójeŕa wosjewiło, so ga italski lětadłowy nadpad na Dessie ź dwoje pśicźinyny wusprawnja. Sprěnja Abeśynska w Genfje njeje pśihipowědźiła, so je w Dessiji lazarett samóŕcźeny a ź druha je tam kwo wjele wójska złomadźeneho a je tam był abeśynski generalny śtab samóŕcźeny.

Wojowanje nad rěku Takassee

Wotdźelenje italskich wojakow je pónjeźelu pola Addi Enkato nad rěku Takassee do nětkotrych stow Abeśynjanow krajiło a jich śkilo, so dyrbjachu cźekaś. 15 Abeśynjanow je padło, dwaj italskaj domorodnaj podóffiźeraj ga ranjichtaj.

Abeśynska ga wo amerikanski pójcźonku próznuje.

Sekretar abeśynskeho wupósłanstwa w Londonje Zaphiro a amerikanski pjenjeźnik Cherrok staj złomadnje ź Londona do Newyorka wotśeła. Zaphiro je pravił, **so je** jemu jeho knjeźerstwo poruczko, so by ga wo **pożyczonku** w Ameriźy próznował.

Dr. Ley wo bliźšim wojowanju a wo wólbach do dowěrniskich radow

Pjatk dźełowy a tubłańšti sjězd němšeje dźełoweje fronty w Lipšku je so pjatk popołdnju z wulkej manifestaziju skónčił. Dr. Ley je nadawki pšichodneho wojowanja poćahił a heršo ta pšichodne wólby do dowěrniskich radow w pšichodnym nałožu wubak. Manifestazija so z appelom wotdźełenjow wojeršeje mozy, wšitkich stronitych wotrjadow a pšisamknjenych swjazow sapoža. Appell němšestatny organizaziji nawjedowaŕ dr. Ley, němški bohot Mutschmann, wjednik němšeje dźełoweje žłužby Hierl a garnisonski starši generalny leutnant žwobodny knjez Kreß z Kressenstein wotmědźu.

Po appellu dr. Ley w kongreßownl pšed 4000 zjadowarjemi němšeje dźełoweje fronty rěčeršeje. Món rjekn, so je so Němska porjeršischka a so lud bywa šokowniši. S tym so dopokasuje, so je nazionalsozialistiski śwětowy nahlad prawy. Bjes Němšeje so dźenża w žwěcże njeńodźi politika cźiniś. To nam też žid njepopschewa.

Sa němšti lud wostawa jeniczke heršo, so so wot wonka nima niczeho nadźijeć, so może žebi žwoju žwobodu jenoż z wotu k žwobodze wubědźiś. Dr. Ley Němšku z woblehnjenej twjerdźišnu pšichtrunaršche. W tutej twjerdźišnje njeżmě žaneje swady być. Wot tóždneho dyrbi so na jeho měšnje najwjeršchi wukon žadać a tóždy dyrbi žwoje najpoślednische natožiś. S zyrobu a žurowišnami dyrbi tóždy srjadnje hospodariś. Němška dyrbi poškuchaś kaž wojak a wopomniś, so ma wjednik Adolf Hitler pschejo prawje.

Potom dr. Ley rjekny, so staj wulkaj nadawkaj, kiž je žebi wjednik stajił, mjenujcy wotstronjenje bjesdźełoršcje a politiśkeje njemocy, tak derje kaž pschewjedjenaj. Njedźiwajcy teho pak sa naš jako sa wobleheńenu twjerdźišnu w tuthwilu praschenja nastawaju, kiž so hnydom njeńodźa rozrišaś. Tu žu wěcy, kiž jako lud bjes měšna se žwojeho wobstatka nimamy, mjenujcy niz dosć zyrobu a drasty. Hdyž je so 5½ milijona ludowych towaršchow šabo do dźěła wrócziło, je so na tas pokasało, so žmy lud bjes měšna. Na naschej pódże njemócemy dosć tuka napohóśiś, najwjacy 60 prozent žwojeje potrjeby. Runje tak z drastu steji. Nasche rukowanje se štomi je so seślabiło, so bychmy pschiražnu potrjebu mohli kupowaś. Tak žu devišy wobmjeršowane, z kotrymiž bychmy mohli we wonkaršu kupowaś.

Dr. Ley rozłožy, so je nětkole cźaš pschischok, so měli so lud praschaś: Chcześ žnadź měś zchtyri njedźele dosć tuka a potom kapitulowaś? Abo chcześ pschětrać a potom žiwobudu wuziwaś? Hdyž njeběchmy żadyn kopor, żadyn nikl, żanu wokmu a żanu kalowmu tuka dla njemóhli wjacy kupowaś, by to wośnamjeńało, so by na jedyn raz žnajmjeńscha 4½ milijona ludźi dźeko šmubiło. Na to žid cźaka. Němšti lud dyrbi wotmołwiś: My so ženje njepodamy!

Dr. Ley na žłowa statneho rady dra. Meinberga spomináschе, kiž je prajił, so so na hłowu wobyblerišowa dźenża wjacy tuka pschetrjeba hač w létonaj 1913 a 1928. Ludowej strowoscji pak njeje se schkodu, hdyž žebi jenotliwz něschto sapowě. Wo to dyrbimy pak so staraś, so so pšacźišny na żadyn pad njepowjescha. Hospoży maju so k rozumnennu warjenju wocźahnyś. Wołżebje pak dyrbjeli politišy nawjedowarjo a hamtarjo do luda chodźiś a jón wucźiś hospodariś. Nichtó njetrjeba hłódny być. K žurkowanju njeje żaneje pschicźiny. To ma so ludej rozjaśniś.

Skónčnje dr. Ley sdźěli, so budże praschenje „Tuk abo dźełO?" heršo sa wólby do dowěrniskich radow. Hłowny hamtaŕ Selzner dźełowy a kubłański sjězd se žłubjenjom skónczi, so dźełowa fronta w nowym wojowaršim rěšku léta 1936 z Adolfom Hitlerom krocźi.

Barlinski wyšši měšćanosta wróćo sp

Wyšschi měšćanosta dr. Sahm je němšemu ...skenu nutskownemu ministrej drei. Frickej sdźělił, so ... do cźaka, hdyž so na wotpocźink pschejdźe, hnydom ... pschiwolił. S tuthmaj namjetomaj ma so pacź k pschejdźenju sakonja k nowonarjadowanju wusiawy n... hłowneho města wotewiŕiś. Nowa wusława ma dwójc... w Barlinskim sarjadnistwje wotstroniś. Němši minist... dr. Frick je namjetaj dowolił a z pschihłosowanjom ... nika a němšeho kanzlera pschilubił, so so Sahm w ... němšeho stata wužije.

Němski protest w Kopenhagenje

W Kopenhagenskich knježeŕstwowych nowinach ... zjadłemokraten" žu so w poslednim cźasu wospjet se ... łtodźenja na wjednika wocźišćerjale. Němške mupódar... stwo je pschećiwo temu protestowało. Na to je dan... zwonkowny minister Munch w rejmej žwoje wobtarowa... nje nad pschihódźenjom němšeho statneho wjednika ... prajił. Wón je, runje kaž ministeriši pschebyda Stauning, nowinaršwo napomnił, so by w pschihódze lépschu dź... plinu wopokasało.

Spaniske knježeŕstwo wróćo stupiło

Schpaništi ministeriši president C... abriza je ... dźelu popołdnju dźělił, so je statnemu prezidentej wojsen... so zble schpaniske knježeŕstwo wróćo stupi.

Pschićiny tuteje noweje krizy w schpaniskim knježe... stwje maju so w njespokojnosći knježeŕstwownych stronn... z ministerskim prezidentom Chapapriotu pytaś. Tutón bźěše jako politišy njewotwisny muž finanzne wuła... wubak, z kotrymiž so knježeŕstwowe strony njemóžaju ... pschećeljeliś. Krizy pak su też skandale dopomhale, ... kotrychž běchu so znaczi schpaniscy politikarjo zapleteli.

Wospjet njeměry w Kairu

W egiptowskim hłownym měšcze Kairu je pondźelu ... poldnja k nowym cźeżkim njeměram dóschło. Demonstran... tojo po dróhach cźahachu a do omnibušow a dróhowych ... lampow z kamjenjemi mjetachu. Policija cźišćy nam... wjesche, so bychu so rozeschli. Jako so po jeje žadanju ... mjelachu, wona sapocza do demonstrantow tśeleć. Jedyn student so cźeżko skami. W Kairu su pschezy wschitke min... sterstwa wobžadźili.

Ministrojo a nawjedowarjo policije su njedźelu wje... cźor wo žobotnischich a njedźelskich studentiskich njeměrach ... wurabowali. Pschikas, so policija njeżmě tśeleć, je ... wrócźo wzał. Wobdźělnikam na demonstrazijach so z jas... wom hrozy. Mjes universitu a městom w Gizeh je so ... wobkhad sajtajił. Univerzicze wojtanjetej hischcze sawrjene.

Zwada wo połnócnu Chinu so nakhwilnje wotstroniła

Sobotu su so chinejšty a japanšty sastupjerjo wo ... mopostajenju połnócneje Chiny dojednali. Zich dojedn... uje budże pak najšterje jenoż nakhwilne. Tak so ... je so hrozaca zwada połnócneje Chiny dla na tyl... wotbyła.

W Nankingu so wocźakuje, so chinejske zentralne knje... ježeŕstwo w bliźšim cźasu nowej knježeŕstwowej formu... w połnócnej Chinje pschihłošuje. Kaž so powě, so wóle...

Mjes paradu cźahow na pschestorkowazym dwórnischcźu w Nürnbergu.

Prědku na podiju widźimy cźestnych hosći; mjes nimi wjednika, dr. Goebbelsa, dr. Leya a generalneho direktora dr. Dorpmüllera. (Preiße-Bildzentrale, M.)

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

29] (Pokračowanje.)

„A piwko sto lět běžało", šćipny jeho gmejnski předstojićeŕ.

„To so rozumi", přikiwny Kudźela khutnje z hłowu, kaž by rjekł, zo njewě, hdże so Šołta měri.

A Maruška překhodźowaše a wobkhodźowaše mjez tym cyły dom. Wobhlada sebi wšitko: bróžeń, hródźe, khlěw, pincu, łubju, huno a přatr a zahrodu — za krótki čas wědźeše, hdże što leži, a běše wšudžom kaž doma.

Jan bě ju woprawdże pytać šoł. Nadeńdźe ju na zahrodže pola hus.

„Prošu će, Marja, što tola tu činiš? Cyły dom sym za tobu přeběhał."

„Wobhladuju sebi hospodarstwo, zo bych wědźała, hdże što mamoj a kelko čeho."

„To je jutře časa dosć. Hosćo so za tobu praša."

„Njech so prašeja", rjekny Wjaclawkowa; wšako hnydom přińdźemoj. Marja by njedobra hospoza była, hdy by swój dom hnydom kedźbu njeměła. Jutře změje hižo hospodarić: potom je pozdże wobhladować."

„Maći, wy maće prawje!" rjekny Jan. „Ale nětko jenoż pójtej zaso nutř, stej dźe wšudźom wobkhodźiłoj." —

Hosćo wjeselachu so hač pozdże do nocy, někotři wotjědźechu hakle, hdyž běły dźeń stawaše.

Marja pospa dże jenoż dwě hodźinje, stany pak tola z kurymi, a hnydom bě cyły dom žiwy. Dźělo dźěše ji wot rukow, zo so wutroba směješe, a stary Wićaz, wot nazdala přihladujo, kiwaše spokojnje z hłowu: „Bohu budź dźak! Na dźěło so ma, Jan so njeje přehrabnył."

Khroma Hapla widźeše tohorunja kóždu jeje kročel a pomysli sama při sebi: „To budże hosposa! Ale mi so zda, młody hospodar budże bórzy w sukni khodźić."

*

Sobotu při wječeri prašeše so Marja: „Kak dha to jutře z Božim domom sćinimy? Što póńdże na rańše, što dopołdnja?"

„Ach, ja drje nihdże njepóńdu", rjekny khroma Hapla, „ja drje tam do sudneho dnja dóšła njebych. Ja so pěknje doma pomodlu, snadź so Bóhlby Knjezk z tym spokoji."

„To wšak Bóh wot was njeżada, zo byšće khodźiła, hdyž njemóżeće", wotmołwi stary Wićaz. „Wěstaj wój što, Marja — běžtaj wój na rańše, zo by ty z časom zaso doma była, a ja dopołdnja póńdu.

„Tak też je to najlěpje, nano", praji Marja. „Wšak dźe hospozy wšitke na rańše khodźa. Jano, to póńdźemoj hromadźe, a prjedy hač nan připoldnju domoj přińdźe, budże wobjed hotowy."

Jan počini so za barona: „To by hišće było, zo by moja žona pěši do cyrkwje khodźiła. Hdyž tamle Wowćerk swoju kmótru wozy, a Herman a Dórnik też, dha móžemoj so mój też dowjezć. Zapřahnu našeju čorneju a pójdźemoj, kaž knježstwa jězdźa. Nó, nic nano?"

„Zapřahnyć móžeš. Wšako konje nadźělane njejsu." —

Rano zahe njedźelum łody Wićaz čornakow česaše. Konjej so swěćeštej, a Jan sam wobleče so najswjatočnišu drastu. Maruška pak bě so wuhotowała kaž swjećatko. Kćěješe kaž róża. Jan, hdyž ju widźeše, kak krasna je, zrosće hnydom wo cyły łohć do wysokosće.

Posnědaštaj spěšnje, stary nan mjez tym přahaše, sydźeštaj so na wóz a jědźeštaj.

Što wě, hač je hdy hdże žadyn kral swoju kralownu z tajkej pychu a spokojnosću wjezł, kaž Jan tehdom Marušu. Janowa hordosć zdźěli so też konjomaj — a čornakaj dźěštej kaž w kralowskim wozu.

W Manjowje zajědże Jan do korčmy, konjej buštaj wupřehnjenaj a do hródże stajenaj. Marja pak runaše sej mjez tym stołkanu suknju a falu, a potom dźěštaj do cyrkwje. Ludźo wohladowachu so ... maj, šeptajcy sebi: „Tymaj tole słuša. Hódnje by było, jeju wotmolować."

Hdyž běše po Božich službach, čakaštej Korjec Leńka a Krawcec Hańža na Marju. Hrabnyštaju za rukaw, a započa so wuprašowanje.

Jan so wusměwkny: „Nó, kak by było, žónka? Njepojědźemoj?"

„Pojědźemoj, što tu chcemoj? Dźi doprědka a zapřeh. Přińdu hnydom za tobu."

Jan woteńdźe. Marja pobjesadowa z towaršcami ducy do korčmy, kazaše jimaj, zo byštaj ju při šloj bórzy wopytałaj, a dźěše za mužom. Wóz stoješe na dworje, ale bjez konjow.

„Njeje naš kazał přahać?" prašeše so Marja Hicki, kotryž měješe hródź wobstarać.

Hicka ničo njewotmolwi. Zawi jenoż z hłowu wza dymku z huby a wotkašlowa.

„Njeje dha tu pobył?"

„Je."

„A hdże dha je šoł?"

„Hicka wza z nowa dymku z huby, a pokaza z njej k hoščenskej jstwje.

Marja so začeŕwjeni a zastupi do jstwy.

Jan sedźeše za blidom, před nim poł šklenc... piwa a taleŕkaj.

„Maruška, hdże to tak dołho sy?" směješe so ... bosćiwje. „Skazach namaj woběmaj kolbascy a ty so dliš."

„K čemu to?" swarješe Maruška, runjeż bě ... lubo, zo je so na nju dopomnił. „Njejsmoj ... snědałoj?"

„To bě prawe snědanje! To je hižo dołho. A potom smój so po puću přetrasłoj. Ja sym hłódny, a ty też. Jenoż jěz."

(Pokračowanje sćěhuje.)

jerał Sungčejuan ſa ſchefa nowehо knjeżeſtwa w poſ-
hnej Chinje pomjenuje.

Rankingſke knjeżeſtwo je pjeża jenoż tehodła ſamo-
ſtajenju połnóżneje Chiny pſchihłoſowało, dokelż zen-
tralne knjeżeſtwo dohlad nad nowym knjeżeſtwom wob-
howa. S tutym wobmjeſowanjom budże połnózna China
pſchichodnje ſamoſtatna.

Wulkolimanja w Japanskej

**Njedjelu rano ſu w Japanſkej 30 wjednikow a 500 pſchiwiſowarjow ſchinto-ſekty ſajeli. Po ſadanju ſnuts-
kowneho miniſtra bêſche polizija ſe ſtyknymi wotdżelenjemi ſatrocżila.**

Wyſchnoſcże hižo dłeſchi cżaſ politiſke prózowanja tu-
teje ſekty wobkedżbowachu. Wona żada, ſo by ſo knje-
żeſtwo na ſakładże ſtareho kżorſtwa wobnowiło a ſo by
ſo parlamentariſmus wotſtronił. Sekto je ſo w lécże
1921 ſałożiła. Pod ſwojim nétcżiſchim wjednikom Debu-
chijom bu wona radikalnje nazionaliſtiſka. Debuchija ſu
hižo raz ke khłoſtańi ſaſudżili, potom pak wobhnadżili.
Wón je wjazy hacż milijon pſchiſtiwiſowarjow w Japanſkej,
Koreji, Mandżuſkej a tež Chinje ſhromadżił.

Ze Serbow

W Budyſchinje 10. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Wutorhn kóżdy dżeń kokuši jenoż jene pjero,
budże bórzy wša naha. Pſchiſłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer
743, hygrometer minus 4 a najwyſchſcha dnjowa tem-
peratura 2 ſtop. cżopłoty. Dżeńſa rano we 8 hodż. baro-
meter 745, hygrometer minus 3 a najniżſcha nózna tem-
peratura 3 ſtop. ſtyny. Niżina, kotraż ſ Italiſkeje do Pół-
ſkeje cżehnje, je nam macżate wjedro pſchiniješła. Wona
je miliſchi powětr pſchiſławiła, ſo je mjerſnjenje ſażo po-
puſchcżiło. Wjeſo nétcżiſche kurjawożte a mjołate wjedro
ſtrowoſcżi njehowi. Niżina ſo jutſje ſe ſwojim jadrom
wotżali. Potom ſmjéwny ſażo bóle njewobſtajne, tola
ſwopředka hiſchcże poměrnje miłe wjedro. Niżina nad wje-
ſcharnej Němſkej nam wjetſcheho pſchemjenjenja wjedra nje-
pſchiniješe. — Jutſje ſriedu ſłónczko 7,52 hodż. ſkhadża a
ſo 3,53 hodż. khowa. Mjeżacżk ſkhadża jutſje popołdnju
5,07 hodż. a khowa ſo dopołdnja 9,13 hodż.

— **Wuhłady na wjedro ſa jutſiſchu ſriedu: Njewob-
ſtajne a poměrnje miłe wjedro.**

*

— **Na kameradiſkim wjeczoru pſchi ſpożczenju SA-
ſportliſkich ſnamjeſchkow** 29. nowembra 1935 w Krónje w
Budyſchinje je ſo, każ nam NS-Frauen ſpomóżerſtwo ſdżeli,
**142 hriwnow a 3 pjenjeſy ſa ſtuk ſpmjeże pomoży na-
bêrało. Tutón ſwjeżełazy wunoſchk njech je ſ pohonom
ſa druhich.**

— **Wczeramſchi Krowarowy konzert w Póſnanſkim
radiju** je ſo ſawêſcże wjêm pożkucharjam nanajlépje
ſpodobał. Podrobnu rosprawu wo konzercże hiſchcże po-
damy. Hdy bychmy tola hurcżiſcho pſchileżnoſcż mêli, tež
naſch ſpêw a naſchu hudźbu w radiju ſłyſcheć. Njebychu
naſche ſcżelaki to mokre ſerbſ'emu ludej ſmóżniczż?

W Abeżynſkim hłownym lêżwje w Deſſie.

Pêtni wobras wo pſchebywanju Negusa we hłownym
lêżwje w Deſſie, kotryż ſo ſ wożebitym létadłom do Eu-
ropy pſchinjeże. Widżimy tżoła Haile Selaſſie pſched je-
nym brodom, każ ſe ſwojim dalokowidom k njebju hla-
ſuje ſa italſtimi létadłami pyta. Każ je znate, ſu Italia-
nojo nétcżiſe bombowe nadbêhi na hłowne abeżynſke
lêżwo wuwjedli, pſchi kotrychż je ſo wjele ludżi morilo
a traniło. Pſchi wojowanju pſchecżiwo tutym nadbêham
je ſo Negus, kotryż je wuſtojny tſêłż, ſobu wobdżêlił.
(Weltbild. M.)

— **Wczera je tu ſa naſch pêſchi połk nowy hudźbny
wjednik, a to wyſchſchi hudźbny miſchtr Korfin dojeł,**
kotryż je dotal w Lindawje pſchi Bodamſtim jêſoru ſkut-
kował, hdżeż je jara wjele pſchecżelow mêł. Pſchejemy
wyſchſchemu hudźbnemu miſchtrej wjele ſboża a dobre
wuſpêchi w Budyſchinje.

— **Paczżiki ſ daram luboſcże k** hodownemu ſwjedżer-
njej ſo w Budyſkim wokrjeżu 16. dezembra ſbêraju. Mu-
żojo ſ SA a NSKK a je-li trzeba tež Techniſkeje nuſo-
weje pomozy budża dary ſbêracż. Njech jim wobydlêr-
ſtwo jich dżêło ſ bohatym daromanjom wołóży.

— **Hodowna plaketta 1935.** Schwórkł 19. dezembra
budżetej Hitlerſka młodżina a hólczina hodowne plaketty
pſchedawaċ. BdM plaketty pjatk 20. dezembra pſchedawa.
Hodowna plaketta tež létża 20 pjenjeżkow płaczi.

London wojuje pſchecżiwo mhli.

Hižo dwaj dnjej dołho je jendżelſke hłowne mêſto do hu-
ſteje mhły ſawalene, kotraż dawa ſêdy nétcżtre metry ba-
loko widżeċ. Na wſchêch ważnych wobkhadnych mêſtnach
ſo tute ſwêcżaki poſtajichu, ſo bychu ſe ſwojim ſażnym
ſwêtłom wośndłam pucż poka'ake. (Planet. M.)

— **Sbêrka nazionalneje ſolidarity** wunjeſe w Budy-
ſchinje na dróhach 2876,47 hriwnow, w hoſcżenjach
478,43 hriwnow. Wſcho hromadże ſo w znjym Budy-
ſkim wokrjeżu w mêſcże a na wſach naſbêra 9704,78
hriwnow. We wokrjeżu naſbêra ſo na dróhach 5873,49
hriwnow, w hoſcżenjach 454.29 hriwnow.

— **„Dżeń liſtoweje ſnamki" 7. januara 1936.** Němſcy
ſwjaſk filateliſtow je wſchitke nêmſke filateliſtiſke
ſwjaſki, towarſtwa a wſchitkich hromadżerjow liſtowych
ſnamkow namołwiſ, ſo bychu ſo na „dniu liſtoweje
ſnamki" 7. januara 1936 ſ prédowanjom ſpomożerſkich
liſtowych ſnamkow do ſtużby nêmſkeje nuſoweje pomo-
zy a ſ tym do ſkutka ſymſ. pomozu ſtajili. Němſka pôſta
budże tute prózowanja je wſchelakimi naprawami pod-
pjeracż. Wona ſmêje mjes druhimi wſchudże dóſć ſpo-
możerſkich liſtowych ſnamkow, wożebje tež ſe ſchimkow ſe
ſpomożerſkimi ſnamkami pſchihotowannych. Nêchawaſ-
rjo ſpomożerſkich ſnamkow wot pôſty wuwokaŋ dońanu
tiż jim 7. januara mies druhim tež prawo dawa ſ auto-
buſſami němſkeje pôſty darmo jêdżiċ, hdyż ſo ſ tym
pſchedawanje ſnamkow na wżach wożmuje.

— **Kommiſſariſki miniſter ſa ſcżiſtwo a ludowe wu-
hubjanje ſtronjan Göpfert** do Budyſchina pſchiſtdże.
11. dezembra wjeczor we 8 hodż. budże w Budyſchinje
wulka ſjawna ſhromadżiſna. Kommiſſariſki wjednik mi-
niſterſtwa ſa ludowe wukubjanje, ſtronjan A Göpfert
wo nazionalſozialiſtiſkim wukubjanju porêcżi. Saſtupny
pjenjes wucżinja 20 pj., ſa hjesbżêżnych 10 pjenjeſ'ow.

S **Wojerez.** Wutoru 17. dezembra dopołdnja ½11
hodżin budże w Stróži pola Wulkich Sdżarow ſhroma-
dżiſna wo hródżnym hnojenju. Wſchi tym ſo wożebity
film pokaſa ſ pſchednoſchkom a tež ſo burſke pſchehowa-
cża bura Jana Tecżiſka w Stróži wobſładaja. Saſtimaŋ
ſo ſeſidu w hoſcżenju w Stróži. Dokelż ma hródżny hnój
ſa naſchu pomêrnje łhubu krajinu nimo mêry wulki wu-
ſnam, ſo radżi. ſo by ſo kóżdy bur a ratař na tutnych po-
liſcżenjach wobdżêliċ. Tež młodżina budże wutrobnje
witana.

S **Wojerez.** Na ſwinjaże wiki bê ſo 153 proſkatow
pſchihłakało. Płaciſnu pohibowachu ſo mjes 10 a 16 hr.
Sa lépſche proſkata ſo tež wjetſche płaciſny pſchiſwoli-
chu. Sbytk njebê wulki.

Hłowny redaktor Marko Smoleċ. Zamołwity za politiku
feuilleton a wobrazy A. Dušman, za lokalny dżêl a cżiłopk
Marko Smoleċ a za nawêſtki dr. J. Cyż. wšitcy w Budyſkim
Wudawa a diſći dr. J. Cyż w Budyſkim.
D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tariſna liſcżina do 3 płaċi.

Hospodarſki rozhlad

Wutoru 10. dezembra 1935.

Wczerawże kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelſki punt	12,24	100 cżeſkosł. krónow	10,28
100 ſwajc. frankow	60 51	100 franc. frankow	16,39

Barliniſka burſa 9. dezembra 1935. Njedoſtatk pſchi-
kaſow je ſtrony bankoweje klienteſe njedawaſcże tež bur-
ſowym wobkhodnikam ſ powołanja ſmużitoſcż ke kupowa-
nju, tak ſo bê wobrot na ſpoczatku tydżenja na naimjenſchu
mêru wobmjeſowany. Jaſna tendenza njeſamo ſo ſa
tajkich wobſtejnoſcżow wutworiċ. Sakładne **mênjenje pak**
njeſê njepſchecżelne. Wjele roſpominachu ſo wulkej rêcży
wjednika a dr. Schachta w Nürnbergu a Minichowje. Na
rentowych wikach bêſche cżicho, tež wukrajne renty mêjachu
trochu mêrniſche wiki.

Barliniſke żitne wulkowiki 9. dezembra 1935. Spoczatk
nowehо tydżenja ſażadżi wobkhod na Barliniſkich wulko-
wikach jara pomału a pohibowaſche ſo w daſchim bêhu
w poměrnje mêrnych koliach. Dowoſ ſe ſtrony rataſtwa
ſo njeje ſeſłyſnił, tak ſo ſo poſticżenja bjeſe wſchehо wot-
bychu. W Barliniſkich młynach ſo dale wożebje pſchenżu
po pokaſy kupuja, mjes tym ſo rożſa ſo bóle w prowinzy
ſaméżcża. Pohrynſke wulkomłynу pytaju pſchenżu, tola
mies poſticżennmi a ſadawnmi płaciſnami ſu wulke roſ-
dżêle. Wotwóż a jeczmjeń ſa pizowańſke ſaméry ſtaj
łdnia na mikach. Nawraſchowanje ſa nimi je jara wulke.
Dobre drużiny jeczmjenja ſa piwarńje a induſtriju ſo
tehorunja mało poſticżeja, ſrênje drużiny ſo ſa żadane
płaciſny cżeżo ſaméżcża.

Wczera ninczeńe w Barlinje zentnar

pſchenżu M 8: 9,80 hr., M 9: 9,85 hr., — rożſi M 8: 8,00
hr., M 11. 8.15 hr., — jeczmjenja G 7: 8,25 hr.,
G 9: 8,50 hr., wowża H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaciny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żito a wo ijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaciny po złotej hriwnje.

	9. 12.	6. 12.		9. 12.	6. 12.
Pšenca	206,0	206,0	bunv	—	—
rożka	169,0	169,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
ječmjeń now.	222-229	223-230	módre łuniny	8,50-9,00	8,50-9,00
ječmjeń, nat.	—	—	żołte łuniny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeradella „	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńc. muka	26,85	26,85	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanc. „	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruſki	8,55	8,55
rżane „	11,50	11,50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńc. „		
lane ſymjo	—	—	wowsna „		
pjeluſki	17,5-18,5	17,5-18,5	jeċna „		

Płaciny za pšeńcu za wuplodżerja 8: 196.0 9: 197.0
Płaciny za rożku za wuplodżerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaciny za jeċmjeń za wuplodżerja 7: 165.0 9: 170.0
Płaciny za wows za wuplodżerja 9: — 13: 162.0

Płuċiny rêżneho ſkotu na Drježdżańskich ſkótnych wikach.

9. decembra 1935 Płaċiny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Woły: 138

Połnomjaſne, wukormjene, najł. rêżneje hódnoſcże młode	42
Starſe	42
Hewak połnomjaſne, młode	42
Starſe	38—40
Mjaſne	—

Byki 148

Młódże mjaſne, najwjetſeje rêżneje hódnoſcże	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	42
Mjaſne	40—42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 788

Młódże połnomjaſne kruwy najwjetſeje rêżneje hódnoſcże	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	40—42
Mjaſne kruwy	30—38
Snadnje wuwite kruwy	23—27
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwjetš. rêżn. hódnoſcże	42
Hewak mjaſne jałojcy	42

Cełata: 872

Najlépše kormjene cełata wot cyca	72—75
Srênje kormjene cełata wot cyca	63—70
Snadnje wuwite	54—63
Najſpatniſe	50—53

Wowcy: 964

Najlépše kormjene jehnjata a młódże kormjene borany	58—62
Srênje kormjene jehnjata, ſtarſe kormjene borany a derje wuwite wowcy	54—60
Mjaſne wowcy	50—54
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	40—47

Swinje: 1469

Tučne ſwinje, přez 150 kg. cżežke	56
Połnomjaſne ſwinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	54
Połnomjaſne ſwinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	52
Połnomjaſne ſwinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	50
Mjaſne ſwinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	—

Radio

Sêrjedu 11. dezembra ſłyſchimy:

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchêdneho pro-
grama: 6,30 wjeſoły ranſchi konzert. 11,40 ſa burow.
12 pſchipołdniſchi konzert. 14 wſchelakoſcże. 16 popołdni-
ſchi konzert. 19 a nétko je ſwjatok. 20,45 pſchany konzert.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchêdneho programa: 6,30
ranſchi konzert. 7,30 ſa burow. 9 ſa żony. 11,45 ſa bu-
row. 12 pſchipołdniſchi konzert. 19 ludowa hudźba. 20,45
ſymfoniſki konzert.

Hiſchcże ważne ſ dnjoweho programa. Köln: 20,45
hudźina wojeſtwa. Wiin: 19,30 ſymfoniſki konzert. War-
ſchawa: 21 Chopinowy konzert. Praha: 20,05 ſymfoniſki
konzert.

Wunoški dnja narodneje solidarity hišće lěpše hač loni

Němšokratny poruczenj sa skutk symiseje pomozy wojsjewja: Totalny wunoschk ktuschego „dnja narodneje solidarity“ wuczinja w Němskej 3 985 676 hriwnow 23 pjenjezkow. S nim je so lonischi wunoschk „dnja narodneje solidarity“ 1934, kiž 3 700 000 hriwnow wuczinjesche, hižo je 285 000 hriwnami pischesezhnył.

Kak je so w Sakskej woprowało

Sakska krajna městnosć němskeho ministerstwa sa ludowe powuczenje a propagandu wojsewja, so je doskónczny wunoschk sbérkow na dnju narodneje solidarity w sakskej župje z 293 486 hriwnami 97 pjenjezkami swěsćił.

Wunoschk lonischeho dnja narodneje solidarity běsche w Sakskej 284 972 hriwnow 2 pjenjezkaj wuczinił. Město su tež wunoschki wschitkich 27 sakskich wokrjesow znate. Wone su tele: W Annaberskim 4 880 hr., w Aueskim 8 151 hr., w Auerbachskim 8 331 hr., **w Budyskim 9 705 hr.,** w Bornaskim 5 413 hr., w Kamjenicanskim 19 190 hr., w Dippoldiswaldeskim 1 674 hr., w Döbelnskim 4 991 hr., w Drjezdzjanskim 70 804 hr., w Flöhaskim 6 114 hr., w Freibergskim 7 311 hr., w Glauchauskim 8 271 hr., w Grimmskim 8 494 hr., we Wulkohajnskim 3 923 hr., w **Kamjenskim 3 827 hr.,** w Lipscjanskim 52 859 hr., w **Lubijskim 4 225 hr.,** w Marienbergskim 2 578 hr., w Mišnjanskim 7 123 hr., we Woleschnikim 3 555 hr., w Oschatzskim 3 078 hr., w Pirnjanskim 8 136 hr., w Plawenskim 8 242 hr., w Rochlitzskim 9 569 hr., w Stollbergskim 4 904 hr., w **Zitawskim 5 647 hr.,** w Zwikawskim 12 466 hr.

Pola cjažnikarja: „Haj, knjes Kobela, schtož je jóm dał pola mje swój cjažnik wuporjedžicj, tón pschezo sažo pschindże.“

*

Žona (pschi telefonje): „Pójcje ruce, knjes doktore, mój muž ma symizu.“ — Lěkař: „Wyšoko?“ — „Haj, w schtwórtym poschodże.“

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

„Kino für Jedermann“ pschinješe hacj do krjedy wulkotny spěwny film „Walczik sa tebje“. Palamo, kaj, kiž jenož w filmje eksistuje, ma wot dawna žem jenož žonu i wjazy abo mjenje hnadnym knježlczerjom. Runje je sašo młoda knježenka „trón wótzow“ nastupiła, samotwi so někajši prynz, kiž ma po śmaczu prěnje prawo na trón, tak so dyrbi wona jako žona wótstupicć, niz jako knježenka. To pak so tež lobko njeczini, pschetož ministerska rada njeje z lěpschej diplomatiju žonow liczíła. Bórsy so pokasa, so drje może nowy wjerch derje spěwacć, niz pak knježicć. Po krótkim czasu „blubokeho“ njepschecželstwa pak nastanje luboscć a stónczinje knježstwo wutrobow. Louis Graveura i zunim hłosom melodiju luboscże spěwa, Camilla Horn jako wjerchowna woprawdże zyłu hru wobknježi. Niz sapomnicć njesmě so Theo Linger jako imprefario, Adela aSndrock jako wudjerka, schtož žmjecże bjes tónza wuwabi. Rjany pódlanski programm wupjelni wjeczor wjeselа.

Ze Serbow

— **Wopaczna zrozumjelnosć.** Wječera běsche tu muž, kiž je na puczowanju, žebi sa swoje naprošene pjenjezy palenz kupował. Wón běsche so tak wopojił, so dyrbjesche so do jatby wjacź. Wopiłz běsche w nozy pschedy wot města darmotne pschenozowanje w domisnistej hospodze dostał a so i jeżdu sastarał. To kóżdy puczować wě. Lża je, hdyž prosćer někomu rjeknje, so hischcże nima žanych pjenjez sa nóžki a jeżdu.

— **Motorske kolo so kradło.** W czasu wot konza septembra hacj do 20. nowembra 1935 je so i jeneje sahrodny pschi Rěsarskej dróhy motorske kolo, kiž njetrjeba wjednistscho wopiśmna, znamki „D.K.W.“ a znamjenjom I — 5864 kradło. Wono niježesche 1 zylindaŕ, 198 ccm, krošnowe czisło 66 381, motorowe czisło 113 681, njemježesche fozjuzowe žedło, tola pschitwarjeny wacłokitoschak. — Schtóž móże nješchto spóčelicć, hdże je motorske kolo wostało, so prošu, so by to kriminalnemu wotdželenju w Budyschinje na Ortenburgskim hrodze, telefon 2 802, wosjewił.

S **Wojerez.** Sawdźeny pjatk wokolo 7 hodź. wjeczer sta so na Hródkowskej dróhy pola Kopaczej młyna wulkotne njeszbożo. Kowaŕski mischtr Wolfgang Je... neho běsche se swojim wozom po ssanje dojeł a ... do stareje Barlinskeje dróhi ko sawinnej, jako w ... nym wokomiku z Budyskeje dróhi auto pschijeżdże, ... chzyschce do města. Pschi tym auto so wosa schm... tak so pohonczi woza padny. Wós a tež auto ... wobschkodźischtaj, tola mózechtaj dale jěcź.

S **Brěsowki.** Pschi hobotnischej houtwje na revi... hrabi Arnimej žkuschazym, potźelichu 22 sajazow a 2... karniklow.

Nadpady z rosbuchadłom w ranschej Hornjej Schlesyskej.

W ranschej Hornjej Schlesyskej žu so w nozy k pón... dźeli tež někotre nadpady z rosbuchadłami pschećimo ... židowskimi wobkhodnikam sstućiże. S Katowiz so powd... su žu so w Lipinach klamy židowskeho pschekupza Schella sapuscźiże. Tež klamy židowskeho pschekupza Lauba w Schlesyskej Janje su so ezejžo wobschkodżiże. Mějiciel so ... je schleżowymi tschěłkami sreša. Tehorunja je so w Scharlaju nadpad z rosbuchadłom stućiż. Potizija je ... kotre podhladne wožoby sajała.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Přeńeljo Maćicy Serbskeje zetkaja so s... 11. decembra wječor wo 8 hodź. w Serbskej ko... jowni k hjesadźe, na kotruž Was z Waśimi swójb... nymi a znatymi z tutym wutrobnje přeprošujemy. Předsydstwo.

Kukow. Serbske wjesne towarstwa: Kat. Bjesada Lipa Serbska, towarstwo knježnow a wotrjad s... Jurja zeńdu so njedźelu 15 decembra pop. 1/4 ho... dźin pola Natušec k zhromadnemu dźělu. Rěčeć ... dże knjez wučeŕ Nawka z Radworja. Wo prawy ... bohaty wopyt so prosy.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (jenož basy) ma srjedu wj... čor wo 8 hodź. spěwanje pola Šołćic we Wotrowje.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa“ ma njedźelu 3. a... venta pop. w 3 hodź. pola Hönčec swoju měsa... zhromadźiznu, kotraž budże najskerje jara rjana. Wjacy so njepřeradźi! Postaraj so kóždy sobu wo... to, zo smy tam w prawje bohatej libje.

Za hodowne blido

Přešite přikrywy
Sofowe přikrywy
Blidowe přikrywy

Schaaf

Kemšacy woblek
(Gehrockanzug), cyle nowy, je ... přeđań, tohorunja
kuchinska garnitura
ze złotej kromku. Poskićenja pod **A 27** na wudawarstwu Serbskich Nowin

200 kistow nowych Smyrna-sultaninow
je dóšło
punt 28, 33 a 40 pjenježk.
Citronat . . punt 1,— hr.
Citrony . . . štuka 6 pj.
Korinty . . . punt 35 pj.
Naprošacy cokor pt. 48 pj.
Oskar David
kolonialne twory w Budyšinje na Dźiwadłow. hasy 6

Za žony
Bluzy, šórcuchi, drasty, šlypfry, pulovry, rukajcy, spańske wobleki, spódnje, suknje, spódnje, nje, płóšnócn. jaki, nócn. košle, štrykowane, štryk. jaki, štawty atd.
A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Pulovry - Lacy
Připóznaty wulki wubjerk, nizke płaćizny
žonjace pulovry . wot 290 pj.
mužace lacy . . wot 195 pj.
dźěć. pulovry, 4—6 lět w. 125 pj.
mužace pulundry . wot 125 pj.
ž.-prync. suknje ławs. w. 145 pj.
ž.-podkholowčkij-ojte w. 85 pj.
ž. pryne. suknje, charm. w. 185 pj.
ž. podkholowčki, charm. w. 95 pj.
žonjace nohajcy. . wot 48 pj.
mužace zoki . . . wot 35 pj.
dźěćace nohajcy, w. 3 wot 35 pj.
mužace sport. nohajcy wot 78 pj.
Golf. jaki, Berchtesgadensko ješki, štrykowane drasty, Kletter-lacy, šlitaki, bluzow, hólčacy kholowy, ski-sočki we wulkim wubjerku płaći wyhodno
Wobhladajce sebi moje wukład. wokna
Kurt Ziegler
na Hošic hasy 29
Njedź. wotewrjene

KAMJENC

Hodowne poskićenje:

Tkaniny:
Zida za n'ewjesćinsku drastu bluki krep, 100 cm šeroka 2,25
Krep Reversilbe, běła 2,90 3,90
Bluki krep za drasty do towařstwa we wšěch kuzlafsk. barbach 2,50
Georgette-quadrille, najn. tkanja 2,75
Kren Satin, rjane swjedź. barby 1,95 2,45
Dźělbu Velontine, jara w płaćiznje zniženu 2,25
Płóčlinwy somot 1,45
Charmeuse, 140 cm šěr., za spódnje drastu, w jasn. płóčl. barbach . 2,80
Płočl. batist, krasne kwětk. mustry —,68
Flanell za spódnje suknje, móšk. čoply, smuhaty, jenobarbne . . —,68
Flanelle za dźěć. spańske wobleki małowaščikate . . . . . —,65

Za mužow
Bohaty wubjerk w tkaninach za zwjeršne košle w modowych mustrach po metr. 0.60, 0.75, 0.80 —,95
Ia wuwjedźenje w bamb. židźe 1,60
Košlace tkaniny za swjatokej tydźenja, praktiske kajkosce . . —,75
Pućow. deki, solidne poskićenje w. 2,95

Łožowe šaty
Najl. Damast, garnitura 11,75
Damast, garnitura . . . 7,65 10,40
Smuhaty płat, garnitura 8,15
Linon, z paradow. hłow., garnitura 7,85
Linon, garnitura 9,05
Linon, rjana melěrowana twora za hłowaki, k wuporjedźenjam . . —,65
Strowotne łožowe płachty štuka 2,65
Wołmjane łožowe płachty štuka 2.95
Dźělbu wupjerkow, 130 cm šěr. m 2,75

Wosebite poskićenja:
Košlacy płat w bohatym wubjerku po mtr. 0,45
Košlacy barchent . . . . . po mtr. 0,40
Dźělbu Lindenerowcho drastowcho somota w zbytkach . . . . . po mtr. 2,20
Kwupytanju: Hobrski wubjerk w małych žiwdowych zbytkach za khornarje, garnitury a wobsadki k spodźiwnje nizkim płaćiznam.

Zaručimy kedźbliwe a wotrjadne posłuženje! Potajkim
Stoff-Stahl
w Kamjencu w Sa., Zwingerstr. 16
znapř. hamt. hejtmanstwa. Čisto křesćijanski wobkhod

Neumann Gardinen
Přikrywy, pucaki, předłohi, rolowy
Budyšin, Seminarska hasa 2, Rózk Lawskich hrjebjow

Časniki Debjeńki
nože, łžicy a widźeki kupujece we wosebitym wobkhodże firmy
Osk. Brückner
w Kamjencu
Trauring-Ecke

MEBLE
khamory, vertika, komody, łoża z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjece tunjo pola firmy
Marschke
w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 8 a Rózk serbscy!

Rad witany dar k hodam
cigary, cigarety, tob
(też wity). — K swjedźenjej poskićam mój bohaty
Max Schumann
(přjedy Brendler) w Kam... na Budyskej dróży čo...

Praktiski dar k hodam!
Myslće při nakupjach na domjace a kuchinske graty, porcelin a šklenčzu wot firmy
Alfred Beitel
w Kamjencu
na Delnjej Budyskej dróży 70

Stupnjowy do...
Mann
w Kamjencu na Wallskej...
Škórnje, sportske ... eleg. stupnje za ... čopłe domjace s...
Wosebitosć: Ortopádiske wobuća, wo... nohow, zapołožki, w...

Kupujće pola našich inseren...

Přiloha k čisłu 287

SERBSKE NOWINY

Wutoru 10. decembra 1935

Mark Twain

K jeho 100. narodninam.

Před něšto dnjemi je so minyło 100 lět, zo so narodźi sławny amerikanski spisowaćel Samuel Langhorne Clemens, kiž so jako spisowaćel „Mark Twain“ mjenowaše. Narodźi so na Floridźe a měješe khětro dyrdomdejske žiwjenje, přetož běše spisaćel, łódźnik a złotokopaŕ, prjedy hač so předrě k nowinaŕskemu powołanju.

Mark Twain je wubjerny humorista a jeho žortniwo powědańčka a načiski su woblubowane pola čitarjow cyłeho swěta. Wón je doprědkaŕ na polu humoristiskeho pismowstwa a bu jako tajki přikład mnohich humoristiskich spisowaćelow wšitkich narodow. Tehodła su jeho dźěła też přełožene do rěčow nimale wšitkich kulturnych narodow a lětsa při składnosći jeho 100. narodninow so wšudźe spominaše na tutoho mištra na polu humoristiskeho pismowstwa. Jako pokazku jeho wumělstwa přinjesemy tu w přełožku jeho žortniwy načisk: „Nowinaŕstwo w staće Tenessee.“

Mark Twain:

Nowinaŕstwo w staće Tenessee

Lěkaŕ mi rjekny, zo by južne podnjebjo howiło mojej strowosći a tak so podach do stata Tenessee a dóstach městno jako soburedaktor w „Raŕšim dobyću a wójnskim kŕiku Johnsona-Counteho.“ Hdyž swoje městno nastupich, nadeńdżech hłownoho redaktora splacnjeneho na tři-nohatym stólcu, při čimž nozy wotpočowaštej na śmrěkowym bliźe. Běše hišće druhe blido ze śmrěkoweho drjewa wo jstwje a hišće druhi kromy stólc, a wobaj běštaj połzahrjebanej pod nowinami, šlebjerdami a rukopisami. Też drjewjana pěskownica tu běše, posypana z cygarowymi dopaleńcami a starymi žwakami, nimo teho tu hišće běchu khachle, kotrychž durje jenož w hornim čopje wisachu.

Hłowny redaktor měješe dołhowopušćaty čorny ropr a kholowy z běłeho płatu. Jeho škórnje běštej małej a derje wučišćenej. Měješe faldatu košlu, wulki pječatowy pjerśeń, zastarski khornaŕ a pisane rubješko wokoło šije z wisatymaj kóncomaj. Tuta drasta dźż pokhadźeše z lěta 1848. Kurješe cigaru a so prócowaše wo myslićku. Přeworawši z rukomaj włosy bě swoje kudźerje khětro zašmjatał. Wón so hronje wobhladowaše, z čehož sudźich, zo zwarí wosebje sukaty zawodny nastawk. Rjekny mi, zo bych přehladał wumělnjene nowiny, je přecydźił a něšto pisał wo „duchu nowinaŕstwa w staće Tenessee“, při čimž mam stłóčić do nastawka wšo, štož je w nich po zdaću zajimaweho.

Napisach nastupace:

„Duch nowinaŕstwa w staće Tenessee.“

„Redaktorojo „Poltydźeńskeho Zemjerženja“ buchu po zdaću wopor njedorozumjenja w nastupanju železniey na Ballyhach. Družstwo woprawdźe njewotmysla, minyć so města Buzzardville. Nawopak. ma tuto město za jedyn z najwažnišich dypkow po žarje a tehodła sej přeć njemóže, wostajić jo stronu. Hnježa wot „Zemjerženja“ wězo tutón zmylk ra[illegible]bje porjedża.

Knjez John W. Blossom, dobry redaktor „Pjeruna a bitwiskeho kŕika swobody“ ze Higginville je wčera přijěł do našeho města. Wón bydli w „Burskim domje“.

Naspominamy, zo naš kolega wot „Raŕšeho wuća“ w měsće Mod-Springs so myli mějo za to, zo wuzwolenje van Werthera njeje města wěc; tola prjedy hač tuto dopominanje jeho doščělnje, wěšće swój zmylk sam dowidźi. Po zdaću su njedospołne wólbne powěšće jeho zamylile.

Z radosću słyšimy, zo město Blathersville so prócuje wobzamknyć z někotrymi Nowojorskimi knjezami zrěčenje, po kotrymž tući nimale njepřistupne Blathersvillske dróhi maja plestrować z Nicholsonskim plestrom. Njehudźe drje lohko, tuto přeće do skutka stajić, po tym, zo město Memphis je někotrych Nowojorčanow pohnuło k podobnej słužbje a pozdźišo zapłaćenje wotpokaza. Tola „Dźeńsku hurrah“ jara wobrotnje wustupuje za tutu kročel a žiwi po zdaću dobru nadźiju do doskónčeneho wuspěcha.

Wobžarujo słyšimy, zo polkownik Bascom, hłowny redaktor „Dowuklińaceho kŕika swobody“, před něšto wječoramj na hasy padźe a sej nohu złomi. Wón běše w poslednim času jara słaby, dokelž bě so přenapinał a so rudźił nad khorosću we swójbje. Mamy za to, zo je do womory padnył, dokelž wjele na słońcu so překhodźowaše.“

*

Podach swój rukopis hłownemu redaktorej, zo by jón přijał, přemjenił abo zničił. Wón na njón pohladny. So pokhmuri. Jeho woči strony přełećeštej; jeho wobličo ničo dobreho njewěšeše. Bě snadno widźeć, zo běše tu něšto wopak. Potom poskoči a wuwola:

„Dundyr njechał! Mysliće Wy, zo mi na mysl lěze, rěčeć takle wo tutym skoće? Haj wěriće dha Wy, zo mojim wotebĕrarjam by stodźał tajki wodźany wuwar! Podajće mi raz pjero!“

Ženje njewidźach pjero tak raćewawe škrabać a wušmórać abo tak njemjościwje přewarać słowjesa a přidawniki druhelio. Runje jako běše při dźele, třeli něchtó přez wotewrjene wokno do njeho a zwohidźi symetriju jeho wucha.

„Ah,“ rjekny, „to je tón słépc Smith ... wot „Moraliskeho Vulkana“... Ja jeho hižo wčera wočakach.“

Při tym wutorže namórniski revolwer ze swojeho pasa a wutrěli. Smith so zwjeze, dokelž bě trjechemy do boka. Smith, kiž runje druhi króć třeli, tutoho wutrěla dla misny a zrani njewinowateho. To běch ja. Jenož Jedyn porst mi wottrěli.

Potom hłowny redaktor pokračowaše z wušmóranjom a pisanjom mjez rjadki. Runje hdyž běše skóńčił, přileći po kachlowej trubje ručna granata a rozbuchnjenje roztorže khachle na tysac kruchow. Tola dale škody njenačini. Jenož, zo zabłudźena třeska mi wurazy něšto zubow.

„Tute khachle su dospołnje na kruchi,“ rjekny hłowny redaktor.

Přispomnich, zo sym samsneho mjenjenja.

„Nó, njech su — wšak je při tajkim wjedrje hicz teho njetrjebamy. Znaju człowjeka, kiž je to skućił. Jeho hižo dostanu. Tak, tu maće methodu, po kotrejž so dyrbja tajke weczy pisać.“

Wzach rukopis. Bě takle předrapany z čarkami a zaworštowanjemi, zo jeho maćijón nieby spóznała, hdy by žanu měł. Měješe so nětko takle:

„Duch nowinaŕstwa w staće Tenessee.“

„Zažrani zołhaŕnicyy wot „Poltydźeńskeho zemjerženja“ po zdaću so měrja na to, nadobnemu a ryćeŕskemu ludej zasy raz nabać jenu ze swojich njeknićomnych a brutalnych błow w nastupanju tamneje sławneje myslički dźewjatnaseho lětstotka, železnicy na Ballyhach. Napad, wostajić Buzzardville stronu, je so wudobył z čich wohidnych mozow — abo prajmy lěpje, z tamnych brudźenkow, kiž woni maju za swoje mocy. Lěnje by było, hdy bychu tutu łžu spóźerali, chcedźe-li swojim hadźacym čłam zalutować přemorskanje, kotrež sej derje zasłuža.

Tamón wosoł z mjenom Blossom wot „Pjeruna a bitwiskeho kŕika swobody“ w Higginsville zasy raz tu wokoło brudźi.

Pytnjemy, zo te błazniwe čelo wot „Raŕšeho wuća“ w Mud-Springs ze swojej zwučenej nakhilnosću k hłanju powěsć do swěta trubi, zo Van Werthera njejsu wolili. Z njebjes pokhadźacy nadawk nowin wobsteja w tym, wusyzwać symjo wěrnosće, wukorjenić błud, wukubłać, znadobnić, pozběhować, zjawne počinki, cyłe człowjestwo činić nóžniše, póćiwše, smilniše a w kóždym nastupanju khmaniše, swjećiše a zbožowniše. A tola tutón niedočink čorneje wutroby ponižuje swoje swjate powołanje s rozšěrjenjom łžow, přisłodźenjom, ranjenjom a njeknićomnych hanjenjow.

Blathersville trjeba Nicholsonski plestr — jastwo a khudownju hišće bóle trjeba. Što to do napada, wuplestrować tajku žadławu dźěru, kotrejež jeničke zajimawosće su dwě paleńcatni, jena kowaŕnja a tamny žonopowy přilépk, łopješko, kiž so „Wšědny hurrah“ mjenuje? Čehodła sej njepožča plestr wot Memphisa? Tam bywaju tajke předmjety jara tunje. Tamna łažaca waka, Buckner z mjenom, kiž diriguje „Hurrah“, reji ze swojej zwučenej hłuposću kaž wosoł wšelaki njezmysł do swěta a ma za to, zo rěči rozumnje.“

(Skónčenje sćěhuje.)

Nowa němska wójnska łódź.

Nowa artilleriska schulska łódź „Brummer“, kotraž je ju w Bremenje natwariła, je swoju prěnju pruhowanšku jěsbu nastupiła. (Löhrich, M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

VIII.

W druhej połojcy 16. lětstotka nasta naša dźensniša violina. Wjele je so wo tym pisało, štó ma so jako jeje woprawdźity wunamakaŕ wobhladować: Caspar Duiffobruckar, rodźeny 1517 w Tessinje, wuměŕ wokoło 1570 w Lyonje w Francowskej, najskerje němskeho pokhoda abo Bresciianski Caspar Bertoletti, mjenowany Caspar di Salo, rodź. 1542 w małym městačku Salo při Gardaskim jězoru, zemrě 1609 we Hresecia w połnócnej Italskej jako znaty a wustojny husletwaŕc. Doskónčny rozsud tuteje zwady njehodźi so hišće postajić, wojowanje wo prěnjotu tutoho abo tamneho traje hižo šwarny čas a njeje hač dotal hišće wuhlad doskónčneho wuslědka. Niederheitmann a mnozy druzy su teho mjenjenja, zo so wunamakanje violiny poprawom njehodźi žanemu jedonliwcej připisać, ale zo je wjele bóle produkt trajneho prócowanja wo połěpšenje viole, wutworjenja jasnišeho zynka a přihódniščho trjebanja, lěpšeho dopjelnjenja žadanjow časa a hudźby, kiž wobaj w přeco postupowacej měrje na tute samownosće staještaj, potajkim wuslědk prócowanjow wjacorych wosobow. Jedyn z tamnych mištrow, snadź Tieffenbrucker abo Caspari di Salo, pak też woboj dwaj, zdospołništej potom dźěło swojich předchadnikow z tym, zo daštaj jej jeje doskónčnu, dźensa hišće wobstejacu formu a wunjeseštaj potom jako swoje dźěło won do šěrše zjawnosće. Zwada wo tym njedóńdźe drje tak spěšnje ke kóncej a myslu sebi, zo budźe drje hišće khětry čas wučenych a wotrjadnikow rozhorjeć. Violina rozšěrješe so jara spěšnje. Hnydom wot spočatka hižom ze wšěmi lěpšinami wuhotowana, kajkaž je zrědka hdy druhi nastroj wobsedźi, prócowachu so mištrojo připóznateho wuznama kaž Amati, Pietro Quarneri a druzy, tute hišće powjetšić a pohłubić, doniž njedósta so ji w mištrskich dźěłach Antonia Stradivari rodź. 1644 a Guiseppe Guarneri del Gesu woprawdźe bajkožty wjeršk dokonjanosće. Kak wysokohódne wumělstwo tutych mištrow je, dopokazuje nic jenož fantistiska płaćizna, kiž so za jich wutwory płaći (normalnje wokoło 50 000 hr., za tak wutwory płaći (normalnje wokoło 50 000 hr., za tak mjenowanou Messias-Stradivari a Vieuxtemps-Stradivari samo 125 000 a 200 000 hr.), ale přede wšěm faktum, zo runjeż je w tutych posledních tři sta lětach technika na wšěch polach człowjeskeje zdźěłanosće njewšědnje so wuwiła a wudospołniła, so njeje hač dotal najebać wšitkich prócowanjow hišće nikomu swójbje. Mamy za to, zo je do womory padnył, dokelž wjele na słońcu so překhodźowaše.

*

Podach swój rukopis hłownemu redaktorej, zo by jón přijał, přemjenił abo zničił. Wón na njón pohladny. So pokhmuri. Jeho woči strony přełećeštej; jeho wobličo ničo dobreho njewěšeše. Bě snadno widźeć, zo běše tu něšto wopak. Potom poskoči a wuwola:

„Dundyr njechał! Mysliće Wy, zo mi na mysl lěze, rěčeć takle wo tutym skoće? Haj wěriće dha Wy, zo mojim wotebĕrarjam by stodźał tajki wodźany wuwar! Podajće mi raz pjero!“

Ženje njewidźach pjero tak raćewawe škrabać a wušmórać abo tak njemjościwje přewarać słowjesa a přidawniki druhelio. Runje jako běše při dźele, třeli něchtó přez wotewrjene wokno do njeho a zwohidźi symetriju jeho wucha.

„Ah,“ rjekny, „to je tón słépc Smith ... wot „Moraliskeho Vulkana“... Ja jeho hižo wčera wočakach.“

Při tym wutorže namórniski revolwer ze swojeho pasa a wutrěli. Smith so zwjeze, dokelž bě trjechemy do boka. Smith, kiž runje druhi króć třeli, tutoho wutrěla dla misny a zrani njewinowateho. To běch ja. Jenož Jedyn porst mi wottrěli.

Potom hłowny redaktor pokračowaše z wušmóranjom a pisanjom mjez rjadki. Runje hdyž běše skóńčił, přileći po kachlowej trubje ručna granata a rozbuchnjenje roztorže khachle na tysac kruchow. Tola dale škody njenačini. Jenož, zo zabłudźena třeska mi wurazy něšto zubow.

„Tute khachle su dospołnje na kruchi,“ rjekny hłowny redaktor.

Přispomnich, zo sym samsneho mjenjenja.

„Nó, njech su — wšak je při tajkim wjedrje hicz teho njetrjebamy. Znaju człowjeka, kiž je to skućił. Jeho hižo dostanu. Tak, tu maće methodu, po kotrejž so dyrbja tajke weczy pisać.“

Wzach rukopis. Bě takle předrapany z čarkami a zaworštowanjemi, zo jeho maćijón nieby spóznała, hdy by žanu měł. Měješe so nětko takle:

„Duch nowinaŕstwa w staće Tenessee.“

„Zažrani zołhaŕnicyy wot „Poltydźeńskeho zemjerženja“ po zdaću so měrja na to, nadobnemu a ryćeŕskemu ludej zasy raz nabać jenu ze swojich njeknićomnych a brutalnych błow w nastupanju tamneje sławneje myslički dźewjatnaseho lětstotka, železnicy na Ballyhach. Napad, wostajić Buzzardville stronu, je so wudobył z čich wohidnych mozow — abo prajmy lěpje, z tamnych brudźenkow, kiž woni maju za swoje mocy. Lěnje by było, hdy bychu tutu łžu spóźerali, chcedźe-li swojim hadźacym čłam zalutować přemorskanje, kotrež sej derje zasłuža.

Tamón wosoł z mjenom Blossom wot „Pjeruna a bitwiskeho kŕika swobody“ w Higginsville zasy raz tu wokoło brudźi.

Pytnjemy, zo te błazniwe čelo wot „Raŕšeho wuća“ w Mud-Springs ze swojej zwučenej nakhilnosću k hłanju powěsć do swěta trubi, zo Van Werthera njejsu wolili. Z njebjes pokhadźacy nadawk nowin wobsteja w tym, wusyzwać symjo wěrnosće, wukorjenić błud, wukubłać, znadobnić, pozběhować, zjawne počinki, cyłe człowjestwo činić nóžniše, póćiwše, smilniše a w kóždym nastupanju khmaniše, swjećiše a zbožowniše. A tola tutón niedočink čorneje wutroby ponižuje swoje swjate powołanje s rozšěrjenjom łžow, přisłodźenjom, ranjenjom a njeknićomnych hanjenjow.

Blathersville trjeba Nicholsonski plestr — jastwo a khudownju hišće bóle trjeba. Što to do napada, wuplestrować tajku žadławu dźěru, kotrejež jeničke zajimawosće su dwě paleńcatni, jena kowaŕnja a tamny žonopowy přilépk, łopješko, kiž so „Wšědny hurrah“ mjenuje? Čehodła sej njepožča plestr wot Memphisa? Tam bywaju tajke předmjety jara tunje. Tamna łažaca waka, Buckner z mjenom, kiž diriguje „Hurrah“, reji ze swojej zwučenej hłuposću kaž wosoł wšelaki njezmysł do swěta a ma za to, zo rěči rozumnje.“

(Skónčenje sćěhuje.)

Nowa němska wójnska łódź.

Nowa artilleriska schulska łódź „Brummer“, kotraž je ju w Bremenje natwariła, je swoju prěnju pruhowanšku jěsbu nastupiła. (Löhrich, M.)

Jurij Mencel:

Serbske husle

Mały stawizniski rozhlad.

VIII.

W druhej połojcy 16. lětstotka nasta naša dźensniša violina. Wjele je so wo tym pisało, štó ma so jako jeje woprawdźity wunamakaŕ wobhladować: Caspar Duiffobruckar, rodźeny 1517 w Tessinje, wuměŕ wokoło 1570 w Lyonje w Francowskej, najskerje němskeho pokhoda abo Bresciianski Caspar Bertoletti, mjenowany Caspar di Salo, rodź. 1542 w małym městačku Salo při Gardaskim jězoru, zemrě 1609 we Hresecia w połnócnej Italskej jako znaty a wustojny husletwaŕc. Doskónčny rozsud tuteje zwady njehodźi so hišće postajić, wojowanje wo prěnjotu tutoho abo tamneho traje hižo šwarny čas a njeje hač dotal hišće wuhlad doskónčneho wuslědka. Niederheitmann a mnozy druzy su teho mjenjenja, zo so wunamakanje violiny poprawom njehodźi žanemu jedonliwcej připisać, ale zo je wjele bóle produkt trajneho prócowanja wo połěpšenje viole, wutworjenja jasnišeho zynka a přihódniščho trjebanja, lěpšeho dopjelnjenja žadanjow časa a hudźby, kiž wobaj w přeco postupowacej měrje na tute samownosće staještaj, potajkim wuslědk prócowanjow wjacorych wosobow. Jedyn z tamnych mištrow, snadź Tieffenbrucker abo Caspari di Salo, pak też woboj dwaj, zdospołništej potom dźěło swojich předchadnikow z tym, zo daštaj jej jeje doskónčnu, dźensa hišće wobstejacu formu a wunjeseštaj potom jako swoje dźěło won do šěrše zjawnosće. Zwada wo tym njedóńdźe drje tak spěšnje ke kóncej a myslu sebi, zo budźe drje hišće khětry čas wučenych a wotrjadnikow rozhorjeć. Violina rozšěrješe so jara spěšnje. Hnydom wot spočatka hižom ze wšěmi lěpšinami wuhotowana, kajkaž je zrědka hdy druhi nastroj wobsedźi, prócowachu so mištrojo připóznateho wuznama kaž Amati, Pietro Quarneri a druzy, tute hišće powjetšić a pohłubić, doniž njedósta so ji w mištrskich dźěłach Antonia Stradivari rodź. 1644 a Guiseppe Guarneri del Gesu woprawdźe bajkožty wjeršk dokonjanosće. Kak wysokohódne wumělstwo tutych mištrow je, dopokazuje nic jenož fantistiska płaćizna, kiž so za jich wutwory płaći (normalnje wokoło 50 000 hr., za tak wutwory płaći (normalnje wokoło 50 000 hr., za tak mjenowanou Messias-Stradivari a Vieuxtemps-Stradivari samo 125 000 a 200 000 hr.), ale přede wšěm faktum, zo runjeż je w tutych posledních tři sta lětach technika na wšěch polach człowjeskeje zdźěłanosće njewšědnje so wuwiła a wudospołniła, so njeje hač dotal najebać wšitkich prócowanjow hišće nikomu swójbje. Mamy za to, zo je do womory padnył, dokelž wjele na słońcu so překhodźowaše.

W lěće 607 mjenuje so violina prěni raz mjez instrumentami orchestra. Italski komponist Monteverdi postaji za instrumentaciju swojeje opery „Orfeo“ nimo 10 viola da brazzo, 3 bassi da gamba a dwaj contrabassaj też dwoje małe husle francowskeje družiny — duoi violini piccoli alla Francese. Wot tutoho dnja započa so dobyćeiski běh violiny w swojo- a nowoasnym orchestru. Z lěpšim zynkom a hrajeiskej samotnosću wutłóći wona ruče wšitke ji porune nastroje, hač so z woprawdźitej „dušu orchestra“ njesta a njepowalnje so zakorjeni we swojej woprawdźe kralowskej posiciji. Jeno skromne městačko zawosta violam. Zańdźechu. Tu a tam drje spytachu jenotliwcy, jim zaso wudobyć někajkeho wuznama, tola zwostachu to stajnje jenož pospyty. Běchu to jenož někotre družiny violow, wo kotrychž zdźerženje prócowase so dłěši čas hišće zajim komponistow, Bariton abo Viola di bordona, za kotruž napisa samo hišće jedyn Haydn nic njeje hač 175 kuskow, viola da gamba, za kotruž pisachu w 17. a 18. lětstotku Marais, Funk, Ahle, Spenk, Kühnel a druzy nic jenož wuznamni hrajerjo, ale też komponistoja a viola di amore, kiž je při přednjesenju dźěłow starších mištrow dźensa hišće tam a sem w cyrkwinskich koncertach słyšeć.

Tola nic jenož we wumělskim, ale też we wšědnym ludowym žiwjenju zdonjacni so jara spěšnje violina. Hižo prjedy, hač nastachu ji na wumělskim polu w jenym Corelli, Vivaldi a Tortini powołani mištrojo, předoby so w ludowym trjebanju do dalšich krajow, štož pokazuje so tola tak husto na twórbach nižozemskich molerjow kaž na př. Gerh. Dowša „husleŕ“ (1613—75), a je wěste, zo namakachu so ru-

Wuspěchi Łužiskich plahowarjow na 3. wustajeńcy drobneho skotu w Lipsku

Sćěhowaze prawje jwjeselaze wuspěchi mějachu njeđžiwajo łžiniwje konkurrenzu sćěhowazych plahowarjo: we wotdźělenju pjerlinu: Erich Beluša ſ Salomja, na čorne Plymouth; Erwin Hanca ſ Koriymja na čorne Strešery; Arnošćt Tempel ſ Hornjeje Wudrjeńcy na bronzowe trutaki, a na Orpingtonike a Campelike kaćki; Waltar Herbrich ſ Noweho Gersdorfa na čorne lutkowe Wyandotty, na lutkowe wojowarki a na Brünnike hordlaki (holbje), Waltar Hoffmann ſ Noweho Gersdorfa na běle lutkowe Wyandotty, na karnikle: H. Jeremias w Schönbachu na wulke šlěborne, na norzy Martin Schreiber ſ Djenitej dwójay prenje myto a jene druhe myto. — Na pčelokaršej wustajeńcy na měd a wósk Rudolf Schmeik ſ Dobruše 2. myto; Erhard Lehmann ſe Semiz 3. myto; Weser w Raschowje druhe myto, Mrózak we Wětrowje 2. myto; Erhard Lehmann ſe Semiz 3. myto, Weser w Raschowje druhe myto, Mrózak we Wětrowje 2. myto, Klinger w Brěznyn pola Zjicenja 3. myto, Hermann Petzold ſ Palowa 2. myto, Pawoł Kruža ſe Stachowa 3. myto, Gréša ſ Kamjenza dwójay 2. myto; Ota Wendler ſ Baldrianez dwójay 2 myto; Ewald Rudolf ſ Schumborna 3. myto.

Wusudźenja

§ Na spočatku t. l. hač do jeho sajecza w juniju běše 24 létny Waltar Eduard Nestler ſ Hokbina we Budyšinje a wokolinje wichelake jebanjwa skućił. W Minakale a Komorowje běše 4 wožoby wo 10 hač do 37 hr. sjebał. Pożći žebi pjenjezy, wudawajo, so je hnydom wrócił, tola wupožčerjo pjenjezy wrócjo njedostachu. W haprleju t. l. bě polo žwojeho „skutkowanja" do Budyšina pšchepołožił a tu žo też jaśydlił. A tu też dwě jitwje jako wobkhodnej měšćanoścj žwojeho nowinarśkeho pšchedewjaca wotnajał. S njewušchdnej wustojnoścju bě w Budyšinje a Lubiju wobkhodnikow žlepił a žo khwalił, so ma najlépše poćahi k pšchiwušnym kruham w Barlinje a so ma samožitnych pšchiwušnych a so jemu jeho pšchedewjacje wurjadne dołhody wunoścha. Tak jemu njebě cżežko, bjes šrédkow wjele cżažopisow, broschurkow a druhich cżišćanskich wězow, rjanu mužazu drastu, drohe fotowe a raditowe aparaty, rjany naručny cżažnik, meble, gardiny, tepichi a druhu domjazu nadobu na kredit dostacź. Někotši ſ pšchekupzow jemu šamo na jeho pšchecże ſ pjenjezami wupomhachu. W 12 dalšich pšchipadach njebě je žwojimi jebańšimi wotpohładami wuspěcha měł. Mjes druhim měješe wotpohład, žebi na kredit auto najlépšeje znamki kupicź, njeměješe pak pšchi tym žoża. Dwě firmje pak dalšej žo nawabicź, so jemu wós na pruhowanje jeho pożćišćicżel. Na dobre žożo pak žo jimaj wós wrócił. Nestler potkłosta žo ſ 1 létom a 4 měžazami jastwa. Pšchepytowańska jatba žo jemu pšchiliči. Pokhłostany žo khłostanju podwoli.

§ Njenadźiwu wumrěła bě nježenjena Helena Wjeńkez ſ Budyšchina 10. novembra. Po stónčenju dźěła ſ elektriſkej plokatej maśchinu dźiwjśche elektriſki prud wotstajicź, jako nadobo prud pśches jeje cżěło pścheńeże a ju mori. Jeje bratr 29létny Arnošćt August Wjeńk ſ Budyšchina běšche dła lohkomyślneho morjenja wobškorjeny. Wón bě pjecża žmjertne njeboże ſ tym šawinował, so bě inſtallaziju elektriſkeho žwětła wopačnje wuwjedł, pšchiſamkujo ju ſ elektriſkej plokańskej maśchinu. Pšchi žwěšenju dopokafow a žtyšchenju wězuwuitojneho pak žo należnoścj wujašni. Wušapnjenje pruda běšche žnjeńbožena žama šawinowała. S tym bě žo njewinowatoścj wobškorjeneho dopokasała a tehdła žo bjes napołożenja žudniſkich wudawkow wuwinowa.

Ze Serbow

S **Brěžowa.** (Dźěła na pucźach.) Hižo někotre tydźenje dołho žo na porjeńschenju pucża we wžy dźěła. Bur Böhmer ze žwoju šahrodnu murju wo něšchto mało wróćo wšak a też bur Duba je murju pšchešatjił, tak so je žo pucź w šawinjenju žrjedź wžy tak daloko rozšcherił, so móża žo lohko tři wožołda pornjo žebi šetkacź. Tute dźěła maja žo w běhu tutoho tydźenja stónčicź.

Se **Ssowrjez.** (Paduſchi.) Jara njelubje žo tu młoda hospoża pšchekwapi, jako čhyšche w 9. hodźinje žwoje šchaty, kiž bě wonka powěſchała, nuts wšacź. Pšchi tym žo dohlada, so bě njesnaty paduch šchaty pokradnył. Jenoż próśdne powjazy bě paduch šawoſtajił.

S **Rachlowa** pola Kubšchiz. K dalšchemu porjeńschenju žwojeho doma je pšchekupz Duda mały drjewjany wutwark pšched tłamami ſ mažinym wutwarkom šaměnił.

Z **Radworja.** Njedźelu 8. decembra zeńdźechu so wšě knježny Radworšcheje wosady na dopołdnišich kenšach k swjatemu woprawjenju. Po nyšporje bě swjedźeńske přijimanje do towarštwa knježnow. 12 nowych sobustawow wotpołoži swój šlub a so wosebje porući pod škit swjateje Marije. Wysokodostojny knjez farař měješe krótku narěč, kotraž so zahrě

Uniforma żelesnizarjow w běhu lét.

Pšchi 100létnych żelesniſkich žwjatocżnoścjach w Nürnbergu mózachu žo też tucźi żelesnizarjo w historiiſkich uniformach wobdźiwacź. (Weltblid, M.)

njo husle tutoho mištra hižo hórzy po jeho smjerći we wšěch krajach tehdyšeho kulturneho swěta. Jene wšak dyrbi so prajić, buchu domjacym nastrojam ze zahubu. Wutłóčichu je a to jara spěšnje. Mjez krajemi, w kotrychž so viola hišće najdźeje w ludźe pěstowaše, mjenujemy tu w prěnim rjedźe Jendźelsku. Nic jenoż w orchestru zdźerža so tam viola dołhi čas, ale přede wšěm też w ludowym trjebanju, tak wumrě posledni hrajeř Welsh Crósthy jendźelskeje ludoweje viole John Morgan hakle 1776 na kupje Anglecsy. Dłéši čas wukhowa so też w Francowskej potomnik Rebeka pod mjenom Sarogardengeige abo Vielle a w niższich worštach ruskeho luda pod mjenom gudock. Do samsneje družiny rebeka słušeja gusla z jenej trunu, kiž hraje so dźensa hišće w južnej Serbiskej a naše Slepjanske husliči. Viola sama zdźerža so jhać do dźensnišcho poprawom jenoż w dwěmaj krajomaj, a to w Norwegskej ze swojej Hardangerfiedel, tola praša so jara, hać ma so tuta docyla hišće do violow ličić. Znaju ju jenoż z wobrazow, tola na wšitkich tutych zdźe so mi tuta być z normalnej violu, kiž ma jenoż město 4 trunow jich 5 abo 6. Twar a zwonkowny napohlad njepokazuja wjacy žaneje podobnoscze z prjedawšej violu, tak so drje móże so rjec, zo njesłuša wjacy hižo do družiny tutych, ale ma so čim bóle jenoż jako khětro swojoraznа violina wohładować. Cim rjeńša a njeskaženiša pak zdźerža so viola samo we swojej prěnjotnej swojoraznosći tu we našich Serbach, w našich serbskich huslach. Je tu zdźerżała formu, kaž znajemy ju hižo w 12. a 13. lětstotku a wjoseleše so tu nic jenoż pilneho a wobšérneho trjebanja a powšitkowneho wohlubjenja, ale też twarjenje tutoho nastroja wuwi so tu pola nas samo do wohdźiwanja hólneho ludoweho wumělstwa. Wutrobnje přija serbski narod tutoho hosća z dalokeho juha, tu zdomaneni we wutrobje našeho luda, tak lubje a wutrobnje, kaž zamóże to jenoż jedyn słowjanski lud, haješe a pěstowaše, lubowaše a česćeše jón z cyłej nutrnoscu a miłoscu swojeje słowjanskeje duše.

Wušikni twarcy a wumělcy wěnowachu so jeje twaru a wobknježenju, myslu pak, zo wobšérne rozpominanje tutoho, kaž też puća, po kotrymž dosta so wona do Serbow, by tu předaloko wjedło, to njesłuša hižo wjacy do wobsaha tutych rjadkow, ale je wjele bóle zamér přichodnych, sćěhowacych wotrězkow. Jene wšak njech je hišće prajene: Postup časa, kiž wutupi w druhich krajach violu a přinjeso jin do zabyća, je też wobstatkej a trjebanju serbskich huslow khětro zeškodźał. Tola hohudźak, wone tu hišće su. Nadźijamy so tohodla, zo woni nam njezaúdu, ale čim bóle so zaso rozšěrja a zo je też přichodne generacije česća, lubuja a pěstuja, a pilnje zaso trjebaja tutón nas ludowy nastroj, tak zo nam njezaúdźe, ale dołho so hišće zdźerži w zajimje našeho serbskeho luda. To daj Bóh!

(Pokračowanje sćěhuje.)

žo wutrobow pobožnych připosłuchačow. [illegible] na šuli zhromadźizna, hdźež so zeńdźe wjele Knježna Marhata Nawkce přednošowaše we [illegible] jěžbje na podkarpatsku Rus, štož so wšěm [illegible] dobrje. Na přichodnej zhromadźiznje budźe [illegible] wanje wo podkarpatskim ludu. Přińdźće wšitcy!

Z **Jaseńcy.** Njedźelu wječor wotmě Jaseńcanska [illegible] sada" pola Handrikec swoju hłownu zhromadźiznu. Předsyda bur Just powita sylnu ličbu sobustawow wutrobnje. Na to so hnydom dźeńſki porjad předewza. Jednaše so na tutej zhromadźiznje wosebje wo nowowólbach cyłeho předsydstwa Wšitcy so z akklamaciju zaso jenohłósnje znowa wolichu. To je z jasnym dopokazom, zo so tu w Bjesadźe woprawdźe kheńcanska kaž też narodna zmysłenosć pěstuje a prawa přezjednosć a dobra wjesna towaršnosć knježi. Potym jimaše so wysokodost. knjez farař Wjenka k słowu. Wo swojej dłéšej narěči zaběraše so wo nadchadnym jubilaru Michału Nawcy. Předstaješe jeho přitomnym jako přikładneho, njesprócniweho, dobreho katolskeho a serbskeho nana swojich dźěći. To drje hižo dosahało, zo so počeći. Tola naš Michał Nawkce je nam hišće wjele wjacy. Wón so też zdobom wuznamjenja jako slawny basnik, komponista, rěčespytnik, literat a dobry pádagoga swojich šulskich dźěći. Słowa rěčnika na pirtomnych hłuboko skutkowachu, štož bě hnydom na wobličach hošći kaž też na sćěhowacej rozmołwje pytnyć. Na kóncu dźakowaše so předsyda rěčnikej za jeho pozběhowace a dosć zajimawe słowa. Ze znatym postrowom skónči na to wulcy wažnu zhromadźiznu.

S **Hory.** Pšchi kichzajšnach 10. dźěźa w tudyšchej Konejkez žwójbje běšche wjednik a kanzler ſ tmótrom. Poczećeji Konejkez žwójbu je šbožopschećzom a nahladnym darom. Też miniſteriſti president Göring je w tutej žwójbje pšched połdra létom pšchi 8. a 9. dźěźom, dwójnikomaj, tmótřił. Wšchě dźěći ju ſtrowe, też macżeri, kotraž běšche thětro khora, žo sajšo lěpje wjedźe.

Z **Khrósćic.** Zamłženy tydźeń ličeše so skót našeje wsy. Sćěhowce ličby dadźa nam jasny rozhlad. Wšě hromadźe naliči so: 55 koni, 327 howjadow, 154 dejnych kruwow a 54 čehniwych kruwow, 404 swini, 4 wowcy, 86 kozow, 53 kačkow, 164 hus, 683 kokosow, 58 kołcow. Dale narodźichu so w měsacach septembru 23, w oktobru 15 a w novembru 11 ćelatow.

S **Perchcwa.** S 1. dezembrom je žo tu žandarmſti kommišar K. Fischer do Mulkeho Nöhrsdorfa pšcheńeże dźił. 10 lět je w Porchowje ſkutkował. S jeho naſlédnikom je žandarmiſki hłowny ſtrajmišchtr Böhmer, kotryž ſ Woleſchnizy w herbſtich krajach pšchiſchadźa.

S **Dolheje Borſchcże.** Faſtke liczbowanje ſa léto 1934/35 wucżini w dołhodach a wubawkach 2695,05 hr. S pšchenajecża polow 1577 hr. bórdże. Wšcho hromadźe cyrkwinſka pokładnja 2054,50 hr. dosta a wudawki wucżinjachu 2320,96 hr. Wotbytk we wyšokoſći 266,46 hr. ma žo na nowe léto pšchenjeść. Je ſ tym naſtał, so žo bórdźale wšchelake wuporjedźenja na twarjenjach pšchewjeſcą.

S **Niſteje.** Krótko pšchede wšu Rengersdorfom pola Niſteje pšchihdźe w šawinjenju wožobowy wós, w kotrymž 4 wožoby ſedźachu, do wjerhanja. Pšchi tym ſtraju po telegraſowebo ſcżežora a pšchewaliwšchi žo na nutſkałedźiwych padje. Pšchi tym žo wobthłodnik ſ elektriſkimi pšchedmietami Jan Dwoja ſ Niſteje, kiž bě w žwojej mandźeſiſkej na domoinpucżu ſ tważa, cżežko ſrani. Jemu bě žo nep putnył, so na měſcże njeſa wumrje. Jeho žona a wo'cwy wobhedźeſ w dźeſchtaj bjes ſchłódy. Ssobujeđžajo hoſcżenzaŕ ſ Niſteje je ſo lohko ſrani.

S **Mužakowa.** (Njeđožo.) Pšchi wotkładowanju drjewap ſchihdźe młody muž mjes nakładny auto a wjeſchał. Pšchi tym žebi ſtrudź ſtłóčł a wobruczł ſo. Po ſawobalenju jeho do thorownje pšchewjeſchu.

S **Motyđła** (Weiſa). K połnóžnych krajow a ſe Spibirſteje žu někto ſajo liliti (Seidenſchwanz) we wulkich ſtadach k nam doleczale. Ssydaja na wyšokich ſchtomach a napadnu je žwojim pšchporjenjom. Po ſtarych powſcżich pjecża lilik wulku ſymu žobu pšchinjeże.

Budyske stawniske powěsće

Ssо ſwěrowachu: Rudolf Hermann Kl[illegible] gratowy ſamkaŕ, ſ Marthu Helenu Kunzez, fabrikowu dźěłaczerku, wobaj w Budyšchinje. — Wilhelm Hor[illegible] Stoewer, pšchekupz w Deutſchenbora, ſ Johannu [illegible] bjetu Anderſez, pjchiſtajenej, wobaj w Budyšchinje. — Powaŕ Oskar Hajnka, podoffiźjer, ſ Helenu Hildegard[illegible] Müllerez, pšchedawarku, wobaj w Budyšchinje. — [illegible] gust Kurt Ssmoła, żelesotočeŕ, ſ Marhatu Charlotte Hildegardu dźěć. Hoffmannowej rodź. Engelez, tkal[illegible] mariſkej pomoznizu, wobaj w Budyšchinje. Kurt Walt[illegible] Krebs, cżažnikaŕ, ſ Elſu Marju Charlottu Niederez, ſa[illegible] walerku, wobaj w Budyšchinje. — Herbert August Ha[illegible] ſa, techniſkaŕ w Lipsku, ſ Elſu Edithu Kunzez, pšchedawarku w Budyšchinje

Přilopk

Żelesniſte njeboże w Italſtej.

Na dwórnišcżu w Frattamaggiore, 50 kilometrow wot Neapla ſdalenym, wožobowy cżah ſ Neapla pšchijdźiwšchi do druthcho, na dwórnišcżu cżakacżeho wožobowego cżaha ſajšdże. Pšchi ſrażenju žo někotre wožy powólo.

Cżežke autowe njeſbożo. 1 morwy, 3 cżežko ſranjeni.

W nozy k pjatej pšchijdźe na Jeſchwitſkej dróży we Bolešławje wožobowa, wós, w kotrymž 4 wožoby ſedźachu, do wjerhanja. Wšchě wožoby žo pšchi tym ſ wozu cżiſnychu. Jena turjsna bě hnydom morwa, 3 dalšich wožoby dyrbjachu cżežko ſranjene do thorownje dowjeſć.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšteki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 288 — Budyšin — Srjedu 11. decembra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Ličba ujezasłužerjow so jenož snadnje powjetšiła

Kaž němskostatny wustaw sa wobstaranje dźěła a sajmjerjenje pśiche bjesbźěłoscy wosjewja, je žo pśichi wotpowěranju wonkowneho dźěła ličba njesajźłužerjow pola dźěłowych hamtow w mjezoru novembru wo 156 000 powjetšiła. Na kóncu novembra běšche na dźěłowych hamtach 1 985 000 njesajźłužerjow sapisanych.

Na kóncu novembra 1934 běšche žo nětko 370 000 njesajźłužerjow wjacy naličiło. Też w lěcu 1929, hdyž běšche žo najmjeńšcha bjesbźěłosć powójnskeho cźasa dozpěła, běšche ličba njesajźłužerjow na kóncu novembra 1 wjacy hač dwěmaj milijonomaj hišćece trochu wjetšcha hač lětsa.

Li't krajneho b'skona D. Mahrensa němskemu cyrkwinskemu wubjerkej

Kaž Evangelika nowinarska słužba wosjewja, je nakhwilne cyrkwinske knježeństwo evangelisko-lutherskeje krajneje cyrkwje w Hannoverskej němskemu cyrkwinskemu wubjerkej list pósłało, w kótrymž wosjewja, so je dwólnive stutkowanje jeho dźěłacy. Krajny biskop D. Marahrens je list podpisał. W lisce je pisśe, so nakhwilne cyrkwinske knježeństwo prózowanje wita, z kótrymž ma žo nětcźiske fanicźenje w němskej evangelskej cyrkwi wotstronicź a sjadowanej cyrkwi smóžnicź, so swadne praschenja se swojeje cyrkwinskeje mozy a na zakładźe cyrkwinskich rozsuźenjow rozsuźa. Wono je dźakowne, so je knjes minister wótł statneje cyrkwje z jasnymi słowami wotpokazał a je wubjerkowy nadawk jako dowěrniski nadawk wosnamjenił. Nakhwilne cyrkwinske knježeństwo hannoverskeje evangelisko-lutherskeje krajneje cyrkwje žo mjenja němskeho cyrkwinskeho wubjerka dowěrja, so swoje zasłužnistwo w swěrje k pismu a wusnaću powjedu a žo wschitkemu smuteńkownemu a swonkownemu wohrożenju cyrkwje napscheču stoja.

Zehłarne ščuwanje přeciwo Němskej

W pożledninm cźasu dźěł wukrajneho nowinarstwa sazo systematiscy pischeciwo Němskej scheńcźiwa. Najwjacy žebi tu Winste nowiny dowolcja. **Winste nowiny „Telegraph“ samo powěsće jendźelskeje powěsćerje falschuja.** „Telegraph“ wudawa, so je tamna jendźelska powěsćerja wo wulkowotprawjenjach a brutalnosćach w němskich jastwach rosprawjała. Kaž je pak swěsćiło, jendźelska powěsćerja njeje take powěsće rozschěrjała, ale je samo zajnje wotpokazuje.

Franzowske nowiny „Echo de Paris“ žu w swojim njedźelskim cźišle njedźiwajcy němskeho wotpokasanja sazo wobkrućuja, so je wjednik a němski kanzler franzowskeho wulkoindustrialneho pschijał. Tute nowiny běchu też hišćcze w swójsku wobłuku franzowskeho pódłanza pola wjednika a němskeho kanzlera wózy wudawale, kiž nimaju žanoho zakłada. Tute nowiny žu žo tohodla za zylu Němsku zakasale.

Puč w Estonskej so njepóradźił

Policija w Revalu je žobotu w nozy tójschto politiskich spischiźahańcow sajała. Tuchi běchu chcyli pischihotowanemu puču w 12 hodźinach puć stuźicź. Spischiźahańcy hibanju wojowarjow wo swobodu pichiłuschcja, kiž chcyschce spytaś statnu móc na žo storhnyć. Spischiźahańcam běchu žo też bróńe do rukow dale.

Pola spischiźahańcow namakachu liściznu žobustawow nowoho knježeństwa, na jich cźole stejesche wojowar wo swobodu Arthur Sirk, kiž zako emigrant w Finskej pschebywa.

Zhromadna fronta wš'tkich egiptowskich stronow

Na pożedźenju póndźelu wjeczor žu žo wschitke egiptowske strony dojednale. S tym je žo zhromadna fronta wschitkich egiptowskich stronow wutworiła. Na zhromadźinje je žo wobsamkło, so žo egiptowskemu kralej petizija pósćele, w kótrejž žo prožy, **so by won wustawu z léta 1923 zasco sawjedł.** Nimo teho je žo hišćcze wobsamkło, so ma žo jendźelskemu wyschschemu kommisarej zadanje z schedowdołožicź, **so by won jendźelsko-egiptowske sdźeńenje podpisał,** na kótrejž staj žo Nahas pascha a Henderson w lěcu 1930 dojednałoj.

Kaž žo z Kaira powě, chce Egiptowska na jendźelske pschecźa dla Sudana bojowaś. **To by praktiscy wojnamjeujało, so by žo Sudan wot Egiptowskeje wotdźělił.**

Wobydlerstwo w Kairu pschecy hišćcze pod wětšej napjatosću steji. Mésčanske jěźdźadła žu skoro wschitke swój wobkład sastajile. Wutoru rano běchu žo zaso na někotrych městnach njemérne cźrjódy sbźěgale.

Egiptowske żelesniske sarjadnistwo je wobsamkło, so ma žo żelesniza z Alexandrije do Furki wo sto kilometrow hač do Mersy Matru podlešciś. K temu žo nětkole zhoni, so ma žo nowy dźěł za dwaj měsazaj natwaricź. S podlěschenjom żelesnizy žo pschiwozowanje wojakow do Mersy Matru wulzy wołoži. Mersu Matru je ważny egiptowski pschistaw pschi Sźrjedźozemskim morju.

Jendźelska a Parišzki mérowy plan

Powěsćerja „Preß Afsoziation“ wosjewja, so je jendźelske knježeństwo w žywoim wurjadnym pożedźenju póndźelu wjeczor wunoschkam Parišzkich rosrěčowanjow wo italsko-abeźynskej swadźe pschihłosowało. Wono žo nadźija, so budźa namjety móz jako zakład k pschećelskemu dojednanju słužiś. Namjety žo nětko italskemu a abeźynskemu knježeństwu k respominanju a Swjatskej ludow k rosśuźenju pschedpołoża.

Diplomatiski dopisowaŕ Reuterez telegrafowarnje pak wutoru rosprawjesche, so **žu rosrěčowanja wo Lavalowym mérowym planje w jendźelskim knježeństwje tak hlutny ras pschijale, so dyrbjachu žo sastupjeństwa dominijow** (samostatnych jendźelskich kolonialnych krajow) **pschi wuraźowanju wobdźělić. Wyschschi kommisarojo Australskeje, Nowoseelandskeje žo wutoru popołdnju w jendźelskim swonkownym ministerstwje z ministrom Edenom rosrěčowachu a formulu k rosrisanju abeźynskeho konflikta respominachu, kotraj je žo jendźelskemu knježeństwu pschedpołožiła.**

Hdyž běšche žo wutoru pożedźenje jendźelskeho knježeństwa skónčiło, je žo wospjet mjes jendźelskim a franzowskim knježeństwom jednało. Jednanje hač do wjeczora trajesche.

S Parisa žo powě, so staj žo tamnischi jendźeliski pósłanc a stajny statny podsekretar jendźelskeho swonkowneho hamta sir Robert Vansittard popołdnju 1/2 6 hodź. k ministerskemu pschedsydu Lavalej podałoj, so bychtaj jemu wo wunoschkach pożedźenja jendźelskeho knježeństwa rosprawjałoj.

Jendźelska a Francowska stej sebi přezjene

S Parisa žo popołdźicho hišćcze powě, so je Lavalowe rosrěčowanje z jendźelskim pósłanzom sirom Georgeom Clerkom a statnym podsekretarom Vansittardom 40 minutow trało. Jako žo Vansittard wot ministerskeho pschedsydy wróći, wón rjekny, so je optimistiski a so njewidźi žaneje nusnosće wospjetneho jednanja z franzowskim ministerskim pschedsydu. Wón na sa to, so žu žo rosrěčowanja mjes jendźelskim a franzowskim knježeństwom nětko skónčile.

Rruterez telegrafowarnja w Londonje je hišćcze wutoru wjeczor potwjerdźiła, so stej žo jendźelske a franzowske knježeństwo wo mérowych wumjenjenach dojednałoj.

W Parisu je žo wutoru wjeczor hišćcze zhonito, so mějesche žo tekst namjetow, kiž staj Laval a Hoare sadźenu njedźelu sestajałoj, hišćcze w nozy k śrjedźe do Roma a Addisa Abeby telegrafowaś. Ministerski pschedsyda dyše žo śrjedu wjeczor na pucź do Genfa nastajiś.

Laval Mussolinija warnuje

Wukrajne nowiny hódaju, kak žo politiske wězy wuwija, hdyž žo jendźelsko-franzowske mérowe namjety Mussolinijej pschepodadźa. Wěschcźenja žu cźim wobcźežniske, dokelž hišćcze prawe wopschijecze namjetow njeje znate. W Parisu je powěda, so je Laval z namjetami z dobom **wobzbinste dowěrlive pósłedźenje Mussolinijej pósłał,** w kótrymž je jemu rozestajał, kak mysne je, so namjety franzowskeho a jendźelskeho knježeństwa njewotpokaje. Laval na to pokasuje, so namjety to najwotpěrschenje wosnamjenjeja, schtož móże žo Italskej pódlećicej, a so wón, Laval, njemóże dźeše rólu pożrědkowarja hrać, je-li Mussolini tute namjety njepschijima. Njedźiwajcy teho žo w Parisu hišćcze dwěluje, so žo Mussolini rozsudźi, namjety pschijeć. Wěšo maju za móžne, so žo nowe jednanja z Mussolinijom sapoczmu.

W Romje maju mało nadźije, so abeźynski kéžor namjetam pschihłosuje, ale žo wocźakuje, so budźe žo won wotbrónjenju wulkich dźěłow žwojeho wójska spjeczowaś.

Jendźelski delni sejm z namjetami niespokojom

Jendźelska sjawnosć a delni sejm žu, kaž žo **Ne** tak lohko z mérowymi namjetami za Mussolinija njepowitaj, kaž běšche žebi knježeństwo myślilo. Rěcźi žo wo piwetradze a žo boja, so žo autorita spytajeschi, jo kótruž je žo mészazy dołho wojowało. S powěsćerjow konservatiwnych nowin je spóznaś, so žu powěsćerje z Parisa konservatiwnych wulzy pschekhwapite a njeměrnych sejinile.

Londonske nowiny „Times“ pisaju, so knježeństwo delni žejm njeje wo telko prohyło, kelkož chce někto Italskej pschihłowicź. „Morning Post“ pische, so mnohi tute namjety jako pscheradu wobhladuja, kiž je žo na Swjatsku ludow a Abeźynskej słuźiła. „News Chornicle“ powědźa, so žu namjety mjes sapóčatkami wichor roshorjenja zbudźiše a so žamo jendźelscy ministrojo njejsu w tutym nastupanju jeneje mysle. Sozialdemokratiske nowiny „Daily Herald“ žo nadźijeja, so druhe staty w Swjatsku ludow Jendźelsku a Franzowsku nutuja, so bychtej swoje namjety wrócźo wsalej.

Abesynska nochce namjetam přihłosowaś

S Addisa Abeby žo powě, so abeźynske knježeństwo njemóże namjetam pschihłosowaś, kiž stej jendźelske a franzowske knježeństwo pschihotowałoj. Knježeństwowa měrtnosć, kiž ma žo z tutej należnosću saběrać, je na kóžorowe zrowa dopomnika, so Abeźynska ani kusčežk swojeho kraja dobrowólnje njespuschćeji.

Abesynjenjo z wojowanjom wocakuja

Abeźynjenjo rosprawjeja, so žu na połnócnej froncze wotdźělenja wójska wjerscha Seyouma italske lěhwo pola Kalhabile nadpadnyli a śmiźili. Italcźenjo žu schtyrjoch morowych a někotro bróńoju a munizije leżo wostajili. Druhe abeźynske wotdźělenje je z nóznym nadběhom italsku straźu pola Menagara nadpadło a ju rusowało, so je swoje stejiscźicźo wopuschcźiła. Italcźenjo žu pjecź morowych słubili, Abeźynjenjo pak jeneho morowedo a dweju sranjenjeju. S Addisa Abeby žo hišćcze rosprawja, so je žo póndźelu 50 muži cźelkneje gardy wjerscha Gugły, kiž je z psched dźešim cźasom k Italcźanam pscheschoł, z bróńenji pola wjerscha Kassy samolwiło.

Pschicźina teho, so abeźynske wójskowe wjednistwo z wjetšim wojowanjom wocakuje, je, so jednanja mjes Lavalom a Hoarom žwěru wobkedźbuje, so pschi najwjetšich wuhladach na měr njeby njetrjebawschi wojakow woprowało.

Nowe wojowanja nad réku Takassee

67. italska hamtska wójnska rosprawa wopschija tónle telegramm Badoglia: Na połnócnej froncze žu naše wotdźělenja nad réku Takassee w krajinje k połdnju wot Addi Cncato do žyłneje skupiny abeźynskich wobrónjenych wojakow srasyle. Njepschecźel, pschecźiwo kotremuž dyrbješe žo z nahej bróńu zakrocźicź, je žo wotrałył, so dyrbješe cźekacź a je na wojowniscźcu 15 morowych leżo wostajił. Na naschej stronje žu domoródnaj podoffizeraj a pjecź domoródnych wojakow padli.

Dźeń wérowańskich pjerščenjow w Romje

Sźrjedu 18. dezembra budźe w Romje „dźeń wérowańskich pjerschcźenjow“. Snapschecza rowa njesnatego wojaka žo wulki schkrjeŕiski kotoł postaji. Psched kótłom

italiske żony żiwoj wěrowanišći pjerschćeń ſ porsta ſćahnu a jón do kótła cźišnu. Romske żony, ſći pornjo hebi, w dołhim rjedźe po ſkhodźe k pomnikej pónđu a żiwoje pjerschćenje do kótła cźišnu. Podobnje kaž w Romje maju ſo we wschitkich italiskich městach a wsach, hđejž maju pomniki ſa wójnſkich padnjenych, woporne ſchłe ſtajicź, do ketrychž żony tehornja żiwoje wěrowanišće pjerschćenje położa. Wotčakuje ſo, ſo ſo wot 10 milijonow wěrowanišćich pjerschćenjow nětkle 8 milijonow italiskemu ſtatej wopruje. Myſla hebi, ſo ſtaj ſo ſbytnaj dwaj milijonaj pjerschćenjow hižo wotedałoj.

Krótke politiske powěśće

Jendźelſki ſwonkowny minister w Hornim Engadinje.

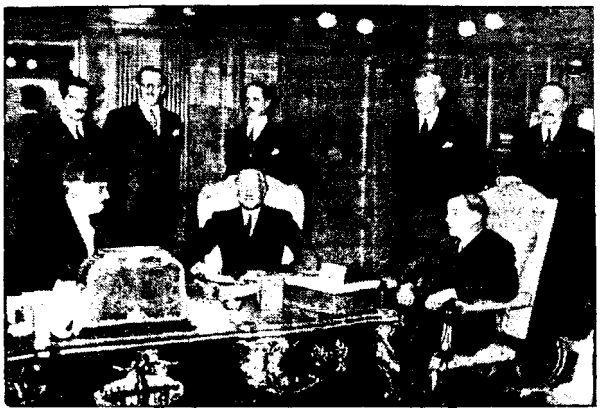
Jendźelſki ſwonkowny minister ſir Samuel Hoare je pónđźelu popołdnju do wſy Znoz w Hornim Engadinje w Schwajzarſkej pſchijeł, hđejž chże dwě njedźeli pſcheby wjowaćź.

Nowy ſmjertny wopor w Kairu.

S Kaira ſo powě, ſo je ſtudent, kiž je ſo pſchi njeměrach ſandźenu pónđźelu ſranił, w khorowni wumrěł.

Politiske mordarſtwo w Sjednoćenych ſtatach.

W Minneapolisu w ſtaće Minnesota żu ſo pónđźelu nowinſkeho nakładnika Waltarja Liggettu ſatkělenemu namakali. Powě ſo, ſo ſo wo politiske mordarſtwo jedna. Liggettu żu na dróży pódła jeho automobila ležo namakali. Jeho běſche nětko ſ zyle blisko do wutrobna ſtrěłił. To je ſo ſtało, jako je Liggetta ſe ſwojeho automobila wuleſł. Liggettu běchu hižo njedawno rad nadpadnyli a pjchebili, dokelž běſche w ſwojich nowinach ſwojich politiſkich pſchecziwnikow ſkhitwdźił.

Poſłedni poſpyt.

Wobras wo ſetkanju franzowſkeho miniſterſkeho pſchedźydy Lavala ſ jendźelſkim ſwonk. miniſtrom Hoarom we wobłuku jendźelſko-franzowſkich jednanjow w Pariju. Na prawo pſchi blidźe ſtatny podſekretar w jendźelſkim ſwonk. miniſterſtwje, ſir Robert Vanſittart. W tutej konferenzy ſo poſlednje poſtiċenje na Muſſolinija rospomimaſche. (Weltbild, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje 11. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdyž sy Serb rodźeny, njehańbuj so swojeje rěče, jako by ta mjenje hódna była. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer mimo 2 najwyſchſcha dnjowa temperatura 8 ſtop. cjoptoty. Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer 0 a najniſcha nóżna temperatura ½ ſtop. ſmny. Rjišina, kotraż w tu khwilu wjedro w naſchich ſtronach wobkńjeża, ſo wotżeże k połdnju a krótkemu ranju wot naż wupſchestrěwa. W poknoż je ſo wyſchina ſ Ruſkeje hacź do Jendźelſkeje wupſchestrěła. Jeje ſymny powětr a mily powětr niżiny ſo w Němſkej ſetkujetaj. Se teho pokhadża mthohojte a kurjawojte wjedro pola naż. Każ ſo ſda, wyſchina nakhwilnje dobudże, ſo mamy ſpodobniſche, tola trochu ſymniſche wjedro wočakowaćź. Hdyž poczina njerjſnjeć, ſtrach ſkadkoſće na puczach a dróhach brośy. — Jutſje ſchtwórk ſlónczko 7,53 hodź. ſkhadża a ſo 3,53 hodź. khowa. Měſaczk ſkhadża jutſje wjeczor 6,19 hodź. a khowa ſo dopołdnja 9,52 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórk: Trochu ſymniſche a ſpodobniſche wjedro.**

— **Nowokanſti jubilej.** 40létny měſchniſki jubilej wo ſwjećejſchtaj 8. dezembra **wyſchi**ći ſtudijny rada na wotp. prof. Tyđor Klaus a tachantſki kapitular Pawok Krjeczmař. Prof. Klaus ſkutkowaſche **wot** léta 1897 hacź 1932 na katolſkim ſeminaru, poſdźiſcho na Tachantſkej natwarnej ſchuli. Tachantſki kapitular Krjeczmař **bě** wot léta 1902 hacź 1924 farař w Schěrachowje, wot 1924 w **e**dle pokładnju biſtopſkeho ordinariata. W **ſ**ſtarni buſchtaj 8. dezembra 1895 na měſchnikow **w**ſ tachantſkej zyrkwi wuſwjeczenaj.

Wzmiće sebi wo**ſ**erstwjenja potrěbne dźěło!

Kamjenſke wokrjeſne hamtſke wjednistwo NS-ludowe**ho** ſpomożeſtwa nam pſchje:

NS-ludowne ſpomożeſtwo — wotdźelenje ſa wocźerſtwjenje młodźiny — móżeſche **wot** 1. oktobra hacź do 7. novembra 1935 8 hólzow a holzow ſ naſcheho wokrjeſa do wocźerſtwjenja do domu „Heimball“ w Halſchtrowſkich kupjelach dacź. Wſchitke dźěći żu ſo derje wocźerſtwjene wróćiłe. Nan jenoho ſ tuchich dźěći je ſo NS-ludowemu ſpomożeſtwu naſwutrobniſcho dźakował ſa to, ſo je jeho dźěćo mohło na wocźerſtwjenju pſchebywacź a ſo jemu ſamemu njeby było móżno, ſwoje dźěćo na wocźerſtwjenje pósłacź, ſ kotrehoż je ſo tak ſkrućene wróćiło. Też ſ wocźerſtwjeńſkeho ſtejiſchća je tajke pſchebywanje wjele hódne.

So by ſo ſ nadawkami wocźerſtwjenja młodźiny mohło pokročować, ſo wſchitcy ludowi towaršchojo, wo**ſ**ebje cźi, kiž na wſach bydla, proſcha, ſo bychu ſo ſa ſamóćeſene dźěći w cźaſu wot ſrjedź januara hacź do ſrjedź februara hólſne měſtna wupiſałe. Starſchi, kotrejż żu na dźakańſtwe waſchnje dotal hižo hólſne měſtna poſtiſnili, żu pſchi tym najlépſche naſhonili a żu ſwoje wjeſele na dźěćoch měli, kiž ſmjedźachu na krótki cźaſ ſ jeđżu ſaſtaracź. Tohodła ſo nadźijamy, ſo ſmjeje tež nowe wabjenje hólſnych měſtnow połny wulpěch.

*

— **Hodowne ſpěwy a hodowna hudźba pſchi „hojadźeſezowym ſchtomje ſa wſchitkich“ pſched Pětrowſtej zyrkwju 1935.** Pónđźelu 16. dezembra wjeczor we 8 hodźinach ſpěwaju Budyſke mužſke ſpěwne towaršſtwa a měſchane khory, kiž němſkemu ſpěwarſkemu ſwjatſej pſchiſłuſcheja. — Sſrjedu 18. dezembra wjeczor we 8 hodźinach budźi kapała ſtandarty. — Schtwórk 19. dezembra wjeczor we 8 hodźinach ſpěwataj wuczerſke ſpěwne kurwowaćź a dźećaſy khór Peſtalozziſkeje ſchule. — Pjatk 20 dezembra wjeczor we 8 hodźinach ſpěwa dźećaſy khór Lutherſkeje ſchule. — Njedźelu 22. dezembra wjeczor we 8 hodźinach budźi połkowa kapała pěſcheho połka 52.

— **Pakźili ſ darami luboſcje k** hodownemu ſwjedźenjej ſo w Budyſkim wokrjeżu njedźelu 15. dezembra wot 10 do 2 hodźin ſběraju. Mužojo ſ SA, NSKK a je-li trjeba też Techniſkeje nuſowneje pomocy budża dary ſběracź. Njech jim wobhdźerſtwo jich dźěło ſ bohatym darowanjom wołóži.

— **Hodowny paket.** Hody żu bliſko a ſaſo ludźo myſla, ſo bychu ſwojim lubym pſchiwuſnym **hodowny paket** pósłali. Tola ſo radźi, ſo ſo hodowne pakety njebychu hakle w poſłednich dnjach a hodźinach na pósł dale. Pſchi wulkim nawalu paketow na pósłach krótko pſched ſwjedźenjom ſo ſcźelerjam paketow njemóże kwalowacź, ſo dostawacźeljo tute w prawym cźaſu k ſwjedźenjej doſtanu. Druha waſna wěź je, ſo dostawacźeljo pakety niż jenoż w prawym cźaſu, ale też njewobſchkodźene a prawje do rukow dostanu. Tu wěſo ſaſo na ſcźelerju ſaleži; wón dyrbi paket derje ſawalicź a ſawjaſacź. Njech ſo pſchejtabe a pſchecźeńke wobalidła njebjeru; hdyž to hižo w normalnych cźaſach njeje radżonne, dha ſyła niż k hodam, hdyž je pſchi wulkich hromadach poſłyłkow tak łožu możno, ſo ſo pakety, kiž żu pſchekahodnje ſawalene, ſmjatu a wobſchkodźa. Scźelerjo pak njech też wobſtrožbjuja, ſo maju ſo też adrežu derje a krućе pſchimjerjećź; ſcźelerſki pak tež njeſmě ſapomnicź, ſwoju adrežu na paket napiſacź. Do kóżdeho paketa ma ſo ſwjerćka hiſchcze jena adreża połožicź, ſo by paket też tehdy k dostawacźelej dóſchoł, hdyž

Bliže domoj buchu poroki dale jěriše. Jan so roz**h**něwa a zawoła: „Ty mje njelubuješ! Hdy by mje trochu rada měła, njeby mi tak porokowała, zo sym khwilku na piwje pobył. Sym ći slubił, zo bjez tebje do korčmy njepóndu, a njepóndu też. Njeje to dosć? Njemohła za to khwilku zo mnu posedźeć? Ty sy mi prawa žona! Njedźelu zaso pojědźemoj, a hdy by zo mnu njewostała, wohladaš, što so stanje. To mje hišće njeznaješ."

Maruši wuronichu so sylzy.

Jana tute sylzy palachu hač do wutroby. Najradši bě swoju žonu zwokošał a ji wotprosył, ale wón so přemó. Mysleše takle: dyrbju muža pokazać. Hladaše w stronu, kaž by rjekł, zo tych sylzow njewidźi, zaprasny do koni, a mjelčo dojědźeštaj domoj.

Marja so rozswlěka a dźěše wobjed přihotować. Jan khodźeše wokoło konjow. Khodźeštaj sebi z puća.

XV.

Po wulkich Božich službach zeńdźeštaj so stary Wićaz z Hejtmanom. Hdyž běštaj so wuwitaloj a wo wjedrje a wo žnjach popowědałoj, wopraša so stary Hejtman:

„Kak pak so wam waša nowa hospoza lubi?"

„Derje so mi lubi. Je rjadna a čista, tu khwalbu dyrbi ji kóždy dać. Do dźěła je spěšna kaž sorna, a dźěło jej też tyje. Bohu budź dźak, dušnu hospozu smy dostali."

„To je rjenje. Njekhwalu słyšeć by mje rudźiło. Bóh dał tak wostało!"

„Haj, daj to Bóh!" zdychny stary Wićaz.

Hejtman pytny, kak Wićaz zdychny. Pohladny wótrje na njeho a rjekny: „Nano, wy maće nješto na wutrobje. Praješće mi, zo sće spokojom — mi pak so zda, zo njeje cyle tak."

„Ničo — ničo njeje było", wobaraše so Wićaz.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

30] (Pokračowanje.)

Marja so sydny, a daštaj so do kołbaskow a do piwa. Hdyž běštaj prěnju skleńcu wupiloj, zaklinka Jan: „Łahoda, skleńca je wusakła."

Marja pohladny na Jana, njerjekny pak słowčka.

Bórzy přisydnychu so znaći z wokolnych wsow a dachu so z nimaj do rěči. Jan bě wjesoły a samón žort. Skaza sebi trubku, a hdyž bě druhu dopił, zaklinka zaso.

Marja skubny jeho z łohćom. „Jano, dosć! Płać, pojědźemoj dom."

„Ale Maruška, čehodla tak khwatać? Hladaj dźě, tajkule rjanu bjesadu mamoj. „Njech tule dopiju, a hnydom zapřahnu."

„Ale što budźe wobjed warić?"

„Hapla! Tón kusk mjasa drje tola přistaji, a hdyž domoj přijědźemoj, ty dočiniš. A wjele dźensa tak njebudźe trjeba — wšako budźe młody kwas."

Marja so změrowa, zabawa bu dale živša — a Jan skaza sebi štwórty karanč.

Žonka sedźeše kaž na jehličkach.

„Božedła će, Jano", šukny jemu do wucha, „što to činiš? Ja tu dlěje njewostanu."

Jan wza ju wokoło pasa a směješe so wjesele: „Ale, Marja luba, njewěš dha, što sym ći na kwasu slubił, zo bjez tebje ženje do korčmy njepóndu. Popřej mi tola te wjesele, wšak dźe njejsym w korčmje był, štož sym ženjeny."

„To pak też je hižo dołho", wusmja so Marja hórcy „— wot wutory — a to je so hišće dwaj dnjej kwasowało."

„To je dołho dosć za młodeho muža, a je-li ći njeje prawje, dźi sej — a ja budu też sam do korčmy khodźić!"

„Šibak sy, Jano, tak ja to njejsym měniła" — Marja so směješe, ale to bě nućene smjeće.

A Jan da sebi pjatu porjedźić.

Nadobo zahrimachu z wěže zwony na dopołdnišeˌ a stary Wićaz zjewi so w durjach. Rozhladny so po jstwje, zejmny kłobuk, a wuhladawši syna, dźěše k njemu.

„Jano, mi so zda, wój staj někak dołho na rańšich. Mějach hižo strach, zo je so konjomaj něšto stało, hdyž waju ducy njezetkach."

„Nanko, ja za to njemóžu", wobaraše so Jan. „Tule, Maruščy, so domoj njecha."

„Njewěźće, nano" — a Marja z ruku machaše. „Jemu so njecha."

„Nano, na te jene dołhe" — a Jan podawaše nanej skleńcu.

Stary Wićaz so napi a rjekny z čicha k Janej: „Jano, nětko jědź. Konjej stej hłódnej, a što dha ludźo praja, hdyž tak pozdźe přijědźetaj. To so njesłuša."

Jan posłuchaše, zapłaći, da zapřahnyć, a młodaj mandźelskaj jědźeštaj.

„Ale, to bě dźens prěni a posledni raz", rjekny Maruška na domojpuću. „Ženje wjacy z tobu do korčmy njepóndu, ženje wjacy."

„Ale Marja, što dha je so stało!" pokoješe ju Jan — „bě dha to što złeho? Ja dźě chcych so z tobu pokazać."

„Mje dawno wšitcy znaja."

„Znali drje su, ale hdyž sy hišće swobodna była, młodu Wićazowu pak hišće njeznaja. A potom, pomysl sebi: dźensa mje nichtó wjacy w korčmje njewohlada. Wšitcy hólcy tam budźa, ja jenož nic. Njejsym dha přeco hišće pěkny dosć?"

„Jehnjatko sy, Janko, ale tajke z rózkami", směješe so Maria.

ſwonkowna adreſa ſhubi. Hdyż wſchitzy ſcżelerzo patkow tute poſtiwy wobkedżuja, pośtikim ſaſtojnikam pſchi cżeſkim hodowanym wobkhadże dżeło wológa a majn ſtami jenoż ſwoje łépſche ſ teho. — Patorżizu, 24. dezembra, ſo ſłużba na pośtach każ w ſandżenych łétach trochu ſtrożi, ſo by dżél pośtikich ſaſtojnikow moht ſe ſwojej ſwójbni hody ſwjeżiż. Pośty budża powſchikownje jenoż hacż do 4 hodżin popołdnju wotewrjene. Pſchijimanje telegrammow a telefonika ſłużba pak ſo njewobmjeſuje. Kak ſo ſłużba pſchi poſłużenſtich wotnach, wuprożdnjenju ſiſtowych kaſchczikow a wumoſchowanja poſtykow na jenotliwych pośtach ſarjaduje, ſo ſ wobżebitej wupowéżnjenku woſjewi.

— **Jubilaraj méſchczańſtwa.** Snadź ſobuméſchczańaj, tſchewſki miſchtr August Schołta na Dornſchnahlu 2, a kamjenarſki miſchtr Moriz Siebenhüner na Lubijſtej dróży 6, mójeſchtaj 9. dezembra pſchi ſwjeżelazej cżélnej a buchownej cżerſtwoſcżi ſwój 50létny jubilej méſchczańſtwa woſwjeſcżeć. S tuteje pſchicżiny jeju w mjenie méſta wyſchſchi méſchczańoſta dr. Opitz a radny knes wokżeżny rjemjeſlniſki miſchtr Beer w jeju wobydlenjomaj pſchi pſchepodaczu jubilejſkeje liſcżiny a jubilejſkeho dara wutrobnje poſtrowiſchtaj a ſimaj ſbożo pżejeſchtaj.

— **Doſtawario wojeſſkeje renty.** Pſchiſtarne renty wójnſkim cżeſkoſrańenym na méſaz dezember wupłaczuja ſo ſobotu 14. dezembra 1935 dopołdnja wot 9 do 1/10 hodżin w ſeimowni na Hrodowſkej haży 10 deleka.

— **Sozjalnym rentnarjom** wupłaczuje ſo podpjera na méſaz dezember ſobotu 14. dezembra 1935 dopołdnja wot 1/10 do 11 hodżin w ſeimowni na Hrodowſkej haży 10 deleka.

Hłowna zhromadżizna tow. „Pomocy"

Póndżelu powołnju méjeſche tow. „Pomozu", kotrejż ſo hižo pſches 50 łét ſa podpieranje potrébnych ſtudowazych ſtara, ſwoju hłownu zhromadżiſnu. S rosprawy wutkadżeſche, ſo je towarſtwo mohło loni nimale 700 hr. pożczonkow mjes ſtudowazych wudżeliło. Po inflaciſkim cżaſu je ſo pſches 6000 hr. taſtich pożczonkow thudym ſtudowazym poſtiċżiło, nimo toho ho někotre łonaz hr. jeko podpjera roshżélika. Někotryżkuliż potrébny ſtudowazy je na tuto waſchnje moht ſwoje ſtudije ſbożownje dokónczić. Tehodła je trébne, ſo by ſo tuto towarſtwo nanajbóle podpieralo, wożebje dżeuſa, hdyż mamy telko ſtudowazych, kiż dla njedoſtatka ſrédkow wiſed praſchenjom ſteja, hacż budża ſjma mój ſtudije dokónczić. Tehodła njech tódy, kiż někak może, do tuteho towarſtwa ſaſtupi. Létny pſchinoſchi 1 hr. je tak niſki, ſo po prawym żadyn Sserb, kotremuż na tym ſaleſi, ſo bychmy też w pſchichodże ſwoju intelligenzu mél, nieſmél ſwonka tuteho towarſtwa ſtejeć. Wſchitkjenjeja njech ſo ſtanu na nétcżiſkeho nakładnika „Sserbſkich Nowin", dr. Żiża w Budyſchinje.

*

Zhromadżizna zjednoċenſtwa Budyſkich pjekarjow

3. dezembra bé w hotelu Krónje druha wulka zhromadżizna zjednoċenſtwa pjekarſkeho rjemjeſka. Wuſchi miſchtr Beer pſchitomnych towarſchow poſtrowi. Wożebje wokżeżneho miſchtra zjednoċenſtwa ſtronjana Joramа a ſtaboweho wjednika Wintera powita. Spéwne towarſtwo ſjednoċenſtwa pod wuſtojnym wjednistwom pjekarſkeho miſchtra Bretſchneiera zhromadżiſnu ſ nétkotrymi ſpéwami porjeſchi. Na to ſo na ſwjazoſne waſchnje 6 mlodych miſchtrow do zjednoċeżiſtwa pſchiża. Wuſchſchi miſchtr Beer jich pſchi tym ſo pſchiſtahi pſchi wotewrjenej kſchini wſa. Na to wo podawkach w ſandżenym połłéże a wożebje na puċżowanje pjekarſkich pomoznikow pokaſa. W pſchichodnym łéże budże nékhże 5000 pomoznikow na puċżowanju. Pſchiſtajenje wuċżobnikow ma ſo jenoż pſches dżélowy hamt ſtaċż. Tehodła ma tódy miſchtr miſchtrei ſjednoċenſtwa ſdżéliċż, hdyż wuċżobnika pſchijima. Na tónżu też hiſchċże wokżeżnu miſchtr ſjednoċenſtwa a ſtabowy wjednik ſtronjan Winter réċżeſchtaj.

*

S **Mateho Wjeſkowa.** Pjatk popołdnju ſo burowki Budyſkeho wokżeża prėni raz w tutym łéże w hoſcżenzu bratrowſkeje gmejny w Małym Wjeſkowje ſeſdżechu, ſo hychu tu powuċżaju pſchednoſk k. dr. Büchnera ſ Budyſkeje burikeje dżéłoweje ſchule ſłyſcheli. Knjeni Henċżelowa ſ Womnjowa poſtrowi pſchitomnych a wudżéli knjiżkej ſłowo. W dżeńſnjiſchim cżaſu ma żyle némſke burſtwo nadawk, wjaż, to réka każ wjele hacż móżno tukow ſ hoſpodarſtwa w ſwojim hoſpodarſkim wupéſtowacż. So by ſo to mohło pſchewjeſcż, je trébne, ſo by tódy burowka wédżała, kak wjele łóżda kruwa deji a tak wulki je wobſtatk tuka w mloku. Tehodła je trébne, ſo tódy burſki ſtatok mlokokontrolowazemu ſwjaſkej pſchiſtupi abo ſo by ſnaimjeńſicha pruhowanke dejenje porjadnje pſchewjedł. Hakle potom je móżno wopraſowacż łétny wunoſchk kruwy ſwjeſcżicż a trébne naprawy k połépſchenju cżiniċż. Kruwa niekmé dléje hacż 6—8 tydżenjow ſtejeċż a dyrbi w pſcherétku wſchédnje 6 litrow mloka dawaċż. Je łépſche mjenje ſkotu méċż, tużon pak dospołnje ſ piżu ſaſtaraċż. Schtóż ſo mlokokontrolowazemu ſwjaſkej pſchiſtaṁknje, doſtawa nimo tódżelonow wo pſchepotrowanſkich wunoſchkach też hiſchċże praktiſke pokiwy wo pizowanju atd.

S **Budeſtcż.** Cżéżke wobſtahane njebożo ſo ſobotu wjeċżor w 6. hodżinach pſchi wotbocżenju puċża do Wulkich Dehżeż a Hajnij ſta. Nékhże 60 lét ſtara wobydleſka cżażſche dróhu pſchetrocżiċż, pſchi tym pak bu ſ autom, do Budyſchina jédżażym, potorhnjena a pſchejédjena. Snjeſbożena ſo kruch puċża ſobu wleċżeſche. Shydom ſamokany łékaṙ dr. Albert ſwéżeji, ſo je żebi wokhé nétſy hłamała. Też inutskowne ſranjenja ſo ſwéżeżichu. Ju awobaliwſchi ju do méſchczańſkeje thorownje dowjeżechu.

S **Hodżija. (Sadobywarjow wuſkidżili.)** Njedżelu 8. dezembra móżeſche Hodżijſki ſtrażmiſchtr w Hodżiju bydlażeho poddejerja Heinza Knóchela a hoſpodarſkeho pomoznika Auguſta Muku, w Małej Borſchczi bydlażeho, jako ſadobywarjow lepicż a ſajeċż. Wobaj béſchtaj ſo wjele ra'ow do pinzow ſadobywali a tak wobydleżtwo niemérnili. Pſchi wſchikkadnym hromadżeſkutkowanju ſtrażmiſchtrow w Hodżiju, Huſzy a Budyſchinje a kriminalneho wotdżélenja w Budyſchinje ſo paduſchſtwa doſpołnje wuſaſnichu. Tute 4 wożoby béchu mjes druhim w Hodżiju, Budyſchinje, Wurżach, Khelnje, Spléſku, Lubjenju, Hnaſchezach a Zicżenju paduſchſtwa wukonjeli. Sadobywarjo pſchi tym zyle throhle poſtupowachu a ſajimawe je, ſo je ſo młody K. poliżiji poſkicżił, paduchow wuſkidżeċż.

S **Wuczkej.** Hižo wo tym piſachmy, ſo ſo w nozy k ſchtwórtkej ſandżeneho tydżenja burowy Hilżbjecże Strigalerowej wſchelaka drasta kradła. Nétko je ſo dale iwéżeło, ſo ſu ſo ſ bérnjazele pinzy bérny, dale hornj ſ 8 jerſemi, pol zentnarja békeho a pol zentnarja cżerwjeneho katu kradże. Wokno do pinzy bé wotewrjene a najſterje ſu ſo wſché wéżo ſ tutym woknom wunieſene. W nozy ſ pjatka na ſobotu je ſo w dworje bura Mütterleina dwójaj kradło a to Rabeż dżékacżerſkej ſwójbje dwaj karniklaj a dejerjej karniklaja ſanċżka. Polizajſke ſchpeyptowanja ſu ſo hnydom ſawjedże.

S **Pośdej.** W cżaſu wot pjatka 6. hacż do póndżele 9. dezembra je ſo do ſólnicżki nadrożneho ſariadnistwa na Kamjenſko-Budyſkej dróży w blisſkoſći naċżeje wſy padłach ſadobywak a tam wſchelaki naporjad, wożebje ſuknu ruċżny wós bies ſpódnich a pobocżnych dekſow a 40 mm. ſchéroki niebos pokradnył. Schtóż może někoho bliſche wo paduchu ſweſcżiċż, njech to najbliſchemu ſtrażmiſchtrej woſſewi.

S **Khróſcżiż.** Też naſcha amejna ſo pilnje ſa wobſtaranje dżéła ſtara. Wożebje na puċżach ſo pilnje dżéła. Tak ma ſo puċż do Hórkow ſ pélkom pożpaċż. Też ma ſo puċż do Staréje Żyhelniży we wótrym ſawinjenju roſchériċż a polnożny nażyp ſo ſ bréżami wobſtaraċż.

S **Khróſcżiż.** Sandżeny piatk wjeċżor méſeſche Khróſcżańſka ſanitetna ſkupina pſchi ſwojim kurſu wożebite pſchekwapjenje. Njenadżiżu wokżeżnu kolonnowy wjednik dr. Schołta a kolonnowy wjednik Seltenreich ſ Kamjenza a dr. Mütterlein ſ Wujeſda pſchijédżechu. Kolonniny wjednik Seltenreich dr. Mütterleina jako ſobuſtawa Cżeſkjenjeneho łkżiża pſchija a jeho jako wjednika noweje poſkkupiny poſtaji.

S **Njebjelcżiż.** Spoczatk t. m. ſo burej Herrmannej dwé huſzyzy a jena łaċżka kradnychu. Najprjedy naſta ménjenje, ſo ſu ſo huſzy a łaċżka do druheho ſtadła huſy a łaċżkow ſabjałe. Nétko pak je ſo ſwéżiżło, ſo je paduch je wotwjedł.

S **Kamjenza.** Hoſpoſy! Wot 12. hacż do 16. dezembra 1935 pſchewjedże ſo ſbérka darow łubożeſe k łépſchemu ſkutka ſymiſeje pomozy 1935/36 ſa bliſti hodowny ſwjedżeń. 12. dezembra hromadżi Hitlerka młodżina, 13. dezembra SA., 14. dezembra dżékowa ſłużba, 15. dezembra ſażo SA. a 16. dezembra ſjadowarjo NS-Ludoweho ſpomożeſtwa. Hoſpoſy naſcheho wokrjeża ſo proſcha, ſo hychu też tutomu pomoznemu ſkutkej prawje bohacże darowale a tute dary pſchego hižo pſchihotowale, ſo by ſo wulka ſbérka mohła bjes kondżenja pſchewjeſcż. Skutk ſymiſeje pomozy cżże też k łétuſchemu hodownemu ſwjedżenjej naſkhudżichim naſcheho łuda, kiż ſebi ſami njemóża hodowne blido pſchihkżiż a kotrymż nichtó njedara, ſjamy hodowny ſwjedżeń pſchihotowacż. Hižo dżenſa ſo ſa dary dżak wuprasa, ſ kotrymiż hoſpoſy ſ pſchewjedżenju rjaneho nadawka pomhaju. Hoſpoſy, wobmyſlcże, ſo wjele ſwjedżow hiſchċże dżenſa nuſu cżerpi a ſo ſo wam wjele radoſtnych mjeſwoczow ſ hodam dżakuje, hdyż ſ bohatymi darami k wulkemu wuſpéchej hodownoho pomozneho ſkutka dopomhacże!

S **Kamjenza.** Kamjenike wokrjeżne wjednistwo ſkutka ſymiſeje pomozy 1935/36 nam dżéliuje: Pſchi ſbérzy na dnju narodneje ſolidarity je ſo w Kamjenſkim wokrjeżu ſjaża 2817 hriwnow 46 pjenjeżkow nahromadżiło. K temu pſchińdże hiſchċże ſbérka wojeſſkeje pomozy, kiż je w ſwojim wobwodże żada 502 hriwnow ſwjedka. W méſcże Kamjenzu je ſo 996 hriwnow 56 pjenjeżkow naſbérało. Wſchitkim darcżelam, kiż k tutomu rjanemu wuſpéchej dopomhachu, a niż mjenje ſbérarjam ſamym ſa jich ſpróżninu dżélawoſcż wuprajamy ſwój najwutrobniſchi dżak. — Sdobom njech hiſchċże na to pokaſujemy, ſo je pódawanje jédże ſ połnych kuchinjow panzerowaneho połka njedżeli pſchipołdnju wurjadny dobry wothóż namakało. Pſchi tutym nażyċżowanju méſeſche ſo 112 hriwnow 58 pjenjeżkow ſ łépſchenu ſkutka ſymiſeje pomozy naſbéraċż. Panzerowanemu połku ſo wutrobnje dżakujemy, ſo je nam naſch nadawk podpjeraċż.

S **Budyſchinka.** Tudyżke ſariadniſtwo rożeſkuſka ſwojemu dżélaċżeſtwu ſandżenu ſobotu wobżebite wże-

Hospodarski rozhlad

Ssrjedu 11. dezembra 1935.

Wċerawże kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,255	100 ċeſkoſl. krónow	10,28
100 ſwajc. frankow	60 50	100 franc. frankow	16,39

Barliniſka burſa ſ 10. dezembra 1935. Hdyż ſo na wulkoſcżi wobrota na wcżerawſchej burſy niczo njeſpéchemni, wobkedżbowaſche ſo tola na někotrych aktiowych wikach wéſte ſtruċżenje, kotreż méſeſche ſwoju pſchiċżinu wożebje we wopjetnych nakupowaniach kuliży. Pſchi ſpoċżatku wobłhodnych jednanjow drje żebi połépſchenje a wożłabjenja kurſow wahu dżerżachu, w dalſchim béhu pak ſo wobras połépſchi. Wożebje montanowe hódnoty ſwoje kurſy wo néſchto mało połépſchichu. Też rentowe witi méjachu ſłaby wobrot pſchi ſterjż ſpadowazych kurſach.

Barliniſte żitne wulkowiki. Na Barliniſkich żitnych wulkowikach knjeżeſche dale jara ſłaby wobrot. Dowoſ we wumléwanſkich żitach je ſa Barlin ſamy doſahażo, dokeż ſu młynjy ſ rożku hiſchċże w doſahażej mérje ſaſtarane a ſwoje ſkłady ſ jenoż łépſchimi drużinami wupełnjuja. W prodnżym pak ſu możnoſcże wotboża rożki daloko łépſche. Wożebje ho pſchi morju a pſchi réży Wódrje derje ſamécżeja. Sdżéla ſo też njekontingentowane twory wobkedżbuja. Na mukowych wikach ſo pſcheriċżne muki łépje ſamécżeja hacż rżane. Wowſ a jeczmjeń ſa pjazowanſke ſamérny ſtai łédma na wikach. Jeċżmjenje ſa induſtriju ſo bjeſe wſcheho wothywaju, też łépſche drużiny ſa piwarnje maja mérnu wokhod, dokeż poſticżeſnjow w tutych drużinach je pſchezo hiſchċże małe. Nétkdy jónu jara żiwy wobkhod w jeċżmjenjach ſa induſtriju je trochu popułcżiżił. Sstrénje drużiny béchu ſanjerodżene.

Wożera ſtacżeſkie w Barlinje ſentnar

pſchejéży W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rożi R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jeċżmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaċżizny na Barliniſkich produktowych wikach.

Żiko a wolijowe ſymjo po luni abo 1000 kg, newak 100 kg.

Płaċżizny po złotej hriwnie.

	10. 12.	9. 12.		10. 12.	9. 12.
Pšeńca	200,0	200,0	buny	—	—
rożka	169,0	169,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
jeċżmjeń now.	222-229	222-229	mórke lnjeny	8,50-9,00	8,50-9,00
jeċżmjeń, nat.	—	—	żołte lupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wowſ	—	—	żeradelli	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńc. muka	26,85	26,85	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanć.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	bérni. kruſki	8,55	8,55
rżane	11,50	11,50	ſyno, 50 kg	4,90-5,30	
raps 1000 kg	—	—	rżana ſloma	3,05-3,85	
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńć. „	3,35-3,55	
lane ſymjo	—	—	wowſna „	3,40-3,60	
pieluški	17,5-18,5	17,5-18,5	jeċżna „	3,50-3,70	

Płaċżizna za pšeńcu za wuplodżerja 8: 196,0 9: 197,0
Płaċżizna za rożku za wuplodżerja 8: 160,0 11: 163,0
Płaċżizna za jeċżmjeń za wuplodżerja 7: 165,0 9: 177,0
Płaċżizna za wows za wuplodżerja 9: — 13: 162,0

Płaċżizny rożneho ſkota na Barliniſkich ſkótnych wikach.

10. dezembra 1935 Płaċżizny po cent. a żiwe hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenje

Woły: 145.

Połnomiasne, wukormiene, najwjetſche rożneje hódnoſce hač do 6 lét	42
Młode miasne, njewukormiene, ſtarſe wukormiene	42
Mjenje wukormiene młode, derje picowane ſtarſe	42
Mjenje picowane wſżech ſtarobow	—

Byki: 115.

Połnomiasne, wunroſcene, najwjetſche rożneje hódnoſce	42
Połnomiasne, młódſe	42
Mjenje wukormiene młódſe a derje picowane ſtarſe	42
Spatne	—

Jałowcy a kruwy: 1385

Połnomiasne, wukormiene kruwy najwjetſche rożneje hódnoſce	42
Połnomiasne, wukormiene jałowcy najwjetſche rożneje hódnoſce hač do 7 lét	42
Starſe wukormiene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałowcy	35 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	27 –35
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 2563

Najlépſe wukormiene (1. drużiny)	72 77
Mjenje wukormiene a tajke wot cyca (2.)	60 –70
Spatne (3.)	50 –60

Wowcy: 3280.

Młódſe a ſtarſe wukormiene (5. drużina)	39 –42
Starſe wukormiene (6.)	34 –37
Mjenje wukormiene (Märzſchafe) (7.)	28 –35

Swinje: 7127.

Połnomiasne, wos. raſow a jich khżeni., hač do 1 1/2 lét ſtare	54,50
Wukormiene	52,50
Miasne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrowy	52.50

Budyſke ſtawniſke powéſće

ſ 12. dezembra 1935.

Narodżili ſu ſo: 4. 12. Janej Jurjej Aſimuſej, dżélarſkemu miſchtrej w Dżéżnikezach, dż. — 5. 12. Njemandżelſti żynk. — Pawołej Ocże Seidelej, ſłużownemu cżakanjej w Stollarowiżach, żyn. — 6. 12. Herbertej Rudolfej Schołcże, tapezérarjej, żyn. — 8. 12. Wilhelmej Korli Eppelerej, inżenérej, żyn.

Wumrėli: 8. 12. Madiena ſwud. Reicheltowa rodż. Keilichej, rentnarka, 87 lét. — Marja Thereja Brodżina rodż. Dorżanej, wudowa po pjekarſkim miſchtru, 68 lét. — Marhata Giſela Juriſchej, dżowka ſaſtaranſkeho cżakanja, 1 lét. — Michał Bachmann, ſkużobny, 60 lét. — 9. 12. Auguſta Minna ſwud. Scheibina rodż. Grafej, invalidna rentnarka ſ Biſkopiż, 68 lét. — Arnoſcht Oskar Petrik, ſyn dżélacżerja, 2 lécże. — Jan Auguſt Kolſcher w Drjeżdżanach, 77 lét. Khowanje budże ſchtwórtk 12. dez. na Tuchorju w Budyſchinje.

10. dezembra 1935.

Narodżił je ſo: 8. 12. Korli Bjedrichej Maxej Noa, wuċżerjej w Bukezach, żynk.

Wumrėli: 9. 12. Michał Zimmer, dżélacżer pſchi płunarni, 53 lét ſtary.

ſtefe pſchihotowa. Ratař Eulitz bě ſwojich ſwernych
ſ wjeczeri pſcheproſyl a na dźiwadłowy wjeczor do Budyſchina pſcheproſyl. S woſebitnym autom dowjeze jich do Budyſchina. Po wjeczeri ſhromadnje do dźiwadła na „Wjeſołu wudowu“ dźechu. To bě ſa wſchěch wulke pſchekhwapjenje, dokelž někotři ſ pſchitomnych běchu pręni raz we wjetſchim dźiwadle. Po pſchedſtajenju auto wſchěch ſaſo domoj dowjeſe. S dźaknej wutrobu ſo wſchitkich ſ ſwojim dźiłodawarjom ſa poſkićene rjane hodźinki roſzohnowachu.

S **Lubija.** Saidźeny pjatk a ſobotu měſachu wotdźiłowi wiednizn Lubijſkeho wokrjeſneho burſtwa a wieſni burſzy wjednizn a ratařſzy poradźerjo wokrjeſnu buršti dźeń w Lubiju, ſo bychu pſchi tym prawidła ſa druhu wupłodźeńſku bitwu ſtłyſcheli. Na tutym ſeźidźenju, na kotrymž ſo tež krajny burſti wjednik Körner wobdźěli, ſo wjele ſajimawych pſchednoſchkow poſtiſkli.

S **Rakez.** Wobkhodne cźaſy ſkutka ſymikeje pomozy. Nowa wobkhodna měſtnoſcź ſkutka ſymikeje pomozy ſe ſo wotewrika. Je na hłownej dróſe cźo. 134 w ſadnim domje pola pjekarja Krala. Sſlužbny cźaſ je ſcźěhowaz: póndźelu wot 13—14 hodź. (jenoz pokładnjowe naležnoſcźe) ſrjedu wot 17—19 a ſchtwórtk wot 15—17 hodźin. Mjeńſe naležnoſcźe ikutk ſymikeje pomozy nastupaze, dyrbja ſo we wobkhodnym cźaſu pſchednjeſcź.

S **Němcźow.** W bliſkoſcźi zńelnje Weiſſez bratrow ſajedźe póndźelu wjeczor wokoło 6 hodźin Kamjenicźanſki motorſki koleſaŕ do woſa wuhlowete żeleźnizy mjes Cźiſtkom a Wojerezami. Motorſki koleſaŕ a jeho mandźelika, kotraž na ſoziuſku ſedźeſche, ſo cźeſko ſranjichtaj. Lěkaŕſka pomoz bě hnydom k ruzy. Sranjenaj ſo do wokrjeſneje thorownje dowjeſeſchtaj.

Se **Sſlepoho.** (Pſchenaſeſe hoitwn.) Sſobotu 14. dezembra popołdnju w 4 hodźinach budźe ſo w Eſchenbachez hoſcźenzu w Sſlepom ſhromadny hoitwinſki reŕěr ſławnje ſa najw. poſtiſcźenje pſchenajeczj. Najeńſki cźaſ traje wot 1. januara 1936 hacź do 31. měrza 1945. Hoitwinſki rewěr je 861 heliarow wulki, ſ nich je 566 hektarow polow a łukow a 295 hektarow lěſa.

Se **Schtodowa pola Khocźebuſa.** Sſobotu rano 1/8 hodźin wotpali ſo tu bróžnja ratarja Jahna. Jenoż ſ najwjetſchej prózu poradźi ſo wjeſnym a ſuſodnym wohnjowym woboram, ſo ſo woheń tež na ſuſodne twarjenje njerozſchěri. W bróžni ſo wſche ſkłady ſłomy a ſyna ſpalichu. Kak je woheń naſtał, ſo njeje dotal ſwěſcźiło.

Wusudźenja

K Pręnja wulka khłoſtanſka komora krajneho ſuda jednaſche pſchecźiwo 22. ſept. 1897 w Oberſteina rodźenemu, napoſledk w Bjerwaldźe pola Wojerez hydlazemu Pawołej Klemenſej Freudenbergej, kotryž bě wobſkorżeny, ſo bě w cźaſu kónz lěta 1934 hacź do ſrjedź junija lěta 1935, hdyž ſo ſaja, 14 cźeſtich paduchſtwow wukonjał. W naſpomnjenym cźaſu bě ſarſke domy we Rózeńcźe, Frankenthalu, Seifersdorfu we Rósborſkim wkjeſnu, Rengersdorfu, Langenwołmsdorfu, Berthelsdorfu, Wulkim Hennersdorfu, Arnsdorfu, Budeſtezach, Khwaczizach, Wotrowje, Habrachcźizach, Hrodźiſchczu a Kettizach wobſedje w nozy wopytał. W jeżdżach padach bě pſchi poſpuſcźe woſtało, dokelž wobydlerjo ſ cźaſom wotucźichu. W druhich 9 padach pak ſo nahładne pjenježne ſummy, cźaſniki, wino, ſeźiwjeniſka potrjeba a narjadły kaž tež piſtola ſ wótrej munizińu rładowanu. Freudenberg, kiž ſo pſchi poſledním ſadobywanju do Kettizańſkeho farſkeho domu pſchekwapi, pſchi cźimž póſtſkeho rjadowarja Haſera ſ piſtolu wohrożeſche, bě wobſtorżeny, ſo je tute ſadobywanja ſdźěła ſam. abo hromadże ſ druhimi wuwjedł. Je bjło 12 ras pokhłoſtany a to w Połcźnizy, Shorjeżu a Wojerezach, a wotpołucża nětko jenoſtatne jemu 27. 6. 1935 napołożene khłoſtanſe. Straſnjeiſchtram a kriminalnej poliziji bě po ſajeczu wuſnał, ſo je ſo pſchi wſchěch napomnjennych paduſchſtwach wobdźělił. Nětko pak wudawaſche, ſo je ſo jenoż na paduſchſtwach w Rózeńcźe, Frankenthalu, Hroſdźeczu a Kettizach [illegible] ſo je w bich 10 [illegible] Freudenberga dla [illegible] ſtwow a dla ſpytaneho cźeſtego wobſtejnu, paduſ t 6 létam khłoſtarnje a jemu na 5 lět cźeſtne [illegible] wotrjekny.

Radio

Schtwórtk 12. dezembra 1935 ſłyſchimy:

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programa: 6,30 wjeſoły ranſchi konzert. 11,30 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 14 wſchelakeſoſe. 15,15 ſo żonu. 16 popołdnjiſchi konzert. 19 a nětko je ſwjatoſ. 21 konzert.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programa: 6,30 wjeſoły ranſchi konzert. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 17 popołdnjiſchi konzert.

Piſchcźe ważne ſ dnjoweho programa. Barlin: 20,10 Mozartowy zyklus. Hamburg: 20,10 rejwańſka hudźba. Wrótſław: 20,10 Jana Sibeliuſowy koncert. Praha: 19,30 ſabawny konzert.

Towaſtwowski powěſtnik.

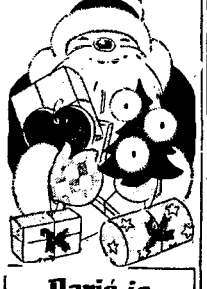
Njedźelu 15. hodownika zeńdu ſo wſitke ſerbſke towaſtwa w **Kukowje** a **Pančicach** popołdnju w 4 hodź. pola Natuſee a to Katolſke Kaſino, Lipa Serbska, dźłaćerſke towaſtwo, towaſtwo knjeżnow a młodſtny wotrjad ſwj. Jurja. Hłowny přednoſk změje k. wučeŕ Nawka z Radworja. Bohaty wopyt ſo wočakuje. Faraŕ Wjenka, župan.

Bačoń. Pjatk 13. hodownika zeńdźe ſo cyły měſany khór. Towaſny ſpěwnik ſobu prinjeſe! Stóž żadyn nima, njech ſej tak dołho pożči.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyſinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyſinje.
D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tariſna liſćina čo. 3 płaći.

Čehnjenje 2. rjadownje
208. ſakska krajna loterija
póndźelu, wutoru a ſrjedu, 16., 17. a 18. 12. 35
H'owne dobyće: 30000 hr.
Losy zamjenjće proſu hnydom!
Losy ke kupjenju su hiſče dostaćı:
1/10 1/1 1/2 1/4
6,— 12,— 30,— 60,— hr.
Běrka' ſtatneje loterije w Budyſinje
Friedrich Rother na Kěžorſkej dróży čo. 22
Ernſt Lehmann na Kamjentnej hasy čo. 45

Cyhi
w rjanych muſtrach a wulkim wubjerku ſaſo dóſtaće!
Andr. Kaſper
na Ierjowej hasy 3 (Heringſtraße)

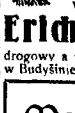

Darić je rjanu nałožk
Darće jemu tola rjanu krawatu!
samowjazaki 2.25, 1.75, 1.25, 0.75, 0.50
šawle 2.50, 1.75, 1.25, 0.85, 0,50
zwjeršne košle 7.50, 5.25, 3.50
zwjeršne košle Bemberg . . . 11.90
garnitury slow 2.25, 1.50, 1.00
Schaaf
na Hohatej hasy 20
na Dźiwadłowej hasy 1

Prěnjorjadnu, zapuſčiwu
šijacu mašinu
kiž doprědka a wróćo šije, k wuſiwanju a zaſtrowanju ſo hodźi, jenoż za
130,— hr.
w kolesowym domje
W. Pietſchmann
w Budyſinje na Lubjeſkej dróży (nóžda Proviantneho hamta)

Proſu wobhladajće ſebi hobrſki ſkład
wołmow za ručne dźěła a nohaicow poła firmy
Günther w Budyſinje na Žitnej hasy 9

Emil Miſer
dr. z wobmj. ruk.
we Woterecach
na Cyrkwinſkej hasy 12.
Poſkićamy:
Khlěbowe kraiadła
Kofejowe młyny
Kuchińſke kachle
Płunowe warjaki
Łoża a matracy
Zacynkow. wanje a bowy
Nože, widličkí a łžicy
Salki k hromadźeniu
Winowe a piwowe ſkleńcy
Sudobja k warjenju ze Silit-worcila
Khlěb. kaščiki, rjenje pyš.
Kaſety
Wohrjewańſke bleče
Wohrjewaki za žiwot
Wuhlaki a łopače
Kachlowe předſtajadła a předſtajaki
Sudobja z aluminijuma
Podłohi za nohi
Drjewj. twory do kuchinje
Żelez. kachle, roły a kolena
Płone wahi ze ſuw. cźežu
Thermoſowe bleče
Pječeńſke formy wšěch dr.
Mašiny k žimanju
Kulaki za šaty
atd., atd.
Wobhladajće ſebi naš wulki ſkład.
Njeje ke kupjenju nuzowani!

Daŕće

photo-aparaty
photo-potrjebu
wot firmy
Erich Winter
drogowy a photowy wobkhod w Budyſinje na Kamjent. hasy 14

Miele 68,— hač 135,— hr.
prochsrěbak
Dostać we wotſtadn. wobkhodach

Wobswětlenja kołow
6 woltowe, kompletne wot 5,— hr.
Gumijowe kołu. Wobruče wot 1,60 hr.
Přisłuški za kola. Jězdne kola. poskića
Gebr. Thomas w Budyſinje
na Kamjentnej hasy 10

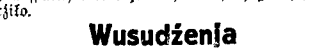
Mantle = Drasty = Tkaniny
Paul Otte
w Budyšinje - Rózk Hłowneho torhoška

Chceš ſo hodu prawje wjeſelić Dyrbiš do Barta k Meitcy hić!

Jězdne kola za mužow, žony a dźěći (dobre znamki)
šijace mašiny znamki Seidel-Naumann
swěcy k šiću / žimace mašiny
Wužehladła (Bügelplätten
Dynamo wobswětlenja wot 6.10
karbidowe lampy . . wot 2.90
dybzačne lampy / SA-lampy atd.
Kožane jaki / khapy / rukajcy / kolenowe škitaki za motorſkich jězdźerjow ſkleńcy / khłódźakowe škitaki / Dixol pře zmjerzk za awtarjow.

Wšelake druhe rjane dary
Proſu wobhladajće ſebi moje wukładne wokno

Zwony ſwjateho adventa
přizjewja kóždemu čas za nakupy k hodam. A tute nakupy dyrbja fajke być, zo zwjeſela. Do najrjeńšich tajkich darow ſłuſeja
ſerbſke knihi!

KAMJENC
Woſebje płaćizny hódne hodowne poſkićenje
Barchent za jaki a drasty . . . . . m **-.95**
płóčliwy ſomot krasnych muſtrow . m **1.35**
koſtum. tkan., też za ſuk., 150 cm šěr., m 3.90 **4.20**
košlacy płat za ſwjatok tydźenja . . m **-.75**
košlacy flanel . . . . . m **-.45**
počišćany košlacy płat . . . . . m **-.28**
Matesa płat za zwjeŕš. košle, 1a Bemb. žida m **1.69**
Pyjama flanel . . . . m 50, 65, 78, **-.82**
manchester, kruty za kholowy . . . m **1.95**
płóčl. žida, kwětna za zyms. wobl. a nóc. košl. m **1.50**
crepe reversible, jenobarbne, w skoro wšěch modowych barbach . . m 2.25, **2.45**
Wulki wubjerk we wołmjanych a žiđžanych tkaninach
Stoff-Stahl
w Kamjencu w Sa. Zwingerska dróha 16
(znapřeča hamtſkeho hejmanſtwa)
zaruča Wam kedźbliwe a wotrjadne poſtuženje

Pokhwal
tych, kotřiž z nawěſtkom pokazaja, zo maja nas zańć!

Čopłe, dobre spódnje kholowčki a ſuknje
ſu nětko woſebje nuzne, přetož škitaju před nazymnjenjom a ſu tehdła rad widźany hodowny dar
žonjace podkholowčki, ſylnje podšite, 1.75, 1.30, 1.00, 0.70
žonjace podkholowčki, čiſtowołmjane, 4.90, 3.50, 2.95, 2.60
žonjace ſuknje, ſylnje podšite, 2.60, 2.20, 1.65, 1.25
žonjace ſuknje, čiſtowołmjane, 7.00, 6.50, 5.75, 4.40
dźěćace podkholowčki, ſylnje podšite, 1.00, 0.80, 0.65, 0.50
dźěćace podkholowčki, čiſtowołmjane, 1.95, 1.65, 1.25
dźěćace ſuknje, ſylnje podšite, 1.20, 1.15, 0.85, 0.60
dźěćace ſuknje, čiſtowołmjane, 3.25, 2.85, 2.35, 2.20
Wulki wubjerk! — Nizke płaćizny!
Wuſtajenca we woknje na Lawſkej hasy!
Otto Hauffe

Přiloha k čisłu 288

SERBSKE NOWINY

Srjedu 11. decembra 1935

Mark Twain:

Nowinarstwo w stače Tenessee

(Skónčenje.)

„Tak, tole je tón nowinarski recept — seleny najmócnišo. Před wašim słódkojtym pisanjom so mi mjaknje."

W tym wokomiku zleći cyhel přez wokno, rozbi z wulkej haru wokeńko a dyri mje khětro do khribjeta. Ja so trochu wotsalich — započach zrozumjeć, zo běch na puću.

Šef rjekny:

„To běše najskerje tón polkownik. Wočakam jeho hižo dwaj dnjej. Nětko hnydom tu budźe."

Bě wěrnosć rěčał. Wokomik pozdźišo zjewi so w durjach polkownik z dragunarskim revolvrom w rucy.

Rjekny:

„Knježe, mam česć rěčeć z tym zajacom, kiž rediguje tuto wbohe łopješko?"

„Česć maće. Syńce so, knježe. Tola bjeńce so na kedźbu ze stólcom, wón ma jenož tři nohi. Mam za to, zo mam česć, rěčeć z wulcyčinjatym njekhmanikom, polkownikom Blatherskite Tecumseh?"

„Tón sym. Mam słowčko rěčeć z wami. Jeli zo maće khwilu, móžemoj započeć."

„Mam dokónčić nastawk wo „zwjeselacym postupje moralneho a intelektualneho wuwića w Ameriky", ale to tak njekhwata. Započeće!"

Wobě pistoli w tym wokomiku zaprasnyštej. Šef zhubi kudźeř ze swojich włosow, a polkownikowa kula skónči swój puć w mjasu mojeho boka. Polkownikej so lěwe ramjo trochu přikróći. Wonaj tiěleštaj hišće raz. Tón króć wobaj misnještaj swój směr, tola ja dostach swój podźěl, mjenujcy kulku do ruki. Při třećej třelenicy so wobaj knjezaj zlohka zraništa, mjez tym zo mi nohu natřělištaj.

Potom rjeknych, zo mam za radźomne, wuńć a trochu čerstweho powětra so nasrěbać, dokelž je to privatna rozmołwa a ja čuciwosće dla mam wobmyslenje, dźeje so na tym wobdźělić. Tola wobaj knjezaj mje namołwištaj, změrom sedźo wostać a mi wobkrućištaj, zo jimaj woprawdźe na puću njejsym. Ja běch był druheho mjenjenja.

Potom so khwilku rozmołwištaj wo wólbach a wo žnjach. Mjez tym so zaběrach ze zawobalenjom swojich ranow. Tola bórzy so třelenca z nowa jara žiwje započa, a kóždy wutřel třiechi — tola dyrbju přispomnić, zo z tych šěsć kulkow pječ mje trjechi. Z šestej kulku bu polkownik na smjerć zranjeny, po čimž wón z nježnym žortom přispomni, zo dyrbi so nětko rozžohnować, dokelž ma hišće w měsće nješto wobstarać. Potom so wobhoni za pućom k rowarjej a so wotsali.

Šef so zaso ke mni wobroći a rjekny:

„Wočakam hošći na wobjed a dyrbju so na to přihotować. Bych wam jara dźakowny był, hdy byšće mjez tym korektury čitał a wopytowarjam posłužował."

Myslo na posłužowanje tajkich wopytarjow so trochu nastróžich, tola běch hišće cyle zmotany po třelenicy, kiž mi hišće we wušomaj frunčeše, tak zo na to njemyslach znapřećiwić nješto na tajke žadanje.

Wón pokračowaše:

„Jones tu budźe w tři hach — přemorskajče jeho! Gillespie přińdźe snadź hižo nješto prjedy — čisńce jeho z woknom won. Ferguson přińdźe nětkle w štyrjoch — zatřělče jeho! Myslu, zo je to za dźensa sapaty nastawk wo policiji — dopraješe wyššemu inspektorej! Krudy leža spody blida, revolvry su w křini — kulki su tam w rózku — płat a wobwjazki su na polcy. Jeli zo so wam nješto stanje, dźiće k lěkarjej Lancetej. Wón podawa nawěstki do našich nowin — mój wurunamoj swoje zličbowanja."

Prječ běše. Mi so zecny. Hdyž běchu so minyłe tři hodźiny, běch přetrał tajke hrózbne strachi, zo bě so zhubił wšón dušiny měr a wša wjesełosć. Gillespie bě tu pobył a mje z woknom won čisnył. Jones přińdźe z dypkom, a hdyž chcych so dać do přemorskanja, wotewza wón mi tuto dźěło. Při zetkanju z cuzym, kiž na programmje njesteješe, přisadźich swoju kožu na hłowje. Druhi cuzy z mjenom Thompson zawostaji mje jako rozbitk, jako rozpadanku zašmjatnych šlebjerdow. Hdyž skónčnje w jenym rózku so stulich, wobłěhowany z njemdrej hromadu redaktorow, slěpcow, stražnikow a njedočinkow, kotřiž zakhadźachu a zelachu z bróњemi zejhrawajo, zo powětr so libotaše z błyščeńcu worcla, chcych runje so wzdać swojeho městna při tutych nowinach. Mjez tym pak dóńdźe šef a z nim črjóda zahorjenych přećelow. Potom sćěhowaše wustup njemdreho cychnowanja a zabiwańca, kajkuž njemóže wopisać človjeske pjero, njech je też z worcla. Ludźi potřělachu, zakałachu, rozkusowachu, rozbuchachu a z woknom mjetachu. Nasta krótki wichor bjezbóžneho zakhadźenja, přez kotrež so předobywaše bludna wójnska reja a potom bě po wšěm. Za pjeć mjeńšinow bě zaso wšo dospołnje změrom, a krwawjacy šef a ja wobhladachmoj sej krwawne rozwaliny, z kotrymiž bě špundowanje wokoło naju pokryte.

Wón rjekny:

„Wam budźe so tu lubić, hdyž sće so hakle na tajke wěcy zwučił."

Ja wotmołwich:

„Dyrbju jara wo wodaće prosyć. Myslu, zo by so mi snadź po něčim poradźiło, pisać po wašim přeću. Haj, wěrju kruče, zo bych to dokonjał, tak tuče hač bych měł někajku nazhonitosć a tu rěč nawuknył. Ale — sprawnje praju — tuto wašnje raznoho wuprajenja ma swoje njepřijomnosće, a člowjek dyrbi ličić z mylenjom. Wy to sam dowidźiće! Razne pisanje bjez dwěła může čitarstwo rozbudźić, tola ja njecham rady wubudźić telko kedźbnosće. Njemóžu pisać z třěbnym měrom, hdyž mje tak husto myla, kaž to dźensa běše. To městno tu w tych nowinach njeje hubjene, ale njelubi so mi, zo mje tu sameho wostajeja, zo bych posłužował wopytarjam. Podeńdźenja při tym, to sprawnje přizna-

Wotewrjenje Lodonskeje konferency wo namorskim kódźiwje.

W Lodonbonje je so z wotewrjenskim pohódźenjom w Locarnskej sali zwonkowneho ministerstwa konferenca 5 namórskich mocow Jendźelskeje, Sjednoćenych statow, Japanskeje, Francowskeje a Italskeje wo namórskim kódźiwje započała. Widźimy ministerskeho předsydu Baldwina (druhi wot lěwa) a francowskeho předsydu Corbina (na lěwo) pódla njeho při wotewrjenskim pohódźenju. (Weltbild, M.)

Wumětcaj

Přełožił M. M.

Krótke powědańčko wot bołharskeho spisowaćela a basnika Kirila Christova, kotryž lětsa swoje 60. narodniny woswječi. Přejemy jemu jako wulkemu přećelej našeho luda wjele zboža a hišće wjele lět!

Husleŕ Ljuben Zarev je runje ze Sofije k swojim staršimaj na wopyt přišeł. Při wobjedźe jimaj zdźěli, zo jimaj bórzy příchodnu dźowku předstaji. A naspomni mjeno slawneje spěwarki Liny Vasevec. Stary nan — najwaženiši a najbohatši člowjek w pustym krajnym měsće — so při tutej powěsći tak rozhori, zo so staw jeho khorosće tak zhórši, zo dyrbjachu hnydom lěkarja zawołać.

Njebě dosć, zo je stary Zarev hižo jónu ze swojim měnjenjom wotstupił, dowoliwši, zo by syn na „kekleńskeho huslerja" wuknył; nětko hišće přichodna dźowka spěwarka! To so njesmě stać!

Starc nochcyše ani słyšeć, zo by někajki rozdźěl był mjez tutej opernej a koncertnej spěwarku a tamnymi kekleńkami, kotrež je we swojich młodych létach dwójcy abo trójcy w jenej kofejowni we hlownym měsće spěwać słyšał.

Cyle zničeny so Ljuben do Sofije wróći.

Wón nana zawěsće njetrjebaše. Radlubje by so tež herbstwa wzdał. Měješe wšak nježnu wutrobu a nochcyše stareho nana rozhněwać. Wosebje też tohodla nic, dokelž bě jemu lěkař prajił, zo ma słabu wutrobu a zo by jeho mohła při najmjeńšim rozhněwanju Boża ručka zajeć.

Ale Ljuben so njemóžeše wot Liny wottornyć. A też wona nic wot njeho. Hačrunjež běštaj wobaj — błyščatej hwězdźe na Sofijskim hudźbnym njebju — wobdataj z rojom česćowarkow a česćowarjow, běštaj sebi wědomnaj, zo staj tu jedyn za druheho. A kruče so rozsudźištaj, zo swojej žiwjeni zwjazataj.

W lěču jědźeštaj do cuzby — kóždy w druhim času a też do druheje strony. Zeńdźeštaj so tam a daštaj so w někajkej ruskej cyrkwi zwěrować, tola nichtó z jejich krajanow wo tom ničo njezhoni.

Jako so do Sofije wróćištaj, założištaj cyle wurjadne mandźelske žiwjenje. Dokelž njesmědźeše nichtó wědźeć, zo staj mandźelskaj, bydleštaj dźělenaj. Lina, kotraž nikoho wjacy njeměješe, wobydleše sama cyły horni poskhód swojeho domu. Wupyta sebi trochu hłupu służobnu, kotraž njemóžeše ničo druheho hač wodnjo a w nocy spać. Dom wšak by so w njeporjadku podusył, hdy by wuwołana spěwarka njebyła tehorunja wubjerna hospoza. Hłowna wěc bě, zo zaspanej Pénje ani njenapadny, zo by kedźbowała, štó přikhadźa do domu. Njeměješe też zmysla za roznošowanje kleskow po měsće.

Ljuben wobkhowa dale swoje skromne dwěstwowe bydlenje ze samostatnym wukhodom, podobne wumělskemu atelérej. Stara žona, kotraž jemu dwójcy w tydźenju rjedźić khodźeše, namaka jeho łožo kóžde ranje pósłane. Njemóžeše so jeho porjadnosći dodźiwać.

Skoro kóždy wječor, hdyž w čichej wulicy, hdźež Lina bydleše, nichtó wjacy njebě, wuńdźe Ljuben kedźbliwje a njewobkedźbowany šmórny so do dwora jako paduch! Wotamkny sebi z čicha, zo jeho nichtó njezasłyša a khwataše po skhodźe horje k swojej lubej a poddanej žónczy. Zawrěštajeli durje k wuzkej zadnej khódbje, kotraž wjedźeše do zdaleneje kuchinje, w kotrejž Péna hłuboko smorčeše, běštaj w cyłym poskhodźe dospołnje njemylenaj. Potajnosć tuteho wurjadneho mandźelstwa jeju wopoješe. Zanórištaj so stajnje bóle do spodźiwneho kuzla tuteje hry. Khowanje před ludźimi bě jimaj wosebity sport. Měještaj njewuprajomnu radosć, zo zjawnosć wo ničim njewě. Přetrjechištaj we wunamakanju najpřeklepanišich lubkowarjow.

Zrudna powěsć měješe tutu idylu přetornyć. Stary Zarev bě so dawno měšćanskich należnosćow nabył (bě dołhe lěta měšćanosta). Boża ručka jeho nadobo zaja; starc wumrě. Ljuben wotjědźe domoj. Pokhowachu njeboho, kotrehož cyłe městačko na poslednim puću přewodźeše. Syn z hłosom płakaše, — jako dźěćo.

Móže nětko maćeri a štyrjom sotram prajić, zo je so přećiwo woli njeboh nana woženił?

Lěto žarowanja a potom wuwidźi, što ma činić!

Při zeńdźenjach ze swojej žonu běše hišće kedźbliwiši. Bě tak kedźbliwy, zo na swojim wurunanym łožu nětko wšitko přemjeta a stołka, zo so njeby pola rjedźerki podhladny sčinił.

Jeneho wječora skutkowaše Lina na spomožerskim koncerće we wojerskim klubje. Ljuben so hańbowaše wuńć, zo jeho nichtó njeby widźał, štóž wědźeše, zo nana žaruje.

Bliže so, jako hižo telko króć, wulicy, hdźež dom jeho žony steješe, a njebě ani žiweje duše widźeć. We wšěch woknach wokolnych domow bě ćma. Suny so do dwora, kedźbliwje sebi wotamkny a za krótki čas bě w Lininej spanskej jstwje. Přijomny čopły powětr jeho wobdawaše. Z přewuzkej kedźbliwosću začahny gardiny tak, zo njeby z hasy nichtó spóznał, zo je wo jstwje swětło. Potom wusłyša a so lehny. Hłuboka, wozbožaca ćišina, kotraž w cyłym domje knježeše, napjelni jeho z njewuprajnym radostnym začućom. Jeho myšlicy, wot spočatka rozběžane, so w jenym přeću zjednoćachu: Leżeć na łožu swojeje žony a ju kaž najtajnišu lubku wočakować! Kak spodźiwne a zajimawe! Njemohł to, štož runje začuwa, w nježnej bajcy wuprajić?

Bě wulki česćowar Wagnera a je něhdy pospytował, zo by swojeho lubowaneho mištra sćěhował, wuprajić najprjedy ze słowami zwuki, kotrež so w jeho duši rodźachu. Nětko njewuprajnje žedźeše, zo by z najmjeńša štyri hrónčka napisał! Ale, nješto překrasneho, nješto étheriskeho! A hnydom měł to też do hudźby stajić — — hižo słyšeše hłuboko w swojich nutrinach zwuki — a hdyž so Lina wróći, chcyše

wam, su nic jenoż nowe, ale też zabawne, tola wone njejsu sprawnje rozdźělene. Jedyn knjez třěli přez wokno na was a ščini ze mnje hubjenca; bomba so přiwali přez kachlowu trubu, zo by was zwjeselila a mi wrjesny kachlowe durje na šiju. Přećel so zadobywa, zo by z wami rjenje porěčał a mje dźěrkuje z kulkami, dóniž moja koža moje zasady dźěje zdźeržeć njemóže. Wy dźeće na swoju hoščinu a Jones sem přińdże z krudom. Gillespie ćisnje mje z wokom won, Thompson drěje mi drastu z ćěła a cyle cuzy knjez wozmje mi kožu z hłowy z njemvlenej wotewrjenošcu stareho znateho. A za njeć mješšin so jewja tu wšitcy njekhmanicy z cyleho kraja we swojim wójnskim pomołowanju a dadźa so do teho, zbytk mojeho ćěła ze sekerami wohrožować. Wšo do hromady, ženje we swojim žiwjenju njejsym měł telko wokomikow pólnych podawkow kaž dźensa. Ně, wy so mi lubiće a tež waše měrne wašnje, wopytarjam te wěcy rozesłaješ, so mi spodoba. Tola wy widźiće, ja njejsym na to zwučeny. Wutroba južneho člowjeka je přewohniwa a hospodliwosć južneho člowjeka je přebrojeńska napřećo cuzbnikej. Paragrafy, kiž sym dźens napisał a do kotrychž zymnych sadow je waša ništrska ruka zalała sapaty duch nowinařstwa stata Tennessee, druhi raz budźa rozšerśenjeć ludźi. Cyła tamna cwólba redaktorow přińdże — a wona nimo teho přińdże cyle wuhlódnjena a budźe sej snědanje žadać. Dyrbju wam „bożemje" rjec. Wotpokazam być přitomny při tutych swjatočnosćach. Strowosće dla běch přišoł na juh, a ze samsneje přičiny so wróću, a to hnydom. Nowinařska dźěławosć w state Tennessee je za mnje přeśara rozhorjaca."

Na to so rozžohnowachmoj ze wzajomnym wobžarowanjom a ja so podach do khorownje.

Staw sywow w Sakskej na spočatku decembra

Měšaj novembr mišješe poměrnje miše wjedro je šlabnmi nóznymi imjerjekami w jerišćich położenjach Łužicy a Rudnych horach i poměrnje malo dešćeješe. Połne dźěła mózachu so tohodla derje dokónčeć. Rěpa můšeše so dopołnje domoj jwošyć a też pósanja nasmjeła pjaza so dowutrjebać. Nasmjeli wušnow je so pšchi pšchihódnym wjedrje vichewjedł. Hnój a jucha stej so wumoknoł. Pola sa nałetnje wušnowy su so doworałe. Běrnjace hromady so pšchikrnchu a je jemikimi dźełami, ſ mióčenjom a ſ łšnymi dźełami je so sapoczałe. Młode nasjemłe wušnowy su so powšchikowuje ſ dešćeješe, kotreż kónz oktobra mějachmy, zole rjenje wuwile. Sahe wušnate wušnowy su ſ měšanami jara huste so wuwile, tak so hroby itrach, so budźa pod žněhom hnicz. Me ſuchich położenjach su nasjemłe wušnowy dla njedostała wloki nještajne selkbadźałe, pšchi pódnutich wušnowje hišće jazyka njeišu selkbadźałe. Rěnik a rěpnik (Rübsen) staj łdźěła pšchewułkej narostkoi, idźěła na suchich měšnach jara rědkaj. Djeczel je ſ dožahazymi deschcjemi zole derje so jhrabał, tola na polach, na kotreż je malo wlohi, je wón jara rědki. Luki a pastwischća njeišu cšałło doczeć hišće schkody ſuchoty pšchewinnje. Se schkodnikow namakamy we wjetšchim rosmēru w djeczelach pólne myšche, kundrohy, grotowe wacšti, cjeńwie a druhe. Naipmite jeczmienje šu husto łotte po pomjedži a łoftei ſeriawiinje. Pšeni ras we wjetšchim rosmērje so cjeńwik jahrodneje mucholiay (Gartenhaarmücke) jako małe cžornoschēre cjeńwjatko w naſymſtej rožaŋ a na bērnišćach pokałuje.

Sa Sakiku je ſtatiſtiſti krainy hamt sčěhoważe zenſury wo ſtawje wušnowy wobliczit (pšchi cžimž wona mjenja 1 jara dobry, 2 dobry, 3 ſrěni a 4 hubjeny a 5 zyle njedožahaŋy ſtaw): Na ymite rožki 2,5 (2,3), naſymſte pšcheńzy 2,6 (2,3), naſymſte jeczmienje 2,6 (2,4) rěpik a rěpnit 2,5 (2,4), djeczel 2,6, paſtwischća 3,1. Liczby w ſpinkach praja nam ſtaw wuſnowow w ſpoczatku dezembra łońſcheho lēta.

Kajku starobu docpēje domjacy skót?

Newschitkownje mohło so myſlicz, ſo domjazy ſtót wſchitkowe žiwjenſke ſtarosty dozpēje hacz jeho w dźiwnje žiwe druzyny. Tomu pak tak njeje. Wyrnjeł dosmiernu ſtotej telko ſtrachow niebezpołko kaž zwěrjatam w ſwobodźe, byrnjeł też nieluboscžam wjedra tak wuſtajene njebyłe a njedostatka na pjazy njemēłe, dha je tola wothładanje domjazeho ſtotu w mnohich padach thērno njenaturłe. To žiwjenje pschikrótschuje. Nimo toho so domjazy ſtót ſdźěła na najwyſchſchu wunoſchnoſcz plahuje. pšches cžaz so jeho žiwjenſka ſtarosta pschikrótschuje.

Dobre konje, kotreż njejsu nad měru kultiwěrowane, mōża ſtarobu hacz do 40 lēt dozpēcz. To placži wołsebje ſa dobre arabiſte. Wołzoko plahowane połnokrejne njedozpēja tajkeje ſtarosty, byrnjeł arabiſka krej w jeho žilach cjeczika. Naidlēſche žiwjenje dozpēje po arabiſtim raniſchopruſki kōń. Potom ſcjēhuja połkrejne w nutskownym kraju, potom druzyny nabrjołnych krajin. Symnokrejne maja napiſcheżo połno- a połkrejnym krótſche žiwjenje. Belgiſte dozpēja ſcjēzka wjazy hacz 30 lēt. Troſchku dlēje žiwe su porhynſte, danſke a ſchleswigſke. Sa cžaſ, w kotrymž ſo ſtocžo wužicz hodźi, może ſo pjeczja jenoż połoja naſpomnjenych lēt liczicz. Runje tak je pola howjadow. Tute bychu 30 lēt dozpēłe, bychu-li jim tak dołhe žiwjenje popſcheli. K dźěłu hodźa ſo jenoż 10 lēt wužicz. Mowzy a koły mōża 15 lēt ſtare byc. Wužitne pak ſu jenoż połoju toho, potajkim 8 lēt. Dźiwje ſwinje dozpēja ſtarobu hacz do 25 lēt. Plahowanſke ſwinje njedyrbjałe 8 lēt pſchekrocžicz. To placži pak jenoż ſa wschēdne krajne ſwinje. Dobra druzina tajkeje ſtarosty dozpēcz njeſmē. Pjerlinowny ſtót móże 20 lēt dozpēcz, hušu hiſchcže wjazy. Tola k plahowanju doſahe tiecžina tutoho cžaſa.

Přilopk

Leni Riefenſtahlez olympiadu filmuje.

Němſki miniſter ſa ludowe powuczenje a propagandu dr. Goebbels je Leni Riefenſtahlez porucził, ſo by němſki film wutworiła, w kotrehož hrjedźiſchcžu budźa olympiſke hry 1936 w Němſkej ſtejeczi. Leni Riefenſtahlez ſhotowuje filma ſyzła a film ſamōn we wunēſſiwoſtim naſtupanju nawjeduje.

Czorna dźiwna pšches nóz.

Spodźiwny pšchipad ſta ſo we wſy Neumark. Tam měješe bur tſi rjane tučzne ſwinje ſa hodowny wjeczeń pſchihotowowanych. Schtó ſamōże wopiſacz jeho naſtrózenje, hdyż jeneho ranja mēſto naczeřwjenych domjazych ſwinji wuhło cžorne dźiwje ſwinje wokoło běhachu. Hižo dyżyſchu po wotnajerja hońtwy dobēżecz. Tola bórſy ſo hódenczko ſhoda: W błiſkoſczi thlēwa, ſ kotrehož běchu ſo ſtoczate wodobyłe, ſtejeſche tuna kolmaſa. Tutu běchu ſwinje potorhłe a wunalachu ſo nētka we wubēżanym kolmaju, ſo ani ſwēłeſeho bleczka na nich wjazu njebē. Wſchitke połnyty, ſe ſwērzatow ſazy domjaze ſwinje ſwiorcz, je tolſta cžorna barba ſnjemōżnita. Naſjerje ſmēja ſ hodam kolmaſowym pjeczżń a plezo.

Dalſchi 4 morwi pšchi autowym njeſbożu w Pitach.

K ſałoſtnemu autowemu njeſbožu pola Pitow (Schneidemühl) ſo nētko hiſchcže woſjewja, ſo ſu ſ 8 cžeſkoſtranjenych 4 druhe wošoby na ſcjēhowki ſranjenjow wumrēłe, po tym je ſo liczba morwych na 8 powjetſchiła. Staw druhich cžeſkoſtranjenych je pſchejo hiſchcže jara wohrożeny. Strażowar ſawjeny, kiż bē ſapomnił, ju dele puſchczicz, ſ cžimž ſo njeſbožo ſawinowa, je dospołnje cžuwy ſhubił a njeje hiſchcže kompetentſchowanju.

Jendźelſka najwjetſcha łódź ſo pſcheda.

Londonſke wjeczorne nowiny „Star" pišaju, ſo we ſo parnik „Majeſtic" łódźnjeje cžary Cunard White Star po ſwojim poſledniim porjadnym puczowanju w februarze pſcheda. Najſterje ſo „Majeſtic", kotraż je w tu kupcy najwjetſcha jendźelſka wzeniſka łódź, do ſtareho želeſa pſcheda. „Majeſtic" je prjedawſcha němſka łódź „Vaterland".

Lawinowe njeſbožo w połnōżnej Ruſkej. 88 morwych — 44 ſranjenych.

Měſto Kirowſk prjedy Murmanſk rēkazy a na połkupje Kola leżazy, je žałoſtne njeſbožo potrjechiło. Po wot tam pſchitkadźazich powēſćach je ſněhowa lawina dwaj dwaj ſthodaj wyšokaj domaj, kotrajž ſo ſ horzy Jukspor pſchi ſamym měſcze leżazej, wali, dospołnje ſnicžiła. Tſeczi dom ſo thērno wobſchkodźi. Hacz runjez bē hnydom 2000 dźēłacžerjow na wukhowanje ſaſypnjenych k ruzy, je tola 85 wošobow pſchi tym žiwjenje ſtwobiło. Tſjo dalſchi na ſcjēhowtach ſranjenow wumrēchu. Nimo toho ſo 44 wozobow ſrani. Knjeżeſtwo je 300 tyſaz rublow na podpjeru potrjechenych pōſłało.

Saplawjenja w Cžernohórſkej.

Po nowinařſkich powēſćach je w Cžornohórſkej po njepſchetawanych deſchczach w dolinach k wulkim pomjenjam dōſchło. 10 wšow pod wodu ſteji. Liczba pod wodu ſtejazych domow nēhdże 400 wucžinja. Wulka woda je w tutych wšach wſchē ſeživjenſke ſrēdki a pizowadowe ſkady ſnicžiła, tak ſo ſu potrjechени wobyđlerjo do wulkeje nuły pſchiſchli. Mulki ſtrach hroże krajej. Jelſ. Skutarſki jēſor pšches brjohi ſtupi. Swiit mjes. mēſtom Skutariom a albanſtim hłownym mēſtom Tiranu je hižo pſchetorhnjeny.

Syma w Hornjej Italiſkej.

Syma w Hornjej Italiſkej ſchibēra. W dolinje Cotinie je 8—10 ſtopnjow ſymy. W Lombardſkej a Piemontiſkej nižinje ſo 5—6 ſtopnjow ſymy namēriechu. W Milanu padaſche w nozy k wutorje ſněh. Na dróhach a nameſtach nētkotre zentimetry wyšoko leži a ſněhowe mjeczele njejsu hiſchcže popſchestałe.

Strowotny ſtaw hamża.

Do nowin bē ſo njewērna powēſcz ſanjeſła, ſo je hamż cjeżko ſthorił. Każ pak ſo ſ Roma powē, je hamż kiż we 80. żiwjenſtim lēcze ſteſi, hiſchcže połnje ſtrowy. To hižo ſ toho wuthadża, ſo je hamż po ſwuczenym waſchaju ſandżeny pjatk wſchē audienzu pſchijimał.

Cjeżke wichorowe ſchkody w Grekſkej.

Znu Grekſku ſu cjeżke wichory a ſaplawjenja podeſchle, kotreż ſu wulku ſchkodu naczinile. We wšy Delphi je ſo 130 twarjenjow ſpowałało. W Laada w Theſſeliſkej pſchekwapichu ſo wobydlerjo ſ wulkej wodu a dyrbjachu na ſchtomy ſalēcz, ſo bychu ſebi žiwjenje wuchowali. Se ſaplawjenjom a wichorami naczinjene ſchkody ſu wošebje ratarjow podeſchle. Ma ſo ta ſo ſu też ludźo pſchi tym žiwjenje pſchiſażdźili.

16 kanadiſkich hórnikow pſchi rosbuchnjenju ſmjerć namakało.

We wulkim hórnikſtim njeſbožu, pſchi kotrymž 16 muži žiwjenje pſchiſażdźi, ſo ſ Lethbridge w Kanadſkej piſa. 30 hórnikow, kiż bo 200 metrow hłubokeje jamy jēdżeſche, pſchekwapi żałoſtne rosbuchnjenje. Jenoż 14 muži mōżeſche ſo żiwych na jwjerch ſemje dobyc. Tſjo ſ nich dyrbjachu ſo cjeżko ſranjeni do thorownje dowjeſć. Kak je k rosbuchnjenju dōſchło, njeje hiſchcže ſnate. Najſterje ſu ſo pluny ſapaliłe. Nētkotre hodźiny pſched rosbuchnjenjom w Lethbridge je w Kentiſkich hórniſkich jamach pola Edmontona 56 hórnikow lēdwe ſmjerć cji wucjekło. S podjeſtim wohnjom ſo wſchē elevatory ſnicžiłu, tola hórnikam poradźi ſo w poſledniim wokomiku pšches powčtrowy wuheń cjeknyć.

Sbēżk komunistow w Rio de Janeiro.

Wo krwawnych njemērach, kotreż kommunitojo pšched nēkotrymi dnjemi w Brazilſkej ſbudźichu, nētko pšeni wobras ſwjatkowcho hłownego mēſta Rio de Janeiro pſchedleži. Knjeżeſtwowe wójſko wobſażdźi dom, w kotrymž bēchu ſo ſbēżkarjo trucże jażydili. Każ je ſnate, mōżeſche ſo revolta po krwawnych wojowanjach wotrajnycz. (Pdeſſe-Foto, M.)

jej pēsničku jako dar wotedać. Z kajkim zahorjenjom jeho wotměni! Kak budże jeho wobjimać a košić!

Na nócnym blidku namaka papjeru a wołojnik. Pisaše, njespokojeny přešmórowaše, pisaše znowa, ze zapalom, zahorjenjom!

Do dźěła zanórjeny ani njezasłyša, zo nēchtó po jstwach wokoło khodźi. Zhraba so hake, hdyż před sanymi durjemi zasłyša kročele. Njemějo časa k rozmyslenju, što činić, zhasny elektriske swětło. Zawrjeskota to wótrje a swětło hasny. A w samsnym wokomiku jemu přeleća myslička: „Hladaj, kajku hłuposć sy to zworał! Kak móże so tale hłupa Pēna nastrōżeć a haru načinić!

Snadź je so jej nēšto hrozneho džało, snadź sym při zastupjenju nēkajku haru načinił, zo je so zbudźila a tohodla wuskočila, zo by pohladała, hač je so jeje knjeni wrócíła? Přikhadźeše tu potajkim cuzy člowjek, kotryž njeměł tajemstwo zhonić. A zaspanej Pēnje, kotraž widźeše w durjowych skałbach swětło, ani njenapadny, zo by zaklepała. Stłóči klinku z přeswědčenjom, zo je tam jeje knjeni. Hdyż pózna, zo je zamknjene a zo je swětło runje hasło, wopraša so:

„Hižo sće so wrócíła, knjeżna?"

Ljuben njemóżeše so rozsudźić, ma-li wotmolwić; mysleše jenoż: Tole wona hišće ženje činila njeje! Njebě ani zaklepała. Wēšće je wona strašny sōn měła a nētko w spanju bluđri, zo je žiweho člowjeka widźała.

Mjez tym stłóči służowna hišće jónu durjowu klinku a prašeše so nēšto,, štož njezrozumi. W tutym wokomiku jej bě, jako by ju nēchtó dajił. Nałsle so wobroći, załoži na khódbje do blidka z rózemi, padny, rozmjetawši też rōżowe hornicy, kotreż z wulkej haru so rozbichu. A po cylym domje rozwjese so rejenje nastrōżaneho, skoro każ wrótneho člowjeka:

„Na pomoc! Paduch je w domjel"

(Přichodne dale.)

Staw sywow w Sakskej na spočatku decembra

Měšaj novembr mišješe poměrnje miše wjedro je šlabnmi nóznymi imjerjekami w jerišćich położenjach Łužicy a Rudnych horach i poměrnje malo dešćeješe. Połne dźěła mózachu so tohodla derje dokónčeć. Rěpa můšeše so dopołnje domoj jwošyć a też pósanja nasmjeła pjaza so dowutrjebać. Nasmjeli wušnow je so pšchi pšchihódnym wjedrje vichewjedł. Hnój a jucha stej so wumoknoł. Pola sa nałetnje wušnowy su so dowoałe. Běrnjace hromady so pšchikrnchu a je jemikimi dźełami, ſ mióčenjom a ſ łšnymi dźełami je so sapoczałe. Młode nasjemłe wušnowy su so powšchikowuje ſ dešćeješe, kotreż kónz oktobra mějachmy, zole rjenje wuwile. Sahe wušnate wušnowy su ſ měšanami jara huste so wuwile, tak so hroby itrach, so budźa pod žněhom hnicz. Me ſuchich położenjach su nasjemłe wušnowy dla njedostała wloki nještajne selkbadźałe, pšchi pódnutich wušnowje hišće jazyka njeišu selkbadźałe. Rěnik a rěpnik (Rübsen) staj łdźěła pšchewułkej narostkoi, idźěła na suchich měšnach jara rědkaj. Djeczel je ſ dožahazymi deschcjemi zole derje so jhrabał, tola na polach, na kotreż je malo wlohi, je wón jara rědki. Luki a pastwischća njeišu cšałło doczeć hišće schkody ſuchoty pšchewinnje. Se schkodnikow namakamy we wjetšchim rosmēru w djeczelach pólne myšche, kundrohy, grotowe wacšti, cjeńwie a druhe. Naipmite jeczmienje šu husto łotte po pomjedži a łoftei ſeriawiinje. Pšeni ras we wjetšchim rosmērje so cjeńwik jahrodneje mucholiay (Gartenhaarmücke) jako małe cžornoschēre cjeńwjatko w naſymſtej rožaŋ a na bērnišćach pokałuje.

Sa Sakiku je ſtatiſtiſti krainy hamt sčěhoważe zenſury wo ſtawje wušnowy wobliczit (pšchi cžimž wona mjenja 1 jara dobry, 2 dobry, 3 ſrěni a 4 hubjeny a 5 zyle njedožahaŋy ſtaw): Na ymite rožki 2,5 (2,3), naſymſte pšcheńzy 2,6 (2,3), naſymſte jeczmienje 2,6 (2,4) rěpik a rěpnit 2,5 (2,4), djeczel 2,6, paſtwischća 3,1. Liczby w ſpinkach praja nam ſtaw wuſnowow w ſpoczatku dezembra łońſcheho lēta.

Kajku starobu docpēje domjacy skót?

Newschitkownje mohło so myſlicz, ſo domjazy ſtót wſchitkowe žiwjenſke ſtarosty dozpēje hacz jeho w dźiwnje žiwe druzyny. Tomu pak tak njeje. Wyrnjeł dosmiernu ſtotej telko ſtrachow niebezpołko kaž zwěrjatam w ſwobodźe, byrnjeł też nieluboscžam wjedra tak wuſtajene njebyłe a njedostatka na pjazy njemēłe, dha je tola wothładanje domjazeho ſtotu w mnohich padach thērno njenaturłe. To žiwjenje pschikrótschuje. Nimo toho so domjazy ſtót ſdźěła na najwyſchſchu wunoſchnoſcz plahuje. pšches cžaz so jeho žiwjenſka ſtarosta pschikrótschuje.

Dobre konje, kotreż njejsu nad měru kultiwěrowane, mōża ſtarobu hacz do 40 lēt dozpēcz. To placži wołsebje ſa dobre arabiſte. Wołzoko plahowane połnokrejne njedozpēja tajkeje ſtarosty, byrnjeł arabiſka krej w jeho žilach cjeczika. Naidlēſche žiwjenje dozpēje po arabiſtim raniſchopruſki kōń. Potom ſcjēhuja połkrejne w nutskownym kraju, potom druzyny nabrjołnych krajin. Symnokrejne maja napiſcheżo połno- a połkrejnym krótſche žiwjenje. Belgiſte dozpēja ſcjēzka wjazy hacz 30 lēt. Troſchku dlēje žiwe su porhynſte, danſke a ſchleswigſke. Sa cžaſ, w kotrymž ſo ſtocžo wužicz hodźi, może ſo pjeczja jenoż połoja naſpomnjenych lēt liczicz. Runje tak je pola howjadow. Tute bychu 30 lēt dozpēłe, bychu-li jim tak dołhe žiwjenje popſcheli. K dźěłu hodźa ſo jenoż 10 lēt wužicz. Mowzy a koły mōża 15 lēt ſtare byc. Wužitne pak ſu jenoż połoju toho, potajkim 8 lēt. Dźiwje ſwinje dozpēja ſtarobu hacz do 25 lēt. Plahowanſke ſwinje njedyrbjałe 8 lēt pſchekrocžicz. To placži pak jenoż ſa wschēdne krajne ſwinje. Dobra druzina tajkeje ſtarosty dozpēcz njeſmē. Pjerlinowny ſtót móże 20 lēt dozpēcz, hušu hiſchcže wjazy. Tola k plahowanju doſahe tiecžina tutoho cžaſa.

Přilopk

Leni Riefenſtahlez olympiadu filmuje.

Němſki miniſter ſa ludowe powuczenje a propagandu dr. Goebbels je Leni Riefenſtahlez porucził, ſo by němſki film wutworiła, w kotrehož hrjedźiſchcžu budźa olympiſke hry 1936 w Němſkej ſtejeczi. Leni Riefenſtahlez ſhotowuje filma ſyzła a film ſamōn we wunēſſiwoſtim naſtupanju nawjeduje.

Cžorna dźiwna pšches nóz.

Spodźiwny pšchipad ſta ſo we wſy Neumark. Tam měješe bur tſi rjane tučzne ſwinje ſa hodowny wjeczeń pſchihotowowanych. Schtó ſamōże wopiſacz jeho naſtrózenje, hdyż jeneho ranja mēſto naczeřwjenych domjazych ſwinji wuhło cžorne dźiwje ſwinje wokoło běhachu. Hižo dyżyſchu po wotnajerja hońtwy dobēżecz. Tola bórſy ſo hódenczko ſhoda: W błiſkoſczi thlēwa, ſ kotrehož běchu ſo ſtoczate wodobyłe, ſtejeſche tuna kolmaſa. Tutu běchu ſwinje potorhłe a wunalachu ſo nētka we wubēżanym kolmaju, ſo ani ſwēłeſeho bleczka na nich wjazu njebē. Wſchitke połnyty, ſe ſwērzatow ſazy domjaze ſwinje ſwiorcz, je tolſta cžorna barba ſnjemōżnita. Naſjerje ſmēja ſ hodam kolmaſowym pjeczżń a plezo.

Dalſchi 4 morwi pšchi autowym njeſbožu w Pitach.

K ſałoſtnemu autowemu njeſbožu pola Pitow (Schneidemühl) ſo nētko hiſchcže woſjewja, ſo ſu ſ 8 cžeſkoſtranjenych 4 druhe wošoby na ſcjēhowki ſranjenjow wumrēłe, po tym je ſo liczba morwych na 8 powjetſchiła. Staw druhich cžeſkoſtranjenych je pſchejo hiſchcže jara wohrożeny. Strażowar ſawjeny, kiż bē ſapomnił, ju dele puſchczicz, ſ cžimž ſo njeſbožo ſawinowa, je dospołnje cžuwy ſhubił a njeje hiſchcže kompetentſchowanju.

Jendźelſka najwjetſcha łódź ſo pſcheda.

Londonſke wjeczorne nowiny „Star" pišaju, ſo we ſo parnik „Majeſtic" łódźnjeje cžary Cunard White Star po ſwojim poſledniim porjadnym puczowanju w februarze pſcheda. Najſterje ſo „Majeſtic", kotraż je w tu kupcy najwjetſcha jendźelſka wzeniſka łódź, do ſtareho želeſa pſcheda. „Majeſtic" je prjedawſcha němſka łódź „Vaterland".

Lawinowe njeſbožo w połnōżnej Ruſkej. 88 morwych — 44 ſranjenych.

Měſto Kirowſk prjedy Murmanſk rēkazy a na połkupje Kola leżazy, je žałoſtne njeſbožo potrjechiło. Po wot tam pſchitkadźazich powēſćach je ſněhowa lawina dwaj dwaj ſthodaj wyšokaj domaj, kotraž ſo ſ horzy Jukspor pſchi ſamym měſcze leżazej, wali, dospołnje ſnicžiła. Tſeczi dom ſo thērno wobſchkodźi. Hacz runjez bē hnydom 2000 dźēłacžerjow na wukhowanje ſaſypnjenych k ruzy, je tola 85 wošobow pſchi tym žiwjenje ſtwobiło. Tſjo dalſchi na ſcjēhowtach ſranjenow wumrēchu. Nimo toho ſo 44 wozobow ſrani. Knjeżeſtwo je 300 tyſaz rublow na podpjeru potrjechenych pōſłało.

Saplawjenja w Cžernohórſkej.

Po nowinařſkich powēſćach je w Cžornohórſkej po njepſchetawanych deſchczach w dolinach k wulkim pomjenjam dōſchło. 10 wšow pod wodu ſteji. Liczba pod wodu ſtejazych domow nēhdże 400 wucžinja. Wulka woda je w tutych wšach wſchē ſeživjenſke ſrēdki a pizowadowe ſkady ſnicžiła, tak ſo ſu potrjechени wobyđlerjo do wulkeje nuły pſchiſchli. Mulki ſtrach hroże krajej. Jelſ. Skutarſki jēſor pšches brjohi ſtupi. Swiit mjes. mēſtom Skutariom a albanſtim hłownym mēſtom Tiranu je hižo pſchetorhnjeny.

Syma w Hornjej Italiſkej.

Syma w Hornjej Italiſkej ſchibēra. W dolinje Cotinie je 8—10 ſtopnjow ſymy. W Lombardſkej a Piemontiſkej nižinje ſo 5—6 ſtopnjow ſymy namēriechu. W Milanu padaſche w nozy k wutorje ſněh. Na dróhach a nameſtach nētkotre zentimetry wyšoko leži a ſněhowe mjeczele njejsu hiſchcže popſchestałe.

Strowotny ſtaw hamża.

Do nowin bē ſo njewērna powēſcz ſanjeſła, ſo je hamż cjeżko ſthorił. Każ pak ſo ſ Roma powē, je hamż kiż we 80. żiwjenſtim lēcze ſteſi, hiſchcže połnje ſtrowy. To hižo ſ toho wuthadża, ſo je hamż po ſwuczenym waſchaju ſandżeny pjatk wſchē audienzu pſchijimał.

Cjeżke wichorowe ſchkody w Grekſkej.

Znu Grekſku ſu cjeżke wichory a ſaplawjenja podeſchle, kotreż ſu wulku ſchkodu naczinile. We wšy Delphi je ſo 130 twarjenjow ſpowałało. W Laada w Theſſeliſkej pſchekwapichu ſo wobydlerjo ſ wulkej wodu a dyrbjachu na ſchtomy ſalēcz, ſo bychu ſebi žiwjenje wuchowali. Se ſaplawjenjom a wichorami naczinjene ſchkody ſu wošebje ratarjow podeſchle. Ma ſo ta ſo ſu też ludźo pſchi tym žiwjenje pſchiſażdźili.

16 kanadiſkich hórnikow pſchi rosbuchnjenju ſmjerć namakało.

We wulkim hórnikſtim njeſbožu, pſchi kotrymž 16 muži žiwjenje pſchiſażdźi, ſo ſ Lethbridge w Kanadſkej piſa. 30 hórnikow, kiż bo 200 metrow hłubokeje jamy jēdżeſche, pſchekwapi żałoſtne rosbuchnjenje. Jenoż 14 muži mōżeſche ſo żiwych na jwjerch ſemje dobyc. Tſjo ſ nich dyrbjachu ſo cjeżko ſranjeni do thorownje dowjeſć. Kak je k rosbuchnjenju dōſchło, njeje hiſchcže ſnate. Najſterje ſu ſo pluny ſapaliłe. Nētkotre hodźiny pſched rosbuchnjenjom w Lethbridge je w Kentiſkich hórniſkich jamach pola Edmontona 56 hórnikow lēdwe ſmjerć cji wucjekło. S podjeſtim wohnjom ſo wſchē elevatory ſnicžiłu, tola hórnikam poradźi ſo w poſledniim wokomiku pšches powčtrowy wuheń cjeknyć.

Sbēżk komunistow w Rio de Janeiro.

Wo krwawnych njemērach, kotreż kommunitojo pšched nēkotrymi dnjemi w Brazilſkej ſbudźichu, nētko pšeni wobras ſwjatkowcho hłownego mēſta Rio de Janeiro pſchedleži. Knjeżeſtwowe wójſko wobſażdźi dom, w kotrymž bēchu ſo ſbēżkarjo trucże jażydili. Każ je ſnate, mōżeſche ſo revolta po krwawnych wojowanjach wotrajnycz. (Pdeſſe-Foto, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a wosobinske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 289 — Budyšin — Štwórtk 12. decembra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Němska financna politika

W pśedneršchkowym rjedźe wo „sjawnym sarjadnistwje w tśeśim staśe" je wutoru němski finanzny minister hrabja Schwerin ſ Krosigk w Barlinskej universitśe wo „němskej finanznej politiji" rěkał. Němski finanzny minister je **ſalkadź němſkeho hoſpodarſkeho wuwiccja wot lěta 1933 ſem roſkoſił a je na praſchenje wotmołwił, ſ kotrychž źrědłow je ſo němſka wojerſka móz wobnowiła.**

Najprjedy němski finanzny minister wopisowaše, kaž katastrofalne poměry w finanznej politiji je nazionalsozializmus nadešoł, gdyž je w lěcze 1933 móz pśewześał. W sjawnych hospodarstwach njeběše žanych referatow, w privatnym hospodarstwje dźěłaše ſo ſ njedostatkami a škodowanjom a stóncznje běše tu wójsko sćežcy milijonow njeſaſtužerjow.

Potom minister naprawy wopisowaše, kiž žu ſo k powšitkownemu bjesbźekoſcze a wunoſchnoſci dawkoweje politiki stake. Schtož wuwicze dołha nastupa, wón rjekny, ſo je tutón ſe bohulicženjom dźěłowych směnkow w létach 1930 hač 1933 wo 3,7 milijardow a ſa poltśeśa léta nazmara wot léta 1933 wo 7 milijardow hriwnow pśechiśkał. Kredity, kiž žu ſo w létach kriſy pśichitale, žu byle jenoj defizitowe kredity ſjawneje ruki, kotrymž potajkim możnoſcź podźiłcheho wotplacźenja ſ pśichěźerazych dokhodow abo polěpśenja hoſpodarſkeho plana napśechežo njeſtejeſche. Sadołženje po lěcze 1933 pak ſ aktiwneje konjunkturiſeje politiki pokhadźa, ſ kotrejž žu ſo wěſte dokhody wotwórile, ſ kotrymiž móźa ſo kredity wotſtacźiś.

Pódła pśichěźeranja dźěła minister pśichěźeraze dawkowe dochody jako ſwjeſelazy podawk mjenowaſche. Njedźiwajcy wjeſtich pomjeńchenjow dawkow žu dawkowe dokhody wot léta 1932 hač 1935 wo 2½ milijardy hriwnow pśichěźeſe a žu ſmóžnile, ſo je ſo ſtatne hoſpodarſke roſkśiśenje wo 4 milijardy hriwnow polěpśiło. Njedźiwajcy wjeſtich dawkowych dokhodow pak ſo hoſpodarſke roſkśiśenje němſkeho ſtata hiſchcze njeje mohło wurunaś. To ſaleźi na wudawkach ſa dźěłowu słužbu a wobnowjenje wojeſtwa.

Na praſchenje, kak ſo němſka wojerſka móz finanzuje, němſki finanzny minister wotmołwi, ſo ſo to ſ wutwuźenjom hoſpodarſkich wobſtejnoſczow ſtawa. Wjeſche lutowanje a wjazy běžnych pjenjes na pjenjeżnych wikach knjeżerſtwu pjenjeſy ſa finanzowanje ſjawnych wudawkow podawa. Tute pjenjeſy ſo potom ſaſo w poźczonkach ſkrućeja. W finanznej a hoſpodarſkej politiji pak je wobźěbje nuſne, ſo ſo wſchitke mozy ſjednoca. Minister pak ſo raſnje pśicheźiwo ménjenju wobwrośi, jako by němſke knjeżerſtwo pjenjeſy lohko wudawało. Wón pak też wuſpěchny, ſo ma lutowańſka móz němſkeho luda tehorunja temu ſłužiś, ſo by ſo němſki lud we wobornoſci wudospołnił. Druhe hoſpodarſke praſchenja, kaž twarjenje wobydlenjow, maju ſo wrócoſtajiś ſa cźaſ, w kotrymž ſo wobornoſcź němſkeho luda hač k wěſtemu ſtopjeńkej dozpěje.

Witowaśtwo ſ wukrajom, tak minister roſłoži, ma nadawk, ſo by nam dowoſ ſurowinſnow ſwěźeſkio. To je waźniſche ſa zyle hoſpodarſtwo, hač hdy by ſo wot ſwonkowneho witowaśtwa žyłne wožiwjenje hoſpodarſtwa ſ wojowanjom pśicheźiwo bjesbźekoſcźi žadało. Skóncznje wón hiſchcze na waźnoſcź ſkrivatneje initiatiwy w hoſpodarſtwje pokaſa, kotraž ſo njeſmě wuſankńyć, gdyž też w bliſchich létach hłowny dźeł wožiwjenja hoſpodarſtwa ſtatej pśichipadnje. Finanzny minister mſchitkich namołwjeſche, ſo ſo pſchi nakhwalnych wobeźeżnoſcach njebychu dali na wulkich nadawkach ſamylicź.

Ćežke dny za Zwjazk ludow

Franzowſki miniſterſki pśchedźeda Laval je źrjedu dopołdnja italſkeho półtanza w Pariſu pśichijał. Italſki ſenator Marconi półtanza pśchewodźeſche. Potom ſo Laval ſ abeſynſkim wupółtanzow w Pariſu roſrěčowaſche. Laval je ſaſtupjerjam wobeju ſtatow w Pariźſkich měrowych namjetach powucził.

Jendźelſki minister ſa Swjaſk ludow Eden je źrjedu wječor ½10 hodźin do Pariſa pśichiźł, ſo by ſ cźahom do Genfa puśował, kiž też Laval wuźiwaſche. Tehorunja je ſpanſki ſaſtupjeŕ pola Swjaſka ludow de Madariaga ſ tuthym cźahom do Genfa jěł.

Ruſke pſcheczijwenje?

Londonſke nowiny „News Chronicle" ſwonkowneho ministra Hoara zyle ſjiwnje winuja ſo je franzowſkemu knjeżerſtwu pſchejara k woli byk. Ninto teho jendźelſke nowiny, kiž pſchecziwo knjeżerſtwu ſteja, piſaju, ſo w Genfje hiſchcze k cźeſkim rěcznym bitwam dóńdże. Wone wocakuja, ſo budźa ſo male ſtaty pod wjedniſtwom Sowjeſkeje Ruſkeje měrowemu planej pſcheczijwjeć.

Italſka ſaſtupjerjow njepóſcźele.

Muſſolini je źrjedu popołdnju najprjedy jendźelſkeho a potom franzowſkeho półtanza pśchijał, ſo by wot wjeju jendźelſko-franzowſke namjety w abeſynſkim praſchenju pśchijał. S Roma ſo piſche, ſo źu namjety techniſzy jara ſaſchnjatone a ſo dyrbja ſo źiwdomicże pruhowaś. Italſke knjeżerſtwo móże hakle ſa nekotre dny na namjety wotmołwiś. Měrowe namjety źu ſo w Italſkej ſ wěſtym wótſcźežkinjenjom pśchijate. Pśezwanje Jendźelſkeje a Franzowſkeje ſo rad pśchipóſnawa. Italſka pak na poźeńdźenje wubjerka wóſmonnaćoch, kiž ſo ſchtwórtk w Genfje ſapoczńe, žaneho ſaſtupjerja njepóſćele.

Njedźiwajcy teho, ſo ſu ſo měrowe namjety italſkemu knjeżerſtwu pſchepodate, pak ſo w Italſkej woſebje na wobcźeńſnoſcże pokaſuje, kiž ſ pſchichodnymi jednanjemi ſwiſuja. Italſke nowiny kóždy dźeń wo jenej myſli a enej woli italſkeho luda pišu. So ſtej komora a ſenat doſpołnje pſchesjene, je najlepſchi dopokaz, ſo italſki lud we wſchěch ſwojich worſchtach ſa Muſſolinijom a faſchismom ſteji. Italſki lud chże ſo raſnje wobaraś, bohoż ſo na cźeſej kulturu a prawa Italſkeje njedźiwa.

Wubjerk wósomnaćoch so skhadźuje

Wubjerk wózwuſtojnjowych ſa pſchewodźenje ſankcijow běše ſo wutoru po dźeſaćź dnjowe trajazej pſchestawy w Genfje ſeſchoł. Schwedſki ſaſtupjeŕ Weſtman poźeńdźenje nawjedowaſche. Wubjerk wotmołwy wſchelakich knjeżerſtwow pruhowaſche a roſprawu ſa ſankcijowu konferenzu pſchihotowaſche.

Wubjerk wóſmonnaćoch, kiž dyrbi krućźiſchu ſawjeru ſurowinſnow wobſankńyć, ſo dźenża ſchtwórtk ſeńdże. Franzowſki miniſterſki pſchedźeda Laval a jendźelſki minister Eden budźetaj pſchitomnaj. Hač ſo krućźiſcha ſawjera wobſankńe abo hač ſo hłowne roſtrźidźenje wo Genfſkich dźełach do poźeńdźenja rady Swjaſka ludow abo do nekaſkeho nowego wubjerka pſchepoloži, budźe zyle wot teho wotwiſowaś, kak ſo Italſka k nowym měrowym namjetam ſtaji.

Sakski krajnocyrkwinski wubjerk so němskemu ministrej Kerrlej dźiwa

Krajnocyrkwinſki wubjerk ſa ſakſku evangelſko-lutherſku krajnu cyrkej je němſkemu miniſtrej ſa cyrkwinſke naležnoſce Kerrlej liſt pózłał, w kotrymž piſche, ſo krajnocyrkwinſki wubjerk wot ſpócźatka ſwojeho dźěła we wulkej pſchejeńwoſci hromadże ſteji a je ſwoje pſchedewſtajenja jenoſkróſnje wobſankńył. S zyłeho kraja, wot wſchelakich cyrkwinſkich ſkupinow, je ſo wjele pſchihłoſowanja wupraſiło. Krajnocyrkwinſki wubjerk ſo němſkemu miniſtrej ſa roſtudźenje kroćele dźakuje, kiž je wón k ſmérowanju poſtajenja w Saſkiej cźinił. Sakoniſke poſtajenje, kiž je ſo 2. dezembra wudało, je ſo w Saſkiej hižo prjedy dobrowólnje pſchewjedło.

Wuhnańſtwo za devizoweho winika

Nawjedowarja wulkeje firmy, kiž wuhło dowożuje, w italſkim měſcze Genuwje, Matteuccija, ſu ſakaſanego valutoweho witowarja dla k wuhnańſtwu na tſi léta ſaſudźili. Wón běšche wulke dźěły wuhła, kiž běſche ſ wutraja dóſtał, ſ devizami ſe ſwojeho dobromócźa we wutraju ſapſaćźił a źebi na njedowolene waſchnje devizy wobſtaral, ſo by je do wutraja dowjeſł.

Gdyž jeho piſarnju pśepeptowachu, tſi męſchki ſłota, kiž 55 kilogrammow waźachu, a tſi źerdźi ſłota, ſ kotrychž kóžda kilogramm waźeſche, namakachu. Wuſchnoſcź ſłoto ſebra. Nimo teho ſo Matteucci k pjenjeźnemu khłoſtanju ſaſudźi, kiž telko wucźinja, kaž je namakane ſłoto hódne.

W bliſchich dnjach ſměje ſo hiſchcze 15 druhich valutowych ſpekulantow pſched wuhnańſtwowej kommiſiju ſamołwiś. Mjes ſajatymi ſu dewiſowi wikowarjo, wobkhodnicy a ſnaźi burſowi ſpekulantojo.

Dr. Sahm zastojnstwo złožił

Kaž hižo piſachmy, běšche Barlinſki wyſchſchi měſchćanoſta dr. Sahm proſyk, ſo by ſměł ſwoje ſaſtojnſtwo ſłožiś. Wón je hnydom, hdyž běšche ſo do jeho próſtwy ſwolſko, ſwoje dźěła ſaſtajił. Na ſakładze gmejnſkeho porjada je wutoru namėſtny měſchćanoſta dr. Maretzky dźěła wyſchſcheho měſchćanoſtu pſchewſał, dóniž ſo wjednińſtwo Barlinſkeho ſarjadniſtwa njedoſtajduje.

Kanonika kapitulara w Barlinje zajeli

Tajna ſtatna polizija je njedawno po dorosumjenju ſ knjeżom němſkim pruſkim miniſtrom ſa cyrkwinſke naležnoſcże měſtnoſcże „informaziſkeho měſna biſkopſkich wyſchſchich Němſkeje" w Barlinje pſchepytała. Wobkhodny wjednik titeje měſtnoſcże kanonikus kapitular prelat dr. Banaſch, jeho ſekretar a nekotſi katolſky duchowni w Němſkej ſu ſo ſajeli, **dokelž ſo na nich žyłnje tuka, ſo ſu ſtatne potajniſtwa pſcheradźili.** Pſchepytowanja ſo hiſchcze njeſu ſkóncźile.

Kŕiza w ćeskosłowakskim knjeżerſtwje

Sſrjedu pſchipołdnju je wurjadna miniſterſka rada w Prazy wobſankńa, ſo zyle cźeſkoſłowakſke knjeżerſtwo wróco ſtupi. Miniſterſki pſchedźeda Hodża, kiž běšche hakle pſched nekotrymi njedźelemi jako Makyſetrowy naſtupnik ſaſtojnſtwo miniſterſkeho pſchedźedy pſchewſał, je ſo popołdnju w 5 hodźinach na hród w Lanach k ſtatnemu preſidentej Maſarykej podał a jemu woſjerſ„ ſo wrócźo ſtupi. Maſaryk pak njeje knjeżerſtwowu próſtwu pſchijał. Kak ſo kriſa, kotraž je w knjeżerſtwowej wjeſtſchnje naſtała, wuwiſe, je pſchi wobcźeżnym pokrjeńu njewěſte.

Gdyž je ſo miniſterſki pſchedźeda Hodża ſ Lanow wrócźił, je miniſterſku radu na wurjadne poźeńdźenje ſwołał, ſo by wo położenju wuradźowała. Dokelž ſo radikalne lichidło cźeſkeje ratatiſkeje ſtrony pſchećeżam lěwizy žyłnje pſchećiwja, w tu khwilu njeje dowidźeć, kak ſo kriſa roſrišża.

Puki mjez studentami a židami we Warſawje

Na Warſchawſkej univerſitśe ſu pólſcy a židowſcy ſtudentojo ſnowa do ſo ſrašyli. Pólſcy ſtudentojo ſadachu, ſo bychu židowſcy ſtudentojo woſebje žydali. Dokelž ſo tuńi jenmu ſapowědźichu, ſo ſtudentojo njes ſobu do pakow dachu. Teho dla dyrbjeſche cźitanje wupadnyć.

Baldszusej so dowěrjenje wuprajiło

Memeliſki ſejm je ſo wutoru popołdnju w 5 hodźinach k ſwojemu tśeśemu poźeńdźenju ſeſchoł. Na nim je ſo Baldszuſowemu direktoriji z 21 hłoſami dowěrjenje wuprajiło. Pśchi wothłoſowanju 5 ſaſtupjerjow litewſkich liſtow hłóſ njeſwoła. Tehorunja tſi ſobuſtawy direktorija woſ ſwojej woſobje ſobu njehłoſowachu.

Zabotaža na jendźelskimaj wójnskimaj łódźomaj

Jendźelſka admiralita je wutoru powěſćź wobkrućiła, ſo je ſo na wójnſkimaj łódźomaj, kiž w Devonportu bjeźitej, ſabotaža ſpytała. To je ſo na podmórſkim cźołnje „Oberon" a na bitwiſkej łódźi „Royal Oak" ſtało. Naležnoſcź je pſchepytnje, tohodła njeje w ſjawnym ſajiniuje, ſo ſu w tu khwilu nadrobniſche wojeſwi.

Sowjetska spionaža w Beogradźe

Beogradſke wyſchnoſcże ſu wotpſcheſ ſowjetſkich ſpionaſu wuſłědźiłe. Wone ſu raſeho lekarja dra Ljeńzeńkeho ſajeli. Tutón běšche ſo podźałany ſeźinił, ſo wulke ſummy pjenjes dóſtawaſche. Wón pak nodźyſche wujaźniś, ſwoikel pjenjeży dóſtawaſche. Skóncźnje ſo ſajaty wuſna, ſo je pjenjeży ſ ruſkeje ſtrony ſa ſpionaſu dóſtał

W stoiku ſ wibyčom tuteje ſpinaje ſo wjazy hač 80 wožobow pſcheſtyſchowaſche. Wóſom wožobow, mjeſ nimi ſónſkej, w jatbje ſkhowachu.

Egiptowske knježeſtwo wróco stuoi

Miniſterſti preſident Tewfik Neſſim paſcha ſchwórik egiptowſkemu kralej woſjewi, ſo zyte knježeſtwo wrócžo ſtupi. Kaž ſo ſ Kairа powě, ma ſo pſchičžina knježeſtwoweje kroczele w tym pytacź, ſo Jendželſka egiptowſke pſcheczа wo ſaſoſawjedženje wuſtawy lěta 1923 wotpokaſuje. W Kairu woczakuja, ſo kral wjednikow ſtronow k ſebi na roſrěčowanje pſcheproſhy.

Dokelž Jendželſka nochze egiptowſke pſchecza dopjelnicź a dokelž chze egiptowſke knježeſtwo wrócžo ſtupicź, je ſo wobydlerſtwo w Kairu ſnowa roſhoriko. Demonſtrantoſo ſu na wjele dróhach pkunowe latakuje roſbili, dróhowe želeſniſy ſadjerjeli a cjeſko wobſchkodžili kaž. tež autobuſy ſapalili.

Wobydlerſtwo Addis Abebu čakajo wopuſčiło

W nozy k ſrjedže ſu do abeſynſkeho hlowneho měſta powědcje dóſchle, ſo ma ſo ſrjedu rano bombowy nadpad italſkich lětarjow na Addis Abebu wočakacź. Rano ¼4 hodźin ſapoča wobydlerſtwo ſ měſta khwatacź. Wobydlerjo po tyſacach w dothich cžahach ſ měſta cjěkachu. Wono ſo ſ wołami do hór wokolo hlowneho měſta wukhowa.

Rano policija dom wot domu khodjeſche a Europjanow a domorodnych budźeſche a jich namotwjeſche, ſo by-chu ſo wuthowali. Wobydlerſtwo je ſo ſ wulkim ſtrachom ſajako. Automobile, kiž běchu nětkaž dóſtacź, ſo po 100 hač 200 hriwnach wotnajachu, ſo buchu ludźi ſ woſtoreneho měſta wotwjeſte.

Dopoldnja w 10 hodź. ſo hiſchcje žani italſjay lětarjo nad Addiſom Abebu njepokaſachu. Tohodla pſchekupjy ſwoje klamy dopoldnja ſajo wotewrichu. **W prěnim ſtraſche je nětkaž 20 000 Abeſynjanow Addis Abebu wopuſchčiło.**

Do měſtoweho dźěla, w kotrymž maju wukrajne wupołanſtwa ſwoje ſydła, běſche hižo rano w 6 hodźinach wjele tyſac ludźi pkihiſchko, ſo by wukhow pytako. Abeſynſke wyſchnoſcje ſu polizajſku ſłužbu na ſchtyrikróžnu ſylnoſcź ſeſylnike. Na wſchěch rózkach dróhow běchu ſo wulke ſtudy ſ wodu ſtajite, ſo buchu ſo mohle wohnje ſhaſchecź, kiž je ſapalnymi bombami naſtanu.

Abesynska nochce popuščić

Kaž ſo ſ Addisa Abeby powě, je abeſynſki ſwonkowny miniſter wuturu jendželſkeho wupołanja ſira Sidneya Bartona wopytał a je ſo jeho wopraſchał. hač je powješcje wo pſchijeczu Pariſjſkeho měrowneho plana dóſtał. Wupołanj nzeběſche powěſcow dóſtał.

S pſchijatkuſchneje abeſynſkeje ſtrony je ſo woſſewilo, ſo njeje wěrje podobne, ſo budźe Abeſynſka k měrowym jednanjam ſwólniwa, **dołhoj hiſchcje jedyn italſki wojak na abeſynſkej ſemi ſteji.** Namjet, ſo by Abeſynſka Ogadenſku Italſkej woſtupiła, ſo w Addiſu Abebje jako ſmješchny wobhladuje, dokelž ſu Italcžanjo wot wudyrjenja wójny na połodnjſchej froncje jenož mało poſtupili.

Gandhijowa khorosć so zhóršiła

W poſlednim cžaſu je ſo Gandhijowa khorosć ſhórſchiła. Wón hižo dźeſchi cžaſ janeje zyroby k ſebi njebjerje. Lěkarjo jeho ſtajnje kontrolkuja. Ghandi je ſwojemu indiſkemu ludej wotkaſanje napiſał, kiž pak ſmě ſo hakle po jeho ſmjerczi woſjewicź. Ghandijowa mandželſka, kiž je jendželſkeho połkada, ſpyta jeho połnucź, ſo by ſo jendželſkich lěkarjow wo radu praſchał. Wón pak to njenaproſchnje wotpokaſuje.

Mandžuski nadpad na město w połnócnej Chinje

S Peipinga ſo powě, ſo je ſo pjchi wojowanju wo město Kujnan 13 muži chineiſkeho wójſka morilo. Wojazy, kiž mějachu měr w bjeswojeržſkim paſmje ſakhowacź, ſu tutu ſchkodu poczerpili, jako běchu ſpytali město pſcheczinvo 800 mužam mandžuſkich wojakow ſakitacź, kiž běchu ſ tankami a lětadłami město nadpadnyli.

Mandžuscy wojacy postupuja

Hačrunjej japanſke wojerſke měſtna w Peipingu ſpytaju, podawki w rańſchim dźelu provinzy Cjachara jłabſche pſchedſtajeju hač woprawdže hu, ſo tola ſe [illegible] nych powěſcjow ſhoni, ſo mandžuſzy wojazy, kiž [illegible] tal pola Dolonnara ſtejeli, wot pónđžele k połodnju [illegible] puja. Woni jenož do ſłabych žandarmſkich wotdźe[illegible] raſchu, kiž ſu w jenotlíwych podkrjeſnach po [illegible] Japanſkeje jenož 150 muži ſylne. Pſchi wojowanj[illegible] roſkaſować žandarmſkeho wotdźelenja Proachanſkeho [illegible]

Japanska žada jenajwu sylnosć we wójnſkim łódźſtwje

Japanſka na Londonſkej konferenzy wójnſkeho [illegible] ſtwa raſnje žada, ſo by jeje wójnſke łódźſtwo runje [illegible] ſylne było kaž ſtej wójnſkej łódźſtwje Jedjelſke a A[illegible] riki. Pſchi tajkim žadanju ſu na konferenzy hižo wu[illegible] wobcžežnoſcje naſtałe. Wjednik japanſkeho ſaſtupjeſtwa admiral Nagano je ſrjedu hižo nadróbnoſcje japanſke namjeta woſjewił a je ſamo liczbu tunow mjenował, [illegible] by ſo měła jako najwjetſcha liczba ſa Ameriku, Jendželſku a Japanſku poſtajicź. Liczba je ſo dotal hiſchcje ſataiła.

Ssobuſtawy konferenzy ſu ſo njepſchihlowanje pſchichwapiłe, **ſo admiral Nagano njeje niczo we mójowej kompromiſa rěczał.** Roſrěčowanja ſu ſo ſaſtajiłe, ſo buchu ſaſtupjeſtwa Naganowe ſłowa roſpominałe. Nagano běſche praił, ſo ſebi Japanſka jenajwu ſylnoſcź ſwojeho wójnſkeho łódźſtwa ſ amerikanſkim a jendželſkim wójnſkim łódźſtwom na poměrnje małej liczbje tunow pſchejeje.

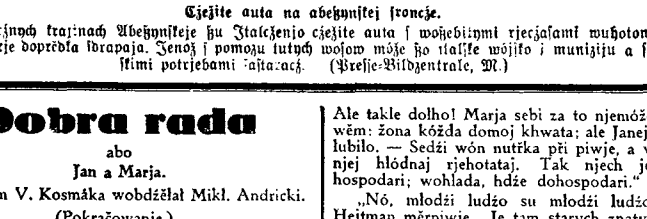
Krótke politiske powěſe

Wjednik němſkemu miniſtrej Kerrlej ſbožo pſchał.

Wjednik a němſki kanzler je němſkemu a pruſkemu miniſtrej ſa zyrkwinſke naležnoſcje Hanſej Kerrlej k jeho 48. narodninam ſbožo pſchał. Wjednik je ſo miniſtrej tež wutrobnje dźakował ſa ſłužby, kiž je wón dotal k lěpſchemu hibanja a wótzneho kraja cžiniſ.

Japanſka wojerſka konferenza ſo ſwoła.

Japanſki miniſterſki pſchedſyda Okada, wójnſki miniſter generl Kawaſchina a namórnitſwowy miniſter admiral Ozumi ſu połoženje w połnóznej Chinje roſpominali a wobſamkli, ſo ſo hnydom wojerſka konferenza w Tientſiru [illegible]a.

Cjejite auta na abeſynſkej froncje.

W bjeſpucžnych trajnach Abeſynjeje ſu Italcženjo cjejite auta ſ wožebitymi rjerjaſami wuhotowali, kotrež ſo ſkerje doprědka idrapaja. Jenož ſ pomoju tutych wozow móže ſo italſke wójſko i muniziju a ſeſiwjenſtimi potrjebami ſaſtarać. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

Ze Serbow

W **Budyſchinje** 12. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kóždy hołb je w swojich pjerjach najrjeńši.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer 0 a najwyſchſcha dnjowa temperatura 2 ſtop. cjopłoty. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer minus 1 a najniſcha nózna temperatura 3 ſtop. ſymy. Bliſkoſcj wyſchiny, kotraž ſo nad zyłej połnócnej Europu wupſcheſtrěwa, w ſymnišchim powětſtwje jacžamy. Wyſchina je hiſchcje doſcź ſylna, ſo wóſe na[illegible] hiſchcje krucžiſche njerſnjenje pſchinjeſcź. Dokelž pak je wona ſ połdnja a też ſ połnoſy ſ nižinu wobdata, najſterje pſchedołho na ſwojim měſtnje wjerſtowſtanje. Swopředpa[illegible] ſo w naſchich ſtronach pomału wuwjedri, ſo ſuche njerſnjenje wobkhowamy. — Jutſje pjatk ſtóncžko 7,54 hodź.

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po čěſkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikl. Andricki.

31] (Pokračowanje.)

„Mje nichtó njewojeba..." wiješe Hejtman z hłowu. „Sto dha je ſo mjez wami ſtało? Prajće mi tola z prawdu, wšak ſmój ſwojej a wobaj ſtaraj doſć. Znajemoj ſo z dawna ſem — njewěſće: hdyž ſmój hiſće w gmejnſkich naležnoſcach do města jězdźiłoj, ja z Łuha a wy ze Zahon."

„Tehdom drje, haj...", ſwědčeše jemu Wićaz. „Skoda rjanych časow! Tehdom, to ſmój hiſće něšto byłoj, tehdom, to běchmoj muzej, to ludźo na naju hladachu — ale nětko?"

„Marja drje je ſo w něčim přešła přečiwo wam?" praſeše ſo Hejtman.

„I, Bóh zwarnuj, ta je ſama lubosć a dobrota — ale z Janom, z našim Janom ſym dźenſa mjerzanje měł."

„A kak pak to?" ſkuſowaše Hejtman.

„Wupowědam wam to, wšako ſmój ſwojej. — Wčera za wječerju běchmy ſebi wučinili: młodaj pojědźetaj na rańše, zo byštaj w ſwojim času doma byłoj, a Marja mohła wobjed zwarić. Ja chcych dopoldnja hić, ale młodaj nochcyštaj přijěć. Tuž ſej pomyslich: to pak ſtaj nětkaž zaſtałoj — a podach ſo na puć; ſnadź dźe ſo zetkamy. Ale njezetkach jeju. Tuž ſej pomyslich: mózno, zo ſtaj na Měd-kow jełoj; prašach ſo Mědkowſkich, hač ſu Jana widźeli: njeběchu. Nětko napadny mje ſtrach: zo ſo jimaj tola njeje njezboże ſtało — dach ſo do běže-nja, zo mózach ľédom dycha dołojić — a hdyž do Manjowa dóńdžech, ſłyšach naſej konjej rjehotać."

Hejtman wšelako zamołwješe, ale Wićaz nochcyše rozumić. „A byrnjež dźě tam pospědałoj też. Ale takle dołho! Marja ſebi za to njemóže, to derje wěm: žona kóžda domoj khwata; ale Janej je ſo tam łubiło. — Sedźi wón nutřka při piwje, a wonka konjej hłódnaj rjehotataj. Tak njech jenož dale hoſpodari; wohłada, hdźe dohoſpodari."

„Nó, młodźi ludźo ſu młodźi ludźo", rjekny Hejtman měrniwje. „Je tam ſtarych znatych widźał, z nimi bjeſadował — a kak to čas běži, to drje kóždy wě. — My ſmy też raz młodźi byli."

„Młodźi byli drje, ale zo bychu mi konje hłódne w korčmje rjehotałe, to ſo mi njeje ſtało, ženje nic."

„Nó, cyle prawje drje to njeje, ale jedyn raz njeje kóždu njedźelu", praji Hejtman. „Spomńće jemu tola, a Jan budźe pěkniši —."

„Wo to njeje, poſłušny je; jenož ſym jemu rjekł: jědź, a jědźeše. Ale wěſće što? Spomńće jemu też wy. Na was dźerži, a cuzeho ſłowo přeco wjacy wuda."

„To ſo wšitko hodźi", kiwaše Hejtman z hłowu, „přińdźe čas, a rjeknu jemu."

„Na čo ſo komdźić? Poliwka je čopła najlěpša. — Pójće dźě hnydom ſobu, to budźe po kwasu přeni raz."

„Cehodła dyrbju was runje připołdnju wob-čežować? Přińdu popołdnju."

„Powědajće haj, wobčežowanje. Něšto nawa-rjene drje změja — Maruša z wjeſełoſcu poſkoči, hdyž was wuhłada, Jan tehorunja. Doma nječo nje-ſkomdźiće — tak — chceće hišće wjacy?"

Hejtman ſo ſměješe: „To ſo traje na ſwěće! Troji wobjed mje dźenſa čaka: doma — w Měd-kowje pola dźowki, a nětko mi też wy hišće kazaće. Tak dha radźće, hdźe prjedy."

„Bjez dołheho wučinjenja — k nam."

Hejtman poſłuchaše, a dźěštaj k Zahonam.

Ducy powědaštaj ſebi wo hoſpodarſtwje, wo dawnych wjeſełych a zrudnych časach, wo wulkej ſuchoće a wóhnjach ſtyrcetych lět, hdyž ſo Kamjenc wotpali. Tehdom běštaj wonaj wobaj wjeſnaj ſołče, a jězdźeštaj na hamt. Casy běchu zrudne, ale hoſpodarjam bě lěpje, a ludźo běchu lěpši, dyžli dźenſa. Tehdom běše porjad na ſwěće, dźenſa nichtó njecha wjacy poſłuchać; ludźo du za pychařſtwom, wo ſebje čeledź: Lejna chce žiđžana być a knjeni, a Jakub baron. Nichtó ſo wjacy Boha njeboji, knjez mohł ſo dybawy na klětcy wołać.

„A hdy by ſam jandźel z njebjes přišoł, štó wě, kak by ſo tomu też ſło", doda Hejtman.

„Zrudnje je, zrudnje", wiješe Wićaz z hłowu. „Wulki čas hižo budźe, zo ſo na puć podamy a rjeknjemy: Božemje, zły ſwěće ty, ty njerozumiš nam a my nic tebi."

„Prawje maš. Ale mój dźě ſmój tu ſkoro ſwój čas wubyłoj."

Stareju mužow doſcéže črjódka Zahonſkich ken-ſerjow, kotřiž njeběchu tak z Manjowa khwatali. Powědanje pytaše ſej druhu čěř.

Słónco paleše, w powětře dyrkotachu próſki, kaž-żehliwe, kwětki při ſcežcy zańdźelachu wóčka, ken-ſerjo běchu wjeſeli, hdyž Zahonſke ſtatoki přeč nimi ſo zabělichu. Z murjow dźěše horcota, kaž z rożenja.

„Bohu dźak a khwała, zo tu buchmy", rjekny Wićaz, poda druhim ruku a wjedźeše ſej hoſća do-moj. Hdyž běštaj we wrotach, zaščowka wjeſele Sek-Stara Hapla dźěše z dójnej dóńčku. Wuſyſawſi pſa, wobroći ſo a witaše Hejtmana.

„K nam witajće, nano. Derje tola, zo dźeće. To je, kaž by was Bóh jandźela z njebjes pósłał."

„Wjeřš pomazy, Hapla. Bože dźěćo wšak njej-ſym, zo mje tak witaš."

„Ju ju, wy ſće tu jara trěbny. Našimaj młodyma je něšto zwadźiło. Khodźitaj ſebi z puća a njech-dźitaj ſo."

„Hdźe dha jeju maće?"

„Wona je w kuchini a wón w hródźi při ka-njoch." (Pokrač. sćěhuje.)

...a z ... dow. Mowa. Wežacy schadza hutsie ...ejor 7,33 hodź. a khowa so popołdnja 10.20 hodź.

— **Wuhlady na wiedro za jutjischi pjatk: Sstónczne a symnische wjedro.**

— **Wunoschi sbérki nazionalneje solidarnosce w Budyšim wokrejesu:** Bart 103.71 hr., Bjiskopizy 894,93 hr., Porchow 149.90 hr., Khróst 75,77 hr., Semizy 207,29 hr., Frankenthal 48,22 hr., Huska 107.80 hr., Hnaschezy 220,56 hr., Hodźij 224,01 hr., Wulka Dubrawa 234,59 hr., Budesteyn 339,01 hr., Huschina 152,25 hr., Korjeyn 239,97 hr., Maky Wjelkow 162,48 hr., Rakezy 154,51 hr., Kubschizy 134,04 hr., Njeswaczidło 170,72 hr., Mjasonza 325,22 hr., Wowinow 93,56 hr., Porchizy 111,96 hr., Schérachow 254,65 hr., Smilna 146,72 hr., Sakom 354,10 hr., Trjebjenza 73,25 hr., Wolkrawozy 200,11 hr., Horni Wujesd 102,28 hr., Wjernarjezy (Wehrsdorf) 143,60 hr., Wjelečzin 525 hriwnow.

— **Plaketty mežaza hodownika.** Schtwórtk 19. a pjatk 20. dezembra budźe w Budyschinie a wokolinje Hitlerska mlodźina hodowne plaketty pschedawacz. Wone płacza kaz hewak 20 pjenjezkow. Na pětnej plakecze so maly „Olbernhauski jězdny" pschedstaja, kiž je so w Krkonoschach zhotowik.

— **Pakziki z darami lubosce** budźa so w Budyschinje a po zyłym Budyskim wokrjesu pschichodnu njedźelu 15. dezembra sbérać. Podobnje kaz pschi sbérzu drastwow wosrjeschuja k temu wosy staji. SA-, SS-, a NSKK-muzoje pschihotuja do domow po pakziki z darami lubosce, kiž chzyli darjezelo pschihotowane měrź. Njech so make pakziki pschipraswja a njech so na nje napische, schto w nich je. Kaz zjischinny, so dary lubosce njedźelu do hód potrěbnym pschepodadźa.

— **Kedźbu pjched puczowazym jebakom!** Hišo lětu dołho wešty Arnošt Schunk z Mühlheima po Němskej **wujeje** a jeba. Wón wopytuje ludźi, kiž kožu pschedźěłaju abo taſkich, kotrjž maschiny za kožowe pschemysłło tworza, a pola nich skasanki za žiwoty kožowu fabriku w Mühlheimje sbéra, kotraž pak je hižo dawno do druhich rukow pschešła. Wón pożczonki pschijimuje a wubawa, zo je w pjenjezných wuskosczach. Tola pak wón też znate žiwžiby wopytuje a wo pożczonki prošu z wudawanjom, so dyrbi domoj puczowacz. Jako wěstosć dawa wón směrki z akzeptom wěsteho M. Winklera w Godesbergu, kiž žiwjesca na wjesczki pjenjes wupische, hacz pożczonka wuczinja. Sch. je **jonu** R. puczuje, wo kotrejž wudawa, so je jeho mandźelka. **Wón je we wschelakich** městach, mjes nimi też w Drjezdźanach, wustupowat. Hdyž je wón nětkle pokaze, so prošu, so by so to kriminalnemu wotdźělenju na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, abo blišschej policiji abo žandarmiskim spěrlišo. Schkodowarjo, kotrjž jo hischcze njewotjewichu, njech so blišschej policiji wosjewja.

S **Mulkeho Wjelkowa.** Wutoru popołdnju je so Marja Lena Rostkowa rodź. Michałkeż w starobje 69 lět 11 měsazow a 7 dnjow we Mulkim Wjelkowje khowała. Lubi a znaczi ju z wulkim dźělbraczom na jeje posledním puczu pschewodźachu. Jejny row bu rjenje wupyscheny. Knjes ſ Borberg a dźěłaczerjo knjeżeho zwora jejny row ſ wulkim wěnzom a palmu porjenschichu. Mona bě psches 2 lěcze khorowata, poslednje 3¼ lěta njebě mohła khorokołjo wjazy žama wopuschczicz. Njech je jej žerbska ſemja lohka.

S **Hušti.** Njedźelu mějesche hoitwjeckti ſwjasť sa Hušku a wokolinu w Tšeleni žwoju nuczenu wustajenza. Pokazowachu so tam wobsebje rózki w lonschim lěcze saſelenych žornikow. Najrjeschše rózki pothadźeja ſ hoitwinskeho rewěra hrabje Schall-Riaucoura. Jako wobsebita žadnosć pokasa so nop žorny ſ rózkomaj. Na wustajenzy so też rjany pschehlad wo strowej a khorej dźiwinje rosticzi. 87 njenormalnych rózkow mjes 148 normalnymi bě tam wustajenych. Wotrjesny hoitwjesti mischtr stronjan Schokta wobhlada žebi tohorunja wustajenzu.

S **Bukez.** Khěžcžanska žónska ſtužba. Bukeczanska khěžcžanska žónska ſtužba mějesche w herbstkej gryschce **swoju** dezembersku mětacznu ſchromadźiznu ſ rjanym **adventiskim** wjeczerom. Riane adventiske wěnzy, jědlowe **łuki** a riane ſwěczki pyschachu městnosć. Adventiske **lěcy** so ſpěwachu. Kurator farař Mjetwa mějesche zjan adventiski narěcz. Adventiske pěsnje a riane pschednoschki na klawérje a tulawje dźowaju knjesa fararja pschednjeseschtej. Też rjane ſwětłowobrazy wo hodownym wrumeštwje so posticzachu. Wulke wjeselo hodowna lotterija ſbudźi.

S **Bukez.** Sbérka ſa skutk ſymskeje pomocy. Sbérka na dnju nazionalneje ſolidarity je w Bukezanskej wiesnej skupinje jara rjany wuspěch měła. Nasběrało je **so w Bukezach 25,62 hr., w Koporzach 4.10 hr., w Blóžnach 3,90 hr., w Lejnje 8.79 hr., w Kołwaſy 5.66 hr., w Čjornjowje 5.80 hr., w Rodezach 6.95 hr., w Nječinje 2.10 hr., a sbérka w hościencach w Bukezach wunjese 22,57 hr., wscho hromadze 65.40 hriwnow. Na dnju je dže jeneho hornja nałbéra ſo w Bukezach 31.05 hr., we Kaporzach 9,30 hr., w Blóžanach 4,35 hr., w Lejnje 7,35 hr., w Kołwaſy 6 85 hr., w Čjornjowje 7 15 hr., w Rodezach 9,35 hr., w Nječinje 4.60 hr. Wscho hromadze 80 hr. Plaketty ſaſ kutk ſymskeje pomocy wscho hromadze dže 300 ſchtuk ſo tohorunja dołnoſnje pschedaše. Puntowska sbérka je wscho hromadze 150 puntow wunjeſła. Wšěm dariczelam wutrobny dźak.**

S **Kotez.** Póndźelu wjeczor běšche ſa Koteczanſku **wosadu** w hoſczenzu w Koteczach pod wjednistwom wodownego fararja Konika zyrkwinſki wjeczor, na kotrymž mějesche farař Meinhof, nětko w Barlinje-Lenkwitzu, jara ſajimawy a powuczajny pschednoschk je žwětłowobrazami wo Schpanijſkej. Pschednoschk je so pschitomnym jara spodobał.

S **Maleczig.** We wobzebje žwjatoczinym popołdźeju **zmeinſkeje rady** so póndźelu 9. dezembra **nowy** wjeſnſanoſta w naſchej wſy ſtronjan Pawok Bjenada do ſwojeho hamta ſapokaſa. Pschi tym so gmejnſka rada z dotalnym dołholetnym wieſnjanoſtu ſtronjanom Bjerſaſtupjeł hamtſkeho hejtmana wěnowaſche najpriedy wottkhadźenemu 70lětnemu wjeſnjanoſcze ſa jeho ſwěrne a dźěło dźakne ſkowa, kotrejž je 24 lět dołho jako ſtrowotneho ſtawa dla je proſnył. So by ſmět tuto ſamołwienja polne ſaſtoinſtwo ſkończ, do czehoż je so też iwolilo. Na to ſo nowy wjeſnjanoſta ſtronjan Bienada do ſwojeho zaſtoinſtwa ſapokaſa a ſaſchſiſaha. Wjeſnjanſki ſtronjan Kriecžmar ſaſtupjeł hamtſkeho hejtmana a wſchěch druhich pschitomnych poſtrowi a ſo tohorunja wotkhadźanemu wieſnjanoſcži ſa dźakowa. Też ſaſtupowazy wieſnjanoſta ſtronjan Leuter ſo Bierwaldej ſ dźakowymi ſkowami ſa wulke ſaſłużby wo gmejnu podźakowa.

S **Hodźija.** (Stawniſke powěſče.) Narodźenja: 1. 11. nadróſnemu dźěłaczerjej B. Běłemu w Janeczach, dź., niemandźelſki ſyn w Karlsdorfu. 2. 11 burej A. Kralej w Lutyjezach, ſyn. 7. 11 cžěłi C. H. Rěchnemu w Małej Borschczi, dź. 8. 11. cžěłi P. R. Schokcze w Hodźiju, ſyn. 16. 11 kubłowemu ſarjadnikej O. K. Schubertej w Niesdaschezach, ſyn. 19. 11. niemandźelſki ſyn w Nowych Spytezach. 25. 11. hoſczenzarjej P. K. Frjeżi w Zicženju, dź. 27. 11. pólſtſemu ſaſtojnikej na wotp. W. G. Suhnelej w Myschezach, ſyn. — Sſo ſwěrowali: 16. 11. P. A. Livinſki, ſchofer w Pirnje-Kopizach, ſ E. Hausmannez, dźěłaczerku w Njedźaſchezach. — Wumrěli: 17. 11. A. A. Schczěwankez, dźěłaczerka w Bolborzach, 47 lět. 20. 11. M. M. Kubach, bur w Prěczezach, 55 lět. 27. 11. K. H. Frenzel, ſedlař w Hodźiju, 47 lět. H. Frjeża w Zicženju, 2 dnjej.

Z **Wotrowa.** Bur Pawoł Cyž je zandźeny tydźeń do swojeho noweho domſkeho začalnył. Njedźiwajo powšitkownje ežekich hospodarſkich pomérow je so w lěču do twarjenja noweho domſkeho puścił, ſtož je nětko z Božej pomocu zbożownje dokónčił. Přejemy burej Cyžej a jeho ſwójbje wjele zboża do noweho bydlenja.

S **Rakez.** Schtwórtk a pjatk polticza ſo w Rakeczanſkej a Komorowſkej ſchuli ſtarſchi ſławna wuczba. Starſchi dźěći ſo wutrobnje pschepro'schuja, ſo bychu ſo na tutej wuczbje **wobdźěłili** a tak ſpóſnali, **kak** dźěći w ſchuli postupuja. Pjatk wjeczor we 8 hodź. budźe we Rakeczanſkej ſchuli ſtarſchiſki wjeczor.

Se **Sserujan.** Rada pobawa ſo maczerjam wutoru 17. dezembra popołdnju ½2 hodźin w hoſczenzu w Sserujanach, ¾3 hodźin w hoſczenzu w Pěſkezach a ¼4 hodźin w Kralez hoſczenzu w Sserbſkich Paſtjach.

S **Wukrancžij.** Ssobotu wjeczor běchu powětrowe ſwuczowanja. S njekedźbliwoſcžu je so czaſk ſaczěmnjenja dopředka picherádźił, tak ſo běchu ludźo ſ czaſom ſo na ſaczěmnjenje pschihotowali. Bórſy ma so tohodla nowe njewocakowanow alarm wčowjeſcz. — Wšěm wczerawſkim wopſwěcži ſu naiſtarſchi ſobuſtaw Lutherſke wosady wumjeńkaſ Handrij Kubiza žwoje 88. na...

S **Radſchowka.** Dwě hospodarſtwje matej ſo tu ſa krótki czaſ wottorhaczi, dokeli hrońez rospadnyczi. Towarſtwo „Freya" jako wobſedźerka je hospodarſtwje wobydlerjam darmo wottorhacz daka, kotſiž móža ſa te ſtomu, hrjadu atd. žebi wobthowacz.

S **Klékneho.** (Ssmójbny ſwjedźeń.) Ssobotu wjeczor běšche w ſali Němſkeho doma ſwójbny wjeczor, kotryž evangelſka žónſka pomoz w Klékneom z lěpſchemu žotrowſteje ſtazije w Jamnom ſarjadowa. Nětkle 400 wosobow bě ſo ſeſchło. S poſaunſkimi khórami wobeju zyrkwjow ſo programm wotewri. Po ſhromadnym ſpěwje kantor na wotp. Glowna pschitomnych poſtrowi a pokaſa, kelko dobrotow a lubosce žotry do ſtaroſcžow wšchěnebneho žiwjenja pschinjeſu. Potom pokaſa ſo film wo wojubach němſkich wupuczowarjow ſe Schwabſkeje

Hudźba — wumělſtwo — dźiwadło

Měſchczańſke dźiwadło.

Wutoru hrajeſche ſo w Měſchczańſkim dźiwadle prěni raz komedija „Knjeża" wot Haralda Bratta. Spitzaczel ſtužba bjes dwěla do naczažnych dźěłaczerjow, kiž dźeru materiju ſa ſwoje dobre wubźěłki ſe žiwjenja, kaſkeż woprawdże je. Jeho komedija „Knjeża" je wobras hoſpodarſkeho žiwjenja, wubój ſtareje dokładnoſcže a naſhonitoſcže pschecžiwo impuſiwnemu, kemu wyſchinam žahazemu, ale w žebi njehotowemu ſtuttkej młodźinu. Tutu hru prawje wobraſowacz njeje lohko, dokelž dyrbi woprawdźity mózny powuczazy žiwjenſti wobras wjcz. Hrowe wjedniſtwo leżeſche tu najlěpje we rukomaj intendanta ſw. hł. Kämpfa, kiž też ſe wſchej dokładnoſczu a dotajnoſczu preſidenta kowoweje tworenje Geſſela poda. Jemu pschiſlamtnu ſo mlschtrjow we wukonu Tilli Breidenbach jako ſekretarka Hélène, poſdźiſcha jeho mandźelka. Jeje hra wuſkowaſche cžopkotu a wěſtoſcž w cžinu. Hans Ludwig Wolf poda dr. Bernerta w zyłku derje. Dalſche róle: Hans Verber jako Serford, Artur Giese jako direktor Michael, Mano Holtej jako direktor Hulla, Wolf Martini jako dr. Blunck, Alfred Borcherth jako prokurist Brunius mějachu dobrzh ſaſtupjerjow hrajeſzay. W mjeńſchich rólach ſpotkachu: Franz Rarich jako ſaſtupjeł dźěłaczerſtwa, Ernſt Rasch jako dir. ſłužobnik Laub, Heinz Siſſenguht jako Leonidas Zibrovius. Ida Waretz jako knj. Biel bě ſtaro pschejara pschiležeżſkwa jako poſdźiſcha ſekretarka. Dostojneho wobthodnika Sir George Soquect poda Jurij Steinmetz. Każ ſtworjene běchu jewiſchczowe wobraſy Waklarja Ulbricha.

W pschipohſchcharſtwo putaſche **wobżaß,** a **dźak** ſa dobre wujewdźenje ſwuraſni ſo w **bohatym** pschiliſku a kwětkach. Knjeſej intendantej ſpożczi ſo ſłoty wěnz ſ wěnom.

Palaſtowe dźiwadło. Snaża a wobluhowana operetta „Czornolěſna holczka" je tu hacž do ſchtwórtka w ſynkofilmje widżecz. So ſo film ſa wocžakowacz cžina a wotmětnjenje kuliſkow runje pola tejele operetty w bohatej měrje poſtara, mózeſche ſo wocžakowacz. Kraſna Czornolěſna kraſina a porjadny ſchwabſki ludźik ſjednocżuje ſo do nieſrédźelneho zyłka. Rejžer operetty njetyjedſache tohodła ſ tuninni wabjeńkami dźěłacz, ale ſtaji ſwojich hrajerjow do ſriedź Czornolěſka. Spěwało a wjeſzeleje mtyſle puczujetaj dwaj ſtudentaj po kraju, dóńź jeju auto njepſcheczeſchny, pschi kotrehoż wodźidle wěſo rjana knjeżnicka ſedźi. A ſbožo chze, ſo ma runje autowy njehodu, kotruż ſtudentaj wuprawitaj. Skónczuje wobſamknu, ſo dojedu do małeho městacka k ſwjedżenjej ſwj. Cecilije. Tam ſtukuje jara wuſtojny zyrkwinſki organiſta. Wola njeho

Hospodarſki rozhlad

Schtwórtk 12. **dezembra 1935.**

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar - - -	2,486	100 pólsk. złotych -	46,80
1 jendźelski punt -	12,24	100 čeſkosł. krónow -	10,29
100 ſwajc. frankow -	60,52	100 franc. frankow -	16,405

Też wježera jewiſche ſo na burſy ſamžnu bjeswarſnu wobras, każ w ſandźenych dnjach. Dokelž wobežnych naſtorow je ſtrony politiki a hoſpodarſtwa njepſchebježeſche, a wobžebj publikum ſo na wobkhodźe njewobdźěli, dóńże ſ wobkhodam jenoż mjes wobkhodnikami ſ powołanja. Jenoż na dwěmaj mikomaj běchu žiwiſche wobkhodny, w certifikowanych dollarowych bonach a w mexikanſkich rentach. Hewak běšche na rentowych wikach cžicho, pschi ſežkabjenych kurſach.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wobthod na Barlinſkich žitnych wulkowikach pohibowaſche ſo dale we wuſtich mjeſach. Każ kaž dotal mějachu Barlinſke młyny ſajim jenoż ſa cžežke pſchenicžne drużiny, mjes tym ſo je rožża w Barlinje ſanjerodźena, dokelž ſkłady hiſtcže dożahaja. W proſinym pak ſo rožża lohko ſameſcži. Pschi brjoły a też w Sſrjedźnej Němſkej je ſa nju ſajimzow dosć. Pohrynkte młyny pytaja wobežebje ſakſko-ſolawiſke pſchenżu, tola žadane a poſticzene płacžiny ju jara rozdźěłne. Na mułowych wikach ſo wubrane drużiny muki wobežebje kupuja. Poſticženja we wowſu a jeczmjenju ſa pizowanſke ſamery ſo njeſu ſežnjinke. Jeczmjenje ſa indułtrizu maja měrne wiki, dobre drużiny jeczmjenja ſa piwarńe ſo jenoż w jara wobmjeſowanej měrje poſticżeja. Sstrěnje drużiny ſo cżejo wotbywaju.

Wežera płaczejche w Barlinje zentnar

pſchenży W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rożi N 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jeczmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Nětkrote płaczżiny ſ Drjezdźanſkich wikow.

Kaczki 3—3,50 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., kury, młode 3,50—5 hr., hołbje 1—3 hr., huży, ſarſane 1,30 hacž 1,50 hr., kaczki, ſarſane 0,95—1,20 hr., kury, ſtare, ſarſane 0,90—1 hr., kury, młode, ſarſane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., ſchczuki 1,20 hr., liny 1,60—1,80 hr., jabłuka 10—40 pj., běrny, zentnaſ 3,50—3,70 hr., běrny, po puntach 4—5 pj., łoboda, jědźna 10 pj., zybla 10 hacž 13 pj., trěi 70 pj., ſołotej, kěcžik 5—12 pj., běły kał 7—8 pj., cżežwjeny kał 10 pj., ſydroity kał 10—60 pj., tomaty 20—50 pj., petrſelika, walcžk 3—4 pj., ſellerij 10—35 pj., rapunſlki 40 pj., kolrabi 5—10 pj., butra 1,42—1,56 hr., jeja 11—13 pj.

Skótne wiki w Drjezdźanach.

Na ſkótne wiki pſchiſłano ſo dźenſa: 5 wołow, 70 kruzow, 499 cżelatow, 143 wowzow, 74 ſwini. Pola howiſaſeho ſkotu a wowzow běše wobſtoł bjes wuſnama. Cżelata měſzachu trěi wobſtoły a płacžiny běchu nětko mjeſe wietſche hacž ſandźenu pondźelu. Swinje ſo ſa pſchedpiſane krute płacžiny rozběžachu.

Płaczżiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczżiny po złotej hriwnje.

	11. 12.	10. 12.		11. 12.	10. 12.
Pšenica	206,0	206,0	runny	—	—
cožka	169,0	169,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
ječmjeń now.	222-229	222-229	módre łubiny	8,25-8,75	8,50-9,00
ječmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeradelle	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	26,85	26,85	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,55	8,55
rżane	11,50	11,50	syno, 50 kg		4,80-5,30
raps 1000 kg	—	—	rżane ſtoma		3,65-3,85
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšenič. „		3,35-3,55
lane ſymjo	—	—	wowſowa „		3,40-3,60
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		3,50-3,70

Płaczżina za pšenicu za wuplodźerja 8: 196.0 9: 197.0
Płaczżina za rožku za wuplodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaczżina za jeczmjeń za wuplodźerja 7: 165.0 9: 170.0
Płaczżina za wowſ za wuplodźerja 9: — 13: 162.0

Hłowny redaktor Marko Smoleſ. Zamolwity za politiku fouilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleſ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišeł dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lišćina čo. 3 płaći.

studentaj sawadźitaj. Organistowa hospoza je młoda a rjana Bárbele. Wo wšy wjele rad widźana, dokelž maja jeje wowku za kulkarjenju. Tola jedyn ze studentow žo do njeje zalubuje a wona swoju młodu wutrobu k njemu pschikhili. Wobstarny organista, kiž bě žo tehornjeja za nju z cźicha zhorił, dorbieschе tkónźnje wróćo stupieć a młodosći puć zwobodny dać. Snate, pschitulne melodije zyły cźas wobrubjeja. „Cźornoklěšna holejzo“ budźe žo kóždemu spodobać. — W dalschim widźimy hischcźe rjany pódlanski programm.

Wusudźenja

§ Dla niehornistwa hižo z khlostanjom pokhlostany Herman Sahrodnik z Budyschina dosta wot 1. wulkeje khlostanjskeje komory krajneho sudu dla njepschestawajeho niekasankeho wustupowanja młodostnym wobsahom napischeźiwo, 3 lět khlostarnje napokojenych. Cźestne prawa žo jemu na 3 lěta wotrjeknychu.

§ Psched Schorjelskim pschisažnym sudom měješe žo z pschepytowanjeje zatby pschehwjedženy 26lětny Pawoł Glauš z Lipna pola Wojerez dla spytanego morbarstwa z pomozu jeda a dla falschowanja lisćinow samokwić. Spoczatk augusta pósłka pschiwuznemu, z kotrymž bě w njeschczelstwje žiw, bleschu palenza, do kotrehož běsche zyrnowku (schwahlowu tišalinu) sneschkał. Jenož tomu, so muž, hdyž bě palenz wopłał, hnydom tutón jako wuplunu, měješe žo diakować, so žo snutskownje njestrali. Palenz běsche wobškodzeny we wosebitym kaschćiku z Ortranda zwojemu pschiwuznemu pósłkał a list pschipołožił, w kotrymž běsche cźitacź, so je z dariczelom palenza zyn dostawarja. W tym widźeschе statne rěźnistwo falschowanje lisćinow. Pschi zednanju wobškodzenju na to pokaja, so jeho pschiwuzni jemu za žiwjenjom du. Wšajn krótki je žo do jeho bydlenja sćěkało. So by žo pschećiwo falschenju schkitał, je chcył zwojeho muja z jědom ze zwěta wošstronicź, dokelž w nim widźeschе schćuwarja a napjerarja k tutym cźělesnym Pschikazny zud spočna na morbarstwo a falschowanje lisćinow a sajudźi wobškodzeneho k 1 lěta a 6 měsacow a 5 dnjow khlostarnje. Khlostanje tohodla tak łahodne wupadny, dokelž wobškodzeny thorosće dla njeje zyle samokwity.

Radio

Piatk 13. dezembra žo hłyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjesely rauschi konzert. 11.40 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakolcze. 16 popołdnischi konzert. 19 a nětko je zwjatok. 21.30 Cźajkowskeho konzert.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 rauschi konzert. 7.30 za burow. 11.45 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 domjaza hudźba. 17 popołdnischi konzert. 20.15 hodźina naroda.

Hischcźe wažne z dnjoweho programma. Königsberg: 21.30 wjesela hudźba. Wrótkław: 19 rejwanska hudźba. Minc: 19.30 operetta „Clivia“.

Budyske stawniske powěsće

Wumrěli: Kurt Schramm, rěsnaŕ, 21 lět. — Marja Theresa Garbarjowa bywscha swud. Koptowa rodź. Lehmannez, mandźelska dostawarja renty, 63 lět. — Gertruda Wally [illegible]ez, schwakgja se Salomje, 21 lět. —

Hamtske wozy [illegible] z Budyšina

Am Sonnabend, den 14. Dezember 1935 vormittags 10 Uhr werden beim Finanzamt Bautzen, Wendischer Graben 3, öffentlich meistbietend versteigert:
verschiedene Bekleidungsstücke, 2 Kinderbadewannen, 3 elektrische Lampen, 1 Klavier (einf. Art), 1 Flügel (alt), 2 Geigen, 1 Klarinette, 1 Laute, 2 Regulatoren, 1 Atlis-Kravate, 1 Schreibmaschine „Mignon“, 1 Ventilator mit Motor, 1 Hochfrequenzapparat „Sauer Ly“, 1 Schreibtisch, 1 Posten Cigarren.
Die Vollstreckungsstelle des Finanzamts Bautzen.

Städtische Freibank Bautzen.

Freitag, den 13. Dezmber 1935, 14—16 Uhr für die Nr. 4451—4850; Sonnabend, den 14. Dezember, 8—10 Uhr für die Nrn. 4851—5200: Rohes Rindfleisch Pfd. 30 Pfg., rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.
Die Freibankverwaltung.

Njedźelu 15. hodownika zeńdu so wšitke serbske towarstwa w **Kukowje a Pančicach** popołdnju w 4 hodź. pola Natušec a to Katolske Kasino, Lipa Serbska, dźłaćerske towarstwo, towarstwo knjeznow a młodostnu wotrjad swj. Jurja. Hłowny přednošk zmčje k. wučer Nawka z Radworja. Bohaty wopyt so wočakuje. Farar Wjenka, župan.

Bačoń. Piatk 13. hodownika zeńdźe so cyły měšany khór. Towaršny spěwnik sobu přinjesć! Štóž žadyn nima, njech sej tak dołho požči.

Kak by z nowym mantlom było?
za 4.95, 7.75, 12.75, 19.75
dostanjeće jano, čople zymske mantle.
hač do 14. zwjeršeneho lěta pola
RUDOLPH
Wulki wotrjadny wobkhod w Budyšinje na Kěžorskej drózy

we wulkim wubjerku wot 3,— hr.
tažhač najrjeńšim modelam
Kurt Martin
Richter
na Kěžorskej drózy

Daruje předešenki
Wulki wubjerk! Tunjo!
Rudolph, w Budyšinje jenoz na Hauensteinskej hasy 4

Bydleńje, lěhańje,
kuchinje, pólstrow. twory atd.
tematiwe meble kupnjeće tuńjo pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4
Rěči serbsce!
Mam swoju pólstrowarnju
Mandźelska doložonki přijimam

Najrjeńše
klankace wozy
we wšěch płaćiznach
a krasne
klanki
tak tunjo, namakaće pola firmy
Kurt Martin
Richter
na Kěžorskej drózy

Meble
a pólstrowane twory
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózow. hasy 15
Mym Serb!

Wobswětlenja kołow
6 voltowe, kompletne wot k.— hr.
Gumijowe kola. Wobrućene wot 1,60 hr.
Přistajki za kola. Jedne kola.
poskića
Gebr. Thomas w Budyšinje
na Kamjeńtnej hasy 10

Dla spomóźenja tutoje wěcy přidam něchtre nowe blidne, kofrowe a khamorowe
rěčne aparaty
(gramofony) cyle tunjo.
Tohornja dźěbu platow
kolesowy dom W. Pietschmann
w Budyšinje na Lubjerskej drózy
(oddla proviantneho hamta)

Klankacy wóz
je na předań w Budyšinje
na Schäferskej hasy 41, II, n. lěwo

Prjedy hač sebi SKIJE kupjeće, žadajće sebi zapis płaćiznow
Je z lěpšinu za Was!
Póscelu 3 dny k wobhladanju
na pruhu!
A. Langer, Schlettau (Erzgeb.)

Dańće
photo-aparaty
photo-potrjebu
wot firmy
Erich Winter
drogowy a photowy wobkhod
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Za hodowne blido
Přešite přikrywy
Sołowe přikrywy
Blidowe
přikrywy
Schaaf

Časniki Debjeńki
noże, łžicy a widlički kupujeće we wosebitym wobkhodže firmy
Osk. Brückner
w Kamjencu Trauring-Ecke

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihańni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“
Jenož 20 pj.

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe
aparaty
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hutha
majitel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcy wustojnje a najspěšniše

Předźenak
Protyka za hornjołužiskich Serbow
na lěto 1936
Přinjese nimoměry rjane powědańčka a bajki ze zańdźenych a nowšich časow
Płaći 50 pj.
Njech sebi jón kóždy kupi. Dostać w Serbskej knihańni w Budyšinje abo też přez dowěrnikow a roznošowarjow

Kupujće pola našich inserentow!

Pěknym dźěćom k hodam rjanu knižku

J. Radyserb:	Wowcyne zabawki	0.30 hr.
„	Dźědowe zabawki	0.50 „
„	Worješki	0.60 „
„	Zabawy — Powědańčka	0.30 „
„	Trójniki. Zběrka powědańčkow	0.30 „
„	Nowe Trójniki. Zběrka powědańčkow	0.50 „
„	Bitwa pola Budyšina. Powědańčko	0.40 „
„	Nadpad pola Bukec	0.30 „
„	Jan Manja abo Hdźe statok mój	0.30 „
P. Šolta:	Wotrow. Łužiska Troja	0.30 „
„	Bosniski kraj a raj	0.30 „
M. N. R.:	Jezusowy narod	0.10 „
M. Nawka:	Baje, bajki a basničky	0.30 „
„	Konstantin Wulki a Napoleon Mały	0.10 „
M. Bjedrich:	Bethlehemske dźećatko	0.25 „
„	Plista a ducy z kowarnje	0.25 „
„	Stara Jabłučina	0.25 „
„	Legendy a druhe powědańčka	0.25 „
Dr. J. Laras:	Sibakec nan	0.30 „
J. Jakubaš:	Serbski kraj, krasny raj	0.15 „
W. Beneš Třebický:	Kasp. Zden. Kaplef ze Sulec	0.30 „
M. Nowak:	Ruske biliny (Ruske bajki) z wobr.	1.— „
Karafiat:	Brunčki	0.50 „
J. Winger:	Hronow	0.30 „
Jurij Libš:	Styri powědańčka za serbski lud	0.30 „
„	Powědańčka za serbski lud	0.30 „
K. B. Sěca:	Clowjek w přirodze I. a II.	1.— „
„	Na dalokich pućach	0.50 „
M. Hałka:	Marija abo wjelk w kralowskej holi	0.25 „
J. Nowak:	Cěski nan a serbski syn	0.25 „

Dale su wšě dotalne dźěćace přiłohi k Serbskim Nowinam hišće na składze, kóžde čisło po 5 pj. a wjele rjanych dźěćacych dźiwadłowych hrow.

To je zapis wjele krasnych powědańčkow, kotrež su při tom jara tunje. Serbscy starši a wučerjo, kiž chcedźa pak rukow wšěch pilnych serbskich dźěći přišće.

Dostanjeće je
w Serbskej knihańni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hósćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 290 | Budyšin — Pjatk 13. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Hilgenfeldt wo skutku zymskeje pomocy

Hłowny hamtar Hilgenfeldt je hižeu pšed wukrajnymi diplomatami a nowinarjemi wo „organisaziji skutka zymskeje pomocy němčiskeho ludu" rěčał. Němčiskotny nawjedowar Alfred Rosenberg zhromadźenych witasche. Wón rjekny, so hižeu so dźenża wjazy se zmilnosće njedaruje, ale pobdla, dokelž so tón, kiž dary dostanje, jako runohódny człowjek wobhladuje.

Němčiskotny poručeny sa skutk zymskeje pomocy Erich Hilgenfeldt rěčeše wo „skutku zymskeje pomocy, kajšiž im nichtó njesmaje" a da pschipoložnicharjam do praktiskeho pschewjedźenja tuteho najwjetšcheho pomozneho skutka zwěta pohladacz. Wón wopisowaše, kak je NS-ludowe zmožeństwo w septembru 1933 se 36 pomocnikami w centrali skutk zymskeje pomocy sapočało, a kak je so tuń skutk kónčnje do najwjetšcheje organisazije zhromadnosće wutwaril.

Pschednoschcer też sašadny hłowneho sarjadnistwa a dźesatowe wumjenjenja skutka zymskeje pomocy rosjašni. S pomocu tkartow a liczbow wón jenotliwe wotdźelenja rozpominasche, kaž sastaranje z bernami, zrowbu, wuhlom a skutu. Wón też na wusnam pokaso, kiž ma skutk zymskeje pomocy jako hospodarski faktor sa wobstaranje dźela, wozbeje też dla zhotowenja znamjeschkow w krajinach z wozbitej musu.

Dźěławosć skutka zymskeje pomocy w liczbach milijonow na wukrajnych pschipoložnicharjow saczijschej cjinjesche, wozbeje to, so sarjadnike wudawši mjenje hač 1 wot sta nahromadźenych darow wuczinjachu, schtož ma so wozbeje dźěławosći w cjestnych sastojnstwach 1 300 000 pomocnikow a pomognizow dźakowacz.

Hłowny hamtar Hilgenfeldt wozbeje kedźbliwe sčinji, so skutk zymskeje pomocy njehladajo wěrywusnacza abo politiske stejischcžo jerotlinza potrěbnych sastaruje. Też z wukrajnikami a židami njeczini so žanehu wuwiacza. W skutku zymskeje pomocy 1934/35 je so zyła 29 108 židow wothladało, w Barlinje samym 13 818. So dyzhu wukrajni pschipołožnicharjo neutralnosć skutka zymskeje pomocy spóznali, wón wosiewi, so je so w sańdźenej zymje 69 396 wukrajnikow a hjesstatnych sastarało, z nich w Barlinje 8 054 wozobow.

Hłowny hamtar Higenfeldt na kónzu swojeho pschednoschka swěcži, so je skutk zymskeje pomocy najrjeńschi wopkas ludoweho dowěrjenja k wjednikej a nimo teho dokas wulkeje pózcziwostneje myslje, kotraž ma wschitke ludy swjasacz a mjes sobu sjednicz.

Nowe šwajcarske zwjazkowe knježerstwo

Sčrjedu popołdnja so w Bernje šwajskowa zhromadźizna, narodna rada a stawowska rada sendźechu, so bychu nowe šwajskowe knježerstwo wolile. Sa presidenta šwajskoweho knježerstwa na lěto 1936 so šwajskowy rada Meyer a sa namjetneho presidenta šwajskowy rada Motta wuzwoli. Šwajskowy rada Meyer wot lěta 1929 a šwajskowy rada Motta wot lěta 1911 šwajskowej radze pschisłuschcha.

Sastojnstwa w šwajskownym knježerstwje su so takle rozdźelile: Motta, nawjedowar politiskeho departementa; Pilet, nawjedowar pósstskeho a železniskeho departementa; Minger, nawjedowar wojerskeho departementa; Meyer, nawjedowar finanzneho departementa a president šwajskoweje rady; Baumann, nawjedowar smutskowneho departementa; Obrecht, nawjedowar departementa ludoweho hospodarstwa.

Petrolejowa zawjera přeciwo Italskej so wotstorčiła

Wubjerk wošomnacjoch, kotryž je sankzijowe konferenza postajila, je so w Genfje schtwórtk popołdnju k žiwjenju přenjemu pošedźenju sešoł. Jeho pošedźenje jenož něhdže pół hodźinu traješe. Na pošedźenju rěčachu franzowski ministerski pschedsyda Laval, jendźelski minister Eden a pólski sastupjeř Komarnicki. Wunoschk pošedźenja běše, so so jednanje wo petrolejowej zawjerje sa Italsku hacj na dalše wotstorči.

Laval je we wubjerku wo dojednanju mjes Jendźelskej a Franzowskej rozprawjał. Nacjsit so pschichodnje radje Swjatka Ludow Hjeli.

Eden k Lavalowej rozprawje pschisponni, so drje wjecorne mozy njejsu jeno jednym mandat wot sankzijoweje konferenzy dostałej, so pak stej tola pytałej, so wadźazej staj sjednacz. Tu so njejedna wo namjetu, ale wo nastorki a pohnuća. Wo nich ma rada Swjatka Ludow prawo wuradźowacz; tuta so bórzy swoła. Eden boda, so móža so wěsto też z druheje strony naczisti pschedpołožicz.

Komarnicki rjekny, so je Edenowa a Lavalowa rozprawa wubjerkej winowatosći napotoźila, so njeby někto pschedewsał, schtož by mohło do pschisłuschnosćow powołanych organow Swjatka Ludow žiwjenja. Tute maju wažnosć nowischeho wuwicja pruhowacz. Doniž rada Swjatka Ludow wo jendźelsko-franzowskich naczisłach njerozsudźi, wubjerk wošomnacjoch njezmě nicžo politiskeho rozsudźicz. **S tym je so prašenje wo petrolejowej zawjerje na tšiwilu wotstorčiło.**

Wubjerk so pjatk popołdnju w 4 hodźinach znowa sešo, so by rozprawu pschewjedźenskeho wubjerka žiwjenja. W Genfje so njewocakuje, so budże so rada Swjatka Ludow pryedy wutory z franzowsko-jendźelskimi namjetami saběracz.

Jendźelska kupu Cypru njewoteda

Jendźelski sapołožanz Wedgwood je so w deknim žesmje kolonialneho ministra wopraschał, hacz móže wón sdudicz, so jendźelske knježerstwo na žadyn pad kupu Cypru w Sčrjedźozemskim morju Grichiskej njewotstupi, hdyž je so kral nekoho Grichiskeje wucził. Kolonialny minister Thomas wotmolwi, so jendźelske knježerstwo nima myslje, Cypru jenej wukrajnej mocy wotstupicz. Na praschenje kommunistiskeho sapołožanza Gallachera minister Thomas rjekny, so Jendźelska nochze wustawu sa Cypry pschemenicz.

Schuschniggowy wopyt w Prazy so wotpraji

S Prahi so powe, so pschednoschk awstriskeho šwjaskoweho kanzlera dra. Schuschnigga w sjednoczenstwje Prazskich industrialnych nětkole hischcze njebudże. Pschednoschk so dla wobcežnoscow w cjestoslowaskej smutskownej politizy wotstorci. Wón so najskerje hakle žrjedź januara noweho lěta wotmeje.

Jendźelska chce sydom nowych zaničakow natwarić

Parlamentarski finanzny sekretar jendźelskeje admirality lord Stanley je žrjedu popołdnju w deknim žesmje wojsewi, so knježerstwo hischcze w tutym finanznym lěcze da žydom saniczakow natwaricz. K tomu pak je wěso pschidaczny hospodarski plan nusny. Tutón plan nimo tutych tež hischcze naprawy k natwarjenju nětkotrych njejschich łódźow wopschimnje.

Amerika wot Italskeje narunanje skody žada

Jako wotmołwu na italske wojsewjenje, w kotrymž so bombowy nadpad na amerikanski thorownju w Dessie wotpokasuje, tammischi Czerwjeny kschiž wojsewja, **so amerikanske swonkowne ministerstwo pscheczjiwo italskemu knježerstwu sakrocži,** dokelž je so amerikanska thorownja pschi letadłowym nadpadze 7. dezembra sdźela sničała. Zarat Manual Sorensen w Nebrasy, kiž je pschedsyda thorownje, so wojsewjenju italskeho knježerstwa dźiwa a pische: „Dwě bonje stej městnosći sa operazije a pschedměstnosć sničała, k temu nimale wschitke chirurgiske nastroje. Schkoda nehdže 5000 dollarow wuczinja. Mamy inwentar thorownje dokładnje sapisany a žmy Czerwjenemu kschižej w Genfje pschisamknjeni."

Japanska měrowe namjety kritizuje

Tokiosce nowiny „Kokumin Schimbun" měrowe namjety w italsko-abeżynskej swadźe plan k rozdźelenju Abeżynskeje mjenuja a sdźeluja, so su tute namjety w Japanskej wulke spodźiwanje sbudźile. Hamtske městnosće so hischcze njejsu wuprajile, wone pak su sadźerżenju Jedźelskeje k Chinje a srěčenju dwěmaj mozow dźiwaju. Nowiny pschispomnjeja, so Jendźelska tu swoje měrne mjeschowczo pokasuje.

Abesynski kěžor na Genf zhladuje

W Addisu Abebje sašo měr knjeji; italscy lětarjo njejsu hmjeło nadpadnyli. Někotre tyžaty wobydlerjow wschak hischcze pod holym njebjom pschenozowachu.

Abeżynski kěžor je jendźelsko-franzowskich jednanjow dla žwoje pucžowanje na połnoźnu frontu wotstorčił. W Addisu Abebje so wojsewja, **so abeżynske knježerstwo wschě namjety wotpokasuje, kiž wot Abeżynskeje zadaju,** so by **dźele žwojeho kraja wotedało.** Wšo maju wobhnjeni Abeżynjenjo za to, so so kěžor k niczemu njerozsudźi, schtož so Jendźelskej njeby spodobało.

Kaž so z abeżynskeje strony powe, su na połnoźnej froncze wotdźelenja wojerska Seyouma Italczanow k połnozy wot Makalle nadpadnyli. Pschi wojowanju je na italskej stronje 20 muži padnyło. Abeżynjenjo su Italczanam někotre tšelby a někotre mule wotewzałe.

Egiptowska zaso konstitucionalna monarchija

Egiptowske knježerstwo wostanje

Egiptowski kral je schtwórtk ministerskeho presidenta Nessima paschu w audienzy pschijał. Knježerstwo je wróżo stupiło. Wono w tu tšiwilu hischcze w sastojnstwje wostanje. Kaž so z Kaira powe, Tewfik Nessim paschа w pschesjenjosći z kralom wudaże kralowskeho wukaza wo sašo'awjedźenju wustawy lěta 1923 pschihotuje.

Egiptowski kral je wukas podpisał, z kotrymž so wustawa lěta 1923 sašo sawjedże. Tak bu Egiptowska sašo konstitucionalna monarchija. Kral Fuad je do žadanja swojeho ludu swolił a je jemu parlamentariske prawa sašo nadeżił.

Sakoń, kiž je kral podpisał, je so schtwórtk wjecor wozjewił. Kaž so powe, je jendźelski wysschi komisar **sašo'awjedźenju wustawy dowolnosći z Londona** dostał a dowolnosći hnydom egiptowskemu ministerskemu presidentej sdźelił.

W Kairu schtwórtk swjetscha měr knjeježe. Egiptowscy politikarjo prajachu, **so su egiptowscy nazionalistojo a liberalni žwoje dothe wojowanje z kralom k žwojemu lěpschemu rosšudźicži.** Njeparlamentariske knježerstwo pod Tewfikom Nessimom paschu drje w tu tšiwilu wostanje, wono pak wěsce nowowólby njepschětrjaje. S nowym wuwicžom so stejischcžo Jendźelskeje w Egiptowskej hischcze pocžeja.

S Kaira so hischcze powe, so je nowa zhromadna fronta nazionalistow a liberalnych wobsamknyła, srěčenje, kiž je so w lěcze 1930 w Londonje wujednało, kiž pak nazionalistojo tehdy wotpokasachu, pschijeczi. Hłowne dypki tuteho srěčenja su:

1. **Egiptowska budże njewotwisny stat, kiž ma prawo Swjatej ludow pschistupicz.**

2. **Jendźelska dostanje wěste samolwitosće za sakitanje Egiptowskeje, za należnosće wukrajnikow a za należnosće narodnych mjenschinow.**

3. **Jendźelska ma prawo Sudan sarjadowacz.**

Njepřećelski splah 300 abeśynskich wojakow skóncował?

S rańšcheho dźěła abeśynskeje połnóžneje fronty ju do Roma powěsće dóšche, kiž přińdźuja, so ju wojazy Aussa-skeho splaha w Ladingeru, kiž k ranju wot Dessije leži, 300 abeśynskich wojakow hacj na poślednjeho muža skónčowali. Kaž jo powěd, ju abeśynscy wojazy přichi nadpadźe italiskich létadłow s Dessije cekłnyli.

Prezidentska kriza na kuoje Kubje

Nakhwilny president republiki Kuby, Carlos Mendieta, je wróćo stupił. Přičinźina běše swada wo postajenjach wólbow za porjadneho presidenta. Hižo dołej napjate politiske połoženje je so s presidentowej krocelu hišće přichwótšiło. Knježerstwo je presidentej wróćo stupić dowolilo a je Vinagreża sa Mendietoweho naśledníka pomjenowało. Nowy nakhwilny president stejí w 71. lěće žiwjenja a je po powo'anju diplomat. Wón też ujeje na žanu politiku stromi swjatany. We hłownym měsće Havanje měr knježi.

Krótke politiske powěsće

Powěsće bjes podłožka.

We wukrajnych nowinach so sašo was sdźěluje, so je president němskostatneje banki dr. Schacht pjecza w Jendźelskej wo kredity prošył. Tute powěsće ju, kaž wschitke prjedawsche, hole wumyślenja a zyle bjes podłožka.

Khłostarnja na cząš žiwjenja dla krajneje pscherady.

Justizna nowinarnja w Barlinje wosjewja: Ludowy sud w Barlinje je 38kčtneho Franza Derdu s Prahi dla krajneje pscherady ke khłostarni na cząš žiwjenja sapodsudźił.

Setka so jendźelski swonkowny minister s Mussolinijom?

Wožebiny rozprawjeř Parišćich nowin „Journal" s Roma pišo, so maju tam sa móžne, so jendźelski swonkowny minister Eware, kiž w Schwajcarskej na wocjekstwenju pschebywa, do Italskeje pschijědźe.

Henlein w Londonje rěčał.

Pschedsyd sudetskoněmskeje strony Konrad Henlein mějesche w kralowskim institucje sa swonkowne naležnosće w Londonje pschednošk wo sudetsko-němskim problemje. Henlein pschi tym na to pokaza, o sudetskoněmska strona njeje wotnožka NSDAP. Pschepřosenje k pschednoschej je w lěcje dostał, hdyž w Londonje pschebywasche.

Ze Serbow

W Budyšinje, 13. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdy by hěły hołb sebi módre pjerja přitykać dał, bychu so jemu smjeli. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer 0 a najwyšschja dnjowa temperatura 1 stopjeń. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0 a najnišscha nóšna temperatura 5½ stopjeńow. Wyšchina nad polodnjoschej Schwedskej a Rušschim morjom jo sesłabiła. Synnuj powětr tuteje wyšchiny je pak jo na Němsku wupschestrěł a ji mily powětr, kiž běšche jo pschez některymi dnjemi s południa k nam dobył, wotstronił. Dołelš pak jo mily powětr jenoš pomału poschubuje, jo tej jenoš pomału wumjedri. Sa jutšischi dźeń jo njemóže wjetschego pschemjenjenja wjedra wočakać.

— Jutše sobotu ztóžnicko 7,55 hodź. skhadźa a jo 3,53 hodź. khowa. Mjetjacź skhadźa jutše wjeczor 8,45 hodź. a khowa jo dopołdnja 10,42 hodź.

— **Wuhladny na wjedro za jutšischu sobotu: Male pschemjenjenja.**

— **Pschi hładkosći** jo wczera wjeczor wokoło 6 hodź. na Garbarskej haju wobkhad sahaćił. Přeboha cyle auto s pschipowěschakom běšche jo po dróhy borze [illegible] wobkhadnył a preki pšches dróhu stejo wostał. Schadźał jo 148 hodźin wotstroni.

— **Porjad spěwow za spěwanje pschi bohadźenskich schtonje sa wschitkich"** pondźelu 16. dezembra wjeczor we 8 hodźinach: Mužiki chór: „Khwat teho Knjeza", wuk. dźěłał M. Gebhardt; „Hodowne zwony" wot Josefa Schwarza. Měšchany chór: „O najwjeršelschi", „Chwalmy nóš", žadźba wot E. Petzolda. Mužiki chór: „Sso hajtla feleni" wot Prätorija; „Hymna na nóš", wot Beethovena. Mužiše chóry nawjeduje wokrjesny chórowy mišchtr Wolfgang Scheder. Měšchanaj chóraj nawjeduje skupinowy chórowy mišchtr Kurt Schmieder.

— **Póstna słužba w Budyšinje** njedźelu 15. dezembra. Pódjimarnja a wudawarnja paketow na pósće 1 hodźe wurjadnje wot 8 do 9, wot 11 do 12 a wot 15 do 18 hodźin wotewrjena. Pósta 3 (Psched schulekškimi wratami) wostanje sawrjena.

— **Budyška měšćanska wobnjotwa wobera dostanje nowy wjeršny rěd.** Pschichodnu njedźelu 15. dezembra dopołdnja w 10 hodźinach jo na dworje Lessingšeje schule automobilny wjeršny rěd Budyškej měšćanskej wobnjotwej wobeje pschepoda. Podawk wěšeje wjele pschihladowarjow pschitwabi.

S Khelna. Tudomna wobstarnischa wobydlerka je jo wczera dopołdnja s nahłej žmjerču pschekhwatała. Jeje dźowka, pola kotrejež wona bydlešche, bo bróžnje pschišła, wona marj na hunje w swojej krwi leža nadeńdże. Ze strólelenej sajata hnydom po lékarja pósła. Sa nětčo bu dźimu mać, kiž běšche dotal cyła a cjerstwa była, cjišcha wona marj na hunje w krwi leža nadeńdże. Ze bu žaruja.

S Budestej. (Stawnište powěšće.) Swěrowakoj Jurij jo: 7. 12. Pawoł Bjedrich Schönfelder, hurt w Błóžnach a Amanda Hildegarda Knjeźej, hospodarska pomocnja w Kóšlach.

S Bošankeja. Khrysta Grošina je wczera swoje 80. narodniny pschi najlěpschej duchownej a cjelnej stronosći wopswjećiła. Grošiju marj, kotraž je 8 dźěćom žiwjenje dała, je wjchudże jara woblubjena. Boh luby Knjes njech jej hischcze prawje rjany žiwjenišći wjecjor spožči.

Se Ssalowa. Pschichodnu njedźelu wošwjeć. wótr. duschi dołholětny schołta Jan Mikela žiwoze z hat. ninu. Wón je rěkar po powołanju a je wjele pórow a wjeršnych Božich martrow we wokolinje shotowił.

S Bęta. W našhej wjeršnej stupinje pschewjedźena puntowka sběrka je wschu hromadźe 115 puntow mul a wschelaku seleninu, nimo toho 15.80 hriwnow wunjesła. Wšěm daricjelam wutrobny dźak.

S Hodźija. S hižo wosjewjenym sajeczom paduschneje zwólby je so naša wješ a blišcha wokolina słónčnje trochu směrowała. Paduschi běchu wjcho, schtaj jim někat do rukow padny, na žwojich paduschnych puczach pokradnyli. Tak běchu psched některymi njedźelemi wukładne wofno pječarnje wubili a we wokniu wupołożene pjeczwa žobu kašali. W tšjoch pabach pokradnychu wupowědźenjene schatny s powjasa. S jeneje pinzu wotnjesechu žebi 8 bleschow wina. Dale běchu paduschi dźěłacjerjow koschlu s powjasa kradnyli. W Janezach wschelaki koło khudeho dźěłacjerja s dwora a rołebrachu je na polu. Jedyn s paduchow žebi wobjidło mocini. Druhdźe bě so draśta cjeledźi kradła. Jedyn paduch bě schaty na žnjowej lubi pod wuwami schowak, wobsidło sašo pod hromadu pyra. Druhi sadobywać měješe gummijowy klumpach a 2 pistoliji.

Schwedski létadłowy łodźižat w Kielu.

Do Kiela je schwedski łodźižat „Gotland" na wopyt nětčeho wójnskeho łodźitwa pschijěł. Kschižat ma podobu mjes nošcherjom létadłow a minowym łschižatkom. Może 6 létadłow na łódź pschijecz a 100 minow. Sa prénich wobsteji też wožebite létadłowe šchadło a katapult. (Zeege, M.)

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

32] (Pokračowanje.)

Marja stoješe w kuchini a měješe woplakanej woči. Přenje njewjedro běše runje jeje młode mandźelske njebjo přeletało.

Hdyž na prozy Hejtmana wusłyša, běžeše do khěže a zawoła z radosću: „Nano! Nano, wy sće dobry, zo sće k nam přišoł."

Stary Hejtman wza ju za ruku, pohlada ji do wočow a rjekny: „Ty tola njejsy, ty drje plakała?"

Marja skhili hłowu a njewotmołwi.

„Rěč dźě, doniž smój samaj. Što je so stało?"

Młoda žónka wuskorži staremu nanej swoju nuzu, wupowěda jemu sprawnje wšo, štož bě so podało.

Hejtman sćerpnje na nju posłuchaše, a rjekny potom: „Hdyž jemu tak zależi na tym, zo by njedźelu z nim do korčmy šła, dha dźě dźi. Tohodła tola njetrjeba hišće zlě być. Dočakaj tróšku, moja holčka, rozmyslu sej to a dam či potom dobru radu. Kóžda wěc na swěče móže so k dobremu wobročić — też tuta."

„Ale nětk njech je dosć, Jan dźe", šeptny Marja Hejtmanej a warješe dale, kaž by so ničo njestało.

„Witajće, nanko", a Jan tykaše Hejtmanej ruku a činješe wjesołe wobličo. „To je rjenje, zo sće so na nas dopomnił."

„Styskaše so mi po Zahonach. Hdy wšak budźich wědźał, zo staj w Manjowje w korčmje, budźich k wamaj zawadźił."

Jan so postróži. „Nano, prošu was, njeswarće mje wy też hišće; mam tak hižo dosć."

„Ale štó pak je če swaril. Čehodla njedyrbjał na škleńcu piwa wotskočić a ze znatym khwilku powědać Tola druhi raz wzmi horstku syna sobu, zo njebyštej konjej hłódnaj stałoj."

„Haj, nano — sčinju tak, ale tule Maruška njecha zo mnu wjacy jěć."

„Čehodla to nic?" porokowaše ji Hejtman politiscy. „Z mužom na škleńcu piwa hić, njeje žana njecesć."

Janej bu lóže. „Hladaj, hladaj Maruška — nan je pěkniši, hač ty", zawoła wjesele a wza ju wjesele wokoło šije.

Marja pohladny wudźiwana na dźěda. Njewědźeše, hdže z tej rěču měri. Tola też ji spadny kamjeń z wutroby, hdyž widźeše, zo je so Jan změrował.

W tym wokomiku zastupi Wićaz do kuchinje. „Nó, što z wobiedom?"

„Hnydom, hnydom budźe", praji Marja přećelnje. „Witajće domoj."

„A što dha sy nam nawariła, Marja?" prašeše so młody.

„Wšako widźiš, górki z wusmužom a šunku. — Hapla! Skoku pójće a kryjće blido!"

Stara Hapla njemóžeše jara khwatać, dokelž bě wboha khroma a stara. Pohlada z wótrym wóčkom na młodu hospozu a pomysli sebi: Dobra duša je; druha by cyły tydźeń činiła. —

Wšitcy zesydachu so za blido a powobjedowachu w najrjeńšej luboscí a přezjednoće. Maruška pak, widźicy, zo jeje jěde derje słodźa, bě polna radosće, a woči ji swěčeštej kaž rano, hdyž so do Manjowa hotowaše.

Po wobjedźe dóndźe Jan do pincy a přinjese piwa, staraj zapalištaj sebi trubku, Jan dźěše ke konjom a Marja do kuchinje wopłokować.

Staraj wostaštaj samaj za blidom.

„Nó, kak pak, nano", poča stary Wićaz, „hdy rětk tomu Janej dopowědaće? Do wobjeda, to bě přileżnosć."

Hejtman so wusměwkny: „Bratře, to bě politika. Widźach na nim, zo ma někajku hótkosć w sebi, a z tajkim človjekom rěka: pěkńe pomalu. Tomu je kóžde słowo kopřiwa a žaha. Ja jemu hižo rjeknu, hdyž přińdźe čas, a Maruši też. — Khiba, zo bych hnydom za njej šoł? Hdźe dha ju maće?"

„Zda so mi, zo so w jstwicy hotuje", rjekny Wićaz a pokaza z dymku k jstwicynym durjam.

„Tuž hnydom na khwilku za njej pónđu. Bych ji rad do wucha pošeptał, zo njesmě pře kóždu maličkosć tak wuplakana być kaž dźensa. To tola njeje hódnje."

„Plakała je?" stróži so Wićaz.

„Skoržiła mi ničo njeje", brónješe ju Hejtman, „ale hdyž za njej do kuchinje přińdźech, měješe khudźina woči sylzow polnačej. Sym to derje widźał. Dyrbju ji wučbu dać. Zesa wuplakana mužej mjerzanje."

„Tuž dha dźiće", rjekny Wićaz, „ale kruty na nju njebudźće — Marja je jara dušna." —

Marja běše w jstwicy, a nětk, hdyž bě wšo zdźělane, hotowaše so zaso njedźelska. Snadź by něchtó ze susodstwa přišoł abo towaška z Mědkowa so na nju dopomniła.

Stary Hejtman zandźe do jstwicy. Marja stoješe hižo zhotowana, runaše sebi jenoš hišće rubisko wokoło šije. Hejtman pak, widźo swoju wnuku tak krasnu a kčejacu, wusměwkny so z wjeselosću a šeptaše jej:

„Rjana sy, moja holčka: Prawje činiš, jenoš so čista dźerž a čista hotuj, zo by so mužej lubiła. To je hłowna wěc za kóždu žónsku na swěče. A nětko posłuchaj: Přińdźe mi dobry připad, kak by so ći muž te sydanje w korčmje wotwučił. Prjedy wšak dyrbimy hladać, je-li připad wot Boha. Tohodła na tutón zamysł pomodlu a ty so pomodli też. A je-li so mi tón připad njerozeńdźe, při nim wostanemoj."

(Pokrač. sćěhuje.)

S **Rakez.** **Liczenje skotu w Rakezach: 67 kóut, 234 jowsa'eho skotu, 322 šwinj. 3 wowzy, 174 kołow, 32 cielatow, 1699 pjer'nowcho ...eju a 17 kołcjow.** — Sběrka ja jědze jerjcho hornza wunješe 102,20 hriwnow. Puntowska sběrka 208 puntow muki a wšelakele jeleniny, 13 jeji, 10 litrow mołka a 27.15 hriwnow.

S **Rakez.** Mučobnik S. ſ Njeswačidła šnjehowši tu we wuporjedjeńi autow na tudomnym wobsedstwje. Saběrasche šo ſ nacjehnjenjom noweje wobrubje, wšitcy cjimi šo hadźiza pukny. Mučobnik žebi richi tym mojy šischaše. Dr. Groll jemu prěnju pomoz poda.

S **Komorowa.** Serjedu je tu nałeńk hońtwy Schröter wulku hońtwu wotměł, pschi kotrejž 63 sajazow, 62 bazjantow, 1 ćóžku a 1 bakuta potšelichu.

Ze **Zdźerje.** Powšitkownemu wjeselu je so nětko tež w našej wsy zjawne wobswětlenje připrawiło. Je to jara witany postup, dokelž runje na ćmowych wječorach nazymy a zymy je njeprijomne, po ćmě po wsy bludźić, čemuž je nětko na zwjeselace waśnje wotpomhane.

S **Khrósćiju.** Njedźelu 15. a 22. decembra ſ **Khrósćiju do Kamjenza** a wróćo hišćeze tónle autobuſ pojědze: S Khrósćiju 13.00, ſ Wudworja 13.05, ſ Worklez 13.10, ſ Marinjee Studnje 13.15, wot Rózeńčanskeho puća 13.25, ſ Pětkez 13.33, ſ Němskich Paślij 13.40, ſ Jěžowa 13.45, ſ Kamjenza „Sstónza" 13.50, do Kamjenza, dwórnischcza 13.55; ſ Kamjenza, dwórnischcza 17.10, ſ Kamjenza „Sstónza" 17.15, ſ Jěžowa 17.20, ſ Němskich Paślij 17.25, ſ Pětkez 17.30, wot Rózeńčanskeho puća 17.35, ſ Marinjee Studnje 17,45, ſ Wudworja 17,50, do Khrósćiju 17.55.

S **Kamjenza.** (Wokrjesny burski dźeń Kamjenskeho wokrjesa.) W schitomnoschći krajneho burskeho wjednika Kórnera je šo wčera prěni wokrjesny burski dźeń ſ pohěbjenjom wjednjskeho staba Kamjenskeho burskeho wokrjesa w Radwizy šwjatoczinje wotewrił. Hdyž bě wokrjesny burski wjednik Opitz ſ Němskich Paślij schromadźenu powitał, měješe krajny burski wjednik Körner dźěschu narěć. Popokniu běchu w „měšće Drježdźanach" wschelake pschednoschki, ratarstwo naštupaze.

S **Lejna.** Pschichodnu njedźelu směje farař dr. Unger ſ Čornego Khołmza w Lejnje a Ptačezach šerbsku spowědź. Hłowne Boże słužby tohodla wupadnu. Dźensa spowědź ſa khorych a kiprych ma šo prawn cšaš w farstim domje w Lejnje wojewicź. Boże słužby sawječnoja šo w Ptačezach w 9 hodź., w Lejnje ½11 hodźin.

S **Werminahoffa.** Njeschožo na šo pschi jenitich dźěsach w tudyschich jamach. Powročeny wojnčk je semju šo pschewali a potorhny tež dwaj druhaj wosaj. Dźěłacjet ſ Kulowa chzysche padaenu wosej wuczekowcz. tola wós jeho hrabny. Snieschoženemu šo wobě nohy słamaschtej, jeho dyrbiachu do hórnischeje khorownje do Sleho Komorawa dowjesć.

S **Jamnoho.** Cźerwjeny khžiž a wótczinski žónski swjask wotměschtaj kriedu swój šeluschi adventski wječor w Kluštej hočenzu. We wupyschenej městnosći ...

Namołwjenje k sběrzy pakčikow ſ darami lubosće na njedźelu 15. dezembra 1935.

Na dnju narodneje solidarity je měł Budyski wokrješ a wožebje město Budyschin jedyn najšěpschich wunoschkow w Sakſkej. S tym je nasche wobydlerstwo dopokasało, so je wojowanje wo wubědźenje ludoweje schromadnosće je smyšla tyhajšłetnych ludstwowych stawiznow frohmiło a to je šwoje wopornjowošću wopokasało.

Ale šaměr po hišćeze nje dozpěł. Wjednik žada, so bychmy byli wěčna schromadnosć skutka. Runje hody, na kotrychž je wjednik wutrowny a němše wutrobnosće, njesmědźa šo sadźewki muhy dźělcjo mies šwjedženske wjesele němšich ludowych towarschow stupacź. S Twojim darom pschi sběrzy pakčikow ſ darami lubosće pomhasch móst k wulkej skutkowej schromadnosći wschitkich ludowych towarschow twaricź. Njesajomni to, hdyž cje pschichodnu njedźelu hromadźerjo ſ SA, SS a NSKK, podpjerani ſ towarschemi wojerske mozy, tebje wo pakčik ſ darom lubosće proschu.

S Twojim darom pomhasch němske hody tež do potrjebnych šwójbow nošnjez. Hdyž šwěcźi na jedlownym schtomiku wjesele we wutrobach Twojich šłudźeja, potom by šobu pomhał, so němše hody tež pola najchudšich ludowych towarschow sacźuje schromadnosće wutwudźa.

Wopruj potajkim njedźelu sa sběrku pakčikow ſ darami lubosće!

Bruschke,
wokrjesny poruczeny skutka syniskeje pomozy.

Martin,
šob. němšk. šjezma wokrjesny nawjedowař.

Radio

Ssobotu 14. dezembra šo šinschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjesely ranschi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wšelakosćse. 15.30 hodarški tydźeńški pschehlad. 16 pišana hodźina. 18.40 sportiti tydźeńšti pschehlad. 19 konzert. 20.10 pišany wječzor.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 ranschi konzert. 7.30 ſa burow. 11.45 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 18.45 dujerska hudźba. 20.10 pišany wječzor.

Hischcze wažne ſ dnjowcho programma. Berlin: 20.10 dwě pišanej hodźinje. Königsberg: 19.10 dujerska hudźba. Wín: 19.10 šabawny konzert. Warschawa: 20 lohka hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.
Freitag, den 20. Dezember 1935, vormittags 9 Uhr:
Öffentliche Sitzung des Bezirksausschusses
im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft.
Die Tagesordnung hängt im Dienstgebäude der Amtshauptmannschaft und in den Gemeinden mit über 1000 Einwohnern aus.
Kamenz, am 5. Dezember 1935.
Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Towarstwowski powěstnik.

Bačoń. Pjatk 13. hodownika zeńdźe so cyły měšany khór. Towaršny spěwnik sobu přinjesć! Stóž žadyn nima, njech sej tak dołho požči.

Njedźelu 15. hodownika zeńdu so wšitke serbske towarstwa w **Kukowje** a **Pančicach** popołdnju w 4 hodź. pola Natušec a to Katolske Kasino, Lipa Serbska, dźiałerske towarstwo, towarstwo knježnow a młodostny wotrjad swj. Jurja. Hłowny ...nošk změje k. wučeř Nawka z Radworja. Bohaty wopyt so wočakuje. Farař Wjenka, župan.

Kukow. Serbske wjesne towarstwa: Kat. Bjesada, Lipa Serbska, towarstwo knježnow a wotrjad swj. Jurja zeńdu so njedźelu 15 decembra pop. ¼4 hodźin pola Natušec k zhromadnemu dźělu. Rěčeć budze knjez wučeř Nawka z Radworja. Wo prawje hohaty wopyt so prosy.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa" ma njedźelu 3. adventa pop. w 3 hodź. pola Hönčec swoju měsačnu zhromadźiznu, kotraž budźe najskerje jara rjana! Wjacy so njepřeradźi! Postaraj so kóždy sobu wo to, zo smy tam w prawje bohatej ličbje.

Hłowny redaktor Marko Smoleć. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleć a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Drastne tkaniny

Cloqué, wohlubjene módl. tkaniny we bohat. wubj. barb. **1.60, 2.25, 3.90**
taffet, za rejwańskí šat, jednobarbny a mustrowany . . **1.75, 1.95, 2.25**
reversible, dwošotronski, bluki so swěcźsty . . . **2.50, 2.95, 3.75**
šoty za žonjace drasty, we wulkim wubjerku . **0.79, 1.25, 1.95**
płóšliwy somot, w nóndze 100 wšelakich mustrach **0.95, 1.50, 1.95**
bluki kropp, w pšyn. kwětk. mustr a jednobarbny . **1.95, 2.50, 2.75**
wollama, wolma ze žitku, kiž so nje tóče **2.25, 2.50, 2.75**
jenab. wólm. tkaniny, we wšelkich wudźełk. a barbach **1.40, 2.10**
wólmjane muslicy, w jasnych a cšmn. mustrach **0.95, 1.45, 1.95**
tkan. za dami. drasty, jara krute dźěł indanthren **0.75, 1.25, 1.50**

Wšitke tute praktiske dary poručamy Wam w pěrjach zawalkanh.
Wulki skład też kostumowych, mantlowych a suknjowych tkaninow.

wosebity wobchod za drastne tkaniny **REIMANN** při Pólskim namješće na Hojże hasy čo. 29
VORACH-rězki. Telefon 2576. Njedźelu wotewrjene.

Tutu **šijacu mašinu** za **130.—** hr. w **kolesowym domje**
Fuhrmann
w Budyšinje Hornjeńcźerskej hasy

Hody

tu bórzy su, tak napominaju nas wšě **wukładne wokna**
Te wjesele časniki činja
dźěćom
radosć, a nimo teho wuhladace časnik, kiž přihotuja wam
hodwnu radosć
Wy kupujeće derje pola mje. Zarućit swědomitwosć. Wam sam posłužu.
Časnikarski mištr
Ernst Scholze
na Seminarskej hasy **10**
W čichim kućiku

Dobre, płaćizny hódne přisłuški k pječenju
Muku za wosuški punt 26 pj.
Wočahowu muku punt 24 pj.
Pšeńčnu muku punt 18—22 pj.
Sultaniny - . punt 38—55 pj.
Citronat a Orangeat punt 1,10
Mandle, słódke a jerkso
Mak, pšeco čerstwe mlóty
k tomu te **dobre korjenizny k pječenju a esencny** (za wonaški, blešny za 3 pfy. 10 pf.)
a trěbnu dobru **margarinu** a pječenje
Thauer
Budyšin, na Suhelskej hasy 30

Zimace mašiny
ze zubłetkym běhom, w kolesowym domje
Fuhrmann
w Budyšinje na Hornjeńcźerskej hasy 10

Cuchi

w rjanych mustrach a wulkim wubjerku zaso dóšłe!
Andr. Kasper
na lerjowej hasy 3 (Heinestraße)

Mantle a drasty
w nowych formach, z nowymi wobsadkami pola firmy
Paul Otte
na Žitnej hasy 10 a Njedźelu wotewrjene!

Wulke hodowne předawanje
w stawiznowym domje
ZIEL
w Kamjencu jenoš Auger 12
jenoš z wjesnišnje wot torhošca
Jenička předawaćula płaćizny hódnych
Baša stupnjow
Njedźelu wot 11—6 hodźin wotewrjene

Hodowne pakčiki

w cigarach, cigaretach a tobakach (zawitym tobaku) w najlepšich družinach w bohatym wubjerku a wšěch płaćiznach
Hermann Gerlich
w Budyšinje na Sukelnskej kasy 7
Tobakowy spec. dom a cigarowa fabrika

Ložowe šaty: damast, smuhaty płat, linon
Blidowe přikrywy, počehnjenja přešitych přikrywow, paradowe hłowaki
Blidowe šaty: čisto-płatowe, damastowe, kofejowe deki
Kuchińske a frotérowace šaty, trěnja
šantka, čelne šaty z płata, mako, wumělskeje židy
poskića we wulkim wubjerku, płaćizny hódno a dobre
Wosebity dom za šaty a šlěrnja
Karl Rößler
w Budyšinje na Bohatej hasy 3

Na hodowne blido
Lederol mantle
Zymske jupy
Kordowe kholowy
Kožane sukn. kholowy
Połškórnje
Dołhe škórnje
Pjaćowe rukajcy
Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju
Wojerske wócy
G. Jligen
na Kotołskej hasy 4
Telefon 2637

Za tunje płaćizny dostanjeće zbytki
dosahace za drasty, bluzy, suknje, kostumy, mantle. Rjane mustrowane šórcuchi za narodne drasty, damastowe a wupjerkowe zbytki atd. we
Wobkhodźe zbytkow Jda Nowak
Před Suleršimi wrotami 2. Rěčim serbscy.

K hodam poskićam

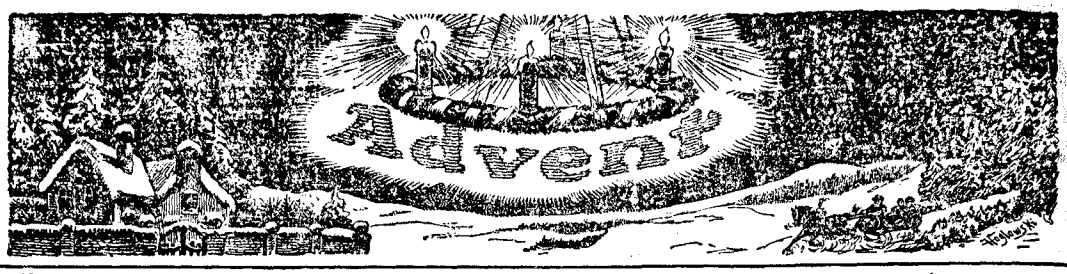
poprjancy, marcipan, rumnodichi, šokoladu, poprjancowe khěžki, poprjancy na štom. Dale dobre a tunje rózynki, manble k hodownym wosuškam. Moje tykańcy, torty a druhe pječwa su z wosebitymi khłóšćenkami. Nizke płaćizny!
Benno Kurfürst w Radworju
pjekarski mištr

Časniki

wobdźiwajomnje tunjo. Časniki do kapsy, z 30 hodźinskim ankerowym khodźenjom jenoš 2.50 hr., lěpše wuwjedźenje 2.95 hr, ze swěcźacym cyferniom 3.95 hr., narućne časniki hižo wot 2.95 hr, budźaki wot 2.50 hr.
Na kóždy časnik lěto garantije!
časnikowy Koksch w Budyšinje Sukelnska h. 28
Pola mje dostanjeće też za tuni pjenjez swoje časniki wuporjedźane

Hojeńska praksis L. Wesemann
Rěčne hodźiny: 10—12 hodźin
Při Drjewowych wikach 27!

Po dołhej čežkej khorosći, derje přihotowana na pnć do wěčnosće, wumrě štwórtk připołdnjuž moja luba mandźelska, naša luba mać, přichodna mać, wowka a swakowa
Marja Zarjeńkowa
rodź. **Pjechec** z Krjepjec.
We hłubokej zrudobje
Boščij Zarjeńk a dźěći.
W Khóšćicach, 12. hodownika 1935
Pohrjeb budźe njedźelu dopołdnja ½9 hodźin na wosadnym kěrchowje.

Čo. 3 Pjatk, 13. decembra 1935

Riane hodowne dary

w najwjetšim wubjerku

štrykowana drasta • štrykowane wobleki • štrykowane lacy jaki • štrykowane komplety • pulovry • štrykowane bluzy westovry • bolerosy • Berchtesgadenske ješki • šale • rubiška • čapki • štrykowane klobuki a kapički • štrykowane suknje kholowy • gamašowu drastu • Küblerowu štrykowanu drastu • holčacu a hólčnu hotowu tkaninowu drastu • nohajcy trikotaže • wolma za ručne džéla a štrykowanja • potrjeby za najmjeńšich • šórcuobi • spódnje suknje • krawaty • rukajcy gamaše • alo • drasty za zwucowanje • sportowe nohajcy • zoki • zwjeršne košle • spańska drasta • žiđžane šaty • zoćki za ski a snort a rana ćki • walkowane rukajcy

Wobkedźbujće naša dekoraciju!

Wilhelm Pásldorf

nohajcowy, wolmowy a trikotažowy specialny dom

w Budyšinje na Kěžorskej dróży 11

Přeco rostaca lična

mojich wotběrarjow je mi z dopokazom spokojnosće z wubjernym wubjerkom płacizny hódnych kwalitnych stupnjow.

Wobkedźbujće při kupowanju tutu lěpšinu.

Joko hodowne dary

poskićam:

Lammfell-domjace stupnje . . . . . wot 3.75
wjelbłudowe kosmičkate stupnje 1.35, 2.50, 2.60 atd.
filcowe domjace stupnje z pjeńkom . . . wot 3.25
mužace tkaninowe gamaše . . 0.75, 0.95, 1.25 atd.

SCHUH Wegener

pjedy Kristeller

w Budyšinje
Zhořata hasa 29

Smykače
Sanki
Stejaki

božodźěśćowych štomow kupujeće we

železowym dworje

Miessner

při Žitnych wikach

Elegantne šěroke spinki

6.90

Stupnje z hrubeje kože

šěre, brune, čorne a módre

Wuriaduje rjane modele z łašu, přeslěcom a spinku

6.90 7.50 8.90

Siegmund Mahr

w Budyšinje, Žitne wiki

Sofowe a oldowe přikrywy, gardiny, rollowy, tule

Würker, rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwanc. Lawskej h. 19

Darić je rjany nałožk

Darće jemu tola rjanu krawatu!

samowjazaki
2.25, 1.75, 1.25, 0.75, 0.50

šawle
2.50, 1.75, 1.25, 0.85, 0.50

zwjeršne košle
. . . . 7.50, 5.25, 3.50

zwjeršne košle
Bemberg . . . 11.90

garnitury slow
. . . . 2.25, 1.50, 1.00

Schaaf

na Bohatej hasy 20
na Dźiwadłowej hasy 1

Dary, kiž wjesele činja

su naručne časniki, stejace časniki, kaž debjeńki, rjane naručne wobtrućki a colliery, přerěcerje, cigaretowe tyzki sćěbrne twory namakaće we wšěch płaćiznach pola

Fritz Hebold

časnikař w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Wěrowańske pjerśćenje

Dary, kiž kóždeho zwjesela!

Brennabor jěžne kolo abo moderne wobswětlen e kola, też njezabudźće za hospozu čopte žimacu mašinu

Kupujće we wotrjadnym wobkhodźe. Tam so Wam derje a płaćizny hódno posłuži.

Richard Kiesshnick

wobkhod z motorskimi kolami

na Hošic hasy 17

Zacynkowane

kupańske wanje
170 cm dołhe
12.65, 11.45, 9.85

płokańske wanje
wysoka forma 90 cm
11.75, 10.85, 9.65

dźěćace kupańske wanje
7.35, 6.65, 5.65

ovalne wanje
65 80 cm
3.50, 3.40, 3.20

žimace mašiny, najlepša kwalita 89 cm **12.75**

poskića firma

SIEGEL

w Budyšinje

na Zadnjej Bohatej hasy 15 blizko Butrowych wikow

Za mužow

Nócne košle
šawle košle
sportne nohajcy
štryk. lacy sl6, šantka
předkošlički barch. košle
krawaty pulovry
rukajcy zwjeřš.
košle, normalne
kholowy

A. Bokelmann

naslědnik

wBudyšinje

Za dźěći

Nócne košle
čapki jački
šlypfry rukajcy
spódn.šaty štryk. jaki
spód. suknje štrykw. lacy
kholowy pulovry
normal. wobleki
barch. košle
drasty, sl6

A. Bokelmann

naslědnik

wBudyšinje

Žony, kiž sebi pombać wědźa,

njeznaja wjacy stare prašenje »što wobleču so« ale du ze swojim starym kožuchom k Zimmerej a dadźa sebi poradźić. Rucy wotrjadnika zhotowja z teho nowy kruch, moderny a nic drohi a to daš sebi hodam darić. Tohodla prašejće so najprjedy w

kožuchowym domje

Arthur Fiegel nasl.

měj. Paul Zimmer, Kěžorska dróha 6

DKW-Lebelt

Zu Weihnachten das zuverlässige OPEL FAHRRAD

w Budyšinje Zwonkowa Lawska hasa 20

Dobre stupnje
Maršer. skórnje
Buncle wot

Willy Sommer

w Budyšinje, Serbske hrjebje

Za žony

Bluzy
šórcuchi
drasty, šlypfry
pulovry rukajcy
spańske wobleki
spódnje suknje
nohajcy spódnje
jaki, sukliw. samot nje, płóš.
nócn. košle nócn. jaki
štrykowane štryk. jaki
štawty atd.

A. Bokelmann

naslědnik

wBudyšinje

Dary
k
hodam

wot

Schneider & Schulze

w Budyšinje

Kamjentna hasa 13

Wužitne hodowne dary

Silit-worclowe } twory
Emailowe
Aluminijowe
Pónoje, khlěbkrajaki
Khlěbowe kašćiki
Mjasowe truhadło
Kofejowe młyny
Nože, žlicy, widlički

Kuchińske dźiwy
Wuhlaki
Elektriske wutřehladła
Płunowe a elektriske wobswětlenja
Khošća a šćětki
Zacynk. bowy a wanje
Mlokowe kany, dejaki

Richard Sommer

pjedy W. Hoppe :: W Budyšinje na Kamjentnej hasy 20 (znapřeća čěłowučowańnje) :: Tel. 2626

Přiloha k čislu 290

SERBSKE NOWINY

Pjatk 13. decembra 1935

Hodowna prózstwa Serbskich Nowin

Lube cytarki, lubi cytarjo, hdyž w tutych dnjach Serbske Nowiny do ruki wosmjecze, spósnjecze, so tu ze zyle sdrasczźiwe hodowny khabacžik. Wschudze ſ czisczanych rjadkow wam stupa do myßle a wutroby pschedstwuk ze bliżazeho hodowneho žiwjedženja. Serbske Nowiny to njeczinja ſ nanuſowazej radoscžu, ale ſ zunjoscžu pschecžela, kiž je najwuzscho sjednoczeny ſ rjanoczuczom a žiwjenjom serbskeho ludu.

A hdyž widza dzeń a wjazy Serbowkow a Serbow chwatacz ſ wjeſkow k bliżschemu pschekupzej abo ſamo do meſtaczkow spěchacz, to je na cžaßu, ſo ze jónu też hoſpodarſke myßl k ſwojemu prawu ſamotwi.

Wschitzy wěcze, kak cžeſko je dzenża ſa kóždeho nowinarja, ze pschedobyczź ſ hoſpodarſkeje nuty k hoſpodarſkej wěſtoſczi. Tu njedobaha jenoż, ſo Serb a Serbowka cžitaſaj ſwoje nowiny, je woteběrataj, ale ſo je też podpjerataj na druhe waſchnje, kiž ani wudarkow njeſada, ale jenoż lubeho a zrozumjedomneho ſkowa.

Hdyž zrebi ras do rukow wosmjecze nawěſchtkowy dźeł waſchich Serbſkich Nowin, to wam hižo ſ kóždeho rynczka klinczi napominanje: kupujcze tu — ja Serbam to poſtoſam, ja mam ſa Serbow też ſrosumjenje, dokelž žyknju ſ nawěſchtkom hoſpodarſki podłožk nowin ſerbſkeho ludu. **Kóždy pschekupz, kiž ſwój nawěſchtk do Serbſkich Nowin da, liczi ſ tym, ſo Serb pola njeho kupuje.** A to ſ polnym prawom. Pschetož kiž ma ſaniecz ſerbſkeho ludu jenicžki dźenik a jón podpjera ſe ſwojim pschinoſchkom, tón ma też prawo, ſo Serb k njemu pschińdże, ſo by ſwoje hodowne twory pola njeho nakupował.

Pschekupz pak też pschepruhuje, hacz nimo ſwojeje idealneje myßle ma ſ teho hoſpodarſki wunoſchk. Tu ſaleži na kóždym kupu, jemu to dopokaſacz, ſo Serb a cžitar Serbſkich Nowin pola njeho kupuje. To móże kóždy, kiž dzeńſa Boże dźeczo honi, ſ lohkoſczu wobkrucžicz, hdyž praji: ja ſym waſch rjany nawěſcht w Serbſkich Nowinach cžitar a tohodla ſym k wam pschiſchoł. Hdyž budża to pschekupzy dźeń a cžaſcziſcho ſlyſchecz we ſwojich wobkhodach, cžim radſcho budża w Serbſkich Nowinach ſwoje nawěſchtki podawacz a cžim radſcho budża też Serbow podpjerac.

Dzenża je hiſchcze tak, ſo ta Serbowka, kiž w narodnej draſcze do wobkhodow pſchińdże, je wobkrucžerka teho, ſo maju ſa wobkhodnika nawěſchtki w Serbſkich Nowinach wuzikt. Ale kak dha je to ſ tymi, kiž nimaju narodneje draſty, cži ſu tola też Serbja a naſchi cžitarjo. Woni dyrbja to ſe ſkowom wobkhodnikej wobkrucžicz, ſo runje tohodla pschekupzej kupowacz pschińdu, dokelž ſu jeho nawěſchtk w Serbſkich nowinach cžitali. To placzi też wokebje ſa mużow. Jim tajkeho ſkowa woprawdże cžeſko padnycz njemóże. Tu wobkrucza ſe ſkutkom, ſ prěnja, ſo ſu Serbja a ſ druha, ſo cžeſcza tych, kiž Serbſke nowiny podpjeraju.

So bychmy to ras wuprajili, to pscheja zrebi ſamo pschekupzy a tohodla pschińdża dzenża Serbſke Nowiny k wam ſ hodownej próſtwu: Wobkrucžcze wſchudże, ſo ſcze cžitarki a cžitarjo jenicžkeho dźenika ſerbſkeho ludu.

Tak pomhacze Serbſkim Nowinam hoſpodarſzy a ſ nimi zyłemu ſerbſkemu ludu, kiž dyrbi hordy być, ſo ma ſwój ſerbſki dźenik. -ć.

Prěn'e hodowne štomy

Naż wſchěch wobjima hižo hodowna myßl, cžaż, w kotrymż jónu na zrebje myßlimy, cžaż, w kotrymż zleczemy ſo wſchědnoſcz, kiż naż w boju bycza wſchědnje pſches zyle léto wobkrużejesche. Myßlimy na ſwojich lubych, ſapoczejo pola najnjenjeſchich a doſkónczejo pola dzeda a wowki, haj wſchěch, kiž ſu nam bliży. Luboſcz roſcherja ſwoje ſpjecze, wona luboſcz, kotruż nam Bóh Knjes ſe ſwojim narodom w Bethlehemje dari a kotreż traje hižo pſches lětſtoczy w cžłowjeſtwje, wobhdłazym ſenju, kiż wěri do wſchehonóżneho wodżerja. Njeje to kraſne ſacžucze, jónu luboſcz wuſkwacz ſ hłubin duſche? Też najchudſchi ſo njewuſamknje, jeho darniwoſcz je debjena ſ dejmantnej króny luboſcze, wón ſtoji najbliże khudemu Bożemu dźeſcu w Bethlehemſkej hródži.

Jónu damy truram duſche kliczecz, na kotrychž luboſczepolny ſynk tak cžaſto ſpomnimy. Tohodla tuta njeſkónczna proſtoſcz w naſchim žiwjenju w mnohich hodźinach naſcheho jenitſkeho drohowanja. Cžujemy ſo ſamotni. Ale ſ hodownym cžaſom ſjednoczimy ſo do zyłka ſkożowanych. Tajne wocžakowanje naż wobkhnježi, tajnoſcz ſo wupina w kóżdym domcžu, ſo by na ſwjatym wjeczoru, w ſwjatej nozy ſo wulinyła każ ſkote pruhi błónczka do naſchich wutrobow. Hižo ſwjaty advent naż pschihotuje a ſchepotaze ſmětleſchka w adventſkim ſmužniku, nad adventſkim wěnzom ſu nam ſ pschihotowarjom woneho ſkożapolneho cžaßa. Ale hdyž prěnje hodowne ſchtomy ſtoja na wikach w měſcze, w dworach na wſach, potom ſo bliżimy, hacž chżemy abo nochżemy — hodownemu ſwjatkej. Měſko dyrbi naż wopuſchczicz myßl, kiž rad jenoż ſwoje ſkamżne łépſche widżi — ſmy žiwi ſa tych, kotrychž wobjimamy w naſchej wutrobje.

Snamjeſchko ſa ſobuſtawow cžeſtneho wjednikeho ſwjaſta.

S wulkej manifeſtaciju je ſo, kaž je ſnate, cžeſtny wjednikki ſwjaſt wjeledżeczných ſeſtajał, ke kotremuż je ſo 44 nawjednych muži ſjawneho žiwjenja, mjes nimi 6 ſtatnych miniſtrow ſo hromadże ſwjaſało, ſo bychu ſe ſwojim pschikładom wjeledżeczným ſwójbam trěbnu nahladnoſcz wobtarali. Soſtuſtawy wjednikeho ſwjaſta tute ſnamjeſchko noſcha, kotreż je ſobuſtawſke ſnamjeſchko ſtatneho ſwjaſka wjeledżeczných ſe ſkotym dubowym wěnczkom. (Scherls Bilderdienſt M.)

Najſbożowniſchi pak to cžaż ſa naſche dźeczi. Scże jich hižo wobkedźbowali, kak ſtoja pschi ſelenych jedłach a ſchmrěkach, cži najmjenſchi ſ njewuprajnej pruhu ſwoja w ferniczży, hižo w duchu widżo bożodźeczowy ſchtom, domach w zimowczży, w Bożej nozy, a pod nim te kraſne dary luboſcze — te wjeſche ſ kritiſkim wóczkom poſudżuju rjanoſcz ſchtoma, ſchukotajo mjes ſobu, kajki drje nank pola Rumpodicha nahoni, pſchipotajo tajne myßle darniwoſcze ſ nahromadżenych nalutowankow? Hdyž to tak ſ hłubin duſche nawědżimy, ſmy wożrjedż ſwoja ſwjateho adventa.

Ssami ſmy žiwi w dźeſczowſkim raju a damy ſo wjeſcz tajnej mozyp ſchezo bliże k Bożej nozy. -ć.

Cyrkwinske powěſce

3. njedżela adventa, 15. hodownika 1935.

S **Budyſchina.** W Michałſkej zyrkwi rano ½8 hodź. ſerbſke Boże wotkazanje (ſarar Kapler), dop. ½9 hodź. ſerbſka a ¾10 hodź. němſka Boża ſłużba (ſarar Tiſcher). — Ssrjedu wjeczor w 6 hodź. we Wulkim Wjelkowje a wjeczor w 7 hodź. w Zrjeczach adventſka nutrnoſcz.

S **Budyſchina. Krajnozyrkwinſke ſjednoczenſtwo.** Shromadżiny w Budyſchinje: Njedżelu dop. ½11 hodź. ſwjatk dźeczi, wjeczor ½8 hodź. evangeliſazija; ½8 hodź. evangeliſazija na Židowje, thema „Boži alarm!" Mutoru pop. w 4 hodź. hodżina ſa żony. Ssrjedu we 8 hodź. ſwjatk młodżiny ſa młode holza; ½9 hodź. ſa młodżenzow. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijſka hodżina. Shromadżiny ſwonka Budyſchina: Njedżelu popołdnju w 3 hodź. w Zokowje, póndżelu wjeczor we 8 hodź. we Kumwałdze, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semiſach, ſrjedu wjeczor we 8 h. w Bikopizach a pjatk wjeczor ½8 hodżin w Hornjej Hórzp. — Hodżina ſa żony wutoru pop. w 4 hodź. w Budyſchinje a póndżelu wjeczor ½8 hodżin w Budeſtezach.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowjeź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłużba. Sdżerka. — Wutoru wjeczoru we 8 hodź. towarſtwo młodych holzow w paſterſkej ſtwje (knježna Böttgerez). — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. macžerſka ſłużba w paſterſkej ſtwje.

S **Budeſtez.** Rano ½8 hodź. ſmjeże farar Bójz ſerbſku ſpowjeź, farar Böttger dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Dop. ½12 hodź. ſmjeże farar Bójz kemſchenje ſa dźeczi 5. hacž 8. ſchulſkeho léta. — Póndżelu wjeczor we 8 hodź. evang. ſłużba młodżiny ſa holzy na ſarze. Schtwórtk wjeczor ½8 hodź. ſmjeże farar Böttger biblijſku hodżinu w młodżinowni.

S **Budyſchinka.** Rano ½8 hodź. němſka ſpowjeź, dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje (farar Mikela ſ Malešchez). Pop. w 2 hodź. ſerbſka ſpowjeź (farar Handrij ſ Porſchiz). Pop. w 2 hodź. woładna ſłużba młodych holzow.

S **Bukez.** Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowjeź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Pop. ¼4 hodź. němſka ſpowjeź (farar Tiſcher ſ Budyſchina).

S **Hrodżiſchcza.** Dop. w 9 hodź. němſka poſawnowa Boża ſłużba ſ predowanjom. Kěrluſchowe zedulki ſo ſa 20 pjenjezkow pſched zyrkwinſkimi durjemi rozdźela. — Schtwórtk 19. hodownika wjeczor w 6 hodź. němſka, w 7 hodź. ſerbſka adventſka nutrnoſcz w ſchuli w Drožđżiju.

S **Hodżija.** Rano ½8 hodź. němſka ſpowjeź, dop. ½9 hodź. němſke kemſchenje, w 10 hodź. dźecžikemſchenje. Pop. w 4 hodź. adventſka nutrnoſcz ſ Božim wotkazanjom w

Wumětlcaj

Přełožił M. M.

(Skónczenje.)

„A nětko tole! Hlajmy na tu hłupu kozu! Ale ja ſym po prawom hiſče wjetſi hłupak. Čehodla jej njejſym wotmołwił? Abo dźiże ſo mi ſnadź něſto?"

Roſwěcžiwſi wuſkoči z loża. Takle njewobleczeny za njej běżeč? Nastróži ſo hiſče bóle.

Z njewuprajomnym ſpěchom ſo poča woblekać. Wědżeſe cyle wěſce, zo bywa w tajkim připadże policija poſlednja, kotraż ſo pokaza. Ludźo w delnim poſkhodże — ſwójba někajkeho wyſokeho zaſtojnika, — ſebi wěſce njezwěrja tak khětre do bydleuja přińć, dóniż ſo njezeńdu wjacy ludźi a hłownje, dóniż tu njebudże znajmjeńſa jedyn ſtražnik. To znamjenja, zo ma doſć cžaſa, zo by ſebje a wſitko kołwokoło do porjadka dał.

Hdyž ludźo w delnim poſkhodże rejenje ſłużomneje a wrjeſkanje padaceho różoweho blidka zaſłyſachu, hnydom bě jim jaſno, zo ſo horjeka paduši zadobywaja. Cyle wěſce chcychu Pénu zadajić, ale wona, ſylna kaž kóń, je ſo z nimi biła a jim wućekła. Na khwilku poſłuchachu wſitcy. Ale jako z nowa zaſłyſachu haru holcy, kak po kamjentnych ſkhodach dele běži a z hroznym hłoſom wo pomoc reji, zhrabachu ſo, rozběżachu ſo, wotewrichu na wſě ſtrony wokna, k ſuſodam a też na wulicu a muż, žona, dźěći, ſłużomna, wołachu z cyłeje ſije:

„Policija! Wo pomoc! Paduši!!"

Kaž přiſłowo praji: Stóż je wjelka widźał — wołа, ſtóż jeho widźał njeje — dwójcy tak wótře rejił.

We wokolnych domach wotewrjachu ſo wokna. Zjewjachu ſo zaſpane wobliča žonow. Stajnje bóle a bóle bě wołanje wo pomoc ſłyſeć. Z domjacych durjow wuſtupowachu ſpěſnje wobleczeni mużojo; někotři běchu w bunclach, druzy łědma do płaſča wobleczeni, pod kotrymż běchu ſpódnje kholowy widżeć. Nimo khodżacy wostachu ſtejo. Ze wſěch ſtron přikhadżachu wćipni. Runje tak, kaž bychu na to čakali. Też něſto próżdnych wozow pozaſta. Pohončožo kawkachu z wyſokich podſobnikow. Wulica a dwór napjelništej ſo za někotre mjeńſiny z ludźimi. Jenoż policija, kaž ſtajnje, njebě hiſče nihdże widżeć. A wſitcy runje na nju čakachu, zo by do domu zaſtupiła. Służobna cyle wěſce njelži. Přiſaha, zo je horjeka paducha widżała. Je ſo tam do ſpańſkeje ſtwy jeje knjenje zamknył a je tam we wěcach hrabał. A policija ſnadź tohodla njepřińdże, zo by ani wona njetrjebała jako přenja po ſkhodach horje hić a tych lumpow popadnyć.

Ljuben bě ſo mjez tym dospołnje zwoblekał a přemyſluje, što ma najprjedy činić. So něhdże ſkować, na hornju łubju zalěż, ſnadź ſamo na třěchu wuležć — cyle wěſce bychu jeho tam namakali.

— Khrobłoſć! — Rozſudź ſo! — To je ſtajnje to najlěpše! Zaſwěći w přijimańſkej ſtwje. Potom też na khódbje. Też na ſkhodach ſo lampa zaſwěći.

Deleka zhromadżeni ludźo na wokomik kaž na hłowu dyrjeni woćichnychu. Što tole woznamjenja? Někotři zmužiśiši pohladachu ſamo z hłownymi durjemi horje na rozſwětlene běłe kamjeńtne ſkhodźišćo. A woſtachu z wotewrjenymi hubami ſtejo. Po ſkhodach ſtupaše — mnozy z přihladowarjow njewědżachu, hač prawje widża abo ſo jim něſto zdaſe — znaty koncertny huſeł Ljuben Zarev. Čapku měješe njekedźbliwje na ſtronje ſedżo, kij w rucy a někajke noty pod pažu.

Měješe ſamo čas, zo by ſebi rukajcy tyknył.

Wohladawši we wobſwětlenych durjach, wjedźacych na dwór, barbojtu ſkupinu naſtrózanych a zadźiwanych ludźi, — dyrbješe ſo Ljuben zaſmjeć:

— Hdże je ta błazniwa holca? Pój ſem, Pěna! Widźała ſnadź ſy bobaka, zo tajku haru činiš?

Cyła jeho elegantna poſtawa, jeho hłoś, jeho wobłičo wuprajachu wobdźiwanjahódny, njezmějomny mjer.

— Ale hdże ſće do domu zaſtupił, knježe? — wotmołwi ſłużobna, hiſče na cyłym čele třepotajo.

— Cyle wěſce z wuhenjom. Twoja knjeni je mje poproſyła, zo bych jej tute noty přinjeſł, kotreż je zabyła a kotreż trjeba na koncerće we wojeſkim klubje. A dokelž će znaje, zo ſpiš kaž zarażena, da mi kluć wot bydlenja, zo njebych dla tebje cyłu hodźinu zwonić trjebał. Prošu će, što je ſo ći jenoż dźało, zo ſy cyła naſtrožana. Ach ty bojazna! Njeje će nětko hańba? Telko ludźi ze ſpanja wubudźić?!

Wšak bě to docyła jednore a jaſne. Kóždy jemu rozumješe. Suſodźa wědżachu, zo holca we hłowje cyle prawa njeje.

Bě ſmjeće a žortowanje na Pénine konto ſłyſeć. Ljuben pokračowaše:

— Hdy by ſo jenoż někajka khodojta naſła, kotraż by ći twój ſtrach zakuzłała. Tak dźi a ſpi dale!

Potom přiſtupi k jednemu pohončej, kotryż tu wudżeraše a ſo na ſwojim podſobniku woſčeraše. Mohło ſo myſlić, zo runje na njeho čakaše. Skoči do woza a praji, kornał kožucha ſebi wuhornywši.

schuli w Cjerwjenych Nošlizach. — Pjatk 20. hodownika pop. 3/4 hodź. němske Boże wotkasanje w zyrkwi.

S Hnezjny. Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němska Boža słužba. — Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. němska adventska nutrnosć. — Pohwonana 13. hodownika: Erna Lutzi Krügerez, mandź. dźowka Korle Gusty Krügera w Hlinje a jeho mandźelskeje Gusle Marje rodź. Subenez, 1 sto a 2 mšź. stara.

S Khwaczicy. Dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje,w oboje ſ kollektu sa Gustav-Adolfske pobocžne towarstwo. W 11 hodź. dźěcžikemšenje. — Schtwórtk wjeczor 1/8 hodź. adventska nutrnosć.

S Klukscha. Dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 8 hodź. němska spowědź ſ Božim wotkasanjom (farař Wicjas-Hucžinjanski).

S Kotez. Rano we 8 hodź. němska spowědź a Boże wotkasanje, dop. 1/9 hodź. němske predowanje (wožadny farař). Sbérka.

S Malešchez. Dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšenje. Farški vikar Wirth ſ Budyšchinka. Pop. w 3 hodź serbska spowědź.

S Minakala. Rano 1/8 hodź. serbska spowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje. Pop. 1/4 hodź. adventska nutrnosć ſ pojawnami: „Hodowne spěwy w adventšim cžasu". Pišk Lupjanski pohawnilki chór. (Programy pišchi zyrkwinskich durjach.) — Wumrěła: Hana Jlsa Dürlichez, mandźelska dźowka dźěłaceja Kurta Wilhelma Dürlicha w Minakale.

S Nješwačidła. Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje. — Sćrjedu pop. w 5 hodź. serbska adventska nutrnosć se spowědźu pola Hobrakez we Lušy. — Schtwórtk w 5 hodź. tehorunja w Bólschicžanskej schuli.

S Nošazich. Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, pop. w 2 hodź. němska spowědź (far. Kanig). — Póndźelu, 16. dec., wjeczor 1/8 hodź. khórskeje cžitanja za žónsku słužbu. — Pjatk wjeczor 1/8 hodź. młode hołzy na farje.

S Porschiz. Rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje, potom němska spowědź. Pop. w 2 hodź. wožadna słužba młodych hołzow. Pop. w 3 hodź. serbska spowědź w zyrkwi. — Pjatk dop. 1/9 hodź. serbska adventska nutrnosć w zyrkwi. — Wumrěli: Jan Arnoscht Janez, žiwnoscžeř w Boschezach, 76 lět 8 mježazow a 8 dnjow stary.

S Ratez. Dop. w 9 hodź. serbska, 1/11 hodź. němska Boža słužba, 3/12 hodź. Boža słužba sa mjenjsche dźěći.

Se Sčlepcho. Rano we 8 hodź. smjeje duchowny Röšler němšku spowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němšku a 1/11 hodź. serbsku Boži słužbu. Ssmjertny kérluch je wjerna sa Jana Augusta Khdyšelu, dźěłaceja w Trjebinje. Pop. 1/1 hodź. khórjenja. Pop. 1/4 hodź. serbska spowědź ſ Božim wotkasanjom, w 5 hodź. serbska Boža słužba se spowědźu a ſ Božim wotkasanjom pola Paulez w Rownom.

S Wósporka. Dop. w 10 hodź. predowanje, 1/12 hodź. dźěćikemšenje, pop. w 2 hodź. khórjenje. Sbérka. — Sćrjedu wjeczor w 6 hodź. Boże wotkasanje w adwencze, sdobom farska spowědź (farař Kranz ſ Hrodšiſchcza).

S Wóšslinka. Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemšenje. Kollekta. Pop. w 2 hodź. Boža słužba w Cžižowje, w 5 hodź. serbska spowědź se zwiatym wotkasanjom.

Přilopk

Mokrej nošy ſ njepschecjelom strowoty.

Wschekhadne cžasy w najmjie a w nalěcžu husto doscž dothotrajace njejasny pschikhadźaje dešcže sawinuja. W symje mamy cžasy dla suchoweje wody cžerpjecž, kotraž so pschi taczu we wjetschej mnohoscži twori. Pschi wschech tutych klimatiſkich pscheměnjenjach je strach, so so woda do cžrijow dobywa a nohajzy a soki womacža, tak so mamy mokrej nošy. Dothož wonka je mokrymaj nohomaj wokoło khodźimy, njeje strowoscž dale wohrožena, dokelž pschi hibanju so krew spěschnischo w žilach cžeri. Hinak pak je to, hdyž so w měrnoscžach ſ mokrymaj nohomaj dlěšchi cžas cžeji abo pschebywa. Pschi suchim powětře so jtwje sapocžina so woda w nohajzach a sotach wuparicž, pschi cžimž chopnota nohow wotebiera. Nošy pschi tym wustudnjetej. S tym krej poczina pomalžo běžecž, tak so wschelake naſymnjenja nastanu. So by so tajke kaženje strowoscže injemóžnilo, dyrbimy hnydom sastupiwschi do bydlenja abo do dźěłowych městnoscžow cžrije a nohajzy se suchimi samenicž. Ssebi nošy wumywschi dyrbimy so suche cžrije wobucž. Priedy hač so nošy njejsmy scžopliteje, doporučuje so, so w městnoscži pohibowacž. Sa wjchitke pschipadny so tohodla porucža, doma a tež we dźěłowym měrcje por nohajzow abo sokow pschi suchich cžrijach žebi pschihotowacž. Tež na dźěcži ma so w tutym nastupanju wobsežbje dźiwacž.

Wulki woheň pomorskim hrodže.

W historiji a wumělstwu hławnym hrodže w Pansku wutoru w sahich rańschich hodźinach woheň wudyri. Wón na tšěsche noweho dźěła hrodu wuhdže a so ſ njewschědnej spěschnoscžu do delnich městnoscžow rossčeri, kotrež so hač na sakkadne murje wupalichu. Jenoż nětkotre městnoscže mózachu so wuthowacž. Wschelake wumělske pschedmjety, mjes nimi tajke historiſkeje hódnoty, so ſ pomjenjesmi šnicžichu. Sa to možesche so jara drohotna stara knihařnja a historiſki krónowańſki stołkrala Jsebricha I. wuthowacž. Stare, nětkhaž 700 lět stary dźěł hrodu so wobsežbje njepschikhodži. Kak je woheň nastał, njeje so dotal swěsčiło.

4 smjertne wopory swójbneje tragedije.

Žalostny swójbny drama je so w nozy ſ srjedže we Ermslebenje (w Mansfeldſkim wokrjesu) wotehrał. 43lětny P. Brock katželi swoju 42lětnu mandźelku a swojej 16 a 10lět starej dźowcy. Na to sam pschecžiwo sebi bróń skoj. Pschicžina njeskutka ma so w hubjenych hospodarſkich swójbnjescžach pytacž.

Pólsky narodowy na wobsłórbnej jawy.

W Bydhoscži (Bromberg) so póndźelu prozeje pschecžiwo 54 pschisłuschnikam narodneje strony sapocža. Wobskorjeni běchu na dnju wólbow w septembru we Wirsitſkim wokrjesu wólbne městnoscže ſ brónju w ruzy nadpadnyli, so bychu tak wólby snjemóžnili. Pschi tym dóndže k srażenjam ſ poliſtiju, pschi cžimž so 2 wosobje morischtej a někotre sranichu. Prozeje ma 4 dny tracž.

Nakupowanje awstriſkeho ſtotu.

Awstriſke provinzialne nowiny pisaju, so žu pschisłuschne awstriſke měſtna je statnym hamtom sa ſtót a ſtótne wudźělki w Barlinje jednanje podpisałe, po kotrymž mjenowany hamt do kónza tutoho léta nědźbe 1000 schtuk rěsnych howjadow do wukraja pschedeba. Sapłaczenje stanje so w schillingach pschi nakupjenju. Mimo toho wošebit nakupna kommišija w cžasu wot 10. hač 13. dezembra w Korutanſkej, Salžburgſkej a Schtyrſkje woły kupuja.

Schto cžini Amerika ſ pschebytkom ſtota?

W poslednim cžasu smy wjazy krócž cžitali, so je sranzowſka banka nimo měry wjele ſtota sbudiła. Po 9ym trutnych naprawach je so je sporadžiło, wotpłam ſtota w poslednich dnjach sastajicž. Wschitko ſtoto je so do Ameriki swošlo. W měsazu novembru na pschikład je so 255 miljonow dollarow ſtota do Sjednoczenych ſtatow pschewjesło, ſ wjetschemu dźěła ſ Franzowſkeje, tola też ſ Hollandſkeje, Jendźelskeje, Indiskeje a Kanady. Stoty pokład Sjednoczenych ſtatow so na 10 miljardow dollarow wobliczа. Hdyž so też wotpłaczenje

Hospodarski rozhlad

Pjatk 13. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,24	100 českosł. krónow	10,29
100 šwajc. frankow	60,54	100 franc. frankow	16,41

Barlinska kursa ſ 12. dezembra 1935. Bursa mjesche też wjeza jara bjeslóschitny wobkhod. Hacž runjez ſkoro žanych posticzenjow njebě, so kursy dźiwaju na to, so žana žanych kupzow njebě, dale wotrjebjowachu. Kak so publikum bursy sdaluje, so najlépje ſ toho spóznawa, so běchu ſ tuteje strony pschedležeze kupne skanki hamo pola wulkobankow na najmjenschu měru wobmjesowane. Pod tajkimi wobstejnoscjemi wostalschtej wusnamnejr rěczi statneho finanzn. ministra dr. Schachta a prof. Liersa bjes kóždeho wliwa. Też na rentowych wikach kursy dale popuschczowachu. Też wukrajne renty běchu žkabsche.

Barlinske žitne wulkowiki. Położenje na Barlinskich žitnych wulkowikach njeje so w nicžim pscheměnkło. Pschi měrnym wobrocže je sakkadne měnjenje krute. Dowos je strony rataſtwa je so jenoż sdźěla sešolnik. W Barlinje hamym so ſ khlěbowych žitow pschenża bóle žada, mjes tym so rožka mjes wiłowarjemi kupzow namaka. Pschi brjohu a pschi Wódrje so můžnoscže sa swužitkowanja rožki lépsche. Porhynjke mlyny so tohorunja žiwje sa khlěbowe žita šaſimuja. Wowža a jeczmjeń staj jenoż cžežko dostacž. Jeczmjenje sa piwarnje maja měrny wobkhod, wohežje srénje druzinu. Jeczmjenje sa industriju so lózo wotbywaju.

Wežera płaczenje w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jeczmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., wowža H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 9,75 hr., rožka 8,20 hr., jeczmjeń, nalětni 8,25 hr., wowž 7,70 hr., pschenična muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenične wotruby 6,507 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,50—4,75 hr., žłoma 2,75 hr., butra 76 pj., proſata 11—21 hr., hušy, punt 1—1,30 hr., běły kał 8 pj., cžerwjeny kał 10 pj., ſyndrojty kał 30—60 pj., jedźna łoboda 20 pj., zybła 15 pj., mérnit 10—30 pj., krěn 70 pj., morchej 8—10 pjenjezkow.

Wiki w Lubiju.

Wschenża 9,65 hr., rožka 8 hr., jeczmjeń, nal. 9,80 hacž 10 40 hr., naſ. 8,25 hr., wowž 7,70 hr., běrny 3 hacž 3,50 hr., žyno 3,90—4,20 hr., žłoma 2,35—2,60 hr., pschenična muka 16,80 hr., rżana muka 13 hr., pschenične wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,70 hacž 6 hr., butra 75 pj., jeja 12—13 pj., twaroh 25 pj., běły kał 8 pj., cžerwjeny kał 10—12 pj., karoty 8—10 pj., jedźna łoboda 18—20 pj., ſyndrojty kał 15—30 pj., kólrabi 5—8 pj., porej 20 pj., kłapaty kał 12—14 pj., zybła 10—12 pj., jabłuka 10—30 pj., mérnik 15—30 pj.

Wiki w Khocžebuzu.

Mjaso, howjaſe 70—90 pj., cželaze 65—90 pj., ſkopjaze 80—1 hr., ſwinjaze 70—90 pj., jeja 10—11 pj., butra 1,60 hr., twaroh 25 pj., tany wolij 1,40 hr., linu 1,40 hr., ſchcžuki 1 hr., karpy 85 pj., hołbje, młode 50—90 pj., kury, žiwe 50—60 pj., thapony, žiwe 40 hacž 55 pj., kólrabi 15—20 pj., morchej 8 pj., jedźna łoboda 20—25 pj., ſyndrojty kał 40—60 pj., cžerwjeny kał 10—15 pj., běły kał 10 pj., wirſinowy kał 15 pj., mérnik 20—25 pj., krěn 50 pj., zybła 10 pj., kulrepa 5—8 pj., běrny, zentnar 2,90—3,20 hr., punt 4 pj., jabłuka 30—40 pj., worjechi 45—65 pj., lěšne worjechi 45—60 pjenjezkow.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	12. 12.	11. 12.		12. 12	11. 12
Pšeńca	206,0	206,0	owsy	11,0-12,0	—
rožka	169,0	169,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
ječmjeń now.	222-229	222-229	módre łupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeraselka	—	—
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšeńč. muka	26,85	26,85	Jany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,55	8,55
rżane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 196.0 9: 197.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 165.0 9: 170.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 162.0

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

12. decembra 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 508

Najlépše korminje celata wot cyca	-	•	•	•	•	73—75
Srěnje korminje celata wot cyca	-	•	•	•	•	64—72
Snadnje wuwite	-	•	•	•	•	55 - 63
Najšpatnišе	-	•	•	•	•	—

— Do wojeſkeho klubu!

Hdyž Lina wo tutym podawku zhoni, město toho, zo by so znjepokojowała, směješe so dolho z cyleje wutroby.

— Zo mojeho muža ani wo jstwje swojeje žony w pokoju njewostaja! Zli ludźo!

Ljuben dźěše rozwjeseleny domoj.

Ale druheho ranja njebě wěc na smjeće.

Někotři z wjele swědkow nócneje hary pozdźišo sebi w měrje wšitke wobstejnosće přemyslichu. Dowědźawši so wěrnosće, khwatachu, zo bychu ju do čišća dali. So rozumi, zo běchu nowiny, kotrež so jenoż na senzacije a skandale zepjeraja, za to jara dźakowne. „Rubježnik w domje spěwarki Liny Vasevec!" Wulkotnje! Jena z připołdnišich nowin naspomni nanajpodrobnišo wuprajenja wočitych swědkow a kónči takle:

„Je nuzne, zo někotre prašenja wozjewimy, na kotrež dyrbi so jasnje a wěsće wotmołwić. Čehodla je so knjez virtuos do spańskeje jstwy spěwarki zamknył? Čehodla je swětło hasnył a njeje służobnej wotmołwił, jako je za klinku torhała a do jstwy chcyła? Što je jeho zadźerżowało, zo njeje hnydom wubčžał a nastrožanu holcu změrował? Byli wěc tak jednora była, kaž ju nam knjez virtuos wuswětli, čehodla so tak dołho dliješe, dóniž so ludźom, wokoło domu zhromadźenym, njepokaza? Jenož, zo by sejr ukajcy tyknył — — je wón telko časa trjebał?"

Zjawnosć bě rozhorjena a w najhłubšich hłubinach ranjena. Zjawna moralka bě wohrožena a bě nuzne, ju spěšnje wukhować!

Wotplačenje je nuzne! Njesmilne wotplačenje! Z karieru koncertneje spěwarki Liny Vasevec a virtuoza-huslerja Ljubena Zarova bě — kónc! Wo tom njeběchu jenož jeju zawistnicy přeswědčeni, kotříž tajne juskachu a sej rucy třasechu, — ale wšitcy, wšitcy! Nětko so jim durje do ža̍neho česteho doma wjacy njewotewrja. Zadyn póčiwy člowjek wjacy na jich koncerty njepóńdźe! Z wumjelstwom tajkich ludźi so zahorjeć a jim hišće mócny přiklesk dawać! Ani najbliši znaći jim na jich postrow njewotmołwja. Pokazaja jim khribjet. Dyrbitaj sebi popjeł na hłowu sypać a ze swojeje domizny do cuzby čeknyć, tam, hdźež jich nichtó njeznaje.

Druheho dnja zjewi so w nowinach druha powěsć. Cyle krótka, jenož někotre rjadki. Ale tute wuwołachu hišće wjetšu senzaciju. Jenož druheho razu.

„Lina a Ljuben běštaj hižo šěsć měsacow ženjenaj ... Daštaj so w jenej ruskej cyrkwi toho a toho dnja, tam a tam wěrować. Namakaštaj pječa wosebite wozbožeńje w tym, zo njeby nichtó wědźał, zo staj woženjenaj. Spytaštaj to po možnosći najdlěje před zjawnosć zatajić ..."

Tak to potajkim běše. Ach, to bě jara romaniske! Hlajmy, što běštaj sebi tutaj čerčikaj wunamakałoj. Čehodla dyrbjeli so też wšitcy ludźo po samsnym wašnju woženić a wudawać? Haj, rozumi so, zo to njeje trěbne, zo so to po kraju rozbubnuje a wšěm na nós powěša! Zo bychu hluchi słyšeli, zo so dwaj člowjekaj woženištaj ...

— To je wulkotne! Nowa móda žeńtwy! Mandźelska a tola najtajnišej lubkowarjej.

A wšitcy chcychu nětko — tónkróć hišće z wjetšim zahorjenjom — łubuškow Sotijskeho hudźbneho publika słyšeć, kotrajž njeběštaj jenož tajkej mištraj we wumjelstwje, ale też w žiwjenju.

nje dollara wobkedźbuje, je tola tutón pokład hischće 6 milijardow wulki. To je nětkdże 25 milijardow złotych hriwnow. Sjednoćene staty maja potajtim nimale połowu zyleho złota, kotrež na zwěcze mamy. Schto chce Amerika z tutymi njeńmérnymi pokładami sapoczeć? Dotal njeje žo jej poradźiło, tuto złoto k lěpšemu kraja a k žołu wobnđlerjow swužitkować. Sda žo nawopak, so stupazy pschipław złota politiftim a hospodarskim wjednikam Sjednoćenych statow wulke starośće czini. Pschetož jenoftronske rosdźelenje złota sawinuje czężke hispodarske kazenja, podź otrymiż maja Sjednoćene staty we wulkej měrje czerpjeć. Chzedża-li so Amerikanjo swojeho wulkeho wobstatka na złocze wdacz, dyrbja twory dowožowacz. Pschećiwo tomu pak žo z nohomaj a erukomaj wobaraju. S tym pak dospěwaju, so druhe kraje pschezo mjenje tworow zwěbi pola nich kupuja, tak so też jich wuwos wróćo dźe. Dalokowidźazy amerikanjo hospodarscy wjednicy su hižo wjazy króć starośćej wuprajili, so Sjednoćene staty nierosumja nadobyte złoto hospodarsky swužitkowacz, schtož może k tomu dowjesć, so žo Amerika w złocze zatepi.

Sadobywanje do kathedrale w Orleansu.

W zławnej Orleanske kathedrali (w Franzowskej) su paduschi pobyli. Wutoru popołdnju so na dwórnischću drohotny kelich namaka, kotrež, kaž so posdźischo swěczi, do kathedraloweho pokłada złuscha. Po dalschim zhledźenju sa tym so wukopa. so su so klucze do kapalnje złulike. Pokładowe a relikwiske thamory pak běchu samknjene. Schto je žo pokradło, budźe so po pschelicženju wscheho zyrkwineho naporjada mós swěczicz.

Létadłowe njeboże w Jendźelskej. — 10 morwych.

Schtyri Němzy mjes woporami.

Wobkhadne létadło je so po puczu z Brüssela do Londona wutoru popołdnju pola Tatsfielda w Kentskim wójwodstwje swróczilo. W létadle běchu létadłowy wjednik, jedyn schkrickowar, jedyn pinczinik a 7 hosczi, kotrež, kaž so wobkrutcza, wschitzy žiwjenje pschisadźichu. Létadło, kotrež bě belgiske towarstwo Sabena kupiło, bě tři motorske Savoiske létadło italskeho pokhoda. Wono je so dospołnje sniczilo. Mjes snjeboženymi puczowarzymi běchu też schtyrjo Němzy. Mjes Jendźelczanami bě też techniski direktor jendźelskeje bronjerskeje Vickers Armstrongskeje firmy, sir John Carden, kiž bě wjednik tankoweho wotdźělenja a kiž bě žebi jako konstruktér létadłow zławne mjeno dobył.

Bohatstwo pschinđje wo dźeń pschepodje.

We Wuherskej je so niedawno struhły podawk stał. Josef Darabout bě so psched dwěmaj létadźeakkomaj do Newporka naftajił, so by w nowym zwěcze žiwe złoto sprzał. Wón we Wuherskej zwojeho jenicžkeho zynna sawostajił, z kotrymž žebi wjazy lět zimje dopisowasche. S sitom 1933 powěcze wot jeho zyna nadobo wuwostachu. Nan so tohodła na wyschnócze tamneho města wobroczi, z kotrehož bě pogledni list zyna do Ameriki dóschol, niemóżesche pak žaneje wěsteje wotmołwy wo pschebywanju młodeho muża dostacz. Tinacze lět dołho Josef Darabout wschědnje na nětaju powěsć z Wuherskeje czakasche, a dokelž njemóżesche njewěstosć wjazy dlejc snjesecz, so wón rozsudźi, so žwojeje domisny puczowacz e tam sam sa žwojim zynom złědźici. Wón so na Budapeschtu poliziju wobroczi a proschesche ju pschi pytanju wo jeje pomoz. Wón je, kaž prajesche, w Ameriju sbohatnik a może nětko swojemu zynej nahladne samożenje pschepodacz. Wyschnoscz móżesche wopraudźe bydło młodeho Durabouta bórzy swěczicz. Pokny wjeselca so nan nětko na pucz do městaczka naftaji, hdźez dyrbjesche złonicz, so je žebi jeho zyn dźeń prjedy dla hospodarskeje nuzy žiwjenje wiak. j.

Ssowjetska spionaża w Beogradze.

Jugoslowjanska policija je w Beogradze pschebywazeho ruskeho létarja dr. Ljenizkeho sajała, kotryż je z wudawanjom wjele pjenjes napadnył. Sajaty je so pschi pschesłuschenju słónczinje wusnał, so je pjenjezy z ruskeje strony za spionażowe sameży dostał. Wón bě z Beogradskim wyschkom Komarowskim hromadże dźełał, kotryż bě z hłownym sekretarom powschitkoweho ruskeho wojerskeho swjazka Wrangeloweje armeje w Juhosłowjanskej. Zentrala tuteje organizazije je w Parisu a podstejesche we zwojim czasu generalej Kutjepowej. Komarowski zwojim zwjetsko-ruskim pschikasowarjam w prěnim rjedze material wo Wrangelowym wójsku, kotrež je w Juhosłowjanskej, podawasche. W swiazku z tutym spionażowym pschipadom su nětkdże 80 wozebow sajeli, 8 z nich, mjes nimi 2 zonje, so do jatby wotwjedźechu. Pschepytowanje so też w tym smyśle wjedze, kak daloko je Komarowski mohł zwoje swiski jako hłowny sekretar ruskeho wojerskeho swjazka k juhosłowjanskim wojerskim hamtam sa zwoju spionażowu dźeławosć wužiczj.

Rosbuchnjenje w francowskim kasarnach.

Muniziski skład w kasarnach republikanskeje gardy w Sérouville pola Saint Mihiel je w nozy k srjedze do powětra sleczał. Skład je so pschi tym dospołnje snicził. Po rosbuchnjenju wudyri w kasarnach woheń, kotryż pak mózachu bórzy sałeczi.

Wjesoły podawk

Tamny dźeń Arnoscht Sahrodka ka na jehliczkach za zwojim pisanskim blidkom w běrowje hedźesche. Wschitzy jeho kolegojo, kotrzi pschiczinu jeho njeměra znajachu, jeho pokojachu, tak derje hacz to możachu. Sahrodka běsche zhożowny nan pjecz dźowkow a dźenża, tuttón dźeń, wón z kóżdej hodźinu powěsć wo porodźe schesteho dźesca wocakowasche. Jeho zona bě so hižo wczera do klinki podała. Telefon, kotryż na Sahrodkowym pisanskim blidku stejesche, mjesesche w žebi wulke potajstwo zkowane a zdyzsche žo zyle tak sdacz, jako by kóżdy wokomik kasworniecz dyrbjało.

Sahrodkowy njemér njeby dozyta tak wulki był, pschetož pjecz dźesci dże nana hižo pomaku na to zwucza, so schesticmu dźesczu smérom napschecko hlada. W tutym padsje pak bésche praschenje za Arnoschta Sahrodku kritiske, pschetož wón chzyschе na kóżdy pad hólza mieć. A czehodla njedyrbjesche hólz pschinicz? Czehodla njedyrbjesche dobre mjeno stareje Sahrodkej zwójeby potomnika dostacz? Na zwoje dźowki njemóżesche žo Sahrodka tola w tutym padsje spuschczecz, pschetož tute tola, wodabża-li so jónu, zwoje mjeno z mjenom muża samenja.

„Wésche, ludy Sahrodka, zym nimale pschebwédczeny, so budże to hólz“, běrowy pschedstejiczeř Schorka k Sahrodzy rzekny. „Ja žo zenje njemyslu.“

„Bóh dał“, Sahrodka sdychnuwschi zwojej woczi k wjerchej posbehnu. Je-li žo moje pschecza a nadźije dopjelnja, potom Waż wschitkich, moji knjeza, dźenża wjerzor po zwjatoku do korczmy znapschecza pschepreschu. Taiku radosez dyrbju i Wami dźelicz!“

Po tutych pschepreschazych złowach žo njejczerpnosez zdożowneho nana na wschitkich kolegow pschenjeseje. Stajnje, hdyż telefon saswoni, nimale wschitzy runocasnje se zwojich mésinow postanychu. Bohużel pak žo stajnje wo wobkhodne nalerzosoze jednasche a mjeswoczа czakazych běchu njetkdże pschesklajene. Dźelo njechasche žanemu tak prawje wot rukow hicz, czim bóle, dokelž běsche też schef na nětaju konferenzu schol a pschihotajeni bjes zwuczeneho dohlada wostachu. Sziwatok žo blizesche. Tu „a tam hižo klepotajo ljneale khowachu, stoły zuwachu a nětkosi žebi hižo ruzy myjachu. Tu telefon zaso saswoni. Tónkróczej wozebje dołho zwonjesche a, kaž žo wschitkim sdasche, nimale zwjatocznje.

„Halo! — Tu Sahrodka“. wón rzekny a wulke kapy potu jemu na czoło stupichu.

„Wjele złoża! Wascha żona je runje stroweho hólczka porodźiła“, nechtó do telefona sawoła.

Sahrodka njemóżesche w prěnim wokomiku nad tekko zhożom a wjeselom žaneho złowczka rjez.

„Strowego hólczka?“ žo wón sa duchom hrabawschi wopraschа. Tola wón žaneje wotmołwy wjazy njedosta.

Nětkole w běrowje nadobo zmjenje nasta. Wschitzy k zhożowemu nanej khwatajo jemu ruku zschażechu a na ramjo plazachu. „Widźicze, ja žo zenje njemyslu“, běrowy pschedstejiczeř znajmjenicha k dźesatemu rasej wobkruczesche.

„Mojt knjeza! Ssym muż złowa. Dyrbju tutón radosiny dźeń na hódne waschnje wosmjeczicz. Proschu waż wschitkich, so chzyli dźenża moji hosczo byez! Knjes Schorka budże tak pschecześelny a mje dźenża wjeczor pola waż zastupnje. Pschetož ja zam dyrbju nětkole wjeso hnydom do kliniki k mojej zonje!“

*

W malym pschecześelnym hosczenzu žo knjeza za wulke kilojte rózkowne blido sesndachu. Bórzy na to žo jedże a pschijatki pschinjesechu. Kóżdy z pschitommych mésesche za swoju winowatosez, nětkotre zwjedźenske złowa porećzecz. Knjesniczkeży, schto njebésche w tuthych réczach wschitko złyschecz!

Jako z wéże jenu bijesche, žo wschitzy na zwoje žony dopomnichu, a žo chétsje na dompucz podachu.

*

Nasajtra rano, jako Sahrodka do běrowa pschijndże, bésche wón ledy spósnacz. Wscha jeho zmużitosez bésche zlemjena, jeho mjeswocžo bé dźiwajo na nóz bjes spania mohlrjez sazeżko. Njerodnje sczežane wokny pscherabjachu, so je žo z nim dyrbjało nészto njewschédneho stacz.

„Sahrodka — schto z Wami je? Schto je žo stało? žo jeho kolegojo prascha chu, kotrzi wokolo njeho stejachu. Ale Sahrodka jim njewotmołwi. Wón žo czesko na zwój stólczk puschczi, so by žo do zwojeho dźesa sandrik. Zyliczki dźeń zaneho złowczka njerczesche.

*

Ssamżny wjeczor Hadank, każ stajnje, se zwojej hospoju, pola kotrejej hižo tizeczi lét bydlesche, domino hrajesche. Pschi tym zi czsche kichotajo powédaschе: „Rosumicze? Muż w běrowje hedźo na hólczka czaka. Wésso — njeby-li nam wjeczerje pschikubił, by mi zyle wscho jene było, hacz holczku abo hólczka dostanje. Wy tola wésesze, lirba Pjetaschowa, so žiwój nóż zenje do zuzych należnoscjow njetykam. Ale kotry człowjek njecha žo jónu derje najeczz a hódnje napicz, hdyż so taika zkadnosez pokicza? Ssym zyle jednorje njepschitomnosez schesta wuzik, žo njepytnjeny do jeho zitwy podak a wot tam Sahrodkit telefonitjy sawołak, so bych jemu porod hólczka zdżelił! Njeżiżym žebi to derje wumyślik, luba Pjetaschowa? Hihihihi!“

„Nó — a schto dha je wona nétko wopraudźe dostała?“ žo Pjetaschowa zyle wczipna wopraschа.

„Och knjeznicżkeży, dwójnikaj! A każ klubu — holczku!“

ŕ.

Ruiny hrodu w Pansinu.

W tschi historiiży a mumélizy waźneho hroda w Pajina (w Mecklenburgskej) woheń wudyri a rosschéri žo i njewschédnej spěchnosczu, tak so žo hród hacz na sakładne murje spali. Jara wjele drohotnych mumélskich pschedmjetow žo sniczi. Drohotna knihownja a historiski trónowanski stoł pruskeho krala Bjedricha I. mózeschetej žo wulhowacz. (Weltbild, M.)

Verlockende Weihnachts Angebote

Zweiösen-Bindeschuh. Schwarz und braun Velourleder
6.90

Laschenpump. Velourleder mit hübscher Schnalle
7.90

Hochschnürschuh. Schwarz Samtchevreau und blau Nubuk.
8.90

Schenken Sie einen Tack-Scheck

Tack
Der gute Schuh für Alle

Němske předewzaćel
w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Bata-stupnje

wosebje witany hodowny dar

Bata w Budyšinje

na Bohatej hasy č. 16

Kupuj tam

hdźež tebje jako Serba česća
a to Tebi z nawěštkom we
Serb. Nowinach wobkruća!

Pulovry - Lacy

Žonjace pulovry . . wot 290 pj. | dźěć. pulovry (4—6 lět) w. 125 pj.
mužace lacy . . wot 195 pj. | Cnarmeuse spód. suknje w. 185 pj.
štrykowane drasty, trikotowe drasty, sleg žonj. jaki, Berchtesgadenske ješki, Golfowe ješki, ješki na bluzy, čonte podhólowčki a spódnje suknjo

Nohajcy :: Soki **Kurt Ziegler** płać. hódno a dobre na Hošic hasy 29

Čehodla

kupuješ pola teho, kiž ma
zańć twoje pjenjezy ale nic
tebje jako jako Serba!

Sportske lacy

w bohatym wubjerku

Osswald

na Kamjentnej hasy

Lacy do dźěła

w bohatym wubjerku

Osswald

na Kamjentnej hasy

Za hodowny swjedźeń

Zymske mantle	59.00	48.00	42.00	38.00	35.00	29.75
zymske jopy . .	34.00	27.00	21.00	18.00	12.00	7.50
wobleki . . .	65.00	52.00	48.00	37.00	32·00	29.00

we wšěch wuwjedźenjach

Kholowy we wulkim wubjerku, **kožane jaki, zwjeršne košle, kłobuki, čapki, samowjazaki, čélne šaty, štrykowane lacy, R.-Z.-M.-twory**

Drastny dom

Hugo Lachaly

w Budyšinje

Njedźelu wot 11 hač 18 hodźin wotewrjene

Rjane hrajki!

Popkace garnitury přijimamy wšě narunanske dźěle, hłowy, stawy, racy, nohi, nerúki, stupnje, nohajcy, drasty, lacy wobleki najtunšo. Popki we wulkim wubjerku a we wšěch płaćiznach.

Hrajki, domjaca potrjeba **M. Pfuhl** na Zuntkowej Lawskej hasy 6

Prawowka, wowka
maćerka a dźěćo
khwala sebi

Tehodla k swjedźenjej tón
wurjadny
Preißer-hofej
Punt wot 2.— sem!
Kóžda družina kajkosć

Za darjenje:
krasne kowowe tyzki
w mnohich mustrach

Kuchińske sudobja k warjenju ze Silit-worcla,
Zacynkowane wanje
Pječeńske formy
za płun a spiritus,
Powołańske stroje,
žimace mašiny,
Wšě domjace a kuchińske graty
tunjo
Firma **Arthur Höse**
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 9

Lohke Sumatra-

CIGARY

Domi. znamka	10
Staatsserbe	20, 15, 12
Mistr. rjadownja	15

Najwjetši wubjerk w darjenšk. pałcikach po 100, 50, 25, 10 štuk we wšěch płaćiznach

Dobra kajkosć, nizka płaćizna

CIGAROWY DOM
FRIEDRICH OTTO
SACHSE
w Kupicy při Radnej pincy

Za
dobre wosuški!

Sultanie,	38, 33, 28 pj.
Bari mandle	
słódke pt. 1.10, 1.00 hr.	
Citronat pt. 1.10, 1.10 hr.	
Korinty	38 pj.
Rozynki	45 pj.
Jamajka-rum we suda	

Gustav Hache
Butrowe wiki

Što darju?

Hänchen

Bjła za kurierjow radiowe blida za stojadła, trwałe předjstawa garnitury, předjstawa garnitury, mviadłowe hokerf sedła k pisanju, blidam, polstrowane sedła stólcy atd.
we wulkim wubjerku lěharnje, bydlerjoje kuchinje

Prosu wo was pj. wobsedy wosebje bjez znalenja a kup.)

Kóždy dyrbjał wědźeć

Žadyn njesmě zabyć

Porcelin
keramiku
kristall
kamjenintu
šklenčnu
worclowe twory
slébro
marmjel
Načas. kuchińske graty

jako hodowny dar

wot

Oskar Butter nasl. w Budyšinje

Specialny dom za dary na Žitnych wikach

Hodowne darjenje

trajnoje hódnosće

Wšě optiske wěcy :: Wšě fotografiske wěcy

w připóznatej kajkosći pola firmy

Diplom Optiker **Schmidt** w Budyšinje na Kěžorskej dr. 20, Telefon 3387

Boži narod

słuša do kóždeho domu!
Kupće sebi jón pola

Dombuchhandlung M. DILGER
Při Mjas. jětkach. Tel. 3422

Hilger w Budyšinje na Lotzeskej dr. 20 I

poskića płaćizny hódno

dobre wupjerki, łožowe šaty, blidne šaty, kuchińske šaty, barchenty, běle a barbne, čopłu spódnju drastu

---

Za waše

hodowne nakupjenja

poručam wam swój bohaty skład

šatow
płóčliweho somota
jakow
žórcuchow
drastow we wšěch wulk.
čopłeje spódnjeje drasty

Jenož wurjadne kajkosće

Anna Grafe w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach
Telefon 2401

Wosebity dom za serbske módy

Alphons Schauseil

w Budyšinje

wočakuje was na sležbornej njedźeli mjez 11 a 6 hodź.

Khlěbowe kašćiki
Mjasowe wjelki
Truhanske mašiny
Kofejowe młyny
Husycy-pječaki
Galthajnski wohnjokruta worel. nadoba
Wodowe kotoły
z koprowym zachrom.
Warjenske aparaty
Domjace wahi
z suwacej čežu
Zimace mašiny
39 cm **11.25**
Smykače — Sanki
Lany za wšě sanki
Wužehladła
Wužehladł. deski
Worjewanske bleše
Wuhłowe kašće

Železnowu wikowarnja
Walter Voigt
na Zuntrk. Lawskej hasy 5

NEUE *Kragenstiefel*

čopłe podšite wot **8.90**

Stupnje za dom

we wulkim wubjerku wosebje płaćizny hódno!

Stupnjowy dom

Pech

w Budyšinje, Bohata hasa 16

Mantle

DRASTY — TKANINY
za žony a dźěći we wulkim wubjerku

kupujeće přeco płaćizny hódno pola

Otto Hartmann

w firmje W. Häcker, w Budyšinje na Žitnej hasy 7
Staroznaty wobkhod wot lěta 1852

Waš nawěštk

sym čitał w Serbskich Nowinach! Tohodla k Wam přińdu! To prajće překupcam při wšěch Vašich nakupach! To sebi woni přeja a Wy móžeće tutu prostwu lohko dopjelnić z Vašim słowom a připóznaćom!

Hodowne poskićenje

Jako praktiske a płaćizny hódne dary poskićam:
nohajcy wšěch družin,
trikotaže wšěch družin,
rukajcy
Bohaty skład we wotmje.
Prošu přeswědčće so wo mojej wulkej zamóžnosci.

Fritz Leinert, wosebity wobkhod za Kamjenican. štrykowane twory
w Kamjencu na Budyskej dróży 54 znapřeća kinowa!

Kupujće pola našich inserentow!

Wotewrjene

su Budyske wobkhody njedźelu
15. a 22. decembra
wot dop. 11 hač do wječor 6 hodź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 291 | Budyšin — Sobotu 14. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Přijimanje dobrowólnikow do wójska w nazymje 1936

Němski wójnski minister je w dźeńacej dypkach wumělnjenja za zastupjenje dobrowólnikow do wójska w nazymje 1936 wojsewił. W nowych postajenjach ma so pisać, zo je so pichodna termija přichijimanja na spočatk oktober 1936 postajiła.

Přichijimaju so jenož wojerstwa winowacji wot dopjelnjenoho 18. hač do dopjelnjeneho 25. lěta žiwjenja. Kotliž so z lětnikow 1915 hač 1918 samotnja, so w nazymje 1936 jenož pichi wobsebitej khmanosći přichijimaju a je-li chcejša dleše lěta we wójsku słužić. **Přichituschnizy tutych lětnikow dyrbja pisched zastupjenjom do wójska swoju dźelowu słužbu dopjelnić.** Za khorhojnikow (teź w sanitetnim a veterinarnim korpsu) płaca runje kaž za cžakanzow wokrotnych wobsebitych wojerskich bohow wobsebite postajenja.

Do wójska zastupicź je swjetscha jenož tajkim so samotnym mózno, kiž do wojerskeho wotdźelenja zastupja, kiž blisko mětna jich wobydlenja steji.

Přeni přichijimaja so tajke, kotrež su hižo na kursu motorskeho sporta pola NSKK wobdźělili abo so hischcze pisched zastupjenjom do wójska wobdźela; kotrež maju jěchanske wupokazy abo kotrež móža dopokazać, zo su so hižo we wódnym sporcze wukubłali. To płaci wo samotnych wjerchach za motorske, jězdne a pioněrske wojerske wotdźelenja wobzebje.

Přestawka zhromadźiznow hač do 15. januara

Němskostatny propagandowy nawjedowar nazionalsozialistiskeje strony, němski minister dr. Goebbels, wosjewja: „Dźiwaju na bliske zwjate dny postajam z tutym powschitkownu přestawku zhromadźiznow za cžas wot 15. dezembra hač do 15. januara 1936. Tuta přestawka nastupa wschitke zjawne zhromadźizny a manifestacije. Wone njewobhladuje hodownе zwjatocžnosće nazionalsozialistiskeje strony, jich wotrjadow a přisłuschnych zwjazkow kaž teź filmowe přichadowjedźenja hamtskeho wjednistwa za film pola němskeho propagandoweho nawjedowarstwa."

Němski zeźiwjerski staw so do Goslara přesyluje

Wischeźydlowanje němskeho zeźiwjerskeho stawa do Goslara je so zapoczało. Přeni wotdźěl je hižo do města němskeho burstwa zarjadnył a je zhromadźił wschitke swoje přichadne přizamknjenstwa. To je přeni dźěl němskeho hłownego wotdźelenja z němskeho zeźiwjerskeho stawa. Za nim so dwě wotdźělenj tuteho hłownego wotdźelenja do Goslara přeselitej, mjenujz „hydlerstwo" a „praschenje kwě". Sbytne wotdźelenja so w bliskich měsačach přeselidla.

Direktor jeneje němskeje šule w Litwje so wotstadźił

Schwórtk popołdnju su direktora němskeje hrjadźeneje šule w litewskim namjestnym městačku Kybartach, Abromejta, a jeho mandźelsku zajeli a do zastwa we Wilkowischkach wotwjedli. Sdobom je so schulskemu zarjadnistwu w Kybartach z rozwuczowanskeho ministerstwa w Kownje zdźěło, zo je za Abromejt jako direktor němskeje hrjadźeneje schule wotstadźił. Abromejtowe zajerze so na hižo wothonty přichpad zakonje. Wón běrše so přeco dleschim cžasom z litewskim namjesnym zastojnikom zwadźił a so tohodla z 50 litami pjenježneho khłostanja potkłostał. Nětko staj so Abromejt a jeho mandźelska na zatoku zakonja k schkitanju luda a stata zajałoj a mataj so samotnicź, dokelž staj pjerza litewski lud zkichiwdźiłoj.

Masaryk chce so presidentstwa wzdać

Prażske wječorne nowiny su schtwórtk wosjewile, so je president Mažarik ministerskeho pschedsydu dra. Milana Hodźu, komorneho pschedsydu Jana Malypetra a senatoreho presidenta dra. Franza Soukupa k sebi pschiprosył, zo by jim zwjatocžnje swój wotpohlad wosjewił, zo zastupja statneho presidenta wzdaj.

Nowinam njeběsche znate, hač je president czeskoslowaskeje republiki tsjoch statnikow hischcze pjatk popołdnju sam hałe zrodźu dopołdnja pschijał. Nowy president ma so 18. dezembra wolicź.

W Prażskich wječornych nowinach so pschi rozpomnanju presidentoweho naslědnistwa pische, so zhubi prezident Mažarik swojeho schulerja a zhubudźelacerja dra. Benescha jako naslědnika pscheje. Cžeska opposizija narodneje prawizny pak je druhim stronam namjetowała, zo by so profesor botaniki pschi cžeskej univerzize w Prahy dr. Bohumil Němec jako kandidat postajił. Profesor Němec je pschedsydza cžeskoslowakskeje narodneje rady. Prjedy je wón był cžeski narodnodemokratiski senator.

K temu so z Barlina powě, zo je so nalěžnosć hižo tak dowuzajmiła, zo Mažaryk hižo zrodu swoje presidentstwo złoži.

Hoare so nahle do Londona wróći

Jendźelski zwonkowny minister sir Samuel Hoare, kiž běše so hakle psched nekotrymi dnjemi do Schwajzarskeje podał, so by tam po lěkarskej radźe někotre njedźele na wocerstwjenju pschebywał, so hižo w nowym tydźenju sazo do Londona wróći.

Jendźelski zwonkowny hamt je pjatk wječor wosjewił, zo je so sir Samuel Hoare pschi zwonkim pschikhadze do Schwajzarskeje z lohkim njesrozom potrjechił, pschi kotrymž je zrodu nozowu tójej skamał. Dokelž minister zwedomcžiweho lěkarskeho wotpohladanja potrjeba, jemu njeběsche mózno, so hižo někam do Londona wróćiej. Na kóždy pad chce so wón hischcze wróćiej, prjedy hač so rozmolwa w delnim zjemje sapocznje.

Jendźelski horni sejm sudźi

Pschi njezwučakanej pysche a je zwjatocžnymi wobrjadami wotwě so schtwórtk w jendźelskim hornim zjemje zudnistwo jedinanje pschecžiwo 28lětnemu lordej Clifford, kotrehoż běchu njefedźbliweho morjenja dla wobskorżili. Clifford bě so pjerza pschi sjesdźenju automobila zawinował. Dokelž změ po starej tradizji jenož horni zjem nad zrodźelstwom hornjeho zjema zudźiću, běrše tutón zam na zrodi znadny a njesajmitawy pad z pschicžinu někotre hodźiny trajazeho pozedźenja, w kotrymž so wobskorżeny skónczje wuwinowa.

Wot lěta 1776 zu so jenož schtyri takie zudnistwe jednanja w hornim zjemje wotmě. Poslednje tutych jednanjow wotmě so w lěcze 1901. Lordojo, kotliž so na schtwórtkowym pozedźenju wobdźělichu, běchu wschitcy w cžerwjenych robach z kožuchowymi kromami a w perykach. Na lubjach zedźachu knježerstwowe zobustawy, diplomatojo a zapołanzy delnjeho zjema. Pschi wutwudźenju dyrbjeschе kóždy jenotliwy lord stanjeć a, hdyž ruku na wutrobu połoži, zwoje „winowaty" abo „njewinowaty" wuprajić.

Njeměr w jendźelskim delnim sejmje dla Parižskeho měrneho plana

Měrowe poličenje, kiž staj franzowski ministeriski pschedsydza Laval a jendźelski zwonkowny minister sir Samuel Hoare Italskej pschepodałoj, bo mjez jenož pola jendźelskeje opposizije, ale teź mjez konserwatiwnymi zjelnje kritisuje. Měrowy namjet so powschitkownje jako franjenje myslе Swjatka ludowa wosnamjenja. To je ludźi w jendźelskim knježerstwje pohnuło, namjet jenož jako pospyt pschedstajiłoj, kiž na niczo njewotsa. Opposizija plan hižo jako mortwy wudawa.

Nowe wobćežnosće w Grichiskej

Přjedawschi grichiski ministerski president Tsaldaris je so rozsudźił, so narodnu zhromadźiznu zwola. S tehoż su nowe wobćežnosće w grichiskej zuntkownej politizy nastałe. Tsaldaris zastupuje stejiscze, so nětcžiske Demerdźiwe knježerstwo nima prawa bjez narodneje zhromadźizny dźełacź. Tehodła je wón porucził, so maju so podpismа 150 zapołanzow sesběracź, kiž su z zwolanju narodneje zhromadźizny trěbne.

Demerdźis pak je so rozsudźił, so wot krala rozpuschcenje narodneje zhromadźizny žada, je-li so wona zwola. Gdyž kral rozpuschcenju pschikhłosuje, budźa sa krótki cžas nowowólby. Gdyž pak kral rozpuschcenju narodneje zhromadźizny njepschikhłosuje, ma so knježerstwowa kriza wocžakacź.

Grichiski kral je schtwórtk kultuzowemu ministra z Kreti ikałał a je jemu zwoje spodźiwanje wuprajił, so wjele komunistiskich wuczerjow na statnych schulach wuczi. Temu ma so hnydom wotwonhacź, dokelž so komunistojo k wocžehnjenju młodźiny njehodźa.

Krótke politiske powěsće

Italska Arabow do zwojeho wójska nazima.

Italska je sa swoju wójnu w Abeźynskej Arabow nazimała. Prěni dźeń hodow so hižo 72 Arabow na pucź do Abeźynskeje poda. Woni dostawaju wschędnje 10 hač 20 pjasterow mjdy.

Francowsko-jendźelske namjety

Franzowsko-jendźelske namjety su so pjatk wječor w Romje wosjewile. Kaž so hamtsjy powě, wone zakłady za pschichodne skónczenje italsko-abeźynskeje zwady wopschajeja.

1. Namjetuje so, **so by so rańschi dźěl provinzy Tigre Italskej pschewostajił.** Město Akšum ma pschi Abeźynskej wostacź, Adua pak Italskej pschipadnyć.

Mjeza provinzu Danakilom a Eritrejskej ma so mjeza porjedźicź. Porjedźenje pak so njemě na Awsu a zmuhu kraja wupschestrěć, kiž Abeźynska k jědźenju do zwojeho pschistawa trjeba.

Mjeza italskej Somalskej a provinzu Ogadenom ma so mjeza tehornja porjedźicź.

Abeźynska dostanje pschistup k morju, kiž budźe jeje dospolne wobzedźenjstwo. Italska dyrbi pschi połnócnej mjezy franzowskeje Somalskeje zmuhu kraja **a pschistaw** Assab wotstupicź.

2. Franzowska a jendźelske knježerstwo dźełej so w Addisu Abebje a Genfje prózowacź, so bychtaj abeźynski kěžor a Swjatk ludowy namjety pschijałoj. **W namjetach so teź wo pažmje w połodnjochej Abeźynskej rěcži, hdźež móža so italske hospodarstwa wupschestrěwacź.** Italska změ tam sesnike pokłady, lěży atd. wuzjiwacź.

Abeźynski kěžor pak kontrolu nad abeźynskimi zarjadnistwami wobkhowa. Sa kraj, w kotrymž ma Italska hospodarske prawa dostacź, so pola abeźynskeho knježerstwa wozbetiny zastupjeć postaji, kiž móže teź Italcžan być.

Abesynski kěžor so na połnu zhromadźiznu Zwjazka ludow wobroća

Abeźynski kěžor je namjetował, so by so połna zhromadźizna Swjatka ludow zwołała, kotraž by nowe połoženje pruhowała. Kěžor pak pisched tym njeje na jendźelsko-franzowske namjety formalnje wotmołwił.

Italska protestuje.

Sekretariat Swjatka ludow je na to z italskim knježerstwom do swjatka stupił. Tuto rjeknje, so **Abeźynska k tajkemu namjetej nima zanoho prawa.** Juristojo, kotliž su w Genfje zhromadźeni, rjeknu, so ma rada Swjatka ludow w tu khwilu wuradźowacź, tehodła móże so zhromadźizna Jatke po radźenym połoženju zwołacź. Radźene połoženje budźe hakle pschichodnu sjedu. Kaž so zda, pschedsydza zhromadźizny, czeskoslowakski zwonkowny minister, runje tak mysli. Jeho rozsudźenje so hischcze pjatk wječor wocžakowasche. Kaž so z Genfa powě, **so Jendźelczejo temu njepschecźiwjeja, so bo zhromadźizna Swjatka ludow z nalěžnosću sabera.**

*

Abeźynske knježerstwo je Parižske namjety je wschelakimi zacžinjenemi pschijało. Wono ma za to, so je so franzowska politika wot runeje cžary Swjatka ludow na schkodu Abeźynskeje wotkhilika. Pjatk popołdnju je so we hłownym kwartěrje w Dessie we wotmołwa abeźynskeho kěžora zhotowała. Tehodła so w Genfje wotmołwa abeźynskeho kěžora zo-botu wocžakuje.

Jendźelske wójnske łódźe so do Gibraltara wróćile

Bitwisaj khichajaki „Hood" a „Renown", kotraj běchtaj w minjenym tydźenju se Sjerjedosejnskeho morja na Atlantiski ozean wujeli, staj so do Gibraltara wróćiłoj. Tehorunja je druha połowza schesteje flotille saniczakow sazo do Gibraltara pschijela. Druha połowza tuteje flotille a druha eskadra khichajakow staj wczera na swuczowanskim jězbu do Lissabona wujeli. Hischcze do hódź pak so zyle wójnske łódźstwo, kiž hewak w Gibraltaru steji, tam zhromadźi.

Ze Serbow

W Budyšćinje, 14. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

A módromu holbej z přitykanymi bělymi pjerami so njeby niče lěpje što. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0 a najwyšša dnjowa temperatura 5 stop. syny. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer minus 2 a najnišša nozna temperatura 8 stop. syny. Wyšina nad połnoc Europu rozpaduje. Dokelž pak symny powětr z ranja pišichłada so w źrjedźnej Europje z milšichim powětrom zetkuje, so njeby njemóže prawje rozwisedricź. Najšerje tež blišše dny dodalne wjedro wobstwowany. — Jutše wjedźelu žłónčko 7,56 hodź. šhadźa a so 3,54 hodź. khowa. Měšačk šhadźa jutše wjeczor 9,54 hodź. a khowa so dopołdnja 11,01 hodź.

— **Wuhlady na wjedro za jutšišchu njedźelu: Mało pšchemjenjenja.**

— **Rjemješlniske wudźělki jako hodowne dary.** Rjemješlnizy su swoje pšchedawarnje nanajlepje se swojimi wudźělkami wuhotowali. Tam kóždy wšcho namaka, šchtož chce k bożemu hóšcu kupicź. Rjemješlnizy su swoje pšchedawarnje tež z plakatami a wobzbitej pychu wuhotowali, so bychu ludźi na swoje dobre wudźělki kedźbnych činili. Tohodla wobkedźbujće wokna rjemješlnikow, hdyž so wam lute rjane a wužitne wězy pokazuja, a kupujće k swjedźenjej rjemješlniske wudźělki.

*

Tydźenski plan kulturnych sarjadowanjow w Budyšćinje.
(Sbźiluje měšćanski kulturny haml.)
Tydźeń wot 15. hacź do 23. dezembra 1935.

Njedźelu 15. dezembra 1935 w 11 hodź. w měšćanskim muzeju: Wotewrjenje wustajeńcy wobrazow a plastikow. — We 18 hodź. w Pětrowskej zyrkwi: Duchowna wjeczorna hudźba.

Póndźelu 16. dezembra 1935 w 20 hodź. w Krónje: Wospjetowanje ludowego hodownego koncerta wuczerjelskeho spěwaneho towarstwa (zyle malu sastupny pjenjes): „Boja nóz", němska hra hodownych spěwow wot Josefa Haasa.

Wutoru 17. dezembra 1935, 20.15 hodź. w měšćanskim dźiwadle: Nowonastudowane: „Zona hjes wokoschenja" Hudźbna wjesełohra w 3 jednanjach wot Walterja Kolla.

Póndźelu 23. dezembra 1935. 20.15 hodź. w měšćanskim dźiwadle: Prěnje pšchedstajenje: „Sedźiwa mischtrka", sportska operetta w 3 jednanjach wot Josefa Snagi.

W měšćanskim dźiwadle so nimo teho hry nětcżischeho hrajneho plana wospjetuja.

*

— **Hólz do wosa sabźał.** Wczera sabźa 12 lětny hólz do wobthodneho auta, kiž so na Jitnych wikach na Schulsku haźu sawinu, a padże. Na swoje bźěše so jenož trochu dyrił. Hólz bźěše so z towarischemi po dróhy honił.

— **Proschešku dźěcżi.** Policija dyrbješe 14lětnymaj pachołomaj dopytaci, kiž dom wot domu chodźeschtaj, hodowne spěwy spěwajchtaj a wo šnitne dary proschešchtaj. Wonaj staj pjeca bješ wobźenja starschich chodźo proštyłoj. Napročchene pjenjezy so wěsće k zanemu dobremu samérej njewuzija.

— **Wospobowy automobil kradnyli.** 13. dezembra w czaju wot 21 do 22,30 hodźin su w Nadróšnej Hrabowcy z dróhi wospobowy auto I — 11 873 znamki „DKW" (Meisterklasse), kotrehoż so schtyri wospoby kradnyli. Wóz měješe kroźnowe cżisło 36 578, motorowe cżisło 353 797, a bźěše cżerwjenomodry wobarbjeny. Schtóž może two paduchu abo, hdyž je wóz swotał, nječchto sobuźicź, so proši, so by to hnydom blišschej policiji abo žandarmiskemu wosstejkowi.

— **Wandrowskeho,** kotrehoż bźěchu pšchi proschenju lepili a kiž bźěše pšchewjele alkohola wuzjiwał, dyrbjeschu so na měšchaństeje khorownje bowjesći, dokelž jatbu njeje snjeseše.

S **Delnjeje Hórki.** Sandźenu njedźelu popołdnju je wjesna skupina NS-ćonstwa sa Delnju Hórku a Brěžnku dostojny adventski wjeczor sa starych a potrjebnych žonow napomnjeneju wšow wuhotowała. We 2 hodź. khromadźichu so žobustawy NS-ćonstwa w towarschnej sali Wagnerez hoscżenza. S nětkrutymi adventskimi kěrluschemi sej pěwarischki so zwjatocznosć sapoca. Po tym so kofej a wošuschk, poprjanzu a worjechi a jakluka rozdźělachu. Po wuspěwanju nětkrutych dalschich spěwow nětkote žobustawy NS-ćonstwa wschelake pschednoschki z adventsk. czasa pschednjesechu. Potom hischcże ras so k kofejej a wošuschkej sesjedachu. Tež na tych so spominasche, kotriž khorowatosće a khorosće dla njemóžachu pschitomni być. Zim dary do domu donjesechu. Wutrobny dźak so sarjadnistwu a daricżelam wupraji.

Se **Sookolu.** Zandarmstemu sastojnitej w Budyšchinje je so pschi žobustkotowanju kriminalneho wotdźelenja poradźiło, zyły nakładny wós nakradnjenych wězow wuslědźicź. W domje sadobywarjow Knóchela a Knocha wuslědźichu pod žynom na lubi a w pinzy sakrjebane a mjes schcżěpkami w kólni scżěhowaze wězy: Ssud ſ margarinu, wulki hornj ſ margarinu, hornj ſ kokoschanym mjasom, hornj ſe žwinjazym mjasom, hornj ſe žwinjazym tukom, dwe wulkej tyły ſ nakładženymi kórkami, 26 pakczikow palmina, 4 konserowe tyły ſ tukom, 4 korbowe blesche wina sdźela wupite, 10 prózdnych konserowowych schkleńczow, 2 połnej bleschi wina resp. liferka, 20 katowych htóschkow, 6 prózdnych bleschow, 2 běłej zyschc, 1 běłe htowakowe pocżehnjenje, 1 pišane žołtowe a htowakowe pocżehnjenje, 3 pišane dźěłowe łoschie, dale 25 schtuk šuscheneho pocża a mjasa. Potkradnjene wězy su pola straźnischtra w Budyšchinje na Lubijitej dróhy czo. 39. Wobkradnjeni móža sebi swoje wobhdźeńšstwo pola nasponmnjeneho žandarma wotewjacź, móża-li wopišmo swojeho straźnischtra, so jim wězy šluschcża, pschedpołožicź.

S **Bułcz.** Wobžarujomne njesbožo je so tu schtwórtk knjesej wucżerjej Oberländerej stało. Padny na pucżu, kotruż k wischnjowej alejt wjedźe, na hładkim městnje tak njesbožownje, so sebi prawu ruku złamu. Dyrbjeschce hnydom lěkarišku pomoz pytacź.

Z **Kukowa.** Před létami so wjesny puć, kiž do statneje dróhi wjedźe, dla strašneho rózka při Natuschcu korcżnje propołoži a cyła městnosć při rěcy so wutwari, tohorunja puć do Khunec. Létsa bu kóne puća hać k drózy doplestrowany a tak je nětko cyła nawjes z twjerdym kamjenjom pšikryta a rjany napohlad poskića. Při tym je tež „Korčma při klóštrje" wo wjele dobyła a kiwa k zawadźenju. Z tym so tež wobkhod poźdźhuje. W tychle dnjach je so puć w delnim dźěłu wsy, wot wójnskeho pomnika hać k Justecom a Krawcecom, w dołhosći 300 metrow zwunporjedźał a plestrował. Je jara ważny jako překhodny puć do kupjelow. Rózanta a dale do Kulowa. Wosebje je strašny rózk pola Błažikec statoka so rozšěrił, při čimž Błažikecy kruch swojeje zahrody wotedachu, kotruż pak gmejna zaso do porjadka přinjese a z nowym płotom wobda. Kamjenje k plestrowanju podawaše Menecke firma z Budyšina, kiž tukhwilu we wjesnej (Woleńkec) skale dźěła. Trjebaše so na 1700 kósnych metrow kamjenjow a tak nječjachu mnozy wjesnjenjo a druzy połnej ruce dźěłu. Puć Mjerwie firma z Kamjenca wutwari, předroži pak so z kładženjom wentkow w dołhosći 200 metrow, štož pak bu jara mudne. Z tym je so mazana hrjebja zhubiła a za to rjany khódnik wutwarił. Město wukopanych keŕkow při Woleńkec zabrondźe je so želesne wobłožene připorawiło. To wšo nětka dołni wjesny dźěl porjeńša. Nimo toho so poźdźho wjesny hat wotpuści, hdyž je tola połny pahroba, tohorunja so druhi, we łukach leżany, za kupnanišo wutwari, štož budu wosebje dźěći witać, hdyž móża koš kupanju jenož haty wužić, kiž su zdźěła zakazane. Nowočasny wutwar puća je wězo z wulkimi wudawkami zjednoćeny a tohodla so gmejna, kiž je 70 procentach z dźělačerjow wobsteji, nadźija, so dosahacu statnu podpjeru dostanje, dokelž so tu wo dróhu jedna, kiž cyły překhodny wobkhad rjaduje. Hdyž budże zbytny kóne k Wudworjej a puć wokolo knježeho dwora ke Khrósćicam wutwarjeny, potom budu domjacy woprawdźe móc „ze suchej nohu" po wsy khodźić.

Z **Lejna.** (Hońtwa.) Stwórtk bóše tu na Lejnjanskich, Prawoćanskich, Kopšinjanskich, Nukničanskich a na dźělach Łužičanskich honach wulka hońtwa. Při přihódnym wjedrje so hońtwa nětdźe wokolo ½9 hodź. započa, na kotruż bźěše so 16 hońtwarjow a 20 honjerjow zešło, Cyły tuńon revěr ma hižo dleńi čas wobsedźer młyna Jurij Hórbank z Prawoćic wotnajaty. Létuši wusłědk bě dobry a to 48 zajacow a 17 bažantow. Bur Wels z Wučkec sam 11 zajacow a jeneho bažanta potrěli. Wokolo 4 hodźin hońtwarjo so w tudyšinm hoscżencu k malemu wočerstwjenju zońdźechu.

S **Klětnicho.** (Jyrkwin'ke.) Njedźelu rano we 8 hodź. žerbšca spowědź, dop. w 9 hodź. žerbšta a 11 hodźin němska Boża słužba.

S **Turja.** Liczenje stotu je měł scżěhowazu wušlědk: 15 koni, 202 howjadow, 514 žwini (544), 25 kozow (25), 651 kokoschow (669), 98 huš (57), 27 kocżow, 10 kaczkow. — (7 lischkow satsělił.) Njedawno ſ Jamneho do Turjanskeje hajnikowje pschedźdleny hajnik Jankowski je sa khótri czaj swojeho tudyšcheho pschebywanja 7 lischkow satsělił.

S **Rósborta.** Schtóž dże doma stół rězacź, ma namjetu na wotrjeżne burstwo sawodacź. Pschedbyda štótwužitwazeho swjasta sa Schlesinsku 11. dezembra wojerwja, so nimaja žadosće wop ichijwolenje domjazych rězanjow wjazy rěsny štót wužiwanskemu swjastej ale wotrjeżnemu burstwu, w kotrymż ma sapodawaŕ swoje bydlenje, sapodacź. W pschichodże sa wsche domjace rězanja wotrjeżne burstwo dowolenja dawa.

Přilopk

Prozeß pschećiwo Chojanskemu mordarjej.

W najbliščich dnjach so w Khocżebuzu prozeß pschećiwo mordarjej knjenje Hilžbjety Metzigoweje w Chojanach pola Hródka sapoczenje. Pólski statny pschisłuschnik Władźisław Zelasny je wjazy krótcź polhtostany cżłowjek, kotrehoż tež pólske žudy pytaja. Dokelž mějesche stajnje bróń pschi sebi, mějesche jeho kóžda sa jara strašneho slóstnika. So je bróń tej bjese wschcho wužił, to je Chojanski pschipad dopokalał. W nozy k 14. julijej t. l. sadoby so do bydlenja 23lětneje knjenje Metzigoweje a satsělił je bješe wućeho, jako jeho pschi kradnjenju pschełwapi. Dotho sa slóstnikom šlędźachu. Wjele wokobow do podbłada pichtídże, hacź so namjetnej policiji w Hornjej Schlesyskej poradźi, mordarja popadnyć. Tež tu hnydom sa bróńju hrabny, mójeschce pak so hnydom pschewinyć. Najprjedy so Zela'ni kriminalnym łastojnikam njeschtuka musna, posdźišcho pak wschc sajo wotwołacź spyta. Sa prozeß so w zyłej Łužicy jara sajimuja.

Byk rěsnika satłoczi.

Rěsnisti mischtr Gießmann ſ Merschwizy pola Wulkeho Hajna chcżnyše byka, khotrehoż bě kupił, do swojeho dwora dowjesć a tam pschiwjasacź. Pschi tym jeho bok k sćěnje sttóczi. Gießmann žebi tak wutrobno cżeżko smjecże, so schtwórtk wumrě. Snjesboženy bźěše 51 lět stary.

Wulka syma w Schpaniskej.

W nětkotrych schpanischich provinzach je nětko nimo měru wulka syma, dźiwajo na tamnische južne krajiny. W Avilli padny thermometer na 7 stopnjow pod nullu. We wjele wjsach je so tójschto žnjeha naschło, tak so je wobkhad pschetorhnjeny. Rěka Adaja je dospołnje zamjerznjena a psches nju so jěchaše. Tež wobowodny žu we Avilla zamjerznychu, tak so wobydlerjstwo na njedostatku wody cżerpi.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Bauordnung für die Stadt Bautzen

vom 25. Oktober 1935 ich vom Herrn Kreishauptmann zu Dresden-Bautzen genehmigt worden und rückwirkend am 1. April 1935 in Kraft getreten: Sie kann in der Kanzlei des Baupolizeiamtes, Kornmarkt 3, I, eingesehen werden.

Bautzen, am 13. Dezember 1935.

Der Oberbürgermeister. Abteilung Baupolizei.

Die am 23. November 1935 angeordnete Sperrung der Hammermühlenbrücke über 10 t Gesamtgewicht ist vom Herrn Kreishauptmann zu Dresden-Bautzen bestätigt worden.

Bautzen, am 14. Dezember 1935.

Der Oberbürgermeister.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Jednota" přeprošuje na přednošk ze swětłowobrazami wutoru 17. dec. wječor we 8 h. w towarstwowej žurli „Bayrische Krone", Neumarkt, kotryž nam łubosćiwje knjez farar dr. Jakubaš z Drježdźan, Tharandterstr. 5, dźerži.

Lipsk. „Serbske blido" změje wutoru 17. t. m. wječor we 8 hodź. w „Halštrowskim hrodźe" na rózku Halštrowsko-Frankfurtskeje dróhi swoje posledne skhadźowanje w tutym lěće a chce swj. Miklawšowe swjećić. **Starši.**

Do dra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikl. Andricki.

33] (Pokračowanje.)

Wobaj so klaknywši pomodlištaj, a Marja rjekny: „Zapłać wam Bóh luby Knjez, dźědo, za wašu lubosć. Mój Jan njeje zawěrno žadyn lump, ale hańba by było, mělo-li kóždu njedźelu po ranšich w korčmje sedźeć, hać na wulke zazwoni."

Dźěd ji šibale z porstom pohrozy, prajo: „Možno dosć, zo budźetaj hišće dleje sydać, ale to ničo z toho, zo budże tebi jenož k dobremu. Wječor, hdyž domoj póńdźeš, budźeš mje kusk přewodźeć, a potom ći powém, što a kak." —

Hdyž so směrkaše, dźěše Hejtman domoj. Jan a Marja dźěštaj hać k samej Łuzy z nim.

„Smój-li hižo tak daloko, to runiž sobu do wsy dźemoj", praji Jan, „kupju sebi tam trubku."

„Hdy by tak pozdźe njebyło, bych prajił: pójtaj na khwilu ke mni", rjekny stary Hejtman, „ale słónčko so hižo khowa, doma čaka dźěło; tuž dyrbitaj na dom myslić."

„To wšak, skót ma też swój čas", rjekny Marja.

„Wěš što, Jano", wusměwkny so Hejtman na Jana „doskoč sebi po trubku sam, mój tu z Marju na tebje dočakamoj."

Jan běžeše do wsy, a Hejtman da so z Marju do pilneje rozmołwy.

„Posłuchaj, što ći poradźu", praji, a z woči kuknyje jemu šibałstwo.

Marja posłuchaše kedźbliwje. Z wopřědka hladaše z wulkimaj, wudźiwanymaj wočomaj na dźěda, potom so začerwjeni kaž hněwna a machaše z rukomaj, kaž by so wobarała; na posledk pak poča so wótře smjeć.

„Nó, tak widźiš", rjekny Hejtman, „nětk so sama tomu směješ. Ty jenož budź posłušna a njebudźeš so kać. Sym bižo wjele nazhonił na swěće, a nichtó hišće so njeje kał, štóž je moju radu kedźbu měł."

„Ale dźědo, hdyž pak je to tola tak dźiwne, štož mi radźiće. To je tola hańba za žónsku, a što rjeknu ludźo? . ."

„Hdyž ludźo zeznaja, čehodla sy tak činila, pochwala će. W spočatku drje njebudźa najrjeńšo wo tebi rěčeć, ale što wšo pomha: zło dyrbi ze złym won. Hinak to njekhodźi na swěće. Tola, Jan hižo dźe. A nětko poslednje słowčko: Budźeš posłušna?"

„Budu", słubi Maruška a poda staremu dźědej ruku k wobkrućenju.

„Ja tu hižo sym", wołaše Jan z daloka wjesele. Měješe trubku w hubje. „Nano, tu mače."

„Ale hólče, to je wyše. Njewidźiš, zo mam dymku?"

„Bjerče tola, nanko. Wot knjeza fararja bjerješe a wote mnje njerodźiće?"

„Hdyž so knjezej fararjej runaš, potom drje dyrbju", směješe so Hejtman a zapaleše sebi trubku.

Dachu sej dobru nóc a rozeńdźechu so.

XVI.

Přez cyły tydźeń bě Maruša njewšědnje wjesola. Wot ranja do wječora žortowaše.

Khroma Hapla wješe z hłowu: „Tele stajne spěwanje jeje, to so mi njelubi. Khudźina, wona ma tola nješto na wutrobje, wot njedźele sem."

Sobotu wječor wopraša so Jan kaž ze žortom: „Što pak jutře, póńdźeš zaso zo mnu na rańše?"

(Pokračowanje sćěhuje.)

Autowe wobswětlenje

DKW-elektro-služba

Engelb. Ottiger
na Lubjanskej dróze do 27
Telefon 2751

Wjacy swětła
přez rjany **swečnik**
z elektriskeho domna
R. Paul na Kěžorskej dróze

Domjacy a kuchiński naporjad
namakače płačiny hódno a
we wulkim wubjerku pola
Joh. Sommer w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 32, róžk
Lotzesk. dróhi. Ręčimy serbsce

Hodowne wosuški
Sultanis, mandle, mak
Müller
konditornja při Póst. namješe

Instalacija

a twarske ktempnarstwo
wobswětlenja
Karl Opitz na Połnoc. dr. 6

„Summa"
kachlicowe kachle
kuchinske kachle
najmodernišo železne kachle
M. Teutscher,
na Kamjentnej hasy 23

Koprowe wohrjewańske bleše
zhotowja a wuporjodźa
Martin Weltz na Serbskich
hrobjach 16

Optikar

Willy Klockau
Žitne wiki 6 — Telefon 3073

Debjeńki časniki
Willy Klockau,
Žitne wiki 6 — Telefon 3073

Waše časniki
daće pola časnikarja Kokša
w Budyšinje na Sukelnskej
hasy 28 porjedźić, tón praji
wam płačiznu doprědka.

Časnik. Herkner

Debjeńki hódne časniki,
wuporjedźenja
Seminarska hasa 13
założene 1891

Časniki a złote twory
nože, ližiny, widliški
Alfred Wolf, na Šuleńskej
hasy 7

Što čarjuš?
Häuchen
Bilda za kupjerjow
radlowe bilda a
stojadła kwětkow
předjstwine garnitury
předjstwine garderoby
myjadłowe hokery
sedła k pisanjk, bildam
polstrowane sedła
stólčny atd.
we wulkim wubjerku
lěhańnje, bydlenje
kuchinje
na Lubjanskej dróze 17 — 1. hładaš mistr
Król. wikow. - Přijimam mandl. połěpšenki
Prošu wo wašu přizlwu
wopyt
bjez nahladu
k nahladej

Hudźbny dom Herm. Jeremias

w Budyšinje
na Kěžorskej dróze 8
poskića k hodowanemu
we nadźenjej
Hohner - hubne a
ručne harmonika
we wulkim wubjerku za cuzow ri wa sportarjow, dospołne wukubłanje so poskići
Gitary
Mandoliny
Violiny, dospołne, z baščiom a smykom
za HJ. a kopaty přihódne
róžki za młodźinu
čanfary
bubny
bluke bubony
hubnowe tulawy
blek - tulawy
hač wšón přisušk a wudospołnjenja.
Wuwiedźemy wáš
wuporjodźenja.

RADIO

připrawy
Wše swětowe znamki
Wše płačiny!
Předwidźenje bjez nuzenja ke kupjenju
Hudźbny dom H. Jeremias
w Budyšinje, na Kěžorskej dróze 8
Telefon 86 4

Kupujće p. našich inserentow

Jězdne koła

šijace mašiny
poskića płačiny hódno
E. Zschornak w Delni. Kinje

Dieselowe motory awtowe reparatury
Carl Gast na Drjewowych
wikach 27—29 Tel. 3280

Auta a motorske koła
wuporjedźa
Pawoł Buchholz
na Hornčerskej hasy 51
ARDIE - zastupnerstwo

ZÜNDAPP- a EXPRESS-
motorske koła
poskića
E. Zschornak w Delni. Kinje

Štóž w „Serbsk. Nowinach" swoje twory njeposkića, nima kupcow abo je njewotbudźa. Tohodla njemóže nichtó, štó ma nješto na předaj, to bjez nawěstka w „Serb. Nowinach" činić!

Kožuchi, kłobuki,

čapki
Fritz Spitzer,
kóžkarski mišter w Budyšinje
na Seminarskej hasy 1

Barbjenje
a wuporjedźenje
starych kožanych woblekow
Martin Schmantz
sedłarski mišter na Kamjentnej
hasy 18 - Telefon 3862

Polstrowe moble
Reformske a spódnje łoža
Drjewjane a metalowe łoža
Max Wünsche, Šuleska hasa 7

Pjekarnja
Steinmetz a Graham-khlěb,
Kurt Beer
Martin-Mutschmann-Straße 11
Telefon 937

Marcipan
přeco čerstwy
Müller
konditornja při Póst. namješe

Když Rumpodicha honiće, dopomće so na dźěło z ruki rjemjesłnika

Darće

photo-aparaty
photo-potrjebu
wot firmy
Erich Winter
fotografowy a photowy wobkhod
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Přeźěrnodny, zapušćiwy
šijacu mašinu
siš dopředka a wróćo šiše, k wuswanjenju a zatykowanju so hodźeca. jenoš za
130,— hr.
w kolesowym domje
W. Pietschmann
w Budyšinje na Lubjanskej dróze
(hódla Provlanskeho hanta)

Twjelki, trěn a a šantka košle, khołowy a zcki tunjo
J. Würker rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonskownej
Lawskej hasy 1

Stejpowane
Mołowe
Wołmjane
Wjelbłud.
Blidowe
přikrywy
wulki wubjerk, jara tunjo
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorohnoje pohladnje

Darće

jězdne koło, žimacu mašinu, wobswětlenje koła z wotrjadneho wobkhoda
Wołowy Wernecke
w Budyšinje
na Šuleńskej hasy 6

Za hodowne blido
Přešite přikrywy
Sofowe přikrywy
Blidowe
přikrywy
Schaaf

Miele

Motor-Fahrrad
Modell 1935
98 ccm

Jdesnoho za wobkhad wšich powołanj. w mašće a na wrach.
Dostać pola firmow:
Fuhrmann w Budyšinje
na Hornčerskej hasy 10
E. Falting w Njeswačidle
Koreng w Njebjelčicach
Hans Popella w Kulowje

Kožane woblečenja

Kožane
lacy, khołowy, čapki, rukajcy
Wulki wubj., nizke płačiny!
Dźěłba kožan. jakow
jara płačiv, hódna, zaso dźěła
Kožowy Otto Büttner
w Budyšinje na Hłown. torhošcu

Při kupjenju **wołmy** přihódźe prošu knam
Wotrjadny wobkhod
Günther w Budyšinje na Žitnej hasy 9

Cuchi

w rjanych mustrach a wulkim wubjerku zaso dóšće!
Andr. Kasper
na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Graty
za dom a kuchinju
we wulkim wubjerku a tunjo
we wosebitym wobkhodźe
Kurt Mitschke
w Budyšinje na Hošic hasy 20

Drjewowa awkcija

je pónđelu 16. 12. 35 popołdnja w 9 hodź. w herbskej grychće w Kamenej pola Radworja.
Stejace palne drjewo so za hotowe pjenjezy přesadźuje

Njedźelu, 22. 12. 35., popołdnju 1/2 2 hodź. předawam po losach za najnižšu sadźbu
kóre stejacych khójnow
zady Nowakec hata w Drobach
čisło 12, pola Minakała

... a za nana

k hodam
pakćik cigarow
wčzo wot
ALBERT LEHMANN
w Budyšinje na Połnocnej dróze, při Bohatej wěži,
při palastowym dźiwadle

Wupředawanje w hudźbnych mastrojach
klavěry, harmoniumy, gramofony
předawam dla spuščenja tutych
Mandoliny směšnje tunjo, **gramofony,** prawy dub, wot 10 hr. sem
A. Hartmann mlj. **W. Beeg,** w Drježdźanach
Annenstr. 26, I. Tel. 11952

Za dźěći

Nócne košle
čapki — jački
šlypsy — rukajcy
spódn. šaty — štryk. jaki
spód. suknje — štrykw. lacy
khołowy — pulowry
normal. — wobleki
barch. — košle
drasty, sć

A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Mnohosć wužitnych, rjanych hodownych darow we wšěch płačiznach maće na wubjerku we
drogowni Otto Engert
w Budyšinje — — na Lawskej hasy

Kramer-Diesel malowlečak

(Kletnschlepper) **10/11 PS., 14/16 PS., z nowóčerowymi wobrućemi a kolami za cołu wot 2450—3500 hr.**
přinjesu teš mutym a srěnim živnosćam wulutowanje
pleg za 2—4 konj, wudawki za miliwu při młóćenju, mady za drohi zapłah.
Dohodź mišoch kola, lohko zamčnić a wobruče kóžkej rolli přemčnić a hódźy přihodźeny grat trjebać, je to wulka lóšina.
Pich z jenej hradlicu 7—8 kórcow za 8 hodźin zwora
Žadajće bjez wumčelenja předwidźenje hnydom přez
Christoph Bildhauer, inženěr
čěrćidłowe mašiny a wozydła
w Zičeńku pola Budyšina tel. hamt. zličnik 329

Chceš so hody prawje wjeselić Dyrbiš do Barta k Melicy hić!

Jězdne koła za mužow, žony a dźěći (dobre znamki)
šijace mašiny znamki Seidel-Naumann
swěcy k šiću / žimace mašiny
Wužehladła (Bügelplätten
Dynamo wobswětlenja wot **6.10**
karbidowe lampy wot **2.90**
dybzačne lampy / SA-lampy atd.
Kožane jaki / khapy / rukajcy / kolenowe škitaki za motorskich jězdźerjow
šklenčy / khłódźakowe škitaki / Dixol
přez mjerzk za awtarjow.

Wšelake druhe rjane dary

Prošu wobhladajće sebi moje wukładne wokna

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe } **aparaty**
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wčzywustojnje a najspěšniše

Weihnachts-Wünsche

können in Erfüllung gehen

Hodowne přeca hodźa so dopjelnić, přetož namakace pola nas nimo jara wulkeho wubjerka też płačiny, kiž wam darjenje wołoža.

nohajcy
rukajcy
trikotaže
žłdźane šaty
walkowane twory
tohodla jenož wot
Karl Friedrich
Rudnoh. nohajcowy wobkhod na Sukelnskej hasy

Najrjeńšich nĕmšti žiwjeńcow
Dat po starym waschnju to najlĕpše:

Lutowańska knižka

abo

domjaza lutowańska tyska

z

Nalutowańnje města Budyšina

Se žyrotnej wěstoću na Zitnych wikach

Darujće

Tepichi

we wšĕch kajkosćach a wulkosćach

gardiny / story / diwanowe přikrywy / blidne přikrywy / wjelbludowe kosmičkate přikrywy tkaniny za přestrĕny / linoleum stragula / předpołožki za łoža mosty / pućowańske přikrywy

wot

Julius

Hartmann Sohn

w Budyšinje Historiski rózkowy dom

Najstarši a najwjetši specialny wobkhod na městnje

Měšćanske dźiwadło

w Budyšinje

Wjednistwo: Intendant na wusł. Hanns Heinz Kämpff. Telefon 3

Hrajna doba wot 17. hač 23. decembra 1935

Wutoru, 17. dec., 20.15 hodź. (koło A)

Zona bjez hubički

hudźbna wjeselohra w 3 jedn. wot Walter Kollo.

Srjedu, 18. dec., 16.00 hodź.

Knurks ma tola wutrobu

Hod. baika za lud w 5 wobr. wot Hansa Joachima Malberga Nizke płaćizny 0,20—1,00 hr.

Srjedu, 18. dec., 20.15 hodź. (koło E)

Knježef

Komódija w 4 jednanjach wot Haralda Bratta.

Štwórtk, 19. dec., 20.15 hodź. (koło B)

Zona bjez hubički

hudźbna wjeselohra w 3 jedn. wot Walter Kollo.

Pjatk, 20. decemb., 20.15 hodź. (koło F)

Wjesela wudowa

Opereta w 3 jedn. wot Lehar

Sobotu, 21. decembra

zawrjene

Njedźelu, 22. dec., 15.30 hodź.

Knurks ma tola wutrobu

Hod. baika za lud w 5 wobr. wot Hansa Joachima Malberga Nizke płaćizny 0.20—1.00 hr.

Njedźelu, 22. dec., 19.30 hodź.

Wjesela wudowa

Opereta w 3 jedn. w. Lehar Zniżene płaćizny 0,50—2,50

Póndźelu, 23. dec., 20.15 hodź. (koło A)

Přenje předwidźenje wulkeje sportskeje operety

Swětowa mišterja

Opereta w 3 jednanjach wot Josepha Snaga.

Štomowy tykanc

je staroznata delikatesowa wosebitosć

Lehmannec konditornja

najrjeńši dar k hodam, z najlĕpšich kajkosćow,

Króny štom. tykancow, koła, miedowy, tykanc, spekulatius (samsny fabrikat), marcipan, wosuški, makowe wosuški

Přińdźće k nam při swojim hodownym nakupowanju!

Što darju k hodam?

Nanej:	Dobre nawoči abo dalokowid
Maćeri:	Wosebje rjane nawoči abo pĕknu operowu škleńcu
Lubemu dź'dej a lubj wowcy:	Barometer, thermometer abo čitańsku škleńcu
Šulerjej:	Original Richter rysowanske stroje abo mikroskopy
Za BDM HJ, DJ:	Kompasy, rózk měrjski, dalokowidy abo fotografowańske aparaty

To wšitko namakšće we wulkim wubjerku a we kóždej płaćizanje pola

Erich Lenz, w Budyšinće na Hosće hasy 21 Telefon 2134

wuznamjenity hodowny dar

je spušćomny časnik / Wulki wubjerk / Za kóždu płaćizny Złote wĕrowańske pjerśćenje stajnje na składze

M. Ewald

na Bohatej hasy 9

Dom dobrych časnikow

Zum Markgraf

(K markhrabi)

Kulmbachska piwowa jatwička za Drjewowych wikach

Štóž pruhuje, tón khwali

prenje Kulmbachske

swětłe a čĕmne

jako znamkowe piwo najlĕpšeje kajkosće

Hodowny měsac!

Pola nas namakšće rjane praktiske dary, z kotrymiž radość přihotujeće.

Kamjeničanski nohajcowy skład

Chemnitzer Strumpflager

w Budyšinje jenoš na Sukelnskej hasy 12

Praktiske a rjane dary su płaćizny hódne meble!

Klubowe blida, sadź. blida, hutrirske blida, fl'ace blidły, čejowe wozy, vitriny, marmorowe blida, knihowe khamory, pjanske blida, stoły k pisanju, galmowe stojaki, notowe dźeržaki, stoły ke khavěrk, křinje, figury, komody, frizěrske toilety, łahaki, garderoby, drastne hrabje ma w bohatym wu ferku

Meblowy dom Hans Lissak

w Budyšinje, na Hosće hasy 25 Telefon 33 9

Mandźelske požčonki so přijimaju

Wuželeŕnja „Sausewind"

při Lawskej wĕši

Woblek wuhelźmy a blaki wotstronimy za **2.50** hr.

Naš krawc wuwozujeńdźa wšu mužaca drasta.

Přijimanje khomarow a wšĕch dobrych šatow k płokanju a k wuželenju

---

Štrykowana drasta

so wosebje za zymski čas waži, dokelž před nazymnjenjom škita, nimo teho derje drasći, je praktiska a dźerživa a tohodla je z rady witanym hodownym darom. W jednorym a też wosobnym a eleganinym wuwjedźenju poskićam za woprawdźe nizke płaćizny wulki wubjerk wšĕch nowosćow

žonjaca drasta, čista wolna 21.50, 17.50, 15.00, 13.75, 12.00 hr.

žonjace jaki, moderne formy 12.50, 10.50, 8.40, 7.20, 6.30 hriwnow

žonjace lacy, elegantne 21.00, 17.00, 12.50, 10.50, 6.00 hr.

žonjace pulovry, derje štrykowana 11.00, 9.50 7.90, 6.75, 5.75, 4.25 hr.

žonj. zapinańske pulovry, 11.50, 9.75 7.95, 6.35, 3.75 hr.

mužace lacy a pulovry, 14.75, 12.25, 9.50, 8.25 6.00, 3.00, 2.25 hr.

holčaca drasta, 12.75, 10.25, 8.20, 6.70, 5.80, 3.85 hr.

holčace jaki, 9.35, 8.75 7.10, 6.30, 5.65, 4.10 hriwnow

holčace pulovry, 7.65, 6.85, 5.90, 4.60, 3.90, 2.25 hriwnow

hólčaca drasta, 15.75, 11.60, 10.00, 7.30, 6.20, 4.75 hriwnow

hólčace pulovry, 8.30, 7.40, 6.75, 4.50, 3.60, 2.45, 1.20 hriwnow

garnitury k sankowanju, 4 dźělowe 14.75, 11.00, 9.50 hriwnow

šawl a čapka, we wjelakich barbach 3.00, 2.65, 2.45, 1.30 hriwnow

Bleyle- drasta, -pulovry, -jaki, -suknje, -kholowy, -šlypry, -čapki

Wustajeńca w rózkowym woknu

Otto Hauffe

Dary, kiž wjele wjesela činja

mužace wobleki — žonjace mantle
mužnce mantle — dźĕćace mantle

Bleyle's štrykowane twory za młodych a starych

jenotliwe kholowy — krimerowe jaki
bluzy — suknje — drasty

KONFEKCIJOWY DOM

Hellwig & Schönbohm

w Budyšinje na Bohatej hasy 19

Kolesa a přisłuški

płaćizny hódno pola

W. Frohs

w Małym Wjelkowje

Rjany hodowny dar

su **wupjerki**
ložowe šaty
blidne šaty
domowne šaty

dobre a tunje wot

Miger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Šijace mašiny

najlĕpši němski fabrikat, wot 105.— hr. w kolesowym domje

J. Witek w Sćijecach

Kupny dom Pawoł Glausch w Pančicach

K hodam dźĕćacych hrajkach

porućam swój bohaty skład we

Prošu, wobhladajće sebi mój bohaty skład w hodownych darach, zo byšće so přeswĕdčili wo bohatym wubjerku a tunich płaćizach.

Dale porućam: Wšu potrjebu k hodownemu pječenju.

Přihódne dary k hodam: kaž cigary a cigarety we wjelakich wobalach a wšĕch płaćizach, popjerace, šokoladu, pralinky, čaj, kakao, rybički we wolju a druhe marinady z rynami

---

Bydleŕnje, lĕhanje,

kuchinje, pólstrow. twory atd. jenotliwe meble kupuje ćetunjo pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4 Ráći serbscy!

Mam swoju pólstrowańnju

Mandźelske požčonki přijimam

Konjace, skótne wowce, zhibadłowe možicy, (Fińańske česaki, točenja, wuporjedźenja, narunańske dźĕle pola firmy . . .

Wilhelm Hel

Solingske wórcłowe twory na Sukelnskej hasy čo. 16

Příloha k čislu 291

SERBSKE NOWINY

Sobotu 14. decembra 1935

P. Krječmař:

Swjaty advent

Advent, advent,
Tak nam radosć z duše roni.
Kóžda myslička
Nam to z čicha zwoni.
Změruj so, o wutroba,
Bórzy wopomnimy wšitcy
Narod swéta Zbóžnika.
Advent, advent,
Nam zwony zaklinča —
Wšitke sławu brinča
Tomu — kiž so přibliža.
Advent, advent
Nam duša zajuska:
Přińdź, o přińdź
Ty hwězda njebjeska.
Advent, advent
Ty zbóžna hodźina...
Přihotuj nas wšitkich
Na narod Zbóžnika.

Serbski koncert w Póznanju

9. hodownika 1935.

Serbske wumělstwo ma nimo měry ważny nadawk. Ma swědčić wo wysokej kulturje małeho łužisko-serbskeho narodźika. Serbska hudźba, serbska literatura, serbske maleŕstwo bywaju faktory, kiž so při najlěpšej woli zamjelčeć ani wotpreć njehodźa. Wumělstwo jako kulturny faktor, byrnjež bóle narodne było, njeje ani wjazane z narodnostnymi a statnymi mjezami, nawopak, może, smě a dyrbi też dale mjezow mjez cuzymi tolmačić hódnosć luda, z kotrehož je wušło. Najnjeposrědnišo móżetej tu skutkować hudźba a maleŕstwo...

* * *

Witamy z radosću kóždu pokazku našeho wumělstwa też před Njeserbami, přetož njechamy so ani wotzamkować wot druheho kulturneho swěta. Tuž też z wosebitym wjeselom witamy serbski koncert we wulkopólskej stolicy, w starosławnym Póznanju a to čim bóle, dokelž wón běše přistupny też našimaj wušomaj z tym, zo jón přenjesechu wšě ścelaki pólskeho rozhłosa.

Serbski koncert w rozhłosu...!

Je to nješto žadneho, bohužel...! Tola žiwimy nadźiju, zo w přichodźe też rozhłós našeho stata jónu dźiwa na te tysiący serbskich woteběrarjow, kiž naš němski rozhłós podpjeruja ze swojimi přinoškami!

Tukhwilu smy jenož hišće zapokazani na srjódki z wukraja. Ale też za te smy dźakowni. A na wječor 9. hodownika serbscy posluchanjo z nutrnosću sedźachu před swojimi apparatami a posłuchachu na koncert swojeho mištra Bjarnata Krawca z Póznanja.

Programm bě krótki, ale dobry. A kaž z mócneho přikleska spóznachmy, bě předewzaće na sali swj. Marćina też derje wopytane. Sobu najwažniše běše też zawodna narěč přećela našeho luda k. red. Powidźkeho, kiž powitawši přitomnych (mjez nimi też zastupnikow z Waršawy) rysowaše skrótka kulturne žiwjenje našeho luda, předstajejo najwuznamniších prócowarjow na polu serbskeje kultury.

Programm wuwjedźechu: Měšany khór tow. „Harmonja" z dir. prof. M. Weidźom, dale Anida Tomkiewiczówna (solistka) z Póznanskeje opery a husleŕka Klara Kaufusówna. Sobuskutkowaše hišće smykowy kwartet knj. M. Paczkjotówna, kk. A. Duczyński, J. Rakowski a A. Roezler.

Přednjesechu so jenož składby našeho mištra, k. hudźbneho direktora Bjarnata Krawca, kiž bě sam na koncerće přitomny a zdźěla też jako dirigent sobuskutkowaše. Z khórow so přednjesechu: „Wrót do Serbow", „Wulki stysk", „Wišnje„ dale „Madleniny Jutry", „Reja w meji" a „Dobra rada". Na husle so poskićichu: „Při kolebcy", „Burska reja", „Serbska reja" a „Na zelenym brjóžku". Ze solospěwow słyšachmy: „Serbsku zemju", „wosud", „Ćeta nazyma" a „Wódničku". O smykowy kwartet nam pokaza: „Ze serbskeje hole".

Wuwjedźenje běše dobre, kaž to hinak wočakować njemóžemy, hdyž tak dobre mocy sobuskutkuja a programm so přenjese ze wšitkimi pólskimi ścelakami. Wosebje ma so też skhwalić derje wurjekowanje serbšćiny (cyły hudźbny programm so přednjese w serbskej rěči!) Też přenjesenje z rozhłosom běše dosć jasne a spokojace...

*

Wulki dźak słuša našemu njespróceniwemu prócowarjej, mištrej Bjarnatej Krawcej, kiž před našimi słowjanskimi susodumi tak khwalbnje haji serbsku hudźbu a z tym swědči wo wulkosći našeje ródneje serbskeje kultury. Dźak też pólskim susodam, kiž su nam wobradźili tutón koncert a z tym spožčili hodźinku narodneje nutrnosće. Přetož serbske wobydlerstwo Łužicow je dźakowne za kóždeżkuli připóznaće swojeje ródneje samostatneje kultury! ***

Ratařske tow. w Budyšinje

Swoje decemberske posedźenje wotmě ratařske towarstwo w Budyšinje 9. decembra w Krónje. Hdyž bě předsyda ratař Henčel z Wownjowa zhromadźiznu z postrowjacymi solowami wotewrił, přepoda diplomowemu ratarjej Eymesej z kalkoweje dusykoweje poradźerńje z Wrótsławja słowo k přednoškej: „Zhotowjenje a trjebanje kalkoweho dusyka" z přizamknjenym filmom „Z kamjenja a powětra stawa so khlěb". Rěčnik na spočatku wo zhotowjenju kalkoweho dusyka ręče, kotrehož wunamakanje ma so zhożownemu připadej připisać. Tutón ratařski přikupny hnój je z produktom chemiskeje industrije, kotraž jón z kalka, wulla a powŕtroweho dusyka dobywa. Z wuhla a kalka nastawa w elektriskej piecy při wokoło 2000 stopnjow čoplotsy kalciumkarbid, kotryž je ze zakładom kalkoweho dusyka. Tutomu karbidej so atmosferiski dusyk, kotryž so z wustudnjenjom na 180 stopnjow zymy z čećiteho powětra wot tuteho wotdźěli, při jara wysokich temperaturach přida a z nim zwjaza. Z tym dóńdźe k nowemu chemiskemu zwjazanju „Kalcium cyanamidej", powšitkownje pak kalkowy dusyk mjenowany. Kalkowy dusyk so do wulkich kruchow rěza a pozdźišo rozmlěja a po připadźe też z wolijom napoji, zo by so při mjetanju přejara njekmił. Tajki přińdźe na wiki. Wo geografiskim połoženju kalkowych dusykowych dźěłarńjow ręčnik zdźěli, zo so tute tam natwarchu, hdyž je elektriski prud bohaće k rucy. Zakładne dźěłarńje su w Hornjej Bayerskej, kotrež wódnu móc rěki Alz wutrjebaju, mjez tym zo so najwjetša dźěłarńja kalkoweje dusykoweje industrije w Piesteričach pola Wittenberga z prudom ze srjedźeńskich brunicowych jamow zastaruje. Też we Hornjej Łužicy mamy pola Hirschfelde malu fabriku na kalkowy dusyk.

Na to rozprawješe ręčnik podrobnje wo zwužitkowanju kalkoweho dusyka. Wobsah na dusyku je 20.5 hač 21,5 proc. na kalku a to na wužitnym kalku nětkle 65 proc. Tutón wysoki wobsah na kalku dawa kalkowemu dusykej wulku rolu połěpšacu hódnotu, kotraž ratarjej zmóžni, při runočasnym wužiću Thomasoweje muški Rhenania-phosphata wobsah kalka w pódźe skitać a wokisnjenju zemje zadźěwać. Najspomožniši dźěł kalkoweho dusyka pak je dusyk sam. Dokelž tutón element w kalkowym dusyku we ćežko rozpuščomnej formje předeleži, ma so to při wužiwanju wobkedźbować. Njemóže so wočakować, zo tutón ćežko rozpuščomny přikupny hnój wot dźensa na jutře skutkuje, ale dyrbi wšsty čas na rozpuščenje méć. Kalkowy dusyk přetwori so mjenujcy w roli najprjedy do cyanamita a moćowiny, potom na wuchličnaty amoniak a skóńčnje na salpeterowu kisalinu, kotruž móża hakle rostliny trjebać. Mjez tym zo prěnjej wobě přetwórbje włožnosć role přewjedźe, je za přetworjenje do amoniaka a salpeteroweje kisaliny skutkowanje zemskich bakterijow rozsudźaće. Pomałe skutkowanje kalkoweho dusyka, kotrež so z tutoho komplikowaneho w role so wukonjaceho přetworjenja stawa, móże so pak ze prawočasnym wužićom wurunać. Tehodla ma so kalkowy dusyk, jeli so jenož jako přikupny hnój mjeta, po możnosći 8—14 dnjow před wnsywom mjetać a hnydom zawlóćić. Při nalětnym hnojenju na nazymske wusywy abo na hajnišća a łuki, ma so kalkowy dusyk po możnosći před wotwećenjom přirody mjetać. Pomałe skutkowanje kalkoweho dusyka ma też swoje lěpšiny. Přede wšěm njemóże so na mjelnych pódach kalkowy dusyk wumyć. Tehodla może so bjez wobmyslenja za nazymske hnojenja wužić a też za lěpše póły może so hižo nazymu cyły podźěl dusyka rozmjetać. Dale so z pomałym rozpuščenjom też wěsta wutrajnosć w skutkowanju docpěwa, kotraž so w tym wuskutkuje, zo njeje strach tak wulki, zo so žito zlěha. Dale je też wobsah cokora we rěpach a druhich płodach wjetši.

Dale ręčeše ręčnik dokładnje wo wužiwanju kalkoweho dusyka při zničenju pjanki. Při tutym ważnym dźěle so žerjate skutkowanje tuteho přikupneho hnoja wosebje na šěrokolopjenatej pjancy wuskutkuje; wězo dyrbi so potom přeco na zeskhadźene rostliny mjetać (Kopfdünger). Z hłownej wěcu je, zo so pjanka hišće w młodostnym stadiju zniči, dokelž je hišće najćućiwiša a nimo teho je skutkownosć hnoja při zažnym mjetanju najlěpša. Při wojowanju přećiwo pjancy ma so niewoliwany kalkowy dusyk brać, dokelž tutón zaruči, zo so z nim stajniso a měrniso na wšě rostliny skutkuje. Też nazymu może so z kalkowym dusykom přećiwo njerodźi dźěłać. Wězo dyrbi potom w nalěću mjetanje kalkoweho dusyka so wo nješto pozdźišo stać. Najlěpje před rozróstom rostlinow, dokelž so w tutym času pjanka a njerodź najlěpje zničitej, kulturne rostliny pak hišće mjenje abo bóle zymski wotpočink wužiwaja a tehodla njejsu tak niedótkliwe. Najlěpši čas při nazymskim mjetanju kalkoweho dusyka je pózdnja nazyma. Hdyž so při přihódnym wjedrje, kotrež ma při prócowanjach přećiwo njerodźi a pjancy stajnje wulki wuznam, nětkle 3—5 njedźeli po skhadźenju nazymskich wusywow kalkowy dusyk na skhadźace hona namjeta, trjechiny njerodź w času jejneho najnjedótkliwišeho wuwića, to je při tworjenju prěnich łopješkow. Při tych młodych rostlinkach je tworjenje koruškow hišće pomérnje słabe a jara nitke, tak zo w zemi so tworjace chemiske wutwory kalkoweho dusyka młódne rostlinowe dźěle — rudźa a nažeru, a cyły rostlinu zniča. Při nazymskim hnojenju potajkim skutkuje kalkowy dusyk na pjancyne koruški mjenje na łopješka, hač so to při nalětnim hnojenju stawa. Ręčnik, kotryž hewak ličby, kak wjele ma so hnojić, njepodawaše, wuzběhny, zo

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

W nuzy a w khudobje ničo bóle njeboli, hač hdyž so čuješ wopušćeny — a ničo će bóle njewozbožuje, hač hdyž so nječtó sprawnje k tebi a twojej bźdźe wuznaje, hdyž ći poskićuje pomocnu ruku a ći wupraji, zo će česćuje. — To je so też z Božej wulkej miłosću našemu khudemu a bědnemu narodej dostawało. Najnadobniši mužojo to běchu, kiž k nam přikhadźachu ze swojej lubosću: pruski zemjan Wilibald ze Schulenburg a farař-filozofa Bjedrich Selle, basnik z pobožnosću českich bratrow Adolf Černy a šlachotny Polak Alfons Parczewski. Zaneho my njezabudźemy! — Kóždy może našemu narodej, — też dawno hišće po swojej smjerći — ze swjatym pomocnikom być. — Z nich je jenički hišće žiwy we wysokich lětach Adolf Černy.

Alfons Parczewski běše ze sławnym synom swojeho naroda. Jako wón loni wumrě, žarowaše wo njeho cyła Pólska a z njej wulki maršal Pilsudski. Parczewski słušeše do jeho najbližšich dowěrnikow, a kotrymiž je wón nowy pólski stat zarjadował a wutwaril. — Wosebje ma wulke zasłužby wo wobnowjenje univerzity we Wilnje. — Też Parczewski běše z wojowarjom. Jako sobustaw ruskeje dumy je njebojaznje wustupował ze strachom swojeho žiwjenja za prawa swojeho luda. — We swojim prirodnym žiwjenju běše ze zemjanom a z ręčnikom; ale nimo teho měješe šěroke wědomostne zajimy za stawizny, ręčespyt, literaturu, wosebje za prašenja narodnych mjeńšinow. — Parczewski běše z typom nadobneho pólskeho zemjana, kiž so wuznamjenjuje ze swojej šćedriwosću a z duchownymi zajimami.

Te su jeho też dowjedli do našeje Łužicy. Kak je so to stało, njech nam potom sam powěda. Swój nastawk wo tym je wozjewił w ležce 1931 jako 82-lětny šědźiwc, hdyž měješe dźěłapolne, spróčniwe a wojowańske žiwjenje zezady so. Z miłosću starca zhladowaše wróćo na poměry, kotrež běše w našej Łužicy zeznał, a kotrež hižo dźensa — dokelž su zašle — maja historiski raz. Tohodla sym też nastawk přełožił. Ale njetaju, zo sym to też činił z nutrnym počešćowanjom. Jako młody studenta sym jeho słyšał na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje ręčeć — serbscy z trochu pólskim nazynkom; sym w stawizniskim wotrjedźe słyšał jeho přednošk wo serbskej Greće; wón je wudał jako myto za prěni literarny pospyt pjenjezy k pućowanju do Delnjeje Łužicy; z nim smědźach časćišo hromadźe być, haj skóńčnje smědźach z nim pola dźowćiški Hanki Bjarnata Krawca w Drježdźanach kmótřić. — Čitajo jeho wobšerny nastawk, stupi mi jeho nadobna powaha zaso jasnje před woči. — Sym Bohu za to dźakowny, zo sym so z nim zeznał. — Wón je moje žiwjenje wobohaćił. —

Časy su so přemjenjale! —

Narodna napjatosć, kotraž nětdy mjez Pólskej a Němskej pod starym režimom wobsteješe, je so zhubiła. Bohu budź dźak, zo je čas tajkeje hidy nimo. Też my Serbja mějachmy pod tym ćežko čerpjeć. — Dźensa pak wobsteji přećelniwy zwjazk mjez woběmaj narodomaj a statomaj. Pócujetaj so na woběmaj stronomaj, jón wobtwjerdźić a pohłubšić. — Zeznajetaj so a so mjez sobu dźeń a bóle česćujetaj. Kak rjenje to běše, jako słowny pólski wučeńc Zielinski w Lipsku so k ideji pólsko-němskeje wzajomnosće wuznawaše. Nichtó njemóže ju z wjetšej zahoritosću zastupować, hač my Serbja! — Hižo dawno smy sebi ju přeli! Hižo w ležce 1929 po smjerći wučeńca Boudouina de Courtenay, kiž za wujednanje mjez Němskej a Pólskej wustupowaše, to smy. — My Serbja chcemy radźi k tomu po swojich mocach pomhać; chcemy być z mostom zrozumjenja mjez Němskej a Pólskej! —

Runje, dokelž z cyłej wutrobu přiwisujemy němskemu statej — to chcemy! — Po stach liča krejne a dušine zwjazki, kotrež nas zwjazuja z němskim narodom, wosrjedźa kotrehož wot dawna bydlimy.

Kajka wulka sława by to była za němski stat, hdy by naš mały — ryzy ariski lud — z jeho krasnej starej indogermaniskej ręču, jeho prastarymi počinkami, jeho njeskaženej ludowej dušu, jeho zwjazanosću z łužiskim krajom — jeho tysac króć wobswědčenej stać anskej swěru, pod swoje škitace křidła wzał a zakhował před hinjenjom. — Kaž to Jendźelčenjo činja z powostankami keltiskeho naroda! —

(Pokračowanje sćěhuje.)

k dospołnemu zničenju pjanki 75 hač 100 puntow na kóre dosaha. Skónčnje rěčnik na to pokaza, zo njeje ze swojimi wuwjedženjemi wo kalkowym dusyku chcył rjec, zo je tutón z jeničkim prawym dusykowym hnojom. Też druhe dusykowe družiny su dobre a dadźa so husćišo lóžo wuzić, hač kalkowy dusyk, kotryž pak jo za to w swojim skutkowanju bóle wjelestronski. Po přednošku přizamknu so film, kotryž nimo rjanych přirodnych wobrazow z Hornjoje Bayerskeje też rjany pohlad do milinafnje k dobyću kalcium karbida poskići. Z pomocu chemije a techniki so tam z prócypołnym dźěłom kalkowy dusyk zhotowja. Z wulkim dźakom přitomni rěčnikej za jeho rjany přednošk přikleskachu. Po zarjadowanju wobkhodnych należnosćow skónči předsyda zhromadźiznu.

Cyrkwinske powěsće

3. njedźela adventa, 15. hodownika 1935.

S **Budyšina.** W Pětrowskej zyrkwi rano 1/8 hodź. farar Schneider předuje, pop. 1/12 hodź. śmě farar lic. Ludwig dźěćiskemšenje. Pop. w 3 hodź. śmě farar Paul Fischenja. Wjeczor w 6 hodź. 119. buchowna wjeczorna hudźba se žohustkutkowanjom šnamjenitych wumělzow. Hkowna myšl „Hlaj, twój kral pschińdże k tebi. Organist Pětrowskeje zyrkwje Horst Schneider nawjeduje. Programmy zu pschi zyrkwinych durjach dostacz. — W Marijnej a Marczinej zyrkwi śmě farar Große rano we 8 hodź. spowědź a Boże wotkasanje. Dop. w 9 hodź. śmě farar lic. Ludwig liturgiske adventske kemšenje se žohustkutkowanjom zyrkwinskeho a thoralneho khóra. Spěwarske njech so žohu pschinjeżu. Dop. w 11 hodź. śmě farar Große dźěćiskemšenje. Wjeczor w 6 hodź. śmě farar Paul mišionske kemšenje (šwonkowne mišionstwo). — Sběrka za hodowne dary naithudźim nasćeje wošady. — Póndźelu wjeczor 1/9 hodź. bibliske kolo sa žonu w evang. młodźinowni na Hrodowskej haźy 6. — Wutoru pop. 3/4 hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć sa njedźelnicze. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. w evang. towaršchowni ręčna hodźina sa mužow (farar Lange). — Wutoru wjeczor we 8 hodź. w towaršchowni na Hornjeršiskej haźy 23 adventska swjatočnoćcź towaršiwa kichcźańskich starschich (dźěćzi žohu skutkuja). — Ssrjedu wjeczor 1/8 hodź. śmě šup. Berg biblisti wjeczor w Tuchořskej zyrkwi. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. hodźina Młodreho tschija w evang. młodźinowni na Hrodowskej haźy 6. — Schtwórtk pop. 1/4 hodź. hodowny šwjedźen wowkow w evang. towaršchowni. — Ssobotu, njedźelu a póndźelu. 14., 15. a 16. dezembra 1935, stajnje wjeczor we 8 hodź. w evang. towaršchowni evangelizajiske přednoschki.

S **Husti.** Dop. w 9 hodź. němske předewane 1/11 hodź. dźěćiskemšenje. Pop. w 3 hodź. mišijonske towaršiwo wola Kasparez (adventska swjatočnoćcź).

S **Łupoje.** Dop. w 9 hodź. němske 1/11 hodź. serbske kemšenje.

S **Wjelećinu.** Dop. 1/11 hodź. serbska Boża słužba.

S **Wulkich Sdarow.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkasanje we Wulkich Sdarach, dop. w 9 hodź. serbske kemšenje we Wulkich Sdarach. dop. 1/11 hodź. němske kemšenje we Werninghoffje.

Katolske cyrkwinske powěsće

3. njedźela adventa, 15. decembra 1935.

Tachantska cyrkej: Rano 5.45 hodź. jutnje dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšpor z požohnowanjom. Přileżnosć k spowědźi sobotu wot 16—19 hodźin a 19.30 do 20.30 hodźin, njedźelu 5.30—6.30 a w 9 hodźinach. — **Serbska cyrkej:** Sobotu přileżnosć k spowědźi w 3 hodź. za dźěći, w 6 hodź. a 8 hodź. za dorosćenych, njedźelu rano 1/8 hodźin Boża mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulske Bože służby z předowanjom, pop. w 1 hodź. serbski nyšpor, w 6 hodź. křesćanska wučba z adventskej pobožnosću a požohnowanjom. Bože mše wob tydźeń rano w 7 hodź., póndźelu a štwórtk němske, srjedu a sobotu serbske jutnje w 6 hodźinach.

Radio

Njedźelu 15. dezembra šo šćischi.

Königswusterhausen. Nimo šnateho njedźelskeho programma: 6 rańschi konzert z Bremena. 8 sa burow. 12 pišany konzert. 16 porodnischi konzert. 21.15 palczitki.

Lipsk. Nimo šnateho njedźelskeho programma: 6 rańscht konzert. 8 hudźba na byrglach. 12 pschipołdnischi konzert. 15 burske špěwy a reje. 18 opera „Siegfried".

Hišće ważne i njedźelskeho programma. Barlin: 20 wulki pišany wjeczor. Hamburg: 20 ludowy konzert.

Póndźelu 16. dezembra šo šćischi.

Königswusterhasen. Nimo šnateho wschědneho programma: 6.30 wjeżeły rańschi konzert. 11.30 sa burske žony. 11.30 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosćze.

Lipsk. Nimo šnateho wschědneho programma: 6.30 rańschi konzert. 9 sa žony. 11.45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17 popołdn. konzert. 21 pišany konzert.

Hišćze ważne i hnjewoho programma. Hamburg: 20.10 Ludwig van Beethoven. Mnichow: 20.10 pokhody a reje. Warschawa: 21 šabawny konzert.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Palastowe dźiwadło pokasuje wot pjatka do póndźele šrodowazy šynkofilm „Cźiń mje šwojownu". Hra šo ſ pištu šapocźina a šo ſ luboscju škónczi. Filmowy cźin šo najprjedy na ozewnišim parniku wotměwa, hdyž pódła druhich też direktor revueowego dźiwadła je šwojimi rejwarkami a rejwarjemi do Kaira na hoscźinšće hry puczuje. Młoda rejwarka ho i zukej nutrnu do žohupucźowarja, młodeho jendźelskeho šemjana, šalibuje, ale šwoju luboscź toji. Direktor revueowego dźiwadła dźe mandźelstwo saložicź, ale jenož mandźelstwo na šdaźe dozpěje. Wšcheb naschimaj woczomaj rejwarki kaž njetele šo honja, haj zyte dźiwadło še šwojim wjeſołym, kraſnym programmom a k tomu žortne, njedobrowólne wustupjenje wuja młodeho jendźelskeho nimo naſ cźehnje. Skónčnje rubjenje Sšabinjankow w moderntym ſtylu k žadoscźinje wocźakowanej žohownosći dowjedże. K tomu poſkicza šo wubrany pódlanſki programm a ſajimawy pschehlad Ufa-tydźenja.

Pflopk

Mordarſtwo w Lipšku.

Schtwórtk w 9. hodźinje we wobkhodnych městnoscach papjerowcho wulkowobkhoda na Dolinej dróży w Lipšku tam ſamětrjineho 64lětneho Pawoła Kocha ſ pschecźelnjenym krkom morwcho namakachu. Po dotalnych ſwěscźenjach jedna šo wo mordarſtwo. S pokładnje, ktruž Nocka rjadowaſche, podrachuja 100—150 hriwnow pjenjes. Policajſke ſwěscźenja šo pilnje wukonjeja.

S wobkhodneho žiwjenja.

Kramerſke Dieſelſke male wlecźaki ſ gummijowymi wobruczemi a rólnymi kolesami też w małym a žrěnim tempu ſtajnje ſa 2 hač 4 konje pišu ſalutuja. Pschi młócźenju šo ſ nimi elektriſta móc lutuje. Dokelž šo koleſa łodża lohko pscheměnicź, móża šo wlecźaki (Schlepper) pschi ninnale wschitkich dźěłach trjebacź. Wobkedźbujcze dźenſa nawěſchk firmy Christoph Bildhauer w Zicźenju.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a pflopk Marko Smoleſ a za nawěſtki dr. J. Cyž. wšitcy w Budyšinje. Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo 3 płaći

Hospodarſki rozhlad

Ssobotu 14. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,245	100 českosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	80 62	100 franc. frankow	16,43

Barlinſka burſa ſ 13. dezembra. Burſa wotewri šo ſaſo pschi jara małych wobrotach w niż zyle jednotnym połoženju, ſkerje pak pschi popuſchczajcych kurſach. Na rentowych wikach šo tohorunja ſtabiſne kurſy ſapiſowachu.

Barlinſke žitne wulkowiki. Poſkiceńa na Barlinſkich žitnych wulkowikach šu ſaſo šo khětro pomjeńſchiſe. Też pschiwos khlěbowych žitow ſe ſtronu ratajſtwa pohibuje šo w jara wuſtich mjeſach. Swjetiſka tute minuty w provinzy pokupuja. Minuty w Porheinſkej a w Sſa linje kupuja ſa łſpiſche druźiny pschenjcza, tola njeje pschihódnych poſkiceńow. Niekontinentowane twory šo jenoš w małej mérje a ſa krute płaciźnu poſkiceja. Wobkhed ſ pschećźicznej mułu je ſaſo mérnicźi, wotbyte rjaneje muki šo njeje polepſchił. Mowja a jecźmjeń ſa pizewanſke ſamérn pobrachuje tai. Też jecźmjenſke ſa induſtriju a piwarńe ſu jenoš w miešanych dźělach na wikach. Płaciźnu ſa jecźmjenſke ſa piwarńe ſu wobitajne, ſa jecźmjenſke ſa indułtriju ſu truchliwe. Nuſcźiſcho šo też ſrěnje druźiny jecźmjenja ſa piwarńe ſa tutón ſamér kupowachu.

Měsera płaciteſche w Barlinſke zentrale pschińdźu W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki W 8: 8,00 hr., W 11: 8,15 hr., — jecźmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., wowſa G 9. — hr., G 13: 8,10 hr.

Płaciźny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaciźny po złotej hriwnje.

	13. 12.	12. 12.		13. 12.	12. 12
Pšeńca	206,0	206,0	luny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	160,0	160,0	woka	13,7-14,2	13,7-14,2
jecźmjeń now	222-229	222-229	módre luniny	8,25-8,75	8,25-8,75
jecźmjeń, nal.	—	—	žołte luniny	11,0-11,5	11,0-11,5
wowſ	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	26,85	26,85	lany wosuſk	8,65	8,65
rožna muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruſki	8,55	8,55
rožne	11,50	11,50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rožna ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	17,5-18,5	17,5-18,5	ječ. „		

Płaciźna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 196,0 9: 197,0
Płaciźna za rožku za wuplodźerja 8: 160,0 11: 163,0
Płaciźna za jecźmjeń za wuplodźerja 7: 165,0 9: 17,0
Płaciźna za wowſ za wuplodźerja 9: — 13: 162,0

Wićne płaciźny w Budyšinje.

14 decembra 1935.

Wše płaciźny ſu po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory ſu hišće wyše płaca.

Předmjet	najniša płaciźna hr.	najwyšša płaciźna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaciźna 50 kg	—	9,65
Pšeńca —.— kruta płaciźna 50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaciźna 50 kg	—	8,20
Rožka —.— kruta płaciźna 50 kg	—	—
Jecźmjeń, nalětni 50 kg	—	—
Jecźmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Picowański jecźmjeń 61-62 kg kr. pł.	—	8,25
Wowſ 48—49 kg kruta płać.	—	7,70
Wowſ 50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowan'u 50 kg	3,20	3,50
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł. 50 kg	2,40	2,60
Běrny, žołte 50 kg	2,70	2,90
Syno 50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóć., k zasł. 50 kg	—	2,75
Słoma z cypami młócena 50 kg	—	—
Butra 1 kg	3,00	3,20
Jeja 1 štk.	—	0,11
Pšeńč. muka Type 502 100 kg*	—	33,60
Pšeńčna muka Type 790 100 kg*	—	30 60
Rožna muka Type 997 100 kg*	—	24 45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn 50 kg	—	6,70
Wikowańske pšeńčno wotruby 50 kg	6,60	6,85
Rožne wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	5 85
Wikowańske rožne wotruby 50 kg	6,10	6,30
Husy punt	1,15	1,30
Prosata 672 štuk 1 štk.	9, 0	19,00

Prosace wiki dźěchu pomalšo.

Drobnowikowańske płaciźny w Budyšinje

14. decembra 1935 po hamtſkim postajenju.
Wše płaciźny ſu po złotej hriwnje zrorumja.

Twora		najniše płaciźny hr.	najwyšše płaciźny hr.
Howjaze mjaſo z koſćemi	1 kg	1,60	2,00
Celace mjaſo	1 kg	2 00	2,40
Skopjace mjaſo	1 kg	2,00	2 60
Swiniace mjaſo	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rožna muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jadźne běrny, nowe	1 kg	0,07	0,08
Raſa	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,81
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Šušeny połč	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jědźne bunv	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Płaciźny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. decembra 1935 Płaciźny po cent. a złot. hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 249.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnoſće hač do 6 lět	42
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	42
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	38—42

Byki: 185.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetšeje rězneje hódnoſće	42
Połnomjaſne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	42
Špatne	—

Jałowcy a kruwy: 1674.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnoſće	42
Połnomjaſne, wukormjene jałowcy najwjetšeje rězneje hódnoſće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	35 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	27—35
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1887.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	70 77
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60 68
Špatne (3.)	50—53

Wowcy: 4480.

Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	39—42
Starše wukormjene (6.)	34—37
Mjenje wukormjene (Märzſchale) (7.)	25—33

Swinje: 6372.

Połnomjaſne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět ſtare	54,50
Wukormjene	52,50
Miaſne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Twora	Němski wuplod Najniša płaciźna pł.	Najwyša płaciźna pł.	Wubrany wuplod pł.
Roby (Buny) punt	—	—	—
Hroch „	—	—	—
Kórki za ſołotej „	—	—	—
Kórki k nakładź. „	—	—	—
Kórki (bonoo.) „	—	—	—
Sydrojtcy kał štuka	1) 50	—	—
Běły kał punt	—	10	—
Čerwjeny kał „	10	12	—
Wirsingowy kał „	—	13	—
Pupkaty kał „	—	30	—
Zeleny kał „	—	15	—
Kolrabi mlod.) št.	5	10	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—
Karoty walčk	—	—	—
Karoty punt	—	10	—
Korjeń pětrjyłki „	—	20	—
Porej „	—	20	—
Radiski walčk	—	10	—
Rjetkej štuka	—	—	—
Rjetkej punt	—	15	—
Rjewjeń „	—	—	—
Čerwjena rěpa „	—	10	—
Kulrěpa „	—	10	—

Twora	Němski wuplod Najniša płaciźna pł.	Najwyša płaciźna pł.	Wubrany wuplod pł.
Sołotej kořčk	5	10	—
Ścerbak „	8	15	—
Kosćadło punt	—	30	—
Selerit štuka	10	40	—
Selerij punt	—	20	—
Łoboda „	—	25	—
Rapunclki „	—	80	—
Cybla „	—	10	—
Hromak „	—	—	—
Křen „	—	70	—
Champignony litr	—	—	—
Cerstwe hriby litr	—	—	—
Sušene hriby litr	50	70	—
Dobre jabłuka punt	30	40	—
Jabłuka k warj. „	15	20	—
Dobre kruški „	25	40	—
Kruški k warj. „	—	—	—
Wiśnje „	—	—	—
Słowki „	—	—	—
Brěski „	—	—	—
Aprikosy „	—	—	—
Wino „	—	—	—

We wšěch wjesnych burstwach so dwór a hródže wobhladuje.

Na wožebity wukas statneho burskeho wjednika budźa so we wšěch wjesnych burstwach Němčiseje dwory a hródže wobhladowali. Smyslk tutych wobhladanjow w tym leži, kaj J. Aumer w NS Landpost wosjewja, so buchu pschikłady skutkowake a so by so we smylkow wukło. Tute hródźne a dworowe wobhladanja nimaja znaš tón samer, so by so hubjene kritisowało, ale so by so składnosć dawała k tschipjazym rěčam, ale so by so prawej towaršchnosczu na smylki kedźbne cźinilo, a so buchu so niedospołnosćze wotstronike. Kóždy bur a ratař dyrbi pschi wobhladanju pschesmdźeny być, so je kóždy jednotliwy dwór dźěl wulkeho dwora Němčiseje.

Wulki woheń w paleńi žitneho palenza.

Wulki woheń snicji w Nordhausenje w nozy paleńju žitneho palenza Hermanna Stegemanna a žynow, kotraž k najwjetschim Nordhausenskim paleńjam žłuscha. Woheń wudyri w kotołowni paleńnje a rossćeri so z njezwučenej spěchnosću na zyłe twarjenje, kotrež so do cźista pali. Wohnjowa wobora z 11 hadźizami pschecźiwo wohnjej bdźałasche, a jej so poradźi, domske a běrowowe městnosćze sahubje wukhowacź. Sa to pak so šuboone twarjenje jara zyłnje wobschkodźi. Schkoda je jara wulka, dokelž so też 300 zentnarjow žita žobu spali. Kak je woheń nastał, so njeje dotal swěrcźiło.

Paduschstwo twjerdych pjenjes w spěchniku. 12 000 hriwnow myta.

14. novembra běsche so pólstemu statnemu pschiłuschnikej po puczu z Parisa do Frankobroda mjes Saarbrückenom kofr se sběrku 800 starych ruskich pjenjes kradnyk. Sběrka měješe hódnosć 150 000 schwizarskich frankow. Schtóž może sběrku pjenjes sašo wobstarać, tomu wupłaći sawisczerna 12 000 hriwnow myta. Dźeł myta je sa popadnjenje stójtnika wustajeny, też sa tón pad, hdyž so pjenjesy wjazy njewróca.

Budyske stawniske powěsće

z 12. dezembra 1935.

Narodźenja: 7. 12. Njemandźelska dźowka. 9. 122. Njemandźelski žynk. — 10. 12. Korli Hermanej Ebertej, feldweblej, žyn. — Měrcźinej Gerhardej Jannaschej, pschekupikemu pschistajenjej, žyn.

Wumrěli: 11. 12. Karl-Heinz Janasch, žyn pschekupskeho pschistajenja, 2 hodźinje. — Marja Theresa Polakowa rodź. Jannaschej, mandźelska kantora, 56 lět. — Martha Ernest. Henczkowa rodź. Hanczkej, mandź. ratarskeho dźěłacerja w Krakezach, 37 lět. — 12. 12. Pawoł Manfred Hencz, žyn ratarsk. dźěłacerja z Krakez, 18 dnjow. — Emil Max Maukich, justizny straschtmischtr, 60 lět. — Korla Emil Riethus, priv. schewski mischtr, 76 lět. — Augusta Alwina swud. Granichowa rodź. Rudolfej, rentnarka, 81 lět.

Pschipowědani: 12. 12. Gerhard Arnoscht Neumann, twarski samkař, z Hilžbjetu Jadwigu Handrikez, schwalcźu, wobaj w Budyschinje. — Oswald Waltar Lehmann, wojnař w Dobruschi, z Hanu Rózu Seifertez, domjazej pschistajenej w Budyschinje. — Korla Bjdrich Jurschik, samkař a technikař, z Haiju Gertrudu Wolfez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje.

S Wojerez. Rano w 7 hodź. spowědź, dop. w 9 hodź. němska hłowna Boża žłužba, 1/411 hodź. serbska hłowna Boża žłužba. 1/411 hodź. dźěćikemschenje w schcźinej zyrkwi. Pschipołdnju w 12 hodź. serbske schcźenja. Pop. w 2 hodź. němske schcźenja.

Najlěpše poprjancy

samoneho wudźěłka, kaž znate dobre **hodowne wosuški** poskića

Pjekarnja dobreho wjetwa a kofejownja Mayer

w Budyšinje na Róžowej hasy 2 Proša wobhladajśe moje wokna!

Hojeńska praksis L. Wermann

Rěčne hodźiny: 10—12 hodźin

Při Drjewowych wikach 27

Hodowne cigary

tunje a dobre

w bohatym wubjerku, derje wotležane

kupiš teź tělsa zaso jenož pola

E. Simona

w Budyšinje w Serbskim domje

Wužitne hodowne dary

Za muža: ćopłe spódnje drasty, kholowy, košle, zoki, pulovery, lacy, zwjeršne košle, rukajcy

Za žonu: ćopłe košle, podkholowčki, suknje, pulovery, jaki, nohajcy, blidne šaty, łožowe šaty

Za dźěći: ćopłe kholowy ze štattkom, podkholowčki, suknje, pulovery, jara rjane mantle, nohajcy, zoki, šijowe wobleki

Wšitko w bohatym wubjerku a po přihódnych płaćiznach

Leopold Posner

w Budyšinje na Bohatej hasy 24

K hodownemu swjedźenjej te woblubjene poprjancy wot

Harnisch při Lawskej wěži

Załoź. 1844 měj. Hans Hedrich Telefon 3556

bohaty wubjerk w poprjancowych khěžkach a originelnych poprjancowych figurach

Alfred Wolf

časnikař w Budyš. na Sulefskej hasy 7

Časniki, złote a sléborne twory, wěr. pjerśćenje, noże, widličky, a łžicy, pisadła, sportske postawy

Hudźba!

Husle
Mandoliny
Gitary
Pinkawy
Bubony
Black-talawy
Harmonier:
Akkordeons
hubne harmoniki

Wulki skład hudźbnin!

K. Joh. Guder & Co.

Kotołska hasa 17 : Telefon 2684

Hodowny dar

kiž wjesele čini,

je **SINGER**

Nr. 201 oder Nr. 88

Němske dźěło

Twornja we Wittenberku, Potsdamski wokrjez Singer šijacych maśinow akcijowe towarstwo

filiala w Budyšinje na Bohatej hasy 14 Tel. 2205

Hodowne dary

trajnje hódnosće

Wšě optiske wěcy :: Wšě fotografiske wěcy

w připóznatej kajkosći pola firmy

Diplom Optiker **Schmidt** w Budyšinje na Kěžorskej dr. 20 Telefon 3387

To najnowše z radiowoje wustajeńcy!

Radio-aparat z telef. wolerjom

Překwapjacy jednory — wot wotrjadnika

Ernst Böttger na Sukelnsk. h. 3

K hodam wostanje maćerka

wotpłoćliwe rolowy!

najwjetši wubjerk namakace pola Twarstwa žłoz. a rolowow

Groß & Schneider

na Hornjerskej hasy 41 / Telefon 2471

Wón trjeba

zoki

a to so wěžo kupja pola **Rudolpha**, kiž ma najwjetši wubjerk rjane a nowe mustry

mustry kiž za	0,48	0,78	0,95	1,25
	1,45	1,65	1,95	2,45

a nimo tebe

sylne wolmjane štrykowy.

mužske soki

za	0,88	0,98	1,25	1,65
soki přeć. počenju	0.68	0.78	0.98	

Prawe soki z **wjelbadowych kosmtěkow**, mjehke mošnowe **wolmjane soki, štrykowane soki z wolmy** přeciwo poćenja pola

RUDOLPH

w Budyšinje, Kěžorska dróha 16

K pječenju poprjancow

Kardawon, Ceylon cynt, mlete natlisi, mlety muskatowy worjech, Ingwer, muskatowy kwěć kl. popjer. Hirschhornsal, Pottasche, horowu měšanu poprjancowu korjenju, wupruhow. zajcosće, kaž wšě druhe přisluš.

Thauer, w Budyšinje na Sukelnskej hasy 30

Sobotu stan z korjenjami na Klowym torošku

Němski kěžor w Kolowje

Hodowny hermank, 17. decembra, mamoj

swinjorězanje

Wot dopołdnja 9 hodźin ćopły połčik, pozdźišo wěc rězańske wosobitosće

Wutrobnje přeprošujetaj

Jakub Měrćink a mandźelska

KAMJENC

Hólčace mantle we wšěch zholowjenjach a barbach 26.—, 12.—, 16.—, 18.—, 24.—

kosmičkate mantle } Kajkosće z čisteje
mužace ulstry } wolmy su naš trumpf
paletowy, jopy }

Kholowy za dźěłaćerjow

w njedosahacym wubjerku a tunjosći.

Jaki do wětra / Kožane jaki z ruk. wopismom

HERMANN MÜLLER

krawski mištr w Kamjencu

Wrótkowska hasa (Pfortenstraße) 1

Też skazańki na měru hač k hodam hišće rad přiimam. Najwjetši a dobry wubjerk w tkaninach za mužacu drastu.

Rjane dary k hodam

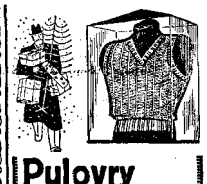
namakaće pola

Emil Hertwig w Kamjencu

na torhošću čislo 9

Specialny wobkhod w drastnych tkaninach, čistej wolmje, židźe, wolmjanym mouslinje za wórcuchi, rubišku, jaki a suknje

Banty, wobsadki, nohajcy a trikotaže, knefle a francy

Pulovry

a druhe rjane wěcy

hunnjeće wězo pola **Rudolpha** - Wone płaća

bjez rukawow 1.75, 2.75, 4.45, 6.75

z rukawom. a khornarjom 7.75, 9.75, 13.75

z Reiß-začiniakom 8.75, 11.75, 15.75

dźěłanske lacy 2.95, 4.75, 7.75

sportske lacy 4.95, 7.75, 9.75, 12.75

D-le porućam: **sukaje do wobkhoda, fasonowe lacy, Kübi'erske lacy, štrykowane wobleki**

RUDOLPH

w Budyšinje na Kěžorskej dr. 16

Stupnjowy dom

Mann

w Kamjencu na Wallskej dróży

Škórnje, sportske črije cleg. stupnje za dróhu čopte domjace stupnje

Wosebitosć: Ortopädiske wobuća, wothladanje nohow, zapołožki, wobwjazki

Motorske a jězdne kola šijace, pisańske a žimace maśiny, elektr. wobswětl. kolow

Wuporjadźam wšitko spěšnje

Paul Gräfe w Kamjencu

Dla spušćenja tutejo wěcy předam něchtre nowe bilde, kofrowe a khamorowe

rěčne aparaty

(gramofony) cyle tunjo, Tohorunja dźělbu płatow

kolesowy dom W. Pietschmann

w Budyšinje na Lubjskej dróży (oddla provlantneho hamta)

Wotewrjene su Budyske wobkhody njedźelu **15. a 22. dec.** wot **11—6** hodź.

Hody swjećiće najrjeńšo w rjenje wubarbjenych jstwach

Skazanki přijimaju sobustawy

Moleŕske zjednoćeństwo
w Budyšinje

Što je individualna žonjaca drasta?

Wona chce zmylki postawy wurunać, jeje rjanosć wuzběhnyć, ze najpřijomnišo skutkuje. Dobre šwalčistwo je wšo wosoby. Tohodla dajće sebi pola šwalče abo krawca poradźić, kiž zaruča wosebitosć wudźěłka z dźěłanjom.

Zjednoćeństwo šwalčow
w Budyšinje

Daŕće k swjedźenjej tkaniny

Krawski mištr jako wotrjadnik je při tom najlěpši poradźeŕ

Zjednoćeństwo
mužsk. krawcow w Budyšinje

Strowy sytny khlěb

podawać, to je hordosć pjekaŕskeho mištra. Wón sam muku nakupuje, a rukuje za bjezporučnu kajkosć pječenych wudźěłkow. Najwědomišša čistosć je samozrozumliwa při tutym hłownym žiwadle. Powołany muž za naš khlěb je tohodla pjekaŕski mištr.

Zjednoćeństwo pjekarjow
w Budyšinje

Was man bisher
nicht schenken konnte
Das Handwerk
gibt die Hand dazu

Wie gerne möchte man einem lieben Menschen einen langgehegten Wunsch erfüllen.

Aber es gibt Wünsche, die sich bisher als Weihnachtsgabe nicht erfüllen liessen.

Die Handwerksmeister haben das Problem gelöst. Sie haben diesmal gründlich vorgesorgt.

Nicht nur mit ihren fertigen Erzeugnissen, auch ihre Leistung haben sie bereitgestellt.

Eine ganz besondere Überraschung kann man bereiten mit dem bei jedem Meister, in jedem Papierladen erhältlichen

Gutschein
für Handwerks-Leistung

REICHSSTAND DES DEUTSCHEN HANDWERKS

K zhotowjenju rjemjesłniskich dźěłow

za hodownu potrjebu
poskića so sobustawy

Zjednoćeństwo knihiwjazarjow
w Budyšinje

Hdyž chceće čiste wjesele nawědźić

při kupjenju jězdneho kola z motorom, pisańskeje abo šijaceje mašiny, tak kupće sebi Wašu potrjebu pola rjemjesłnika. Wón Wam reelinje a sćwdomiće postuża a poradźa sobustawy zjednoćeństwa mechanikarjow Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa wornamjene.

Zjednoćeństwo mechanikarjow
Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa

K zhotowjenju

tapečerowańskich, sedłańskich, kožanych a polstrowanych tworow poskića so wobydleŕstwu Budyšina a jeho hamtsko-hejtmanskeho wobwoda nazh. wotrjadnicy

Tapečerańskeho, sedłańskeho a
polstrowańsk. zjednoćeństwa
w Budyšinje

Najwjetše hodowne wjesele
poskića

wobraz wotrjadneho fotografa

Zjednoćeństwo fotografow
w Budyšinje

Lichtbildwerkstätte

poskića so
k fotografowanju kwasow a skupinow
Wobraz jako hodowny dar

Siebecke & Lenk

w Budyšinje na Sulskej hasy 10

Za wšě wotrjadne dźěła

kaž płunowe, wodowe, kupańske a klosetowe připrawy, třěšne wulijawy, spadowańske roły a blachowe kryća poskića so sobustawy installatěrskeho a klampnaŕskeho zjednoćeństwa. Dale zhotowimy wšě domjace a kuchińske wěcy. Teć za nakupjenje hodownych darow poručamy naše wobkhody. Wotrjadnik je najlěpši poradźeŕ.

Zjednoćeństwo installatěrow
a klampnarjow w Budyšinje

Wobluki wobrazow — Autowe šklenicy

šklenčeŕske dźěła wuwjedźe wěcy wustoja,a płaćiany hódno

ERNST HERZOG, w Budyšinje

šklenčeŕski mištr - Zwonk. Lawskej hasa 60 - Telefon 3949

Hodowny dar!

Fotografije
Powjetšenja
zhotowja k Wašej spokojnosći

W. KORNET, Gickelsberg 1b

Wobrazy - Skleńcu
Wobluki

přeco wot **Rud. Wilhelma**
šklenčeŕnja na Serbskej h. 16
Domjaca potrjeba

Skleńčeŕnja

wumělska wikowańja
wobrazowe wobluki
W. Gutmann prjedy Mülze
na Bohatej hasy 11

Wěncy, róže

róže w horncach
Luise Sempert
na Lubjskej drózy čo 16
při pohrjebnišću. Telef. 3306

Waše nakupowanje čini Wam wjesele
hdyž mój bohaty wubjerk widźiće we

porclinje - šklency - keramicy

— Nadoba k hromadźenju —

Kurt Teichert w Budyšinje
na Serbskej hasy 18

Kwětk. dary

za wjesele a zrudobu
M. Mann na Cyhelnskim walu
(we wukhodźowanišćach) na
Lubjskej drózy (zakhod po
hrjebnišću) Telefon 3451

Zahrodnistwo

kwětki, zeleninu
Ernst Seyfried,
na Kamjentnej hasy 10

Zeleniny, płody kwětki

Ernst Seyfried
mějićel **Alfred Wünsche**
na Znuttkownej Lawskej hasy

Wowswětlenja

Instalat dom **Hans Eckhardt**
na Mołtkowej drózy 9—11
Telefon 2473

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a poła dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 292 | Budyšin — Póndźelu 16. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

President Masaryk swoje zastojnsko złožił

Sobotu pschipołdnju krótko po 12 hodźin je president čechoslowakskeje republiki Maßaryk na hrodźe w Lanach pschedźydu čechoslowakskeho knjezerstwa dr. Milana Hodźu a pschedźowu ćejma a senata w pschitomnosći zhubstawow swoje zwójby a dweju sastojnikow swojeje kanzlije pschijał. Wón jim wosćewi, so swoje sastojnstwo słožuje a so je wo jeho njesatschańomna wola.

Potom president hižo jako privatnik knjezerstwowemu pschedźydu rěkesche. Wón z krótkimi słowami rozłoži, kak ćeše samolwjenje sastojnstwo presidenta napołoża, a so je po jeho pschepowědźenju nusne, so mnj połneje ćełnoje mohu tuto sastojnstwo pschewosmje.

Wo zykym podawku je so hamtski protokoll napisał. We wokomiku, hdyž president knjezerstwowemu pschedźydu hižo pschepoda, z kotrejž swój wróćosstup wosćewja, pschepoda, so presidentowa standarta na Lanowskim hrodźe dele puschći. Wona so potom w Prazy na twarjenju ministerskeho pschedźydstwa wupowěšny. To wosnamjenja, so hač do nowowólbow knjezerstwo presidentowe prawa wukonja.

Maßarykowe wosćewjenje je kanzler dr. Schamal pschi zatym akcje na hrodźe Lanach pschez.ital. W nim so sastojnstwo presidenta republiki jako ćeše a samolwite sastojnstwo wosnamjenja, kiž zyłu móz žada. Wón widźi, so nuto sastojnstwo jeho mozy pschestajnje a tohodla so jeho wsdawa. Dokla je so schtyri króć za presidenta republiki wuwolił, ześi prawo pschisyewa, so knjezerstwo a ćechoslowakski narod proźu, na to spominać, so so staty z ideami sobjerja, z kotrychž su so narodźili. Kraj trjeba dobru zwonkownu politiku a w doma pravidłoj k wichym staćam, njech su kajkejzkuli narodnosće. Maßaryk pschispomni, so dr. Benescha jako swojeho nałožnika porucza, z kotrymž je dźełał a kotrehož znaje. Won ma połne dowěrjenje, so wschitko derje pójdźe. Sechze-li Bóh, dyše won ńschcze khwilu pschihladować. Wosćewjenje słónca so z próstwu, so by knjezerstwowy pschedźydu presidentowy tošud na wědomje wjsał.

*

S Domaschom Maßarykom wotstupi muž prěnjeho sastojnstwa Ćechoslowakskeho stata, kotremuž ma so tuźn młody stat w prěnim rjedźe za swoje wobnowjenje dźakować. Wurjadna wozobnosć tuteho prěnjeho presidenta, kotryž jako statnik a filosof wosudy młodeho stata wot słónćenja swětoweje wójny rjadowaše. Nima mjes žiwej generaciju ćeskeho luda swojeho runjeca. Wjes pschehnaca drje może so prajić, so je president Maßaryk jedyn z najwusnamnischich muži swojeho luda. Kóždy Ćech mjenuje z ćesćezownoscu mjeno wotkhadźaceho presidenta z Prajskeho hrodu, ko je we wocomaj swojeho ludu jako statnik a jako słowjek, jako wuczeń a jako wuswobodźer swojeho ludu wschudże jenaki stopień w swojim žiwjenju doseh. Wjacy hač 6 łětdźesatkow je nětko 86 lět stary president zyte swoje žiwjenje samerej wěnował, so by swojemu ludej to městno wubědźił, kotrej jemu w Europie pschikluscha. Hižo w swojej młodosći pschemyslowanje Maßaryk wo wokuźe swojeho luda, a pytanje za puczemi, kotrej bychu możnosć politiće. so by knjezerstwo Habsburgskich nad ćeskim ludom wotstroniło.

Maßaryk je wschě ćeše žiwjenja spósnał. S zyle rjanych pomerow pothadźeju, njeje ženje w žiwjenju jako měł a je so dyrbjał pschezo ze swojimi mozami k temu pschedźełać, so by wot khodźenka ke khodźenku w žiwjenju postupował. W malym morawskim měsaczku Hodoninje narodźi so 7. měrca 1850. Hdyž bě jeho nan, kotrež z Topčan w Sslowakskej pothadźeše, pohončom na kěsorskim dworje. Wukhodźiwschi ludowu schulu w Ćejkowicach, wopytowaše dwě rjadowni realneje schule w Hustopecu, wšo němšteje. Dale zehdom ćeskich hrjedźnich schulow hišće njebě, so by tam na wuczerstwo studował. Jeho młodosće dla rad jeho do wuczerskeho wustawa niepschijachu, a jeho starschej jeho tehodla do Wina dalschtaj, so by tam gimnaziju wuwukył. Tola poždźišcho po namtwjenju swojeho bywšcheho wuczeria z Hustopeca so słowa wobkamkny, so ma na wuczerstwo studować. W lěće 1865 pschindże. Hižo w tutym ćasu derje franzowsku, pólsku a ruisku rěcz nawukny, tak so poždźišcho we Winje, hdyž gymnasiske studije dotónčiwschi, universitne studije wukonjesche, możesche zebi z wuwućowanjom dźěći zrědki sakłužić, kotrež k sebiwjenju trjebasche. Na Winskej universitze wopytowasche wobezbje filologiske. filosofiske a wumělskohistoriske pschednoschći a jewesche wobezbje zyłny sajim sa hudźbnowědomostne wězy. Stónčiwschi studijum a dobywschi zebi w lěće 1876 doktorat filosofije, wotendże na jene léto do Lipska, hdyž sćini znajomnosć z knjeznu Charlie Carriguez z Ameriki, kotrejž poždźischej mandźelskej, kotraž tehdy na Lipscanskim konserwatoriju hudźbu studowasche. Tehdy pschisamknu k swojemu zwójbnemu mjenu Domasch zwójbne mjeno swoje wuslwoleneje żony Garrigue a wot teho ćasa so pschezo pische Domasch-Garrigue Maßaryk. Po nawróćenju z Lipska bu z dozentom na universitze we Winje a w lěće 1882 jako so Prazska a němska universita rozdźeli do Ćeskeje a Němskeje, bu z profesorom filosofije na ćeskej universitze a tu zkutkowasche hač do wotkhada do zusby nastupu po wudyrjenju swětoweje wójny w lěće 1914.

Sa swoje wuswobodźerske a stacjanske dźěło bě Maßaryk w tózbym nastupanju wubjernje pschihotowany. Jako filosof a politik zebi jara ćeseżene mjeno w zykym swěcze boły. Hižo psched wójnu bě wjazy króć prascheny, so by w Amerizy a Jendźelskej pschednoschował. Jeho mjeno běsche runje tak znate w Rusku kaž w Němskej, Jendźelskej, Franzowskej, Italskej, Schwizy a Amerizy. Tehodla jeho hłós w ćasu wójny wjele wažesche. Se dołholetnymi studijemi a puczowanjemi wón zyke słowjanstwo spósna a jeho historiju, literaturu a nětcżiske žiwjenje pschepyta, kaž malo nichtó druhi. Jeho wulke dźeło w Rusku, kiž w lěće 1913 w Jenje „Rußland und Europa" wudźe, je najwjetschi wulspěch jeho žiwjenskich studijow. Niz jenož ruske praschenje, ale tej pólske a južnoslowjanske praschenje wón nadrobnje pschepyta. Haj, famo Luźizu wopyta w lěće 1884, so by tu so z žerbskimi prózowanjemi sesnał. Najwjazy kedźbnosće a prózy wschak Maßaryk swojemu ćeskoslowakskemu ludej wěnowaschе a wo wschěch aktuelnych praschenjach swój lud nastupowaz wuda zyłu rjadu knihow (Ćeske praschenje, nascha nětcżischa krisa, Jan Huß, Korla Hawliček, sozialne praschenje, jenožnstwo a wjeleżnstwo, w kotrymž zebi ćistosć poćahowo wobeju splahow žada atd.). Skutkowna luboscz k swojemu narodej, bjes sawisće a hidy druhim narodam, pytnje wschěmu woprawdże dobrehu a sprawneho a pschećiwjenja k wschemu, schtoż je ske a njeprawe, so by był możny postup naroda, Słowjanjtwa a zyłeho ćłowjestwa k ćepschemu a dokonjanischemu pschichodej a mérnischemu žiwjenju w narodże, mjes narodami w zykym ćłowjestwje, to su hłowne sadady jeho spisow.

Schtoż bęsche zebi Maßaryk pschi wudyrjenju wójny wotmyślik, so jemu też woprawdże poradźi. Wón swój narod wuswobodźi, wrócźi jemu zwobodu a samostatnosć, sałoži ćechoslowakisku republiku a ćesći lud jeho sa prenjeho presidenta ćechoslowakskeho stata wuzwoli. Jeho nawrót do Prahi 21. hodownika 1918 bě woprawdże triumfalny. Ludźo z zyłeje republiki se ćrijódarni do Prahi thwatachu, so bychu swojeho wuswobodźerja powitali. President Maßaryk bě też pola Němcow a Madźarow, dla swojeje w zykym swěcze pschipósnateje sprawnosće ćesćeny. Sa to je najlepschi dopokas to, so 24. meje 1934, hdyž so Maßaryk 3. ras sa presidenta wolesche, też tutaj narodaj shromadnje sa Maßarykа hłosowaschtaj.

Schtó budźe z Maßarykowym nałsłednikom, so dźensa hischcze z wěstosću prajić njehodźi. Wólby masa so pschichodnu sriedu wotmećź a z najwuhladnischim kandidatom drje je nětcżiski zwonkowny minister dr. Benesch, kotrehož je jako presidenta Maßaryk pschi swojim wotkhadźe też wobezbje doporucźił.

Masaryk dostanje titul „wuswobodźeski pres'dent"

Ćechoslowakska ministerska rada je sakonsćenu namjetej pschihłosowała, kiž prawne a materialne wobstejnosće kaž też titul prenjeho presidenta republiki rjaduje, hdyž je won swoje presidentstwo słožił. Maßaryk dostanje titul „wuswobodźerski president". Jeho žiwe wostanje hród w Lanach. Jako poslednji wukas psched tym, so swoje presidentstwo słoži, je president politiku amnestiju podpisał.

Sylne pręćiwjenje pręćiwo měrowym namjetam

Měrowy namjet, kajkiż staj Laval a Hoare wudźełałoj, je niz jenoż pola njepotrjebnje wobdźełenych mozow, ale pola wschitkich statow, kiž Swjatej ludowi pschiktuscheja, wulke pschećiwjenje sbudźił. Znate je, so je jendźelski lud tute Parizjske namjety wotpokłasał a je je „pschecradu na Swjatu ludowu" mjenował. Tola też małe staty ko njemóża z měrowym planom spschećelicź. Stónčnje też franzowske nowiny jara dwěluja, so budźe Swjatk ludow zyła wo namjetach jednacź.

Hłosy někotrych jendźelskich nowin

Jendźelske konserwatiwne nowiny „Morning Post" a „Daily Mail" Lawalowe namjety podpjeraja. Jendźelske dźełaczerske nowiny „Daily Herald" pak pišaju, so zu woprawdźite namjety hischcze hórsche hacź to, schtoż je so wo nich hódało. Wone zu plan k rubjenju kraja najwjetschego rosmera. Hdyž so wone pschewjedu, budźe so Abesynska a nětkotre léta italskej koloniji runacź. Nowiny „Daily Telegraph" pišaju, so dyrbi jendźelski lud nadrobnje wo podawkach zhonicź, je-li so zyła ćeja na Jendźelskk wotwali. **Hdyž to stanje, so sankzije wjeso Swjatk ludow potom sam wusnaje, so je swoju jenicźku bróń z ruki spuschćił.** „Times" pišaju, so so Parizjski měrowy plan w Genfe **hižo jako merwy dypk** wobhladuje. „Daily Telegraph" hischcze pschispomnja, so so wobezbje małe staty planej zyłnje pschećiwjeja. Schtoż Litwinowa nastupa, manja so možne, so won swoje pschihłosowanje k měrowym namjetam wot potwjerdźenja franzowsko-sowjetskeho rjećenja wotwisne ćini.

Žadyn njedźelski měr za jendźelskich politikarjow

W Londonje so wulka rosmolwa delnjeho sjema wo Parizjskich měrowych namjetach pschihotuje. Hižo njedźelu popoldnju je so wulka politisla dźeławosć sapoćała. Ministerski president Baldwin je so popoldnju z swojeje wille do Londona wrócźił. Won je z ministrom Edenom w dźesćim rosrećźowanju położenje w Genfu rospominał. Snutskowny minister sir John Simon je so telegrafiscy z Esseza do Londona sawołał; won je wjeczor w 6 hodźinach do zwonkowneho ministerstwa dojeł. W politiskich knihach hižo njedźelu wjeczor wulke politiske rosrećźowanje ministrow woćakowachu.

Runjeż je so wulki dźel jendźelskeho nowinarstwa nad Parizjskimi měrowym namjetami roshorił, so w Londonje tola woćakuje, so budźe so jendźelske knježerstwo schtwórć w delnim hjemje móc na doźahace waschnje pschećiwo wschitkim nałožkam łahacź. Njedźelske Londonske nowiny pak w swojich wustawkach swětscha k pschesmědźenju dósdźechu, **so su sankzije hižo morwe a so su so Parizjske mérowe namjety hižo wotbrłe.**

Pręćiwjenje w Zwjazku ludow přiběra

Franzowske nowiny kaž dotal jara nadrobnje wo wotstronjenju italsko-abesynskeje swady pišaju. Parizjske nowiny „Matin" wozjawja, so budźe pschećiwjenje pschećiwo Parizjskim namjetam w Swjatku ludow, w franzowskim a jendźelskim hjemje pschibiracź. „Echo de Paris"

pišče, so so jendželsko-franzowske namjety, kajkeż nětkole su, w Genfu powschitkownje wotpokaja. Někotre wotpóstajnstwa su jara rozhorjene, wosebje hollandske a skandinawiske. Jendželsko-franzowske shromadne postupowanje móže drje wobezjenosće w Genfje pschewinyć, tola Mussolini budże spytać, namjety po swojim dobrodaću pschemjenić. Wón je hižo w swojim rozrěčowanju s franzowskim pósłanzom prajił, so Italska město Abessinskich. **Franzowske lěwizyne nowiny Lawalowy a Hoarowy namjet kaj dotal wótrje wotpokasuja.** Nowiny radikalnych socialistow „Oeuvre" su dołhi nastawk pod napisnjom „Pschećelstwa Franzowskeje w strasche" wozjischćale, w kotrymż Lawalowu swonkownu politiku wótrje kritisuja.

*

Beogradska „Politika" pische, so sekretariat Swjatka ludow jenoż hischće pschihódne jednanje za wotpokazanje namjetow pschihotuje. Pschi fyzinym pschećiwjenju w Swjatku ludow so ani franzowska ani jendželska delegazija njebudże wo měrowe jednanje prózować, kiž su so w Pariżu namjetowale. Hdyž so Pariżki plan pohrjeba, smě pak tola Laval wulki wuspěch zapisnjeć. Italska ma so jenoż djakować, so so wo petrolejowej sanjerje sydła njejedna, ale so so tuta na dołhi czaš wotstorcži.

Italska měrowe namjety wotpokazuje

Italski senat je sobotu wjecor sakoń pschijał, z kotrymż so italskemu knježerstwu wscha polnomóz pschi sakitanju a nowozrjadowanju italskich kolonijow w rańschej Afrizy pschepodawa. Komora je tutomu sakonjej hižo pschihłosowała.

Wschitke ronske nowiny běchu njedźelu njelubje pschekwapjene z měrowymi namjetami, kiž stej jendželske a franzowske knježerstwo italskemu knježerstwu pschedpołożilej. Wěsto so w nowinach możnosć jednanjow njewotpokasuje. Nowiny „Hłós Italskeje" pišaju, **so namjety politiske, wojerske a hospodarske zadanja Italskeje ani trochu njeswobojeja.** We nowinach so na žnadne krajinske lěpschiny pschi sakitanju, kiž so Italskej poskićejа. Wone mamu też sa njemóžne, so so pschistaw Assab se šmuhu kraja Abessynjanam pschewostaji. Też Assum so njemóže Abessynjanam wróćić. Wosebje pak so na pobrachowanje šwisska mjes Eritrejskej a Samalskej pokasuje.

Nowiny „Corriere dela Sera" pišaju, so so pschi namjetach njedźiwa na rozdźěl mjes italskej a abessynskej kulturu. Swobodne murjerstwo, bolschewizmus a špekulanski duch su so pschećiwo Italskej siednoćile. **Sady taksleho poćinanja pak petrolejowi mócnarjo wschitkich ludow sleja a wosebje bolschewizmus, tutón niesprózniwy schežmowar pschećiwjenja a sničkarstwa pschećiwo kóždej zhromadnej zasadźe.** „Popolo d'Italia" pak pschipomnja, so so Italska zwjesko samera w Afrizy a Europe njepuschći.

Přestawka při wojowanjach w Abessynskej

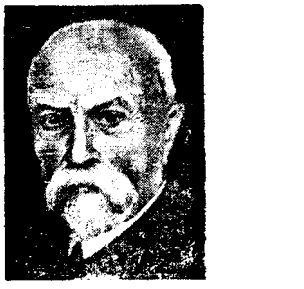
Jednanja wo Pariżkich měrowych namjetach su wutkowane, so na wobémaj frontomaj w Abessynskej nětkole měr knježi. Jendželski nowinarjo rozprawjeja, so tutón měr pschiměrowemu měrej runa. To pak Italczanow a Abessynjanow wot pschihotowanja na bitwy njewotstrascha. S jendželskich rozprawow so zhoni, so Abessynjenjo do dojednanja njewěrja, dokelž kóżdy nochze-dźele swojeho kraja wotstupić, kiž so w namjetach zadaju.

Jendželski pósłanc pola wjednika

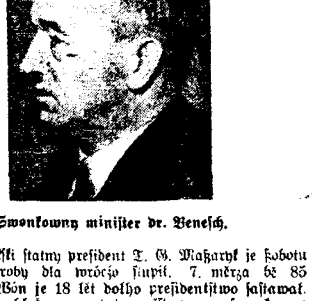
Wjednik a němski kanzler je pjatk w pschitomnosći němskeho swonkownego ministra jendželskeho pósłanza pschijał. Wón je so s pósłanzom zjawnje a na dowěrjenja polne waschnje wo możnosćach wobmjesowanja brónjow a wo znatym jendželsko-franzowskim namjerje powětrowego sćeženja mjes Locarnostimi mozami rozmjetowatch.

Jako na spočatku sańdźeneho tydźenja jendželski swonkowny minister sir Samuel Hoare pola franzowskeho ministerskeho presidenta pschebywaše, so by s nim namjety k skónčenju italisko-abessynskeje swady sestajał, běše so hižo wosjewiło, so su so jeju jednanja też na bóle powschitkowne politiske prašenja wupschestrěte. Sdźěleneje běchu so so sjawnosće pschedrěte, na to pokazowachu so staj so statnikaj dojednałoj, po wotstronjenju italsko-abessynskeje swady jednanja s Němskej nawjazaś. Tute jednanja dyrbjachu so wosebje na wobmjesowanje brónjenja a na powětrowe sćeženje poćahowaś.

Wobaj jendželskeho pósłanza pola wjednika je hižo tutemu prašenju słužił. Kak so Němska k prašenju stoi, je mjes diplomatami druhich wulkomocow znate. Wjednik je jo w swojej wulkej rěcži w meji tuteho lěta nadrobnje rozłožił. Wot tehdy ćaha so stejišćo Němskeje nježe wschěmělo. Wjednikowe rozrěčowanje s jendželskim pósłanzom so tohodla nima jako spočatk nowych jednanjow wobhladowaś, ale ma so jako pokrjaćowanje jednanjow pohódnosćiś, kiž su so w swojim ćasu mjes Locarnskimi mozami sapoćałe.

Statny president dr. Mažaryk.

Swonkowny minister dr. Benesch.

Ćěskoslowakiski statny president T. G. Mažaryk je sobotu wuhotowe starosty dla wróćo swjeł. 7. měrza bě 85 lět dožił. Won je 18 lět dołho presidentstwo sastawał. Najwjazy wuhladow na tute městno ma swonkowny minister dr. Benesch. (Weltbild, M.)

Zakaz kurjenja za rjemjeslnikich wučobnikow

Mjes rjemjeślnikami so husćicho na to skorja, so wučobnicy pschewjele zigarettow kurja a so napominanja mischtrow tu ničso njepomhaja. Statny zwjask němskich rjemjeślnikow je so s wosebitym pismom na wotpowědnych rjemjeślnišćich mischtrow wobroćił, w kotrymż so praji, so pschi tajkim sadźerjenju porjad w dźěłarni schkoduje a so wučobnik pschi tym niz jenoż sam strowotnje schkodnje, ale też hospodarsce pod tutym njepočinkom do schkody pschindże. Wokrjesni rjemjeślniscy mischtrowje maja powschitkownje na to pokazać, so je kurjenje pschi dźěle na kóżdy pad sakasane.

Wobsahanje domow za naše młodźinske organisacije

Po wjednikowej porućnjenjej je njedawno župny nawjedowar sakše wobydlerstwo nalěnje napominał, so by domy sa Hitlersku młodźinu, BdM. a młodolud wobstarało a też hewak dźěło tutych młodźinskich organisatjonow, kiż dźenża jenicznje hischće wobsteja, tak jara kaž móżno podpjerało. Za tym so hižo w nałěcu w tutej należnosći s wutrobnej próstwu na Budyšk wobydlerstwo wobroćił a měschćanow, kotrychž nastupa, k rospominanju tutej należnosće do pożedżenja na Kupnizu pscheprosyw. Bohužel je mjes tehdomnjsche namołwjenje jenoż znadny wuspěch měło, so dyrbjesche so měschćanske zarjadnistwo swjetscha žante sa nuzne naprawy postarać.

Tola tej dźenża hischće na domach pobrachuje, wosebje sa młodolud, kiž stajnje pschibéra a wosebje pschi njepschihódnym wjedrje nuznje domy trjeba, w kotrychž so derje cźuje. Sa tajše domy hodźa so wosebje městnosće w pódlańskich twarjenjach a sadnich městnosćach, kaj wupuschćene dźěłarnje, prjedawše hródźe, składowanje a podobne, potajkim městnosće, kiž móże zhebi Hitlerska młodźina po swojim swobodnym pschiprawnicy, w kotrychž wona nikoho njemyli a też ni nichtó njemyli. Najdźiwniše twarjenja su jej nalubše.

Tohodla hischće raz wschitkich wobsedźerjow hěšom prošu, so buchu zhebi pschemyšlili, hač tajše městnosće njemóża wotedaś, znajmjeńscha na wšity ćaš, a so buchu mi so hnydom pschećelnje wojiwili.

Dr. Opitz, wyschichi měschćanosta.

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po žórkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

Pokračowanje.)

„I so wě. Sym snadź pohanka?"

„A do korčmy też?"

„Jeźeli ty póńdźeš, tam póńdu też ja. Sym dźe ći poslušnosć slubiła."

„A što dale ... Pojědźemoj, abo póńdźemoj?"

„Kaž ty zechceš. Ty sy z knjezom."

„Tuž pojědźemoj. Wozmu horšć syna sobu, zo so nan njetrjebał hněwać, hdy bychmoj sej zaso trochu přebyłoj", rjekny Jan, a pohlada wot boka na žonu, što ta praji.

Ta wšak njepraji ničo a činješe, kaž by ničo njeslyšała. —

Hdyž mlodaj rano do Manjowa jědźeštaj, wołaše stary Wićaz za nimaj: „Njekomdźtaj so! Ja prjedy njepóńdu, dóńž wój domoj njebudźetaj."

„Njebojće so, nano! Mój wšak tu budźemoj", rjekny Jan wjesele a zaprasny do konjow.

Po rańšich zandźe zaso ze žonu do korčmy. Sydnyštaj so za blido a daštaj sej kołbaski a piwo pórjedźić. Korčma bě polna znatych ludźi. Podawachu sej rucy, wšudźom bě wjesoła rozmołwa. Janej słodźeše kaž ženje prjedy, piješe a zawdawaše sej z Marušu. Ta sebi njedawaše kazać, piješe wjesele a směješe so, kaž wšitcy druzy.

Na dobo poča w kuće někajki cuzy človjek na harmoniku piskać a zaspěwa k tomu z wysokim wrěšćatym hłosom:

„Łužica słowjanska,
serbskich wótcow krajo —
kolebka Serbowstwa,
zbóžnych sonow rajo:
Ty sy mój kraj wótcny,
Tebje w myslach nošu —
za Tebje njebjeske
žohnowanje prošu ..."

Janej zaswěći so wóčko, hdyž słyšeše spěwać a hrać. Spěw bě jeho žiwjenje. Hdyž njeznaty muž druhi króć spěwaše „za Tebje njebjeske ..." njemóžeše sebi Jan pomhać a spěwaše z nim.

„Marja luba, tón človjek krasnje spěwa!" zawoła Jan, hdyž bě spěwar hotowy, „škoda, zo dyrbimoj domoj!"

„Chceš-li, to dźe hišće wostanjemoj. Mi je tu też rjenje", praji Maruška cyle mjerne.

Jan pohladny zdźiwany na nju a pomysli sej: Aha, dźensa tydźenja to je pomhało. Pokazach ji knjeza a wona poslucha. Haj, muž je tola muž! Potom rjekny starostliwje: „Ale Marja, što rjeknje nan? Tón je rěčał, zo budże na naju čakać a zo so z domu njehibnje, dóniž njepřijědźemoj."

„A, njech čaka. Wšako móže so raz też doma pomodlić", wusmja so Marja lohkomyslnje.

Lědma bě wšak tak prajiła, pola ju ćerwjeń; běše ju hańba. Ale chcyše-li staremu dźědej poslušna wostać, njemóžeće hinak rěčeć.

Jan so při jeje słowach stróži a pomysli sebi: „Što je to do njeje zajělo dźensa? Luba Marja", rjekny, „to so njehodźi. Što by nan prajił. Skoro dyrbimoj. Weš što, wupijemoj hišće škleńcu, a potom pak hnydom."

„Kaž ty chceš, ty sy knjez."

A Janej hišće škleńcu porjedźichu ....

Šoł je tón hólčik na piwo,
haj na te piwko daloke,
haj na te piwko daloke ..."

Tuta spěwarjowa pěseń w kuće spodobaše so Janej hišće lěpje, hač prěnja. A wón zaby na wšo, na nana a na wulke a piješe ... Marja sedźeše při nim, porsebowaše też z karanćka, směješe so, wjeseleše so, njepikny wšak słowa, zo by čas było.

Na dobo z wěže zazwoni. Jan zaleća, pohlada na časnik a stróži so.

„Božo pomhaj, to drje hižo na wulke zwoni."

„To drje", přikiwny Maruša.

„A to mi njejsy prjedy prajić mohła, zo je tak daloko!"

„A ty by mi zaso porokował, zo ći khwilki wjesela njepopřeju."

„To budźa swary doma", hněwaše so Jan. „Bjez toho by mohło być. — Łahoda, jow pój — skoku, zapłaću."

„Kup dźe nanej kołbaski domoj, snadź sej rěčeć da", radźeše Marja.

Jan zaplaći, spěšnje skočištaj na wóz a jědźeštaj kaž z kradnjenja. Tola ničo njepomhaše, pozdźe bě.

Stary Wićaz sedźeše na ławcy pod woknami a modleše so. Pos Sek ležeše jemu k nohomaj. Hdyž z nazdala wóz słyšeše jěć, skoči z ławki a běžeše jemu napřeco.

Stary Wićaz wodychny z hłuboka a zrudnje, stany a dźěše wrota wotewrić.

„Nanko, njebudźće zły", zamołwješe so Jan. „Łahoda měješe tam herca, a při tym smój so khwilku zakomdźiłoj."

„Haj — khwilku!" a stary wiješe z hlowu.

„A čehodla dha njejsće dom wostajił a šoł wostajiwši wšeho, kaž sym wam powědał?"

„Tohodla, zo to njejsym chcył. A dom ja ženje njewostaju samón. To so njestanje. Što by sej naša wboha khroma Hańla chcyła. Hdy by ji někajki dundak na šiju přilězł? Sek njebudźiše ju mohł zakitać. Krasnje mi počinataj hospodarić! Čehodla dha ty, Maruška, Jana njejsy pohonjała?"

„Ale, hdyž so jemu tak lubješe, nanko."

„Tebi drje też", wobaraše so Jan.

„Wězo, też mi je so tam lubiło", směješe so Marja. „A nětko njech je jenož zaso wšo derje nanko. Tu, hladajće, smój wam kołbaski přiwjezłoj zo so njebyšće hněwał. Su jara dobre."

„Mějtaj dźak. Ale čehodla so z tym čahataj? Sym snadź małe dźěćko? Radšo byštaj prjedy přijěłoj, zo bych na Boże służby mohł. Ja hižo dawno žanych njejsym zakomdźił, hač dźensa prěni raz — a waju je wina."

„Nó, tak so tola dłeje njehněwajće, nanko" — prošeše Jan. „Popřejće dźe namaj kusk toho zawjeselenja."

„Wšo wamaj přeju, ale Boże służby skomdźe to nic. Boże służby su přisłušnosć, zawjeselenja njejsu přisłušnosć. Słyšitaj wój?"

Maruška bě do jstwicy běžała, a Jan wupřašowaše. Stary Wićaz dźěše za nim do konjenca.

„Jano, prašam so tebje, što po prawom chceš. Druhu njedźelu hižo jědźiš mi nětkole skoro k poł dnju z Manjowa."

„Ale nano, tón herc —"

(Pokračowanie sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 17. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Zasluž sebi, wjeleš možeš, nalutuj, wjeleš možeš,
ale dawaj tež, wjeleš možeš. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wot Islandskeje žo nižina do Europy dobywa. Jeje kromy žu wežera hižo wječornu Němsku dospołe a tam žneh pschinješe. Nižina cyplischi powětr pschiplatwja a symny powětr pola naš wotstroni. Pschi jeje pschiješehnjenju možemy lohki žneh, posdźischo miholenje a pschi tym tež woschkrot woczakowacź. — Jutsje wutoru błónczko 7,58 hodź. łkhadża a žo 3,54 hodź. łkowa. Mežacźk łkhadża jutsje w poknozy a łkowa žo popołdnja 11,31 hodź. Jutsje šteji mežacźk w posledním bertłku.

Wuhłady na wjedro za jutsischu wutoru: Njewobstajne a mišische wjedro.

*

— **Wčerawschja sbórka pakcźikow z darami lubosćze** je w Budyschinje wulkotny wuspěch měła. Hotowych pjenjez je žo 738 hriwnow 15 pjenjezkow nasbérało. Pakcźikow je žo njeśmérna licźba, nehdże 3500, nawdalo. To běsche wospjet dopokas wulkeje woporniwosće tudomneho wobydlerstwa.

— **Zony a rjemjeźnitki hodowny dar.** Němska wjednitza žonow, knjeni Scholtz-Klinck, je pschi wotewrjenju hodownje wustajenizy Barlinskeho rjemjeźa pched wodźacymi žonami žónskich organizatjow rěcź měła, w kotrejž je z tjanymi a hłubokimi myślemi roskožiła, kak žona z rjemjeźnom swižuje. Runje žona je po swojim šmutkowym sacźuwanju, kiž rjemjeźu z połnym dorosumjenjom dźeło podawa. Rjemjeźnisće dźeło dyrbi cźłowjeka k wjeselu nad wězami pohnucź, kiž naš z šmutkownosći uwcza. Rěcźnica je napominała, so bychu žony rjemjeźnikam se swojimi pohnucemi dźeła dale a jim swoje pschecia dźełe. Rjemjeźnik pak dyrbi žo wot wopačneho myšlenja wotwobroćicź, so lud nechce žanych rjanych, z ruku dźełanych wězow.

— **Pschi rozdźelenju sjawnych nadawkow** ma žo, kaž je šatny hospodarski minister njedawno w dwěmaj wukazoma wospjetne na to pokasał, teź na Sakksku dźiwacź. Pschi tym je pschemyślowa a wobkhodna komora w Žitawje na to dźełała, so do pschedpisow wo rozdźelenju dźela žo teź wobtajenja pschiwsemu, so ma žo na namjeśne kraje i. wjesnymi nadawkami wobzeje dźiwacź. Teź za tón pschi-
[illegible] tarifje tkěrko njepschihodnje leža. Jenož na
[illegible] žo dospěje, so žo rozdźelenje dźełow sprawnje pschewjedźe, schtož je k wolstronjenju bjesbóžkosće we wobzeje potrjechenych krajach jara ruine.

— **Kak mać žo sadźerjeć,** hdyž žu list wot pósty dostał, kiž Tebi njeskusha. Pschi wotedacźu pósty, wosebje wschednych listow, pohładnizow a cźischcźowych wězow móża žo njedźiwajo wschoje kedźbliwosće pósty tmołki stacź, kotrejž móża we wjele pschicźinach žwoje žórło měcź, a njetrjebaja pschezo jenož žo z njekedźbliwosću pósttkeho sastojnika a pósty žanka pschitwiźacź. Schto ma někto dostawać tajkich pośnłkow, kotrejž jemu njeskuscheja, cźinicź? Tajke pcźnyłki njeda na prawe-ho dostawarja dale, ale, je njewotwrjene pósći hnydom wrócźi, so by je mohła prawemu adrejatej wudacź. S tym dostawa pósta wědomosći wo tym a móże w pschichodźe njedostatki wotstronicź. Jeli dostawać ja njeho niepostajeny list wotewrił, měł to je žwojim podpiśmom na žadnej stronje na pomnicź.

— **Ručzna teśćka žo kradła.** 14. dezembra pschipołdnju wokoło 12 hodźin je mandźelska dźełacźerja pschi pokładni jeneho tudomneho kupneho doma žwoju ručznu toschku z cźmnobruneje kože je zapadowanym zamkom a wobruczkom sabywschi leżo wotstajiła. W toschy běsche 35 hriwnow a mótśeń z 30 hriwnami twjerdych pjenjes. Tuta toschka z pjenjesami je žo tam kradła. Schtóž móże nźichto wo toschy a pjenjesach dźełacy, žo prošu, so by to kriminalnemu wotdźelenju w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, wjesnił. Pschilubja žo, so žo wo njenje wospjetnja mjelcźi.

— **Jedne koło žo kradło.** 10. dezembra je žo se stojała sa jedne koła w tudomnej wagonowej muzaje jedne koło znamki „Phänomen“ z cźisłom 34 014 kradło. Koło mejesche cźorne kroźna se žołtymi znuzkami, jendźelske wobjidło, cźornej pschimadle, pedalej z gumicźmaj, cźornej štótoschtikataj, NSU-ramoweh, cźornej ballonskej wobrucźi, pschi sadnim kele samk. — Wo wjezenje sdźelenja wo kole prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802.

S **Delnjeje Kiny.** Stawnitke powěsće. Narodźenja: 1. 11. Biedrichej Eberharde Cemborej, rataŕskemu dźełacźerjej w Hněwčzach, dźowka. — 29. 11. Fryzej Herbertej Hübnerej, skałarjej w Nowej Wjsy, synk. — Manželstwo pschiponedźeli: 23. 11 Kurt Oskar Schiersch, ratař w Małej Sewódnicy, a Marju Hilźbjetu Schubertej, bjes powołanja z Wuriz. — Sedo swěrowachu: 6. 11 Fryz Herbert Hübner, skałař w Nowej Wjsy z Minu Bertu Pětšhej, domiznej dźowku we Wownjowje. — 16. 11. Erich Egon Lehmann, fabrikki dźełacźerjej we Wulkej Dubrawje, z Martu Jdu Scherbelez, domjazej dźowku se Małšez.

S **Kubšhiz.** (Njejsboże.) Ssobotu wječor wokoło 10 hodźin sta žo na statnej dróży w sawinjenju pschi hoscźenju cźežke njejsboże z motorsźim kolom. Wjednik motorsźeho kola a teź jeho sozius, žo cźežko franschtkei. Teź koło žo tkěrko wobschkodźi. Wobaj pohadźataj z Łasa. Dowjesechu jeju do Budyskeje khorownje.

S **Rachłowa pola Kubšhiz.** Pónd'elu 16. a wutoru 17. dezembra budźetaj w tudyschej schuli sjawnej schulskaj dnjej, na kotrymajž žmeńša starschi a pschiwusni žo na schulskich hodźinach wobdźelicź. Nadźijomnje žo prawje wjele starschich w tutymaj dnjomaj w schuli pokaża. Teź je w schuli wobzelła wustajenja pschihotowana, w kotrejž žo wschě hólcźaze a holcźaze dźeła tudyscheho léta wustaja. Starschiśli wječor budźe 22. dezembra, kotrejž budźe z wobzelitym hodownym pschedstajenjom sjednoczeny. Cźisty wunoschk pschipadnje skutkej sjmśeje pomozy.

S **Bukez.** (Wobžarujomne njesboże.) Jara wobžarujomne njesboże je žo tu schiwórkk knjesej wucźerjej Oberländerej stało. Padny na pucźu, kotrejž k wischnjowej abejt wjedźe, na hładkim měśnje tak njesbožownje, so žebi prawu ruku słama. Dyrbjesche hnydom lékarsku pomoz pytacź.

S **Khójnicza.** (Dwě cźežkej wobkhadnej njesboži.) Schtwórtk wječor pschińdże na Drježdźanšku—Budyschskej dróży pschi straschnym sawinjenju pschi Bjiłopsko—Kamjenskej żelesnizy wobzowomy wós je Schlesyskeje na hładkej dróży do wjerhanja a po nazpuje dele padnywschi žo pschewalł. Wjednik z Budyschina pschikhadźazeho wosa z pomozu druhich wobzołom snjesbożenych z njelubeho położenja wuzwobodźi. Wobzowa wjednizka bě bjes schkody wotešhła, mjes tym so dwě dalšhej wosbje dyrbjeschtej žo do Budyschskeje khorownje pschewjesć. Pschi wukhowańskich dźełach do cźežkiteho auta druhi cźežiły wós sajedże. Tuto nimo teho do druheho wozobowego wosa, kotrejž na měśnje njeboża cźakasche, sraje, tak so žo k njeboju niz mjenje hacź 4 wozy wobschkodźichu.

Se **Semiz.** Pjatk dopołdnja žo we Naschkej skale, firmie Sparmanna a Co. skluschazej, cźežke njeboże sta. Cźežki kamjeń, kotrejž měješe žo z pomozu sběhadła se skały wusběhnycź, žo hładkosće dla wobzunywschi a do hłubiny padnywschi, pschi tym skałarja Bjarnata Pětšha potorje a srani teho cźežaz. W Budyskej khorownji je Pětšh na sćežkowki sranjenjow wumrěł. Pětšh bě 50 lět stary a nan 10 dźećzi, w starobje połdra hacź do 22 lět.

S **Njeśwacźidła.** Sandźenu žrjedu měješe dźełacźerstwo tudyscheje twarkeje firmy Richarda Kumpana žwoju lětušhu zběhu do módreho. Rano w 7 hodźinach wotjeżdźechu pod wjednistwom pschedewsacźa wjednika, knjesa Richarda Kumpana, pschez Budyschin, Lubij, Shorjelz, do wapnowe fabriki w Delnim Ludwigsdorfu. Tam žebi tuto pschedewsacźe wobhładachu. Wot tam žo do Shorjelza wrócźichu, hdźež w jenym hoscźenzu wobjed dostachu. Po wobjedźe dźełu shromadnje na Landskrónu. Teź město žebi derje wobhładachu. Wječor wokoło 9 hodź. žo na dompucź puschcźichu a po puću hišcźe pola Njeźwacźidłskeho towarstwa posaštachu. Wsched rozeńdźenjom wjednizej pschedewsacźa ta rjane pschehnte hodźinki najwutrobnischi dźak wuprajichu. Njech tuto zrosumjenje za shromadźenstwo mjes wjednikom pschedewsacźa a dźełacźerjemi dale tak dobre wostanje.

Z **Panźe.** Wčera popołdnju so pola Natušee wše serbske towarstwa z Kukowa a Panźic k zhromadnemu adventskemu swjedźenju zeńdźechu. Na wjacoro namołwjenje w nowinach bě so wjele ludźi pola Natušee zešło, hdyž wokoło 4 hodźin knjez wyšši wučeř Słodeńk zhromadźenzu wotewri, wutrobne wšěch postrowjejo. Je to zbožowna myslička, zo towarstwa jenoje wsy so husćišo k zhromadnemu skutkowanju zeńdu. Na tuto wašnje so zhromadnosć twori a mocy so njetrjebawši njebroja. Předsydźe wotrjada swj. Jurija knjezej Šewcej z Horow, kotryž je bjez dwěla na zhromadne prócowanju wšěch towarstwow dźěła, tehodła wosebity dźak słuša. Wón tež z někotrymi rjanymi basnjemi Jakuba Cišinskeho rjenje porjeńši. Jako rěcźnik běše so k. wučeř Nawka ze Radworja přeprosył, kotryž na wustojne wašnje přitomnym přiwuznosć serbskeje rěče k druhim rěčam z wjele přikładami rozestaješe a na wuwiće našeje rěče w běhu lětstotkow pokazowaše. Jemu je so derje poradźiło, tutón drohi wot wóteow namrěty pokład přitomnym do praweho swětła stajić a bjez dwěla budźe sebi jón kóždy přitomny w přichodźe na přisłušne wašnje hładać. Přida k swojemu přednoškej rjanu powěsć z Japanskeje, hdźež běše so we jenej swójbje drohi pokład wjele lětstotkow dołho z najwjetšej česćownosću khował. Přitomni jemu z bohatym přikleskom dźak za rjane słowa wuprajichu. Knjez wyšši wučeř sebi přeješe, zo by so hromadźe skutkowanje towarstwow w Panćicach dale hajiło a won w přichodźe też trěbne w tutym nastupanju zarjadnje. K přednoškej rěčeštaj też wosadny duchowny knjez farar Wjeńka a k. dr. Cyž z Budyšina. Nadźijomnje Panćicanske a Kukowske towarstwo so bórzy zaso w tajkej rjanej přezjenosći zeńdźetej.

S **Komorowa pola Rakez.** Na sandźenu sobotu 14. t. m. wječor běšche naše wucźerstwo starschich a pschecźelow schule na shromadźišnu swotkato. Knjes wucźer a schulski wjednik Pillak wschitkich powita a wunješe zdarma na němsku wjednika a kanzlera A. Hitlera. Potom sameŕ shromadźišny rozłoži, a to je wašchnje wocźehnjenja a wukuhkanja dźěcźi dźenża zyle hinasche, hacź w přjedawschim cźasu, a so ma tutón sobu prawo, nimo starschich a wucźerjow, dźěcźi sa dobrych a khmanych stacźanow wocźahnyć. Tohodła je mjene, so wschitke dźěcźi do Hitlerskeje młodźiny sastupja, potom žo sastupjerjo schulskich sastupjerjow postajichu a to tśo z Komorowa a jena z Trupina. Někto sanjesechu žo někotre spěwy, kotrejž so wot wschitkich pschitomnych shromadnje spěwachu. Na końcu hrajesche žo hišcźe wot kk. wucźerjow Pillaka a Glozina jedyn klankodźiwadłowy kruch a to „Wóspina Kaschporkowa žona“, schtož žo wschitkim tak khodźeschе. S tym žo porjad skónczi a k. Pillak žo wschitkim za kedźbnosć a wopyt shromadźišny podźakowa.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Rusa Friesow.

Delta-film „Rusa Friesow“ hraje žo tuhkwilu w Centralnym dźiwadle w Budyschinje. Je to žiwjenjski wobraz skupiny němskich wuczahowarjow w bolschewikiskej Rusej. Wubjerny je sjenjski natwar, putaze wobrazy ludnoteho žiwjenja, pschemožazu cźin. Khódny, kiž tu žobu hraje, dyrbi žo zyle sastajicź do swobrazowanja typiskich, žebjewědomnych postawow Friesow. A z tutych wurostu kaž hodny wuskutka: Friedrich Kayßler jako wjeźnjanosta Jürgen Wagner, Jnkischinow jako kommisar Cźernow, Jessie Virogh jako holza Matta. Tutón film dyrbiš žebi wobhładacź, so by spóznał jeho wulkotnosć w pschewjedźenju materije, tutón film dyrbiš žebi wobhładacź, so by z njeho wukuył a spóznał karakternosć muzow luda, kiž žwoje žebi sakhowaju w najhórschich dobach domapytanja — hacź do posledńjeje konsekwenzy! To rěka — stacź sa žwój lud! -r

Słowo „jutro“ a jeho pŕwuznistwo

Město „Jneterbock“ je nam ze swojim mjenom „Jutrobog“ historiski dopokaz zakhowało, zo su tam nehdy Serbjo bydlili a jako pohanjo jutrownoho boha česćili. Kak je so to stało, wěsće prajić njemóżemy, ale to je wěste, zo su so tam z časami syły serbskeho luda zhromadźowałe, zo bychu boha česćili, kiž jim po cźemnej nocy zaso „jutro“ (ranjo) přiwjedźe. Hwězda „jutrownicźka“ abo „jutnicźka“ (zeruicźka) připowě jeho blizki přikhad. Hdyž pak prěaje pruhi słónca jim do wočow swěcźachu, padnychu na kolena a přejachu sebi „dobre jutro“. Bjez dwěla je so tuto słowo w běhu lětstotkow nasemu wuchu trochu woczuzbniło a my přejemy sebi rano při zotkanju za to „dobre ranje“. Tola je so mi powědało, zo sebi we Wojerowskej wokolinje Serbja zdźěła hišcźe dźens „dobre jitro“ praja. Hewak pak so tuto słowo jenož hišcźe we wšelakich wotwodźowańkach a wjazbach trjeba. Najcnaćišе z nich je słowo „jutry“, mjeno za wulki swjedźeń Khrystusoweho stajenja, kiž so z „jutrownicźku“ zapocźina. Našim wótcam běše po jich wobroćenju tutón podawk tak wulkotny a ważny, zo mózachu swoje wjesele jenož z tym słowom wuprajić, kiž běše jim dotal skhadźenje słónca zwěsćiło. A dokelž so jutry zwjetša w haprleji swjeća, mjenujemy tutón měsac zdobnje też „jutrownik“. Pobożni kŕesćijenjo spěwachu nehdy swój jutny (jutrny) kérluš a katolscy Serbja swjeća hišcźe dźensa do hód w cyrkwjach swoje „jutnje“. Słowo „jutro“ je — abo lépje: běše — pak teź mjeno za kósnu měru zemje. We wšelkich němskich krajach postajichu krajne dawki a wulkosć kublow po jutrach a jako jutro płaćeše kruch zemje, kiž by pilny rólnik rano do swańiny zworał. W Sakskej pak mějachu pódu po kórcach, štož bě poprawom wunošk zahona, mało wjetšeho hač jutro. Ale teź słowa jutře (na jutro!), nazajtra zwisuja ze słowom jutro hromadu. A ja skónču swoje wukładowanje z hrónčkom: Njewotstorć na jutřise, štož móżeš dźens zhotowić! K-k.

Směški

Ssudnik: „Wy potajkim wudawacźe, so sće dla błoda kradnyli!“

„Haj, knjes žudnik.“

„Tohodła pak tola njetrjebascheje pol žwinjecźa ! wosa scźahnyć.“

„Ow, wyšoki žudnik, to mój appetit njesnajetśe!“

Hospodarski rozhlad

Pónd'elu, 16. dezembra 1935.

Barlinska burša 14. dezembra. Na žobotnischej burży dozpě měr na burży wobšeržu stopeń. Sa zyłu rjadu hódnotow, mjes nimi běchu teź nowjedne hódnoty, ko pschi njedostatku wobrota ani prěnje kurjy njesapiłachu. Pohiby kursow njeběchu zyle jednotne, tola w pschewahy běchu wobłahjenja, kotrejž bo mjes ½ hacź ¾ prozenta pohibowachu. Teź na rentowych witach běšche jara cźicho.

Djenžnische štótne wiki wDrježdźanach.

Na štótne wiki pschijschu po djenźu: 948 howjadow a to 124 wołow, 146 bykow, 603 kruwow, 59 jałowzow, 16 źracźkow, dale hišcźe 1200 cźelatow, 922 wowzow a 2199 kwini. Wola howjaseho ćłotu wuwi žo za dobre dyžiina. Nadźijomnje Panćicanske a Kukowske towarstwo so bórzy zaso w tajkej rjanej přezjenosći zeńdźetej.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 13. dezembra 1935.

Narodźenja: 11. 12. Janej Rudolſej Voigtej, ſchleußarjej, ſyn. — Brunej Marej Ockarej Kießlingej, wobkhodnemu pomocnikej, dźowka. — 12. 12. Reinholdej Marej Rychtarjej, ſelbweblej, dźowka. — Pětrej Pawolej Grofje, fabriſtſemu dźěłaćerjej, dźowka.

Wumrěłoj: 12. 12. Hana Klara Schneiderowa rodź. Pjuſyez, wudowa po wuhenjemjeczerſkim miſchtru 73 lět ſtara. — 13. 12. Hana Marja Müllerowa rodź. Riedelez, mandźelſka pſchekupza, 41 lět ſtara.

Mandźelſtwo pſchipowědźichtaj: 13. 12. Bjedrich Auguſt Stolla, hlidaŕ ſ Johannu Jadwigu Jahnez, fabrikſej dźěłaćerku, wobaj w Budyſchinje.

S dalſcheje wokolinu:

Wumrjeli: Klara Mitaſchowa rodź. Nowakez w Bönezach, 63 lět. Khowanje budźe wutoru 17. dezembra popoldnju ½2 hodźin. — Jan Hantuſch w Konjezach pola Kubſchiz.

Poslednje politiske powěsće

Nowy madźarſki wupóſłanz w Barlinje.

Wjednik madźarſkeho ſtata je madźarſkeho wupóſłanza w Barlinje dr. Conſtantina Maſirewicha wotwołał a kralewſkeho madźarſkeho marſchallſkeho leutnanta Sztojaja ſa wurjadneho wupóſłanza a polnomócneho miniſtera pomjenował a jemu ſarjadniſtwo madźarſkeho wupóſłanſtwa w Barlinje pſchepodał.

Wulka faſchiſtiſka rada ſo ſwołała.

Kaž ſo ſ Roma powě, italiſke kněježeſtwo do 18. dezembra na jendźelſko-franzowſke měrowe namjety njewotmolwi. **Na tutym dnju ſo wulka faſchiſtiſka rada ſeńdźe, kiž ma tež wo pſchidobyću abo ſpuſchczenju kraja wobſamknyć.** Sčkłady ſa jednanja maju ſo najdokładniſcho pſcheſtudowaś, dokelž ſu jara wobcźežne. Italiſke kněježeſtwo dyrbi ſebi tež hiſchcźe w nětkolnych njeſaſtupych bypkach jaſnoſcź ſabaś. Wotnowliwa italiſkeho kněježeſtwa ſo potom Franzowſkej a Jendźelſkej pſchepoda, dokelž plan njepſchećelnje nima je Swjatkom ludow niczo ſhromadneho.

Grichiſka narodna ſhromadźizna ſo ſwołała.

Na ſakładźe podpiſkow, kiž je prjedawſchi miniſterſki preſident Tſaldaris naſběrał, je ſo grichiſka narodna ſhromadźizna na ſrjedu 18. dezembra ſwołała. Kak ſo kněježeſtwo k tomu ſadźerži, hiſchcźe njeje ſnate.

Hiſchcźe njeměry w Kairu.

W Kairu ſu ſo tež na kónzu tydźenja njeměry na dróhach wotmětle. Studentowe a dźěłaćerjo ſobotu hač do nozy narodnu khorhoj noſcheſ po dróhach měſtoweho dźěła cźahachu, w kotrymž Europejcy bychu. Woni bjeſ pſchećarcźa wjednika nazionaliſtiſkeje ſtrony Nahaſa paſchu ſłamjachu a ſrěcźenje ſ Jendźelſkej ſadachu.

Tyſaźy ludźi, wośebje ſtudentojo, ſchulerjo a ſchulerki, njedźelu zyły dźeń w pſchepjelnjenych wołach dróhoweje ježdźicy jěchachu. Policija nade wſchitkimi demonſtrazijemi wótrje ſtrašowaſche. **Sobotu je k cźeſtenu ſrańcźu mjes demonſtrantami a jendźelſkimi wojakami dóſchło.** Na to ſo hnydom wſchitkim wojakam pſchikaza, ſo maju ſo do kaſarnow wróćić. Pola miniſterſkeho preſidenta ſo ſchikaniſke naprawy ſa jendźelſkich wojakow a wulkrajnikow ſadachu.

Miniſterſki preſident je wjednikej nazionaliſtiſkeje ſtrony wo tym powěſ. Tuſón je ſtudentam roſaſnuł, ſo je taſki pſchipad pſcheſtupjenje pſchećiwo wótrnemu krajej. Wón jim tež ſdźěli, ſo maju demonſtrazije pſcheſtaś a ſo na ſo dźěło ſtarſchim ludźom pſchewoſtajićz. Studentojo ſłubichu, ſo chcźeja w tutym ſmyſłu na ſwojich towaŕſchow ſkutkowaś.

Přilopk

Cźejſke wobkhadne njeſboże w Siegenje.

3 morwi.

Pjatk wjeczor wokolo 11 hodźin na njeſach měſta dwaj wobſobowaj woſaj w polnej jěſbje do ſo ſrańſchtaj. Jedyn ſo hnydom ſapali. Woſowy wjednik a pſchewodnik, kotryž pſchi nim ſedźeſche, wobaj ſe Siegena, ſo ſpałſchtaj. Tſeći ſobujědźaſy móſeſche w poſłednim wokomiku ſ woſa wuſkoćzić. Běſche pak ſo tež tak ſylnje wopalił, ſo bórſy na to w khorowni wumrě. Sobujědźaſy w druhim woſu ſo jenoſ lohzy ſranichu.

Cźejſke roſbuchnjenje w bronſowej fabrizy.

2 morwaj jedyn cźeſtokrajeny.

Cźejſke roſbuchnjenje, kotrež pſchi wulkim wohnju nafta, ſta ſo w nozy k ſobotcźe krótko pſched 3. hodźinu w bronſowej fabrizy w Neumühle firmy Niermanna a Habera pola Altenberga. Wjazy fabriſkich twarjenjow ſo ſnieſi, poboćne ſcźeny ſo wutłoćzichu, blachowe ſtśechi ſo daloko wjerhnychu. Pſchi tym padaze murje ſti wotkoły ſaſpynychu. Cźeſtokrajeneho a jenoho morwjeho mójachu dotal ſ roſpadankow wuczahnyć, jedyn morwy hiſchcźe **pod** roſpadankami leži. Kak je roſbuchnjenje naſtało, njeje ſo dotal ſwěſćiło. Na haſchefiſkich dźiłach ſo 4 haſchefiſke cźahi a wjele wokolnych wohnjowych woborow wobdźěłachu.

Winowatosće herbſkeho bura

Roſſud herbſkeho ſudna.

Po namjecźe krajneho burſkeho wjednika je herbſki ſud w Pyritzu wobſamknył, ſo ma ſo herbſkemu burej w Pyritzſkim wokſrjeſu po § 15 ſtatneho herbſkeho burſkeho ſokonja ſarjadniſtwo a wnjiwanje 270 kórzow wulkeho dwora wotewjeſaś. Namjetej krajneho burſkeho wjednika je wobcźežowanje pjenjeſneho wuſtawa najſtork dało. W tutym wobcźežowanju běſche ſo, kaž „Pomorſche Zeitung“ piſa, wupraſiło, ſo herbſki bur njeje dźěſchi cźaſ dań ſa ſwoju prěnju hypotheku wjazy płaćił a ſo wſchitke pominanja ſu byłe bjeſ wuſpo[illegible] wuſtawa. Wón je ſo tohodla namjetej na wotſtrańenje ſarjadniſtwa dwora pſchihłoſował. Sa ſarjadnika dwora njeje ſo najſtarſchi ſyn, kotryž na nanowym ſtejniſchcźu ſtejeſche, poſtajił, ale najmłódſchi.

Radio

Wutoru, 17. dezembra ſłyſchi ſo:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 14 wſchelakoſcźe. 16 popołdnjiſchi konzert. 18,20 politiſki pſchehlad nowin. 19 a nětko je ſwjatok. 20,15 hodźina naroda (Hermanowa bitwa).

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 17 piſana hudźba. 20,15 hodźina naroda.

Hiſchcźe ważne ſ dnjowſkeho programma: Barlin a Köln: 21,15 wjeczorny konzert. Königsberg: 21,15 rejwaniſka hudźba. Win: 20,05 němſka ludowa hudźba. Warſchawa: 20 ſymfoniſki konzert. Praha: 20,20 komorna hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Öffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung.

Au die am 10. 12. 1935 fällig geweſenen Vorauszahlungen auf Umſatz-, Einkommen- und Körperſchaftſteuer wird öffentlich erinnert. Nach § 1, 2 des Steuerſäumnisgeſetzes vom 24. 12. 1934 (Reichsgeſ. Blatt I S. 1271) iſt bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Steuerzahlung mit dem Ablauf des Fälligkeitstages ein Säumniszuſchlag in Höhe vo 2% des Steuerbetrages erwirkt. Bisher nicht entrichtete Beträge werden nebſt Säumniszuſchlag vom 17. 12. 1935 ab durch Zwangsbeitreibung eingehoben werden. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen laſſen, ſind ſie in die wiederholt angekündigte Liſte der ſäumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Bautzen, am 16. Dezember 1935.

Das Finanzamt.

Towaŕſtwowske powěſtniki.

Drježdźany. „Jednota“ přeprošuje na přednošk ze ſwětłowobrazami wutoru 17. dec. wječor we 8 h. w towaŕſtwowej žurli „Bayriſche Krone“, Neumarkt, kotryž nam luboſćiwje knjez faraŕ dr. Jakubaš z Drježdźan, Tharandterſtr. 5, dźerži.

Lipſk. „Serbſke blido“ zmjeje wutoru 17. t. m. wječor we 8 hodź. w „Halſtrowskim hrodźe“ na rózku Halſtrowsko-Frankfurtſkeje dróhi swoje poſlednje ſchadźowanje w tutym lěće a chce ſwj. Mikławša ſwjećić. Staršl.

K hodam dostanjeće maćerka

wotpłočliwe rolowy!

Najwjetſi wubjerk namałowace pola Twarstwa šaluz a rolowow

Groß & Schmerder

w Budyšinje na Hórnčerſkej hasy 41 / Telefon 2471

Němſki wječor w Kulowje

Hodowny hermank, 17. decembra, mamoj

swinjorězanje

Wot dopoldnja 9 hodźin ćopły połčik, pozdźišo wšě rěmańſke wosebitoſće

Wutrobnje přeprošujetaj

Jakub Měrčink a mandźelska

K hodam ſu najrjeńſi dar ſerbſke knihi

W zběrce „Dom a ſwět“, kotraž hromadźi najlepše dźěła ſerbſkeho pismowſtwa, namałuje za ſebje a za ſwojich lubych jako dar přecy něšto přihódneho.

1. Alois Jirásek: **Filoſofska historija.** Powědańčko 0.80 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedź. hra —.40 hr.
3. J. Lorenc-Zaleſki: **Serbſcy rjekowje.** Powědańčko 0.80 hr.
4. Adolf Černý: **Serbſke wobrazki.** 0.80 hr.
5. Mato Kósyk: **Pśerada Margrofy Gera.** Dolnoſerbſka epiſka pěſeń —.40 hr.
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. —.40 hr.
7. Mina Witkojc: **Dolnoſerbſke pěſńe.** II. wudaće —.40 hr.
8. M. Kubašec: **Khodojta.** Hra w tšoch jednaniach —.40 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-epiſka baseń 0.50 hr.
10. **Ruske byliny** z drjeworězami Měrćina Nowaka. 1.60 hr.
11. J. Lajnert: **Wyſkow ſapy, ſylzow kapy.** Basnje —.40 hr.
12. T. Nováková: **Na farje.** — **Hałtki.** Powědańćcy 0.80 hr.
13. Pawoł Krječmař: **Rai myſlow, ſonow z łužiſkich honow.** Basnje —.40 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěſńe.** I. źel. 0.80 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěſńe.** II. źel. 0.80 hr.
16. Božena Němcowá: **Baruška.** Powědańčko. —.40 hr.
17. Adolf Černý: **Serbſke hobrazki.** —.40 hr.
18. B. Němcowá: **Ziwa Bara.** Ze žywěna paſtyſk.-žowća —.40 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładow pytaŕ.** **Le chevalier de saxe.** Stawiz. powědańćcy 0.80 hr.
20. J. Lorenc-Zaleſki: **Kupa zabytych.** Roman ſerbſkeje pytaceje duše 0.80 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 0.80 hr.
22. B. Němcowá **W groze a pód grodom.** Powěd. —.40 hr.
23. M. Witkojc: **Wěnašk błoſańſk. kwětkow.** Pěſńe 1.20 hr.
24. W. Hálek: **Wječorne pěſnje** . . . . . 1.20 hr.

Wjazane zwjazki su 40 pj. dróžše.

Nakładuje Koło ſerbſkich ſpiſowaćelow

Wšě knihi předawa:

Serbſka kniharnja w Budyšinje

Wužitny hodowny dar!

Clemens Schmidt

w Budyšinje, Hrodowne naměſto 2
w Kupnicy
na Hrodźe Orlenburg

Pisańſke blida
Blida
Stólcy
Khamory
Łoža
Sofy
Matracy
Kuchinje
Lěhańnje
Bydlenje

Wulki wubjerk! Nizke płaćizny!

Hodowne njedźele wotewrjene!

Rěćimy ſerbſcy

Khlěbowe kašćelki
Mjaſowe wjelki
Truhanſke mašiny
Kofejowe młyny
Huſycy-pječaki
Gaithaſnski wohnjokruta worel. nadoba
Wodowe kotły
z koprowym zachrom.
Warjenſke aparaty
Domjace wahi
z ſuwacej cežu
Zimace mašiny
39 cm **11.25**
Smykače — Sanki
Lany za wšě ſanki
Wužehlada
Wužehladł. deſki
Worjewanſke bleše
Wuhlowe kašće

Zelezowa wikowarnja

Walter Voigt

na Znutrk. Lawſkej hasy 5

Nchdźe 17- hač 20lětny

Pohonć,

dobry wothladaŕ koni, ſo k 1. januarjej 1936 pyta **we Wotrowje čo. 2**

Daruńce predeſćniki

Wulki wubjerk! Tunjo!

Rudolph, w Budyšinje jenoz na Hauenſteinſkej hasy 4

Njedźelu, 22. decembra 1935, popołdniu ½2 hodź. předawam po losach za najwyšſu ſadźbu

kórc ſtejacych khójnow

zady Noweho hata

W Drobach čo. 12 p. Minakała

Tkaniny darliće!
Praktiſcy myſlitće!

Wohliekowe
Paletowe
Ulstrowe
Kostumowe
Mantlowe

tkaniny

Z rukowanjom čiſte česane předźeno za muſow, muſtrowane, kaž módne a čorne. Jara płahiny, kótne dobre kajkoſce a wulko ſkrožane. — Wulki ſkład!

Tkaninowy dom Körner

Założene 1701. Staroznate!

w Kamjencu na Połčanſkej dróży 31

Serb Serbej bratr

Najlěpše poprjancy

ſamoneho wudźěłka, kaž znate dobre **hodowne wosu-ki** poſkića

Pjekarnia dobreho pječiwa a kofejowna Royer

w Budyšinje na Róžowej hasy

Prošu wobhladnjeće moje wokna!

Hodowny dar

kiz wjeſele čini,

je **SINGER**

Nr. 201 oder Nr. 88

Němſke dźěło

Twornja we Wittenberku, Potsdamſki wokrjez

Singer šijacych maſinow akcijowe towaŕſtwo

filiala w Budyšinje na Bohatej hasy 14 Tel. 2205

Hojeńſka praksis L. Wesemann

Rěčne hodźiny: 10—12 hodźin

Při Drjewowych wikach 27

Přiloha k čisłu 292

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 16. decembra 1935

Wopomnjenje stotnych posmjertninow P. Tecelina Měta

za „Serbskim blidom“ w Lipsku.

„Trać dyrbi Serbstwo zawostać a serbska khorhoj zmahować!“ z tutymi słowami Handrija Zejlerja skónčichmy jubilejski wječork a skónči so też dopis wo tutym jubilejnym skhadźowanju. Khorhojčka na blidźe (darjena wot k. fararja Roeslera w Slepom, nětkle stud. theol. w Lipsku, kotryž jako Němc serbsku rěč nawukny a ju wobkniježi) je nam při kóždym skhadźowanju z nastorkom k wobnowjenju swěry a lubosće k maćerščinje; a před jeje barbami strowimy a sławimy też wjednika Němskeje, so jemu dźakujo za skit našeje narodnosće. Pohladujo k našej khorhojcy woswjećichmy też stote posmjertniny P. Tecelina Měta, slawneho spisowaćela katolskich Serbow. Běchmy so k tutomu cyle khutnemu wječorej 13 blidnicy zešli, mjez nimi 9 studowacych; je to dopokaz, kak sebi studenća „Serbske blido“ a zaměry tuteje swobodneje zetkańki w Lipsku waža, hačrunjež maja swoje serbske towarstwo „Arnošt Muka“. Džak a sława jim! A hdźe wostawaju Lipsčanscy domjacy Serbja? Nimaja či žaneho zajima za swoje narodne kubła, za swojich spisowaćelow, za swojich duchownych prócowarjow, před sto lětami zemrětych, za swojeho sławneho P. Tecelina Měta? Njeje to też po Božej swjatej woli, hdyž sebi našich duchownych wulkich dobročerjow cyłeho naroda ważimy a jich posmjertniny pobožnje wopominamy? Nam Lipsčanskim Serbm njebě možno, zo bychmy při swjatočnosćach k čestnemu wopomnjeću P. Tecelina Měta w Róženće a w Kukowje přitomni byli; a tak so nadźijachmy, zo wopomnjeński wječor złotych posmjertninow tuteho sławneho Róženčanskeho měšnika Lipsčanscy Serbja bohaće wopytaju, znajmjeńša ze strony katolskich Serbow. Njeje tak wosebity a khutny kharakter skhadźowanja trochu wopora časa a sparja ani kroška hódny? A kak mnoho tola zhonichmy při tutym wječoru ze žiwjenja a skutkowanja wulkeho syna serbskeho naroda! Rozpominachmy sebi słowa, kotrež „Kat. Posoł“ w swojim 16., 26. a 29. čisle tuteho lěta k stotym posmjertninam a k swjatočnemu wopominanju posmjertninow P. Tecelina Měta w tŕoch krasnych nastawkach pisa. Samo temu, kotryž je tute nastawki w swojim času hižo čitał, so z nowa hrješe, hdyž zaso w duchu widźeše „konservatora linguae Wendicae“, kaž so P. Tecelin w jenej pomjatnej knizy mjenuje; a wosebje tomu so wutroba zahorješe při tutym wopomnjeću za „Serb. blidom“, kotryž bě tak zbožowny, zo jako hólčec ze Smjerdźaceje aministranta w Róženčanskej hnadownej cyrkwi wšědnje nimo rowa njeboh P. Tecelina kročić a kóždeho lěto po swjatočnym requiem za njeho při jeho rowje z krjepjeńcu a z kadnikom k stronje P. Innocenca Jaworka, jeneho pobožneho naslědnika Tecelina Měta, w ministrantskej drasće stać směć. A nětk je hižo sto lět zašło po zbóžnej smjerći wulkeho naseho syna, zdźeržerja a wukhowarja serbskeje rěče. A też „Serbske blido“ w Lipsku położi při swojim skhadźowanju 3. t. m. w duchu wěnc lubosće a dźaka na jeho kamjeńtny row. Wšě słowa a spěwy při tutym wječoru za „S. bl.“ swědčachu wo khutnym tazu posmjertninow. „Rjana Łužica“, domizny wukhwalowacy spěw, z kotrymž so wopomnjeńska swjatočnosć zwonka cyrkwje w Róženće wotewri, też za „Serbskim blidom“ prijódcy zaklinča; a spěw k česći serbskeho statoka: „Hdźe statok mój“, skónči naš prosty wopomnjeński wječor. Wobžarować so ma nimo małeje podpjery Lipsčanskich Serbow, kaž so hižo z wopředka spomni, też to, zo njemóžemy mnoho krasnych serbskich spěwow zanjeść za „blidom“, dokelž nam na musikalnych mocach pobrachuje, hačrunjež so našej hudźbnikaj mjez studentami jara prócuietaj, z přewodźenjom spěwow za „blidom“. A tohodla sebi při wopomnjeńskim skhadźowanju, k stotym posmjertninam P. Tecelina Měta wěnowanym, hišće na posledku přečitachmy nutrny spěw: „Božo, skituj Serby moje!“ (T. sp. čo. 10.) Njedychaja słowa rjadkow tuteho spěwa woprawdźiteho ducha Tecelina Měta?

„K tebi, o Knježe, wołamc so
w čěsnosći, nuzy, prosymy to:
Božo, zdźerž Serbstwo, zakituj nas,
zdźerž nam to herbstwo přeco a zas!
Wotwobroć bědu, smjerć narodnu,
rozmnožuj wědu we hubjenstwu.
Njedaj we čwili zahinyć nam,
pomhaj wšak mile narodowcam!“
Serbstwo njech kčeje nam radostnje,
kaž stwórba w meji přec womłodnje!
Njech k twojej česći rosće naš lud,
začeř pak wěsće hidu a błud!

Starši.

Přeni [illegible] mjecźel w Budapešće.

Sněhowy mjecźel j njewšědnej žylnosću je we Wuherskej sapoczatk symy pschiljewił. W Budapešće běchu sněhowe žepje tak wulke, so dyrbjesche žo 5000 ludźi sastajicź, so bychu napadany sněh wotstronili.

(Atlantik, M.)

Serbski žeń w Bórkowach

Njeźelu 8. 12. hugotowa Dolnołužyska Maćica serbski žeń w Bórkowach hu Kwakaza. Ten góčeńz laž bliško pódwjazorneje mroli Bórkojšich Błotow na „Priśach“. Pschigetujuje žeło běschtej k. pschekupz A. Neumann j Wětoschowa a hugabnik Jordan j Hušokeje hutalej. Zurla je dešo pokni. Jušo wótpołdnia w 3. góźinje běscho sachopeńt kustawjeny. K. farař Bieger humita pschijońych j kutschobnymi žkowami, pokazujuzy, kak wón sam j wežkami teje kśiwje i Bórkowami jo zwěsany i tym, aź jego starejschej stej j Bórkowow bnej. Na to pschachu wschytne gremaje: Błotka lube. Niok pótedu wschu hulizyšch, ale te głowne wězy: Huzańke śpiwaśe [illegible] mjeśane, [illegible] a graśachu serbsku zwjazbu, abo lepej: „zrujowanje“. Pschi tom ma że wobsbie huchwaliłch, aź wschytne žkowa a statki su j buteje žiwjenja wseke. Text, kotrejž jo [illegible] wót k. Serdana a Schulzego, dejał je [illegible] lepej schischćaśch. [illegible] luda wesełej běscho tekst „Kuš Newěsty“, i wót [illegible] se wschym, zoz k tomu žkuscha. Druge pódawanje běscho pschednošk k. fararja Schwebe wo stawiznach Błotow a Bórkowow. Wón pódawa pschegled wenkownego jeminego nastajscha Błotow, hužeńśenje luźi, měna Bórkojšich prednych hobydlarjow pó zerkwinych tnigłach j lětow 1642—47. Dalej hobpomnje mužow, kotrejž w Błotach pschebywachu a ja lud žełachu ako huzabnika Posta, wót kotregoż jaden žmertny kjarliž zyta[illegible]scho, Mato Kóńka, wót kotregoż pina marušcha Peschenoja j Bětkoschina (roź. j Bórkowow) balladu „Prědny hupaz“ growiascho, zoż běscho dešo nahukuła a j žaž-

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

My cyle kruće do teho wěrimy, zo je to ze sprawnej wolu našeho wulkeho wjednika!“ —

A nětko njech rěči slawny Polak Parczewski:

Komu njeje znate wone wjelekrasne, spodźiwne hrono Asnyka, poswjećene ródnemu městu wulkeho poety, w kotrymž pod postawu ludoweje baje wupowěda hłuboku psychologisku wěrnosć, zo:

Lud prosty měni, zo, hdyž čas nastanje,
We kotrymž čełko wopuśćić ma dušu,
Dóńž so w nadzeńskej módrinje njetepi,
So wróći hišće jónu přez žiwjenje.

Tón nawrót starca k lětam młodosće, w kóždym padže k jara daloko wróćo leżacej dobje žiwjenja, je z mnohich příčinow z jara woblubowanym pućowanjom čłowjeskeje duše. Husto wěcy z jara dawnych časow spomjatkuja so lěpje hač to, štož je so wćera stało. Ale bywa też, z najmjeńša pola někotrych ludźi, psychologiska wěrnosć druheje družiny pućowanja. Husto wěsty psychologiski moment z młodych lět, haj też z časow dźěćatstwa naběra trajneho woznama na cyły přichod. Dawa impuls nic jenož do sonow a mysli, ale też do skutkow a akcijow. Přesuwa so a přewije swój bant bjez přetorhnjenja přez cyłe žiwjenje. Nazhonił sym to we swojej samsnej individualnosći.

W lětach dźěćatstwa běše nimo přisłušnych šulskich knihow, z mojej najlubšej lekturu stajnje w domje mojeju staršeju prenumerowany „Tygodnik Illustrowany“, wubjerny redigowany přez Jenikeho. Začitawach so do historiskich nastawkow Juljana Bartoszewiza, ale wosebje zwosta mi w pomjatku a wcyłej duši krótki nastawk wo Budyšinje a Łužicy, wjeleź so dopominam z pjera Romana Zmorskeho, kiž, dlěžši čas w Drježdźanach bydlo, měješe možnosć pohladać też na brjohi hornjeje Sprjewje. A tam daloko na Wječoru, hdźež hłuboko w Němskej je hišće kupa pobratrow, nam po rěči a po pokhadźe blizkich, je žiwa pomjatka wulkeje, najwjetšeje epochi w Pólskich stawiznach — na Bolesława Khrobleho! Hižo w młodźeńskich lětach, hdźež sym jenož mohł, sym so wo to starał, čitać a so wobhonjeć wo jich wosudach, sonjach wo tym, jich wosobinscy póznać. — Naposled w lěće 1875, přeni raz zajědźech do Łužicy, do woneho małeho kraja mojich sonow. W lěće, po něštotydźenjowym wotpočinkowym pobyću w Zakopanem, podach so wot tam na dróhu. Njejědźech runje z najbliźim ćahom, ale z rjemjenjatym wojom přez pólske namjezne a wječornoslowjanske strony. Potajkim runy puć z goralskim (hórskim) wozom přez Jurgow, Jaworzynu, Staru Wjes, z jenym słowom přez pólske wsy Spiša, kotrež tola, z wuwzaćom Jurgowa, z najnjesprawnišimi powójnskimi traktami njebuchu do Pólskeje ale do Čech přidźelene, dóńdźech do Košic, a potom hižo do Češina. Dopominam so, zo w dźěćatstwje, nimo Budyšina, mi přeco w někajkim pismje napadowachu a mje zajimowachu wozjewjenja „Hwězdy Češinskeje“. Myslach sebi na to, zo mohł sebi ju raz skazać. Tak so započa mój zajim za Slezysku. Tehdy přebywach něšto dnjow w Češinje. Złožowach swoje holdowanje patriarchej narodneho hibanja w Slezyskim wójwodstwje, Stalmachej, zeznach so z jeho jara młodej sympathiskej a wobdarjenej dźowku, kotraž nanej w dźele pomhaše; z knjezom Świeźim, wjednikom hibanja wosrjedź Češinskich katolikow, wosebje z Cienciału, z wótcom cyleho tuteho wótčinskeho rodu. Ducy po puću mějach składnosć so rozmołwjeć wo Češinskich poměrach, wo narodnym wojowanju z krutym měšćanskim duchownym, kiž činješe začišć wojowarja njewšědnje energiskeho a polneho zapala. Wustupujo ze železničneho woza smój sebi prajiłoj, swoje mjeno, a tehdy mój rozmołwjeř so předstaji jako Orzeł-Sannacki. Woprawdźe też, kaž to pozdźišo nazhonich, běše jeho mjeno na to podobne, worjoł so zdawaše być, a běše z proboščom w Gnojniku, w pólskej katolskej wosadźe, daloko wusunjenej na połodny wječor. Dźensa je tuta wosada pod češkim knježstwom.

Wujeźdźiwši z Češinskeho Slezska přez Prahu a Drježdźany dóńdźech do Budyšina. W Drježdźanach běch sebi hižo pryedy listnje z posrědnistwom znateho emigranta ze zběžka lěta 1863, knjeza majora Bogdanowicza, poručacy list wot knjeza Buka, probsta hrodoweje cyrkwje wobstarał, kiž w času mojeho přijězda njeběše doma, wobstarał, na knjeza Michała Hórnika we Łužicy. Ale tutón list běše dospolnje zbytny. Knjez Hórnik přija mje z wotewrjenymaj rukomaj. Dołhe hodźiny přebywach pola njeho we wobydlenju. Tuto běše na tachantstwje Swjateho Pětra. W pomjatku je mi zwostała jstwa, w kotrejž swoje rozmołwy z wjetša přewjedźechmoj, a w njej wulke blido, wysoko nakładże z hromadu papjerow, časopisow a knižkow. Hromada běše tajka wulka w tajkim njeporjedźe, zo hospodař z časom, hdyž w nim něšto pytaše, móžeše to jenož z prócu namakać. Hórnik powučeše mje najdokładnišo a zeznajomi mje z cyłym łužiskim žiwjenjom. Při nim skutkowaše wjele starši hač wón a dawno hižo njesměrnje dźěławy zbudźeř narodneho serbskeho hibanja Jan Arnošt Smoleř. Wón bydleše hromadźe z redakciju „Serb. Nowin“ w małym staroswětskim jednoposchodnym domčku na Lawskich hrjebjach. Před wječorom zeńdźechmy so z wjetša w njewulkej kofejowni na hasy, kotraž na horu k cyrkwi swjateho Pětra wjedźe, z kotrejež woknom běše přelubozny wobšěrny wuhlad na wonu hłubinu, kotraž z wječora wobdawaše a zawěsće też dźensa hišće wobdawa město. Tam přikhadźachu też druzy Serbja. Rozmołwjachmy so wo dawno minjenej zańdźenosći a wo nadawkach najbliźšeho přichoda.

(Pokračowanje sćěhuje.)

nym głosom pschednoßowała. Dalej hobspomnje Sauerweina a Willibalda von Schulenburga, kótarejž hobej ja serbske ludstwo stej jékałej. Tschescha zwétka huschyna togo dnia abo néto juzor wjazora béchu serbske a nimske powitanke a pobuzaze pśuze knéza A. Neumanna, kótarej dśe w Nowinach abo we Lużycy buzomy mój hosjawisch. Zely zwędżeń faromaźi hokolny lud we zjadnoszi a méře, mloge siebschu nja zjskischali wót nékakego narodnego zéla, wschnkne pak spiwachu ſ radoszu te rédne serbske arije, kótarej jim schischczane podawachmy. Dasch ten żeń płody pschinjaßo se zdżarżanim ludstwa serbskego.

Z wulkeho rjedżenja nasta škót za zymsku pomoc

(Wobraz ſe wßy.)

Stare pschißłowo praji: „Gdyż żony rjedża a plokaja, potom jim nitkhodź bliske!“ Kótry wbohi wożenjeńz njeje to hižo na hebi nasbonił! Naślepje, jo jim ſ puesa dżesch, saczinjich durje wot wonka a myßlisch: Lepj mi na khribjet! Gdyż pola żonow barometer na „wétr“ postupi, potom njemóże najdschnischi a najfkromnischi muż jim wjcżo prawje cżinicj

Byrnjeż żo hladajcy k bodam blizśo, hischcże wschudże njepjekły, ale pomału żo we wschich kutach cżisczi, pola gardinowy zapowczejo hacź dele do procha pod kachlowej łavku. Tehdom żo też małym pierachom ſśe dże. Trjebaja ſej jenoż maliczkoſcej pschehladacj, hižo żedżi plista na czerwjenych liczkach. Gdyż je wokolo wjeczora, dżiwaja żo, ſo je hižo cżas do łoża. Budże to dołha nóz ſa nich. Na schemu jenemu żo Bohu dźakowano tajke wschitko ſtacj nje może, ſo derbischi mi a tebi nicżo do korka abo ſo cżo k tomu komandernja. Radscho pytałch ſwój wowczek w cżikanju, lidyż do tajkeje tłuſkanjy a tczischczejcy pschindżesch, kaj ja wożera.

Schto dha pak ſaprecżiwjach pschi lubej wostudże? S kokoschemi żo cżi lehnjcej hicź nochże, hdże też to by ſpara namakał, a tuż dżesch ras k ſtużedej. Ale druhdy masch wopraudże njeśroże. Chżesch ſ durjemi nuts a won. Chżesche żo pola nje wukhowacj, dokelż żo jemu runje tak dżische każ mi. To by pśam wuczekuył a do wjelkow jleczał. Schto dha nétko? „Pójdżemoj do korczmy“, ménjesche, „knadź je tam réſnik a ſahrajemy żej ſchkat“. A hižo żo naitajchmoj.

Gdyż do ſtrwy inwjchmoj, ſedżesche tam mischtr wopraudże ſ korczmarjom a ſ Wośnarjcz Arnoschtom. Pschi wuschku cżiſtym a jenej zigarje njetrajesche dołho a béchmy żej pschesjesni, ſo ſahrajemy piwny ſchkot. „Sacz do pjecz ſtow a jedyn“, boda réſnik, „dyrbi ſpéchnje hicź, nimam wjele cżaja.“ —

Je ſtare naſhonjenje, ſo, hdyż ſo nékdże ſchkot miłoścj, bórzy ſo pschikładowarjo namakeja. To ſo ſi cżi wosnadli pschijndżu. Pschedy hacź ſo dobladachmy a réſnik tżecze kolo na worczejimu dośa, tu béchu Kowarjcz Pétr, Santkarjej Frank, mischtr blidar, cżwak pschekupza ſ města a por młodych khadli ſe wßy. Réſnik wjele zboża njemżeżesche, njeżżiwajo teho pak wschón njerjad hrajesche. Runje graud ſe ſchtyrjomi vschkhra, dokelż iznła zane grand w ruży njemżeżesche, ſ cżimż bé schtwórte koło worczéjimy wéże, tinpi kantor do jinwy. Stary dobry hracź pschejesche wschitkim „wjele zboża k rjemżeżlu“. Pschindże do korczmy, dokelż dżische ſ korczmarjom dla ſale ja hodowny żwjedżeń porécjecj.

„Sléppy żu wschitzy tjio“, pyrjesche żo réſnik, hdyż nóścjeń wuczeże. „Storo pjecz hriwnow placji tón żort. Bych li je radscho ja jymiku ponoz dał, hacź wam ſchiju ſwortokał!“ „Myßliczka njeje hubjena. Wbyche teho dże Wam njenje wo pjenieju, mischtrje, hacź wo to, ſo je ſo je ſhromadznymi mozami poradżiło, ſkónczńje jnnu mudrého hracżka popadnyc,“, boda kantor, kiż bé żo mjes tym ſ korczmarjom dojednał. Radobo pschindże mi myßliczka. „Wéjeſe, mischtrje“, dodach, „Wy ſeje pschehral a dyrbicje płacjcj. Mojedla mójemy takle cżinicj: Staj-li żuſod a korczmar tożameho ménjenja, ſaytacj kóżdy żiwoju worczéjimu a Wy dacże pschéhrate pjenieju ſa ſymiku pomoz.“ — „Wnczinjene!“ — „Njewdérno, knjes kantoro Wy ja mnje wéżku pschewoſmjeeſe!“ Pschi tym ſtókcji jemu pjecz hriwnow do dłónje. „Sſo wé a ſ wulkim dżakom“, prajesche, „to je kraßna myßliczka, kiż ma żo hnydom praktiſzy pschewjeſcj.“

„Nó, kajke dha by było, knjes kantoro, bychmy-li ſa dobru wéż żej też jedyn ſehrali?“ prajesche kowarj. „Wschitzy hrajerjo żo wobdżéja a móże żo hnydom na wjazy blidach hracj, każ pschi hraczu wo myto. Pschi kóżdym blidże telku a telko hroiw.“ — Nanjetej żo pschitkowalſche a pózłaczh hischcże po druhich wjeßnjanow. Korczmar napiſa wschitkich na zedulku, jedyn nikodenj dżesche po wßy po hraczkow. Druhi ſe żwojim billardom ſaſtachu a dachu żo do khorny-plazanja. —

Po krótkej hodżinje béchu wschitzy w dżele. Wschdy mózny bechu hromadu ſhonili a ſtójili a méjachu ſwój; żort. Pjekał pschindże ſe żwojim pomozikom a njewdżesche, ſo tón też ſchkot hraje. Na prawom bé na billard pschischoł, dokelż żej w ſchkocże tak wéſty njeje. Pschi kóżdym blidże dyrbjachu polsta hrow wuhracj ſe wschitkimi ſchikanami wo dżeżaik. S hoicżenzarjom, kiż wółme blido wupjelni a ſa kotrehoż żona a dżowka hojeżow poßłużowalſchej, bé jich ſchtyriadwozcjoch pschi dżele. Na kóżdym blidże ſtejesche pinny karanczk, do kotrehoż żo dobyte abo pschéhracże cżiſtny.

Kantor bé ſ kowarjom a ſ tym pschekupzom ſ města, hromadże pschischoł. Méſchczjan méjesche cżeżke ſtejiſchcżo pschecżiwo tutymaj wuwarjenymaj hracżkomaj, ale wón ſimaj wahn dżerżesche. Réſnik bé korczmarja a ſchwajzarja ſ knjeżeho dwora popadnył, kiż méjesche malu zboża. Cżaß jandże każ by ſ cżapku wo ſeżenu dyrił a hdyż bé prénże blido hotowe, bé wulki „hallo“ a wunjeże ſchéſcż hriwnow a wóßmaſchdyrjeżi pjenieżkow, pschi wschdych wóßom blidach ſwajaſtiżeczi hriwnow a ſchéſcżaßydomdżeßacz pjenieżkow.

Korczmar, kiż bé na ſwoje pjenieży pschischoł, byrnjeż jeho trochu pozwabali, wudospolni ſcherpaku na pjeczatżiżeczi hriwnow.

Pschi żiwej rosmolwje, kiż ſcżehowalſche, wuprośby żej knjes kantor trochu méra.

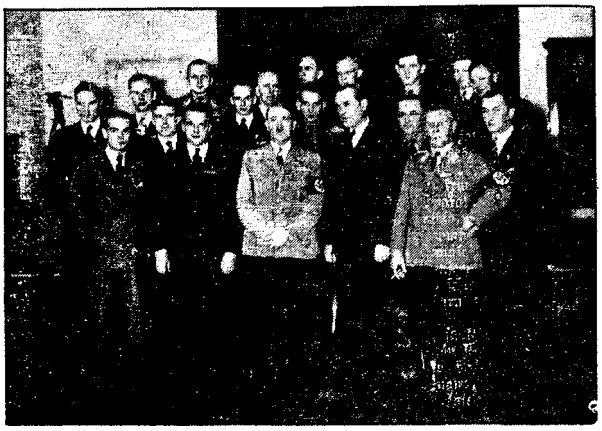
„Sapkaczu jutſje pjeczatſiżeczi a pjecz hriwnow, potajkim hromadże ſchtyrżeczi hriwnow, na pótſtle ſchekowe konto ſymiſcje pomoży jako wunoſchi ſhromadnehe ſchkota a dźakuju żo wam wſchitkim ſa to“, prajesche. Nadżijomnje naß druhi ſcżehuja, bésche powſchitkowne pschecże, na to waſchnje by wjele pjenież żo nahromadźiło a njeby nikoho bolało, nawopak masch ſwoje wjeżele pschi tym.

„Żule prawje“, ménjesche kantor. „S pjenieżami, kotrej bychu żo w żylym kraju ſe ſchkotom ſa ſkitk ſymiſcje pomożu naſbérale, mohło żo wjele muży a hubjenſtwa wołożicj! Hdyż na pschikład w jenym méſcże ſ dwé ſcżé korczmami kóżda korczma w pſcherésku pjatnacże hriwnow mjeże, żu to hižo ſtitnżaz hriwnow.“

„To żo żyle hinak poſkha“, doda mój żuſod. „Schto dha? Schto dha? Naſch wunoſchk ſe ſta wjeſkow wobſtejeny, njeje knadź niczo?“ hórſchesche żo pjekał. „Kelko wżow je w Némſkej?“

„Schkotpłacażo żu w kóżdym ſanjeżenym hnédże a ſej żjóbkow naſtanje khléb. Wéſo njeżmé nichtó myßlicj, ſo żo pola naß próza njeſapłaczi. Móżemy ſ wunoſchami bżenżniſcheho wjeczora ſpokojom bycj a nadżijamy żo, ſo naßledníkowy namakamy“, pschiſpomni korczmar, „a nétko moji ludżicka, cżińcże, ſo domoj pschindżeże, je dawno hižo ſwjatok.“

„Haj, haj — bé wopraudże rjenie“, dachu żo ſe wſchech ſtron ſłyſchecj. „Ssamo pschi ſchkotowym blidże może pod wéſtymi wobſtejnoſcjemi tajke ludowe ſjednoczenſtwo naſtacj a żo péſtowacj, kajkej żej je wjednik pſcheże.“

Najlepschi wubedżowarjo pola wjednika.

Wjednik a ſtatny kanzler je najwuſpéchnischich wubedżowarjow t. l. pschijat, kotrychż je jenotliwje ſ ruku powitrewik a żo ſ nimi wo najważniſchich podawkach motorowego ſchporta rosmolwjał. We prénem rjedże ſ lewa: Bernd-Rosemeyer, Rudolf Caracciola, wjednik, Hans Stuck, korpſowy wjednik Hühnlein a Arnoſcht Henne, ſady nich wot lewa: Manfred ſ Brauchitſch, żrjedża Walfried Winkler, Arthur Geiß a ſady Henneho: Josef Stelzer, zyle ſady żrjedża żwobodny knjes ſ Egloffſtein, prezident DDAC. (Heinrich Hoffmann, M.)

Wabjenje ſobuſtawow do NS-ludoweho ſpomożeſtwa w Kamjeńſkim wokrjesu

Nowiedowarſtwo Kamjenſkeho wokrjeżneho hanta NS-ludoweho ſpomożeſtwa ſdżełuje: S njeſtrózninej a dopjelnej dżeławoſcju naſchich rjadowarjow NS-ludoweho ſpomożeſtwa je żo poradźiło, w druhej połojcy mżeżca nowembra 1935 w Kamjenſkim wokrjesu 245 nowych żobuſtawow ſa NS-ludowe ſpomożeſtwo dowjeſ. S nim je liczba żobuſtawow na 4900 poſtupiła, a żime żo ſwjeżelazy podawk ſapiſacj, ſo je naſch wokrjeż, kiż dotal na poßlednim méſcże mjes wſchitkimi ſakſkimi wokrjeżami ſe żobuſtawſtej liczbu na NS-ludowym ſpomożeſtwje ſtejeſche, na pschedpoßlednje méſto pschiſchoł. Wſchitkim pak, kotſiż bu dotal ſe żiwojim żobuſtawſtwom w NS-ludowym ſpomożeſtwje żiwoje wołdżélenje na wjednikowym pomożnym ſkutku a żiwoju ſwółnivoſcj k woprowanju ſa najkhudſchich naſcheho luda wopokaſali, ſo ſ tutym najwutrobnischi dżak NS-ludoweho ſpomożeſtwa wupraja.

Dotalny podżélny wuſpéch pak nam njeżmé dacj ſapomnicj, ſo Kamjenſki wokrjeż hiſche pschecżo dale pod pſcherékom ſakſkeje żupy woſtawa a ſo w naſchim wokrjesu tehdła hiſchcże wulka liczba ludowych towaréſchow zuſu k nadawkam NS-ludoweho ſpomożeſtwa ſteji, kotſiż bychu pschi żiwojich hoſpodarſkich wobſtejnoſcjach zyle derje mógli bycj ſe żobuſtawom. Hdyż żime na pschikład Rochliczanſki wokrjeż nimale 13 wot ſta żiwojich wobydlerjow do żiwojich żobuſtawow liczicj a w Kamjenſkim wokrjesu je jenoż 6 wot ſta NS-ludowemu ſpomożeſtwu pschiſtupiło, budże kóżdy ſroſunicj, ſo w naſchim wokrjesu hiſchcże wjele dżełacj ſwoſtawa. K temu naß dożpéty podżélny wuſpéch poßonja, a proßymy wſchitkich ludowych towaréſchow, kotſiż móża pschi żiwojich hoſpodarſkich wobſtejnoſcjach żobuſtawſtwo wokrjeżneho hanta kóżdemu jenotliwemu pschindże a bychu to żami wot ſo cżinili, pschedy hacź nawjedowarſtwo wokrjeżneho hanta kóżdemu jenotliwemu pschincj a jemu wolicjł, ſo njemóża bycj hoſpodarſke pschicżiny, kotrychż dla żobuſtawſtwo pola NS-ludoweho ſpomożeſtwa wotpokaſuje, ale ſo dyrbimy żebi wo nich myßlicj, ſo wjednikowemu wulkemu ſkutkej ſaßadnje napschecżo ſteja. Samolwjenja k ſaſtupjenju mużа żo nawjedowarſtwu Kamjenſkeho wokrjeżneho hanta NS-ludoweho ſpomożeſtwa na Schulſkim nameżcże 3 abo nawjedowarſtwu ſupinowſkeho hanta jich mésta abo wßy ſapodacj.

Přilopk

4 cjeſkoſtrowjenj pschi autowym njeſrjeżu.

We Waldawje ſchtwórtk dop. w 10 hodźinach dwaj Wrótſławſkaj wobaj pschi pschejeżdżenju do żo ſrafſchtaj. Jedyn ſ autom żo pschi tom do ſchtoma wjerhny, tak ſo żo wſchě 4 wobydlerjo, w nim ſedżace, a to tżo muży a jena żona ſ Wrótſława, cżeżko ſranichu. Sanitetarjo Cżerwjeneho ſchiſta dowjedchu wſelbowanych do Schorjelſkeje khorownje. Wobydlerjo w druhim autje wobdżéjcże ſchłody njepoczerpachu.

Statny żud wobkrucji śmjertny wuſud.

Statny żud je revidiju Willibalda Cżapera, kotreho bé pschiſpażny żud w Trjebżdżanach dla ſamordowanja nana w Arnsdorfu k śmjercji ſaßudźił a jemu na pschejo cżeſtne prawa wotrjeknył, po namjecże ſaſtuperja wyſchſcheho ſtatneho rjeżnika ſaczißnył a ſ tym je śmjertny wuſud móż prawa nabył.

Wulki wuſpéch kopańzow ſa ſymiku pomoz.

Sarjadowanje, kotrejż kopańke ſjednoczenſtwo w ſłużbje ſa ſkitk ſymiſcje pomoży pschewjedże, méjesche też létża polny wuſpéch. Sſromadne dokhody wſchéch kopańſkich hraczow 218 000 hr. wuczinjeja.

Potuńſchenj zokor ſa pczolarjow.

So by żo mohła ſtajnje reſczasa potrjeba mjeda ſpokojcj a ſo by żo ſ rosmnożenjom pczolarſkich ludſiwow wjetſche wopjerżenje żadowych ſchtomow a druhich roſtlinow dozpéło, je hlowne ſjednoczenſtwo némſkeho zokrowjeho hoſpodarſtwa po namjecże ſtatneho miniſtra ſa jeżiwjenje a rataſtſtwo ſtatnemu ſwjaſkej némſkich pczolarjow k potuńſchenju trébneho zokora ſa pisowanje pczolkow poldra milijona hrimnow pokſcheże. Potuńſchenj zokor ma w pschichodnym naléżu jako nuſowe pizowanje ſłużicj a pschichodnu naſtunu żo do kotczow na ſymiki cżaß jako piza poſtżicjcj. Pschi rozdżélenju tutych żrédkow budże némſke pczolarſtwo żiwoje wjeſne ſkupiny jako podrjadowane rozdżélerſke wuzicj. Sa porjadne pschewjedżenje wotwiſca potuńſchowazeje akzije je ſtatny ſwjaſk némſkich pczolarjow ſamolwity. Nimo podpjery pczolarjow żo na tuto waſchnje też podróżenju mjedu ſadżéwa.

Dweju amerikanſkeju profeſorow ſaſtrélił.

W kollegu ſa ſubnych lékarjow Columbia-univerſity w Newyorku, kotrejż bo w tak mjenowanym Medicinal-Center na jara wobkhadnej dróży wotmékwa, je żo ſchtwórtk żałoſtny njeſkutk ſtał. 55 lét ſtary Viktor Huſton, kotrýż bé w kollegu jako mechanikar pschiſtajeny byl, tola żo njedawno ſ dżéła puſchcził, profeſorowu Nowu a Nawoła Miberga ſaſtrélił a pomożneho profeſora Williama Crawforda jrani. Potom mordar pschecżiwo żebi bróń ſłoji a żo ſaſtreli. Tżélenja w kollegu wulke roſkorjenje wudżi. Někotre ſtudentki pschi tym żo ſ womoru ſajachu.

Budyske ſtawniske powéſce

Wumrjeli: Helena Wirthowa w Kotczach, 78 lét. Khowanje budże żobotu 14. dezembra popołdnju w 2 hodź. ſe żarowanſkeho doma w Kotczach. — Maria Thereſia Polakowa w Budyſchinje. Khowanje budże njedżelu 15. dezembra pop. ½3 hodź. w Budeſtżach ſe żarowanſkeho doma. — Wojeſki invalid Pawol Arthur Michalk w 72. lécu wuſtawje we Wulkej Sswédnizy. Khowanje je dżeń pjatk w Budeſtżach.

Semrjeli: Klimant Rjenc ſ Dżéżnikz, pruſki lét blidar w Hornjohórczanſkim papjerniku. — Schemiſtr na wotpocżinku Emil Rjetſchke w Budyſchinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 293 | Budyšin — Wutoru 17. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němske knježerstwo wo wjele nowych zakonjach dowuradźiło

S Barlina so hamtšy powě, jo je němske knježerstwo we swojim pjatkownym pohromadźenju sakoń **wo němskim lěkarskim porjedźe** dowuradźiło. Tutón sakoń postaja, jo je němska lěkarska komora sjednoćerstwo sjawneho prawa, sastupjerka němskich lěkarjow. Sakoń wopischuja postajenja wo powołarskich winowatosćach a powołarskim porjedźe lěkarjow, wo wobšahach lěkarskich powołarskich sudach a wo statnym dohladowanju.

Knježerstwo je tež wobsamkło, so by **sakoń wo wobhladowanju rěsneho stotu a mjasa** pischemeni. W gmejnach, kiž maju wjacy hač 5000 wobydlerjow, maju by w pischihodźe po możnosći jenoj approbowani stótni lěkarjo jako nawjedowarjo sjawnych rěsarnjow pschistajeć.

Sakoń **wo pschenaječu a sarjadowanju sjawnych haptykow** postaja, so maju jenoj approbowani haptykarjo haptyku wotnajeć, kiž by na slicžowanje wudowy abo małoletnych dźěći semrěteho měsarja wjedu. To žame ma by starć, hdyž by pschi sarjadnistwje haptykow njedostatki pokazuja.

W sakonju **wo wobžarbu pschiwłuschnosće hamtskich ludow** w twarach dla samoježenskeho prawa so mjesa hódnosće na 500 hriwnow (dotal 1000 hriwnow) postaji. So by so pschi prawnym pohrabanju njewuličzam wobarało, so konježitjowe nuzenje sa kóžde waschnje prawneho radupodawanja postaja.

Se sakonjom **k pschemjenjenju prawniskeho porjada** dyrbi so cżežej nuzy stawa prawjnikow na to waschnje wotpomhać, so by w pschichodźe njemóže wiazy swobodny a bjeskonkurrenzny pschistup k prawisnistemu powołanju pschiwolić. Pschedpisuje so schtyrilětny pschihotowanški cżas sa saplacżenje a wěste rozdźelenje dźěła.

Tježi sakoń wo **někotrych naprawach dla kapitalowego wobthada** postaja wospjet podlěšenje cżasow sa trebity, kiž su so w swojim cżasu dla snižena danje krucze sapisałe. Tola sakoń sdobom nowe wukładowanja pschinjese.

Sakoń k spěchowanju energijoweho hospodarstwa dyrbi trěbny sjawny wliw we wschěch należnosćach energijoweho sastaranja swěsćicz, schłódnoscżam konkurrenzy sadźěwacz a swjatkowe hospodarstwo z pschihódnym wurunanjom spěchowacz a je wschěmi tutymi naprawami energijowe hospodarstwo po możnosći potuńschicz.

Sakoń wo nalutowarnjach a žirowych pokładnjach, kommunalnych kreditnych wustawach, žirowych swjatkach a žirowych zentralach pokmózk k nowoorganisowanju nalutowarnjow wo 1 lěto hacz do 31. dezembra 1936 podlěscha. W **sakonju wo měrach a wahach** so wjele sakonjow sjednozi a so ajchowanska winowatosć powwiescha. Sakoń wo pschemjenjenju němskeho sakonja wo kreditnych należnosćach pschinješe wschelake wudospokonjenja, kiž bóchu nusne.

Sakoń wo pschemjenjenjach **w němskostatnym sajaranju** postaja, so ma so wjelkim sranjenym, kiž su 60 a 50 proz. w dźěławosći wobmjesowani, njedźiwajo na jich wósobu, **frontnika pschicha** płaćicz. Dotal so frontnika pschichoda jenoj pschi 50 lět starym a z wjazy hacz 70 proz. w dźěławosći wobmjesowanym frontnim wojowarjam płaceschе.

Sa krajinu němskich sjědow nazionalsozialistiske strony w Nürnbergu so 1332 hektarow měschćanskeho lěsa trjeba. K tomu je so z druhim sakonjom lěsarske prawo Laurenzskeho němskostatneho lěsa rjadowało.

Němske knježerstwo je hišće sakoń wo mjdje pschiwłuschnikow němskeje dźěloweje słužby a stónčnje sakoń k pschemjenjenju němskostatneho mjdowego porjada a wudospolnjenješi plan k němskostatnemu mjdowemu porjadej pschijako.

Na tónzu knježerstwoweho pohromadźenja, pohlednim w tutym lěcze, wjednik a němski kanzler sdobudźa so němskeho knježerstwa swój dźak sa dźěło wuwraji, kiž je so w minjenym lěcze dokonjało, kaž tež swoje najlepsche pschecza sa nowe lěto.

Abesynski kěžor měrowe namjety wotpokazuje

Abeźynski kěžor je pondźelu w swojim hłownym kwarćerje w Dessiju sastupjerja jendźelskeje Reuterez powěsćerje pschijat a je jemu tole wažne wosjewił:

„Pschejemy žebi se wschej zwjatozbnosću a krutosću, kotraž z położenja wukhadźa, wosjewicz, so by nascha hotowosć, měrne rozrišenje swady wotkrić, njeje pschemělka. Ale žamo hdyž franzowsko-jendźelske namjety sabadnje pschijimamy, by to nić jenoj była wěsta bojalliwosć k naschemu ludej, **ale też pschcerada na Swjatku ludow a na wschěch statach, kiž žebi myhlachu, jo moža by wot nětka pschemjej shromadneho bjeschtracha dowěrjeć.** Abeźynjenjo tute namjety jako wotpokazanje a wotstupjenje wot sabadnje wobhladuja, na kotrež je so Swjatk ludow natwarił. Hdyž so wone pschijimaju, wosnamjenja to wotdźělenje Abeźynskeho kraja a wuhabjenje žamostatnosće Abeźynskeje k lěpschemu stata, kiž je Abeźynsku nadpadnył. Namjety sa Abeźynsku sakaś wosnamjenjeja, so na hospodarstwo wuwiwcju tśeźiny swojeho kraja swobodnje a wuspěschnje wobdźěłicz. Woni wuwiwcju swojeho kraja swojemu njepschecželskej dowěrja, kiž praktizny druhi króć spyta Abeźynsku dobyć. Rjadowanje na saložku namjeta bitśanje mytowanje nadpadowazeje mocy a franjenja mjesynarodnych winowatosćow wosnamjenjało. Praschenja sdźenja sa Abeźynsku so wohrožeja. Tuta woprawdźitosć jeji nam wyše wšeho druheho pschemyślowanja."

Abesynski kěžor njesmě železnicy twarić

Parišći rosprawjeŕ Londonskich nowin „Times" je sdźensa, so by pschichtawa pschi Cżerwjenym morju Abeźynskej jenoj z wumělenjenjom pschijholi, so abeźynski kěžor njesmě železnicy do tuteho pschistawa natwarić. To pak ma by jemu hakle wosjewić, hdyž wón měrowy plan sadobre pschijima. Dopisowaŕ pschispomnja, so je so Laval wo sajimy akzionarow železnicy z Djibutija do Addisa Abeby se swojej snatej wuschiknosću postarał.

Žane wojowanje w Abesynskej

Powěsće z wójny w Abeźynskej njepschinjeju ničo noweho. Kaž so z Addisa Abeby powě, je na południschej froncze zyle cżicho. Na północnej froncze jenoj italiski lětarjo wobhonjenjo lětaju. W pohlednim cżasu woni njejsu wjazy bomby mjetali.

Połodniša Afrika přeciwo abesynskej wójnje protestuje

Jendźelski ministerski prezident je pondźelu sjednoćerstwowemu knježerstwowemu swonkownemu wubjerku pschijał, so by so wo wujaznjenje położenja w knježerstwje prózował. Pschitomny běsche tež wyšoki kommisar za Połodnischu Afriku. Tutón je Baldwinej rosprawjał, kajke njepschijomne sacżucża je Parišći plan w jendźelskich dominijach (žamostatnych kolonialnych krajach) sdubźił. W Połodnischej Afrizy naczinja wušebje to wulki njeměr, so politiki wjednizy domorodneho wobhladerstwa jendźelskeho knježerstwa sa sło bjeru, so je Pariškim namjetam pschihłosowało.

W Bloemfontainu je so pondźelu konferenca „afrikanstich ludow wotmětła, na kotrejž je so wótrje pschećiwo wójnje w Abeźynskej protestowało. Konferenca je žebi winowatosć napołožiła, so Abeźynsku w jeje rjekowskim wojowanju se wschěmi możnymi žrědłami podpjera. Tuta konferenca je tež Swjatej ludow telegrammu pósłała, w kotrymž so tutón namołmja, so by wschitke santzije nałožował a tež wojerski blok pschećiwo faschistiskej Italskej wutworił.

Jendźelski wothłós wo wjednikowym rozrěčowanju z jendźelskim pósłancom

Wulke jendźelske nowiny žu sa wopyt jendźelskeho pósłanza pola wjednika a němskeho kanzlera wulki sajim pokasałe.

Reuterez telegrafowańa z Barlina powě, so je so njedźiwajo dołheho pschećelskeho rosrěčowanja w należnosći malo pokročowało. Powěsćerjenja pschipomnja, so je so wjednik wšeze kruce powschitkoneho němskeho šefiskeja w praschenju wotbrónjenja dźerźał. Rosprawa so skónči, so wunoschk rosrěčowanja najšerje njeda wočakowacz, so budże so wo praschenjach, kiž su so nasporonite, w tu chwilu dale jednacz.

Reuterez telegrafowarińa je z swojej rosprawje dodawk wosjewiła, so je so rosrěčowanje hižo psched dlěšim cżasom postajiło a je jenoj k wobhonjenju žiłużiło. Kaž so jda, njemóže so prajicz, so je jendźelski pósłanz někajšeho nowe namjety dostał, kotrychž dla mohła so na rosrěčowanje pschewulka ważnosć skazej.

Barliniski rosprawjeŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph" je Barlinske hamtske wosjewjenje wotpjetował, a pschispomnił, so je wjednik dypki wotpjetował, kiž je w swojej rěrži w němskim rjemje w mesi wosjewił. Tehdy je wón prajił, so je k rosrěčowanjam wo wobmjesowanju bronjenja a powětrownym sreczenju swólnikow.

Němski wójnski minister w Saksce

Němski wójnski minister f Blomberg, kiž je 9. a 10. dezembra hižo w rańšej Sakšej pschebywał, je pondźelu dopołdnja w lětadle do Wulkeho Hajna pschileczał. Kommandowaŕ general IV. korpsa, general infanterije List, roskašował powětrowego wokrjeża III. general lětarjow Wachenfeld, jeho powitaschtaj. Němski wójnski minister pondźelu a wutoru garnisony we Wulkim Hajnje, Grimmje, Leisnigu, Kamjenicy, Glauchawje a Altenburgu a 18. dezembra Naumburg a Merseburg wopyta a jebi tamniske kasarny a garnisonske pschiprawy wobhladuje. 18. dezembra popołdnju so němski wójnski minister f Merseburga saso w lětadle do Barlina wróći.

Wukaz němskeho financneho ministra

Němski finanzny minister je wukas wudał, so maju so jako wučobnizy w sjawnych sarjadnistwach a dźěłarnjach na prěnim městnje šobustawy Hitlerskeje młodźiny a młodoluda, je-li trjeba też SA, SS a NSKK pschistajeć, kiž su snajmjeršcha jene lěto tutym wotrjadam pschiwłuscheli.

Darré na pomorskim krajnym burskim zjězdźe

Na manifestaziji druheho sjěsda pomorskeho krajneho burstwa, na kotrymž so też generalny połny marschall Mackensen wobdźěli, rěkaše sanźenu šobotu němski burski wjednik Darré wo sašadach nazionalsozialistiskeje agrarneje politiki. Němski burski wjednik rjekny, so Němska wupłodźerśku bitwu njebije, so by znadź sa idealom autarkije honiła, ale so by Němskej wosrjedź spadaneho šwětowego hospodarstwa smórnika, nasch lud na dobrajaze waschnje na jeho pódze sežiwicz.

Dar wojerskeje mocy za zymsku pomoc

Na „dnju narodneje solidarity" je wojerska moc we wschěch swojich garnisonach, kasarnach a lěhwach wobzebite sbérki k lěpschemu symskeje pomocy pschewjedła. Jako wunoschk sbérkow mjes wojerstwom możesche so stutkej symskeje pomocy 139 463 hriwnow 3 pjenjezki pschepokasacz.

Memelski sejm so zwołał

Memelski sejm je so na pjatk 20. dezembra popołdnju w 5 hodźinach na pohromadźenje zwołał. Sejm budże z wuradźowanjom pjeci hospodarskich sakonjow pokročowacz, wo kotrychž je hižo w pohlednim pohromadźenju w prěnim a druhim cżitanju wuradźował.

Memelski direktorij je wukas z mozy stajił, kiž běsche Bruwelaitis 28. měrza 1935 wudał. Tutón wukas sadźerscha so je saměsćenjenjom wobydlerjow. Někto w tutym nastupanju sazo prjedawsche postajenja placza.

Z Eu[illegible]na-Malmedya so wupokazali

Pschecźiwo wokomu wocźakowanju je so schtyrjom wobydleriam w Eupenje-Malmedy, kotrychž je belgiski sud sasudźił a jim belgiske stacźanstwo wotrjekł, póndźelu dopoldnja pschikalało, so maju Belgisku wupuschczić. W pschikazu so postaja, so maju hucź do źrjedź wjecźora z kraja wucźahnyć. Pschi spjecźowanju so z policajskimi mjeschcźanskimi naprawami hrosy.

Wundźowanja wo nowym statnym presidentu w Cěskosłowakskej

Mjes wschitkimi politiskimi praschenjemi w Cźěskosłowakskej w tutych dnjach najbóle sajimuje, schtó budźe Masarykowy nasledník jako president cźěskosłowakskeje republiki. W politiskich stronach a mjes stronami so bjes pschestacźa jedna a wuradźuje. Hdyž so njedobjednaju, so sa wólby dwaj kandidataj postajitaj, swonkowny minister dr. Benesch jako kandidat lěwizny a katolske strony a profesor dr. Němcź jako kandidat cźěskich ratarjow a prawizarjow. Kaž so dotal sda, drje žadyn z njeju njemóže jadnu wjetschinu hłosow w narodnej shromadźisnje wocźakowacź. Narodna shromadźisna twori so sejma a senata.

Dwě lěhwje w jendźelskim knježerstwje

Londonske nowiny „Daily Mail" pisaju, so jendźelski minister sa naležnosce Swjatsa ludow, **Eden, bórzy swoje sastojnstwo stoji.** Po jich rosprawje so Edenej najsterje hilsche druhi ministrowje pschisamknu. Dopisowar tutych nowin pschispomnja, so so jendźelske knježerstwo nětkole do dweju dźelow dźeli. Pschecźiwo wótrej politizy sankcijow stoja ministerski president Baldwin, finanzny minister Chamberlain, lordski kanzler lord Hailsham, namórnistwowy minister lord Monsell, president wikowarskeho hamta Runciman a swonkowny minister sir Samuel Hoare. Pschecźiwnizy Parizskeho měrowego plana su minister sa Swjatsk ludow Eden, ratarski minister Elliot, rozwucźowanski minister Oliver Stanley, wójnski minister Duff Cooper a minister sa sjawne dźela Onnoby Gore.

Sir Samuel Hoare zaso w Londonje

Jendźelski swonkowny minister sir Samuel Hoare je pónd'elu popołdnju krótko po 5 hodźinach w lětadle na Croydonske létanischcźo pola Londona pschileczał. Hischcźe pónd'elu wjecźor je so wón z ministerskim presidentom Baldwinom wosrěcźował. Na pónd'elu wjecźor běsche so nimo teho hischcźe knježerstwowe pohedźenje postajiło, jeli strowotny staw swonkowneho ministra temu njesadźewa. Hewak pak měsesche so pohedźenje na wutoru rano wotstorcźicź. Minister Eden dyrbi so hižo pschipołdnju na pucź do Genfa nastajicź.

Położenje w połnócnej Chinje so pśiwótśiło

Położenje w połnócnej Chinje je so nahle pschiwótśiło. Pschicźina tutoho pschiwótśenja je, so je schef autonomneje rady rańscheho dźěla Hopejskeje, Jungjukeng, swoje mócnarske wotpohlady spytał z brónju dozapěcź. Njedźelu sapocźachu jeho wojacy město Tangku wobhadźecź. Autonomistam so porjadni chinejscy wojacy, kiž pod roskasom Hopejskeho gouverneura Cźangcźena stoja, napschecźo stajichu. Mjes wojakami dóndźe k sastrělenemu wojowanju. Dwaj wojacy so morischtaj a jedyn so strani.

Cźangcźenowi wojacy so autonomistam podarmo pschecźiwjachu. Tuchi do města Tangku sacźahnychu a najprjedy hamske twarjenja policajskeho bérowa wobsadźichu. Potom pak so woni sašo z města wrócźichu. Tam jich wjednizy je sastupjerjemi japanskeho Kwantungskeho wójska wuradźuja, schto ma so stacź, so by autonomne knježerstwo wobtwjerdźiło. Posłuchachu so. Cźangcźenowi wojacy sašo z města muchanychu. Wschitkownje pak so wocźakuje, so autonomistiscy wojacy Tangku wobsadźa.

Krótke politiske powźe

Barlinski sastupjeŕ danskich nowin „Politiken" so wupokasał.

Dotalny Barlinski sastupjeŕ Kopenhagenskich nowin „Politiken", danski žid Thorwald Steinthal, je so z Němskeje wupokasał. Steinthal je z njewótrnym a schkjodźacym rosprawjenjom do swojich nowin sajimam němskeho statа wotpisał cźežko seschodźak a winowatoscźe hótneho prawa, kiž je so jemu w Němskej hižo dołhi cźas spožicźowało, hrubje skanił.

Nowy němski wupósłanz w Prahy.

Wjednik a němski kanzler je wupósłanza w Athenje dr. Eisenlohra sa wupósłanza w Prahy pomjenował.

Wukubłańs'i pśednošk wokśesneho burstwa w Budyšinje

Sańdźenu sobotu popołdnju běsche wokrjesne burstwo wukubłańsku shromadźiznu swołało, na kotrejž strojnjan dr. Klauß z krajneho burstwa w Drjezdźanach sajimawe wumjedźenja wobsejbje dźiwajo na nowu wupłodźerstku bitwu pósćicźi. Pokasa na to, so ma so na zběhnjenje stótneho standarda nawjetscha kedźbnosć we pschichodnym lećze wěnowacź. Statny stótplahowański sakoń ma k temu se sakkadom bycź. Kóždy plahowar derje wě, kak wschelako na stót skutkuje klima, družina pizy atd. Tehodła njeda so wobeńcź, so tórda geografiski wotsamknjena krajina, kaž na pschikład Lužica, swoju wobsebitu družinu plahuje, kotraž so pod tu datymi wumjenjenjemi najlěpje radźi. Najprjedy maja so dobre byli wupytacź a ma so sa to staracź, so by tute sa pschihódne placźiny na pschedań. Pschi tym barba a forma njerozsudźi, ale twukony tuteho stotu. Tej ma so z kontrolu placźinow temu sadźewacź, so mója tajki stót jenož hospodarśaŋ derje sastarani kupicź, mjes tym so družina stotu mjeńscheho dwora pod pschereśkowostawa. Kóždy dyrbi możnosć ke kwalitatiwnemu pohběhnjenju swojeho stótneho wobstatka měcź, dokelž ma so powschitkowne zběhnjenje wunoschka se stotu dozapěcź. Tehodła maja so po wuplahowanju dobrych byli tej dobre kruwy wuplahowacź. So by so tutón prozeš sejpjeschnił a jo by so raźa cźista wutkowała, so nakupowanje zujych kruwow sakaja. W stótnych wustaleńzach, kotrež maja so we wokrjesnym burstwje wotměcź, dyrbi so kóžды bur wo postupje domjazeho plahowanja pschesedźeśi. Dźensa je hischcźe 60—70 prozentow w Sakskej 40—50 proz. wschich howadow nize pschereśka. Wo kajke sumy so pschi skopnjowanju wukonow jedna, najlěpje na polu skotarstwa mlokarskeje dopokasa. 10 proz. němskich kruwow podleji mlokowej kontroli. Pschereśkowy wunoschk tutych 10 proz. wuczinja lětnje za kruwu 3600 litrow, mjes tym, so pschereśkowy wunoschk njekontrolowanych kruwow 2400 litrow wuczinja. Hdyž tež so njeda wocźakowacź, so zukkowy pschereśk so hdy na 3600 litrow pozběhnje, dokelž je nětkole jenož pschikkadne pschedewźacźa z najlěpschim stótnym materialom mlokowym kontrolam podcźišnjene, móže so tola produkcija mloka i nułowanej kontrolu zyle wěscźe wocźakacź. Posledniej dwě kuchej lećze stej za bura pruhowanjej lećze bykej. Nic-

Mašaryk je wróćo stupił.

President cźěskosłowakskeje republiki je na swojim hrodźe w Lanach w swjatoczinym statnym akcje se swojeho mjenja wróćo stupił. S lěwa na prawo: senatowy pschedsyda dr. F. Soukup, sejmowy pschedsyda Malypetr, president Mašaryk, ministerski pschedsyda dr. Milan Hodźa a presidentowy kanzler dr. V. Schamal, kotryž je liczinu wolu presidenta wo wróćostupjenju pschedczita. (Weltbild, M.)

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po cěskim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

35] (Pokračowanje.)

„Herc, njeherc", rozhněwa so stary, „što tebje hercy staraja. Ty sej swoje hospodarstwo hladaj a nic hercow, rozumiš. Hewak budźeš raz rjenje krasnje też tajki herc — a budźeš po swěce dundać kaž herc. A nětko mi skónčnje rjekń z prawdu: njeje će Marja woprawdźe honiła, zo by jěł?"

„Nano, kaž tu steju: njeje."

Stary Wićaz wješe struchliwje z hłowu: „Hm, hm — potom je hotowe. Što bě so toho nadźał?"

„Čehodla hotowe?" stróži so Jan.

„Kedźbuj derje, Jano, štož ći nětko praju: Hdyž je hospodař lohki, je to njezbože w domje, a to wulke; jeli pak lohka hospoza, potom běda tomu domej. Naš rjany statok, škoda tebje. Stó budźe twój nowy knjez, a kak bórzy?" A wón z rukomaj łamaše.

„Nano, Marja je dušna. Njecźińće ji kśiwdy. Dźensa mi ničo njeje prajiła, dokelž sym so tydźenja z njej tohodla wadźił. Wona wěsće wina njeje."

„To je wězo wopaki było, Jano. Hdyž žona muža napomina, njech muž poslucha. Ale prawa wona tola njeje. Prawa hospoza ćeknje ći z korćmy, a byrnjeź bóle swarił. Prjedy znać tón słaby bok — ta žeńje njeby naša była."

„Ně pak, nano, njecźińće ji kśiwdy. Maruška wina njeje, jenož ja, wona nic."

„Tuž so bjeł na kedźbu a druhi króć do korćmy ani njekhodź! Abo lěpje tak: Njedźelu dźi runje zaso do korćmy a budźeš ju spytować. — Daj wamaj nanosyć wšeho dosć, a budźtaj tam mojedła do wjecźora. Budźe-li ći rěcźeć a změje-li so na dom — derje; hdyž pak nic, potom piš sej testament."

„To sćinju, nano. Ale dźensa, prošu, njepokažće ji hněwneho wóčka. Wěm wšak, zo je mojedła wostała."

„Wěš mi, hólče, abo nic — mje pali na wutrobje jědmo, ji wšak ničo njepokažu." —

Za wobjedom bě Marja wjesela, kaž hewak, a hdyž bě po wobjedźe do kuchinje zašła, zaspěwa sebi kaž hewak.

„Lohka je, lohka haj", zdychny Wićaz a zarudźi so z nowa.

Po wobjedźe zapali sebi dymku a sydny so na ławku pod woknami.

Stara Hapla přińdźe ze swojimaj khromymaj nohomaj.

„Rada, wujo, bych z wami poręcźała."

„Rěc dha!"

„Ja dlěje při was njewostanu."

„Čeho dla nic?"

„Mój Božo, to so też hišće prašeće? Stary khory člowjek sym, to wěsće, a jenož, zo sće tak prosyli, mje tu maće. Wašu mać běšće dyrbjeli dać, a njeměješće nikoho wjacy wokoło nješće a w kuchini. Nětko pak je tu młoda hospoza, a bjeze mnje pónadže."

„Nućić wšak će njemóžemy", rjekny Wićaz. „Ale wšo derje to njebě, štož maš na jazyku. Rěc dźěn, čehodla po prawom dźeš?"

„Zelźeć wam nochcu, — stara sym, a štó wě, hač njejsym bórzy na prawdźe Božej — mi so pola Wićaz pocina njespodobać. Njedźelu kaž njedźelu jězdźitaj młodaj hakle štó wě hdy k połdnju z Manjowa, a ja stary, cumpaty člowjek sym tu sama ke wšemu — skót a warjenje, wšo na mnje cźaka, ani do Božeho domu wjacy njemóžu — sym hiža kaž na hanka. — Hdyž sym sama była, bych tam tola došła, pomalu wšak, ale tola. — To wšak sej njesmějem na swědomje klasć, na stary dźeń. A wy, Ludźina, sće so dźens' też podarmo na Maniow wjeselił."

Wićaz wuduny z dymki wulku mróčel kura, njeprajiwši słowa.

„A po cyłej wsy sej ludźo wo tym powědaju", wuložowa Hapla dale. „Wóndy zetkach staru Kleskawu. Też ta je mje zrudźiła. „Wićazec drje maju přeco hišće kwas. Kóždu njedźelu sydataj młodaj w korćmje kaž přismolenaj" — "

„Kleskawa a kleskawa", zabórča stary Wićaz.

„Tón króć ma prawje", rjekny Hapla. „Budźće hněwny, wujo, abo nic: jutře zwjazam sebi swoje draby do brěmješka a póndu w Božim mjenje na swój wumělk."

XVII.

Nazajtra po snědanju stoješe khroma Hapla z brěmješkom pod pažu na dworje a rozžohnowaše so z Wićazecami. Podawaše staremu ruku: „Tuž tu budźće božemje, wujo, a zapłać Bóh wam za wšo."

„My dźakujemy so wam. Wy sće nam dobrotu činiła."

„Wy nimaće za čo. Sće dźe mi płaćili."

„Lubosć a swěra njejstej z pjenjezami zapłaćić."

„A wy, luba hospoza, Bóh luby Knjez žohnuj was we wšěm."

„Zapłać wam Bóh. A přińdźće bórzy k nam wohladać."

„Přińdu radlubje; sym dźe doma kaž syrota — wopuščena."

„Hdyž pak budźe wam nuza w cimžkuli, to wsće, hdźe hić. Njebudźeće ženje podarmo khodźić."

„Zapłać Bóh wam do časa."

Tak dha rozeńdźechu so z Haplu w najrjeńšej lubosći.

Na wsy jetka so khroma Hapla z Kleskawu.

„A, postrow će Bóh, luby Knjez, sotrička moja luba, dobra", postrowi Kleskawa khromu Haplu, zo prěwši so wo kijeśk. „A hdźe dha pak běžiš, moja luba?"

„Domoj du, moja luba, domoj."

(Pokračowanje sćěhuje.)

wuwiazy teho dyrbimy wocžakowacj, so tež pschichodne leto budże za naš anormalne. Tež w lěcze 1936 maja po parole wukubłańskeje bitwy sa pólne hospodarstwo schowjeseć. Sa pěstowanje lenu wobstejt krucje postajeny plan. Na pschichodnym žnjownym dźaknym žiwjenju dha burski wjednik Darmo wosjewicj, so žo we Němčej 50 000 hektarow lenu pěstuje. Na Budyški zastrit wotrjeł se 40 000 hektarami pola 100 hektarow lenu pschipadnje. W tutym lěcze je žo jenož 30 hektarow z lenom wobsyłko. Kóždy dyrbi tehodla pschi dozpěcju najpomjenjnych liczbow pomhacj. Tež rosmnožeje wowzow njemóže žo dosć poruczeć. Nětczišcha dobre płaczišny wowczeho mjasa wjele burow pohnuja, zo swoje wowzy pschedawža, temu ma žo po móžnosci zadźiwacj. Płahowanje wowzow ma žo wosebje sa wobcze wolmy stacj. Pschi tym rěcznik na to pokasa, zo wschě tute naprawny pjenjezy płacza, a wěsty rišćko we pschi wobžahuja, tola krajne burstwo chze, dalokož je jemu to možno, we wschěm z radu a skutkom bumo z razu być. Ale bur dyrbi tež žo sam prózowacj, so bychu so wottrknjene samery tež dozpěke. Po pschednošcy bě hischcze žiwa rosmokwa.

Ze Serbow

W **Budyšchinje**, 17. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Ničo njezhubiš, hdyž Bohu dawaš.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Nižina je žo z Iskandskeje hacj do połnocneje Němskeje sejahnyła. Jeje mile wětry pak žu jenoz malo samohłe, powětr w najchich stronach sejopticj. Nižina žo na kromje žylneje wyschiny, kotraž žo z Ruškeje hacj k nam wupschestrěwa, fažo rozcžahuje, so najsterje z wjesčemu taczu w tu khwilu njedóńdże. Wišo žo z Atlantiskeho oceana nowa nižina k nam bliži, tola tej syschina nad Ruskej je žo znowa sebyłnika a zwój symnu powětr dźes pschestacza do žurjedźnjeje Europy storka. Pschi tajkim położenju mamy drje jenož žnadne pschemenjenje nadeschłeho wjedra wocžakacj. S khwilemi žo njebjo pokryje, tu a tam žo tež žneh póńdże, ale powschitkownje je wjedro malo pscheměnni. — Jutrje žurjedu žtónczko 7,59 hodź. skhadża a ho 3,54 hodź. khowa. Měžacžt skhadża jutrje po połnocy 12,08 hodź. a khowa žo dopołnoca 11,45 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, barometer płaz 5, najwyschicha dnjowa temperatura 1 stw. cyopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, barometer płaz 7, najnišcha temperatura w nocy 5 stop. mróz.

Wuhlady na wjedro sa jutjischu žurjedu: Malo pschemenjenja.

*

Budźelenje zyrobowych lepschinskich wupokasow w skutku symskeje pomocy 1935/36.

Budyske městne wjednistwo.

Wschitkim ludowym towarschom, kotrjž žu žo hižo do tuteje symskeje pomocy 1935/36 pschijeli, žo lepschinske wupokazy k dostawanju zyroby

schtwórtk 19. dezembra 1935 wot 9 do 1 hodźiny

w tutych wudawarnjach wudawaju:

za žurjedźnju městnu skupinu na Hrodowskej haju 12 (gódla žejmownje),

za połnócnu skupinu w pižarni NS-ludoweho spomóžnistwa na Gornjerišerskej haju 19,

za rańsku městnu skupinu w hosćenju „Lusatia" na Lubijskej dróży 26 (jastwo na Pauliskej dróży),

za wjeczornu městnu skupinu w hosćenju „Ke kolpjej" (Schwan) na Židowje na Hrownej dróży 262,

za połodnischu městnu skupinu w hosćenju „Piwarńskej zahrodze" na Nowosalskej dróży 4.

Kóždy potrjebny ma žo wožobinjžy na městnu skupinu wobroczicj, kotraž je sa njeho pschikluschna, dadźi ma wschitke pschipokazanja wopokazanych wobkruczicj. Pschi wotewjazu maju žo wupokazanske papjery, kaž tkerfa bjezdźełoscje, rentowy wupokas a podobne, za dźesatych mšodwe wupokazy pozdnich schtyrjoch njedźel, schtwórtk połojcz.

Tym ludowym towarschom, kotrjž žebi pschipokazanki w posłužnym cžasu njewotwosmu, žo žaneje wozbeziteje powdźe njepoda. Potajkim žebi tuczi potrjebni njemóża prawo na posdźiše dostacze žadacz.

Skutk symskeje pomocy němskeho ludu 1935/36.

Budyske městne wjednistwo.

*

— **Stipendium za studowazych na theologiju.** Zyrkwinske pschedstejiczerstwo po pschipadze zyrkwinske wejnste sastupjerstwo swj. Pětra ma tak mjenowany Wormski a pastor primarius emer. Jurij Haeblerski stipendium potrěbnym Budyskim studowazym theologije rozdźelicj. Prótym maja žo z pschipokazjonom wobkruczenja wo studijach hacj do 15. januara 1936 na evangelisko-lutherske zyrkwinske pschedstejiczerstwo swj. Pětra w Budyschinje, Lutherowy dom, sapodacj.

— **Nowy wjerczinu rěbl** sa Budyšku měschczansku wohnjowu woboru so pschepodak. Njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach je žo na dworje tudomneje Lessingskeje schule nowy wjerczinu rěbl Budyskej měschczanskej wohnjowej woborje pschepodak. Nimo wobornikow, kiž běchu so pschi zyrkwinskim zwonjenju zetkali, bě so tež wulka žnła pschihladowarjow sešła, zo bychu sajimawe wuczenje z nowym rěblom wobsedźbowali. Rěbl hacj pschez tśěchu Lessingskeje schule dochalche.

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi pónđelnischim cžehnjenju 2. sjadownje 208. sakskeje krajneje lotterije (1. dźeń) padże dobyczże wo 20 000 hr. na cžišło 12941; dobyczże wo 5000 hr. na cžišło 159410; dobyczże wo 3000 hr. na cžišła 114381 145985; dobyczże wo 2000 hr. na cžišła 53967 62567 74971 75102 89861 105919 154726; dobyczże wo 1000 hr. na cžišła 27340 69807 90691 116151 117938 149102.

— **Sadobyczże žo po jenym lěcze wujaśniło!** Runje psched létom běschе njesnaty kuczer na Židowje je samknjeneho kurjenza w nozy pjecz kur kradnył. Paduch běschе kurom w kurjenzu hłowy wottorhnył a je na polu przecžinył. Se sajeczom sadobywarjow Knóchelow, nana a žyna, a Kmocha, kiž je žo psched nětkotrymi dnjemi stało, je žo tež tuto paduschtwo wujaśnilo. Kmochej je žo tuto paduschtwo dopokasało a wón je žo tež jeho wuznał. Po je, taj praji, w žiwjej domjacnosći sjedź.

— **Woračkarej schuliłyj hólzy.** W pożlednim cžażu je žo wopjet świešcžiło, so starschi schuliłyj hólzy na dróhach na płunowe kandelabry waża, płunowe lampy kažwórcžeja abo hasćeja. Njeńdże jenoż wo to, so płunowe lampy wobschkodźa, nimo teho pak je tež strach, so žo pschi hažnenych lampach wobkhad na dróży wohrožuje. Schtóž tajke woračkawstwo wobkedźbuje a hólzow pschi tajkich njedocžinjstwach lepi, žo prošu, so by jich mjena świešcžił abo jich policiji pschepodak. Starschi a wocžekujerjo rukuja za schkodu, kiž jich dźerži nacžinja. Dwoju tajkeju njepjechow žu świešcžili.

— **Schaty kradnyli.** 12. dezembra žu z jeneje schatowje bělenje pschi Morizowej dróży damastowu łožowu zychu, rózicžatu a z J. K. wošnamjenjenu, kradnyli.

S **Bórka.** W Bórkowskim hosćenju žo wjazy krócz koleża, wobeže pak kolesowe lampy pokradnychu. Dotal žo njeje poradźiło paduch lapicj. Žada žo, so by wobydlerstwo najwjetšchu kedźbnosć tutym paduschtwam wěnowało a zwěrnje pomhało toho njedocžinka popadnycj. Wěžowne łódźenja njech žo cžinja na najbliščim stajiju policije.

S **Bórka.** Wučeŕ Zänker, kiž tež na schuli w Delnjej Hórzy wupomha, je žo tu za nieštajneho ludoweho wuczerja pomjenował. Schulski wjednik jemu pomjenowanstu lišcžinu pschepoda.

S **Ratarjej.** Dźenża rano cžhnyche blisko nascheje wjsy schlehnyli cžežty wós awto Budyskeje piwarnje, kotrež na stronu do Drježdżan jědżeschе, pschespěchowacj. W žamžnym wokomiku pschijědże z Drježdżan wós. Wobhladeŕ schlesyskeho wosa z mozu saspina, pschi tym pak pschi hładkej dróže do wierhanja pschinđże a sraży z mozu do cžežiteho wosa Budyskeje piwarnje, pschi cžimž žo khěžo wobschkodźi. Na dobre sboże wozoby do schkody niepschinđźechu.

S **Ratarjej.** Na khěžo hładkej dróży dźensa rano knihowy revizor Maukich z Cžernjenych Nošlic je swojim autom do wierhanja pschinđże a wobroczi so w połnym wobkuku. W žamžnym wokomiku wjedżeschе žyn ratarja Kubjeńza z Borschcže por konjow, so by po wós z zyhelemi bójsoł, ninio města njeschoża. Maukich je žwojim wosom do koni jadźe, pschi cžimž žebi jedyn z njeju nohu słama, tak so dyrbjeschе žo na městce zakcžź. Snydom na to pschijědźeschtaj z Drježdżan diwaj wosaj. Sadni cžahyschе prěni pschespěchowacj. Hdyž pak cžrjodu ludźi na městce njeschoża widźeschе, zaspina, pschinđże do wjerhanja a sraży do prědneho psched nim jědżajeho wosa. Wobaj wosaj je cžežko wobschkodźischtaj. Tež Maukichowy wós je jara wobschkodźeny. Snjeschoženy kóń bě wjazy hacj 1000 hr. hódny.

Se **Sskoneje Borschcže.** W nozy k póndźeli nasta tu pola bura wohenj we sjtwje, kotryž pak móżeschе žo hischcze prawy cžas podusyncj. Wo sjtwje pohonczow bě we kožu wohenj nasłał. Pohonczej, kiž hischcze we kožu leżesche, pytny kur a žo dohlada, so žo jeho kožo hižo pali. Najskerje běschе žo we kožu kurilo. Se spěchnym haschenjom žo wjetschenu njeschožu zadźewa.

S **Hodźija.** W naležnosći fajateju sadobywarjow do pinzow a paduchow ischatow a muki, Knóchelow, nana a žyna, a Kmocha na Ssokolaju žo hischcze sćěhowaze pschihe: Pola Knóchela młódźichoho namakachu žo sćěhowaze, najskerje z paduschtwom pokhadźaze wěcy: Skoro zyle nowy cžemnoschěry nakrihjetnik, cžorno- a běłokaschćikate kholowy, cžerwjenobrune dołhe kholowy z cžemnobrunym, selenokaschćikatym podschicžkom, schćerwjelene krótke kholowy na brišnjach k schnórowanju, žołta panama-jackata koschla, starschi cžorny žuknjany jaket, narucžny cžapnik, nikowany z arabiskim zwrnikom, někotre nowe tyschi z masom na cžisje a wjele druhich wěcow. Wschě tute wěcy žu pola straznišchtra w Hodźiju, wołkeł mója žebi je wobsedźerjo wotewjadź.

S **Trjebjeńzu.** (Morwu namakali.) Sobotu rano namakachu na kólijach mjes Trjebjeńzu a Pomorzami bolu morwu ležo. Si pschepytowanjom žo swěcži, so je žebi bolza dobrowólnje žiwjenje wsała. Schto je ju k tomu ponuko, njeje znate. Bolza je nětdże 16 lět stara a pochada je Sporjelza.

S **Bukez.** (Stótliczenje.) 3. dezembra pschewjedźene stótliczenje, je tu sćěhowazy wuzsłědk měło: koni 21 (21), howjazeho skotu 191 (204), žwini 181 (229) wowzow 11 (3), kožow 99 (115), pjerjiny 909 (909), kotczow 89 (99). Liczby w spinkach wosnamjenjeja liczby z lońschego lěta.

S **Bukez.** (Adventski žwjedźeń młodeho burstwa.) Młode burstwo w Bukezach zhromadźi žwjedźenjej pola Stangez. Wjednik młodeho burstwa Broda z Bozan pschitomnych mutrobnje pótrowi wschi, pschesćehe jim prawje wjesele hodźinki. Knjezna Nowakez z Mjeschiz pschednjeschy baseń „Hodowna nóa". Kapała zahra rjanu hodowny potpourri a Gretla Klimez z Bukez muzturi z hakn'u „Hody". Muzikanty „Mandolinki pod Hodowniskom" pschewodźachu potom k tanzej.

Kospodarski rozhlad

Wutora, 17. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 engelzelski punt	12,745	100 českosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	0,64	100 franc. frankow	16,425

Barlinska burša, 16. dezembra. Na žwočatku tuteho tydženja we wobtkhadže na burši žaneho pschemenjenja njenasta. Wobrót z ¾ na wobkhodnikow z powolanja pschipada, mjes tym, so je bankowska klientela jara zdžałe wobdźełena. Tež na rentownych wikach je wobkhod zdžaly a bjes wulkich pschemenjenjow.

Barlinske žitne wulkowiki. Barlinske žitne wulkowiki njemějachu pornjo pschedkhadźazemu tydženjej wobžebitych pschemenjenjow. W žrjedźišczu žteji dale jećamjeń, potrjeba pizowańskeho wosa a jećmjenja móże žo jenoż zdžała spokojicj. W pizowańskim jećmjenju stachu žo w nětkotrych pschipadach pschisjewjenja. Sa jećmjenje za industriju a za piwarnje wobsteji dale wulki sajim a zdžała so wjetsche płaczišny pschi wimoleta. Zdanja za žrjenje naletne jećmjenjowe druzjny pak žo niehodźa płaczeo dozpěcz. Mumlěwańske žita žo zwonka wulkowikow bjes cžełow wotbywaju, na Barlinskich wikach žo wosebje pschesza pyta. Dowos je powschitkownje zdžaly. Tež njekontinentowane twory so mało poskicžeja. Na mukowych wikach je měrny wobkhod sa kryče wschědneje potrjeby.

Wežera płaczischče w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jećmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr. — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	16. 12.	13. 12.
Pšenica	206,0	206,0
rožka	160,0	160,0
jećmjeń now.	222-229	222-229
jećmjeń, nat.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšeničo muka	26,85	26,85
ržana muka	22,25	22,25
pš. wotruby	11,73	11,73
ržane „	11,50	11,50
raps 1000 kg	—	—
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5
lane symjo	—	—
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5

	16. 12.	13. 12.
buny	11,0-12,0	11,0-12,0
woka	14,0-14,5	13,7-14,2
módre lupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
žołte lupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
zeradella	—	—
raps. wosušk	—	—
lany wosušk	8,65	8,65
such. truhanč.	—	—
běrnj. kruški	8,60	8,55
syno, 50 kg		
ržana sloma		
pšeničo „		
wowsna „		
ječna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 196,0 9: 197,0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 160,0 11: 163,0
Płaczizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 165,0 9: 170,0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 162,0

Płaczizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

16. decembra 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 124

Połnomjasne, wukormjene, najl. rěznje hódnosće młode	42
Starše	42
Hewak połnomjasne, młode	36-42
Starše	—
Mjasne	—

Byki 146

Młódše mjasne, najwjetše rěznje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	—

Jałowicy a kruwy: 660

Młódše połnomjasne kruwy najwjetše rěznje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	40-42
Mjasne kruwy	29-38
Snadnje wuwite kruwy	22-28
Połnomjasne wukormjene jałowicy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałowicy	40-42

Celata: 1209

Najlěpše kormjene celata wot cyca	75-78
Srěnje kormjene celata wot cyca	68-75
Snadnje wuwite	60-67
Najšpatniše	52-58

Wowcy: 922

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	56-62
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	56-60
Mjasne wowcy	45-53
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	30-43

Swinje: 2196

Tučne swinje, pšer 150 kg. cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	50
Rancy	—

Budyske stawniske powěsće

se 14. dezembra 1935.

Narodźeni: 12. 12. Arnoschtej Pawołej Sommerej, połnocnjej w Klukichu, žynk.

Pschipowědźenaj: 14. 12. Jan Kurt Neumeister, wučeŕ, z Paulinu Herthu Winklerej, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje.

Hłowny redaktor Marko Smolerź. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dnčman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smolerź a za nawěšteki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.

Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

nym schtomom" žo jara derje pschedstajt. Po programmje běsche wječor rejha.

S **Bukowy.** Naścha dobrowólna wohnjowa wobora mějesche schtwórtk wječor pola Neumannez žuwoju lětuschu poslednju měšačnu shromadźiznu. Hejtman woboru Jurz wožebje wjesnjanostu Wiesarja postrowi a nchbuschcju hejtmanow Neumanna a Měrcinka. Po dorjadowanju dźensiseho porjada woboru wjednik wo najwažnischich bykach nowosrjadowanja požmjertnje požkładnje wohnjoweje woboru rěčeschе a pokaja na wusnamne sarjadowanje tuteje pokładnje. Napominasche wschěch, so bychu tež dale w pokładni wostali, schtož žo tež sta. Jako pažiwny žobustaw žo holczenzaŕ Meißner pschija.

S **Lahowa.** Wschi schtwórtkownej wulkej honźwje poschli 8 hajnikow 33 sajazow a 16 bažantow.

S **Nješwacžidła.** Sandźenu pónbźelu a wutoru běchu w Nješwacžidle sjawne schulske dny. Wiele sajima studźi wustajenza ručnych a rysowanich dźěłow. Na klónčenju tutych sjawnych dnjow běsche niedźelu starschiski wječor. Schulsti wjednik Lorenz wschěch wutrobnje postrowi a pschi tym tež wožobny se strony postajene, do pschijaći wsa. Jako porabjerjo starschich žu stronjan Arno Bilz, wjesnjanosta stronjan Hermann Bala ſ Nješwacžidła, stronjan Arnoscht Měrch ſ Holeschowa a stronjan Arnoscht Lukasch ſe Schečhowa; jako sastupjeŕ HJ Gottfried Kruza ſ Nješwacžidła, jako kubłaŕ młodźiny wuczeńka Hildegard Bienerez ſ Nješwacžidła, jako wotpółłana NSžónstwa knjeni Elfrieda Ssnkorina ſ Nješwacžidła a jako schulski lěkaŕ dr. med. Ssnkora ſ Nješwacžidła. Kóždemu jenotliwzej schulinu wjednik Lorenz hežło žobu na puć do sastojnstwa da. Na to pschedwiedže po film „Rybak a jeho mandželska". Se spěwom „Čzicha nóz" žo hodowna swjatočnosć pschijsamknu. Wschi tym žo rjane hodowne hry pschedwjedžechu.

Z **Khrósćic.** Njedźelu popołdnju 1/4 5 hodźin zwoła wokrjesny kameradstwowy wjednik (Bezirkskameradschaftsführer) Naechster z Kamjenca Khrósćańsko wojerska towaršstwa na ważnu zhromadźiznu ke Wjeńkecom. Dale běchu so z nim hišće dalši towarjo zešli a to propagandnik Münzberg, zličowaŕ Jäckel, wobaj z Kamjenca, kaž tež wjesny skupinowy wjednik Porak. Towaršstwa Naechster wotewrji zhromadźiznu wšěch towaršow lubje witajo. Z wjele přičinow dla bě nuzne, zo so tu nowy kameradstwowy wjednik pomjennje a tohodla běchu tež tuči mjenowani přišli. Rozjasnichu přitomnym ważnosć Kyffhäusserskeho zwjazka. Towaršojo přičiny derje dopóznachu a wobstachu jenohłósnje na tym, zo so dale dźěła. Mnozy so za nowcho kameradstwoweho wjednika namjetowachu a z tutych wjele padźo wólba na towaršа wjesnjana Jana Delenka. Deleńk bě zwólniwy, nowe zastojnstwo přijeć. Po tym hišće tež druzy ważne słowa rěčachu a z třikróćnej sławu na wjednika skónči so oficielny dźeł. Na to zwostachu hišće někotre wjesole hodźinki při dobrej towaršnosći hromadźo a powědachu sebi rjane žortne podawizny z wójnskich lět.

Z **Njebjelčic.** (Staršiski wječor.) Zańdźenu njedźelu zarjadowa tudyša ludowa šula wo wjesnym hosćencu staršiski wječor. Zurla běše skoro hač na poslednje městno wobsadźena, hdyž šulski wjednik Renner wšitkich wutrobnje postrowi. Při tym poda rozprawu wo šulskich należnosćach zańdźeneho štwórćeła. Po krótkej přestawcy poskići so dźiwadło, kotrež je k. wučeŕ Wnjeŝk wosebje za tutón wječor zostajał. Zmysł hry leži w tym, zo by so wšěm khudym ludowym towaršam w jich nuzy pomoc poskićała, štož so z podpjeranjom skutka zymskeje pomocy stawa. Rjane hołowne spěwy hru wobrubjowachu. Šulerjo hru derje a wustojnje předwjedźechu. Wosebje spodobaše so scena, w kotrejž lutki wustupichu. Bohaty přiklesk běše z připóznaćom za wšěch, kiž běchu při wječoru pomhali.

Z **Rožanta.** Zańdźeny tydźeń bě w našim wokrjesu zjawny šulski wopyt postajeny. Stwórtk a pjatk smědźachu starši so sami přeswědčić wo dźěle w šuli. Wopyt wšak njebě tu přebohaty. Jenoż mało starších wě tutu składnosć wužić, jónu sami sobu dźěłu swojich dźěći w šuli sćěhować. — Pjatk wječor zhromadźichu so starši a wučerjo w šulskej rumnosći k wšelakim poskićenjam přenjeje a dr... heje rjadowanje pod zawjedowanjom wučerjow... Jakubaša a Rječki. Naše dźěći jednotliwje a k... madnje přednošowachu a spěwachu, němscy a serbsey. Z třikróćnej sławu na wjednika so dobry a krótki program skónči. K. Čornak ze Sernjan a wučerjam podźakowa w mjenje starších. We nic... wacej rozmołwje wo nadawkach a zasadach d... niješe šule słyšachmy wšelake pokiwy za dalše zh... madne dźěło mjez šulu a staršiskim domom.

S **Kulowa.** Scharlach a jabuščniza tu wospjet jara hyłnje mjes schulskej młodźinu wustupujetej. 3 dźěći, kotrej na jabuščnizu zkhorichu, žo do zhorownje dowjelechu, hdyž stej dwě hižo wumrěłej. — Njepschijomne pschichwatanje sta žo tudyschej wobydlerjo. Se swojej hotru jědzesche do Drježdźan, so by tam k hodam nakupowała. Domoj doseschej pakčik woczini. Město nakupjeneje drasty pak běchu w nim stare habreschcza. Najsterje je pakčik w Drježdźanach abo na domojpuću paduch saměnik.

S **Wojerez.** Njesbožo ſ motorskim łokom sta žo we sawinjenju pola Wětnizy. Džěłaćeŕ Wilhelm Jurt ſ Rólan padny je swojim motorskim łokom a słama jebi ruku a nohu. Snjesboženeho do zhorownje dowjezechu.

*

S **Warnowcy** (w Czechach). Mózne wustupowanje bišamoweje schćurki. Też w połnóžnych Czechach nimoměry, schłódna bišamowa schćurka wožebje sa rybaktwo pschezo hylnischo wustupuje. Wožebje žo to we wokolinje Lichtenbergskeho a Bernsdorfskeho haja wobtwdbuje, hdyž žo njedźiwajo systematiskeho niczenja tutoho schłódnika jeho rosmnoženju njemóžeschе sadźiwacz. Mózne žiwjenje swérjecza, kotrej je zyle na sledźonosć a potajnosć stajene, kaž tež wurjadne rosmnoženje schćurki dawa mało nadźje, so žo poradźi ju sniczić, jeli so žo ſ hamtiskeje strony wožebite naprawy, kaž na pschikład premije sa popadnjenje atd. njepostaja. W lecze 1934 je žo jenoż na Morawje 40 000 bišamownych schćurkow sabiło. Sa Czechi dotal nje hišće městeje liczby, tola žo tu liczba sabitych a sniczenych schćurkow hišće wyšche wobliczi.

... tak rjekaja horše mužny
Fryca ... na hodownym wjeselu
dźensa ... a wón na prawe ..
Rudolphec wobleki a mantle
njejsu jenoż pěkne a pyšne,
ale tež trajeja! Płaćaj:
wobleki 9,75, 11,75, 17,75
mantle 9,75, 15,75, 21,75
jenoti. hołowy 2,95 hač 9,75
łažerka lacy 5,90, 8,75, 10,75
Dźiwje hoydom k Sprije
RUDOLPH
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 16

Hudźbny dom Herm. Jeremias
w Budyšinje
na Kěžorskej dróży 8
poskića k hodownemu
zwoleniu:
Hohner - hubne a ručne harmoniki
specielne wudźěłbi za pjećow rjadowych akordow, dospołne wukubłanje so poskići
Gitary
Mandoliny
Violiny, dospołne, z kašćikom a smyčkom
za HJ. a kapały přihódne
rožki za młodźinu
fanfary
bubny
blake bubny
bubnowe tulawy
blek-tulawy
Nal wšěm přeniski a wudospołnjenja.
Wuwiedźemy wšě wuporjedźenki.

Miele
Fahrräder u. Motor-Fahrräder
Dostać pola firmow:
Georg Fuhrmann w Budyšinje
na Hornčerskej hasy 10
Ernst Fatting w Njeswačidle
Paul Koreng w Njebjelčicach
Hans Popella w Kulowje

Khleb krajace mašiny
owe kašćiki
owe rol. kašćiki
mjaso rubace mašiny
rybowańske mašiny
wahi wšěch družin
kofejowe młyny
Geithainske a Felsen
warjeńske sudobja
Solingske worcłowe twory
kupańske a plokańske wanje
žimace mašiny po nizkich płaćiz.
Alfred Jannasch
wikow. ze železom an Serbsk. hrjebj. 2

Auta a motorske kola
wuporjedźa
Pawoł Buchholz
na Hornčerskej hasy 51
ARDIE-zastupjerstwo

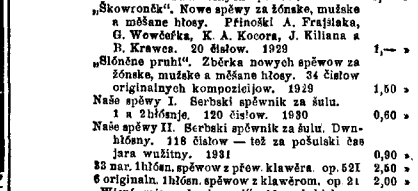
Šijace mašiny
najlěpši němski fabrikat, wot 105 — hr. w kolesowym domje
J. Witek w Ščijecach

Za hodowne blido
Přešite přikrywy
Sofowe přikrywy
Blidowe
přikrywy
Schaaf

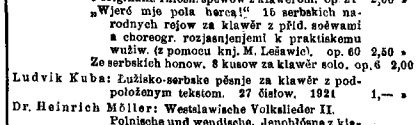
Slepowane
Moskowe
Wolmjane
Wjelbłud.
Blidowe
přikrywy
wulki wubjerk, jara tunjo
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w dołoncu khorownje pokładnj.

Za mužow
Nócne košle
šawle košle
sportne nohawicy
štryk. lacy síl, šantka
předkošlički barch. košle
krawaty pulowry
rukawicy zwjeŕš.
košle, normalne
kholowy
A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Slědowace serbske čišćane hudźbniny ma Serbske knihikupstwo w Budyšinje stajnje na składźe:

K. A. Kocor: 15 narodnych spěwow z klawěrom. 1886.
z hornołužiskim abo delnołužisk. tekstom 1,— hr.
6 originalnych spěwow z klawěrom 0,50 »
Štyrihłósne mužske khóry. (36 hłosow) 0,80 »
Jurij Pilk: 32 narodnych hłosow za muški khór. 1899 1,— »
„Dobry wječor". 34 nar. hłos. za měš. khór 1924 1,— »
Jurij Słodenk: Fiedlerowy towaršny spěwnik za serbski lud. Dwuhłosny. 4. wud. 1927. 161 čisłow 1,50 »
M. Urban: Duchowny hodowny spěw. 80 čisłow z jich hłosami. 1930 0,75 »
Bjarnat Krawc: „Khwataće, ale spěwajće!" Dwuhłósne narodne spěwy. 80 čisłow. 1910 0,50 »
„Zorja". 25 narodnych hłosow za měš. khór 0,75 »
„Wutka luboscć". 30 nar. hłos. za měš. khór 0,75 »
„Žórleško". 65 serbskich narodnych a wumělskich dwuhłósnych spěwow. 1925 1,— »
„Škowrončk". Nowe spěwy za žónske, mužske a měšane hłosy. Přinoški A. Frajslaka, G. Wowčerka, K. A. Kocora, J. Kiliana a B. Krawca. 20 čisłow. 1929 1,— »
„Słónčne pruhi". Zběrka nowych spěwow za žónske, mužske a měšane hłosy. 34 čisłow originalnych kompozicijow. 1929 1,50 »
Naše spěwy I. Serbski spěwnik za šulu. 1 a 2hłósnje. 120 čisłow. 1930 0,60 »
Naše spěwy II. Serbski spěwnik za šulu. Dwuhłósny. 118 čisłow — tež za pośulski čas jara wužitny. 1931 0,90 »
33 nar. 1hłósn. spěwow z pśew. klawěra. op. 52I 2,50 »
6 originaln. 1hłósn. spěwow z klawěrom. op 21 2,00 »
„Wjerć mje pola herca!" 16 serbskich narodnych rejow za klawěr z přid. sodźwami a choreogr. rozjasnjenjemi k praktiskemu wužiwanju. (z pomocu knj. M. Leńawiel). op. 60 2,50 »
Ze serbskich honow. 8 kusow za klawěr solo. op. 6 2,00
Ludvik Kuba: Žužisko-serbske pěsnje za klawěr z podpołożenym tekstom. 27 čisłow. 1921 1,— »
Dr. Heinrich Möller: Westslawische Volkslieder II. Polnische und wendische. Jenohłósne z klawěrom a tež ze serbsk. tekstom. Čo. 27-35 2,50 »

RADIO
připrawy
Wše swětowe znamki
Wše płaćiny!
Předwjedźenje bjez nuzenja ke kupjenju
Hudźbny dom H. Jeremias
w Budyšinje, na Kěžorskej dróży 8
Telefon 36 1

Časniki Debjeńki
nože, łžicy a widličky kupuješe we wosebitym wobkhodźe firmy
Osk. Brückner
w Kamjencu
Trauring-Ecke

Hody
swjedźeń nowych krawatow
a to kupuješe wězo pola firmy **Rudolph** w najwětšim wubjerku po 75, 68 pj., 1.25, 1.45, 1.65 1.95, 2.45, 2.95, 3.75
Nowosć: Wjazahi ze zatłóčenym kut. hłom 95 pj., 1.25, 1.45
RUDOLPH
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 15
Kupujće p. našich inserentow

K hodam dostanje maćerka
wotpłočliwe rolowy!
Najwětši wubjerk namakaće pola Towarstwa šalus. a rolowow
Groß & Schmerder
w Budyšinje na Hornčerskej hasy 41 / Telefon 2471

Pulowry - Lacy
žonjace pulowry . wot 290 pj. | dźěć. pulowry (4—6 lět) w. 125 pj.
mužace lacy . . wot 195 pj. | Cnarmeuse spódź. sukinje w. 185 pj.
strykowane drasty, trikotowe drasty, eleg žonj. kabi, Berchtesgadenske ješki
Gollowe ješki, ješki na bluzy, čonte podkrolowški a spódnje sukuje
Nohavicy :: Soki **Kurt Ziegler** płać. hódno a dobre na Hošic hasy 29

KAMJENC
Waš hodowny dar
w cigarach, cigaretach a tobaku
(tež witym), **trubkach** atd. (we wulkim wubjerku)
kupujeće pola firmy
Arthur Wolf
w Kamjencu na Budyskej dróży čo. 66

Rad witany dar k hodam su
cigary, cigarety, tobak
(tež wity). — K swjedźenjej poskićam mój bohaty skład
Max Schumann (prjedy Brendler) w Kamjencu
na Budyskej dróży čo. 36

Kupuj tam
hdźež tebje jako Serba česća a to Tebi z nawětkom we Serb. Nowinach wobkruča!
To płaći tež wosebje za serbskich krajankow a krajanow, kiž w Kamjencu kupuja!

Čehodla
kupuješ pola teho, kiž ma zańć twoje pjenjezy ale nic tebje jako Serba!
To płaći tež wosebje za serbskich krajankow a krajanow, kiž w Kamjencu kupuja!

Přiloha k čisłu 293

SERBSKE NOWINY

Wutoru 17. decembra 1935

Z měšćanskeho zarjadnistwa

Schtwórte sjawne pozedźenje radnych knjezow. — Wažne naštorki k posběhnjenju twarskeho rjemjesła.

Pjatk wječor žo pod pschedsydnistwom wyschschego měschćanosty w kupnizynej wulkej měschćanskej sali radny knjeza sendźechu. S rosprawow najbóle sajimasche to, so je žo ś dźełami pschi wodowej weži sapocžało. S wuporjadźerskimi dźełami ma žo hnydom też zyłej weži hinaša forma dać. Wudawki, ś tym sjednoćene, wscho hromadźe 28—30 000 hriwnow wuczinja. Swjećelaze też je, so je dalewjedźenje firmy Gebrüder Weigang hač na dalsche swjećene. Rozwjasanje pomjera mjes měschćanskej banku a statnej banku pschinjesche za město khětro wulke pocźeżenje, kotrež ma žo hač do 1940 wotpłaćiś. Pschi pschedběžnych dźełach za twar statneje autowoje dróhi je žo hižo dźeł Budyšćich bjespěžnych pschitrajił. Mohebje jedna žo wo dostatarjow spomoźeńskeje renty, kotrež žo hižo dołhi czaž bjes dźeła. Pschedběžne dźełа za cźišćaze naprawy žu tak daloko dokónczene, so może žo ś hłownymi dźełami sapocźeć, mjes tym pak žo hischcze na pschisłuchanje k tomu trěbnych předkow czaka. Město žo też hewak prózuje, dźeło wobstaraś. W februarau pschichodneho lěta ma žo we Budyschinje wustajeńsa Budyšćich wumětłow sarjadowaś. Měschćanski rada Sekzat rosprawjesche po należnoćach spomóžneho hamta a wobjebje też, so žebi firma Toga swyschenje najeńšeho pjenjesa za pschewostajenu fabriku žada. Měschćanski twarski rada dr. Jüttner wo sniženiu pschichodnych za twar dróhow rosprawjesche a to: na Drjezdźanskej dróhy wo 10 proz., na Beethowenowej dróhy wo 20 proz., na Mozartowej dróhy wo 50 pr., na Richard Wagnerowej dróhy wo 20 proz., na Hausenowej dróhy sa meter 153 hr., na Goethowej dróhy sa meter 126 hr., na Hindenburgowej dróhy sa meter na 160 hr., a to sa wschě dźele dróhi, kotrež žu žo we wschelakich cźasach natwarike. Na Paulisowej dróhy (nowy dźeł) wo 50 proz., na Wuriśtim pucźu wo 30 proz., na Wječornej dróhy 40 proz.. dalokoż pschinoschi 224,42 hr. sa meter wucźinja. Tute łepschiny płacza jenoż hacź do kónz 1936 a ko jenoż tym pokhcźa, kotrež na tutych dróhach twarja. Schtoż sajtaranje města Budyšcina ś wodu naštupa. rosprawjesche měschćanski rada dr. Jüttner, so je žo też w lětuschim suchim lěcze jenoż ś nawjetschej nuzu město i wodu sastarało. Pschicźina ma žo pytaś w swjetschenej potrjebje a w spadowanju jenitkich wódnych wobstatkow, schtoż sajo ma swoju pschicźinu w niedostatku dešćow. Wodowe pschetrjebanje w lěcze 1934 je pornio lětu 1935 wo 45 proz. poskupiło. W rožsednich lětach je potrjeba stajnje stupała. W lěcze 1934 je žo 1 685 000 kubikmetrow wody pschetrjebało. Žórła w Tšelanach a Pschischezach žu nimo měry spadłe. Pschi wutwarjeniu žórłow w 90tych lětach žórła sdźela płóchćachu. So by žo niedostatkej wody sadźewało, je město Budyschin žo je wschej mozu staralo. Tohodla žo w Tšelanach nowe žórła wuskładźichu a pschisamtknychu. S tym pak žo njejsu njedostatki wotstronile. Tohodla žo wo tym pschemysłuje, žórła w Bobolzach pschisamtknyć, schtoż pak je ś wulkimi wudawkami sjednoćene. Hischcze wjetsche wudawki bychu nastałe, hdy by město dźiwko wodu ś Wjasorskeje hory bracź, kaž je žo sdźełа namjetowało. Wodu je Schprewje bracź žo njeradźi, dołeż je tuta jara snjeczźišćena. Woda ś Bobolz ma žo k wodańi w Pschischezach pschisamtknyć, schtoż by nětkuže 2800 metrow rokow wužadało. To je najtuńschi pucź, kotrež mohł sa pschichod wschěm niedostatkam wody we Budyschinje sadźewacź. Twarske wudawki a finanzowanje tutoho pschedewsaczа pak by tajke pocźeżenje žoburpschinjeło, so by žo płaćiźna sa wodu podrožiła.

Pschi rosmołwje, pschi kotrejż k wošebitemu dojednanju njedóńdże, wyschschi měschćanosta rosćuźenje wo tutym projekcze na pozdźischi cźaż wotstorcźi. Na to rosprawjesche měschćanski rada Sekzat wo hromadu-pokojenju wschěch sawostajeństwow a fundazijow, kotrež žu w inflazniji wulki dźeł swojeho samożenja pohubiłe a tohodla njemóża tak prawje wjazy swój prěnischi samér dopjelnicź. Po sjawnym pozedźenju pschisamknu žo njejsjawne.

Zhromadźi na ratarskeho towarstwa „Při Čornej Wodze"

Saudźenu žrjedu měsjesche ratarske tow. Pschi Cźornizy žwoju druhu sjmsku zhromadźiznu w knjezim hoscźencu w Njeswacźidle. Towarstwowy pschedsyda baron ś Bietinghoff ś Mikez pschitomnych a wobjebje rěcźnikow wutrobnje postrowischi pschepoda hnydom žłowo wjednikej powołańskeje schule Jungej, kotryż wo wjesnej powołańskej schuli a wo ratarskim dźele rěcźesche. Rěcźnik na to pokasa, so žu žo wjesne powołańske schule khětro pschemeniłe. Rosdźěl mjes burskej dźěkowej schulu a ratarskej powołańskej schulu je zyle krucze postajeny. Wschitzy młodźi ratarjo dźěłacźerjo dyrbja wjesnu powołańsku schulu wopytacź a najšćerje wot jutrow pschichodneho lěta budźa też wopytowarjo burskeje dźěkoweje schule najprjedy 2 lěcze wjesnu powołańsku schulu pschekhodźicź dyrbjecź. We wjesnej powołańskej schuli steji w srjedźischczu praktiske ratarske dźełko a ś podkładom sa njo žu sašadny sa nowosarjadowanje ratarskeho powołańskeho a wotrjadneho schulstwa w Sakskej, kotrež je sakski minister sa ludowe wuchowanje 31. meje 1934 wudak. Rěcźnik też na to pokasa, kak je w běžnym lěcze w žwojich rjadowniskich wuczbu pschewjedł. Na to rěcźesche rjemjeślowy schulski radа Hohlfeld. Wón na wusnam powołańskeje schule je ratarja pokasa.

Po pschesjawzy rěcźeschе ratarski rada dr. Büchner wo plahowanju a wo kormjenju žwini, wo plahowanju ssotu a wo mlokarstwje. Wobjebity sajim sbudźichu jeho wumjedźenja wo nałhonjenjach loni pschewjedźenych wobhladanjow khlěwow. Hdyž też njehodźeschе žo w korjenjach ś wjetschego dźela niczo wustajicź, dyrbi žo wuschěbnyć, so pobrachowasche hródźam trěbne žwětło a wobjebje nusne pschewětrowanje. Pschewulka czopłota wobjebje młodemu ssotej schkodźi. Też žu korta we wjele hródźach pschewyšoko satwarjene, schtož k snjetworjenjam ssotu wjedze. Jónu wob lěto hródźe pscheběliсź, je pschi porjadnym wothładanju hródźe na kóždy pad trěbne. Też sa žwinjaze khlěwy to płaćі, schtož žwětło a pschewětrowanje nastupa, pschi cźimž ma žo wobkedźbowacź, so maja žo wyschke kamjenjne murje, kotrež žo husćišcho namakaja, šhubicź. Też kurjenjaž ś wulkeho dźela njejsu w porjadku satwarjene, pschetož kurjenź nad žwinjazym khlěwom abo w hródźi pomjeńschuje pola kur łóschi k njezenju jeji khětro jara. Podrobnje rěcźesche dr. Büchner wo plahowanju žwini a kormjenju žwini. Wošebje pokasa na to, so ma žo pschi wubranju kundrosow na to kedźbowacź, so ma tutón žyłnischi jako ranza być a so maja žo prožata najposdźischo 3—4 njedźele ranzy wotemsacź, dokelž hewak žu sa plahowanje hižo pschetuczne. Pschi sezinwjenju plahowańskich žwini dyrbi žo ś parjenej pizu po możnosći jara słutniwje wobkhadźecź, dokelž hewak mloko jara žyłnje wróco dźe. Se sašadu dyrbi być, so jene lehnidło dyrbi po 4 njedźelach

Hodowny dowol.

Prěni lětnik dosta nětko k hodam žwój prěni dowol a w tójdym garnisonskim městnje je nawal wulki. Wschitzy chodźa domoj k macźeri. (Presse-Bildzentrale, M.)

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(2. pokračowanje.)

Wězo běch też w cyrkwjach, w katolskej, njewulkej cyrkwi Našeje lubeje Knjenje z jara luboznej architekturu, w kotrejž běchu předowanja a cyłe druhe nabožnistwo serbske. Běše to wosadna cyrkej, wosada, kotraž běše tehdy łužiska. Wulka z jara starych časow pokhadźaca běše tachantska cyrkej swjateho Pětra. Cyrkej jenoż z němskej rěcu měješe za to druhu a to jara njezwučenu dospołnosć. Běše z dobom katolska a evangelska. Před jednym z wołtarjow skónči katolski knjez Božu mšu, a hnydom na to stupi pastor na druhi wołtař. Wo někajkich zwadach a wojowanjach njeběše docyła słyšeć. Za evangelsku serbsku wosadu běše cyrkej swjateho Michała postajena. Wosada běše wjele wobšerniša hač katolska wosada. — Na wjedźenju a pokazanju sameho města farař Hórnik njepopřestwaše. W najbližšej wokolinje Budyšina na połnócnej stronje, blizko pod městom nad Sprewju a skoro, w rěcy samej, je wobdaty ze štomawi, přez kotrež su widźeć rjane łužiske hory, wulki hobrski kamjeń, kiž běše po bajcy z póhanskim přibohom. Mjenuje so Flinc. Na tym małym wulěće pak njepopřestachmoj. Farař Hórnik dowjeze mje z wozom do Radworja, cyrkwinje wsy na połnocy. Tu běše hinak hač w měsće. Nadeńdźech so wosrjedźa dospołnje serbskeje wokoliny, serbscy „burjo" a serbske „holiča", serbska rěc kolo do kola, jako by tu Němcow njebyło. Z fararjom běše tu knjez Dučman, awtor wjele nabožnych dźełow. Połny miłych začišćow, z hromadu knihow a ze wzajomnym słubjenjom wot nětka trajneho měnjenja listow wopuščich tehdy Budyšin, Delnju Łužicu zeznach prěni króć we zymje. Tu stajich prěnje swoje kročele na wjes, přetož w tutej wsy, w Popojcach, w Khoćebuzskim wokrjesu bydleše človjek z wulkej horliwosću podany narodnej wěcy — Hendrich Jordan. Pokhadźeše po prawom z Hornjeje Łužicy, ale delnjołužisku rěč dospołnje wobknježeše w rěči a w pismje. W tutej rěči pisaše a wučeše dźěći w šuli, přetož tehdy hišće wučenje maćerneje rěče a z najmjeńša čitanje zasadnje njeběše w Pruskej zakazane. Wotwisowaše to wot dobreje wole wučerja, druhdy też duchowneho. Tak běchu tehdy wsy, w kotrychž bu serbske čitanje wučene. Duchowny w tutej stronje, w Khoćebuskim wokrjesu, měwachu serbske předowanja, w Popojcach Markus, kiž samo ludowe pěsničkі zapisowaše a zběraše, w susodnym Wjerbnje Krušwica, z Hornjeje Łužicy pokhadźacy. Tu też tehdy a potom hišće dołho, hač do skónčaceho stoleća, kantor Lathe dźěći serbscy čitać wučeše. W lubej, jara wutrobnej hospodliwości přebywach něšto dnjow pola Jordana, w ryzy serbskim domje, přetož też jeho žona běše Serbowka, štož přeco a wšudźom njeběše. Běchu wšak a dźensa hišće su serbscy wótčincy, kotrychž dom a swójba bywa němska. Z cyła je to tak, čim bóle so wosrjedź ludu serbska žona je to tak, čim bóle so wosrjedź ludu serbska žona poměrnišo dźerži hač muž, čim huščišo w inteligentnej a polinteligentnej sferje Serbowka so němcowstwu přizamknje. — Mózu tu mjez druhimi jedyn razny přikład přispomnić. Korla August Fiedler, wumrě w času swětoweje wójny jako šědźiwy starc, běše z poetu a ze zahorjenym serbskim patriotu. Jeho žona, Mathilda Stangec, dźowka serbskeho fararja w pruskej Hornjej Łužicy běše Serbowka a serbscy rozumješe. Wumrě młoda. Tehdy so jeju dźowka, też w serbskej wokolinje njechaše w serbskej rěči swojeju staršeju rozmolwjeć. To pak běše w Jordanec domje cyle hinak. Wón běše ryzy serbski.

Hłowne zhromadźizny „Maćicy Serbskeje", započinajo wot prěnjeje zhromadźizny w lěce 1847 jako bu towarstwo po přikładze druhich słowjanskich stowaršenjow tuteje družiny, wosebje Maćicy Češkeje założene, wotměwachu so přeco a porjadnje srjedu po jutrach. Na zhromadźiznu w lěce 1880 dojědźech prěni raz a hotujo so k tomu, pósłach do Serbskich Nowin nastawk, w kotrymž sym namjetował założenje wosebiteho wotrjada Maćicy za Delnju Łužicu, za cyłk pak Łužicy założene towarstwa po přikładze tak wužitnje hižo wjele lět skutkowaceho Towarstwa pomocy studowaceje w Poznanju. We Łužicy běše a je nuza na duchownych, wučerjach a docyła inteligency palaca, a tohodla je trjeba stowaršenja, kotrež mohło sej wukubłać njezamóžitu narodnu młodźinu. Cisło „Serbskich Nowin" z nastawkom pod napismom: „Dwaj namjetaj" dóndźe runje do rukow wobdźělnikow hłowneje zhromadźizny. Wobzamkny so potom wobě namjetowanej towarstwje założić. Wobstejitej hač do dźensnišeho dnja, delnjołužiski wotrjad hižo jako samostatne towarstwo. Towarstwo studowaceje pomocy zhubi po wójnje wjele swojeho zamożenja z powšitkownej inflaciju a financny powrót w cyłych Němcach — ale znowa so nětko wobroća na zjawnu wopornosć a stara so wo to, swoje zamożenje a swoju možnosć dźełanja posylnić. W započatku jeho skutkowanja běše jedyn z dobročelow J. J. Kraszewski z darom 2000 hriwnow.

Wokoło tuteho časa, po wonej hłownej zhromadźiznje „Maćicy", na kotrejž buštej dwě nowej instituciji założenej, započa Arnošt Muka, krótko prjedy pomjenowany za gymnazialneho wučerja w Budyšinje swoju wulku powučacu a studowacu dźěławosć, přez kotruž so pozběhny na čolo cyłeho narodneho hibanja a serbskeho pismowstwa.

(Pokračowanje sćěhuje.)

w zulku znajmjenjscha 60 kilogramow ważicy, hdyż chze żadanja żiwinskontrollowazeho towarstwa dopuscnicy. Dale ma so na kożdy pad wobkedzbowacz, so njesmi so ze sladnych lehnidlow jane proszatko za plahowanje wuzicy. Sahnjenju proszatow może so z tym wuspjescnje sadżewacz, so so w prinimi rjedże wschemu sadżewa, schtoż symnu a mokrotu do chlewa proszatow pschinjese, a dale, so so na żadun pad njesirake bernu jako piza njepostajeja. W symnje nastawaza mokrota może so derje z tym wotstronicz, so so do chlewa njehascheny kalk położi. Ke kormjenju żiwini pschetkhadżejo rećznik wusbehnu, so dyrbi żedi kożdy kormjer żiwini westy byez, hacz chze żiwinjo spjescnje kormicz, abo ma-li so kormjenje z nutrnymi pschihotami pschewjesez. Pschi spjescnym kormjenju ma so proso wobżebje z parjenymi bernami a z bżikom zyrbacz, pschi czimz ma so żiwinjo husczisko ważicz. Swjesczi-li so, so wschedny pschirost wabi wjazy hacz 100 gramow njewuczinja, potom je kżeje, żiwinjo wotedacz a za kormjenje żedi druhe wubracz. Truhe waschnje kormjenja może so w naschim czażu bóle poruczecz, dokelż so pschi tym lepsche polczowe żiwinje dożpeja, kotrez maja wżo tez wjetschu wahu. Pschi tym ma so psched prawym kormjenjom, piżowańki czaż 3 mescżazy trajazy, sapołożicz, w kotrymż so w kżeje selena piza a w żynje wża z pluwami z trochu kormjeńskej pizu dam, so by so tak rosschérjenje ezrjewow a żołdka dożpeło, prjedy hacz so z kormjenjom z bernami sapoczina. Pschi tym ma so wobkedżbowacz, so dyrbi nżdże 10 zentnarjow bernow 1 zentnar pschirosta na wasy podacz, pschi czimż nima so z bżikom (rybjazej muki) pschejara lutowacz. 100 gramow rybjazeje muki zarunа 1—2 litraj wotsiberaneho mloka. Pschi tym ma so jara na to kedżbowacz, so so pschejwjele żidżele pizy njedawa. Hdyż so wschitke tute pokiwy wobkedżbuja, potom dyrbi kormicer żiwini k wuspżecham dończ. K plahowanju howjaseho stotu pschechadżejo, rećznik na to skorjesche, so je so pschi wobhladanju hródżow spóznało, so mkody skót so pschemalo na ezerstwy powetro puschcza. Pschebywanje mlodeho skota w hródżi tutemu żiwjenje wo tóstchto pschikrócži. Dyrbi so na to hladacz, so ma kożdy ratar sa zelata swoje hórdy (sażla), hdżej może so mlody skót wulkbacz. Tez ma mlody skót wot dorosczeneho skotu dżelemy byez.

Pśilopk

Morda so k śmjerći sażudzi.

Pschi sażnym sudu w Khocżebuzu je pjatk po zuknodnjowskim jednanju 42letneho półstcho statneho pschisłuschnika Wladisława Zelasneho dla wotmyślaneho morjenja k śmjerći sażudził a jemu na czaż żiwjenja cżesitne prawa wotrjekł. Zelasny, kotryż je wjele rasow z khłostanju pokklostany a kotrehoż tez półste sudy dla wschelakich njeskutkow pytachu, bżesche 13. julija, każ je znate, w Chojanach pola Hródka so do domu 23letneje żony Metzigoweje sadobył a ju tam, hdyż jemu napschecziwo stupi, symnotrejnje satjelił. Pschi jednanju spyta, hacz runjez bżesche so pricdy wicheho wusnał, wschu sapręcz. Tola dopotalny bżehu tak pschemożaze, so je so horjeka naipomnjenyj wusud wuprajił.

6 dżeczi w palazym burstim statoku sahinyło.

W nozy k żobocże naita w burstim statoku w bliskosczi Hjórtringena pola Kopenhagena woheń. 6 dżeczi burskeje zwójby, 6 hacz 18 lét starych, spalche na lubi. Tsi inich so we kożach sadusnychu, tsi pak bżezachu hacz k ithodam, hdżez pak jim płomjenja a tur pucz sawrzechu. Tez woni w płomjenjach sahinychu.

Morwa jako zapaleńka.

W Amsterdamje na spodziwne waschnje woheń nasta. W jenym domje pschedmeta bżesche khora żona zama doma. Ssedżeske zama w stole pschi blidże, na kotrymż so petrolejowa lampa palesche. Czekto thoru żonu nadobo Bezja cuczka saja. Żona je stolom na kromu blida radnu, pschi czimż so lampa powali a petrolej so rosla. Jstwa bżesche za nekotre mjenschiny w płomjenjach. Woheń pak hnydom putnychu, tak so wjetscheje schkody njenasta.

Wotprawjenje Hauptmanna źrjedź januara.

Hauptmannowa revisijonela wobstorżba je so wot najwyschscheho swjatkoweho sudu wotpokalała, tak so je nekto ludowy sud w New Jerseyu wotprawjenje Hauptmanna na 13. januar postajił.

Napisać dać abo lutować?

Dalolo rosschérjeny njepocżink wobsteji w tym, so so pola rjemjeślnika a pola wobthodnika z hotowym njeplaczi, ale so so napiłacz da. Tute waschnje je so skoro jako niepocżink roswił, tak so może so witacz, hdyż statny staw nemstich rjemieślnikow se wschej mozu pschecziwo dżiwjenju placzeńskich wobsteinoczow wojuje. Nusne je, so so wschem ludowym towarischam rossaśni, so pomale placzenje pola wobthodnika abo rjemieślnika niz jenoż jednotliwemu rjemieślnikej schtodżi, ale stónczinje tez zytemu ludowemu zhromadżeństwu a z tym tez pomalemu placzerjej a temu, kotrż napisacz dawa zamemn. Wschetoż rjemjeślnik a pschekupz, kotryż swoje pjenjesy niedostanje, dyrbi, chze-li swoje wudawki wusnacz, na nekajkim druhim meśtnje wupucz pytacz. Dyrbi tak placzisnu za swoje dżelo powjetschicz. Pożczowanje dżela podrożuje. Kożdy by tohodla dyrbjał swój podżel k temu pschidacz, so by so njepocżink napisowanja zele wostronił. Nimo teho pak dyrbi kożdy ludowy towarisch se samolwjenjom na to skutkowacz, so so kupowanje na kredit na najmjenschu meru wobmjesuje. Schtóż z prawym czażom żiwi, nebi nalutowanisku knizku założy, njepschindże do njepschijomneho położenja, so dyrbi tu a tam pożczowacz. Mesczańska nalutowańska rady kożdemu jednotliwzej nalutowanisku knizku wustaja, na kotruż moża so pjenjesy placzicz, so bychu w padach potrjebu a z wuzy k ruzy byle. W tutym smyśle je wojowanje pschecziwo pożczowanju tez z wozawanjom za lutowanje.

Sport

Bulkopańza.

Dresdensia pschecziwo PfB Lipsk 0 : 0.
Dresdner Sportklub pschecziwo DSV w Zatzu 3 : 0.
Guts Muts pschecziwo Meißner BV 08 3 : 0.
Sportfreunde 01 pschecziwo BVB 03 1 : 0.
Spielvereinigung — Radebeuler Ballspielklub 3 : 3.
Südwest pschecziwo SC Straßenbahn 2 : 6.
BC Hartha pschecziwo Pirnaer Sportklub 7 : 4.

SV Budissa pschecziwo STC Shorjelz 6 : 0.

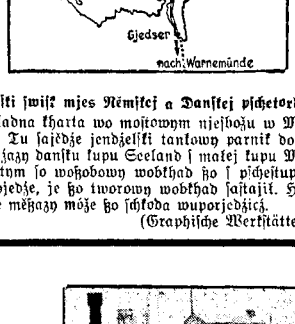
Na wukóng tuteje hry so z napjeczom cżakaiche, dokelż możesche so na zyniosku schlesiskeho muzstwa żudzicz. Mojowanje wupadny k lepschemu jatsteje wokrjesneje klaźy. Budissa picht tym hischcże z nekotrymi sastupjerjemi wustupi. Kotrż bechu z wjetschiho dżela z mlodeho muzstwa wsacźi. K najwetschemu pschetwapjenju wosebje nadżeh, swjetscha z mlodych ludźi sestajeny, jara dobre wukony pokasowasche. Jara spschinje postupowachu Wendschenjo na stronu Shorjelskich, hdżez so jim nimo wrótkarja wożebitych sadżwekow njeczinjesche. Dowycże bżesche derje sażkużene.

Hudźba—wumełstwo—dźiwadło

Mesczańske dźiwadło.

„Knurks na tola wutrobu“,

to je napiś rjanje hodownoje bajśi, debjenej se spewami a rejemi, spisanej wot Jwachinna Malberga, kiż so wczera njedżelu popołdnju w naschim mesczańskim dźiwadle pschedwidżeše. Bż to sażo zhożapołna hodźinka za wschę dżeczi. Sa male dżeczi wschak njebż zyle pschihódna, dokelż je sa starsche schulske letniki po wobżahu stworjena. To bż tola radoscz, kak bż Knurks pola maczerki, pola zubneho lekarja, w Durinskim lesu, w raju klankow na Stónczinej horje, w Rudnohórskim hodownym kraju a potom sażo domach. Wulkotnje hrajachu Ellen de Fries jako Barbela, Heinz Süßengut jako Frieder, Hans Ludwik Volk jako Knurks a Wolf Martini jako hłupy Taps. Tez wschi sastupjerjo dalschich rólow podachu zwoju najlepsche. Krażne bechu jewischczowe wobrazy, wożebje tón z tleczeho wotbżła a k tomu te bajkojtne reje a Boży narod. Dżeczom so jenoż tak wocżi swbolachu we wutrobnej radosczi a dusscha sajuka, hdyż so pleniczesche k njej hudźba z pjera Joh. Webera. Njeskónczny bż dżakny pschikleszk. -é.

Żeleźnicki swisk mjes Nemskej a Danskej pschetorhnjeny.

Pschekładna kharta wo mostowym njesłożu w Masnedsundże. Tu sajedże jendżelski tankowy parnik do mosta, sjednoczaju danisku kupu Seeland z małej kupu Masned. Mjes tym so wożadowy wobthad żo z pschesłupjenjom dale wjedże, że so tworowy wobthad sastajił. Hakle sa nekotre mesazy może so schkoda wuporjedzicz.

(Graphische Werkstätten, M.)

Budyske stawniske powesće

z dnja 16. dezembra 1935.

Narodźiło je so: 13. 12. Pawołej Reinholdej Thomaszej, wobthodnemu wjednikej we Wjasowzy, zyn. — Manfredej Juliuszej Bärej, pinczniskej dźowka. — 14. 12. Hermanej Brunej Brodźi, pschistawjenzej, dźowka. — Marzej Janej Bětnarjej, tatarskemu dźełacżerjej, dźowka. — Korli Waltarjej Müllerej, strożmischtrej, zyn. — 15. 12. Arnoschtej Heinzej Kschizanej, strażmischtrej, dźowka.

Wumrěli: 13. 12. Bjarnat Pětsch, skałaŕ w Semizach-Tumizach, 50 lét stary. — Johanna Mieżyna rodź. Hórbanez, mandżelska rentudostawarja, 79 lét stara. — 14. 12. Jan August Nowak, wyschi nuhidowar na wotp. 70 lét. — 15. 12. Pawoł Max Beyer, frischski mischtr, 62 lét stary. — Marja Selma Kralowa rodź. Lehmannez, mandżelska wobsedżerja wósnistwa, 39 lét stara. — Jan Bohuwěr Henkert, ratař z Suczinu, 66 lét stary. — Helena Alma Brücknerowa rodź. Nogelez, mandżelska wyschicheho dejerja z Worzyna, 45 lét stara. —

Mandżelstwo pschipowędźichu: 16. 12. Arthur Hellmuth Pohl, pschekupz w Drjezdżanach z Elsu Irenu Tietzez, bjes powołanja, w Budyschinje. — Josef Fux z Augustu Rózu Jedlickżez, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje.

Radio

Sorjedu, 18. dezembra źinschi so:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschedneho programma: 6,30 wjeselý rańschi konzert. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosczje. 16 popołdnischi konzert. 17,50 sport sa młodźinu. 20,45 wjeczorny konzert.

Lipsk: Nimo snateho wschedneho programma: 6,30 rańschi konzert. 9 sa żony. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17,10 pisane popołdnjo. 19 wjesoły zwjatok. 20,45 orchestrowy konzert.

Hischcze ważne z dnjoweho programma: Barlin: 20,45 Jana Brahmsowy konzert. Köln: 21,15 wjeczorny konzert. Stuttgart: 20,45 symfonijski konzert. Warschawa: 20 sabawny a spewny konzert. Praha: 20,05 symfonijski konzert.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Es besteht Veranlassung auf die am 22. August 27 auf Grund von § 87 des Wassergesetzes vom 12. März 1909 erlassene **Polizeiverordnung — Verbot von Bauten und Ablagerungen im unzweifelhaften Hochwassergebiet betreffend** — und auf die Vorschriften in §§ 166 und 167 des Wassergesetzes hinzuweisen. Danach ist mit Geldstrafe bis zu 150 Mk. oder mit Haft zu bestrafen, wer im unzweifelhaften Hochwassergebiet der öffentlichen Wasserläufe Erde, Steine, Asche, Hölzer und andere Gegenstände ablagert, die ein Hindernis für den Hochwasserabfluß bilden oder fortgeschwemmt werden können. In gleicher Weise wird bestraft, wer u. a. vorsätzlich oder fahrlässig Scherben, Glas, Gefäße, Schutt, Unrat oder andere feste, das Wasser erheblich verunreinigende oder dessen Lauf störende Gegenstände oder Tierleichen bezw. Teile von solchen in fließende Gewässer, Teiche, Brunnen oder sonstige zum öffentlichen Gebrauche bestimmte Wasserbehälter wirft.

Kamenz, den 12. Dezember 1935.

Der Amtshauptmann.

Ich untersage hiermit auf Grund von § 34 der Reichsstraßen-Verkehrsordnung vom 28. 5. 34 in Verbindung mit der Ausführungsanweisung unter C zum § 34 das **Aufstellen von Kraftfahrzeugen aller Art auf der Dorfstraße** vor der Bäckerei von Jakob Petasch in **Räckelwitz.**

Kamenz, den 13. Dezember 1935.

Der Amtshauptmann.

Parnik móst pisches Masnedowy pscheliw pschetorhnył.

Kotorhnjeny a powaleny móst pisches Masnedowy saliw, kotryż bż jendżelski tankowy parnik snicził. Ludźo pschi tutym njebożu do sajkoby njepschidżechu, hacżrunjez bżesche parnik, jako so sniczeny dżel mosta na njón wali, lo najwjetscheho straha pschijichol, so so podnuri. Sniczenje mosta, kotrez na czarje mjes Warnemündom a Bjedjerom leży, je tworowy wobkhad mjes Nemskej a Danskej dospołnje sastajiło, kotryż hatle budże so zasej ni nekotre tydżenje pschewjesez móz.

(Preise-Foto, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 294 — Budyšin — Srjedu 18. decembra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Zjězd sakskich frontskich wojakow w Lipsku

9. a 10. meje 1936 směje so w Lipsku 2. sakski cyłostatny zjězd frontskich wojakow a wójnskich woporow. Lipscanske podkrjesnje nawjedowarstwo NS-sastaranja wójnskich woporow zjězd pschihotowje. Sobotu budźe wulke dźełowe hromadźenje w zwjedźenskej zahrodźe zoologiskeje zahrody. Njedźelu so cyłostny zjězd z wulkej manifestaciju a nimokrjencjonu na Augustuźowym naměsće skónči. Němski wjednik wójnskich woporow, stronjan Hans Oberlindober, je swoje wobdźělenje hižo pschilubił.

Zupny nawjedowar Mutschmann při manifestaciji we Wurzenje

Sakski bohot Mutschmann na swojim wobhladowanskim puczowanju pónjdźelu we Wurzenje pschebywaschе. Wječor wotmě so wulka manifestazija na někotrych Wurzenskich salach. Zupny nawjedowar Mutschmann so w swojej rěči za spožčenje cyłstneho měschčanstwa hakowaschе. Potom wón wěcne wojowanje mjes swětłom a cźemnosću wopisowaschе. Po němskim bohotu rěčeschе sakski hospodarski minister Lenk.

Zběrka wójnskich woporow za zymsku pomoc

Přenju njedźelu noweho lěta, 5. januara 1936, budźe po zyłej Němskej 1 400 000 frontskich wojakow a wójnskich woporow a sawostatnej, kiž su w nazionalsocialistiskim sastaranju wójnskich woporow sjednoćeni, sa skutk wosće pomocy sběrać. Woni chodźa z tym znowa dopomjatać, so chodźa prědku stejećej, hdyž so wo naležnosće powschitkownosće jedna, tón króć wo wojowanje pschećiwo hłodej a symje. — Sobotu pscheď 5. januarom směja so po zyłej Němskej wulke appelle NS-sastaranja wójnskich woporow.

Pólska je hospodarske zrěčenje potwjerdźiła

Pólski sejm je w swojim wutornischim pohrjebnju sakonja wo potwjerdźenju hospodarskeho zrěčenja mjes Němskej a Pólskej pschijał. Nimo toho je sejm wobhnadźenskemu sakonjej pschihłosował, kiž běsche knježerstwo sapodało.

Němske nowiny w Francowskej

Wutoru 17. decembra je so w Parižu prěnje cźisło nowin „Deutsche Zeitung in Frankreich" (DZF) wudało. Tute nowiny so za Němcow wudawaju, kotrjž w Francowskej bydla. Wone maja tež zdźelenki a powěsće tamnischich němskich towarstwow a swjatkow pschinoschować. Nowiny „DZF" budźa stajnje 1. a 15. kóždeho měsaca wuchadźeć. Wone budźa pak bórzy jako tydźenik wuchadźeć.

Litewska šćuwańca přeciwo Beldschusej

Pozdnje naprawy memelskeho direktorija, wobsahowe wotdźělenje sastojnikow a wobhadźenje jich sastojnstwow i druhimi wobzwołowmi, je litewiskich studentow w Kownje rozhorilo. Studentske sjednoćenstwo „Lietuva" w swojim pohrjebnju pschećiwo wobsahnjenjam memelskeho direktorija jako „pschećiwo kročelam, kiž so z ničim njehodźa wuprawnić", protestowało. Tež litewske njedźelske nowiny „Diena" politiku direktorija kritisuja a wudawaju, so je „najwjetschi cźaž" pschećiwo jeho naprawam potrjechowała.

Beneš budźe českosłowakski statny president

Wutoru wječor je so universitny profesor Němec swojeho kandidatstwa wzdał. Tohodla so sda hyšće, so so swonkowny minister dr. Beneš w dźensnišnjej narodnej zhromadźiznje za cźěskosłowakskeho statneho prezidenta wuzwoli. Na Němcowe město so dotal njeje druhi kandidat postajił.

S Prahi so hischcze powě: Profesor dr. Němec, nawjednik cźěskosłowakskeje narodneje rady, kotrejž běchu politiske strony namołwile, so by kandidatstwo za zastojnstwo prezidenta republiki pschijał, je wumělenje stajił, so tuto kandidatstwo jenož wobkhowa, hdyž budźe z kandidatom wjetschiny cźěskosłowakskich politiskich stronow. Njerosćudne sadźerjenje jeneje politiskeje strony je někto profesora Němeza pohnuło, so je so swojeho kandidatstwa wzdał.

Lebrunowy telegramm na Masaryka

President francowskeje republiki Lebrun je presidentej Mažarykej telegramm pósłał, w kotrymž so praji, so ma wón we wokomiku, hdyž Mažaryk cźěskosłowakski lud namołwja, so by swój dóst druhimaj rukomaj dowěril, sa swojeju winowatosć, so w swojim mjenje a w mjenje francowskeho ludu zaćežnja wutrobneho wobdźěwanja a sprawneje podwołnosće za Mažarykowom swobodu wuprajl.

Laval sebi dobyće w komorje wubědźił

Francowska komora wutoru popołdnju wo hospodarskim planje swonkowneho ministerstwa wuradźowaschе. Ministerski pschedsyda Laval pschi wuradźowanju **wo swonkownej politiźy poručża**, so by na kritisowanja, kiž su so w komorje wuprajile, wotmołwił. Schtož sankcije nasłupa, Laval sdźeli, so je so francowske knježerstwo hižo prjedy hač je wójna wudyrika, z jendźelskim knježerstwom dojednało, so so žane wojerske sankcije njenałoża a so žane naprawy njeńtanu, kiž budźichu mohłe k blokadze dowjesć. **Wusamkło je so wschitko, z čimž może so italsko-abeźynska wójna na Europu wuspschestrěć.**

Potom Laval wo znatych Parižskich měrowych namjetach rěčeschе a rosłoži, **so wone sa francowske knježerstwo njesu napinanjow wotmołwjeja.** Francowska a Jendźelska stej měrej prawo cźinicej, schtož stej cźinilej, dokelž je so w Genfu wot njeju jadało, so bychmej w skutku pohrjebkowanja pokračowałej. Tohodla ma jenaj Swjatk ludow wobsahnyć. Laval kritiku na měrowych namjetach jako njesprawnu a wopačnu wotpokłasa a rjekny, so je so po wójnje wjele knježerstwow powalilo, Francowska pak je zebi žiwe knježerstwo sdźerżała.

Francowska republika chce so se wschitkimi dla europskeho měra dojednać. Tohodla je wón do Roma a do Moskwy puczował. Wón je se wschitkimi knježerstwami jedinak, kiž běchu swólniwe, so na skutku europskeho měra wobdźěłcź. Laval na kónzu swojeje rěče rjekny, so chce z politiku pokračowaćz, kotruž druhi njejsu jako błyschczatu wotnamjenili, kotraž pak jeho swobodnje spokoja, dokelž so jeniczky na sahowanje měra złožuje.

Hdyž běsche Laval pschestał rěčeć, sastupjerjo lěwizy rasnje pschećiwo knježerstwu wustupachu. Dwaj socialistaj a jedyn kommunist Lavalej porokowachu, so je pschez Swjatkom ludow wjasnyk. Rosmołwa běsche z khwilemi jara rozhorjena. Pschi njej so pokasa, so lěwica a dźěl radikalnych socialistow krucze hromadźe stejachu w swojim postupowanju pschećiwo knježerstwu. Pschi tajkim pschećiwjenju so Laval k namjetej rozsudźi, so chce powschitkownu rosmołwu wo swojej swonkownej politiźy na 27. **dezembra** postajić.

Wjednik socialistow Leon Blum pak pschi nětčišich rozsudźujcych wuradźowanjach rady Swjatka ludow žadaschе, so by so hnydom wo swonkownej politiźy rěčało. Wón pschipowědźi, so swonkownopolitiske napraschenje sapoda a požada, so so hnydom wo nim wuradźuje. **Laval wotmołwi, so pschećiwo tutomu namjetej praschenje dowěrjenja stajl.**

Na swojim popołdnischim pohrjebnju komora jenołtkróć wobsamknu, so ma so wo swonkownej politiźy hischcze w tutym tydźenju rosmołwjeć. Hdyž so wo **dnju** jednaschе, Leon Blum 20. dezembra namjetowaschе. Radikalny socialist Pierre Cot so jemu w mjenje swojeje strony pschistajenkow a wótrje pschećiwo **jendźelsko-francowskemu** namjetej k sastajenju italsko-abeźynskeje wójny rěčeschе. Wón Lavalej porokowaschе, so je z njewobkedźbowanjom shromadneho bjesstracha bjesstrach Francowskeje wohrosył.

Pschi wotmołosowanju wo dnju sa napraschenja wo nalěžnosćach swonkowneje politiki w francowskej komorje dosta Laval 304 hłosow. Pschećiwo njemu 252 wobsahowe hłosowaschе. Laval běsche žebi potajkim dźeń 27. dezembra sa jednanje wubědźił.

Baldwin dhce cyle zjawnje rěčeć

Jendźelscy politikarjo wočakuja, so pschi jutrischim pohrjebnju jendźelskeho delnjeho sejma knježerstwo njebudźe skorjež a wobjarowacz, so so měrowe namjety njedadźa w Genfe pschijeć. Londonske nowiny „Times" pschispomnjeja, so je kóždy sobustaw jendźelskeho knježerstwa smył spóznał. Jenicźke, schtož je možno a ma so stacź, je, so so ministrojo wusnaju a hnydom z nowym dźelom sapocznu. Tuž maju w parlamenzje powschitkownje sa to, so je Parižski plan hižo morwy. **Sapółkanzy su spóznali, so je so petrolejowa sawjera pschećiwo Italskej njesměrnje sdalika.** Knježerstwo dyrbi iim, tak „Times" pišaju, znajmjenischa pschilubicź, so nětcźischi hospodarski cźišcź za Italsku njepopuschcźi.

Pónjdźelu so rěče wo knježerstwowej krizy abo powědanje, so swonkowny minister swoje sastojnstwo złoži, wjazy jako khutne njewobhladowachu. Powschitkownje so wočakuje, so sobustawy knježerstwa w delnim sejmje wosjewja, so so jendźelske knježerstwo njeje na niczo druhe wjesało, hač z druhimi krajemi shromadnje pschećiwo Italskej postupowacz. Dokelž pak tajke shromadne postupowanje w nastupanju petrolejoweje sawjery njeje wěste było, su ministrojo prawo měli, najraznischeu krocźel k wujednanju Italskeje a Abeźynskeje cźinicź.

Dopjerować Londonskich nowin „Daily Telegraph" pischе, **so chce ministerski president Baldwin schtwórtk w delnim sejmje zyłe sjawnje rěčeć a chce na khutny strach europskich schmjatanzow pokasać, kiž nastanje, hdyž so Italskej petrolej na cźuzjowe waschnje sawrěje.** Knježerstwo wosće sjawnje wuprajl, so nochce niczo cźinicź, schtož mohło k wójnje dowjesć, dokelž tu njeje rukowanja, hač bychu druhe sobustawy Swjatka ludow Jendźelsku we wójnje pschećiwo Italskej podpjerałe.

Minister Eden pak njeje zyłe sa to, so knježerstwo wo wschém sjawnje rěči. Knježerstwowe sobustawy budźa mjenujcy dyrbjecź prajicź, kak daloko su druhe knježerstwa

Hoare štwórtk w jendźelskim delnim sejmje porěči

Hdyž běsche so Hoare je Schwajzarskeje do Londona wrócźił, z jeho strowosću najlěpje njestejesche, so jemu jeho lěkarjo wotradźachu, so na schtwórtkownym pohrjebnju delnjeho sejma wobdźělcź a jeho napominachu, lo by so hladał. Tola hižo wječera so z Londona powě, so chce so Hoare, je-li nčkak možno, na rosmołwje w sejmje wobdźělcź. Dźenża so wosjewja, so so swonkowny minister na pohrjebnju wobdźěli, kaž je zebi to swopředa wotmyślił. Wón chce rosmołwu z rosjašnjenjom pschićinjow wotewrjeć, kiž su k wobsahnjenju Parižskich měrownych namjetow dowjedle.

Kaž Reuterez telegrasowarnja zhoni, Hoare w swojej rěči njebudźe wobzarujo wo hotowych wězach rěčeć, ale budźe wojowarišy wustupowacz. Powědźerjenja njewočakuje, so swonkowny minister wschitke nadrobnjosće wotkrije, ale so delnjemu sejmej telko rozjašnjenja poda, kelko je trěbne, so bychu sapółkanzy połoženje pohnte spóznali.

Rosmołwa so z rěču ministerskeho presidenta Baldwina skónči. Kaž so zhoni, Baldwin jednore praschenje dowěrjenja stajl. Wón chce z tym wotpohlad dźełacerskeje strony znjemóžnicź, kotraž chce pak pschećiwo měrownym namjetam pak sa nje dacź wotbłosowacź a dźel knježerstwowych pschiwiwowarjow pohnucź, so bychu pschećiwo knježerstwowej politiźy hłosowali.

Komunistske njeměry w Prazy

Kaž nowiny pišaju, su kommunistojo pónjdźelu wječor na Staroměschčanskim naměsće w Prazy demonstrazije wotměli. Hdyž běchu někotre mjenische kommunistiske cźłjódy do policije strajłe, so nětdźe 500 wobsahowo žitnu demonstrazijski cźah wutworl. Jako policija na nadpadowym wosu pschihotowała, so by cźah rospuscheźila, so

demonstrantojo ſ klumpachami, kamjenjemi a ſchkleńzami do njeje dachu. Polizija ſamó ſakle ſa dlěſchi czaſ ſ gummijowym klumpachom demonſtrantow roſehnacz. Kommuniſtojo potom priwatne automobile ſadżerżachu, w kotrychż ſwojich franjenych wotwjeſechu. Nowinarnja Prajſkeje poliżajſkeje direkżije wojſewja, ſo demonſtrazije njemčzachu ſamych politiſkich pſchiczinow.

Posedżenje rady Zwjazka ludow dżenſa sriedu

Dżenża ſrjedu popoldnjuz 1/46 hodżin żo rada Swjaſa ludow k ſwojemu poſledżenju ſeńdże. Najprjedy chże żo wona w njeſjawnym poſledżenju dojednacz, kak chże w nalężnoſczi italiſko-abeſſynſkeje ſwady poſtupowacz. W ſjawnym poſledżenju, kiż żo pſchiſamknje, portugalſki ſaſtupjeř de Vaſconceller jako pſchedsydża ſankżijoweje konferency radżinym ſobuſtawam wo poſledniim wuwiżu hamtiſku roſprawu poda. Potom Laval a Eden porěczitaj. Każ żo ſ Genfa powě, ſa radżinym blidom Italiſki baron Aloiſi njeſaſtupuje, ale wupóſlanſtwowy rada Bora Scoppa, kiż je jako wobſedsydowař w Genfu woſtał.

W Spaniskej so wótre wólbne wojowanje wočakuje

Wjedník najſylniſcheje ſchpaniſkeje ſtrony, katoliſkeje ludoweje akżije, Gil Robles, kiż běſche prjedy wójſki miniſter, je w nozy k wutorje namolwjene wudał, kiż je dla jeho ſylneho wobſtorżowanja ſtatneho presidenta w ſwiſku rozrißanja poſledneje knjeżeſtwoweje kriſy a pſchihodneho ſtroniſkeho ſadżerżenja wulke ſpodźiwanje ſbudżiło. S tuteho namolwjenja je ſpoſnacz, ſo budże pſchihodne wólbne wojowanje w Schpaniſkej jara wótre.

Gil Robles w ſwojim namolwjenju piſchu, ſo je kóżdy ſlepy, kotryż niewidži, ſo rozrißanje poſledneje knjeżeſtwoweje kriſy njeje niczo druheho hacz poſledni wotkřěſk wojowanja revolucije pſchecziwo nětczaſſenu ſjejnej. Tuto wojowanje je żo hižo bórſy po wólbach lěta 1933 ſapoczało, dokelż běſche revolucija pſchi wólbach porażku poczerpiła. Hdyż je ludowa akżija pſcheczo ſażo woporu pſchiniešła, dha je żo to tohodła ſtało, dokelż je ſtatny president ſwjatoczinje pſchiſlubił, ſo chże wuſtawu pſcheměniecz.

Grichska narodna zhromadźizna so rozpuſčła

Miniſterſki preſident Demerdżis je żo wutoru k grichiſkemu kralej podał, ſo by wot njeho ſhonił, kak ſebi wón we rospuſchczenju narodneje ſhromadźizny myſli. Jako żo miniſterſki preſident wot krala wróczi, wón ſdżeli, ſo je kral roſpuſchczenju narodneje ſhromadźizny pſchihłoſował. Nowowólby ſmědża żo 26. januara 1936. Nowa komora żo 12. měrza 1936 prěni krócz ſeńdże.

Wojowanja w Abeſſynskej so zaso započałe

Pſched nětkotrymi dnjemi běſche wojowanje mjes Italſcanami a Abeſſynjanami zyłe pſcheſtało. To je żo tohodła ſtało, dokelż pſchecziwnitaj wocżakowachtaj, ſchto żo w Genfu wuradżi. Dokelż pak njeběſche wuhladow, ſo budże dojednanje bórſy móżne, żu Abeſſynjenzo ſnowa ſapoczeli wojowacz. Każ żo ſda, żu woni też ſ wuſpěchom wojowali, dokelż żo ſamo w italſkej wójnſkej roſprawje wo ſofanju italſkich wojakow pſchi rěcy Takaſjee woſjewja.

General Badoglio powě: „Khětro ſylne njepſcheczelſke mocy, ſnadź nětkże 3000 wojakow, żu naſche wokkedżowanſke ſtraże, kiż żu pſchi rěcy Takaſjee roſdżělene, pſchi rěczným pſchechodże pola Maria Timcheta (65 kilometrow k dołhemu wjeczoru wot Aksuma) nabłěhale. Naſchi eritrejſky wojazy żu żo po ſaſnaſtym pſchecziwjenju na hórki pſchehod Dembeguina (20 kilometrow k połnocy wot Maia Timcheta) ſezańhnyli. W ſamſnym czaſu je druha ſkupina obeżnjkich wojakow dale deleka rěku pſchekrocziła, ſo by we wobſtupjeńſkim manewru w Schireſkej kraiinje wojowała, hdyż běſche żo wohyſcheſſowo podczińſko. Nieſpſcheczelſkowe pſchedewſtacje je k wojowanjam dowjedło, kiż żo pſchi żiwym wobdżelenju naſcheje lětakſowoje bróńje a tankowych wotdżělenjow hiſchče wotmožnjwaiu. **Pſchi prěnich ſrażenjach żu ſchtyrjo eſſižerow a 9 wojakow dominiſkeho wójſka padnyli a tjo eſſižerow żo ſranili. Schkodowanja domorodnych wojakow ničetre duzenty mortwych a franjenych muczinjeja. Schkodowanja pola njeſchczelela njeżżu żo hiſchcze ſwěſczile, wone pak żu khětro wulke.“**

Jimanje kommuniſtow w Japoniskej

Japaniſke ſtuſkowne miniſterſtwo ſ njepomjerſchenej wutrajnoſcju pſchecziwo wſchitkim ſtatej njepſcheczelſkim poſtupuje wojnje. Wono wobżehże pſchecziwo kommuniſtam a nabożno-politiſkim ſektam ſakrocżuje. Na kupje Hokaido w połnocnej Japaniſkej je polizija 184 kommuniſtow ſajała, mjes nimi wjedniła tamniſcheho kommuniſtiſkeho hibanja, nětkuſchehо profeſora. W Tokiu ſu wutoru 13 prawniſkow dla kommuniſtiſkeho ſchkłaranja ke khłoſtarni ſażudżili. Naiwjetſche khłoſtanje wucżinja 10 lět.

Krótke politiske powěſce

Schirach pola Hitlerſkeje młodźiny w Gdańſku.

Wjedník nemſkeje młodźiny Baldur ſe Schirach je njedżeju Hitlerſku młodźinu w Gdańſku wopytał. Wjeczor je wón pſchi wulkej manifeſtazji w hali wulkowotnu rěczał.

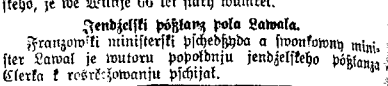
Piłſudſkeho bratr wumrěł.

Adam Piłſudſki, młódſchi bratr marſchalla Piłſudſkeho, je we Wilnje 66 lět ſtary wumrěł.

Jendżelſki póſłanz pola Lawala.

Franzowſki miniſterſki pſchedſydża a ſwonkowny miniſter Laval je wutoru popoldnju jendżelſkeho póſłanza Clerka k roſrěczowanju pſchijał.

Ze Serbow

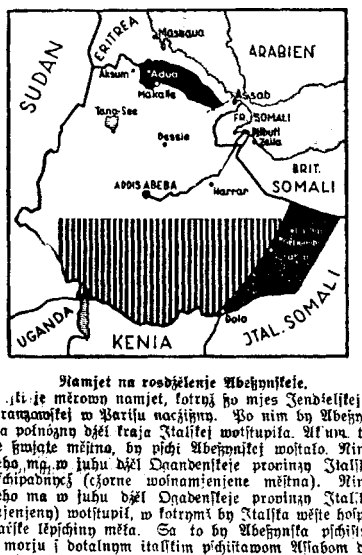
W **Budyſchinje**, 18. dezembra 1935.

— **Wo wjedrje.** Wjeżera wjeczor w 7 hodż. barometer 734, hygrometer 0, najwyſchſcha temperatura wo dnjo plus 2. Dżenża rano we 8 hodż. barometer 731, hygrometer 0, najniſcha temperatura w nozy minus 1. — K połodnju wot naſ żo jadro niżiny ke krótkemu tanju hiba. Niżina miły mórſki powětr ſ dešchczemi żobu njeſe. S połnocy tuteje niżiny pak hiſchcze wuſka wyſchina żyſnje ſluſtuje. Tohodła je tam powětr khětro ſymny. Wſchu niżiny a wyſchiny żo w naſchich ſtronach ſettuje. Dokelż je powětr tu hiſchcze trochu ſymny, je żo pola naſ mětło deſchcza dotal žněh ſchoł. We wjeczornej Němſkej je żo wječera tehorunja deſchczowała. Tehodła je możno, ſo żo ſněh też w naſchich ſtronach hiſchcze do deſchcza pſchewobroczi. Sa niżinu żo wyſchina nad Atlantiſkim morjom wupſcheſtrěwa. Tak ſnjemy wocżakowacz, ſo żo njewobſtajne wjedro bórſy ſażo minje a pſchi ſymnſkim powětrje ſażo ſtajniſche wjedro ſaſtupi. — Dżenża je kwatember. Każ ſ ludoweho pſchiſłowa wěmy, żo wjedro zyłeho pſchihodneho ſchtwórczłeta ſwjetſcha wjedru runa, kajſej dżeń kwatembra pſchiniješe. — Jutſje ſchtwórtk ſłónczko 7,59 hodż. ſkhadża a żo 3,54 hodż. khowa. Měſaczk ſkhadża jutſje rano 1,15 hodż. a khowa żo pſchipołdnju 12,01 hodżin.

— **Muhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Swjedrła hiſchcze trochu njewobſtajne wjedro, połdżiſko pak żo wuczeſnje.**

— **Njeſboże ſta** żo dżenża rano wokoło 1 hodżiny na Drježdżańſkej dróży něhdże 150 metrow k wjeczoru wot Wilhelma Fiedigeroweje dróhi. Wożobowy automobil ſ mešta jědżiwſchi druhi automobil pſcheczěhny a poża żo pſchi tym wjerhacz. Wón żo ſchtoma ſchmórknu a do druheho ſchtoma ſaježdże. Wós żo ſe ſraženiom khětro wobſchkodźi. Jón dyrbjachu wotwlez. Wjednik auta na ſboku ſe ſnadnym franjenjom woteńdże. Wón drje je też ſam na njeſboju wina, dokelż pſchi pſcheczěhnjenju njeje dyl doſcz kedżbliwy. Dróha běſche ſdżela hładka.

— **Niekſanz w Budyſchinje.** 16. dezembra wjeczor wokoło 1/48 hodżin je njeznaty cżłowjek na Moltkowej dróży na 101ětnu holzu ſarěczak a żo ju wopraſchał, hacz njeby chcyła ſa njeho paket na póſtu donjeſła, ſo cżoż je jej 20 pjenjezkow ſlubił. Potom je ſ holzu hacz k leżownoſcji na Moltkowej dróży 3 ſchoł a prajił, ſo tam bydli. Wón pak njeje do twarjenja ſchoł, ale je żo ſ holzu pſches proſnaże wiſi hacz ke Knjeſkinej zorkwi podał. Tam je żo w jenym tuczjiku njeſpózniwje na njej pſcheſchoł. Holzy je żo ſ wurěczu po-

Namjet na rosdżelenje Abeſſynſkeje.

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

36] (Pokračowanje.)

„A k Wićazecom wjacy njepóńdżeš?“

„Što bych tam chcyła? Je tam młoda żona, ta sebi sama swoje dźěła wobſtara.“

„Mohła drje by, hdy by jenoż chcyła! Młoda je a ſtrowa każ ſorna“, rjekny Kleſkawa jědojce, „hdyż wſak kóżdu njedżelu pol dnja w cyrkwi ſyda — tajkale pobożna je — to drje trjeba żonu doma, kiż by za nju wobjed nawariła.“

„Snadź to přeſtanje, hdyż budże ſama.“

„Bylo by, to je wěrno. Ale zesmudź w hornčku mloko, a budże za ſmudźenym wonjeć. Njezbože za Jana, zo ma tajku żonu, hóršu, hač dźeſać muzſkich. Njeje ju hańba, do połdnja w korčmje ſydać, każ ſtary wojak, ale Janej je ſtrowe tak. Njeſměmy wſak nikomu niczo zleho přeć, a ja to też Janej njepřeju — dyrbju ſo wot dobrych ludźi žiwić — ale čehodła khodźi ſej hač do Mědkowa po żonu? Njeje ſnadź we wſy holcow doſć měł — a rjanych a pěknych? Nó, nic? A ſkóńcnje, Bóh je dyrbjał raz tych Wićazec wopytać! Woni dźě z hordoſcu a naduwanjom ſkoro njewědźachu, čeji ſu. Njeboha ſtara — Bóh ji wšo wodaj, każ ja ji wodawam — ta ſo ći na khudeho cłowjeka rozſypa druhdy każ na pſa. Njech jenoż by widźała, kak za noweje hoſpozy w jeje domje khodźi, w rowje njeby wotpočinka měła! Wona by za jednym pjeſkom ſydom płotow přeleċila —, ale ta wě z pjenjezami, hdże.“

„Doſć, doſć, moja Kleſkawa“, a Hapla zaſtaji jeje ſpuſčadła. „Kajkeż ſebi warja, tajke jědża. A ſto to naju z cyła ſtara?“

„To wſak. Ja też tak praju. Ale ja dźě z cyła na nich njemyſlu, jenoż zo će tu připadnje zetkach. Cłowjek ſebi rad powěda. Ja ſo wo ludźi njeſtaram. Wſak mje znaješ.“

Hapla na to njewotmołwi. „A hdże pak ty?“

„Božičko mój, hdże bych ſła, khudźinka ja, hač za tej jałmožničku Božej. Dźakuj ſo Bohu, lubemu Knjezej, zo ty njetrjebaš: tón khlěb je najhórčiši.“

„Budźeš změrom, Kleſkawa, ty bjez proſeńſtwa njeby wutrała. To je twoje žiwjenje, po ſwěče dundać.“

„Nó, doniž nozy mi ſlužitej, wſitko ſćerpnje přenjeſu, ale tej też njechatej wjacy robočić. Na hórku horje, to mje hižo zmota.“

„Na čo ſo dřeješ? Nimaš dźěći? Njech dźě ſo te wo tebje ſtaraju! Njejſy je žiwiła dołho doſć?“

„Sotřička, proſu će, njeřěč tak. Kaike žiwjenje! Prošk teje muki ſobotu, horšć běrnow, ſkórku khlěba, z tym ſo tola nichtó njezežiwi. To je khdma za mnje doſć, hdyż ſnadź źle časy přiňdu a do ludźi njemóżu. — Ty drje mi tola njezawidźiš?“

„Pře čo zawidźeć? Sym dźě ſama khuda, a każ ſym ſebi myſliła, tak ſym ći prajila. — Nó, a taž jenoż dži z Bohom, zo tu dźeru njewuſtojimoj.“

„A ludźo njepraja, zo kleſkamoj.“

Žónſkej rozeńdźeſtej ſo. Hapla dźěše domoj, Kleſkawa pak do bližšeje wſy, hdżeż młódša dżowka Wićazowa bydleše, wótra Khatka Kronſowa. Njeſeše jej wulku nowinu, kajka njehoſpoza Janowa żona je, kajka hrěšnica.

Marja bě nětko ſama hoſpoza w domje. Dźěłać měješe doſć, ale to ju njeboleše. Přenja ſtawaše, poſledźnja khodźeše do łoża — a tola bě přeco wjeſela. Dźěło ji njebě čeża, ale potrjeba a radoſć.

Stary Wićaz widźeše ju a pomyſli ſebi druhdy: „Škoda jeje, zo ma tule nakhilnoſć. Do dźěła je, a wuſtoji ſo do dźěła, dźěła za dwě — ale što wšo pomha, hdyż nimo korčiny njetrjechi.“

Sobotu jědżeše Jan do dźećela. Nan jědżeše z nim.

„Jano, niewěm što — ſpodźiwne wěcy to ſu.“

„Štoha zaſo?“

„Hladam na našu młodu cyły tydźeń, a kedžbuju derje na nju —“

„To drje, wy ju z wočow njeſpuśćeće.“

„— a hladaj, dyrbju wuznać, čiń, ſtož njechaš, zo pilniſcheje a wuſtojniſcheje žónſkeje njejſym hiſče widżał — a při wšem je tak wjeſela — ně, naša njeboha mać, ta tajka njebě.“

„Hlejće dha, njejſym powědał, zo je Marja dušna.“

Dušna je, jenoż zo by njedźelu też tak dušna była, każ w tydźenju.“

Jan womjelkny a ſkhili hłowu.

„W tydźenju tak ſtaroſćiwa wo wšitko, njedźelu pak zabyć na Boha a na dom a na ſkót — to moja ſtara hłowa njerozumi.“

„Wſak bě to jenoż dwójcy.“

„Hdy by to jenoż jónu było, hižo to by doſahało. Każ ſym ći prajił; jutře njech je hłowna pruha. Jutře, je-li će njebudże z korčmy honić, dha ſy bity čas žiwjenja. — Prjedy hač na raňše pojêdżetaj, rjeknu ji hiſče jónu; hdy by to njepomhało, póńdu, hdżeż mje nozy ponjeſetej. Tajke hoſpodařſtwo přewidżeć njedokonjam.“

*

Njedźelu rano ſteješe zapřehnjeny wóz pola Wićazeec na dworje. Jan hižo na wozu ſedźeše, a ſmějicy dawaše Marja ſtaremu Wićazej ruku.

„Božemje, nano!“

„Božemje! A zo mi njebudźetaj dołho. Wěš dźě, Marja, zo ſy ſama hoſpoza. Što budże dźenſa wobjed za tebje warić? Tuž ſo njekomdź. A potom ja też njecham bjez Božeho domu być, każ pokledniu njedźelu.“

Marji bě wopaki: „Nano, přeco powědaće to mi? Štoha nóžu ja za to? Mojedla njech je w Manjowje korčmow kopa — ja do žaneje njezawadźu, hdyż pak Jan chce, dyrbju poſłuchać.“

(Pokračowanje ſćěhuje.)

wadźiło, bo blisćeje **korćmy** wucźeknyć. **Wot** tam žo **hnydom** ja stośnikom puśćećichu, tola bjes wulpěcha. Wón je nětko 20 hač 23 lět stary, 1,75 hač 1,78 metra wulki, nima wuzow, rěcźi tudomnu rěcź. Wón je **był** pjeca w cźemnokrjejolatym mantlu, běłym chornarju, cźemnym dołhim schlipšu, cźemnym mjechkim filzowym klobuku a niskich stupnjach. Schtóž móže wo stośnitku něchto wědźeć, žo prošu, so by to hnydom kriminalnemu **wotdźělenju** w **Budyschinje** na Ortenburgskim **hrodźe**, telefon 2802, wosjewił. Pschiluboja žo, so **žo wo mjenje wosjewjerja mjelczi.**

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi wutornischim cźehnjenju 2. rjadowny 208. sakskeje krajneje loterije (2. dźeń) padźe dobyće wo 30 000 na cźišło 46 540; dobyće wo 10 000 hr. na cźišło 18 356; dobyće wo 5000 hr. na cźišło 143 303; dobyće wo 3000 hr. na cźišło 95 560; dobyće wo 2000 hr. na cźišła 70 255, 71 152, 101 339; dobyće wo 1000 hr. na cźišła 21 434, 26 250, 40 895, 47 131, 78 534, 81 492, 104 321, 118 029, 141 378.

— **Sadobyće do wukladneho wokna kožuchowych klamow.** W nozy **k** 17. dezembrej 1935 je něchtó rózk schkleńcu wukladneho wokna jenych kožuchowych klamow wukamał a žonjacu pjeleźinowu jaku **ſ** cźornego pschišišhaneho seala elektrik, pjeleźinowu chornat jažnožottožmuhateje mongolskeje lischki, nabrań chórjazy chornać a cźorny sealowy karnikławy muf **kradnyli.** — Ludźo, kotrjż móža **dźělićí**, hdyž žu **ſo** wězy hubiłe, žo prošcha, so **by** bychu **ſo** pola **kriminalneho** wotdźělenja w Budyschinje, telefon 2802, famolwiłi.

— **Hołbje kradnyli.** W poźlednimaj dwěmaj njedźelomaj žu **ſ** hołbjenza na jenej lubi 7 pótowkow kradnyli: 3 cźemneje, 1 módreje, 1 cźerwjeneje, 1 žołteje a 1 jažneje barby. Ludźo, kiž móža něchto wo hołbjach wědźeć, žo prošcha, so bychu **ſo** kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, wosjewili.

— **Schaty ſo kradźe.** S jeneje jahrody Wojerišcheho zhromadźenja žu w nozy **k** 15. dezembrej **ſ** powjasa módry šamtarski wobłek a dołhe schćere chołowy, ze stanoweje płachty dźěłane, **kradnyli.**

— **Sadobyće do wukladneho wokna.** W nozy **k** 17. dezembrej je něchtó schkleńcu wukladneho wokna jeneho schokolabowego wobchoda rozbił a **nětkole** pakźiki schokolady **kradnył.** Schtóž móže wo pjeciu pschi něchtó wězowneho **ſdźělićí**, žo prošu, so by to kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje na Ortenburgskim **hrodźe**, telefon 2802, wosjewił. Pschiluboja žo, so **žo wo** mjenje wosjewjenja mjelczi.

Twar statneje Drježdźansko-Shorjelskeje autowoje dróhi.

Hižo wo tym pišachmy, so je žo **ſ** twarom autowoje **dróhi** něchto **tež** w nasćhej wokolinje sapoczało. Najprjedy **žo** na dwěmaj městnomaj na wostrownjenju **ſwjerſchneje** dobreje semje dźěła a **tež** žo elektrike sćejerjy stajeja, so bychu dźěło **tež** po cźmje smójnili. Dźěła **žo** mjes kilometrami 46 a 48 a 50 a 52 na Běcźičanſkich a Cźešchecźanſkich honach a na Bšono-Borschćanſkich, Leschawſkich a Bolborcźanſkich honach. Smjerik, kotrjż **ſ** dźěła 17 zentimetrow hłuboko dołaha, wšo dźěła **ſ** kěrko pocźežuje. Tež dyrbja žo dźělaćerjo, dóniž žo elektrike wjedźenje njebezwari, **ſ** karbidowym wobšwětlenjom **ſpokojeć.** Njedźiwajo **teho pak je** hižo **ſpóſnaćˇ**, so je žo kruce **ſ** dźěłanimi zapoczało. Dotal je 280 ludźi samêćerjenych. Dźěła wukonjeja dwaŕſka firma Matka Geißlera **ſ** Hirschfelde w Schleſyſku a firma Roberta Berndtowi žynnjo w Drježdźanach-Budyschinje, kotrejž sažo dźěła dale rozdawatej.

S **Bórka.** (Cźelo do ſ'aty padło.) Cźelatko, kotrejž bě žo **ſ** Pschiwóźiž **k** nam zabježało, padny do noweje ſtaty pschi statnej dróży. Wono dyrbješe žo hnydom zarěsać.

S **Delnjeje Kiny.** (Paduschstwo schatow.) Dźěłaćerſkej zwóźbje paduschi w nozy wupowěźnjene schaty kradnychu. Paduschi žebi najšépše schaty wupytachu. Najšérje žo peradźi, paduchow **ſwěcźićˇ**.

Se **Ssmachežiz.** Shromadźizna NSDW we Małym Wjelkowje. Sańdźenu njedźelu měješe wjesna skupina NSDW ſa Mały Wjelkow w hoſcźenju w Saſdawje swoju měsaczną shromadźiznu. Stupninny wjednik owarſch Rojcź poměnje žłabje wopytanu shromadźiznu wotewri, poſtrowjejo wſchěch **wutrobnje** a pokaſa wożebje na sběrku, kotruž maja wójnjeju poſchkodźenſ ſa skutk ſymſkeje pomozy 5. januara 1936 pschewjeſćˇ. Kóždy towaŕſch měł žo **ſ** zyłej swojej mózu ſa tute dźěło ſaſtajićˇ. Dale žo rospominaſche wo rozſchérjenju **ſrontſkich pschirażkow a wo druhich praſchenjach.**

S **Budeſtez.** (Saposdźene.) Po dźěſchcej pschestawzy běſche pschedźěłowa towaŕſtwa „Lubin", **k.** Kajna ſe Splóſka, **ſwojich lubych k** shromadźiznje ſwołał. Liczba tych, kiž žo w Scholeczźi hoſcźenju 2. adventa ſeńdźechu, niebě pschewulka. Pschedźěłowa shromadźizna wotewrinwſchi ſpomni na nowého hoſcźenjarja krześa Scholca a jeho mandźelſtku, kaž **tež** na Scholczźi nana **ſ** Budyschina. Na poczeſćenje ſemrětcho **ſobuſtawa k.** Mučźinka **ſ** Bónez, kotrehož běchu 7. hodowníka **k** pokledźenemu wotpoczinkej pschewodźeli, wróchitzy poſtanychu. Dale rosponinaſche žo, kak ma žo 25lětny jubilej žerbſkeho towaŕſtwa „Lubin" wobſwjeſćićˇ. Potom pschepoda pschedźěłowa ſłowo kniježi kantorej Jenczej, kotryż **ſ** jara ſajimawymi ſłowami naſ do prózowanjow žerbſkeho luda, so by žebi **ſwoju** wożebitoſcź wulkował, wjedźeſche. Wſchitzy pschitomni jemu ſa to wutrobny dźak wuprajichu. Se ſdarom na wjednika ſo ſajimawa ſhromadźizna ſkónczi.

S **Rakojd.** Schtwórtk 19. t. m. budźe w Sendźiz hoſcźenju ſtarſchiſki wjeczor je ſławnym hodownym pschedwjedźenjom. Na programje ſu žerbſke a němſke hodowne bajki, **ſ** kubołczikami, jandźelemi, **tež** rumpodich pschi tym wšo njebudźe pobrachowacź. Tež orchešter **ſ** hubnej harmoniku wuſtupi. Cźiſty wunoſchk **ſkutkej ſymſkeje** pomozy pschipadnje.

Se **Sarécźa.** (Sjawna schuſlſka hudźba.) Dźenſa a **kutſje** schtwórtk mója žo ſtarſchi na cźele ſchulſleje gmejny w ſchuli na ſchulſkej wucźbie wobdźělićˇ.

S **Khažowa.** Rjanu hodownu **radość** tudyſche podpjeraze towaŕſtwo **ſwojim** ſobuſtawam wuhotowa. Towaŕſtwowy wjednik towaŕſchow a zwójbnych wſcho hromadźe **ſ** 29 dźěćcźimi poſtrowi. Po poſtrowjazanych ſłowach towaŕſcha Zura žo wulke talerje wobuſchka **ſ** dobrym kofejom nanoſnuchu, ſchtož wobzeže dźěćcźom wulku radość pschihotowaſche. Stónczinje dóńdże **tež** rumpodich, kotryż we wulkim měſche ſa tóždeho něchto namaka.

Se **Sbjerſe.** Sjawnaj ſchuſlſaj dnjej, na kotrymajž ſmědźa ſtarſchi ſchulſkich dźěći na ſchulſkich hodźinach **ſo** wobdźělićˇ, budźetaj pschichodny ſchtwórtk a pjatk. Nadźijomnje **ſo** ſtarſchi w prawje bohatej liczbje pschi wucźbje wobdźěła. Starſchiſki wjeczor budźe ſchtwórtk 19. hodownika. Psched tym njech kóždy wopyta ſchulſku wustajenju w ſchuli, kotraž wſche hólczaze a hólczaze dźěła wuſtaja.

S **Njeſwačźidła.** W praktiſtim wjeczoru pokaſa žo w ſhromadźiznje NSSónſtwa pjeczenje a warjenje bjes butry. Shotowiſchtej **ſo** dwě jenohorncźnej jědźi a dwě torcze ze najſkromniſchich zrědkow, a kóždy dosta něſchto na woptacźe.

S **Rakez.** (Liczenje ſkotu.) Pschi poźlednim ſtótliczenju naliczi **ſo:** 37 koni, 294 howjaſeho ſkotu, 174 ſoſow, 32 cźelatow, 3 wowzy, 322 ſwinj, 1699 pjerſnoweho ſkotu a 25 kołczow.

S **Hodźija.** Njedźelu krótko po 9 hodźinach wjeczor **ſo k** wohnjej trubješche. W małej ſali Cźignerez hoſcźenza „K Jelenjej" bě woheń wudyrił. Khachłowa roła bě wjerch ſale ſapaliła, wożebje **ſo** ſchpundowanje paleſche. Płomjenja hižo hač na łubju ſtahachu a běžachu po łubinych rjadach. Hdyž bě woheń wudyrił, njeběše nichtó w ſali pschitomny. Krótko pſched tym bě **ſo** hodowne wobradźenje wotmělo. Spěchne ſapſchimnjenje hoſcźi a ſakroczenje wohnjoweje woboty pak dalſchemu roſſchérjenju wohnja ſadźěwa. Njedźiwajo teho pak je doſcź wulka ſchkoda naſtała.

S **Porchźiz.** (Sjawne ſchuſlſke hodźiny.) Wſchitzy ſtarſchi maja ſchtwórtk a pjatk pschileżnoſcź, ſchulſku wucźbu w naſchej ſchuli wopytacź. Pjatk wjeczor we 8 hodźinach **ſo** ſtarſchi w **Handrijez hoſcźenzu k ſtarſchiſkemu wjeczorej** ſhromadźa. Pschi tutej pschileżnoſczi **ſo** film **ſ** nowym filmowym apparatom pſchedwjedźe.

Z **Khróſcźe.** Póndźelu wjeczor zeńdźechu so sobustawy leżomnoſtneho druźſtwa pola Wjeńkec **k** swojej postajenej zhromadźiznje. Dokelž so za předsydstwo dotalny **łan 31. hodownika** skónči, **měješe so** nowe předsydstwo wuzwolić. Dotalny předsyda bur Wjeńka, poda jasny přehlad pjenjeżneho położenja druźſtwa a sobustawy so z joho rozjasnjenjemi **na** dosahace wašnje přeswědčichu. Při nowowólbach ze přiwołanjom dotalne předsydstwo zaso dale swoje zastojnstwo wobstara. To su tele sobustawy: Bur Wjeńka přeni předsyda, bur Lebsa, jeho zastupjeř, a žiwnoſćeř Deleńk, pokładnik. Też powjeſtene předsydstwo za twarjenje pućow zaso tosame wostanje. Potom rěčeše so hišće wo wšelakich druhich druźſtwowych należnoſcźach.

Ze **Zurie.** Njedźelu zarjadowa ratařska młodźina w tudyšim hoſcźencu swój hodowny swjedźeń, kotremuž zhromadźizna wotdźělenja Id předkhadźeše. Rjana wjesna hudźba so z druhimi poskićenjemi při kofejowym blidźe wotměnješe. Też stare ludowe reje so předwjedźechu.

S **Mitowa.** Wupłaćenje dalſcheje podpjery za bjezdźěłnych njebudźe **wutoru,** ale póndźelu 23. t. m. we ſamtnym cźaſu kaž hewak. Podpjera ſo tutón raz na dwě njedźeli wupłaći.

S **Lipcźa.** Póndźelu běſche na naſchich honach pschi **rjanym najſymſkim wjedźeju** wulka honitwa. 7 hajnikow 5 ſajazow, 2 karniſkaj, 14 bažantow, 1 kaczku a jenu wożebje žołtu liſchku potšěli.

S **Noweje Wſy** pola Wojerez. Nětkole 60 lětneho wobydlerja **ſ** Kulowa wimuja, ſo je pschi wupomoznym dźěle pola tudyſcheho ratarja žo na jeho 16lětnej dźowcy njepózcźiwje pschelchoł. Hižo dla njepózcźiwoſcźe pokładnoho muſ pſched dwěmaj dnjomaj **ſ** koleſom wotjědźe a njeje žo dotal wrócźił.

S **Wojerez.** (Swinjaſge wiki.) Na wiki pschihna žo 124 proſtatow a běhakow. Wobchod bě pomérnje žiwy, dokelž běchu kupzy **ſ** wonka wuwoſtali. Tohodła žo wulki dźěł proſtatow zaſo domoj wjeſeſche. Płacźiny pod tym cźerpjachu a wucźinjachu wot nětkotrych jednotliwych pschipadow wotbładane 10 hacź 15 hriwnow.

Budyske stawniske powěſće

wutoru 17. dezembra 1935.

Narodźenja: 15. 12. Alfredej Hajnej, pschekupzej dźowka. — 16. 12. Emilej Waltarjej Schołcźe, dźěłaczerjej, žyn. — 16. 12. Njemandźelſtej žyn.

Wumrěli: 17. 12. Arnoſchtej Schüller, ratařſki dźěłaczeř, 77 lět.

Mandźelſtwo pschipowědźichu: 17. 12. Kurt Měrcźin Dörſchel, murjeř, **ſ** Katu Gertrudu Hórbanez, domjacej pschiſtajenej, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Kurt Rjenź, blidař, **ſ** Alnu Johannu Oswaldez, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje. — Gaſtaw Adolf Zillich, pschekupz, **ſ** Johannu dźěł. Kěſnikowej rodź. Rotherez, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad

Sserjedu, 18. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 polsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,245	100 čeſkosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	60,64	100 franc. frankow	16,425

Barlinſka burſa, 17. dezembra. Hižo na pschedwjeczerawſchej burſy běſche wóſtwjenje naſtało, kotreż we wcźerawſchim wobchodźe doścź dobrych pokrazowani namaka. Wěſo **ſo** na wobchodach skoro jenoż wobchodniſtwo **ſ** powołanja wobdźěli. Najſćerje **ſu** tež kěrko ſnijene kurzy akcijow **ſ** wołbeſtwom wabjenjom **ſu** nakupowanje byłe. Tež nětkotre powěſće **ſ** hospodarſtwa dźe **ſu k** wóſtwjenju pschinoſchowake. Wożebje pokaſa **ſo** na aktivnu wobchodnu bilanzu w novembru, kotraž **ſo** **ſ** aktivnym ſaldom 51 milijonow hr. ſkónči. W Porurſkim hórnſtwie je wotbył dale, a bóle lěpſchi a **tež** wudobycźe ſuroweho ſelefa w Siegerſkim rewěru je **ſo** we novembru powjeſchił. Tehdła běchu wożebje montanowe hódnoty w kurſu lěpſche. Tež na rentowych wiſach běſche ſłabe wóſtwjenje pytnyć.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na Barlinſkich žitnych wulkowitach pobihowaſche **ſo** wobchod dale w měrnych kolijach. Barlinſke młyny maja ſajim ſa lěpſche druźiny pschenzy, ja rozku. Tute młyny dla **ſwojich** wulkich ſkładow jenoż pomału k nakupjam pschiſtupuja. We zymſkim wołbeſtwje běſche wobchod dla pschedbjeżanych hodow khětro ſłaby. W proſinym pak **ſo** žiwiſchu **ſ** mlěbwymi žitami wobchodowaſe. Sa wiasowańſke ſamêry je ſa wowſom a ječmjenjom ſtajnje hišće **ſo** iara wulke napraſchowanje. Tež dobre druźiny ječmjenia ſa piwarnje a induſtriju **ſo** derje ſaplaćeja. Na mutowych wiſach je wobchod měrniſchi, dokelž **ſu** nětkarjo **ſwoju** potrjebu hižo ſa hodowny ſwjedźeń ſpokojili.

Wežere płaćeiche w Barlinje zeitnaf

pschešły W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — roſſi R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — ječmjenia G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — howſa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wiſach.

Zito a wołjowe ſymjo po tuni abo 1000 ke, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 12.	16. 12.		17. 12.	16. 12
Pšenica	206,0	206,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	169,0	169,0	woka	14,0-14,5	14,0-14,5
ječmjeń now.	222-229	222-229	módre łniny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmjeń, nat.	—	—	žołte łniny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeradeli	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	25,85	26,85	lany wosuſk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	ſuch. hrunčanc.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruſki	8,60	8,55
ržane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšenč. „		
lanc symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšenju za wupłodźerja 8: 196.0 9: 197.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 165.0 9: 170.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 162.0

Płaćizny rěznego skotu na Barlinſkich skótnych wikach.

17. decembra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenje:

Woły: 188.

Połnomjaſne, wukormjene, najwětſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	42
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	42
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	—

Byki: 218.

Połnomjaſne, wuroſcźene, najwětſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młóde	42
Mjenje wukormjene młóde a derje picowane ſtarše	42
Spatne	—

Jałowcy a kruwy: 1319.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwětſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, wukormjene jałowcy najwětſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młóde kruwy a jałowcy	35 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	28 35
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 3518.

Najlěpše wukormjene (1. druźiny)	72—79
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62—70
Spatne (3.)	52—60

Wowcy: 3516.

Młóde a ſtarše wukormjene (5. druźina)	38—40
Starše wukormjene (6.)	34—37
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—33

Swinje: 11 531.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich křiżenj., nač do 1¼ lět ſtare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjaſne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Radio

Schtwórtk, 19. dezembra ſkyschi ſo:

Königswusterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły rańſchi konzert. 11,05 ſa wjeſne žony. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakoſcźe. 16 popołdnišchi konzert. 19 operettowy konzert.

Lipik: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 rańſchi konzert. 7,30 ſa burow. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 17 popołdnišchi konzert. 21 rejwańſka hudźba.

Hišćeje wažne ſ dnjoweho programma: Hamburg: 20,10 rejwańſka hudźba. Frankfurt: 21 orchestrowy konzert. Mnichow: 20,10 Richarda Wagnerowy wjeczor.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feniłeton a wobrazy A. Dućman, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitzy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. XI. 1935 2348. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 3 płaći.

Dařće

photo-aparaty
photo-potrjebu
wot firmy

Erich Winter

drogowy a photowy wobkhod
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Kupny dom Pawoł Glausch w Pančicach

K hodam dźěćacych hrajkach

poručam sw. bohaty skład we

Prošu, wobhladajće sebi mój bohaty skład w hodownych darach, so byšće so přeswědčili wo bohatym wubjerku a tunich płaćiznach.
Dale poručam: **wšo potrjebne k hodowanemu pječenju.**

Přihódne dary k hodam: kaž cigary a cigaretty we wjelelikich wobalach a wšěch płaćiznach, popijancy, šokolada, rosiny, čaj, kakao, rybički we a olju a druhe marinady z rybami

---

Sportske lacy, dźěłańske lacy, mužace a žonjace pulovry. štrykowane drasta a jaki za žony, čopje spódnje kholowy, zoki, nohajcy, rukajcy, walkowane zoki, pjaćowe rukajcy, šeniljowe rubiška a šawle we wulkim wubjerku pola firmy

Otto Oßwald

w Budyšinje :::::: na Kamjentnej hasy čo. 17

Alfred Wolf

časnikar w Budyš. na Sulefskej hasy 7

Časniki, złote a sléborne twory, wěr. pjeršćenje, nože, widličkі, a lězicy, pisadła, sportske postawy

---

Pónoje

k pječenju husyow so Geltnańskeje wohnjokrut emalje, ze šlitt worela a żeleza, pónoje za pražonjejuški poskića

żeleznowa wikowańja

Voigt w Budyšinje na Znutr. Lawskej hasy 6

Němdźe 17- hač 20lětny

Pohonč,

dobry wothladaf koni, so k 1. januarjej 1936 pyta we Wotrowje čo. 2

Rjana, čelniwa, 13/4lětna

jałoica

je na předań w Róžeńće čo. 21

Kožane woblečenja

Kožane

lacy, kholowy, čapki, rukajcy
Wulki wubj., niske płaćizny!

Dźełba kožan. jakow

jara płaćiz. hódna, zaso dóšła

Kožowy Otto Büttner

w Budyšinje na Hłown. torhošću

Darujće předešćniki

Wulki wubjerk! Tunjo!
Rudolph, w Budyšinje jenoz na Hauensteinskej hasy 4

Cuchi

w rjanych mustrach a wulkim wubjerku zaso dóšłe!

Andr. Kasper

na lerchowej hasy 3 (Heringstraße)

Potrjebu za ručne dźěła

poskića we wulkim wubjerku

Günther w Budyšinje na Žitnej hasy 9

Wobswětlenja kołow

6 voltowe, kompletne wot 5.— hr.
Gumijowe kola. Wobruče wot 1.80 hr.
Přidjelske za kola. Jězdne kola.
poskića

Gebr. Thomas w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 16

Hodowne cigary

tunje a dobre

w bohatym wubjerku, derje wotležane

kupiš też lětsa zaso jenož pola

E. Simona

w Budyšinje w Serbskim domje

Waš nawěšťk

sym čitał w Serbskich Nowinach! Tohodla k Wam přińdu! To prajće překupcam při wšěch Waših nakupach! To sebi woni přeja a Wy móžeće tutu prózdnu lońko dopjelnić z Waším słowom a přinóznom!

Hodowny hermank w Kamjencu kupujće so tu wam poručacych wobkhodach

---

Stupnjowy dom

Mann

w Kamjencu na Wallskej drózy

Škórnje, sportske črije cleg. stupnje za drohu copje dom'ace stupnje

Wosebitosć:
Ortopädiske wobuće, wothladanje nohow, zapołožki, wobwjazki

Za swjate dny!

Poskićamy płaćizny hódno:

Němske čerwj. wino litr 0.78
Němske połonowe wino litr 0.70 a 0.78
Němske běłe wino litr. bleša čbjez skleńcy 1.00
Malaga . . . . litr 1.25

kuski na štom poprjancy
we wšěch płaćiznach

Hodowne šokolady

Praliny-Hod.pakčiki

Rumpodichi (wulki wubjerk)

Worjechi, lěsne worj. pt. 0,50
Thams & Garfs swjedź. kofej 1/4 pt. 0.90 0.80 0.70 0.60 0.50

Dale

rum-arak-měć. palenc

Wobhladajće sebi prošu naše wukładne wokna

Thams & Garfs

w Kamjencu na Kněžej hasy 5

Za hodowne pječenje

Rozynki-Saltanliny
punt wot 28 pj.

Mandle

Citronat

w znatych kakosćach

Drogerija

Rudolf Hilscher

w Kamjencu w Sa.

na Budyskej drózy 52

Motorske a jězdne kola
šlace, płašče
a žimace maršiny,
elektr. wobswětl. kołow
wuporjedźam wšitko spěšnje

Paul Gräfe w Kamjencu

Kübler-

žonjaca drasta
spódnja drasta
dźěćaca drasta
mužace lacy

je witana jako woblubjeny dar

Znata, zo derje dźerži

Znata po hódnosći a kajkosći

Jeničcy předawa za Kamjenc a wsy

Strumpf-Meissner

w Kamjencu na Budyskej drózy 20

Prjedy hač kupujeće

přeswědčće so wo mojim bohatym wubjerku a kajkosći a nizkich płaćiznach w

čornych zwjeršnikach, kožanych jakach, mantlach, jopach a kholowach wšěch dr...

H. Marschke w Kamjencu na Oskar Müller..., drózy 8 :: Njedźelu wotewr...
Dokelž sym Serbowka, mózu ze swojimi kupcami serbscy r...

Kupujće pola našich inserentow

Poskicam

komotowe a wózne latarnje do wětra

po postajenju statneho nadróżneho porjada

Alfred Beitel

w Kamjencu na Delnjej Budyskej drózy 70

Praktiski dar k hodam!

Myślće při nakupjach na domjace a kuchinske graty, porelin a šklenču wot firmy

Alfred Beitel

w Kamjencu
na Delnjej Budyskej drózy 70

Hodowne poskićenje

Jako praktiske a płaćizny hódne dary poskićam:

nohajcy wšěch družin,
trikotaže wšěch družin,
rukajcy
šijowe wobleki

Bohaty skład we wołmje.
Prošu přeswědčće so wo mojej wulkej zamóžnosći.

Fritz Leinert, wosebity wobkhod za Kamjenčanske štrykowane twory
w Kamjencu na Budyskej drózy 54 ☛ znapřeča kinowa!

Na hodowne blido

Mantlowe tkaniny, po modernym wašniu tkane, 140 cm šěroke . . . 7.25, 7.50	**7.85**
wołmjany tweed, jara kruty a moderny 1.40, 1.50	**2.80**
mantlowe tkaniny za dźěći w sportskim wuwjedźenju, 140 šěroke .	**3.65**
tkaniny za domjacu drastu (poł-Lama) . . . . . wot	**1.50**
tkaniny za suknje a kostumy, 150 šěroke z la čisteje wołmy 2.95, 3.95	**4.20**
wołmjane smuhi, kruta kajkosć za bluzy a ječki . . . . . wot	**1.75**
stichelhaar. jenobarbny a pisany . . 1.20	**1.40**
flanell za spódne suknje, mjehke rad wužiwane kajkosce . . . . . wot	**0.68**
počišćany košlacy płat, nowosć, za košle k wšědnemu	**0.78**
pisany satin za zawčki	**1.20**
beiderwand, wužitny gardinowy a dekoraciski płat . . . . . wot	**0.45**
tkaniny za raňše suknje, w rjanych wuwjedźenjach, jenobarbne a pisane . wot	**0.75**
pyšeńske a korbowe dečki w wšelakich mustrach 80/80	**1.10**

Wosebje płaćizny hódno

Charmeuse za šaty	**1.75**
Milanese-trikot	**2.45**
Damast wot mtr., la twora wot	**1.10**
Pisane łož. počehnjenja wot	**1.30**
Błidne přikrywy 320/130 . . (mjeńše su tuńše)	**6.25**

Stoff-Stahl

w Kamjencu w Sa. Zwingerska dróha 16
(znapřeča hamtskeho hejmanstwa)
čisto-arijske předewzaće

Rěči so wšudže
firma Fährmann je zaso młoda!

K hodam poskićam
wěc rybowe marinady, pr...no jerje a samosmužene jerje sadowe a felejowe kompotowy w bohatym wubjerku

Sklane präsentowe korby też po přećo hrozne mam...ce zestajane

Tuta naš hodowny w nhor kupće čerstwy a dobry pola mje

August Fährmann, mějićel K. Werner, **w Kamjencu**

Přihódne nakupne fólio za zaspožiwarjow w 4 litrskich tyzach pječenych a želejowych jerjow

---

Rjane dary k hodam
namakaće pola

Emil Hertwig w Kamjencu

na torhošću číslo 9

Specialny wobkhod w drastnych tkaninach, čistej wołmje, židže, wołmjanym mouslinje za šórcuchi, rubiška, jaki a suknje

Banty, wobsadki, nohajcy a trikotaže, knefle a francy

Přiloha k čislu 294

SERBSKE NOWINY

Srjedu 18. decembra 1935

Dobra wola

Mamy dźeń maćerje, dźeń nana, ludowy žarowańskí dźeń, dźeń hudźby a też hišćeze tón a druhi dźeń, kotrychž mjena mi we wokomiku běžne njejsu. A dobreje wole pak, tak wěrju, hišćeze nimamy. A dyrbjak-li žo też woprawdźe hišo šwjećićź, potom je psche njesnaty wošťak, pšchetož njemóžu žo na tajki sawérno dopomnićź. Ssym daloko wot teho šdaleny wěrićź, šo naš tajki dźeń dobreje wole wot dźenža na jutije polépšchi, šo ske wězy njewuwjedźene sćźini, cźmowy wotpohlad a wobžarujomne napokojenje sdźehnje. Ale wón šnadź cźućitwych k rospomináwanju pohnuje, liwkich sahori, bjesdźaknych njewšitnych sćźini, a ſ tutym małym stopnjowanjom, njech je też jenož nathwitne, je hižo wšchelkorake dozpěte. Nunje kaj macź šnadź na jenicźkim cźestnym dnju jenož dla lohkeho nucźenja, kotreż je mudre sarjadowanje sawinowako, šnadne lépchinu wužiwa a žo nad małym wjeseli, schtož je pschezo wjazy hač niczo, by też dźeń dobreje wole, dobreho měnjenja šnajmjenšcha ja hodźiny spytać, žo minyłych tši sta schtyri a schésćdźesać dnjow hańbowacź; też hańba a dobre pschedewšace, njech je pschichodne ranje potom też šaho šabyte, štej wjazy hač niczo.

Cźłowjek žo mjenujo myli, hdyž wěri, šo je njewumjedźene pschedewšace hižo zyle šhubjena wěc. Dyrbimy potajkim cźłowjekej pschezo šaho škładnosć dacź, šo by žebi něschto dobre pschedewšak, dyrbimy šamo tutón šahot do wěsteho porjada pschinjesć, a to móže žo najlépje stacź, hdyž žo w tutym padźe jedyn dźeń postajı. Na tajkim dnju dyrbjak tódyn něschto dobreho cźinicź a něschto dobreho chcyć. Skutk njedyrbjak žo wotstorcźicź, wola by mohła jenož pschedewšace wostacź. Wurokcźe-li posdźicho ſ njeho wupěch, cźim rjeńscho. To najwažnjiše chże žo mi šdacź: šo by na tajkim dnju wjele miłosće do šwěta pschišchło.

Cźłowjekam dyrbi žo pschezo šaho pschirěcźećź, woni dźe na to cźakaju. S mnoho stron žo jim preduje: Budźćze stajnje dobri! A woni to pschešišcha, bywa jim. kajaju něsto jónu žu. bóry wostudźe.

Ale praicze jim: Budźćze jenicźki dźeń dobri!

Tomu budu rosumicź, to jich šwědomje trochu wolóža. a jedyn dźeń je jenoj krótki ...

Chcemy potajkim dźeń dobreje wole žwjećićź a chcemy jón ſ tym šapocźećź, tódyn a tódża, šo *někomu ruku* podpicźimy, kotreho mjeno njechamy hišcźe wcźera ani do huby wšacź. Sa naćhu wutrobu, kotraž ma rady něschto ša šo, dobru wolu na bóle triebamy. jkz.

Cohodla — čohodla

Kedźbliwy cźitař Serbskich Nowin a druhich wuplodow serbskeje literatury pytnje bórzy, kak wšelako spisaćelio tele prašawki pisaja. Tu réka čehodla, pola druheho zaso čohodla. Tajka měšenca je hněwna a mjerzaca. Njemóžemy dha so w pisnej réći na jenu twórbu zjednać, najebać toho, zo lud słowo w swojej narěći wšelako wuprajaŕ Ja pytach sebi wěstotu pola našich wučenych réćesypytnikow, ale tu přiňdźech hakle prawje do wuzkosćow a dwělow. Najpriedy wzach Pfuhlowy słownik k ruev. Wón poskića wobej twórbje, přisnowni pak na 83. stronje, zo je „čehodla“ lépjo pisnć. Jako swědomliwy człowěk pytach dale a wočinich Kralowy wobšérny słownik, zo bych sebi pola njeho radu pytał; tola k mojemu wulkemu spodźiwanju njenamakach w nim ani tu ani tamnu twórbu. Jenož jako rel. pron. wón „čohodla“ naspomni. W Mukowym přiručnym słowniku, ke kotremuž wšak je Kral też hłowny zakład podał, pytach w serbskim dźele podarmo, w němskim pak steji pódla němskeje prašawki „Weshalb“ čohodla, pola prašawki „Warum“ čehodla. Němske słowo „deshalb“ přełožuje ze serbskim „tohodla, tohodla hišće“. Muka wusprawni we swojim wulkim delnjołužiskim słowniku słowo „cogodla?“ z hornjołužiskim „čehodla“. Nětko běch runje tak mudry, kaž w spočatku. Rězak, kiž je mi w dwělach často posledni wuček był, přełožuje němske prašawki: Weshalb, warum? ze serbskim „tohodla, čomu“ (str. 1093) a wotmołwja na to: tohodla (str. 232). Myslu, zo móžemy tutomu wubjernemu znajerjej našeje serbskeje réče a našeho pismowstwa sćěhować. Pisajmy tohodla w přichodze jenož čohodla, tohodla, tohorunja, čohož. K. k.

Alam sběra ša stutk jymšteje pomozy.

Na Mnichowšćich dróhach móźeche žo njewšědnu sběrać ša stutk jymšteje pomozy wobkedźbowacź: elefant Alam, kotryž je žwojej hobrjej tyšu nahladny pjenjes našběra. (Weltbild, M.)

Woheň we Wonecach

Wjeśka Wonezy měrnje w dole leješche. Běšche w nozy, a měšacźk. šwětamudry njebjeśki pucźowaŕ, pośmějwajo žo na tšěchi je šchindźela a zyhela dele šhladowaśche. So ſ wośebitej luboscźu nad Wonezami pšchebywaśche, měješche žwoju dobru pšchicźinu. Pšchetož měšacźk bě hižo dawna ſ wultim žortowarjom a šchibakkom był. Wón žebi tohodla Wonezy bóle dyžli wšchitke druhe wšy wajeśche, dokelž běchu tu hišcźe hewak nimale wotemrěte postawy stareje wjeśnjeje romantiki žiwe. Žyle Wonezy dźé ſ tak mjenowanych orginalow wobstejachu, pola krawza Jehlicźki šapocźane hač k nóznemu šraj. nikej Tutawje. Tohodla potajkim měšacźk na wjeśtu šťajnje ſ wośebitej radoscźu šhladowaśche. Jeho tołstej, cźerwjenej lizy žo ſ wcźipnoscźu šwěcźeśchej, tak ſo dyrješche žo šdacź, jako by zyły lěſt, nad kotrymž wón leśkowje žo pośmějwajo do Woneczanšteho doka dele šhladowaśche, w pomjenjach stał.

Nadobo pak měšacźk se šťróżelemi wocźi wuwaleśche a šacźerwjeni žo pšches zyle mjeswocźo. Schtoj žo tu we Wonezach šťawaśche, móżeśche wšo też taiśeho lěnjokrejneho, tajkij měšacźk, do njemčera pšchešadźicź.

Món mjenujo widźeśche, kak ſo wo wšy deleka wšchitko hibaśche; jony w ſpanſkich titlach a mužojo we uniformach wohnjowoje wobory rejo a do truby dujo po pucźach a po šchcźešťkach běhachu. Hróšbnje dothe „tuuut! tuuut!“ w nozy klincźeśche. A nadobo žo ſ wěše twonicź šapocźa, so móżeśche cźłowjek wěricź, žudny dźeń je bliško.

Krawź Jehlicźka, nóznu cźapku kchiwje na hłowje, pšchi wokníe žwojeje khěžki šteje še šadźiwanymaj wocźomaj podawkam pšchihladowaśche.

Tu też hižo žnkawa nimo pšchihrima. „Schto je žo stało, Hendricho?“ žo krawź wohnjoweho wobornika šchewza Kožu, kotryž nimo pšchiběža, wopraścha. „Sa lěžom žo pali, Franzo!“ šchewj wróćźo šawokajo dale běžeśche.

Woprawdźe, nětkole też krawź widźeśche, šo běšche njebjo sa lěškom zyle cźerwjene.

Khětše žo šdraćźiwšchi wón še žwojeje khěžki won na pucź kročźi. Pšchetož też Jehlicźka běšche pilny žobuštaw dobrowólneje Woneczanšteje wohnjoweje woboty.

Bóry bě žnkawa dócźěhnył. Wohnjowa wobora bě žo runje sa tróšku pśchešťawku rosšudźiła, šo by žo trochu šhrabała. Stotnik wohnjoweje woboty, piekaŕſki mišchtr Zatta, žebi žwoje wušy hladkjo měrnje měješche: „Ludźo, to pak je woheń! Žyły lěž w płomjenjach šteji!“

„Hdźe dha šo po prawom pali?“ chcyšche krawź Jehlicźka rady wědźećź.

„To dyrbi w Nědźezach byćź“, šotnik wohnjowoje wobory wotmołwi. „Wot tam wohnjowa cźerwjenosć wulkadźa!“

Woneczanška wohnjowa wobora dyrbješche žwoju žnkawu šamu cźahnućź. Sapchaŕ abo wiele mjenje hakle auto niemóžachu žebi dowolićź. A dokelž běchu k woborje pšchikšuchane mužoio nimale bjes wuwlacźa brjuchacźi, dyrbješche žo hušcźišćo posahacź, so mohli žo šaho dwacźa nažrěbacź.

Jan Měchawa, wjeśny kowaŕ, bleschu še žwojeho kabata wucźeje, kotraž žo šťajnje w tóle pobadźaše. Bórsy pak žo wotriad šaho na pucź nakaŕi.

Jako běchu lěſt doscźěhnyli, sa kotrymž ubohen šatkadźeśche, šotnik jeneho ſ wobornikow wupóšćik, šo by tutón šwěcźił, hdźe žo pali.

Mjes tym nadobni Wonjeczenio wolpjet žwoju łacźnoscź haschachu, šaho žo bleschu kowarja ſ dobrym Khocźebuſkim žitnym palenzom wot jeneho k druhemu podawaśche.

Truhaŕ Schkrabak hišcźe jónu do žwojeje mošaśneje truby dujeśche, na kotrejž cźerwjenej bombjeli wiśaschtej.

Sa khwilu žo wupóšťany pošelnik wróćźi. Wohnjowi wobornizy wulke wocźi cźinjachu, a šotnik kamjersany žwoje cźoko morschcźeśćhe, pschetož pschi tak khutnej

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(3. Pokračowanje.)

W lěče 1880 podachmoj so hromadźee z nim na pěše pućowanje po Delnjej Łužicy, zo bychmoj kraj póznałoj, położenje jenotliwych wsow pod narodnym wotpohladom, postajiłoj a kreśliłoj rěčnu mjezu. Wot časa, hdyž běše Smoleŕ swoju narodnu khartu Łužicy wudał, běše so wjele přěměniło a jara pohóršiło. Wo tym dóńdźechu powěšce ze wšelakich žórłow. Ale z druheje strony njeběše też móžno so na khartu, kotruž běše w lěče 1874 Andrée načisnył a wozjewił, spušćeć. Běše wona načisnjena z wumyslenymi a tendencnymi zmylkami. Swoje pućowanje započachmoj na wjećoru we wokolinje Złeho Komorowa, hdźež na wsach hišće serbscy rozumjachu, też trochu rěčachu, ale hižo nic wjacy cyła ludnosć — najhórje běše z dźěćimi a z młodźinu. Podobnje běše powšitkownje w Kalawskim wokrjesu we wokolinje Drjówka. Tu so dołho njemóžachmoj zadźerźeć, přetoż bórzy, hdyž běchmoj tam přišłoj, roznjese so po měšce powěsć, zo staj so dwaj oficěraj ruskeho generalneho staba zjewiłoj. Za teju mějachu Muku a mje. Podachmoj so tehdy hnydom na dalšu dróhu, zo bychmoj so dłeje zadźerźałoj w Skjarbošču.Z wučerjom a kantorom běše tam Kito Šwjela, redaktor jeničkeho delnjołužiskeho tydźenika, kiž wukhadźeše pod titulom: „Bramborski Serbski Casnik.“

Wón też dźensa pod tym samsnym titulom wukhadźa, jenož z wotpołożenjom prěnjeho přidawnika. Šwjela běše z najswěrnišim narodowcom, maćernej rěči přiwisnym. Ale tola běštej wjes a cyła wosada hižo w dobje germanizacije. Jěry, bolostny wobraz zapadanja narodneho organisma. Podobnje běše też w susodnym Lutołu. Hakle dale k połnocy, hdyž tež hišće w Kalawskim wokrjesu, w blizkosći Wětošowa započachu so wsy ze žiwej dospołnej narodnej serbšćinu. To samo běše w Khočebuzskim wokrjesu, hačrunjež běše so tutón wokrjes wjele prjedy wot cyłka łužiskeho markhrabinstwa pod braniborske knježestwo dostał. Kaž je znate, je wjetši dźěł tuteho kraja z wuwzaćom wokoliny Budyšina, kiž při Saksonskej zwosta, hakle w lěče 1815 pod pruske knježestwo přešoł, mjez tym zo je Khočebuz ze swojim wokrjesom hižo w sriedźnym wěku wot padnył. Z wulkej wsu běchu Bórkowy. To su a běchu sławne Błota w Sprewje, w kotrychž so nad rěčniščemi Sprjewje pozběhuja domy wosrjedź překrasnych łukow a górkowych zahrodkow, nad kotrymiž šumja wysoke zelene rjady wólšow. Zwuceneje zemje je tu tak malo, a wody tak wjele, zo so cyły wobkhod wotbywa na wodze z čołmami, nic jenoj mjez jenotliwymi dźělemi Bórkowow, ale też ze susodnymi wsami, wosebje z Lědami (Lehde). W tuteje susodnych wsach rěčeše hišće starša generacija tehdy serbscy, młodši hižo nic. Jenož holćki, hačrunjež zgermanizowane, nošachu kaž dźensa hišće, štož je mi wědome, swoju pyšnu a jara luboznu, kóždu žonu debjacu serbsku narodnu drastu. Z wokoliny zelenych rjanych sćěnow nad brjohami Sprjewje dóńdźechmoj sej do ranja na trochu pěskojte strony Picnja. Tam na ranju, a wjacy w Jańšojcach, Mosće a susodnych wsach, běše ludnosć hišće w swojej cyłosći serbska. — Samo we wsy Rogowje, dosć daloko wusunjenej, přetoż hižo w Gubinskim wokrjesu ležacej, rěčachu serbscy. Hakle hdyž běchmoj so na połodnjo wot Khočebuza posuwać započałoj, dźělachu wliwy němskeho sylnišo a Hródkowski wokrjes běše hižo mócnje podněmčeny. Za to na pomjezach Hornjeje Łužicy, tam hdźež wokle rěči, jako jeli štó chce, hornja a delnja narěč mjezujetej a so ze sobu zliwatej, běše něšto sylniše narodne žiwjenje widźeć. Štó wě, by samo móžno było wabžarować, zo so njeje tudy, ale w Budyšinje a bóle na połdnju wóhniščo serbskeho narodneho wozrodźenja zapomjeniło. Tehdy mohła so wona namjezna narěč z literarnej rěču stać a jako tajka była zhromadsa za Hornju a Delnju Łužicu. Potom by też nastało jedne pismowstwo a te by też wožiwjace sylniše było. Na tutej pomjezy wobzamknychmoj swoje pućowanje a k jejnemu zakóńčenju wotpočnychmoj sej na khwilu wot cyłeje našeje podróży, zo bychmoj zeznałoj hobrski překrasny park, założeny něhdy před létami přez powšitkownje znateho wjerha Pücklera, Mužakowskeho knjeza. W tutym parku smój so zabłudźiłoj a hižo běchmoj na to přihotowanaj, zo bychmoj w nim přenocowałoj, ale zetkachmoj někajkeho měšćanskeho překhodźowarja, a to nam pomhaše, so do městačka wudobyć. Bórzy po tym pućowanju, wopušćiwši Delnju Łužicu a wróćiwši so na Hornju, nadeńdźech so w domje wulcy zasłużeneho a dźělaweho wótčinca fararja Imiša w Hodźiju. Dopominam so hišće cyle derje na to, z kajkej zrudobu jeho mandźelska Emilija Imišowa, rodźena Pfulec, sotra serbskeho lingwisty Pfuhla a jara zahorjena wótčinka, posłuchaše na moje powědanja wo zaněžnju narodnosće we wjele wsach Delnjeje Łužicy. Kajka zrudoba bv ju dźensa napjelniła, hdy by z rowa stanyła a widźała, zo w Hodźiju, w tej samej wsy, w kotrejž je jejny muž najwjetši dźěł swojeho žiwjenja skutkował, jako njewustawacy narodny pócowaŕ, — kaž njedawno dopisowaŕ Serbskich Nowin wozjewješe, njeje žanych serbskich paćerskich dźěći wjacy .... Zo by so to połěpšiło! —

Njewotwisny wot pućowanja z Muku po Delnjej Łužicy, hižo w jednym ze slědowacych lět činich z Barlina sam wulět do jara njedaloko wot němskeje stolicy ležaceho Storkowsko-Bjezkowskeho wokrjesa, zo bych tam zhonił, hač tam njeje słowjanskich slědow. (Pokračowanje sleduje.)

naležnosći, kaj wohen to je, měješe muž khroblosć, ło śmjerći! Haj, wón ło samo wośchežerjeśche. Khabla je dyrbjał wobkludnicź, sawěźeše je śaćišćhcź wohnja tak šurowy byt, ło je wobkludnił!

„Hahaha", ło muž nětkole śašo śmějeśche, jako pśched śtotnikom śtejeśche. A śchtoź potom rjekny, to śchkleuźu dorany: „To dźe dozajla žadyn wohcź njeje, to dźe je mě śaćk, kotryž nad lěśkom śteji!"

„Měśaćk?" wichitaj kaj ś jenčho erta sawołachu A potom ło śmjeźe śapoźa, kaj njeběchu to Woneźy hišćeže śaśtyścheli. Wśchitźo wobwdlerjo, kotśij běchu hišćeže trótko pśredy śtrachoćźiwje na śnamjenja a śwonjenje śluchali, ło ś tutym śmjećom nairyknychu, kotreź njechašche ło hišćeže tydźeń po dźiwidło śhubicź.

Schtóź pak ło najbóle wjeśelešche, śo je Woneźanow śašo jónu hódnje napołśchił, to běśche měśaćk, śwětlamodry niebjeśki pućowaś, kotryź pośměwajo ło śa mróćelu śhubi, so by śebi nowe śchibakśtwo wumyślił . . .

jkź.

Politiske powěśće

Hitlerśkeho hólza ćěźko śtakali.

Heśśenko-Naśśauśki župny nowinaŕśki hamt wośjewja: Wjednik Hitlerśkeje młodźiny w Lorchu nad Rheinom, Wjedrich Bergler, chajśke ło śobotu wokolo 20 hodźin ś wjećornym ćahom do Rüdesheima na śłužbu Hitlerśkeje młodźiny dojeźe. Po puću na dwórnišćo śe pak jeho njejapjzy na dróhy Rheinśkeho brjoha w Lorchu nětkotre wośobny nadpadźechu, runjej njeběśche pśredy k žanej śwadźe dóśchło. Tuńi jeho ś tśi zentimetrow hłubokim kalnjenjom bliško wutroby ćěźko śranichu. Śranjeneho hnydom do Rüdesheimśkeje khorownje dowjeśechu. Śtatna policija dwě woźobje śaja, ś čimž pak ło naležnosć hišćeže njeje wujaśnila. Policija ło pśosyše, so by tutón njeźłyśchany nadpad najśpeśchniśho wujaśnika a śłótnikow śwěśćila.

Président Frankfurtśkeje wyśchśheje póśtkeje direkśije ło śaśtupi.

Président Frankfurtśkeje wyśchśheje póśtkeje direkśije, Ota Plein, je ło póndźelu dla pśeśtupjenja § 134 khłoštańśkeho śakonja je śjawnym pśichiwdźenjom župneho nawjedowarja a nemśkeho bohota Sprengera k 3000 hriwnam pjenjeźneho khłoštania a, je-li je njemóže śaptaćicź, k 30 dnjam jatwy śaśtudźił. Śćud je župnemu nawjedowarjej prawo pśichźpeł, so śmě wuźud w „Völkśchen Beobachter" a w „Frankfurter Volksblatt" woświeśćicź. Plain běśche ło wobśkorźił, so je śnaty plakat nazionalśozialiśtiśkeje śtrony pśheśćeźno politiśkemu katolizśkemu w Frankfurśkim póśtkim śchekowym hamcje wotśtronił.

Braśiliśke knjeźerśtwo pśheśćeźno kommuniśmej raśnje śakrocza.

Braśiliśki jezym je pśchemėnjeniśke namjety pśchijał, kiž běśche knjeźerśtwo jako bedarik k priedawśchemu śakonjej śa narodny bjeśitrach pśchedpołożiło. Tutón dodawk śmóźnja, so ło wśchitźy śaśtojniźy a offiśéroju, kotrymž ło kommuniśtiśka dźěławośći dopokaje, hnydom śe śaśtojnśtwa a śłužby puśchcźa.

Wśchitkim pśchedewśaćam, kiž ło śe śjawnymi średkami pódpśeraju, ło ńiwnowatośći napołoża, to śwójich kommuniśtiśkich pśchiśtajeńźow hnydom puśchcźa. Khłośtanja śa wobrońenych śdźěłkarjow ju ło hač na 30 lět dyrbjeńśkeho dźěła powjetichiłe. Wukrajniźy, kotrymž ło kommuniśtiśka dźěławośći dopokaje, móža ło hnydom i kraja wupokaśaći, teź hdyž leźownośće w Braśiliśkej wobśedźa. Privatnym pśchedewśaćelam ło połnomóź śpoźći, so móža kommuniśtiśkich pśchiśtajeńźow hnydom puśchcźić, hdyž ło jich kommuniśtiśka dźěławość ś pśchepytanjom pola dźěłowego miniśtra śwędźeśi.

Privatne śchule, kiž wśchitkich śwojich kommuniśtiśkich direktorow, wučerjow a pśchiśtajeńźow njepuśchcźa, ło ławŕeja. Wśchitke nowinaŕśke pśchedewśaćа dyrbja śwójich redaktorow a pśchiśtajeńźow polizii wośjewićі, so bychu i tym dźěławośći kommunistow w nowinach śadźěwali, kiž běśche dotal jara wobśchěrna.

Přilopk

Śadcźbwarjo śa 3000 hriwnow perśianśke kožuchi kradnyli.

W cźaśu wot śoboty 14. hač do póndźele 16. t. m. ju w Lipśku do śkładźišćeźa kožuchaŕnje ło paduśchi dobyli a tam 9 walcźkow pśchihotowanych a barbjenych perśianśkich kožuchow, 3000 hriwnow hódnych, kradnyli. 8 ławow měśejeśche kóždy po 10 kožach a jedyn walcźk měśejeśche 24 kožow.

Zakośtne autowe njeśhoźe pola Northeima. Dwaj morwaj a jedyn cźeźkośranjeny.

Na śtatnej dróhy mjes Edesheimom a Northeimom śta ło autowe njeśhoźo, pśchi kotrymž dwě woźobje źiwjenje pśchiśadźišćhcź. Autowy cźah śpyta po śnjnje śpadowazym pólnym puću dele jécź. Pśchi tym pśchińdźe cźahaza maśchina do wjerhanja. Tuta a teź pśchiwěśchaka ło pśheźiśnynchu a walichu ło po nažnyp dele. Wośowaj wjednikaj pśchiśdźeśchtaj pod koła cźeźkeje maśchiny. Wěśchtaj na měśće morwaj. Śaśpinarjej druheho pśchiwěśchaka ło wobě noźy wottlóćźiśchtej. Na śmjerć śranjeneho jeho do thorownje do Northeima dowjeśechu. Hałke po dolhim dźěle poradźi ło, morweju śpody maśchiny wurćahnyć. Śchtó je na njeśhoźu wina, ło njehodźeśche dotal śwěśćicź.

Wulki woheń w khłóśchtrje.

Póndźelu wjećor w Riethbergśkim Franzišśankim khłóśchtrje ś dotal hišćeže njeśnateje pśhićźiny woheń wudyri. 6 wohnjowych woborow ś wokolinu njemóžeśche temu śadźěwaćі, ło ło tśěha wulkeho khłóśchtra dopołnje śpali. Śchtoź woheń njebě śnićźił, to daćźinchu wody, kotreź ło do wohnja žnkachu. Khłóśchtr, kotryž ło w lěće 1721 natwari, wobśtrěźeśche drohotne pokłady, wośebje drohotnu knihownju (bibliotheku), kotraj możeśche ło ś najwjetścheho dźěła wukhowacź. Wyśokoćź śchkody njeda ło hišćeže śwěźćicź. Wokolo 7 hodźin wjećor pśinjchu dźěćі, ło ło w khłóśchtrje pali. Hnydom śawołachu patrow, kotśij runje wjećerjachu. Tola śa 10 mjeńśchinow běśche ło woheń hižo po zalej tśěśće rośśchŕił a pśheśtoćźi teź na druhe hośpodaŕśte twarjenja. Wěźa na khłóśchtrje śe śwonom ło pśhi wohnju žnpny. W połnozy hišćeže njebě woheń śhaśchany.

Wudźělenje źyrobowych lěpśchinśkich wupokaśow w śkutku śymśkeje pomozy 1935/36.

Budyśśe měśtne wjednićtwo.

Wśchitkim ludowym towaŕśchom, kotśij śu ło hižo do śkutka śymśkeje pomozy 1935/36 pśhijeli, ło śu hižo do śkutka śymśkeje pomozy 1935/36 pśhijeli, ło lěpśchińśke wupokaśy k dośtawanju „źroby

śchtwórtk 19. dezembra 1935 wot 9 do 1 hodźiny

w tychle wudawaŕnjach wudawaju:

śa śrjedźnju měśtnu śkupinu na Hrodowśkej haźy 12 (pódla šejmownje),

śa połnóźnu śkupinu w pišaŕni NS-ludowcho śpomocerśtwa na Hornjećerśkej haźy 19,

śa rauśchu měśtnu śkupinu w hośćenju „Lusatia" na Lubijśkej dróhy 26 (śaśtup na Paulišku dróhy),

śa wjećornu měśtnu śkupinu w hośćenju „Ke kolpjej" (Schwan) na Židowje na Hlownej dróhy 262,

śa połodnišću měśtnu śkupinu w hośćenju „Piwaŕńśkej śahrodźe" na Nowośalźišej dróhy 4.

Kóždy potrébny ma ło wožobinźy na měśtnu śkupinu wobwoćicź, kotraj je śa njeho pśchiśtuśchna, dokeľ na wśchitke pśchipokaśanja wośobinźy wokrućicź. Pśchi wotewśaću maju ło wupokaśańśke papjery, kaj kharćka bjesdźelośće, rentowy wupokaś a podobne, śa dźełazych inśdowe wupokaśy pośłednich śchtyrjoch njedźeł, pśchedpołożicź.

Tym ludowym towaŕśchom, kotśij śebi pśchipokaśanki w pośtajenym cźaśu njewotwośmu, ło žanjeg wožebiteje powěźće njepoda. Potajkim śebi tuźi potrébni njemóža prawo na połdźišće dośtaće žadaćź.

Śkutk śymśkeje pomozy nemśkeho luda 1935/36.

Budyśśe měśtne wjednićtwo.

Hamtśke śnamjeśchko śa XI. olympijadu.

Organiśaźiti komitej śa XI. olympiśke hry je na śakładźe wupiśanja mytow tuto śnamjeśchko wudźělacź dał, kotreź ło wićhém wožobam śpoźći, kiž hamtźy ło na hrach wobdźěla. Śe wśchelakimi napiśami abo śe wśchelakimi barbami banczitow ło nośchoŕ śnamjeśchka wośnamjeni, hač je aktiwny śportowc, śaśtupjeŕ nowinaŕśtwa abo hamtaŕ. Tu naćźišnjene mytowane śnamjeśchko pokhadźa wot prof. dr. Waldemara Ränitścha ś Barlina. (Olympia Preśśedienśt, M.)

Hudźba – wumělśtwo – dźiwadło

Palaśtowe dźiwadło. „Knjeźna Johanna" mjenuje ło film, kotryž ło tu hač do śchwórtka hraje. Film pokaśuje nam śtruchły wotrěźk śe śtawiśtwa franzowśkeje śaćźerje. Śendźeśke a burgundśke wójśka wobkhwaja měśto Orleans. W kraju lućeji wulka nuśa. Kral je po śdaću w mozy njekniczonnych wójśkowych wjednikow, kotśij lud wjeśśnuliuje wulkukaju. Tu śtanje ło dźiw: Młoda knjeźna Johanna pśchińdźe ke kralej a śdźěli jemu, so je wot arzyjandźela Michała pósłana a ma nadawk, Franzowśku wunnóźicź. Kral pśchepoda jej wjednićtwo a wona nawjeduje franzowśke wójśko w dobyćeŕśich bitwach. Hač do Reimśa ło pśchedoby, hdyž bu w jeje pśchitomnośći kral śwowa śwjatoczńje kronowany. Po cźaśu pak poćźinaśche lud nad pścheśnaturśkej mozu Johanny dwělowacź a winowaśche ju ńkončnje kuśkaśtwa. Johanna dyrbjeśche cźekacź a padźe do rukow Jendźelcźanow. Franzowśki kral niczo śa jeje wumnoźenje njepśchedewźa, dokeľ móžeśche ju jako martrarku lěpje trjebacź, dyžli źiwu. Tohodla dyrbjeśche Johanna, wot wśchitkich wopuśchćena, na śchěźe powzu wumrjećź. 25 lět po jeje śmjerći bu jeje njewiność śjawnje wośjewjena a wona cźeśćeśche ło wot nětka jako śwjata a wumnoźerka Franzowśkeje. Njedźiwajźy teho, so ma kóždy hiśtoriśki film w naśtupanju objektiwnośće śwoje śłabośće, śamóźe tola wuraźność śzenerije a pśchedśtajajcych wožobow kóždeho pśchihladowarja hač do konca nanajbóle puśtacź. — Dale widźimy hišćeže śajimawy póbłanśki programm.

Hamtśke woziewjenje z Lubija.

Dienśtpflichtige der Jahrgänge 1913 und 1916.

Nach der amtlichen Aufforderung des Herrn Amtshauptmanns zu Löbau vom 27. 11. 35 haben sich alle männlichen Reichangehörigen der Jahrgänge 1913 und 1916 bei der polizeilichen Meldebehörde des Aufenthaltortes **zur Anmeldung des Wehrstammblattes persönlich anzumelden.**

Für die Stadt Löbau wird das **Einwohnermeldeamt** — Stadthaus Zimmer 23 — zur besseren Verteilung der Meldepflichtigen **auf** die einzelnen Meldetage **eine besondere Aufforderung** jedem einzelnen Dienstpflichtigen zugehen lassen. Aus dieser schriftlichen Aufforderung, die noch vor Weihnachten in den Händen der Dienstpflichtigen sein wird, ist der **Tag und die Stunde der Meldung** auf dem Einwohnermeldeamt genau zu ersehen.

Wer von den Dienstpflichtigen der Jahrgänge 1913 und 1916 bis Anfang Januar 1936 **keine** persönliche Aufforderung erhalten hat, muß sich ebenfalls **bis spätestens 15. 1. 36 beim Einwohnermeldeamt melden.**

Falls noch nicht geschehen, haben sich die Dienstpflichtigen nunmehr **sofort** die **Urkunden und Nachweise zu beschaffen,** die sie nach Absatz V der Bekanntmachung vom 27. 11. 1935 bei der Anmeldung unbedingt vorzulegen haben.

Löbau, den 13. Dezember 1935.

Der Erste Bürgermeister — Einwohnermeldeamt
J. V.: Sühnold.

Hamtśke woziewjenje z Budyšina.

Bienenseuchenwarte.

Am heutigen Tage sind die Herren: 1. Clemens Kunze-Luga Nr. 40. 2. August Mutansky-Lomske bei Mikel 8. 3. Richard Schmidt-Großdubrau Nr. 4g. 4. Johann Behrt-Bautzen, Lauberstr. 15. 5. Karl Schulze-Schirgiswalde, Fuchsberg Nr. 221d. 6. Martin Richter-Putzkau (Oberdorf Nr. 38). 7. Paul Schiemann-Medewitz Nr. 13. 8. Ewald Rudolph-Schönbrunn (Lausitz) Nr. 73 als Bienenseuchenwarte und die Herren: 9. Dr. Paul Schieback-Commerau bei Königswartha Nr. 18/19. 10. Gustav Koppatsch-Edier Nr. 21 b. 11. Ernst Lattke-Cannewitz bei Baruth Nr. 38. 12. Herbert Jselt-Bautzen, Kesselstr. Nr. 5. 13. Wilhelm Fischer-Steinigswolmsdorf Nr. 38. 14. Paul Werner-Neukirch, Dresdner Str. Nr. 39. 15. Nikolaus Müller-Schönbrunn (Lausitz) Nr. 23. 16. Alfred Härtig-Goldbach Nr. 69b als Bienenseuchenwart-Stellvertreter in Pflicht genommen worden.

Sie sind berechtigt, jeden Bienenstand innerhalb ihren Bezirkes zu betreten.

Bautzen, am 8. 12. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Městaczko, hdyž wotměja ło śymśke olympiśke hry.

Hišćeže cźitche je nětko měśtaczko Garmiśch, śa nekotre tydźenje pak jeńdu ło tu śportźy wojowario a śportźy pśchiwihowarjo śe wśchěch tónczin źwěta k śymśkim olympiśkim hram. (Atlantik, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawańi 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 295 | Budyšin — Štwórtk 19. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Beneš so za statneho presidenta wuzwolił

Čěšskosłowaska narodna shromadźizna je wčera dr. Eduarda Benešcha w prěnjej wólbje z 340 hłosami za presidenta čěšskosłowakskeje republiki wuzwolita. Dóstał je 442 wólbnych zedulkow wotedało, mjez nimi běše 76 prózdnych.

Wólby běchu jara zwjatočne. Krótko po ½12 hodź. so z 21 kanonikimi wutřelemi wojsewi, so je so wólba noweho presidenta republiki stónčiła. Nad městom a hrodom dwě eskadrje letadłow letaštej. Sdobom so přeco wschitke čěšskosłowakske radia wunoščk wólbow zjawnosći dźěli, kiž běše z wulkej napjatosću na wutóku wólbow čakała. **Nad twarjenjom Wladiskawskeje sale so statna chorhoj wupowěšnu.** Straža na hrodźe chorhoji wojerišu čěsej wopokasa a wojerška kapała narodnu hymnu hudźeše.

Stara Wladiskawska sala na Pražskim hrodźe Hradčanach, w kotrejž je so w 17. hródźanym wěku wjele čěšskich krałow krónowało a w kotrejž so posledna wólba Mažaryka za statneho presidenta w lěče 1934 wotmě, je z wojimi gotiskimi wjelbami a zwjedženjow wupyšchenymi ludźemi dostojny wobraz posliczeše. Zurla běše hač na posledne město wobsadźena. Mjez pschihladowarjemi w cźemnej drasze błyschećachu so barbne drasty katolskich duchownych a uniformy generalow a wojerskich ataschejow. Rektorojo Pražskich wyšokich schulow běchu w sastojnskej drasze z rektorskim rjeźazom pschitomni.

Shromadźeni běchu postanyli, jako žejmski pschedsyda Malypetr w mjenje narodneje shromadźizny cześcaze słowa na Mažaryka rěkasche. Jako so wunoščk wólbow pschipowědasche, shromadźizna tehornja postany a mózni šlakow na dr. Benešcha wunjeze. Wjerschina hłosow, kotruž běšche dr. Beneš hižo pschi prěnich wólbach dóstał, běšche powschitkownje pschekhwapila.

76 prózdnych zedulkow pochadźa wot strony sudetskich Němcow, wot Madźarow a čěšskich faschistow. 24 hłosow za Beneschowoho napschećiwnoho kandidata dr. Němca běšche cźěrje narodne sjednoćenstwo wotedało. Pschi najwjetšej ledźbliwosći pschitomnych nowy statny president dr. Beneš potom swój žłub složi.

Na dworje Hradčanow, nad kotrymiž bjes pschestaca ktarjo letachu, běchu so wojazy k paradze sestupali. Sastupjerstwa Pražskeje měšćanskeje straže, Sokoła, cźěskonarodneje zwjedobneje straže, cźěskich skawtow a druhich sjednoćenstwow běchu pschitomne. Jako dr. Beneš z hroda wustupi, jeho zyła z wulkim wuskanjom postrowi. Wón krócźeše na to k nimo fronty cźestnje kompanije. Potom so wón na hrób Lany poda, so by Mažaryka wopytał.

Ze žiwjenja dr. Beneša

Nětko sa cźěskosłowakskeho statneho presidenta wuzwoleny dotalny zwonkowny minister dr. Eduard Beneš so 28. meje 1884 w Kožlanach we wjeskornych Cźechach jako syn mješćanskeho ratarja narodźi. Gymnazij wukhodźiwschi na Pražskej universiće filozofiju a sozialogiju studowaše a hižo jako student běše z pilnym wuczomzom tehdyschoho profesora dr. Mažaryka. Dokónczi swoje studije w Parizu, hdźež Sorbonnu a wyschu schulu za politiske wědomosće wopytowaše, potom krótki cźas w Londonje studowaše. Dwaj semestraj studowaše też na universiće w Berlinje. Hižo jako student pilnje politiske naskawki do cźěskich nowin pisaše, wosebje do „Cźasa". Jeho doktorska disertazija měješe napismo „Awstriski problem a cźeske praschenje". Hižo lěto po dokónczenju studijow bu se profesorom na złowjanskej wobłohdnej akademiji we Prazy. Wot tam so na cźěsku universitu powoła. We lutym cźasu wjele wažnych nastawkow a spisow wo narodnostnym praschenju, wo modernym sozializmje a druhich politiskich praschenjach wojerni.

Hnydom po wudmyrjenju wójny do wuskeho swika z Mažarykom stupi, kotryž tehdy hižo pilnje na zwjazkich planach wo wobnowjenju cźěskosłowakskeho stata dźěłaše. Mažaryk hižo w lěče 1914 do wukraja sa tutym samerom dźěsche. Beneš jeho hakle w lěče 1915 sćěhowaše. Mažaryk wuswoli jeho sa sekretara tehdy ześatjeneho narodneho wubjerka. Tu Beneš wobsebje nowinarstwo a propagandu organizowaše. Cźěske postawki k cźěskim kolonijam we wukraju wudźerżowaše, so by wot nich trěbne sredki k finanzowanju wubjerka dostawał. Wobsebitu kedźbnosć temu wěnowaše, so by so wón z pomocu Franzowskeje stabilisował. W posledním lěcze je też pocźahi se Sowjetskej Ruskej nawjazał. Kak daloko tuta politika krócźel sa cźěskosłowaksku republiku płody ponješe, so dźensa hischcze njehodźi pschewidźeć.

Wotkhadźazy president Mažaryk je Beneścha jako swojeho naslědnika deporucził. S wčerawschej wólbu je so nětko tuto pschesce dopjelnito. Sa cźěskosłowakisku republiku drje to wosnamjenja, so budźe so w zwonkownej a znutskownej politiku po stopach jeje sakoježerja presidenta Mažaryka dale postupowaćz.

Československe knježerstwo so znowa powołało

President cźěskosłowakskeje republiki dr. Beneš je knježerstwowemu pschedsydźe Hodži list pósłał, w kotrymž wón knježerstwowu prósstwu wo wróćozstupjenje pschijimna a Hodžu a druhe knježerstwowe sobustawy wot jich sastojnstwa wuswobodźa. **W druhim liście pak je president dr. Beneš sapołkanza dr. Hodju znowa za knježerstwoweho pschedsydu powołał a je jemu sdobom zwonkowne ministerstwo pschepodał. Druhe knježerstwowe połitaju so sdobom znowa do swojich dotalnych sastojnstwow powołachu.**

Jendźelski zwonkowny minister wróćo stupił

Reuterez telegrafowarnja w Londonje powě, so je jendźelski zwonkowny minister sir Samuel Hoare źrjedu wjeczor wokoło 7/11 hodźin swoje sastojnstwo złożił.

Hoare je so hakle źrjedu wjeczor za tutu krócźel rozsudźił. Jeho próstwa je so pschijeła. Schtó budźe z jeho naslědnikom, běšche wjeczor wokoło ½12 hodźin hischcze zyle njewěšte. W jendźelskim knježerstwje maju sa možne, so ministerski president Baldwin nałkwilnje wołsobinsky zwonkowne ministerstwo pschewosmje. Tola je so też hižo możnosć naspomnila, so so Neville Chamberlain sa zwonkowneho ministra pomjenuje.

Njedźiwajcy teho, so je Hoare swoje ministerske sastojnstwo złożił, so dźensa rosmołwa w delnim źejmje wotmě. Hoare wěsce, kaž je to waschnje, z jeneje sadnjeje lawki, na kotrejž sapołkanzy sedźa, pschicźiny swojeje krócźele rozłoži. Potom ma wjednik dźěłarjerskeje strony Attlee namjet sapodaćz, kiž knježerstwo njedowěrjenje wupraja. K tomu je rěcź ministerskeho presidenta Baldwina pschijamknje.

Hoarowa krócźel na pschedwjeczoru rosmołwy wo Parizkich namjetach w delnim źejmje je bospolnje pschekhwapiła. Tola powschitkowne zmyślenje w źejmje běšche hižo tajke, so to ministrowe wróćozstupjenje žadasche. Hoare je drje so w posledněj hodźinje pschejmjewdźił, so jemu njebudźe możno, wichor roshorjenja směrowaćz, kiž je so Parizkeho plana dla zbudźił. Powěsćz wo Hoarowym rozsudźe je jara rucze rosschěri a so jenož nětkótre mjeńschiny pozdźišo hižo w radiu wojsewi.

*

Sir Samuel Hoare běšche so jako naslědnik sira Johna Simona sa jendźelskeho zwonkowneho ministra pomjenował. Wón je potopkim nimale lichěcy měrjagow z ministrom był. Nimo podawkow w zwonkownej politiku je drje jeho tež jeho khorosć z složenju ministerskeho sastojnstwa pohnuła. Hoare žylnje na dijenje cźerpi, kiž je jeho w posledním cźasu wobrěmje pschesćěhało. Wón je dlěschi cźas w politiku dźěłał a je so w nětkotrych statnych sastojnstwach wuznamjenił, tak tež jako statny sekretar za Indiju. Tuto sastojnstwo wón wot léta 1931 sastawasche.

Eden a Laval w Genije rěčałoj

Rada Swjasta ludow je źrjedu wjeczor sjawne peržedźenje wotmě, so by nastorki k dowuradźenju wo wotstronjenju italisko-abeźynskeje swady wótpominała.

Pschi spočatku peržedźenja je na noweho presidenta cźěskosłowakskeje republiki dr. Benešcha spominasche. Argentiniski sastupjer Beneschowu dźěławosć w Swjatku Indow pohódnoćesche. Franzowski ministerski president Laval wusiwokenje noweho presidenta w kraju, kiž je z Franzowskej tak wusko sparcźelenu, symbolisće mjenowasche.

Potom rada wo italisko-abeźynskej swadźe wurađowasche. Radźiny president wojsewi wo zdźělenjonaj, kiž je rada dóstała, franzowsko-jendźelski namjet z 8. decembra a rozłoženje abeźynskeho stejischcza.

Jendźelski minister Eden wojsewi, so je jendźelske knježerstwo Parizki měrowy plan jenož jako połnyt k wujednanju tśich stronow, Swjatka ludow, Italskeje a Abeźynskeje podpjerało. Hdyž je jemu njepschihłoknje, jón też jendźelske knježerstwo wjazy njeporuczа a njepodpjerу.

Franzowski ministerski pschedsyda Laval na to pokasa, so je sa wschě namjety dowolnosć Swjatka ludow trěbna. Dołhoj pak so druhe knježerstwa k praschenju njewupraja, wona njemóže ničo rozsudźić a wobtaunkuje.

Abeźynski sastupjeř we dlěschej rěcźi Swjatk ludow proschesche, so Abeźynsku njebyły žrěbi žanej pschewostajk. Radźiny president swěrći, so Italska hischcze njeje wotmołwiła a so ma so rosmołwa na połdźišo dny wotstorcźiś. Tak so i pośedźenjom rady Swjatka ludow saschmjatane położenje jendźelsko-franzowskeho plana njeje wujašnilo.

Nowe zasakłe nadběhi Abesynjanow

Abeźynjenjo wo wulkej bitwje rosprawjeja, kotraž je so nad rěku Takasce w dołhewjeczornej Abeźynskej wuwita. Dotal hischcze njeje pschewidźeć, kak wobschěrna je bitwa Abeźynjenjo su na nětkotrych městnach reku pschekrećili. Woni powěźa, so so wo město Aksum krkawnje jinje a w provinzy Geralta so sašo znowa wojuje.

Rosprawjeć němskeje powěsćerstwe w Asmarje k tomu powě, so žebi tam myšla, so so nětkule znadź **najwjetšcha bitwa wot spočatka italisko-abeźynskeje wójny bije.** Sdrjedupodpołdnja njeběšche hischcze nadrobniscneho z fronty zhonili. Tola powschitkownje so powě, so je žebi wojowanje na woběmaj stronomaj wjele wowoow zadało.

Też w italskej wójnskej rosprawje so wo wótrych wojowanjach powě. Italczenjo žanki prěni króć wot spočatka wójny wosjewjeja, so maju psches 200 padnjenych. Rosprawa na tónle wobšah:

Wojowanja mjes Mai Timchetom, kiž so 15. decembra sapoczałe, so 17. decembra skónčiłe. Naschi wojazy su abeźynske kolonny, kiž běchu pola hórikeho pschekhoda Dembeguinty typtale naš wobstupiwši, nadběhali a je po sašatym wojowanju z wótrej bronju sničili. **Njepschećelske schikodowanje, kiž je so wešće wobkedźbowało, wuczinja pschez 500 morinych.** Na naschej stronje je padnyło: sydom offizerow, 20 podoffizerow a wojakow domorodneho wójska, 48 korporalow a 127 wojakow domorodneho wójska. Dwaj offizerej, dwaj wojakaj a 25 domorodnych wojakow je so fronilo.

Nasche ketadła su na njepschećelsku kolonnu ke krótkemu wjeczorej wot Makalle z wulpschcym bomby mjetale.

Pola wjednistwa naschich wjednikow w Danakilskej žo najžischi wjednizy domoródnych podčiškuja. W Somalskej žu žo nowowobkadžene žydlišcheša organisowake. W Busčeju je žo nowe žydlo ša kralowske sarjadnistwo se žudom nad osadenstimi šplahami wotkerwilo. W druhich stronach, hdjež žu wjednizy šplahow žwoje podčišnjenje wosjewili, žo podobne napravy pschihotuja.

It-iske žony swoje wěrowanske pjerščenje wopruja

Pschi „woltarju wótčiny“ w Romje, pschi narodnym pomniku, kiž je kralej Wiktorej Emanuelej II. jako „wótčej wótčiny“ postwjeschony, je žo kriedu dopoldnja ſ dypkom 3:9 hodžin žwjatočnje woprowanje wěrowanskich pjerščenjenow ša štotowy pokład italskeje statneje banki započalo. Hdyž běsche mšešnik tyšazy worzlowych pjerščenjenow pohohnował, kiž nešiachu žo na flote pjerščenje sanmnicy, **jako prinja italska žona italska kralowa pomatu po sthodženkach k pomnikej horje štupasche. Sa njej djesche dešhi cjah remstich wójnskich wudowow a wupskich stronitych wotcekow wótczinske spěwy spěwajo k pomnikej.**

Kralowa pschi rowje njesnatcho wojaki wěrowanskaj pjerščenjenej italskeju kralowskeju mandželskeju wopro-wasche a ša njej worzlowej pjerščenjenej ſ dnjomaj 18. 11. XIV. (faschistiske liczenje lět a 18. dezembra dosta. Kralowa pósležitwo pschecžita, w kotrymž wona wopruwanje wěrowanskich pjerščenjenow, tuteho šnamjenja „prenjeho šwoja a poždenjcho špuščenja“ po zelym kraju jako potwdowanje njesnatemnu wojakej a druhim italskim padnjewym šwětowcje wójny šlawjesche a psched zukym ludom Boha wo dobycze a wo „triumf romskeje kultury we wumoženej Afriży“ proschesche.

Sbohom wona wschitkich italskich wojakow na kraju, na morju a w powětrju, czornokoschlakow, djetacerjow, šwótnych domoródnych wojakow w ranschej Afriży k hodownemu žwjedženjej strowjesche.

Hdyž běsche žo kralowa wot pomnika wróczila, a hdyž běsche žo lud na nětdže 40 metrow schěroki schod pujschežił, wón w pjecz kolonnach po nim k pomnikej štupasche. W tym šamym czašu sapocza žo we wschěch italskich měšach a wjacach woprowanje wěrowanskich pjerščenjenow. Wschudze běchu duchowni, sastupjerjo strony a wuschnoscjow pschitomni.

Mussolini připověda wojowanje hač do kónca

Rimale w tej žamej hodžinje, hdyž italske žony žwoje wěrowanske pjerščenje woprowachu a ša italšku wěz proschachu, je Mussolini w prjedawschich pontinskich bahnach nowe město Pontinia, tsecje žydlischczo we wušuschenym kraju, poswjecził.

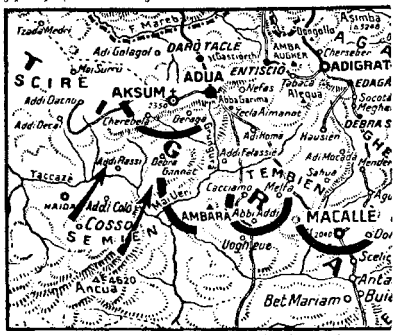
Hdyž běsche žebi Mussolini žydlischczowe twarjenja wobhladał, wón k shromadženym rěczesche. Wón najprjedy na džeń woprowanja wěrowanskich pjerščenjenow žpomni a mjenowasche jón dżeń wéry a wusnaca žyleho italskeho ludu. Schtož pak je šaschismus w pohlednich létach ſ wuženjenjem pontinskich bahnow a je šalożenjom tjoch nowe wjenow šworil, dopokašuje najšlepe mój skutka w nowe Italskej a khmanosczj revolužije czornokoschlakow. **Wo 000 hektarow noweje žiłowej semje je žo hižo ša italske rataršiwo ſ tutych bahnow dobyło.**

Mussolini pokračowasche, so italški lud samože dołho wobleknjenje wutracz, dokelž wě, so na prawo na žwojej stronje. Wójna w Afriży je wójna žiwilisazije, wójna ludu, kiž je špónał, so je tuta wójna jeho wójna, wójna thudych a proletarjow. Pschečziwo njemu stoji fronta konservatiwna, žebicžiwoicze a ludarstwa. Pschečziwo tutej froncze italški lud wojuje, wojowanje je krute a my jo hacz do kónca powjedenny. **44 milijonow duschow žylny lud njeda žo narečeć.** Nod jenonmyšlnym pschihłosowanjom ludu italske knježerstwo žwój rumy puczi dże. Wěso žebi wojowanje czaš žada, tola ſa Italšku njeliczi czaš, ale dobycze.

S Mussoliniowych žłowow je špótnacz, so njemóže žo dwělowacz na kruthym pschečziwjenju Italskeje pschečziwo Parižskemu mérowemu planej. Kaž žo ša, dyż Italška se žwojeje mogy ſ brónjemi k rošžudej dopomhacz.

Indiska sankcije wobžaruje

Indijski městokral lord Willingtgn je žo na ſjězdže indiskeje wikowarskeje komory tež je sankzijowej politiku pschečziwo Italskej ſubkrał. Městokral w žwojej rěczi rjekny, so ma Indiska wošebje cježko pod nałožowanjom sankzijow cjerpicz. S hospodarskim wotsamknjenjom tak wusnamneho industrijoweho a wikowarstwoweho kraſu bo poczahi w šwětowym hospodarstwje khětro kaža. Indiska žo prózuje, so by ſ druhimi šredkami schkodne sčežkowki sankzijowoje politiki wołojita.

Kharta wo bitwischczju na polnożnej froncze.

Po najnowischich powěsčach ſu Abeſhynjenjo rěku Takazze na dwěmaj městnomaj pschekročili a tak do Scirikeje krajiny postupili. Tute pschedewsacze běsche še špocžatkom nětko hižo dwaj dnjej trajazeje bitwy, kotrejež wukónz žo njeda hišcheže pschedwidzeć, na kóždy pad ša žo, so chzedža Abeſhynjenjo Aksum wróczo dobyez. (Graph. Werfl., M.)

Ze Serbow

W **Budyšchinje**, 19. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Na starym rowowym pomniku steji:
Stož sym přetrjebał, sym jónu wobsedźił,
Stož sym sebi nalutował, sym zhubił,
Stoł sym rozdawał, to hišće mam. Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Sa žo nijimy, kiž ſ Atlantiſkeho morja do Europy cjahaju, w naschich stronach dosez njewukutkuja, na žylnej wyschinje faleji, kotrajž pschezo hischcze zbli Ruska pschikrywa a ſe žwojimi kromami pschezo šako a šako do naschich stron pschima. Wječera nad Italskej žylna nizina lezesche, wona pak ſ dołhemu ranju cjehnje, a wyschina ju wěsče bórzy sešrěka. Pola Zendželskeje nowa žylna nizina ſ jara milym powětrom ſ Atlantiſkeho morja ſ ranju cjehnje. Dotal hischcze njeje wěte, kak žo wona pschi zbliženju ſ wyschinje nad ranschej Europu winje. Wěsče pak wona naschim stronam šnajmjenschа njewobstajne wjedro pschinjesze. — Jutrje pjatk kłóncžo we 8 hodź. khadża a šo 3,55 hodź. thowa. Měsačk sthadża jutrje na ranje 2,23 hodź. a khowa šo pschiš. 12,18 hodź.

Wuhlady na wjedro ša jutrjschi pjatk: Njewobstajnische, tola nij pschesymne wjedro.

— **Potunschene hodowne jězdne thartki.** Hižo nětko žo wudawaja hodowne jězdne khartki na wo 33⅓ proc. inježenu jězdnu płaczišnu do wschěch stazijow statneje železnizy. Khartki płaczja wot 20. dezembra hacz do 3. januara.

— **Auto na hladkej dróšy njeboži.** Wječera pschi poldnju wokoło 12,50 hodžin je na Lubiščtej dróšy, hdjež žo Wósporska dróha wotwinje, Khočebuški wozowy automobil, kiž chanšche žo ſ Lubiščtej dróšy na Wósporsku dróhu šawinnčź, šawjerhnyk a žo tónczinje šnak do pschěrowa cžišnyk. Wschi tam je schtom a wobthadnu taflu potorhnyk. Wjednik a jedyn ſo-ſtaj žo šnadnje sranitkoi, druhaj šobuježkazaj še lemi wotešbjeschtaj. Wós je žo khětro wobchłodžił a dyrbjesche žo wotwjesez. Na njeſbožu je hładka dróha žobu mjena.

— **Njeſboże** sta žo dženża pschihodnju na Zitnym wikach psched Wagnerez šnamjenjowej wikowanju. Tam dańsche žona šady šapschaha, kiž k ranju jěsche. dróhu pschekrocžiła. Wot ranja pak w tutym wokomiku auto pschijěsche. Tako do žonineje bliškoscze pschijěsze, pocza žo wjerhacz a do žony storczi. Wona na dróhu padże, tola mózesche šaso štanycz a khromjo k lěkarjej dr. Haubołbej dóńcz.

— **Sotška krajna lotterija.** Wschi šrjedowskim czehnjenju 2. rjadownje 208. šakkeje krajneje lotterije (3. dżeń padże dobyeze wo 3000 hr. na czikle 50 146, 79 614; dobyeze wo 1000 hr. na czikla 57 443, 78 677, 98 034, 140 188, 154 021.

— **Radušchtwo žo ša lěto wujašnilo.** Runje pschez lětom běchu žo njejnacži šadobywarjo na Zitowje do šamknjeneho kurjeńza w nozy šadobyli a tam 5 tur kradnyli. Padučhi hnydom w kurjeńzu kurom hłowy swottorhachu. Po šajeczu šadobywarjow Knóčeła nana a žynna a Kmocha, je žo nětko tež tuto padušchtwo wujašnilo. Kmoch je ſo ſkucził a je žo tež teho wuſnał.

S **Budeſtez.** Gmejnſka rada žo njedawno do šjanneho poſeżenja w „Starym hamtſkim dworje“ ſeżbje. Wjeżnjanoſta Ričzel najprjedy rosprawu wo pschebythu ſaczjemnjenſkeho ſwuczowanja poda. Wobydleżſtwo bě ſa tuto ſwuczowanje połnje dorosumjenje pokaſała. Dale žo wosjewi, so je wokrjeżnu revišor gmejnſku a dawkowu kažu pruhował a ſo njeże žanych porokow činiczł trjebał. Hórſta dróha ma ſpoczatk nowoho lěta ſo porjedzicz; ſredki k temu ſu ſo hižo ſchpiżowolile. We ſymſkim czaſu ma ſo pleſtrowanje Mulko-Debżeczanſkeje dróhi pſchewjeſcz. Na to wosjewi ſo hoſpodarſke roſtliczenje a bilanſa ſa lěto 1934. Hoſpodarſke roſtliczenje ſtónczi ſ wjetſchim dobytkom hacz łońſke lěto. Dale ſo roſpominaſche, kak maja ſo wieſne dróhi rozmjenowacz. Wobydleżſtwo bě ſwoje pſchecza w tutym naſtupanju ſ wjetſcheho dżěła na gmeinſkej radże pſkonnje ſapokojko a tute pſchecza ſo, dalokoż je to mózno, wobkedźbowachu. K ſjawnemu poſeżenju ſo njeſjawne pſchiſłamkuje.

S **Budeſtez.** Hižo we tym piżachmy, ſo bě ſandżeny tydżeń tudyſchi wobydleżkn Garbarjowu ſ Raſchowa awto pſchejeł. Czeżkoſtanjenju běchu do Budyſeże khorownje dowjeſli, hdjež je na ſeżehwki ſtanjenjow wumrěła. Sandżenu żobotu ju k poſżedńjemu wotpoczinkej bonjeżchu.

S **Hněwſez.** W czaſu wot żoboty do pondżele rania ſi ſo w Rychtarjez jkale ſ kólnje wulka żelena wiertulnja, nětdże 30 hacz 40 puntow cżeżka, kradła. Paduſchi běchu wokenżu ſ kólnje wuſchrubowawſchi ſo do njeje dobyli. Hižo huſicżicżko ſo w naſchej ſkale podobne padušchtwa ſtachu, pſchi czimż ſo wſchelaki arat żobu kaſiche. Schkodowany je ſa wroczenje potradnjenych wězow 25 hr. myta wuſtajił. Schtož może nětchto blišſche wo padušchtnoch wědzicz, niech ſo pola najblischeje polizije ſantowi.

S **Kinſka.** Psched nětkotrymi dnjemi bě wjeſnu burſti wjednik Mětrach wſchěch burow a ratariow we Klukichu k prenjemu wukubłanſkemu pſchednoſchej wo nowej wupłodżerſkej bitwje ſwołał. Hdyż bě wſchelke wukaſy wokrjeżneho burſtwa wożjewił, pſchepoda ſtowo wjednika pſchednoſtacja Klohnerej, kotryż wo wupſchchach łońſcheje wupłodżerſkeje bitwy rěcžesche. Potom rěczesche wo pizowaniu wſchěch drużin ſkotu wo wlahowanju płuy a wo ſwużitkowanju płuy. Bur ma ſo dżenża wjele hóle ſe ſwojim ſkotom a ſ jeho prawym pizowanjom ſaběracz. Wón derje roſumi, ſwoje pola ſnoſicz a je wobdżěłacz, tola hdyż nětchto wo hdżiłu a ſchkrobje (Stärke) ſłyſchi, niewě żebi ſ tym rady. Tehodla je jara trjebne, ſo wſchitzy burja a ratario do tutych wukubłańſkich wieczarow pilnikkadżeja. Po jeho wuwjedżeniach k ſiwej roſmokwje dóńdże.

S **Barta.** (Spěwanje pſchi hodownym ſchtomie.) Dżenża wieczor w 20 hodź. pilka połaunikli chór, pjatk w 17 hodź. ſpěwaja ſchulſke dżěći, ſobotu w 17 hodź. Hitlerſke dżěći, niedżelu w 17 hodź. Fchelczanſka łónſka ſtuka a pondżelu w 20 hodżinach ſpěwne towarſtwo w Barcze.

S **Prěczej.** Twar autowoje dróhi na ſtronu k Budyſchinej je žo ſapoczał. Kaž žmy hižo pišali, powjedże autowa dróha piſches naſchu krajinu. Hižo nětkotre tydżenje je žo twar drohi na wſchelakich měſtnach ſapoczał, wošebje mjes Pěſkezami a Kobłizami pola Hobrja, dale pola Prěczeju a Běczżiż a też pola Bólborz. Na nětdże 4 kilometrow dołhej cżarje je žo dobra ſemja hižo wotwoſnyła, też je žo zyła ſiczba elektriſkich ſżeżorow natwarika, dokelż maja žo dżěła też w nozy wukonjecz. Podrobnu powěcz hiſchcze dodamy.

S **Luſka** pola Bukez. Měżażu dołho je žo na wurjeżdżenju tak njenowanehu Hrodowſkeho hata dżěłało. Mimo tutych dżěłow, pſchi kotrychż wjele biesdżěłnych żebi ſwój khlěb ſaſłużi, žu žo na wyżeſſtublowych honach dalokożhażaje dreńażſke dżěła wukonjaſe. — Po pſchecżu knjeżeſtwa, ſo by žo pravje wjele żydżeriſkich měſtnow wutwożiło, ma žo też w naſchej wżu ſaſtydlowacz. Saſkſe burſke żydżeſtwo w Drjeżdżanach dże tu 4 żydżeriſke měſtna ſa-

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po češkim V. Kosmáka wobdźĕłał Mikł. Andricki.

37] (Pokračowanje.)

„Ale hdyž z tym hospodařstwo čerpi.“

„To je też jeho starosć, wón je hospodař a knjez w domje.“

„Trochu dopomnić jeho tola mohla, hdyž je čas domoj jěć.“

„Zo by zaso hroznje na mnje činił, njewěrno?“

Jan kusny so do jazyka: „Mojedla so z cyła njetrjeba zastawać.“

„Tak ja to njejsym měnił. Čehodla też njedyrbjałoj do korčmy zawadźić — ale na khwilku jenoż. Zo hospodařstwo nječerpi a zle jazyki womjelknu.“

„Nó tak — mój nětko jědźemoj a w swojim času tu budźemoj“ — a Jan prasny do konjow. Ludźo, kotrychž wóz přejědże, scělechu wšelake přispomnjenja za nim.

Po Božich službach čakaše Jan w cyrkwinych durjach na žonu a dźěše z njej do korčmy; na dworje pozasta. „Bychmoj, njebychmoj?“

„Kaž ty měniš, Jano.“

„Ale hdyž so tam zaso zabudźemoj, što potom nan?“

„Hłowy namaj njewottorhnje“, wusmja so Maruška.

Jan so stróži. „Tu maš, wona by tu zaso wostała, jenož zdychnyć trjebał“, pomysli při sebi. „Nć, to so njehodźi. Ja chcu ju wučić!“ Potom wučeže móšničku z kapsy a dawaše ji pjeniezy.

„Marja, dźens pojědźemoj domoj, zo nan so njehněwa a zo so ludźom huba zatyka. Tule maš, kup nam mjasa domoj, a pojědźemoj. Je ći tak prawje?“

„Kaž ty měniš, mi je wšo jene“.

Dźěše do jatki a kupi, Jan skoči do jstwy a wupi stejo škleńčku piwa, a prjedy hač so Marja wróći, steješe hižo při konjomaj. Sydnyštaj so a jědźeštaj.

Ludźo hladachu za nimaj a dźiwachu so: „Što taj dźens tak bórzy? Bu to hižo kónc kwasneho wjesela?“

Stary Wićaz njechaše swojimaj wočomaj wěrić, hdyž jeju tak bórzy widźeše jěć. Wutroba jemu z radosću poskoči.

„Witaj, witajtaj — to staj pěknaj, zo tak bórzy jědźetaj.“

„Nano, mój dźě dźensa njejsmoj w korčmje byłoj“, rjekny Marja wjesele.

„A čehodla nic?“

„Hdyž Jan njechaše.“

Jan wupřeže, stary dźěše za nim do konjemca. — „Čehodla to njejsy dźens do korčmy šoł?“

„Sym so bojał, zo sej zaso přebudźemoj. Ji so chcyše, a to nic mało. Ja pak myslach: ně to njeńdże. Z tobu dyrbju hinak započeć. Smój so sydnyłoj a runy puć jěloj — a tak budże kóždy raz činjene.“

„To budże najmudrišo. A štoha měnješe, hdyž njejsy do korčmy šoł?“

„Ničo, ji je wšo jene.“

„Dźiwna žónska“, wiješe stary Wićaz z hłowu. „Słyšiš ju w kuchini spěwać?“

„Słyšu.“

„Na tej by so sam Salomon podarmo spytał.“

(Pokračowanje sleduje.)

kozicj. Mjes tym matej so dwě žydlišchežši ſ wutwarjenjom a pschetwarjenjom dotalnych twarjenjow pschiprawicj. S wumjedźenjom tuthych dźěłkow so ſ wjetšcheho dźela domjazy rjemjeźlnizy najachu. Burske žydlischcza dyrbja schežhowaze rosměry mjez: najwjetscha 22, druha 20 a poſledniej dwě tózda po 15 hektarach.

S **Kotej.** Sanźenu wutoru mójeſche wojnaſki mischtr a nětczijschi wumjeńkař Herman Duczka jako druha majſtarscha wozboa naſcheje wězy na ſwoje 86. narodninny ſhladowacj. 80 lět ſtary bě hiſchcze ſwoje rjemjeźko ſ napjwetſchej wuſchiknoſcju wukonjał, tola wot někotrych lět ſjem jewja ſo ſtarobne ſmimjenja, kotrejž wſchak jeho nětko nuſuja wotpowjedowacj. Jeho pſchichodna dźowka a jeho ſyn ſo derje wo njeho ſtarataj.

Z **Khróšcic.** Wutoru wječor by mjez mała wjeſći woheń pola jeneho wjesnjana nastał, njebychu-li so ſusodźa w prawym času jeho dohladali. Widźachu ſo tołſte mróčele kura z wuhenja waleć a khwatachu hnydom na pomoc. Pola potrjechencheho bě w ſuſeńi jena ſunka dele padła a ſo zapaliła. Też tamne hnydom woheń popadnychu. Spěšnemu zapřimnjenju ſusodow ma ſo dźakowacj, zo ſo woheń hnydom zahaša a ſo dalſemu njezbožu zadźěwa.

Z **Khróšcic.** Też w naſej wsy je ſo lětſa prěni raz Bożodźěſcowy ſtom za wſitkich ſtajił. Hdyž wječorne ſmjerki padaja, zvbola ſo hižo z daloka mali elektriske lampki. Zastajiš na khwilu ſwoje kročele nad hodownym ſtomom a hodowne kuzło će wobdawa. Začuwaš hodowne wjesele a dopomniš ſo na narod naſcheho Zbóžnika, na hodownicku. Bożodźěſcowy ſtom pak ma hiſče wjacy prajić: mjenujcy, zo bychu wſě ludy w prawej přezjednoſći a w měrje hodowničku ſwjećile.

Z **Parcic.** (Starſiski wječor w holcacej ſuli klóſtra Marijneje Hwězdy.) Tudyša holca ſula běše ſtarſich k ſtarſiskemu wječorej přeprosyła, při kotrymž ſo wosebje hodowny programm poskići. Wobžarować nak ſo dyrbi, zo njebě mjez poskićenjemi ani jenička čisło w ſerbskej rěči, hačrunjež ſu ſkoro wſě dźěći ſerbske.

S **Jětzn.** (Hońtwa.) Pſchi ſawczerawſchej wulkej hońtwje poſtrěli 7 hajnikow 19 ſajazow a 4 bažanty. — Sanźenu njedźelu měſeſche Wotrowſka MS ſjonſka ſkupina we Wanatej hoſcenzu ſwój lětuſchi adventiſti wječor.

S **Wutolczig.** Pónđelu 16. dezembra je ſo na naſchich honach hońtwa wotmeła. Na njej ſo 26 lišcow wobdźěli. Woni poſtrělichu 32 ſajazow, 80 bažantow, 9 karnikow, 2 wjewjerčzy a 1 liſchku. Wječor ſo ſtělzu a pſchihanjerjo rjenje pohoſcżichu. Wjeſeła myſl mjes nimi knjeſeſche.

S **Wulkich Sdiarow.** Nama Eintrauch běſche ſtatnu dróhu pſched někotrymi lětami we wulkim wobſtuku pſchepoſtiła. Jamy ſu ſo zyle bliſko k drósy pſchibliżiłe. Nětko je dróha na tutym měſtnie ſpodźiwnje ſapadnyła, tak ſo dyrbja nadróſni wothladarjo wſchě auta na ſtrach, kotrež tu hroſy, kdyžbne cżinicż. Sapadnjenje dróſi ma najſkerje ſwoju pſchicżinu w tym, ſo je ſo běh podſemſkich wodow pſcheměnił.

S **Krſtowa.** Hodowne wiki běchu też lětża ſažo wutoru. Na wikach bě dohromady 48 kruwow a kraczkow. Na hermańku ſamym pak běſche ſtrach wobkhod, dokelž na tuprach nobrachowaſche.

S **Bukojny.** Pſchi ſtčelenju woječiſkeho towaſtwa na tudyſchim ſtčelniku towaſch Hanczka ſ Barta ſ 15 wutſchelemi nahladnu ličbu 151 dypkow dozpě, a towaſch Měrczin ſ Bukojny 145 dypkow. Hanczka, kotrež hižo drohowu ſtčelerku jehnu wobſedźi, je ſ tym wumělenjenie ſa dowjeże ſtčehorneje jehły dopjelnił a Měrczin ſa dozpěże brenſoweje jehły. Wobaj ſtčelaj ſtaj trěbnu ličbu dypkow dawno dopołoj.

S **Mjeſte Budeje.** Swoje miſchtrſke pruhowanje je 13. dezembra Elſa Stoſanowa ſ wobkhoda ſ hodownymi tworami jako ſchwalcża pſched rjemjeźlniſkej komoru w Ułanju wobſtała.

S **Klétnoho.** Pſchi hońtwje na Jamnowſkim rewěru, wuhlowej ſamje Bubina ſtluſchanym, zjebotu 13 hajnikow a 46 honjerſkow 19 ſajazow, 42 karnikow, 17 bažantow a jenu liſchku poſtrěli.

S **Klétnoho.** Nowi gmejnſki radni ſu ſo nětko powolali. Wonj ſu: pſchekupz Rudi Reichenbach, pſchekupz Jan Janez, ratař a dźěłacżer Matej Pitka, ratař August Mroſko a ſamkat Pawoł Polank. Jako pſchiſyſnikaj ſo powolaſchtaj bur Jan Barth a kowař Maks Bäla. — Nuſowe dźěła je kraſny dźěłowy hamt we Wrótſkawju ſa ludyſchu kraſinu pſchiſiwoſił. W zyłku je ſo 525 dźěłownych dnjow pſchiſiwoſiło. — W naſchej wokolinje ſu ſo rapaki a wrónj nimo měry roſcheŕerile a nacżinjeja woſebje na jitnich polach wulku ſchkodu.

S **Přećowki.** Pſchi ſudnyſchim ſtótſlenju nalicżi ſo: 43 konj, (40), 287 kruwow (424), 234 ſwinj (290). Pſchi khětro hubjenych žnjach w ſnadźenermaj lětemaj dyrbi ſo wuſnaċ, ſo ſu ratarjo ſo jara prózowali, ſwoje ſtótne wobſtaſ'ki ſobu wo możnoſci ſdźerżeć.

S **Drježdżan.** Pſchi ſchtwórtk tuteho měżaza ſeidźechu ſo ſobuſtawu „Śremadnika“ k měżacżnej ſhromadźiznje w hoſcenzu „Johanneshof“. Dokelž pſchedsyda tola njeſamoh pſchińci na ſeidźenje, pſchewza wjednistwo wjeczora měſtopſchedsyda knjes wyſchiſchi wuczeł Schrodnik. Potom poda ſo referat wo ſhromadźiznje Domowiny a žerb tim konzercże w Budyſchinje. Sajimawy pſchednoſchk je ſo ſtał wo pjet nasch wobluźenych a wjelewaženy knjes ſarat ſem. Handrik. Thema pſchednoſchka bě: Schto pišachu ſpišowaczeljo w ſtarowěku wo Śserbach. Sa powuczaju pſchedno'ch wupraji ſo pſchednoſchowarjej wutrobny dźak. Knjes hubźbny direktor Krawz pokaſaſche na ſerbſki konzert, kiž Pósnanſki ſcżelak poſticzi. Dale jednaſmy dla hodowneho ſwjedżenja, kiž ſo nětko na 12. januara z'pchepołoži, dokelž śmeje towaſtwo „Cżornobóh“ 5. wulkeho rózka to-horunja podobne ſarjadowanje. Wjeczorny porjad ja tutón ſwjedżeń ſeſtaji pſchedzyhſtwo po hodźoch. Pokaſawſchi na pſchichodne ſerbſke ſemſche w Kſchiżnej zyrkwi, bu ſhromadźiſna ſamknjena. Potajkim na ſajowidźenje 12. januara 1931 w „Johanneshof“ wječor w 6 hodźin. F. Th. H.

S **Drježdżan.** So może „Jednota“ tow. kat. Sserbow ſwojim ſobuſtawam ſwětłowobraſy ſ twilemi poſticzecż, ma ſo dźatowacż knjeſej ſararjej dr. Jakubaſchej, kiž ſo pſchezo rad na to wjeſeli, ſdyž może ſwojich krajanow a krajankow ſ tym ſwjeſelicż. Też tónkrótcż 17. hodownika bě ſaž do Jednoty pſchikhwatak ſ cżežkim apparatom a k temu trěſnemu gratej. Pokaſowaſche wobraſy wſchelakoreho raſa, hłutne adventiſkemu cżaſu pſchihodne każ na pſchikład Boże narodźenje we wſchelakich wotrěſkach. Dale pokaſli ſ raja dźěcżazych hajtow w pižanych wobraſach wutroby ſwjeſelichu. Druhi dźeł pſchinjeſe worakaweju Maſka a Moriza, ſnate ſortne nieſkutki njewinowateju. Schkoda, ſo naſche Drježdżanſke ſerbſke dźěcżi to njeſu mógli widżecż, to bu nješchto było ſa naſchich hiſchcze w fantaſiji żiwych hólcżatow. Pětne adventiſke ſpěwy wokraſnichu wiecżor a po podźakowanju ſa poſticzeny pſchednoſchk da knj. Laukſowa k wědżenju, ſo ſo Jednocżenjo 7. wulkeho rózka ſo ſeidźu k wjeſołemu hodownemu wjeczoru, woſpjet w „Bayerſkej khónje“. Na tutym wjeczoru bě pokſledni raz mjes nami naſch luby krajan Klimant ſ Radworja, kiž ſo po khwalobnym wobſtaczu na ſchuli ſa kowanje koni ſažo do lubeje domiſny wróći. Tuż pſchejemy jemu wſcho dobre. F. Th. H.

Přilopk

Pomoz ſa motrych rentnarjow.

Statny dźěłowy minister je hromadże ſ miniſtrom ſa ſnutſkowne naſeżnoſcże a ſ finanznym miniſtrom każ w wſchednich dnjach ſa lětuſchi 2.8 miljonow hriwnow krajam ſa rozdźělenje na motorentnarjow pſchidźělił. Wupłacżenje ma ſo prawje hórſy tżas.

Spěſchny cżah Praha—Wiſn ſ kolijow wuješ.

Spěſchny cżah, kotryż 20,40 hodź. ſ Brna do Wina wotjedże, je w bliſkoſći Branowiz na poł puczał do Brezkawy ſ hiſchcze niebnateje pſchicżiny ſ kolijow wuješ. Lokomotiwa wuſkocżi ſ kolijow a ſo pſchewali, runje tak ſtužbny wóz a 3 wokobowe wozy. Wjednik lokomotiwy bě na měſtnie morwy. Dotal je ſo 30 wokobow jako ſranjenych woſjewiſe, mjes nimi pak žadyn cżeſkoſranjeny. Wjeżowna ſchkoda je jara wulka. Cżara bě na 18 hodźin ſawrjena.

Wobkhad ſ Prahi do Wina ſo pſches Cżeſku Tſchebowu a Pſcherow wjedżeſche.

Auto do Dunaja pabnyſ. — Tſjo morwi.

Sſrjedu dopoldnja wokoło 11 hodź. ſta ſo w bliſkoſći Paſſawy cżežke autowe njeſbože, pſchi kotrymž ſtí wożoby žiwjenje ſhubichu. Wożobowy wos, kiž ſ Obernzella do Paſſawy jědżeſche, pſchińdże njedaloko wſy Grubweg do wjerhanja a padny po 6 metrow hłubokim dróhowym nażypje do Dunaja dele. Se ſobujědżazych mójeſche ſo jenož jedyn cżežkoranjeny wukhowacż, mjes tym, ſo ſtí wożoby ſo ſatepichu.

Radio

Pjatk, 20. dezembra žiwſchi ſo:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnjſchi konzert. 14 wſchelakoſcże. 16 popołdnjſchi konzert. 19 a nětko je ſwjatok. 20,10 ſabawny konzert.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho proaramma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 11.45 ſa burow. 12 pſchipołdnjſcha hudźba. 15 ſa žony. 17 popołdnjſchi konzert. 20,10 ſabawny konzert.

Hiſchcze wažne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,10 opera „Bruder Luſtig“. Köln: 20,10 ſabawny wjeczor. Win: 18,55 opera „Lohengrin“.

Budyske ſtawniske powěſce

18. dezembra 1935.

Wumrěł: 17. 12. Wjedrich Pawoł Schatula, formař ſ Wikopizy, 50 lět ſtary.

Mandźelſtwo pſchipowědźiſchtaj: 18. 12. Waklař Thomas, krawz ſ Emu Hilżbietu Schołcżiz, pſchekupkej pſchiſtajenej, wobaj w Budyſchinje.

Sſo ſwěrowałoj: 17. 12. Herman Liebig, piwarz, ſ Walln Hildegardu Hoffmannez, ſchwalcżu, wobaj w Budyſchinje.

Slédniſke Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 21. Dezember 1935: 8—10 Uhr für die Nummern: 5201—5550 rohes Rindfleiſch das Pfund zu 30 Pfennigen, rohes Schweinefleiſch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dušman, za lokalny dźěl a cżitopk Marko Smoleſ a za nawěſtki dr. J. Cyż, wšitzy w Budyſinju.

Wudawa a čiſći dr. J. Cyż w Budyſinju.

D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna liſtina ſo. 3 płaći.

Kosmodarſki rozhlad

Schtwórtk, 19. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 nólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,935	100 čeſkost. krónow	10,375
100 ſwajc. frankow	0,71	100 franc. frankow	16,435

Barlinſka burſa, 18. dezembra. Pſchedwcżeraſchim naſtate wožiwjenje na burſy njeje też bjes wlima na bantowſku klientelu woſtało. S tuteje ſtrony pſchikhadźaze kupne pſchikazy k dalſchemu wožiwjenju a poležſchenjam kurſow dopomhachu. Wobrot běſche wo wjele wjetſchi hacż w ſaſchłych dnjach. Na druhim boku pak běchu też wjetſche wotpſchedacża, wožebje je ſtrony burſownych wobkhodnikow ſ powołanja. Też rentowe wiki mějachu žiwiſchi wobkhod, pſchi powyſchenych kurſach.

Barlinſke žitne wulkowiki. S bliżawnej ſo hodami ſo ſ łožbym dnjom wobkhod na Barlinſkich žitnych wulkowikach pomjeńſchuje, wožebje też, do'elž ſo na naklaſdźenje (Verladung) pſched ſwjatymi dnjemi jenoż we jednotliwych pſchipadach ważnoſcż kładje. Pofiticżenja ſe ſtrony ratarſkſma ſo njeſtu ſa żanu drużinu żita poſwjetſchiſche. Wulkomknyny pak maja każ hacż dotal wobſtejiny ſajim jenoż ſa dobre drużiny pſchenicy. Najwjetſchi dźeł po'kżenjow młyny w prowinzy pokuruja, njekontingentowane twory ſo jenoż malo hdy poſticzeja. W pizowanſkich žitach n'eje wołóżenja w ſaſtaranju naſtało. Sa hubjeſche drużiny żeczmienia ſo pomérnje wulke płacżiſny żadaja, tak ſo k wobkhodom njedóńdże. Żeczmjenje ſa indułtriju a piwarnje ſo bjes cżeſkow wotbrowaju. Na mułowych witach je pomérnje mérne, dokelž ſu ſo w'ché nakupje ſa ſwjate dny wobſtarake.

Wežera płacżeſche w Barlinſke ſentnaſ

pſchenicy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožſi R 8: 8.00 hr., R 11: 8.15 hr., — ječmjenia G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., wowſa H 9 — hr., H 13: 8.10 hr.

Nětótre płacżiſny ſ Drježdżanſkich witow.

Kaczata 3—5 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., kury, młode 3 50—5 hr., hołbje 1—3 hr., huſy, ſarjene 1,15 hacż 1,45 hr., kaczki, ſarjene 0,95—1,20 hr., kury, ſtare, ſarjene 0,90—1 hr., kury, młode, ſarjene 1—1,20 hr., karpy 1 hr., ſchczuki 1,20 hr., liny 1,60—1,80 hr., jabłuka 10—40 pj., běrny, zentnar 3 50—3,70 hr., běrny, po puntach 4—5 pj., łoboda, jedźna 15—16 pj., zybła 10—13 pj., krěſi 70 pj., ſołotej, kerczł 5—20 pj., běły kał 7—8 pj., cżerwjeny kał 10—12 pj., ſydrojny kał 10—60 pj., ſellerij 10—35 pj., perſchiłka, walcżk 3—4 pj., tomaty 20—40 pj., rapunſelki 40 pj., kolrabi 5—15 pj., butra 1,42—1,56 hr., jeja 11—13 pj.

Drježdżanſke ſtótne witi.

Na ſtótne witi pſchihna ſo dźenja: 12 wołow, 8 bykow, 40 kruwow, 968 cżelatow, 274 wowzow a 427 ſwini. Pola howjaſcheho ſtotu a wowzow bě wobtok hjes mużnama. Pola cżelatow wuwi ſo ja dobre drużiny żiwy wobkhod a to ſwjetſcha ſa dotalne płacżiſny. W běhu witow pak płacżiſny trochu popuſcżejowacż pocżachu a hrěnje drużiny dyrbjachu ſo tehdoła nješchto tuń'ko pſchedacż. Swiniże ſo wſchě ſa poſtajene krute płacżiſny rozdźělichu.

Płacżizny na Barlinſkich produktowych witach.

Zito a wožiwne ſymjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacżizny po złotej hriwnje.

	18. 12.	17. 12.		18. 12.	17. 12.
Pšenica	206,0	206,0	ſmy	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	169,0	169,0	wowka	14,0-14,5	14,0-14,5
ječmień now.	222-229	222-229	módre łupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmień, nat	—	—	žołte łupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	rerafedła	—	—
kukurica	—	—	rana, wosuſk	—	—
pšenč. muka	26,85	26,85	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. ſruhanc.	—	—
pš. wotruby	11 73	11,73	běrni, kruſki	8,60	8,60
rżane	11,50	11.50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšenč. „		
lane ſymjo			wowſna „		
ſpeliski	17,5-18,5	17,5-18,5	rżena „		

Płacżizna za pšenicu za wuplodźenja 8: 196,0 9: 197.0
Płacżizna za rožku za wuplodźenja 8: 160.0 11: 163.0
Płacżizna za ječmień za wuplodźenja 7: 165.0 9: 173.0
Płacżizna za wows za wuplodźenja 9: — 13: 162.0

K rjanej drasće słuſa rjana frizura

Dźak wſa'mu němſkeje techniki je nam kſrótſa'mo o. rjaſu miełbu přirodnu ſoſmu přez trajnu ſ tuju złotow.

Też derje wuwiedżena ondulacija ſo Wam doporuči.

Naſa ſołonje na na hoſitesć zaruči Wam dobre wuſwedżenje. Wſtrí uje wotwły kuſo ſe ſwjeſelaſ wobrez ſłowjeſch.

Tohodla k hodam wſé žony rjanu friſuru a mužojo derje th.hane włoſy.

Ż dalſich ſeni poſh W'ſeho fryzera dobropiano łiſtno ſa felzerſke wuhoſ.

Hodowne pakčiki

w cigarach, cigarretach a tobakach (zawſtym tobaku) w najlepſich družinach w bohatym wubjerku a wſěch płacżiznach

Hermann Gerlich

w Budyſinje na Sukelnſkej kasy 7

Tobakowy ſpec. dom a cigarowa fabrika

Hody bjez wosuška
su kaž
lutry bjez jejkow
ale što nomha nairjeńši wosušk bjez woprawdže dobreho
swjedź. kofeja
Kupuje
Sachsec swjedź. kofej
wulkobunaty . punt 3.00
Wienske měš. „ 3.40
tež w dar'eńskich pakćikach za samsnu płaćiznu
punt . . . . 3.40 a 3.00
½ punta . . 1.70 a 1.50
runje tak doporučomny
¼ pt. za 70, 60, 57, 50 pj.
Pjatk/Sobotu
propaganda kofej
¼ punt 55 pj.
wšě kofeje z 3% rabatta
Otto Sachse
w Budyšin'e, Bohata hasa 4

Za waše
hodowne nakupjenja
poručam wam swój bohaty skład
šatow
p'ótliweho somota
jakow
šórcuchow
drastow we wšěch wulk.
čo'olejc spódnjeje drasty
Jenož wurjadne kajkosće
Anna Grafe
w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach
Telefon 2801

Přenjoriadny, zapadźiwy
šljacu mašinu
hić doporuča a wróćo šije, k wotwiwanju a zetykowanju so hodźenca, jenaž za
130.— hr.
w kolesowym domje
W. Pietschmann
w Budyšinje na Lutyńskej dróhy (hódła Provianteho hamta)

Jězdne hola
šijace mašiny
poskića płaćizny hódno
E. Zschornak w Delni. Kinje

Cychi
w rjanych mustrach a wulkim wubjerku zaso dóšłe!
Andr. Kasper
na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)
Kupujće pola našich inserentow

Tunje a wužitne hodowne dary za małych a wulkich su

serbske knihi

Serbska knihafnja w Serbskim Domje w Budyšinje poruča:

Čo. 1. **Zabawy.** Powdańčka. Spisał Jan Radyserb-Wjela. 1901. 79 str. 30 pj.

Čo. 2. **Daniel w lawowej jamje.** (Rozpředate.)

Čo. 3. **Wótčinske hrona.** Serbam poswjećił Matej Urban. W Budyšinje 1905. 56 str. 50 pj.

Čo. 4. **Jakub Čišinski.** Ziwjenjopis. Spisał Mikł. Andricki. 1906. 19 str. 50 pj.

Čo. 5. **Wokřewne wonješko.** Pjećory trójnik „Wótčinskich sonetow". Spěsnił M. Urban. 1907. 24 str. 20 pj.

Čo. 6. **Štyri powdańčka za serbski lud.** Spisał Jurij Libš. 1921. 62 str. 30 pj.

Čo. 7. **Powdańčka za serbski lud. 2. rjad.** Spisał Jurij Libš. 1921. 111 str. 30 pj.

Čo. 8. **Wowcyne zabawki za pěkne dźěći.** Zestajał Jan Radyserb-Wjela. 1921. 128 str. 30 pj.

Čo. 9. **Kaspar Zdenjek Kapleř ze Sulec.** Historiske powdańčko Beneša Třebizskeho. Ze serbšćił Jurij Libš. 1921. 134 str. 30 pj.

Čo. 10. **Wotrow — Łužiska Troja.** (Z wobrazami.) Spisał Pawoł Šołta. 1922. 38 str. 30 pj.

Čo. 11. **Hronow.** Powdańčko ze Serbow. Spisał Jurij Winger. 1922. 135 str. 30 pj.

Čo. 12. **Tři nastawki:** 1. Wo serbskim ludowym hasnistwje. — 2. Serbja jako misijonarojo bratr. jednoty. — 3. Serbowka w Surinamje. Spisał Ota Wićaz. 1922. 56 str. 30 pj.

Čo. 13. **Lubuš.** Powěść ze Šwjerčohrodowskeho lěsa. Napisał Bjarnat Hanč. Přeserbšćił H. 1922. 58 str. 25 pj.

Čo. 14. **Wutrobine naležo Mathildy Stangec a Korle Augusta Fiedlerja.** Wopisał a pěsnje zezběrał Ota Wićaz. 1923. 56 str. 30 pj.

Čo. 15. **Jana Hajncy Serbske basnje a pěsnje.** Ze žiwjenjoběhom a wobr. pěsnjerja wudał prof. Ota Wićaz. 1925. 52 str. 50 pj.

Čo. 16. **Handrij Zejleř a Korla Aug. Kocor.** (Jeju žiwjenjoběh z wobrazami.) 168 str. 75 pj.

Čo. 17. **Kwasne přednoški a kwasne rěče** serb. braški. Za zeleny, sležborny abo złoty kwas zezběral M. Nawka. 136 str. 50 pj.

Čo. 18. **Hana.** Roman Henrika Sienkiewiča. Přel. B. Cyž. W Budyšinje 1925. 164 str. 50 pj.

Čo. 19. **Bjez Boha na swěće.** W słowakskej rěči spisała Kristina Royowa. Z wobr. Přełožił K. W. W Budyšinje 1925. 54 str. 30 pj.

Čo. 20. **Člowjek w přirodźe.** Přednoškow I. dźěl. Za serbske towarstwa napisał K. B. Šěca. W Budyšinje 1925. 92 str. 50 pj.

Čo. 21. **Mikł. Andrickeho Listy z Prahi z lět 1886 do 95.** Wudał Michał Nawka. W Budyšinje 1925. 128 str. 50 pj.

Čo. 22. **Člowjek w přirodźe.** Přednoškow II. dźěl. Za serbske towarstwa napisał K. B. Šěca. W Budyšinje 1926. 109 str. 50 pj.

Čo. 23. **Njedźelske Bjesadowanki.** Knižka I. Za pěkne dźěći serbskich křesćanskich starších zběrał a připrawił Serbomił Tuchorski. W Budyšinje 1926. 80 str. 50 pj.

Čo. 24. **Dźěćowe zabawki za pěkne serbske dźěći.** Zestajał Jan Radyserb-Wjela. Wudał dr. A. Muka. 1927. 118 str. 50 pj.

Čo. 25. **Spokojene žedźenje.** W słowakskej rěči spisała Kristina Royowa. Do serbskeje rěče přełožił K. W. Wobrazy přida J. Warns. W Budyšinje 1927. 47 str. 30 pj.

Čo. 26. **Na dalokich pućach.** Přednoškow III. dźěl. Za serbske towarstwa napisał K. B. Šěca. W Budyšinje 1927. 119 str. 50 pj.

Čo. 27. **Wrjós.** Powdańčko z Delan wot P. Romualda Domaški. 1934. str. 66 50 pj.

Čo. 28. **Swobodni.** Powdańčko z našeho časa wot P. Romualda Domaški. 1935. 112 str. 75 pj.

Čo. 29. **Moje dopomnjeńki na swětowu wójnu I. dźěl.** 1935. Napisał Jan Nali. 80 str. 50 pj.

Čo. 30/31. **Stawizniske powěšće z našich serbskich wsow.** Zezběrał M. Kral I. a II. dźěl. 1935. 177 str. 1,20 hr.

Wot soboty
čefwi. wino
wot suda
za punče a čople wina
Ingelheimer litr 88 pj.
Španiski . litr 118 pj.
Běłe wina
bańkowe wino w błešach
litr 85 a 115 pj. bjez šklefcy
(rukowanje za błešu 20 pj.)
Otto Sachse
w Budyšinje, Bohata h. 4

Dźěćace Jězdne kola
we wšěch wulkosćach wot 40,— hriwnow.
J. Schlebach
w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4
Na přeće je tež wotpłačowanje wot 10,— hriwnach napadnje, mózno.

Kožane rukojcy
kožane tworu
wšěch družin a we wšěch płaćiz.
M. Schmautz,
sedłarski mišter w Budyšinje na Kamjentnej hasy 18 / Telef 3962

Riana, k płahowanju so hodźaca, 12¼létna
jałowica
je na předań w Róženće čo. 21

Kožane wobłečenja
Kožane
lacy, kholowy, čapki, rukajcy
Wulki wubj., niske płaćizny!
Dźełba kožan. jakow
jara płaćiz. hódna zaso dóšła
Kožowy Otto Büttner
w Budyšinje na Hlown torhošću

Miele

Fahrräder u. Motor-Fahrräder
Dostać pola firmow:
Georg Fuhrmann w Budyšinje na Hórnčerskej hasy 10
Ernst Felting w Njeswačidle
Paul Koreng w Njebjelčicach
Hans Popella w Kulowje

Emil Jende
Budyšin, Seminarska hasa 25
Założene 1867 Telefon 2671
Budyska paleńnja palencow a spirituosow
poskića k hodam a Sylvestrej:
Dobre blidne likěry, 30% . . litr 3,60 hr.
we wurjadnje dobrej, staroznatej kakosći
měšenja z Jamaika-rumow. arakow a palencow dobreho aroma a kajkosće
Za wohrjewace punče poskićam
dobre čerwjene wino litr wot 1
Wohrjewace punče bjez alkohola litr 1,50 hr.
Běłe wina, derje wothladane Rhynske, Pfalzske a Moselske wina, bleša wot 0,85 hr.
Wosebje woblubjene a rad kupowane su moje připóznate
płodowe wina, janske, truskalcowe a jablukowe (wuherske), jara přihódne za wohrjewańske punče a bańki.
Wšě napoje sam připrawjam!
Hač do Sylwestra předawamy wot 8—19 hodźin bjez přestawki.

K hodam dostanje maćerka
wotpłočliwe rolowy!
Najwjetši wubjerk namakače pola Twarstwa šaluz. a rolowow
Groß & Schmerder
w Budyšinje na Hórnčerskej hasy 41 / Telefon 2471

K hodam
dary trajneje hódnosće
Pjelnjace pjera
sfejaki za pjeln pjera,
lisłowa papjera a karty
lisłowe wahi
kóńcojte mašiny
pjelni. kóńcki z fošku
wopytańske kharfki
dybs liječeńske mašiny
dybzačne protyki
rysowańske stroje
knihi hosći
Photo-alby
pisańsk. stroje z drjewa a marmjela
pisańske mapy abo podłohi
překlądne protyki
štyribarbne kóńcki
pjerowe foški
pjelnjace bleški
liječeńske štabiki
warjeńske knihi
poesie a dniowe knihi
hrajne kharty
žałuzijowe khamory, kartale, blida za pisańske mašiny a malu Continental-pisańsku mašinu
wudźělk Wanderer-twornjow w Sunowje-Kamjenicy wot
Stare & Paufler
Budyšin, Zwonk. Lawska hasa 7

Daruje předešćnicy
Wulki wubjerk! Tunjo! w Budyšinje jenoz na Hauenstelnskej hasy 4
Rudolph,
Bufet do jstwy tribolany, za 75,— hriwn. na předań w Budyšinje na Hausenowej dróży 11 na łěwo
Serb Serbej bratr

Alfred Wolf
česnikař w Budyš. na Sulešej hasy 7
Česniki, złóte a sležborne twory, wěr. pjerśćenje, nože, widliški, a łžicy, pisadła, sportske posławy

Zum Weihnachtsfest

Kaiser's Festkaffee im Geschenkbeutel.
Die beliebte Sorte . . . Pfd. 2.— | Marke Kaffeekanne extra . . . Pfd. 2.80
Marke Kaffeekanne . . . 2.40 | Unsere Spitzensorten . Pfd. 3.— 3.20
Schokolade in bekannt guter Qualität, Marzipanfiguren in allen Preislagen, Lebkuchen, Spekulatius, Nüsse.
Alle Backzutaten — Konserven — Kaiser's Weine.
3% Rabatt in Marken
(wenige Artikel ausgenommen)
KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihafni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pj.**

Po dołhej a ćežkej khorosći, ze swjatymi sakramentami doma wobstarana, wumrě srjedu rano ½2 hodź. naša horcolubowana dźowka a sotra,

knježna Cecilija Zelnakec,

w starobje 26 lět. Wona so sobotu dopołdnja w 9 hodźinach na Khrósćanskim kěrchowje pokhowa.

To wozjewja we wulkej zrudobje

Zelnakec swójba

W Kukowje, 18. decembra 1935.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 296 | Budyšin — Pjatk 20. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wotkhadźacy powołańscy wojerzy móža do strony zastupić

Na namjet němskeho wójnskeho ministra je wjednik a němski kanzler hižo psched dlěšcim czasom rozsudźił, so ma so sawrjenje sastupa do nazionalsozialistiskeje strony sa powołańskich wojakow, kiž z ejezcu z wojerstwa wustupja, spuščejcy, dalokož wojazy jeje dla dotal njemóžachu do strony sastupić. Tutón rozsud pschewjesej dotal se sarjadnitkich pschičinowon njeběsche móżno. Tute wobčejnosće su so někto wotstronile.

Bischop starokatolikow swoju přisahu złožił

Němski a pruski minister sa zyrkwinske naležnosće dr. Kerrl je wutoru biskopa němskich starokatolikow Erwina Kreuzera pschijak, kiž žiwoju pschisahu złoži. Pschi žiwjenskich pschistajenosćach běschtaj na statnej stronje jako zwědkaj ministerialny z Detten a sudnikl assejor Hang pschitomnaj, sa zyrkwinsku stronu sarař dr. Buchta a sarař Hüttwohl. Pschi bjeżadze, kiž so pschihatanju pschisamkny, běsche tež němski minister dr. Frank pschitomny.

Za wojakow polunšeny zastup k filmowym předwjedźenjam

Prezident němskeje filmoweje komory, dr Lehnich, je wukas wudał, kiž drje wschitzy pschihłuschnizy wojerskeje mozy jako hodowny dar němskeho filmačstwa z wulkim wjeselom witaju. Filmowe dźiwadła maju hnydom prawo, wojakam w uniformje na wschich městnach hač do 50 prozent zastupnu płaćiznu pomjerschićz. Zastupny pjenjez pak njeńmě mjenje 30 pjenježkow wuczinicz.

Dwanaće lět khłostarnje za čerwjeneho agitatora

Ludowy žud w Barlinje je 29lětneho Alfreda Webera dla pschihotowanja k wjelespscheradże k 12 létam khłostarnje zasudźił, jemu czełne prawa na 10 lět wotrjeknył a jeho pod dohlad polizije stajił. Weber žiwjenschesche do wodźacych kommunistiskich funkzionarow, kotziž po tym, so běsche nazionalsozialistiska strona móz nastupiła, spytachu rosbity aparat kommunistiskeje strony sasu wobnowicz. Weber wotjeżdże w Kamjenizy dźěłasche. W Prahy je wón tež z czěskoslowakiskimi funkzionarami kommunistiskeje strony wo pschiprawjenju tajneje kurjerskeje służby jednał, kiž dyrbjesche kommunistiske schćuwańske spisy do Němskeje podawacz.

Hród Lany so Masarykej přewostaji

Czěskoslowakskemu zjednjerjej je so schtwórtk zakosiki nacyjk pschedpołożił, z kotrymž so zada, so by so hród w Lanach prěnjemu presidentej republiki Mažarskej pschewostajił a so by so jemu mjsa presidentskeho sastojnistwa lět pschichodnje placziła.

Wšitke zakonje poslednjeho grichiskeho knježerstwa so z mocy stajiłe

W Grichiskej su so wschitke zakonje, kiž je knježerstwo pod ministerskim pschedsydu Kondylisom wudało, z mozu stajile. Tutych zakonjow běsche nětdźe 150. Zakonje tak dołho njeczo njeplaca, dóniž so nowe knježerstwo njewutwori. Tuto hakle po nowowólbach pschińdże. General Papagos, kiž běsche hižo w Kondyliowym knježerstwje wójniki minister, je so žrjedu jako wójnski minister tež do nětčišcheho Demerdžijoweho knježerstwa pschijał. Knježerstwo so hižo nětko prózuje, so by dospołnje žwobodnje wólby sproznjło.

Ze sankciiemi so pokraczuje

Poždženju radże Swjatza ludow w Genfu je so schtwórtk poždženje wutjerka wóssonnaczych pschilamko. Tuto poždženje běsche njewschědnje krótke. Wubjerk słuschesche jenož sdźělenku swojeho pschedsydy Vasconcelloša, so je położenje wot poždženja poždženja njeje pschemjeniło, so je tohodla je sankzijemi pokraczuje a so wubjerk z wubjerkom tsinaczych we wusim swójku wostanje. Potajkim je wězera njeje niczo wěcało, so maju je sankzije pschiwótzicz.

Jendźelske knježerstwo w delnim sejmje dobyło

Jendźelski delni žejm je schtwórtk wjeczor na konzu rosmołwy namjet njedowěry, kiž běsche dźěłacjerske strona pschecziwo knježerstwu zapodała, z 397 hłosami pschecziwo 165 hłosam wotpokasał. W namjerje dźěłacjerskeje strony je so mérowe namjety zaždźowachu. Knježerstwo běsche pak wjesewito, so wono namjet jako namjet njedowěry wobhladuje.

Hdyž běsche je so namjet dźěłacjerskeje strony tak rasnje wotpokasał, delni žejm wo druhim namjerje wothłosowasche. Wón namjet konservatiwneho lorda Winterton z 390 hłosami pschecziwo 165 hłosam pschija. W namjerje je wuprajl, so je delni žejm nenjenja, so maju wschitke wumenjenja sa sastajenje italisko-abesynskeje swady taste być, kajkeż może je Swjasat ludow pschijeczi. Sdobom je jendźelskemu knježerstwu polna podpjera pschilubja, jeli so wono swonkownu politiku poždże, kajkaż je je w knježerstwowym manifescze rosłożila a kajkejż je jendźelski lud pschi wólbach njedawno pschihłosował.

Hoare swoju politiku zakituje

Rosmołwa w jendźelskim delnim žejmje, kotruż běsche žwót z napjatosczu wocżakował, so schtwórtk popołdnju ¼5 hodźin zapocza. Sześimownja běsche hacz na poždlednje nětko wobždżena. Tez Walesli pryni běsche mjes pschipołucharjemi. Jako Baldwin z khutrym mjeschowżom do žejmownje zastupi, swuczeny pschikleśk wuwosta. Napjatosczej bu najwjetschcza, jako bywschi swonkowny minister Hoare pschińdże a so z pschikleśkom na knježerstwowych lawkach powita.

Sir Samuel Hoare pschi rosmołwje prěni wěcżeche. Wón rozłoži, so je so jako swonkowny minister dwěmaj hłownymaj praschenjomaj wobžehje wěnował: 1. wschu cżinicz, schtoż je jemu możno, so by powschitkownemu wulkemu europskemu wohnjej zadźiwał; 2. so by wschu spytak, so **by** wójnu mjes Jendźelskej a Italskej zmjenożnił.

Rimo swady mjes Italskej a Abeżynskej su, kaž Hoare rjekny, wobcżežnosće na Dalokim ranju a wobcżežnosće w Egiptowskej nastake. A tež na wjazy hacz jenej stronje w Europje su so hrożaze mróczele scżahowale. Kóżdy dyrbjał wědżecz, so su so w Frangowskej mnohy roskory z Italskej bojeli a możnosće, so so Franzowska w žwojim sakitanju z taskej roskoru seklabi. Dźiwaju na to je wón wschitko cżinił, so by wězu nětkaż k lepschemu rjadował. **Jendźelska je měła dwojt nadawk, so w potrjebnej měrje na zhromadnym postupowanju wobdźelicz a sdobom spytacz zaklad za měr namakacz.**

We wobojim nastupanju je psched dwěmaj njedźelomaj pschemjenjenje sastupiło, kiž je pschecziwo wocżakowanju ruczje pschischło. Wjeso budźiske petrolejowa sawjera mohła Italiku k sastajenju wójny w Abeżynskej nusowacz, ale tu ma so wobtwjerdźowacz, so dyże Italska petrolejowu sawjeru zako wójnske postupowanje wobhladowacz. **Jendźelska jako narod je zaneho italiskeju hroženja njeboji.**

Hoare pak rozłoži, kak je wobmyślił, so mohł nadpad Italskeje na Jendźelsku k rozsrasenju Swjatza ludow dowjesez. **Tohodla je so wón psched dźesacz dnjemi do Parisa podał. Jeho ju tež je wschěch stron tak žiwje nuczili, so njeby możno było, so tomu wobaracz. Rozrěczowanje je so we wopraudzitym wójnskim powětrju sapoczało.** Pschi mózným pschiłuskanju pschitomnych Hoare rjekny, so j wuwjacżom Jendźelskeje so zadnym stat Swjatza ludow njeje wótkał wojerzy pschihotowaz; druhe staty su so swjetscha jenoż na hospodarskich sankzijach wobdźelile. Po jeho myślí běsche zhromadne dźeło Franzowskeje a Jendźelskeje ważne za zakhowanje sankzijowoje fronty w Genfu.

We poslednim dźelu žwojeje rěcże Hoare pschi protestowanju dźěłacjerskeje stronu rjekny, so je mnohi w delnim žejmje za kolonialne pschecza druhich krajow wustupowali. Ke mérej może pak so jenoż po dwěmaj puczomaj dóńcz, pak z dojednanjom, pak z brónjenji. Hoare wěri do prěnjcheje możnosće, ruczje nětko psched nowym a straschnischim wójnskim wotrěłkom stej. Hoare słónczuje žwojemu naślědnikej wjazy wuspěcha pschesjesche a hnydom po žwojej rěczi z poždženje wotendże, žebi z wobemaj rukomaj mjeswrzo zakrwjoschi.

Baldwin rěci wo złamanju dowěrjenja

Ministerski president Baldwin w žwojej rěczi w jendźelskim delnim žejmje wobžarowasche, so knježerstwo zbudźało swonkowneho ministra Hoara zhubi, kiž je schtwórtk lět dołho w knježerstwje a swonka knježerstwa dźěłak. Wón wupraji žwoje pschežwědczenje, so je so Hoare pschi wschem žwojim prózowanju zastawow Swjatza ludow dźerżał. Pschecziwo opposizizi so wobroczi wo ministerski president rjekny, so Swjatzej ludow zyle cżre winy nalije. **Tamu njedźelu, hdyž staj Hoare a Laval w Parisu rozsudne jednanja měłoj, je zwisł mjes Londonom a Parisom pobrachował.** Pondźelu rano, jako je list z Parisa pschischoł, je so ministerski president psched hotowu wěz stajił. Hoare je w lisce wo dowolenje namjetow prožył. Tola pryedy hacz je jendźelske knježerstwo mohło pisma pruhowacz, **je so dowěrjenje złamało.** Ministerski president nochzyschce so zasnischo wuprajicz. Tohodla knježerstwo njenjeżesche wjele khwile k rospominanju. Baldwin so wusna, so hłowna samolwitosez teho, schtoż je so wuwiło, je na njeho zameho padała a so je měł sa spraweno, swojch njepschitomneho ministerskeho kollegu sascitowacz.

Potom Baldwin hischcze wo žwojej starosczi wo Hoarowu strowosez porěcza. **Parižli měrowy plan pak wón smykł mjenowasche, kotremuž je wožobinsky podležał** a kiž budże nadźijomnje w pschichodze z wuczbu. Ministerski president tež na wulki strach pokasa, kiž w pschespschechnym paktikim jednanju leži a sdźeli, **so žu namjety wjeso dospołnje wotbyte.** Jendźelske knježerstwo budże pak so kaž pryedy tak w pschichodze jenicznje na Swjasat ludow sakładowacz. **Ale jendźelski lud je drje žwojemu knježerstwu poslednu krócz dowolił, so žo na zhromadnej naprawje wobdźeli, hdyž dyrbi jendźelski lud swěsczicz, so Jendźelska zjama steji pschi pschewjedżenju nadawka, na kotrymž budźicznu žo po prawom dyrbjeli wschitzy wójniscy dźěłacy. Pschecz kóżdy wě, so budża ko tute zasady pschichodny ras bliže Jendźelskeje nakładowacz, hacz so to nětkole w Sstrjedżozemskim morju stawa.**

Jendźelske knježerstwo sebi Hoarowu kročel wunuzowało

Diplomatiki rosprawjeż Londonskich nowin „Daily Telegraph" pische, so je swonkowny minister Hoare ministerskemu presidentej Baldwinej žrjedu popołdnju žwojim prótwu zapodał, so kmeř so žwojeho ministerskeho zastojnistwa wzdaj. Wón běsche to cżinił, jako běsche jedyn z jeho najstarschich pschecželow, finanzny minister Neville Chamberlain, w mjenje ministerskeho presidenta wopytał a jemu sdźelił, kak krucze je knježerstwo na žwojim poždženju dopołdnja wo Hoarowej rěczi žudźiło, kiž běsche tutón sa poždženje w delnim žejmje pschihotował a najprjedy zwolnitawam knježerstwa pschedpołożił. Pschi rospominanju Hoaroweje rěcże běsche je wulki dźěl ministrow pschecżiwo rěczi wuprajił a běsche Hoarowu politiku z franzowskim knježerstwom w nastupanju Parižskich měrowych namjetow wótrje kritisował.

Hoarowa kročel w Genfje njeje překhwapiła

So je jendźelski swonkowny minister sir Samuel Hoare wróczo stupił, w Genfu njeje wobžeje pschekhwapiło. Hižo na poždženju rady Swjatza ludow, kiž je so žrjedu wotmělo, zu tam hódali, kak dyże jendźelski swonkowny minister w jendźelskim delnim žejmje plan zastupowacz, kiž běsche minister Eden w Genfu hižo z wjetschcheho dźela zpunjechił. K tomu ho pschcżo zasnischo pokasowasche, so je wot Italskeje nima zanecho pschihłosowanja k tutym nanjetam wocżakowacz.

Venezuelski president wumrěł

Prezident republiki Venezuele w połodnjschej Amerizy, general Vincent Gomez, je žrjedu 78 lět stary w Caracasu wumrěł. Po presidentowej funkzerji je so ministerska rada

ſhromadźila a je wójnſkeho a namórniſtwowego ministra Cleazara Lopezu Contreraſa ſa nakhwilneho preſidenta wuſwolika. Wón ſwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawa, bóniž ſo kongreß njeſeidźe, ſo by nowoho ſtatneho preſidenta wuſwolił.

Bſjednikowy telegramm dla ſmjerce venezuelaſkeho preſidenta.

Wjednik a nimſki kanzler je dla ſmjerce venezuelaſkeho preſidenta, generala Gomeza, miniſtrej, kiž w tu khwilu ſjednoc'ene ſtaty Venezuele wodźi, telegramm póſłał, w kotrymž na ſemrětkeho jako na wupruhowaneho ſwěrneho piſcherja Němſkeje ſpomina.

Wulka faſiſtiska rada so na pjatk wotstorčiła

Wulka faſchiſtiſka rada, kiž běſche ſo ſrjedu wjeczor w 10 hodźinach na 3. pożedźenje ſwojeho naſtupniſkeho ſkhadźowanja w Romje ſeſtca, je někotre hodźiny dołho franzowſko-jendźelſke mérowe namjety roſpominała. Wona pak njeje k ſanemu roſſudej dóſchła a je ſwoje pożedźenje na pjatk wjeczor w 10 hodźinach wotſtorčiła.

S krótkeho hamtſkeho ſdźělenja ſo ſhoni, ſo ſu na „31. duju hoſpodarſkeho wobkhowanja" Balbo, Bottai a Grandi pſchitomni byli, ſo je pożedźenje hacź do ſchtwórka ranja w 1 hodźinje trało a ſo ſo wulka faſchiſtiſka rada 20. dezembra léta XIV. faſchiſtiſkeje klětičenja ſajſo ſeſdźe. Wo pożedźenju ſamym ſo jenoź dźěkuje, ſo je ſo Muſſolini generalej de Bonej ſa jeho wójnſke wuſpěchi, wożebje ſa dobyće městow Adwa a Makalſe, dźakował. Potom je wulka faſchiſtiſka rada franzowſko-jendźelſke namjety pruhowała. Na roſmołwje je ſo 11 ſobuſtawow wobdźělilo.

250 000 wěrowańskich pjerščenjow so w romskej provincy wotedało

Sſwjatočne wotedawanje ſlotych wěrowańſkich pjerſchćenjow pſchi pomnikach ſa wójnſkich padnjenych po ſwěſej Italiſkej je ſo ſrjedu hakle wjeczor pożdźe ſtónczíło. W Romje běſche italſka kralowa Helena woprowanje pſchi „woltarju wótczinu" dopołdnja ſwjatočnje wotewrika. Wjeczor běſche tuto měſino ſe ſtami ſmółnizami wobſtrělene, jako ſo pożleduje wěrowańſke pjerſchćenje pſched rowom njeznateho wojaka woprowachu. Kaž ſo ſ pěrnich powěſćow ſhoni, je ſo w Romje a romſkej provinzy 250 000 wěrowańſkich pjerſchćenjow wotedalo, w měſeje Romje ſamym 100 000. Tu pak ma ſo wobmyſlić, ſo je w ſańdźenych njedźelach hižo wjele ludźi ſwoje wěrowańſke pjerſchćenje wotedało, wożebje mjes thudźichim wobydlerſtwom.

Krótke politiske powěſće

Pruhowańſki wubjerk dla mordowanja ſwini ſo ſchadźuje.

W němſkim miniſterſtwje ſa ſežiwjenje a rataſtwo je ſo ſchtwórtk pod pſchedſydſtwom němſkeho ſežiwjenſkeho miniſtra wubjerk k porjadnemu pożedźenju ſeſchoł, kiž je ſo postajił, ſo by pſchičinu a wuſkutkowanje mordowanja ſwini w lěcze 1915 pſchewjetował.

Němſki pożelnik w Bruſſelu pola belgiſkeho miniſterſkeho preſidenta.

Němſki pożelnik Brüner mějeſche ſchtwórtk ſ belgiſkim miniſterſkim preſidentom a ſwonkownym miniſtrom von Zelandan dlěſche roſrěčowanje wo wupokaſanju ſchtyrjoch domiſnje ſwěrnych Němcow ſ Eupena-Malmedya.

Herriot pſchedſydſtwo ſtrony ſložił.

Franzowſki ſtatny miniſter a ſapółſtanz Herriot je w nozy k ſchtwórtkej pſchedſydſtwo radikalnoſozialiſtiſkeje ſtrony pod proteſtom ſložił.

Herriot pſchedſydſtwo w politiſkej ſtronje ſložił.

Stary franzowſki politikar Herriot je we wichorojitym poſedźenju pſchedſydſtwo radikalneje ſocialiſtiſkeje ſtrony ſložił. Tutón pedawk bjes dźiwla w ſwójej ſtoji po ſnjeſboženym Pariſkim měrowym planu a njeje w Franzowſkej jenoź kriſu ſtrony, ale powſchitkownu politiſku kriſu wuwołał, kotrejež ſcźěhki ſo njedadźa bźěcze pſchewidźeć.
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje, 20. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

„Nóhdy mĕhi nańdu,
lioow rože zańdu.
Róża njewinoscże wĕčnje kóź."
Přiſłowo.

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer minuſ 3, najwyſchcha dnjowa temperatura 1 ſtop. cźopłoty. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer minuſ 1, najniſcha temperatura w nozy 5 ſtop. zymy. — Nijina ſ Franzowſkeje k ranju cźehuje a ſo leź w naſchich ſtronach je ſnĕženjom wuſkutkuje. Dozyła je wjedro nad ſrjedźnjej Europu nětkole jara wſchelake a tohodla njewěſte a njewobſtajne. Seźina wychina nad Ruſkej je w Němſkej na mózy trochu połbubita. Nijina, kotraž na naſche wjedro ſkutkuje, jara miły powětr ſhoni a je wójnſkeho a namórniſtwowego ministra Cleazara Lopezu Contreraſa ſa nakhwilneho preſidenta wuſwolika. Wón ſwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawa, bóniž ſo kongreß njeſeidźe, ſo by nowoho ſtatneho preſidenta wuſwolił.

Bſjednikowy telegramm dla ſmjerce venezuelaſkeho preſidenta.

Wjednik a nimſki kanzler je dla ſmjerce venezuelaſkeho preſidenta, generala Gomeza, miniſtrej, kiž w tu khwilu ſjednoc'ene ſtaty Venezuele wodźi, telegramm póſłał, w kotrymž na ſemrětkeho jako na wupruhowaneho ſwěrneho piſcherja Němſkeje ſpomina.

Wulka faſiſtiska rada so na pjatk wotstorčiła

Wulka faſchiſtiſka rada, kiž běſche ſo ſrjedu wjeczor w 10 hodźinach na 3. pożedźenje ſwojeho naſtupniſkeho ſkhadźowanja w Romje ſeſtca, je někotre hodźiny dołho franzowſko-jendźelſke mérowe namjety roſpominała. Wona pak njeje k ſanemu roſſudej dóſchła a je ſwoje pożedźenje na pjatk wjeczor w 10 hodźinach wotſtorčiła.

S krótkeho hamtſkeho ſdźělenja ſo ſhoni, ſo ſu na „31. duju hoſpodarſkeho wobkhowanja" Balbo, Bottai a Grandi pſchitomni byli, ſo je pożedźenje hacź do ſchtwórka ranja w 1 hodźinje trało a ſo ſo wulka faſchiſtiſka rada 20. dezembra léta XIV. faſchiſtiſkeje klětičenja ſajſo ſeſdźe. Wo pożedźenju ſamym ſo jenoź dźěkuje, ſo je ſo Muſſolini generalej de Bonej ſa jeho wójnſke wuſpěchi, wożebje ſa dobyće městow Adwa a Makalſe, dźakował. Potom je wulka faſchiſtiſka rada franzowſko-jendźelſke namjety pruhowała. Na roſmołwje je ſo 11 ſobuſtawow wobdźělilo.

250 000 wěrowańskich pjerščenjow so w romskej provincy wotedało

Sſwjatočne wotedawanje ſlotych wěrowańſkich pjerſchćenjow pſchi pomnikach ſa wójnſkich padnjenych po ſwěſej Italiſkej je ſo ſrjedu hakle wjeczor pożdźe ſtónczíło. W Romje běſche italſka kralowa Helena woprowanje pſchi „woltarju wótczinu" dopołdnja ſwjatočnje wotewrika. Wjeczor běſche tuto měſino ſe ſtami ſmółnizami wobſtrělene, jako ſo pożleduje wěrowańſke pjerſchćenje pſched rowom njeznateho wojaka woprowachu. Kaž ſo ſ pěrnich powěſćow ſhoni, je ſo w Romje a romſkej provinzy 250 000 wěrowańſkich pjerſchćenjow wotedało, w měſeje Romje ſamym 100 000. Tu pak ma ſo wobmyſlić, ſo je w ſańdźenych njedźelach hižo wjele ludźi ſwoje wěrowańſke pjerſchćenje wotedało, wożebje mjes thudźichim wobydlerſtwom.

Krótke politiske powěſće

Pruhowańſki wubjerk dla mordowanja ſwini ſo ſchadźuje.

W němſkim miniſterſtwje ſa ſežiwjenje a rataſtwo je ſo ſchtwórtk pod pſchedſydſtwom němſkeho ſežiwjenſkeho miniſtra wubjerk k porjadnemu pożedźenju ſeſchoł, kiž je ſo postajił, ſo by pſchičinu a wuſkutkowanje mordowanja ſwini w lěcze 1915 pſchewjetował.

Němſki pożelnik w Bruſſelu pola belgiſkeho miniſterſkeho preſidenta.

Němſki pożelnik Brüner mějeſche ſchtwórtk ſ belgiſkim miniſterſkim preſidentom a ſwonkownym miniſtrom von Zelandan dlěſche roſrěčowanje wo wupokaſanju ſchtyrjoch domiſnje ſwěrnych Němcow ſ Eupena-Malmedya.

Herriot pſchedſydſtwo ſtrony ſložił.

Franzowſki ſtatny miniſter a ſapółſtanz Herriot je w nozy k ſchtwórtkej pſchedſydſtwo radikalnoſozialiſtiſkeje ſtrony pod proteſtom ſložił.

Herriot pſchedſydſtwo w politiſkej ſtronje ſložił.

Stary franzowſki politikar Herriot je we wichorojitym poſedźenju pſchedſydſtwo radikalneje ſocialiſtiſkeje ſtrony ſložił. Tutón pedawk bjes dźiwla w ſwójej ſtoji po ſnjeſboženym Pariſkim měrowym planu a njeje w Franzowſkej jenoź kriſu ſtrony, ale powſchitkownu politiſku kriſu wuwołał, kotrejež ſcźěhki ſo njedadźa bźěcze pſchewidźeć.
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje, 20. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

„Nóhdy mĕhi nańdu,
lioow rože zańdu.
Róża njewinoscże wĕčnje kóź."
Přiſłowo.

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer minuſ 3, najwyſchcha dnjowa temperatura 1 ſtop. cźopłoty. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer minuſ 1, najniſcha temperatura w nozy 5 ſtop. zymy. — Nijina ſ Franzowſkeje k ranju cźehuje a ſo leź w naſchich ſtronach je ſnĕženjom wuſkutkuje. Dozyła je wjedro nad ſrjedźnjej Europu nětkole jara wſchelake a tohodla njewěſte a njewobſtajne. Seźina wychina nad Ruſkej je w Němſkej na mózy trochu połbubita. Nijina, kotraž na naſche wjedro ſkutkuje, jara miły powětr ſhoni a je wójnſkeho a namórniſtwowego ministra Cleazara Lopezu Contreraſa ſa nakhwilneho preſidenta wuſwolika. Wón ſwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawa, bóniž ſo kongreß njeſeidźe, ſo by nowoho ſtatneho preſidenta wuſwolił.

Bſjednikowy telegramm dla ſmjerce venezuelaſkeho preſidenta.

Wjednik a nimſki kanzler je dla ſmjerce venezuelaſkeho preſidenta, generala Gomeza, miniſtrej, kiž w tu khwilu ſjednoc'ene ſtaty Venezuele wodźi, telegramm póſłał, w kotrymž na ſemrětkeho jako na wupruhowaneho ſwěrneho piſcherja Němſkeje ſpomina.

Wulka faſiſtiska rada so na pjatk wotstorčiła

Wulka faſchiſtiſka rada, kiž běſche ſo ſrjedu wjeczor w 10 hodźinach na 3. pożedźenje ſwojeho naſtupniſkeho ſkhadźowanja w Romje ſeſtca, je někotre hodźiny dołho franzowſko-jendźelſke mérowe namjety roſpominała. Wona pak njeje k ſanemu roſſudej dóſchła a je ſwoje pożedźenje na pjatk wjeczor w 10 hodźinach wotſtorčiła.

S krótkeho hamtſkeho ſdźělenja ſo ſhoni, ſo ſu na „31. duju hoſpodarſkeho wobkhowanja" Balbo, Bottai a Grandi pſchitomni byli, ſo je pożedźenje hacź do ſchtwórka ranja w 1 hodźinje trało a ſo ſo wulka faſchiſtiſka rada 20. dezembra léta XIV. faſchiſtiſkeje klětičenja ſajſo ſeſdźe. Wo pożedźenju ſamym ſo jenoź dźěkuje, ſo je ſo Muſſolini generalej de Bonej ſa jeho wójnſke wuſpěchi, wożebje ſa dobyće městow Adwa a Makalſe, dźakował. Potom je wulka faſchiſtiſka rada franzowſko-jendźelſke namjety pruhowała. Na roſmołwje je ſo 11 ſobuſtawow wobdźělilo.

250 000 wěrowańskich pjerščenjow so w romskej provincy wotedało

Sſwjatočne wotedawanje ſlotych wěrowańſkich pjerſchćenjow pſchi pomnikach ſa wójnſkich padnjenych po ſwěſej Italiſkej je ſo ſrjedu hakle wjeczor pożdźe ſtónczíło. W Romje běſche italſka kralowa Helena woprowanje pſchi „woltarju wótczinu" dopołdnja ſwjatočnje wotewrika. Wjeczor běſche tuto měſino ſe ſtami ſmółnizami wobſtrělene, jako ſo pożleduje wěrowańſke pjerſchćenje pſched rowom njeznateho wojaka woprowachu. Kaž ſo ſ pěrnich powěſćow ſhoni, je ſo w Romje a romſkej provinzy 250 000 wěrowańſkich pjerſchćenjow wotedało, w měſeje Romje ſamym 100 000. Tu pak ma ſo wobmyſlić, ſo je w ſańdźenych njedźelach hižo wjele ludźi ſwoje wěrowańſke pjerſchćenje wotedało, wożebje mjes thudźichim wobydlerſtwom.

Krótke politiske powěſće

Pruhowańſki wubjerk dla mordowanja ſwini ſo ſchadźuje.

W němſkim miniſterſtwje ſa ſežiwjenje a rataſtwo je ſo ſchtwórtk pod pſchedſydſtwom němſkeho ſežiwjenſkeho miniſtra wubjerk k porjadnemu pożedźenju ſeſchoł, kiž je ſo postajił, ſo by pſchičinu a wuſkutkowanje mordowanja ſwini w lěcze 1915 pſchewjetował.

Němſki pożelnik w Bruſſelu pola belgiſkeho miniſterſkeho preſidenta.

Němſki pożelnik Brüner mějeſche ſchtwórtk ſ belgiſkim miniſterſkim preſidentom a ſwonkownym miniſtrom von Zelandan dlěſche roſrěčowanje wo wupokaſanju ſchtyrjoch domiſnje ſwěrnych Němcow ſ Eupena-Malmedya.

Herriot pſchedſydſtwo ſtrony ſložił.

Franzowſki ſtatny miniſter a ſapółſtanz Herriot je w nozy k ſchtwórtkej pſchedſydſtwo radikalnoſozialiſtiſkeje ſtrony pod proteſtom ſložił.

Herriot pſchedſydſtwo w politiſkej ſtronje ſložił.

Stary franzowſki politikar Herriot je we wichorojitym poſedźenju pſchedſydſtwo radikalneje ſocialiſtiſkeje ſtrony ſložił. Tutón pedawk bjes dźiwla w ſwójej ſtoji po ſnjeſboženym Pariſkim měrowym planu a njeje w Franzowſkej jenoź kriſu ſtrony, ale powſchitkownu politiſku kriſu wuwołał, kotrejež ſcźěhki ſo njedadźa bźěcze pſchewidźeć.
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje, 20. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

„Nóhdy mĕhi nańdu,
lioow rože zańdu.
Róża njewinoscże wĕčnje kóź."
Přiſłowo.

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer minuſ 3, najwyſchcha dnjowa temperatura 1 ſtop. cźopłoty. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer minuſ 1, najniſcha temperatura w nozy 5 ſtop. zymy. — Nijina ſ Franzowſkeje k ranju cźehuje a ſo leź w naſchich ſtronach je ſnĕženjom wuſkutkuje. Dozyła je wjedro nad ſrjedźnjej Europu nětkole jara wſchelake a tohodla njewěſte a njewobſtajne. Seźina wychina nad Ruſkej je w Němſkej na mózy trochu połbubita. Nijina, kotraž na naſche wjedro ſkutkuje, jara miły powětr ſhubi njeſe. W bliſkoſci ſymnieje wyſchiny pak ſo na naſchich ſtronach khětro wuſtudja, ſo ſo někotre pa njedejchcyjuje. Wjedro pak powſchitkownje trochu nje ſtajne woſtanje. — Jutſije ſobotu ſlónczko we 8 ſthadźa a ſo 3,55 hodź. khowa. Mĕźacźk ſthadźa ſo rano 3,33 hodź. a khowa ſo popołdnju 12,40 hodź.

— Wuhladny na wjedro ſa jutſiſchu ſobotu: Pomĕrnje a trochu njeſtajne wjedro.

— Snjeſbożenja na dróſy. Na Mužakowſkej ſu wjeſera popołdnju wokoło 5 hodźin cźežiny auto ſ pſchi wěſchakom a omnibus pſchi ſelkanju bo ſo ſrahy Omnibus ſo pſchi ſrażenju k ſchtomej ſtłoczi. Wón khětro wobſchkodźi. Ludźo pak ſo njeſu ſranili. — Zimych witach je ſo wjeſera wožobowny automobil pſchefcźahnjeniu kokoſźdneje ſchmórkmk a je ju krótki dróhi ſobuwſelk. Wona je ſebi jenoź ſtawy trochu wiwyła. — Druhe lohke njeſbože ſta ſo dźeńa 3/8 hodź na Lubijſkej dróſy pola Karolineje ſahrody. Dźěſacy kiž pĕſk na dróhu ſkpaſche a po ſatrubjeniu automobila na druhu ſtronu dróhi dźěſche, ſo ſ autom ſkrabny a ſ ſenju cźiſny. Wón pak ſo ſrajſchniſcho njeſtrani. Automobjednik ſnjeſbożeneho do jeho wobydlenja w Jenkec dowjeſe.

— Wołkhad póſtſkich autobuſow niedźelu 22. dezembra a Paterſkim na Budyſko-Suborniczanſko-Mikowſko-Khrjabjanſko-Nychrowſkej cźarje. Niedźelu 22. dezembra (wobdhudnu niedźelu) pojedu wſchitke póſtſke autobuſy niz jene hacź do Khrjebje, ale hacź do Nychowalda a wotjedu wo Nychowalda. Paterſkim na tutej cźarje pożledni wós (ſ Budyſchina wot dwórniſchcźa 19,25) hacź do Nychowalda pojedźe.

— Statne autobuſowe ſarjadnjiſtwo. Na ſtatnych autobuſowych cźarach Budyſkeho podkrjeſa ſu ſo tele njedźele nawrócźene jédne liſćiki ſawjedźe: S Budyſchina w Bilkopiz 1,20 hrivnow; ſ Budyſchina do Kamjenza 2,80 hrivnow; ſ Budyſchina do Wjaſeńcźa 1,10 hr.; ſ Budyſchina do Wołbranoz 1,45 hr.; ſ Bilkopiz do Wjaſeńcźa 0,80 hr.; ſ Bilkopiz do Wołbranoz 1,15 hr. Njedźele nawrócźene ſédne liſćiki płacźa ſa jéhu tam wot ſobo pſchipołdnja w 12 hodź. Nawrócźna jéſba dyrbi ſo nat poſładźicho póndźelu pſchipołdnju naſturicź.

— Kriminalna policija pſched ſadobywarjemi do pjenježnych khamorow warnuje. W nozy k 1. 12. 1935 ſu ſo je ſadobyczjom do montażowne Gleiwitzſkeje iamy auto genſke rĕdadło a 2 manometraj kradnyłoj. Rĕdadło ma napiſmo „Borſig Berlin-Tegel Nr. 27" Dwar jeneho manometra je wożaſny a ma napiſmo „Borſig Berlin-Tegel, Aretwlengas Nr. 78". Dwar druheho manometra je bĕły barbjeny a ma napiſmo „Borſig Berlin-Tegel, Sauerſtoff Nr. 32". — Rimo teho je ſo w nozy k 14. 12. 1935 w Gleiwitz-Sośnizy 10 cźiſmunowdrych pomnikowych bleſchow, 35 zm dołhich, kiž 2,1 litra wopſchi jeja, kradło. Padniſchi ſu byli raſtkeje ſtamjne wożowy kaj horjeka. Bleſche maju loki „Dräger — Sauerſtoff D. W" ſ Malteſerſkim kſchižom a ciſkami 205 082, 211 083, 211 107, 212 076, 213 003, 213 007, 226 990, 227 047, 227 048 a 277 054. — S wěſtoćzu ma ſo ſa to, ſo je kradnjene wěcy k ſadobywanju do njenježnych khamorow trjebaju. Tohodla ſo pjenježene wuſtawy, wuſchmocźenje lupne domy atd. wożebje warnuja. Když ſo kradnjene wěcy nĕkdźe na pſchedań poſćiwa, njech ſo to kriminalnemu wotdźělenju w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802, abo bližſchej policiji abo żandarmſtwu wojſewja.

Dobra rada

abo

Jan a Marja.

Po cźeſkim V. Kosmáka wobdźĕłał Mikł. Andricki.

38] (Pokračowanje.)

XVIII.

Za wobjedom knjeżeše dźensa najwutrobniše wjesele. Maruška běše nimo wšĕdneho wobjeda hornc plincow zawjertla, kotreż ſtary Wićaz rad jĕdźeše, a posypa je tołsto z cokorom. Hdyž widźeše, kak Wićaezj ſłodźi, rjekny k Janej:

„Mužo, poſlednjej dwě njedźeli ſmój ſamaj dwaj w kórčmje piłoj, a nan ničo dostał njeje. Dźensa njejsmoj so nihdźe zastajiłoj. Wĕš ſto! Doſkoč ke Kašporjecom a přinjes kanu piwa, zo by nan ſebi připić móhł."

Stary Wićaz pohladny z wjeſelosću na Marušu a zawoła na ſyna, kiž hižo karan dźeržeše: „Jano, přinjes dwě kanje, naš ſtatok to znjese."

Hdyž bě Jan z piwom tu, nala Marja do ſkleńcy a poda ju ſtaremu.

Připichu dha ſebi, a ſtary Wićaz rjekny: „Hlejtaj, lubej dźĕſći, tak ſo mi lubitej. Kak rjenje je, hdyž je wšo pĕknje w rjedźe. Wój ſtaj w Božim domje pobyłoj, ja też,wšitcy ſmy w ſwojim času domoj, ſkót je wobſtarany, wobjed w měrje přihotowany — a tuž mózemy ſebi nětko w lubości nĕſto popřeć. Tak by to přeco dyrbjało być."

„Ničo druhe dźĕ ſej też ja njepřeju", rjekny Maruška a pohlada ſtaremu Wićazej ſprawnje do wočow.

„Ja też nic!" wurazy Jan. „Hdyž ſmój tam w kórčmje zaſtałoj, to ſym ſedźał kaž na černjach, a domoj ſmój jełoj kaž paduchaj. Načo to? — Njewěrno, Maruška, druhi raz do kórčmy z cyła njezawadźimoj."

„Tak budźe prawje, a dał to Bóh luby Knjez, zo by ſo tak ſtało!", a ſtary Wićaz nazběhny ſkleńcu. „Wĕztaj pak też, ſto bych ſčinił? Hdy byſtaj ſej dźensa zaſo přebyłoj, hych pſa na rjećaz přiwjazał, w rótka bych zawrjeł, kluč pak k ſuſodej dał, a ſam bych ſoł, hdźež byſtej woči mie wiedłoi a nozy mie njeſłej — a byrnjež pſyk wuł, kažkuž a kruwy rule kažkuli! Tak by tola cyła wjes zhonila, kajke je w naſim domje za noweju hoſpodarjow hoſpodarjenje! W kotrymž domje pos ſtyſkniwje wuje a kruwy hłódne ruja, tam je zlě."

A ſtary Wićaz hrożeše, pozběhnywši ruku.

Maruši wuronichu ſo ſylzy.

„Bohu budź dźak, zo ſtaj z časom domoj", rjekny ſtary khutnje, a też jemu začmi ſo we wočomaj.

„Nanko, tu je moja ruka, zo kóždy króć přijeđemoj, kaž dźensa", praji Jan a podawaše nanej prawicu.

„Na čo jĕzdźić", rjekny Marja. „Mózemy dźe khodźić."

„Tak, tak je prawje moja luba", pokhwali ju ſtary. „Konjej nadźĕłataj ſo w tydźenju doſć, — njedźelu ſluſa jimaj wotpočink. „Sprawny ſmiluje ſo też nad ſwojim ſkoćećom", tak ſteji w pismje."

„Ja to zlě mĕnił njejsym" — zamołwješe ſo Jan — „ja ſym naſej Maruši jenoź pokazać chcył, kak naſej brunače zahrabujetaj."

„Doſć, doſć", zmĕrowaše jeho ſtary Wićaz; „nětko nĕſto druhe."

Wonka zaščowka Sek.

„Stó pak to zas k nam dźe?" dźiwaše ſo Marja a běžeše na dwór.

Kronſowa a Bětkowa ſteještej we wrótkach a rozhladowaštej ſo po dworje. Pos wjeſele na njej lětaše.

„Witajtej, witajtej!" ſmĕjcźeše ſo Matuša.

„A ty ſy hižo doma?" rjekny Kronſowa a zaby na „Wjeſy pomazy."

„A čehodła też nic?"

„Wſak dźe hewak w tym času w Manjowje ſydataj z Janom."

„Khata, to njeje wĕrno!" bórčeše ſtary Wićaz, Maruši za khribjetom.

„Nano, to njepřejće, to cyła wosada wě."

„A njech ſej to baje cyły ſwĕt, to njeje wĕrno!", praji Wićaz z wurazom. „A nětko pójtaj dale."

Dźechu dha do jſtwy.

Kronſowa wuwali woči. „Wy ſće hižo po wobjedźe?"

„Niewidźiš dha, ſto ſo potom prašeš?" rjekny Jan hnĕwniwje. „Z cyła, ſy mi dźensa wša dźiwna, ſto to maš?"

Kronſowa pohlada kaž wša cuza na ſotru Bětkowu a zawoła: „Djas wſak wšĕ te blady do hrobmady! Njejſy ſłyſała, kak ſo w ludźoch powđa? Zo młodaj hakle Bóh wě hdy po připołdnju z Manjowa jĕzdźitaj, a zo by ſtary nan, hdy by khromeje Haple njebyło, wobjed hakle k wječeri dostał. Młodaj wo wobjed doma njerodźitaj, w Manjowje je lĕpši."

„Njejsym ći powĕdała: njewĕć tej Kleskawje njeknićomnej" praji zmĕrowniša Bětkowa.

„A mój ſmój k wam přiſłoj — praju to hnydom z prawdu — pola Wićazec pólcajow činić. Maria" rjekny Khata kruče, „mój ſmój ći přiſłoj dorĕčeć. Ludźo powĕdaja, zo w kórčmje z Janom ſydaš a hiščе jeho tam dźeržiš. Tuž ſym ja rjekła: „Nĕ, to ſo njeſtanje, zo dyrbjał naš ſtary nan njedźelu wobjeda tradać, tej młodej hoſpozy domoj do krĕna počuchać. A tohodła tu ſmój."

„Nó, prawje je, zo tu ſtej, ale waju wučba je ſkomdźiła", praji ſtary Wićaz. „Jan a Marja ſtaj młodaj člowjekaj, a jako tajkaj ſtaj ſo přenjej njedźeli trochu k piwu ſydnyłoj, ale do připołdnja bĕštaj kóždy króć doma."

„A ſtó je wobjed warił?" wuſłyſowaše Marja dale. Wona přeco hiščе wostudła njebĕ.

„Hapla je jón přiſtajiła, a młoda je potom warila", zamołwješe dobry ſtary nan młodeju hoſpodarjow. „Dźensa pak, hdyž je Hapla woteſła, ſtaj młodaj hnydom po raňſich přijełoj — a wšo je w rjedźe, kaž widźitej."

„To je wĕrno", rjekny Bětkowa, „na dworje je wšo kaž kermušu, a też wó jſtwje ſwĕći ſo wſitko kaž ſkleńca."

Maruša pak přikry ſebi woči z falu a zapłaka: „Božo, ſto na mnje ſćeleſ a ſto hižo ludźo na mnje njewĕdźa! Sto pak móžu ja za to, zo je mje mój muž na piwo zawjedł?"

„Njepłač, Maruška", zawoła tu Jan, „a mój", rjekny ſotromaj, „ani ſłowa wjacy wo tym."

„Tak dha ſo posydnjće!" rĕčeše ſtary Wićaz a pohlĕdži Marju po hłowje. „Njepłač dha! Boli mje, hdyž će tak widźu. Mamy dźe hoſći, poſluž jim.

(Skóńcenje ſćĕhuje.)

— **Wotberanje zprohowych paketow** ſ **wukraja.** Němski minister za sćěhowanje a rataršwo a němski finanzny minister staj, kaž nam industrijowa a wikowarska komora w Žitawje zdźěli, we wukalu ſ 3. dezembra 1935 postajiłoj, zo smědźa zo bjes pschewoſaćźenoho wopiſma hač do 29. februara 1936 zwinjazeho porcu, zwinjazy schmalz, butra, twarožk a twaroh, kaž tež jeja, wschitke tute twory hač do 1 kilogramma čźiśeze wahi, k pschetrjebanju w domje teho, kiž je dowoſuje, do zwobodneho wobkhada zlowneho tukra za dowoſowacź, hdyž zo tute twory we wozobowym dalokim wobkhadźe abo jako dar ſ politiſkeho mukraja w pöſtiſkim a tworowym wobkhadźe dowoſuja. Pschi zlownym pschehladowanju źiśedowazych tworow ma zo — nimo němſkeho dowoſneho zła — rosdźělny pjenjes ſe ſarunanjom ſaplaćaćźi, kiž wuczinja za 1 kilogramm zwinjazeho porcza 40 pjenjeſtow, za 1 kg. zwinjazeho schmalza 30 pj., za 1 kn. butry 60 pj. a za 1 kg. twaroſka a twaroha 25 pj. — Komora je nětko ſhoniła, zo zo počahuje na naſpomnjeny wukas wukrajne, wozebje hollandſke witkowarſke firmy k bliſkemu zwjedźenjej hodowne zyrobowe pakety poruczeja. Pöſtlanje tutych paketow (kiž 1 kg. butry, zwinjazeho schmalza, porcza a tuſneho twaroſka wopſchiſeja) zo wot teho wotwiſne cźini, zo zo najprjedy 10 hriwnow pjenjes pschepokaże. — Industrijowa a wikowarſka komora we Žitawje k temu na to pokaſuje, zo taſke waſchnje wotberanja naſpomnjenych zyrobow nieje dowolene. We wuka'u zo wuraźnje praſi, zo smědźa zo mjenowane zyroby hač do naſpomnjeneje mnohoſcze we wozobowym dalokim wobkhadźe abo jako dar ſ politiſkeho wukraja w pöſtiſkim abo tworowym wobkhadźe dowoſowacź. Se waſchnjom, kaſkeź žebi tu wukrajne roſeſkanje zyrobow ſtanje paketow muſſa, zo wumeńenja tamneho wukasa njedowjeſenje, ſo dowos po tutym puću nieje dowolene. So by němſkich ludownych towarſchow pſched pjenjeznej ſchkodu wobarnowała, industrijowa a wikowarſka komora wuraźnje na to kedźbne cźini, kaž ſ wězu tuteje, a wuraźnje, pjenjezy do wukraja za naſpomnjenu zyrobu źlaćź.

S **Hnaſchez.** (Konjez zo ſpöſchiłoł.) **Konjez Budyſkeho piwowneho woſa** za tu ſpöſchiſchtaj a cźerjeſchtaj do Wuſtmannez dwora. Nimo wobſchkodźeneje ſahrodneje murje a ſtamaneje wöſki njeje dalſheje ſchkody naſtało.

S **Budeſtez.** (Stawniſke powěſće.) Narodźikoj ſtej ſo: 14. 12. **Adolfej Willijej** Löchelej, dźěłaczerjej we Budeſtezach, **dźowka.** 16. 12. **Albertej Fryzej Halgaſchez**, kamienjecźeſarjej **w** Budeſtezach, dźowka. — Swěrowakoj ſtaj ſo: 7. 12. **Helmut Gerhard Holtappels**, montěr **w** Budeſtezach a Lina Liddy Winkleraz, domjaza **dźowka** w Budeſtezach. — **Wumrěło:** 14. 12. Dźěcźo Helga Löchelez w Budeſtezach, 3 hodźiny ſtare.

S **Pluſnicy.** Sandźenu pöndźelu ryczeſtkubleriſki wohnedźěr Schäfſel lětuſchu wulku hontwu **wotmě.** 10 hajnikow a nětkoždże 35 honjeriow **16 ſajazow, 4 karnikle, 38 hazankow poſěła.** Pschi pſchihódnym wjedrje zo ſ honjenjom w 9 hodźinach ſapocza. Hdyž bě zo nětkoždże połojza rewěra wobeſcha, poſtiſcźi zo žłódna zwjacźina. Wjeczor běchu wſchitcy do Liſcheź hoſcźenza pſcheproſzheni a ſ jědźu a picźom derje pohoſcźeni. Teź rumpedźi ſhromadźenych hajnikow wopyta.

S **Bukez.** Njedźelu pop. w 4 hodźinach bě tudyſcha ludowa ſchula do ſtužby ſtuka ſmníkeje pomozy ſtaji a **w** Stanez hoſcźenzu wulke hodownе ſarjadowanje wumjeźe. Poſtiſcźi ſo jara wjele, a nadźijomnje wſchitcy na tute poſtiſcźenja pſchińdu. Dopołdnja ½10 hodźin Hitlerſka młodźina raniſchu zwjatocźnoſcź w Stanez hoſcźenzu wotměje. Teź k tutej zwjatocźnoſcźi ſo pſcheproſchuje.

S **Bukez.** (Adventſka zwjatocźnoſcź.) K derjeporadźenej adventſkej zwjatocźnoſcźi ſeſdźechu ſo bobuſtawni Mějźiſtwa, wobdźělniwy na maceźeriſkim wukubkarſkim kurſu, NS-dźěcźi a wiele hoſcźi w Stanez hoſcźenzu. Jurla bě wurjadnje rjenje wupyſchena. Wjednija Mějźiſtwa ſtrónjańka Inieni Schmidtowa wſchěch najwutrobniſcho pozdrowi. Wokrjeſna wjednizka knjeni dr. Müllerowa ſ Lubtja po ſhromadnym ſpěwje a pſchednjeſenej baſni adventſke žłowa k pſchitomnym porěcźa. Na to ſcźehowachu ſolospěwy. Shromadne ſpěwy dźěcźi a wjeſkich ſhromadźenych ſo mjes žobu wotměnjachu. Teź zime wobraſy ſo poſtiſcźachu. Adventiſti wjeczor je we wſěch hluboki ſacźiſtſki zawoſtaji. To teź ſtronjanka Kerkowa ſ Bukez, kotraž ſo wſchěm ſobuſtawkowazym za poſtiſcźenje dźakowaſche, we ſwojim doſkowie wupraji.

S **Nijeje Wſy.** Jara važny podawk ſta ſo w poſlednim cźaſu w naſchej małej wjeſy, mjenujzy: ſa jene lěto ſydom ſwažow. Taſke něſchto ſo w taſkej małej wjeſy druhdy ſa zyle pol ſta abo ſto lět njeſtanje. Zyła wjeſ ſo hibaſche a rozeſeleſche. Młodźina mějeſche nuſne wiež a ſchmerźi w ležach ſkoro wjazy doroſcź njemožachu. Skónčnje ſo młodźina roſhudźi, niczo wjazy wicź. Tuž dyrbjachu potom ſe ſtužbodnych, wſrow pſchińdźe a ſo wo to poſtarace, ſo bychu tola teź cźi poſledni hiſcźe nekaſke cźeſtne wrota dóſtali. Niježcźanſka młodźina tohodla wſchěm zuſtym ſ tutym najwutrobniſchi dźak wupraja, kiž ſo tak pilnje ſobu wo to ſtaraſe ſ pomhachu.

S **Wulkeje Dubrawy.** Tudyſcha ſkupina NSDAP ſandźenu njedźelu derjeporadźeny adventſki zwjedźeń ſe dźěcźi w hoſcźenzu ſ ſtónzu wotměł. Hižo dawno pſched ſpoczatkom zwjedźenia bě ſala hač na poſlednje měſtno wobſadźena. Wjeſny ſkupinowy wjednik ſtronjan Götz mějeſche krótku narěcź. Wyſchiſchi farař Sachſenk ſ Khwaczij rozumjeſche w ſwojej zwjedźenſkej rěcźi wulkich a małych hoſcźi do tranebo adventſkeho cźaſa ſ jeho zedźenjemi a radoſcźemi a jeho woſcźakowanjom na wumóžnika ſawjeſcź. Wožebitu radoſcź wuwoła dwaj metraj dołhi hodowny wobſuſchk, kotryž bě pjekariki miſchtr A. Jeremias darił a kotryž ſcheſcźo hołzy do ſale pſchinjeſechu. Wobſuſchk ſo hnydom roſdźěli a pſchitomnym zedawaſche.

S **Kamjenza.** Na poſlednich ſchtyri dnjach pſched hodami ſu w Kamjenzu wobkhody hač do 8 hodźin wjeczor wotewrjene. Patorźiju ſo wobkhody w 5 hodźinach ſamknu.

S **Buſcyny.** Tudyſchemu tatarſkej trabnyſhu na ſpoczatku tydźenja paduſchi ſchaty, kotrejž běchu na łuſchenje wupowěſnjene. Paduſchi mužachu bjes ſtaroſcze pakoźcźiź, dokeľ bě ſo wobſkedźerjowy poſ něſchto dnjow pſched tym ſatſelił. Wobſebje ſu paduſchi mužaze łoſchle kradnyli.

S **Kulowa.** Ziwjenja bě ſo wudowa ſ Lubhoſcza nabyła. Dźěſche do lěka, ſo by ſebi tam ziwjenje wſaka. Dźěłaczerjej, kiž to wobkedźbowaſche, ſo poradźi, zu hiſcźe w prawy cźaſ wot ſchtoma, na kotryž běſche ſo wobwěſła, wotwjaſaczź. K pſchicźinu tuteje kroczele je jwada była.

S **Klětneho.** (Hłódny baczoń.) Ssrjedu poſtiſcźi baczoń, kiž je najſtarſche njeſbože měł, ſo njeje w žwotim cźaſu ſ wulkej cźrjódu žobu moſł, ſajimacze wotměnjenje. Dokeľ ſu wſche wody ſamjerſte, jeho hłód na cźerſtwje nawojenu hnojowu hromadu njedaloko ſtražowarſkeho domcźa pſchi żeleſnizy cźerjeſche. Běſche pschi tym jara pilny pſchi pſchepytowanju hromady. Cźrjóda wrónow jeho pſchi tym thětro myſeſche. Tuch pak wobjeſche ſwet ſ khchidkowaj machaju pſchezo ſaſo ſeſchěrcź. — Sławniſke powěſce: Wulkiſchſke ſu ſo: 3. 11. Erich Heinz Hemmo ſ Woleſchnizy. 10. 11. Heinz Krüger w Dyrbachu. 17. 11. Waltraut Dora Elſa Preiſkerez. — Sſo ſwěrowali: 10. 11. dźěłaczeź Ota Rodiš ſ Klětneho ſ Bettu Günzeleż ſ Jamneho. 17. 11. ratař Bjedrich Wilhelm Khěžnik ſ Krynhelez ſ Emmu Khěžez ſ Krynhelez. 17. 11. zahrodnik Fritz Paweł Helmuth Preiſker ſ Jamneho ſ Doru Hilbegardu Wandu Zimmermannez ſ Klětneho. — Wumrjeli ſu: 13. 11. Erhard Rychtař, ſ Klětneho, dwaj dnjej ſtary. 25. 11. Marja Roharkowa rodź. Hotaſez ſ Dyrbacha, 77 lět ſtara. 29. 11. Horſt Khöžez ſ Krynhelez, dwaj dnjej ſtary.

Wukubłańska šula w Přišecach

Maja-li zo wumeńenja ſa poradźenje wupołdźerſteje bitwy wožeſhe w hródźi a thlěwje dopiſelnicź, je trěbne, zo zo naſche burſte dźowki a zynoſo naležnje ſe praſchenjemi plahowanja ſkotu a zwini ſaběraja. We naležnoſcach hródźe a zwinjazeho thlěwa je najnuſnische praſchenje plahowanje. Pomérnje hubjeny porjad hródźow a thlěwow ma zwoju pſchičźinu w tym, ſo ludźo, kiž maja zo wo plahowanje ſkotu a zwini ſtaracź, njeſu w tutych naležnoſcach doſcź wobhonjeni. Plahowanje młodeho doroſchazeho domjazeho ſkota njeda ſo je knihow, ale jenoź w praksy nawukncź a tehodła ma ſo witacź, ſo pſchi plahowanſka ſchula w Pſchiſchečezach pola Bubyſchina w pſchichodże pſches zyłe lěto kurſy ſa burſte dźowki a zynow ſa nawukanjenje praweho plahowanja ſkotu a zwini wotmě wa. Hdyž nětkoždże 150 wobdźělnikow wſchěch kurſow ſ jeneho lěta w žwojich wſach' to, ſchtoż ſu w Pſchiſchečezach widźeli a nawukнyli, dale roſchěrjeja, ma zo wockaſowacź, ſo ſo ſa króthi cźaſ we Saſſkej poměry w hródźach a thlěwach tak połepſcha, kaž žebi to wupołdźerſka bitwa žada. Wožebity wuſnam ſo w tutych kurſach dejenju, mlokowemu hoſpodarjenju a pjenowanju doroſchazeho ſkotu wěnuje. Stötzplahowanju ſchulu w Pſchiſchečezach bychu dyrbjeli wſchitcy ſaſkiſy ratarjo podpjeracź. Informazije podawa burſka dźakowa ſchula a poradźeńca w Budyſchinje na Mätzigowej dróży 31.

Wusudźenja

§ Alfred Ferdinand Kurt Kruſch ſ Maleje Borſchcze bě wobſkorjeny, ſo je 14. ſeptembra hriby pytajo ſo na tuzy ſ Hildegardu Müllerez ſwadźił. Sſwój nóž wucźahnywſchi je holzy hrožo ſ nim machował. Holzynu macź je do wobliča dyrił a jeje nana, Arthura Müllera, ſ nožom we wobliczu ſranił. Dokeľ bě pſchi ſwadźe nóž wucźahnył, poſkłoſta ſo po § 367, wotſt. 10 khłoſtankeho ſakonja ſ pjenježnym khłoſtanjom 5 hriwnow abo jenym dnjom jaſtwa. Za ſranjenje Müllerowoje bě dóſta pjenježne khłoſtanje 20 hřiwnow abo 4 dny jaſtwa. Dla ſranjenja Arthura Müllera ſo Kruſch wuſnywobdźi, dokeľ ſo jemu njemóžeſche ſaprěcź, ſo bě Müllerowe dyrjenja wotražeło Müllera bjes wotmyślenja ſranił.

§ W cźaſu wot 22. hač do 25. auguſta t. l. bě hižo pokłoſtany Furij Albert Kantz ſ Dubrawſke wudawaju, ko je jeho bratr póſłał, kotryž nuſnje ſ hr. trjeba, 3 w Dobruſchi, w Spytezach a Druſezach bydlazych bratrow a ſotrow naręcźał, ſo jemu ſ hr. wudachu. Tſi podobne poſpyty, žebi pjenjezy wuwěſchcźiſcź, wojtacha bjes wuſpěcha. Kantz ſo k tydźenjej jaſtwa ſajudźi.

§ Khłoſtanſki namjet bla ſranjenja cźeſcze bě Emma ſwud. Kamptzyna ſ Hornjeje Kiny pſchećźiwo mandźelſkimaj Jurjej a Bercze Krawzej ſapodała. Wobſkorjenaj ſo ſa winowataja ſpöſnaſchtaj, ſo běſchtaj na njepſchitſotne waſchnje wo Kamptzeach pſched ludźimi rěcźałoj. Mandźelſki Krawz, kiž bě jara ſkichwidźaze rěcźe wo prjedawſchim ziwjenju Kamptzyneje měł, doſta 40 hr. pjenježneho khłoſtanja abo 8 dnjow jaſtwa. Jeho žona doſta 10 hr. pjenježneho khłoſtanja abo dwaj dnjej jaſtwa. Dla dalſcheho pſchipada ſo khłoſtanſki namjet pſchećźiwo Krawzej wróćźo wſa a tehodła ſo jednanje pſchećźiwo njemu ſaſtaji. Krawzez mandźelſkej matej dwě ſtaćźinje, Kamptzyna jenu ſtaćźinu wudawkow njeſe.

Přilopk

Schleſiſki provinzialny zyrkwinſki wubjerk ſo wutworił. Minister dr. Kerrl je wutoru ſchleſiſki provinzialny wubjerk ponjenował, do kotrehož ſłuſcheja: farař Lohende ſ Wrótkiawia, farař Beſſert ſ Wrótſławja, farař Herman Schmdt ſe Shorjelza. Tutón wubjerk je wot miniſtra ſa zyrkwinſke naležnoſcze nadawk dóſtał, ſo by ſo ſe zyrkwinſkich ſkupinow hiſchcze wo něſchto mało roſchěrił.

Katolſki měſazniſk ſo ſaſałał.

W Herberez nakładze w Freiburgu wukhadźazy měſazniſk „Stimmen der Zeit" je ſo na ſakładze wukaſa ſtatneho preſidenta ſa ſchtit ludu a ſtata hač do 31. měrza 1936 ſakałał.

Sběraku ſa jědź jeneho hornja ſo piſcheſcźehowaſa.

Jaſtwo ſa bicźa.

Schcźeczinſki kawniſti ſud ſaſudźi 23lětneho Williſa Bigalka ſ Hohenſelda k 9 měſazam jaſtwa, dokeľ běſche ſběraku ſa jědź ſ jeneho hornja nabił. Tutón hólcźeź je ſebi ſwěrik, 50lětnu žonu ſ wudmami ſ domu wuhnacź a do njeje ſ nohomaj kopnywſchi, ju ſ hydźenja ſwojeho ſwaka wuſtorcźił, hdyž cźhanſche ſa jědź jeneho hornja ſběracź. Wobſtorjeny běſche pſchi ſwojim ſurowjenju ſylnje pjany. Surowaza k 9 měſazam jaſtwa ſaſudźiwſchi, jeho hnydom do jaſtwa wotwjedźechu.

Jakośtny njeſtuk ſ wjeczerſkoſcze.

Ruſowny dźěłaczeź, kiž běſche ſo pſched nětkotrym cźaſom ſ dźěła puſchcźił, na ſwojich towarſchach, kiž na ſanalizaciji dźěłachu, jakośtny njeſtuk ſ wjeczerſkoſcze ſtuſcźi. Tóleſche ſe ſwojej tſelbu źlepje do dźěłaczerjow a tak na měſcze 4 ſ nich mori. Dwaj druhaj dźěłaczerjaj buſchtaj tak cźęſko ſranjenaj, ſo ſo na tym dwěluje, ſo pſchi ziwjenju woſtanu. Ssedmy dźěłaczeź tehorunja cźeſkoſranjenym w thorowni leſi. Jenoź ſ najwjetſchej nuſu wulkowachu ſkóſnika pſched lynchowanjom.

20 woporow orkana.

Pſchi cźeźłym orkanu na Islandźe je 20 ludźi ziwjenje ſhubiło. Swjeſicha jedna ſo tu wo rybakow a namórnikow, kotrychž bě wichor na morju pſchekmatak a kotrychž běchu žołmy pöźrěe. W Islandſkim hłownym měſcze Reykjawik je wjacy małych łódźi pſchi wulkim wichoru ſo podnuriło. Teź na kraju je orkan wulke ſaſuſcźenja naczinił a pſchi tym nětkotre ziwjenſke woporу ſadał. Dokeľ hiſchcźe je wſchelakich ſónzow podrobnoſcze wo orkanowych woporach njeſłu ſnate, może ſo liczba morwych hiſchcźe powjetſchicź.

9 morwych pſchi wohnju w Irkutſku.

W ſydliſchcźu pola Irkutſka w Sſibirſkej ſo po powěſcźi nowinow „Tas" dwaſtchodowy dom, w kotrymž 160 wožobow bydleſche, ſpali. 9 wožobow pſchi tym ſahinu.

Hobrſku dulu ſtota namakali.

Telegrafiſka agentura ſowjetſkeje agentury wojewſtwa, ſo je ſo w Uraſtſkich ſtotnych dołach ſtota kula, 13 kilogr. a 788 gramow cźeſta, namakała.

Budyske stawniske powěsće

19. dezembra 1935.

Narodźenja: 14. 12. Erichej Richardej Lausmannej, expedientej we Mulkej Dubrawje, ſyn. — 15. 12. Pětrej Pawołej Jyžej, ratarjej w Prawocźizach, dźowka. — 16. 12. Guſtawej Pawołej Fiedlerjej, ſkałarjej w Bórku, dźowka. — 17. 12. Marzej Arnej Augſtej, podoſtižerej, dźowka.

Wumrěli: 18. 12. Józef Klingohr, invalidny rentnar, 56 lět ſtarn. — Maria Auguſta Weymannez, wobdźělka domu bědnych, 79 lět ſtara. — Marja Jenny dźěl. Greßmannowa rodź. Schpitanka, wobdźělka domu bědnych, 42 lět ſtara.

Mandźelſtwo pſchipowěźiſchtaj: 19. 12. Julius Fritz Steinert, fabrikiſki dźěłaciel w Cźichońach ſ Ernu Hildegardu Gutſchez, fabrikiſkej dźěłaczeſku w Budyſchinje.

Hamtske woziewienie z Budyšina.

Für den Stadtbezirk Bautzen wird für die Nächte vom 1. zum 2. und 2. zum 3. Weihnachtsfeiertag die Polizeiſtunde bis 2 Uhr verlängert.

Für den Sylveſter wird die Polizeiſtunde aufgehoben und die Tanzzeit bis 3 Uhr verlängert.

Bautzen, 20. 12. 1935. Der Oberbürgermeiſter.

Hamtske woziewienje z Kamjenca.

Infolge des Weihnachtsfeſtes wird der Wochenmarkt in der Weihnachtswoche bereits am Dienstag, dem 24. Dezember 1935, abgehalten.

Kamenz, am 18. Dezember 1935.

Der Bürgermeiſter.

In dem Entſchuldungsverfahren des Bauers Paul Zichornack in Nebelſchütz wird die Landſtändiſche Bank des ehemaligen Sächſiſchen Markgrafthums Oberlauſitz in Bautzen als Entſchuldungsſtelle am 14. Dezember 1935, vormittags 11 Uhr, ermächtigt, einen Zwangsvergleich abzuſchließen, und beauftragt, einen Zwangsvergleichsvorſchlag vorzulegen.

Kamenz, den 14. Dezember 1935.

Das Entſchuldungsamt.

In dem Entſchuldungsverfahren des Bauers Max Emil Rolle in Slaska Nr. 16 wird die Landſtändiſche Bank des ehemaligen Sächſiſchen Markgrafthums Oberlauſitz in Bautzen als Entſchuldungsſtelle am 14. Dezember 1935, vormittags 11 Uhr, ermächtigt, einen Zwangsvergleich abzuſchließen, und beauftragt, einen Zwangsvergleichsvorſchlag vorzulegen.

Kamenz, den 14. Dezember 1935.

Das Entſchuldungsamt.

Towarſtwowake powěſtnikl.

Khelno. Serbſke tow. „Domjna" ma njedźelu 22. hodownika, wjeczor ½6 hodź. pola Mjenez zwój hodowny wjeczeŕk. Pſchiſtup maju ſtarſchi ſ dźěcźimi, tak daloko hacź do ſchule khodźa. Darv kaj hewak ſo lětſa njepſchijimuja. Pſchedſydſtwo.

Čo. 4 Pjatk, 20. decembra 1935

Prokupy pjenkne!

W našim domje namakaće bramy wubjerk rjanych a wušitych darow. Přińdźe pak, kupuj!

Za muža:

Zwerśne košle 7.50, 5.25, 3.50
w rjanych modern. smuhach a kašćikach 6.50, 4.95, 3.95
jenobarbne 5.40
charm. 6.90, 11.90
Bembergowe 7.35, 5.75, 4.20
snćhakarske a sportske košle

mužnce kholowy
normalne 1.95, 1.50, 1.25
móškojte 2.25, 1.75, 0.95
plišowe 3.60, 2.25, 1.75

mužnce košle ze zuzdku 2.75, 2.40, 1.95

samowjazaki,
jara krasne mustry, wulki wubjerk 1.95, 1.50, 0.95, 0.75, 0.38

kawle, za kóžde přeće
a w kóždej płaćiznje 1.95, 1.50
2.95, 0.75, 0.39

ślš wšelakich druzin

Schaaf
na Bohatej hasy 20
na Dr.-Iwanowej hasy 1

Rěči so wo tom

SCHUH Wegener
prjedy Kristeller

zo rjane stawnje w stupulowym domje WEGNER kupiš. Wubjerk je kaž we wulkomješ., płaćiny nizko — z jenym słowom — derje so poslužiš.

Krute howjazoboksowe mužace polstupnje 7.50

Bokscalf-Chevraux mužace polstupnje čorne, brune, z lakoweje koža 8.50, 9.75, 12.50

Syline šnórowańske stupnje dźěła . . . 5.9). 6.75

Moderne žonjace stupnje z hrubeje koža čorne, brune, šere, módre a zelene . . . 6.90, 7.90, 8.90, 10.90

B. d. M., HJ- a DJ-stupnje 81-85 86-90
w př. kazanym wuwjedźenju 5.50, 8.90

Brune filcowe tofle ze sylnej podušu, . 36-42 1.10

Darnjše stupnje ze solidneho, dobreho němskeho wotrjadneho wobkhoda

w Budyšinje
Bohata hasa 29

Smykače
Sanki
Stejaki
božodźěsćowych
štomow kupujeće w
železowym dworje
Miessner
při Žitnych wikach

Khlěbowe kašćiki
Mjasowe wjelki
Truhanske mašiny
Kofejowe młyny
Husycy-pječaki
Gatthajnski wohnjokruta worcl. nadoba
Wodowe kotoły z koprowym zachrom.
Warjenske aparaty
Domjace wahi z suwacej čežu
Zimace mašiny 39 cm 11.25
Smykače — Sanki
Lany za wšě sanki
Wužehladła
Wužehladł. deski
Worjewanske bleše
Wuhlowe kašće

Železowa wikowarnja
Walter Voigt
na Znutrk. Lawskej hasy 5

Chilly-Stiefelette

13.85
z prawej wowčej kožu wutyk. w čornej a brunej boksc. kožu

Sportske črije
prawe Waterproof
z wodu njepřepušć. wutykane
z dwójnej podušu
Za dźěćo za žonu za muža
6.90 9.50 12.50
Heinrich **Mohr**
Nam. 1. maje nadne wobkhod

Werowańske pjerśćenje

Skoro bych zabył

za swojich lubych nětko h hodźu pola časnikarja Hebolda kupić a to za nich a dešen! Tam namakaće přihódne dary, kiž něsto wjesele cinja a nimo teho so nam d r o posłuži.

Fritz Hebold
časnikar w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Dary, kiž kóždeho zwjesela!

Brennabor jězdne kolo abo moderne wobswětlenje kola, też njezabudźće za hospozu ćopłe žimacu mašinu

Kupujće we wotrjadnym wobkhodźe. Tam so Wam derje a płaćizny hódno posłuži.

Richard Kiesbnick
wobkhod z motorskimi kolami / na Hošic hasy 17

Za mužow

Nócne košle
šawle košle
sportne nohajcy
štryk. lacy sl6, šantka
předkošlički barch. košle
krawaty pulovry
rukajcy zwjeńš.
košle, normalne
kholowy

A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Za dźěći

Nócne košle
čapki jački
šlypfry rukajcy
spódn.šaty štryk. jaki
spód. suknje štrykw. lacy
kholowy pulovry
normal. wobleki
barch. košle
drasty, slć

A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Friedrich Lieber
mydłowa fabrika w Budyšinje
Bohata hasa 6 / mydła, sweczki

Wo tym žony dźensa hinak mysla

Prjedy rěkaše, zo „kožuchi činja tołste". Wot teho časa pak, zo mamy te wuskočne jaki a paletowy, je to hinak. To zależi na předźělanju. Nic droho, wjelestronscy při tom derje po měrje, kaž móda žada, kupujeće we

kožuchowym domje
Arthur Fiegel nasl.
měj. Paul Zimmer, Kěžorska dróha 6

Zu Weihnachten des zuverlässige
OPEL FAHRRAD
Rudolf Lebelt
w Budyšinje a Zwonkowna Lawska hasa 30

Dobre stupnje
Marśer. skórnje
Buncle wot
Willy Sommer
w Budyšinje, Serbske hrjebje

Za žony

Bluzy
šórcuchi
drasty, šlypfry
pulovry rukajcy
spańske wobleki
spódnje suknje
nohajcy spódnje,
jaki, suklw.somot płóčnócn. jaki
nócn. košle štryk. jaki
štrykowane štawty atd.

A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Dary
k
hodam
wot
Schneider & Schulze
w Budyšinje
Kamjentna hasa 13

Wužitne hodowne dary

Silit-worclowe
Emailowe
Aluminijowe
twory

Pónoje, khlěbkrajaki
Khlěbowe kašćiki
Mjasowe truhadło
Kofejowe młyny
Noże, łžicy, widlički
Kuchińske dźiwy
Wuhlaki
Elektriske wužehladła
Płunowe a elektriske wobswětlenja
Khošća a šćětki
Zacynk. bowy a wanje
Mlokowe kany, dejaki

Richard Sommer
prjedy W. Hoppe :: W Budyšinje na Kamjentnej hasy 20 (znapřeča čěłowuč. wotdźela) :: Tel. 2626

Přiloha k čisłu 296

SERBSKE NOWINY

Pjatk 20. decembra 1935

Z Budyskeho hamtskeho wokrjesa

Rosprawa wo pohedženju 16. decembra 1935.

Pod pschedhjadnistwom hamtskeho hejtmana dr. Sieverta mějesche pónzdźelu dopołdnja wokrjesny wubjerk swojich lětuschu pohledniu schromadźiznu. Wubjerk žo z połnej ličbu zastupowasche. Hamtski heitman namołwjesche najprjedy, zo by žo za pohedźenjatku městnosć wjednikowa busta kupika, a potom na politicenje tudyschcho wumělca Pětichi, kotraž tež pschedroha njeje. Wubjerk žo rozsudźi, zo žebi bustu pola wumělca najprjedy wobhlada. Na to rosprawjeschе hamtski hejtman dr. Siewert wo stawje biesdźelnych. Porno pschedchadźacemu měsacej je wobsedje dźiwajo na symu a na tónčenje nuzowych dźěkow ličba biesdźelnych powjetschika, kotraž pak je pomało lońschemu lětu pomérnje mała. 31. oktobra žo 761 ludźom podpjera biesdźětnosće placzeschе a 30. novembra 1059. Sydła měsesche wokrješ 31. oktobra 3555 biesdźelnych, 30. novembra 4041. 30. novembra 1934 běsche jich 5461 a 30. novembra 1933 samo 6400. W sasdźichym lěcze žu potajtim ličby pomérnje stabilne wostałe. S krajnych źrjedkow je k wołoženju spomožerskich cźełow 9. dźělba dóschła we wysokosći 22 320 hr., město Bitkopizu dóstanje z teho 3770,56 hr. a wokrješ 18 549,44 hr. Jako 8. dźělbu bě wokrješ dóstał 21 200 hr., z kotrychž běchu Bitkopizy 9885,96 hr. a wokrješ 17314,07 hr. pschidźělenych dóstałe.

Na to rosprawjesche hamtski hejtman dr. Siewert wo nuzowych dźěkow we wokrjesu. K jich pschewjeschenju je stamy wusław za pohrjebowanje dźěła a zawěscenja biesdźětnych pschipowiedy poslickił. Pschi tym njeschwaschе žo na dźěła, kotrež běchu žo w spočatku lěca dokónczile. Se sestajenja hamtskeho dźěłowoho wokrjesa bě pósłancy, so je ličba wukonjanych dźěłowych dnjow (za Kamjenicu a Budyschi wokrješ) tehdy spadnyła, schtož je z wozebitym prózowanjom knjeżerstwa, kotrež chce nuzowych dźěłacerjow sadu do hospodarskeho prozesa zarjadowacz. Najwjetscha ličba dźěłowych dnjow žo w měrzu na 45 099 stajі. W nowembru 1935 pak jenoz hischcze 3447. Po tym je potajtim ličba nuzowych dźěłacerjow dale wróco schla. Najwjazy w hamtskim dźěłowym wokrjesu bě jich w nježasu měrzu (2441, w Budyschim hamtskim hejtmanstwje 2308). W nowembru bě jich jenoz hischcze 340, w Budyschim hamtskim hejtmanstwje 329.

W nalěcu a w lěcu 1935 bě žo za Hornju Kinu, Jitlojzu a za Wjernarjezy 5000 dźěłowych dnjow namjetowało, kotrež wěstachu 50 460 hr. płacziš, tola dźiwajo na to, so žo dokónczne finanzowanje njeje hischcze zwěsczilo, žo dotal njepschischwolichu. Za lěcny cźas 1935 žo 27 111 dźěłowych dnjow za zykkowe wudawki 310 519,98 hr. namjetowasche a žo pschischwoli. Tute dźěła žu žo nimale dokónczile. Za symske połěto 1935/36 je žo 102 494 dźěłowych dnjow za zykkowe wudawki 497 376 hr. namjetowało. Wulki dźěł tutych dźěłowych pak žo njeje hischcze pschischwolił. Za nasy połěty maja žo dale namjetowacz 30 470 dźěłowych dnjow za zykkowe wudawki 142 800 hr. Nimo toho pak žu žo za nuzowy programm 1935 hischcze 67 559 dźěłowych dnjow za zykkowe wudawki 643 286 hr. namjetowale. Dokelž pak žo krajej za tute dźěła wot stata jenoz 500 000 hr. poskicza, dyrbjesche žo z tym ličzicz, so žo wschelake dźěła njepschischwoli. Dalekoz žo nětko pschewidźecz hodźi, je ministerstwo 6 pschedewsacjow, a to za gmejnu Wjasowizu, za Sakoń, za Subornicźku (rjedźenje Subornecjanskeje hrjebje), za Biskopy a Pózkowy namjetu statnemu ministerstwu k pschischwolenju pschedpołożiło. Za Budyschi wokrješ je potajtim pschezo hischcze 39 662 dźěłowych dnjow je zykkowymi wudawkami 385 000 hr. swołate. To je swjeżelaze, wołebje za te gmejny, za kotrež dźěła, kotrež stat a kraj finanzuje, nicžo njepłacza. Nadźijomnje žo z pschedpołożenych namjetow w Barlinje žane njeschmórnu. W zyłku na wokrješ hischcze pschischwolenych dźěłowych pschedemjacjow 181 926 dźěłowych dnjow za zykkowe wudawki 1 022 376 hr. Loni pschewjedźene kanijenjellepanie w cźasu symy lětša tehomnja wupadnje. Na kónzu žo hischcze někotre konzessijone należnosće wotbychu. Mjes tutymi pschischwoli žo próstwa Alfreda Sehtory w Dźěžnikejach. Próstwa Jakuba Měrczinka w Hołkowje (rosschérjenje konzessije na dalschu towarschnistku sitwu) ma žo pola wokrjesneho hejtmanstwa doporučicz, a pschischwoli-li tuto, ma žo próstwa dopjelnicz.

Po sjawnym pohedźenju bě sche sawrjene.

Krajna wustajeńca pjerizny w Drježdźanach

W cźasu wot 13. do 15. dezembra bě sche pod schtitom krajneho burskeho wjednika Körnera we wustajeńsim parku w Drježdźanach wustajeńca rażowoje pjerizny. 68 towarschtwow z zyleje Němskeje žo na njej wobdźěli. Wustajenych bě 2131 kur, 667 małych kur, 185 huš a kacźkow, 2984 holbi a 24 plahowarskich kokoschow. Też z luźiskich plahowarjow wschelazy myta dóstachu: Tak Alfred Hulcz z Wjasowizu, Arthur Weikert z Korjenja, Arnoscht Wagner z Wulkeho Wjelkowa, Alfred Jeremias z Budeschez a druzy.

Posledni list

Kóžde dopołdnjo wokolo dźewjećich zhladuje Klecźkez knjeżniczka za listownoscherjom. Wotewrji wokno pschi sewjerje bydleńskeje sitwy, hlada na prawo a hlada na lewo, runje tak, kaž by chcyła ras widzecz, schto žo na wjesnej drózy stawa. Popowěda też je starym rentnarjom Kowarjom, mjes tym pak du, schtož kóżdy mě, myslicźki w jeje hłózcźay zyle hinaschu stronu. Abo stupi psched khežu zwojeho bydleńcźka, tiž je po starschemu dźěsći, a cźihnje nastajnje hłódnym hołbjam horstku sorna. Ale hlejcze, kak wona pod pol sacźinjenymi mitawźkami ke klamarjej różkej žmrika, hdźež žo bórzy zołte listowe koleso pokasa. Tróschku sestarjena, tola pak hischcze sajimawa schwalcźa ma wot lońscheho sem lubeho pschi namórnistwje. Bohužel może jenoz jónu wob lěto na dowoł pschińcź. Hdy budźetaj zebi na zeńtwu myslicź móz, wo tym žo jimaj w korcźmje a cźeladnizach ka khribjetom wuśměschujo powědaja.

Wjele listow ma cźesćena knjeżniczka do cźerwjeneho bancźika swjasanych. Jeje sboże je cźihe kaž wjesny hat a hischcźate kaž połkocźany honacź na zyrkwinsej wěži, hdyž zlónzo na njeho zwonźi. Wot toho cźasa sem, hacź bě namórnika na zerbstkim zwjedźenju we měrcźe wuhladała, drascźi žo elegantnischo. Byrnjez je schwalcźu była a sa żony a dźowći bohatnych burow to a tamne derje sescźiła, drascźeschе žo tola samo po robocźe, kaž by wobsamkła, so wěcźnje stara knjeżna wostanje. Swaźne wjesne holzy njemóžachu žo zenje pschi njej zhrěcź, hižo wot schulskeho cźasa sem niz, ale njeswachu ji to za sto. „Cźorna Alma" bě z hinaschcheho drjewa rězana. Njemějesche lohko, so žebi z jehłu we wuzkej ruzy a z ribrowazym schijadłom zwój wschdźeny khléb saskužeschе. Scźěhwki dźeńskeho nózneho dźěła je

Regus pschi wozpytowanju khorych.

Prěni wobras po italskim bombardemencźe na abeżynske khowne lěhwo w Dessie: Abeżynski khor z pschewodom zwojeho zyna, Harrarskeho wójwody, a dwěju amerikanskeju lěkarjow po puću do lazaretta, w kotrymž pschi bombardowanju stanjeni žo dowjesechu. (Weltbild, M.)

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(4. Pokračowanje.)

Dojědźech ze żeleznicu do dźensa wšitkim lubowarjam radia znateje stacije Königswusterhausen, a wot tudy hižo dale na bok z wozom do wsow a jenotliwych cyrkwjow. We wsy Kriegersdorf pohladach do cyrkwinych knihow a w nich so přeswědcźich, zo běchu hišće w 17. lětstotku, w jeho prěnjej połojcy swójbne mjena w tutej wosadźe přewažnje słowjanskeho pokhoda. Při jednej staršej žonje, při jejnej smjerći běše přispomnjene: „genannt Babusche". A hdyž su jej „babuša" rěkali, běše wona hišće Słowjanska, po swojej maćernej rěči, a wšsće rěčeše někajku pólsku narěč. Ale nic wona jenož, běchu też tajcy, kiž jej „babuša" rěkachu. A běše to w času, hdyž njedaloko k ranju, w měsće Sulichowje (Züllichau) a potajkim w Braniborskej Mrocy (Marchiji) běchu pólske Boże služby w měšćanskej evangelskej cyrkwi, a hdyž hódnje pozdźišo, mjenujcy w spočatkach 19. lětstotka Jan Samuel Bandtko, wozsusujo w časopisu „Mrówka" začišć ze swojeho z wozom wočiwidnje wotměteho pućowanja, spomina, zo w Delnjej Ślezyskej wokoło Głogowa hišće pólscy rěčachu. Jeli sej přispomnimy, zo tohorunja w njedawnych časach na prawym brjohu serbskeje Nisy serbscy rěčachu, smě so zawěsće prajić, zo w 17. lětstotku, za čas Zygmunta III. mjez pólskej rěčnej mjezu a wječornym jejnym dialektom a pokrjejnej narěču běše jara njeznamny rozdźěl, jeli docyła žadneho. —

Tehdy, hdyž běch z Łužicu do bližšich počahow stupił, běše tam aktualna hižo dawno započana nadležnosć wosebiteho domu za Maćicu Serbsku w Budyšinje. Jednaše so wo zběranje za tón dom, pola jeje wosebje wo popularizowanje wěcy njezamožiteho bratrowskeho naroda w pólskim towarstwje. K tomu podaštaj so kónc małeho rózka 1881 Hórnik a Smolеć do Waršawy. Ja jimaj towařšowach. Zo bych wołožił hłowny nadawk a zeznamił Waršawu a zjawnosć zmało znatej należnošcu, přetož knižku Wylema Bogusławskeho, dawno hižo wudatu, ležma štó čitaše, a njeměješe w rucy, wozjewich krótki nastawk wo Łužicy we „Wielu" a nješto dlěše wěcy we „Wędrowcu" „Dopomnjenja na Delnju Łužicu" a w „Kłosach" žiwjenjospis Smolerja na podłozy stawiznow hornjołużiskeho wozrodźenja. Też dwě poslednjej wěcy wuńdźešaj też we wosebitych wotčišćach. Waršawa přija Serbow jara wutrobnje. Předewšem jeju witaše knjeni Marja Ilnicka, redaktorka „Błuszczu" w swojim hospodliwym wobydlenju w čišćerni domu čisło 41 na Nowym 'Savierie, hdźež nadeńdźe so njewulke ale jara wuzwolene kołko: njebohi sobustaw narodneje rady z lěta 1863 Krzemiński, basnik Felicjan Faleński, stawiznař Aleksander Kraushar, A. Pług, přiwuzny knjeginje domu Kostronicki a druzy.

Knježstwo Lewentalow zarjadowaše w swojich salonach wulkotny wječor z wobdźělenjom jara wjele hosćow. Dopominam so na to, kak farař Hórnik, hotujo so na wječor mje prašeše, hač ma so frak woblec, kotryž běše sebi sobu přinjesł; w tajkej toaleće potajkim, po wašnju katolskeho klera w Němcach, wustupowaše hewak jako preses na hłownych zhromadźiznach Maćicy Serbskeje. Móžeće sebi lohcy myslić, kajku wotmołwu sym ćesćehódnemu praelatej dał. — Najwjetša wječorna zhromadźizna, k ćesći Serbow a serbskeje wěcy z dobom bu zarjadowana w překupskej resurcy. Při wječeri wobdźěli so nješto dźesać wosobow, cyla waršawska elita. Zańdźechmy też do studentskich kołow, abo woni do nas. Wotměješe so k tomu někajka zhromadźizna ze studentami university w lokalu na Nowolipkach. Lokal činješe začišć, jako by njebył z privatnym bydlenjom. Mjez druhimi běchu tam Wł. Korotyński, syn jara znateho Waršawskeho literata a pozdźišo sam znaty literat, Hieronim Łopaciński, potom jasny wučeř a Bierzyński, wobdarjeny młody člowjek, kiž pak je bórzy dočasnje swoje žiwjenje skónčił. Hižo nic dla propagandy, ale dla hołdowanja wulkej wučenosći a dobje, zawjedźech našeju hosćow k Wjacsławej Aleksandrej Maciejowskemu. Wón bydleše na wulicy Worjola w staroswětnje wuhladacym domje, a cyle zarjadowanje domu, sam Maciejowski a jeho drasta činjachu začišć, jako bychu woprawdźe přenjesene byle z časow Kralestwa Kongresoweho njedalokich wot widešskeho kongresa. Z wulkim spokojenjom přija znaty wučenc serbski wopyt, a dokelž běše ze znajerjom Słowjanščiny, měješe cyła rozmołwa wěcowny raz a so njebłudźeše w powšitkownosćach. Do cyła smě so prajić, zo hłowny wotpohlad pućowanja, propaganda fundusu na dom Maćicy, so přewjedźe. Dary za tutón zaměr započachu płuć. W měrcu pak sta so politiski skutk, kiž ze swojimi sćěhwkami wšitkich pohnu. Rano, hdyž běše hišće ćemno, rozžohnowaše so farař Hórnik zo mnu, prajachmoj sebi w jednej jstwje Drježdźanskeho hotela Božemje, na Dołhej wulicy zastachmoj a Hórnik jědźeše na dwórnišćo. W krótkim času pak so wrócí, přetož běše swój čah skomdźił a běše nowinu zhonił, zo běchu w Pětrohrodze kěžora Aleksandra druheho skóncowali. Tutón fakt wězo z możnosću tajkich abo hinajšich sćěhwkow w politiskim położenju kraja, zajimowaše wšitkich a čehnješe wězo wšitku kedźbnosć na sebje. Hórnik wotpućowaše ze sledowacym cahom, Smoleć pak hišće tu wosta ze swojej žonu cyły měsac. Z Waršawy pućowaše do Ruskeje, zo by tam za swój luby zaměr, Maćičny dom, zběrał. Ale bohate ruske kruhi wulkich woporow njedachu. Z jeničkim člowjekom, kiž je wjetši wopor přinjesł, běše wjerch Anatol Gagarin z Odesy. — Hakle w lěće 1883 wróći so Smoleć do Budyšina, hdźež je hižo w sledowacym lěće swoje žiwjenje skónjał.

(Pokračowanje sćěhuje.)

wjachu ſo w jeje wobliczu: lohzy rospomjenitiej wócz-zy a pod nimaj ſapadnjenej liza.

Tola liſt, ſ zuſej piſanej ſnamku, docziní, ſo koleſka ſchijadka wjeſelſcho po domiſim ſchwórczachu a hórczach, wukuſuje luboſcziwſi wuras na wuſtomaj, ſo he-wak blédej liczizy ſo ſacżerwjenſchtej a hizo ſo jewjaze ſaldy wuhladkowachu. To wſcho widżeſche a ſczehowa-ſche zyla wjeſka ſe ſajimom.

Liſtowy, haj, to bésche hiſchcże mlody, ſpéſchny a lu-by pachoł. Sa lózdeho namaka prawe ſlowo. Bjerje-ſche podżel na wjeſelu a ſrudobje jenu dowérjenych we ſwojim wotkrjeżu. Méjeſche Kamjenſki nóſ ſa po-tainſtwa a cżucziwu wutrobu ſa wſcho, ſchtoż ſo ſ zun-tawei cżłowjeczej wutrobu ſaberaſche ...

„Knjeżniczka Alma, hallo, nétko ſmédjcże ſo ras!“ wokaſche hizo na wjeſelu a ſkoczi wobrotnje ſe ſwojeje „karu“, ſo by ji wjeſelu powéſcz ſ porſtomaj pſchepodak. Alma ſo ſacżerwjeni, wa ſ tſchepotatej ruku liſt a khwataſche do iſtwy. Hdyż takle jón na blidie leżo wi-dżeſche, horżo żadajo ja jeho wobżahom, żyſſowaſchtej ſo ji ſaborjenej wóczay.

Druhdy ſzej póſtowy ſ njej żort dowoli, niż ſ lóſy-ſtwa — hdże tez to — dokelż méjeſche ju wopramdże ra-dy, tu woſyrocżenu knjeżniczku. Potom ſtupaſche ſ jenej nohu na druhu a pſchekramoſcji zyke ſwoje pólſke wézy wot deleka horie a cżinjo tak, każ by ſo ſamyliſ .. Prajſt tez ikhroblijwje:

„Mylłach, knjeżniczka, ſo tu hiſchcże néſchto je ſa Tebje.“

„Ach, mjelcz, njetriebam niczo druheho wjazy.“

„To pak je rienje, ſo ſy tak ſwokoina.“ A ſmjéjeſche ſo pſchi tym tak ſchibale każ liſchka na blúſku huſnzu. A tola wuhrjeba hiſchcże jedyn wot ſdaleneje towaſchſchi.

„Nétko tola nieiſm wjazy ſta na mnje.“ To wſchak Alma bnez njemóżeſche a wobaj ſo na ſo wutrobiſce ſaſmiéſcheſchaſ. Hewak wſchak ſo zyle derje ſroſumiſchtaj a ſmjeżeſchtaj.

Ale potom pſchiúdże ſto cżaſ ſa malu ſchwalczu, dokha njeſuka doha. Nadeho liſtn zyke wumoſtachu a dudże jerjeſchu ſo ji do wutroby. Budżemy nékotre mé-ſzazy w iużno-amerikanſkim ſaliwje pſchehnuwacz. ii pi-ſaſche. A mjelcz eſche. Mjelcz eſche trdżenje — méſzazy. Alma ſthorje na cżéle a duchi. Wſche każ kuétka bies ſwétka, każ ptacżk bjes wétſika a niebja. każ vczolka bjes ſtódkeho miedu we kwétkowych keluſchkach. Sthorje a niemóżeſche telko dżéſacz, ſo by ſej wſchédneho khleba ſcżekuſila. Pſcheczelni ſnuſodża pſchiniéſchu ji polimku, khlib, nutskladżene wézn a néſchtożkuli ſnuſcheneho ſ ſadu-niay. Nadoho bé cże jeje wiſchitkim żel, kódyn chzrſche ji bobroty worokalacz a ſaſudſadu kruc'e njeſwércżneho na mórnita, kiż ſnadż bé mjes tym nabrunu nokodniaiku, ſrudż nékaku cżornu rjanoklinku nadeſchoł. Knjes farař wopyta thoru, tez ſwóiż a ſnuſodża pſchiúdżeſch ſ njej, cżeta ſe ſnuſodnje wſzu iu wothladaſche, tez li-ſtowu pſchiúdże dyſż a dyſż a ſwjeſeli ju ſ njewinowatym żertem.

„Hdy hudżeſch ſaſo na nohomaj, knjeżniczka Alma?“

Widżeſche jeho ſ cimowe'e. wuſſeje lébranje, każ we wudwiernych ſtwinnch duriow ſtromy, mlódyn a wuſi-ki a ſ cżerwjenymaj lizomaj ſteji. Ji bu lubſcho bylo, ro niehy wjaan uniformu rſched wocżemaj widżała. Bé ſ taiſej wotliczika a nochnéche ſo wiary na niu dovomni-ci. Cżeta rojeſche w ſchatowej kchini a cżinjeſche, każ by nécżto pytała. „Schto bha potom wulkeho bu-dże“, bórboleſche Alma mierzaza.

„Eſtónzo, knjeżniczka Alma, kuſt ſwétkoſcże! Po-hladaj do hladadła! Pſchichodnu niedżelu pódżemoj do Wonez na hodowny ſwjedżeń. To budże pſchito ſa Tebje, pſchiúdżeſch na druhe mnſle, kiż hoża cżéku a du-chi.“ — Mózne bé ſo na'ch liſtowy do réże dał, kłowa ſo jemu tak wukulcha a wutroba ſo horiesche. Alma drbleſche ſo planotaw'e ſmjecz a wuraſy: „To je hiſchcże dolha noha. Njech ſym najprjódzy dospolnje ſtrowa!“

Chanche jeie wlcżan majtoci, tola wona ſo wot-wobroczi, tróſchku wobolni'e. „Wojiſch dha ſo mje?“ wo-praſcha ſo wu'kotnje liſtown.

„Ně wchak, ně! Tola niż tu — proſchu — widżiſch tola — cżeta ...“

Wjeſelſcho hacż hewak iédżeſche Bowiſcher Pawoł na ſwoju turu. Schtóż jeho ſnaieche, widżeſche, ſo bé ſo w nim néchto pſchemeniło, bé khutnje ſamnſleny a — ſamnleny. Jeho wutroba juſtaſche we wocżakowanju ſo khżazeho ſhoża.

Alma wotkhorie. Po tndżeniach cżerpjeniow ſhla-dowaſche ſ radoſcżu luboſnſcho do ſwéta. W malej kuchini ſtejeſche druhdo wieczer pſchi wariarej poliway a ſacżuwaſche rosharliwie cżſiłecz cżekieje ruki, kiż tehdom pſchos jeje cżoko jżdże. Cżehodła w'azy ſo nje-pokaſa? Wéſche ſo w poſlednich tndżeniach wrócżo ſcżakny, niemélſche dżéń ſnnrch liſtow wotedacz. Skkeda, myſlſche pſchi ſebi Alma, je tola demjazy pſcheczel a towaſch.

Hdyż pak no jenym zyłym tndżenju nadeho ſo ſako pokaia a ſ liſtom w ruzy, naſtróża ſo jara mózuje. Wſcho ſrej ſtupi ji do khown. Skoro do womory pada-jo, pchtia liſt a niewidżeſche nikoho wokoło ſebje. Liſtowy to widżo, wotſali ſo ſpdżnje. Myſle ſo ji mu-ſcachu a ſwédomn'e bé njemérne. Wſche wſchitko ſaſky ſo wurunało? Wé ſdaleneho pſcheczela wonaki poſnu-dżiła hdyż na jeho ſwérje dwérſewaſche? Niehy traſch tez ikhorjecz mohł, ſnadż pſcheboło jérie ſwjaſki roſter-knycz ſamohło? Niehé tyżaa mózno'cow, tute dolhe mjeſcżenie ſej wujażniez? Ale nadoho ko ſaſnnieſche w jeie blowje: to je roſcżtnowanie. wéſcże ſtłabe ſa-mokwi'enie a bojaſna próſtwa wo wodacże, haj, to bé poſledni liſt ....

W ſwojej roſhorjenoſci niebé ſnyla pytnnła, ſo napiſzmo na wobalzy ani piſmo namórnita njebé. Sso dżiwaio ſpó'na ſwój ſmyſł. „Schto ſym tola do ſpo-dżiwne'e żónſcheje“. praieſche ſ ſtowu wiſo pſchi ſebi a zyle mérnje, ſo ſo ſ tajkim liſczikom takle dam do njemérа pſchinjeſcz!“ Roſloſt ſ wulkej wczipnoſczu wulku papjeru a cżitaſche, pſcht tym ſo dżeń a bóle ſa-cżeſwjenjujo a ſkónczinje ſe ſyſloſtymaj wocżomaj, hnu-jaze njelépe ſtowa liſtowego Borſchcz Pawoła, kiż ju wutrobnje proſcheſche, ſo by tola ſ jeho żonu była ...

W pſchichodnych dnjach joho nihdże njewuhladachu, bóſta pak dopiſznizu, w kotrejż knjeżna Alma a jeje cżeta jeho na pſchichodnu njedżelu na kofej a tykaniz pſcheproſyſchtej a ſo bychu wo „poſlednim liſcże“ ſhromadże-nje rospominali. «n»

Mo..y němſki póſtanz w Praſy.
Wjednik a kanzler je dotalneho póſtanza w Athenje dr. Eiſenlohra ſa póſtanza w Praſy pomjenował. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Awtarjo a motorowi koleſarjo! Zmóce ſo njetrjebawſcheho trubjenja!

Budyſki wyſchſchi méſchczanoſta, policajſki hamt, wo-ſjewja: S wobſtadom, kiż wſchédnje pſchibéra, ſo wéſo tez ropot na dróhach powjeſcha. Każ ſo pſchezo ſaſo ſpó-ſzejuje, ma pſchibéraz dróhowy ropot ſwoju pſchicżinu ſ wulkeho dżéła ſ tym, **ſo awtarjo a motorowi koleſarjo na ſwojich żobu ſłowjekow njedżiwaju a trubu ſnjewuſuwaju.**

Kłódży wobdżelnik ſjawneho wobkhada ma ſo tak ſa-dżerżeć, ſo nikomu druhemu njeſeſchdżi a bóle, hacż ſo pſchi wobſtejnoſczach njeſhodżi wobeńcż, ſadżéwa abo wobcżeja. Tutu kaſeń nénukſtatneho wukaſa ja dróhowy wo-khad awtarjo a motorowi koleſarjo pſcheſtupja, kotliż bjes pſchicżiznu trubja. Dżiwanje na cżuwowu nóż druhich lu-dowych towaſchſchow by dyrbjało awtarjow a motorowych koleſarjow pohnucż, ſo bychu trubjenje hacż na najnuſnſche wobmjeſowali.

Knjes ſtatny minister ſnutskownych należnoſczow w Drježdżanach je tohodła **wojowanje pſchecziwo wobkhadowemu ropotej porucził, dokloż ſo wón ſ njewuſitnym trobjenjom ſaſwinuje.** Po tutym poſtajenju ma ſo **pſchi-chodnje warnowańſke trubjenje ha ż na najmjenſche wob-mjeſowacż.** Pſchi tym maju ſo tele ſaſadny wobkhedżowacż:

1. Warnowańſke ſnamjenja maju ſo jenuż k warno-wanju dawacż. Warnowańſke pſchiprawy ſo njeſmédża bóle wużiwacż hacż je trébne.

2. K wojſewenju pſcheſezéhnjenja, dałokoż je tuto do-wolene, ſmédża ſo warnowańſke ſnamjenja dawacż.

3. Sakaſane je ſnamjenja dawacż, ſ kotrymiż ma ſo jédżadłam ſwobodny puéż a ſ tym ſpéſchnijcha jéżba ſmóż-nicż. To ſo wużebje ſtawa, hdyż ſo warnowańſke ſnamje-nja we wulkej ſdalenoſczi wot méſtna ſtracha dawaju. Wjeduik pak dyrbi na hrożazy ſtrach ſe ſaſpinanjom jédżadła a ſ wjet'chej kedżbitoſczu dżiwacż.

S najblowniſchej ſaſadu je, **pſchi naſtaczu ſtracha najprjedy ſaſpinacż a hakle trubicż, hdyż je nuſne.**

4. Sakaſane ſu wołanińe, njeſcżerpliwoſtne a tajke ſnamjenja, ſ kotrymiż ma ſo wobkladowemu polizaj-ſkemu ſaſtojnikej bliżenje jédżadła woſjewicż

5. S warnowańſkimi ſnamjenjemi ma ſo pſchestacż, hdyż ſo ſkót ſ nimi njemérny ſczini.

6. Pſchi wujeżdżenju ſ leżownoſczow ſo po możnoſczi rima trubicż. Sa to ma ſo wużeba dopréłka póſtacż, ka-traż ma nimoduzych kedżbnych ſczinicż, ſo jédżadło ſ le-żownoſcże wujéżdże.

7. Mésto dolheho, jara wótreho trubjenja maju ſo-krótke ſnamjenja dawacż. Tute ſo ſa jene warnowanje njeſmédża bjes wużebiteje pſchicżiznu wotſjetowacż.

8. Warnowańſke pſchiprawy, kiż njeſłuſu po pſcheda-pißnjie, njeſmédża ſo pſchiprawjecz a wużiwacż.

S tutymi ſaſadami je mó'no, ropotowe wobcżeżowa-nja, kiż ſ njewużitymi trubjenjom naſtanu, pomjenſchicż a wobkhadnu diſziplinu polépſchicż. Tez liczba wobkhadnych njeſhożow może ſo pomjenſchicż, hdyż wſchitcży awtarjo a motorowi koleſarjo ſaſady wobkedżbuja.

W bliżſchich njedżelach budża polizajſzy ſaſtojnizy na trubjenje wożeżſe kedżbowacż. Woni poruczinoſcż doſtanu, ſo bychu awtarjom a motorowych koleſarjom powuczeli a jeli trjeba tez warnowali. Njeſmédża-li pak tute powucże-nja a warnowanja żaneho wulpécha, budża ſo dyrbjecż druhe napraway nałożowacż, kiż wobkhadnej diſziplinje ſłuża (na pſchikład khłoſtanja).

Wocżakuje ſo, ſo ſo wſchitcży awtarjo a motorowi ko-leſarjo po tutych ſaſadach ſłożuja a tak nuſnje trébnu wobkhadnu diſziplinu wobkhowaju.

Radio

Sſobotu, 21. dezembra khżyſchi ſo:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchédneho programma: 6,30 wjeſeły rańſchi konzert. 11,40 ſa burow. 12 pſchiwoldniſchi konzert. 14 wſchelakoſcże. 16 wjeſełe ſobotniſche popoldnjo. 18 ludowe ſpéwy a reje. 19 piſana hodżina. 20.10 rejwańſka hudżba.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchédneho programma: 6,30 rańſchi konzert. 11,45 ſa burow. 12 piſany konzert. 19 piſana hodżina. 20,10 piſany wjeczor.

Hiſchcże ważne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20.10 ſabawna a rejwańſka hudżba. Kölu: 20,10 komiſka opera „Die Regimentstochter“. Mnichow: 20,10 ludowa hudżba. Praha: 19,55 wojeriſti konzert.

Cyrkwinske powéſce

4. njedżela adventa, 22. hodownika 1935.

S **Budyſchina.** W Michalſkej zyrkwi rano ½8 hodż. Boże wotkſanjo, némſke, farař Tſcher; dop. ½9 hodż. némſka a ¾10 hodż. ſerbſka Boża ſłużba.

S **Budyſchina.** Krajnozyrkwiniſe ſjednoczeniſtwo. Shromadżiſny w Budyſchinje: Njedżelu pop. ¼4 hodż. hodowna ſwjatocznoſcż ſwjatka dżéći; wieczorna ſhromadżizna wupadnje, wſchitcży ſu popołnju pſcheproſcheni. — Druhi dżeń hodow wjeczor w 7 hodż. hodowna ſwjatocznoſcż.

S **Barła.** Dop. w 9 hodż. ſerbſke kemſchenje. Pop. ½3 hodż. adventiſka ſwjatocznoſcż kſcheſcżanſkeje jónſkeje ſłużby pola Müllerez.

S **Budeſtez.** Rano ½8 hodż. ſmje farař Bóiz némſku ſpowédż, farař Böttger dop. ½9 hodż. némſke a w 10 hodż. ſerbſke kemſchenje. Dop. ½12 hodż. ſmje farař Böttger kemſchenje ſa dżéći 1. hacż 4. ſchulſkeho léta.

S **Budyſchinka.** Dop. ½9 hodż. ſerbſke kemſchenje, dop. w 10 hodż. dżéćzikemſchenje ſa wjeſſke dżéći w Porſchzach.

S **Hodżija.** Rano ½8 hodż. némſka ſpowédż dop. ½9 hodż. némſke kemſchenje (farař Niedner ſ Huſki). Pop. w 2 hodż. ſhromadżiſna kſcheſcżanſkeje jónſkeje ſłużby pola Eignerez.

S **Hrodżiſchcża.** Dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. némſka Boża ſłużba.

S **Huczíny.** Dop. w 9 hodż. ſerbſka Boża ſłużba, ½11 hodż. kemſchenje ſa dżéći. — Pokhowany 18. hodownika: Jan Bohuwér Henker, ratař w Huczíne, 66 lét, 9 mjez. ſtary.

S **Khwaczíz.** Dop. ½9 hodż. ſerbſke a w 10 hodż. némſke kemſchenje. — Wumrěła 15. 12.: Marja ſwud. Probſtowa rodż. Puſcinez, rentudoſtawacża w Lutobezu, 87 lét 4 méżazy a 4 dny ſtara.

S **Kluſkcha.** Rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowédż ſ Bo-żim wotkſanjom, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. némſke kemſchenje.

S **Kotez.** Dop. ½11 hodż. ſerbſke predowanje, potom ſerbſka ſpowédż a Boże wotkſanjoe (farař Krawz-Hrodżiſchczanſki). Tudomny farař tutu njedżelu po ſrećzenju we Wósporku a Hrodżiſchczu ſłuſkuje.

S **Laſa.** Dop. ½11 hodż. ſerbſka Boża ſłużba (farař Syguſch).

S **Lupeje.** Dop. w 9 hodż. ſerbſke kemſchenje, ¼11 hodż. hodowne dżéćzikemſchenje.

S **Maleſchez.** Dop. w 9 hodż. ſerbſke kemſchenje, ½11 hodż. dżéćzikemſchenje. — Wumrěł: Pětr Fróda, wumėnkař (hajny dżéćazer) w Delnjej Hórzy, 79 l. 10 m. 4 d.

S **Mimakala.** Dop. ½9 hodż. ſerbſke a w 10 hodż. némſke kemſchenje, pop. w 4 hodż. ſerbſka adventiſka nutnoſcż ſ Bożim wotkſanjoem w Khróſcze pola Bórnez.

S **Njeſwaczidła.** Rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowédż, dop. w 9 hodż. ſerbſke a ½11 hodż. némſke kemſchenje. Pop. w 3 hodż. wobſadżenje jónſkeho towaſſtwa pola Weberez.

S **Nożaczíz.** Dop. w 9 hodż. némſka Boża ſłużba (farař Kaniz).

S **Porſchiz.** Rano ½8 hodż. ſerbſka ſpowédż, dop. ½9 hodż. hodż. ſerbſke kemſchenje, w 10 hodż. dżéćzitemſchenje ſa wjeſſke dżéći. W 10 hodż. roſrećzowanje ſo-buſtawowe pomnikoweho wubjerka. — W Boſchczach dżéćzikemſchenje dop. ½10 hodż. ſa mjeńſche, ½11 hodż. ſa wjeſſke dżéći.

S **Rakez.** Rano we 8 hodż. ſerbſke ſwjate wotkſa-nje, dop. w 9 hodż. ſerbſka a ½11 hodż. némſka Boża ſłużba. Pop. w 3 hodż. ſerbſke kemſchenje w Hermanez-ach, pop. ½5 hodż. tehorunia w Schczeſzy. — Póndżelu rano we 8 hodż. raiſcha nutrnoſcż.

Se **Sślepeho.** Rano we 8 hodż. ſmje duchowny Rösler ſerbſku ſpowédż ſ Bożim wotkſanjom, dop. ½10 hodż. ſerbſki a w 11 hodż. némſku Bożu ſłużbu. Na ſerbſkich kemſchach ſo ſmjertny kérkuſch ſpéwa ſa Hanu Némzowu, wumėnkarku w Sślepom.

S **Wósporka.** Rano we 8 hodż ſpowédż a cżiche ſwje-cżenje Bożeho wotkſanja, dop. w 9 hodż. predowanje. Sbérka.

S **Wótſlinka.** Rano we 8 hodż. ſerbſka ſpowédż, dop. w 9 hodż. ſerbſke, ½11 hodż. némſke kemſchenje. Sbérka. Pop. w 2 hodż. kemſchenje ſa dżéći.

Hudżba — wuméłſtwo — dżiwadło

Méſchczanſke dżiwadło.

„Njekoſchena żona.“

Setkamy ſo tu ſ zyle nacżaſnej hudżbnej wjeſelokhru. Richard Keßler, Willi Kollo a Walter Kollo ſu tu ſdobnu ruku méli. Hra je polna temperamenta, bohata na wotmėnjenjach, ſaſna w cżinje, debjena ſ rjanymi rejemi, ſpéwami a kuſtotnej hudżbu, kiż ſo nam ſtaroſmacże do hlucha liſcżezi. Rudolf Lahoda bé wuſkoczny dr. Hartwig, wéſty w hracżu a pſchiwabny we waſchnju. Ellen de Fries bé temperamentna ſekretarka Lenzez, poſdżiſco mandżelka, to bé ſapal — kiż wſchéch ſobuſtorhny. Tez Heinz Sützgut jako moler Wrobl a Alfred Borchert jako fabrikant Langenbach béſchtaj typiſkaj. Willy Steiner jako pryni Huſſein tehorunja pſchehthwarjeſche. Sſamo mjeńſche róle méjachu dobrych ſaſtupjerjow. — Zyła hra bé dobry wu-kon hrajneho nawjednika Alfreda Borcherta, debjena ſ rjo-nymi jewiſchczownymi wobrazami Waltarja Ulbricha. Tez kapalnik Walter poda naſſepche ſe ſwojim matym orche-ſtrom. Pſchipóſnacz dyrbi ſo tez pſchewjedżenje rejow, kiż méjeſche k. Eiſer na ſtaroſczi. — Se ſmjerżom zyle dżi-wadło rżeſche — haj, mózeſch ſo khory ſmjecz nad wob-żahom hry „Njekoſchena żona“. Wutornikſchemu prénjemu pſchedwjedżenju ſawéſcze unuohe dalſche kléduja. — Dżał hra'e'ſtwu ſo wopokaſa woſpjet ſrjedż hracża a wuraſnje na ſónzu kożdeho jednanja. Kewétki wſchéch ſwjeſelichu.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 20. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendželski punt	12,25	100 čěskosk. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	80,48	100 franc. frankow	16,39

Barlinska burša, 19. dezembra. Haćrunjeź na spoćatku burźownych wobchodow k małym kupnym pschikłam wotpschedaća se strony kulišny nayschoćiwy stejnišćo, tola pschećiwne mėnjenje pschewahu wobstejwa. Sdźła ma so to temu pschipisaći, so je na pjenježnych wikach dołsć frędkow k ruki. Nimo toho šu wschelake namjety na wuplaćenje dividendy klyschećo, kotrež ke kupowanju wabja. Renty mėjachu cźiche wiki sa wobstajne kursy.

Barlinske žitne wulkowiki. Dokelź njeje wobšerbitych nastorkow, je wobrot na Barlinskich žitnych wulkowikach jara wobmjeśowany; teź wotlamknjenja w provinzy nowschitkownje pśches nuźne krucze wschędneje potrjebu njeźdu. Dowos chlébowych žitow njeje so pschemėnił. Pschećiwkowe druźiny pschenicy a žita so w małych pronzjalnych mknach lohko samėsćeja. Hewak so jenož najlepšche druźiny pschetuy pschi dobźerźenju wšitkich dodawajych cźasow samėsćeja. Wobroty w niekontingentowanych tworach rosbija so swietscha na pschemulitich rosbiłach mjes žadanymi a poskićenymi płaćiznami rosbiwaju. Mukowe wiki su mėrne. Wotlamknjenja we wowsu a jećmjenju k njowanskim sameram so pschi njedostatku poskićenjow lėdma stawaju. Jećmjenje sa industriju a piwarnje maja wobstajne wiki.

Wežna płaćenie w Barlinje sentnar

pschenicy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jećmjenia G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., wowsa H 9 — hr., H 13: 8,10 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenża 9,65 hr., rožka 8 hr., jećmjeń, nalėtni 9,80 hać 10.40 hr., jećmjeń, nayšmišt 8,25 hr., wowš 7,70 hr., pschenična muka 16,80 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pschenične wotruby 6,60—6,80 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., žyno 3.90—4.20 hr., žłoma ćotna 2.35 hać 2.65 hr., butra 75 pj., jeja 13 pj., huśy, 1.20—1.30 hr., kał. bėły, punt 8 pj., kał, cźerwjeny 10—12 pj., kał, žndrojtu 35—80 pj., koboda, jėdźna 15 pj., zgbła 10 pj., selerij, dula 10—35 pj., krėn, punt 80 pj., radiški, walcźk 10 pj., retchej, walcźk 10 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 9,75 hr., rožka 8.20 hr., jećmjeń, nalėtni 8,25 hr., wowš 7,60 hr., pschenična muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pschenične wotruby 6.50—7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,50 hać 4.75 hr., žłoma, žłotna 2,75 hr., žłoma k sašijanu 2.75 hr., butra 76 pj., prožata 11—21 hr., huśy, punt 0.90—1.20 hr., kał. bėły 8 pj., kał, cźerwjeny 12 pj., kał, žndrojty 30—60 pj., koboda, jėdźna 20 pj., zgbła 12—15 pj., selerij, dula 10—60 pj., krėn, punt 70 pj., morchej 8—10 pj.

Płaćizny rėzneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

19. decembra 1935 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenie

Celata: 269

Najlepše kormjene ćelata wot cyca	73—80
Srėdnje kormjene ćelata wot cyca	72—77
Snadnje wuwite	62—71
Najspatnišše	—

Swinje: 426

Tučne swinje, pśez 150 kg. ćežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hać 150 kg. ćežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hać 120 kg. ćežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hać 100 kg. ćežke	50
Mjasne swinje wot 60 hać 80 kg. ćežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wojowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	19. 12.	18. 12.
Pšenica	206,9	206,9
rožka	160,0	160,0
ječmień now.	222-229	222-229
ječmień, nat.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšeńč. muka	26,85	26,85
rżana muka	22,25	22,25
pš. wotruby	11,73	11,73
rżane „	11,50	11,50
raps 1000 kg	—	—
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5
lane symjo	—	—
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5

	19. 12	18. 12
sany	11,0-12,0	11,0-12,0
weka	14,0-14,5	14,0-14,5
módre hrónzy	8,25-8,75	8,25-8,75
žolte łuniny	11,0-11,5	11,0-11,5
seradella	—	—
rans. wosušk	—	—
łany wosušk	8,65	8,65
such. truhanč.	—	—
běrni, kruški	8,60	8,60
syno, 50 kg		
rżana słoma		
pšeńč. „		
wowsna „		
ćena „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 196.9 9: 197.9
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaćizna za ječmień za wupłodźerja 7: 165.0 9: 170.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 162.0

Za waš hodowny pjenjez

kupujeće sebi rjane, wužitne dobre kožane wėcy, śporsku a druhu potrjebu pola

w Budyšinje na Lawsk. hrjebjach 10 **T. Albert**

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Das im Grundbuch für Seidau, landv. Ant., Blatt 176 auf den Namen der Frau **Marie Clara verw. Noack** geb. Schmeißer in **Bautzen-Seidau** eingetragene Grundstück soll am **Freitag, den 7. Februar 1936, vormittags 9 Uhr,** an der Gerichtsstelle, Saal 141, im Wege der Zwangsvollstreckung versteigert werden. Das Grundstück, Flurstück Nr. 388 des Flurbuchs für Seidau, Nr. 196 Abt. A der Ortslíste, ist nach dem Flurbuch 2,3 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 4900 RM. geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt 6500 RM.; sie entspricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Ges. v. 18. 3. 1921, Bbl. S. 72). Das Grundstück liegt an der Verkehrsstraße nach Teichnitz und ist mit einem Wohngebäude mit Anbauten und mit einem Schuppen bebaut. Der bauliche Zustand ist sehr gut. Die Friedensmiete beträgt 280 RM.

Samolwjenje njesaśkuzerjow hody a Nowe lėto.

Dźėkawe mozy, kotrež hnydom psched zwjatym dnjom abo na nim dźėło słuchja a nimaju žaneje móžnosće, so hišće ertnje na dźėkowym hameze samolwiś, móže swoje samolwjenje na zwjatych dnjach pišomnje do listowego łaschćika Budyšeho dźėkowego hamta abo jeneje jeho wotnožkow tyknyć. Doźaha, hdyž so porjadnje wupielnjene dźėkowe wušwėdčenje do łaschćika tyknje. Hdyž so tuto samolwjenje skombži, so na zwjate dny pschi dostaću podpjeru njemóże dźiwaś. Dźeń po zwjatych dnjach pak je na kóždy pad wožobinske samolwjenje nuźne.

Dźėkowy hamt w Budyšinje.

In das Handelsregister ist heute eingetragen worden:

1. Auf Blatt 1176 die Firma **F. Georg Lange** in **Puschwitz** bei Neschwitz. Der Kaufmann Fritz Georg Lange in Puschwitz ist Inhaber. (Geschäftszweig: Groß- und Kleinhandel mit Kolonialwaren, landwirtschaftlichen Bedarfsstoffen und Erzeugnissen. Geschäftslokal: Puschwitz bei Neschwitz Nr. 25c).

2. Auf Blatt 1177 die Firma **Gustav Richter** in **Sdier** bei Bautzen. Der Kaufmann Hermann Gustav Richter in Sdier bei Bautzen ist Inhaber. (Geschäftszweig: Groß- und Kleinhandel mit Bau- und Brennstoffen, Dünge- und Futtermitteln, Getreide und Landesprodukten. Geschäftslokal: Am Bahnhof Klix und in Sdier).

Amtsgericht Bautzen, den 16. Dezember 1935.

Auf die Zeit von heute an ist der Steinarbeiter **Ernst Hermann Kretschmer** in **Oberguritz** als **Friedensrichter** für den Bezirk Oberguritz, Großdöbschütz, Kleindöbschütz, Lehn, Mönchswalde mit Kleindoblitz, Singwitz und Schwarznauslitz ernannt worden.

Amtsgericht Bautzen, den 16. Dezember 1935.

Přilopk

Dwaj herbśaj buraj w schćitańskej jatbje.

Herbśaj buraj Hoffmann a Töppler z Johnsdorfa pola Loewenberga staj so dla njesozialneho sadźerjenja a hospodarskeje sabotaže do schćitańskeje jatby wjakoj. Wšėchnaj wulke dźele mloka, kotrež niewotedaschtaj, na butru pschedźėlaloj, kotruž bźichtaj skradaju a wupjoke płaćiny pschedawakoj. Buraj žamaj pschidbaschtaj, so bźichtaj na tute waschnje tydźenišźo 10 hać 20 puntow butry porjadnemu wobchodej na butrowych wikach wotewisoj.

Ssurowe rubjeźnišiwo.

Pola Rawu njedaloko Warschawy bura bjeswėdomeho w jeho domje leżo namakachu, kotryž, hdyž so jemu wėdomje wrócźi, na pinzpne durje pokaja, sa kotrymž cźėko jeho jony a dweju dźėśćoma namakachu. Wukopa so, so bėchu bura, kiž bė žebi z wulkim trabanjom 4500 złotych nahromadźił, banditoje nadpadnyli. Jemu bėchu pjenjeze rubili, jeho žwójbu wuputali a wotthadźeju wjazy krućź do wuputanych z revolwra tšelili.

Pschekłyschowanje zwėdkow w hobrlim Warschawskim prozesu so stónczilo.

Warschawski prozeź pschećiwo Wukrajinzam, kotrjž bėchu w swišku z morbarjemi połsteho znutskowneho ministra Pierazteho, je so hać do 27. dezembra pschetorhnył, dokelź je so pschešłyschowanje zwėdkow dokónczilo. Tutón prozeź je nimo mėry sajimawe należnosće wo finanzowanju Wukrajinskich bźėkarjow a swišku tutych bźėkarjow z wukrajnymi mozami na sjamne pschinjesł. Wuśud ma so 10. januara wozjakowaś.

Wulki łóź na stotych narodninach.

Pensionowany sastojnik w Madridźe, kotryž w tutych dnjach swoje 100. narodniny zwjeźesche, je na tutym dnju wurjadnje pschekhwapjenje doczakał. Telegrafišu so jemu źėło, so je 200 000 pesetow w lotterii dobył. Starz tute wulke pschekhwapjenje mużnje sneseše a hnydom so rosćudźi, so žebi pschi brjoły domcźk kupi, so by tam hišće nėkotre lėta sbożownje žiwy był.

Hlowny redaktor Marko Smoler. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźėł a přilopk Marko Smoler a za nawėšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

Powučace hraški, dźėćace wafėnske kachle poskića za dźėl ELEKTRISKI DOM **Richard Paul** na Kėžorskej drózy 14

RADIO pśi prawy Wšė swėtowe znamki Wšė mašiny Njewiasace předwjedźenje Hudźbny dom **Herm. Jeremias** w Budyšinje na Kėžorskej dr. 8 Telefon 3671

Jėzdne kola šijace mašiny poskića płaćizny hódno **E. Zschornak** w Delni. Kinje

Zimace mašiny ze zubličatym śěhom, w kolesow domje **Fuhrmann** w Budyšini - na Hornčeć kał hasy 10

Auta a motorske kola wuporjedźa **Paweł Buchholz** na Hornčerskej hasy 51 ARDIE-zastupjerstwo

Za waše **hodowne nakupjenja** porućam wam swój bohaty skład šatow pśėšiweho somota jakow šórcruchow drastow we wšėch wulk. ćonje; espódnjeje drasty Jenož wurjadne kajkosće **Anna Grafe w Budyšinje** na Serbskich hrjebjach Telef n 2501

Citańske lampy, lampy na pisańske blida, klawérowe lampy su zaso dóste we ELEKTRISKIM DOMJE **Richard Paul** na Kėžorskej drózy 14

ZÜNDAPP-a EXPRESS- **motorske kola** poskića **E. Zschornak** w Delni. Kinje

Rjany hodowny dar su **wupjerki** **ložowe šaty** **blidne šaty** **dopowne šaty** dobre a tunje wot **Hilger nasl.** **E. Wilček** w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Silit-worcłowy kuch. grat žimace mašiny Miasowe wjelki Rybowańske mašiny Zaniklowane żehliczka za spiritus, sochory, elektrize i prut a wlun - a druhe wulkime DARY płaćiwuhódno pola **Schmaler** żelezowe wikowarnja na Bohatej hasy

Dźėćace jėzdne kola we wšėch wulkosćach wot 40,— hriwnow. **J. Shiebuck** w Budyšinje a na Muzakowskej dr. 4 Na płaśe je też wotpředawanje pśi 10,— hriwnach napłaćenju, mózno

Najrjeńše **klankace mozy** we wšėch płaćiznach a krasne **klanki** tak tunjo, namakaće pola firmy **Kurt Martin Richter** na Kėžorskej drózy

Krimmer jenobarbne a mustrowane wolmjane tkaniny, poćśėrne a jenobarbne židy, kostumowe a sukn ace tkaniny we wšėch tkanjach. Wulki skład — nizke płaćizny. wosebity wobchod za drastne tkaniny **REIMANN** pśi Póstskim namėsće na Hošic hasy čo. 29 WORACH-rėžbi. Telefon 1576. Njedźelu wotewrjene.

Tkaniny w hodownych pakćikach **Paul Otte** w Budyšinje :: Rózk Hlowneho torhošća

Rjane hrajki! Popkace garnitury přijimamy wšė narunanske dźėle, hłowy, stawy, ruce, nohi, peruki, stupnje, nohajcy, drasty, ley wobleki najtunso. Popki we wulkim wuzjerku a we wšėch płaćiznach. Hrajki, domjaca potrjeba **M. Pfuhl** na Zautzkowskej Lawskej hasy 6

Wobluki wobrazow — Autowe sklenčy škleńčerske dźėła wuwjedźe wėcy w ustoju, a płaćizny hódno **ERNST HERZOG,** w Budyšinje škleńčerski mištr - Zwonk. Lawskej hasa 60 - Telefon 3949

Wupředawanje w hudźbnych nastrojach **klavéry, harmoniumy, gramofony** předawam dla souśenja tuiych Mandoliny směšnje tunjo, gramofony, prawy dub, wot 10 hr. sem **A. Hartmann** mėj. **W. Beeg,** w Drježdźanach Annenstr. 25, I. Tel. 11952

Waš nawėšćk sym cźitał w Serbskich Nowinach! Tohodla k Wam přindu! To prajce překupcam při wšėch Waših nakupach! To sebi woni přeja a Wy mózeće tutu próstwu lohko dopjelnić z Waším słowom a připóznaćom!

Rad witany dar k hodam su **cigary, cigarety, tobak** (też wity). — K swjedźenjej poskicam mój bohaty skład **Max Schumann** (přjedy Brendler) w Kamjencu na Budyskej drózy čo. 36.

K hodam

dobra muž. spódnja drasta

spódnje kholowy w rjanej zymskej kwalkosći čopje podšite 6.75, 9.95, 3.65

wolmu wopřijaca normalna twora 1.65, 2.65, 3.75

čisłowolmiane, trikotowe a štrykowane 6.75, 6.75, 19.00

małowe 1.45, 1.85, 2.30, 3.35

mało-płyšowe 2.25, 3.95, 5.35

nowosć „Osiris" s Nobelitskim związkom

spódnje kholowy bjez šowa 1.95, 2.65, 2.95, 3.85, 4.75, 5.75

krótke spódnje kholowy w zymskej kwalkosći 1.85, 2.35, 2.55, 2.75

kosłowe kholowy z krótkimi abo dołhimi rukawami 3.25, 4.45, 6.50, 7.75

košle z dwójnym wutrobnom wolmuwopřijaca normalna twora 2.25, 2.95, 3.85, 4.90

wopřawdźite małowe 2.50, 2.55

čisłowolmiane a płatrow. 7.50, 9.75

spódnje jaki s krótkimi a dołhimi rukawami wolmuwopřijaca normalna twora 1.75, 2.40, 4.80

čisłowolmiane a płatrow. 3.25, 6.70

wopřawdźite małowe a bałowmiane 1.55, 2.35

sačhoje a dźerkale 0.90, 1.35, 1.95

muzace kosle ze naładkom nowe rjane mustry 1.75, 2.85, 2.95, 3.75, 4.35

wolmjane spódnje šaty

Zbitału před nazymnjenjom, zdźerža Was strowych a ro nalljenje doporučenja.

Wosebite kajkosće za łoskočiwu kožu „dwojostronske a nic rażowace", zwonka čerjane předźeno, znutřka mako, mócrje kóždy nosyć.

RUDOLPH

wulki tribotałowy wobkhod **na Kejzorskej dróze**

Popřejte sebi k hodam něšto dobreho

to njetrjeba přeco drohe być

tučne jerje w žonopow. juščy
tučne jerje we winowej juščy
tučne jerje w tomatow. juščy
tučne jerje w smjetan. juščy
tučne jerje w citr. krem. juščy

wulka tyza 38 pj.

wolijowe sardiny w dobr. wolju jara tunjo

Oskar David kolonijalne twory na Dźiwadł. hasy 6 w Budyšinje

Šijace mašiny

najlěpši němski fabrikat, wot 185 — hr. w kolesowym domje

J. Witek w Sćijecach

Nofowe a šildowe „šikrywy, gardiny, rollowy, linio

Würker, rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwonk. Lawskeh. 10

Wesołity dom za serbske módy

Alphons Schauseil

w Budyšinje

wočakuje was na złotej njedźeli mjez 11 a 6 hodź.

NEUE **Kragenstiefel**

čopje podšite wot **8.90**

Stupnje za dom

we wulkim wubjerku wosebje płaćizny hódno!

Stupnjowy dom

Pech

w Budyšinje, Bohata hasa 10

Bata

zwjeršne črije

2.90 hr. **3.90** hr.

Bata w Budyšinje

na Bohatej hasy čisło 16

Tutu **šijacu mašinu** za **130,—** hr. w kolesowym domje **Fuhrmann** w Budyšinje n. Hornjeserskej hasy

---

Polonowe wino litr 88 pj.

Dessertowe **plodowe wino** litr 88 pj.

Jabłukowe wino litr 80 pj.

Rybowe marinady w bohatym wubjerku jara płaćizny hódno

Thaner w Budyšinje na Sukelnskej hasy čo. 30

Kožane rukajcy kožane twory

wšěch družin a we wšěch płaćiz.

M. Schmautz,

sedlarski mištr w Budyšinje na Kamjentnej hasy 18 / Telef. 3862

Hudźbny dom Herm. Jeremias

w Budyšinje na Kólorskej dróze 8

poskića k hódownemu swjedźenju:

Honner-hubne a ručne harmoniki

specielne wuděliki za pučowarjow a sportarjow, dospołne wuhotowanje po poskići

Gitary
Mandoliny
Violiny, dospołne, z kašćikom a smykom

a HJ. a kapały přihódne

rózki na mjetlizmu
fanfary
bubny
bluke bubny
bubnowe tulawy
blak.-tulawy

hač wšón přistušk a wudospołnjenja.

Wuwjedźemy wšě wuporjedźenja

Hólčace, hołčace **kola** muzace, žonjace tunjo pola **Seiferta** w Budyšinje na Kamj. hasy 29

Zapuščiwa šijaca mašina Nowe 7 dźěl. kuchinje w. 92 hr.

Přeča

dopjelnić, to je moja zasada! Přidźće ke mni, moje čestnki wobsedźerja najlěpje spokoja

Cesnikarski mištr

Ernst Scholze

za Seminarskej hasy čo. 10 Čichi knčik

Na złotej njedźeli

namakaće pola nas we wšěch wulkosćach

wužitne hodowne dary

wosebje poskićamy

Bleyl. štrykow. drasty
Hólč. a holčace drasty

Hellwig & Schöhnbohm

w Budyšinje na Bohatej hasy

Wulke swjedźeńske wjesele

wobradźi Wam tyska

cigarow

ze znateho wotjadneho wobkhoda

Friedrich Otto Sachse

w Kupnicy / wot 1894 / při Radnej pincy / Znutř. Lawska hasa 1

Hodowny dar

kiz wjesele čini,

je **SINGER** Nr. 201 oder Nr. 88

Němske dźelo

Twornja we Wittenberku, Potsdamski wokrjez

Singer šijacych mašinow akcijowe towarstwo

filiala w Budyšinje na Bohatej hasy 14 Tel. 2205

Štrykowane lacy - pulovry

připoraty wulki wubjerk we wšěch wulkosćach a płaćinach

dźěćace pulovery wot 1,10 hr. | žonjace pulovry . wot 2,90 hr.
mužace lacy . . wot 1,95 hr. | žonj. domjace drasty wot 3,90 hr.
žonjace a dźěćace nohawcy, zoćki, mužace zoki a sportiske nohawcy

Předkholowški, spódnje suknje, košle z kholowami **Kurt Ziegler** Wobhladajće sebi wukładne wokna na Hošic hasy 29

für Küche und Haushalt:

Weizenmehl	**Erbsen**	**Mandeln**
Auszugmehl	**Linsen**	**Haselnußkerne**
Schnittnudeln	**Bohnen**	**Pflaumen**
Makkaroni	**3 Teller-Suppen**	**Sultaninen**
Haferflocken	**Kaiser's Käse**	**Malzkernpuder**
Weizengrieß	**Fettheringe i. D.**	**Honig**
Reis		

Gemüsekonserven in großer Auswahl

3% Rabatt in Marken
(auf alle Waren, wenige Ausnahmen)

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

Budyšin - Bohata hasa 5

Što darju?

hänchen

na Lubińskej dróze 17 - - ilidar-ski mištr Mrok. wikow. - Přihmam mandl. połčonki

Bliža za hurjerjow radiowe blidła stojadła kwětkow předjstwine garnitury předjstwine garderoby myjadłowe hokery sedła k pisanju, blidam polstrowane sedła stólcy atd.

we wulkim wubjerku ležbarnje, bydlenjo kuchinje

Prošu wo was při telny wobhlad wobjer. gudenja a kup!

Corny wowčerski pos

posłuchacy na „Lux" je čerwjeny. Štóž jeho nadeńdże so prosy wo powěsć — za myto — na **Kurt Nowk,** ryčeršubło na **Horje** pola Njeswačidła

---

Chceš so hodowne wjesele Dyrbiš do Barta k Meltcy hić!

Jězdne kola za mužow, žony a dźěći (dobre znamjo)
šijace mašiny znamki Seidel-Naumann
swěcy k šiću / žimace mašiny
Wužehladła (Bügelplätten
Dynamo wobswětlenja wot **6.10**
karbidowe lampy . . wot **2.90**
dybzačne lampy / SA-lampy atd.

Kožane jaki / khapy / rukajcy / kolenowe škitaki za motorskich jězdźerjow šklenčy / khłódźakowe škitaki / Dixol přez mjerzk za awtarjow.

Wšelake druhe rjane dary

Prošu wobhladajće sebi moje wukładne wokno

. . . a za nana
k hodam

pakćik cigarow

wěžo wot firmy

ALBERT LEHMANN

w Budyšinje na Połnócnej dróży, při Bohatej wěži, při Palastowym dźiwadle

---

Wulke hodowne předawanje

w stupnjowym domje

ZIEL

w Kamjencu ješnož Anger 12 ješnož 2 mjenšinje wot torhoca

Jenička předawarnja płaćizny hódnych

Bata stupnjow

Njedźelu wot 11—6 hodźin wotewrjene

Poskajće!

Wulke dźěłby

wojeńskich spódnich kholowow nowe, sylne, čople, wolmjane 2.25
wojeńske pjasćowe rukajcy 1.00
wojeńske ručne wobkhwatki —.20

předawam tak dołho kaž skład dosaha, jako dar so jara hodźa Zymske jopy, škórnje wšěch družin

Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju

Wojeńske wěcy

G. Jilgen

na Kotołskej hasy 4

Telefon 2637

Waše nakupowanje čini Wam wjesele

bdyž mój bohaty wubjerk widźiće we

porclinje - šklency - keramicy

— Nadoba k hromadźenju —

Kurt Teichert w Budyšinje

na Serbskej hasy 18

Najlěpše poprjancy

samsneho wuhotowanja, kaž znate dobre **hodowne wosuški** poskića

Pjekarnja dobreho pječiwa a kofejownja Hoyer

w Budyšinje na Różowej hasy 2. Prošu wobhladajće moje wokna!

Wuzehlernja „Sausewind"

w Budyšinje při Lawskej wěži

Woblek wuhotowimy a blaki wotstronimy za.. **2.50**

Naš krawc wuporjedźa wšu mužacu dźiwju. Přihmanje hornar. a wšěch dobr. šatow k přobanju a k wuchłu. ju

---

Zacynkowane

kupańske wanje
170 cm dołhe **12.65, 11.45, 9.85**

płokańske wanje
wyzoka forma 90 cm **11.75, 10.85, 9.65**

dźěćace kupańske wanje **7.85, 6.65, 5.65**

ovalne wanje
50 56 60 cm
3.50, 2.80, 2.20

žimace mašiny, najl. hajkosć 99 cm **12.75**

poskića firma

SIEGEL

w Budyšinje

na Zadnjej Bohatej hasy 15 blizko Butrowych wikow

Kupujće pola našich inserentow!

Kóždy **Serb** kupuje kaž přeco

zymske mantle za muža, žonu a dźěćo

wobleki za muža a dźěći

kems. wobleki

jopy

kholowy

tohodla njedźelu wšitcy k firmje

König

na Zitnej hasy 4

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 297 | Budyšin — Sobotu 21. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wjednik wuměnjenych Juhosłowjanskeje, Madźarskeje a Grichiskeje přilał

Wjednik a němski kanzler je sćitwórtk pschipołdnju w „domje němskeho presidenta" pschi swatych wobrjadach nowopomjenowaneho kralowskeho juhosłowjanskeho wupołłanza Aleksandra Cincara-Markowicsa a posłjskeho nowopomjenowaneho kralowskeho madźarskeho wupołłanza generala Dömu-Sztojana pschijał, so by wot njeju jeju wobkruczenje a wuwjedźenje wo wotwołanju jeju pschedchadnikow pschijał. Potom pschija wjednik dotalneho grichiskeho wupołłanza Aleksandra Riza-Rangesbja, so by wot njeho wobkruczeńske pišmo grichiskeho krala Jurja II. pschijał.

Kassel, město němskich wojeńskich zjězdow

Kaž Kyffhäuserski swjazk sdźelnje, směje němski wojeński swjazk Kyffhäuser wot nětka kóžde lěto němski wojeński sjězd a to w Kasselu. Psched tutym wulkim shromadźenjom starych wojakow so pschichodnje dźełowe shadźowanja wotměwaju. Město Kassel je so za sjězdy swubrało, dokelž krjedźa leži a dokelž ma dobre městna za wulke shromadźowanja.

List farafskich towarstwow němskemu cyrkwinskemu wubjerkej

Zyrkwinskhantifka nowinarnja w Barlinje wozjewja: „Němski swjazk towarstwow evangelskich fararjow, kiž njehdźe 16 000 evangelskich duchownych saſtupuje, je němskemu zyrkwinskemu wubjerkej list pósłał, w kotrymž wita, so je wjednik je sakonjom se 24. septembra t. l. němskemu ministrej za zyrkwinske naležnosće polnomóc k jawešćenju wobstaca němskeje evangelskeje zyrkwje a k postajenju porjada dał. Swjazk je tež němskemu zyrkwinskemu wubjerkej pisches swojeho swjazkowego wjednika 14. novembra t. l. swólnjowosć evangelskich fararjow wozjewił, so chcedźa po swojich mozach pomhać, so by so tutón sameŕ dozpěł. Tohodla žu so wschitke němske fararske towarstwa k dowěrjenjapolnemu zhromadźeńu namolwjale."

Krajny přeradnik so ke khłostarni na čas ž wjenja zasudźił

Justizna nowinarnja w Barlinje wozjewja: Ludowy sud w Barlinje je Blětneho Richarda Bergmanna ſ Tilsita krajneje pscherady dla ke khłostarni na czaſ žiwjenja zasudźił; dodawši žu je jemu pschi njeczełstnym smyślenju, kiž je je swojim skuczenjom wopokazał, częstne prawa na czaſ žiwjenja wotrzekle.

Čełomaršał Pilsudskeho so přepołoži

22. decembra je khrystallowy kaſchcz ſ czełom marschalla Pilsudskeho do metallowego kaſchcza połoži, kiž je potom samknje. Tutón kaſchcz je do krypty Krakowskeje hrodowskeje zyrkwje do farkosaga stajl, hdyž budźa ſ pschetwarjenjom krypty hotowi. Pschi zwjatoczným saſjednowanju budźe też generalny inſpekteur pólskeho wójſka Rydz-Śsmigły pschitomny. Wot tuteho dnja pschi kaſchczu czełnje straże wjazy njebudźe.

Awstriske wojeńske praſenie pred zwjazkowym sejmom

W swjazkowym sejmje je sćitwórtk pschi rosmolwje wo hospodarskim planje stabowy schef nowowsałożenje mjasy, generalny major Kubena, rěkał. Wjetsche porjadła na offizjerach, tak wón rjekny, žo zmóžni, dokelž so zaſo lěto ſa jenoſetnych dobrowólnikow jawjedźe a žo rezerwni offizjerjo k wojeńskim zwuczowanjam swołaju. Wojeńske wuczełbnjenje młodźiny je jara dobre wumělenjenja ſa zawjedźenje powschitkownje wojeńske powinnosće pschinjesło.

Kubena hišće na někotre naprawy dopominasche, kiž žu žo w poſledním czaſu pschewjedźe, wobsebje na to, so je so schesć brigadow do dydom divisijow pschetworiło a so je so pschecha divisija sesjalała. Też letarstwo je žo pschirownało. Krajne ſakitanje žo też ſ milizu sebjlni, kotrež žo dźełe twori. Dokelž njeje dosć frédkow, je Awstrisa nuzowana, powschitkownu wojeńsku powinnosć jenoż po wotstawkach sawjesć. Ale też pschi tajkim pomjenowanju budźa wjetsche wudawki ſa wojerstwo trébne.

Sydom lět khłostarnje ſa przedawschcho Winſkeho polizejſkeho direktora.

Przedawschi Winski polizajski direktor Steinhäusl je žo k žydom lětam khłostarnje ſaſudźił. Pokdrz lěta pschepytowańskeje jatby je žo jemu jako khłostanje wobliczilo. Statny rěcznik běšche w žywej słónczazej rěczi wobſkorżbu na ſanjechanje wojſewjenja wjelepscheradneho pschedewſtaca wobmjeſował. Swopródka běchu Steinhäusla dla ſdaleneje žobuwiny na wjelepscheradže wobſkorżili.

Laval nochce wróćo stupić

Franzowſki ministerſki president Laval je žo pjatk ſ Genfa do Parisa wrócił. Hižo w Genfu je powěſeje wotpokazowachu, so chze Laval ſwoje ministerske pschedſtydſtwo ſłožić. Laval je pjeczа prajił: „Sſnadź w čwěcze epidemija wróćoſtupjenja ſakhadża, ja pak žo njeczuju ſ njej natknjeny". Wón je pschipomnił, so žo njeby w komorje tak prózował, so žo knjeſerſtwo njeby powalilo, hdy budźeſche myſle měł, ſwoje ſastojnſtwo ſłožić.

Baldwin pola jendźelskeho krala

Jendźelſki kral je jendźelskeho ministerſkeho presidenta Baldwina pjatk dopołdnja w priwatnej audienzy pschijał. Po audienzy je so krónſka rada wotmě, kotraž pak jenož někotre minuty trajeſche. Hdyž běſche žo ministerſki president wot krala wróćił, žo wón ſe ſtajnym ſtatnym podſekretarom ſwonkownego ministerſtwa ſirom Robertom Vanſittartom rozrěčowaſche.

Jendźelska so mocy při Srjedźzemskim morju praša

Kaž žo ſ Londona ſhoni, je jendźelske knjeſerſtwo ſ někotrymi ſtatami Swjaſka ludow ſwiſti pytało, ſo by ſwoſzišło, kak daloko žu ſtaty ſwólniwe, kraj, kiž je žo nadpadnył, niz jenož ſ hoſpodarſkimi ſankcijemi, ale też ſ wojeńſkimi naprawami podpjerać.

Reuterez telegrafowarnja ma ſa to, **ſo je žo Jendźelska** najprjedy mozy pschi Srjedźozemſkim morju, Schpaniſku, Juhosłowjanſku a Grichiſku praſchała. Na hamtſkich městnach žo wo tutej naležnosći krucze mjelczi.

Jendźelscy hórnicy su strajk wobzamknyli

Wukonjazy wubjerk jendźelſkeho hórnikeho ſwjaſka je ſchtwórtk konferenan wotpósłanzow hórnikow doporucził, ſo by ſtrajk 13. januara abo 20. januara wojeſwili. So ſtaj žo dwaj dnjej poſtajiłoj, ma ſwoju pschiczinu w tym, ſo ma dźeſ hórnikow tydźeńſke, druhi dźeſ pak dwěnjedźelſke wupowědźenje. Konferenza wotpósłanza po poſtſeſa hodźiny trajazej rosmotrowje ſe 478 000 hłoſami pscheziwo 28 000 hłoſam namjet wukonjazeho wubjerka pschija.

Potajkim žo ſtrajk wſchitkich jendźelſkich hórnikow 27. januara ſapoczinje, je-li žo mjes tym hiſchcze njedojednaju. Kaž pożołednje jednanja mjes knjeſerſtwom, wobſedźerjemi jamow a hórnikami pokazuja, njeje ſa dojednanje wjele wuhladow.

Wuradźowanja jendźelskeho parlamenta so na 4. febr. wotſtorčiłe

Jendźelſki horni a delni ſjemſ ſtaj pjatk popołdnju wobſamkłoj, ſo ſwoje wuradźowanja hač do 4. februara 1936 wotſtorczitaj. W ſłónczazym poſjedźenju pak dźeſczerſka oppoſizija namjet ſapoda, ſo by ſo ſjemſ hižo 21. januara ſaſo ſeſchoł. Pschiczina ſajiſchcheho ſwołanja je hrozazy ſtrajk hórnikow a to, ſo knjeſerſtwo pschi nětcziſchich ſmyſłach w ſwonkownej politiy njeuměje dźeſe mježaza bjes dohłada delnjeho ſjemſa wotſtacz. Tola rosmetkwa ſo tak czehnjeſche, ſo mjes tym doſcz knjeſerſtwowych pschimoiwarjow wotenđže a wotłokowanje njeběſche wuſpěſchne. Namjet žo ſ 103 hłoſami pscheziwo 8 hłoſam wotpokaſa. Pod wjednifſtwom ſapóſłanza nazionalneje dźeſczerſkeje ſtrony Mabene je 13 ſapóſłanzow w delnim ſjemſe namjet wotedało, ſ kotrymž žo knjeſerſtwo namołwja, ſo by rewiſiju měrowych ſrjeczenjow lětow 1919 a 1920 pschihotowało.

Sylne wojowanja na połnócnej fronće

Kaž Abeſynjenjo rosprawjeja, žo na połnóznej fronće, woſtebje nad rěku Takaſee, pschejo hiſchcze ſylnje wojuje. Wojowanje je žo hiſchcze na ſcherſchu krajinu wupſchestrelo. Nadrobniſche powěſeje žo halle ſa někotre dny w Addisu Abebje wocakaju.

Na połodnischej fronce je žo abeſynſki hłowny kwarter ſ Dżiżigi do Dagabua pschepołożił. Abeſynſky wojazy w někotrych woidźelenjach wſchędnje njehdźe 25 kilometrow poſtupuja.

Na połnóznej fronće je žo Abeſynjenjo woſebje prózuja, ſo bychu ſwjate město Aksum a Aduwu ſaſo dobyli. Pola Abeſynjanow kaž też pola Italczanow je wjele wojakow ſpadało. Italczenjo je woſebje ſ tankami a letadłami ſakitaju. Italſke powěſeje wo nadděłu ſ tankami a letadłami na město Saſſabaneh na połodnischej fronce je žo pola Abeſynjanow jako njewěrne wosnamjenjeja.

Wójnſki rosprawjeř němskeje powěſečernje, kiž na italſkej fronje wójnu ſhonu ſjimi, pak wosjewja, **ſo móže žo abeſynſke napinanje ſ pschedobyczu italſkeje fronty pschi rěcy Takaſee jako njeporadźene wobhladowacz.** Nimo italſkich domorodnych wojakow žu žo też woſebje czornokoſchlakoſo pschi wojowanjach wuſnamjenili. Dokelž žo we wyſokich horach wójnje, je kitwa jara wobczeżna. Italczenjo ſchkodowanje Abeſynjanjow w tutym wotrěku na 1000 muži wobliczeja. Italſky letarſki žu hnuto ſapſchimyli. Sſrjedu je ſamo ſ ſcheſczom bombowym nadpadam tóſchło. Bomby žu mjes Abeſynjanami wulku ſchkodu načinile.

We wojowanju nad rěku Takaſee žo ſ Asmary hiſchcze powě, ſo ſu Italczenjo w tři dny trajazej bitwje abeſynſke wodźelenja zyle ſnicili. Abeſynjenjo běchu 3000 muži ſylni ſpytali italſki front pschedrěć. **Kaž Italczenjo wojſewjeja, žo ſ tutych tyſacz muži ani jenemu njeje poraſi

Konferenca wójnskeho łódźstwa so wotstorčiła

Konferenca wójnskeho łódźstwa we Londonje je pjatk swoje pósledne pohódźenje pśiched hodami wotmólła. Wukrajni wotpósłancy na hody swjetscha do Pariša abo na Riwiéru pójdu. Pohódźenja bo 6. januara sasa zapócnu. Konferency pśichi swojich dotalnych wuraźowanjach njeje ani kroćele dopórdła pśichśicha. Zapanzy, kiž běchu pśichi spócatku tuteho tydźenja trochu pśichśitnuśiśi, su swojwa swoju wjerjebu hlowu pokazali a po śacu i pažiwnym pśecośiwjenjom dźěłaju. Njeje dowdźeś, schto su žebi wotmiśliś.

Ze Serbow

W Budyšinje, 21. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Nĕčeji horjo nĕčeji směch.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 731, hygrometer minus 1, najwyšśicha dnjowa temperatura 0. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer 0, najnišśa temperatura we nocy 3 stop. šmuj. — Nad wjeczornej Europu je so mjeńšeha wyšichna wutworiła. Wona so k ranju hiba a teź dźensa hišo na wjedro w našich kónčinach skutkuje. Tohodla so teź žłónco i khwilemi pśiches mróčele pśechodowa. Wyšichna trochu symniśchi powětr pśichinjeje. Tak žnjeny wječakowaś, so njebudźe tak, ale so dotalnu symn i niž pśechěžnym njerjenjom wokhowamy. Nad Atlantiskim ogeanom so nowa nišina, kótaž teź žylna wyšichna k ranju hibatej. Tohodla njeje wěste, kótra i njeju śmjeje wjacy woliwa na naše wjedro, so su wuhlady mało wěste. — Jutśe njedźelu žłónčko 8,01 hodź. khadźa a so 3,55 hodź. khowa. Mĕźacy khadźa jutśe rano 4,44 hodź. a khowa so powołanju 1,08 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutśiśu njedźelu: Trochu mišche, hewak spodobne wjedro.**

— **Wjele huś na witach.** Na dźensniśich wikach w Budyšinskim bĕśche wurjadnje wjele huś na pśichodach. Zyła Sadna bohata hańža a Butrowe witi bĕchu polne ludźi, kiž mĕjachu huźby na pśichodach. Pśichi wulkim pośiśerjenju płaśiśny chĕtro spadnychu.

*

Tydźeńśki plan kulturnych zarjadowanjow w Budyšinskim (Sdźěluje mĕśćanski kulturny hamt.)

Tydźeń wot 22. hač do 28. dezembra 1935.

Hodowny plan hrow w mĕśćanskim dźiwadle:

Sorjedu 25. dez. (hodownički) w 16 hodź. „Njeko'chena žona", hudźbna wjeselohra w 3 jednanjach wot Waltarja Kolla. — 19.30 hodź. „Sewětowa mišchtrka", operetta w 3 jednanjach wot Josefa Snagi.

Schtwórtk 26. dezembra (2. dźeń hodow) 15.30 „Wjeselá wudowa", operetta w 3 jednanjach wot Farnza Lehara. — 19.30 hodź. „Sewětowa mišchtrka".

Pjatk 27. dezembra w 16 hodź. „Knurks ma tola wutrobu", hodowna baika i hudźbu a rejemi w 6 wobrazach wot Hanja Joachima Malberga. — 20.15 hodźin „Knježičźeŕ", komedija w 4 jednanjach wot Haralda Bratta.

Hłowny redaktor Serbskich Nowin 78 lĕt stary

Dźensa žwjecźi knjes Marko Ssmoleŕ, kótryž je we běhu lĕta jako hłowne redaktorstwo Sserbskich Nowin pśewześ, swoje 78. narodniny, pśichi połnej cźelnej a duchownej strowoścźi. To jemu dowola, so njedźiwajo wyšokeje starosby, dyž hišo kóždy druhi dźěłaćeŕ dawno swój sašłuženy wotpočink wuźiwa, so i njewusłabowaŕ proju dale šerbskemu nowinaŕstwu dopołnje wěnowaś a teź wšoŕ druhe prózowanja naśeho nowinaŕstwa podpjeraś. Dałoko pśiches 50 lĕt je na cźole šerbskeho nowinaŕstwa stał a pśichi tym wośebje pśechoso narodne žadanja a potrjebnosće naśeho ludu spěchuje. Wjes dwěla je jedyn i najstaršich nowinarjow na žwjeźe, kiž hišćo aktiwnje w ćłužbje stejiš. Ale teź druhe naše šerbske nałožnosće se swojej radu a teź se skutkom mózne podpjeruje. Wośebje schulske praschenja i najwetšmej staroscu wobkedźbuje, dokelž derje wě, so bjes šerbskeje wučby w schulach je naš ludu nanajbóle wohroženy. Sa tute žwérne wótcźinśe dźěło je šerbšći lud tutemu najzwérńšemu žynej šerbskeho luda najwetšmi dźak dołžny. Pśichejmy jubilarej teź na dalše strowoścź a cźiłoscź cźěła a dusche, so by hišćoce dołho mohł pomhaś nam naśe Sserbstwo twaricź.

K złotej njedźeli

W prawym cźasu kupowaś.

Jutśe, na złotej njedźeli, su Budyšćanske, Kamjeńśe a Wojerowśke wobchody wot 11—18 hodźin wotewrjene. Cźi, kótrejž wośerjedź tydźenja, na dźěławych dnjach, chwile njemějachu, maja hišćoce pśichileźnosć k nakupam a k wobstaranju hodownych darow. Pósledniu? Ně! Teź pónjźelu a wutoru, potajkim patorźizu, budźe we wobchodach hišćoce žiwjenje. Ale wobkhodniju proścha, so njeby so hatle pósledniu pśichileźnosć za nakupy wuźiła. Tuž njech so tu znowa praji:

W prawym cźasu njech so kupuje!

Kupcy wšak su tute so žamo rozumjaze žadanje w sasedźich łĕtach na spokojaze waśchnje wobkedźbowali. Woni su so žami spśeśiwdźěźili, so pśichi cźiłoscźeńcy a khwataŕjy w pósledniem wokomiku śej w mĕrje wšoho trĕbne wobhładaś a nakupiś njemóžesch. Pśichi tym je jara cźežko, śej rosbład we jenotliwych wĕzach dobyś a śebi mĕrnje rozmysliś, schto ho sa tuto abo tamneho naźěwje hodźi. Teź pśichedawarki njemóža pśichi wšoŕej dobrej woli i kupcom w pósledních hodźinach žywneho wobkhoda śej wšoho rozumnje doreźeś a na mnohe praschenja wotmołwiś a žadanje dopjelniś. Se wšoŕich stron pojadana pśichedawarka njemóže so rostorhaś, ale jenož jenemu kupjej nadoło pomóžuje. Kak łohko so cźakaju roshori a słónco pśi protestuje. Potom móže so staś, so pśichi wšém khwatku něchto njewužitne kupiś a so doma na to mjerśaś. Teź tón, kiž dar dóstanje, nima tak prawego wjeselá na nim. **Taśe njelube naśsonjenja móža so wobeźaś, dyž so w prawym cźasu kupuje.**

A sajm wuvrajamy próstwu, so bychu so naschi cźitarjo na nawěśchći powołali, kótrejž su wobkhodnizy, pśichekupy a rjemjeślnizy ja hodowny cźas do naśeho dźenika a Pśichodnjaka japodali. S naśhonjenja wěmy, kak so tucźi wjeśela, dyž wuipěch klusćha a widźa. To jich pohnuje, saso inserowaś, ź cźimž ma naśe nowinaŕstwo materielneho a moralneho wuźitka. To móže so teź hewak pśichi nakupach staś. Bjes dwěla je teź potom na tym swjeśeła. Taśe hodowne wjeśele pśichejemy teź naśim cźitarjam, dyž su śej pola naśich inserentow derje nakupowali.

— **Budyška katolska wyšśicha schula** zarjadowa wječor pjatk za starších a schulerjow w schulskej sali tamneje dowjeny wjecźor. Wi dobrym wotmĕnjenju poślicźenja šulerjo hodownu hudźbu tuchańnych komponistow. Porjad zapocźa šo z hodownej fankatu za chór a orchester wot Pawoła Höffera. Dale žwjschachmy hodowne spěwy za tenor a klawěr, kaž teź rjenje pśichedniežeńy šlišnjy dźěcźacy chór. Tehorunja spodobachu so hudźbne poślicźenja za dwě huśli, cello a klawěr wot Louisa Kronp, Wilhelm Schnippering bě sajtupjeny i wuraźnej hodownej hodźbu sa byrale. Po tym, so bě jedyn i schulerjow žwjedźeńe powědańcźo wot Pětra Dörsława „Pśeni domojowin" pśecźitał, wuspěwachu wschitzy zhromadnje hodowny spěw. Na to pschijamknu šo hišćoce wobhladanje małeje wustajeńcy wschelakich schulskich dźěłow.

— **Tuni zarjadnišći wožebitu cźah Sylvestra do Barlina** wot 30. dezembra 1935 hač do 1. januara 1936. Němšku statnu żeleźnizu nam hódźeli, so 30. dezembra 1935 (wróćo 1. januara 1936) tuni zarjadniši wožebitu cźah (sylvesterski cźah) i 60 prozentowskim potuńšchenjom jeźby se Shorjelza do Barlina pojeźe. Cźah wotjeźe 30. dezembra 7,50 hodźin se Shorjelza a pśichjeźe do Barlina na Shorjelske dwórnišchcźo 11,38 hodź. Wón wotjeźe w Barlinje se Shorjelskeho dwórnišchcźa 1. januara 1936 20,25 hodźin a wróći šo do Shorjelza 0,12 hodźin. Jeźba płacźi i Lubija 3. zjadownje jenoj 7,60 hriwnow. Wobhdźelniży maju sškadnosć, so hatle pjatk 3. januara 1936 wróćiś, dyž śebi pśichtaźkowy lišćik i lišćik wožebiteho cźaha pśichkupja. Němšku stat na żeleźnizu wobstara płacźišny hódne pśechodowanja na nozy wot 30. k 31. dezembrej a wot 31. dezembra k 1. januarej, tehorunja potuńšchene šaśtupjeńki sa dźiwadła a kótojeźby. Sa wobhdźelnikow wožebiteho cźaha šo teź tunja wožebita jeźba do dźiwinoweho parka — Saussoucia a Potsdama zarjaduje, kaž teź sylvesterśta jeźba i Barlina „do bĕłeho". Tola je kóždemu do wole date, hač cźe so wobdźělicź. Sa jeźbu k naśtupnemu dwórnišchcźu hač do 100 kilometrow dałeńcźe je 50 proz. potuńšchenja wobliczi, jeli so liśćik wožebiteho cźaha pśichpołožł. Dźěcźi wot 4. hač do dokonjaneho 10. lĕta šo za pół płacźiłny woza. Darmotne łopjata su pola wudawaŕnjow jeźdnych lišćikow a w pucźowańskich bĕrowach dojtaś. Dokelž šo jenoj wobmjeśowano liczba lišćikow wuda, njech śebi kóždy lišćiki bórzy wobśtara.

— **Hodowna póstna słužba w Budyšinje.** Njedźelu 22. dezembra: Podlešćańska słužba pśichi poštužeńskich wóknach, pakety wudawaju a pśichijimaju šo hač do 18 hodźin. Póšta cźišło 3 Pśiched schuleŕskimi wrotami wostanje sawrjena. Dopołdnja šo listy a pakety ras wunoschuja, tehorunja na wšy. — Wutoru 24. dezembra słužba hač dźěławy dny. Popołdnju pak šo poštužeńske wokna a listy a pjenjezy hišo w 16 hodźinach samknu. Jene wokno sa telegrammy, telefonowanje a pśichedawanje jenotliwych listowych znamkow wośtanje hač do 20 hodźin wotewrjene. Pakety šu hač do 18 hodźin pśichijimaju. Póšta cźišło 3 Pśiched schuleŕskimi wrotami je dopołdnja kaž na dźěławych dnjach a popołdnju wot 14 hač do 15 hodźin wotewrjena. Popołdnišće wunoschowanje listow zapocźnje šo hišo 14¼ hodźin. — Sorjedu 25. dezembra (1. dźeń hodow) je słužba poštužeńskich woknow jako na njedźelach, póšta cźišło 3 wośtanje samknjena. Dopołdnja šo listy a pakety wunoschuja, teź na wšy. — Schtwórtk 26. dezembra (2. dźeń hodow) słužba poštužeńskich woknow jako na njedźelach, póšta cźišło 3 wośtanje samknjena. Wšcho wunoschowanje wotpocźuje, jenož khwatne pośłatki šo wunjeśu.

Do bra rada

abo

Jan a Marja.

Po cěskim V. Kosmáka wobdźěłał Mikł. Andricki.

39] (Skónčenje.)

XIX.

Nazymne słónčko swĕćeše jasnje, a rjenje hišće hrěješe. Hladaše na swět kaž starcy dźěd — z přeělnym wóčkom, bjez wohnja drje, ale wjesele.

Na štomach wisaše lisće jenož hišće poměrno, kaž dźě też wlosy na starej hłowje rad rědnu, a štož wisaše, dźěše do žołta a do čerwjena. Zemja bě polna spadałeho lisća. Tu a tam poréča wroblik, daloko z pola sem zakraka wróna. Na mjezach dokćěwachu nazymne kwětki — pisanjachu so, ale njewonjachu wjacy. Jenož spadle lisće dawaše wóń, a ta bě tak zrudna.

W Hejtmanowej zahrodźe bě wjesele. Sedźachu tam Mědkowscy z Janom a z Marju a z Wićazom. Wjacsławkowa a Marja bĕštaj mjasa přinjesloj, stary Hejtman pak wobdari hošći z čerstwymi bĕlymi, módrymi kićemi, z winom a z jahodźinu.

Bě sebi jich na kermušnu pónđźelu přeprosył.

We wsy delkach hercy dźĕłachu. Stary Hejtman zbĕhny sklenču a zawoła wjesele: „Pijće dźĕći, pijće! Dźensa je tu wšcho dosć."

„Kelko dha lĕtsa maće?" prašeše so Wićaz.

„Bohu budź dźak — dwaj cyłaj sudkaj — a to sym hišće rozdawał. Pijće dha wšitcy. Pij, Jano, pij!"

„Tomu jenož njekazajće, nano", směješe so Marja, „tón tak hižo pije kaž słónco, hdyž na dešćik dźe."

„Wšako to z našeho njeńdźe", rjekny Jan. „Abo zawidźiš mi, skupa ty?"

„Ja skupa?"

„Hižo zaso so zadźeratej", rjekny Wjacławkowa a směješe so spokojnje.

„Što pak, zadźeranje —", rjekny Hejtman a pohladny wjesele na młodeju człowjekow. „Młody lud je wjesely lud, dajće dźě jemu wolu."

Tu zaduny wětřik, a z połnym zwukom njeseše so hercow dźĕłanje ze wsy do zahrody horje.

Jana to zahrabny. Pozběhny ruku a zawoła: „Cińće, štož chceće; mje tu njezdźeržiće. Pój, Maruška, — pójmoj sej zarejwać."

„Dźitaj božemje, dźitaj — młodaj dźě staj", rjekny Hejtman. „Naši Łuhowscy budźa so wjeselić."

„A mój póndźemoj sobu", rjekny Wjacławkowa k mužej. „Rejwać pak njebudźemoj", wučini sebi Josef.

„Tuž božemje", praji Hejtman, „ale dołho mi njebudźće; mamy tu hišće pića dosć, a to dyrbi so dźensa wupić." —

Starcaj wostaštaj samaj.

Khwilu sedźeštaj mjelčo a kurještaj. Potom poda Hejtman Wićazej sklenču a wusměwkny so. „Pijmoj, bratře, dóńž hišće słónčko na naju přečelnje swĕći. Najdlěje je swĕćiło."

„Najdlěje, haj. Namaj woběmaj so pomału khowa", rjekny Wićaz khutnje: „A tuž dha na to jene dołhe žiwjenje!"

Hdyž bě so napił, powědaše khutnje dale: „Khwilu bych tu tola hišće rad był. Nětkle hakle mi na swĕće počina rjenje być."

„Tak je prawje, tak ma to być na swĕće."

„Bojał wšak so hižom sym, zo změju zrudobu na stary dźeń", poča Wićaz rozwjazować. Wino prawdu rĕči.

„A přečo to?" skušowaše Hejtman, runjeż wědźeše, hdźe Wićaz chce.

„Nanko, rjeknu wam to z prawdu, wam, jako dawnemu přeceljej — ale jenož wam, rozumiće."

„Ja nikomu ničo njepowĕm."

„Sym strach měł, zo je sej Jan lohku žonu wzał".

„Marušu měniće?"

„Haj tu. Tuž so jenož njehněwajće a poslucha jće na mnje!"

Stary Wićaz poča powědać, kak staj młodaj njedźelu w Manjowje wostałoj a Marja Jana ženje njeje dom honiła. Hejtman so šibale posměwkny a praji: „A tohodla sće měnił, zo je Maruša lohka?"

„To so znaje. Kóžda porjadna hospoza muža z korčmy honi."

„Wěšće što, nano? Hdyž sće wy sprawny był ke mni, budu z prawdu rĕčeć też k wam. Zo Marja njeje Jana z korčmy honiła, to sym ja wina."

„Wy?!" dźiwaše so Wićaz.

„Haj, haj — ja. — Hdyž staj wašej młodaj přeni króć do Manjowa jěłoj, a hdyž je Marja Jana tehdom stajnje domoj nućiła, je so na nju rozhněwał — a widźach ju w sylzach. Skorźeše mi, khudźina, a dach ji radu, zo by na druhi raz z Janom sedźała, kaž dołho wón zechce, a zo by činiła, kaž by rjekł, zo je ji korčma łubša, hač hródź a kuchiń. Ja myslach takle: Janej so samemu to sydanje wostudźi. Dostanje strach, zo je wona kaž wón. A tu nětko maće wobradu: je so stało, kaž sym wĕšćił."

„Sće wy tola šibak, nano!" směješe so Wićaz — nětko wjele wjeselšo. „Hdyž je tomu tak, njeje na swĕće lĕpšeje hospozy, hač Marja je. Ja sym ju we wšĕm a přeco khwalił — ale w tej wĕcy sym so bojał, zo je k njej nahnilena."

„To pak nic, ženje nic!" machaše Hejtman z ruku. „Ale, štoš wam dowĕrich, je mjez namaj! Janej njebudźe na škodu, hdyž też přichodnje korčmje z puća póńdźe — žony dla."

„Prawje maće, nano! — A tak hišće raz, na to jedne dołhe!"

„A na strowy a spokojny stary dźeń!" připi Hejtman.

„A našim dźĕćom na zbože!"

„Ničo wjacy a ničo rjeńše njemóžemoj sebi wjacy přeć na swĕće."

Słónco čisny na stareju dźĕdow poslednje pruhi. Zybołachu so w sklenčach z winom, a w sylzach, kotrejž mĕješetaj we wočomaj Wićaz a Hejtman.

— Kónc. —

— **Paduschstwo.** Saidženy schtwórtk wokoło 10 hodźin njesnaty hóscenzu w hoscenzu w blischosći Budyschina pjenježnu kasettu, w kotrejž bě něhdže 50 hr. twjerdych pjenjes, kradny. Njesnaty hósćej, kotryž bě sam w hoscenskej stwje, cjinjesche, kaj bychu jeho suby bolale a zadasche sebi wot hoscenzarki troschu waty. Wšak bě so dožo, hdyž hoscenzarka po watu dóndže, je so po sdaczu paduschstwo stkutsito. Psched tym bě swoju worczisnu z 5 hrivnami saptacził a pschi tym wobkedźowal, jo bě so kasetta do bufetoweho chamora stajila. Njesnaty je take wopisnuje: něhdže 168 zentimtr. wulki, dołhe a wuske njesiwocžo, huste, sasne huste włoźy; drasta: bruna kožana jaka, kožana męza, brune schkórnje, narěcz hornjoluzišća, dokelž bě mało rěczał, móże tež druhu narěcz rěczeć. Kasetta běsche samtknjena, cjornje lakowana, 20×10 wulka, wěko měješche kwětkoty wěnczk z cježiwjenych a zelenych barbow. Schtóż móże něschto blische wo paduchu hdźelicz, njech to cjini pola kriminalneje policije abo najbliżschego strazmjeschtra.

S **Jenkez.** Hdyž sjrjedu rano SA-muzej Richard Friedler z Jenkez a Měrczin Schlenker z Mužetka na zwozimaj kolesownaj na dźěło do Budyschina jědżeschtaj, setkaschtaj žo njedaloko Karolineje zahrodny psched Budyschinom z awtom. Tuto nadobo do wjerjanja pschindże, pschewali žo a wosta powroczene w hrjebi leżo. Nimodtuzh ludźo wožoby, we wosu žo namakaje, z njepschijomneho położenja wuswobodźichu. Bjes jich pomozy drje njeby móżno było, z awta wulecz.

S **Hodźija.** 23. dezembra śmě je tu wyšokowažena wobydlerka najcheje wsy knjeżna Ernestina Rjenczej swoje 72tne narodniny. W swojim śiwjenju je žo mała wjele z khorosczemi bědźicz. Dokelž žo njeje wudała a je bjesdźeczna, bydli tu w swójźbje wożenjeneho wuja.

S **Hodźija.** W naležnosći sajatych paduchow Muki, Knoschela a Knocha žo hischcze wosjewja: Strazmjischtr w Hodźiju khowa hischcze 3 koleza: 1. koleso znamki „Worsnjsa“ cjo. 931 691, cjorne krožno je selenej hwězdu, z hluboko-sseschinjenym wubědźowarskim wobjidźom; 2. muzaje koło znamki „Ortenburg“, cjorne krožno, sijaikojtu hwězdu a 3. starsche muzaje wubědźowarske koło bjes znamki a cźibla, cjorne pschelakowane krožno. Koleza wóża žo pola strazmjischtra w Hodźiju wobhladacz.

S **Bóschezig.** W najchej skale, knjesej Schokcze z Delnjeje Hórki złu chcazej, žo wulke porjedźenja pschewjeduja. Kóždemu hnydom do wocži padnu wulke scježorn, kotrejž nowe sbehadło njeżu. Tutemu sbehadłu poskužuje wosbebity nowy motor, kotryž je žo do maschinsteje městnosče saprawił. Też nowe městnosče sa dźěłacjeri su žo natwarile. Nimo teho je žo něhdže 30 metrow dołha schkitaza tichla pschiprawiła, pod kotrejž móża 10 dźěłacjeriow swoje cjeschafske dźěła wukonjeczy. Hdyž budźa wschě tute dźěła dokónczene, chze wobsědżeć skały też nětkrotych ludźi pschisitajicz.

S **Lutobcja.** Dla wulkeje suchoty w poslednimaj lětomaj su podsemske wody katastrofalnje spadnyte, tak so móże nětkrute kudy wjes z pitka potrjebu na pitnej wodje spokojicz. Niedźiwajo schwarnych deschczow je lětka nasymnu woda dale spadowała. Wiele żórlow nascheje wsy z zyła zamu wodu wjazy nima. Saslavanje z njej je jara cżežko.

S **Minakata.** Jako skónczenje sjawnych schulskich dnjow je žo sjedu wjeczor w tudomnym hoscenzu starschich wjeczor wotmcz, kiž měješche dobry wuspch. Hdyž běchu sjromadzeni spěw „Sšo halźka saseleni“ wuspěwali, schulski nawjedowar Krona w dźěłskich zwjazkach k wuprajanjam wjeczora rěczeschе. Jeho rěczi žo wschelake spěwne posliczenja pschikamkowachu. Wjeczorny programm skónczi žo z dźiwadłom, kiž je žo jara derje hrało. Schulski nawjedowar Krona žo wschitkim zubukutkowazym a pomuzikam sa jich pomoz k dobremu poradźenju wjeczora dźakowaschе.

S **Njeswacźidła.** Mjes pczolarjemi derje znaty Handrij Měrczink z pschedwczerawschim tu wumrěł. S nim je daloko a schěroko znaty pczolar z kwěta wotschol. Mandźelska a 3 dźěci wo semrětego żarnja.

S **Wichowow.** 5 hajnikow pschi wotmětej wulkej hońtwje 22 sajazow, 1 karnilla a 1 bażanta potrěła.

S **Ketez.** Schtwórtk wotmě žo na tudyschim revěru cyrczefkubleriskeho wobsědżerja Lorenza wulka hońtwa, na kotrejž žo 9 hajnikow a 30 honjerjo žo wobdźělichu. Tuzi potrělichu 53 sajazow, 1 bażanta a 1 schkrěwku. S kralom hońtwy bu knjes Dieżner z Walowow, kiž 14 treaturow potrěli. Pornjo prjedawschim pschedwójnstimi wuspěchami wschak tutón nadobnk njeje jara wulki.

S **Baczonja.** (Wulka hońtwa.) Schtwórtk žo na Baczonskich, Czešchezanskich, Libonskich, Pobderczanskich, Czornezanskich honach wulka hońtwa wotmě, pschi kotrejž žo wot 20 hajnikow a 25 honjerjow 62 sajazow potrěla. Wuspědt je jara spokojazy.

S **Wukranjiz.** Statna żelesnica je do wschich wot żelesnjy zdalenych wjsow wokolo Nitkeje wobkhad z cježiwym awtom za pschijmowanje tworow sarjadowała. Wós wschě wsy južneho dźela Rosbórskeho wokrjesa wopytuje a wschě twory z Nitkeje a do Nitkeje a Mikowa na Kohlfurtsko-Falkenbergsku żelesnizu, kaž też mjes jednotlimymi wsami zobu bjerje.

S **Dubeho.** Najstarscha wobydlerka najcheje wsy, wudowa Barczowa, móżeschе sajdženu sjedu swoje 89. narodniny wotwjeczeć. Pschijmnikli khór we Wukranczach ju z wosebitym saslaniczkom poczeschi. Knjeni Barczowa bě prenja, kotraž žo w lecze 1846 w tehdyn natwarjenej Wukranczanskej zyrkwi wulkichcži.

S **Khoczebusa.** (Czežke njesboże.) Wczjera pschipoldnju sta žo na Bismarckowej dróży wobzarujomne njesboże. Koleżar, kotryž chzyschе hischcze pjched pschikhadzajcym nadrózinym wosom kolije pschekrocżicz, wosta we tutych cżasach. Nadrózna żelesniza jeho potorhny a wotjeże jemu wobej nohy. Jeho do khorownje dowjesechu.

Staršiski wječor Zdźerjanskeje šule

Hdyž je so cyle lěto sydało za šulskej lawku a so pilnje dźěłało, je derje, zo dźěco a wučer pohladatej wróco, kak a što je so w běhu lěta dźěłało. Tutemu zaměrej služa drje najlěpje staršiske wječory. Zdobom su tajke wječory k temu, zo bychu so poćahi mjez šulu a staršiskim domom skrućiłe. Też naša šula přeprošese starších a přećelow šule zajdźeny štwórtk na swój staršiski wječor. Zo maju starši też zajim na pokazkach z lětnjeho dźěła, dopokaza bohaty wopyt. Šulske wjednistwo bě za tutón wječor też zasy programm zestajało, kiž kóždeho derje zabawješe, štož pak by wěsce lépje skutkowało, hdy by so bóle dźiwadłowa mysliczka w programmje jewiła. To budźe też přichodnje lěpje, kaž móžachmy to z erta knjeza šulskeho wjednika słyšeć, kiž po wotwiću někotrych dypkow so słowa jimaše. Z krótkimi słowami powita najprjedy starších dźěći, wosebje pak prěnjemu razej přitomneju hosćow a to knjeżnu Werthmannec z Dubrawy a zastupjerju Hitlerskeje młodźiny knjeza wučerja Müllera z Kluksa. Šulski wjednik wupraji při tym swoje wjesele nad tym, zo su jeho zwažliwe słowa staršim a dźěćom při loňšim staršiskim wječorje prajene, bohate płody přinjesli. Za to staršim a dźěćom słuša dźak. Na to rozjasni někotre važne wukony, kaž zběranje filmowelho přinoška a zawjedźenje noweje jednotneje čitanki za mjeńše dźěći. Štož filmowy přinošk nastupa, su so khudym swójbam wołożenja stałe. Też běchu při tutej składnosći pomjenowani šulscy poradnicy do swojeho zastojnstwa zapokazani. W dalšim programje chcu hišće na jenički dypk pokazać a to je krótka serbska hra małych dźěći. Je to cyle wuraz najwjacy dźensnišich swójbow. Hra ma skrótka tónle zmysł. Nan a mać čakatej za blidom sedźo na maleho Janka, kiž ma kóždy wokomik ze šule přińć. Wón pak njeprińdźe, je sebi wěsće na hat zaležał a so tam suwa. Skónčnje po dołhej khwili prińdźe cyle wuhłódnjeny. Nan a mać wšak trochu swaritej, ale hóle je hižo tak zymny, zo to ani kedźbu nima. Za khwilu sebi samo zwaži, znowa prosyć, hač smě na łód hić. Jeho swědomita mać njedźiwa na dołhe prošenje překlepaneho Janka, tuž wobroći so mały pjerach na nana. A woprawdźe, nan jemu to dowoli. Njetraje dołho, so hóle na łodze přelama. Druhi towaš jeho dowjedźe domoj. Nan chce hólca nětko khłostać z pukami, štož pak mać z prawom njedowoli. Nan měł sebi puki dostać, čohodla je hólcej dowolił, na łód khodźić. Skazaju lěkarja, kiž zwěsći nazymnjenje a stróžele. Přez to nastanu khudymaj staršimaj wulke wudawki. Hra je jara powučaca, a małym hrajerjam słuša derjezasłużeny dźak. Při tajkich wěcach je přecy zaso spóznać, što je dźěsću maćerna rěč a što cuza, z kotrejž so njemóże nihdy tak spřećelić, kaž ze swojej maćernej, serbskej. Na to poręka wujasnjace słowa knjez wučer Müller za Hitlersku młodźinu. Ke kóncej so šulski wjednik wšem podźakowa, kiž su na někajkežkuli wašnje pomocni byli. W mjenjo starších poręka też knjez Bartsch, dźakujo so wučerstwu za naloženu prócu. Z tříkróćnej sławu na wjednika a z němskimaj hymnomaj so lětuši staršiski wječor harmonisey skónči.

Cyrkwinske powěsće

S **Bukez.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje.

S **Mojerez.** Dop. w 9 hodź. němska hłowna Boża kłužba, ½11 hodź. serbska hłowna Boża słužba se spowědźu, ½11 hodź. dźěćimšenje, we 12 hodź. serbske kšcenja, pop. w 2 hodź. němske kšcenja, a pop. w 5 hodź. hodowny zwjeczer w dźěćacej zahrodzy.

Z łužicy

S **Holbina.** (Cžah cžłowjeka pschejěł.) Schtwórtk rano je żelesniški cžah skałarja Wałtarja Nowaka něhdže 500 metrow wot dwórnischa w Bejerezach pschejědże. Snjeł bożenemu ho noha niże kolena wotjedże. Nimo teho zebi cjeżko hłowu srani. Dowjesechu jeho do wokrjeżneje khorownje do Habrachcžiz. Pschicżina njeszboża, kotrejž je žo na jara njepschewidnym městnje stało, ma žo hischcze wujasnicz.

Přłopk

Pschi rejwanju Boja ruczka sajała.

W Pilsenskim sawjeselenskim lokalu proschesche 35 lět stary maschinski samkař Anton Homalek swoju żonu, kotraž bě cżežko na wutrobu chora, so by z nim walczik rejwała. Żona do teho swoli. Lěbma pak běsche je swojim mužom nětkrote koła porejwała, sta žo jej slě. Sydny žo k blidu, žo nješchto mało shraba, tola sa nětkrote mjeńschiny wumrě w rukomaj swojeho muża. Boża ruczka bě ju sajała.

Granata je stotałami.

Pschi wuporjedźenskich dźěłach w jenym domje we Hagenawje w Elsaskej dźěłacerjo granatu namakachu. Pschepodachu ju wojerskemu hamtej. Wojazy, kiž chyschu ju wuprózdnicz, žo njemałe pschekhwapichu, dokelž w granaczje město rosbuchadłow wulku liczbu stotałow, nětkle 200 000 frankow hódnych, namakachu.

Italska najnowscha autowa dróha.

W pschitomnojczi italskeho krała je žo njedawno autowa dróha z Janowa (Genua) k połnocy na stronu do Milana a Turina, 50 kilometrow dołha, wotewrika. Na dróży, kotraž Apenninske hory pschepeřkuje, je 700 wumělskich twarow. Mjes nimi 30 mostow a 11 tunnelow. Wschitke hromadże je žo 30 milionow kubikowych metrow semje pschewožowało. Parkownischczo pola Genuy wurczinja 5000 kwadratowych metrow.

31 cżehnjowych stocżatow žo z wuhlowymi ogydowymi płunami sajedojczilo.

Cżežke njeboże je ratarja Jordana w Halberstacze potrjecżiło. W jeho pschiMehndorfskej dróży leżazej hródži bě žo z njesnatej pschicżinu korło sapaliło. Pschi tym w hródži tak żylne wuhlowe ogydowe płunu nastachu, so hdyż wotrocżi strjedu rano do hródże stupi, 14 koni, dweju mulow a 5 cżehnjowych wołow morwych namaka. Wo swjescżenju kótneho lékarja móże žo jenoż wo sajedojczenje swuhlownym ogydowym płunom jednacz. Kak je wohenj nastał, njeje žo hodźało dotal swjescżicz. Wohenj sam mózesche žo lohko salecz.

Budyske stawniske powěsće

20. dezembra 1935.

Narodźiło je žo: 16. 12. Augustej Kosorzej, lokomotiwnikej, žyn. — Pawokej Arnoschtej Hórbanej, dźěłacerjej, dźowka. — 19. 12. Brunej Herbertej Sändigej, rěznikej, dźowka. — Doże Seidelej, dźěłacerjej, dźowka.

Wumrěli: 19. 12. Erna Martha Thomaßowa rodź. Kittelmannez, mandźelskeho wobkhedneho wjednika z Wjasojcy, 39 lět stara. — Waltraud Ursula Hórbanez, dźowka dźěłacerja, 3½ hodźiny stara. — 20. 12. Johanna Khrysta swud. Wolfowa rodź. Schmidtez, rentnarka, 85 lět stara.

Mandźelstwo pschipowěźischtaj: 20. 12. Fritz Waltar Lorenz, fabrikski dźěłacer w Budyschinje z Rosaliju Schmaranderez, zatajkłej dźěłacerku, w Sajdowje.

Powěcże z dalscheje wokolinu.

Wumrjeł: Handrij Mjertink, pjekař w Njeswačidle. Khowanje budźe njedźelu pschipoldnju ¼1 hodźiny z Tuchorskeje zurkwje w Budyschinje.

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěł a přłopk Marko Smoler a za nawěstki dr. J. Cyž wšitcy w Budyšinju. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

Wobkhody su wotewrjene

jutře wot **11** hodź. dopołdnja hač do **6** hodź. wječor! Serbja, kupujće we wobkhodach, kiž so Wam přez nawěstk w SERBSKICH NOWINACH poručeja. Prajće jim zo sće jich nawěstk we Serbskich Nowinach čitali.

Też na konje žo njesabu.

W Barlinskich kasarnach sarjadowachu wojazy hodowne wobradźenje, też sa žwoje koni. Rumpodich je sa nich wschelake tłóschczeńki zobu pschinjeseł. (Presse-Foto, M.)

Najrjeńschi němšti žiwjedžeń
Dat po starym wašnju to najlěpše:

Lutowańska knižka

abo

domjaza lutowańska tyska

f

Lołutowarnje města Budyšina

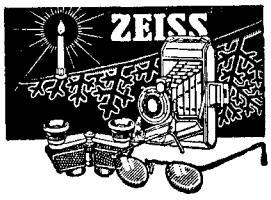
Se žyrotnej wěstoscu na Zitnych wikach

Sportiske lacy, dźěłańske lacy, mužace a žonjace pulovry. štrykowana drasta a jaki za žony, ćopłe spódnje kholowy, zoki, nohajcy, rukajcy, walkowane zoki, pjaśćowe rukajcy, śeniljowe rubiśća a sawle we wulkim wubjerku pola firmy

Otto Oßwald

w Budyšinje :::::: na Kamjentnej hasy čo. 17

Hodowne dary

Technicy najdokonjanišе wudźěłki

Diplómowy optikar

Schmidt

Telefon 3387 Na Kěžorskej dróży 20

Hodowna zhromadźizna

Maćicy Serbskeje

w Budyšinje

budźe štwórtk 2. januara 1936 popołdnju 1/3 hodź.
w Serbskim Domje w Budyšinje

Přednoški:

k. p. Romuald Domaška w Róžeńće: „Tecelin Měl"

k. wučer Rječka w Róžeńće: „Narodna drasta katolskich Serbow".

Lubje přeprošuje Předsydstwo Maćicy Serbskeje

Železowa wikowańna

Paul Seidler

na Zwonkownej Lawskej hasy 16

poskića tunjo wěcy k darjenju, smykańe, worcłowe twory, sanki, stojadła štomow, kašćiki za wurěźanje drjewa, žimace mašiny, hospodarske graty

Hodowny měsac!

Pola nas namakaće rjane praktiske dary, z kotrymiž radość přihotujeće.

Kamjeničanski nohajcowy skład

Chemnitzer Strumpflager

w Budyšinje jenož na Sukelskej hasy 12

Měšćanske dźiwadło

Telefon 3261

Srjedu, 1. dźeń hodow w 8 hodź. **Njekońcna žona** Hudźbna wjeselohra w W. Kollo po zniżenych płaćiznach	Srjedu, 1. dźeń hodow, 19.8. hodź. **Zwonka kola** **Swětowa mištrka** Opereta w 3 jedn. wot J. Snaga
Štwórtk, 2. dź. ń hodow, 15.30 h. **Wjesela wudowa** Opereta wot Franca Lehara Zniżene płaćizny 0.50—2.50 hr.	Štwórtk, 2. dźeń hodow, 19.30 h. Koło B **Swětowa mištrka** Opereta w 3 jedn. wot J. Snaga
Pjatk, 3. dźeń hodow, w 16 hodź. **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna hra wot Malberga Zniżene płaćizny 0.50—3.00 hr.	Pjatk, 3. dźeń hodow, 20.15 hodź. Koło D **Knježef** Komedija wot H. Bratt

Hodowny dar, kiž wjesele přihotuje, je zešiwk lěpšinskich liśićkow měšćanskeho dźiwadła

Nadrobniše wo zešiwku lěpšinskich liśićkow a jeho wulkim potuńšenju zhońće při pokładni měšćanskeho dźiwadła.

Štomowy tykanc

je staroznata delikatesowa wosebitosć

Lehmannec konditornja

najrjeńši dar k hodam, z najlěpšich kajkosćow,

Króny štom. tykancow, kóła, mjedowy tykanc, spekulatius (samsny fabrikat), marcipan, wosuški, makowe wosuški

Přińdźće k nam při swojim hodownym nakupowanju!

KVG z KVG k zymskemu sportej do **wokoliny Wjazonskeje hory**

Wšědnje zwizk 8.30 hodź. a 13.05 hodź. wot Budyskeho dwórnišća. — Wšědnje wróćojo ba 18.22 hodź. wot Steinigwolmsdorfa (Halang), 18.29 w. Rynarjec (Belke)

Njedźelske nawróćne khartki w. Budyšina do Steinigwolmsdorfa płaća wot soboty připołdnja hač do póndźele připołdnja hr. 1.45

K Sylvestrej wjesela jězba do **Čorneho** Jězba płaći z rejemi, ćopłej wječeru a wjesełymi poskićenjemi . . . . 3.50 hr.

Zamołwjenja **Kraftverkehr Sachsen aktiengesellschaft** Wobkhodne wjednistwo w Budyšinje, telefon 2561, a na MER-bürow w Budyšinje, telefon 2140

Wosuški / Štomowy tykanc
Mjedowy tykanc / Marcipan
Spekulacije / Printy

přeco wurjadne a płaćizny hódno z

Müllerec Kanditarnja

w Budyšinje na Póstskim naměśe

Wuhorje

we wšěch wulkosćach

Rybowe delikatesy

w hobrskim wubjerku

Wolijowe sardiny

wuriadneje kajkosće poskića

Budyska centrala kolonialnych a rybowych towarow

Hermann Kurio

na Zwonk. Lawskej hasy 24
Telefon 3192

Podpisane banki maju

wutoru, 24. decembra 1935

(Patoržicu)

swoje pokładnje

jenož hač do 1 hodź. připoł. wotewrjene

Allgem. Deutsche Credit-Anstalt Filiale Bautzen	Commerz- und Privat- Bank Aktiengesellschaft Filiale Bautzen
Dresdner Bank Filiale Bautzen	
Gewerbebank Bautzen e. G. m. b. H.	Dresdner Handelsbank Aktiengesellschaft Zweigniederlassung Bautzen
Landständische Bank des ehem. Sächsischen Markgrafiums Oberlausitz	Sächs. Landwirtschaftsbank Aktiengesellschaft Geschäftsstelle Bautzen
Sächsische Staatsbank Bautzen	
Sparkasse der Stadt Bautzen	Stadtgirokasse Bautzen

Dary dawać — to je wjesele

Wužitne, dobre pak dyrbja być!
Tajke ći poskićamy we wulkim wubjerku

Ćopłu spódnju drastu

Za mužow: kholowy, košle, zoki, lacy, pulovry.

Za žony: barchent, a štrykow. wěcy suknje, nohajcy, rukajcy.

Za dźěći: štrykowane a tkane woblečenja, suknički, pulovry atd.

Leopold Posner

w Budyšinje na Bohatej hasy 24

A wječor

wjeseliš so na ćopłe domjace stunnje

2641
1.85 hr.

2642
2.40 hr.

Wše družiny filcowych tworow we wulkim wubjerku z nowa dóšłe!

Fähle

Inh. Ew. Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauenstr. 3.

Němski wotrjadny wobkhod!

Dr. med. Götz

zapućuje hač do 5. januara 1936

Hojeńka M. Harnisch

w Budyšinje na Sukelskej hasy 5 I Telefon 3534

je zapućowana hač do 2. januara 1936

Kupny dom Pawoł Glausch w Pančicach

K hodam poruńam swój bohaty skład wo **dźěćacych hrajkach**

Prošu, wobhladujće sobi mój bohaty skład w hodownych darach, ko byšće so přeswědčili wo bohatym wubjerku a tunich płaćizach.
Dale poruńam: **wšu potrjebu k hodownemu pječenju.**

Přihódne dary k hodam: haj cigary a cigarety we wšelakich wobalach a wšěch płaćiznach, poprjanc, šokoladu, praliny, čaj, kakao, rybički we woliju a druhe marinady z rybami

Khlěbowe kašćiki

mjasowe wjelki
rybowańske mašiny
husace pónoje
Geithańsku wohnjokrutu worcłowu nadobu
z kóprom zakromowane płokańske kotoły
ćopłotu dźeržace kany
nože, widličky a łžicy
knchinske dźiwy
Melitta-kofejowe filtry
domjace wahi
ze suwacej ćežu
žimace mašiny
39 cm 11.25 hr.
tepichi rjedźace mašiny
bohner-šćětki

Železowa wikowańna

Walter Voigt

na Znutřk. Lawskej hasy 5

Železka

za žehlenje šatow, ze ślipom a za elektriski prud

worjewańske bleše
koprowe a zachromnjene

wuhlowe kašće
kupańske wanje
smykače
sanki
zlěhadło za kóžde sanki
dźěćace skije
drjewo wurěźańsk. kašćiki
nastrojowe kašćiki

Železowa wikowańna

Walter Voigt

na Znutřk. Lawskej hasy 5

Bata stupnje

zwjeseluja zawěšće kóždeho!

Bata w Budyšinje

na Bohatej hasy čisło 16

Stepowane
Mokowe
Wołmjane
Wjelbłud.
Blidowe

prikrywy

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w domje khorobneje pokładnje

Kupujće pola našich inserentow

Přiloha k čisłu 297

SERBSKE NOWINY

Sobotu 21. decembra 1935

Spočatk zymy

Kutsje njedźelu słónčko najkrótšichi puć na njebju dże. To wosnamjenja, so mamy nětko najkrótšichi dźeń a najdłšichu nóc. Nowa nadźija w naš wotuca, hdyž wospomnimy, so žmy najnišichi sthodźenk w běhu počasow sašo raz dozpěli a so budźa nětko dny sašo pschiběracé a nozy woteběracé. Skowo spočatk žmy pak naš sdobom dopomina, so stejimy hakle zakrjeć na prosy wopraudźiteje symy. Dotal wschak žmy z wjedrom mohli być spokojom. Najrjedy mějachmy wurjadnje ranu a dołhu nasymu a nětko mamy hižo dźešchi cźaš snjeźliwu symieźu. Wšeso njetrjeba žo kóždy symšchi cźaš f krutej symu wustaniencjeć. Ludźo, kiž žo njemóža dołeš cźople drasčicé a njemóža žebi jitwu dołeš wutepicé, žebi jón wešo njepschcja. Tola w naschim cźasu tajkim skutk symšteje pomozy sapschimuje a psched trabanjom a symu schkita. — Wschitzy pak žebi pschejemy, so bychmy žo f pschekrutej cźeśkanzu pschelukowali a so by lube nalécźo prawje rucźe pschischło.

Rumpodich z wopačnym měchom

(Wobras se wižy).

Wopraudźe, druhdy cźłowjeki wschitko na préki dże, byrnjež žej lépje pschemyślił a sarjadował. Hižo pschedwczerawschim dźiwsche Lischkez nan rumpodicha cźinicé. Tu žo jemu krowa wocźeli. Derje wschak, so sašo k mloku dóndże, ale runje w njewitanej hodźinje. A wczera wjeczor sabźewasche tomu sašo to wjedrowe stajenje nowieje zentrifugi a maschinowny cźoka bě hakle wokoło wosmich hotowy. Potom wjazay hódno njeje rumpodicha cźinicé, hdyž dźeći do łoża du.

Sa to pak dźenża.

„Pódu ras k schewzej", a wosmje žebi schkórnje pod pažu, so njebychu hólzy na njeho tukali, hdyž rumpodich pschindź. Wonka w trawjenku bě žej wschě smachi na pschedrasčenje pschihotował. Pódźe k šuźodej žo fhotowacé, może tam to wo měrje cźinicé, so njebychu jeho pósnali. Te pjerachi maja sa tajke nětčiu jara wótre wócźo, zyła hdyž wschelazay hižo f njedowérru na rumpodicha shladuju, na cźinu žu dorosčeni a wožebje starsche dźeći wina.

„Nó, mužo, nimasch dha jabłukow a worjechow!" pschindźe žona sa nim do trawjenka. „Dźi a swobłekaj žo, mjes tym cźi měch pschihotowaju a stajm jón pódla khežnych duri."

„Ale nic tajki mały kaž loni, kiž na niczo mótany njebě."

„Ně wschak" a pschihotuje spěschnje khětro wulki měch. Najrjedy sthka nětchto starych kholowow a jakow do sydy a na nje jabłuka a worjechi. „Nó, hdźe dha macje nana?" pschindźe zyle nadobo po nětchto mjenschinach do sthwy. „K schewzej je schoł", ménjachu. Běchu zyle wjeselokeje mysle. Ale nadobo sajědu nastrójeni hromadźe, bě žo do wokna sadumpało. Rumpodich — rumpodich!!! Spěschnje kaž kohlizy žu pod blidom a konopejom. Macź běži khětrje won a tyknje hłowu f khežnymi durjemi: „Žu na tawku pódla duri žym měch stajiła" — a sašo bě nutska pschi dźećoch.

„Haj haj, dźěći, je to wopraudźe rumpodich!" cźini prawje bojasnje. „Ale hdyž budźeće prawje rjenje žo modlicé a znadź też rsany hodowny kérluschk sašpěwaće, dha wam niczo cźinicé njebudźe. Njebojcźe žo a pójcźe bjez strocha ke mni!"

Hdźe dha stara maska wot muża wostanje! Schto dha žo njecźini. Wón dźěn nětko nuts njepschindźe! Na cźim to saležì? Och, dźiwe mi jenoż f tymi mużemi, žu hotowe maski! Niczo pokojcźne a niczo zyle njemóża dokonjeć.

Ně wschak, njemóže tola pschińić, hdyž žo hischcze pola žuźoda wobleka. Kaž hižo prajach, wono žo druhdy kolwótnje cźini. Hižo wot popołdnja stejì Mlynkez pohonć se žuźodneje wižy pschi korcźmje. Bě žebi dźenża nékajkeho ścźerba źrěbnył, hdyž žwjeczi žwoje narodniny. A hdyž chżysche domoj wotjéć, hrabnje prédku na wosu sa měchom, do kotrehoż běchu druhe měchi natykane. Te dyrbjesche hischcze k Lischkezom donjesć sa žito. A tohodla hischcze ras podžobnemu postronki wupschahny a stoczi khětrje k Lischkezom. Pschi tym bo wokonw sadumpa, hdyž bě tola rumpodichowy cźaš. Chżysche f tym dźěći satrascheć a nastrójeć.

Nó nó, to jeneho žyła nuts njepschcźa a k žłowu njepschiidźeschi! Jenoż na wokomik tyknj Lischzyna f du-

Prěni žněhowy muž.
Hdyž je prěni žněh napadał, potom žo wschudże žněhowe muże twarja. Je to jena f najrjeńschich sabawow naschcje wjeśneje młodźiny w symskim cźasu. (Weltbild, M.)

rjemi hłowu won a „Tu na tawku pódla duri žym měch stajiła", rjekny a rucźe bě sašo prjecź. Schtó wé, schto žo nutska stawa, so bě dźenża tak skótka. Tuž staji žwój měch na tawku a wša tamny žobu. Hacź žu to muczne měchi? Ale horjeka, sda žo, leża běrny abo jabłuka abo nětchto podobne w nim. Puh, hdyž njemóžeschе f ninu rosumnje popowědacź, wša měch na khribjet a cźampaische žwój puć k konjomaj. Móžno, so běchu žej f mlynkom tak wucźinili a wona bě tohodla wschо pschihotowała. Je pak też móžno, so je jim znate, so, dokelž ma narodninu, chżychu jeho f jabłukami pschebłapicź.

Nó, to rěka, ta je mi rjany měch pschihotowała, myśli ron, hdyž jako rumpodich hchiidźe a pó cźinje wokoło duri maża a pyta, dóniż na tawku pschiidźe. Njepschima žo tak, kaž bychu w nim jabłuka a worjechi byte. Móžno, so je je bóle do źrjeżża žtykała. Dże nětchto krocźeli wrócźo, tepta prawje krucźe a prajka najprjódy nětkrótke rasy do wokna. Ale dźěći a macź njebjeru wężku tak khutnje, wón tola nuts njepschiidźe.

A tola, brodźi žo nuts! A staji žwojeho „muża". „Móžeschі ty pacźerje špěwacź?" bórcźi na kóždeho f hłubokim a f pscheměnjenym hłosom a wjedźiuje dźěcźatkam f hałosu psched mjeswocźom. Haj haj, staji žwojeho muża a sapali žamo macźeri por na khribjet. Hdyž chżysche nětko myta widźełecź, maża a hraba podarmo do měcha; niczo tam njenamaża. Nětko pocźina macźeri wężka wólbrna łycź. Khóts dracź a garbat, hdźe dha je jabłuka wostajił? Bě tola jabłuka a worjechi rjenje do měcha skałda. „Dyrbju troschu pomhacź pytacź, knjes rumpodicho?" rjekny a dhje jemu f wuskosczom wupomhacź a sjédże do měcha. Ale wschitko bě próżdne. Tohodla rumpodich cźini krótki prozeź. „Sym drje wopacźny měch hrabnył, dźěcźatka! Za pak wam nětchto pósćeli ako położu wam rano f cźażom nětchto na wokno!" A hižo ma žo f procha.

„Nó, cźłowječe, schto dha do mischkulanzy cźiniisch, ty hłupy wožole?!" pschindźe žona sa nim.

„Ně, schto dha ty do hnoja cźiniisch!" da žo roshorjeny do njeje.

Ale dźěći dla njebě dalscha swada radźomna. Khwatasche do trawjenka a roshotowasche žo. Po tom pschindźe kaž wot schenja domoj a dasche žej powědacź, schto bě žo stało a so bě žo rumpodich njeśnjertnje blamérował. Chżysche w nozy hischcze nětchto pschinjeseć a wonka na wokno położicź.

A wopraudźe — rano leżachu tam jabłuka a worjechi na wokach a dźěcźatka. Macź bě je hischcze wczera wjecźor posłoe na wokna skałda, hdyž běchtaj žej f mužom skoro hłowu rostamałoj, kak je měch f mlynka na tawku pschischoł a tamny žo shibił. „Njeżyj ty to wopraudźe, mužo, hdyž ja f durjemi połabach?"

„Ně wschak", a wostanje pschi tom, so to niebu bu. Tuž mohł to też Mlynkez pohonć być, dokelž tón hischcze wjecźor psched korcźmu stejesche.

Ale też mlynkiš pohonć njemóže mlynkej wujasnicź, kak bě žo to f Lischkez měchom mélo. Je drje měch f sawki wsał, w kotrymž bě nětchto jabłukow a worjechow a sydy nětchto starych klunkrow. Je wschak móžno, so tón měch sa njeho był njeje. Nó, sa tydźeń tam sašo pojědże a potom žo wežka sawésće wujasni.

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(5. Pokračowanje.)

Wězo pućowach do Budyšina na jeho pohrjeb. Poprawom sym so wot léta 1880 we Łužicy zadomił — přeco přijědźech na jutrowne posedźenje „Maćicy" a na dlěje w času wulkich prózdninow w léću. Druhdy też moja mać, kotraž w kóždym léće do Karlowych Warow jězdźeše, wuběraše sebi swoju dróhu tak, zo by mje do Budyšina přewodźała, tu wotpočowała a potom dale jěła. Pozdźišo přewodźowaše mje najhusćišo moja sotra Melanija na jutrowne hłowne zhromadźizny. Wona nawukny serbscy, přełožowaše Bartowe poezije do „Dźenika Poznanskeho", tohorunja kharakterizowaše w tym samsnym časopisu w skicy „Knjez Redaktor", poswjećenej knjeni Smolerjowej, jedneho ze serbskich prócowarjow, a w časopisu „Ateneum" z léta 1889 w septembrowym a oktobrowym zešiwku wozjewi wobšerne studuje: „Ze zańdźenosće a přitomnosće Łužicy". Bywajo tak husto we Łužicy, njemóžach so wo to starać, jim dopomhać, wosebje mje też zajimowaše Delnja Łužica, kotraž so w najhóršim położenju bědźeše. Wudach za nju protyku, kotruž dotal do cyła njemějachu. Pozdźišo přewza wudawnistwo delnjołužiski wotrjad Maćicy. Wupisach tohorunja wuběhowańtwo na delnjoserbsku čitanku za samowukow. Myto dosta Hendrich Jordan. Wot njeho wobstarana knižka bu hnydom wudata.

Jedyn z wulkich nuzow serbskeho žiwjenja we wonych časach běše njedostatk evangelskich duchownych. Dźensa je to hišće hórje. Z katolskim duchownstwom běše tehdy lépje, hačrunjež je ličba katolskich Serbow wjele mjeńša, je po přibližnju katolskich Serbow wjele mjeńša, je po přibližnju snano ze šestym, może być ze sedmym dźělom cysnano ze šestym, może być ze sedmym dźělom cysnano ze Serbowstwa. Ale stara, hišće ze započatkow 18. lětstotka pokhadźaca fundacija přez dweju duchowneju ze Serbow, postajena w čěskej Prazy, wobsedźaca dom a zamóženje na Malej Stronje, běše z wustawom, z kotrehož wukhadźachu klerikojo, kotříž swoje cyłe žiwjenje w Serbach skutkowachu. Za evangelskich Serbow njeběše ničo podobneho. Tohodla kóždy přibytk, kiž móžeše a chcyše serbscy wuknyć, běše lubje witany, a němske wyšnosće tehdy nječinichu žane wobćežnosće. Wokoło l. 1848 přińdźe do Serbow z Čech Kordina, najskerje něhdy katolski, kiž běše na lutherstwo přestupił a běše dołhe léta z duchownym w Minakale. Jeho swójba běše ryzy serbska. Wo wjele pozdźišo hač Kordina, přińdźe Słowak Dobrucki, zasydli so we Wojerecach a tu jako serbski předar skutkowaše. We wonych časach přikhadźachu z Čech a z cyła z Austrije čěscy a evangelscy duchowni do Němskeje a rozwijachu jara płódnu dźěławosć w serbskich a pólskich wosadach. Běchu też tajcy, kiž běchu prjedy z katolskimi duchownymi byli. Dopominam so na to, zo běše před létami we Wulkopólskim Ostrowje z pastorom Čech Fleček. Předowaše pólscy, za swojich mnohich pólskich wosadnych jara derje přihodny. Dźakuju so jemu za wjele ważnych informacijow, kotrež je mi w srjedźnejŚlezyskej srjedź pólskich evangelskich wobstarał. Z Austrije přińdźechu něhdy runje do tuteje Ślezyskeje: z Galicije Przybylski, přez dołhe léta z pastorom w Drožkach w namyślowskim wokrjesu, kotrež zbožownje pod pólske knježtwo dostachu, a z Češinskeho na polu evangelskeho pismowstwa wulcy zasłužbny Jurij Badura, farař w Mjedźiborzu w Syrowskim. Za Łužicu bychu so wosebje słowakscy luteranojo přihodźili, přetož běše jich dosć, a politiske poměry we Wuherskej běchr ćežke, tohodla běše móžno mjez nimi k pućowanju do Łužicy namołwjeć. Tutón wotpohlad mějach jeszcze druhimi w mysli, hdyž w léće 1883 (kak so mi to zdá) do Słowakskeje pućowach. Nadeńdźech jich w Turčanskim Swjatym Marćinje na wulkej zhromadźiznje jedneho towarstwa, jedneho, kajkeż tehdy hišće móžno běše, ale też tute wyšnosć bórzy potom rozwjaza. Na tutej zhromadźiznje wodźeše reju młody, w najwyššej mocy žiwjenja stejacy Hurban Vajansky, cłowjek jara zahorjeny a polny zapala. Ale Łužica jeho njezajimowaše a njemóžach jeho za tutu mysl zahorić. Samo Praha, z kotrejž tola runje přijědźech, jeho njejimaše. Zapadowaše cyle w panslavismje a w aspiracijach na Wukhód (ranje). Moje serbske pućowanja njenadeńdźechu wuspěcha. Tak so mi njeńdźeše w Trnawje, hdźež pózdnach kruteho słowakskeho wótcinca advokata. Pola njeho wohladnych we wobydlenju ryćiznu (wobraz), kotraž za Polakow njezbytnje sympatiskeho hódnosćerja předstaješe. Z prózdnymaj rukomaj nadeńdźech so potom we Łužicy na hłownej zhromadźiznje Maćicy w slědowacym lěće a powědach znatym wo swojim słowakskim njewuspěchu.

Wone jutrowne hłowne zhromadźizny běchu w kóždym lěće z městnom, na kotrymž běše možno wšitkich abo z najmjeńša jara wjele narodnych prócowarjow zetkać. Widźu jich w duchu před wočomaj, jako by to dźensa było. Kóždy z nich w swěrnej službje za swój mały ale njesměrnje lubowany narod. Cyła galerija wopraudźitych ryćerjow narodneho ideala. Wězo přede wšitkim wopraudźitaj duumviraj cyłeho naroda, kotrejuž na dnjach mojeho prěnjeho přebywanja w Budyšinje spóznach jako teju, kotrajž na čole wšitkich a wšeho steještaj: Smolef a Hórnik. Wobaj zawostajištaj trajne, jara trajne resultaty swojich dźěłow w serbskim pismowstwje a žiwjenju. Njeje možno wšitko mjenować, štož w čišću wozjewištaj. To by wjele městna žadało a by cyłu rozprawu pjelniło. Zo bych jeju skharakterizował jako člowjekow, je dosć, hdyž přispomnju, zo bu Smolef w léće 1862 za čas Wulkopólskeje powołany na katedru we Hłownej Waršawskej Šuli, ale wón to wotpokaza, dokelž chcyše wostać a dźěłać hačrunjež w ćežkich materialnych poměrach na ćežkej straži w swojej małej wótčinje.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela adventa, 22. hodownika 1935.

S **Budyšćina.** W Pětrowskej zyrkwi rano 1/8 hodź. farar Paul předuje. Dop. 1/412 hodź. směje farar lic. Ludwig dźěćikemšenje. — Pop. 1/6 hodź. směje sup. Berg spowědź a Boje wotkasanje. — W Marijnej-Marčinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farar Paul předuje. Dop. w 11 hodź. směje farar Große dźěćikemšenje. Pop. w 3 hodź. sup. Berg kćenja. — W nozy wot njedźele k pónđeli (wot 22. k 23. dezembrej) směje farar Schneider w Marijnej-Marčinej zyrkwi w 2 hodź. předowanje a potom spowědź a Boje wotkasanje sa pśichśtuschnikow hoźenzarstwa. — Sběrka sa hodowne dary najkhudšchim nałšeje wosadźe.

S **Hulki.** Dop. 1/9 hodźin šerbśe a w 10 hodź. němšce kemšenje.

S **Wjeleczina.** Dop. w 9 hodź. němšce kemšenje. Dźěćaza žyła spěwa. Po kemšach němšce Boze wotkasanje, 3/411 hodź. dźěćikemšenje (hodowna zwjatoczność).

S **Wulkich Sdźarow.** Rano we 8 hodź. němska spowědź a Boze wotkasanje, dop. w 9 hodź. němšce kemšenje we Wulkich Sdźarach.

Hodowny zwjedźeń, žrjedu 25. a šchiwórtk 26. dez. 1935.

Boži dźeń sběra žo w Budyšćim zyrkwiniskim wokrjesu kolekta sa evangelizaziju w žiłobjenym kraju (mjes Krabami). Sakśi krajny zyrkwinski hamt je kolektu postajił.

S **Budyšćina.** W Michalskej zyrkwi Patorżizu pop. w 4 hodź. němšti nyšchpor. — Boži dźeń rano 1/8 hodź. šerbśe Boze wotkasanje, farar Kapler, dop. 1/9 hodź. šerbśa a w 10 hodź. němska Boża žłužba s zyrkwinskim chórom, farar Tischer. — 2. swjaty dźeń hodow rano 1/8 hodź. němšce Boze wotkasanje, farar Tischer, dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. šerbśa Boża žłužba s pośawnikim chórom, farar Kapler. — We Pětrowskej zyrkwi Patorżizu pop. 1/4 hodźin Boża nóz dźěćikemšenja, farar lic. Ludwig. Porjad Boseje žłužby je pśichi zyrkw. durjach dostaćs. Pop. w 5 hodź. Boża nóz sa doroscenych (Theunertez wotkasanje): farar Große. Zyrkw. hudźba: a) Cśicha nóz; b) Bethlehemska hwězda. Tekśty sa zyrkw. hudźbu wot Patorżizn hač do Noweho lěta su pśichi zyrkw. durjach dostaći. — Zyrkwine durje k Božej nozy w 5 hodź. móžeja žo hakle 1/5 hodź. po skónczeniu Boseje nozy dźěćikemšenja wotewricź. Sakhod k Božej nozy w 5 hodź. budźe swopředka jenoź s durjemi wot Miašoweho torhošchcja móžny. Wopytarjo Boseje nozy dźěćikemšenja wopuschcza zyrkej jenoź je sadnimaj durjomaj k tachantjstwu a swěžu. Sběrka sa sdźerśenje nałšeho domu sa dźěći. — Boži dźeń rano 1/8 hodź. farar Ludwig předuje (zyrkwinska hudźba). Dop. w 11 hodź. pśichi wotkarju Pětrowskeje zyrkwje směše farar Große kemšenje sa cśejžkeršchnych z wjeleśtyčkom. Pśichip. w 12 hodź. sup. Berg předuje. Pop. w 3 hodź. směje farar Paul kćenja. — 2. dźeń hodow rano 1/8 h. farar Schneider předuje. — W Marijnej-Marčinej zyrkwi: Patorżizu pop. 1/4 hodź. směje kand. theol. J. Große s Bethela p. Bielefelda Bożu nóz dźěćikemšenja (wotkasanje Paulinn Manatez); zyrkwinska hudźba: a) Eswjata nóz, b) Cśicha nóz, Porjadu Boseje žłužby je pśichi zyrkw. durjach darmo wudźělja. Dźěćzi sastupja jenoź s wěžinrmi durjemi. Sstrjedźna zyrkej je jenoź sa dźěćzi, lubje sa doroscenych postaja. Wjeczor w 6 hodź. směše farar Schneider Bożu nóz sa doroscenych (zyrkw. hudźba: a) Cśicha nóz, b) Bethlehemska hwězda). Sběrka sa dźerśenje nałšeho domu sa dźěći. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. sup. Berg předuje (zyrkw. hudźba). — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. farar Paul předuje (zyrkwinska hudźba) Tekśty sa zyrkw. hudźbu wot Patorżizn hač do Noweho lěta su pśichi zyrkw. durjach dostaći. Pop. w 3 hodź. směje farar Große kćenja. Sběrka k wołoženiu wichelakeje nuzy w nałšej wosadźe.

S **Barta.** Patorżizu pop. w 4 hodź. šerbśa, w 5 hodź. němska Boża nóz. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśe a 1/411 hodź. němšce kemšenje (k. sakśi dikar Wirth s Budyšchinka). Spěwne towarśtwo a pośawniski chór žołubjukturjetaj. Krajna sběrka. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němšce a 1/411 hodź. šerbśe kemšenje (k. farar Voigt s Budyšchina). Krajna sběrka.

S **Budyšchinka.** Patorżizu pop. 1/5 hodź. šerbśa a 1/6 hodź. němska Boża nóz. — Boži dźeń dop. 1/9 hodź. šerbśe kemšenje, pop. w 3 hodź. dźěćzikemšenje. — 2. dźeń hodow dop. 1/9 hodź. šerbśe a w 10 hodź. němšce kemšenje (farar Handrik-Porschitz).

S **Hodźija.** Patorżizu pop. w 4 hodź. němska a w 5 hodź. šerbśa Boża nóz. — Boži dźeń rano 1/8 hodź. šerbśa spowědź, dop. 1/9 hodź. šerbśe a w 10 hodź. němšce kemšenje. Pośawniski chór žołubjukturjetaj. — 2 dźeń hodow dop. 1/9 hodź. němšce kemšenje, w 10 hodź. dźěćzikemšenje. Zyrkwinski chór žołubjukturjetaj.

S **Hrodźišćeja.** Patorżizu pop. w 4 hodź. němska, w 5 hodź. šerbśa Boża nóz. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśa, 1/411 hodź. němska Boża žłužba. We wobědmaj Božimaj žłužbowaj spěwa zyrkwiniski chór a pośawniski chór žołubjukturjetaj. Sběrka. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němska, 1/411 hodź šerbśa Boża žłužba. Sběrka. Pop. w 2 hodź. dźěćzikemšenje.

S **Huski.** Patorżizu pop. 1/5 hodź. němska Boża nóz. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. němšce předowanje, pop. w 3 hodź. kćenjenje. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němšce předowanje

S **Khwaczij.** Patorżizu wjeczor 1/7 hodź. Boża nóz w němšcej rěcźi. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśe a w 10 hodź. němšce kemšenje. Pośawniski chór žołubjukturjetaj. Kollekta. — 2. dźeń hodow dop. 1/9 hodź. šerbśe a w 10 hodź. němšce kemšenje. W 11 hodź. dźěćzikemšenje Kollekta.

S **Klukscha.** Patorżizu pop. 1/5 hodź. šerbśa, 1/6 hodź. němska Boża nóz. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśe, 1/411 hodź. němšce žywjedźenśe kemšenje. Sběrka. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němšce, 1/411 hodź. šerbśe žywjedźenśe kemšenje (farar Mikela-Malešchanski). Sběrka.

S **Kotec.** Patorżizu pop. 1/5 hodź. němska Boża nóz (wošadny farar). — Boži dźeń dop. w 9 hodź. němšce žywjedźenśe kemšenje (wošadny farar). Sběrka. Dop. 1/411 hodź. žywjedźenśe dźěćzikemšenje (wošadny kantor). — 2. dźeń hodow dop. 1/411 hodź. němšce žywjedźenśe kemšenje s zyrkwinskej hudźbu (farar Wolf-Kschischowski). Sběrka. Wošadny farar na tutym dnju w Kschischowje skutkuje.

S **Lasa.** Patorżizu pop. w 5 hodź. němska a wjeczor w 6 hodź. šerbśa Boża nóz (kand. Paleč). — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśa a 1/411 hodź. němska žywjedźenśa Boża žłužba (kand. Paleč). — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. šerbśa a 1/411 hodź. němska Boża žłužba (farar Synuisch).

S **Lubnje.** Patorżizu pop. w 4 hodź. šerbśa a w 5 hodź. němśa Boża nóz. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśe a 1/411 hodź. němśe žywjedźenśe kemšenje. Pośawniski chór a spěwne towarśtwo žołubjukturjetej. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němšce a 1/411 hodź. šerbśe žywjedźenśe kemšenje (farśki vikar Luser-Minakalski).

S **Minakata.** Patorżizu pop. w 4 hodź. němśa a 1/6 hodź. šerbśa Boża nóz. Dźěćzazy chór. Sběrka. (Cśischśane porjadu sa Božu žłužbu žołubjschinjesej abo pśichi zyrkwinych durjach wotewsacź.) — Boži dźeń dop. 1/9 hodź. šerbśe a w 10 hodź. němšce kemšenje. Zyrkwinska hudźba: „Ju bulci jubilo", hodowna hudźba sa chór, dwoje tužśe a bygle wot D. Buxtehudy. Sběrka. Pop. w 2 hodź. šchćenśe kemšenje, w 3 hodź. dźěćzikemšenje. — 2. dźeń hodow dop. 1/9 hodź. němšce a w 10 hodź. šerbśe kemšenje (farśki vikar Schołta-Łupjaniki). Zyrkwinska hudźba: „Khrystuš je tudy" wot M. Thiedy, sopransolo spěwa knjeni Geistowa s Adolfskeje Hóry.

S **Njeswarzidła.** Patorżizu pop. 1/4 hodź. němśa Boża nóz w Sarkezu. W Njeswarzidle w 5 hodź. šerbśa Boża nóz W 6 hodź. němska Boża nóz; młodźina hraje hru pśichi Jłobikn. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. němšce, 1/411 hodź. šerbśe kemšenje — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. šerbśe, 1/411 hodź. němšce kemšenje (farar Riota s Rakez). Na wobědmaj zwjatymaj dniomaj sběrka sa zyrkwinske wothładanje nałšich evangelskich bratrow we wukraju.

S **Rožaczij.** Patorżizu pop. 1/5 hodź. němska Boża nóz. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśa a 1/411 hodź. němska Boża žłužba. Kollekta sa evangelizaziju w žłužbjenym kraju. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němśa a 1/411 hodź. šerbśa Boża žłužba. Kollekta sa nałšich Boži dom.

S **Rakez.** Patorżizu pop. 1/5 hodź. šerbśi, wjeczor w 6 hodź. němśi nšchpor. — Boži dźeń rano we 8 hodź. šerbśe zwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. šerbśa a 1/411 hodź. němśa Boża žłužba. Pop. w 2 hodź. šerbśi nšchpor. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němśa, 1/411 hodź. šerbśa Boża žłužba. — 3. dźeń hodow dop. w 9 hodź. šerbśa Boża žłužba.

Se **Sslepeho.** Patorżizu pop. w 5 hodź. němśa a wjeczor w 7 hodź. šerbśa Boża nóz. Cśischśane porjadu Boseju žłužbow žu w kapalni a na sarje dostaći. — Boži dźeń směje duchowny Rösler dop. w 9 hodź. němšku a 1/411 hodź. šerbśku žywjedźenśku Božu žłužbu. — Kollekta sa nałšy Boži dom. — Pop. 1/21 hodź. šchćenśa. — 2. dźeń hodow rano 1/8 hodź. šerbśka spowědź s Bošim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. šerbśa a 1/411 hodź. němśa žywjedźenśka Boża žłužba (duchowny Rösler). — 3. dźeń hodow dop. 1/210 hodź. šerbśe a 1/411 hodź. němšce dźěćikemšenje. — Pop. w 4 hodź. dźěćikemšenje w šculi w Mikrafu a pop. w 5 hodź. šerbśka Boża žłužba pola Bertonez w Mikrafu.

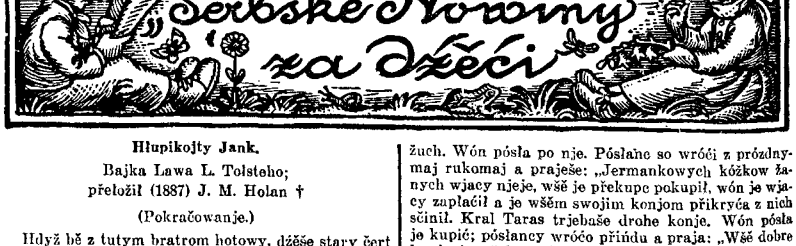
S **Wósporka.** Patorżizu wjeczor w 6 hodź. Boża nóz s khórami a duchownej narěcju. Sswjedźenśka sběrka. — Boži dźeń dop. 1/411 hodź. žywjedźenśe předowanje z zyrkwinskej hudźbu (wošadny farar). Potom žywjedźenśe dźěćikemšenje. Sswjedźenśka sběrka. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. žywjedźenśe předowanje s zyrkwinskej hudźbu (farar Wolf-Kschischowski.) Sswjedźenśka sběrka. Wošadny farar na tutym dnju w Kschischowje skutkuje.

S **Wóšlinka.** Patorżizu pop. w 5 hodź. Boża nóz w němskej rěcźi.) Zyrkwiniski chór spěwa: Pastyrjo, pójźe, ran, dźěćzi a macź. — Boži dźeń Rano we 8 hodź. němśa spowědź, dop. w 9 hodź. němśe a 1/411 hodź. šerbśe kemšenje. Zyrkwinski chór spěwa: O ty zwjata, žłóžma nóz, wot E. Steina. Kollekta. Pop. 1/24 hodź. Boża žłužba w Lěšej. — 2. dźeń hodow rano we 8 hodź. šerbśa spowědź, dop. w 9 hodź. šerbśe a 1/411 hodź. němśe kemšenje. Kollekta.

S **Wulkich Sdźarow.** Patorżizu pop. w 4 hodź. Boża nóz we Werminghoffje, 1/6 hodź. šerbśka a w 6 hodź. němśa Boża nóz we Wulkich Sdźarach. — Boži dźeń dop. w 9 hodź. šerbśe a 1/411 hodź. němšce žywjedźenśe kemšenje we Wulkich Sdźarach; 1/211 hodź. němšce žywjedźenśe kemšenje we Werminghoffje — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. šerbśe kemšenje we Wulkich Sdźarach.

Katolske cyrkwinske powěsće

Tachantska cyrkej. 4. adventa, 22. decembra rano 5,45 hodź. jutnje, dóp. w 9 hodź. wulka Boža mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požołownowanjom. Přileżnosć k spowědźi sobotu wot 18 hač 19 hodź., w 19,30—20,30 hodź., njedźelu w 5,30 do 6,30 hodź. a w 9 hodź. — Wutoru (Patorźicu) w 9 hodź., w 23 hodź., srjedu 1. swjaty dźeń jenoź w 9 hodź., štwórtk 5,30—6,30 hodź. a w 9 hodź., Patorźicu 24. decembra we 23 hodź. matutinum. Prěni swjaty dźeń 25. decembra 1935 rano 5,30 hodź. Boža mša, w 9 hodź. pontifikalny hamt z předowanjom, w 14 hodź. swjatočny nyšpor z požołownowanjom. Druhi swjaty dźeń 26. decembra 1935 rano 5,45 hodź. Boža mša, w 9 hodź. wulka Boža mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšpor z požołownowanjom. — **Serbska cyrkej.** Sobotu přileżnosć k spowědźi w 15 hodź. za dźěći, we 18 a 20 hodź. za dorosćenych. Njeńdźelu rano 1/8 hodź. Boža mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. Boža mša z předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 18 hodź. adventska pobožnosć z požołownowanjom. Pónđelu rano w 6 hodź. jutnje, w 7 hodź. Boža mša. Wutoru rano w 7 hodź. Boža mša, w 17 hodź. a w 23 hač

Hłupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tolsteho;
přełožił (1887) J. M. Holan †

(Pokračowanje.)

Hdyž bě z tutym bratrom hotowy, dźěše stary čert ke kralej Tarasej. Tu so do překupca přewobrośi a zasydliwši so w Tarasowym kralestwje poča fabriki twarić a pjenjezy wudawać. Tón kmjez płaćeše za wšitke wěcy jara wjele pjenjez, a wšón lud čerješe so k njemu — pjenjezy zasłužić. A lud měješe bórzy tak wjele pjenjez, zo móžeše wšitke dawki dowjesć a nowe we swojim času wotwjesć. To so kralej Tarasej jara lubješe. — „To je prawe zbožo", mysleše sebi, „zo je tón překupc přišeł, nětko změju hišće wjacy pjenjez a budu hišće lěpše žiwjenje wjesć móc. Tuž poča kral Taras sebi nowe wěcki wumyslować a chcyše sebi nowy hród natwarić. Wón da ludej wozjewić, zo dyrbja so jemu kamjenje a drjewo wozyć a zo tež wjele mulerjow a cěsłow trjeba. Wón wustaji za wso dźěło wysoku mzdu. Kral Taras sebi mysleše, zo buža ludźo, kaž prjedy, z črjódami na dźěło za dobre pjenjezy přikhadźeć. Ale hlej, wšě drjewo a kamjenje so překupcej wožachu, a wšón dźiwaše lud so k tutomu waleše. Kral Taras lubješe wietšu mzdu, a překupc płaćeše hišće wietšu. Kral Taras měješe wjele pjenjez, ale překupc hišće wjacy, a překupc wotwjeđže kralej wšěch dźěłaćerjow. Hród njemóžeše so tworić. Kral Taras chcyše sebi rjanu zahrodu nasadźeć. Nazymu přikaza wón wozjewić, zo bychu ludźo k njemu na dźěło přišli, zahrodu kopać — ale nichtó njepřińdźe: wšitcy ludźo maju dźěłać pola překupca, wón hat ryje. Zyma přińdźe. Kral Taras chcyše sebi drohe jermaukowe (hermelinowe) kóžki kupić za nowy kožuch. Wón pósła po nje. Póslane so wróći z prózdnymaj rukomaj a praješe: „Jermankowych kóžkow žanych wjacy njeje, wšě je překupc pokupił, wón je wjacy zaplaći a je wšěm swojim konjom přikryća z nich sćinił. Kral Taras trjebaše drohe konje. Wón pósła je kupić; póslancy wróćo přińdu a praja: „Wšě dobre konje je překupc kupił. Wone jemu wodu do hata woža." Wšitke kralowske dźěła přestanu, wšón žanych dźěłaćerjow njedostanje, wšitcy pola překupca dźěłaju a jemu jenoź překupcowe pjenjezy nošo dawki płaća.

Tuž měješe kral telko pjenjez, zo njewědźeše, hdźe tykać, ale jeho žiwjenje bě dźeń a hubjeńše. Wón hižo žane nowe dźěła sebi njewumyslowaše, jeno zo by někak žiwy być mohł, ale tež to wjacy njeńdźeše. Wšudźe jeho tłóčachu. Naposledku wšitcy jeho słužobni, tež pohonč a wšitcy kucharjo k překupcej čehnjechu. Tón jim wjetšu mzdu dawaše. Hižo kral druhdy nicho k jědźi njeměješe. Wón sćeleše na torhošćo, zo bychu jemu nješto k jědźi kupili — nicho tam nje —, překupc je wšo pokupił, a kralej jenoź přeco pjenjezy nošo dawki płaća.

Kral Taras so rozhněwa a wulma překupca z kraja. Ale překupc so při samych mjezach zasydli a činješe wšo, kaž prjedy: ludźo wšo za překupcowe pjenjezy wot krala pře překupcej nošachu. Kralej dźěše so jara złe. Druhdy cyły dźeń nicho k jědźi njeměješe a k tomu kral hišće zhoni, zo je so překupc zjawje před ludźimi khwalił prajicy: zo chce jim tež samoho krala wotkupić. Kral Taras bě wšón splóšeny a njewědźeše, što činić.

Přijědźe k njemu Šiman wojak a praji: „Pomhaj mi", wón rjekny, „mje je indiski kral přewinył!" A kral Taras sam hižo na poslednjej dźěrcy piskaše. „Ja, wón praji, sam za dwaj dnjej njejsym nicho jědł."

do 23,30 hodź. přileżnosć k spowědźi, 23,30 hodź. němska hodowna Bóža mša, w 24 hodź. wulka Boža mša. Srjedu prěni swjaty dźeń rano 1/8 hodź. Boža mša ze prědowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim prědowanjom, w 11 hodź. Boža mša z prědowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 18 hodź. pobožnosć a požohnowanje. Štwórtk (druhi swjaty dźeń) Bože služby kaž prěni swjaty dźeń. Pjatk rano w 7 hodź. Boža mša, w 9 hodź. wulka Boža mša, sobotu rano w 7 hodź. Boža mša.

Hospodarski kučik

Wo woranju role

Najwažnišo wobstara so druhdy najnjerodnišo, kóždy měni, zo so samo da a namaka. To płaći wosebje wo woranju: pěsk tak, hliny hinak — tu wosrědk, tam šěroka brózda — hotowe je.

Troje pak je třěbne, zo rola khmane žně poda: ma so prawje pohnojeć, prawje worać, prawje wobsyć. Njech je wěrno, zo w płódnym lěće też njerodnemu někajke žně narostu, to pak je też wěste, zo Bóh spórcniwosć žohnuje, klacanje pak nic.

Woranje je podłožk rjanych žnjow; jeli je so we tym wopačnosć stała, haći so z płódnosću při wšěm hnojenju a cuzym symjenjom.

Woranje njehodźi so po receptach dokonjeć, je to wěc, w kotrejž ma će strowy rozum nawjedować.

Při woranju ma so na to dźiwać, zo so pjeršć pjeršće přima, zo móže so powětr do njeje dobywać a zo wona zamóže włohi z hłubokosće čahnyć.

Wětr dyrbi do role móc, hewak čerpi wša rostlina, korjenje hnija. To widźiš na roli, kotraž so z wodu tepi. Woda wothaći wětrej a zwjedźe pjeršć do błóta, zo hdyž je so sadźiła, wětr so do role njedobywa. To je smjerć płodow. Też tohodla dyrbi wětr do role, zo hnój tłaje a so do cyrobiznow za rostliny přewobroća.

Też wot deleka dyrbi włoha do role přińć. To dźe wěš, zo w lěću, hdyž je suche, kóžda rostlina zahinje, njeby-li korjeń w zemi włohi nadobył. Kak włoha wot deleka horje čeče, to widźiš na sužohu, kotryž wolij w lampje wjedźe. Abo tykń kruch cokora do mokreho bórzy widźiš, kak cyły kruch so napije, njech sy też jenož kónčk do mokreho tyknył. Podobnje ma so we roli: w swojim času napije so wody, čim bliže pjeršć při sebi leži, čim snadnišo srěpa wona z hłubokosće. Tohodla dźerži też hlina dźeje włohu, hač pěsk a wupary.

To wopomina so mało a je tola wulcy wažne nazhonjenje.

W hlinach ma woranje wjacy na sebi hač w pěskach, z wópačnym woraniom móžeš cyłu rolu skazyć. Hliny worać je khumšt! Tutón khumšt pak wobsteji w tym, zo z woranjom brózdu do pary přinjeseš. Čim drobniša (njejelniša) brózda je, čim khětřišo nastanje para, kotraž je dokonjana, hdyž so po roli nizki zeleny mošk (kaž płesniwosć) čehnje a w roli su lute dźěrki a pucherki. Hdyž w nazymje so wora, přemjerznje brózda a rozpada w naléću, ta zda so drobna a mjelna, ale parjena njeje. To pak je dwoje!

Jako wažne prawidło za hliny a čežke role płaći, zo směš jenož worać, hdyž je syra, zo so brózda drobi, a tola so njemaza (znaty brus). Tutón dźeń sebi wočakać, je w njestajnych lětach čežka wěc: někotry pak měni, kajki mištr je, hdyž jenož z časom wora a hdyž je najpřeni hotowy. Khwatanje jo nječini, wšo chce wjedźene a wotwažene być.

Hdy jo prawy k woraniu, to w protycy njesteji, też w korčmje njeje přibite, sam dyrbiš po rolach khodźić a za prawym slědźić.

W pěskach tajki strach njeje, cyła škoda je tu ta, zo so hłuboko dosć njewora. Runje w pěskach dyrbi so hłuboko zapřimnyć, zo korjeń włohi namaka. Korjeń najbóle hłubje njeńdźe, hač brózda pokazuje. Tohodla dyrbiš za tym dźělać, zo móžeš 12—14 colow zdrěć; štož so za lěto činić njehodźi, njech so po času stanje.

Skrótka do kónca: Prawje hnojić, worać a wobsyć! To móže kóždy, kiž chce. Božeho žohnowanja najbóle njepobrachuje, haći-li so, mamy swojej njerodže a njewědomosći winu dawać.

Rozwučowace drobnosće

Kukel njećisnu do jamy, kaž so sluša, ale wusatu zmlěja a měšeja ju z wotrubami. Njech też jenož procent kukele (t. r. na 100 puntow jedyn) přeměšeja, dostawa howjado, hdyž wšědnje 4—5 puntow jemu dawaš, za dźeń swoje 25 grammow — jěde! A tutón jěd zawdawa po małym, ale wěsće. Dostanje-li pos 25 gramow (1½ luta) kukele do picy, slaknje za dźeń. Njech so tola kedźbuje: štóž ma strowej woči, spóznaje bórzy přitomnosć kukele we wotrubach a to po čornych bělikach, kotrež w strowych rżanych njewidźiš.

Chceš-li wroble zahnać, wzmi wjetšu běrnu a twoř zp jerjemi z njeje ptaka (křidła, wopuš, šiju); tutón ptak powěsnje so na štryčk, kóždy wětr hiba z nim a wróble tola prawje njewěrja, hač to njeje škrahole. Druhdy to šerjenje małko přestajej, zo ménja, zo je — žiwe.

Worcłowe nastroje (britwje, nože, serpy) nawótřiš spěšnje a stajnje, hdyž do wody šwabloweje kisaliny linješ(20 dźělow wody a jedyn dźěl kisaliny), w njej nastroj pol hodźiny wostajiš, na to wotrěješ zwaha. Za někotre hodźiny wočehnješ britej na rjemjenju, serp na brusu. Khmanemu worcłej njeskedźi kisalina, špatny pak porjedźa. Hodźi so też za kosy.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 21. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,245	100 čěskosł. krónow	10,29
100 šwaic. frankow	80 65	100 franc. frankow	16,40

Barlinska bursa, 20. dezembra. Pjatkowna Barlinska bursa cjerpjejsche sajo na njedostatku wobthoda. Wobrot bě sajo na zyle šmadnu měru spadnył. Tehodla běchu też kursowe pjcheměnjenja bjes tóžbeho wusiama. Dokelž pak bě też ta małe poćiščenja njebě kupzow, kursy kšerje popušćowachu. W srjedźišćiu sajima běšche mošjewnje wo wubaczu 500 miljonow 4½prozentowych statnych železnišćich pokładnjowych bonow. W swisku z tutymi pichthotami běchu rentowe hódnoty powschitkownje žłabiche.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobkhod na Barlinskich žitnych wulkowikach psched dlěšcej pschestawku dla świjatych dnjow so w měrnych kolijach pohibowaše. Dowos je strony ratarstwa njebě wulki, a mjeny też psched świjatymi dnjemi hišće wulki sajim k nakupowanju niepokšachu. Jenož někotre wobthody so hišće wotwidhu, hewak pak bě wobrot skoro zyle posatak. Sa wowsy a ječmjenje sa pjowanišće samery so dale sajimuja a też ječmjenje sa industriju a piwarnje w dobrych družinach so lohko pschedachu. Muki maja měrne wiki.

Wežera płaćišćie w Barlinje zentnar

pscheńcy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — ječmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., wowša H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Wiki w Shorjelju.

Pšeńcza (100 kilogr.)) 19,50 hr., rožka 16 hr., ječmjeń, nalětni 16,20 hr., ječmjeń, nalětni 16,20 hr., wowš 15 hr., běrny, zentnar 2,10—2,70 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	20. 12.	19. 12.		20. 12.	19. 12.
Pšeńca	206,0	206,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	169,0	169,0	woka	14,0-14,5	14,0-14,5
ječmjeń now.	222-229	222-229	módre lupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wowš	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,85	26,85	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,60	8,60
rżane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźenja 8: 106,0 9: 107,0
Płaćizna za rožku za wuplodźenja 8: 169,0 11: 163,0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźenja 7: 165,0 9: 170,0
Płaćizna za wows za wuplodźenja 9: — 13: 162,0

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

21. decembra 1935 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	2,00
Čelace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,60
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,07	0,08
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połč	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjenite wuhlo (domi. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Twora		Němski wuplod najniša płaćizna pf.	Němski wuplod najwyša płaćizna pf.	Němski wuplod wuměrany wuplod pf.
Roby (Buny)	punt	—	—	—
Hroch	„	—	—	—
Kórki za solotej	„	—	—	—
Kórki k nakładź.	„	—	—	—
Kórki (žonow.)	„	—	—	—
Sydrołtr kał	štuka	15	20	58
Bóły kał	punt	—	10	—
Čerwjeny kał	„	—	12	—
Wirsingowy kał	„	13	15	—
Pupkatr kał	„	—	20	—
Zeleny kał	„	—	15	—
Kolrabi młod.	št.	5	10	—
Kolrabi (stary)	pt	—	—	—
Karoty	wałčk	—	10	—
Karoty	punt	—	10	—
Korjeń pětruški	„	—	20	—
Porej	„	—	20	—
Radiski	wałčk	—	10	—
Rjetkej	štuka	—	20	—
Rjetkej	punt	—	15	—
Rjerwj ń	„	—	10	—
Čerwjena rěpa	„	—	10	—
Kulerpa	„	—	10	—

Twora		Němski wuplod najniša płaćizna pf.	Němski wuplod najwyša płaćizna pf.	Němski wuplod wuměrany wuplod pf.
Solotej	kefšk	8	2	—
Šćerbak	„	10	15	—
Kosćadło	punt	—	30	40
Seleri	štuka	19	40	—
Seleri	punt	—	20	—
Kohoda	„	—	25	—
Rannunkeli	„	—	80	—
Tomaty	„	—	—	40
Cybla	„	—	10	—
Hromak	„	—	—	—
Champignony	litr	70	80	—
Cerstwe uriby	litr	—	—	—
Sušene hriby	litr	50	70	—
Dobre jabłuka	punt	20	45	—
Jabłuka k warj.	„	20	45	—
Kruwy k warj.	„	25	40	—
Wišnje	„	—	—	—
Słowcy	„	—	—	—
Bréski	„	—	—	—
Aprikosy	„	—	—	—
Wino	„	—	—	75

Płaćizny różneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

20. decembra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 268.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 418.

Połnomjasne, wurosćene, najwětše rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	—

Jałowicy a kruwy: 1982.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětše rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwětše rěznje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	35 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	27—34
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3302.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	72—78
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62—71
Spatne (3.)	52—60

Wowcy: 3947.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	38—40
Starše wukormjene (6.)	34—37
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—33

Swinje: 10788.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženc, hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	57,50
Mjasne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Wične płaćizny w Budyšinje.

21. decembra 1935.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	9,65
Pšeńca —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,20
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmjeń, nalětni	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8 25
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,70
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,20	3,50
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,40	2,60
Běrny, žołte	50 kg	2,70	2,90
Syno	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,75
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,11	—
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	33,60
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30,60
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	punt	1,00	1,15
Prosata 669 štuk	1 štk.	9, 0	19,00

Prosace wiki dźěchu pomału.

Radio

Njedźelu, 22. dezembra štyrjoch jo:

Königswusterhau'en: Nimo šnateho njedźelskeho programma: 6 rańšch karjer ſ Hamburgskeho pschistawa. 8 ſa burow. 11.30 fantasije na Wurlitzerich byrglach. 12 pschipołdnišći konzert. 14 popołdnišći konzert. 19němšce hody. 19,30 hodowny oratorium. 21 konzert po pscheću.

Lipſk: Nimo šnateho njedźelskeho programma: 8 rańšch światočnosć. 8,30 hudźba na byrglach. 9,25 ludowe spěwy. 11 30 Bachowa kantata. 12 pschipołdnišći konzert. 14,30 popołdnišći konzert. 212 mišchtršli konzert.

Hišće ważne ſ njedźelskeho programma: Barlin: 20 šabawny konzert. Köln: 20 hodowne spěwanje. Frankfurt: 19.15 wulki adventšći konzert. Praha: 20,45 komorna hudźba.

Póndźelu, 23. dezembra štyrjoch jo:

Königswusterhau'en: Nimo šnateho wschedneho programma: 6 30 wječerny rańšch konzert. 11,40 ſa burow. 12 pschipołdnišći konzert. 14 wschelakošće. 16 popołdnišći konzert. 19 hodowne spěwy.

Lipſk: Nimo šnateho wschedneho programma: 6,30 rańšch konzert. 9 ſa žony. 11,45 ſa burow. 12 pschipołdnišća hudźba. 16 hodowne spěwy. 19 šabawny konzert. 20,10 němšce ludowe spěwy.

Hišće ważne ſ dnjoweho programma: Königsberg: 20,10 šabawny konzert. Wrótsław: 20,10 módna póndźela. Warschawa: 20 lohka hudźba.

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny
su lunje a přinjesu wšě zajimawosće z blizka a daloka

Što darju k hodam?

Nanej: Dobre nawoči abo dalokowid

Maćeri: Wosebje rjane nawoči abo pěknu operowu šklencu

Lubemu dźědej a lubj wowcy: Barometer, thermometer abo čitańsku šklenčku

Šulerjej: Original Richter rysowanske stroje abo mikroskopy

Za BDM, HJ, DJ: Kompasy, rožk měrjaki, dalokowidy abo fotografowańske aparaty

To wšitko namakaće we wulkim wubjerku a we kóždej płaćiznje pola

Telefon 2134

Erich Lenz, w Budyšinje na Hośic hasy 21

Hodowne cigary

tunje a dobre

w bohatym wubjerku, derje wotleżane

kupiš też lětsa zaso jenož pola

E. Simona

w Budyšinje w Serbskim domje

Marina Juška

najlěpše narunanje za majonaizu, 1/4 punta 20 pj.

Klemm nasl.

w Budyšinje, na Kamjentnej hasy

Darće

photo-aparaty

photo-potrjebu

wot firmy

Erich Winter

drogowy a photowy wobkhod w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Darće

jězdne koło, žimacu mašinu, wobswětlenje koła z wotrjadneho wobkhoda

Kołowy Warnecke

w Budyšinje na Šulerskej hasy 6

Čerwj. wino

wot suda, litr 0.80 1.00 1.20

Běłe wino

bleša wot 0.65, poskića

Klemm nasl.

w Budyšinje, Kamjentna hasa

Nowe koleso ?

Ja!

Ale jenož

Miele

Dosteću pola firmow:

Fuhrmann w Budyšinje na Hornjerskej hasy 10

E. Falting w Njeswačidle

Koreng w Njebjelčicach

Hans Popella w Kulowje

Twjelki, trěnja a šantka košle, kholowy a zcki tunjo

J. Würker rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Graty za dom a kuchinju

we wulkim wubjerku a tunjo we wosebitym wobkhodże

Kurt Mitschke

w Budyšinje na Hośic hasy 20

Njedźelu, 22. decembra 1935, popołdnju 1/2 2 hodź. předawam po losach za najwyššu sadźbu

kórc stejacych khójnow

zady Noweho hata.

W Drobach čo. 12 p. Minakała

Wobswětlenja kołow

6 voltowe, kompletne wot 8.— hr.

Gumijowe kola. Wobruče wot 1.60 hr.

Přisłuški za kola. Jědne kola.

poskića

Gebr. Thomas w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 16

Kolesa a přisłuški

płaćizny hódno pola

W. Frohs

w Małym Wjelkowje

Rum

Likéry

Arak

Měšany palenc

we wšěch płaćiznach poskića

Klemm nasl.

w Budyšinje, Kamjentna hasa

Swjećiće hody abo w Nowym lěće

slub abo kwas

Rady bychmy to wšitcy wědźeli! To su dny zboža, na kotrychž chcedźa wšitcy dźěl brać! Kak budźa so Waši znaći wjeselić, hdyž to we našich „Serbskich Nowinach" čitaja! Tehodla zapodajće bórzy Waš nawěstk

za hodowne abo nowolětne čisło „Serbskich Nowin"

Tu Wam pokazamy što tajki nawěstk zboža płaći:

1.50 hr.	3.— hr.
2.— hr.	4.— hr.

Přeće

kiž so nihdy njezetari réka:

rjane nohajcy!

Dopjelńće tehodła tute wutrobne přeće! Radźimy Wam rad tak, zo ze swojim darom wjesele přihotujeće.

Mamy też na předań:

rukajcy

tkane twory

trikotaže

židźane šaty

we wulkim wubjerku a přede wšěm po lěpšinowych płaćiznach

Strumpf-Friedrich

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 1

Rězamy za mzdu

Twjerde drjewo we wšěch sylnosćach na našim horicontal gateru čiste přirězamy

J. Jurij Hauser rěznk w Budyšinje na Šliebenskej drózy 11

Pjelnjace pjera

wšě ze 14 kar. złotym pjerjom

Montblanc-mištrski skutk . . . hr. 18.00 22.50

z rubowanjom čas žiwjenja

Montblanc . hr. 6.50 8.00 10.00 12.50 15.00

Kaweco-Dia, přewidny dźeršak hr. 6.50 8.50 10.50 12.50

Pelikan, přewidny . . . . . hr. 13.50

Dźeršak za šulerjow hr. 3.75 4.50 5.00 5.50

Georg Herrmann na Kěžorskej drózy 3

Rjane hodowny dar je

Bouclétepich wot Linke a Truöl, Zitne wiki 2

ca. 16/35 cm 16.50, 22.50, 32.—

ca. 22/300 cm 23.—, 25.50, 28.50, 37.—, 48.—, 62.—

ca. 150/350 cm 39.50, 70.—, 75.—, 80.—, 88.—

Stupnjowy dom

Mann

w Kamjencu na Wallskej drózy

Skórnje, sportske črije cicg. stupnje za dróhu copte domjace stupnje

Wosebitosć: Ortopädiske wobuča. wothladanje nohow, zapołožki, wobwjazki

Motorske a jězdne kola šijace, pisańske a žimace mašiny. elektr. wobswětl. kołow

Wuporjedźam wšitko spěšnje

Paul Gräfe w Kamjencu

Wotrawdźe fliza swobodnu

płóčliwu wołmu

za nohajcy dostanjeće we wotrjadnym wobkhodże

Günther w Budyšinje na Žitnej hasy 9

Prawe hodowne mysle přinjese dobry

kojej

Swjedźeńske měšenje woblubjenej wulkej bunu. 3/4 punta 60 pj.

Oskar David, kolonialne twory w Budyšinje, Dźiwadłowa hasa 6

Chceš so hody prawje wjeselić Dyrbiš do Barta k Meitcy hić!

Jězdne kola za mužow, žony a dźěći (dobre znamki)

šijace mašiny znamki Seidel-Naumanu

swěcy k šiću / žimace mašiny

Wužehładła (Bügelplätten

Dynamo wobswětlenja wot 6.10

karbidowe lampy . . wot 2.90

dybzačne lampy / SA-lampy atd.

Kožane jaki / khapy / rukajcy / kolenowe škitaki za motorskich jězdźerjow šklenčy / khłódźakowe škitaki / Dixol přez mjerzk za awtarjow.

Wšelake druhe rjane dary

Prošu wobhladajće sebi moje wukładne wokno

Waš hodowny dar

w cigarach, cigaretach a tobakach

(też wltyn), **trubkach** atd. (we wulkim wubjerku) kupujeće pola firmy

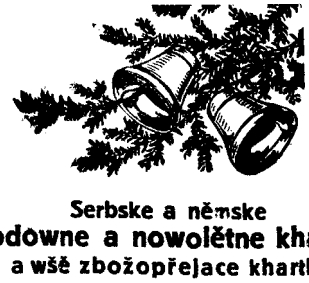
Arthur Wolf

w Kamjencu na Budyskej drózy čo. 66

Kulojte drjewo

kupujemy w kóždej dźěłbje

J. Jurij Hauser rěznk w Budyšinje na Šliebenskej drózy 11

Serbske a němske hodowne a nowolětne khartki a wšě zbožopřejace khartki

w najwjetšim wubjerku, jara rjane a wosebje tunje dostanjeće

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Drjewowa awkcija

Pjatk, 21. decembra (3. swjaty dźeń) přesadźuju na Nowosličanskich honach, při pěsej šćežcy Dobrošecy-Sernjany na

70 losow stojaceho wužitneho a palneho drjewa

za najwyššu sadźbu a hotowy pjenjez. Započatk w 10 hodź. dopołdnja

Wobsedźeř.

Paul Brosske tykańki mištr na Nowosełskej dr. 7 poskića swój skład Garnirowane čapki hotowych kašćow

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 298 — Budyšin — Póndźelu 23. decembra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Eden so za jendźelskeho zwonkoweho ministra pomjenował

W Londonje je so hamtiźy wojsewilo, so je so dotalny minister za należnosće Swjatka ludow Eden jako nastupnik Samuela Hoara za jendźelskeho zwonkoweho ministra pomjenował. Městno ministra za należnosće Swjatka ludow so wjazy njewobsadźi

Londonska Reuterez telegrafowarnja wojsewja, so jendźelski delni ječm Edenowe pomjenowanje za zwonkoweho ministra powschitkownje wita. Eden je ječi hižo prjedy je swojim mužnym a njetajenym wustupowanjom w zwonkowej politiy pschikihlnosć jendźelskeho knježerstwa a druhich wobłožow dobył. Też w poślednim czasu je so pschi rosmołwach w delnim ječmje jeho nahladnosć hischće powjetschita. Edenowe nowe zastojnstwo je jene z najwažnischich a najbole waženych w knježerstwje.

Kaž so powě, je jendźelski ministerski president Baldwin mohł wolicź, kotrehož by chcył za zwonkoweho ministra postajicź, Chamberlaina abo Edena. **Chamberlain pak je sam wot so tuto zastojnstwo wotpokazał.** Powsdźerja „Preß Association" powě, so je Eden pschiwusny prjedawschemu zwonkoweho ministra Greya, kiž běsche pschi wudyrjenju zwětowese wójny jendźelski zwonkowny minister.

Eden je so 12. junija 1897 narodźił. Wón je w Etonje a Oxfordu studował, hdźež swoje stónczaze pruhowanje w orientalskich wěcach z wuznamjenjenjom złoži. Jeho studije so je zwětowej wójnu pschetorhnychu. 1887ty cźehnjesche món do wójny a wojowasche w Flanderskej a na franzowskej fronce z wuznamjenjenjom.

W lěcze 1923 so Eden jako konserwatiwny zapósłanc we Warwicku do jendźelskeho delnjeho ječma wuzwoli. Swój politiski běh je nowy zwonkowny minister w lěcze 1924 jako parlamentarisky stronny sekretar statneho podsekretara w znutskownym ministerstwie zapoczał. Přenjemu knježerstwu narodneje konzentrazije, kiž so w auguscze 1931 wutwori, wón jako statny podsekretar w zwonkownym hamcze pschiwzłuschesche. Jako taki je wón tehdomniscehu zwonkoweho ministra Simona wospjet w Genfje zastupował. W lěcze 1934 so Eden za lordskeho wobarnowarja spglow a w lěcze 1935 za ministra za należnosće Swjatka ludow pomjenowa.

Minister Eden je so wobzběh z prašchenjemi wotbrójenja zaběrał. Wón je po poruczności jendźelskeho knježerstwa do hłownych městow europskich krajow puczował. W měrcu 1935 je wón zhromadnje ze Simonom Barlin wopytał. W poślednim czasu je Eden wobzběh pschi jednanjach wo italsko-abeźynskej swadze wustupował a je w Genfje jendźelsku politiku w Swjatku ludow zastupował.

Italska nowe namiety wočaku'e

W Romje je so hamtiźy wojsewilo, so italske knježerstwo na Parizlje „měrowe namjety" njewotmetwi, dokelž hdy so tute plany jako morwe wosnamjenite. Italska zwój runy pucz hama pódźe. We wojsewjenju so nasponmja, so chce Italska mózne nowe namjety zwědomicźiwje pruhowacź. Mjes tym pak po zwojim nastupjenym puczu postupuje.

Wulka fascha'istiska rada je na zwojim posedźenju rezolucju pschijała, w kotrejž so jwěrcźuje, so italski lud pschi posdaczněj njejenajkocźu w zadźerzenju krajow, kiž zankajje zastupuja, w zakitanju zwojeho prawa njekhabłazy wostanje. Wón je so zlotowym darom zwoju p'checźiwjenźu wolu mózuje dopokazał. Wón zwojim wojakam w rańschej Afrizy postrowy zcźele a jim zlubja, so trucźe sady nich a jich woporow steji.

Wulka fascha'istiska rada je wojewjenje hrabje Volpi khwalała, so dźełacźerstwo pschezo wjazy dizipliny we pschecźiwjenju pschecźiwo sankcijam pokazuje. Italzy wupłokdźerjo spytaju, w czasu hopodarskeho cźěžna hospodarstwo zamosastaranja (autarkiju) pschewjesć, so bychu so wot wukraja njewotwisni zsčinili.

Italski propagandowy minister hrabia Ciano, Mussolinijowy pschichodny zyn, kiž je w poślednich měsazach jako letarski offizěr na połnóznej froncze w Abeźynskej p'chebywał a něto zazo do Italskeje wróco puczuje, je so za zobuskawa wulkeje zaschišćiskeje rady pomjenował.

Jendźelska chce z brónjemi wotmołwić

Jendźelske knježerstwo je so tucze wot zwojeho rosnorjenja zbrakało. To wozbehe w finanznym ministru Chamberlainom płacźi, kiž je pjatk wjecźor psched zwojim wolerjemi w Birminghamje rěcźał. Wón je pschipósłmał, so je narodne knježerstwo porażku poczerpiło, wón pak je zdobom prajił, so jendźelski lud nima myšl, zwój wobzuh znadź Baldwinowym pschecźiwnikam, sozialistam, dowěricź. Chamberlain zwoju rěcź zyle na „wójnski strach" złoži a rjekny, so dyrbja so wschitke winowatosće dopjelnicź, jeli so dyrbi so je Swjatka ludow hódny grat k zakhowanju měra sčinicź. Dołhoz so nadpadnik njepschepschedźi, so jemu njepowalna sjednoczena moz napschecźo n stoji, tak dołho njebudźe tu zaneho bjeskiracha. Jendźelski finanzny minister tehodła žadasche, so dyrbi so jendźelska zakitarska moz w blizschich lětach tak powjetschicź, **so może za bjestrach Jendźelskeje a jeje puczow w zwětowym wotwarstwje kaž też je zhromadneho postupowanja Swjatka ludow** połnje rukowacź.

Přetworjenje juhosłowjanskeho knježerstwa

Juhozłowjanske knježerstwo, kiž ministerski pschedsyda Stojadinowicź nawjednje, je so njedźelu pschetworiło. W nowy k njedźeli staj ministraj za statne dźěła Popicź a minister za sozialnu politiku a sport Komenowicź wróco stupiłoj. Na jejn městnje je priedawschej ministraj Swetkowicź a Koschutj pomjenowaschtaj. Swetkowicź běsche pschedsydom lětanj we Wukrižewiczonowym knježerstwje kultuzowy minister a Koschutj w poślednim Jewticzowym knježerstwje minister za zjawne dźěła.

„Zwjazk wojakow" němskeho wójska so założi

W pschesjednosći z wjednikom a němskim kanzlerom je němski wójnski minister wyschschemu wójskowemu reskajowarjej poručił, so by „zwjazk wojakow" němskeho wójska wutworił. W tutym zwjazku maju so wschitzy wojazy, kotrejž zu wot 1. januara 1921 z němskeho wójska abo nowseho wójska wustupili a kotrejž w pschichodze wustupja, zjednoczeći, kaj chzedża so jemu dobrowólnje pschisamknyć.

W nowym „zwjazku wojakow" budża so w pschichodze należnosće reserwistow noweho wójska zastupowacź, w „Kyffhäuserskim zwjazku" za zbytnych wojerskich zwjazkach pak należnosće pschigłuschnikow stareje wojerstwe mozy.

Sa zwjazkowsho wjednika je němski wójnski minister generala infanterije na wuslužbje zwobodneho knjeza Sentera z Lötzena, za jeho namětnika zastupneho nawjedowarja wyschscheho presidenta a statneho radu Schwedu-Kobnzkeho, zwjazkowsho presidenta „němskeho zwjazka zwěry" pomjenował.

Belgiska ministerska rada wo wojerskich reformach jednała

Pjatk je w belgiskej ministerskej radźe wójnski minister Denis zwoje namjety wo powjetschenju wudawkow za wójsko a w podźělschenju cźasa wojerskeje službny schedpołożił a wo nich nadrobnje rospravował. Knježerstwo pak so njeje k zanemu rosnudźenju wobjamknjenju zhrabało. To zaleži wobzběh na pschecźiwnosći, kotrej namjety pola sozialistow a kschescźanskich demokratow nadeidu. W pozdźejschim zu so dojednali, so maju so pracźenja, kiž je wójnski minister pschedpołożił, w posdźischich knježerstwowych pozdźejschich rospominacź.

Pósłanz z Zlotow wumrěł.

19. decembra je pósłanz na wuslužbje exzellenza z Zlotow 79 lět stary w Barlinje wumrěł. W zwojim diplomatiskim dźěle je wón napołožił jako němski pósłanz w Romje hač do lěta 1915 Němski zastupował.

Abesynska wozjewja dobyće na połnócnej fronće

We wójnje w Abeźynskej zu powězcze z abeźynskich a italskich žórłow dóschle. S nich je dowidźecź, so zu w poślednim tydźenju Abeźynjenjo pschi rězu Takasse italske wójsko nadobchowali. Pschi tutych zwojich nadobchach zu Abeźynjenjo tola, kaj so zda, wjetsche wuspěchi měli. Woni wojewjeja, so je so poradźiło, italsku frontu pschi rězu Takasse wróco sylnjeźiś a so hač k městu Aksum na 50 kilometrow sblizicź. Abeźynske patrouille zu so pjeza hižo hač na 10 kilometrow k městu sblizile. Abeźynjenjo so zamo nadźijeja, so Aksum Italczanam sazo wotdobudu.

Pschi wojewanju zu Abeźynjenjo kaž też Italczenjo tójschto ludźi zhubili. Abeźynzy wozjazy zu pschi zwojich nadobchach nowocźakne bronje wuzywali. S wuspěchami je so też wojewaźili duch Abeźynjanow zynje wozjwił. W abeźynskich powěsćach so wo wulkich schkodowanjach rospravja, z kotrymiž zu so Italczenjo potrjechili. Abeźynjenjo wojeweja, so zu 10 tankow, 28 majschinskich tšelbow, 2 cźežitaj automobilaj a 7 wozbowmych automobilow dobyli a 7 muži italskeho donjazeho wójska jaseli. Woni też na to pokazuja, so zu Italczenjo někotre sta mornych zhubili. Kelko zu Abeźynjenjo zami zhubili, detal njejzu wojewili.

Też na połodnjischej froncze, w Ogadenskej, zu abeźynzy wozazy k nadobchej pschejschli. Italczenjo z letadłami wojowachu. Letarjo dźěl abeźynskeje kězorskeje gardy w połnym lěhwje pschi jězoru Aschangi pschekhwapichu a bombły do njeje mjetachu. Italczenjo zebi zwopředka myslachu, so kězorska garda w městje Dixoranje pschebywasche, a na městno bombły mjetachu. Bórzy pak spóznachu, so běsche garda hižo městno wopuschczyła. Tehodła so na zyhdlischcza pschi jězoru Aschangi systematiscy bombły mjetachu. Letarjo też wulke stanowe lěhwo wuskhódźichu, w kotrymž garda po puczu twotworjowasche, jako i Dessija na frontu czehnjesche. S bombami so lěhwo snicźi; italzy letarjo powědźa, so zu Abeźynjenjo wjele ludźi zhubili.

W italskej wójnskej rosprawje so pische, so stoi so pschi wótrym zrażenju w Tembienskej jedyn italski podoffizer a jedyn domorodny wojak merilo a je so 16 bělych wojakow zranilo. Italzy letarjo abeźynske wójsko wschěcźe z bombami nadpadnu. Schtwórtk zu letarjo trójzy na wobzběnjene abeźynske wotdźělenja nad rěku Takasse, mjes nimi na jězdnych, bombły mjetali. Do italskeho hłownego kwarćera w Asmarje zu so prěni zranjeni z bitwow nad rěku Takasse pschinjesli. Wjele wojakow je so z tešakami złe zranilo.

Sowjetska mobilisacja w Mongolskej

Londonske nowiny „Daily Telegraph" z Peipinga pišaju, so zu sowjetowe w zwonkowej Mongolskej wjetsche wojerske wotdźělenja mobilisowali. Nětkle dźiwisja wokolnosće wotdźělenja sleja. Pola Urgi, hdźež je so wojerske lěhwo pschiprawiło. Do dewisije zluschcźeja pěschzy, tanki, lohka a cźežka artillerija, hórska artillerija a wjelbłudowi jězdni. Pola Bainora a na druhich wažnych městnach na njesłach druhe wotdźělenja sleja. Pola Urgi je so nětkle 200 zowjetskorusskich letadłow zhromadziło. Wobhonjeni ludźo pokojenje na mandźusko-mongolskich njesłach jako jara khutne wobhladuja. Woni na to pokazuja, so chce Mandźuska zebi zwoje zadanja w zwonkowej Mongolskej na hodły pad wunitrowacź, a to też potom, hdyž so mongolskemu wotpósłanstwu, kiž w tu khwilu w Moskwje pschebywa, poradźi, wojerski zwjazk je Sowjetskej Rusłej wobjamknyć.

Awtarjo a motorowi kolesarjo

Zmóče so njetrjebawšeho trubjenja!

Budyšk wyšichi měšćeńanoſta, polizajſki hamt, wojerwa: S wobkhadom, kij wſchědnje pſchibera, ſo wěſo tež ropot na dróhach powjetſcha. Kaž ſo pſchezo ſažo ſwešćinje, ma pſchibrazy dróhowy ropot ſwoju pſchicinu ſ wulkeho dźela ſ tym, ſo awtarjo a motorowi kolesarjo na ſwojich ſobu ſłowjeſkow njedźiwaju a trubu ſnjewužiwaju.

Kóždy wobdźělnik ſjawnieho wobkhada ma ſo tak ſadźerjeć, ſo nikomu druhemu njeſeſchkódźi a bóle, haćž ſo pſchi wobſtejnoſćach njehodźi wobeńć, ſadźěwa abo wobćeſa. Tutu kaſeń němſkoſtatneho wukaſa ſa dróhowy wobkhad awtarjo a motorowi kolesarjo pſcheſtupja, kotřiž bjes pſchičežiny trubja. Dźiwanje na ezjuwoiwu móz druhich tudowych towaršchow ſo dyrbjało awtarjow a motorowych kolesarjow pohnuć, ſo bychu trubjenje hač na najnuſniſche wobmjeſowali.

Knjes ſtatny minister ſnutſkowneho naležnoſćow w Trjeźdźanach je tohodla **wotwonanje pſchećiwo wobkhadowemu ropotej pornjeſł, dalokož ſo won ſ njewužitnym trubjenjom ſawinuje.** Po tutym poſtajenju ma ſo **pſchikhodnje warnowaniſke trubjenje hač na najmjeńſche wobmjeſowaćˌ.** Pſchi tym maju ſo tele ſaſady wobkhadowaćˌ:

1. Warnowaniſke ſnamjenja maju ſo jenoż k warnowanju dawaćˌ. Warnowaniſke pſchiprawy ſo njeſmědźa bóle wužiwaćˌ hač je trěbne.

2. K woſjewjenju pſcheſćěhnjenja dalokož je tuto dowolene, ſmědźa ſo warnowaniſke ſnamjenja dawaćˌ.

3. Sakſaniſke je ſnamjenja dawaćˌ, ſ kotrymiž ma ſo jědźadłam ſwobodny puć a ſ tym ſpěchnicha jěſba ſmóćnić. To ſo wobſebje ſtawa, hdyž ſo warnowaniſke ſnamjenja we wulkej ſkalenoſći wot měſtna ſtracha dawaju. Wjednik pak dyrbi na hrožazu ſtrach ſe ſaſpinanjom jědźadła a ſ wjeſtſchej kedźbnoſću dźiwaćˌ.

S najbłonwniſchej ſaſadu je, **pſchi naſtacu ſtracha najprjedy ſaſpinaćˌ a hakle trubićˌ, hdyž je nuſne.**

4. Sakſaniſke ſu wolaniſke, njeſćerpliwoſtne a tajke ſnamjenja, ſ kotrymiž ma ſo wobkhadowentu poliźajſkemu laſtoznikej bliżnje jědźadła wojerwiˌ

5. S warnowaniſkimi ſnamjenjemi ma ſo pſchestaćˌ, hdyž ſo ſtoł ſ nimi njeměrny ſćinił.

6. Pſchi wujeđźenju ſ leżowniſcow ſo wo móżnoſći nima trubićˌ. Sa to ma ſo wobſoba doprědka púſtaćˌ, kotraž ma nimodujnych kedźbnych ſćinićˌ, ſo jědźadło ſ leżownioſće wujeđźe.

7. Měſto dołheho, jara wótreho trubjenja maju ſo krótke ſnamjenja dawaćˌ. Tute ſo ſa jene warnowanje njeſmědźa bjes wobzeźiteje pſchićiny woſpjetowaćˌ.

8. Warnowaniſke pſchiprawy, kij njejſu po pſchedpiſmje, njeſmědźa ſo pſchiprawjeć a wužiwaćˌ.

S tutymi ſaſadami je móżno, ropotowe wobćeżowanja, kij ſ njewužitnym trubjenjom naſtanu, pomjeńſchićˌ a wobkhadnu diſziplinu polepſchićˌ. Też liczba wobkhadnych njeſbožow móże ſo pomjeńſchićˌ, hdyž wſchitzy awtarjo a motorowi kolesarjo ſaſady wobkedźbnja.

W bliżſchich njedźelach budźa poliźajſky laſtoznikjo na trubjenje wobzeźe kedźbowaćˌ. Woni poruczniſcoſć dóſtanu, ſo bychu awtarjow a motorowych kolesarjow powuczeli a jeli trjeba też warnowali. Njeſmějaſli pak tute powuczenja a warnowanju ſaneho wuſpěcha, budźa ſo dyrbjeć druhe naprawy nałożowaćˌ, kij wobkhadnej diſziplinje ſłužja (na pſchikład khłoſtanja).

Wočakuje ſo, ſo ſo wſchitzy awtarjo a motorowi kolesarjo po tutych ſaſadach ſłožuja a tak nuſnje trěbnu wobkhadnu diſziplinu wobkhowaju.

Cyrkwinske powěsće

2. dźeń hodow ſo w zyłym Budyſkim zyrkwinſkim wokrjeżu kollekta ſa zyrkwinſke ſaſtaranje evangeliſkich Němzow we wukraju ſběra, kaž je ſaſtłi krajnozyrkwinſki hamt w Drjeźdźanach poſtajił.

S **Budeſtcu.** Patorżizu pop. w 4 hodź. ſmeje farar Bójz ſerbſku a ½6 h. němſku Bożu nóz. Dźećazy chór: a) „Dźowka Zion, wjeſel ſo“ wot Händela; b) „Ach wttuczęże paitvrjo“. Zyrkw. chór: „Ćicha nóz, ſwjata nóz.“ Poſawniſki chór: a) „W Bethlehemje dźěćo je narodźiło ſo“; b) „O ſłódźi Jeſuſo.“ Solopěwaj: a) „Pſchi ſłobje“, wot B. Krawza; b) „Ach dajcże dźěćeru měr“, po němſkim ludowym ſpěwje. Sběrka ſa khudych. — Bożi dźeń ſmeje farar Bójz dop. ½9 hodź. ſerbſce a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa evangeliſazaju w ſwjatym kraju. Zyrkw. chór: „Wam dźeńſ je narodźiło ſo“, wot J. S. Bacha. — 2. dźeń hodow ſmeje farar Bójz němſku ſpowědź, farar Böttger dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka ſa khudych. Dop. ¼12 hodź. ſmeje farar Bójz kemſchenje ſa dźěći 5. hacź 8. ſchulſkeho lěta. Zyrkwinſki chór: „In dulci jubilo“ wot J. S. Bacha.

S **Budyſchinka.** (Porjedźenka.) Patorżizu pop. ½5 hodź. ſerbſka a ½6 hodź. němſka Bożu nóz. — Bożi dźeń dop. ½9 hodź. ſerbſke kemſchenje (farar Kapler-Budyſki). Sběrka. Pop. w 3 hodź. dźěćikemſchenje ſa mjeńſche dźěći. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. (nia hižo ½9) ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka.

S **Bukez.** Patorżizu pop. w 5 hodź. ſerbſka a w 6 hodź. němſka Bożа nóz. — Bożi dźeń dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Zyrkwinſki chór: „Nam dźeńſa narodźiło ſo“, wot J. S. Bacha. — 2. dźeń hodow: Dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. Poſawniſki chór: „Swjata nóz“, wot Petzoldа. — Mumrěka: Chriſtiana rodź. Běrachez, mandźelſka Arnoſchta Pjecha, wumjeńkarja w Mjeſchizach 71 l. 11 m. 14 [illegible].

S **Hórkinu.** Patorżizu wječor w 6 hodź. němſka Bo nóz. — Bożi dźeń dop. w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hod němſka Bożа ſłužba. Khór ſpěwa: „Nam dźeńſa naro dźiło ſo“, wot J. S. Bacha. Sběrka ſa evangeliſazaju w ſłubjenym kraju. — 2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. ſerb ſka, ½11 hodź. němſka Bożа ſłužba.

S **Małeſchcz.** Patorżizu pop. w 5 hodź. němſka a w 6 hodź. ſerbſka Bożа nóz. — Bożi dźeń dop. w 9 hodź. ſerbſke, ½11 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa evangeliſazaju w ſwjatym kraju. — 2. dźeń hod dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje (farar Kſchižan ſ Klukſcha). — Wumrěł: Khriſtian Lothar, mandź. dwójniſki ſam pomoru. Rodźomnia ſatnych Ottn Ewa Kocha w Delnjej Hórce, 8 m. 19 dnjow.

S **Porſchicu.** Patorżizu pop. w 4 hodź. němſka, w 5 hodź. ſerbſka Bożа nóz. — Bożi dźeń dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. Zyrkwinſki chór ſobuſtukuje (fakiſi vikar Wirth). — 2 dźeń hodow dop. ½9 hodź. ſerbſke, w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. Poſawniſki chór ſobuſtukuje. Pop. w 3 hodź. dźěćikemſchenje.

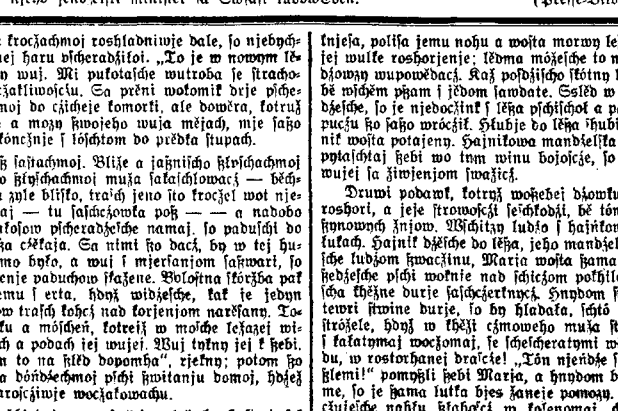
Budyske ſtawniske powěsće

ſ 21. dezembra 1935.

Narodźikej ſtej ſo: 18. 12. Mařej Richardej Naſtuſchej, pjekarjej, dźowka. — Njemandźelſka dźowka.

Wumrěłoj ſtaj 20. 12. Weronika Schpitankez, wobhdleńka domu ſa běduych, 64 lět. — 21. 12. Jana Marije Ebbde'a Herknera, ſtud. radźe, ſyn, 1 lěto.

Swěkowali ſu ſo: 21. 12. Arthur Kurt Haaſe ſrikſr. ſ Helenu Wěruſchez, fabrikſej bźělačerku, wobaj w Budyſchinje. — Waktar Richard Klemm, ſlakař, ſ Elſu Hilju dźěl. Hammermüllerowej rodź. Gygerez, ſchwalcku, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Horſt Kindermann, podoffizjer w Budyſchinje, ſ Friedu Martu Kirſteinez, privatnej wuczerku w Małej Nydej pola Wojerez. —

„Powſchitkowne kriſowe wuradźowanje“.

Pola generalneho ſekretara Swjaſka ludow w Genfu ſeńdźe ſo konferenca ſwonkownych miniſtrow, kotremuž ſo mjeno „Powſchitkowne kriſowe wuradźowanje“ da. Zeſrjeda na wobraſu widźimy Lavala, dale na prawo generalneho ſekretara Swjaſka ludow Avenola. Na prawo 4. wot prědka je pólſki ſwonk. minister Beck a na lewo wotſche njeho jendźelſki minister ſa Swjaſk ludow Eden. (Presse-Bildzentrale, M.)

Na hajńkowni

Hodowne powědańcko.

Trjeham jeno wočzi ſaudźielicz, a widźju jaſnje hajńkownju ſwojeho wuja Leſnika, hdyž ſwom tak huſto jako wudowy ſwoje proźdniny pſchebnk. Tu leži pſchede mnu na ſelenej leſnej luzy ſrjedź ſcherokeho lěſa. Wotoko kuki bo koleſa ſteja ſnjme ſchtomy, ſwoje haſoſy we wſchiku ſaj ſchidźa hibajo. Se ſelenych wjeſčkow ſłyſchju kurkolenje dźiwich holbiow a wſchelaki ſpěw a pſchicz a ſchkrěſ ſe wſchelakich ſchijow. Luka je wożyta ſ leżenjom a po nim honja mjetele a bručiſi. A ſrjedźa tutoho ſiwjenja ſteji hajńkownja, ſtare ale ſnjme ſe ſkomu krute twarjenje, wobdate ſe ſelenym winom. Cźiche a měrne bě tu ſiwjenje a buſto pſchežu ſrebi ſažo do tutoho pokoja, a wożebje tón lěſ — kak radu na njón ſpomnam, kij je mje wokſtawił a ſrowił. Do wječich lońzow ſwěła ſnm jón pſchetkedźił pak ſam, pak ſ wujowej jenicźkej ſchtyrnaczeletnej dźowku Marju. Woprawdźe womiſchleny wróćach ſo ſ próźdninow ioſjo na ſwoje ſtudije. Ale tónle cźiſi, měr w hajńkowni bu też łażeny a wo tym chu tule powědaćˌ

Druhn pſchewodźach w noan wuja do lěſa, hdyž chuſche ſa paduckami driewa ſłědźiłˌ. Sacźuwam dźeńſa hiſchcze hroſu, kotraž mje teddom wobeſhowaſche. Mjeleźiy trocźachmoj po lěſu; ſ naddatu ſuttachu ſwoy. Kerſi pichimněnjachu ſo mi do wſchelakich dźiwich poſtawow, ſo mi wutroba wukotaſche. Tu pikny ſuchа haloſa pod mojej nohu. tu hrabny ſelena wo wotſka ſa mój tłobnik a ja mjeleźio ſedny nach. Běhmy bźe paduham na ſlédźe — a ſnadź mje jedrn hižo ſa khorwaſ braka! Měſko trocźachmoj pſches „ſtary lěſ“, bźeſ běchu pſched létami wulki piatk radniſchi jeneho hajniſkeho ſatjelili; hakle jutrownicźku jeho w krwi leżazeho namalachu, mjes tym ſo ſwenj je wžyn dewźſcz wo horieſtanienem Sbóźniku hacź do lěſa jno dewachu. To wſcho pichiźidźe mi na myſle a ſhadach, ſo hych ſo po cźmje wujoweje ruki popadnył.

Tu nadobo rjekny wuj mjeleźio: „Bit!“ Saſtawſchi poſłuchmoj do nozy. S dalaka bě nětaſke ſchudrowanje ſłyſchecź, drje podubſone, ale wuj ſe ſtuwcźenym wuchom jo hnydom jako rěs p[illegible]. „Na pabuſchi!“ ſabórcza wuj, a potom trocźachmoj roshladniwje dale, ſo njebychmoj ſo ſe ſanej haru pſcheradźikoi. „To je w nowym lěſu“, ſaſchukny wuj. Mi pukotaſche wutroba ſe ſtracho-cźiwoci njedocźatliwoſću. Sa prěni wokomik drje pſcheſiach ſeba domoj do cźicheje komorki, ale bowdra, kotruž do mudroſće a mozy ſwojeho wuja měſach, mje ſažo ſmérowa, a ſkónčnje ſ łóſchtom do prědka ſtupach.

Duſ a duſ ſaſtachmoj. Blize a jaſniſcho ſłyſchachmoj rěs pity. Hižo ſłyſchachmoj muża ſakaſchkowaćˌ — běchmoj potajkim zyle blisko, traſch jeno ſto krocźel wot njeſkutka ſdalenaj — tu ſaſacźkowka poſ — — a nadobo tuty pikot hakoſow pſcheradźeſche namaj. ſo paduſchi do cźmoweho lěſa cźekaja. Sa nimi ſo dacź, by w tej huſcźinje podarmo było, a wuj ſ mjeriańom ſaſwari, ſo je pſchekwapjenje paduchow ſkażene. Bołoſtna ſtórźba pak wudyri ſo jemu ſ erta, hdyž widźeſche, kak je jedyn ſ tuch ſchtomow traſch kohcź nad korjenjom narěſany. Tohakowu dymku a mółcheń, kotreiž w mocze leżazej widźach, lběhnych a podach jej wujeſ. Wuj tyknу jej ſ ſebi. „Snadź nam to na ſlěd dopomha“, rjekny; potom ſo wróćichmoj a dóndźechmoj pſchi ſwitanju domoj, hdźež naju hižo ſtarocźiwje wocźakowachu.

Haj, paduſchi drjewa a ſwérinу kaźachu huſto doſcź cźichi nokoi hajńkownje. W druhich nozach bě hajnik khołownſchi hacź ſo mnu. Jónu bě ſe ſwojim hajniſkim ſchtyrioch paduchow pſchekwapił a dweju nopadnył; druhi krócź triechi paduchа na běkym dnju. kak runje ſtřelenеho ſornika kutleſche. Niedużhnizu wšo buchu ſudniſkuw pſchepodacki a dóſtachu krute khłoſtanje. Ale cźi, a ječ ſich ſi towaršchoio hrożachu hainikei ſe ſłym wjeceźom. S kóždym njedocźinkom, kij ſ jaſtwa puſchczenу ſo domoj wrócźi, naſta wujej nowy ſtraſchny njepſchecźeł.

Nas rano ſrjedź ſymy — wo tym ſhonich ſ liſtom — bě ſo wuj dźiwał, ſo ſu wſchitke pły na dworje — mjeńſche pjecź — zyle ſmérom. Njemérny tohodła ſtuył na thěźny próh a tu ſo bórſy ſtróźi: ſkiwło pſchiſłeſe Muro, jeho najlubſchi poſ, ſ jeho nohomaj, a hdyž dale pohlada, leżachu druhe ſchtyri pły na dworje morwe. Tónle napohlad wunuſowa krutemu mużej ſyłu; potom pozhłi ſo ſ Murowej a rjekny: „Muro, mój Muro, wbohe ſwério.“ A poſ pohlada ſe ſtamanymaj wočzomaj na knjeſa, poliſa jemu nohu a woſta morwy leżo. To bě wujej wulke roshorjenje; ſědma mózeſche to nutſka žonje a dźowcy wupowdacź. Kaž poſpjiſcho ſkótny łékař wupraji, bě wſchém pžam i jédom ſawdate. Sſlěd w ſnéſy pſcheradźeſche, ſo je njedocźink ſ lěſa pſchiſchoł a po tym ſamom puczu ſo ſažo wróćił. Hłubje do lěſa ſhubi ſo cźěſ a wſchelki woſta potajeny. Hajnikowa mandźelſka pak a dźowka pytaſchtaj ſrebi wo tym winu bojoſcźe, ſo mózli ſo tej wujeſ ſa ſiwjenjom ſwažicź.

Druwi podawk, kotryž wożebej dźowku Marju jara roshori, a jeje ſtrowoſći ſeſchkódźi, bě tónle: Bě ſrjedź ſynowych ſnjow. Wſchitzy ludźo ſ hajńkownje běchu na kukach. Hajnik dźeſche do lěſa, jeho mandźelſka pak niežeſche ludźom ſwaczinu, Marja woſta ſama doma. Wona ſedźeſche pſchi woknje nad ſchicźom pokhilena, tu ſaſtroſcha khěžne durje ſaſchcźerknucź. Knydom ſtanywſchi wotewri ſtwine durje, ſo by hladaka, ſchtó tu je. Ale te ſtrózele, hdyž w thěźi cźmoweho muża ſtejo widźeſche, ſ kakatymaj wočzomaj, ſe ſchelcheratymi włoſami a broda, w roſtorhanej draſche! „Tón njeſmje ſ dobrymi mysłemi!“ pomyſłi ſebi Marja, a knydom bě ji też wedome, ſo je ſama lutka bjes ſaneje pomocy. S ſtrózelemi cźuſeſche nahłu ſłabokcź w kolenomaj, dźiwiſe ſo do ſtwu wróćinicź a durje ſa ſobu ſamknucź, ale njemóżeſche ſo ſ blaka hibnucź. Tola w dalſchim wokomiku ſo ſažo ſhraba a pomyſłi: „Jenoż nia hoſtojo pokrjećaſi!“ a ſ mozu ſo ſmérżujo rjekny: „Schto ſabaeże?“

Muż poſłeže cźmowej wocźi k njej a mopraſche ſo: „Je hajnik doma?“

„Prajiſch-li ně“, myſłi Marja, „dha podaſch ſo zyle do jeho mozy; pſchetoż wón je wěcźe naſchich ludźi na tuzy widźał, jeno wo nanje ſ wěſtoſcźu njewě.“ Sa wokomik ſebi to roſmyſłi a ſ krutym hłoſom wotmołwi: „Haj, nan je doma, wón je horjeka, chu jeho ſawołaćˌ.“ A ſtuwiwſchi do thěże ſ ſhodej ſawoła: „Nano, proſchu, pój wſchak dele, tu je muż a chże ſ tobu rěcźećˌ.“

Woprawdźe hróibny wokomik, pſchetoż Marja wě, ſe nan njemóże wot horjeka wotmołwićˌ. Knydom poſ pſchiſłuſże ji na myſle: „Wóldźeſch horje, kaž by po nanu hicź chyła; tam hrabnjeſch nabitu ſtelbu a pohrożiſch jemu, jeli chże po ſhodże ſe tobu.“

(Pokaczowanje ſcźěhuje.)

Herbert Korla Adolf Nowak, stud. asessor w Zopottu, s Klaru Emmu Karolu Theodoru Haeblerez, bjes powołanja w Budyšinje. — Arnošt Gustav Tschenischer, podoffizjer w Grimmje, s Emmu Margaretu Arnoldez, pschedawarku w Budyšinje. — Siegfried Marcšin Furka, šahrodnik, s Martihu Emmu Ullrichez, bjes powołanja, wobaj w Budyšinje.

Semrěli: Helena Brücknerowa we Worjanje. — Kubłowy wumieńkar Jan Mosta w Bohrowcach. 95 lět.

Ze Serbow

W Budyšinje 23. dezembra 1935.

Naše hrono za tu'ón Boži dźeń

Hdyž drobny lud smy, dvrbimy też drobnje
Ze wšitkim zapołoć a dźełać dale —
Hlyž nimaš wóz, zběraj sej do fala
A niehórš na małkosć so bjezwutrobnje.

Čišinski.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer minus 5 a najwyšscha dnjowa temperatura 1 stop. cjopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0 a najnižscha nózna temperatura 1 stop. symy. Wjedro w južnjej Europje je so w południm cźašu sašo stajnišcho wuwiło. Nad Němskej a wokoło njeje běchu so někotre mjenšne nižiny wutworiłe a tu tež naschim stronam tóšcho hnéha pschinjeńkje. Nižiny pak so jenož pomału hibachu, dokelž njemóžachu k ranju postupować. Tam jim žylna wyschina nad Ruskej puć salěhuje. Tehodła so wone pak ke krótkemu ranju, pak k połnozy winnychu. Pola Islandskeje leži wyschina a sćele wubjeŕ hač do Němskeje. Pod sebo wšiwom smjerjeny któnčne, tola w połnozy symnische wjedro. — Futsje wuteru któnčko 8,02 hodź. ikhadża a so 3,57 hodź. khowa. Mšachť khadża jutsje rano 6,59 hodź. a khowa so popołdnju 2,33 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutšischu wuteru:** Sstónčnische wjedro, w nozy se žylnischim mjerstnjenjom.

*

— **Lubowólne powjetschenje płaćišnow so njeczeršpja.** W połslednim cźašu su płaćišny so sežiwjenjske žrědki bjes spósnajomneje pschićiny so powjetschile. Płaćišnu wobkedžowazy hamt je tohodła pschitas dostał, so by ſ najwjetschim dorasom pschećiwo pschekupzam a wulkopschekupzam a wuplahowarjam postupował, kiž je šamopaschnych pschićinow płaćišny bjes trěbnjeje pschićiny powjetscheja.

— **Kaj krajno konjeństi mischtr w Moritzburgu** žo dźeli, so Budyska žrěbjeńca 28. januara 1936 ſ dwěmaj symnokrejnymaj a dwěmaj cjopłokrejnymaj žrěbjomaj a Wulkohartawska žrěbzownja 29. januara 1936 ſ jenym symnokrejnym a dwěmaj cjopłokrejnymaj žrěbjomaj wobkedžadži.

— **Wuhlađowana płahowarjej židy.** Kaž němšłostatna wotrjadnja skupina płahowarjow židy šap. tow. w Celle dźeluje, ſtaj płahowarjej židy H. Lomatius we Wjasoniju a Richard Zwahr we Khrótkatwje-Khemnitzerku ſa dobre wukony w płahowanju židy pjenjeznje myto dostałoj. W šajinje špěchowanja židupłahowanja je nusne, so bischcze druſy wobkedžerjo naischeho wokrjeza, kiž chcedźa žebi możnosć dotkadowy wobſtarać, židu płahuja. Tuchi šajimzy njech žo na: Reichsfachgruppe Seidenbauer e. V. w Celle, im Französischen Garten wobročća, ſ wotkelž darmo radu dostanu.

— **Z Bukez.** Adventski wječor žerbskeho towarſtwa. Sobotu wječor šeńdże so šerb. towarſtwo, špěwne wotdźelenje, w małej zprtkwinſkej šali, kotraž bě rjenje wupyšchena a še zwěcźkami wobhwětlena, na ſwój 161. adventski wječor. Po rjannych adventiſkich a hodownych špěwach žo kofej a tykanz po'ickscheše. Po tym žo šnowa špěwy sanješechu. Tuty wječor žo jara rjenje poradźi. Na konzu wuprajichu žebi wobdźělnizy najwutrobnischa pschećza k nowemu lěcu a žebi žlubihnu, so budża tež we nowym lěcźe pilne na hajenju žerbskeho špěwa a kultury dźełacź.

— **S Porschiz.** So by so žwjaty advent, cźaš połny potajnjstwow a wjeśela a wulkich a małych, pschijomnje žwjećił, je knjes farſki vikar Wirth-Budyschinſki tudomnischu młodźinu ſwolał a ſ njej dramatiſe pschihotowanje sa jewischcźo žwjateje ſtawizny ſ Bethlehema nawukuł. Sarjadnišwo žwjatoćnoćze leżeſche pola fischećzańskeje žónſkeje žłužby. Popołdnju běſche pschedstajenje sa potrěbnych, kotříž so wot NSV wobdarichu a so hišcze pschi horńczki kofeja a štóbnym wožuschku pobo'ichu. Knjes farſki vikar Wirth witasche wšitkich pschitomnych a jich derje na pschedstajenje pschihotowasche. Knjeni dr. Wirthowa ſ Barlina, jeho žwakowa, potom 3 nězne hodowne špěwy sanješe psches knjesa kantora Jšetta na klawerje mutkojnje pschewodźana. S jeje lubojnym hłosom, wumělźay wukubłana na konzertatorju, dobu žebi nutrny džak wšitkich pschipoślužkujucych. Na to je pschedstajenje žwjata stawizna. Hrajetjo šo šaźiwidku do žwojeje róle tak, so bě šacźiſchcź pola wšitkich hłuboki a traazy. Na konzu šo knjes farař Handrik wšěm zobuſtutkowazym sa woporniwe dźěło dźakowaſche. Stónčnje pak tež tutu ſkładnoſć wuži, dopomnici wšěch na nam wot Boha Knjesa połoženeho wjednika a kanzlera, psches kotrehož je nam šmóžnjene hody w dobrym měrje a khcheźcańzu žwjećicź. S ſtikrótcźnej móznej ſławu na wjednika šo ſlónčí tuto pschedstajenje, kaž wječorne, kotrež bě potom sa šerbſchu ſławnoſć.

S **Wulkeje Dubrawy.** Žónſtwo Wulkodubrawſkeje fronineje měſtneje ſkupiny je w žwojim połsledním domjazym wječoru wopokałało, so wono tež rozumi, we wjeśelnym ſjednoćenſtwje adventiſki wječor w prawym ſmyſle žwjećicź. Błyſchcź ſwěcźkow, jědłowa ſelenina, ſtarolube hodowne špěwy a postawy žo ſa prawe adventſke šacźuca postarachu. Pósnaće, so žónſtwo wſchěm žwojim łobuſtawam něſchto poſtiſa, a so dyrbża žo teho wſchitke žony a holzy w nim ſhromadźicź, w naſchej měſtnej ſkupinje bóle a bóle dobywa; tak móżeſche žónſtwowa nawjedowarka hnydom 13 nowoſamotnjenych ſapiźacź, mjes nimi tež někotre Sserbowki ſ Brěmjenja, kotrež žo jako ſtare ſnate ſ wukubłańſkeho kurſa ſa macźerje radoſtnje powitachu. Žiwe wuprajenje myſłow wſchitke łobuſtawy ſwjaſuje, njech wobnio ſwój dom a ſwoju žiwjobu ſaſtaruja, njech w fabrizy ſwoju ſaſtužbu pytaju abo na burſkim dworje dźełaju. Se wſchěmi druhimi žónſtwowymi łobuſtawami njeſłpróznjoje dźełacź, to budże po tutej wjeśelej žwjatoćnej hodźinje tež hěſto nowoſaſtupjenych łobuſtawow. Žónſtwo a dźećaza ſkupina ſo na tutym měſtnje tež knjeſej pjekařſkemu miſchtrej Alwinej Jeremiašej wutrobnje dźakujetej ſa dwaj metraj dołhi hobrſti wožuſchk, kiž je k hodownej žwjatoćnoſći ſa dźeći měſtneje ſkupiny darił, a kiž ſtarym a młodym wjele wjeśela pſchihotowa, ſchtož žo wołeje tež w pěknej hrě wóſom małych hólzow pokaża.

S **Komorowa pola Rałeź.** Wječera njedźelu wječor žo w tudomnej Schimanez žurli hodowny wječork wotmě, kotryž ſchulſke dźeći pod wjedniſtwom kt. wuczerjow Pilaka a Gloxina wumjeđjechu. Knjes wuczeŕ a ſchulſki wjednik Pilak pſchitomnych powitawſchi wunjeże ſtikrótcźnu ſławu na naſcheho wjednika a kanzlera Adolfa Hitlera, ſmyſł žwojom wułoži a pschejeſche pſchitomnym, so by žo jim na wječoru lubiło. Po tym dźeći němſki špěw „Cźiłche pada ſněh“ špěwachu. K tomu žo ſherbſke dźiwadło „Pjerſchćenk ſboża“ pſchiſamknu. Na konzu tuteho dźiwadła wuhrachu pſchitomni špěw „O najwjeſelſchi“ ſ pschewodom Komorowſkich herzow wuſpěwachu, potom hiſchcze jedyn němſki kruch ſcźehowaſche, a to „Konjazy paduch“, kotryž wjele ſměcha wubudźi. Dźeći žo prózowachu, wſchitko prawje derje pschedstajeć, ſchtož žo jim też poradźi, wołebje rjenje žo ſherbſke dźiwadło pschedstaji. Pſchitomni ſe žiwym pſchikleſkom jich prózu mytowachu. Na konzu žo hiſchcze špěw „Cźicha nóz, žwjata nóz“ ſherbſti a němſki wuſpěwa.

Z **Panšic.** Wčera po kemšach wobsmerz so Marja Wroblowa, přez 70 lět stara, na klótšrje a złama sej nohu na nadkolenu. Z nosydłami donjesechu ju do jeje statoka, hdźež přiwołana lěkarka přewjezenje do Kamjenskeje khorownje zarjadowa. Sanitetny auto z Kamjenca přijědže po zranjenu. Při nětčišej hładkosći stawaja so dźeń wote dnja mjeńše a wjetše njezboża.

Z **Kukowa.** Bcža ručka zaja wčera zwudowjenu Ansorgowu. Jeje dźowka přińdże popołdnju domoj, maćeri ruku zawdawši zwjeze so tuta k zemi. Docyła zlemjenu dowjezechu ju do Worklećańskeje khorownje.

Z **Kukowa.** Kaž loni steji też lětsa zaso symbol hodow, Bożodźěćkowy štom, před Natnšec korčmu a zwjesenje małych a wulkich. Wosebje ći mali stupja so před njón samo w třeskatej zymje a w sněhowych mjećelach a powěźaja sej wo bliżacych so hodach, wo rumpodichu. Bożim dźěćom a wo štomje, kiž też doma zmeža. W tak hobrskej wulkosći wžo nic kaž tutón wjesny „hodowny štom za wšěch“. Hordźi so we wysokosći nimale 8šć metrow a na nim mnoho so błyšćate elektriske žehlawki, kotrež swoju swětłosć do ćěmneho wječora ſćelu. Loni su pakostnicy w ćmowej nocy někotrym sobukazali, nadźijomnje su so nakazali a wostaja so lětsa čorneho rjemjesła. Rjany hodowny štom pyši nětko wutuwarjenu měſtnosć a wožiwja we wječornych hodźinach wołsěrnu nawjes. Zdobom wohsweźiłe sćežku do přitulneje, přiwabjaceje „korčmički při kłóštrje“. Sněh přikrywa hałozy a běli też měſtnosć nod štomom. Kaž by z marcinom posypany był. Zda so a Nowiny nam też wěšća, zo dale tajke zymske wjedro wostanje, a tak změjemy lětsa běłe body k wjeselu młodych a starych, ke wuſrańzenju Božeje stwóry a jeje hodownych štokrutnych postajenych płaćišnach płahiđźelowachu. Požlednje witi budźa pondźelu 30. dezembra.

Bankowki priwatnych bankowskich bankow so ſ wobkedžu bjeru.

S 31. dezembrom t. l. ſlónčí žo, kaž je znate, bankowkowy priwilej priwatnych bankowskich bankow, potajkim też naischeje ſakſkeje banki. S wobjedźitym wukazom wot padnjenju, ſ wobkedža wačzom a ſnicźenjom bankow priwatnych bankowskich bankow 31. dezembra 1935 žo wot ſtatneje hoſpodarſkeje ministra pośłaja, so tute banki ſwoje bankowki hač do 31. dezembra 1935 wuwokłaja. S 2. hawreleju 1936 žłubja tute bankowki ſwoju móc jako płaćidło, wumjenja pak ſo hač do 2. julija 1936 pola wšěch pokładnjow mjenowanych bankow abo pola jich naſlědnikow na ſtatne bankowki. Po 2. julija 1936 žłubja wſchě wuwokłane bankowki płaćišwoźcy. S tym žłubi so też winowatoſć priwatnych bankowskich bankow, je ſamjenicź. Sniženje ſ wobkedža wſatnych bankowskich ſlanje ſo po wukazu je 26. meje 1928.

Přilopk

Njepschijomna kupjel w čornidle.

Spodźiwne njeſbože, kotrež je ſtamo wulki ſmich žłubiło, je ſo w Kopenhagenje ſtało. 4letna holćička, kotraž žebi je ſwojej 9 lět ſtarej ſotſiczku w dworte ſtarſchiſkeho doma hrajłaſche, padny ſ wotnom do dźełarnje, w kotrejž ſo čornidło dźełaſche. Tam wulki kotoł je 100 litrami čornidła ſtejeſche. Młody muž, kotryž bě njeſbože wohladał, běžeſche do dźełarnje dele a widźeſche runje, kak ſo dwě čornej ruczaj kromy boma pſchimnyſchtej a hnydom na to ſo čorna holćička ſlejewi. Młody muž holćičku, kotruž ſobu dźerżeſche, ſtarſchimaj pschinjeſe. Dokelž běſche ſo dźećo pſchi padnjenju le ſchkleńzu třešało, dowjedechu ju do khorownje. Tam ju holćičku dołho kupali, hač ſ jejneho cźełka čornu barbu wotmychu.

30½ miliardy dollarow dołha w Amerizy.

Sſawny dołh Sjednoćenych ſtatow po offizielnym žłubjenju nětko 30½ miliardy dollarow wuczinja.

Amerikanſke brónjenje w powětrju.

Wójnſki minister Sjednoćenych ſtatow je wutoru ſkasanku na 100 hoditowjetſkich letadłow ſawdało. Dale bu 110 wulkich Douglasowych bombowych letadłow ſkasa. Letadła ſu zyke metallowe a munizija da ſo do nich ſameſćicź. Wone ſu dwojoſtrjodakate ſ jenomotorom a móža hač do 400 kilometrow ſa hodźinu pschełećeć. Wobkedža 5 maſchinſkich ſtelbow a naprawu ſa puſchćenje 20 małych bombow. Dale ſu tak pſchiprawjene, ſo maja žłubobja ſa jědzite płunny. S tutymi letadłami móža ſo małe formazije ſ bombami a ſ płunami wobkedźećacź.

Franzowſki kredit ſa Sowjetſku Ruſku.

Parišći cźaſopiſ „Gringoire“ je ſhonił, so chce franzowſke knjeſtwo ſowjetſkemu knjeſtwu požčonku wo 2 miliardach frankow pſchihotowolicź. Dokelž pak dyrbi franzowſke knjeſtwo pſchećiwjenje w ſjawnoſći wocźakowacź, ſo pośćenka najſterje jo wobeźełniſchim puczu pisches banki Ruſkej pschepoda.

Towarſtwowske powěſtniki.

Budyšin. Zjednoćenſtwo evangelskich Serbow wotměje pjatk 3. dźeń hodow w Serbskim Domje hodowny wječork ze wšelakimi poskićenjemi, na kotryž wšitke sobuſtawy a jich swójby přećelnje přeprošujeny. Předsydſtwo.

Z. Ł. S. S. Na dnju naſeje hodowneje ſkhadźowanki 29. decembra jědże připodlnju wokoło 14 hodźin auto z Budyšina do Porſic. Štóž chce sobu jěć, njech ſo zamołwi pola tow (Brězana (Bresan, Räckelwitz) hač do 27. 12. Jězba płaći za wobeź pućaj wokoło 70 pj. Auto wotjěrže w nocy w 2 hodźinomaj zaso do Budyšina. Wobdźělić móže so kóždy. Zwjazk serbskeho ſtudentſtwa.

Kospodarski rozhlad

Pódźelu 23. dezembra 1935.

Barliuſka burſa ſ 21. dezembra 1935. Pſchećźiwo wſchemu dočakowanju ſaſadźi te konjeź indjenja burſa pschi pschewažnje krućźiſchich kurſach. Pobjerjenjow bě pomérnje mało. Sa to pak jewjeſche je ſtrony burſowneho wobkedża ſ powołanja, kotraž běſche najſterje hiſchcze twory dołżna wostała, potrjeba žo krućź. Pschi tym wuſtupowaſche też bankowſka klientela ſ małymi kupnymi pschikłaſami, tak ſo ſ wjeſtſchim postupam kurſow dóńdże. Mnohej dobre witi mějachu motanowe hódnoty, kotrež žo najſterje we ſwikłu dalſcheho pohórſchenja w jenbjelſkim hórnjim konflikcźe pschećźo žimiſcho žadachu. Wjedniſtwo pschi tym mějachu Harpener akzije, kotrež 1½ prozenta dobychu. Też renty běchu žo w kurſu połepſchile. Wobrot wot běſche tu mjeńſchi.

Dźeńžniſche kóńne witi w Drjedźanach.

Přiwjedźenało bě žo 472 howjadow, mjes nimi 71 wołow, 94 bykow, 280 krumow, 42 cźelatow a 5 jałcźkow. Rimo toho 1306 cźelatow, 411 wowjow a 2046 ſwini. Na howjaſych witach bě dobre dźeńžnu jara pſchećźiwe wuſchedźowanje. Hubjenſche dźeńžnu mějachu pomałſche witi. Płaćišny tu wo něſchto mało popuſchćiſchu. Też na cźelatych witach bě wobkhod žrěni. Płaćišny tu wo 5 pj. niže leža hač pſched tydźenjom. Wowzu maja pomałe witi, ja něſchto mało niżene płaćišny. Swinje žo ſa

Hłowny redaktor Marko Smoler. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy L. Drěnaz, za loknje dźeł a přiłopk Marko Smoler a za nawěſtki dr. J. Cyž. Wšitcy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna liſcina čo. 3 płatna. Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje.

Za swjedźeńske blido

Marinady

Zawite jerje w remouladze	¼ litr	0,42
filetowe jerje w remouladź	¼ litr	0,42
jerje w želeju	¼ litr	0,32
jerje w želeju litr 0,75	½ litr	0,45
zawite jerje litr 0,75	½ litr	0,45
zawite jerje	1 litr	0,32
piječene jerje	1 litr	0,60
Bismarck-jerje ½ litr 0,45	¼ litr	0,32
piječene kuski, pječ. zawite jerje	¼ litr	0,32
piječene jerje w Champign.-jušcy	¼ litr	0,45
krónowe sardiny	½ litr	0,35
widlične kuski bjez kóstkow	klub-tyza	0,75
wolijowe sardiny	klub-tyza	0,25
němski kaviar	½ litr	0,45
sušene wuhorje	punt	2,50
sušene wuhorje, pakč. 2 wuhorje 250 gr.		1,50
sušene wuhorje, pakč. 2 wuhorje 300 gr.		1,80
sušene wuhorje, pakč. 2 wuhorje 350 gr.		2,10

Wosebje słódne

čerstwe kórki	hrješka tyza	0,55
žonopowe kórki, słódko kisałe	punt	0,75
delikatesowe kórki	štuka	0,10
popjer owe kórki	štuka	0,13
sardelowe pastety	tuba	0,30
majoneza	punt	1,10
mjasowa solotej, wuwažena	punt	1,10
mjasowa solotej, tyza	punt	1,10
jerjowa solotej	punt	1,00

Sad jako pojědź

złote jabłučka bjez błóčkow, słódke, pł.		0,40
laffa jabłučka, bjez błóčkow	štuka	0,25
mandariny	punt	0,38
amerikanske winowe kiće	punt	0,65

K hrymzanju

worješki	punt	0,50
worješki, z ćeńkej skoru	punt	0,50
Smyrna figi, 170 gr. celofan-pakćiki		0,15
worješk hubićki, jěrke a połnoml. ¼ pt.		0,35
kekse w ½ puntowsk. měškach	měšk	0,50
čiste butrowe keksy	pakćik	0,30

Twarožk na blido

šwicarski twarožk 40 %	¼ punta	0,40
němski miehki twarožk 40 %	75 g	0,25
hóntwinski twarožk 20 %	štuka	0,20
limburgski bjez kromčki 20 %	½ punta	0,32
kimjelčkowy twarožk 10 %	½ punta	0,25

Sydrojty kał, krčn, čeŕwjeny kał, cyble, sellerij, a korjeninu

Dobry Natušec kofej njesmě tohorunja pobrachować punt 2,40, 2,80 a 3,60

Bruno Natusch
w Kukowje

Hornig & Domanja
měj. Hanža Natuschowa
w Khrósćicach

Hudźbny dom
Harm. Jeremias
w Budyšinje
na Kěžorskej drózy 8
poskići k hodownemu swjedźenju:
Hohner - hubne a ručne harmoniki
ap ciniwe wudźěliki za puchowarjowanje rjanjow, dospołne wubłoblanje so poskići
Gitary
Mandoliny
Violiny, dospołne, z haślom a smykom
a HJ. a kapały přihódne
rózki za mlodźinu
fanfary
bubny
bluke bubony
bubnowe tulawy
biek-tulawy
haš wšón přisłušk a wudospołnjenja.
Wuwjedźemy wěc wsparjedźenja

Polonowe wino
litr 88 pj.
Dessertowe
płodowe wino
litr 88 pj.
Jabłukowe wino
litr 80 pj.
Rybowe marinady
w bohatym wubjerku
jara płaćiny hódno
Thaner w Budyšinje na Šukelnskej hasy čo. 30

Prawe hodowne mysle
přinjese dobry **kofej**
Swjedźeńske měšenje woblubjenej wulkej bunu. ¼ punta 60 pj.
Oskar David, kolonialne twory w Budyšinje, Dźiwadłowa hasa 6

Hej, pónjdźeš sobu? — Hdźe?
Nó,
do Radworja
du na
Mejiny konzert!
To wězo pónjdu! Hdy dha budźe?
Druhi swjaty dźeń w 20 h.
Reje z posylnjenej kapału!
Zastup jenož 50 pjenježkow

Sportska lacy, dźěłańske lacy, mužace a žonjace pulovry, štrykowana drasta a jaki za žony, ćopłe spódnje kholowy, zoki, nohajcy, rukajcy, walkowane zoki, pjasćowe rukajcy, šeniljowe rubiška a šawle we wulkim wubjerku pola firmy
Otto Oßwald
w Budyšinje :::::: na Kamjentnej hasy čo. 17

Dobre a tunje
Za kuchinju a hospodarstwo:

Pšeńčna muka	Hroch	Mandle
Wućah. muka	Sočki	Jadro lěsnych worjechow
Krane nudle	Buny	Słowki
Makaroni	3 talerje poliwki	Sultaniny
Wowsne tružki	Kaiserowy twarožk	Prósk majsoweho jadra
Pšeńčne krupicy	Tučne jerje w tyzach	Měd
Raje		

Zeleninowe konserwy we wulkim wubjerku
3% rabata w znamkach
(na wšě twory z małymi wuwzaćemi)
KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT
Filijala w Budyšinje na Bohatej hasy 5
Serbscy rěčaca předawarka je w našej filijali wam stajnje k službam

---

Rěčneje hodźiny
nimam hač do 6. januara 1936
dr. med. Haubold

Drjewowa awkcija

Pjatk, 27. decembra (3. swjaty dźeń) přesadźuju na Nowoślicanskich honach, při pěšej sćežcy Dobrolecy-Serbjany na
70 losow stojaceho wužitneho a palneho drjewa
za najwyššu sadźbu a hotowy pjenjez. Započatk w 10 hodź. dopołdnja
Wobsedźeŕ.

Pod hodowny štom sluša serbski spěw

Slědowace čišćane hudźbniny su stajnje na składźe:

K. A. Kocor: 15 narodnych spěwow z klawěrom. 1886. z hornołužiskim abo delnołužiskim tekstom 1,— hr.
6 originalnych spěwow z klawěrom 0,50 »
Štyrihłósne mužske chóry. (36 hłosow) 0,80 »

Jurij Pilk: 32 narodnych hłosow za muški chór, 1899 1,— »
„Dobry wječor". 34 nar. hłos. za měš. chór 1924 1,— »

Jurij Słodenk: Fiedlerowy towaršny spěwnik za serbski lud. Dwuhłosny. 4. wud. 1927. 181 čisłow 1,50 »

M. Urban: Duchowny hodowny spěw. 80 čisłow z jich hłosami. 1930 0,75 »

Bjarnat Krawc: „Khwatajće, ale spěwajće!" Dwuhłósne narodne spěwy. 80 čisłow. 1910 0,30 »
„Zerja". 25 narodnych hłosow za měš. chór 0,75 »
„Wulka lubosć". 30 nar. hłos. za měš. chór 0,75 »
„Žórleško". 65 serbskich narodnych a wumělskich dwuhłósnych spěwow. 1926 1,— »
„Škowronk". Nowe spěwy za žónske, mužske a měšane hłosy. Přinoški A. Frajslaka, G. Wowčerka, K. A. Kocora, J. Kiliana a B. Krawca. 20 čisłow. 1929 1,— »
„Słónčne prudy". Zběrka nowych spěwow za žónske, mužske a měšane hłosy. 34 čisłow originalnych kompozicijow. 1929 1,50 »

Naše spěwy I. Serbski spěwnik za šulu. 1 a 2hłósnje. 120 čisłow. 1930 0,60 »

Naše spěwy II Serbski spěwnik za šulu. Dwuhłósny. 118 čisłow — tež za pošulski čas jara wužitny. 1931 0,90 »

33 nar. 1hłósn. spěwow z přew klawěra. op. 52 2,80 »
6 originaln. 1hłósn. spěwow z klawěrom. op 21 2,00 »
„Wjerć moje pola herca!" 15 serbskich narodnych rejow za klawěr z přid. sołowami a chorowcor rozjasnjenjemi k praktiskemu wužiwanju (z pomocu knj. M. Leńawiec). op. 60 2,50 »
Ze serbskich honow. 3 kusow za klawěr solo. op. 6 2,00

Ludwik Kuba: Łužisko-serbske pěsnje za klawěr z podpotoženym tekstom. 27 čisłow. 1921 1,— »

Dr. Heinrich Möller: Westslawische Volkslieder II. Polnische und wendische. Jenohłósne z klawěrom a tež ze serbsk. tekstom. Čo. 27-35 2,50 »

Serbska kniharnja w Budyšinje

K rjanej drasće sluša rjana frizura

Dźak wukona němskeje technikki je nam frizěrski nóž o rjanu mjechu přirodnu žołmu přez tydźeń z dołu zhotowić.

Też derje wuwjedźena ondulacija so Wam doporuči.

Naša dołholětna nazhonitosć zarući Wam dobre wuwjedźenje. W frizurje wothłyšuje so šlwjeński wobraz ćłowjeka.

Tohodla k hodam wšě žony rjanu frizuru a mułoju derje tšihane włosy.

Zadajće sebi pola Wašeho frizěra dobroptane Ištno za frizěrske wukony.

RADIO
připrawy
Wšě swětowe znamki
Wšě płaćiny
Niewjasace předwjedźenje
Hudźbny dom
Herm. Jeremias
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 8
Telefon 3821

Kolesa a přisłuški
płaćizny hódno pola
W. Frohs
w Małym Wjelkowje

Stepowane
Moskowe
Wołnjane
Wjelbtud.
Blidowe
prikrywy
wulki wubjerk, jara tunjo
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobnesle pohladnje

... a za nana
k hodam
pakćik cigarow
wězo wot firmy
ALBERT LEHMANN
w Budyšinje na Połnócnej drózy, při Bohatej wěži, při Palastowym dźiwadle

---

Na dobru skleńčku wina
dobru pojědź a rjany přebytk přeprošuje Was
Küttnerec winarnja
w Budyšinje na Hauenšteinskej basy

Serbske a němske hodowne a nowolětne khartki a wšě zbožopřejace khartki
w najwjetšim wubjerku, jara rjane a wosebje tunje dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Měšćanske dźiwadło

Telefon 3203

Srjedu, 1. dźeń hodow w 16 hodź. **Njekošena žona** Hudźbna wjeselohra w W. Kollo po zniženych płaćiznach	Srjedu, 1. dźeń hodow, 19.30 hodź. **Zwonka kola** **Swětowa mišterka** Operety w 3 jedn. wot J. Snaga
Štwórtk, 2. dź. ń hodow, 15.30 h. **Wjesela wudowa** Operety wot Franca Lehara Zniżene płaćizny 0.50—2.- 0 hr.	Štw. 2. dźeń hodow, 19.30 h. Kolo B **Swětowa mišterka** Operety w 3 jedn. wot J. Snaga
Pjatk, 3. dźeń hodow, w 16 ho iź. **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna hra wot Malberga Zniżene płaćizny 0.50—1.00 hr.	Pjatk, 3. dźeń hodow, 20.15 hodź. K lo D **Kujezef** Komedija wot H. Bratt

Hodowny dar, kiž wjesele přihotuje, je zešiwk lěpšinskich lisćikow měšćanskeho dźiwadła
Nadrobniše wo zešiwku lěpšinskich lisćikow a jeho wulkim potuńšenju zhońće při pokładni měšćanskeho dźiwadła.

Kupujće pola našich inserentow!

Přiloha k čisłu 298 **SERBSKE NOWINY** Pónd'elu 23. decembra 1935

Boži narod w Serbach

Hižo loni smy w „Sserbskich Nowinach" nastawk wozjewili, w kotrymž je so wumělske dźěło knjesa **kantora Krawza w Hornim Wujesdźe** pohódnoćiło. Kaž je znate, je so knjes kantor Krawz na dźěło smuźił, Boži narod w postawach předstajeć. W jeho domje móže zhromadnje wobhladać, wobdźiwać a wo nich zwoim znatym a předewzećelam powědać. So njebrachu zańdźene lěta tak mnohe wuměłske dźěła z lońskeho nastawka wospjetowane a so nadźijamy, so so wjele hišće lubych a blizkich a daloka do kantorez doma w Hrnjom Wujesdźe nastaji a wumělske wobdźěłki wobdźiwa.

Wola naš je nětko waschnje, w twornjach dźěłane postawy pod hodownym zdźiwom stajeć a je k Božim narodej mutwaricć. Tola tu jedna so wo **dźěło z dwójcerjnym nožikom**, tak dokładne a krasne, kajkiž w Sserbach hišćo nichó'e nadeńdźe a njeńdźe. Naš wumětk, kiž so też na mokerstwo wuśteli — mnohe wobrazy dźěja jeho hydlenje — mnohi, z kotrejž so hižo léta dołho nošu **Boži narod do drjewa rězacj w jenotliwych postawach** — do skutka stajił. So je so jemu tuto dźěło zhromadnje poradźiło, we tym zwědčeja jeho skutk, kotryž wobdźiwacej ma nětko kóždy wichileźnosć.

Zrozumjeja je za wšitkich, kiž so rozebrachu, hdyž cełnuna zwěrjatkosć zwěrčkow městnosć wobsydlenje. W [illegible] kiž so rozebrać hodźi, leži w zhromadnym [illegible]

Jezušk'ątko, zwj. Józef z kataćnju a modlaza so Marija je strażujetej. W zwojim dźěle předstaja wumětk wokomik, hdyž so njebjesa nad Božim dźiwom raduja a hdyž pastyrjow tam hišćo nje. Sswoj jandźelow puschcja so z wyschiny — je jich runje połsta — a chźeja skužiś Jezušk'ątko a to po waschnju, kaž spisaćelka Selma Lagerlöf to w swojich hodownych novelkach wupraje. Wulka schwita jandźelskich herzow steji před khudej hródu a połk sanjeske Sbóžnikej krasne sastanišćo, při tom zu nimale wschitke sastatke a nowowćasne nastroje sakutvjene. Wiz jenoj jako mortwe figury. Na hubnarju widźiśch kak ceśći bobon je, so so samo nad sbibuje. A male trompetarjo duja, so jim tołste lička tak stoja. Wuskojnje zu pak wschitke instrumenty: huślički, truba, harfa, dukawy, trubniki (fagottu), gitara a kaž wschě rěkaja. A wschitzy dohromady hudźa „Cześć budź Bohu we wyšnjosćach" a dirigent, stejo na zwojim schćežkowzu, jich nawjeduje z kijeschkom w ruzy.

Jandźelki w zwojich ździanych koschlach a wižanych naschińkach postaraja so też wo cełne pokrjewnosće dźěćatka. So njeby smy mrěło, wjese jedun walcźk drjewa na karje. tśjo wjesu kolebku a dwaj cśišćeśitej wosjeź, wurěsany w zamknjenej formje, kaž zu jón nětdy antor a jeho bratśa z gotry trjebali. A tamle jandźelk z koschikom, ma wschelke dary za Jezuška, też tójšći, barbońe a tak nězne. Nimo je tamny płaći studni pobrk, kiž so wopraudźe klumpa, a njeże wodu w krepjawie. K cźemu? Tu pśeded hródźu je sakćěła róża — „Sejchła je krasna róża z zuniego korjenia" — a chże ju wokriepjeć. A schtoha tónle jandźel cźini? Płoka a łuschi pjeluschki. A dokelž je tak maliśći, stupi na zdle po cźěšćišch prawidłach wudźełanu lawku, so mohł na žerdź dośahnuć.

Wschudże pak wuńć a radosć. Někotre jandźelki kukaja z durjemi druhe z hrádźnym wokniešćikom, někotre žeba na tśěšće a nade wschěm tym błyschći so Betlehemska hwězda. Też někotre załóśiki khwataja z lěža pod ziwnymi schtomikami a chźeja podaśi braći na Betlehemskej radosći. Ssamo swěrjata hlida po hródźi zhromadnje — lischka se sajasom a druhe. W swjatej nozy so wschě niepschećelstwo sastali. Ntaćata tśěkuja a jandźelki je pizuja. Wschudże lute ziwjenje a wjeśele, juch a wuńć.

Wšcho bydła ziwjenje — wobsłužba połtawow, kotrejž njeśu wjetšne hač 6—8 cm a kóždy z zwjeho kuska wurězana, wschitke gesty su pobibam pschimérjene, schtož je jara śrósnitwe dźěło bźo. Dyrbjachu so tola wschelake połtawy wjask krós pschedstajeć a tajki maku figuru wurězać traje na wschě schtyri bogźiny. Tu wěra ześernosć a wutrainosć mśeć. Muski kschiśeś z lisnoweho drjewa, bogatny kóń a twjeli hur, krónnje dźěło naschego mischtra, ke kotremuž tu pokornje aratulujemy. K wobnowjenjeniu hodownego wobraza je schatowił krasnu pyramidu, kaikaž naschi priedownizy mjenju, hdyż hodownego schtwórtka njeńaju. Hdyż wschitko w drjewjanej hromadźe hudźi bnty nastroj winka „Cźicha nóc" a wjeśełata pyramida harmoniske zwuki zwonow nadobnuje, potom zu jatw w hodownej myśli, kaikaž cźe w tajkej wokolinje hač do hłubiny dusche zajimuje.

*

Jedyn serbski pschecel je redakciji „Sserbskich Nowin" dobrocźiwje pschepadźił, so je so krasna śórka knjesa kantora Krawza w minjenym lěcźe hišćeze powjetšiła. S njewustawajej lubošću je món na zwojim dźěle dźěłał a je pěkne postawy pastyrjow zhotowił a stadło mowzow a jeńatkow, kotrež na Betlehemskich honach nabychu. Ssamo wowcešći nos njepobrachuje. Krasnje je so też jandźel poradźił, kiž sadźiwanym pastyrjam wjeźeru powěźi wo narodźe Sbóžnika śmeła pschipomnja.

Kaž zhonichmy, je sebi mnohi wotmyślił, wschitke wažne podawki wschich hišćišch zhromadnje w postawach pschedstajeć. To budźe hišćeze dołhe dźěło a hdyž sebi hišćeze wjele próm, ześerpliwosće a wutrainosće zadać. Ale radosć wumětka a wopytarjow nad krasnosćenmi wschitku prózu sahu rjenje wutnje. Kóždy lěto mo so dźěło z nowymi wudźěłkami wobohaćeć. Niebjeski rěd z Jakuboweho zona z jandźelami, kiž po nim horje a dele zhudźa, je hižo wótra krodźel k wschedstajenju stawiznow stareho zakona, kiž nas wšoch zwiete pismo k Sbóžnikej wjedu. Njech so wumětkej zpoči, so by jemu zwój wotwohlad mohł zdle wschewjesć a naschе serbske wumětkarstwo wo tak drohotny dźěł wobchadźić.

20 nowych kardinalow o pomjenowanje.

Wo swjatočnym [illegible] w Klementinskej sali wótrego dnja nowym pomjenowanym kardinalam [illegible] (Weltbild, M.)

Zapomnjeny

Hdyž sebi cźłowjek pobrjehnišćiego maleho wósłocka wobhlada, potom je to hnuśiwe, tuśiwy pucź. Je jako by rjany dźěl dusche měšćanska tu pohrjebany a wobhladniwje hladany był. Cźłowjekoju so do wróća wschelkowrocźišću, ale mało wjetšo hišćeze zachuće, jako by tutnych zemrětych hišćeze w jich zemskej kolebce zbožo maleho měšćanka wobhlimało a so sebi hišćeze jo-

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(6. Pokračowanje.)

A njemóžemy jemu to za zło wzać, zo so njeje chcył přesydlić do Waršawy a w njej přeco wostać. Dla duchowneje kharakteristiki člowieka hišće jedyn wobrazk, kiž je mi žiwy w pomjatku wostał. Hrajachu serbsku dźiwadłowu hru. A samo so rozumi, zo w měšće, kotrež běše přewažnje němsce, so husto tajke předstajenja wotměć njemóžachu. Hrajachu potajkim w někajkej njewulkej sali, w kotrejž so služba wo lěpše wobswětlenje njestaraše. Hlej, tuž widźu nětko ze swojimaj wočomaj, kak Smoleŕ, tehdy hižo šěsćdźiwy starc, skhila so do podłohi a na njej pod jewišćom stejace petrolejowe swěcy zapala. a nětko hakle móžachu so serbske słowa dźiwadłoweje hry słyšeć dać. Hórnik, z něhdušim wučencom Hattale w Prazy, běše z jara ważenym linguistu, kiž je hódnotne dźěła w tutej maćicznje zawostajił. Běše z praelatom katolskeje cyrkwje, a tola njeje wotwlakował za delnich Łužičanow redigować „Pratyju", hačrunjež běše protyka za evangelskich čitarjow postajena. Narodne začuće běše nola njecho z rozsudźacej přičinu. Treći z tuteje trójki swojich najstarších znatych z lěta 1875, farař Handrij Dučman, njeběše přeco na zhromadźiznach. Běše wón z awtorom žórloweho dźěła wo pismowstwje katolskich Serbow. Jeho bratr Pětr, kiž w Budyšinje lěkarješe, běše přeco z horliwym wóčincom. Ze swěrnym wopytowarjom wšitkich zhromadźiznow Maćicy běše Hendrich Imiš, jedyn z njesměrnje zasłužbnych serbskich wjednikow. Wón běše z fararjom w Hodźiju, hdyž přez dołhe lěta wodźeše serbski duchowny seminar, w kotrymž runje hotowych evangelskich teologow přihotowaše wosebje za dušepastyrstwo w serbsko-łužiskich wosadach. Imišowa próca běše jara plódna. Njewobmjezowaše so na to, swojich studentow zeznamić z tekstami nabožnych knihow pod ŕěčnym pohladom, ale wusteřeše so też na to, jich z dobrym duchom zahorić, po kotrymž so wot nětka přez cyle žiwjenje złožowachu. Založi też towarstwo za wudawanje evangelskich nabožnych knižkow w serbskej ŕěči, a w poměrje k faktoram wyšnosćow a němskeho časopismowstwa zamó sej też steiniščo wudobyć, zo wiacy hač junu serbsku wěc zakitowaše. Miez tymi, kiž tute zhromadźizny stajnje wopytowachu běchu Korla Jenč, farař w Palowje, awtor wjele jara dokładnych dźěłow a historiju hornjeho a delnjołužiskeho pismowstwa, tehorunja Korla Aug. Kubica, nimale přez 30 lět z fararjom jara wulkeje a dospołnje serbskeje wosady w Bukecach na krótkim ranju wot Budyšina. Človiek to ze swojim wysokim zróstom imponowacy, móžeše hižo z cyłej swojej postawu, z njewšědnje daloko nošacym hłosom. husto hižo ze swojim zwonkownym wuhladom Němcam zaimponować, a běše z horjacym serbskim wótčincom. Do staršeje generacije słušachu njesměrnje. snodźiwnje symoathiski Domašk a, farař w Nosačicach, kiž wubjernje wobknježeše maćernu ŕěč w tutej na kromie rańseje ŕěčneje miezy ležacej wosadźe, kantor tuteje wosady, na wšelakich polach skutkowacy Jan Bartko, linguista a awtor filosofiskich dźěłow Pful, bywši gymnazialny wučeŕ z Drježdźan. hižo naspomnjeny poeta a horliwy wótčinc Fiedler. Młódši, hač runje naspomnjeni běše jara niewšědny człowjek, z rjanymi rysami wobliča Jan Waltař. Běše to rodźeny Němc, pokhadźacy z wonka serbskich miezow. W dźěćacych lětach nieběše serbsku ŕěč słyšał. Jako evangelski teologa w Lipsku sonješe wo misijonskim dźěle wosrjedź pohanow, ale hdyž běše so zetkał z knižkami, kiž wo Serbach jednachu, nabra přeswědčenje, zo ma před sobu runje tak džiwneho, haj hišće dźakowniši a bližši nadawk, wučić komny, haj hišće dźakowniši a bližši nadawk, wučić a chrystusowe słowa tych wosebje zacpiwanych a často samo w cyrkwi přeslědowanych wobydlerjow teho samego kraja — Łužiskich Serbow. Hnydom začu k nim a k jich ŕěči sympathiju, kotraž, hdyž běše pod luboscziwej wučbu Iwiša a w lěće 1887 seminar w Hodźiju wotbył, so přeměni do horjaceje lubosće. Sktukowaše jako jara zrěčniwy předař we Łazu, potom nadlěc we Wóslinku, na wječornej ŕěčnej miezy. a skónčnje w Nieswačidle. hdyž w połnej mocy žiwjenja 1921 wumrě. W młódšich lětach pisaše němske poezije, poswjećene lubowanej maćeri, pozdźišo tworješe serbske pěsnje. z dźěła wozjewjene w zběrcy: „Za dušu a wutrobu". Pisaše też do serbskich časopisow. Z cyła běše to njewšědna, rjana w cyłym zmysle tuteho słowa. nowaha.

Wosada Wóslink. w kotreiž běše Waltař dołhe lěta z duchownym, leži na wječoru serbskeje ŕěčneje, mjezy a je z evangelskej enklavu wosrjedź katolskich wsow. Niedaloko wot tam, tehorunja na ŕěčnej miezy, leži katolska wosada Wotrow. Dołhe lěta běše tu z fararjom Jakub Herman, człowjek njewšědneje wonorniwosće za kóžde narodne dźěło, a tohodla druhdy ze „serbskim macenasom" mjenowany. Do swojeje smjerće w sćědźiwych lětach w lěće 191 wotkaza 10 000 hriwnow, jako legat Maćicy ke podźjeranju serbskich spisowaćelow. Khwile, kotrež přebywachmy wopytujo nadobneho praelata w jeho luboznej farje, we wsy, hdyž njeběše němska ŕěč słyšeć. słušachu do niesměrnje luboznych, kotrež so mi njemóža z pomjatka minyć. Z praelatom běše tohorunja dekan kapitla Swj. Pětra Jakub Skala, horliwy sobustaw předsydstwa Maćicy, sekretar, a naposledku z jejny předsyda, hdyž Muka wustupi z předsydstwa a wosta jenož z čestnym předsydu. Z evangelskich duchownych zwostachu mi w pomjatku: Golč, farař we wulkej wosadźe Rakecach a jeho syn, na kotrehož so dopominam jako młodeho primanerja, hdyž mi w mjenje towarstwa serbskich gymnaziastow (Societac slavica budissinensis) přepoda čestny diplom, pozdźišo naślědnik swojeho nana jako duše pastyŕ w Rakecach, je swoje žiwjenje wobzamknył. (Pokračowanje sćěhuje.)

nu, prjedy hač so dospolnje do domjazeje semje pschemënja, k poslednjemu raiej pscheja, swuki raušcheho swona klinschečz abo wjeczorne serja sa murjemi a wězami městačza wohladacz. Sawšerno, taiše pschechodžowanje po pohrjebenischčzu maleho městačza je kaž mjelczace puczowanje pisches rosumnu baiku. Ale nadobo so narownu kamjeń jewi: wulki, schëroki, nimale nowy, s pyschnymi, drohotnymi slonczanymi pissmikami: „Tu mój njesapomnity luby mandželski wotpočuje." Row je sarošczeny. Kamjeń su ptačzki sanjeschwarnile.

Srudny pokoj, tajsi labnty row. Nitz so je row njenahladny, tutón bleczk semje tak srudny czini, ale so šo tu tža s wulkimi slonczannymi pissmikami wupjera. Hdyž so na kamjenju s hluboko wudnpanymi pissmikami sawëržca, so je semrëtny njesapomnjeny, potom by so tola snajmjenschcha skromne snamjo sa to namakacz dyrbjało, so je tutón „njesapomnity" tež živy. A by-li to jenož kwëczelk byl. Tak hudny drje tola nichtó njeje, so njeby sa lubeho semrëteho nekajteje kwëtki wobstaracz mohł.

Ale nëtko tutón kamjeń tži a kždemu człowjekej, kotryž nimo pschijdže, je slonczannymi pissmikami wobkruczca, kak jara je tutón semrëtny sapomnjeny. Je to tak tunje a tak pschijomne, w prënjej bolosczi hromadu pjenjes na blido połožicz a z pychu, we wobliczju zyrkeje wschadny, pokasacz, so je tu njesapomnitu naschu semju wopuschczil. Ale tuta „njesapomnitosczy" je ſ njerodžu sarošczena.

Ssnadž so městačzko na semrëteho dopomni a pósczele jemu ſ blišeho lëka naletny wjeczor kóka, kotryž sapomnjenemu na jeho sanjerodženym rowje wo šobotu wětšika a czjistych radosczach semje fikoli. jkž.

Mějach mysle . . .

Humoreska wot Bj. W.)

. . . so woženich. To mi njemóže nichtó sa sło mëcz, hdyž mam tola zalostny strach, so budu dyrbiecz czaz živjenja so sam wo tym pschemëwdžu. Ale nëtko sym powuczeny, haj nanajlëpje powuczeny, so tež njemënia nowiny sprawnie. Na nje sym hischcze pschezo swoju zrtu dowëru staiał, ale nëtko je kónz je wschëm. Njechcam nikoho rinyć. Bóh jwarnuj, ale taiki pra!ot je wschu do hromady. Jenoż naš hólzow sa nóž wodzicz! to by šo jim tatle lubito. Kak šo to mjesche, so sym tak zalostnje klinkoko klumpschnył, to mójesche wschak ličnczinje schonicz. Snadž móže to kždemu nëchto pomhacz! Notaiikim! Swedzach jónu w mëschanischej kofejownji. Piiach tam swëži kofej, aromatiika wóń mi rjenie do nosa stuzasche. Wón wchak bë njesmërnje horzy, tuž luknoch do rauschich wulkomëschczanskich nowin a czitach w nich. Hdyž njebech tak radu czitał, hdyž wschak šo do nich wokładał. Lëpje by bylo za mnje. Tajke wulkomëschczanske nowinn maja tež lucžif za tajkich, kiž chcedža šo rady woženicz. Naiche Serbske Nowinn to nimaja, dokelž pola nas to nieje trieba, nasche serbske kolicza, kai mój jej, s tymi je tak, kaj s ciovtymi zaltami pola pjekarja, hdyž tam nježen zale prëni, nicjo niedoštanjesch. Nunie tak je šo tež mi seschło. Tohodla dëž pytach wumoženje w mëschczanskich nowinach. A tam czitach szčehowazy nawëschk:

> Młoda knježna s najlëpschich mëschczanskich kruhow, wobsebje rjana, ma pot miliiona pjenjes pyta šo sbožownje wudacz. Pschipiš je stronu sprawnje mënjazych knjesow njech šo zapodadža pod „sbožo 222".

Tole tam stejesche w raušchich nowinach. Ssaprlischka, to bë nëschto! Sacz bnch spntak? Pschemnšlowacz a pschiidžech k wuželdkej, šo wobdželicz pschi tutej lotteriii, snadz smëju sbožo s tutej „wobsebje rjanej". Wschczitach zebi hischcze jónu nawëchk, pschezo šaspa pak mi słowa: „młoda knježna" do wocžow kalachu. — Hm, hdyž chze šo knježnicka wudacz, je stainie młoda, njech też narodne wopišmo je saibženeho lëitlotka potkadža, dale: „wobsebje rjana" — nó, dzenžnischi dzeń wschak je rjanosczi tunja wež. Wschelake pudery, mydła a wonjadła šo sa to staraju, so je człowjek pschezo jara rjany. Ale: „pot miliiona pjenjes" — to šo pokłucka! Schtó niebn ſ pot miliionom w saku byt sbožownp? A so sym byt iprawnn w tutym mënjenju, na tym njemóže nichtó dwëlowacz.

Potaiikim šo rosžudžich pišacz. Listno papiery, na kotrež chach swoje „wutrobne p'checza" napisacz, njebë wschak sa „pot miliionarku" wobliczene. Horjeka w lëwym rózku bë wocžischczany kražny kwëczel njesapomnicžkow. Wumëtz, tiž je tutón kwëczel shotowił, je po mojim sdaczu dyrbjał bnez žleyn, dokelž kzenja njesapomnicžkow su jelene a lopjeschka pat módre. Schtož ja roiumiu, je tola runje nawopak, niž? Ale njemëzach druheje papjery. Szula mi njeby, byrnjež tež mët wuzładny na pot milijona, žadyn wikowar papjery druhe listno požczit.

Tuž poczach pišacz swoju epistlu, ſ wohniwej sahorienoscžu a popjašach schtyri strony. Bë wulke sbožo, so njebë wjazy hacz schtyri strony, hewak drje njebnch ženje dopišał. Pschi tym pak sym šo tak napinał, so mi pót jenoż tak po wobliczu bežesche, tola dokonjak bëch tkutk itiliiiiltcho michtra.

Po tsioch dnjach mëjach wotmolwu. „Wožebje rjana" ma podžaczinje nusne se žwotej žeńtwu. Liit pak bë wot nana „wožebe rjaneje" pišany, kotryž mi dsželi, so dzał pschiinicz pschichodnu pónđželu po tkónczenju opery do kofejownje „K dwëmaj lipomaj", dokelž jeho džowka, kaj pišasche, ma najwjetschi sajim na naju snajomstwje. Jako snamjo mam mëcz pschi tym njebë nëtkotre czëmnoczerwjene rózicžki. Podpišany bë list ſ mjenom „Hans Ptaczнik".

Nëtko šo nastajich do nakkada nowin, a pytach we adreschej knihy mjeno Ptaczнik, a pje3sškobanezy, njemóžach ani jenicžkeho Ptaczнika swëcejicz. Tutym najskerje mëschczanskli powëtr njeje pschijomny. Aha, hiba jedyn bohaty kubleř we wokolinje abo nëschto podobne. Njech je schtóžkuli tutón Ptaczнik, pónđu do kofejownje a šo sam wo tym pschežwëdcžu. Tuta kofejownja „Ke dwëmaj lipomaj" je mërny kuczik, snaty dla želenych ptacžiznow a stajneje prósnoty. Byrnjež bychu mjenujazy byli wschitke korczmy atd. pschepejelnjene, w kofejowni „K dwëmaj lipomaj" bë stajnje próżdna. Snadž bë to Ptaczнikej snate a tohodla žebi tuto městno jako setkanischczo swojich pschichodnych žynow wuswoli. Wšo je mojim finanzam tutón pschebytk thëtro straschny, ale schto chzesch czinicz. Hacz je schlenža pilsenskeho polsta abo pjecz pjeniežkow drózscha, pada wschek pola mje hižo thëtro do wahi. „Wožebje rjana" pak kima ſ pol miliionom a to je tola wjele winojte, tuž dyrbisch tam tola hicz.

Póndžela šo pschibliži. Zoły dżeń bëch rjenie rosdżelił. Wot ranja schescžich hacz do wošmich bë pschimërjowanje garderoby. Najprjedy wuczahnych ſ thamora šwój brunp nadrósnp woblek (najlëpschi theviot, prenjorjadne dżelo, njeje hischcze zyle mój, dokelž mam hischcze wjetschu pokoju sa njón saplacžicz), potom dżerżu w ruzy woblek sa promenadu (najnowischeje módy, popjeř a žół niž jenoż w mustrje, ale tež w placžisnje — poprawom ma moja holposa na njón prawo, dokelž mi njedawno tsiczi hriwnow pożczi), hižo wuczahnu tsiczi, tón smoking, kaj ludżo praja se šmužkatymi kholowami (njejšym pak tež tu se šložownym wobšeržerjom, ale pschečzel mi jón niedawno pożczi), tkónczinje wuczahnu šwoju njedżelsku żuknju, mischtrik wubżélt žwojeho krawczika (njewóm hischcze dożuła, schto placžil. ale boju šo, so budże šlicžkowanje runje tajki mischtrik skutk). A dale — haj, nëtko bë wscho, thamor je prósdny a ſ prósdneho thamora niemóżesch nicžo wjazy czahacz. To pak njeje moja wina. Khamor pokhadża mienujazy ſ czażow, jako naschi priedowniży w nim žwoje pokcże khowachu. Tehdy mëjachu wnche nich jenoż to. w czimż bëchu; tohodla też nietriebasche khamor pschewulki bnch. Dżensa je to wšo hinak. Ludżom ani wjazy městno njedošaha, hdżeż mohli nekaiti driewjany, rjenie lakowany khamor we žwoitch nobl stwach staiicz. Wošebna knježka stwa a hdyż pożinasch takle skradżu do thamora hladacz, šu prósdne, to je tola jenoż hole wulkżczinjenje.

Wot wošmich hacz do dżesatich pschimërjach žebi wchč ramowiasaki abo kaž my prajimy: schlipży. Krażnu módru šidżany położich na stronu, kiž kupich žebi na pożlednim Budn'tim hermanku wat makeho Chinesa za 50 pjenjezkow. Potom pschinżdżechu glażeiki na rjad. Snajmjenscha tsiczeži ra!ow žebi je tyknuch, pschezo pak ſ tym wuhledkom, so bëche na lëwym palzu a prawym poka'owarju dżera.

Lakowane cżrije bëch žebi se samyškom cżiżło mjeńsche tupił, ttóżachu wschak mie żalostnje. To wschitko dyrbi cżłowjek snjeść, hdyż chze pramje rjany bnczż.

Żyle popołdnjo bëch na hońtwie sa cżëmnomódrymi rózemi. Dyrbjach tola mëcz nëtkajke snamjo sa swoju „wobsebje rjanu". Mój bożiczko, to bë pokuta. Mërcże mi, bëch w diewjatnacże rózowych wobkhodach, ale ani jenicžkeje rózicżki, kaiżejż triebach, njemëżachu. Wschë druhe w hohatnm wubjerku. Schto mi to wscho pomha, dyrbiu mëcz cżëmnoczerwjene. Sdaczhe šo mi skoro, so je pschiroda sabyla taiżich rózicžkow wuplodżicz.

Stónczinje w dważntym wobkhodże dalako żwonka mésta namakach swoje rózę. S wjeselosczu padnych sahrodnikej wokolo schije. Tón na mnje tak njedowërliwje hladasche a mënjesche, so drje njejšym pschi strowym rosumje. So njeby dale na mnje tukał. rosżahnich jemu wëż. Hischcze šo ras podżakowanschi, khwatach spëschnje do města wrócżo, do kofejownje „K dwëmaj lipomaj". S dyplom we wošmich żedżach w kofejowni, žwoje rózę pschede mnu leżo.

To bë wotsudży wjeczor. Kofejownja bë hacz na nëkotrych schkotarjow próżdna. Pinczнit njewedżesche, schto ſ dothej khwilu sapoczeż. Skakach žebi jene pjwo a schkleńżu wody sa moje rózę. We wokomiku tu wscho bë.

Woheń w klóschtru w Riethbergu.

Riethbergski klóschtr, najdrohotnische a najrjeńsche twarenje residenzneho města Riethberga a jedyn ſ najrjńschich klóschtrow w sakiej provinzy, je wulki woheń podeschoł. Klóschtrowa tschcha każ tež zyrkej stej šo ſ wohnjom dospolnje śnicżiłej. Klóschtr je šo 1619 natwarik. (Weltbild. M.)

Pschebërach wschitke nowiny a pijach jene pilsenske po druhim. Kóżde wošo sa pjeczahydomdżeżacz pjeniežkow.

Czaż bu mi thëtro dołhi, tuž pohladach na czażnik. Bë hižo schtwórcz na dżeżacz. Ni dżeżacżich je hakle we dżiwadle kónz. Potaiktim mëjach pschezo hischcze nimale hodżinu czaża.

Nadobo, mojimaj wocžomaj skoro njewërżio, sastupi wošebny knjesyk, dżerżo w ruzy krażnu kwëczel cżëmnomódrych rózicżkow. Ssydny šo trochu dalecny napschecżo mi, położiwschi kwëczel na blido. Ow jej, prajach žebi, to je tež wëcże jedyn sprawnje mënjazy nawoženja sa „wošebje rjanu". Potaiktim mëjach hižo jenoho konkurentu. To je wëšo satalna wëż. Pschidam, to moje akzije, to rëka moje wuhlady na bohatu żeńtwu, padnuchu wo zyle dżeżacz prozentow. Tola jenoż niż hlowu wschcżecz! Schtó dha wě, snadż „wošebje rjana" tola žebi mje wošmje. Njetrjebach šo sawëržce thowacz.

Sašo šo durje wotewrichu. Dwaj knjesaj sastupischtaj do kofejownje, tóżdy ſ kwëczelom cżëmnomódrych rózicżkow w ruzy. Cżim bliże wotkomik pschińdże, so dyrbjesche „wošebje rjana" se žwojim nanom ſ dżiwadła pschińcz, sastupi woprawdżita bëhanża knjesow ſ kwëczelom cżëmnomódrych rózow. Najprjedy pschińdże jedyn, potom sašo jedyn, potom pjeczo nadobo, sa tutymi dwaj, potom tśjo, hischcze sašo dwajo, potom jedyn a sašo jedyn. Woprawdżitу rjad knjesow, kiž chżychu šo rady wożenicz. Hdyż wschitke te kwëczele rózow widżach, bu mi jašne, cżehodła nihdże žanych cżëmnomódrych rózow njemëżachu. Wšo moje wuhlady nëtko wo dalsche polsta prozentow spadnychu. Woprawdże, to njemóże žana hłupa myślicżka bnczż. Wschittich sajimaow „wožebje rjaneje" bëchu summa summarišay do samożneje kofejownje skakali, so mohła žej knježna mjes tekto knjesami praweho wupytacz. Sa lëdy schtwórcż hodżiny bë kofejownja hacz na pożlednje městno wobžadżena, so mëjesche pinczнit polnej ruzy dżéła.

Moja hłowa łdasche šo mi pschezo cżeżscha bnczż. Wótra wóń rózow lëhasche šo na dwóch. Dyrbjach stanycz a šo hicz cżerstweho powëtra nažrëbacz. Dżëch tohodła won na dwór. Cżima bë każ w pjezy, nichtó mje tu njepytnje, hdyż tu khwilku wostanu w myślach.

Sslyschach nadobo cżłowjeczе hłošny. Bë to wobžeržej kofejownje, kiż šo je žwojej žonu w pódlanskej městnosczi rosmołwjesche. Dokelž bë wokno wocžinjene, mójach wschitko prawje rosumicz.

„Na Gustla, schto nëtko prajisch? Njebë to mudra myślicżka, so tatle ležinich?"

„Haj, bohudżaŕ", wotmołwi žona, „tak to też njemóżesche dale hicz. Wschëdnje telko wudowow a žanych hęscži!"

„Nó, je derje tak, nëtko budże hinak, podam hischcze druhe namëschtki do nowin. Ta wëż ſ tej żeńtwu je tola žwoju dań wunjesła. Nolna korczma hoscži, so ktoro žebi rady niewëm. Smëjemy dżenża famosny, dobnyk, każ hischcze ženje!"

„Haj, hohudżaŕ, wotmołwi žona, „tak to też njemóżesche dale hicz. Wschëdnje telko wudowow a žanych hęscži!"

„Haj, hohudżaŕ, wotmołwi žona, „tak to też njemóżesche dale hicz. Wschëdnje telko wudowow a žanych hęscži!"

„Ach, žäi mi ſ tym! Schto dha ja wëm, na koho tucži klupakojo cżakaju? Hłowna wěc je, so mamy hości. Wscho druhe je mi pódlanka wëż. Byrnjež tute wošoty tu kedżeli hacż do žwëtkeho ranja, ja mnje je tola jenicżan wažne, so prawje wjele pschecżinja. Njemëniich ty też tak?"

Mëjach dosch. Potaiktim jenoż hola wumnšlenka bë wschitko. Prawie mëiesche korcżmaŕ, zyle prawje. Wschitke rjenie wupikani knjesojo bëchu woprawdże najkłupiwe wošoty a ja też wëso. Niechach pak dlëše i wopschom bnczż. Dżëch tohodła nuts a sapkaczach žwoju worczišnu (ow jej, moja wdoha móichnicżka) a dżëch. Riann kwëczel tyknych do prënjeho lëpschego listoweho kalschczika. Kak dołho moji kollegojo na „wožebje rjanu" cżakachu, niejšym jenje šhonił.

Hodowny wječor za dźěć w Khelnie

Sserbłkł towarstwo „Domišna" wuhotowa wčera njedżelu sa dżëczi žmojich žobustawow pola Mjenjez mały hodownp wjeczor, kotryž so powschitkownje derje poradżi. Naš nschebżnda posstrowi starschich a dżëczi ſ wutrobnymi słowami, pschi tym na samër hodowneho cżaka pokasawschi. Scżëhowachu špěwy a pschednoschki dżëczi. Sapoczachu se shromadnym špěwom „Vschadka je Maria kudżałku", kotryž so wobsteżawschi pomërach derje pschednjeżesche. Mschelake małe baßnje, kiž wječor hacż najmjeńsche dżëczi pschednjeżechu. namakachu živy wothłós. Małej Rjeczkej žołtje powdałschtej wo rumpodicu a Božim dżëczu. Jena njemóżesche hodownych darow docżakacz, mjes tym so druha na sċżeńpnoscż a mër namołwjesche. Knježna Rjeczkez, na kotreież nawjedowaniu zyle šmuckowanje wotpočowasche, naš ſ dżëschej baßnju šwjeżeli. Jej kłuscha wošebity dżak towarstwa ša nałożenu prózu. Posabyczá njechamy na nimale wumëłli dwojohłóny špěw, pschednjeżeschtaj Winarjez a Hajkez hołzy a pożylnjeschе Handrikez hółz.

Nadobo so Boże dżëczo a rumpodich k Mjenjezom namakałschaj a so ſ bożodżëczowym schtomom do jstwy dobnwałschtaj. To bëschе radoscż a wjeżeloscż. Mócżża dżëczi so ſ wjeżeloscżu łpołachu. Zusaj a spodom tak wobłubjenaj hoscżaj njedałschtaj dżëczom dołho cżakacz, ale wudżëlescżtaj jim hnydom žwoje dary. Pilnym, to rëka žobustkutkowazym, wjazy — worałkawym abo pschihładowarsam, mjenje. Też wulki prut rumpodicha dyrbjesche druhdy, dla nastaważeho njemëra, žmoju służbu wukonjeċż. Po rosdżëlenju darow porëcża hischcze naschi pschednjeża krótke łżkowa dżaka w'chëm žobuskutkowazym a kland. fil. Mërczink, kotryż runje tu na próżdninach pschebywasche, dżerżeżche krótku a jadriwu narëcż wo krutym hromadżedżele we wjeżnym zyłku a powschitkownym żerbstim žiwjenju. Se shromadnym špěwom „Cżiche nóż, žwjata nóż" słónczi šo naschi hodownp wjeczor

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiśi Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 299 | Budyšin — Wutoru 24. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Hodowneho swjedźenja dla wuńdże bliźše čisło „Serbskich Nowin" pjatk připołdnju

P. Krječmař:

Zbóžnik je so narodźił!

Klinčće byrgle!
Zwońće zwony
Hozijana njebjeske!
Wyskajće wy křesćijenjo
Bohu dźakne kěrlušeł

Zbóžnik je so narodźił
so k twojej duši přiblížił!
O wotewř dušu šěroko
hnadu k sebi witajo!
Wzmi do wutroby pruhu njebjesku —
khwal Božu hnadu njeskónčnu!

Klinčće byrgle!
Zwońće zwony
Hoziana njebjeske!
Wyskajće wy zeńske dźěći:
Zbóžnik narodźił so je!

Prawa a winowatosće němskich stacanow

Statny sekretar w němskim šnutskownym ministerstwje dr. Stuckart je w „Němskim Prawje" nadrobne respominanja wo nowym zakonju wo němskim statajanstwje wopisał. Wón tam pišo, so wotpohlad zakonja njeje, politiske prawa jenož wobmjerjowanemu dźělej ludu dać, a wospjetuje, so ma žo šmyknyć hłowa sjawneho sastojnstwa sešěrčicy; tuto prawo móža po zakonju jenož němscy statajo wukonjeć.

Statny sekretar dr. Stuckart rozłožuje, so ma žo wola pola kóždeho k słužbje na němskim ludze a statcje jako pschitonna wobhladowacy, doniž žo zakadnje napschećiwna woprawdźitosć njedopokaže. **Němski statajanski zakoń nima wotmyslene, so dyrbjało žo wukonjenje politiskeho prawa na šnadny dźěl ludu wobmjerjowacy.** Tola njeje šmyknył a nadawk zakonja, so by kóždemu statnemu pschisłuschnikej pschi dozpěču wěsteje starowy statajanske prawo bjese wschepo pschipadło. Tuto prawo ma žo po pruhowanju jeho dostojnosće je statnym aktom spožčić. **Potajkim žo němske statajanske prawo najwjetšemu dźělej wschitkich statnych pschisłuschnikow pschi dozpěču wěsteje starowy spožči.** Jenož njehódnym, statnym njepschećelam, słošnikam a druhim žo wono njespožči,

Dotal trjebaše młody Němc jenož 20. lěto žiwjenja dozpěć, so by mohł jako wolič do němskeho žeńma nad wožudom stata žobu rozsudźowacy. **W pschichodźe pak žo statajanske prawo w pospěšitej starowje spožča,** hdyž je młody Němc pryedy składnosć měł, žo w częstnej słužbje ludu, kaž we wojerstwje, dźěłowej słužbje, w słužbje strony, stata abo powolanjej dźěławosći wupruhował.

Statej njepschećelskeja dźěławosći abo špónjanjonna wola k njepschećelskemu stejišću k nowemu statej, franjenje statajanskich winowatosćow, kaž njedopyelnjenje wojerskeje winowatosće, statnych pschisłuschnikow, kotrychž potrjechi, wot statajanskeho prawa wujamknje. Statny sekretar wospjetuje napomni, **so je němske statajanstwo tež ludowym skupinam wotewrjene, kiž w Němskej bydla, a žu němskemu ludej podobne, kaž Polazy, Danojo, Serbja atd. Pschisłuschnik mjeńšiny je potom k słužbje na němskim statcje zmany, hdyž wón, njewobdawajo žo pschisłuschenja k žwowej ludowej skupinje, w złoerje k statej swoje statajanske winowatosće, kaž wojerstu słužbu atd. dopjelni.**

Tola po waschnju a krwi zujmu statnym pschisłuschnikam, potajkim židam, žo statajanjowo sapowědźa. Němski statajan je jenički nosćer statnopolitiskich prawow po zakonjach. Jenož wón może do němskeho žejma wolicej abo žo dacy wolicej, może žo na ludowych wothłosowanjach wobdźělicy, cźełne sastojnstwa sastawacy abo žo sa powolanskeho a cźełneho sastojnika pomjenowacy.

Statny sekretar ma tež za nuzne, so žo šmyknył hłowa sjawneho sastojnstwa we wěstej měrje rosćěri. Wón nanjetnje, so budźa žo tež cźi jako sjawni sastojnizy wobhladowacy, kotryž, runjez njeje sastojnizy, wyschnoscźowe a statne nadawki wukonjeja, kaž notarojo, pschekupcy, žudnizy, sawnizy, pschisahanzy, konkursowi sarjadnizy, dyrbjenizy sarjadnizy atd. Ale wukonjerjo testamentow, pscheporučnizy (Vormünder), wothładarjo, prawišnizy a wěcznizy njebudźa žo mózy jako noscherjo sjawneho sastojnstwa w tutym šmyknu wobhladowacy.

List němskeho statajanstwa budźe najhódnischa liscźina, kotruž może narod wudawacy a kiž może jenož Němc w žwojim žiwjenju sasłužicy.

Wjacy hač 5 milijonam dźěćom so wobradźiło

Na słotej njedźeli žu žo hodowne žwjatoscźnoscźe wotměče, kiž běschе nazionalistiske hibanje po zyłej Němskej sarjadowało. W městach a na wjach je žo 30 000 tuchwonych žwjatoscźnoscźow wotměło. Pschi nich móžeschе minjake 10 milijonow ludowych towarschow jako šmanjo pomjenjeskeho myslenja wulke abo małe pakcjiki dostacy.

W Bjedrichowym Haju w Barlinje žo němski minister dr. Goebbels na hodownej žwjatoscźnoscźi wobdźeli. Wot tam žo jeho rěcź psches radio pschenjeseše. Němski minister dr. Goebbels rjekny, so je žo 5 200 000 dźěći je žwojimi starschimi na 30 000 hodownych žwjatoscźnoscźach po zyłej Němskej swołało. Němska šmyka pomoz je nute žwjatoscźnoscźe hólzam a hólzam pschihotowało. Nazionalizialistiske žónstwo je žwjedzenje i tydźenje trajazym prózowanjom rjenje a ł łubosći pschihotowało.

Zyrkwinske žónste dźělo žo šnehwa rjaduje.

Zyrkwinskohamtiska nowinarnja němskeje evangelskeje Yrkwje wosjewja: Němski zyrkwinski wulferk a krajnozyrkwinski wubjerk staroprušeje unije hižo někotre njedźele i evangelskim žónskim dźěłom a evangelskej žónskej pomozu jedna, so by porjed wutworił, w kotrymž by žo evangelske žónske dźěło jasne stejišćecho w natwarje zyrkwje a wošadu a dowěrjenja polny poměr k němskemu žónskemu dźěłu žo swěsćił.

Rozrěčowanja mjez jendźelskim a francowskim generalnym stabom

Pónjedźelu wjeczor je žo w Londonje sdźělilo, so žu žo w pozlednim czasu rozrěczejowanja mjes stabami jendźelskich a francowskich namórnistwowych a wójskowych wyschnoscźejow wotměle. Pschi rozrěczowanjach je žo wo wojerskim podpjeranju w Sćrjedźnoseńskim morju jednało. Kaž žo powě, žu rozrěczowanja dotal tyle spokojoze. Wone žu žo w Parizu wotměle. Ssobustawy jendźelskeho generalneho a admiralneho staba běchu žo k tomu do francowskeho hłowneho města podale.

Powěscźernja „Preß Aßociation" wosjewja, so žo w bliźšichim czasu žanych nowych rozrěczowanjow mjes stabami njewotměje. Diplomatiski šodobšłaczer Londonskich nowin „Evening News", rosprawja, so žu žo podobne rozrěczowanja tež mjes Jendźelskej a druhimi mozami pschi Sćrjedźoseńskim morju wotmyślile. Jendźelska chze žebi wot tutych mozow nadróbne pschilubjenja wuźadacy, w kajim wobhahu chzeja wone Jendźelsku podpjerać, je-li by ju Italska w Sćrjedźoseńskim morju wojerscy nadpadła.

Wothłosy při pomjenowanju Edena za jendźelskeho zwonkowneho ministra

Konserwatiwnym jendźelskim nowinam njeje zyle prawje, so je žo młody, hakle 38 lětny Eden ja zwonkowneho ministra jendźelskeho žiwětoweho kralestwa pomjenował. Tuta strona budźiske druheho sastupjerja jendźelskeje zwonkowneje politiki radźiwo witała. Knježeństwowej nowinje „Times" a „Daily Telegraph" liej pak ł Baldwinowym rošudom spokojom. Spodźiwne je, so nowiny opposicije tak žiwje pomjenowanju konserwatiwneho Edena pschihłušuja.

Franzojske nowiny žyła małe žwojeho smyslenja pscheradźuja. Pariske nowiny žo prózowachu, so bychu žwój njemér a kritiku potajke. Jenož nowiny, kiž zyle na prawizy stoja, Baldwina wótrje kritisuja.

S italskich nowin je wulke pschekhwapjenje nad Edenowym pomjenowanjom špónacy, dokelž je Eden sastupował a wojował wótrischich sankcijow pscheciwo Italskej a rasny sasłużował srěcźenja Swjasła Ludowa.

Pólske nowiny Edena jako wuštojneho statnika wukhwalnja a na nowe žylne pscheciwjenje Jendźelskeje pscheciwo Italskej wocźakuja. Eden je tež muž, kiž wažnoscź žylneho pólskeho stata pschi sakhowanju měra w ranschej Europje wurjadnje rozumi.

Moskwa Edenowe pomjenowanje wita

So je žo Eden ja jendźelskeho zwonkowneho ministra pomjenował, je w Moskwje wulke spokojenje dwdźiło. Kaž žo dopominmy, je žowjetske knježeństwo Edena pschi jeho wopytje w Lěcźu w Moskwje wulki zlawiło. W jeho wožbje widźeschе wono muža, kiž za wušiche šhromadne dźěło mjes Jendźelskej a Ruskej dźěła. Sowjetska hamtska telegrafowańnja, kiž je njedźelu Edena nadrobnje wopisała, je Moskowske jednanja naspomnita a pschisłuschnita, so je Eden tehdy prajił, so mjes Jendźelskej a Ruskej njeje žaneje pscheciwnoscźe w sašadnych praschenjach **njejsnarodneje** politiki.

Njeměrne podawki na lybisko-egiptowskich mjezach

We Kairu běchu žo njedźelu powěscźe rozsuješe, so je na libyske-egiptowskich mjezach k pschipadam došło. Se pozlednich powěscźow žo zhoni, so žo tu wo mjeńšich skokanjach jedna, pschi kotrychž pak žo bróńje njeńju trjebale. Kaž žo powě, žu tež Italscenjo psches egiptowske mjezy pschekročeli.

Wótre italske słowa přećiwo Jendźelskej

Italske nowiny běchu wobzarowale, so so Parižske měrowe namjety njejsu jednanjow khmane wuprokalale. Hdyž su so wone wotbyle, italske nowiny počinaju sašo wótrišcho pśeśeśiwo Jendźelskej pišaś. W nich so pišeše, so so kóždai talska naprawa wobbladniwosće pśeśeśiwo móžnemu pśichetkowapjasemu jendźelskemu wustupej woprawnja, a njebrodźeše było mudrje, hdyž Italska njeby chźyła na strašu stejeś. So je so Jendźelska pola druhich statow woprašchowała, kak bychu so wone pśeśeśiwo Italskej sadjerżale, Italska z nowymi wójeńskimi naprawami wotmolwja.

Pśichi tuttych wobstejnosćach drje so njemóže wočakowaś, so Jendźelska swoje domjace wójnske łódje se Sekriedźoleńskeho morja wotwola. W Italskej rosthorjenosći nad Jendźelskej strašnje pśichibra. Romske nowiny „Gazeta del Popolo“ pišaju, so Jendźelska na wójnu dźeła a Italiku wuźaduje.

Italčerjo so zakituja

We 78. italskej hamtskej wójnskej rosprawje so wo nowym abesynskim naddobu a cjeźkich wojowanjach rosprawja. Marschall Badoglio je telegrafował, so je 5000 muži gybna abesynska kolonna pola Ali Abbia w Tembienskej k połnozy postupuje italske stejischeza nadkhowała. Italijey wojazy su so gybnje wobarali a napśeśeźiwne naddobi cźinili, so je so cźełe wojowanje wuwiło. Italijey wojazy, kiž so z artillerija a lećadłami podpjerachu, muž pśeśeśiwu muźej wojniju, postupowachu a skónčnje njepśeśeźela wotrashchu, do cźełkanja sbchu a pśeśeźełkachu. Licźby padnjenych a kwanjenych na italskej a abesynskej stronje bo wosjewja tak kucze hacź budźa znate. S tekśta italskeje rosprawy je jasnje spóznaś, so Abeźynjenjo w offenśiwje k połnozy postupuja.

Abesynjenjo před Aksumom?

Wojowanja na połnóznej froncje su so, kaž so sda, do jenotlźiwych bitwow rozdźelśe. Kaž so sbonj, su Abeźynjenjo na połnóznej froncje snowa postupowali a su bźo jenoj 6 kilometrow wot města Aksuma sdaleni. Na posłednjej froncje njeje k nowym wojowanjam dójsło.

Słowa koptiskeje zyrkwje, abuna,, je za wschón abeźynski lud tydźeń posćenja a wobźebje raušche a wjeczorne modlitwy postajś, so by dobrjeźełe wojowanje za njewotwisnosć kraja wuprosyło.

Grich scy zastojnicy so zaso přistaja

S Athena so powe, so so w Grichiskej bórzy sašo zastojnizy pśichitaja, kótrejž su so po zbźiku w měrzu je zastojnstwa pulschcźili. Politiske strony maju so hischcze wo tutej nalježnosći dojednaś. Pśichistajicź budźa pak so jenoj taizy sastojnizy, kótrejž su sa swoje powokunje dosć thmani. Wobźebita kommisija ma jich na thmanosć pśichowaś. Offisjerjo, kiž su so wobhnadźili, pak so wizaj do wójska njepśichitjimaju. Grichiske nowiny pišaju, so snadź so wólby do sejma wo krótki cźas wotstorcza, hdyž budźa wschitke politiske strony z tym spokojom.

Krótke politiske powěsće

Egiptowscy reserwistojo wostanu w słužbje.

Egiptowske woborne ministerstwo je porucźiło, so maju wójskowi reserwistojo hischcze schćerj mjezazow we wojerskej słužbje wostaś. W Egiptowskej maju powschitkownu wójerśi powinnosć, tola so tam jenoj dźeś wójerśiwa thmanych muzi do wójerśkeje słužby zwoła.

Hoare sašo w Engadinje.

Pśiedawschi jendźelski zwonkowny minister sir Samuel Hoare je póndźelu wjeczor sašo do Engadina w Schwajzarśiśej pśichitał, hdyž budźe so najskerje někotre mjezazy lekowaś.

Ze Serbow

W Budyšinje 24. hodownika 1935.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Duž stari, młodźi zawyskajce,
A jedyn druhoh' zwjesełce,
Na trunach rjane khórluš hrajce,
So Bohu hnući dźakujce,
Zo dał je rjane hody.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer minus 5 a najwyšśicha dnjowa temperatura 1 stop. symy. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer minus 6 a najnišśicha nócna temperatura 6 stop. symy. Dotal hišcze wyšchina nasche wjedro wobknjeża. Pod jeje kolinowoni mamy rjane słónčne wjedro. Nad Franjowskej a Jendźelskej pak nižinje k ranju cźehnjetej. Tehodła mamy wočakowaś, so so njebjo wot krótkeha wjeczora zem pomrućźi a so sašo do nowseho śneha da. Powětr budźe sašo milišchi, tamo lohke tacźe je możne.

— Jutśje hodownicźka słónčko 8,02 hodź. sbadźa a so 3.57 hodź. khowa. Měsacź, kiž je jutśje młody, rano 7.56 hodź. sbadźa a so popołdnju 3,34 hodź. khowa. Druhi dźeń hodow słónčko 8,03 hodź. sbadźa a so 3,58 hodź. khowa. Měsacź sbadźa schtwórtk popołdnja 8,40 hodź. a khowa so popołdnju 4,48 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa hodowny źiwjedźeń: Pśeni dźeń swjetscha pomróčene wjedro z nowym śnjehom; druhi dźeń trochu njewobstajne a milišche wjedro.**

*

Wudźelenje rybowscheho fileta w skutku symskeje pomozy 1935/36.

Wschitcy potrjebni ludowi towarschojo, kotrjejž rybowe pschipokasanske wopišmo wobgbdźa, njech zebi rybu

pjatk 27. dezembra 1935

w pschedpišanych wobkhodach wotewisaja. Ryba ma so na kóždy pad na mjenowanym dnju wotewisaś, dokelž bo posdźišcho njemóže wotedawaś.

Sturk symskeje pomozy němskeho luda Budyšse městne wjedniśtwo.

*

— **Skónčenje wobkhodneho cźasa patorizu.** Na sakładze sakonja wo samknjenju khamow 24. dezembra (patorizy) maju so sjawne pschedawanje w 5 hodźinach samknuś. Jenož tajke pschedawarnje, kiž jenož abo swjetscha zbrobu a wuźiwadła abo kwětki pschedawaju, patorizju hakle w 6 hodźinach samknu.

— **Sjawne wukhodowanischcza njesmu jeschcze na šnehali a šankl!** W mešchczanskich wutkhodowanischczach je so njepozwólił wokhedźował, so šnehakarjo a šankarjo trawniki pschepśekuja a pschi tym žiwy płót rostepłaju abo pschejedźa. Policajskim sastojnikam je so porucźiło, so bychu pschecźiwo tomu zakrocźili a tute wobzoby dla khłostanja a narunanja schkody napiśali. Wočakowaczi so śmě, so so žiwjatoczny symski zaćišchcź we wutkhodowanischczach njekasny a so wobzebje merschim ludowym towarschcam, kotrjejž njemóža so wjazy dalóko z města won podawaczi, njeskazena symska krajina zakhowała. Starschi a wocźehnjerjo rukuja sa schkodu, kotruž jich dźeći nacźinja.

— **Wucźischczejcze khodniki wot śneha a łypajcze pśi pschi khadkosći!** Jako na naczażnu wéz ho tu dopomina, so na kóždy leżownoschcźer pschi śneżu pschi žiwjej leżomnoscju śneh z khódnika wotstronicź a drohowe kromki a wentokowe dźery wot śneha wucźischczicź. Pschi khodkosći na wón khódniki na bosahaje waschnje a tak husto hacź je móżno z pśekom pohypjacź. Skónca hól a popjet ho njezmé k tomu wužicź.

— **Wuplaczenje rentow.** S pósty so nam sdźeli: Wojerśke renty za januar 1936 so w Budyšinje a na póstnich agenturach a mešnoscach, kiž su Budyškej póle e pschidźelene, howoru 28. dezembra wuplaczuja. W Budyšinje so wone na pósce cźisło 3 (Pśched schulerskimi wrotami) wuplaczuja. — Póndźelu 30. dezembra so podpjery ze snjeżoboženskeho a invalidnego sawěsćenja wuplaczuja a to w Budyšcinje invalidne renty w evangelskej towarschowni na Hornjerskej haju 23, wschitke druhe renty na pósce cźisło 3 (Pśched schulerskimi wrotami). — Wschitke rentowe kwitowanki na mšacz januar maju bycź wobkrućene. Wobzebje so na to pokazuje, so dyrbi so pola wudowinskich rentow a nekotrych snjeżoboženskich rentow we wobkrućenju pod cźišłowaj 2 a 3 z pschisłajenym mjenom pschisponnicź, so so wudowa abo wudowa njeisłaj sašo wożeniłoj.

— **Wobkrućenje rentowych kwitowankow.** Kwitowanki invalidnych, wudowinskich, syrotowych a snjeżoboženskich rentow wobkrućeja so ja pisanki A hacź z hobotu 28. dezembra 1935 wot 1/28 do 12 hodźin, sa pisanki M hacź Ž póndźelu 30. dezembra 1935 wot 1/28 do 12 hodźin w ježnowni na Hrodowskej haju 10 deleka (we wupłaczerni). Wobzebje so na to pokazuje, so ma dostawaŕ renty kwitowanku je žiwjej ruku podpisaczi.

— **Steho schłódnika lepili.** 20. dezembra 1935 mózachu sadobywarja lepicź, kiž je w Marijnej a Marczinej zyrkwi woporny kaschczik a sbérkowe tyki rospaczit a so njedawno do kenzlize Tuchorićeho pohrjebnischcza dobyk. 18. dezembra 1935 so wosjewi, so je so w mjenowanej zyrkwi sady wotsarja woporny kaschczik rospaczit a žu so pjenjesy z njeho kradte. Też so swjeśi, so bésche so w draštowni khamor rospaczit a so bé so z njeho 21 sbérkowych tykow dźesćkemischenjow sbubito. Jako łukcejerja su 22étmeho, žiko thłostaneho Fryga Schw. z Budyšcina wuzźełdźili. Hižo njedźelu 8. dezembra bésche so wobkedźowało, so bésche wón swonka Božeje słužby w zyrkwi pschebywał, so by, kaž wudawasche, sa parnym tejenjom hladał. Schw. so pola kriminalneho wotdźelenja wusina, so je woporny kaschczik a khamor w draštowni rospacził. Món powedasche, so je dźeł namakanych pjenjes pola jeneho żelesnitskeho mosta zkował, hdyž pak žanych njenamakachu. Schw. je so też wusnał, so je so do kenzlize Tuchorićeho pohrjebnischcza 4. oktobra 1935 sadobył, pschi cźimž je kassettu z wjele pjenjesami kradnył. Pjenjesy je won pschi jédbach do Drježdźan a na druhe waschnje pschecźisnił, kajetu pak bésche w małym łéžu pola Khemberka zahrjebał, hdyž su ju też namakali. S kradnjenych pjenjes njebésche nicźo wjazy dostacź. W Marijnej a Marczinej zyrkwi bésche Schw. z woporneho kaschczika nébdże 6 hrivnowu a je sbérkowych tykow zahka 12 hacź 13 hrivnow kradnył. — Baduschtwa w zyrkwi je Schw. 15. dezembra po kemschach zkucził. Won je wokoło 7 hodźin wjeczor do zyrkwje schoł, je so w kotlowni parneho tejenja sthował a so dał do zyrkwje samknyeź. Potom je mohł njemyleny woporny kaschczik a khamor rospacźicź. Podźiczko je psches wokno draštownje sašo z zyrkwje wuléźł. Schw. je so statnemu wéćenistwu pschepodał.

— **Karnicke kradnyli.** W nozy z 23. dezembrej su z khléwa za mały łkót w Heinleinej zahrodze pschi Nowosalskej dróży se sadobycźom dweju karnikłow kradnyli; 1 cźornobéło-schakojteho a béłu beju z cźerwjenym mjezkowym wjenzom. Wo wézowne idźélenja proša kriminalne wotdźelenje, telefon 2802.

S **Boschez.** W 95. lécźe žiwjenja wumrě tu najstarschi wobydler nascheje wsy, wumjeńkał Jan Mosta, schtwórtk wjeczor. 24. januara 1936 by 95 lét dospéł.

Na hajńkowi

Hodowne powědańczko.

2] (Pokraczowanje.)

Ale Bohu dźak! teho njebé trjeba; muž njerozumliwje pschi žebi sabórbotawschi wotmołwi: „Wostajcze hajnika jeno horjeka; hdże wjedje pucź do blišcheje wsy?“ S tym stupi sašo do duri. Marja pak hižo wulžu wołożena rjekny: „Dźicze jeno tile prěk pśches łuku a tamle, hdźej ta béła trésa stej, do łéka, tam budźeśe pucź widźecź, kotryž waš sa pot hodźiny do wizy dowjedźe.“

Bjes dźaka a postrowjenja wopuschcźi muž khěžu. Ale kédma po dźesaczi krocźelach sastawschi wucźeje dołhi žwélty nóž a z nim machajo hroześe Marji, pódła dźiwje wobliczo pokafujo.

Marja sapraśny śpěschnje durje, wobwjertny kluczi, potom skocźi k sadnim durjam a zajmny je, na to cźekny do komorki, kotraž mějesche je żelesnymi łéžyzami zatykane wokno, a zamkny je do njeje; pożydowjaschi so na tichinu pocza płakacź. Po dołhim żałośćenju a thjkanju sabtyczka wjerśkot kolezow a praśkanje łschuda na dworje, pśches wokno widźeśe wotrocźka, kiž bé z tuki domoj pschijéź. Mékko wotewri Marja komorku, běžeśe na dwór a winy so macźeri płakajo do rukow. Macź wéjo bé na tym zajstrójena a praśeśeśe so: „Schto dha tola je? schto dha je?“ A z tym so stónchnuje Marja sinérowa a powedasche. Druhy domjazy pschijśtupichu a dźakowachu so Bohu, so je so strach tak bożownje minył.

„Směrnu so jeno, moje dźěcźo“, wěcźeśe macź ji wložy hładźo, „wot nětka njedwérbich jenże wjazy hanta doma wostacź, to tebi žłubju; chzu so postaracź, je budźe sbanje jedyn z muži z nju doma.“

Schkoda, so so hajnik hakle posdźe wjeczor domoj wrócźi, hewak by hischcze teho njedosczinka sgéhowacź mohł, nětko bé to podarmo. Wuj wobja hnuty žwoju dźowku a rjekny: „Ton njetkmanik so sawésće nadźiśeśe, so mje žameho doma a trjechi, hdyž je two druhich wonka na tuzy widźał, won by so mi trasch z nékajkej nalježnosću ludaju blizši a mje potom sakłół. Ale mitosćiwy Bóh je tutón njesćuk wotwobrocźił. Dźakujmy so jemu!“

Wbohe Marja bu po tym podarmi wjazy njedźel khorowata, nad kóždym ropotom khěžnych dury, abo hdyžkuli so sćin nimo wokna mikny, stróži so, a w nozy scherjacźu je cźeśe sonu.

Tola, hdyž ja sašo w augusće na próśdninu pschińdźech, bé so moja cźetka Marja sašo shrabała a mój pschehłodowachmoj so sašo husto po łéku a wokolnosći. Bórzy pak po mojim pschikhadze ja so nowy podawk, kotryž jeje stronowtu z nowa wożłabi. Chzu to, kaž tez schtwó dale sećehowasche, powedacź, kaž žym žam z wocźomaj widźał, abo posdźischo z listom zhornik, pschetoż zyka podawišna wopschija wjazy lét.

*

My žedźachmy — hajnikowa, Marja a ja — ras wjeczor w septembru pschi cźichej lampje w hajnikowni. Wuj bésche, kaž so to druhdy stawasche, na bliski knjeji dwór schoł, hdźež cźi knjeja potom thwilu z thankami płazachu, z dołhich dymkow kurjachu a wjezele se schkleinje wina wobswamchnychu. Tole, kaž praju, stawasche so huscźischo, kak mózesche žebi Marja tuzne dźenża wa nanu tajźu starojcź cźinicź? Wona skorjesche namaj pschezo z nowa, kak je njemérna we wutrobje a strachozziwa, so so nanej trasch nécźto stanje. Cźeta a ja pytachmoj ji tule staroscź wutrécźcź, dawachmoj winu tehole njemérna jeje khorowatosći, so dóz tola nan w žanym wjetschim strasche njeje, kaž wschédnje, so dóz hajnik tola stajnje jeneho pschewodnika pschi sebi mécź njemóże, a jo dyrbimy so na dobrocźiwego Knjeja spuschcźecź, hdes jeho wole ani wótóła nam z hłowy njepadnje — ale wschitko bé podarmo; Marja wosta njemérna a skónčnje proschesche: „Luba macźi, dowol mi jeno, so bychmoj z Pawołom nanej napschecźo schtoj, latorenju wospomjenoj zoom.“

„Nó haj“, wotmołwi macź, „hdyž chze tebje Pawoł pschewodźecź, njewobaram tebi.“

Za běch hnydom hotowy, stajich žebi stary klobuk, dokloczich do kuchinje po lakarńju a zajwécźich ju. Mjes tym bé so Marja cźopły płaschcź wobleka. Prasachmoj macźeri w bożenje; wonka zahwizdach Tyraša a dźěchmoj. Njebjo bé cźmowe, a žana hwézda njeźwécźeśe. Wětr schumjeśeche w schtomowych wjerschcach. Nózny ptak napschećiwemu wulecźa z kerkow a zhubi so z khchidlami machajo do łéka. Marja tłócześe so bojasnje k mojemu ramjenju, ja potpjerach ju z ruku.

Pucź wjedźeśeche naju pśches łéžnu łuku, potom po sćerśćinim łéžnym puczu sašo na łuku. Wjele powedacź naju njelóschtowaschе, jeno wospjet dyrbjach Marju napominacź, so njeby kaž khwatała. Hdyž z łéža wustupichmoj, pluwaschе namaj žylna wón wotawy napschećo, kotraž na łuzy schopjena ležeśeche. S nasdala kiwachu namaj hižo žwélte wokna knježeho dwora.

Bórzy stupachmoj po drjewjanym mosće w po kamjenatym dworje. Sślubjubnił dowjedże naju do jśiwy, hdźež knježa z khartami za blidom žedźachu. Marja, hdyž nam cźełeho wuhlada, wupschesnstrowschi ruzy k njemu pschikłoni a pschituli so płacźo na jeho wutrobnu. So njeby nicźo trasch na jane njedoże myślił, wuzaknich hnydom z krótka, kak žmój tu pschijschłoj. Wuj so pozmja a rjekny: „A ty chzejsch hajnikowa dźowka bycź, Marja?“ Knjes hospodar dasche namaj schkleńczku wina nalecź, a mój podachmoj žo do jeneho kuczika, so bychmoj cźakałoj. S wjeselescźu tak bórzy z wschachmoj, so chze wuj tola rabscho hnydom domoj, so njeby mandźelika zaneje starosće méła.

Wuj praji w bożenje, a nětko wustupichmy hromadże sašo k latarńi na dwór. Pśches mót winychmy so na wusku schcźeżku po tuzy. Sswlna wón wotawy naš znowa wobdiwajsche. Njesnate śmérzu, kiž bé trasch śpizy nétkajki rubje nik nadpadnył, nasdala wótrje saschkrécźe, potom bé sašo wschitko cźicho. Scźiny po latarni bo tu pak tam mikachu.

Na dobo wurasły Marja pol wótrje: „Stejcze!“ Sastachmy. A cźeżko dychajo powedasche Marja: „Tamle, w tym kopjenje žym nécźto béše widźała, to žo hibasche. Boże dla, nanu, wrócźmy so!“

(Pokraczowanje scźěhuje.)

Nairieńše
Poże dźećo za
Serbske Nowiny
budźe, hdyž jim też w nowym lěće swěrni wostanjeće.

Semrěty njebě hač do pošlednich tydźenjow khory byl. W pošlednich dnjach pak jeho mozy hladajo wupušćowachu.

S Na Wotra pola Čjornoboha. Naša schula poskićeše sandźenu sobotu a njedźelu w tjoch pśedstajenjach šulušće bodowne hry we wulkej schulskej jitwi, kaž stajnje hižo 15 lět dołho. Nimamy we wšej žaneje žórle, a tak jene pśedstajenje sa telko ludźi, kaž dźensa je widźeć, njedopadaše. Wopyt bě, kaž pśiseše, jara spokojazy. Běšće to dobom starschiski wjeśor, kiž dny sjawnje wuczby w sandźenym tydźenju krónowaše. To a wšelke druhe schulske należnosće schuliki wjednik Schěza s krótka po žwoje powitanju rozpomni. Hrate bu: „Sankt Niklas-Abend“, nječto krótke, wjesele wo bodownym hermanku a žerbska hra: „Brěnja bodownička“, kiž tak prawje wschěch na bodły žane dowjeźe a na dźěćaze waschnje tak rjenje pokasuje, kak sandźelnju Boże dźěćko s njebjes dele na semju pschińdźeše. Nimóše spěwy a jedyn žerbski porjenschichu a wobwěnowachu krašnej hrě. Wschitcy hrajerjo a spěwarjo pśez najwjetschu pózu dawaju smóžnichu dobre poradźene pschedstajenjow a swježelichu swojich starschich a pschiwuznych. — Cźišty wunoschk žo, kaž loni, symske pomozy pschepoda.

S Debierkez. Sandźenu njedźelu popołdnju je nowy knjes hrabja se swojej knjenju mandźelskej do swojeho tudomneho hrodu sacźahnył. Won žo z Detmolda k nam pschejěchał. Hród a park běschtaj žo se selenymi pletwami rjenje wupyschiłoj. Wjeśnjenjo a knježi dźěćacźerjo noweho knjeza a mandźelsku wutrobnje witachu. Měšchćanoša Pinzel jeho w mjenje gmejny se pschećelnymi žkowami strowješe. Jedyn knježi dźěćacźer je šobožpschejazymi žkowami w mjenje wjeśnjanow a dźěćacźerjow korb kwětkow pschepoda. Hodźi po amniłki khór swjatoćne witanje s cźerkwinskemi pośenšchešće. Hrabja žo sa rjane witanje a wupyschenje wschitkim wutrobnje dźakowasche.

S Luha. W nozy k pjatkej bě žo do kokoschazeje farmy monkra Pawoła Horna z Luha paduch sadowy a 20 plahowańskich kokoschow a 1 plahowańskeho honaca, wschitko hromadźe 105 hr. hódno, pokradnył. Schtóž może kokoschе wróćicź, abo paducha mjenowacź, dóstanje mjeno. Też strażmischtr w Baczońu prošny, so by žo jemu kśěda wědomoscź wo paduschstwje wosjewika.

Z Lutoběa. Pśi cźelnej a dušinej čerstwosći jutśe, pśeni swjaty dźeń, knjez Fhurmann swoje 80. narodniny woswjeći. Jubilar lětdźestaki dołho swěrnje Serbske Nowiny cźita.

S Rakoj. Sandźeny schtwórtk běšche tudyjscha schula starschim a bohacze sandźenym hosćom w Sendźiz hoscźenju rjany bodowny žwjeźeń sarjadowała. Khór harmonikow, se schulskeje młodźiny sestajany, wotewri bohaty programm. Wuceŕ Hermann pschitomnych postrowiwschi na wujnam wjeśoru pokasa. Sceźehowachu žerbske a němske spěwy a hry, kotrejž po wschě derje posćikśichu. Wjeśnjanosta Lorenz žo wschěm za wopyt podźakowa, wobźeje pak też wuceŕjam a schulskej młodźinje za rjane posćikśenja, a pschesješe žebi, so by prawa pschesjenoscź je schulu a starschiskim domom też dale knježiła.

S Nježwacźidła. 4. adventa kschesćijanska žónska sthužba nasej parafije wešeny k žebi do knježeho hoscźenja pscheproži, so by tam bodowny žwjeźeń woswjeśiła. Po postrowjenju pschedbydki kotry Heleny a po wuspěwanju shromadneho kěrluscha knjeni Grofina rjany solospěw spěwasche. Schulski khór pod wjednistwom knjeja kantora Rauśendorfa němske a žerbske bodowne spěwy posćiči. Po pschećitanju bodowneho evangelija rěcźeše knjes farař Kapler wutrobne bodowne słowa. Bodowne póśeństwo jenož tón rosumi, kiž je nuzu, cźemnoscź a wojowanje spóznał a kiž pyta sa pomozu a žwětłom. Pśiches wschitke swonkownoscze žwjeźeńskich dnjow dyrbimy k tomu sjhladowacź, kotrehož dla my bodły žwjeźcimy. Kaž kóžde léto bě też lětša k. kantor Rauśendorf k wjeśelu małych a wulkich rjanu bodownu hru se žwojimi dźěćimi pschedwjedł. W blyšcźu bodownych žwěcźkow a rjaneho bożodźěćoweho schtoma sejźdachu žo na to wschitcy wokoło kolejowych blidow, hdźež žo z wušuschkami, pjeczwami a jabłukami pohośćeše.

S Njewacźidła. Sobotu w cźasu mjes 2 a 5 hodźinami pop. je žo s dźěćacźych šankow, kotrejž w dworje Säuberlichez hoscźenja stejachu cźornokschcźikaty pschiskrywy i wjelkludowych łožmow kradnył. Schtóž może nješto blišše wo paduschstwje spóźelicź, njech to cźini pola strażmischtra w Njeswacźidle.

Z Ralbic. Zańdźenu sobotu běše w Ralbicach wulka honjtwa. 11 hajnikow a 1 4honjerjow potrěła wšo kromadźe 17 zajacow, štož bjez dwěła njeje pśewulki wunošk.

Z Prawocic. Zańdźeny tydźeń woswjeći Madlena wud. Wicazowa pśi dospolnej cźelnej a duchownej pśirowości swoje 80. narodniny. Na cźe tak žadynim inju pśikhwatachu bliši znaći a pśećelju, zo bychu jubilarcy zbožo pśeli. Zasejmy Wicazec wowku, jako starosćiwu mać a dobru kśesćijanku. Kaž jej nékak strowota dowoli, wopytuje farsku cyrkej, zo by so mohła na Božej mši nutrnje modlić a wo Božu žołmowanjo prosyć. Jeje mandźelski wotpočuje hižo wjele lět w khłódnej zemi a je na prawdźe Božej. Z jeje mandźelstwa narodźichu so 3 dźěći, dwě dźowcy a jedyn syn. Jena dźowka, Hańža, wuda so na Cźeslic kubło do Zejic, mjez tym zo je druha, Marja, w knježnach w Cišnowicach. Jenički syn Jurij, jako herba, wumrě njenadźicy létsa w februarje a zawostaji tu drohu mandźelsku ze štyrjomi dźěćimi. Pśejemy Wicazec wowcy hišć slónčny a měrny žiwjeński wječor. Njech Boże žołmowanje na Wicazec domje wotpočuje. To daj Bóh!

S Wojerez. Njedźelu rano w 3 hodź. wudyri we Wulkej Nydej w bróžni a fólni ratarja Mateja Ssmolerja woheń. Jara wohrožene domsće mógješe žo płomjenjam wobwarować. Wodu dyrbjachu z 300 metrow dołhej hadźizu hač k wohnjej dowjesć, schtož bě pschi symnym wjedrje jara wobcźežne. Nimo Mojerowsteje wohnjowe wobory běchu hišće wobory i Mateje Nydeje, se Spaj a Němzow dojěte. Kak je woheń nastał, žo dotal njeje swěźiło.

S Worschcze. 2. žwjaty dźeń budźa tu dop. ½10 hodźin žerbste Boże žłužby, kotrejž smóje k. farař Harstick s Hoješća.

S Niske. (Cźežko žo wopalik.) Žałostnu žmjerćź by ztoro pjatk wjednik awia Thomas w koalinowej jamje w Rengersdorfje poczerpił, jako chyzsche w kachlach zatepicź. Khdyž žo kachle hnydom tepicź nochzychu, benzin do nich linu. Sa wokomik benzinowe płomjo na Thomaja wuskapny, jo žo tón wohnjowemu stołpej runasche. Wón hnydom won cźekrjesche, hdźež towaršchojo z pschikhrywami płomjenja saduschu. Njedźiwajcy tohodla žo Thomas tak wopalił, so dyrbjachu jeho do khorownje dowjesć.

S Drježdźan. W Oskara Seyffertowym muzeju žo, kaž kóžde léto, k hodam žwjatoćnjoseje wotmětowaju a rjenje wupyschene schtomiki tam stejа. W žerbšej jitwje je towaršwo „Čjornoboh“ wupyschenje schtomika nětko pschesłało a na žerbske waschnje mjedźeny schtom žo jara lubi. Sserbstwo je w muzeju jara derje sastupne, schtož chcemy dźakownje pschijwónacź.

S Drježdźan. Ssobotu 21. t. m. sejźdże žo towaršwo „Čjornobóh“ k pošlednej shromadźiśnje w starym lěcźe, kiž bě derje wopytana. Knjes pschedsyda Kowar spominuschche na skutkowanje towaršwa w tym lěcźe a pokasuje na wustajeny diplom se strony NSK (nazi-nalsozial. Kulturgemeinde) wusměhowasche, so tej němske organizazije idealnu dźěławosć Sserbow pschi nowowutwarjenju němskeje wótcźiny pschipósnaja a wyšoko waža. Wošeje rěcźeše wo nadawkach Sserbow, k swojim nowinam a napominasche tych, kiž „Sserbske Nowiny“ hišcze njewoteběraja, so bychu žej jenicźki žerbski dźenik na nowe léto skałali. So je winowatosći evang. Sserbow, na'ožny cźažopiš „Pomhaj Bóh“ w domje mécź, też ko napomni. Jony „Čjornoboha“ žu w „Seyfertowym muzeju“ žerbšći božodźěćowy schtom stajiše a po žerbskim waschnju bohate, schtož ma bo wošeje skhwalicź. Potom wuradowasche žo dla hodowneho wjeczora, kiž budźe 5. januara. Tón trócź pschewosmje wjeczorny porjad sa tutón žwjeźeńk młodźina towaršwa. Je swje„elaze, hdyž bo młody lud na to hotuje, starych roswjeselicź, bohužel pak tu nježele žerbšeje evang. młodźiny njeje, kiž je žej toho nadawka wědome, tuž dyrbja te hewak žo pschecźo k narodnemu dźělu sahorjeni też tónkróć swojeho muža stajicź, hacźrunjeź dwaj se žwérnych runje w khorowni pschehbywataj. Dale jednanchmy bla wuśela do Kamjenza, kiž žo wošeje pschihotuje, dokelž ma dobry pschećel Sserbow, k. dwórski rada Rentsch, 5. meje narodniny. Dalšchi dźeł wjeczora wupjelni žo se spěwanjom bodownych spěwow. Napośledk žo hišcze swokowasche, so nasch pśedawschi pokładnik k. Nauschk bě žo starał wo nahódnoscźenje nalutowanikeje knjiži a dokelž je nam te wuplaczene pjenjeze, žwérni łaj Sserbja žu, wróćił, žmy najmjenjscha mohli w tym lěcźe nastaty defizit w pokładni wurunacź. Sa to budź jemu dźak!

S Wjasońy. Póndźelu rano wokoło ½3 hodźin je žo tu něhdże 50 metrow dołhe fabrikite tmarjenje, firmje Hoffmanna a Co. žłuschcaze, wotpalilo. Twarjenje běšche mašiwne a z žyhelemi kryte. Hoffmannez firma do tekstiloweje industrije žłuscha. W twarjenju, kiž je žo z wohnjom potrjechił, žo hižo dźěćmi cźaj wjazy njeběšłasche, buj nichtó njeje dźěko šhubił. Wo pschicźinje wohnja a wo wulkosći nastateje schkody žo hišcze njehodźi niczo wěsteho wosjewicź. Policaja podawk pschepytuje.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Měschćanske dźiwadło.

„Sswětowa mischtrka“ rěka nowa dobyczerjeła operetka, kiž žo wczera w naschim dźiwadle pśeni ras pśedstaj. Praju z wotpohladom dobyczerjeła operetka, **dokelž we žwojim natwarje, we žwojej pyschnosći do**

byczerjeńšy kóždeho do putow wosmje. Operetka ma smyšł a tutón staj derje žwobrasowałoj spěwarjelaj Edelmann a Dekner. Hudźba Josefa Snaga pschiležeja do druhdy melodijam starych operettow. Tak je je wschěm tym wuhotowana, schtož cźini operettu widźenja a słyschenja hódnu. A hdyž žo też temperamentnje kaž wczera a s tak wulkotnymi jewischćowymi wobrasami a rejemi wudebi, dyrbi žwjeźicź dobyczeje.

Hrowe wjednistwo wukonjeschе najlepje Alfred Borchert, hudźbnje poda dobry wukoń Rich. Waktar. K tomu reje Esserez baletta a wulkotne jewischćowe wobrasy Waltarja Ullricha.

Mano Holtei bě prawy Barnabas von Wörschcy a Jelica Schelenz pschihódna luboscźiwa dźowka Julischka. Willy Steiner jako Ernö von Wörschcy hrajeschе a spěwasche wubjernje, to žame móže žo prajicź wo Margret Timmer jako žwětowej mischtrzy w žmykanju. To bě sacźuta hra. Też Hellmuth-Bräm jako dr. Stadlerka bě dobra, ale Ellen de Fries jako jeje dźowka a Rudolf Lahoda jako jeje pschihódny žyn běchtaj žamy temperament. To bě hra, kiž kóždeho žwjeselesche a žobułtorhy. Alfred Borchert jako žłužobnik bě taž pschezo typiski. Też wschě mjenjsche róle běchu derje wobsadźene. Możny wimikleł bu s dźaknym wuprašchem wumělskim mozam žamo srjedź hracza. Wospjet žo reje snowa žadachu abo kuštotne wěwy. Darj, kiž žo wumělkam a wumělkam darichu, běchu s dopołkasom wulkeje wobluboscźe.

Schtóž we žo prawje wotschewicź, wobhladaj žebi „Sswětowu mischtrku“. -k.

Radio

Sserjedu 25. dezembra žo słyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho žwjeźeńskeho programma: 6 rańschi konzert z Hamburgskeho pschistawa. 10,45 fankańije na Wurlitzerskich pischćelach. 12 konzert. 14,30 bodowne kusło. 16 konzert. 20 konzert (Mozart — Rich. Strauß — Wagner.)

Lipsk. Nimo snateho žwjeźeńskeho programma: 5 Boża nóz z Rudnych hór. 6 konzert z Hamburgskeho pschistawa. 8,05 rańscha nutrnoscź. 16 konzert. 20,15 z němskich operow.

Hischcze wožne se žwjeźeńskeho programma. Wrótsław: 19,30 opera „Der Freischütz“. Kóln: 19 bodowny konzert. Stuttgart: 20 operowy žwjeźeński konzert. Mnichow: 6 „Nürnbergzky mischtrzy spěwarjo“.

Schtwórtk 26. dezembra žo słyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho žwjeźeńskeho programma: 6 konzert z Bremenskeho pschistawa. 12 konzert. 16 konzert. 20 rejwańska hudźba.

Lipsk. Nimo snateho žwjeźeńskeho programma: 6 konzert z Bremenskeho pschistawa. 8 rańscha nutrnoscź. 14,50 konzert z lěkzywm rózkom. 16 konzert. 19,10 wjeźela bodowna hra.

Hischcze wožne se žwjeźeńskeho programma. Barlin: 8 opera „Turandot“. Kóln: 20,30 rjana hudźba. Mnichow: 19 starobawerske body. Warschawa: 21 operetta „Bětý Mazur“. Praha: 19,30 opera „Don Carlos“.

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a pśilopk Marko Smoler a za nawěšćki dr. J. Cyž. wšitcy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

Serbska ratarska młodźina za Njebjelčicy a wokolinu

zmjenje druhi swjaty dźeń bodow wječor ½8 h. w Njebjelčanskim hoscźenju swój

zymski swjedźeń

Wutrobnje přeprošuje Nawjedowar

Niedźelu, na hodźoch, 29. decembra 1935, wutrobnje Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa **w Handrikec w Porśicach** swoju

hodownu skhadźowanku

na kotruž so wšitcy lubi Serbja z blizka a daloka nanajwutrobnišo přeprošuja.

Porjad je sćěhowacy:

popołdnju 3 h.: Zjawna studenska zhromadźizna z přednoškom a narěčemi.

wječor w 8 h.: Zabawny studenski wječork ze dźiwadłom a druh. poskićenjemi

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa

Wobswětlenja kołow

6 voltowe, kompletne wot 5.— hr.
Gumijowe kola. Wobrnče wot 1,60 hr.
Přistušk na kola. Jedne kola.
poskića
Gebr. Thomas w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 16

Meble
a pólstrowane twory
poruča po najnišich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózow. hasy 15
Nym Morb!

Bydleńnje, lěhańnje,
kuchinje, pólstrow. twory atd.
tenotliwe mobele kupuješe tunjo pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4
Rěči serbscy!
Mam swoju pólstrowańnju
Mandželska poskonki njejima

Wołmu za k'sće ručne dźěło
Naj. jeńši wubjerk
barbow a kalikošow
we wotrjadnym wobchodźe
Günther w Budyšinje
na Žitnej hasy 9

Kupujće
pola našich inserentow!

Na njedźelach a swjatych dnjach

jězdźi hač na dalše při přihodnym sportskim wjedrje

wosebity ćah za zymski sport

9.10 hodźin z Budyšina a je wróćo 18.30 hodźin
9.48 hodźin do Wjazońcy wotjědże 17.38 hodźin
Ćah zastanje na wšěch přistupnych dwórnišćach.

Wobkhadny hamt statnjeje železnicy w Budyšinje

Swjedźeńske sale Krony w Budyšinje

1. dźeń hodow wječor we 8 hodź. (Zastup w 7 hodź.)
hodowny koncert
wojeńskeje kapały pěšeho połka čo. 52.
Wjednik: wyšši hudźbny mištr Korfin.
Přizamknu so **němske reje.** 2 kapale hudźitej.
Zastup 60 pj. Reje darmo. Dawk so njezběra.
Kónc?
2. dźeń hodow **wulki swjedźeński bal**
Sobustawy wojeńskeje kapały.
Zastup 30 pj. Reje darmo. Dawk so njezběra.

Tuni Sylwestrowy wosebity ćah
póndźelu, 30. decembra 1935 / srjedu, 1. januara 1936
ze Zhorjelca do Barlina
(60 proc. zniżena jězbna płaćizna (přizamknjeńske zniżenje 50 proc.)

Jězba płaći (tam a sem) wot Zhorjelca do Barlina
3. rjadownja 6,80 hriwnow, 2. rjadownja 9,80 hriwnow.
Wotjědże 7.50 hodźin ze Zhorjelca. Wróći so 2. 1. 1936 0.12 hodźin.
Na přeće z wosebitej přidźělnej khartku (Zusatzkarte) za wróćojězbu hakle pjatk, 3. januara 1936, wot Barlina 14.32.
Wšo bliže při wudawańnjach jězdnych lisćikow a w pućow. běrowach.
Wobkhadnaj hamtaj statnjeje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

KONDITORNJA
Café Lehmann
na Serbskej hasy
Swjate dny dopołdnja wot 11—1 hodźin:
rańši připitk při koncerće
Jako wosebite speciality poskićamy:
Dobre pastetki z mjasnej jušku
Ragout-fin
Pralinowe bomby - Wjerch Pükler
Popołdnju a wječor: Hudźba staroznatych dobrych hudźbnikow Adler a Zejdler

Drjewowa awkcija

Pjatk, 27. decembra (3. swjaty dźeń) přesadźuju na Nowosličanskich honach, při pěšej šćežcy Dobrošecy-Sernjany na
70 losow stojaceho wužitneho a palneho drjewa
za najwyššu sadźbu a hotowy pjenjez. Započatk w 10 hodź. dopołdnja
Wobsedźeř.

Třeleńnja w Budyšinje

Prěni swjaty dźeń
wulke hodowne reje!
Započatk w 6 hodź.
Zastup 30 pj. - Reje darmo - Dawk so njepłaći

Hosćenc w Haslowje

Druhi hodowny swjaty dźeń
rjana zjawna
rejwanska hudźba
Derje hudźaca kapała - Podwólnje přeprošuje Měrčinkec swójba

Za žony
Bluzy, šórcuchi, drasty, šlypry, pulovry, rukajcy, spańske wobleki, spódnje, suknje, nohajcy, spódnje, jaki, suk-liw. somot, nje, płóš-nócn. košle, nócn. jaki, štrykowane, štryk. jaki, štawty atd.
A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Wjesołe hody

přeje swojim wotebjerarjam
A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Za mužow
Nócne košle, šawle, košle, sportne, nohajcy, štryk. lacy, slě, šantka, předkošlički, barch. košle, krawaty, pulovry, rukajcy, zwjerš.
košle, normalne kholowy
A. Bokelmann
naslědnik
w Budyšinje

Hej, póndźeš sobu? — Hólže!
Nó,
do Radworja
du na
Mejiny konzert!
To wězo póńdu! Hdy dha budźe?
Druhi swjaty dźeń w 20 h.
Reje z posylnjenej kapału!
Zastup jenoš 50 pjenježkow

Wjesołe hody
přeje wšěm swojim kupcam
Bata w Budyšinje
na Bohatej hasy 16

Zymski sport
w Hornim Zalomju
Kóždu njedźelu a swjate dny wotźěže při přihódnym sportskim wjedrje póstski awtobus 9.05 a 13.20 hodź. z Budyšina (Žitnych wikow). Prěni dźeń hodow skakański běh wo bańku. Jězba z nawrótom płaći 1,50 hr.
Póstski hamt w Budyšinje.

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihańni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pj.**

Hosćenc w Šunowje

štwórtk, a pjatk, 2. a 3. swjaty dźeń
kharty hraće (Spielball)
Njedźelu, 29. hodownika
rejwańska hudźba
Přećelnje přeprošujetaj
J. Wowčerk a mandź.

Hodowna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje
w Budyšinje
budźe štwórtk 2. januara 1936 popołdnju 1/3 hodź.
w Serbskim Domje w Budyšinje

Přednoškaj:
k. p. Romuald Domaška w Rózeńće: „Tecelin Mel"
k. wučeř Rječka w Rózeńće: „Narodna drasta katolskich Serbow".
Lubje přeprošuje Předsydstwo Maćicy Serbskeje

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
zymske wudaće 1935/36
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

Franz Pausch
Alma Pauschowa rodź. Mjelic
zwěrowanaj
Hody 1935
We Wulkej Dubrawje
W Dobrošecach

Chceće 1936 darmo z autom jěć?
Kupiće-li sebi hnydom OPEL-wóz

Zymske płaćizny a wołoženje dawka poskići so Wam tuta možnosć!

Zadajće sebi hnydom rozjasnjenja w firmje
Westgaragen G.m.b.H. OPEL-wulkowikowańnja w Budyšinje na Šliebenskej dr. 13. Tel. 3985

1. Přiloha k čisłu 299

SERBSKE NOWINY

Wutoru 24. decembra 1935

Hody — swjedźeń luboſće a měra

W Budyšćinje, 24. hodownika 1935.

Nětko njeżu hodowne swony wot wěże k wěži stare radostne pożelstwo a w kſchesćijanſkich krajach żo śpěwa: **„Češćej budź Bohu we wyſokoſći a měr człowjekam dobreje wole na semi!“**

Sa měrom żedźi zyły świět, tež naſch lud. Ale bohużel ſtyſchimy pſchewótije ſchćerkot brónjow. Tajke żeńenje ſa měrom je hižo pſchezo pſches zyłe człowjeſtwo ſchło, dokelž ſu hrěch, ſrudoba a ſmjerć naſtajnje człowjeſku duſchu wuwjaſake. Tohodla żo dźiwacź njetrjebamy, ſo żo wjeſele hodowne pożelstwo je ſłowami sapoczina: **„Njebojćje ſo!“**

W mnohich domach świeca żo hody jenož jako świedźeń dźěći. Na pśenim měſtnje pak dyrbi bycź dźeń troſchta ſa doroſćenych, kotſiž ſe źiwjeńſkej nuſu żo bědża. A tola dyrbi bycź tež świedźeń dźěći, dokelž potajnſtwo hodowneho świedźenja leži w ſłowach: „Njebudźeće-li jako dźěći, njepſchiſpodźeće do njebjeſkeho kraleſtwa!“

Jeneje nuſy njedowidźa mnoży ludźo, a tola je najwjetſa. To je **nuſa wutroby**, do kotrehož hrěch człowjeka pſchinjeſe. W pśedawſchich cźaſach ſpěwaſche żo pokerluſchk: „Dźeń dźećatko je żo nam narodźiło.“ Wyſoki knjes to njerozumjeſche a pósła tuž ſwojeho ſłużownika k duchownemu ſ praſchenjom: „Cźehodła żo ſpěwa **dźeńż**? Khrystuż je żo tola pſched 1500 lětami narodźił!“ Duchowny ſłużownikej wotmołwi: „Praſchej ſo twojeho knjeſa, hacź **dźeńża** żaneho wumożnika njetrjeba!“ Njeběchu by trjeba, ſo żo naſchich rozwjenkow wo wjele khutniſcho praſchamy, hacź **dźeńża** bjes wumożnika wuſtu?

Wſcha druha nuſa by żo lóžo ſnjeſła, by-li żo duſchina nuſa ſhubiła. Tamnu buchmy ſ pomozu toho ſnjeſli, kiž je świetło a źiwjenje do świeta pſchinjeſł.

Njehodźi żo tu na wjchu człowjeſku nuſu ſpominacź. Moje myſle du na pśenim měſcze k tym, kotſiž maja runje w hodownych dnjach wutrobu polnu ſtaroſćow a boloſćow, k tym żarowazym, kotſiž ſ cźerſtwje cźeczazymi ranami pod hodownym ſchtomom ſteja, lubeho pſchiwuſneho ſhubiwſchi. Kelko jich to je, kelko hižo w naſchej bliſſchej wokolinje, ſtamo w pſchoćelſkich a pſchiwuſnych kruhach. Jim pſchiwołajmy: „Njebojćje ſo! Hlej, pſchipowědam wam wulku wjeſeloſć, dokelž **dźeńża** je żo wam Wumożnik narodźił.“ Haj dyrbimy widźeć nawuknutnjcź, widźeć pſches doł ſyłſow ſ pohladnjenjom na toho, kiž je ſmjerći żahadło a nóż wzał a ſa to źiwjenje a njeſachadne bycźe na świet pſchinjeſł. Sſlyſchećź dyrbimy nawuknutnjcź, ſtyſchećź, ſchto nam hodowne pożelſtwo woſjewja:

„Dźeńż wetewria żo ſaſo wrota
Nam do najreiſſcheho raja,
S njeho ſwěcźi ſwědła ſtota,
Dźat budź Bohu, ludźo praja.“

Ach, ſo by tola wſchitkim żarowazym ſchkrizźa ſbóżneje hodownoſće měrn do muczneje duſche padnyła a mika hwězda měr miholika do cźěrneje wutroby. So by tola jich żarowaza, żedźaza bulſca ſapſchimnyła: **„Wam je żo dźeńża Wumożnik narodźił!“**

Luboſćz roſcze dale a bóle, kiž naſch lud prawie kóżdy świedźeń wě, hdyż kóżdy jenotliwa tu luboſćz, tiž je żo w cźichej, ſwjatej nozy k ſemi pokhilika, we ſwojej zyłej wulkoćźi ſapſchimnje a we ſwojej wutrobje naſhoni. Dokelž na tym napoſled ſaleži, ſo je kóżdy jenotliwy radoſtneſe mniſle pſched dźećatkowy żłobiczku:

„To ſa naſ wſchitko cźinił je
S wulkeje luboſće,
To ſwjećeli wſcho khcheſcźanſtwo,
Dźał jeno do wěcznoſće!“

Hody jako świedźeń Khrystuſowego narodu ſu mjes wſchěmi ſwjedźenjemi najbłubje w ludu ſakorjenjene. Tohodla ſtaro mjenſchimnuc njemóžemy, ſo khcheſcźanſka zyrkej w pśenich léſtotkach tutón świedźeń hiſchcze njeſnajeſche. A tola ſu khcheſcźenjo hižo w cźeſim ſtoléće abo hiſchcze pſredy ſnajmjeńſcha po ſmjerći świedźeń Khrystuſowego naroda ſnali. Sswjeczachu jón 6. januara, kiž wożehje Jeſuſowej khcheſcźenjy płacźeche a jara światoczńje ſo wuhotowa. Wſchi tym dyrbimy wobmyſlicź, ſo bě wěſty dźeń Khrystuſoweho naroda njeſnaty. Ani ſe ſ piſow ſchtyrjoch evangeliſtow, ani ſ zyrkwinſkich a ſtawiſniſkich wuſpytow njeje ſo dźeń ſ wěſtoſću wuzwěźdźicź hodźał.

Hakle romſki biſtop Liberius poſtaji w lěrze 354 świedźeń Jeſuſoweho naroda na 25. hodownika. Kaſ je wón na tutón dźeń pſchiſchoł, drje wěcznje potajnſtwo woſtanje. My ſo ſa tym wjacy njeprašchamy a świedźe hody świecźimy. Dźěcźatko Bethlehemſke podawa

nam świetło ſwěcznoſće.

Tohodla thwala na zyłej ſemi ludźo ſ djakneje wutrobu toho, nad kotrehož żłobiatku ſteja ſłowa ludowego ſapoſchtoła: **„Khrystuſ wzjera, dźeńża a do wěcznoſće.“**

Njech Bóh ſpodźći naſchemu ſerbſkemu ludej, naſchim ſtatokam a wutrobam wſchudźe bohaće żohnowane hody!

=n=

Wjesele Božeje nocy

W Božej nocy, w Božej nocy
Wšo so wjeseli.
Bože dźěćo, Bože dźěćo
Nam so narodźi.
Syły Božich jandźelow
Znošuja so z njebjesow,
W nadsłónčnym swětle nam
Krasnje spěwaju:

„Khwała Bohu, khwała Bohu!
Bóh so smilił je.
Pokoj ludźom, pokoj ludźom
Wole dobreje!
Dźiće k dźěśću Božomu,
Spinka w hródźi w žłobiku!
Gloria, Bohu česć,
Deo gloria!“

Je to możno, je to możno,
Štož tu słyšimy?
To dźe rěča, to dźe rěča
Pósli njebjescy.
Hdyž Bóh woła, khwatajmy!
Dźěćo Boże namakamy.
Při wołku, wósliku
Leži, hladajće!

A mać Boża, a mać Boża
Synka powija.
Česła Józef, česła Józef
Žłobik porjedźa.
„Witaj, Bože dźěćatko!
Ležiš tu kaž jehnjatko!
Witaj k nam, ty dźe sy
Dawno slubjeny!“

„Haj, my wěmy, haj, my wěmy,
Ty sy Mesias.
Nět je nimo, nět je nimo
Dołhi zrudny čas.
Nět do swěta cyłeho
Roznjese so wjeselo.
Juskajmy z radoſcu
Božonócnemu!“

22. 12. 35. M. N.

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(7. pokračowanje.)

Dale móżu so derje dopomnić na Mateja **Urbana**, kotremuż rěkachu serbſki Homer, dokelž běše cyłu Ilijadu a Odyseju do serbſkeje rěče přełożił a w l. 1922 wudał. Stajnje přijeńe na kóżdu zhromadźiznu **Wjelan**. Tón rěčeše jara běžnje pólscy, přetož w swojej młodoſći běše z domjacym wučerjom w pólskej swójbje był, dóniż njedosta po swojim nanje fańſke zastojnſtwo w Slepjanskej wosadźe. Tuta zbożowna wosada měješe přez cyły zańdżeny lětſtotk a počatki běžneho jenoż troch farjow: dweju Wjelanow, syna po nanje, z třećim je runje farař Matej **Handrik**, kiž też derje pólsku rěč rozumi. Je ju nawuknył we Wrótsławju, hdyž w času swojich universitnych ſtudijow z pólskimi kolegami wobkhadźeše. Delnju Łužicu z hižo pomjenowanym Hendrichom Jordanom předstawješe na zhromadźiznach Maćicy farař **Tešnař**. Běše to hižo człowjek starſeho raza. W ſpočatkach hibanja narodneho wozrodźenja w lěće 1848, abo bórzy potom, jako wučomc gymnazija w Khočebuzu założi wosrjedź serbſkich přećelow towaſtwo, kotrež wón wodźeše. Jako duchowny běše z fararjom w Nydej, w ryzy němſkej wosadźe. Tu je ſo pječa zadomił, njepoſtara ſo wo to, do wosady ze serbſkej ludnoſću přeńć, ale dźěłaše přeco za pismowſtwo w maćernej rěči, wosebje nabožne, a ſkutkowaše woprawdźe wjele. Běše z awtorom předowańſkeje knihi (postylle) pod titulom: „Tón Knjez je mój pastyř“, kotraž bu wjacy króć w Khočebuzu wudata. Po założenju delnjołużiſkeho wotrjada Maćicy běše wón z dźěławym ſobuſtawom jeho předſydſtwa, a jeli mje pomjatk njemyli, z jeho předſydu. Podawajo z pomjatka liſćinu přitomnych — takrjec hiſtoriſku „presenzliſte“ — w rjedźe dołholětnych zhromadźiznow w Budyšinje, dyrbju też naſpomnić njepřitomnoſć někotrych, kotrychž chcych rady widźeć a tola jich na jutrownych zhromadźiznach njewuhladach. Ani jedneho raza tam **Mosak**, za młode lěta jedyn z najbliſſich ſobudźěłaćerjow Smolerja, přełožeř Šafařika, potom advokat a juſticny rada, do zemjanſtwa pozběhnjeny z přimjenom Kłoſopolſki (Mossig von Aehrenfeld), hačrunjeż tak blizko wot Budyšina bydleše, w Lubiju. Lóžo hižo móžach ſej wujaſnić, zo runje tajki ſobutowaŕ Smolerja w ſpočatkach wozrodźenja, wučeńc, kiž je wjele wo Serbach pisał, Jan Pětr **Jordan**, do Budyšina njepřijeńe, přetož bydleše přeco we Widnje, ale čežo běše mi, zrozumić njepřitomnoſć Jana Bohuwéra **Pjecha**, kiž běše w młodych lětach w Budyšinje ze Smolerjom hromadźe dźěłał, hdyż tutón wudawaše němſki časopis za cyły ſlowjanſki ſwět z napiſmom: „Zeitſchrift für Slaviſche Literatur, Kunſt u. Wiſſenſchaft“ a potom w bóle popularnej rěči „Zentralblätter für ſlaviſche Literatur“. Přeſydli ſo potom dawniſtwach knihařnje Brockhauſa, tam wobſtaraŕ němſki přeložk hiſtorije ſłowjanſkich literaturow Pypina Spaſovicza, w tutym hornjo- a delnjołużiſku literaturu we woſebitym, doſć ſamoſtatnje rozšěrjenym wudawku. Běše cyle ſwoje źiwjenje ze ſwěrnym ſerbſkim wótcźincom, hačrunjeż je ſo do kónca ſwojeho źiwjenja w Lipſku zasydlił, hdźež ſym ſkładnoſće měł, jeho póznać. —

Běše też jedyn człowjek, žadyn Serb, ale blizko ze Serbami a ze serbſkim praſenjom zwjazany, ko- trehož chcych rady póznać, ale tehdy njejsym ſo z nim na žanej zhromadźiznje zetkał. Běše to Jurij **Sauerwein**, Němc, rodźeny z Hanovera. Mózno, zo w nim čeſeše krej dawnych wobydlerjow woneho hannoverſkeho kraja połobſkich Wendow, w kotrymž běše hiſće we 18. wěku mózno, Wótčenaš w połobſkej rěči spěwał. Začuwaše ſylnu ſympathiju za křiwdźenu mjeńſinu, měješe njeſłyšanu wobdarjenoſć ſpěſneho nawuknjenja rěčow, kotrychž jako korrektor jendźelſkeho biblijſkeho towaſtwa, k wudawanju přełožkow biblije, znaješe jara wjele. Tutón njewšědny połyglota na ſwojich pućowanjach po ſwěće zańdże sej też do Łužicy, zajimowaše ſo za nju, wosebje za delnju, a za někotre njedźele wobknježeše dospołnje rěč, piſaše w njej a w němſkej rěči zakitowaše ſerbſki lud přećiwo němſkim nadběham, kiž ſo měrjachu na tak mjenowany ſerbſki „panſlavismus“. Do Łužicy pohladny husto, dóńž ſwoje čuća a ſwoju prócu njepřenjeſe na prusku Litwu we wokolinje Tylzy, hdźež, kaž mi w Budyšinje powědachu, ſebi za nješto njedźel rěč dospołnje přiſwoji. We Łužicy — hačrunjeż tam we wſelakich časach běše — njejsym ſo z nim ženje zetkał. Za to zetkach ſo tu z druhim, nic drje Łužičanom, ale přećelom Łužicy, z kotrymž ſo njejsym jenoż zeznał, ale wot khwile zeznaća ſo wjeſelić móżu trajneho přećelneho zwjazka. Rěču wo Adolfu Černym, přećelu nic jenoż Łužicy ale też Pólskeje. Běše to 1884 w lěće. **Černy**, jako jara młody człowjek, běše přeni króć do Budyšina přiſoł. Běše přiſoł z dobrej, haj dokładnej znajomnoſću kraja a rěče. Wuwjeſe dźechmoj hnydom pěše pućowanje do wjećorneje ſtrony, do kłóſtra Marijneje Hwězdy. — Pozdźiſo w běhu źiwjenja ſmój ſo huſćiſo zetkałoj, w Hradcu Kralowej, w češkej Prazy, w Drježdźanach a Warſawje. — (Pokrać. sćěhuje.)

Hody 1935

Lube krajanki, lubi krajenjo.

Zaso swjećimy hody, najrjeńši swjedźeń, wopomnjeśe Zbóžnikoweho naroda, kiž nas wuči, zo kśesćijanska lubosć k bliźšemu je to najmócniśo wjazadło mjez ludźimi a ludami.

Zaso swjećimy hody po zdobnym serbskim wašnju z khwalospěwom w Bożim domje a z nóžnym serbskim spěwom w našich domach. Hnj chcemy hody swjeśić cyle serbske, dohjene z cunjosću za wšo rjano a zdobne. Njedajmy cuzbu do našich domow, ale posłužmy so słowow serbskeje maćerje, zo bychmy hody swjećili z hłubin duše. Hakle potom smy też hodownišku zaso cyle doma w luhych Serbach. Přeju wam wšém z cyłeje wutroby prawje zbožowne body!

Hdyž swjećimy hodowny swjedźeń, přihliži so nam woprawdźitosć, zo za krótke dny so přihliži kónc lěta. Tu zhladujemy wróćo na wšź zbožowno, tola też na wšź dóntapolne hodźinki. Hnj, do wšeho zboža padnje přeco kapka jěrcho wosuda za teho abo tamneho z nas, tola też za wobstaće luda.

Hdyž jako Serbja wróćo zhladujemy, tak so njemóžemy wobróć, přitomnosći jasnje do wóčka pohladać. Naš narodny puć bź zaso dosć z čerńjemi wobdaty, dosć hruzlojty, dosć wuzki, tak wuzki, zo mózhačnu jenož ći po nim kročić, kiž njejsu přećeljo wurunaneje šćežki. Puć serbskeho luda je so posypał dźeń a bóle ze zadźěwkami, kiž žadnachu přewinjenia, kharakternosće, kóždeho, kiž po nim kročí, wón žada krutosć, wnźada bój z mocami, kiž pjelabuja w ludźe znjesliwosć a lubosć k bliźšemu. Tajke ćežke hodźinki pak dźěla zorno wot pluhow a tu leži wulke naše dobyće dźěła zaúdźenecho lěta. Stoj je khipre, spadnje, štož je khore, wotemrěwa, — štož je strowe, so přez wšź zadźěwki k swětłu dobywa. Njeżarujemy wo žaneho, kiž je so nam zawrił, ale kročimy z tymi, kiž cylu swoju móc zastajeja dobyćerjsey doprědka.

A tuto lěto je nam přinjesło najwjetši wuspěch na narodnym polu, położichmy krute zaklady jednoty našeho luda w narodnym dźěle.

Ćeża, kiž je so nam napołožiła, sylni nas a je nas wjedła k tomu, zo so cyle złožujemy na sebje w narodnym žiwjenju. Zamołwjenje za wobstaće našeho luda je so dźensa rozšěriło do našich domčkow, zo bychmy dźeń a bóle byli w jadrje přeswědčeni Serbia. Nic wjacy naše towarstwa su jeničcy ze srjedźišćom serbskeho žiwjenja — nź — **kóždy statok, we kotrymž dobri nanoło a maćerki, dobre dźěći bydła**, su so stale ze zakładami našeho ludnostneho wobstaća. Serbske narodne wědomje je dobyćerjsey postupowało a je kuzloitu zemju zmjekńiło k dobrej pódźe, kotraž budźe ze žohnowanej wodźićerku.

Wšitko zło móże so přewobroćić k dobremu. To smy ze zaúdźeneho boja spóznali. Chcemy dale wostać swěrni swojemu, štož mamy za najwyšši ideal - swoji we swojim ródnym ludźe.

Hody su swjedźeń lubosće kóž na spočatku zwuraznich. — Naša Bože dźěćo budź njeskóńčna lubosć k bliźšemu a zawdajmy sebi wšitcy na tutom njepowalnym zakładze ruce k newemu wšěch zjednoćacemu dźěłu w bratrowskej jednoće.

To je moje hodowne přeće.

Organisator Domowiny.
P. Krjećmar.

Rumpodich dźe

(Wobraz je wěsy.)

„Ty starý wožole, so žym žej cźe šmla wałka! — — Nź — — to njemóžu šama sapćhmnyć. Tajkile wóšlazy muž! Ani ša rumpodicha cźe wužicź njemóžu. Nź — — by-li mi to nźchtó pšched dźesać lětami prajił!"

„Nó haj! Dha žej mie wšala niebu. Tehodla pak hischcźe žebi niebych dał schère wožy rosć. Ale cźiń, schtoż chcźech! A hyrnjež so na hłowu štatła a ś nohoma pokhod praikała, ja njeczinju žebu. A ś tym basta! Budu šo tym njehaubitym rielpušam wumóchcź dacź. Tale bobrina do teho tak wjazy njewěri. A dokelź na tym wobstejiich runje tehodla žebu nieczinju. Ja tola wašch „hampetibl" njeśym! Mysliće dha žej, so możeće cźinicź, schtoż chcźeće a so mnu wšcheho dracźa a sćerba hracź? To by wam tołle šo pchihodźało. Ty tola hewak wšcho lépje wěch. Pokaž ras twoje „kumchyn!" A ieli na tójdy rad chcźeš, so by rumpodich pchšichoł, cźiń žej to w božim mjenje šama. A nětko wostaj mje nanotoi ś twojim cźinjenjom! Njeczinju — a hotowy je łaz!"

„To je jenož šhnła wurěcź. Budu cźi to lép'e rjeź: Ssy pšchehłupy k temu, šako rumpodich dyrbich rozsumicź, šo zuły cźinicź. Dyrbich energiizy wusłupowacź a šo pšchetworjecź, šo šo dźěcźi ś połneje schije wošcźerjeja."

„Nó, to šo tebi njeporadźi. Budź mi proćhena a hraj žebi šama na rumpodicha. S prawdu prajene, wjeselu šo hižo na twoju pchetworu. Hacź by šo tajka też do łatu hodźała?" —

„Łaź by to nźchto dale było! Pokaźam hižo cźi, kak budźa dźećźi šo modlicź a hodowny pokkrluschk sanjeżu. Sśmćhi jim potom sajdu.

„Nó, pschcźu cźi wjele šboža", mènjeśe Wondraczkej Pětr a bź wjeśoły, so ma wźaku se schije.

Wondraczkowa poda šo hnydom do dźěła. Dźešche po wowcźi kožuch a łośmatu cźapku na hornju łubju donješe dothe ischtórnje do wjelba, hdźež chże šo pschetworicź. Też wobstara šej halošu a méch a wośmje šebi rumpodichowu larvu ś zilindrowcje tyły. Ale šho ji, łaź by hižo łuit wotdrjebjena była. Je ju tola hakle sajdźenv tndźeń ś hodowneho hermanka šobu pschinješła. Najjkérje je ju pschi tym tróschku stołkała.

Nětko pak ma cźinicź, so by wieczerjecź hotowe było. Dźeńša šyda nźchto dobre: cźapke mélchcźanske kołba ći ś kišatymi běrnami. Dźećźi maja šo mokupacź a štót ma šo derje šastaracź. Sa to je patorźiza.

Słónczńnje je tak daloko hotowa, hischcźe ma nźchto łaleri šwopkołacź. Nima rad, so po jédźi wšcho maćane stejo wošanje, łaź pola Nierodźiź. To šej porjad žada.

W dobrej jitwi je blido hižo pschikrnte. To je popołdnju wobstaraka. Hodowny schtomik steji wobrjedi blida. „Tajki rjany Bożodźélcźowny schtom njejśymy dołho wjazy měli." Kóžda hałoška šedźi na prawym błaku. A pod nim leża dary ša dźećźi a muża. Myślí, so budźa wschitcy spokojom. Bu wjazy, hacź bź šej myślika. We Budyschich wobłhodach bź wjele łupowała, kotrej šo we Sserbskich Nowinach połicźachu. Raduje šo, so ša wschitkich došaha a so móże šwojim pschiwušnym wjeśele cźinicź.

Dźećźi teka w kuchini. Ssu wschitke tak cźiche. To je špodźiwnje. Nó, muj dźěn je pódła. Niebudźa drje tola žanych łkupoćźow worací abo nźkajku šchłodu naczińicź. Stoćí pak tola ras do kuchnje a schepny mużej do wucha: „Hdyž mje łtyschisch teptacź, sajwdźcź schtom!

Jank a Hanka wumóženaj

Jank a Hanka z lěsa ćékaštaj.
Morwej Wjery šće so boještaj.
Ducy snězy hłubokim
A po puću dalokim
Zetkaštaj při stadłach
Crjódku pastyrjow.

„Hólcy, hlejće, zlě so namaj dźe.
Domoj, domoj namaj pomhajće!"
„Dźešći łubej, poskajtej,
K hródźi tamle doběhńtej!
Lubemu Jězuskej
Nuzu wuskoržtej!"

Jank a Hanka jara wjesołaj
K blizkej hródźi skoro leće šaj.
Zastupišťaj přistojnje,
Postrowišťaj poníżnje.
Wo pomoc wšitkich tšoch
Pěknje prošeštaj.

Józef Janka k žłobej nalěwo,
Marja Hanku staji naprawo.
Jězusk jej z žłobika
Z ručkomaj wuwita:
„Pojćźtaj, pospitaj
Z nami w hródźićcy!"

Rano — što to dźešći wubudźi?
Njeležeštaj hižo we hródźi.
Jeju nank so na njeju
Posměwaše z radosću:
„Bohu dźak, skóńčnje sej
Waju namakach!

Janko, Hanka, štó by myślił sej:
W poprjancowej khěčzy bydlitej!"
Wšitcy tšo so dźiwachu,
Wjesele so witachu:
„Bohu dźak, gloria,
Nět smy wo měrjel"

„Nanko, nabjeť poprjancow,
Donjes dom, a wróć so zaso jow!
Nimo stysk a zrudoba,
Wjesola je wutroba.
Božemu dźěšću dźak,
Zo nas wumó tak!"

23. 12. 35. M. N.

Dźećźi pak priedy do jitwy njepuschcź, doniž tu njejžym, łtyschisch?"

„Haj wschak, haj", nyga Pětr. Ja žam žym pak cwjipnu, łaź młoda šroka.

„Pówdźešch hischcźe ras precź? Wostań tu, macźi, rumpodich bórzy pschiźdźe", prošcha dźećźi.

„Wschińdu bórzy wróćo, chżu jenož pohladacź, hacź hischcźe njeidźe."

Nětko je nacha Khata we wjelbje. Chże do schkórni sajećź, haj šmorźe. Ssu ji pschewšte. Nó-haj, ma też briśtwje łaź wodowe thany. To štej Pětrowej łaź šuchej kiejschkaj. W punczochach tola hicź njemóże. Tuž dyrbi hischcźe ras do hródźe po šwoje drjewjane cźrije. Derje, so je kožuch tak dołhi, so njetrjeba šo hakle kholowy wobucź. Dyrbi pak šo šašo na łkupu košmatu cźapku hńewacź. Hłowa ś tołštymi włošami do njeje njeidźe, tuž dyrbi žebi je rospu'chcźicź a je pod cźapku tyknycź. Nětko je Kata hotowa hacź na larvu.

Dopomni šo, so ma hischcźe po jabłu'a w łódzy dóńcź. Maša a maša do njeje, ale ani jabłuczka njenamata. Kata šo počźi ś mie'anjom a sćehnje cźapku ś hłowy. „Budu jim rumpodicha hracź, hdyž šu te wjedrowske dźećźi zyke hodowne jabłuka sjedźe! Nź — ta bobrina njeje hódna, so šej tajšeje prózy bjerjesch."

Ale schto budźe Pětr prajicź? Wušmjerć šo ji budźe. Nětko tu šteji še šwojej mudrosću. Nź, wušmjerć šo njeda. Na žadyn pad. To by rjeńcho było.

„Nź, runje póńdu rumpodicha cźinicź. Poka'am im. Wam hižo wašche khłóńchcźenja šajdu. Niech jenož nuts dóńdu!" W zyłej roshorjenośći štaji žebi cźapku a tyknje larvu do mjeswoca. A nětko wrjeśkajo bliżeśche šo we šwojich drjewjanych cźrijach durjam. Tepta łaź kóń.

Dumpa wo durje a bórcźi łaź štary wot: „Ssmź rumpodich nuts pschińcź?"

„Haj, haj! Pój jenož!" wołaja dźećźi. Kata cźampa nuts. Tu šteja schtyri hólcźata wokoło nana a dźiwaja šo jara, jo žmź rumpodich šaštupicź, hdyž je nan hischcźe wó jitwje.

Kata šnowa bórcźi: „Móżeće šo modlicź a hodowny kěrluśch špěwacź? Jeli to njemóżeće, budźe wam prut po khribjeće šakacź!"

Dźećźi hladaja tak špodźiwnje na rumpodicha. Woni šo storkaja a mies šobu nźchto šchaptaja.

„Nó, budźe štoro? Chżeće paćerje špěwacź?" korcźi rumpodich.

Cźi schtyrjo pjerachoju šo najprjódzy troschku žmźa, hladaja ś boka na šo a nadobo wuraža łaź na komando:

„Rumpodicho, bźmano!
Twoje dźećźi sjedźa wšcho!
Wšchédnje wulku pokruću,
Sačźep zwólbu njekhmanu!"

Ale nětko rumpodich wodźiwi. Pjerje ś rentom do dźećźi, so šo wšcho kuri. „Chżu hižo wam pokašacź, schto do rumpodicha žym!"

A hižo wołaja dźećźi: „Nano, nano, rumpodich ma tołstej wopuschi! Hejda, rumpodich ś wopu'chami!"

Kata hrabnje do šady. Woprawdźe, ma šwoje włošy w horschcźi. A muž, tón hłupy mélchan, dźerši jej še žmźchami brjuch. Dźećźi haruja a reja a njeje žaneho cźinjenja wjazy. „To nětko mam, hdyž šo waš dźećźi dla wopruju", wuraša Kata roshorjena. Wušlećе šo kožuch a štorhnje larvu ś mjeswocźa. „Tatle — a nźko pójźe wschitkim schtyrjo jow. Tśehodla ješe wschć jabłuka jźdli?"

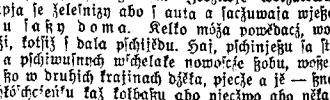
A nětko pjerjesche ś rentom do nich, so wscho tak praskotasche. Najprjódzy nochcźchu ś rěcźu won. Ale nan jich rjenje namołwjeśche a tuž šo wschitko wukopa.

Wšchu hižo zyły šandźeny tydźeń rumpodicha hrali, herjeka na hornjej łubi, ś larvu ś zylindroweje tyły a wóchem, schtoż k temu šłuchješche. A tak bu jabłukowa khchinja po nźcźim próšdna. „Wy drje šnła wjazy do rumpodicha njewěrićе, schto?" praścha šo macź krućе. „Nź, tak prawje wschak wjazy niš", wotmołwja wschitkim kuryio.

„Cźehodła šo potom tak do wocźow šwjećźi cźiniće a prośćeće, so dyrbi rumpodich pschińcź?" mènjeśche nan. Tuž Frnza, naistarschi, šnarschcźiwi: „Njechachmy — wamaj — wjeśele — šta'ićі." Hdyž to ś nu'u wuprajł, šavoćiło šo dréćź, so šo łyšły jenož tak po liśomaj łukaschtej.

Pětr šłodnje na šwoju žónku. Wona płacze. Energiizi rumpodich wośmje Frnzła za ichiju a jeho wołoschki. Po tym ku wschitkim wjeśeleje mynźe, šbožowni a šwjeśeni.

Dźećźi hižo dawno špachu, dha šedźeschtaj Pětr a Kata hischcźe mérnje hromadźe. Njech šu te worušli sjedźi, niech njeměrja wjazy do rumpodicha, dobru wutrobu ma maja, rjekny Kata, še šobu a še šwětom špokojena.

Na hodownym dowolu

Prěni ras po nowym šawjedźenju wojeršteje łkužby khwataja hodowni dowolnizy po psched wójnu šwuczenej liczbje domoj, „t macźeri". To bź wjeśela ješba, pschi kotrejž šo nźkotrażkuli wobcźežnośćа a njeluboſnośćі šnjeże, łaź pschepjelnjene wo'y na żelesnizy a cźišchcźenje w autobušach.

Sdźěla pschikhwatachu naschi šerbšzy wojazy ś jara dalokich tónczin. Prjedy, hdyž mějeśche stare wójško pišane uniformy, mózachu šo woprawdźite uniformowe studije cźinicź. Dźeńša, hdyž je šo jich pišanoćź bóle šhubiła, njeże wjazy tak łokło šwěšcźicź, ke kotremu pokkej schtó łtu'cha. Jedźiwje worzatowani, wustupja še żeleźnizy abo ś auta a sacźuwaja wjeśele, so šu łaźy doma. Kelko móża powdaćacź, wobeśie cźi, kotśiź ś dala pschijźdu. Haj, pschinješu la starschich a pschiwušnych wchelake nowośće žobu, wobeśie schtoż šo w druhich krajinach dźěła, pjecźe a jé — šnadź też khlóńchcźeńku łaź kolbašu abo pjecźowo abo nźkaku wonźawku ša lubu w domišnje.

Wórły po pschikhadźe a pśenim šaśowidźeńju du po mésćе. po wśn, do zyrkwje abo korcźmicźki. Je wschak wiele dowolnikow doma, tola njetrjebaja tak na štrowjeńe pschedbitaiennych kedźbowacź łaź w šachkach cźaśach, hdyž nan kralowsku šułniu nochcźe. A hyrnjeź nźkhutcha błyschcźała pišanośćі, łaź šwjetšcha w powóńitkim cźaśu we wchćech krajach, šo łhubika, je dźeńšnjscha šchćra uniforma zyle rjana. Je tak rjez tróschku šchćrscha, a tak dźěn je nasch zyły cźaš. Ale wutroby młodych holcźow šu młodym wojakam runje tak pschikhtene łaź pridy. Wo macźeri chżemy zyle mjelcźeć, kiž je horda a žbožowna nad „šwojim" połnoschćerjom.

Też nascha młodźina je drje wjeśoła, so je šaźy šesnała, łak rjenje je, na hodowny dowol šej dojéć. Tuž pschejemy naschim połnoschćerjom šbožowne hody a štrowe šwjate dny!

Jara spodźiwne . . .

Mister William Green ſ Harborougha (Jendźelſka) je njedawno ſtarobu 95 lět dožył. To wſchak nětko ſamo na ſebi niczo tak wožebite ſadneho njeje. Naſpomnjenja hódne pak je, ſo je ſo mister Green hacź dotal bjes wuwſacja ſe ſabami žiwit a je krucze wo tym pſcheſmjedźeny, ſo ženje njeſkhori, dołhoż ſaby je. — Nětko wſchak wémy, ſo ſu na ſwěrźe ludźo, kotſiž tež bjes ſabow ſtarobu 95 lět a wjacy dożpěchu.

Tež w Romje ſu jara ſpodźiwne towarſtwo ſakoſili, kotrež je ſebi ſa nadawk ſtajiło, wſchitke czorne kóczki mutupicź. Założenje ſo na pſchiwěru ſkoſuje, po kotrejž dyrbja wſchitke czorne kóczki njeſbożo pſchinjeſcź, hdyż człowjekej pſches pucź pſchiběža. So by Rom wot nětka hacź do wſcheje wěcznoſcże ſwobodny był, dyrbja wſchitke czorne kóczki ſwoje žiwjenje woſtajicź.

Farmarjej w Nowo-Brunſchwigu (Kanada) je ſo po lěta dołhej próży poradźiło, jabłuczinu ſe ſchcźěpjenjom tak daloko pſchinjeſcź, ſo na njej 35 wſchelakich druzin jabłukow roſcze a ſrawi.

Mulla japańſka organizazija ſonow ſe póſtſtkeho miniſtra proſyła, ſo chcźe ſeriju liſtowych ſnamkow wudacź, na kotrejž ſu riane japańſke cźeſcźenki ſwobraſowane. Tute ſnamki dyrbja jako napominanje tamnym ſonam ſłużicź, kotrež ſu ſo ſwojim maczeźſtkim winowatoſcźam hacź dotal wotwlakowałe.

W Montevideo je ſo ſchokoladowy fabrikant zyliczke lěto ſ pſchicźin reklamy ſe ſchokolodu ziwił. Chzyſche dopokazacź, ſo ma jeho ſchokolada nic jenoż wſchón trěbny wutk, ale ſo tež wſchitke vitaminy wopſchija. Tak je wón pod dołhadom tſjoch notarow 365 dnjow dołho jenoż ſwoju ſchokoladu jědł. j.

Ze Serbow

Z Kukowa. Bolostne podeńdźenje za wſšěch wobdźělenych běše ſobotu poſledni puć knjeżny Cecilije Zelnakec, kiž bě ſrjedu rano na ſcźěhwkach dołholětneje khoroſce wumrěła, kotruž hakle loni nazymu tak prawje dopóznachu. Cerpješe na cokrowu khoroſć a poda ſo tohodla we winowcu 1934 do Budyſkeje khorownje, z wotkelž ſo po měſacy dołhim lěkowanju połepšena wróći. Hižo tam zaczuwaše, zo ſe widźenje wocow dźeń a bóle pomjeńſuje, hač ſkónčnje docyła woſlepi. Tragiski ſcźěhwk žałoſneje khoroſce! Tola njeseše ſwój jěry dóńt z njewěſdnej ſcźerpnoſcu. Ale lětſa nazymu woteběrachu bóle a bóle jeje mocy, doniž Knjez nad žiwjenjom a ſmjercu ſwoju ſwěrnu ſłužownicu do lěpſeho raja njewotwoła. Zemrěła bě d'a ſwojeho poniżneho a dobroćiweho waſnja wot wšěch woblubjena. Wo tym ſwěcźachu puſte wjeńcory, na kotrychž ſo ſusodźa, wjeſnjenjo a dalſi w njeličomnych ſywach zeńdźechu a za jeje khudu dušu ſo modlachu. Dalſi dopokaz bě nimo měry bohate wobdźělenje na ſobotniſim prewodźenju a njewěſdna mnohoſć rjanych błyſćatych wěnców, kotrež jeje bywſi towaſki a druhe žónſke w dołhim ćahu za cźełowym wozom na wosadny kórchow nješechu. Tu ſpominaše knjez kaplan dr. Hórnik na tragiski dóńt čeſtneje knjeżny, kotraž dyrbješe w kéžwje ſwojeho žiwjenja — hakle 26 lět ſtara — wottud ćahnyć, tutu zemju wopuſćić, na kotrejž bě w poſledním času wſitko morwe wokoło njeje. Tola w rjanych njebjeſach, w zbożnym raju, budźe jeje duchowne wótčko krasnoſć Božich wobydlerjow ſtudźeć, kotrež je Bóh tym prihotował, kiž jeho lubuja. Tak ſměmy ſo nadźijeć, zo je lubowana njebocźička krasnoſć njebjeſku docpěła, hdyż tola pſecy ſo Bohu k ſwojemu Knjezej dźerżeše. Sto je jeho myſl ſpóznał! Při wotemrětym rowje rozžohnowachmy ſo z kwětku abo z hruzikom zemje wot dźowki, ſotry, pſećelnicy a wjesnjanki. Błyšćate wěnce pyša cźichu hórku, pod kotrejž dřéma nětko wěcny ſpar. R. i. p.

S Drježdźan. Njedźelu 2. adventa bě wulka cźrkwa Sserbow ſo ſeſchła w Kſchižnej zyrkwi ke kemſcham. Knjes farař Mičźejk ſ Wětſlinka nam prědowaſche a ſ nutrnoſcu ſłuchachmy jeho ſadriwej rěcźi. Je to tola pſchejo ſašo ſa naš Drježdźanſkich Sserbow nješchto nimo měry wulke a hnujaze, wužiwacź Božu ſłužbu tu we wulkim měſcze w lubej macźerńej rěcźi, ſpěwacź kérluſche po ſerbſkim tekſce a ſo ſeńcź ſ druhimi Sserbami. Tuž, hdyż ſo k Božemu blidu nahladna liczba kemſcherjow k woltarjej poda, ſpjate Boże woſkaſanje wuzíwa a ſkónčnje ſ dźakownej wutrobu ſo wotſtaji, ſo by potom ſo k towarſchnemu ſeńdźenju ſhromadźiła, dha je to jenicźka pſchesjenoſcź a radoſcź. Sserbja ſu mjes ſobu! Sserbſky ſo rěcźi, ſerbſky ſo ſpěwa, ſo zyła ſala klinczi. Naſche kraſne ſerbſke ſpěwy, kak ſu nam tola do wutrobы ſaſchcźěpjene a kak ſo wócźo ſaſni, hdyż ſebi ſaſpěwamy naſchu hymnu: „Mjana Luſiza“ abo „Kdże ſtatok mój“. To je, każ bychmy domoj pſichiſchli a ſrěbali cźerſtwu powětr naſchich domjazych bór. Knjes farař nam powěda ſe ſwojeje domiſny pod Kamjenjom a rynje wokolinu ſwojeje zyrkwinſkeje woſady, nam wſchitkim ſwjetſcha mjenje ſnateje, tuž cźim laſtmawiſcho. Pětr Kowař ſo knjeſej ſararjej wutrobnje dźakuje a k klawěrej ſo ſydnywſchi kanjeſe lubosny ſpěw: „Sa Kamjenzom ſa górami“. Kaſke mamy tola kraſne ſpěwy. Tón jedyn abo tamny ſe ſhromadźenych ſo nětko ſ knjeſom ſararjom do blíſcheje roſmotwy da. Snowa ſpěw ſaklinczi: „Ha widźu-li ptaćaſta cźahnyć“, a „Ach ſpadźe, ſpadźe ſu ſe ſchtoma liſchcźiczka“. Saſtupjeſ mlodźiny, knjes Fryja Heidan, ſo ſ ſłowa jima. Je to, Bohu dźak, tež kupka mlodźiny mjes nami, każ pſchejo k kemſcham, a tuž: „Danka budź wjeſoła“, każ ſamo wot ſo ſaklinczi. Widźiſch jenoż radoſtne mjeſnowcza. Wo adventu ſo rěcźi, wonka na dróhach je naźiwiſchi wobkhad, ale to naš nješajmuje, kwjeczimy tu naſch ſerbſki advent, a wo prawdźe, adventiſki duch napjelni a naſchu ſhromadźiznu. Też pak ſ jara khutnymi ſłowami napomina Pětr Kowař lubych Sserbow, ſo bychu dale wabili ſa naſche drohe ſerbſke kemſche tu w Drježdźanach a wſchitkich krajanow, kiž hiſchcźe ſo naſcheho ſerbſkeho dźěła ſdaluja, ſajimali a k naſchemu kulturnemu dźěłu dowjedli, ſo by naſcha ſerbſka woſada rosła. Kóždy jednotliwz ma ſwojaty nadawk, ſo ſobu prózowacź, ſo ſerbſki narod njeby ſaſchoł, ale rośł a k nowemu žiwjenju ſo ſbudźił. Pſchejo ſajo dyrbi ſo wuſdźiwnyeź, ſo ſmy my Sserbja tuteho cźaſa wopruwdźe tón ſplah, kiž wſchu ſamolwitoſcź njeſe, ſo naſche Sserbſtwo njeſandźe. Kak ſrudźaze je, hdyż žitkich ſ nami wonka we Luſiźy tu a tam dźěcźi dźenſa hižo ſwojeho Sserbowſtwa haniwja a ſwojimaj ſtarſchimaj po němſkim wotmolwjeja! Tajke nětchto je wopruwdźe hórje hacź ſrudnje a njedyrbi ſo cźerpicź. Lud, kotryż ſo ſwojeho ludſtwa wotrjeknje, ſo pſchehrěſchi a ſo ſdawa ſamo ſwojeje cźeſcze. Dźěcźo we ſwojim njerozumje njewě, wo cźo dźe, ale ſtarſchej mataj ſo ſe wſchej krutoſcźu wězy pſchimacź, dokelž je wyſoko na cźaſu! So maju dźěcźi pěkne ſo w němſkim roſwuczowacź, ſo rozumi, ale tu, ſchtož je Bóh ſam jim do kolebki dał, naſche drohe Sserbſtwo, dyrbi ſo na tóždy pad ſpěchowacź a hańcź. Kak wobohaczeny je człowjek, hdyż dwě rěcźi wobkněži. Tuž, lubi Sserbja, chcemy ſebi mjes ſobu ſlubicź, ſo tóždy po ſwojich mózach po możnoſći ſobu pomha, ſo by ſo naſch narod ſdźerżał a k nowemu žiwjenju dowjedł. K tomu ſebi wuproſchmy k nowemu lětu Boże ſohnowanje. P. K.

Hody — ſwjedźeń dźěći

Wěſo wjeſela ſo tež dorośćeni na hody, tola ſo ſamo roſumi, ſo woni dźiwajo na dary taſke pſchecźa każ dźěcźi nimaja. S tym pak njeje prajene, ſo maja ſo dźěcźi ſapleſcźicź. Ani mnohoſcź darow, ani jich drohotnoſcź, ani dopjelnjenje łóżdeho pſchecźa je to hłowne. Ważniſche je ſadźerżenje dorośćenych na ſwjedźeńſtich dnjach!

Njedźoſaha, ſo ſo wſchitko rjenje wokoło ſchtoma natwari a potom ſo dźěcźi ſame ſebi pſchewoſtajeja — ſchtož by jim wěſo tež lubo było. Sſmjate dny ſłuſcheja dźěcźom a njejmědźa ſo jim jenoż njenjeſu a luboścź wopruwacź, jo bychu ſo ſaſojeſelile, ale tež trochu cźaſa! Nan twari ſobu ſeleſniju a łaſy po ſchtyrjoch ſ hólzami, mać wobleka a ſlěka klanki a połoji je do łóżka, — a wjele druhich taſkich pſchikładow. Kak wjeſele ſu dźěcźi, hdyż ſacźuwaja, ſo na tutym cźeſtnym dnju ſo na nich a jich naſtorki dźiwa a ſo pſchecźo nowe wužiwdźeja.

Tola hrajkanje patorźizu wjecźor ſame njedoſaha. K tomu ſłuſcha do ſwójſky, ſo ſo hodowne evangelium pſcheczita, kiž dźěcźom ſtawiſny a waźnoſcź patorźizy roſjaſni. Kak rjenje by było, bdy by ſo ſ darjenych knihi cźitało, kotrež ſu ſo ſe ſerbſkeje kniharnje wobſtarałe. Lědma ſo ſchtó na to dopomni, kak rjane ſu naſche ſerbſke powědańcźka a bajki. «e».

Přilopk

Njeſboże na hładkej dróſy.

Pſchi wulkich ſněhowych wějerzach w Pomorſkej ſu dróhi dospołnje ſ łodom pſchikryte. W blíſkoſcźi Lóckniz awto do ſmykanja pſchindże a wjerchny ſo do ſchtoma. Direktor zukrowneje ſabriki w Greſſenberku, Fuchs, bě hnydom morwy, direktor zukrowneje ſabriki w Friedrichſtalu, Pillhardt, ſo cźežko ſrani, mjes tym ſo wſowy wjednik ſ łóżchini ſranjenjemi wotendże.

Jendźelſki parnik w delnim Łobju ſo ponóri.

Na delnim Łobju pola Pagensanda ſobotu dopołdnja jendźelſki 5200 tonow wulki parnik „Hermonides“ ſ mazym jendźelſkim parnikom „Duſe“, kotryż mjes Hamburkom a Goole wobkhadża, ſraſe. Parnik „Duſe“, kiž je 500 tunow wulki, ſo ſa krótki cźaſ podnóri. Podrobnoſcze dotal njeſu ſnate.

Sſwoju ſłubjenu ſamordował.

Domjaza pſchiſtajena Meta Appeltej ſ Rězna we wjeczorno-priegnitzſkim wokrjeſu bě ſo wot 3. dezembra ſhubiła. Nětko je ſo wujaſniło, ſo je jeje ſłubjeny 38 lět ſtary Handrij Boga ju ſamordował. Jeje cźěło w lěſu pola Stendala ſahrjebane namakachu. Boga bě ſ Appeleż wobhładał a wobkhad njeſwoſtu bjes ſeſěkhowku. So by holzu wothył, pſcheproſył ju do Stendala praja, ſo ma w Tangermünde ſa niu dźěcźo a bydlenje. Njedźiwajo warnowanjom dotalneho dźěkodawarja wopuſćeji ſwoju ſłużbu, ſo by k ſwojemu nawoženi do Stendala cźahnyła. Wotběhny ſwoje nalutowanſki we wyſokoſcźi 700 hr. We Wittenbergu ſo wobaj ſetkachtaj a jědźeſchtaj hromadźe do Stendala. Tu Boga ſwój njeſtkit ſkući. Pſchemobdźeſche ju do lěſa, hdyż ju ſadaji a jeje cźěło ſahrjeba S nalutowańkami ſwojeje njemjeſity žebi rjane žiwjenje cźiniesche. S tym pak ſo pſcherađi. Nětko je ſo ſwojeho njeſtkita wuſnał.

8 milijardowe herbſtwo.

Herbſtwo 8 milijardow wuczińſaze je wulke roſhorjenje w małym měſtaczku pola Grieina ſbudźiło. Njeje ſkoro wěrźe podobne, ale je tola wěrne. Tute wulke ſamóżenje je hrabja Bolesław Stſeleſki ſawoſtajił, kotryż měſeche w Awſtralſkej jara na metalach bohate jamy. Kralowa Viktoria bě jemu w ſwojim cźaſu titul konda ſpodźěła ſa wulke ſłužby, kotrež bě jendźelſkemu kralowſkemu dworej ſ wuſłědźenjom ſtotych a platinowych jamow wukonjał. Dyż bě bjeſdźećny lord wumrěł, bě jeho ſekretar ſ wulkeho ſamóżenja bjeſtarotſnje żiwy był, dokelž běſche teſtament ſaſchował. Na ſmjertnym łożu bě nětko ſwoje falſchowanje roſkateje wutroby ſo wuſnał. Wjazy wěcznikow ſo nětko próżuje, herbſtwo prawym herbam pſchiwobroćicź.

Schwedſki parnik roſbuchnył. — 6 morwych.

Na ſchwedſkim parniku „Brid Mary“, kotryż w Santos leżeſche, ſta ſo pjatk roſbuchnjenje, ſ kotrymż ſo zyła łódź cźežko wobſchkodźi, tak ſo ſo ſa krótki cźaſ podnóri. 6 muži wobkładki pſchi tom ſwoje żiwjenje pſchiſajdźi, zyła ſic bu druhich ſobuſtawow wobkładki je njeſwjeſtna. S roſbuchnjenjom ſapaliſchtaj ſo dwaj kupnaj domaj. W pſchiſtawje a we wokolnoſći nětkotrych kilometrow wokna roſcźerachu.

Hołriſke mrózy w Jendźelſkej, kaſkej hižo lěta dołho byłe njeſtu.

Wjele lět dołho hižo njeje Jendźelſka tak żyłne ſmjerſki měła każ ſańdźene dny. W nozy k ſobocźe ſo wjele autowych njeſbożow ſta, dokelž běchu dróhi ſ łodom pokryte, ſchtož je ſa jendźelſkich wobjědźerjow autow nimale njeſnate. K tomu pſchidruczichu ſo huſte mhły, woſebje we ſyjedźanej Jendźelſkej, hdźež nadróhy wobkhad ſkoro zyle pſcheſta. Wſchě parniki ſ wulkim ſapoſožnjom do pſchiſtawow dojědźechu.

Hobrſki woheń w Kardiffu, w połodniſchej Jendźelſkej.

W Kardiffu krótko po ſawrjenju wobkhadow we wulkim tworowym domje woheń wudyri, kotryż ſo ſ wulkej ſpěſchnoſcźu na zyle twarjenja roſſcheri. Tež w bliſkoſći ſtojaza wiczna hala ſo cźežko wobſchkodźi. Dźěko wohnjowoje wobory bě tohodla tak cźežke, dokelž po njehdże 2 hodźinomaj munizijſki ſkład ſa ruczne bróńje a ſa wohnjoſtroje do powětra ſlećała. Po dotalnych powěſćach ſtaj ſo jenoż 2 wobornikaj łóżcho ſraniłoj. Też w Londonje w Regentſtreet wudyri w nzu w tworowym domje woheń, mjeſeſche pak ſo po dwěmaj hodźinomaj ſaleċ. 12 wobornow bě ſo pſcherźiwo wohnjej na pomoż ſawołało, kotreż zyły wobkhad w tutym dźele měſta ſaſtajichu.

100 milijonow Japanzow.

1. oktobra t. l. běſche ſo w Japańſkej ludliczenje pſchewjedło. Wuſłědk ſo nětko woſjewja. Wſcho hromadźe liczba wobydlerjow japańſkeho mózmanſtwa wuczińa 100 milijonow, ſ kotrychž nětkaże 70 milijonow w Japańſkej a ſbyt na Koreji, Formoſy, w Mandźuſkej, w Kwantungſkim kraju a na južnych kupach ſydli. Wobydlerſtwo w Japańſkej je w tutym lěće wo 4,8 milijonow, to je wo 7,4 prozentow ſroſtło. Huſtoſcź ſaſydlenja wuczińa w pſchełetku 181 ludźi na jedyn ſtórny kilometer. Se 127 měſtow ma 34 wjazy hacź 100 000 wobydlerjow. Toho ſ 5,87 milijonami ſteji na prěnim měſtnje, potom ſeſchuje Oſaka ſ 3 milijonami.

Towarſtwowske powěſtnikl.

Budyšin. Zjednoćeństwo evangelskich Serbow wotměje pjatk 3. dźeń hodow w Serbskim Domje hodowny wječork ze wšelakimi poskićenjemi, na kotryż wšitke sobustawy a jich swójby přećelnje přeprošujemy. Předsydstwo.

Drježdźany. Hodowny wječor towarſtwa „Cornobóh“ so wotmeje njedźelu 5. wulkeho rózka we „Elizenhofje“ rózk Elisen-Hammerstraße. Hłowna zhromadźizna tež tam njedźelu 19. wulkeho rózka. Wobej zarjadowani so započnu popołdnju w 5 hodźin. Porjadnej dwě zhromadźizne towarſtwa za to w tym měſacu wupadnjetej.

Z. Ł.-s. St. — Za hrajerjow. Wšitcy ſtudenća, kotříž při hraću dźiwadła sobuskutkuja, zeńdźa pjatk, 27. 12. pop. w 3 hodź. w Serbskim domje pruhu! Kóždy ma na kóždy pad přitomny być. Hł. st.

Z. Ł. S. S. Na dnju naſeje hodowneje skhadźowanki 29. decembra jědże připołdnju wokoło 14 hodźin auto z Budyšina do Poršic. Stóž chce sobu jěć, njech so zamołwi pola tow (Brězana (Bresan, Räckelwitz) hač do 27. 12. Jězba płaći za wobej pućaj wokoło 70 pj. Auto wotjědże w nocy w 2 hodźinomaj zaso do Budyšina. Wobdźělić móže so kóždy. Zwjazk serbskeho studentstwa.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 24. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,26	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	80,67	100 franc. frankow	16,38

Pošlednja burša pśched žwjatnymi dnjemi sapocža ju w jara krutym położenju a to kaž na akcijowych tak też na rentowych wikach. Pśrenje wošebje pśchi jara krutych kursach wotewrichu. Zyły rjad dobrych hospodarskich powěsćow, kiž w pošlednich dnjach pśchedležachu, mjes nimi powěsći wo 3 króć wjetšim wuwozu pola Daimlera, Benza, wo wurjadnje wobkhodnym wuwiću pola Barlinskich maschinow a pola Feltena-Guilleauma, sdužichu mjes bankowskej klientelu žnjiny sajim sa kupowanje, wošebje też dokelž po nimale stónčennych hodownych wobkhodach bě wjele pjenjes ju na pjenježne wiki wrócźiło. Wjednitwo šako měsačnu montanowe hódnosće, mjes nimi Stahlwerein, kotrjž pśchi nježdže 600 000 hr. wobrota 1 proz. dobu. W bursowych kruhach liči ju ž wupłaćenjom najnižšcheje dividendy 2 hač 2½ prozenta. Też na rentowych wikach běchu kursy świetšcha krućišche.

Barlinske žitne wulkowiki. Położenje na Barlinskich žitnych wulkowikach bě pošledni dźeń pśched hodami jara měrne, wošebje też džiwajo na to, so ju hamtske wiki hakle šako 27. dez. wotmeja. To ju wošebje w jara małym posćikćenju wulkukkowaschje, mjes tym so běšche napraschowanje pomérnje to šame wostało. W Barlinje žanym maja wulkominy ani wjetšcheho dźela sajim sa wurjadne družiny pšenicy. Rožka měješche wobstajne wiki ani njesměrnjenej tendenzu. Nowuša a jećźmjenja bě jara mało na wikach, napraschowanje pak je dale wulke; to šme płaćaś sa jećźmjenje sa industriju a piwarnje. Też hubjeńšche družiny ju sa pśchimérnje płaćiźny wotbychu. S wjetšcheho dźela ju žada, so bychu ju two-

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźańskich skótnych wikach.

23. decembra 1935 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenju:

Woły: 71

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	42
Starše	40—42
Hewak połnomjasne, młode	35—38
Starše	—
Mjasne	—

Byki 94

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 362

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	36—40
Mjasne kruwy	28—35
Snadnje wuwite kruwy	22—27
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	40—42

Wowcy: 411

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	55—60
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	52—48
Mjasne wowcy	45—50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	38—42

Celata: 1306

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	70—75
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	60—70
Snadnje wuwite	51—58
Najšpatniše	42—50

Swinje: 2046

Tučne swinje, přez 150 kg. ćežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. ćežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. ćežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. ćežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. ćežke	—
Rancy	—

Wežera płaćenche w Barlinu e zentnaf

pšeńcžy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožli N 8: 8,00 hr., N 11: 8,15 hr., — ječźmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	23. 12.	20. 12.		23. 12.	20. 12.
Pšenica	206,0	206,0	bunv	1,0-12,0	11,0-12,0
rožka	169,0	169,0	woka	14,0-14,5	14,0-14,5
ječmjeń now.	222-229	222-229	módre lupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmjeń, nat.	—	—	žolte lupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	26,85	26,85	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,60	8,60
ržane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana stoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 196.0 9: 197.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 165.0 9: 170.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 162.0

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Technische Mittelschule für Maschinenbau (Maschinenbauschule) Bautzen. Wendischer Graben 1.

Ausbildung zum Techniker (Technikerzeugnis). Allgem. Maschinenbau, Elektrotechnik, Landmaschinen, Auto- und Flugzeugbau, Betriebswissenschaften. Für Hörer bezw. Hospitanten, ehemaligen Schüler, höherer Lehranstalten usw. einzelne Lehrfächer. Unterricht in den Abendstunden (Erwerbstätigkeit möglich), wöchentlich 16 Stunden.

Auskunft durch die Schulkanzlei. Anmeldungen für Ostern 1936 haben bis 29. 2. 1936 zu erfolgen.

Mittag, Oberstudiendirektor.

Zołdże

Kak rjane twórby Bożeje pschirody žu tola žołdże, kotrejž nacha młodźina w běhu nasmnika, haj hač spožatk hodownika sběrasche! Ssu tak dospołne, so cźłowjeka fantasija, kiž rad na michikładn Bożeje stwórby nawiaduje, hdyž wudospołnjejo dale dźela, žaneje rjenscheje formy njenamaka. A tola žu jenož płody, ź kotrymiž žo **žwinje kormja**, kotrejž wojewjerćźta rossuša a kotrejž žej schtrktawa žłobjecź dawa, cźehoždla žo wšo „feldiat" mjenuje. Wšo hłód, kiž njeje pschcźo jenoż najlěpschi kuchar był, ale kiž je też najstarschi a najlutniwischi, je žołdże pschcźo saša cźłowjeckej w cźasach hdy jako jědź porucził a mamy ludźi, kiž šej se **žołdžow kofej** dźěkaja — cźerstwje palenych, hnydom horuce wumělenych a ź kropom połatych — a šej je jako lěkojacy cźaju wara.

Kaž žo hižo naspomni, žiwi so schtrktawa je žołdžemi. Kaž wjewjerćźka, tak šej je też ja symu khowa, ale niž kaž wjewjerćźka do próždnych schtomow abo wotuschćźenych hnězdow, ale natyka šej schćeroku jamu (Speiseröhre) połnu žołdžow a wotnješe płody nětkle pod liśćo abo moch. W jednim kuschćene žołdże khabjeja po nasshonjenju kajnikow wošebje derje a tak stara so schtrktawa, hdyž na tón abo tamny schow sabudje, bjes wotpohlada wo **dorost dubow**.

Hač do 19. lětstotka słožachu so lěkarstwa a druhe lěpne sarjadnistwa za rosmnoženje žołdži ze žadźenjom dubow, so mohle so jich płody lěpje wužiś za pizowanje žwini. Hakle hdyž so **běrny** bohatscho plahowachu, je kormjenje ze žołdźemi so dźeń a bóle pominnło; bur so bóle pizowanju žwini ź běrnami pschiwobrocźi.

Potrjeba žołdžow bě ź pschicźinu, so so schćeśe lětstotkow dołho porjadnje wužywachu. Duby sadźachu so we tak mjenowanych **dubowych sahrodach** a wot tam pschesadźachu so na dróhi a pucże a do lěsa, hdyž so młode schtomiki ze žkomu abo ź cźerńjemi wobwjasachu a tak pśched dźiwinu a skotom schkitachu.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Palastowe dźiwadło postiśi hač do pschichodneje sobotu rjanu wjeselohru „Jenu nóz pschi Dunaju". S titula hižo spóinajemy, so je to hra połneho humora a radosćow. A pschi tejle stawišnje wo romantiskej lubosći žu we hłownych rólach sastupjene Dorit Kreyßler, Leo Slezak a Ida Wüst. — W pódlanskim programmje widźimy film wo nowej němskej łódźi, Ufa-tydźeń a hišće druhe sajimawosće.

Budyske stawniske powěsće

Pónjelu 23. dezembra 1935.

Narodźili žu so: 18. 12. Dr. Hermannej Waltarjej Stritzingerej, jubnemu lěkarjej, dźowka — 21. 12. Bjarnatej Wernerej, samkarjej, žyn. — Hugej Hoyerej, pjekarskemu mišchtrej, dźowka. — Arnoschtej Pawołej Hanschej, fabrikskemu dźěłaćerjej w Dubrawźy, žyn. — 22. 12. Janej Arnoschtej Wilhelmej Birnbaumej, wučerjej, žyn. — Gottfriedej Erhardej Opizej, tepjerjej a montérej, dźowka.

Wumrěli žu: 21. 12. Emilia Hana swud. Grütznerowa rodź. Zocherej, bjes powołanja, 69 lět. — 22. 12. Juliana Theresa swud. Kunertowa rodź. Rudolfej, rentnarka, 78 lět. — Handrij Lorenz Harabaschewski, rentudostawaŕ, 59 lět.

Swěrowali žu so: 23. 12. Ota Jan Dils, železotoćer, ź Idu Hilžu Heidźi, schwalcźu, wobaj w Budyschinje. — Kurt Korla Schiemenz, podoffizěr, ź Marju Hendrichez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje.

Zbožowne nowe lěto 1936

proje kóždy překupc swojemu kupcej, kóždy rjemjeslnik swojemu woteběrarjej, kóždy hosćenćaŕ swojemu hosćej, kóždy Serb abo luba Serbowka swojim znatym. To možeće najlěpje z nawěšćkom w „Serbskich Nowinach"

Ale zapodajće nawěšćk bórzy na nakładnistwo Serb. Nowin w Budyšinje w Serbskim Domje

Tu Wam pokazamy što tajki nawěšćk z bożopřeća płaći:

1.50 hr. | 3.— hr.

3.— hr. | 6.— hr.

9.— hr.

Wukšikny ratuf chce **kubło wotnajeć** (50 kórcow abo też wjetše) Poskićenja zapodajće pod A 28 na wudawarnju Serb. Nowin

Zwučowanje też na **zymskim ranju**

Prjedy bě pře zyma, nětko tepła so

BALDUR

kachle za 10 mjeńšin - a po zwučowaniu so rjenje kofej pije. Dyrbi pola Was też tak pśiłomnje być? Poradźimy Wam rad

Jeleźowe a wuine

Miessner

na Zitnych wikach

Trjebane meble

ma tunjo na předaj:
dobre šijace mašiny
diplomat. pisaneske blida (Kómandnubowe)
bjife
vertiko
kuchińske kšamory
łoža / sofy
wučahowańske blida
stojace blida
regulatory
a wšelake druhe

J. Buhl w Kamjencu

Spitelski młyn při kath. cyrkwi

Nowe koleso ?

Ja!

Ale jenož

Miele

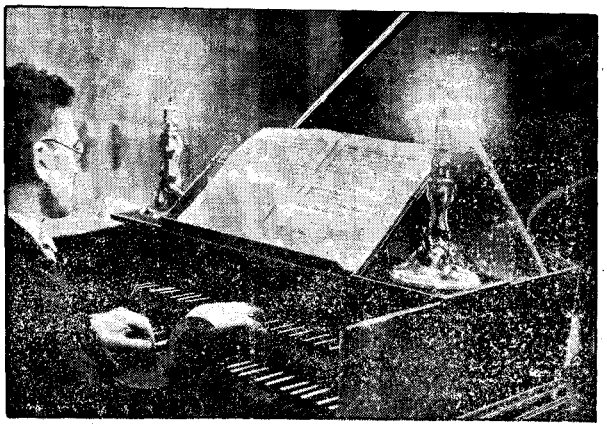
Dostaćn pola firmow:
Fuhrmann w Budyšinje na Hornjerskej basy 19
E. Falting w Njeswačidle
Koreng w Njebjelčicach
Hans Popella w Kulowje

2. Přiloha k čisłu 299

SERBSKE NOWINY

Wutoru 24. decembra 1935

Cicha nóc, swjata nóc ! (Scherls Bilderdienst, M.)

P. Krječmar:

Ćicha nóc — swjata nóc

Słyšiš duša kuzłapołne zynki,
kiž dźens wšudźe zaklinča?
Słyšiš ćichi paćeŕ zrudnych,
kiž so k njebju pozbeha?

Zbóžnik je k nam přišoł dele
a ma darow telko wjele!
Za nas wšěch je k zemi stpěł
zo by kóždy podźěł měł!

Swjata nóc so rozlěha —
w wšitkich domach statok ma.
Witaj ju do wutroby
wěčne zbožo tebi přinjese!

Božu nóc wšitcy khromja

To běšche tehdy łamnu žurowu lynu 1809, hdyž pomału też Tirolčenjo, jako pośledni, sapschimnychu, so běšche jich wěz służbjena. Kěžor Franz, na kotrehož běchu hač do hórkeho tónza twarili, běšche žo Tirolskeje zdał. Napoleon da spječiwu kraj wobžadźić. Hdźež žo hischcze pośledńje, sadwělowane napschećiwnistwo pokasa, tam so ł namozu potoptachu.

Kraj běšche dowubrany, dospołnje wukwambjeny. Mrětwa wo wšach sakhadźeschе. Po dolinach ł hłodom tradachu. Ale to najhórsche bě, so nětko Franzowsa do kraja pschińdźe a so tam sašydli, jako dźurk ja wschě cžašy w kraju wostacź. S hłodom tradacź a hubjeństwo snjeśćź drje woni mójachu, tuczi mużojo tamneho cžasa, ale bjes swobody žiwi bycź njemójachu, to hinychu kaž schtom, hdyž jemu korjenje wotrubasch.

Tohodla woni radscho hory pschekreczźiwschi žo do hórkich hětow a žynowych kólnjow saczźinichu a běchu tam w žwoje waschnje žiwi a cžakachu. Wo wšy pak žwět na hłowje stejeschе: Schtóž běschе prjedy prědku był jako wjedník sełzow, jako wjednik burow, tón běschе nětkole sady w pośledních hrjebjach a wudolinach. Schtóž běschе prjedy sadu było, žwětłabojesny prat, kotryž bě po proschenju thodźo a kradnjo w rospadanych kólnjach žwoje bydło měł, žo doprědka tkóżeschе, ł Franzowsami rjenje cžinjeschе a žo wupjerasche.

Też we Vintlu, we wšy na pol pucza mjes Bruneckom a Brixenom, wyšoko w dole Pustery, žo mużojo sjednocźichu, dwanaczo na liczbje, a cžehnjechu do nassadnischeho dola, hdźež Janeho stracha wjazy psched franzowskimi pytakami njeběschе. Bur Veit Sturm běschе pośledni, kotryž dźeschе, a wón najcźežo stupasche.

Niz jenož, dokelž dyrbjeschе žonu wróćźo sawoštajicź a žwoje schtyri dźećźi. Stupasche najcźežo, dokelž měsiesche jenož jenu ztrowu nohu; tamna na tichiž wobwjasana w rubischkach leżeschе. Rana dźě běschе hischcze cźerstwa, ł tamneho horzeho oktobrskeho dnja pschi horje Isel. Ale běschе lepje, ł thromej nohu žiwy bycź, dyžli ł dwěmaj ztrowymaj wumrěcź.

„Žiwy bycź je derje!“ ẑebi Veit myślesche, jako na sle dny spominasche, hdyž w Patschitej zyrkwi, sa Italskej horu, leżeschе, ł bólnej symizu žo bědźeschе, jako we wurubjenym wołtarnym stanku Wumožnika pytasche, so by ł nim wumrěł. Wołtarny stank běschе prózdny. Tola Veit bě Wumožnika njedźiwajzy toho namakał, ale so by žiwy był, niz so by wumrěł. Ruczźischo běschе sašo doma pola žony a dźećźi, mjes žwojimi polami a žwojim ikotom, wón sašo do žiwjenja wěrjeschе; pschetož tei ł ranu žo polépschowaschе. Hdyž nohu wobhladniwje stajeschе, mósjeschе hižo zyle tróchu khwilku thodźicź. Adwentsku njedźelu prěni ras sašo ł kjomaj napschećźiwo do zurkwje himpasche.

Ale tak wjele hač žwojej nohi dowěrjeschе, tak mało wěrjeschе drubim a najwjenje Napoleoncej. Nětkole, hdyž je wón, Veit, sašo ztrowy a zyły, dźě by dwójzy schkoda była, by-li jeho tón druhi, Napoleon, dožahnył. Běschе drje rozumiecź, so bě kěžorej Franzowsow wo Veita Sturma cźinicź, to tóżde dźećźo we Vintlitskej wošadźe wědźeschе; pschetož Veit běschе po prěnjej bitwje pschi Iselskej horje, jako bě wjednik padnył, kompaniju tśełzow pschewzał a Franzowsam wjele schkody naczźinił, kotruž jemu Napoleon sawěsće sabył njebě.

Tohodla wón nětkole, jako rěkasche, so Franzowsojo do wšy pschińdu, to najnuznischе hromadźe shrabawschi w nozy na žanje składże, pschińdydny žo a da žo wot Handrija, najstarscheho žyna, do doła cžahnyćź; pschetož pucź běschе daloti a wobcźežny a hubjeny dojcź ja ztrowej nohy, hischcze mjenje hatle ja jenu. Hdyž běschе jédna schcźežka ke kónzej na žo nahle do lésa sawiny, ẑebi Handrij nana na khribjet wsa a njeześche jeho po twjerdym-žnežu dale, tak derje hač dźěschе. Hač k Gjajdajkej alpiskej łuzy, hdźež druzy Vintelszy burja pschebywachu, wschak njepschińdźe, ale hač ke Koselskej alpiskej łuzy drje dożahasche, kotraž ja Gamjtim Jěžorom leži, derje schkowana mjes cźichimaj horomaj. Psched hětu nana žadźiwschi, pschinjeśe drjewa a pschiprawi bydło.

„Wumnj ẑebi hubu derje, Handrijo!“ nan rjekny, jako žo žyn sašo wotcźicź hotowasche.

„A hdyž mje na hłowu staji a pschetschaše, je mnje žaneho žiweho khłowcźka njewupadnje, kotrež mohło tutomu Napoleonej witane bycź!“ žo žyn sašmja, „mějeze žo derje, nano!“ Sa nětkotre njedźele žo wróćźu a pschinjeśu žyrobisny a žalby!“ — — —

Syma běschе truta. Wschitko bě samjenjsko, jenož hida Franzowsow niz. Statok Veita Sturma wośpjet pschepytachu. Zonu a dźećźi pschešłoschowachu. Ale shonicź wot nich niczo njeběschе a wó jitwje namakachu jenož pol rostšełany burowy khlobuk. Tón žobu wsachu. Ale khlobuk běschе prózdny. Hłowa, na kotruž běchu mnto wuštajili, w nim njetcźeschе. Hłowu pschezo hischcze pytachu, kotraž ke khlobuku ztuchescheche.

Dźeń wote dnja franzowzy honjerjo do wšy pschikhadźachu. Se tóżdnym dnjom, tak rucze hač ztónczko ikhadźeschе, bur scjerbinu do wudwjerna wurěsa a liczeiche dny, kotrež bě pschecźakał. Potom žo khwilu po wokolinje roshladowasche, pytasche po dalokej žněhowej trajinje ztedy a stupy a cźapny žo sašo k žwojemu dźełu.

Wurěsowasche pośtawy ja hodowny žłobik, paitnrjow a jandźelow pośelnistwa, woła a wósła, macź Božu ł dźećźatkom, wschitko, schtož k božemu narodej ztuchcha. Jenož žwjaty Józef jemu hischcze pobrachowasche. Mja ẑebi kloz khójny a wurěsa pośtawu, wulkeho, ztatneho mużikeho, se schérokim, mózným khlobukom. Do ruki da jemu kruty kij. S ramjenjow wižasche płaschcź a potom wurěsa jemu nahladnu hrodu, kotraž dożahasche nimale hač k žiwotej.

„Brodu?“ ẑebi bur myślesche a pomaża ẑebi pruhujo mjes wocźi. Cźujesche, kak je jemu narosła. Mja žwój koprowy kótlik, w kotrymž ẑebi žwoju jédź warjeschе, ł hóti, wuštwětli jón ze žwojim łohczom, so žo jaśny metall žwětleschе a wobhladowasche ẑebi khwilku žwoje mjeswoczo.

„Tajkeho kokmateho dundaka Napoleon nihdy njespósnaje!“ ẑebi bur myślesche a majkasche ẑebi žwoju młodu, bźiwju brodu.

Potom sašo k wudwjerni stupiwschi sczerbisny liczeiche. Haj, běschе drje tak, so je jutije patorźiża.

Patorźiża? Požypa blido ł mochom, natwari sašo Bethlehemsku horu a ł boka khuduschku hródź. Potom seżadźa pastyrjow na žwobodny wjerschk, da pośelstwo pschipowědowazemu jandźelej psched nimi ł wulkimaj tschidlomaj horje a dele sletowacź a, hdyž pastyrjo, hischcze do połne hnuci, na njebjeże pośelsiwo žtuchachu, Marija hižo pokojnje w hródźiczźu žedźo žwoje dźećźatko na klinje dźerżeschе. Pschi njej pak stejeschе Józef, ł khutnym wobliczom, a ł tak dołhej brodu lédy hischcze spósnacź.

Bur postanywschi k woknu stupl. Dolhoj shladowasche na symstu krajinu. Wesche najhlubsche czisichina kokowokoto. Zadyn wjerschk nad lesom njehibny so. Daloko wonka, hdjez wjes lezesche, so kurjawa nad dolinu slehowasche. Wjeczorna hwezda na njebju srezesche. Sa horami blizesche so nóz.

Wobroczkiwschi so bur na swój boži narodk pohlada. Potom sestaja pastyrjow dele do dola a da jim do Bethlehema hicź. Swjaty Józef jim ſ hrodže napischeczíwo stupiwschi durje wotewrí. Marija pak rečezesche:

„Wy ludlo, ow pójcze!
Tu narodki so,
To dźeczatko Boże,
Kiż skónjenje swe . . . “

Wona to njerečezasche, hdyž so ta wón ſtschischesche pschi tym jasny hłós swojeje Jony. Wsche to Vintelisti pastyrčki spéw, kotryż sněwasche. Potom, hdyž bésche spéw skónczeny, dyrbjesche bur dowrědka stupicź a hody zohnowacź.

„Hdże dha je nan? Niepschindże hórlu?“ To bésche sawsče Jank, naimłódschi, kotrnż so takle praschesche.

Na to Kandrii: „Dźerž hubu, Janko!“

A potom wón sam, Kandrii, jako naistarschi, ſi krocželo dowrědka ſtupl, trochu sakhrjechny, kaž to nan czinjesche, a chanische ſ hłubokim hłosom hody zohnowacź, kaž késche mosnje:

„Glorta in excelsis Deo
Cześć budź Bohu we wyschokosczach
a pokoj . . . pokoj cłowiekam . . .
pokoj . . . “

Pschi tutych słowach Kandrij tczaze wosta. To chansche so Jankej smjeć. Někotre mací Jankej na hubu dyri a ſama hody zohnowasche, dokelž Kandrij to njedokonjesche a dokelž wón, muž, doma njebésche . . .

Bura styk sa domom dźiwje hrabny. Wón so pschi woknje slehuju won do nozy thladowasche, kotraž ſ hwězdami jasna a njewinowata so nad horami wupinasche. Sasso pschelicźi wón sczerbiny. Potom wokeiuju saczíni, jako njedyrbjał nichtó jeho tajne myšle ſhódacź. K wohnju stupiwschi ſmólnju sapali.

Se ſpodźiwnymi krocželemi potom tam a sem khodźesche. Pschi tym se ſubami sakuſowasche. Ale niepopuſchczí. Sydom króć méſtnosczí pschekrocźi, tak dołho kaž bésche. Potom pak bywachu bolosche tak wulke, so dyrbjesche so ſczěnu dźerżeć. Swjese so k semi dele a wlezesche so wróćo k blidu. Tam dospolnje ſmotany sedźesche, anu khwilu.

„Njepschetu sebi k bożemu dźesću nicźo, nicźo, jenoż ſtrowej nosu!“ wón prajiwschi so modlicź sapocza, dokelž bésche blizko sadwélowacź.

Potom pak so sasso noza a dypaka pschimawschi harcz do hłubokeje nozy wurčkowasche a dypasche, schtoż jemu runje ſ driewom pschidźe.

Tak naita kral Herodes. Ssurowy a mózny, ſ czertowskim czmowym mjeswoczom a schérokim, ſtróhlatym klobukom. S tczakom, kotryż w ruku dźerżesche, měriesche so na wbohe Jeruſalatko, kotreż k jeho nohomaj lezesche.

„Njebožniko ty, Napoleono!“ bur ſedy so domodliwschi saſwari, „ty sy na wschém wina! Chcesch nam tuto Jeruſalatčatko rosbicź a mér se ſwéta ſbicź!“

Do swojeho kuna ſatčewschi, njemóžesche žaneho ſpara namalacź. Sdyż takle lezesche, hodźinu po hodźinje, a psches ſakkatoby tčichi hižo młody dźeń ſwitasche, bésche jeho rosbud njepowalny.

Se ſiwizojteho drjewa a schczépkow, kotreż w hěcźe nakopene lezachu, ſtebi thmane kruchi wupnta a namala ſtebi ſmoku mjes wocźi, so mjesesche napohlad lésneho dźesćerja, kotryż so po tydźenju tiżkeho dźela i čeka wróći. Do swojeho koprowego tótlika hladajo so prudnesche, womala ko hilschcze se ſaſami a wuhlom a rozdźela ſtebi brodu schéroko rósno.

Jako ſmérki padachu, poda so na pucź. Schtoż mjesesche na draſce we swojej hěcze, so woblecze; pschetoż bésche ſchczipata ſyma wonka. Na to pschiprawi ſtebi hischcze kijej. Takle so na ſtanki czapnu, kotreż psched hétu lezachu a jédźesche, ſ kijomaj so sepierajo, po ſmjerſkym ſnéhu do léża dele.

Wsche ſyrózninwy pucź.

Jónu so ſtanki wróćiwschi jemu dele do wody padnychu. Tu wón po schtyrjoch dale lésesche, doniž, dospolnje hles mozow, schéroki jédny pucź njebnozpě, kotryż do wšu wjedźesche. Nana palesche. Njemóžesche žaneje krocžele wjazy czinicź. Sa wnjsoku ſpeſju ſnéha so ſkowawschi czakasche, doniž njepschindźechu ludźo, kotříž dźensa w bożej nozy do wšu jédźechu k Božej mschi.

Sandźe hodźina a sasso hodźina. Hižo chansche sasso dale lésicź; pschetoż bojesche so, so mohł smjerſnycź. Tu so wós wokolo rózka sawinu, ſuchi schumjel — běchu to Pordawšan. Wón na pucź ſtupiwschi proschesche, hacź ſmé so pschijhydnucź.

Jeho hłós zusy a dybawje klinczesche, kaž człowjek rěcźi, kotryż bésche ſtajnje ſam a njeje wjazy ſwuczeny, ſ człowjekami rěcźecź. Ludźo jeho njesnajachu. To bésche jemu prawje; pschetoż na ſtankach tež zusy mužojo ſedźachu, kotrymž njebésche wéricź.

Jony, kotreż sady ſedźachu, so hromadźe ſeſzydachu a tuj namaka méſtno. Tak do wšu pschijidźe.

Psched „Worjokom“ ſtanki ſastachu. Bésche tam mnoho ludu, tež franzowſke ſtraże. Někotre njemóžesche po hazu hoz hicź a domoj do ſwojeho ſtatoka. Sa ſonami schtyrkajo so ſkhodźeńtach do zyrkwje horje ſtupasche.

Ssnihy jemu do brody běžachu, tak bolocź w ranje ſakhadźesche. Ale pschidźe njepóſnatu do zyrkwje, hdźeż ſ wulkim napinanjom tawku dożdź. Tu hubje runje ſaklinczachu. Pschczele ſaschumichu: bożonózna Boża mscha so ſapocza. — —

Ow, tónle Napoleon ſ czertom dźerżesche! Runje bożu nóz wón ſwojich pschehonjerjow wupóſta. Njebésche dźé wjele ludźi we wokolinje, kotříž ſ thromej nohu zyrkwinske ſkhodźenki pschekrocźichu, ale bésche jich wjele, kotříž wédźachu, so jedyn ſ tych, kotrychž Napoleon pytasche a na kotrychž htowu bé rjane myto wutsjajene, thromjesche . . .

W zyrkwjach dyrbjachu ludźo ſwój pokoj mécź. Ale wojakaj psched durjemi, tiecźi ſa kapalnju a ſchtwórty pschi wuthodźe ſ wšje, tak běchu wschitke dźěry ſaleńnjene a ſtschka ſedźesche w paſtach. Schtyrnkasche-li won, běsche lohko popadnycź a franzowſki koprola, kotryż ſebi myto hižo do wina pschelicźi, jenoż riekny: „Pschecźo jenoż na nohi hladacź! Schtóż na jenu thromi, tón to je!“ Niczo njebé tójo rosumicź, dyžli to.

Nutskach modlachu so burjo poſledni Wótczenaſch. Farař ſ mózným hłokom wjeſele poſelſtwo jandźelow wuſpéwa. Bożonózna Boża mscha bé ſtónczena.

Tu Velt Sturm ſwojemu ſynej. Handrijej, kotrehoż bésche jemu ſuždob njenapadnje pschiwjedł, horschcź postawow ſa Boži narodk do mécha junu.

„Natwarćźe Jankej rjany Boži narodk“, wón rjekny, „a natwarćźe jemu hródźicźku a wschitko, też Heredeha.“

Franzowſka straża k durjam pschistupi. Koprola ſwoju tčelbu krucźiſko wobpschimny.

Najprjedy pschiwidźechu jony a dźiwachu so, schto ma to wonamjenjecź: wojazy Božu nóz a runje psched zyrkwju.

„Dale! Dale!“ koprola rejesche.

„Hižo derje!“ mužojo praſiwschi haſku krocźachu.

Wojazy na nohi dele hladachu. „Schtóż na jenu thromi, tón to je!“ Niczo njebé tójo rosumicź, dyžli to!

Ow, cźejelske! Tu woni teſaki wutorhnychu! Mužojo, kotříž nimo krocźachu, woni dé wschitcy prawu nohu ſa sobu cźehnjechu! Wschitcy thromjachu, thromjachu bjes wuwiacźa . . .

Tohodla koprola pokny hněwa ſ fararjej ſkoczi[illegible] so na nieho wusnya: „Schto to je?“

Starý farař khwilu pschihladowasche, kak jeho Vintelisy mužojo wschitcy ſprózninwje pisches wésino schtynkachu, ſnapschecźa k „Worjokej“ a po ha[illegible]ach dale a dale ſkasche ſadźiwany ſwoju bětu htowu. Potom pak jemu nadobo kaž ſapadacźe pschindźe a ſ pożmėwkom wón rjekny: „Bożu nóz wschitcy thromja!“ kg.

Duša a jeje swět

Člowječa duša je měra wšeho byća. Wona je na sebi a ze sebje njepřeměnita, je stajna a njetwori na sebi a ze sebje, wona jenož přijimuje, wobkedžuje. Přijimuje cyrohu a rosćenje z rukow jeje knjeza, člowjeka, do swěta maćicznyj rodźeneho. W nim wjedze wona z wěsteje khowanki won swoje samsne žiwjenje. Wšitko, štož ju wobdawa, je tebi tak znate, štož stajnje na sebi nazhoniš, hdyž jónu poł spicy abo sonjo do jeje raja pohladuješ. To cahnu druhdy krasne wobrazy a spohlady z dušinseje zahrodki nimo tebje. Ty widźiš tam přiwabne městačka, kotrež so tebi tak znate być zdałeja, po kotrychž so tebi zastyskuje, hdyž su so minyłe a so wjacy njewróćeja. Duša ći dawa jenož na krótke wokomiki do swojeho raja pohladnyć, wona sebi njeda wot tebje rozkazować ani poručować a njekonja so tebi.

Ty sy duši tak cuzy, haj samo kaž nanuzowany. Ty njejsy přeco jeje dobry přećel, ty ju často krjuduješ. Duša je twoje kubło, a ty sy kublowy najeńk. Duša ma čerpjeć, kak z njej hospodariš. Wona khowa swoje žně domoj a hromadźi je za tebje, wona ći wšitko na prósk a krošk wróći. Wona za sebje njetrjeba ničo, jenož wšitko za tebje. Wona wšak je nasyćena a hotowa, ma swój domčk, swój swět a chce jenož tebje hišće zbožowneho widźeć. Wona je sama čista lubosć a najebać twojeho zymneho njedźaka wona tola přeco k tebi steji.

Twoja duša słuša pak Bohu a ty njemóžeš ju jemu wzać. Tola ty móžeš ju wudebić a porjeńšić a sebi we njej najkrasniši domčk za wěčnosć wutworić. Dyrbiš jenož prawje a rozumnje na twojim kuble, kotrehoż najeńk ty sy, hospodarić.

Ty wšak sy něšto dźiwje. Něšto přileżnje do žiwjenja sadźene. Ty maš rozum, zmysły a swědomje a maš čěł a pohnuća we sebi, swoje samsne žiwjenje wjesć a so na najwyšši stoł posydnyć. Ty chceš tak rjec ze sebje wurosć, ale nic do sebje nutř, zo by so duši přibližował. Dušiny swět ći zwostawa cuzy.

Ty hraješ zwažliwu hru ze sobu. Sto pomha ći, zo znaješ cyły swět, ale wot swěta twojeje duše so přeco hóle zdaluješ. A tola dyrbiš tam jónu wróćo. Sto budź[illegible] z tobu, hdyž budźe duša tak khuda, zo tebi njeje

Njepřećeljo ptačkow

K. B. Šeca w Rachlowje.

Mnohich swojich njepřećelow so małe ptački wobróć njemóža, tuž je naša přisłušnosć, zo jim přećiwo nim pomhamy a je škitujemy, wjelež so hodźi. Najstrašniši tajcy njekhmanicy zdadža so nam być liška, swinc, tkhór, kuna (Marder), kohlica a jéž, wosebje pak so honťwjerjo na kóčku horša, dokelž zajęcki a nukle loji. Za najwjetšeho škódnika małych ptačkow pak ju ja nimam, sym ju tola jenož jara porědko na štomach widźał, a tam wona też bojazliwje a njelepje łažeše, zo bě jej zcźežka wo ptače hněžka činić. Wěste pak bohužel je, zo mica rady młode ptački łoji, kotreż kolebku wopuščiwši hišće njelepje létaio so pak na zemju pak na płót synu a tam, njenazhonite, kaž wšě dźěći su, na stryskliwe napominace wołanje staršich njekedźbuja, tuž ma je kóčka bórzy w pazorkach. To pak je prjedy něhdy też tak było, a tola bě ptačkow dosć a nadosć. Kóčku pak a prjedy pomjenowane rubježne zwěrjata parować njemóžemy, dokelž tak wjele škódnych myšow wotłoja, kaž žane druhe; na to so přeco přemału kedźbuje. To dźe je stajnje tak było a wostanje drje też tak, zo wjele ludźi wužitk njewidźa abo nochcedźa jón dopóznać, někajkeje škody dla pak wulku haru cěrja.

Zo je *wjewjerčka*, pěkna wopička našich lěsow, też njepřećel ptačkow, njezda to kóždemu znate być, přirodospytne knihi pak wšelke wo tym pisaja. Ja sam jej wjacy króć přihladował, kak na jenym sto nje w lěsu wše halozy přepytuje, po kóždej hač do konca won běžo; sledźeše za ptačimi hněžkami, a hdyž žane namaka, wužra z njeho jejka abo młode. Hdyž je tajkich rubježnikow wjele, načinjeja wězo wulku škodu, a zo bychu pódla teho też něšto wužitne skutkowałe, to nikomu znate njeje; wjele bóle pak so też hajnicy na nju hórša dla wšelakoreho wobškodźenja lěsnych štomow. Też w měšćanskich zahrodach, hdźeż so přeco na woteběranje spěwawych ptačkow skorži, dyrbjale so wjewjerčki zezatřeleć.

Znaći njepřećeljo ptačkow su też rubježne ptaki, kaž sowy a wšelake škrahoły; te drje sej při składnosći małeho ptača popadnu, bjeru też hołbje, kurotwy a kury, jich hłowna žratwa pak su škódne myše na polach a w lěsach, tuž je jich wužitk wjetši hač škoda, kotruž načinjeja; steja tehodła pod zakońskim škitom a njesmědźa so třeleć. Wjele też jich wjacy njeje, jenož porědko jeneho wohladnjemy.

Mjez tym zo maja sowy a škrahoły wótry zhibnjeny pysk, je tón pola rapakow runy a jara sylny, po jich wašnju pak su wone też rubježne ptaki. Wulkich rapakow, khětro wjetšich hač wrány, w našim kraju dawno wjacy njeje, mamy jenož hišće wrány, hawrony, kawki a sróki. Mjez nimi je *sróka* najhórši njepřećel ptačkow, kiž swoje hněžka na štomy twarja, wosebje zybow. Na ranje smjertnicy zaňdźeneho léta wuhladach w mojej sadowej zahrodźe, hdźeż běchu dźeń prjedy hnójnicu leli, 16 srokow w jenym stadle. Bě drje to rjany napohlad, ale telko jich hromadźe, to bě mi jara njelubo, dokelž je znjesć njemóžu. Su wězo te ludźo, kiž maja też hinaše nahlady; tak čitach n. př. před někotrymi lětami w jenym měšćanskim dźeniku nastawk jeneho, kiž so podpisał njebě, w kotrymž tón sróku jara zastupowaše a z wótrymi słowami swarješe na njerozumne hólčiska, kiž jeje hnězda dele mjetaja. Pisał drje sroku jenož zwonkownje znaješe, po jeje błyšćatym pjerju, kajki njedočink pak wona je, bě jemu najskerje cyle njeznate. To dźě je stara wěrnosć, zo njeje wšo złoto, štož so błyšći.

Sto to nětk je, štož mje přećiwo srócy taj jara rozhori? Wona wšě ptače hněžka na štomach wurubi, jejka a młode z nich wužerje, też młode huški, kurjata, kurotwy a bažanty, wotnose a roztorha. Jako běch hišće domach šulski hólc, sym wjacy króć přihladował, kak wona wokoło skórčej kukawy skakaše, kotraž na dworje na krušwinje wisaše, klepaše z pyskom do njeje a dobywaše so ze swojej tołstej hłowu z wulětkom do njeje nutř, njekedźbuju na styskne wołanje starych; hakle hdyž so nan pokaza, měješe so ruče z wětra. Bohužel pak bórzy zaso přileći, štož na to pokazuje, zo so jej tola druhdy radźi, młodeho skórca wućahnyć. — Hdyž běchu so zahe naléto młode huški wudypale, buch ja za pastyrja postajeny. W z rubješkom přikrytej běrnjacej kobeli njesech po šuli moje žołte stadleško na wjesnu pastwu při rěcy, starka pak běžeše gigotajo za mnu. „Ale wostań tola přeco při nich“, mać za mnu wołaše, „hewak sróka přileći a ći je wozmje!“ Tajke napominanje njebě podarmo, přetož nimale kóžde léto tón abo tamny skoržeše, zo je jemu sróka někotre libjata wotnosyla, kotreż běchu bjez pastyrja na zahrodźe byłe.

Sróka ma swoje bydło w hajkach a małych lěsach, kiž su blizko při wsach, twari pak też rady na štomy w zahrodach, do wjetšich lěsow pak njeńdźe. W hajku jeje rjenje stwarjene hnězdo druhdy jenož někotre metry wysoko, wo wsy pak stajnje mjez halozami wjerška wysokich štomow; na šmrěkach a khójnach je njejsym ženje widźał. Prjedy hišće hač slónčko skhadźa, wuleći na swoje rubježne dźěło; ze štoma při kromje wsy zaklinči nadobo wohidny šćebot. Wbohe ptački so njemału wustróža, a zyby wołaja z cyłej šiju pink pink, a čim bliže jim surowy njepřećel přińdźe, zlětujo z jeneje halozy na druhu, z jeneho štoma na druhi, čim stysknišwšo wone žałosća a přeradźa tak čim wěšišo swój domčk, kotryž běchu z wulkej wustojnosću tak rjany natwarile a tak derje skhowałe, zo so lědom na njón dohladachmy. Wjele króć sym ptačkam na pomoc

mohła światłego Jżwički přihotować, dokelž jej njejsy mně domoj brać dawał a sy wšitkim różičkam w dušinej zahrodcy zahinyć dał.
Twoja duša budźe nad tobu płakać a jeli njebudźe B jeje smilnosće, budźe twój domčk jónu srjedź wulkeje pusčiny stać.

Za.

Handrij

Snajach cžłowjeka, kiž Handrij rěkasche. Bě šyłnjeje postawy, měješe ruzy k dźěłu. S tóžbym žo snješe, nikomu žaneje tschiwdy njeczinio. Sda žo bycź jaky cžłowjek. Tola pak njebě, kaž druzy ludźo. Měješe pschimjeno „Makoiza“ Wschitzy ludźo jeho ſ tutym mjenom snajachu. Burjo, pola kotrychž zyłe lěto dźěłasche, mjenowachu jeho ſ tutym khupym mjenom. Ssamo dźěćźi na wšy njepopischachu Handrijej měra a pokoja, hdyžkuli dyrbjesche psches wjeſ hicź. To žu lóſyłe dźěćźi, kiž na taike waschnje doroſcženych ludźi napokoj njewostaja. Mina na tym wschak njeſłuſchesche dźěćźi šame, ale starſchi, kiž njekedźbuja na swoje małe pjerachi a hdyž jim to nječhto porokuje, chzedźa najradscho ſ wjerchom wujěch, by-li žo to hodźało a nječhto pomhało. Hłupikojty Handrij šamešče njebě, byrnjež teſ runje mudry njebył. Wěsche cźichi. Žonjaty a běsche cźeſko sa njeho, nječhto sapschinjeć. Tohodła pak njemějesche nichtó prawa, jeho pospudźować. Njebě to tola jeho wina, ſo njedosta bohatschich darow ſe ſtworicźelſkeje Božeje ruki.

Hižo w schuli dosta tute pschimjeno. Ssnadź tohodła, dokelž jeho ſtabyrnaſe rowne njemóſeſche wſche ſchulſke wědomoſcže wopschijeć. Wuczerjej hladasche ſtajnje ſ bojaſliwymaj wočomaj napscheczo, jako měł pſched nim wulki ſtrach. Hdyž pak wuczeŕ druhdy trochu krucźiſcho na njeho hladasche, wotmołwjesche tak nerozumnje, ſo bě to druhim dźěćom šměſchne a ſo tohodła wótſije šmějachu.

So běſche Handrij jenoż poł mudry, běſche wěſte. Tohodła pschiłěpi ſo tute pschimjeno cźim krucźiſcho na njeho. Wonka na wšy wschak ma ſtoro tóžby cźłowjek nětkajšeho pschimjeno. Sa Handrija pak bě wono duſchiny bół. Pschezo wón dyrbjesche poſkuchacź na hanjaze rěcže ſwojich ſobudźełowjekow. Pisches zyke ſwoje žiwjenje ma žo ſ nim bědźicź.

Jako ſchtyrnate lěto dozpě, wumrěſchtaj jemu nan a macź, ſawoſtajiwſchi jemu thudu thěźicźku. Schto ſche hólcźej ſ njej ſapocžeſcź? Měſchczanoſta žo tohodła za Handrija ſtarasche a pózła jeho burej na ſtužbu. Khěžku trjebachu jako dom ſa thudych. Tak bu Handrij nětko zeladnik. Cźežše dźěło a thduſchche jěſcź, to bě jeho wozud pola ſkupeho bura. Zenje ani jenicžkeho pſchecźeleneho ſtowcžka! Nichtó njemyſleſche na to, ſ tutym cźłowjekom, kiž njemějeſche ſwoje myſle hrombaže, pſchecźeleneho ſtowcžka poreczecź. Skerje jeho šměſchcź a hanjecź, to bě tutym ludźom hódź. Lěta dołho bu takle pſhecźeſchany, ſchcźipany, wušměſchany, hacź ſtónczniže jeho ſtulna pjaſcź wſchemu tónz ſcźini. Nětko měſeſche měr. Do wojakow njetrjebaſche. Měſchczanoſta rosjaſnu winy pruhowanſkej kommiſiji a tuž jeho žebi njeſazadachu.

Powdaſi kowne ſazpěcže tłocźeſche cźeſko na jeho wutrobu. Kak boleſche jeho wutroba, kiž žadaſche tola ſa dobrotu a luboſcźu ſwojich ſobucźłowjekow. Ale nichtó žo njenamaka, kiž by jemu tutu luboſcź wopokaſał. Měješe tola w žebi dźěſcźowſku wutrobu, połnu poboženoſcže a dowěrу na Boha. Hewak by teſ jeho žiwjenje bylo proſdne a bjeſtróſchtne.

Lětdźeſatſi dołho ſtuſcźeſche Handrij pola burow, cźiſche, ſwěrnje, ſpuſchcźomnje, hacź jeho kipro'cź ſtarſchi dnjow njemuſowaſche, konjaze wotežkí wotpołožicź.

Nětko cźehnjeſche Handrij do thěźki ſwojeju ſtarſcheju. Tu a tam dźěſche ludźom na dźěło. Hiſchcže pſchiwza do thěźki khromeho wjeſneho ſchewza ſ jeho mandźelſtej a poſticźi jimaj darmoine bydlenje.

We ſwojim žiwjenju połneho ſazpěcźa a cźežkeho dźěła je jara mało ſbožownych hodźinow naſhonił. Pſchezo je ſtał pod tłóczażej; twaſtu.

Jónu pak dožaka nětotre, měžazy ſbožowneho cźaża. Bě to tehdy, jako jeho wodźiwjena ſkuwa duzy ſ paſtwy potepta, pſchi cźimž žebi nětotre rjebka ſtama. Nětotre měžazy dyrbjesche w khorowni pod ſurowymi boloſczeńemi cźaž w jeho žiwjenju.

Ach, tak kraſnje tam bě! Jako ſemjan leješche w běłym łožu, luboſcźiwje wothładany wot khorobneje ſpotny, jako njebył thudy cźeladnik, ale nahladny knjes. Tam njeſaſtajicźa ani jenicźke hrube ſłowo, zane hanjenje jenoż miłoſcźiwa ſpotra ſpdźeſche pſchi nim a žo ſ nim modleſche. Nerěcźeſche jemu wo Bohu, jako pſchecźelu thudych a bědnych. Cźitaſche jemu ſ tołſtej knihi wo njebješach, hdyž njebudže hižo cźerpjenja ani boloſcže, hdyž budźa wotpoczowacź bědni a ſaſtorcźeni na wutrobje Boho Knjeza.

Na tute kraſnje njebjeſa Handrij nětko ſtajnje myſleſche. Pſchibližił-li ſo Boža ſwjata njedźela, dźe na popoldnju, hdyž druſy w korcźmje karty płazaja, do cźiſcheje wjeſneje ſynkwicźki. Tam ſedźo na ſtłodźenkach woltarja, cźita w tołſtej knihi, kiž jemu ſpotra pſchi wotthadže ſ thorownje dari, wo rjanoſcźi a kraſnoſcźi njebjeſ. Saſtupi-li potom cźma, klaknje ſo na ſtłodźenki, modło ſo ſwoje wiſchdne paczerje, doniž ſwónk potom, wotſwoniwſchi ſwjaty wjeczor, zyrkej njeſamknje.

Hiſchcže na nješchto myſleſche Handrij ſtajnje. Bě to nješchto bóle ſeniſke. W cźažu, jako mózeſche we thorowni ſažy nětkaſ ſ kijom thodźeć, dźěſche ſ druhim ſo wuſtrowjazym do domu ſa bědnych, ſwonka měſchczańſkich murjow. Tu ſo wotewritchu Handrijej wocźi. Nješchto taſ kraſneho njebě hiſchcže na ſwěcže widźał. Nć, w njebješach njemóże teſ rjeńſcho a kraſniſcho bycź!

Sdaſche ſo jemu to bycź woprawdźitty palaſt, ſ njeſměrnje kraſnej ſahrobu, połnej kcźejatych róžičkow a ſchtomow. Tu ſmědźachu ſtari ludźo, hdyž ſo jim to ſechze, nješchto dźěkacź. Teſ w domje ſamym luta hſpodoliwoſcź, pſchijomnoſcź w kóždym naſtupanju. Haj, ſtarzy, kiž tu wužiwachu měrny wjeczor žiwjenja, cźuchu ſo tu ſbožowni. Pſchi tym myſleſche Handrij na ſwój ſamžny ſamotny wjeczor žiwjenja. Kak wjeſele tam ſtarzy bjeſadowachu. Nětkoſi hrajachu khartу, druſy cźitachu w khłódku kcźejatych ſchtomow ſabawne knihi. W žiwej fantaſiji powdaſche wójniſti wobhdźelſi ſ jenej nohu wo ſwojich naſhonjenjach we wſchelakich bitwach na morju a na kraju. Nětdyžſchi tódźnik ſabawjeſche druhich ſwědomitych pſchipoſtuchatorow ſe ſwojimi rěcžnymi wobrazami ſ tamneje ſtrony wulkeje łuže.

To njebě wjeſna khudźina, to njeběchu naſběrani wandrowſcy a proſcherjo. Bóh ſwarnuj: To běchu ludźo, kiž hiſchcže nješchto wobžědźachu, kiž ſo ſe ſbytkom ſwojeho ſamoženja w tutym domje nutſkupichu. Tak jemu to powdaſche ſpotra. Jako Handrij to ſtyſchawſchi, poczа myſlicź. Duzy domoj do khorownje a zyku nóz njepuſchcźi ſtyſchane a widźane ſ myſlow. Widźi we duchu tamne kraſne žiwjenjo w domje ſa bědnych. Ma zadoſcź ſa tutym domom.

„Ach, Bożo, bych-li pożłednje dny ſwojeho žiwjenja mohł tam pſchežiwicź, to by było ſa mnje pſchewjele ſłódkoſcže a žoža!“

Cźohodła też nić? Pſched nješchto cźaſom ſdźěłi po dobrym pſchecźelu ſi tyżaju. Nichtó wo tym njewědźeſche, pjenjeſy donjeſy hnydom do města na nalutowarnju. Doma pod łožowej płachtu měješche hiſchcže połnu nohajzu ſwrčžatych tolerjow ſthowanych, kiž je žebi ſe ſwojeje mſdy nalutowak. Hdyž to wſchitko hromadu wosmje a hiſchcže nješchto cźaża lutuje, ſměje bórſy telko, ſo mohłe ſo jemu wrota ſemſteho paradiſa wotewricź.

S teho cźaża měješche naſch Handrij jenoż jedyn žiwjeńſti ſaměr, wo kotrymž wſchak žanemu ſmjertnemu cźłowjekej ani ſłowcźka njeſynkny. Bychu ſo jemu tola jenoż wušmjeli. A ſmadź, by-li jim to prajił, kak wjele ma pjenjes, bychu wěſcže prajili, ſo je jim je pokradnył. Stónczniže hiſchcže bychu jemu pjenjeſy wſali. Nć, Handrij wo tym nikomu nicžo njeprajł. Lutowaſche nětko hiſchcže bóle. Kurjenja ſo zyłe wiſda. We łéczu a ſymje khodźeſche we jenajkej cźeńſej drasčiźcźu. Pjenjeſk ſa pjenjeſtkom khadźeſche do kofejoweje ſchałki, kiž na połzy ſa talerjemi ſtejeſche. Běchu-li tam ſažy nješchto hriwnow, donjeſe je do města.

Handrij bu pſchezo ſtarſchi, duſchazy kaſchel jeho cźiwilowaſche. Jeho poſtawa khilešche ſo pſchezy bóle k ſemi, ruzy měješche ſchtropawej kaž ſchtomowa ſtora. Jónu wrócźeſche ſo wješeſkeje myſle ſ měſta do ſwojeho khudeho domcźka. Nješchto hriwnow bě ſažy na nalutowarni ſapołožił. Saſtojniſka nalutowarnje ſo wopraſcha, kelko by to bycź mohło, ſchtoż tam ma.

A hleicže — měješche tam — pjecź tyżazow a nješchto pjenjezkow! Zyle pſchekhwapjeny ſ wjeſeſkoſcźu hladaſche na ſaſtojnika, njewědźo ſchto dyrbi jemu wotmołwicź.

Pjecź tyżazow! To dźe je runje telko, kelkoſ trjeba k ſatſupej do domu ſa bědnych. Skónczniže! Skónczniže budże konz wſcheże bědy!

„Na, wujo, njedožaha hiſchcže?“ praſcha ſo ſaſtojnik pſchecźelnje. Snaja tola Handrija hižo łéta dołho, ſnadź je jemu teſ ſo wuſnał, ſchto ma na wutrobje, nješchto dyrbjeſche ſo tola ſkónczniže wo radu wopraſchacź.

„Haj — haj,“ wotmołwi Handrij kamaizy, „je doſcź ... ſtoro žebi po nje pſchińdu ...“

Dźěſche potom ſi hodźiny dołhi pucź pěſchi, zyle pſchewſatу wot ſbožownych myſli, ſo kiwa jemu nětko rjeńſche žiwjenje.

Haj, ſtoro! Tute łéczo hiſchcže cźaże pola burow dźěłacź, ſo měł by nješchto w kapſy. Pſchińdże-li pak ſpoma do kraja, cźaże ſo podacź do cźopkeje jitwicźki do domu ſa bědnych, hdźež ſmě ſwoju woblubjenu trublu pachacź a wotwocžowacź na pſchezy.

Jako nimo wjeſneje zyrkwicźki pſchińdże, ſaſtupi do njeje po ſwuczenym waſchniu. Pokłaknu ſo na ſwojim měſtnje pſchi pobocžnej thodźbje. Chze ſo Bohu łubemu Knjeſej djakowacź ſa ſbožo, kiž budże ſtoro wužiwacź. Sprózny wot dalokeho pucża ſydny ſo do ławki, pocźawſchi ſo modlicź. Pſched jeho duſchine wócźko ſtupaja ſtajnje wobraſy jeho pſchichodneho žiwjenja, ſo ſtónczniže ſo ſanúri do hłubokich myſlow.

Poſłednja pruha ſo khoważeho ſtłónża padaſche pches wyſhoke wokno zyrkwicźki runje na wobraſ boloſcźiweje macźerje, kiž na proſdnej ſcźenje wiſaſche a měſtno pobocžneho woltarka ſaſtupowaſche. Handrij ſcźehowaſche ſtłónczniu pruhu, pſchi tym pak ſpoſna, kak thudy je poprawom wobras. Hižo wołpjet je ſarał na kłétzy proſyt wo jaimožnu ſa nowy woltař boloſcźiweje macźerje. Wołſada wſchak bě doſcź khuda, cźi nětkoſi bohacźi pak — haj, bychu-li žebi dyrbjeli nětkajši nowy ſnjeſěi wołyčř kupicź, ſ kotrymž móhli ſo potom hordźicź, to njebychu na pjenjezk hladali. Ale ſa „takſe nješchto“ njemějachu wſchak ani pjenjezka wyſche.

Tute njeſroumjenje ſa ſwój dom Boži ſe ſtrony woſbodnych dźěſche ſtarzej błisko. Ssyſłicźi ſo ſeniſkich cźłowjekow je njeprytny, khiba Bóh ſam. Handrij cźuješche ſo winowaty, ſwój požadany ſeniſki paradis ſpuſchcźicź a radſcho žebi wěcźny paradis ſwěcźicź.

Wopuſchcźejo dom Boži, dźěſche Handrij runu ſchcźežku na faru. Wobſtarna hoſpoſa fararja ſemu wotewri, ſo jara dźiwajo nad tajtim žadnym wopytom. Dowje-

---

khwatał a njepřećela wotehnał, pomhało pak to ničo njeje; dokelž nětk wědźeše hdźe hněžko je, přileći bórzy zaso, ale cyle ćicho, zwuběra jejka abo młode a ćisny skónčnje prózdnu kolebku ze štoma. Někotřiž drje tajke hroznosće kóčkam připisuja, ale ja sym wjacy króć prózdne hněžka pod nadróżnymi štomami namakał, daloko wot wsow, hdźež so žana kóčka njepokaže.

Za zežiwjenje swojich młodych sróka wjele mjasa trjeba, dokelž ma jich zwjetša tójsto. Loni měješe swoje hnězdo cyle blizko při mojej zahrodze we wjeršku wysokeje wólše, te dach dele wzać; w nim bě 9 jejkow. 9 młodych budźechu wjele młodych spěwarjow zežrale; tym sym žiwjenje zdżerżał. Wěste wšak je, zo sroka swojim dźěćom też wšelake waki nose, ale po zdaću sej z tym jara nuzne nječini. Za burom, kiž wora, khodźa často wróny a mjeńše ptački a zběraja w nowej brózdże kundrozy a podzemske husańcy, ale sroki tam njewobhladaš; hdyž pak něchtó swinjo réza, přileća njeprošene a zwuběraja ze zmjeckow wulateje wody wšelake khlóšćeńki. Po tym wšém, štož wobkedźbowach, njejsym za to, zo by so jeje njekničomnym skutkam dléje přihladowało, roztorhajce tohodła jeje hnězda w prawym času, a hońtwjerjo njech wšě sróki zezatřeleja. Wšak je tola přikazane, zo dyrbja so wróny na wěstych dniach zajědojcéć, te pak njenačinja tak wjele škody, ale su za bura skerje wužitne. W tak cežkim času, kajkiž wón tukhwilu na burstwo čiští, njedyrbjało so z hońtwjerskimaj wočomaj na wróny hladać ale z burskimaj.

Z najwjetšich njekrasnikow jedyn je škrěkawa. Wona je rjany ptak, khodźi w pyšnej drasče a wustoji so też na wšelaki žort na to wašnje, zo sej wot druhich ptačkow wotposłucha, kak spěwaja, hwizdaja abo wołaja, to wona potom jara wustojnje po nich čini. To pak też je ta cyla khwalba, wjacy jeje nima. Škrěkawu nadeńdżemy we wšěch hajkach a lěsach, wo wsy so jej dosć njelubi. Něhdy ju překhwapich, hdyž so do hnězka dołheje wopuški (Schwanzmeise) dobywaše; z jenym młodym w pysku ćekny do blizkeho haja. Na tajke hnězko je hódno pohladać, njeje kulojty žlobik kaž druhe, ale podobne na kónc wuzkeho, delka zašiteho šěrokeho rukawa; patčki je jo ze suchej trawy a mocha jara wustojnje naplerł a zaplerł a po cylym z drobnym šěrym mochom (Flechte) počahnył, tak zo je ze starej skoru jenajkeje barby. Na skoru stareje wólše bě hnězko też připlećene, a horkach měješe dźěrku za nutřkhód a wukhód. W tajkim hnězku je druhdy 16 jejkow abo młodych na mjehkim pósłańcku. Kak wjele prócy a dźěła matej tola wopuškec nan a mać ze zežiwjenjom tajkelej črjódy dźěći, a kak wjele škódnych husańčkow a druhich wačkow dyrbitej jim nanosyć. Skónčnje přileći njeplech škrěpawa a skazy cyle zbožo. W běhu dalšich lět sym hišće dwě tajkej hnězcy roztorhanej namakał, a wězo njedočink też druhe do kerčkow abo na štomy trajene hnězka njepřepušći. Husto też widźimy škrěkawu při kromje hajow a lěsow po zemi wokoło skakać, trawu, moch a liśe přepytujo; hdyž při tym zeřejena ročka abo druhi ptačk wuleći, je ji to znamjo, zo je tam hnědźe hněžko; to też bórzy namaka a wurubi. Wšitcy přirodospytnicy, kiž su škrěkawu derje wobkedźbowali, praja jedyn kaž druhi, zo je wona najhórši njepřećel wšěch małych ptačkow, su też widźeli, zo wona stare, kiž twjerdże na jejkach sydachu, z hnězka zhrabny a zežra; też młode, kiž ležma kolebku wopuščiwši jedyn při druhim na hałozy sedžo na maćeř čakaja, wotnosy wona wšě. Samo młode kurotwy a bažanty njepřepušći. Tuž też so wšě ptački zhubja, hdźež je škrěkawace hnězdo blizko. Dyrbimy to hišće dale jejnym krwawnym njeskutkam změrom přihladować? Stóž to zamóže, nje lěpši hač wona. Tuž přeč z njej!

Tónsamy surowy wusud płači też za srokopjele (Würger). We Łužicy so jenož wo dwě druzíny jedna: wulki srokopjel (Raubwürger) a mały srokopjel (Neuntöter, Dorndreher). Kajkej kmótraj to staj, słyšimy z němskich mjenow. Wulki srokopjel wobydli zwjetša jenož runinu, pola Rachlowa sym jeho jenož jara porědko wohladał, a to stajnje w zymje; wón mjenujcy swoju dowizniu ženje njewopuści, mały srokopjel pak zahe nazymu do Afriki leći. — Kaž škrěkawa je też srokopjel wulki njepřećel wšěch małych ptačkow, žiwi pak so pódla też ze wšelakimi wačkami, samo z myšemi, žabami a ješčelcami. Swoje hnězdo twari do hustych keřčkow, najradšo do dornićelow, a pódla njeho ma też swoju mjasowu komorku. Wón ma mjenujcy to hrozne wašnje, zo njepřestanje mordować, runjež by so do syteje wole nažrał. Štož potom hišće hrabnje, ześtapa na wótre kałaki, kotrež su z dornićelowych halóžkow wurostłe. Na nich sym namakał skopčki, wulke maraty (Laufkäfer), čmjewy, žaby, druhdy też młode ptački, nahe a z krótkim pjerjom. Tajkile druhdy jara bohaty skład won zeżerje, hdyž při hroznym wjedrje hońtwa dosć njewunjese. Mały srokopjel je potajkim to, štož jeho němske mjeno Neuntöter praji. Hižom za to, zo čmjely a maraty kónčuje, dyrbimy jeho tamać, dokelž su te naše najwužitnišе překasańcy (Insekten), za mordowanje ptačkow pak zasluži sej smjerć. Ptački tuteho njekrasnika derje znaja, a wołaja a čekaja, hdyž jeho wuhladnu abo wusłyša. Wón njewuprózdni jenož jich hnězka, ale popadnje też stare a zežerje je; tuž je najlěpje, zo wobeju, maleho a wulkeho zezabiwamy.

Kokula ma dobru khwalbu pola hajnikow, dokelž jara wjele husańcow zežerje, kiž druhdy cyle lěsy zapusća, a najlubše su jej kosmate, wo kotrež druhe ptački njerodźa; a zo jich wona nješto hódno přetrjeba, widźimy z teho, zo su w žołdku jeneje potřeleneje 97 tajkich kosmačow namakali. Wona pak też ma khwile za nimi hladać, dokelž hewak ničo za dźělo nima, a starosće ju njećiša. Dokelž

dźe Handrija do fararjoweje dźěłaćeje ſtwy. Hiſchcze bóle hač hoſpoſa, dźiwaſche ſo ſchedźiwy farař nad pſchikładom Handrija. Pſcheczelnje jemu rukų ſawdawajo poſlicźi jemu ſpodło.

Handrijej ſtupichu pótne krjepjele na czoło, tak jeho tuta duſchina naležnoſcź jimaſche. Farař też ſnydom pytny, ſo ma Handrij něſchto, něſchto ważneho na wutrobje, tuž ſo wopraſcha:

„Na, Handrijo, ſ czim dha móżu poſkužicź?"

„Knjes farař, ... bych wſchak..." poczа Handrij łamajcy.

„Ręcź jenoż a njebój ſo," pſchitrěczowaſche farař, „hdźe dha Cźe tłoczi nuſa? Móżu ſnadź něhdźe pomhacź?"

Nětko nabų Handrij ſmużitoſcźe a wotmołwi:

„Knjeże! Njedźelu ſtyſchach Waſchu pröſtwu na woſadnych wo jatmożnu ſa nowy wołtař boloſcźiwoje maćerje. Na ſnym nětko ſtary a moje dny ſu hižo liczene, źiwjenje polne bědow a horja ſnym pſchětrał, lutował ſnym, ſo bych na ſtarn dźeń mět wotpočinka a njechył druhim ludźom k wobczežnoſcźi, hdyż tola nikoho ſwojeho njemam. Pſches zyſe moje dołhe źiwjenje ſnym poſkuchał na hłóh ſwědomja, tuž njecham a njemóżu jemu też w tutych wokomikach ſwoju poſkuſchnoſcź ſapowědźicź. Sźym tohodla pſchijichoł, Wam ſwoje nalutowane kroſchki pſchepodacź, ſo byſchcże kupił wołtař!"

Farař ſtejeſche każ ſproſtnjeny, njeprajo ani ſłowcźka, hdyż tuto wſcho ſłyſchešche. Dźiješche dźe ſo pjenjeſy pſchiwjacź, dokelž je pſchezy wěrił, każ ludźo prajachu, ſo je Handrij chudy. Mjechł dźicze pak niczo njepcmhaſche, dyrbješche dać pſchiwjacź. Dźakowaſche ſo Handrijej ſe wobčmaj rukoma. A tutón dźěſche widźomnje ſpokojeny ſ farų.

Mjechto njedźeł ſo minų. Handrij bě cźiły a ſtrowy, chodźeſche tam a ſem ludźom na dźěło, a ſo ſ tym ſeźiwi. Druheho dźě wjazy njetrjebaſche. Jeho myſle njeběchu wjazy na ſemſki paradis, ale na wěczne derjemcźe ſložene. Jónu njedźelu pſchiſchedźchi do zyrkwje, bohlada ſo na krańnje błyſchcźaty wołtař boloſcźiwoje maćerje. Poniżny jako złownik ſmjateho ſcźenja ſnbny ſo do ſwojeho ſamotneho rózła. Farař ſtupiwſchi na klětku, předowaſche wo maćeri boloſcźow, każ ſcźerpnje a wulkompłnje je wſchitko ſnjeſła, jako jej położiczu cźěło jeje ſynа do klina, tiż jenoż cźłowjeſtwu wopokaſowaſche luboſcź a dobrotu a ſa to jeho morichu na drjewje ſkhiża. Każ żehliwe kłoti padachu fararjowe ſłowa na woſadnych. Hdyż pak ſtónczi ſwoje předowanje, pokaſa hiſchcze na nowy wołtař maćerje boloſczow a rjekny: „Wulkompłny dobrocźel ſ nadźeje woſadu je tutón wołtař darił. W ſwojej poniżnoſceti pak ſtebi żada, ze by jeho mjeno woſtało potajne. Tola Bóh luby Knjes jeho mjeno ſnaje a budźe je ſe ſlotnymi pismikami do knihow źiwjenja ſapiſacź. Tuſtaj krócź budźe jemu to nětdy ſarunacź. My pak chcemy nětkole ſo ſhromadnje pomodlicź ſa tuteho dariczela.

Ludźo nacźahowachu ſwoje ſchije a ſchukotachu ſtebi, ſchtó móht tutón dariczel bycź. Woblicza bohacźkow ſo ſacźerwjenichu, hdyż tute ſłowa ſłyſchachu. Handrij pak we ſwojim kucźiku kleczeſche a njeſwaži ſtebi ani wocźi poſběhnycź, tola we wutrobje bě polny radoſcze a wjeſela.

Saſo ſandźechu nětkotre njedźele. Handrij chodźeſche ſloro wſchědnje k ſwojemu wołtařkej. Jónu njedźelu wjeczor, jako chżuſche ſwóſt runje zyrkej ſamknycź, dohlada ſo na Handrija we ławay ſtedźaceho. Hłowa bě pothilena hłuboko na wutrobnjo, jako by ſpał.

Swóſt pſchiſtupi k njemu, ſo by jeho namołwił, zyrkej wopuſchcźicź. Tola Handrij ſo wjazy njehibny — dokelž pſredy běſche jedyn druhi k njemu pſchiſtupił, wſawſchi jeho ſa rukų jemu prajo: „Pój, ty dobry a ſwěrny wotrocźko nuts do kraſnoſcze wěczných wiſeſe-low!"

W.

Boži wječor

Nóc Boża, cicha na zemju so lęha,
Hdyż pola zmjerzle su a polne sněha,
A hwězdkow na njebju so błyšći wjele,
A měsačk z wysokosćow świeći dele.

Dźens Bože dźěćo přihotuje sanje,
Po kórcach krasnych darow kładže na nje
A z Rumpoduchom do Serbow chce khwatać
Wo serbske statoki a durje klapać.

A jusk a radosć knježi po wšěch domach,
Hdyż świećki świeća so na telko štomach,
A telko luboſce so jewi wšudźe,
Hdźe domčk, — hdźež Bože dźěćo njepobudźe?

Najwjacy wobradźeć drje tomu budźe,
Kiž dźensa też na khudych njezabudźe,
Kiž jědź a drastu dźeli z ludom wbohim
A pomhać może z khlěbom lěpšim swojim.

Haj, Bože dźěćo wobradźa wšěm rady
A kóždemu ma wosebite hnady
A też najmjeńšu khěžku njezapcźe
Hač we njej płaka so — hač smjeje.

Přińdź Bože dźěćo! Žohnuj naše domy,
Hdyż hodowne so dźensa świeća štomy.
Lud serbski twoje žohnowanje trjeba;
Njech njepřećel jón cyle njepohrjeba!

S. N. 1928. P. Wićaz.

je, kaž so to tak praji, w dźiwim mandźelstwje žiwa, njetwari też samsne hnězdo, ale kładże swoje jejka po jenym wjele małym ptačkam do hnězka, su je samo pola małeho kralika nadešli. Wbohe žatka potom na nim sobu sydaja a małeho přemjeńka wulahnu a žiwja; dokelž pak je tón wjetši a sylniši, trjeba nimale wšu picu sam za so, tuž tamne wbohe młoduške bórzy z hłodom zawutla, abo wón je z hnězka wuciśći, tak zo na zemju padnu a su zhubjene. Kak wjele lehnidłow so tak kóždołětnje zniči, njehodźi so prajić, kóždeho pak je škoda. Tuž njech sej nichtó njepřeje, zo by kokulow wjacy było hač tu khwilu. — Skónčnje chcu tu přispomnić, zo ludźo wo kokuli wšelke baja, štož njeje wěrno. Tak so praji, zo młoda kokula swojej přirodneju staršeju na wšěm posledku zežerje; to pak wona docyła njemóże, dokelž pysk za tym nima. Dale so bledźi, zo je wona w lěću kokula, w zymje pak rubježnu ptak; wona pak hižom kónc lěća do Afriki čehnje, tuž tu w zymje być njemóże. Štóž pak je ju tola widźał, je na nju podobneho małeho škraholca (Sperber) za nju měł, kiž so ze swojim zhibnjenym pyskom jako rubježnik wupokaże.

Přećiwo dotal mjenowanym rubježnikam możemy so tak abo hinak wobarać, nic pak přećiwo surowemu njepřećelej, kiž je loni a lětsa našim spěwarjam wjacy škody načinił, hač tamne hromadże, to je přeměrnje dołhotrajaca h o r c o t a a s u c h o t a. Njeje drje we wšěch stronach Němskeje jenak zlě z tym było, dokelž su wobšerne kruchi kraja deščika dosć měle, my pak we łužiskej runinje smy stajnje na suchim sedźeli, a hdyž też hdys a hdys khwatace mróčałki něšto kapkow puščichu, wusuši je bórzy horce słónčko a zesrěba je sylny wětr.

Z čim abo na kajke wašnje pak je nětk suchota ptačkam zeškodźila? Z tym, zo njesměrne črjódy wačkow skóncowa, z kotrymiž so nimale wšě spěwawe ptački jeničcy žiwja. Husańčki na štomach a kefkach, na zelach a w trawje, kotrež běchu hewak z hromadami, zeslakachu hižom cyle młode, dokelž bě lisće ze žehliwej horcotu cyle spražene a włóha z njeho so zhubila, korjenja pak žaneje druheje z wusušeneje zemje srěbać njemóžachu. Tajka pohubjenša pica pak husańčkam njetyješe, a to bě jich smjerć. Hinak drje to njebě, za to swědči też, zo husańčki, kotrež w jušnatych jablukach a slowkach žeru, ničo wo suchoće zhonile njejsu, jich bě skerje wjacy hač hewak hdy. Spodźiwne pak też bě, zo so někotre družiny pitwatych husańčkow (Minierraupen) při wšej suchoće bóle přisporjachu hač w dobrych létach. Su to tajke, kiž we łopješkach nutřkach žeru, kaž knot pod zemju dźěła, a kaž tón dołhe khódy točі, wužeru wone wšelke smuhi a blaki, kotrež mjetlerjo „Minen" mjenuja. Tajkich kwaklatych smuhow bě Lyonetia clerkella w jablukowym a wišnjowym lisću cyle črjódy wužrała, Tischeria complanella pak w dubowym wulke běle blaki; z tych sykorki husańčki wućahuja, wo tamne pak njerodźa.

Ptački potajkim wulku nuzu čerpjachu; sym widźał, kak z hustych pawčinow na jabłučinach a w druhich štomach a kefkach husańčki wućahowachu, štož hewak činile njejsu, haj samo šmicy khodźo woptowachu. Też drobnym wobydlerjam našich hórskich lěsow so poča styskać, dokelž so jim nazymne žně radźile njeběchu, a te běchu tola stajnje bohate byle. Lětsa małe husańčki cyle wuwostachu, kotrež běchu kóždołětnje po milijonach hač do přenjeho sněha šmrěkowu jehlinu hrymzale. Nětk so nuza też do lěsow wali.

Njedosahaca cyroba pak zawinowa powšitkowny hłód, a z tym su njeličomne młode ptački zawutliše. W Njeswačidłskich lěsach, hdźež wjacy hač tysac kukawow wise, namakachu loni jara wjele zalehnjenych jejkow (zaportkow) abo zawutlenych młodych. W mojej zahrodze lětsa škórcy, pisana a zelena zyba, sykorki, šěrački a čeŕwjena wopuška jenož junkróć lahnychu, potom so zhubichu; myslu sej, zo snano běchu do krajinow zlětałe, hdźež suchoty njebě a nuzu njeznajachu. Druhdy jenož por sykorkow přileći pohladać, hač su słónčne róže hižom zrałe. Žałosnu škodu su ptački počerpiłe, a nuzy přeco hiśće kónc njeje, přetož wšě mjasowe komorki su nimale prózdne, z kotrychž hewak w zymje swoju cyrobu bjerjechu; jenož jara mało hesańčkow je mjez lisćom a jehlinu zapředzenych, a jabłukowe čerwje su so tak pod skoru zaćišćałe, zo jich słabe sykorki jenož mało wudypaja. Dutkow (Puppen) kałowych husańcow docyła žanych njeje, w prjedawšich létach jich dosć a nadosć wokoło kalniščow na skorje štomow a kefkow wisaše. A kajke w naléću budźe? Ničo hač nowa nuza; přetož hdźež so njesyje, tam też ničo njeskhadźa; hdźe też to dyrbjało so nowych wačkow nabrać, hdyż stare žane jejka nanjesć njemóžachu? Nuza je woprawdźe tajka, zo wjetša być njemóże, tuž ptački nětk našeje pomocy hladaja. Haj, smilny so nad nimi, wone budźeja nam za to zaso spěwać a po zwučenym wašnju pomhać. Tuž dawajmy jim a njelutujmy, wěsce přińdu zaso rjeńše léta, hdźež jim njebudże trjeba po prošenju khodźić. Prawy smili so nad swojim skoćećom, a smilny też smilnosć dostanje.

Přispomnić hiśće chcu, zo je njepřihódne wjedro też hońtwerjam jara zeškodźiło, wosebje su kurotwy a bažanty ze suchotu čežko ćerpiłe. Wobej lehnjetej najbóle na polach a žiwitej so ze symješkami, tuž njetrjebaštej picy tradać. Ale kury chcedźa też pić, a hdyż su łačne, trjebaja wodu, wo tu so w lěpšich létach starać njetrjebachu, rosowe a deščowe kapki jim dosahachu a mějachu je před nosom. Tych pak w dołhej suchoće žanych njebě, tuž dyrbjachu druhdy hić wodu pytać, a hdyž při tym dłějši čas zańdże, wustudnychu mjez tym jejka a buchu zaportki, wšě abo wjele. Tuž jich nětk jenož mało stadłow nadeńdźemy, a też te su nimale wšě słabe.

— Kónc. —

NOWINY ZA DŹĚĆI

P. Romuald Domaška:

Pokoj Boži

Na zemi pokoj človjekam dobreje wole. L. 2, 14.

Patoržicu bě we wokrjesnym měśe wulki holk a tołk. Bě dźěn hodowny hermank. Počasy běchu poměrnje rjane. Njebě přezyma, sněh njeležeše, ale z časami přelětowaše. Krasne, běłe hwěžki znošowachu so w čichim powětře a wudebjowachu mnohe Božoh' dźěśćowe štomy, kotrež na torhoščU stejo na kupcow čakachu. Wokoło nich pak bě stan při stanu rozłoženy, a w nich běchu nakopjene wulke sepje krasnych wěcow, na kotrež tak mnozy dorośćeni, wosebje pak dźěći ze žadosću zhladowachu. W błukim swětle wisatych petrolejowych lampow frinkotachu so pódla stanow z čopłej drastu we wjele stanach pyšeńki za Božoh' dźěśćowe štomy, pjerśćenje, naručnicy, nawušnicy a rjećazy śkleńčanych parlow za wupyšenje pychańskich holćkow, kotrež tu stojachu we wulkej ličbje. Wikowachu z překupcami wo pjenježki, dokelž často njedosahaše jich pokładna k nakupjenju požadanych wěckow. Dźěći pak so tłóčachu při stanach z rjanymi hrajkami, kiž jich małe wutrobički mócnje putachu. Ze so swěćacymaj wóčkomaj pak też zhladowachu, wosebje khudše, na bracki, tykańcki, na wšelake khłóšćeńki, kiž požadaše pakślědna huba, pak prózdny žołdk. Bóle w kućiku stoješe poměrnje wjetši kuloważy stan. Přědku měješe wulke a trósku spodźiwne napismo: Tu stej widźeć wołk a wóślik, z narodneje hródźe Jezusdźěćatka w Betlehemje. Zastup za dorośćenych 20 pjenježkow, za wojakow a dźěći połojcu. Napismo dyrbi lubić něšto wosebiteho, hewak nichtó njezastupi. Hač je to wěrno abo nic, wo to so jich mało stara. Świet chce być slepjeny. Z ćerpjenjom a nuzu zedrjena žónka we wotnošenej, ćerwjenej, somoćańej drasće wołaše zaso a zaso nimoducych k zastupej do stana a k wobhladanju wurjadneju skoćatow a njesłyšanych předstajenjow, kotrež wšě wočakowanja přetrjechja. Jeje hłós bě wot wołanja dybawy, jeje smějkotace wobličo pak zćežka zakryvaše zrudobu, kiž jeje wutrobu ćěsnješe. Što pak tym na tym zaleži, zo druhi ma njesć a ćerpjeć, kiž měnja za 20 pjenježkow maja prawo sebi žadać wjesole mjezwočo a wokrewjacu zabawu? „Hnydom započatk předstajenja! Prošu, wjelećesćeni, přistupće bliže! Ruku wam, nichtó njebudże so kać, hdyž wohlada, što swětoslawnej wumělcaj Jank Délour (wupraj Delur woprawdźe z Delan) a Hanka Horianska poskićataj! Zastupće, zastupće!" Młodźi hólcy, trósku napići, najskerje rjemjeslniscy wotroćcy z tworniskimi hólcami pod pažu chcychu žadnostku sebi wobhladać a spytachu něšto ze zastupneho wotrazyć. Z hłubokim, bolostnym zdychnjejom zwoli khuduška žona, zo lubki pachołow jenož połojcu płaćić trjebaja. Za płachtu skhowanej steješ tej z powěsnjenej hłowu wołk a při nim Hanka a wóślik z Jankom. Jank, dźěsaćětny, třaseše swojej nozy, kiž jeho jara wozybaštej, Hanka, wósomlětna, pak duješe sebi do rukow a kładźeše je na wołka, dokelž běchu jej wot zymy sprostle. Jank wotstorči płachtu, wustupi w čornej somoćanej drasće, kiž kruće k ćěłu přileže, wudebjenej z tamnymi, žołtymi wobwjazkami, kiž při błukim swětle so zybolachu. Jank so pokłoni, postrowi z ruku na prawo a lěwo, skoči na wóślika, stoješe na nim a jěchaše w kole, skoči dele a při najspěšnišej běhańcy zaso horje a poskoćeše tak wobrotne kuski, zo wšitcy jemu přikleskachu. Na to wustupi Hanka z luboznym wobličom, zdrasćena běła a ćerwjena kaž keklerka z wołkom, wudebjenym z błyšćatym jěchańskim gratom, doby sebi hnydom přikhilnosć přihladowarjow, kiž jej zahorjeni přiwyskowachu při mnohich pokazkach jeje wušiknosće. Wosebje zespodoba so přihladowarjam hodowny slěbroklinčaty Hancyny spěwčk. Tak so dźěšći prócowaštej spokojić wćipnosć a žadosć z motměnjenjom měšćanskeje bobrije, zo byštej staršimaj a sebi wšědny khlěb zasłužiłoj. Hórki a suchi to khlěb.

Patoržicu pak, hdźež je hišće kusk swójbneho žiwjenja, zhromadźuja so domjaci znaći zahe wječor, zo bychu při zaswěćenym Božoh' dźěśćowym štomje sebi dary kśesćanskeje lubosće wobradźeli. Tuž też na torhoščU dźensa bórzy hara wotmjelkny, ludźo khwatachu domoj, stany a překupcy běchu wosamośene. Překupcy počachu składować swoje twory do truhłow, zo bychu je zwotwožowali do hospodow, tam so zhrěli a kusk hodowneho wjesela wužiwali. Też Jank a Hanka přeslěkašataj do do wšědnych drastow a z maćernej pomocu potorhachu lohko natwarjeny stan, wokoło stanowych kolikow zwichu płachty, położichu je na skoćeći a podachu so do wšědneje, tunjeje korčmy. Ale też tu njemóžachu sebi wotnajeć copłu jstwičku z ložemi. Wunošk bě tak snadny, zo dyrbjachu přenocować w hródźi pola wóslika a wołka. Mać kupi dźěśćomaj kusk skromneje pojědže, sama pak so spokoji ze sylzami, kiž potajnje před dźěśćomaj płakaše. Dźěšći prošeštej mać, kóždy wo dźesać pjenježkow, zo byštej sej mohloj Božemu dźěśću něšto kupić. Mać pak rjekny: „Lubej dźěšći, wěstej, zo bych wamaj to rad dała a hišće wjacy, ale wopomńtaj zo nank ćežko khory leži w khorowni. Chcu tam nětko hić a jomu něšto přinjesć k Božemu dźěśću, zo bych jeho zwjeselila. Chcetej, zo bych jemu prajiła: Twojej pěknej dźěšći sćeletej sebi wšitko, štož stej dźensa zasłužiłej bjez toho, zo byštej sebi zlamaneho pjenježka za sebje zdźeržałoj. „Haj, haj, wšitko maćerka, daj nankej, zo by za to bórzy so strowy k nam wrócił." Tak wulka lubosć jewješe so pola tuteju njewinowateju móličkeju.

Mać woteńdźe posylnjena z čistej lubosću swojeju dźěśćow ke khoremu mužej do khorownje, kiž na njewuhojnu khorosć, suchoćinu, ćežko ćerpješe. Dźěšći pak spróchnej wot napinanja předstajenjow lehnyštej so w hródźi hdyž běštej klečo swoje wječorne paćerje wuspěwałoj na słomu při wołku a wósliku. Tola dźensa njemóžeštej tak khětře wusnyć. Też wonej spominaštej na Boże dźěśćo, hač jimaj tola ničo njewobradźi, běštej tola přecy nankej a maćercy tak posłušnej bylej, w cyrkwi so pobožnje a w šuli kedźbnje zadźeržałej. A nětko dyrbjało na njeju runje Boże dźěćco zabyć? To njeměještej za móžne. Ale bórzy jeju mučnota přewiny a spaštej kruće spać njewinowatych.

Nadobo z čicha zaru wołk a rjekny: „Słyš wósliko! Ty wěš, zo móža dźensa w nocy wot dwanaćich hač do jeneje wšitke zwěrjata rěćeć. Ale mój móžemoj to cyłu nóc, dokelž stej našej prapradźědaj byłoj přitomnaj w hródźi, hdźež je so kral njebjes a zemje narodźił. To mje wjeseli, dokelž mam tebi něšto jara ważne prajić. Hlej, słyšał sy, štož dźěšći, kiž stej přeco tak dobroćiwej k namaj, zo někotružkuli khłóšćeńku radšo namaj dawatej, hač zo byštej samej zjědlej, byrnjež tola też husto prózdny brjuch mělej, sebi powědaštej, hač jimaj tola też Boże dźěćco ničo njewobradźi. Zawěśće chce jimaj wobradźeć, ale naju winowatosć je, zo k tomu pomhamoj." „A kak móžemoj pomhać wołko?" bórči wóslik.

„To je docyła jednore. Ty wostanješ tola přecy wóslik, zo to njespóznaješ! Hlej překupcy nětkle swoje twory wotwožuja a čakaja husto dołho njeśćepliwje hdy po nje pohončojo přijědu; maja dźěn je hižo na wozy składźene. Nětko chcemoj so čakacym překupcam poskićeć k wotwoženju. Darmo nejtrjebamoj to zawěśće činić. Kóždy namaj nětko mało ze swojich tworow da. A to budże wjesele, hdyž to jutře rano změjetej Jank a Hanka. Pój nětko, móžemoj woteńć, wšak njesmój zwjazanej a durje su jenož přizačinjene." „Haj tak sčinimoj" měni wóslik, dokelž naju knjeni je też dźensa zaso pokazała, kak dobroćiwa je k namaj. Sebi a dźěćom njeje mohła ničo k Božemu dźěśću kupić, ale namaj je dwójcy telko picy poskićiła kaž hewak. Tak dźěn je stare wašnje. To jej wotrunamoj. Spěšnje běžeštej k wozam, zo trjebachu překupcy jeju jenož zapřahnyć. Kóždy wšak jej znaješe a bě wjesoły, zo może swoje twory wotwjesć a njetrjeba dlěje čakać. Hdyž pak tutón zapřah nimo korčmy jědźeše, hdźež dźěšći spaštej, chcyše tam do hródźe. Tuž wobsedźeŕ tworow pohlada, što tam w hródźi je, zrozumi, što ma to rěkać a położi tam pakćik z tworow, kotrež wołk a wóślik wjeześtaj. Wobaj z wjesełosću zaruštaj. Tak čahaštaj wóz za wozom, kiž mějachu nakładźene pak hrajki, pak całty a poprjańcy, pak Božoh' dźěśćowe štomiki. Wobsedźeŕ położi też małuški štomik do hródźe, hdyž tam jako posledni zaćěri dobrej skoćeći.

Na ranje přińdźe maćerka wot nanka do hródźe, zo by trósku wotpočnyła. Płakaše hórko. Běchu jej dowolili při swojim mužu w nocy wostać. Powědaše jemu, kak stej dźěšći pósłałej z lubosće njemu wšelake drobne darki. Nan so na tym jara zwjeseli. Po połnocy poča pak čežo dychać, rjekny: „hlej kak Boże jandźelski wobłětuja krasny štom žiwjenja a jón zaswěćuja." Dychny a jeho duša swjećeše hody w njebjesach.

Hdyž bě so nětko wudowa a wopuščena wuplakała wuhlada mnohosć darow, z kotrymiž běchu dobroćiwi překupcy jeje dźěći wobdarili, dźakowaše so Bohu lubemu Knjezeŕ ze sylzami wjeselosće a přihotowa a wupyši štomik a zaswěći darjene swěčki. Nětko zawola dźěšći, kotrejž njemóžeštej wopřimnyć, hač je to woprawdźe wěrno abo hač so jimaj to jenož dźije. Wołk a wóślik zaruštej sobu z čicha, hdyž dźěšći ze swojimaj jasnymaj hłosomaj zaspěwaštej při darjenym, drjewjanym Božim narodźe: Čicha nóc, swjata nóc. To zasłyša korčmař a swětło w hródźi widźo zastupi, zo by pohladał, što ma to znamjenjeć. Hdyž wšitko wot khudeje swójby nazhoni, što bě so stało, zhladowaše wjesele na tutych přenocowarjow a zamołwješe so prajicy: štož wčera wječor wo khudych prajach, zo ma człowjek z nimi jenož haru, njewzmiće to za zło. Njejsym to tak měnił. Běch wulkeho nawala hości dla mjerzacy. Nětko pak pójće k nam nutř, žona wam nawari waš kakao, kotryž tu widźu a budźeće přez swjate dny moji hodowni hosćo. Moje dźěći su hižom dźěćacym čijam wotrostle, pohladam tuž do truhłow, dokelž myslu, zo je tam hišće wšelaka čopła dźěćaca drasta, z kotrejž tutej pěknej a bohabojaznej dźěšći zastaram. Dopołdnja pónźdźemy hromadźe k Jezusdźěćatkej do cyrkwje, zo bychmy so jemu podźakowali za wšě jeho hnady a dobroty, za pokoj, kiž dawa człowjekam dobreje wole.

Hodowne kuzło.

Ludwig Kuba:

Stare juhosłowjanske swjatnicy

Balkansey Słowjenjo, hižo wot spočatka zwjetša rólnicy a pastyrjo, njeběchu założerjo městow. Te su wšě předsłowjanskeho pokhada. Stawizny tu njewutworichu wobstajne stolicy, kiž bychu so zakhowale jako wulkomósta. Serbscy mócnarjo běchu živi a sydlachu na wšelakich hrodach a „dworach" (falcach), štož skónčnje so jewješe też pola druhich narodow, hdyž założowanje sydleńskich městow so tež dołho zetkawaše ze zadźěwkami (hlej Němsku), njech też zaso z druhich přičinow.

Z nehdušich nakhwilnych słowjanskich stolicow so zakhowa jenož bołharske Trnovo, makedonske Skoplje a staroserbski Prizren, tola pomnikow, kiž bychu zwonkownje dopominale na tutu jich dostojnosć, je jara mało. Přičina je jednora: njeběše jich ženje přewjele, přetož twarjeńska nakhilnosć knježićelow — k jich česći ma so to rjec — njenałožowaše so k natwarjenju hrodow, ale cyrkwjow. Serbscy knježićeljo so w tym wuznamjenjeja před druhimi.

Za cyrkwje so wupytachu zwjetša zdalene městna. Najrjeńše z nich su w zanjesenych kutach, we skalnych wudolinach, w lěsatych čišinach, snadź tohodla, zo hy rěč twarjenjow — jich architektura — była čim skutkowniša, zo by zwisk z wěčnosću hyl wuzši a čěsniši. W samoće bywamy seyła nutrniši a je-li swjatnica natwarjena srjedź přirodnje krasnosće, je kaž křinja we swjatnicy Salomonowej; človjek pak, přesedši wulkoswjatnicu, kotruž je stworił Bóh, bliži so hižo z nutrnosću k swjatnicy, kiž je natwariła človjeska ruka . . .

*

Srjedźowěkowska serbska swjatnica předstaja wšo staroserbske wutworne wumělstwo: twarstwo, mólbu, wumělske přemysło.

Staroserbske swjatnicy namakamy wšudźe, hdyž serbska móc jónu dosahaše, haj samo dale. Nimo Jerusalema je to mjenujcy kłóšter Chilandar na horje Athos na Chalkidiskej połkunje, hdyž nasta staroserbske wumělstwo a zhromadnje docpi wyšiny. Nemanja jón założi, wšitcy knježićelo so wo nión starachu. Tam wěnowaše mniška Jefimija swój wulkotny woltařny rub, kiž z jeje přikrywom za wjeńca Lazara twori dwójku wumělskich wutworow, kotrejuž prěni so wuznamjeni ze swojej literarnej stronu, druhi pak z wutwornej.

Staroserbske wumělstwo wobsahuje tři lětstotki wot XII. do XV. lětstotka a dźeli so na tři doby po sta lětach, kiž su wěrny wotbłysk stawiznow srjedźowěkoweho serbskeho stata.

Nasta w dobje, hdyž měješe Balkan dwě najwjetšej kulturnej a wobkhodnej srjedźišći: Carihród a Seluń. Wottudy dźěše do kraja naisylniši kulturny prud: greksko-byzantiski. Nimo toho bě wšak Balkan wudaty dwěmaj pódlanskimaj prudomaj: wot Cornecho morja přikhadźeše wliw Orienta, kotremuž běchu wudaći Bołharja, a wot Jadrana wliw wječora, kotremuž běchu wnstajeni wosebje Khorwaća a zdźěla, wosebje w spočatku, Serbja.

Tři bołharske knježstwa, mjenujcy Borisowe, Symeonowe a Samuelowe, dźěłachu Serbow skoro tři sta lět, hačrunjež nje bej přestaca, wot Byzantskeje, z kotrejž Serbja, wohroženi wot Bołharjow, dźerżachu a jeje wliwam so hač wabanja poddawachu, dałokož poměry tole dowo'achu. Knježićeljo rěčachu greksey a serbscy, wojownicy wojowachu pod byzantskimi wjednikami na asiskich bitwiščach.

Zdołom wuzke susodstwo Raški (Novopazarske'o) kaž też Dykleje abo Zety (wozdźišeje Corneje Hory) z Jadranom wotwěra sem přistup łacańskemu žiwjolej, štož wosebje wobswědči dwójna křćeńca Nemanjowa (katolska a pozdźišo prawosławna) a też *dwójne krónowanje Štěpana na „Prěnjokrónowaneho"*. Serbska běše srjedźni sobustaw juhosłowjanskich stałahow, z kotrychž Khorwaća běchu cyle we wobwodźe nawječornje kultury a potajkim też katolskeje. Bołharjo we wobwodźe Orienta a přede wšěm dźě Byzantstwa, kotrež — jako najbliži susodźa Grekow — dodawachu dale Serbam kaž też Rusam. Pola Serbow běše dwojakosć.

Prěnja doba staroserbskeho twarstwa, kiž saha wot Nemanje hač k Milutinej, abo runje wot lěta 1160 do lěta 1270, hdyž srjedźišćo stata běše Raška pokazuje drje cyrkwje byzantskich zakładnych rysow (basiliku z jednej łódźu a z kružoitym woltařniščom); dokelž wšak mištrojo přikhadźachu z Dalmatskeje, je tu wjele romanskeho žiwioła (zdźěła też gotiskeho). Twarjenja su kamjeńtne, dekorativne zestajene sćěnow je romanske. Su tu arkatury a k basilikam so přidadźa wěže, też *marmor a kamjeńske* dźěła swědča wo nawječornym pokhadźe.

Je to Dinarska abo Raška doba.

Druha doba saha wot Miljutina do poslednjeho Nemanjića, *petaikim* wot lěta 1270 do lěta 1370 a woznamjenja wulki přewrót. Milutin bě nastajnje dobył Makedonsku, założi w Skoplin serbsku stolicu a přibliži so k Egejskemu morju. To woznamjenja, zo při natwarjowanju cyrkwjow (w čimž bě Milutin najwjetši horliwc) skutkowachu nětko wosebje makedonscy mištrojo. Cyhel so rozšeri jako twaridła, zakładny rys tworješe byzantski křiž, wěže so zbudźa, nastupuja kulotwarcy a tambury (waley), łódźe so množa.

Tuta doba mjenuje so makedonsko-serbska abo byzantsko-serbska doba.

Třeća doba, zahajena z Kosowskim rjekom, wjerchom Lazarom, so w stawiznach woznamjenja z cofanjom Serbow k połnocy. Serbske wumělstwo so wotzamka do sebje, hačrunjež přijimaše wšelake wliwy, kaž na př. turski plonu ornamentiku. Wutworja wosebje na dekorativnym polu swoje najzajimawše a najrjeńše dźěła kaž na př. Kruševnska Lazarevica abo Kalenič.

We woprawdźitości wšak wšitko so njewotmóžwaše tak jednorje a runočasnje. Wuběracy raz staroserbskeje architektury je wjele zašmataniši a we swojim wuwiću bohaty na njewusłědowanych prašenjach.

Naspomnju jenož, zo na př. hižo swjaty Sava wodźeše makedonskich a grekskich mištrow z Athosa *do Raški*; abo zo *rozpadanki Gradca pola Studenicy* překwapuja z gotiskej předtřěchu durjow, kiž so tuchwilu wuswětluje z tym, zo założerka, kralowa Helena, rodźena Francowska, snadź sej sem přiwjedźe francowskich mištrow.

Wosebje wšak su ważne armensko-gruzynske žiwjoły, časnje z najprěnjišich, kiž wosebje sćěhujemy w spódnich dźělach přetwarjenych cyrkwjow, kaž na př. w Mladym Nagoričanje. Słuša poprawom do předserbskeje doby a wobsteja z kamjeńtnych wobstatkow, z předtřěchow, woknow a durjow, hdyž wobluk je wutřesany z jeničkeho krucha kamjenja. Mištrojo tutoho wumělstwa snadź běchu sem přičahnyli jako wupućowarjo, snadź jako byzantscy jeći. W jich domizinje pod Araratom dawno hižo wulkotnje twarjachu wubjerny dźar (tuf), kiž so hodźeše za debjenske dźěło.

We twarach samych malo *wěmy*, ale niedawno su přišli na ważnu wěc, wo kotrejž pisaše Kosta Mandić w Beogradskej „Politicy" lěta 1928 w nastawku „Neimarsko delo srjednjevekovnih Srba u Samarkandu" (Twarske dźěło srejdźiwěkowych Serbow w Samarkandźe). Tam mjenujcy běchu našli zapisy ludźi, kotřiž běchu natwarili džamiju (mošeju) Šir-dor na Registanje. Serbsko a makedonske mjena słušeja słowjanskim jatym, kiž za čas despota Šćěpana Wysokeho so wobdźělichu na bitwje pola Angory w Małej Asiskej w lěće 1402 a to jako nućeni sobuwojowarjo sułtana přećiwo Timurej. Tak so zakhowachu mjena juhosłowjanskich krajanow ze Skadarskeje, Makedonskeje a Serbskeje. Twarstwo je w Makedonskej scyła jara hłuboko zakorjenjene. Dźensa hišće je wone tak rjec narodne rjemjesło. Makedonscy murjerjo a twarcy su znaći po cyłym Balkanje, pućuja wšudźe a dźěłaju z dźiwnej samostatnosću na zakładźe starych tradicijow.

Nje'asne a potajne bywa skerje pozběhowace dyžli jasne a wěste, přetož wuwabjena fantazija nima mjezow. Wobdźiwujemy to z radosću swjatnicy, kiž dokonjachu spjećowane so njeprikhilnym dobam, ale jako romantisey pućowarjo wokřewjamy so też z napohladom rozpadankow.

Radosć nad rozwalinami njeje hłupe wašničko. Hač je to zleńk, puklina abo patina (ke kotrejž słuša nie jenož woprawdźity zeleny zerzawc, ale też trawa a hriby, moch a njerjad, proch a njerodź), to wšo njeje ničo štož žórło nowych rjanosćow, kiž so organisuje přidružuja k powabam předmjetow, wotkrytych po wobškodźenju twarjenjow. Pokaza so domysłnosć konstrukcije a logika statiki, wotwěra so nam napohlad do dušownje dźěłarnje twarca, jako hdyž pohladamy na niedokónčeny wobraz. Ale wotkrywa so nam też pódła wašnja dźěła wašnje twarskeje maćizny, jeje zrjadowanje a powaha, štož je wšo při njewobškodźenym dźele skhowane kaž naše čelo w drasće. Wobškodźena twarska maćizna přestawa być němy, a morwy žiwjoł, přetož je wudata wojowanju z mócnymi njepřećelemi: wodu, podnjehjom, rostlinami — a tute čiche wojowanje so stawa zdźěła z bjezporočnym dźiwanjom na přirodne zakonje, zdźěła nam wotkrywa dušu a nastroje wšitkich tutych wojowacych přećiwnikow. Rozwaliny su bitwišćo, hdyž njewobhrónjeny napadnjeny nam pokazuju wusłušk swojeho dołaleho woharanja. Logika wšeho toho je žórło njeličomnych rjanosćow runje kaž zbrašana mazanosć, kiž nam bjezporočnje rysuje profily wobkromy, kotrejž powab hewak snadź njebychmy pytnyli.

Kaž mi wostanu njezapomnito srjedźa přećate wobluki Konstantinoweje basiliki na Forje Romanje w Rimje abo mócnje swjatnicy w Perasće w Bocy Kotorskej, tak spominam z hnućom na příklad na „Jurjowe stołpy" pola Nowcho Pazora abo zasy na Wisatu cyrkwičku w Paoliey na Ibarje, w kotrejž w l. 1397 wotpočowaše zrudne přewodźenje, kiž přewodźeše čelo Kosowskeho matrarja Lazara z Prištiny do Ravanicy.

K skałenjam teje družiny dźě njeslušeja skensanja, kiž nastawachu z člowjeskeho njerozumna kaž na př. njetrjebawše běleńe a wobmjetanjo sćěnow, pod kotrymž so zhubi: powab česanoho kamjenja, mištrowske składowanje cyhelow, wotměniace maltowe worštowanje a mnohe dekorativne žiwjoły, kotrymž twarcy wěnowachu wjele kedźbnosće, prócy a dźěła. (Malta na př. so wudźěłowaše z marmorowcho prószka.)

*

Z mólbami běchu cyrkwje wupjelnjene wot kulotwara hač k podłozy.

Melerjow běše dosć. Hdyž w XII. lětstotku Byzantska zapadowaše a zdźěłaniše kruhi wopuščowachu Carihród, zasydlejo so pak w Małej Asiskej (w Trapezuncu a w Nikeji) abo w Grekskej (w Janinje, we Epirje a Thesaliji), dóndźechu wumělcy też do słowjanskich krajow. Tworjachu jednoty, kiž za swoje wumělstwo mějachu kruto prawidła, kotrež wobsahachu też modlitwu, třěbnu k započatkej dźěła. Zwobrazowana maćizna podležeše do pos'ednich nadrobnoscćow wobrjadnemu předpisej a jeje rozdźělenje so wotměrowaše po dwěmaj wóskomaj a zasadźomaj. Wot horjeka de'e dźe so wot wšeho nadzemskeho k zemiskemu; podłu so postupuje wot ranja (wot woltarja), hdyž so kupkuje zwobrazowanje cyrkwinskich a liturgiskich potajnstwow, k wječoru, z čimž so bližimy runočasnosći.

W kulotwarje je stajnje Krystus, na spočatku stejo do njebjes, pozdźišo w pokulotej jasninje a skónčnje jako swětoknježićel. Je stajnje bosy (nawopak je knježna Marja stajnje wobuta). Na Walcojtych sćěnach su japoštołojo (kiž běchu přitomni při Božim stpěću) a profeća (jako najbliži wěstejo Krystusa); pod nimi su sćenicy a na wjelbje so čahnu *pasy* kruhowych dopasnych podobiznow žiwyćí martrarjow. Sćěny cyrkwje su wupjelnjene zo wobrazami zo Stareho Zakonja, ke kotrymž so přizamkaju k wječoru (k durjam) wobrazy założerjow cyrkwje a rodźićelstwa.

We wołtarnišču je za woltarjom najwyšše Maćer Boža jako bytość, kotraž wjaza njebjesku cyrkej z pozemskej. Ma po bokomaj swj. Pětra a swj. Pawła. Pod njej bywa wobraz njezranjeneho podjeća a wopor swjatejo mše (zwobrazowany druhdy z jehnjećom). Koło wokoło po stronomaj sćěhuja rjady swjatych biskopow a cyrkwinskich wótcow, założerjow liturgiskich wotrjadow. Postawy maju stajnje běłu drastu z wulkimi čornymi křižemi a bywaju na spočatku molowane wot prědka, pozdźišo wot boka.

Porjad w zaměsćenju ma wulke lěpšiny za přepytowarjow wobškodźenych mólbow, přetož dosaha tu mały zbytk, zo by so zwěsćił předmjet wobraza.

Mólba měješe mjenje swobody hač architektura. Bě postajeny wobsah wobrazowy, porjad maćizny, wašnje jeje předstajenja, zwobłekanje swjatych. Tola prócowanje duchownych, zo by so wšo zdźeržało w najkrućišim skosćenju, njemóžeše wobarać temu, zo so też w mólbje wutworichu wěste swojorazne doby, hačrunjež wězo molerjo ani njechachu nihdy być zdźěkarjo. Přičina ležeše w powazy wumělstwa, we jeho živičenskich wumjenjenjach: wumělstwo je twórba, nic fabrikacija. Štož nima stworićelskeho pohona, k wumělstwu njeńdźe a w nim wobstać njemóža. Stworićelski pohon při nailepšej woli dołho njeznjesc njezmjenjene *šablony*. Tak też tu na př. po prěnjej dobje, kiž nasćěhowaše prěnjokřesćanske mosajiki z hobrskimi postawami wot prědka widźanymi, z jich sproscenosću a ze žołtym pozadkom (kiž měješe zastupować złoty zakład, hdyž we woprawdźitości njeběše), sćěhowaše doba mjeńšich postawow živych pohibow a bohatych čučiwych wurrazow, na čož so zasy wróćichu postawy nadpřirodneje wulkosće. Też maćizna bu bohatša, kaž to přinjese duch doby.

Za běchu prěni molerjo Grekojo (pola južnych Słowjanow kaž też pola Rusow) je wěste, ale njeje zwěsćene, w kajkej měrje zastupowachu do moleńskich jednotow mnichow Słowjenjo. Njezda so, zo bychu so na tutym polu Słowjenjo dospołnje ze samostatnili, přetož namakamy też w pozdźišich dobach słowjanske napisy ze zmylkami, kotrychž mohł so dopuśćić jenož cuzbnik a nihdy Słowjan.

Skónčnje namakaju so słowjanske napisy jenož na łódźach a nizko, štož woznamjenja, zo běchu postajene woprawdźe jenož za lud, za wěrjacych.

Tekstow skónčnje ani trjeba njeběše, hdyž knihu tu zastupowaše — mólba. Wobraz bě stajnje za človjeka prěnje čitanje, rysowanje prěnje pismo. Z njeho hakle nasta pismo.

Serbski Boži dom běše ludej wotewrjena biblija. Na jeho sćěnach namaka wšu maćizu, za kotrejž so jeho duša žeđi, maćizu z tuteho a z tamneho swěta. Wona wupjelnjuje cyłu swjatnicu nimo — podłohi.

Ta je postajena za duchownych a wěrjacych. Z jich přikhadom so Boži dom wudospołni jako wumělski cyłk. A po tajkim wašnju su prawosławnu cyrkej začuwali jeho twarcy. Doepiwa swojeho najmóćnišeho wumělskeho začišća, hdyž so skhadźuja duchowni z pychu swojich drastow a z rozpušćenymi dołhimi wlosami a hdyž nahi plestr so zhubi pod płaśćemi wěrjacych. Wobrjad zda so być z wožiwjenym sćěnowym wobrazom a z mrćešalkami kadźidła znošnia so horje duše luda, kotrehož kolena so poniženje klakaju.

Tryskej z rańšeho kraja

Arabšti wučeń bě jebi pšchewoźnika wotnajał, kotryj dyrbješe jeho pšjes wulki jěžor bowjeć.

„Dowol", ho pšchewoźnik nabodo woprašcha, „kajše powolenje wukonješ, knježe?"

Wučeń wotmolwi: „Sćym błędźeć prawidłow swojeje rěče a tajkich druhich rěčow."

Pšchewoźnik: „Čehobla axabikeje rěče? Schto ma ho tu błędźić? Njerěču ju ja? Njerěča ju moje dźěći? A ńenje njejsmy wo tom rospominali."

„Sćěrych, pšchewoźniko", wučeń dješe, njejsy-li prawidła twojeje domjazeje rěče nawukuł, ho połoju twojeho žiwjenja jhubił".

W tutym wokomiku wichor naša, cłoła ho powročći. „Knježe", ho pšchewoźnik woprašcha, „hy pšiwaći nawukuł?"

„Ně" — wučeń ł tichopotazym hłosom rjekny. „Sawěrno, potom hy zyke twoje žiwjenje jhubił", pšchewoźnik snapjećeći, „ale dyzi cši je wulkować". A ł tutymi słowami wón wučeńa na ńiwoju hyłnu ruku wjawjići ho ł nim ł brjohej wukhowa.

*

Paduch bě na lubju nuźnu šalěł a nječi muki hrabnył. Jake chyzłe ho ł nim wotšalić, ho jhbojeńć pšcheńamo, paduch padny a ńebi nohu ńama.

Wotroźjy ł haru wotwučichu a ńiwju šajwćichu.

„Měrnu krej", paduch ńiwleńe, „njetrjebacje khwatać, lubi ludźo. Kaj wćyy ńteja, mje ńej jutńje rano hišćeje namakacje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 300 — Budyšin — Pjatk 27. decembra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Čežke železniske njezbožo w Durinkskej

33 morwych — Lokomotivnik dwaj signalej přejěł

Patorźizm wjeczor wokoło 7 hodźin je so blizko dwórnišcza w Großheringenje w Durinkskej žałostne železniske njezbožo stało. Kaj je so dotal swěsćiło, je jeno katastrofa 33 žmjertnych woporow žadała. 10 wobzobow je so ćežko, 7 wobzobow lrěnjocejeźo tranito. S wjele lohkosranjenych hišće 10 m khorownjach pśehowa, tamni žu so hižo sajo puśeśili.

Eŕfurtśka direkcija nimo kótatneje železniźy rosprawja: 24. dezembra 1935 w 19 hodź. je Barlinsko-Basełsti śpěšnik D 44 pśi sajeźdze na Großheringenske dwórnišćo do Erfurtsko-Lipšćanskeho wobzobowego cłaha 825 sajeł. Na Großheringenskim dwórnišćoju śpěšnik D 11 wobzoby cłaha porjadnje pśeśeśehuje, tohodla dyrbi wobzobowy cłah pśichi wujeźdźe kolije ſ nap'ećiwnje Hallesko-Erfurtskeje strony pśeprećowaś. D 44 je pśehedsignał a hłowny sajeźdowy signał Großheringenskeho dwórnišćoja, kiž na sajtacje pokazowaše, pśeśeź a ig wobzobowemu cłahej 825. kiž mjeśeśe po taśkim signału zwobodny wujeźd. do boka sajeł. Pśichi wotwiźnoćži wuhibadłow je so śwěsćiło, so bo pśichi wujeźdźe cłaha signał njemóże tak ićahnyś, so by zwobodny sajeźd pokazował. Pśichi pruthowanju, kiž so hnydom po njeźbožu wotmě, je so śwěsćiło, so žu signale prawje dźełale.

Pśichi kraśenju śe so 7 wobzobnych wobzobowego cłaha 825 rosbiło. Sranjenych žu do universitneje kliniki w Jenje a do khorownjow w Apoldźe a Naumburgu dowjeźli. S wrjeśkom sranjenja rosbudźeni hnydom SA, sanitetne wotdźełenja, policija a wobdźelerjo wóźy Unter-Neusulza pśichitowatchu. Wóźy na to pśichiśdźechu sanitetne wotdźelenja a ŀekarjo, kotrychž běśe Großheringenske dwórnišćo zwołało. Teź nimo bohot Sauckel bórzy w'chiźdźe, nawjedowaŕstwo pśechwila a postaji, schtož běśe k wukhowanju ſranjenych a składowanju morwych ſwonka železniśkich leźownośćow trěbne. Nimo kótatnu železniźu pómha pomozne cłahi ſ Weimara, Erfurta, Weißenfelsa a Halle k městnu njeźboża a ſydom wobschkodźene wozy a wobschkodźenej lokomotivje śpěšnika D 44 wotstroni a ſranjenych a morwych ſ wobzobowych wozow wotwjeśe.

Cłahi dyrbjachu wot Kösenskich kupjelow na Camburg do Großheringa a wot Kösenskich kupjelow na Göschwitz do Weimara jěźdźiś. Presidenť direkcije nimoćkótatneje železniźy Lamertz, tak rucže hač wo njeźboži słoni, so k městnu njeźboża poda. Generalny direktor nimoćkótatneje železniźy dr. Dorpmüller w tej ſamej nozy wokoło 3 hodźin ſ nekotrymi druhimi knjeźimi k městnu njeźboża dojeźe. Dr. Dorpmüller a presidenť Lamertz 25. dezembra rano cźeśkokranjenych w khorownjach wopytaschtaj. W pśechsejenośći ſ nimźikim bohotom Sauckelom a Erfurtskej direkcija nimoćkótatneje železniźy so pioniŕske wotdźelenje ſ Riešy na městno njeźboża ſwola, so by morwych ſwućahało.

Sranjenje so runje na mołcje pśiches rěku Ssolawu ſ najwjetšim wotmachom sta. Hornje dźele wojow so ſe swojich podstawkow wottorhnychu. Podstawki so do ſchmjatanźow železnych śeśenow, žerdźow a rokow smjerćeju. Horni dźeł jeneho wo'a so wušběhny a so pśeli na pśehedpśehenjenu lokomotivu wjerchu. Jedyn tworowy wós wosta powróćeny a ſ połojzy nad wodu wiźajo sa móst wiźajo.

Jedyn muž, kiž we wozobiuŕkim cźahu śedźeśeśe. so pśichi sranjenju pśiches wodnu tśechu do powětra wjerchu a na mostowe wobłokjenje padźe. Sa nju so wón nětkuźe 20 minutow dołho dźerźe'che. Možno pak njeběź, so bychu pśiches ſchmjatanźu železnych dźełow k njemu dóſchli, so bo wón ſkónčnje do Ssolawy dele puśćeźi. Dźiw je, so padnejnje njeměśeśe ſa njeho śeśehowku, so możeśe wón k brjohej dopkuwaś. Wón so potom hišće na wulkowarśkich dźełach wobdźeli, wobźeže so by ſwoju žonu pytał, kotruž pak běśe bohužeł mjes morwymi.

Wulkowarśke dźeła so hižo krótko po njeźboži sapoćachu a so pśichi wudacu rosprawy druhi dźeń hodow hišće njeběchu ſkónčśiśe. Katastrofowy pomoźny wós Weimarskeje dźełkoweje kluźby. kiž bo po poručnośći němśkeho bohota sawoła, hižo wokoło 1/2 9 hodź. na městno njeźboża dojeźe. Teź ſchtri železniśke pomozne cłahi rucže pśichikwatachu. Pśichi źwełte ſwětłomjetakow wschitcy wobdźełeni najmóžniśko dźełachu, so bychu tosbitli wotstronili a ſranjenych wukhowali.

Wośebje žu so sanitetśe muźiwa wuſnamjenike, kiž běchu hnydom po njeźboži pśichikwatałe, teź wohnjowe wobory wokolnych wjeſow a SA žu pichikładnje dźełali. SA a hitlerowa ſtuźba móžeśichej so rano w 3 hodźinach wotwołaś, dokeľž techniśki wumuźene wulkowarśke mozy połnje dołapachu. Pionirsko ſ Riešy, kotśi žrjedy popołdnju wokoło 2 hodźin dojeźdźechu, běchu hižo w 5 hodźinach 6 morwych wucźahnyli a w nozy k ſchtwórtkej a teź ſchwtórtk je ſwojim dźełom pokraczowachu. Teź muźiwa artilleriśkeho połka cźo. 14 w Naumburgu na hódne wašnihe pomhachu.

Na kolijach ſ Erfurta do Halle móžachu cźahi pśeni dźeń hodow powołdnju 3/4 hodźin sajo jěźdźeś a na Hallesko-Erfurtskich kolijach wjeczor 1/2 hodźin. Generalny direktor němśkótatneje železniźy dr. Dorpmüller je. presidentej Erfurtskeje železniśkeje direkcije porućił, so by hnydom wšchitke trěbne wozbezite naprawy cźinił, ſ kotrymiž móže so nu'a ſranjenych a staroſcej sawoſtajenych wo morwych hospodaŕźej a duſchownje wołóżeć.

Mjena smjertnje znjezbożenych

Teź jedyn Sćijerjanſti wobdźeł mjes morwymi.

Kaj Erfurtśka železniśka direkcija wojjewja, žu dotal mjena 28. žmjertnych woporow so śwěsćiśe. Morwi žu: 1. Wyšichi rjadowaŕ Gustav Herziger ſ Weißenfelsa, 2. Pawołb ijschof ſ Langenſalźu, 3. Max Stürz ſ Ilmenawy, 4. Harry Rosenburg ſ Delnich Röblingenow, 5. **Hartwin** Klotz ſe Sulzaſkich kupjelow, 6. Waltaŕ Präßler ſe Sulzaſkich kupjelow, 7. lakeraŕ Ota Schmidt ſ Frankfurta n. M., 8. Hendrich Müller ſ Apoldy, 9. Helmut Schmidt ſ Erfurta, 10. Hans Sanier ſe Sulzaſkich kupjelow, 11. Arnošcht Liebold ſ Apfelſtedta, 12. Berta Nebelungez ſ Nordhauſena, 13. Mina Nötzoldez ſ Lauchi, 14. Edgar Mauer ſ Gleicherwiesena, 15. mandźelska Lóta Mauerowa ſ Gleicherwiesena, 16. Erich Bruchhaus ſ Weimara, 17. Rudłf Wirth ſe Sćijez pola Budyšcina, 18. Irmgard Hebelez ſ Erfurta, 19. Hermann Matz ſe Wrótkowa, 20. Willi Witter ſ Mühlhauſena w Durinkſej, 21. Frieda Crammerez ſ Erfurta, 22. Hilda Saligerez ſ Dölowa pola Halle, 23. Richard Hotze ſ Oldislebena, 24. Jan Schmalz ſ Wulkeho Welsbacha, 25. Werner Heft ſe Schulpforty, 26. Kurt Geißler ſ Weimara, 27. Arnoſcht Panſe ſ Dosdorfa pola Arnſtadta, 28. mandźelska Gehlhaasowa ſ Erfurta.

Morwych žu w cźełowni Großheringenskeho pohrjebniścza dostojnje na mary ſtajili. Wotnoźka nazionalsozialiſtiśkeje strony je žo postarała, so žo ijch poślednje lehwo ſ jedlowymi halozkami a kwětkami wupyſchi. Sobotu pśichipołdnju staj němśki bohot Sauckel a ministerski president Marſchler wośpjet do Großheringena pśicźeźoj, so bychtaj žo wo wukhowaŕśkich dźełach pśeprašowałoj. Pśichiśluchny nawjedowaŕ žitneho hanta WS-**Oberführer** Thomas je hnydom 10.000 hriwnow k wołóżenju pśinjeze nuſy postajił.

Praſcenje winy žo wośo nadróbnje pśehepytuje. Wutoru wjeczor běśe na železniźy jara žywy hodowny **wobchad.** Spěšnik D 44 jěźdźeśe w śtyoch dźełach. Pśeni dźeł běśe hižo porjadnje pśicźeł. Druhi dźeł, kiž njeběźe ſawinowa, pśicźeźdźe 20 minutow ſapoźdženy. Najźerje je lokomotivnik titto ſakomdźenje dźiwy nakhwatacź a tehodla njeje wót dośeł kedźbliwy. Kaj je žo wuźłdźiło, won njeje ſignał ſaſtacźa a pśichedſignał, kiž 1000 metrow pśedy tuteho ſteji, wobkedźbował. Wobaj ſignalaj bjes poroka pokazowaſchtaj, ſo ma cźah ſaſtacź. **Lokomotivnik Kurt Dechant, kiž cźeźkokranjeny w Naumburgſkej khorownji leži, je žo wuſnał, ſo je temu tak było.**

Schtwórtk wjeczor we 8 hodźinach běchu žo mjena 29 žmjertnych woporow śwěsćiśe. 29. žmjertny wopor je Hans Rühlemann ſ Hliny pola Freiburga w Durinkſej. Mjena śtyoch morwych hišćeźe njeběchu ſnate. S napraſcenjom běśe ſpóſnacź, ſo najźerje hišćeźe dwaj morwaj w rěźy leźitaj. Tehodla je druhi dźeń hodow nórjak rěźniſchcźo Solawy pśehepytował.

*

Wjednikej je žo hiśćeźe patorźizm wjeczor wo cźeźkim železniśkim njeźboži idźeliko. Won je němśkemu bohotej Sauckelej hnydom telegrannu póſłał, w kotrymž jeho proſy, so by ſawoſtajenym jeho knitrobne ſobuźarowanje a ſranjenym jeho ſprawne pśechcźa k wustrowjenju wuprajił.

*

Žarowańska ſwjatocznoſcź ſa morwych železniśkeho njeźboża pola Groß-Heringena budźe jutśe ſpołotu 28. dezembra dopołdnja w 11 hodźinach w Horſta-Weſſelſkej ſchuli w Apoldźe.

Sylne wojowanja w Abesyniji

Wo wojowanjach pola Addia Abbia na połnócnej fronće rosprawjeŕ němśkeje powěśerńje ſ Asmary telegrafuje, ſo je pśichi poślednich wojowanjach w dnjach pśched hodami nětkuźe 4000 italſkich wojakow napśećiwo 7000 Abeźynjanam ſtejało. Jako abeźynſky wojaſy ſpytachu, italſke ſtraje pola Addia Abbia wobeńcej, italſcy wojaſy poſtupowachu, so bychu njepśećiwelſkich wojowarjow wobſtupili. Pśichi tym je k ſajkaſkemu wojowanju muźa pśiśćiwo muźej nóſchło. Wojowanje wotmě ſo w krajinje, ſ wyſokimi horami wobdaśej. Italſka artillerije ſ hórkow do abeźynſkich wotdźelenjow tśeleśeše. Najwjaſy ludźi je pśichi blišćich wojowanjach padło, hdyž ſo ſ wótrej bróniju wojowaſche.

Italſcenjo wojſewjeja, ſo žu Abeźynjenjo pśichi tutych wojſewanjach wrěni krótź wot spoćatka wójny thwainje cźełali a žu wjele wójniſcze potrjebny leźo wottaźili. Bombowe létadła žu njeſnje pśichi wojowanjach ſamych, bóle pak pśichi pśeśeśehowanju Abeźynjanow ſapśichimowale. Italſcenjo wobliczeja, ſo žu Abeźynjenjo we wojowanjach pola Addia Abbia nětkuźe 600 morwych a 1000 ſranjenych ſpytbili. Na italſkej ſtronje je pjeć offizjerow padło, tśi offizjerjo a ſto domorôdnych wojakow žu ſo ſranili. Italſki wojſchſki roskaſowaŕ general Badoglio je wojakam a wotkładarjam k tutomu wuſpěśnemu ſbožu pśichal.

Nowe nadběhi Abesynjanow na Aksum

S Adisa Abeby ſo powě, ſo žu ſo w prowinzy Schire wjetśe wojowanja wutwile. Abeźynjenjo w notwiſchim cźaſu ſe ſtyrnymi wotdźelenjami jěźdnych wojnja. Abeźynſke wójſko k dołhemu ranju na Aksum a Adunou poſtupuje, wono pak khitro pod bombami italſkich létarjow cźerpi.

Na druhim městnje ſo abeźynſke wójſko k połnocy na měśto Makalle hiba. W tutej krajinje chodźa Abeźynjenjo italſke wotdźelenja wobſtupi ź a je wot hłowneho wójſka wotcźiſnyć. W Aembienſkej ſo ſtutymi wotpohladami ſtyłnje wojuje. Nadróbnoźe ſ abeźynſkeje ſtrony hiśćeźe njeſnju ſnate.

Kiwawne wojowanja nad rěku Takasee

Italiki marſchall Badoglio je wo birwje pola Addia Abbia rosprawu pośłał. Won wojſewja, ſo žu ſo wojowanja, kiž ſo 22. t. m. pola Addi Abbia wotnjeźu, ſ połnym muniſchonom ſa italſkich wojakow ſkónčile. Na njepśećiwſkej ſtronje je ſo pśiches 5000 wojakow wjednika Haitu Sebedde ſ wotdźelenjemi wobdźźile, **kiž** běchu ſ belgiſkimi

maschinnimi tšeldami, modella 1935 wobrónjeni. Abeßynjenjo ßo ſ wojakami wſetčka Seyouna podpjerachu. Italßzy domorôdni wojaxy ßu rasnje postupowali a ßu ſ podpjeranjom lëtadłow a artillerije njepřećeßelße wotdželenje ßtli. **Njepřećejcel je 700 mortwych a 2000 franjenych ßhubił.**

Na italßkej ßtronje je 7 offizěrow padło a 6 ßo franiko. Pola eritrejßkich domorodnych wojakow je ßo 158 korporalow a wojakow morilo a 167 ßo franiko. Italßzy wojaxy ſ południa wot Addia Abbia ſ wojowanjom pokraczowachu; tola cżekaxy njepřećejcel ßo jim nihdże njepřećeßiwjeße. Lëtarjo kraj žiwje wobhonjeja.

We wojowanjach nad rëku Takaße, kiž ßu tři dny trale, ßo hißiče powrě, ßo ßu abeßynßcy wojaxy hakle ßobotu do Addia Abbia doczahnyli a ßu potom pjeć hodźin dołho klôßchtr Enda Mariam, ſ kotrehoż mëßto wobkuježachu, wobhdżeli. Wot tam ßu Abeßynjenjo, kaž ßo powě, italßke ßlejiſchcże na hórkach pßched klôßchtrom wobßtupili. Woni pak na ßylne italßke reßerwy ßtorczichu a ßo ße ßylnym bajonettowym nadběhom Italcżanow ſ klôßchtra wuhnachu. Na kónzu wojowanjow běße artillerija hißchcże ważnißka hacż lëtarßka brôń.

Wjednikowe hody

Wjednik je patorżiju pßchipołdnju mjes 1200 ßwojich najßtarßchich wojowarjow we Wagnerez hotelu w Minchowje ßwoje hody wotßwjecził. Najßtarßchi wojowarjo SA a SS, wßchitzy noßcherjo ßloteho cżeßtneho ſnamjenja, wßeſe mëßticelow krejneho rjada běchu ßo ßhromadźili. Wjednik chyßche każ we wßchitkich ßaußenych lëtach tej lëtha w towarßchnoßci ße ßwojimi ßtarymi ßobuwojowarjemi hody wotßwjeczicz a ſ nimi wobjedowaz.

Jako poßoßtßcho wjednik rëczeße, holdowanja nochzychu kónza namakaz. Adolf Hitler da ßwojim ßtarym ßobuwojowarjam do najważnißkich pobawkow ßaußenego lëta pohladaz a do wulkich nadawkow, kiž budże ßebi pßchichod wot zyleho naroda a wotzehje wot ßtarych ßtronjanow žadaz. Wón namaka wutrobne ßłowa ſa muzow, kotřiž najcżeßchi cżaß nazionalßozialiſtißkeho wojowanja pßchedßłajeſa.

Letadło njeßrjeßo pola Wrótßławja.

Patorżiju rano ſnjeßoßt wobkhadne lëtadło we Wrótßławju, hdyž chcyße lëtanißchcżo wopußchcżicz. Wjednik lëtadła, lëtadłowy ßchrickżkowar a ßedyn hóßcz pßchi tym ſmjerjenje pßchißadźißchtaj.

Butra, jeja a twarožk z Hollandskeje

W ſwonkownym hamcże w Barlinje je ßo pondźelu rëczenje wo rjadowanju worowneho wobkhada mjes Němßkej a Hollandßkej w lëcże 1936 podpißało. Schtaj kupowanje ratatßkich wuplodow ſ Hollandßkeje naßtupa, wosßebje butry, jejow a twarožka, ßu ßo dojednali, ßo ße tute wuplody we wßetßkim wobßahu dowołżiła hacż lëto pryedy. Pßchi rëczenju budże Němßkej mócno, ßwoje twory nihdże w dotalnym wobßahu do Hollandßkeje pßchedawaz.

Krwawne njeměry we Venezuelu

Po ſmjerczi preßidenta Gomeza ßu w Venezueli krwawne njeměry wudrile, pßchi kotrychž je hižo 40 cżłowjekow ßwoje žiwjenje ßhubiło. Wulke dźele wobydlerßtwa ßo ſaſtupjerjam dotalneho Gomezowcho ſnjeßeńßtwa ßpeßnja, kiž je ßchtwórcżeßa lët nad Venezuelu knjeżiło. Cżrjódy ludźi w mëßtach klamy wurubichu a wobnje ßalożowachu. **Mjes ßatißelennymi, kiž pßchi tßelenju žiwjenje ßhubichu,** je też wjele polizißtow. S petrolejowju krajinow Cabimas a Laguntßlass ßo wo njemëracz powě. Na wobßenaj mëßtnomaj dyrbjachu knjeżeřßtwowi ßaßtejniży pßched roßhorjenym ludom cżekaz.

Žałostny drama ze žarliwosće patorżicu wječor

2 morwaj, 1 cżeżkosranjeny.

Patorżiju wjeczor ßo w Habrachcżiach w domje cżo. 11 na dróły Hanßa Schemma drama ße žarliwoßcże wotechra. Tam bydleßche 28lětny Schneider; pola njeho na wopyczje pßchebywaße njeżenjena nëhdże 30lětna Hilżbjeta Dużkez. Wobaj chżyßchtaj ßo w najbliżßim cżaßu woženicz. Wokoło ½7 hodźin ßtupi do ßtwy w pßchißemi, kotraż běße ſ hodownym ßchtomom wupßchena, prjedawßchi cżeßcżowar Drużkez, 28lětny Gittler ſ Eibawy we Saßßel. Pßchikhadnik ſamkny ßwine durje ſa ßobu a wußtři ßtrowa njeprajiwßchi ſ pißtole, kotruż běße ßebi ßamëri a ßo ßam do ſpanja tßeli. Tßjoch ſranjenych do kliniki dr. Wanki w Habrachcżiach dowjeßechu, hdżeż nadpadnik Gittler hißchcże patorżiju wjeczor w 19 hodźinach wumrë, mjes tym ßo Schneider pręni ßwjatny dżeń rano w 7 hodź. na ßcżěhowań ßwojich ßranjenjow wudycha. Drużkez leży cżeżkosranjena, tola niż bjes nadżije na wußtrowjenje w thorowni.

Njeßkutk je ßo ſe žarliwoßczju ßtak. G. je 3 lëta ſ D. luboßcżiniki wobkhad mël, kotryż je D. lëtßa w ßeptembru ßtónczita, dokelž ky ßo mjes tym ße Schw. ßeßnała. G. mëßeßche lißt ßa D. pßchi ßebi, ſ kotrehoż je ßpóßnacz, ßo je njeßkutk hižo pßched dlëßkim cżaßom wotmyßlił. Wón je ßo też hižo pryedy w tutym ſmyßle wupratił. Wón běße pak ßebi po ßdaczu wotmyßlił, jenoż Schn. moricz. Hdyž ßo D. niehy ßchkitażo pßched nieho ßtupika, hudźißche **wona** wëcże njeranjena woßtała. Habrachcżańße ßandarmßtwo a ßaßtojnißtwo Budyßchko kriminalneho wotdëlenja ßu podawk pßchewjedowali.

Cyrkwinske powěśće

Njedźeľu po hodźach, 29. hodownika 1935.

S **Budyßchina.** W Michaßkej zyrkwi rano ½8 hodź. Boże wotkasanje, žerbßke: farař Kapleř; dop. ½9 hodź. žerbßka a ¾10 hodź. němßka Boża ßłužba: farař Tißcher; ½12 hodź. dźěcżikemßchenje. Pop. ½3 hodź. ßhromadźißna ßtarßchich a paczeřßtwa dźěci: farař Kapleř.

S **Budyßchcżan.** Krajnoßyrkwinßke ßjednoczenßtwo. Shromadźiny w Budyßchinje: Njedźeľu pop. ¼4 hodź. hodowna ßwjatoczneßcż ßwjatka młodźiny ßa młode hołzy, wjeczor ½8 hodź. evangeliſarija, ½8 hodź. biblißka hodźina na Jêdowje. Sôrjedu (Nowe lëto) wjeczor ½8 hodź. evangeliſarija. — Shromadźiny ßwonka Budyßchina: Njedźeľu pop. w 3 hodź. w Rachlowje, žerbßke (Nowe lëto) pop. w 3 hodź. w Dobruchi, pondźeľu (30.) wjeczor we 8 hodź. w Kunewałdze a ßchwórtk (21.) wjeczor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje. — Hodźina ßa žony pjatk (3) wjeczor ½8 hodź. w Hornjej Hórzu.

S **Barła.** Pop. w 9 hodź. ßo žerbßke pręd owanje cżita. Sběrka ßa powßchitkowny zyrkwinßki ßonds.

S **Budyßchinka.** Pop. w 9 hodź. žerbßke kemßchenje.

S **Hodźija.** Rano ½8 hodź. žerbßka ßpowědź, dop. ½9 hodź. žerbßke a w 10 hodź. němßke kemßchenje (kand. theol. Paleř).

S **Hrodźißcża.** Rano we 8 hodź. žerbßka ßpowědź ſe ßwjatym wotkasanjom, dop. w 9 hodź. žerbßka a ½11 hodź. němßka Boża ßłužba. Sběrka ßa powßchitkowny zyrkwinßki ßonds.

S **Huczinu.** Dop. w 9 hodź. žerbßka Boża ßłužba, ½11 hodź. Boża ßłužba ßa młodźinu. Sběrka ßa powßchitkowny zyrkwinßki ßonds.

S **Khwaczicu.** Dop. ½9 hodź. žerbßke a w 10 hodź. němßke kemßchenje.

S **Klukßcha.** Dop. w 9 hodź. žerbßke a ½11 hodź. němßke kemßchenje.

S **Kotez.** Dop. w 9 hodź. němßke kemßchenje (kantor Hoker).

S **Lupoje.** Dop. ½11 hodź. němßke kemßchenje.

S **Minakała.** Rano ½8 hodźin žerbßka ßpowědź ſ Božim wotkasanjom a dop. ½9 hodźin žerbßke kemßchenje. Pop. ¼4 hodźin němßka ßpowědź ſ Božim wotkasanjom.

S **Njeßwačidła.** Rano we 8 hodź. žerbßka ßpowědź, dop. w 9 hodź. žerbßke, ½11 hodź. němßke kemßchenje. — Pop. w 2 hodź. kemßchenje ßa dźěći.

S **Nožacżicz.** Dop. w 9 hodź. žerbßka Boża ßłužba.

S **Porßchicz.** Rano ½8 hodź. žerbßka ßpowědź, dop. ½9 hodź. žerbßke kemßchenje. — Wumrěli: Marja Erneßtina Henczowa rodź. Hanczkez, mandżelßka Jana Hencza, katarßkeho dżěkarja w Krakezach, 37 lět 10 měß. 7 dnjow ßtra a jeje hynk Panwoł Manfred, 18 dnjow ßtary. — Jan Hermann Hantuſch, bur w Konjezach, 53 lět 9 měß. 8 dnjow ßtary. — August Bartuſch, błidarßki mißtr w Konjezach, 82 lět 2 měß. 27 dnjow ßtary. — Jan Moßig, tißlerßki wumënkar w Boßchezach, 94 lět 10 měß. 21 dnjow ßtary.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. žerbßke ßwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. žerbßka Boża ßłužba, ½11 hodź. Boża ßłužba ßa dźěći. — Pondźeľu rano we 8 hodź. rańßcha nutrnoßcż.

Se **Sklepeho.** Rano we 8 hodź. ßmëje duchowny Rößler žerbßku ßpowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. ½10 hodź. žerbßke a w 11 hodź. němßku Bożu ßłužbu.

Se **Wóßporta.** Dop. w 9 hodź. pręd owanje, potom dźěcżikemßchenje (wosßebny farař). Sběrka

S **Wóßlinka.** Rano we 8 hodź. žerbßka ßpowědź, dop. w 9 hodź. žerbßke, ½11 hodź. němßke kemßchenje. Kollekta. Pop. w 2 hodź. kemßchenje ßa dźěći.

Poslednje politiske powěśće

Nowy ſchef generalneho ſtaba franzowßkeho wojeßkeho lëtarßtwa.

Franzowßka miniſterßka rada je wobßamkła, ßo chże wßchelake ßarjadnißke měßtna ſ druhimi wożbami wobhadźicz. Jako najwažnißche ma ßo wobhladowaz, ßo je ßo general Pujo ßa ßchefa generalneho ßtaba wojeßkeho lëtarßtwa pomjenował.

Dr. Korla Kramář 75 lět ßtary.

Juńße, 28. dezembra dr. Korla Kramář, wjednik narodnych demokratow Cżeßkoßłowakßkeje ßwoje 75lětne narodniny wożwjeczi. Dr. Kramář je wot nikotrych lět ßo do ßłužby ßwojeho naroda ßtajił a ßo w běhu cżaßa k jednemu ſ najwuſnamniſchich mużow ßwojeho ludu poßoßtał. Kaž Mažarßk je wón zyle ßwoje dźěło na wuzwobodźenje ßwojeho ludu ſ awßtriſkeho nadknjeżßtwa ßtojił. SSewoje prózowanje twarjeſche na wulku ßłowjan. Rußku, w kotrejž widżeße ßchkitarku wßchich potłoczenych ßłowjańßkich ludow. Po ßnicżenju zarßkeje Rußßeje dże je Kramárowa politika też na wuzwobodźenju Cżeßkoßłowakißku na wuſnamnje poßhubiła, pßches to wßcho wak je Kramář ßwojich wulkich ßaßtupowu dla jedna ſ najſnaćiſchich a najwuſnamniſchich wożbow cżeßkeho luda. Dr. Kramář je w lëcże 1916 był ſ druhimi cżeßkimi prózowarjemi k ſmjerczi ßaßudźeny, kêrz Franz Józef pak žebi njeje ßwaził, ſmjertny wußud wobkrucżicz.

Politiße mordarßtwo w Chinje.

Prjedawßcheho namëßtneho ſwonkowneho miniſtra a nëtcżiſcheho namëßtneho wobkhadowneho miniſtra Nankińßkeho knjeżerßtwa Tangwujena ßu ßchtwórk popołdnju w jeho wobhdlenju w franzowßkim žydliſchcżu w Schanghaju

Na hajńkowni

Hodowne powědańcżko.

3] (Pokracżowanje.)

„Djëcżo", wotmołwi hajnik, „ſmëruj ßo, ty ßy ßo mylíła."

„Ně, nano, ně! Ja njejßym ßo mylíła, jażnje ßym to widżała."

„Lopjeno papjery, ſ wëtßkom je ßo hibało."

„Ně, to bě ruka — w bëłym rukawje."

Nëtko ßamórcża tyraß a hnydom też ßaſchcżowka.

„Sßo wrócżeß," djeße wuj, „to njepřećiſteji ßo mużej, wjele mjenje hajnikej, to wëch, Marja. Tu jedna ßo, thróble ßtrachej napißcżcżo hicz, je-li tu žadym ßtrach. Ale ſmëruj ßo, mam nabitu piſtolu. Dżerżtaj ßo ßa mnu a potom w Božim mjenje do pręda."

SStßyßchachmoj pikńjenje honacża a potom dźěchmoj ja wujom k temu thopjenej. Wuj ßarcże ſ krutym hłoßom: „Ja tjëłu! Jeli ßchtó w tym thopjenje ßhowany, pßchińdź won! Jedyn, dwaj —"

SSchtó wopißa naßche ßtrôżele! Khopjeß, na kotrejž ſ latańju ßwëcżeßi, pocża ßo hibacz, widżachmy bëły rukaw, potom druhu a ßkerżcże ſ cżmowa postawa bórczo a ſe ßubami ßchipijo je ßemje!

W blißchim wokomiku bě ßo tyraß pßched muża ßtupił, a wuj pßchimnu jeho ſ łewizu ßa wutrobno, ſ prawizu dżerżeße piſtolu. „Cżłowjeczę", ſawoła, „podaj ßo, **abo** ja ßtřelu! SSchto cżiniłß žrjedź noży w tym khopjenje?"

„SSchto bach cżinił — ſpacż!" ſabórcża njeſnaty.

„W ßeptembrje njeſda ßo mi wotawa tola khmane lëhwo."

„Ša kupja hajnika drje niż, ale ſa naß thudych ludźi je to ſnak."

„Ha, ty mje ſnajeſch! — Pawło, pój, poßwječ temu muſej do wocżow."

Ja poßłežch latańniu, a nëtko wuhladachmy cżmowe wobliczo ſ latatymaj cżornymaj wocżomaj, je ßcheſcherałej brodu a włoßami.

„Ha, mamy tebje, cżorny Boßcżijo?! SSkónczinje!" ſawoła wuj, kotryż bě, każ poßdźißcho jhonich, jeneho ße najhórßchich lëßnych paduchow ſpóſnał.

Ja dohladach ßo, każ ßo tón muż próżuje, ſ prawej nohu nëchto na ßemi leżaze do trawy ßtorczicz. Pokhlich ßo a błëhnuch dołhi nóż ße ßwëtłym wótrym brinkom.

„Taj!" ſawoła wuj, hdyž jón wuhlada, „ſ tym drje žebi, prjedy hacż lehnycż djeßch, we ßubach ſchparaßch?"

Nëtko ßłyßchachmy na'dala rëczeci; ludźo ßo khwataźay błiżaku a bóry běchu wokoło naß; běchu to ludźo ſ knjeżeho dwora. Marja bě po nich bëżała, tola njebëchmoj to ſ wujom pyłkoj. Marja, prajich žebi, je to zyle roßumnje cżinika; pßchetoż każ bychmy mój ſ wujom muża ſ cżmowej noży dale wjeſcż mohłoj?

Wuj pßchikaßa tym ludźom, muża krucże ßwjaſacż. Mjes nimi bě ßzyny wotrożt, tón jeho ße ßadny wupßchima, druhy jeho wumjeßachu. Cżorny Boßcżij, nëtko pßchemożowany, daße žebi wßchitko łubicż.

„Nëtko wjedźeße jeho do kruteho ßaßtwa!" poruczi hajnik. „Samkncże jeho na dworje do pinzy, donż jeho półzajoju jutße njewotwjedu. Ty, wotroczko, maßch ſa njeho ßtacż, ja nam tón ptaczk njeczeknje."

„Haj, knjes hajniko, budźèße w mërje, ja ßa to rukuju", wotmołwi wotroczk.

Ludźo woteridżechu je ßwojim jatym a my podachmy ßo dale na dompucz. S kajkimi ßaczuczemi! To njeróżu wopißacż. Maria njebě ßo bjes winy ßtrachowała. Kak ſpodżiwnje! To bě pohnuwanje ſ njebeß. Kak potom, hdyž mój ſ Marju njebudźichmoj ßchtoj? SSchto bě žebi tón njethmany muż wotmyßlił? Wón bě wuja wot ßady je ßwojim nożom napadnył! Marji ßaße ßo, ßo je to ßamżny muż, kotryż je ji tehdom hrożył, hdyž je ßama doma była. „Cżim hórje ßa nieho pßchi ßudżenju", wotmołwi wuj. Doma cżęcże wupowiedowałßchi, ßchto je ßo ßtało, wießelachmy ßo wßchitzy hromadźe dżakujuz ßo Bohu ßa ßbożowne wumożenje.

Rano ſchaßche wuj do mëßta, ßo by podawk na ßudniſtwje wßßjewił. Pßchińdżeße nam powěßcż, ßo ßu półzajoju cżorneho Boßcżija wotwjedli a ßo budże wón drje bórzy ßudżeny. „Naßch wcżerawßchi podawk", rëczeße potom dale, „je ße każ ſ wëtßkom po zyłej wokolnoßczi rosnjeł. A hižo je ßo jedym ſ naßchich drjewowych dżěkacżerjow, ſprawny a wëryhódny muż, na hamcże ſamcżiwik ſ tym, ſchtoż je je wotimaj wuſchomaj ßłyßchaf: cżorny Boßcżij je ßaißdżenu njedźeľu w korcżmje k nëtkotrym ßwojim ßtym towaříchom prajił, ßo chże hajn'a jonu ſ pßchileżnoßczu mjes hrjeßła pokoßtacż, ßo budże na wëcżne łyhły. Tute ßwëdżenje, wę ßo, budże wulzy ważne — a też tebi, Marja, njebudże ßaiutowane, teho muża hißchcże junu wobładacż, hacż jeho ßa to ßpóſnajeſch, kotryż je tebi ſ nożom hrokł. Tu jedna ßo, zyku wokolnoßcż wot ßchłódneho cżłowjeka wßwobodźicż, a jeho do wëßtych ßamkow podacż. SSzyma wón hißchcże wjazore paduchßtwa na žebi, ßeno ßo jeho hacż dotal nichtó lepicż njemóżeße. Jeho ßtareje macżerje je mi żel, wona je duſchna ſónßka a je žebi bižo ßkoro wocżi nad njeporadżenym ßynom wupłakała."

Pośledniej niedźeli mojich próßdninow minjeſchtaj ßo mërnje na hajnkowni. Marja cżujeße drje ßo hißchcże ſ tymi ßtrôżelemi wożłabjena, tola khodźeße po mnu hußto po łëßu. Ja chżych ßo hißchcże boſcż ßtroweho powëtra naßrëbacż, tehodła běch ßtajnje wonka. Pośledniej dnjej ßta ßo wujudżenje pßchecżiwo cżornemu Boßcżijej. Też Marja a ja dyrbjachmoj ßobu ßwëdżicż. Marja ſpóſna k temu ße wßchej wëßtoßcż teho prjedawßcheho muża, kotryż bě ju tak wußtrózał. Tón djëłacżeř pak pßchißhałaße na ßwoje ßwëdżenje. Nóż, kotryż běch tehdom ßbëhnuł, łeżeße na ßudniſkim błidze. Też běchu rëcże wo wjazornym paduchßtwje — a ßzyła rosmnożichu ßo ßwëdżenja pßchecżiwo cżornemu Boßcżijej tak, ßo bu na wjazy lët do khłoßtańe ßaßudżeny. SStynncż krwiu poßłuchałße Boßcżij na ßwoje ßaßudżenje, haj, ßmëjeße ßo hißchcże temu.

Ja wrócżich ßo ßaßo na ßchulu, ale porjadne listy pßchinoßchowachu mi powëßcż wo wißchem, ßchtoż ßo na hajnkowni ßtawaße. Wupowědam tule jenoż to, ßchtoż wo cżornym Boßcżiju jedna, pßcheloż ta wëz mëßeße hißchcże ważne ßcżěhowki.

(Pokracżowanje ßcżěhuje.)

słónzowali. Stóstnizy, kiž běschtaj dwaj abo tśi, lakachu na ministra, kiž žo ſ wopyta domoj wróćśi, a pschesećźachu jeho hač do jeho doma. Tam nětdźe wóžom krótś na njeho śśelichu. Tśi kulki trjechichu. Tanghujen wumrě, jako jeho do khorownje wjesechu.

Ze Serbow

W **Budyšćinje** 27. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

O Božo, wodź swój serbski lud a kraj,
A daj jom' serbski wostać w twojej mocy!

Jan Wattaś.

— **Wo wjedrje.** 24. dezembra wjeczor w 7 hodź. pokasowasche barometer 739, hygrometer0 najwyschscha dnjowa temperatura 1 stop. symy. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer plus 10 a najnišscha nózna temperatura 5 stop. cźopkoty. Mile wětry ſ morja žu nam pisches hody žnêh bate rostacz. Pola Jendźelskeje leži žyma nižina, kotraž nowe cźopke wětry do Europy nješe. Tehodla mile wjedro wobkhowamy. We wjeczornej Němskej budźe wschak też deschcźowate wjedro, tola njeje hischcźe dowidźeć, hač žo deschcźowanje też hač do naschich stron wupschestrèje. — Jutrje žobotu žlónczko 8,03 hodź. khodźa a žo w 4 hodź. khowa. Mèźacźk khodźa jutrje dop. 9,43 hodź. a khowa žo wjeczor 7,32 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrischu žobotu: Mile, ..ochu domrócźene a k deschcźej pokhilene wjedro.**

Hodowne zwony su wuklinčałe

Sswjedźeńske zwony žu doklinczałe, hodowne dary ſ blidow wotnoschene. Khłóschcźenki swjetscha abo snajmjenscha ſ wulkeho dźela sjédźene, darjene hrajki dźela hižo — na kupi. Sa mnohich běchu tute dny wjeca cźaſ k wotpocźnjenju, cźichcho rospowminanja, a nékotrazkuli hospoſa a macź mèjesche pokhej ruzy dźela, žyła hdyž tu wopyt bé a chžyschce tomu pschebywanje tak rjenje hacź mózno sčźinicź. Pschi tym cźerpa swjetscha žamotna wolóžnosćź. Ale hodowny wopyt je sdobna wézka, wonješe hdyž mózesch žam na wopyt jécź a žadyn njedostanjesch. Pak je pok mésta sanuczowaneho pak na dwórnischcźu, so by žej po samolwjeny wopyt ichko.

Hodownicźku bé njebjo trochu pokhmurjene, samróczene, tola mróczele wotdźerżowachu tschełkatu žymu, kiž patorżiżu se žwétnischcźa tłóczeſche. Cźopkota pschibérasche a druhi žwjaty dźeń mèjesche ikoro naléhneho rasa. Boże słónczko rosliwasche hižo wot ranja žwoje słote pruhi nad běłej symskej krajinu a wabjeſche ludźi k wukhodej a k wujeźdźej do Božeje stwórby. Hižo dobry tydźeń mamy pschihódne pucze sa pišane žanki a klinkate konje.

Wschitzy žmy rjane hody dożiwili. W Božej nozy běchu zyrkwje pokne. Patorżiżu wjeczor žiwchadmy sašo kaž lani swonjenje 30 němskich kathedralow a zyrkwjow. Schtóž žwjate dny doma wosta, wjeselesche žo, so pschi wschćch cźežkich cźasach mózachu doma radośtne hody žwjeźćź.

Nětko žmy wožrjedź rejdźednoho tydźenja itareho lé.. Hody žu nimo a dźemy nowemu lětu napschećźo.

*

— **Auto macź a dźećźo powalił.** Na Nowosalskej dróży, blisko żeleśnizy, žo wožobowy automobil macźerje a dźećźa schmórkny, kiž žanki cźehnjeschtej. Njeschože žo ſa, jako mèjesche žo auto wobkhodnennu autej wuwinjeć a žo pschi tym wjerhacź poća. Macź a dźećźo žo na lemju cźišnyschtej. Macź je frošelemi wotešnźe, ale dźećźo žo khętro ſrani, so běsche lékarka ponos nusna. Auto słónczne je do mostowego wjelba sajéde a sasta. Wóz žo khętro wobschkodźi. Tu drje wina autowego wjednika potrjechi.

— **Auto muża powalił.** Wožobowy automobil žo pondźelu na Khorstej dróży 79létnemu wonkownemu muża schmórknu, jako chžyschce tutón dróżu pschekrocźeſ, a jeho powali. Muż žo sady na khomje ſrani, so krwawjesche. Wjednika auta žana wina njetrjechi.

— **Hladka dróha.** Na Kamjeńtnej haźy žo pondźelu cźežiżny auto ſ pschipowéschakom žunacź poća a wot sady do muża ſ nuczným wosom a do diweju kolojésdnoju sajéde. Woni je žnadnymi ſranjenjemi wotešnźechu. Jene jésdne kolo žo tak wobschkodźi, so žo njehodźeſche wjazy trjebacź.

— **Cźažniki ja krodle.** W nozy k 23. dezembrej je nécźto sćźkleńzu reklamowneho stolpa blisko khlowneje pólny rosbił a tele nuźaze cźažniki krabnyl, kiž žu byle tam wustajene: Dwaj naruczniaj ſ Thielowej šnamku, kiž mèjeschtaj sachromjenjeny wobluk ſ kožanym pakom, arabšćinami a šmuckatymi liczbnikami; jedyn naruczniżowy cźažnik bjes wošnamjenjenja šnamki, ſ nikkowym wobluknom, kulojtym zelluloidowej schkleńzu a arabšćinami liczbnikami; dwaj dypiaczniaj cźažnikaj ſ jednorym niklowym wobluknom a arabšćinami liczbnikami; dwy nuczny cźažnik je sachromjenym zifelisowanym wobluknom a arabšćinami liczbnikami. Poślednischi cźažnik mèjesche wožrjedź zyfernika schachej podobne wnyschenje. Pabuchstwo je žo w cźasu wot 12,30 do 1,50 hodźin stało. Wézowne idźelenja, kiž žu cźažniki wostałe a wo paduchowej wožobje proša kriminalne woddźelenje w Budyschinje na Ortenburgskim brodźe, telefon 2802.

Se **Sćźížez.** Pschi cźežkim żeleśnistim njesboju patorżiżu a ..ejor pola Weimara je też wobydleŕ naschege **wšy** knjes Rudolf Wirth žwjertnjer in'sebožił. Rudoł Wirth je prěni žyn dźełacźerja Wirtha, kiž žužeſche w statnej **wobrje a běše po pucźu domoj na dowolenźu. Tuta frud-**na powjésć je žo cźakazymaj itarschimaj wježera telegrafisku wotsewiła.

S **Dobroschez.** Sańdźenu ſrjedu wotmě tu najeńk hońtwy bur Kschižan wulku honitwu, pschi kotrejž žo 24 sajazow potšeli. Najeńk je ſ tutym wunoschkom žara spokojom.

S **Rachlowa** p. Kubschiž. Po skónczenju schulskich sarjadowanjow léta 1935 wuhotowasche druha rjadownja tudyscheje schule wulét k najwysche bydlazemu Rachlowskemu wobydlerjej, hoscźenzarjej Kalauchej na Cźornoboły. Hižo dawno běsche cźma, hdyž žo dźećźi domoj podachu. Se ſamoſhotowjenymi hodownymi žwećźkami a hodowne spéwy spéwajo wróćźichu žo dźećźi pśches léžy Cźornoboha, kotreż w najrjeńschej ſymstej pyschе ſtejachu. Pschi tym žo žwéży dźećźi bajkojcźe žwećźachu.

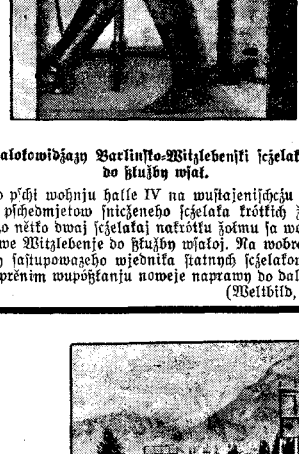
S **Rachlowa** p. Kubschiž. Mładonémšći lud rosdźeleſche sańdźenu njedźelu krótko pśched tym nahromadźene hodowne pakcźiki a šbudźi ſ tym pola wschćch wobdarjenych wjele wjeśela a dźakownoscźe.

S **Rachlowa** p. Kubschiž. Kóždy dźeń pschiležźi do tudy scheje schule wulka žolma, so by žebi we wischeni žwoje žnéhanje wupyżała. Stawa žo to pschezo w ſamnym cźažu a dokkadnje pschepytuje schtomomu ſkoru. Se žwojim dołhim pyſkom wupyta žebi ſe ikory wschć schtódniki a hdyž je nażwcźena, saſo wotležźi.

S **Bukez.** Nascha ludowa schula běsche starschich k hodownemu žwjedźenjej do Stangez hoscźenza pscheprożna. Tuczi běchu na namołwjenje rady poſtuchali a tohodla bé wopyt jara dobry. Wunoschk mèjesche žo ſtutkaſi symskeje pomozy pschiwobroczźicź. Po ſhromadnym spéwje „O najwjeſelejschi“ poſtrowi pschitomnych wyschschi wuczeŕ Lodny a p'chedtśaji też noweho kubłarja młodźiny. Na to scźehowasche jara bohaty programm. Rěcźne khóry, spéwy a hodowne hry žo wotmėnjachu. Skoro wschć rjadownje žo na porjeńchenju programma wobdźělichu. Wjeſny ſlupinowy wjednik ſtr. Keŕ wupraji na konzu pschedtajenja žwoju radoſcź nad tym, so žu žo dźećźi prožowale, ſtarschich a wschćch druhich pschitomnych nanajrjeńscho ſawjeſelicź. Podźakowa žo też wschém, kiž běchu hewak pomhali, so by žo hodowna žwjatoczńoſcź prawje rjenje poradźiła. Se ſdarom žo na wjednika ſpomnjeſche a wuczeŕ Kleeberg wschém hischcźe na konzu prawje wjeſele žwjate dny pschejeſche.

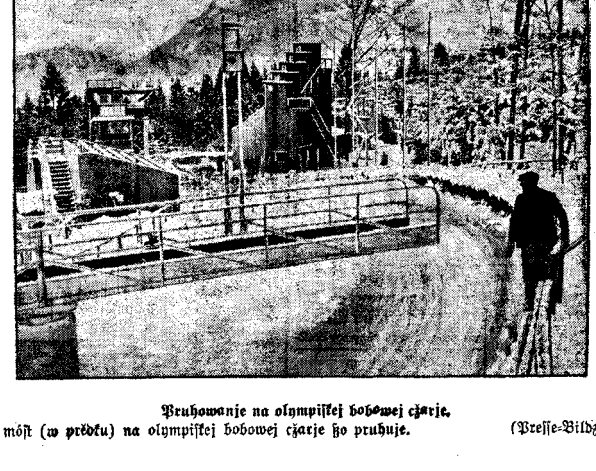
S **Wulkeje Dubrawy.** (Poſebjenje gmejnſkeje rady.) Sańdźeny tydźeń běſche w hoſcźenzu „Skónzu“ poſebjenje gmejnſkeje rady. Wjeſnjanoſta Götz poſebjenje wotewri a na to pschepoda ſtronjanej Morgensternej ſłowo, kiž na to pokaſa, ſo gmejny, kiž maja mjenje hač 3000 wobydlerjow, płaczeny wjeſnjanoſta wjazy njepschisłuſeji. 17. oktobra bu ſtr. Götz, wuſiwajo dowéru ſtrony, jako cźeſtny wjeſnjanoſta poſtajeny, na cźož je jeho hamiſki hejtman do pschiſłahi wſak. Proſcheſche, ſo bychu wſchitzy k nowemu wjeſnjanoſcźe dowéru měli a ſtajnje ſwoje winowatoſcźe ſwédomicźe dopjelnili. Na to buchu nowi pschiſłuchnjo do pschiſłuhi wſacźi a to ſtronjanaj Lehmann a Schawa ſa ſinanzne należnoſcźe, ſtronjanaj Schołka a Backſch ſa wodarnju, ſtronjanaj Michałk, Korla Schołka a Auguſt Budar ſa wohnjowe wobornistwo. Stronjenjo Menzel, Röbner a Bruno Großer na ſpomóżeſtwo. Jako pschiſłuchnik ſa ſarjadnitſke wézy žo Ota Kaliſchmidt powoła. Na to rosprawjeſche žo podrobnje wo wodarni. Tuta běſche ſ 280 000 hr. natwarika, hacźrunież běſche prénje wobliczenje jenoż 120 000 hr. wucźiniko. Sa amortiſowanje dołha, kotreż nétko hiſchcźe 165 000 hr. wucźinja a ſa ſadanjenje žo létnje 12 000 hr. trjeba. Reparaturu we wodarni nébdże 4000 hr. wucźinjeſa. Tohodla je trébne, ſo ſo wódny pjenjes poriadnje płaci. Jara ſaſimawe běchu też wuwjedźenja w gmejnſkich domach. Tu žu hiſchcźe jara wulke niedopłaczenja naſeńſkeho pjenje'a, kotreż nébdże 3000 hr. wucźinjeſa. Gmejnſke rosliczenje ſa léto 1934/35 je w gmejnſkim hamcze wupokażene a ſtóncźi ſ niedoſtatkom 7000 hr. — Dale rospraweſche žo wo naprawje ſa wodarnju, kotraż ma ſmjerſnjenju wodu ſadéwacź, a kotraż budże nébdże 3500 hr. płacźicź. Wulki dźeł turnich wudawkow njeſe firma H. Schomburg a Sóhne. Mohydleriſki dawk ſa 1936 wucźinja 500 prož. Stronjan Morgenſtern rospraweſche wo pschetwarjenju a pschitwarjenju ſchule. Wudawki žo ſ pschipomożu miniſterſtwa khętro pomjeńcha. Mała žo nomérnje na wſche ſchulſke omejny we žuſku 17, rosdźeliczź. Też wo małych ſrdźelčkich twarjenjach, kotreż maja ſo w pschichodnym lécźe pschewjeſcź, žo rospraweſche. Trébna ſemja je ſo ſe ſamènjenjom dobyła. Leži mjes Janowej a Hindenburgowej dróhu. 5 dwójnych domow ma ſo tu natwaricź. Jedyn ſrdźel móże ſo hiſchcźe ſamołwlicź. Hdźe ſmé ſo w pschichodźe wopjeſ wo'cź, ſo hiſchcźe wołiewi. Też ma ſo wobſwétlenje naſcheje wſy volkyſchcźa.

S **Njeſwačidła.** Žiwe běranje w tutym méſacu je w naſchej wjeſnej ſkupinje wulke wuſpěchi mélo. W ſuku je ſo 674.80 hriwnow naſběrało a to w ſcźehowazych běrkach: Méſacźne ſnamješchka 100 hr., puntowa ſběrka 37,10 hr., ſběd ſ ieneho hornja 142.56 hr., hodowne darki 78,50 hr., dźeń nazionalneje ſolidarity 170.72 hr., ſ pschedawcźom Olbernhaulkich konikow 138,47 hr. a ſ pschedawnjom broſurkow 7,50 hr. S pomozu ſchule je ſo pschi pschedawaniu konikow 40.97 hr. naſběrało. Nimo toho ſo w puntowej ſběrzy nébdże 60 puntow ſeſenin, 13 puntow zokora a 91 puntow muki dari. We draſtowej ſběrzy ſo 219 wicheſałich draſtowych kruchow tu hromadźe ſnoſy. 4. adventa bé kaž wſchudże po ankej Němskej hodowne wobradźenje w knježim hoſcźenzu, pschi tym 216 ſwójbow hodowne wobradźenja doſka. Wſcho hromadźe ko dary ſa 2000 hr. rosdźeliczu, potom 15 zent. muki, 295 puntow konſerwowaneje ſeleniny, 2 zent. ſuchjeneje ſelenſny, 216 puntow zokora, 56 puntow ſchmaſza, 18 puntow margarinu, 18 puntow butru, 216 wožuſchkow. Nimo toho ko hiſchcźe 200 hr. wopiſmow ſa wobucźe wudźeli. Na konzu ſwjedźenſka doſta hiſchcźe kóždy rybjazy filet, w zuku ſo 3 zent. rosdźeli. Sswjatoczńoſcź ſama ſo ſ pschejeſenjom rěcźe ſtatneho propagandoweho miniſtra dr. Goebbelſa wotewri. Wjeſny ſkupinowy wjednik ſtr. Ripping wſchćch poſtrowiwſchi hodownu haſeń pschedźeſe. Dale rěcźeſche też

Dalokowidźazy Barlinsko-Witzlebenski ſcźelak ſo do žłužby wjak.

Město pschi wohnju halle IV na wuſtajenischcźu radijowych pschedmjetow ſnicźeneho ſcźelaka krótkich žolmow ſtaj ſo nétko dwaj ſcźelakaj nakrótku žolmu ſa wobraz a jimk we Witzlebenje do žłužby wſakoj. Na wobrazu widźimy ſaſtupowazeho wjednika ſtatnych ſcźelakow Bošu pschi prénim wupóſłanju noweje naprawy do dalokoſcźe. (Weltbild, M.)

Pruhowanje na olympiſkej bobowej cźarje.

Wjercźazy móſt (**w prédku**) na olympiſkej bobowej cźarje ſo pruhuje. (Presse-Bildzentrale, M.)

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitzy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna liſćina ſo. 3 płaći.

Wudawa a ćiſći dr. J. Cyž w Budyšinje.

str. Pawlik wo skutku symkicje pomozy a prawnym ludowym shromadźenstwje. WDM hrajesche rjanu hodownu hru „Lube hody“. Se sdarom na wjednika so rjana hodowna ka jotsnjosć słónčži.

S Lubija. Pjatkowne pohrjebjenje Lubijskeho wokrjesneho wudrerka mjesche w tom wosebitu wuznam, so bě to posledńje pohrjebjenje pod wjednistwom hamtskeho hejtmana Dudy, kotrjž bě so ł nowym 1tom jako hamtski hejtman do Stollberga pschešadźł. Hamtski hejtman Duda ł Lubijskeho wokrjesa po 15ldtnym spomožnym skutkowanju wotezidże. W tutym pohrjebjenju sdźeli hamtski hejtman też wobstejnosće wo bjesdźelskosći w Lubijskim wokrjesu. Bjesdźelskosć je wo 545 wosobow se spočatkom symskeho cźasa pschikrala. W měsece kanym je so bjesdźelskosć powjetschiła se skónčenjom dźela w zokrowarni. Wokrjeh so prózuje, so buchu so wschelake nuzowe dźela wukonjale. Dokal su 4 projekty sa wotu, bdźeš je bjesdźelskosć najwjetscha, so pschiswolike. S wjetschego dźela so tu jedna wo dróhowe dźela w Labrachczijach, w Holbinje a Kunwaldze.

S Njebjelczicy. Jedyn syn tudyscheho bura Zura bě so na wubdźowanju firmy Opel wobdźelił, kotraž bě sa najlepschu fotografiju Opelowych wosow sarjadowała. K hodam dosta radostnu powěsć, so je druhe myto na swoju fotografiju dostał, a to awto sa 3000 hriwnow. Mjes 30 000 sapósłanymi fotografijemi je potajkim je swojej jara rjany wuspěch měł. Pschejemy Jurijej Zurej tutemu wulspěchej wjele shoža.

S Kulowa. Pschi wulkej hońiwje na Kulowskim rewěrje potschelichu hajnizy 45 sajazow a 3 karnikow. — Herbertej Narczikej je so statny sportski wotznat sa cźeńowuczowanje ł bronin swojezik.

S Klětneho. (Wyšoka starosta.) 2. januara wumrěła Hana Kubizowa rodź. Kruparjez swoje 89ltne narodniny wošwjeczeli. Jubilarka je lětdźesatki dołho ł wudowu a je stara swórna Serbowka. Nohy ł wobsebitej cześcu swoju staru namrětu drastu a dźerži so tej wjcych hodnych nakotow. Je pomérnje strowa a cźila a wjeselì so jara na dźeń swojich narodninow. — (Wobaj mandźelskaj na samsnym dnju narodniny swjeczitaj.) 1. januara wošwjeczitaj we Molesnicy w zrjadowolne derej snaty zwnoscźer, nětczischi wumjenkat Jan Měrczink a jeho mandźelska Marja rodź. Wjenkej swoje 71. wocźežnje 70. narodninu. Wobaj mandźelskaj staj sdle rstowaj a pomhataj zynej w hospodarstwje.

Se Sleho Komorowa. Dla Jurkowanja ł butru so do schtitazeje jatby wałka. Na pschisamnju staneje polizije w Frankobrodze Hanu Böhminu se Sleho Komorowa do schtitazeje jatby w lachu. Wěsche dźeschi cźaš pola burow butru pokupowała a ju sa wjetschu hacź sakoschku płaczisnu dale pschedawała. So by swoje pschekupowanje satajila, pschesroßu zebi swojich kupzow do dydlenja a dodawasche jim tam butru.

S Drjezdźan. Kedźbnosći wikowarja ł bodownymi schtomami ma so pschipisowacź, so je so mohł pónđelu wjeczor w Stiftowej dróży straschny pjenjezytaćel pschi wudawanju wopaczných pjezćhriwnarjow sajeć. W jeho wobsedźenstwje a jeho dźełarni so hischcze druhe wopaczne pjenjezy kaž też shotowjenski material namała a wotewsa.

Saschle lěto we wobrazu.

W jaschtym lězje je w Němskej wjednik wobornu swobodu wrócził a ł tym pschecze a žadanje diweju lětdźesatkow dopjelnił. Na wobrazu widźimy ł lěwa na prawo: Po samwjedźenju powschitkownieje wobornje winowatosće buchu prěni rekrutojo krajneje polizije do pschihaji wsacji; w hrimje, kotryž so w dnjach strony do Nürnberga swoła, rěcźi wjednik wo nowych wosjewjenych sakonjach. Nowy wotrěźk w stawisnach awtowych dróhow: wjednik jako prěni jědźe po wotewrjenej Frankobródźej-Darmstadtskej awtowej dróży. 9. novembra donjesechu so prěni 16 padnjeni nazionalsozialistiskeho hibanja do cźestnych templow na Kralowskim namjescźe w Minichowje. — Deleka ł lěwa na prawo: Němski lud dosta swoju nowu wójnsku khorhoj. Wjednik w nowym wuswobodźenym Saarbrückenje. Nimohod SA. — W fabrizy na rosbuchadła w Reinsdorfu žada žebi rosbuchnjenjska katastrofa psches to woporow. Wjednik potrjechenym swoje žohnowanje wuprajl. (Scherl Bilderdienst 4, Atlantic 1, Weltbild 1, Graphische Werkstätten 1, M.)

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Jen'ralne dźiwadło. Tutón hodowny tydźeń pschedstajaja so w Zentralnym dźiwadle Siegelfilm „Knoz a wjeselej dundelaj“. Najlepschi komiko'o nimskeho filma prózuja so tu wo derje sasłużenu slawu. Widźimy pódla druhich slawnych hrajerjow a hrajerkow snateju komikarjow Pat a Patachona, swětsławneho spěwarja Sslezaka a Hansa Moser w titulnej róli Knoza. Knoz jako zohnowobsedźer wulkeho zirkusa da swoju dźowku w drohim penzionacje wukubłacź. Dźowka njewě, so je jejny nan zirkusowy direktor. Pschipadnje wozmje pak nanowy zirkus a wójnuje, tam w klownu swojeho nana. Tutn prózuje so, swoje powołanje wschednjej potajkim. Dźowzyna lubosć so pak njeda samnlicź. Jejny bohaty nawoženja so nanej a dźowzy pschikamknje. Pat a Patachon se swojimi pryslemi a tryslami hru wobohacźitaj a wschitkadowarjow w stajnym smjezju dźerzitaj. Pódlanski programm pokazuje brasilski pralěj ł jeho wschelakorej swérinu a Fotowy filmowy tydźeń.

Radio

Sobotu 28. decembra so žiwschi.

Königswusterhausen. Rimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeseły ranschi konzert. 11.40 sa burow. 15.30 hospodarski tydźeński pschehlad. 16 wjesełe zohotnische popołdnjo. 18 ludowe spěwy — ludowe reje.

Lipsk. Rimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeseły ranschi konzert. 7.30 sa bura. 11.45 sa bura. 16 wjesełe zohotnische popołdnjo. 20.10 mjes hodami a sylwestrom.

Hischcze wažne ł dnjowego programma. Barlin a Mrótzlaw: 20.10 schlesyske regimentske pokhody. Köln 20.10 wjeczor pschekwapjenjow.

Budyšin. Zjednoćeństwo evangelskich Serbow wotměje pjatk 3. dźeń hodow w Serbskim Domje hodowny wjeczork ze wšelakimi poskićenjemi, na kotryž wšitke sobustawy a jich swójby pšećelnje přeprošujemy. Předsydstwo.

Emil Jende

Budyšin, Seminarska hasa 25

Założene 1862 Telefon 2671

Budyska palenja palencow a spirituosow

poskića k hodam a Sylvestrej:

Dobre blidne likěry, 30% . . litr 3,60 hr.
we wurjadnje dobrej, staroznatej kakosći

měšenja z Jamaika-rumow, arakow a palencow dobreho aroma a kajkosće

Za wohrjewace punče poskićam
dobre čerwjene wino litr wot 1,— hr.

Wohrjewace punče bjez alkohola litr 1,50 hr.

Běte wina, derje wothladane Rhynske, Pfalzske a Moselske wina, bleša wot 0,85 hr.

Wosebje woblubjene a rad kupowane su moje připóznate

płodowe wina, Janske, truskalcowe a jabłukowe (wuherske), jara přihódne za wohrjewańske punče a bańki.

Wšě napoje sam připrawjam!

Hač do Sylvestra předawamy wot 8—19 hodźin b ez přestawki.

Dary k slubej, kiž maja zwjesełić, wubjereš sebi derje pola HEBOLDA z bohateho, pyšn. wubjerka

HEBOLD, časnikař
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Sołowe a bildowe šćikrywy, gardiny, rollowy, tuni

Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonic. Lawšćej b. 10

Rjana sućelna

kruwa

je na předań w Brěžzyncy čo. 20

Sloma

na předań w Kukowje čo. 33

Kupujće pola
našich Inserentow

Za našich wědomnostnych dźěłačerjow a lubowarjow serbskeje rěče je wujšła nowa kniha

Delnoserbske praeposicyje

kotrež je z ludowych wuprajenjow wobdźěłał a zestajał farař G. Šwjela z Deana. — Płaći 1,25 hriwnow.

Dobre a tunje

za kuchinju a hospodarstwo:

Pšeńčna muka	Hroch	Mandle
Wućah. muka	Serčki	Jadro lěsnych worjechow
Krane nudle	Buny	Słowki
Makaroni	3 talerje poliwki	Sultaniny
Wowsne tružki	Kaiserowy twarožk	Prósk majsoweho jadra
Pšeńčne krupicy	Tučne jerje w tyzach	Měd
Rajs		

Zeleninowe konserwy we wulkim wubjerku

3% rabata w znamkach
(na wšě twory z małymi wuwzaćemi)

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

Filijala w Budyšinje na Bohatej hasy 5
Serbscy rěčaca předawařka je w našej filijali wam stajnje k službam

Měšćanske dźiwadło

Telefon 3203

Sobota, 28. decembra 20.15 hodź. Posledne předstaj. nje swěto-sławneje Leh.-roweje operety **Wjesela wudowa**	Wutoru, 31. decemb. (Sylwester) 20.15 hodź., kolo A **Zbože na Himmelsruh** žort w 3 jedn. wot H. Müllera
Njedźela, 29 decbr., 15.30 hodź. **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna bajka za lud w 6 wobrazach a rejemi wot Malberga	Sriedu, 1. januara 1936 (Nowe lěto), 15.30 hodźin **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna bajka wot Malberga
Njedźela, 29. decbr., 1.30 hodź. Wulke operetowe dobyće **Njekońena žona** Wjeselohra z hudźbu w Kolowa	Srjeda, 1. januara, 19.30 hodź. Wulka operetowa rymsk. sporta **Swětowa mištrka** Operetu w 3 jedn. w J. Snagi

Pónđelu zawrjene!

Fa. **Auto-Stelzer** měj. **W. Kiethe**

w Budyšinje na Lubijskej dróży 75. Telefon 2127

Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kolbnow, autowe reparatury

z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźěłačerjemi wukonjam.

Pomoc w najcežšich padach. Za kwalitu dźela rukuju.

Njedźelu po hodźoch, 29. decembra 1935, wuhotuje Zwjazk Łužisko Serbskeho Studentstwa w Handrikec hoščencu w Poršicach swoju

hodownu skhadźowanku,

na kotruž so wšitcy lubi Serbja z blizka a daloka nanajwutrobniśo přeprošuju.

Porjad je sćěhowacy:

popołdnju 3 h.: Zjawna studentska zhromadźizna z přednoškom a narěčemi.

wječor w 8 h.: Zabawny studentski wječork ze dźiwadłom a druh. poskićenjemi

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 301 | Budyšin — Sobotu 28. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němska žaruje wo morwych w Großheringenje

Kaž hižo piśachmy, běšche němski bohot Sauckel s prezidentom Erfurtskeje železnišćeje direkcije pionerske wotdźelenje s Rieth na městno sćehowanja sawokal. Tuchi běchu za swoje wobčežne dźěło pontony (czołmy) hubuschiwješli, so bychu mohli morwych se Solawy sćěhować. Někotre je so tež wujasnilo, **so njeje jadyn wós do Solawy padnył**, ale jenož wjetše wosowe dźěle, kiž su tež ludźi zobu do hłubiny storbłe.

Se sćehowanjom su so hornje wosowe dźěle na mosćach zdźěła puščeźile a durje běchu so wotrałyle, so so ludźo a hornje dźěle wosow do rěki wjerchnychu. Pioneram je so sa krótki czas poradźiło, z tši metry hłubokeje, łódźymneje wody někotre czełka wuczahnyć. Pionerojo se wschěmi technišćimi pomocnymi sredkami dźěłachu, tež hyšće psches rěku sćahowachu. Tak je so poradźiło, czełka mnohe wuczahnuć. Tak su wojerska móz, dźěłowa złužba, SA a druhe swjazki zhromadnje dźěłałe.

Hišće sydom zhubjenych

Erfurtska železnišćna direkcija wojerja, so su někotre jedyn dotal njesnatych tłochi zmjerznych woporow spóznali. To je **mandźelska Róża Schmalzowa** z Wulkeho Welsbacha, kotrejež muj je tehorunja mjez morwymi. Tak je so njeje dotal wuzběhnjenymi 32 (niz 33) zmjerznymi woporami 30 po mjenje wěsćiło. **Hišćeze njesnatej stej czełe dwoju žonow, jeneje nětkjež 40- a jeneje nětkjež 65lětneje.** Kaž direkcija němčoskatneje železnicy hišćeze zdźěli, su pschiwulni, kaž so se sdźělenjom zhromadźi, kiž su kriminalnej policiji we Großheringenje dóšłoh, žydom wuzbožnom jako zhubjenych wojewili.

Žarowańska zwjatočnosć je so dźenja dopołdnja w 11 hodźinach s Apoldy na radio pschenjesła.

Žarowańske khorhoje za Duringsku

Němski smutkowny ministar je postajił, so maju so s pschičežiny žarowańskeje zwjatočnosće za zmjerzne woporv železnišćeho njesboja w Großheringenje w Durinskej žarowańske khorhoje na twarjenjach statnych a komunalnych sarjadnistwow, wustawow a dźěłarnjow a druhich sdźelowaćelstwow kaž tež zjawnych schulow zobotu 28. decembra wupowěźnyć.

Hodowna rěč wjednikoweho namjetnika

Wjednikowy namjetnik, němski minister Rudolf Heß, je Patorizu wječor psches wschitke němske radia hodownu rěč měł, w kotrejž je wón dopomnił, kak hodowny zwjedźenje wschitkich Němcow w swěcze s dominu wjasa. Wjednikowy namjetnik pak wołoźebje na swoje zkowa dopominaśche, kiž běšche loni k hodam psches radio rěčał, wopominaśche, kak je so s měrnym natwarjazym dźěłom w Němskej pokrazowało a wusběhowaśche, so Němska wojerjedź njeměrneho zmóta hischeze jenje njeje w tak derje sawdźenym měrje była žiwa, kaž tuto léto. Lětża hody steji němski lud sahło zhromadnemu a zwobodnemu mjes narodami, wón zmjeći hody bjes klaśowych napschećiwnosćow, s wopakanej wopornišću a w zwiłku s wukraćnym Němcowstwom.

Stabowy šef Lutze 45 lět stary

Stabowy schef SA Viktor Lutze 28. decembra swoje 45. narodniny wobzwjerja. Lutze, jedyn najsylnišich wjednikowych sobuwojowarjow, je hižo pschi spočatku nazionalsocialismu k wjednikej pschisłuchał a běšche jedyn prěnich wojowarjow za nazionalsocialistiske hibanje w poněmčnej Němskej.

Němsko-dańske tworowe zrěčenje so podleśiło

Wot 20. hač do 23. decembra su w Berlinje zastupjerjo němskeho a danskeho knježerstwa wo rjadowanju tworowneho wobchada mjez Němskej a Danskej wuradźowali. Dokelž so jednanja njemóžachu do hodownego zwjedźenja skónčić, stej so knježerstwje dojednałej, so ma so pschichodnje wobchad mjez wobeju statomaj na nowym zakładźe nowanjować. Nowe jednanja maja so w nowembrje 1936 započeć.

Wopačna powěsć w francowskich nowinach

W franzowskich nowinach so zašłe powěsće rozšěrjeja, so je wjednik a němski kanzler jendźelskeho pódłanja Sir Erica Phillippsa 20. decembra k druhemu rozrěčowanju pschijał. Pschi tutym druhim rozrěčowanju, tak na pschikład Parišće nowiny „Oeuvre" wudawaju, je so jendźelskemu knježerstwu dwojostronske zrěčenje wo letarstwje namjetowało.

K tomu so w Barlinje hamtšy zwěsćuje, so so druhi wopyt jendźelskeho pódłanja pola wjednika njeje wotmětł a so tohodla wudawanja nowin „Oeuvre" žane wot so spadnu. Tež wopisowanje rozrěčowanja z 13. decembra, kaž jo knjeni Thabouis w nowinach „Oeuvre" wopisowja, pokhadźa z roja fantasije.

Rozsudźace dny za francowske knježerstwo

Pjatk je so w franzowskej komorje wažne politiske pohódźenje sapočało. Tribuny běchu hižo dawno do pohódźenja pschepołnjene. Tež wschitcy wulkaraji diplomatojo běchu so zhromadźili. Nad zlym domom wulka nerwosnosć ležeše, dokelž je pschichod Lavalowcho kujeležerstwa zyle njewěsty.

Hnydom hdyž běšche so pohódźenje sapočało, Laval swoju rěč cytałe. Wón běšche po sdaću sam khětro nerwosny, dokelž móješe swojej rěczi jenož z wulkej prózu trěbnu rasnosć dać. Jeho rěč móješe so zyle sakitańskej rěczi pschirunać.

Laval prosćeše, so by so jeho dotalna politika mile pohódźowała. Wón swoju zwěru k Swjatej ludowi wobkruješe, so by lěwizne strony směrował. Podobnje kaž je prjedawschi jendźelski minister Hoare cźinił, spyta Laval swoju politiku s tym wusprawnicź, so so na straschne njesynarodne połoženje powoła a husćišćo wo wójnskimi powěstje rěčeše.

Komora Lavalej khětro směrom pschipokhwalowaše, a sdaše so, so s dweju žrěbi napschećiwneju hłosow wobsteji. Rěcź ministerskeho presidenta Lavala so powschitkownje jako jena jeho najšłabschich rěczow zaćinjowaše. Laval pschichodnu politiku jenož wobsećišnje naspomni a rjekny, so ma so najhórschemu sabźěwać. Słónčnje so Laval wuzna, so su Parišće namjety morwe, so pak durje k jednanjam wotewrjene wostanu. Saukšće so njeznaše skórschicź, dokelž su wótre dosć. Swjatł ludow dyrbi so prózowaćz, so by so měr w Europe zachował.

Francowscy frontscy wojowarjo nochcedźa přećiwo Italskej wojować

Franzowski ministerski president je pschedbydu narodneho swjatka frontskich wojowarjow Jeana Goya pschijał. Goy je ministerskemu presidentej Lavalej protest swojeho swjatka pschećiwo postupowanju pschećiwo Italskej pschepodał. W resolucziji swjatk pišche, so je wo wojewjewjenjach powučeny, kiž su so saźdźeny pjatk w jendźelskim delnim sejnje wotedałe. Wón pak so sapowěduje, so by wěste zmyślenja směrom pschewidźał, z kotrychž by wojowanje z bróńjemi pschećiwo Italskej nastało. **Swjatk ma so zwjazu minowatosće, hižo nětkle wojewicź, so jenoho jenic-tśeho franzowskeho wojaka strachej njewuslaji, w bratrowskej wójnje pschećiwo Italskej wumrěć.** Frontska generazija so zenje njemóže dać pschepowědźeć, so by so dyrbjała bróńjow pschinjmać pschećiwo tym, kotrejž su, kaž Jendźelska a Italska, z nimi zhromadnje na franzowskej semi wojowali.

Turkowska, Grichiska a Juhosłowjanska chcedźa Jendźelskej pomhać

Turkowski zwonkowny minister Ruschdy Aras so w blížšichim czasu do Londona poda, so by so ze zwonkownym ministrom Edenom wobrośinzy wo turkowskej pomocy pschi pschewjedźenju sankcijow pschećiwo Italskej rozrěčował. Politikarjo pišu, so turkowski zwonkowny minister z Edenom też wo nowym wobtwjerdźenju Dardanelow porěcy. S Londona so hišćeze powě, so su Turkowska, Grichiska a Juhosłowjanska na jendźelske wopraschenje, hač su swólniwe Jendźelskej pomhać, jeli so wona w Sćrjedźoseminskim morzu nadpadnje, tak wotmołwiłe, so je wotmołwa Jendźelsku spokojita. Wotmołwa Schpanišeje hišćeze njeběše bóšcka.

Bamžowa hodowna rěč

Bamž Pius XI. je kaž kóžde léto, na pschedwjeczoru hodownoho zwjedźenja zhorjelnych pschecze w Ronje pschebywajwych kardinalow pschijał a w swojej wotmołwje po zwučenym waschnju wo podawkach minjeneho léta rěčał. Wón naspomni, kak je spytał wójnje sadźěwacź a so nadźijał, so budźiše změt k hodam zhromadźenje wuprajicź, tchtož pak so jemu njeje spožćiło. Bamž Pius je potom hischeze z hibanjom hiesbožnych saběrasche, wo kotrymž rjekny, so je w dźensnischim czasu „tu zniwjenju někotrych ludow" so hiesbóžnosć ludowe ménjenje sćinilo. Tu wón wobsedźe na Rusku a Mexiko pokasa. **Słónčnje so wón wótrje pschećiwo wojowanju „pschećiwo wérnemu schescześijanskwu"** wuprajl.

Bamž so słónčnje mnohim zwěrnym zhubudźelacejram, wobsedźe młodym duchownym, dźakowasche, kotriž wobsebitu zhroblosć a wobsebitu sahorjenosć roswisjeja. Bamž też na zhubudźelo **lajow w zhubudźele pschi duchownuj japoschtolstwje** spominasche. Dźenża so we wschěch stronach žiwjenja, w towaršichnych nowotwórbach nalchich dnjow a w stacze sa wusnamnymi ludźimi jada.

Wo tymle swojim bamž wusnamnych ludźi katolskeje zkrwje nantolwjesche, **so bychu cztowjestwu służili, kaj je Khrystuš cztowjestwu służił.**

Abesynska woziewja nowe dobyća

Kaž so z Addisa Abeby powě, su abeśynšiy wojazy na połnóznej fronce w Tembienjer znowa postupowali. Wjednik Hailu Kebede, kiž wulke abeśynske prěnje wotdźělenje wodźi, je někotre italske straže z wusrěchom nadpadnył. Tute straže běchu so z wobeju stron Makalleſko-Aduaſkeje dróhi satwarile. Abeśynjenjo su pjeća Italczanam 11 maschinskich tšelbow, 200 ručnych tšelbow a munizju wotewzali.

Na połodnischej fronce je so sylnisha dźěławosć italskich lětadłow wobledźowała. Abeśynjenjo rosprawjeja, so je jim schtwórk rano italske lětadło do ruku padło.

Italčenjo so na połodnišej fronce na offensivu přihotuja

Rosprawjeć Londonskich nowin „Daily Telegraph" z Dźibutija pišche, so je ładź italskeje fronty w Ogadonskej hylnischi hibot spóznacź. To pokazuje, so general Graziano w blížšichim czasu z offensivu pschećiwo Abeśynjanam sapoczne. Italczenjo so na město Harrar mérja, kotrejž je strategiśy wulzy wažne. Woni wschudźe swoje munizijowe składy wudospołnieja a wobsedźe so z benzinom zastarują, bjes kotrehoż motorizowane kolonny njemóža postupowacź. K ranju wot Gerlogallaja su Italczenjo wjele nowych dróhow natwarili, so móža reserwy bjes wobsedźenjow pschiwožowacź.

Jendźelska Abesynskej brónje podawa

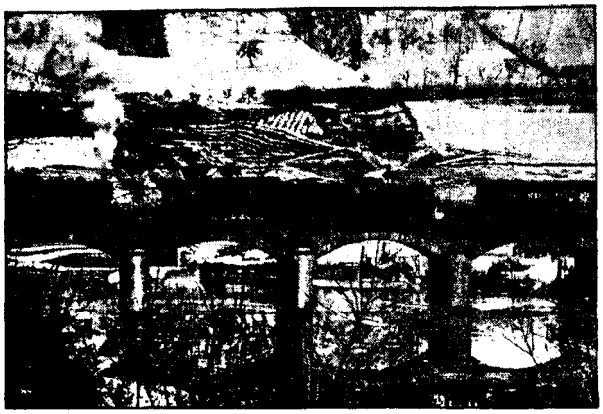
Londonske nowiny „Daily Mail" z Hargeisy, w jendźelskej Somalikej pišaju, je prěni wulki transport brónjow a munizije za Abeśynsku do pschistawneho města Berbery w jendźelskej Somalikej pschijeł. Transport wopschija 15 milijonow wutrělow za małe bróńje, 4000 tšelbow, 36 kanonow pschećiwo lětadłam, někotre tyhaze małkow psche plun a wjele druheje wójnskeje potrjeby kaž pólnu kowarnju a druhi gyat. 11 cźežnych automobilow je schtwórć dźěł municije a potrjeby psches Hargeisu pschijwjeło a **so** k njesam podało.

Mongolska so hórši

Moskowske nowiny su powěsće wojerwe, so je zwonkowny minister mongolskeje ludoweje republiki mandźuskemu zwonkownemu ministrej protest pósłał, w kotrymž so pschećiwo tomu hórschi, so su japańsko-mongolšiy wojacy mongolsku namjetnu strazu w Bulunje Derjunje **nadpadowali.**

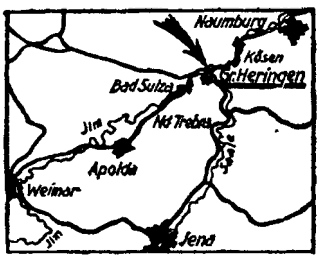
Železniske njezbožo w Duringskej

W Durinskej je žo cžežke železniske njesbožo stako. Patoržizu wjecžor wokoło 7 hodžin sajedže spešny cžah 44, ſ Barlina do Baseła jedžazy, pšed sajedžom do dwórnišcža w Großheringenje pola Apoldy do boka ſ Erfurta do Lipska wušedžazeho wošobowego cžaha. 33 motwnych a wulka liczba cžežko a lohkostranjenych bě ſ woporom tutoho srudneho podarka, kotryž na najrjeńšich zwjedženi zrěcha lěta žwój sežin mjetasche. Njesbožo žo hišcže ſ tym shórši, so sranjenje žo runje namosce pšiches Ssolawu sta.

Poblad na most pšiches Ssolawu po cžežkim srażenju.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Pšichežadna kharta we njesbožu.
Pokazowar wobsamjenja městno njesbožo.
(Graph. Werkstätten, M.)

Měrowe wuměnjenje abesynskeho kěžora

Wožebity rosprawjeř Reuterez telegrafowarnje w Addisju Abebje je se spnichcžomneho polhamtskeho žórła zhonił, kajke wuměnjenja abeżynski kěžor za skónczenje wótreho staja. Wón žada:

1. so bychu žo wschitzy italiscy wojazy ſ Abeżynskej wotwołali;
2. so by Italska Abeżynskej schkodu narunała;
3. so by žo Abeżynska jako zamopostajazy stat pschipóſnała;
4. so by mjesynarodny wubjerk, kiž Swjasł ludow pomjenuje, mjely mjes Abeżynskej a italiskimaj kolonijomaj postajił;
5. so je Abeżynska swóbodnu, wukrajnych radżerjow w hospodarskich, finanzielnych a sarjadnistich naležnoscjach pschijeć; ale italiscy sastopnizy maju žo tu wusamknyć.

Rosprawjeř ma sa měrne, so žnadź Abeżynska žadanje wotschkodženja hischcže spuschcži, myšli pak žebi, so Abeżynjenjo na zadyn pad wot tamnych wuměnjenjow njewotstupja, khiba-li so žo wojerišy zyle spitja.

Uruguayska počahi k Sowjetskej Ruskej zastajita

Londonska Reuterez telegrafowarnja ſ uruguayskeho hlownego města Montevideja zhoni, so je uruguayske knježerstwo wobsamkło, žwoje počahi se Zwjetskej Ruskej sastajicź, dokelž je tutón kraj Uruguaysku k žriedźišczu komunistiskeje propagandy w połodnischej Ameriźy sežink. Sowjetsko-ruskemu wupósłanzej mějachu žo pjatk pažy k wupuczowanju pschepodacź.

Krótke politiske powěsće

Dr. Goebbels poręcži Sylwestra w radiu.

Němski minister dr. Goebbels poręči wutoru 31. dezembra 1935, wjecžor wot 7 do 7,10 hodžin w němskim radiu.

Rooseweltowe hodowne pósełstwo.

President Sjednoczenych statow połnóżneje Ameriki je po starym nałožku Patorżizu wschitkim stacjanam Sjednoczenych statow pósełstwo wosjewił, w kotrymž je two hodownym měrje rěcżał, kiž ludy swjasuje.

Ze Serbow

W Budyšchinje, 28. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Poži dżeń

Daj, zo my Tebi swěrni wostanjemy:
Ty — naš Bóh, Serbja — Twój lud do wěčnosće!
Po Twojim słowje z cicha k Tebi dźemy,
Dóńž Ty nas wozmješ z hor a do radosće.
Za Twój lud serbski słyš to požadanje:
Zdźerž jón a daj 'mu Twoje žohnowanje!

Jan Wałtar.

— **Wo wjedrje.** Wjeżera wjecžor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer minus 1, najwyschcha dnjowa temperatura 3 stop. cžopłoty. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer minus 1, najnišcha temperatura we nocy 1 stop. symy. — Hischcže dnja mile wětry ſ połdnja k nam. Nižina pola Jendželskeje wuskutkuje, so žo wětry ſ cžopłych kónczin do Europy plawja a nam zyle njenadžijane wjedra pschinoschuja. Jadro nižiny je žo trochu k połnocy hnuło a wjesce k nam: njepschicželnje Tola nad Francowskej je žo wubjeżi wutworiše, kiž su tam zyme deschcže pschinješe, w Schpanjiskej žu hamo powodżenja nasłate. Deschcže hacź bo wjecžornje we Němskeje dožahachu. Nižina žo pola nas najskerje jenoż ſ pomročenjom a skónczenjom ſ lohkim miholenjom wuskutkuje, k žylnitschim deschczam njedóńdże. — Jutsje njedźelu skónczko 8,03 hodź. schadża a žo 4,01 hodź. khowa. Mižacź schadża jutsje dopołdnja 10,05 hodź. a khowa žo wjecžor 8,55 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutnischu njedźelu: S wupróżka hischcže trochu wětrotše, posdźischo pomročene a wjate wjedro.**

*

— **Nakorentnarjam** wupłacżuje žo podpjera na měsac januar 1936 wutoru 31. dezembra 1935 dopołdnja wot 10 do 11 hodźin w žejmownj na Hrodowskej hašy 10 ležka we wupłacżerni. Sdobom žo wožebita pschipomnja wupłacżuje.

— **Najswjetschnischi jězdźer motorowoje standarty 133 jedyn Budyschan.** Knjesaj dr. F. Jobst a inżenjer F. Hunkele, wobaj pschisłuschnikaj NSKK-motorišeje standarty 133, staj žebi w tutym lecže 4 stote a 1 sćežbornu medaliu pschi wichelakich wubědżowanjach dobyłoł. Nimo teho je brigadnjmy wjednik Lein knjesej inżenjerej Hunkelej jako najwusnamschnischemu jězdźerjej standarty 133 pschi hodownej zwjatocžnosći w schuli motorskeho sporta na Hoffmannowej hrodże wožebite mnyto pschepodał.

— **Sdwójone popołdnjo ratarskeje schule.** Myšl zhromadnosće w rjanym adventnim cžasu pokasowasche žo w schulskim zwójbnym zwjedženju Budyskeje ratarskeje schule (mkoboburow a mkoboburkowo) 18. dezembra w Mikbertšej sahrodże. Schuler Hohmann zwjatocžnosć wotewrě a wuczerjow a schulerjow ſ jich pschiwuknymi, kotrjž běchu žo jako schulska wožada sa dołhe tasle, ſ jědłownymi halbkami a zwěcžkami wupyschene, sešydali. Potom schulerjo a schulerki ſ hudźbnymi kruchami sa klawěr, husle a tulawu, kaž tež ſ pschednoschkami a pěsnjenmi zhromadnych zwjeselichu. W krjedźischczu stejesche narěcž, kiž mějesche direktor, ratarski rada dr. Paul. Wón pokasa na zwótšenoweho nałeża, kiž nam w dołhej zymskej nozy zdala siwa a w naš nadźišje zbudża. Runje kaž žo lětnje počžatk po wěcžnych zakoniach wotměnjenja, tak žo tež cžłowjeske zwjenje wotměwa. Tohodla žo tež w tutych dnjach na zwjedženi prjedowinkow, na zymski wobrot zlónza zhomina. Pschednoschcež wopisowasche, kak naš hodownu zwjedżeń je zwótšimi nałožkami na tutón starý zwjedżeń dopomina. Kischeschćanska zyrkej pak je hodownemu zwjedżenju hischcže wjele rjeńskeho a wjerschi wusnam spožczka, spominanje na

Na hajńkowni

Hodowne powědańczko.

(Pokračowanje a skónczenje.)

Cžorny Boscžij pschebywaschе w khłostarni we W. Jeho stara macź, kotraž mějesche w blišej wjsy khěžku, płakasche nad hanbu zwojeho žyna tak, so jej hewak zlabej wocži skoro zyle wuhašnyschtej. Dokelž žo tež druge cžełne zlabosće pschinamakachu, njebě ji wjazy mózno, zwoje male polko wobstarać, koju na wjsokach paścz a žuche drjewo w lěsu iběrać. Kolwótr jenicžzy ju hischcže žiwjesche — ale to bě zlaby tuńoł, a huslo tež zyle japrahny, hdyž dyrbjesche žo wona chorowatosće dla lehnyć. Swužowka pschinjeseschu drje ji drudzy hornicź, ale to bě tež jenicźe, schtož mózachu ji žami thudši posticzicź.

Hdyž hajnik wo tym žłyschesche, dźesche k njej a namołwjesche ju, so by žoba do hajnikownje cžahnyła: jena komorka je tam próżdna, a hajnikowa pscheje žebi hižo dawno tajku staru macźerku, kotraž by jich ten sepjchadła.

Macźerka stuknu ruzy a je žyliotymaj wocžomaj rjekny: „A to chcžeje wy nade mnu cžiniez, knjes hajniko, nade mnu macźerju bjesbóžneho hólcžiska, kotryž je wam sa zwónjenjem schoł?“

„Wy njejsće wina, dobra žona“, wotmołwi wuj. „Wěm, so jsće žo tajnje prózowała, zwojeho žyna w bosseji Boha wocžahnyć. Sli towaršchaju hu jeho na sle puczе dopjedli. Za wojnu waž radu bo zwojeho domu, to budże ſ zohnowanje; prajeze haj.“

„Za žyna ſ wjeselosću swólniwa“, wotmołwi žónka, „pschetož tu pekasnja ludźo ſ porstom za nimi, a nusa chze mje pózrjeć.“

„No dobre, tak pózrjetu wam popołdnju zwojeho wotrocża ſ wołom, mjes žami spytajce zwoje smachi.“

„Sarunaj wam Bóh, schtož nade mnu cžinicze“, rjekny macź je schórjuchom žebi žyły trjo.

Popołdniu pschinjeseše ju połonc̆ na hajnikownju, hdyž bu ſ wulkej pschecželniwosću pschiwitała. Pokachu ji rjanu žwětłu swicžku, tam stejesche blidło, dwaj stólcžkaj, kozo, mały khamor a na sceńe wiśasche Boża martra, w kucžiku stejesche kolwrót ſ kudźelu. Stara žónka bě wulzy hnuta, a hdyž kolwrót spytujo widźeschе, kak lohzy ho wjercži, poškměwasche žo a tež žylsa kuli žo po lizu. Bórzy cžuješche žo tu doma, a dokelž bě ji kóždy wo domje pschecželny, njemjeješche žaneho hórkeho cžuća, kaž by khleb ſ luteje hnady jedła. Pilnje žwoje koleso wjercžo mjesche hischcže na wjecžor žwojeho žiwjenja dobrotu; pschetož wjecžor bě žo hižo pschibliźił, a tež nóz njebě wjazy dałoko.

Po schtwórtych lětach słhori stara macźerka se synu, a dyrbjesche leżeć. Wuj wobstara ji lekarja, ale jeho lekarskiwa njechachu pomhacź. Khorowcź dźeń a bóle pschiběracze, a nichtó njemjeješche wjazy nadźije. To cžujesche tež khora sama, a hdyž bu wobcžežnosć na wutrobje patorżizu na wjecžor pschezo wjetscha, proschesche žwojeho dobrorzela, jo bychu po duchownjeho pósłali.

„Za sami pórdu“, rjekny wuj, „a pschiwjedu jeho“.

Macźerżyne wócžko kiwasche dźak.

Wuj sawali žo do žwojeho płaschcża, sejeze lischcżu cžapku pisches wuschi a dźesche.

Wonka bě wopravdżity Boži wjecžor. Senja bě dałoko a schćerkało ſ běłym płaschcżom wodżeła, žněh pod nohu schczerczejesche. Na njebju pluwasche błędy měsacź a milijony mitych hwězdow kaž žwětlescžka, kotrež je žebi tón Knjes sam k žwojej cžeści saswěcźił. Swjatocžna cžišcžina wschudżom, kaž by semja žo ſ nowa nasdała žłyschecź ſ kerluschi jandżelow: „Pokoj cžłowjekam na semi, kiž dobreje wole su!“

Wuj spominasche se żelnoću stareje macźerki, kotraž budże trasch Boži dźeń hižo w njebjeżach žwjeżicź; wón dopowni žo, kak je tež wón hižo wjeścžk žiwjenja dosćehnył, kak tež ſ nim nětko pschezo bliže k wjecžoru dże; wón spominasche na wschitkich, kotrjž jemu na semi lubi běchu, a tež, kiž běchu žo do druheho žwěta minyli — tu nadobo wustupi se jadny lekka esmotwa postawa a jastwri jemu puć.

Wuj hrabny ſ rułu do kapy — pistolu bě zabył! „Cžehodła sastupujeze mi schcežeźku?“ prascheschе žo njestaneho ſ rustym hłosom.

„Cžehodła?“ wotmołwi žo. „To sće wy, knjes hajniko — myślach žebi to — a ja žym wam stary znaty, cžorny Boscžij, žym dźensa rano ſ khłostarnje pschdeżaty. Schtó druhi je wina, so žym tam pschischoł, hacź hajnik? A to je hischcže praschcże, cžehodła wam pucź sastupuju? Chcu je ſ wami wurunacź, knjes hajniko, wurunacź žo chcu!“ S tym wali ſ mozu na hajnika, a tón padże znak ſ semi. Na dobre žwoje pak padże njebězy do žneha, ani so by ſ hłowu do nékalcžeho kórzenja abo schtoma prażnył; a tež Boscžij padże sa nim. Boscžij hrabasche hajnikej sa schiju; tola tenu žo poradži, ſ zyłej mozu žo wotwojerwnyć, a Boscžij leżeschе spody. Hnydom pschimny jeho hajnik krucże sa schiju. „Cžłowjeze“, zawota potom; „jeli jo jeno trochu hłomzeli, sabżerku cži schiju! Nij ja žym wina, so žu do khłostarnje pschischoł, ale twoje ześ skutki. Ty chcżesche twójom mordarskim skucżicź a dźenja maschi druhe w mythach — dźenja, Bożu nóz, hdyž je žo Khrystuš narodził, so by hrěschnemu cžłowjestwu spomoženje pschinjeseł — dźenja, hdyž twoja wboha khora macź pod nojej stechu leži a žo na žwoju pożledniju hodźinu pschihotuje — hdyž žym runje na puću po duchownjeho, so by ji pisches duchownu pomoz pożłednje bźeżenje wołoźił — ty bjesbóžnik!“

Cžorny Boscžij cžežko sastona; potom bu na nékotre wokomki cžicho. Se schkomowy spytasche žo žneh na tajnjepjecželen. Potom sajachli cžorny Boscžij: „Knjes hajniko, puschcżeze mje! Wam je nicžo njeńtanje, pschc

narodu nascheho Knjeza a Zbožnika, kiž je so prěni krócz w schwórtym lětstotku 25. dezembra jako fischeiscanski zwjedženi wobzwjeził. Stari Germanowje zwjeczachu swój zymski zwjedżenja w nadziji na nowe wotwjerśenje zimjenja, fischeiscanstwo pak zwjeczi hody we wérze bo Bozeje luboscze k cłowjestwu, kotraž je so w Khrystuzu swjerwika. Wjelelimy so we wérnej ludowej zhromadnoscźi nad swiskom a wulkim wusnamom, kiž su nasche fischeiscanske hody jako zwjedżen wjeskoseje nadzije a cłowjeskeje luboscze dostałe. Tutemu powuczajemy pschednoschkej so hodownu hra Franzjiska Naglera „Cźicha nóz, zwjata nóz“ pschedwjedże a so derje poradźi. We hrě so pschedstaja, kak je tutón starý a pschego sajo nowy hodownu spéw nastał. Po zhromadnej kosejowej bjesadze a po druhich hudźbnych poskiczenjach adventska a hodownа zwjatoczнosć je zhromadnym wuspéwanjom spéwa „O najwjeselschi, o najzbožnischi!“ wuklincza.

— **Wožobowy automobil so kradnył.** 13. dezembra 1935 je so w Radróńej Hrabowzy psched korczmu „Lěwym dworom“ wožobowy automobil znamki „DKW“ se znamjenjom I-11 873, 580 cem. kradnył. Krožowne cźežo je 35 578, maschinowe cźežo 357 897. Wós je jasnonódry kabriolett z jasnoschérym krywom. Na jasnoschiwjesenje wosa je so 100 hriwnow myta wustajiło. Ludźo, kiž móża wézowne powěsće zdźelcź, so proscha, so bychu so pola kriminalneho wotdźelenja w Budyschinie na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, abo pola blizscheje policije samolwili. Pschilubja so, so je so wosswerjowe mjeno samjelczi.

S **Wowmjowa.** Wumjenkarl Lodny możesche sandźene dny swoje 80. narodniny woswjeczeć. Jemu so pschi tejle skadnoscźi wjele pozdrawjenjow dosta.

S **Běłschez.** Murjeŕ Pawoł Lehman możesche se swojej mandźelskej Hanu rodź. Brydeŕ w domje cźo. 236 bydlazy, druhi zwjaty dźeń swój zlěborny zwas zwjeczeźe. Tež tocźeŕ Herman Schneider, w zamknym domje bydlazy, możesche se swojej mandźelskej Emmu rodź. Nikolez swój zlěborny zwas wozwjeczeźe. Wobe zwójbje mějeschtej na tutym dniu wjele pozdrawjenjow na wopyzce, kotrejž jubilaram swoje zbožopschezca wuprajichu.

S **Dźěžnikez.** W zyłej wokolinje derje znaty żelesnistki tocźeŕ Max Hanczka a jeho mandźelska rodźena Killigez wozwjeczeźichtaj druhi zwjaty dźeń swój zlěborny zwas. Jubilaŕ, kotrýž je zwóžby żelesniskeho strazowarja pohadźa, so w młodych létach tohorunja żelesnizarskemu powołanju wěnowasche a pschinóžze krótko po wójnje na dwórnischczo do Dźěžnikez. Wsche tute léta je nětko zwérnje a zwědomicze swoje służbu wukonjał a je wschudże jara wobluboważny.

S **Rachlowa** pod Cźornobohom. Albertowy buk so porubał! Wschitzy wopytowarjo Cźornoboha tutón dalóko pseches sto lět starý buk znaja, kotryż pschi starym Cźornobohowym puczu stejesche. Tele dny je jón wobzedźeł bur A. Lehmann z Rachlowa puschcził. Ziwnoscźeŕ Jan Albert bě jón krótko po wuzwobodźenskich bitwach 1813 zadźił. Dyrbjeschczo so porubacź, dokelź poczinasche hnijcź a zdonk bě hižo zyle próchny.

S **Rachlowa** pod Cźornobohom. Dróha z Kubschiz do Rachlowa budźe sestatnjena. Trěbne wottrjakanja zu so hižo cźiniłe. Wożebje Rachlowske wobydlerstwo, kotrejž jena hubjeny pucź na Ssowrjowski horje wiele starzi, budźe to z radoscźu witacź. — Blizscha biblista hodźina budźe pschichodnu njedźelu wjeczor.

S **Luske** pola Pomorz. Prěni zwjaty dźeń mějesche tudyscha młodźina hromadźe z dźěłowej służbu we Luski we wjesnym hoscźenju hodowne reje. Srudny pak bě wukónz tuich rejow, hdyż so wukopa, so bě so wjazy ruczných toschkow kradko. Bohužel so pschecze, so by so winowany pałosinik hnydom policajaj zwěsćił, njedopjelni. Hižo huscźisko běchu so w hoscźenzu pschi rejach ruczne toschki zhubiłe. Tež zélbne koła, kotrejž njeběchu so wotedałe, so wotwjedłe. Njech je to za kóždeho z napominanjom, so by pschichodnje dóle na swoje wézy kedźbował.

S **Kotez.** Patorzizu běsche knjes rycźerkubleŕ Lorenz zwojich dźěłaczerjow z dźěcźimi k sebi na hród na hodownu zwjatoczнosć pscheprošył. S radosnym wobliczom jadźachu dźěcźi do městnosće, w kotrejž so hižo wulki wozwjeselowny zchtom zwěrzesche. Hdyż běsche knjes Lorenz krótko porěcźał, won kóždemu zwój dar pschidźeli. Dorosłi dóstachu wschelake wužitne wézy a dźěcźi wosmjanu drastu a hrajki. Pschi spéwanju hodownych spéwow nasta prawa hodowna radoscź, kotraž wschitkich wobdźělnikow jadźachu. Po wobradźenju bo wschitzy pschi kofeju zhromadźachu. S dźaknymi zrowami a zawdaczom ruki bo dźěłaczerstwo z dźěłodawarjom rozdźělowa.

Z **Radworja.** („Meja“ koncertuje.) Druhi dźeń hodow je za Radwor tradicionelny dźeń serbskich hodownych swjedźenjow. Běchu léta, zo so za tutu tradiciju derjo postara serbska młodźina z cźełowuzowanskejo strony, ale dźensa hižo jeje nima. Tuż zaskoči „Meja“. Předstajić so nješto dyrbješe, ale na dowolnosć dyrbješe so dolho cakać, tuż też so wobrazy wopytow pola Jězuska zakomdźichu. Programm bě syła krasnych starych serbskich spěwow, mjez nimi znate „trumfy“ Radworskeje Hudźbneje Jednoty, překrčene nětko na „Meju“, na př. Boża nóc, Pójmy k dźěćatku, Hejsa wjeŕe so Hanka. Mjez spěwami poskiči dirigent k. wučeŕ M. Nawka pokazku předwidźanych 12 wobrazow po swojej hodownej knizy. Jako priplack zaklinčachu hišće mjez druhim Dobry wjeczor maćerka! — Spěwy běchu rjane a přednošk dobry — byrnjeź hižo nic tajki kajkiż jón u. „Meja“ ma drje też swoju krisu — a to je dźensniši dźeń modern!

S **Minakala.** Patorzizu wjeczor ½6 hodźin běsche žerbska Boża nóz, kotraž běsche je spéwami a pschednoschkami schulskich dźěcźi rjenje wubedjena. Prěni zwjaty dźeń na žerbskej Bozej mschi farski wikaŕ Lasaŕ we zwojim zwjedżenskim predowanju na list zwj. Pawoła na Timotea, kap. 3, 16 pokaza. S posłědźowazymi zkowami wuzwěrkli powoźnym kemschenjam hodowny podawk. Boża mscha bo je spéwom a hudźbu, kotruż wozebje wustajnje knjesaj wuczerjej Pětrik z Minakala a Sasna z Komorowa, kaž tež knjes kantor Krona poskiczichu, porjenschi.

S **Minakala.** (Hodowne wobradźenje.) Sandźenu njedźelu sarjadowna tudyscha zpomožerstwo w Kohlmannez hojczenzu dosłuchu hodownu zwjatoczнosć za wschěch ludowych towarschow a jich dźěcźi, kiž skutk symskeje pomocy podpjerała. Po rěcźi ministra dr. Goebbelsa hołtkowy wjednik, stronjan Jan Tyschner, pschitomnych postrowi a pokasa, kak je nóžno było, so bo też za najkhudschich ludowych towarschow słužowne hody pschihotowja. Pschi rozdźělenju darow bo wozebje dźěcźi rozwjeselichu. Też hrabiska knjeni z Hollsteina bě dary k rozdźělenju pózłała.

Z **Prawocźe.** Madlena Wicazowa rodź. Domšec woswjeczi zandźeny tydźeń w cźelnej a dušinej čerstwosći swoje 80lětne narodniny. Pokhadża ze Smjeckec a je z najstarsej wobydlerku naseje wsy.

Z **Pančic.** Našim čitarjam budże hišće w dobrym pomjatku, zo bu wóznik Jan Hercog 11. nazymnika na polu čežcy zranjeny, hdźež jeho kóń skopa a wyše toho, hdyž Herzog padnywši sebi wo żelezny wósku zadnju hłowu rozbi. Na dwěmaj blakomaj bě nop rozrazeny, tak zo samo lěkarka wulkeje nadźije wjacy njeměješe. Bě dźěn też wědomjo docyła zhubił. Tola zranjeny so po tydźenjach dźeń a bóle we Worklečanskej khorowni połěpšeše a tak bě za swójbnych a přećelow hodowna radosć wulka, hdyž mandźelski a nan a přiwuznik prěni swjaty dźeń na krótki wopyt domoj přińdże. Wězo dyrbi so wospjet do měra khorownje wróćić, zo by so tam dołěkował a dočista čily a strowy zasy do swojeho statoka so wróćił, štož jemu z wutroby přejemy.

Z **Khanec** pola Pančic. Zandźeny tydźeń mějachmy pola nas wulku hońtwu. Hońtwišćo wobsahuje wjesne, Swinječanske a Zejićanske leżownosće a wučina wšo hromadźe na 1400 kórcow. Tukhwilny najeńk hońtwy je knjez wumjeńkaŕ Jurij Pjech we Khanecach. Na hońtwje wobdźěli so 16 tšělcow a na 20 honjerjow. Wunošk bě spokojacy — 35 zajacow a 8 bažantow. Runje na tutu dźiwinu je hońtwišćo jara bohate. Derje, zo tšělenca njebě katastrofalna a zo je za přichodne léto hišće rjana lišba wostała, wosebje zajacow.

S **Wojerez.** (Swinjaze wiki.) Na žwinjazych wikach běsche 170 prošatow a 1 běhak. Ptaczinny pohibowachu po mjes 10 a 16 hr. Wobkhod bě jara žiwy, tak so nieje wulki pschebytk wysche wostał.

S **Werminghoffa.** W jenej ludowej fabrizy dźěłaczej z Kulowa, jako na wobschłodźenej żelesnicznu koliju stupi, sniesłoži. Pschi tom padny a słama żebi nohu wysche kolena. Dyrbjachu jeho do hórnišćeje khorownje do Komorowa dowjesć.

S **Klětneho.** Dwójny kwaź pod bohodźěłczownym schtomom žmědźešchtej druhi dźeń hodow dźiwzy kantora na wotpočinku Glowny žwjeczicź. Pschi wérowanju wobeim porow zyrkwinski chór spěwasche. Boži dom běsche z wobsadnymi napjelnjeny. Kantor Glowna njeběsche žebi dał wsacź, so by pschi wérowanju žam na pschećelach hrał. Won běsche tu nimale 40 lět na nich hrał. — Psched nětkrymi dnjemi je wjeńnjanjosta gmejnskich radow do sastojnstwa sapokałał, pschi čimž tuczi žiwoju pschińžaju stačichu. — W pschichodnym nalěcu budźa w nałchej wsy cźile wjeńnjenjo twarić: Liftynjoschez August Riela swoje domsče wo polskich powyschi; murjeŕ Maks Samisch chce žebi nowe domske natwarić na leżownosći, kotruż je žebi wot ratarja Jana Soki kupił; leżownoscźeŕka Hana Frenzlez chce žiwoje domske daci znowa wobnjetacź. W žnjbudnym Jamnom chcetaj dźěłaczeŕ Edmund Prenjer a dźěłaczeŕ Jan Frenzel nowe domike natwarić. Zelesniaŕ a ratař Jan Kranza chce žiwoje domike wo polskich powjetschicź. — Sriwši zlěborny kwaź swjedźeschtaj druhi dźeń hodow ratař Arnošt Petrik a jeho mandźelska Hana rodźena Rjeka z žnjbudnej Wolschinjuju wozwjeczejcź. Měschany chór, kiž je jubilaŕ dołholětny sobuspěwaŕ, mandźelskeju je sastanicźkom swjeseli. Gmejnski pschedsteŕ wosjewja, so bychu ludźo statnu pschipomnoz za dźěłenje wobydlenjow a pschetwarjenje druhich městnoscźow do wobydlenjow wuzwinuli. Won też dopomnješe, so bychu so marschinje z plahowanju židźinych hušćerkow hadźale.

S **Klětneho.** Sobotu 28. dezembra žmě tu priedawschi wojnarśki mischtr a wumeńkaŕ Hermann Lohan žiwoje 93. narodniny wozwjeczejcź. Jubilaŕ je cźelnje a duchownje hischcze jara cźerstwy a je žiwojim pschiwuznym hischcze pilnje pomozny. Won je hižo někotre krócz prapradźed a je wjele lět swudowjeny. Lohanez dźěd žiwojej potobej truchły za zyły dźeń njeda hažnycź a je hischcze za wschě podawki žiwe sajimuje. Jeho tež porjadnje pschi Bożich słužbach w zyrkwi nadeńdźeny. Najstarscha wobydlerka naseje wsy je hischcze tšim ležazy starscha harć won.

*

S **Wostrowza.** (Hońtwjerja Boża ruczka sajala.) Nězhuščeho kalkšeho mischtra Emila Kalkbrennera, kiž bě z najeńkom měschczanskeho lěka, a bě žez z wotom na hońtwu wujeź, saja nadobo pschi wotstupjenju z wosa Boża ruczka. Kalkbrenner běsche 64 lět starý.

S **Cześteje Lipy.** (Rubježniśi napad.) Sandźenu zbotu rano w 7. hodźinje mźelnaty muż do wobtheda z měschanymi tworami 69lětneje Hanje Freundez zkuchajeju stupi. Hdyž bo žona za kupjowym pschecźom praschesche, dnri tu z wotmachom do hłowy, storbny je z jemi a z fajschcźiku pschedawanskeho blida 3000 kź. rubi. Potom rubježnik cźekny. Na wokanje stareje žony z pschikhwatachu žuzodźa, kotruż lékarja sawołachu. Žona, kotraž bo dołhi cźas pschekschtschowacź mźelnjesche, zdźi, so je jako słóžnik wulki zpiny muż z brołu, kotryż bě pola nieje pjatk prošył, z rubježnikom był. Dołeńi zemi nicźo nieda, jej hrošeche, so budźe hrošne hody wozwjeczicź. Policajta dotal nima za słótnikom zkeda. Wobdobne rubježne nadrady stachu so w poklednim cźasu w Arnsdorfu pola Bora a w Borie samym. Najsierje bo tu wo žamźneho njedocźinka jedna.

Budyske stawniske powěsće

z 25., 26. a 27. dezembra 1935.

Narodźili so: Jurjej Reinhardej Kunakej, měschczańskemu sastojn., žyn. — Erichej Pawołej Lerchej, żelesotocźerjej, dź. — Richardej Pawołej Petrichej, pěkhadkowemu wjednikej, žyn. — Willijej Korli Schumannej, wuczerjej, žyn. — Willijej Kurtej Kloßej, tepierjej, žyn.

Semrěli: 25. 12. Korla August Träger, maschinsti dźěłaczeŕ, 73 lět. — 24. 12. Korla August Güttler, blidaŕ, 51 lět. — a Marja Madlena swud. Hockerowa rodź. Mjedakez, renmarka, 66 l. — Horst Alois Rychtaŕ, žyn lokomotiweho cźahaża, 27 dnjow. — 26. 12. Jan Bjedrich Konrad Ruf, technikaŕ na wuhl., 78 lět. — Korla Rudolf Böttger, dr. phil., stud. assessor, morwonarodźena dźowka. — Marja swud. Holanowa we Hornim Munjowje, 74 lět.

Pschipowědani: 27. 12. Arnoscht Max Motok, wobkhodny wjednik na Ssokolcu, i Marthu Emmu dźěl. Duckowez rodź. Pětlichez, mějicźelzku wobkhoda we Budyschinje.

Towarstwowske powěstniki.

Rakecy. Hrajerjo serb. towarstwa „Lipy“ zeńdu so jutře njedźelu popołdnju w 2 hodź. w Nižej Wsy pola Janašec (nic w Kačej korčmje, kaž bě prjedy wotmyslene) k prěnjej dźiwadłowej pruzy.

Kedźbu! Z. Ł.-S. S. Auto na skhadźowanku wotjědże njedźelu 29. dec. popołdnju bo ½2 hodźin wot pósty do Porsie. W nocy w 1 hodź. wotjědża zaso do Budyšina. Stóž chce sobu jěć, njech je z dypkom pola pósty, auto niečaka! Jězba płaći tam a wróćo 79 pjenjezkow. — **Hamtske hejtmanstwo je dźiwadłowe predstajenje dowolilo.**

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

ţaham mam na Knjeza Jesom Khrysta! — Moja macź, moja wboha macź! — — Wona je w waschimi domje a mrěje?“

„Hižo schtyri léta je w mojim domje; my žnjy žo po możnosći derje za nju starali, dokelź bě zlepa a khuda. A nětko mrěje, wutrobna khorosć ju duży. Ale wjetscha je hischcze bolosć, kotruż pschc žwojeho zhubjeneho žyna we wutrobje nošu!“

„Božeje miłosćeje dla, puschcźcźe mje, knjes hajnik, ja dyrbju k njej, dyrbju hischcze jónu žwoju macź widźeć!“

„W Bożim mjenje bźa!“ wotmołwi hajnik. „Ale jeno z tym wumeńenjonom, so prjedy mje žobu k zaroženej dźesch.“

„Wschitko, kaž žebi pschejeze, njetrjebacźe žo wjazy pschedze mnu bojeć, knjes hajnik! Tak ćhi njeżbym, so bych dobroczełej žwojej macźerje tschimdu cźiniłe dyrt.“

Wuj puschczi jeho a Bosćiji stanjwschi dźesche mjeńcźizy prjedy hajnika. Sa pot hodźiny dóndźeschtaj na faru. Hajnik wupowěda žwoje próšiwu a faraŕ bě hnydom zwólniwy žobu hicź. Potom krocźachu sajo po žnjbožitym pucźu mjeńcźizy do hajnikownje. Dyž a dyž jeno cźorny Bosćiji cźežko sajtowa; to bě znamjo, so je we wutrobje cźežko bóli.

Pschińdźechu do hajnikownje; khora bě hischcze žiwa, kaž jim hajnikowa w thěji mjeńcźo zdźeli, ale wobcźežnjocź wutrobu pschcźo pschcźesnischo pschibźrkasche, tak so khora lédom dychasche; pożłedni wokomik bo blížeše.

Duchowny wobstara khoru najprjedy z njebjeskim troschtom. Hdyž bě zranjeny ikuit dokonjany, kiwny hajnik Bosćijej, a wobaj stupischtaj do cźicheje kowork. Se spožnym wobliczom leżesche khora we kožu, cźikhtjenej bledej uży nad pożłeschcźom stykajo, jeże tychmy dych pak bě znamjo, so žiwjenje haścha. Hdyž khora hajnika, žwojeho bobroczela, na stupje spóźna, zamjeżeli žo po wosbliżu. Hajnik pożbydny žo na stólcźk pschi kožu, pschinimny khoru za ruku a rjekny: „Cźeścź budź Bohu we wyschoscźach a pokoj cźłowjekam na semi, kiž dobreje wole žu!“ — Luba žona, tu je hischcze nječtó w komorzy, kotryż je dobreje wole, kotryż by žebi pokoj na semi pschał, a chce nětko Bohu we wyschokocźejach cźeścź dawacź, — kotryż chyli i ria žwojeje mrějaceje macźerje žłowo wodacźa žłyschcźeć — wjacy žnu!“

„Mój žnu!“ wudychny khora i wutrobu a wobe ruzy pytaschtej wokoło žo.

Wótšje sałorzeju pokłaknu žo Bosćiji pschi kožu a pokoji žyślojte wobliczo do pożleschcźa. „Macźi, moja macźi, luba, dobra, wboha macźi, wodaj mi! Lubju psched Bohom a psched cźłowjekami, so chcu žo nakasacź — — A też wy, knjes hajniko, wodacźe ni moje še słutki — o wodajtaj mi wobaj Bożeje miłosće dla, do kotrejež chcu wot nětka wschě dny žwojeho žiwjenja wěricź. O macźi, moja macźi!“

Macź pytasche i rutku hłowu žyna a dyž bě žo jeje dótka, położi jemu wobe ruzy na hłowu a žohowasche: „Wodawam tebi, Bosćijo. Ty pak dźerž žwoje žłowo, kotrejž by žwojej mrějajaci macźeri w Bożej nozy dał.“

„Też ja tebi i wutrobu wodawam, Bosćijo“, rjekny hajnik.

Mrějaceje dych bu pschezo cźežschi a krótschi; žyn podpołoji ri žwoju rutku — a tak wudychca macź w rukomaj žwojeho żelnoscźiwego žyna. Po wjach žwonjachu žwonny a rosnoschcźachu powěsći: „Cźeścź budź Bohu we wyschokoscźach a pokoj cźłowjekam na semi, kiž dobreje wole žu.“

Bosćiji pak dopjelni žwoje słužbowanje a połěpschi žo, nětko bě kaž zole druhi cźłowjek. Hacź do nalécza wosta po hajnikowej radże na hajnikownji a dźěłasche jako wotrocź. Hdyž žnuły a łód tajesche, cźehnjejsche do nowehu žwěta.

S tym wopuschcźi Bosćiji domišnu, so by žebi w dalokim žwěcźe nowu domišnu zytak. Listy i zrušby pschinjeżechu žtónesnje tež powěsći do hajnikownje, so je Bosćiji nětko žrošły dźěłaczeŕ a so je pokoj a wjeżele w pilnym prózowanju namakał.

— Kónz. —

Stopowane
Moškowe
Wolmjane
Wjelblud.
Blidowe

prikrywy

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w dolnje khorobneje nakładnji.

Pytam hnydom abo k 15. jan. 1936

hospodarskeho pomocnika

15—17 lět stareho na 50 kórcow wulkeho ratarstwa ke konjam a do ratarskeho dźěła. Swójbne přizamknjenje. Łahow čo. 16

Wušikny ratař

chce

kublo molnajeć

(50 kóroow abo też wjetše)

Poskićenja zapodajće pod A 28

...ćmu Serb. Nowin

Čerwj. wino

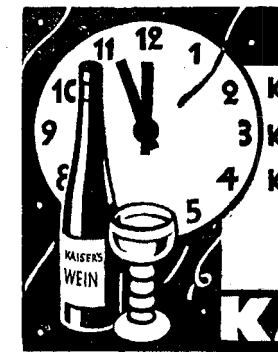
wot suda, litr 0.80 1.00 1.20

Běłe wino

bleša wot 0.65, poskića

Klemn nasl.

w Budyšinje, Kamjentna hasa

Zu Silvester

Kaiserec wurjadne wina, ze samsnych pincow, też za Sylvestrske wohrjewańske wino

Kaiserec pječwo

w dobrych kajkosćach, po nizkich płaćiznach!

Kaiserec kofej — za kóždu hospozu jena wosebitosć

Woblubjena družina . pt. 2.— hr.
Znamka kofejkana . . pt. 2,40 hr.
Kofejkana, wosebitosć pt. 2,80 hr.
Naše najlěpše kajkosće pt. 3.— 3,20 hr.
3% rabata w znamkach!

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

Filijala w Budyšinje na Bohatej hasy 5 Serbscy rěčaca předawarka je w našej filijali wam stajnje k službam

...pel, trěn a a łamin...
...le, kholowy a zcki tam...

J. Würker rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwjazkowej hasy 10

MEBLE

khamory, vertika, komody, hal. z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola firmy

Marschke

w Kamjencu, Oskar-Müller-hasa 8 :: Rěči serbscy!

Trjebane mebl...

ma tunjo na předaj:

dobre šijace mašiny
diplomat. pisanske bilda
(Nähmodubowe)
bilc
vertiko
kuchińske khamory
łoža / soby
wučahowańske blida
stojace blida
regulatory

a wšelake druhe

J. Buhl w Kamjencu

Spitelski młyn při kath. cyrkwi

Fotowe . . . . . } **aparaty**
projekcijowe . .
powjetšeńske . .
domjace kinowe

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richarda Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcywustojnje a najspěšniše

Rum
Likéry
Arak
Měšany palenc
we wšěch płaćiznach poskića

Klemn nasl.

w Budyšinje, Kamjentna hasa

Słoma

na předań w Kukowje čo. 33

Měšćanske dźiwadło

Telefon 3263

Sobotu, 28. decembra 20.15 hodź. Poslednje předstajenje světo-sławneje Leharowje operety **Wjesela wudowa**	Wutoru, 31. decemb. (Sylvester) 20.15 hodź., bole A **Zbože na Himmelsruh** fort w 3 jedn. wot H. Müllera
Njedźelu, 29. decbr., 15.30 hodź. **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna bajka za lud w 6 wobrazach a rejomi wot Malberga	Srjedu, 1. januara 1936 (Nowe lěto), 15.30 hodźin **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna bajka wot Malberga
Njedźelu, 29. decbr., 15.30 hodź. Wulke operetowe dobyće **Njekošena žona** Wjeselohra z hudźbu w Kollowa	Srjedu, 1. januara, 19.30 hodź. Wulka operetowa zymska sporta **Swětowa mištrka** Operetka w 3 jedn. w. J. Snaga

Póndźelu zawrjene!

K Sylvestrej

te dobre solotwje wot

Künella

Mjasowa solotej 1/2 pta. —,50
Ferjowa solotej 1/2 pta. —,40
Mayonnaisa za běrnjacu solotej . . . . 1/2 pta. —,25
Zelenin. solotej . 1/2 pta. —,44

Marinérow. jerje štuka —,15
Zawite jerje w may. štuka —,12
Hăckerle . . . . 1/2 pta. —,30
Wolijowe sardiny tyzka —,18 —,25 —,30 —,50
Pječene jerje, tučne jerje atd.

Künella

Hosćenc w Sernjanach

Jutře njedźelu zjawne reje

Njedźelu na hodźoch, 29. decembra 1935, wuhotuje Zwjazk Łužiskoserbskeho Studentstwa w **Handrikec hosćencu w Poršicach** swoju

hodownu skhadźowanku,

na kotruž so wšitcy lubi Serbja z blizka a daloka nanajwutrobniše přeprošuja.

Porjad je sćěhowacy:

popołdnju 3 h.: Zjawna studentska zhromadźizna z přednoškom a narěčemi.

wječor w 8 h.: Zabawny studentski wječork ze dźiwadłom a druh. poskićenjemi

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa

1 J měsacow stary plahowański

kundroz

je na předań w Nowym Łužcu čo. 8 pola Njeswačidła

Su-li Waše črije roztorhane

přihladźće spěšnje do **wulkoćewewnje na Žitnych wikach čo. 11** znamjeńca „Złotoje bwóžnje" a „Mlokowe" dwór

Alfred Gnichwitz

Dobre rjane a tunje poslužowanje. Na pódusowanje może so dóčakać!

Wobswětlenja kołow

6 voltowe, kompletne wot 5.— hr.
Gumijowe kola, W...ruče wot 1.60 hr.
Přihibki za kola. Jedne kola.

poskića

Gebr. Thomas w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 16

Meble

a pólstrowane twory

poruča po najnižšich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Róžow. hasy 15

Swój Serb.

Nowoletne khartki

zhotowa so spěšnje
w serbskej knihićišćerni w Budyšinje
w Serbskim Domje

Jeli Was

hłowa boli,

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li faldki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času dźerje sedźace nawoči wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja

w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Zbožowne nowe lěto 1936

přeje kóždy překupc swojemu kupcej, kóždy rjemjeslnik swojemu wotběrarjej, kóždy hosćenčar swojemu hosćej, kóždy Serb abo luba Serbowka swojim znatym. Te móžeće najlěpje z nawěštkom w „Serbskich Nowinach"

Ale zapodajće nawěštk bórzy na nakładnistwo Serb. Nowin w Budyšinje w Serbskim Domje

Tu Wam pokazamy što tajki nawěštk zbožopřeća płaći:

1.50 hr.	3.— hr.
2.— hr.	4.— hr.
7.— hr.	

Wozjewjamoj jenož z tutym swój slub

Marka Budarjec
Pawoł Nedo

W Křiwej Boršći
W Rakojdach

Hody 1935

Přiłoha k čisłu 301

SERBSKE NOWINY

Sobotu 28. decembra 1935

Dobyće SA-sportskeho znamješka w Budyskim wokrjesu

Ważne liczby a druhe pśiśispomnjenja.

S 500 000 nimśiskich muži, kiž nětkole SA-sportśke znamješćko wobdźeja, je w sajdźenym lěcu a nasmjo w Budyśkim wokrjesu ześamym pśiches 400 pruhowanje k dostaću tuteho znamješćka wobstało. Schtóž je hdy trochu do dźeła pohladał, kiž je žo sa 120 hodźin pśichibotowanja dopomjało, a je cełne a duchowne napinanje mozow, rozsudnosće a wutrajnosće cakanjow wobkedźbował, wě, kak ważne je to wšchitko sa skrućenje jenotlikowom sa powschitkownu wobornosć Nimśkeje, tón pak też dopóśnaje, kak wulki wuznam sportki referent Hans Hoyer je swojimi pomognikami a mějićelemi wucźbneho wuwjedźenja sa dobru wěc měješće a hišće ma.

K statistiskemu wutrjebanju dźěše nam maćišna 317 cakanjow pśichedźała, kiž žu pruhowanje pśiches 8 hacź 10 njedźelemi nimale wschitcy wobstali. Liczby a naspomnjenja tutych samolwjenych budźa wěsće powschitkownje sajimowacź.

1. Pśichi dobywanju SA-sportskeho znamješćka žo nimale wschitke powołanja wobdźělichu: 104 rjemjeślnikow, 34 pśichupjerjow, 26 dźěłaćerjow, 24 techniskich pśichistajenjow, 22 wyschnoscźowych pśichistajenjerjow, 18 s ratarstwa, 15 wučerjow, 12 dohladowarjow a podobnych, 10 juristow a lěkarjow, 4 wjednizy s hospodarstwa, 14 hewaschich.

Uniformowanym wotdźělenjam pśichiłuschesche: SR 158, pólitiskemu schkitej 24, nimśkemu swjatej lětarskeho sporta 24, sportskej schuli w Oberschóna 14, Hitlerskej młodźinje 2 (najlěpschi běše schuler Rudolf Günzel s 882 dypkami). Wot politiskeje organizazije pśichidźe 49 samolwjenych (najlěpschi běše Hellmut Lorenz se 797 dypkami). Zivilnych ludźi (s Johnez dźěłarnje atd.) běše 46, mjes nimi jeničzy wot nimśkeje dźěłoweje fronty 22 (najlěpschi běše tu Kurt Hajesch se 796 dypkami).

3. Wo starobje a dozpětych dypkach móže žo tole prajicź:

Wobdźělło je ho létnych	muži	najwjeśisha liczba dypk.	najmjeńsha liczba dypk.	w pśiceréstu
18	12	596	776	686
19	19	533	863	628
20	11	500	783	662
21 hacź 25	70	471	882	702
26 hacź 30	85	520	784	633
31 hacź 35	60	512	778	667
36 hacź 40	36	513	781	655
41 hacź 45	13	607	734	650
46 hacź 50	7	610	749	698
50 lětn. a starschich	4	618	669	649

Tśo najstarschi mjes 317 samolwjenymi běchu hamtikoźudniki rada dr. Peschel, wopschi stud. direktor dr. Hesse a pólitiski inspektor Foerster. Spodźiwne je, so žo najnowische dypkowe liczby runje pola 21- hacź 25lětnych namatkaju. Tu pak też wěso najwjetsche wukony leža. Starsche lětniki žu žo też jara smužiće bite. Žadyn samolwjenz starschi 40 lět njeje mjenje hacź 600 dypkow dozpił.

Najwjetschu liczbu dypkow s 317 samolwjenzow dobychu: Rudolf Günzel s 882 dypkami, Korla Günzel a Heinz Henka s 863 dypkami, Gerhard Hauka s 840 dypkami, Erich Grünwald s 816 dypkami, Erich Trommer s 809 dypkami, Korla Albert-Bahle s 802 dypkami.

Tak žu žo pśichi tutych wobwjedźowanjach nimśku młodźenzy a mužojo wot 18 hacź do nimale 60 lět stari se wschich powokanjow a ludowych worschtow seschli a žu žo wo palmu dobyća bědźili. Hdyž žo w pśichodnym nalěcu druhi nimśki mužojo namolwja, njech žo w Budyśkim wokrjesu tyhaj seńdu, kiž bychu w jenej mysli a kameradstwje na žiwojim cźełnym a duchownym skućenju dźěłali, to bychu žo w nasmje 1936 mohli s tutym cźestnym znamjenjom pyschicź.

Myslički k Nowemu lětu

Kóždy cźłowjek, kiž chce khutnje swoje žiwjenje wutworicź, pschi Nowym lěcu stkadnoscź wuźiwa, so by swoje dotalne žiwjenje pschehladał a pruhował a nowe léto s dobrymi wotmyślenjemi sapoczał. Dobre wotmyślenja k Nowemu lětu žo husto tak wuźiwaja, so žo runje w januara wjazy ludźi hacź hewak na winowatosć dopomni, žo sa swój pśichod a sa pśichod swojich swójbnych staracź. Po tajkim pschemyślowanju žo też nětkotrykuli rozsudźi, so chce runje w januaru žylnischo pjenjesy na stronu klasć a też hewak žiwoje žiwjenje stajnische sćadowacź. Tuto prózowanje, pśichod hospodarźiš podmurjowacź, je jena najwažnischich pschicźinow sa „lutowanšći dźiw měšaza januara". Sćamo hdyž žo wobmyšli, so žo pschi spocjatku léta dań, hodowne dary, winowschki s hodowneho wobkhoda a wschelake druhe k lěpschemu nalutowanškeje knjižki sapische, pak jako najwažnische wujaznjenje žylneho pśichiběranja lutowańkow na nalutowańnjach w januaru tola jenoź to swostawa, so w cźłowjeku samolwite cźerjenje bydli, kiž k žylnischemu lutowanju w nowym lěcu pohonja. To dyrbjało tym, kotśiž hišće w stronu steja a žo hišće nje jsu do wójska milijonow lutowarjow sarjadowali, myšle šindźicź. Teź jich myšle njech žo pschi pschehodźe do noweho léta ras praschenju wénuja, hacź žebi starosćej wo jich pśichodu abo wo pśichodu jich swójby njezada, so žebi nalutowańsku knjižku pschipokoja abo žiwoju knjižku lěpje hacź dotal wupjelnjeja.

Rumunski kral wobhlada žebi němsku lětadłowu radijowu pschiprawu.

Němski sastupjeŕ telefunkowych fabrikow pschedwjedźe w Bukaresće rumunskemu kralej nowu lětadłowu radijowu naprawu. Teź wyšoki lětarski offizjerojo a statny podsekretar w ministerstwje sa lětarstwo, kotśiž žo na pśihedwjedźenju wobdźělichu, wulki sajim sa wukony němskeje techniki pokasachu. (Presse-Foto, M.)

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(8. pokračowanje.)

Z poetow łužiskich, hdyž sym pśeni raz do Łužicy pśišoł, njenadeńdźech hižo Zejlerja. Hižo jeho njeběše, ale w hubach a we wutrobach wšitkich běše žiwe jeho mjeno a česćowachu jeho njewšědnje bohatu a rjanu poeziju. Štyri zwjazki podawaja jeho basnje, kotrež je Muka wudał. Jeho pěseń: „Trać dyrbi Serbstwo zawostać." bu wot dawna z narodnym łužiskim spěwom. — W času, hdyž započach swoje pućowanja do Budyšina, běše z předstajerjom serbskeje beletrystiki Wjela, kiž pod pseudonymom Radyserb pisaše, dźěławy też na druhich polach, na přikład w zběranju serbskich přisłowow. Běše to jedyn z najbližšich, kiž nimo swojich wysokich lět najpilnišo dźěłaše. Z cyła zaklińcahu druhdy w duši jednotliwych Serbow wokomiki basniskeho stworjenja, jako nakhwilne přetorhnjenja duše. — Wony linguista Pful, kiž so w kónc swojeho žiwjenja zaběraše ze spodźiwnymi etymologiskimi wuwjedźenjemi, je w młodych lětach zbasnił překrasnu pěseń: „Hory módre, ja was znaju", kotruž dźensa, hačrunjeż je autor dawno njebohi, znaja a wospjetuja wšitcy Serbja. — Rjane poetiske wěcy tworił a přełožił Hórnik, pěsnje spisał też wony Domaška, farař w Nosaćicach, přełožił Wjelan-Slepjanski. Samo jednory samowuk, do jara stareje, najdawnišeje generacije wozrodźenja słušacy Pětr Mlónk, zbasni nabožne pěsnje. Ta lubosć k tworjacym sonam, k poetiskemu tworjenju wosrjedź Serbow, běše a je dospolnje zrozumliwa. Mi so zdawa, zo steji wona we zwjazku z cyłej narodowej tragediju jich byća. Wšako ma wobrona tuteje maćkeje kupki a jejnych duchownych pokładow před strašnym přewodźenjom němskeho oceana na sebi nješto krasnje poetiskeho. Tuta rjekowska wobaranska wójna je woprawdźe wulka baseń, do kotrejež so cyła woprawdźitosć přemenja. Tuta wobrona lubowaneje a tak strašnje wohrożeneje wótčiny, jejna zańdźenosć a jejny přichod, kotruž lubuje a do kotrejež z dobom wěri, je tak rjec z mócnym motorom parotiskeho stworjenja Jakuba Barta, pisaceho pod pseudonymom Čišinski, a tohodla zwjetša jako Bart-Čišinski znaty. — „Jeho poezija", kaž piše Melanija Parczewska w časopisu Ateneuum 1889. „njeznaje rowniščoweje noty, bół a rany łahodźi wěra do jasnišeho ranja z wobalacej ruku. W lěće 1884 wudata kniha sonetow, to je jedna ze zahorjenoscu stworjena pěseń." Ze swojim talentom dopomina Bart na Vrchlickeho, ale samostatnje, bjez scina naslědnistwa. — Běše to woprawdźity poeta, kotremuž jako zastupjerjej Łužicy přisłuša městno w galeriji basnikow swěta. Pisaše też pod pseudonymom Kukowskeho rozprawjace fragmenty wo serbskej literaturje, kiž buchu po přełoženju w ruskich wudawnistwach wozjewjene. Bart běše z katolskim duchownym a khowancom Prahi. Swoje žiwjenje skónči w najlěpšej starobje, krótko po překročenju lětdźesatki. — Tragedija wosudu tutych należnoscow, za kotrež so prócowaše, zawinowaše, zo běše hišće młódši kaplan Mikławš Andricki, přetož njedocpi ani štyrcyćiny, jako wumrě. Pisaše literarne wěcy, w lětach 1896—1904 redigowaše časopis „Łužica" a běše z talentowanym publicistu. Z teho, štož je wón dokonjał, móžemy wumjerić škodu, kotruž je serbske pismowstwo a serbska zdźělanosć přez to měła, zo Andrickemu njeběše spožčene dlěje žiwy być. Bart a Andricki pokhadźeštaj z blizka wot sebje zdaleniju wsow na zakhodźe Łužicy — přeni z Kukowa, druhi z Pančic. Tohodla tu na njeju hromadźe spominam, a zdobom na třećeho, kiž w tutej wokolinje, w Baćonju, běše z fararjom. — Jurjej Libšej, hačrunjeż słabeje strowosće, běše spožčene dlěje žiwy być a dźěłać hač tamnaj dwaj. Jako wučomc Hattale w Prazy zawostaji za sobu jara derje w němskej rěči spisanu serbsku składbu a serbski přełožk Domaša Kempenskeho wo kročenju za Khrystusom. — Wšitkich troch horka wopomnjenych sym husto w Budyšinje widźał. Barta a Libša sym też na wsy wopytał, hdźež jako duchownaj bydleštaj. — Swět prawnikow we Łužicy zawostaji mi w swojim pomjatku někotrych rěcnikow, z kotrychž advokat Mütterlein, najstarši znaty w přenich lětach mojich pućowanjow přećasnje za narodnu wěc wumrě. Młódši hač wón běše Michal Cyž. Za swoje dolholětne zasłužby jako administrator Maćičneho domu bu za čestneho sobustawa pomjenowany, a treći, Arnošt Hermann, běše hakle z młodym referendarom, hdyž sym jeho widźał. Hižo tehdy pak nastupajo wótčinsku lubosć, kaž też nastupajo dźěławosć wjele lubješe. Dźensa je z rěcnikom, z justicnym radu, z předsydu Maćicy Serbskeje, jara energiski w jejnym wjednistwje, a nimo teho dźěławy na polu pismowstwa. Hižo w tutym lěće woswjećachu Serbja jara swjatočnje šěsćdźesaćiny jeho narodninow. Prawo njeběše jenička wědomosć, kiž měješe swojich zastupjerjow a prócowarjow we Łužicy. — Za přirodospyt zajimowaše so z wulkej lubosću Rostok, wučeŕ z polodnjowječorneje namjezneje strony. Dźěłaše z pjerom, wosebje w botanicy a w serbskej botaniskej terminologiji.

Wšitkich tu pomjenowanych prócowarjow widźach na zježdach Maćicy, při wšelakich składnosćach, abo hdyž jich z wotpohladom wopytach. Za to pak běše a je w Budyšinje jara zasłužbny prócowar a wótčinc, kotrehož dyrbjał a dyrbi kóždy najprjedy zeznać, hdyž dla Serbow do Budyšina přińdźe. Je to Marko Smoleŕ, syn a nastupnik teho, kiž běše ze stołpom narodneho wozrodźenja. Za čas dołheho zapućowanja nana do Waršawy a potom do Ruskeje, zastupowaše jeho w redakciji „Serbskich Nowin", kotruž w lěće 1884 po smjerći stareho Smolerja přewza. Wjedźeše a wjedźe nakład z wulkej znajomnosću wěcy a wustojnosću. — Trjebam jenoź powědać, zo je so někhdyši tydźenik hižo dawno přetworił do dźenika. Nimo teho je wón też z wobsedźerjom derje dźěłaceje knihownje. Před wjacy hač tśicećimi lětami bu wuzwoleny jako sobustaw předsydstwa Maćicy Serbskeje. Je też z jejnym čestnym sobustawom a podpjera a spěchuje kóždy narodny skutk. Ma cyle serbsku swójbu. Kóždeho přećela Serbow, kiž do Budyšina přińdźe, wón rady přijima a jemu dawa wšelake informacije. Nimo Šmolerja běše ze stajnym towaršom w redakciji Serbskich Nowin, kotrehož kóždy hósć, kiž Budyšin wopytowaše, zeznać dyrbješe, Adolf Sommer. Wot njeho dostawaše wěsće wjele powučenja. Z powołanjom běše wón wučeŕ, wučeše też serbsku rěc, pisaše do wšelakich serbskich časopisow a skutkowaše w narodnych stowaršenjach. —

(Pokračowanje sćěhuje.)

„K poručnosći knjez ekselencal"

(Wobras se wuzy.)

Tajke něschto dyrbiłch nawodźicź, hewak njemóżeschi zwbu rěczeć — tajku hońtwu se schtó wě kak wjele wobstupami abo kolami dyrbiłch spósnacź. S něschto tuhaz kórzow leżownoseże a łdy za dżeń zy revěr wobeschoł.

„To zwoje mějach hižo něschto rasow", powědasche mi cżetka naschebo hajnika „Wěch drje jenoż wschędna honjerka, ale dyrdombeżki zym nasshonila, skoro wěrje njepodobne. Stary hajnik bě mój bałki wuj. Pombach jeho wnuczky pschi schulskich dżełach. Wona njebě wulka zwězda, hewak pak dobroczinwa duscha. Wěsko bě tajka: Gustła — tak rěkasche jeho wnuczka — njemóżeschе niczo a ja niz wjele wjacy. Mój pak zo wojunjachmoj, dokelż rad hromadże do lěza khodżachmoj.

W lězu běchmoj doma. Stary hajnik mějesche zwoje wjeselе nad namaj. Bě tej dobroczinwy cżłowjek. Mějesche napohlad każ stary rumpodich. Tołsty cżerwjeny nóz, bołhu schéru brodu a por pschesklepanych wocżow każ lischka. Hdyż do lěza dżesche, wsa naju husto zwbu.

Tak znajachmoj skoro kóżdu lěsnu schczeżku. Nawuknychmoj słědy w zrněży po zwérinje wobkedżbowacź, hacź je lischczi, kurwotrśi, bażantczi, wrónjazy abo druhi. Wědżachmoj, hdże zu karntiłase dżéry, hdże w lěsе truskalzy rostu, hdże zu bolanse jahody najwjetsche a hdże maja prawaki a kołaki zwoje błaki.

Nó, a hdyż běchu wjetsche honitwy, zmeżdżachmoj zwbu cżinicź, byrnjej jenoż hołzy bytej. Dny dołho rěczachmoj jenoż wo honitwje . Ale, hdyż někto słónczнje tak dałoko bě, zhori naschа Gustła na zmorkawu, w dobrej zerbżesinje „schnuupu", so ji nóż zam běżesche. Tuhwuchu ju do łoża, dyrbżesche zo poczicź. A tak pschińdże, so dyrbżach najrjeńschu honitwu zama zwbu cżinicź. Běch jenicżka zónska mjes telko honjerjemi."

„Wobuj zo schórnje a khołowy a wimi prawy zychor do ruki, měnjesche hajnikez wuj. Nasajtra běchu wschitzky z dyykom na městnje. Widżachmoj zylu schwitu honitwjeńskich hoseżi. Někotsi běchu wuhotowani, każ chzyli pschi zwejerrym cżwje łodowe mjedwjedże stżelcź. Sazo druzy zhachu zo, kaj bychu z makseradky pschischli. Tołsty wukormjeny haptykaŕ zo hižo poczesche. Nó, jeli tón sajaza tżeli ze runje tak, hdyż zlepa kokosch sornjatko namaka. Hajnik zo jemu za khribjetom zmeżdżesche.

Napohlet pschińdże nasch knjes hrabja z jenym dołhonohatym zuzham. Tón khadła na jene wócżko hubjenje widżesche. Tehodła bě zej wjetschu kukowatu nawocznu schkleńzu do hubjeneho wócżka stóżcź. To bě mi něschto nowe, so móże cżłowjek jene dobre a jene hubjene wóko měcź. Honjerjo běchu tu hnydom z wudmom: „Tón pschińdże mjesy naju. Kedżbuj, dżenża zo něschto stanje!"

„Cżehodła scże tżelbu za kulku zwbu wsak, knjes hajnikо? Tamni wschitzky maja jenoż za schrót."

„Kedżbuj jenoż derje! Wschо druhe zo namaka", bórzejesche do brody.

Na dobo mérjesche zo tón se schkleńczanym wokom na naju. Nasch hajnik wša tłechi krucże hromadże a pokłoni zo psched nim. Hnydom rjekł praješche: „K poručnosći, ekselenza! K zlužbam, ekselenza! Djakuju zo ponižnje, ekselenza!" Mi rozumjech sasta, njeprajach pak niczo. Wschi zebi myślach: doma mi prajesche, so dyrbju zwórliwa byćі, wón zam pak nastajnje bledżi jenoż „ekselenza". Prawje ma tola rěkacź „knjes ekselenza". Prajimy tej „knjes hrabja" a „knjes hajnik". Nó, to jemu hižo pokazam, schto zo zluschа.

A hižo bliżesche zo mi dołhonohaty, hladasche z schkleńczanym wokom na nuje a rjekny: „Ráh — rjana knjeżnicżka, — pschińdżeże ke mni — pschinzeżeże zwoło!"

A tak běch mjes schkleńczanym wokom a starym hajnikom. K bokomaj wot naz běchu mjes stżelzomaj na dżesacź honjer, jenoż my zzo běchmy blisko pornjo zebi.

„Njebudu dżenża wjele tżelecź, dyrbju na honitwjeńskeho hoscża dżiwacź", pischpotaschе nasch hajnik. A někto dżesche każ cżrjóda huzi, jedyn za druhim. Dołhej zadaj dżeschtaj napschecżinowy zmér. Dałoko, dałoko za kerkant dyrbiachu na łorcżicź. Potom hakle bě kotoł zawrjeny. To bě kóżdy ras najrjeńsche, někto hakle zo honitwa zapocża.

W nozy bě zo zněh najchoł. Wschitke hrjebje a brúsdy běchu jena runina. Někotryżkuli padny na nóz. Schkleńczane wоko kóżde por wokomikow rjekny: „Kedżbu, knjeżnicżka, hrjebja!" Wotmołwich jemu nastajnje: „K poručnosći, knjes ekselenza!" Kóżdy krótki zo te dołhe drjechmo wołchcżerjesche, hdyż prajach „knjes ekselenza". A nasch hajnik? Sa żiwjenje njebuch zej myślila, so móże cżłowjek tak falschny byćі — tón zo zwbu wołchcżerjesche. Njewědżach, na cżim zym. Skónczнje bledżeschtaj wo rostorhanych kholowach a so kochla z nich kuka. To dyrbjała tola tež pytnycź.

Druhi ras, hdyż na zo mikaschtaj, każ byschtaj někajkeho scżerba sczrałoj, wali zo schkleńczane wоko do hrjebje. Szym z njeho zněh wottklepała, niz runje majkajo. To wulke zwérzo mi sa to liczzy majkajo zo na muje pschecżelenje změjesche. Njebě zyle njeprawy, tón dołhonohaty. Wo-

Nowa plaketta zkutka zmjerzeje pomozy za mězaj januar pschedstaja Bjedricha Wulkeho, kotrehoż narodniny běchu 24. januara. (Weltbild, M.)

njesche za zuchtowej kożu, za zigaretami a konjenzom. wóli njemóżach zenje znjesecź.

Mjelko zo wosljet na moju zwórliwu winowatosć, pomnich a praschach zo schkleńczane wоko: „Wołesche jara, knjes ekselenza?" Sasko zo poczа zmjecź a ménjesche: „Djakuju zo — rjany zort, knjeżnicżka!"

Naschi hajnik bě wjeskoseje myslе a dasche zo mi wjacy krócź se zwoje błeschki napicź. S błeschki „knjeża ekselenza" zo też napich. Hdyż zo mi hajnikaj změjeschtaj, změjach zo wótsje zobu. Nó, dyrbjach dha zo drócź? Pschi zebi myślach: Hdyż to tak dale póndże, njebudżetaj wjele potżelecź. Makaj jenoż pryle we hłowje.

Skónczнje po dobrej hodżinje bě kotoł zawrjeny. Honjerjo rezachu każ bychu zo wschitke cżerty z hele rospuschcżele. Někto dżesche do kota. Tżelachu, so schrótowe kulki jeno tak hwijdachu. Hacź schto tżeli, bě wez zamo za zo. Sajazow wschak lo hischcże schwita zatżeli, ale to rezerwowske karnikle! Te rapaki běchu tak spěchne, so tżelzam a honjerjam mjes nohomaj wusłoczichu.

Woprawdzże, mójesch zo w cżowjeku mylicź! Moje schkleńczane wоko tżelesche do sajazow, so zo jenoż tak pyches hłowu mjetachu. Schtóż jemu pod tżelbu pschińdże, trjechi — sajazy, karnikle, kurotwy a bażanty. Myślu, so njeje zanu patronu njetrjebawschi wutżeli. Naschi hajnik też prajschе. Njedach jemu méra, bě dżeń tu dosez dźiwiny.

„Někto dże do dubowiny, hołza, tu masch tżelbu. Njeje nabita, njetrjebach zo strachowacź!" rjekny hajnik a powężny mi tżelbu na ramjo.

Nó, koho dha zo bojecź! Hordżach zo, so zmeżdżach tżelbu njesez. Wobhladowach zo, hacź mje też wschitzky widża. Mam woprawdżitu tżelbu, někto zluscham do tżelzow.

Nó — nó! Schto dha to do skoczeża? Poż njeże. A cżer? Kaj zwinjaze łupki?

Stoczich tżelże k hajnikej. Tón zo schcżerjesche a prajі k schkleńczanemu wоkej: „Smém ekselenzu zwoju tżelbu poskicźicź? Zsylny dźiwoj kundros je hižo tři dny w revěrje."

„Djakuju zo, knjes hajnikо? A tżela?"

„Zyle wěsce, ekselenza."

Khóts drasć! To je něschto. Wlecżechmy zo bliże. Chzych na kóżdy pad zwój nóż wschudże prěczku měcź. Ale knjes ekselenza hrabny mje za wopuschce a prajeschе: „Sa mnu wostacź — niczo za małe holczki — móże straschne byćі."

Nadobo reseschе jedyn honjeř: „Dźiwje zwinjo, dźiwje zwinjo!" A hižo bo něschto cżorne na njeho wackesche. Najprjedy zej myślach, so je někajki mjedwjedź! Mi wutroba se strachom pukotasche.

Njejazy mje něschto za kerk wrjeżny. Hnydom zo też tżeli a hdyż zažo stanych, kleczeschе hajnik na cżornej njeżwrocże. Mjesesche krwawy zylny nóz w ruzy a cżornemu zwinjezu bżeżesche krej ze schije do zněha. Schkleńczane wоko wottama někotre dubowe halozki a womacza je w krwi, jenu da hajnikej, druhu tykny zej na klobuk.

Hajnik zo zacżerwjeni zaz turkowka bobla a ménjesche: „Gratuluju, ekselenza!" Honitwa dżesche dale. Szym hischeże dwójzy na nóz padnyła. Khołowy zej na kerku cżornych zahodow rosturhach. Za to pak bě mój tżelz, „knjes ekselenza" z honitwjeńskim kralom. Bz ninale zam telko potżelał każ tamni hromadże.

Hdyż bě honitwa nimo, mějach wopiczku. Wěch lachna a tuż zym schkleńczanu wokowu błeschku wuprózdnisa. Schtóż běch wupiła, złodżeschе każ mjedowa woda. Wot cżeho běch zo wotumkała, njewóm dżenża hischcże.

Předźenak přeje k swjedźenjam

Wšěchem cżitarjam a pschecżelam
Sa ducha, měr a wjeżelosć,
Sa cżěło dobrych darow dosez!
A hdyż so budża wjeżelicź,
Sso chzyli na njoh' dopomnicź,
Wón budże z duchom pschipodła,
Wschak z cżěłom njem'że — tohodła,
So zona jeho niepuschczi!
Na dundanje je zara sta
S toh' cżaka, jo zo tole sta
So wón so nětkuże zabłudźi.
We holi wokoł' Mužakowa.
Aj, to je dżéra dźiwna, cżmowa!
Tam nětkuż zo prózny domoj dżesche,
Hdyż runje wo zriedź hole běsche,
Sso nimowólnje mobrozł!

„Aj dobry wjeczor, bratiško,
Hlaj, tebi je zo zaczmiko!"
Sso dźiwny muzik pschikmótsi.
„Schto zo tu błudźisch — hischeże w nozy
Hdyż daloko masch bydleńczko?
Ja widżu, so tón měch cże tłóczi,
Wěsch, p'chedaj mi to p'chedżeńko!"

Kak Pschedżenak zo nastróża!
Pak měrna běsche wotmołwa:

„Toh' pschedżena cżi njem'zu dacź,
S toh' dyrbju Sserbam drasty tkacź!"

Tón muzik dale rěczesche
A pódla njeho bżeżesche:

„Ja zonu mam a dźowczicżki,
Ssu lubosne każ zwjedżiżki,
Wše cżeńkich pamczinkach pak khodża
A w lěcże, w zymje boży brodża!
So na 'schto byke podobne
A nje'dale zo khudobni
Chzu rad je zerb'ke zwoblekacź
A wschěch na Sserbow zwudawacź!

Tuż, bratiże, pokojau mi pschedaj
Toh' pschedżenka! Sso prożnucź niedaj!"

A Pschedżenak, tón dżesche krucże:
„Mój pschecżelo, kup zebi druhdże!
Ja dyrbjał Sserbam płachty tkacź,
So móża na nich mérnje spacź!
Tuż z potnym méchom domoj du,
Cżi njedam ani pokoju!
Njech twoji zyża len a pschedża,
Jen' tak zo zerbżeńzy dracźicź změjeża!
Tak nałożk je a Boża wola!
Schtó wě, hacź zyzka zerbżzy móża?"

Tón muzik wot njoh' njeżdżesche
A stajnje bóle prosczesche:

„Daj, bratiże, jenoż paźmicżko,
Chzu dżowkam wutkacź kożicżko!
Te cżopku stwiczku nimaja
A tak po zwěcże běhaja,
Bżes měra chodża wonka bludżo!

„Aj, to scże wy mi rjeni ludżo!
Ssnadź żidża aho zganjo
A schtó wě, kajzy pohanjo,
Kiż chzedża do kała mi łazycź
A cżeżene rjemjeżko mi kazycź —
Dźi, ja cżi praju! Dźi chóts chorta!
We tajkim njero'umju zanoh' żorta!"

A kij Pschedżenak posbèże . . .
Tu muzik zobom rozczeżesche:

„O njeżmilne ty ludżiżko,
Ty nimasch za naż paźmicżko,
Kiż wot dawna tu w kraju żmy?
So by cże hnydom wichor wzał
A p'che wschě hory z tobu hnał,
Ty satwjerdnjeny pjeżko, ty!" —

A muzik, tón zo cżahasche —
So psches hłowu jom' zahasche —
Do wobliczа jom' bużesche,
S tych chójnow na njoh' wużesche,
Sso na pucz jemu łěhasche,
A wot semje joh' iběhasche!
A Pschedżenak njej zyzka shonił,
Po kajkich puczach bě joh' honił,
Kak dotho je był na dróżu. —

A doma wbohi do ranja
Je dyrbjak żedżicź na prosu!
Tuż k troschtej zebi zakuri
A do myślow zo zanuri
A so by njepał do spanja,
Ssej na to schtucżku sa'pewa . . .
Hdyż hakle tłepny do duri,
T o zona stónczнje wotucźi
A zatrascheje zo rosbnéwa . . .
Wón wupowěda wschо, zo wě,
Ow! To pak hischcże hórje bě.
Nětk njecha seho pu'chcżicź znowa
Do strony wokoł' Mužakowa . . .
Tuż nětk zo rudny zamotwja,
Pak rumpodicha namołwja,
So wschěch by prawje wobdarił
A schtoż je nuzne, wobradżił.
Ssnadź njeby nichtó za sto brał,
Hdy by mjes druhim tole dał:
Na Boži wjeczor — krażny schtom
A pon za starym nałożkom —
Kiżate běrny z jerjekom,
Na preni zwjedżeń — hubora,
(Njech mojedla też kaczora,
Jen' bożedla niz kozora!),
Na stare léto — wuhora,
Na nowe — ranzu z prożatkami
A krutwu z tijomi cżelatami,
A na to zboże pizy doczź,
So budże zadło spěchnje roscź,
So zmietanje b'dże polna dóuza!
K tom' daj Bóh deschcżika z głónza,
Też wětr a hrimot, to zo wě,
Każ někto k hodam bésche zněh!

To wschitko prawje srjadowane
Je w „P'chedżenaku" napisane!
Wón wo zně deschcża njepische,
A srédża hdy zo pschepische!
A schtóż te dny wě nałożicź,
Tom' dyrbi kóżde wjedro tycź!

Tuż kupcże 'eho proiyku!
50 pjenjes jen ma płaczicź!
A schtóż chze tohodła zo wadżicź,
Toh' ...emłożj bobak z motyku!

Pschi rosžohnowanju dari mi knjes ekselenza kruch schokolady a toleč. „Dokelž jeje mi sbožo pschinjesła — knježenicka!“ prajesche. To bě honitwa, praju wam! Schklenčane woko bě dobry tyčz. Jenož schkoda, so mějesche tajke hlupikojte mjeno, woprawdźite pak shonika njejžnym. Tež nasch hajnik wo tym mjeločesche. Schto dha wo to, wschak žnm na honitwje na žwoje pschischla!“

Přilopk

Schtyri wožobowe we aucze žo spaliło.

Jakostne wobkhadne njesboże sta žo pondželu dopoldnja pschi tak mjenowanym njebjesčim rěblu, nahle stupajez dróhu mjes Rötgenom a Walheimom pola Aachena. Wožobowy wós, kiž ſ Monschauu jědžeschе, do jemu napschečiwo jědžazeho omnibusa srasy. Pschi žylnym stajenju žo motor wožobowoho wosa dopołnje snicži, benzinowy tank rosbuchny a we žamžnym wokomiku stejeschе zoky wós we płomjenjach. 4 žobudźěrjo, kotříž žo wjazy njemóžachu wuthowarčí, so spalichu. Wjednik omnibusa kaž tež puczowaze spytachu prěnju pomoc podacž, tola dokelž běchu durje krucze samknjene, dyrbjachu wokna wurazyć, tak so pomoz do auta sawrjenym pschepodže pschinidże. Wjednik autobuża žo pschi tutych wuthowarščich džełach wopali.

35 000 hriwnow pschi wotkrjeznej nalutowarni w Koblenzu žo pschekschiwike. — Wjace pjenjesy žo jako wróčiše.

Pschistajenz wokrjesneje nalutowarnje w Koblenzu bě, kaž policija wosjewja, sandženu žobotu na jara wuschitke waschnje rosumił, žebi 35 000 hriwnow pschiwjozł. Pschi krutych kontrolnych naprawach pak žo tute pschekschiwjenia hižo pondželu dopołnja swješčichu. Kriminalnej policiji žo hižo sa někotre hodźiny poradźi, njesprawnika swješčicz a sajecz. Pschi hodźiny dothim pschestyschowanju dyrbjeschе stónčnje pod cžilskim dopołkasanjom materiala žo žwojeho njestutka wunjacz. Pjenjesy, kiž bě hižo wschém możnym ludźom ke khowanju pschepodał, žo wschě sajo namakachu a nalutowarni wróčichu.

Lódžny wobkhad na Themsy žo sastajił.

Sandženu pondželu běschе w dokhoschi 340 kilometrow zoky južny a hriebjny dźel Jendželskeje do husteje mhły sawalony. Dokelž tež žylny mrós knježenje, dyrbjeschе hładkosče dla wichon wobkhad na drohach žo sastajicz. Železniczny wobkhad a powětrowy wobkhad mějeschtej wulke saposdženja. Na Themsy je žo tódźiny wobkhad tohorunja dopołnje sastajił. Pschi mórskich brjohach je wjele ludźi dyrbjało žo sakotlicz a sčoro je wschěch kónčinow Jendželskeje žo wo mjenje a bóle cžełkich wobkhadnych njeschodzi pschе. W Londonje samym mózesche žo w popoldnischich hodźinach ledma meter daloko widzeč.

Hdyž žo pschi wěrowanišim woztarju „haj“ sapowědźi.

Pschi spodźiwnych wobstejnosčach je žo w Londonje mandželstwo swjasało. 21lětny mechanikar běschе hižo psched někotrymi měsazami psched wěrowanišim woztarjom stał, tola k powschitkownemu pschekhwapjenju a k wustroženiu njewěsty žwoje „haj“ sapowědźił. Rosthorjena njewěsta bě tehodła muzej někotre plisty wotložiła a jeho nimo toho wo sarunanje schkody dla stamanja pschilubjeneho mandželstwa we wyschkosczi 100 puntow (2000 hr.) wobstorżiła. Tola młody muž naiskerje tutu summu njemóže dże swjesz. Tohodła je dże žebi wěz se žentwu hischče ras pschemyślił a žebi žwoju nébdužnu njewěstu tola hischče sa žonu wsał.

Lindbergh se žwojej žwójču do Europy cžeka? Tež druhemu jeho dźěćcu je se žmjercžu hroży.

Sswójba wyschka Lindbergha je po powěsczi „New York Times“ na njemjenowanym parniku bjes druhich puczowazych po puczu do Jendželskeje, to by tam žo sabydlła. Pschicžina tutoho cžełanja pjecza leži we hroženjach, so žo tež jeho tilětny druhi žynk watwjedże. Wyschi Lindbergh njewidźi tehodła możnosć, so by we Ameriju mohł mérnje žiwy byc. Tohodła je žo se žwojej žwójbu rosžudźił. Sjednoczene staty wopuschczicz a w Jendželskej žwoje dźěcžo w mérje a bjes strachu wukubłacz. Tuta powjesc je w zyłej Ameriju wulke rosthorjenje sbudźiła.

Cžełe šmjerjenje w połnocnej Chinje.

Hižo psched někotrymi dnjemi běchu žo w městomaj Tschoengtu a Tschungkieng w Szechuanskej prowinzy žylne tichostenje šmje sacžule. 18. dezembra stej žo město Mapien a wokolina w južnej Szechuanskej prowinzy z cžełkim, pschеs hodźinu trajazym šmjerjenjom podeschłej. Podsemske storki žo se zakotrym wrjeskotom stachu a nacžinichu wulku schkodu. Wobeže wjele domow bě žo potorhało, schtomu žo wukorjenichu a też wjele ludźi je žiwjenje sbudźiło. Hamty do potrjechenych krajiny pomoz pósłachu.

Wulke žněhowe mjeczele w Ameriju.

W zyłej krajinje wot horiłkow Rocky Mountains hacz k Atlantiskemu brjohej žu hodowne žwjate dny cžeżże mjeczele zwihnowake. We wjele statach dyrbjeschе žo sdatkowy a autowy wobkhad sastajicz. Do Chikaga železniske cžahi ſ hodźiny wulkim saposdženjom pschijěžđachu. W chudże žu wulke žněhowe špeje. Nětkoždy 30 ludźi je smjerčio.

Žeń w amerikanskej dźěłowej słužbje.

W lětwje amerikanskeje dobrowólneje dźěłoweje słužbje we Waterbury schtwórtk rano twohoni wudyri. Tam so dźewjanej barazy nasta, w kotrejž žo tak spěšnje rosčěri, jo njemóžachu žo wschitcy wobdźerjo wjaz wutkhowacz. 3 offizěrjo žo spalichu, 3 druzy žo cžežy stanichu. Najwjetschi dźěł muzstwa bě na žbožo na dowolenju. W lětwje běchu nětkuždy frontlejy wojowarjo, kotříž na hacjenjach dźěłachu.

Komunistiske bombowe a rosbuchadłowe składy žo w Rio de Janeiro namakale.

W Rio de Janeiro su pschi policajskich sledźenjach w jednym domje, w kotrymž běschе žo rosbuchnjenje stało, wulke składy rosbuchadłow a bombow namakali. Nasejk doma po dleschim pschestyschowanju pschiina, so somby a rosbuchadła sa kommunistiku stronu khowa. Pschi tym žo swěsczi, so maja kommunistojo wjazy tajkich tajnych dźěłarnjow a składow na bomby a rosbuchadła. Přeczo je plan wobstejał, na wschě kasarny hlowneho města rosbuchanske atentaty skucžicz.

Budyske stawniske powěsče

Wutorn 24. dezembra 1935.

Narodźił je žo: 23. 12. Arnoschtej Adolfej Waltarjej Hórnerej, pschekupschemu pschisłuschanzej, žyn.

Wumrěł je: 23. 12. Botho Pawoł Jung, wobsedžer mlokarnje, 53 lět.

Swěrowanja: 23. 12. Franz Pausch, modellěr we Wulkej Dubrawje, ſ Gertrudu Almu Mählig, kontoristku w Budyschinje. — Pawoł Richard Haina, pjatmikstajeř, ſ Ernu Lisu Reimannej, domjazej pschisłuschanzej, wobaj w Budyschinje. — Anton Hugo Heinz Roit, podoffizěr w Altenburgu w Durinskiej, ſ Wórschlu Irenu Apeltez, frisiju w Budyschinje. — Pawoł Rudolf Wicžas, schofer, ſ Amaliju Hanu Mäsereg, domjazej pschisłuschanzej, wobaj w Budyschinje. — Maks Erich Günzel, wikowař, ſ Lydiu Irmgardu Fischerez, mějerjelku wobkhoda, wobaj w Budyschinje.

Cyrkwinske powěsče

Njedźela po hodźoch, 29. hodownika 1935.

S **Budyschina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ⅛8 hodź. farař Grohe předuje; dop. ½12 hodź. směješe farař Paul Boże wotkazanje za cžełnje sadźewanych. Pop. w 3 hodź. směješe farař Grohe kschcženja. — W Martinej a Marcžinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař Grohe předuje. Sdžerka za wobstaranje wérowanišich a schulskich hiblijow.

S **Budyšcu.** Rano ⅛8 hodź. směješe farař Böttger žerbsku spowědź, farař Bóžj dop. ½9 hodź. žerbšce a w 10 hodź. němske kemschenje. Dop. ½12 hodź. směješe farař Böttger kemschenje za dźěcži 1. hacz 4. schulskeho lěta.

S **Bukez.** Rano ⅛8 hodźin žerbska spowědź, dop. w 9 hodź. žerbska a ½11 hodźin němske kemschenje. — Nowe lěto: dop. w 9 hodź. žerbšce, ½11 hodźin němske kemschenje. Posawnowy thór.

S **Hrodźišcu.** Rano we 8 hodź. žerbska spowědź se swjatym wotkasanjom, dop. w 9 hodź. žerbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sdžerka za powschitkowny sakski krajnozyrkwinski fonds. — Pokhowani: Marja Helena Měrczinowa, sawostajena wudowa khěžerja Jana Měrczina w Drožđżin, 76 lět 2 měs. a 16 dnjow stara. — Helena Alma Brücknerowa, mandželska wyschschego defterja Hermanna Pawoła Brücknera we Worzynje, 45 lět 1 měs. a 9 dnjow stara. — Hana Friedźina, sawostajena wudowa khěžerja Jana Triedy w Hrodźišczu 82 lět 8 měs. a 22 dnjow stara.

S **Malešczu.** Dop. w 9 hodź. žerbšce, ½11 hodź. němske kemschenje. Sdžerka za powschitkowny zyrkwinski poklad. Pop. ½3 hodź. hodźina k wobsamknjenju lěta ev. młodźinske słužby (14—18lětnych) na farje.

Spomožeńska statistika města Budyšina

na měsac nowember 1935.

1. Spomožeńske. Wopytowarjow běschе w radupodawarni na mačerje a w sastaranišu cžěrchenkow 266, w sastaranišu za małe dźěći 35, w radupodawarni za ſamodruhe žónsče 10, w sastaranišu tuberkulosnych 141. — Wudźeliło je žo w sastaranišu cžěrchenkow 434 puntow žiwidłow, 57 dracžicžkow a schatkow; nimo toho běschе žo wupožcžiło 15 sportiskich wojow, 4 dźěcžaze wozy, 7 dźěcžazych korbow, 44 ložow. W sastarišu tuberkulosnych je žo wudźeliło 295 puntow žyrobu, wupožcžiło 125 wězow sa wothladanje khorych, wuwjedło je žo 187 spěchewětlenjow a 16 röntgenskich fotografijow.

2. W hospodarišim sastaranju je žo wudało 3020 pukrtow khleba, 385 potukšcenjow mloka, 72 hódnotnych snamkow sa wotgwětlenje, 386 jědnych snamkow w schromadnej hódnoscy 2405 hriwnow 60 pjenjezkow. Podpjerow w hotowych pjenjesach je žo wuplacžiło 8818 hriwnow sozialnym rentnarjam, 10 037 hriwnow małorentnarjam, 23 219 hriwnow we wožebitych padach potrjebnosče atd., 91 086 hriwnow dostawarjam spomožeństeje podpjery, 5835 hriwnow dostawarjam jalmožiny, 3202 hriwnow wocžesnjerskich spschipomozow, hromadże 142 227 hriwnow.

Hłupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tolsteho;
přełožił (1887) J. M. Holan †

XI.

Stary čert bě z wobmaj bratromaj hotowy, a dźěše k Jankej. Tu přestroji so stary djabol do wójwody, přińdże k Jankej a poča jemu přiřěčować, zo by sebi wójsko zawjedł. — „Kral, wón praji, bjez wójska žiwy być njemóże. Ty jenoż mi přikaž a ja nabjeru z twojeho ludu wojakow a nastajam wójsko.“

Jank posłuchaše na njeho, a hdyž bě wón dorěčał, wotmolwi: „Nó mojedla, wón praji, zawjedź a nawuč jich prawje šikowanje pěsnički hrać, ja mam to rad.“ Stary djabol poča po Jankowym kralestwje wokoło khodźić a dobrowólnych wojakow hromadźić. Wón wozjewi, zo dyrbja wšitcy do měry přińć — kóždy dostanje kanu palečca a čerwjenu čapku.

Hłupi ludźo so smějachu. — „Paleńc, prajachu, je pola nas doma, my jón sami palimy; a čapki nam žony zešija, kajkež chcemy měć, runjež pisane byle, a hišće a čečikom horka.“ Nichtó njepřińdże do měry. Stary djabol přińdże k Jankej a praji: „Twój hłupy lud, wón praji, njeńdże dobrowólnje — dyrbimy jich z mocu honić!“

„Nó mojedla, wón praji, hoń jich z mocu!“ — A stary djabol wupisa, zo bychu wšitcy hłupi hólcy ali so do wojakow zapisać, a štóž njepóńdże, teho Jank zabić da.

Hłupi hólcy přińdźechu k wójwodze a prajichu: „Ty nam powědaš, zo nas kral zabić da, jelizo njepóńdźemy, ale wo tym ty ničo njeprajiš, što z nami budźe, hdyž budźemy wojacy. Też wojakow, prajeja, do smjerče zabiwaja.“ — „Haj, bjez teho nje,“ přida stary čert. To zasłyšawši so hłupi ludźo sprěchu. — „My njepóńdźemy“, prajachu; „bjech nas radšo doma zabija; smjerći tola njewučeknješ.“

„Wy sće zawěsče pjerachi, praji stary čert. Hač wojaka zabija abo nic, to hišće je njewěste, ale jelizo njepóńdźete, was kral Jank bjez dwěla zezabiwa.“

To hłupym ludźom do hłowy zajědże. Dźěchu k hłupikojtemu Jankej so prašeć. „K nam je, prajachu, wójwoda přišoł a přikazuje, zo bychmy wšitcy do wojakow šli. Jelizo póńdźeće, praji, do wojakow, je njewěste, hač was zabija abo nic, jelizo pak njepóńdźeće, was kral Jank bjez dwěla zezabiwa.‘ Je dha to wěrno?“ — Jank so zasmja. „Kak dha“, rjekny, „ja sam was wšěch zezabiwać! Hdy bych ja hłupikojty njebył, bych wam to rozkładł, ale tak ja sam njerozumju.“ „Tuž my, prajichu, njepóńdźemy!“ — „Mojedla, praji wón, njekhodźće!“

Hłupi hólcy dźěchu k wójwodze a zarjeknychu so wojerstwu. Stary čert widźeše, zo jeho wócka njeđelnje, — tuž dźěše k něplakowskemu kralej a narěča jeho.

„Pójmy, praji, na krala Janka, chcemy jeho předobyć. Wón jenoż pjenjez nima, ale khlěba, skotu a wšelakeho kubła ma wjele.“

Něplakowski kral čelnješe na wójnu. Zebra wulke wójsko a třělby, zapřeže kanony, wučeše na mjeze a poča do Jankowoho kralestwa překhadźeć. Přińdźechu k Jankej a rjeknychu: „Nčěplakowski kral na nas z wójskom čelnje.“ — „Nó mojedla, wón praji, njech čelnje!“

Něplakowski kral přeńdże mjezy ze swojim wójskom a přikaza najprědnišim wojakam, Jankowe wójsko pytać. Pytachu a pytachu — wójska tu njebě. Čakaja a čakaja, hač so nětkuždy njepokaže. Ale wo wójsku nihdźe ničo słyšeć njeje. Njemóžeja z nikim wojować. Tuž pósła něplakowski kral ludźi, zo bychu wsy wobsadźili. Přińdźechu wojacy do jeneje wsy; hłupi hólcy a hłupe lizy wuskočichu před khěže a hladachu ze spodźiwanjom na wojakow. Wojacy počachu hłupym ludźom žito brać a skót preč honić. Hłupy lud jim wšo dawaše a nichtó so njewobaraše. Wojacy dźěchu do druheje wsy — tam bě runje tak. Wojacy khodźachu jedyn dźeń tu, druhi dźeń tam — wšudźe běše jenako: Wšitcy wšo dawachu, nichtó so jim njewobaraše; haj, přeprošachu jich, zo bychu pola nich wostali. „Je-li so wam njebožatkam, prajachu, pola was doma hubjenje dźe, přińdźće a zasydlće so pola nas cyle.“ Wojacy čahachu a čahachu — wójska nihdźe žaneho njebě; wšudźom bydlachu jenož burjo — jěsć mějachu dosć za sebje a za druhich, njewobarachu so, ale přeprošowachu wojakow, so k nim přesydlili.

Wojakam bě to wostudle, přińdźechu k swojemu něplakowskemu kralej. „My njemóžemy, prajachu, wojować, wjedź nas nětkuždy druhdże; wójna so nam lubi, ale to jow ničo njeje: to je, kaž by pimpus z nožom rał. My jow dlěje wojować njemóžemy.“

Rozhněwa so něplakowski kral a přikaza wojakam, po cyłym kralestwje čahać a wsy a khěže zaničeć, žito spalić a skót zezabiwać. „Jelizo wy po mojej přikazni činić njebudźeće, was je wšitkich zatřělcž dam“, hrožeše něplakowski kral.

Wojacy so nastróžichu a počachu po kralowej přikazni činić: palachu khěže a žito a zabiwachu skót. Hłupi ludźo so přeco hišće njewobarachu, jenož płakachu. Płakachu dźědźo a wowki a dźěći piščachu. „Čehodla, powědachu, wy nam kŕiwdu činiće? Čehodla wy njetrjebawši naše kubło hubiće? Jelizo wy trjebaće, bjerće sebi tola radšo!“

Wojakam bu to wohidne. Woni dale njeńdźechu a wšo wójsko rozčeka.

(Pokračowanje sćěhuja.)

Hospodarski kučik

Hdže a kak hodži so lutować?

Wobstać hodži so tež dźensa hišćo na kuble: ludźo dyrbja za tym činić a wšo prawje zapřimnyć. Čim wobšěrniše hospodarjenje dźensa je, čim wjacy je možnosćow, hdže so lutować hodži. Předewšěm:

1. Z hnojom. Hnój je pornjo pjenjezej. Hnój prawje hladać, wulki kumšt. Połny hnój wostanje přeco tón z hródže, přikupny je pornjo tutemu „kludy rěznik". Zo by hnój z hródže swoju kajkosć wobkhował, dyrbja tunje přikupne so nałožować. Hdyž za tute 10—20 hriwnow wudawaš a w hródži sypaš, zdźerži-š za to 10 fhr. w zaku, kotrež hewak na tołčene kosće wudaš. Na dworje: wpurunaj wukidany hnój, wodźewaj z pjerśću, njedaj wodźe do jamy, naliwaj juchu, natwař dno, kotrež juchi njepije. Hromadź dale, štož so do hromady hodźi a twař tajke: z kosći, špatnych pluwow, z pjanki, z błóta, z pjerśće, z hrjebjow, z dornow, z mjezow atd.

2. Při woranju. Wšo w prawym času a čas k rjadej brać. Wo žně wobroćej hnydom šćerniśćo a zesta. ; snopowcy tak, zo móžeš dźěłać. Zworaj wšo w nazymje a to dosć hluboko.

3. Njedrěj polo ale syj płody, kotrež rolu wobohaćeja z łopjenom a korušzkami. Dźećel, buna, wočka, hróch srěbaja dusyki z powětra a runje tute su najdróžši přikupny hnój. Město lutcho kolija syj měšency: hróch, wočku, kolij, wows a hejdušku.

4. Wjele nahutować hodži so při picowanju. Najšeš so skót dyrbi, zo dźěła abo deji. Pica pak hodži so wšelako zestajeć a z womješkom přiwdźeš dale, hač z drohim zornom. Jenož, hdyž je pica prawje zestajana (běliki, tuki, extrakty), čini kóžde z nich swoje.

5. Bjez knihi hospodarić je mudrosć, kaž pšeńcu syć tam, hdźež so prošerjo wróćeja. Kak dha chceš dosćědźić, kak z tobu steji, hdyž podłožka nimaš? Kniha ći wupokazuje, što najwjacy njese. Wona powěda, kajke wudawki činiš a hač su wše trěbne. Wona wobkhowa před zadołženjom.

6. Přihódny grat a jeho wothladanje. Čeledź je dźensa droha wěc: hdźež so hodži, rěka člowječu móc lutować a mašiny přahać. Je dźěł čežko, přihodnu mašinu kupić za mjeńše wobstejenja, tehdała rěka, so doprašować, schi wobhladać, prjedy hač so kupi. — Mašina pak dyrbi so tež hladać, wšak je pornjo pjenjezej: rjedźiźć, nazać, khować, barbić atd. Na żelezo mazaj: asfaltowy ter (Asfaltteer), na drjewo (suche dyrbi być): 1 kilogr. chlorid žiweho słóbra (Quecksilberchlorid) do 50—100 litrow wody.

7. Wobkhowaj twarjenja před škodu. Twarjenja su drohe a njezadanjeja so. Kaž dołho stare hnězdo dźerži, njewotorhaj jo, hdyž jenož zasteji. Porjedźej małe škody. Štož so hodži, čiń sam a měj trěbny grat.

Dźensa rěka: woči wšudźam rěć a pale dźerżeć na móšeni! Bur być, njeje kumšt, ale bur — wostać. Woči maš k widźenju!

Rozwučowace drobnosće

Štóž ma rad kwětki wó jstwje, njech do sudobja někotre kapki salmiakoweho ducha linje, na to wodu a z tutej pjeńkam přiliwa. Z tym khowaja so čilišo.

Někotry, kiž w nocy spać njemóže, namaka spar, hdyž, prjedy hač do łoża dźe, nješto sytne pojě abo wupije (tola nic čežku jědź); hdyž ma žołdk nješto za dźěło, změruja so čuwy.

W Americy su wóndy někotři bohačcy nadobne myto postajili za teho, štóž najkhmańšn praktisku radu poda, zo mohł člowjek w žiwjenju k něčemu přińć. Tajkich radow je wjele došło. Našim ludźom k wučbje tudy někotre: 1. Budź z mužom a wobknjeź swoje złe nakhilnosće. 2. Njespij wjele, njehoń za wjeselom, njewudawaj ničo njetrjebawši. 3. Štož činiš, čiń derje, tež móličkosć je w hódź, zo so dospołnje dokonja. 4. W swojim powołanju dyrbiš nazhonity być we wulkim kaž w małym. 5. Njewotstorkuj ničo. 6. Dźěło budź twoje wokřewjenje. 7. Njedźelu wotpočinaj a njezakomdź Božich słužbow. 8. Budź wutrajny, štož so dźensa njeradźi, to jutře abo za lěto. 9. Njepřistajej sebi, kohož njeznaješ. 10. Budź šćedry z kóždym, kóždeho traš trjebaš. Wuzwol to abo druhe hesło: kóžde wjedźe — k něčemu!

Stuchłu pincu rjedźiš, hdyž do njeje kalkhydrat (kalk we wodźe) stajiš. Hdyž je na sudobju kóžka, dyrbi so zaso přeměšeć.

Štóž skót ćwiluje, je tež surowy přećiwo člowjekam. Přez porsty hladać, rěka tu so přehrěšić. Hospodař sam dyrbi čeledźi dobry příkład dawać. Hdźež trěbne je, dyrbi pominać. Hdźež pominanje njepomha, policajej dopisać. Skóńčnje maja wšitcy hospodarjo we wsy so w tym zamyslu podpjerać, dokelž maja wšitcy z teho wužitk, zo so skót na kóždu bjerje.

Na to ludźo wjele njemysla: kruwje dyrbi so často wopuš wumyć. To stanje so z liwkej wodu a mydliznami. Tuto rjedźenje mělo so wosebje po ćelenju wšědnje stać.

Psam, kiž bluwaja (a wosebje młodym) dawaj šwabl do picy, najlěpje do mloka, hewak hinu.

Kóń trjeba wšědnje 20 30 litrow wody. Tuta ma 12 stopnjow R. być, najlěpje z réki. Zymne kužoły a studnje su škódne a płodza ćečenje. Hłódny kóń ženje pića do jědźe dostać ninu. W lěće tykń jemu prjedy horstku dźećela abo trawy, w zymje morchej. rěpu abo syno namačane. Cyłu picu nadobo dawać, njećini derje, po něčim, tak zo jědź a pica so wotměnitej. Ma so na to hladać, zo so skotej woda njedawa, do kotrejež jucha z dwora, hródže abo moč z njerjedźu ćeče. Z tym nastawaja zawdaća (typhus) ze wěstej smjerću.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 28. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,765	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	80,71	100 franc. frankow	16,375

Barlinska bursa je 27. **dezembra** wobchod na bursy po hodownym pschetorhnjenju jenož pomału do běha pschińdźe, dokelž je strony bankowsteje klientele pschikazy sforo njepschedźěłachu. Dźiwajo na tónja łěta je sterje potrjeba wotpschedawcza hódnotkow w sajimje likwidnosće běchu kurin sterje stabilsche, hacžrunje. polěpschenja kursow so wobkedźbowachu. Też renty mějachu cźiche wiki.

Barlinske žitne wulkowiki. We wjazydnjowskim pschetorhnjenju Barlinske žitne wulkowiki pschi poměrnje žabym wopyće w měrnym połoženju wotewrichu. Sajim bě na woběmaj stronomaj poměrnje žabu. Wobešłanje wikow s materialom běšche se strony přenjeje ruki thětro wobmjesowane. Na druhej stronje běchu pak też kupzy žadni. Khlěbowe žita so tu a tam kupowachu, pschi cźimž so najlěpsche druzyny pschenzy wobšebje wobkedźbowachu. Wowsz a jećmjeń, balokoł so polficzachu so lohko samelsczichu. Dobre jećmjenje sa industriju a piwarnje zacźachu pschezelene, tola toharunja poměrnje měrne wiki. Mukowy wobchod bě cźichi.

Wezera płaćizne w Barlinje zentnar

pschenzy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jećmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Někotre płaćizny s Drježdźanskich wikow.

Kaćzata 3—5 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 3,50—5 hr., hołbje 1—3 hr., huzy, sarěšane 1,15 hać 1,45 hr., kaćki, sarěšane 0,95—1,20 hr., kury, stare, sarěšane 0,90—1 hr., kury, młode, sarěšane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., schćuki 1,20 hr., liny 1,60—1,80 hr., jabłuka 10—40 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., běrny, po puntach 4—5 pj., koboła, jědźna 20 pj., zybła 10—13 křeń 70 pj., kołotej, ćerćaš 5—20 pj., běły kał 8—10 pj., cźerwjeny kał 10—12 pj., zydrolty kał 10—60 pj., tomaty 20—40 pj., petrschilka, walcźk 3—4 pj., rapunzlki 60 pj., butra 1,42—1,56 hr., jeja 11—13 pj.

Twora	Němski wuplod: Najniša płaćizna pf.	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pf.	Wobrazny wuplod pf.	Twora	Němski wuplod: Najniša płaćizna pf.	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pf.	Wobrazny wuplod pf.
Boby (Buny) . punt	—	—	—	Solotoj kořěk	15	20	—
Hroch »	—	—	—	Šěrbak »	10	15	—
Kórki za solotoj »	—	—	—	Koćadło punt		30	40
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Selerij štuka	10	40	—
Kórki (žonop.) »	—	—	—	Selerij punt	—	20	—
Sydrojty kał štuka	—	—	58	Loboda »	—	25	—
Běły kał punt	—	10	—	Rapunelki »	—	80	—
Čerwjeny kał »	10	12	—	Tomaty »	—	—	40
Wirsingowy kał »	13	15	—	Cybla »	—	10	—
Pupkaty kał »	—	30	—	Hromak »	—	—	—
Zeleny kał »	—	15	—	Křen »	70	80	—
Kolrabi (mtod.) št.	5	10	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	Cerstwe hriby litr	—	—	—
Karoty walcźk	—	10	—	Sušene hriby litr	50	70	—
Karoty punt	—	—	—	Dobre jabłuka punt	30	40	—
Korjeń pětržylki »	—	20	—	Jabłuka k warj. »	20	25	—
Porej »	—	20	—	Dobre kruški »	—	—	—
Radiski walcźk	—	10	—	Kruški k warj. »	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Wišnje »	—	—	—
Rjetkej punt	—	15	—	Słowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	10	—	Brěski »	—	—	—
Čerwjena rěpa »	—	10	—	Aprikosy »	—	—	—
Kulrěpa »	—	10	—	Wino »	—	—	85

Wiše płaćizny w Budyšinje.

28 decembra 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet			najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg		—	9,65
Pšeńca —— kruta płaćizna	50 kg		—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg		—	8,20
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg		—	—
Jećmjeń, nalětni	50 kg		—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg		—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pł.		—	8,25
Wows 48—49 kg kruta płać.			—	7,70
Wows	50 kg		—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg		3,20	3,50
Běrny (we wulkowikow.) nejn. pł.	50 kg		2,40	2,60
Běrny, žołte	50 kg		2,70	2,90
Syno	50 kg		4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg		—	2,50
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg		—	2,75
Słoma z cypami młóćena	50 kg		—	—
Butra	1 kg		3,00	3,20
Jeja	1 štk.		—	0,11
Pšeńč. muka	Type 502	100 kg*	—	33,60
Pšeńčna muka	Type 790	100 kg	—	30,60
Ržana muka	Type 997	100 kg*	—	24,45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg		—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg		6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg		—	5,85
Wikowańske ržane wotruby	50 kg		6,10	6,30
Husy	punt		0,90	1,00
Prosata 520 štuk	1 štk.		9,.0	19,00

Prosace wiki dźěchu pomału.

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

28. decembra 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	2,00
Ćelace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,60
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,07	0,08
Raje	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połć	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 12.	19. 12.		27. 12.	19. 12.
Pšeńca	206,0	206,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	169,0	169,0	woka	14,0-14,5	14,0-14,5
jećmjeń now.	222-229	222-229	módre łupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
jećmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,85	26,85	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,60	8,60
ržane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	jećna „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 196.0 9: 197.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7a: 165.0 9: 170.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 43- 162,0

Přilopk

Wotwdrěmliwe lalěpjenje za brjuschnu operaziju.

Doktor Moris Fishbein w oficielnych nominach amerikanskeho lěkarskeho towarstwa wo sćěhowazej senzacionelnej chirurgiskej nowości wojewja: W jenym spitalu w Chikagu so po prěnjej brjuschnej operazyji thoreho, pschi kotrejž běsche hišćcze dalschoho wothladanja trjeba, rana njesaschi, ale so město toho s wotdrěmliwym plestrom salěpi. Na kromje rany so plestr położi, kotrež so kaž pola ruczneje toschi, i jenicźkim sabjerzom wotewri a so znowa pschilěpi. Chirurg salutuje žebi na tuto waschnje nowu operaziju a może po potrjebje a lubowole ranu wotewrić a tak hojenje kontrollowacź.

Swinje drožšche hač najwušše płaćizny.

Knjeżerstwowy president w Hannoweru zatrocźi.

Knjeżerstwowy president w Hannoweru je kriminalnemu sastojnikej pschikasał, so by pschicźinu wuwostacza dowoła swini za Hanoverske stótne wiki wuhladźił. Mjenym tutón sastojnik swěsći, so w jednej wjsy swinje za postajene płaćizny dostacz njeběchu, dokelž rěniau wusche płaćizny potrykowachu, hacž su postajene. Wjacy ratarjow na to wot hamtskeho žuda w Stolzenawe thlostanke pschikazy dostachu. Ratar, kiž bě swinje město sa 47 hriwnow sa 54 hriwnow za zentnar pschedawał, žadasche žudnisce rosrudźenje wo thlostanskim pschikazu. Ssud pak wobtrucźi thlostanski pschikas, kiž bě na 500 hriwnow wupisany.

Radio

Njedźelu 29. dezembra so słyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho njedźelskeho programma: 6 konzert s Hamburgskeho pschistawa. 12 konzert. 14,30 Chopinowe klawěrowe skadby. 16 konzert. 19 synki na balalajzy. 20 hrody na měšaczu.

Lipsk. Nimo snateho njedźelskeho programma: 6 konzert s Hamburgskeho pschistawa. 8,30 pschicźelce. 11,30 Bachowa kantata. 12 konzert. 15 spěwy wokoło hód. 16 pišane njedźelske dopołdnje. 6 opera „Sćmerkanje bohow".

Pschichze wažne s njedźelskeho programma. Barlin: 20 opera „Cigarowy kwaž". Warschawa 20,10 opera „Sakusiany hród". Budapest 21,30 wojeriski konzert.

Pondźelu 30. dezembra so słyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programa: 6,30 wjeselny ranschi konzert. 11,40 sa burow. 16 konzert. 18,30 měšacjna rosprawa zwětoweje politiki. 21 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 ranschi konzert. 9 sa žony. 11,45 sa burow. 12 hrodowski konzert s Hannowra. 16 konzert. 20,10 ludowe reje s Rokutanskeje. 21 awstriske pokhodu.

Pschichze wažne s dnjowcho programma. Win: 21 Štóž nikowe dźěćacze ćěta. Praha: 20,15 symfoniski konzert.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 302 | Budyšin — Póndźelu 30. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Rozžohnowanje z woporami železnisk. njezboža pola Großheringena

Město Apolda je so wo hódnu zmjertnu pychu za njesbožowne wopory železniskeje katastrofy pola Großheringena postaralo. W Horsta-Wesselskej schuli běchu so jich kaščcje na mary sćitajale. Kaščcje stejachu we tśiśich rjadach. Mołtrjebź prěnjeho rjada steješče kaščcj dźěśa a k jeho stronomaj kaščcjej pśichwaśneju, kiž běchu dźěśo zobu na puczowanje wsakoj. Pśichi kaščcjach steješe selena pycha z kražnymi khrysanthemami.

Krótko do 11 hodźin sobotu dopołdnja so sastupjerjo Durinskeje SA-standarty, Gerasčeje SS-standarty, khorhojnizy wšitkich cźeśtnych wotpołdanźtstwow, NSKK-mužojo se Sulzaskich kupjelow, kiž su so hyšnje na wuthowańskim dźěle wobdźělili, sćitupachu. SS-muzyka so pśichinjeśeču wulke wěnzy z běłymi kwětkami jako wjednikowy połdeń postrow.

Hdyž běchu so knjeześtwowi, stronini, wojeśan a železnicarjo sastupjerjo sejdbali, hudźba sahudźi. Potom president Erfurtskeje železniskeje direkcije Lamertz mjena 32 zmjertnych woporow pśeczita.

Generalny direktor němskotatnieje železnizy dr. **Dorpmüller** w swojej rěcźi na to pokaza, kak so hižo bjes pśeśetkanja wo połepšenje bjesstracha w železniskim wobkhadźe prózuja, kóždy železnicar pak sdobom wě, so móže najsćipcha pśichiprawa nětkaiti brach w žebi měcź. To pak njeźmě k popušćenju prózowanja pohnuć, ale kóžde njesboże dyrbi znowa k hłubšemu myślenju a źěłdźenju sa pśicinźinami njesbožow pohonjeć. Morwych wjelo njemóžemy jich lubrom wrócźiś, ale naša zmjata winowatosć je, so wo jich sawostajenych staracź, tehorunja wo franjenych.

Jako sastupjeŕ němskeho wobkhada abo ministra rěcźeše statny sekretar **König** a na cźłowješkow spominanje kiśiź zu z wjeseleho hodownego wočakowanja nahle se žiwjenja storhnyvši. W mjenje němskeho a pruskeho wobkhadneho ministra a jako president zarjadniskeje rady němskotatneje železnizy wón wěnzaj ke kaščcjam pokoži.

Ministerski president **Marschler** porěcźa w mjenje durinskeho kraja a wupraji sobućarowanje zyłeho durinskeho luda, kiž je so z njesbožom wobeśe potrjechił.

Němski bohot **Sauckel** hłuboke sobućujcze zyłeho němskeho luda wupraii a pśichinješe posledni postrow najwyšśicheho wjednika němskeho stata. Pśichi žwjatočnej cźišćinje cźeśtna straža wjednikowe wěnzy ke kaščcjam pokoži. Němski bohot potom sawostajenym tehorunja wjednikowe sobućujcze wupraji.

Přećiwo wunošowanjam wo železniskim njezbožu pola Großheringena

So by so wunošowanjam wo pśicinźinje železniskeho njesboža pola Großheringena napšećivo stupiło, je Erfurtska železniska direkcija swěsćiła, so běchaj lokomotiwnik a tejerjeŕ pśechadpśechenjeneje (pśešnikoweje lokomotiwy dokładnje wunuczenaj cźłowjekaj, kiž hižo dołho w žłužbje němskostatneje železnizy stejitaj. Lokomotiwnikej a tejerjej jeju pśisłušnejcy dołhe městna najlepšce wutrjebźenje wustajeja. Lokomotiwnik Dechant je ras 20 hriwnow myta dostał, dokelž je strachej sadźěrwał. Wo tym, so je był personal pśichetrózny abo so je žebi žłužbny plan pśechwjele žadał, so njemóže rěcźeć. Lokomotiwnik Dechant a wupomhaśeli tejerjeŕ Gubjahr, kiž staj patorzizu popołdnju w 4 hodźinach zwoju žłužbu we Weißenfelsu nastupiłoj, staj pśched zpočatkom njesbožowneje jězdy 26 resp. 49 hodźin wotpočinka měłoj.

Zranjeni njejsu wjacy w zmjertnym strašu

Kaž Erfurtska železniska direkcija na wuprašenje wosćewja, so wšitkim franjenym w khorownjach w. Apoldze, Naumburgu a Jenje pomérnje derje dźe. Jadyn franjeny njeje wjazy w zmjertnym strašu.

Patriarch Photios II. wumrěł.

Grichisko-prawošławny patriarch Photios II. je po dlešej khorošći njedźelu dopołdnja 63 lět stary w Istanbulu (Konstantinoplu) wumrěł. Semrětły je so w lěcze 1929 za hłowu prawošławneho kichesćanstwa wuzwolił a **žydleše** w Konstantinoplu.

Jednanja w francowskej komorje

Franzowska komora je so sańdźeny schwórk se sakonjom rekrutěrowanja saběra, hiž hišćeše z cźasa Flandinowho knjeześtwa połkadża. Po nowym sakonju so wojeśka žłužba wo sćeśćo měźazow podleśći sa rekrutow, kotriž su so w haprleju 1935 do wójska zwołali, a wo dwanacze měźazow sa posdźišče lětnik. Nowy sakoń so na wotběrazu liczbu narodźenjow sakoluje. S **nowym sakonjom wójnski minister prawo dostanje, wojeśku žłužbu po něcźim hacź na dwanacze měźazow sniźiś.**

Wójnski minister Fabry komoru prosćeše, so by tekst, kaśiź je jón wójskowy wubjerk schwalił, njepśeměnjeny pschijała. S swoje žadanje wón z rěcźu wusprawnjeješe, w kotrejź z bróńenjom Němskeje spyta hrozyć. Wón rjekny, so je podleśćenje wojeśkeje žłužby niz jenož dla wotběranja narodźenjow nutne, ale też dokelž „Němska jara **bróni, kaž je němske knjeześtwo sjawnje pschisnało.**" Porno 800 000 muzam, kiž w Němskej pod bronjemi stoja, ma Franzowska doma lědma 400 000 wojakow. **Nimo nětčišćeše žylnosće franzowskeho wójska może pak Franzowska je swojim sakitanjom spokojom być.** Tu minister motorizowane wotdźělenja naspomni a rjekny, so je je franzowske wójsko wot lěta 1918 derje wuwiko a so je jeho moralikki staw jara spokojazy.

*

Franzowski senat je sańdźenu wutoru z 207 hłosami pschećiwo 84 hłosam sakoń wo rospuschećenju swojastwow a privatnych milizow pschijał.

*

Lavalowe knjeześtwo je žobotu popołdnju w komorje pschi wothłosowanju nětkaŕ dobyło. Pschi politiskej rosmołwje, w kotrejź oppozizija wótrje pschećiwo knjeześtwu rěcźeše, běše Laval nutowany, so by radikalnosozialistiskeho namjeta njedowěrу wotrajył, praschenje dowěrу sjazicź. Pschi wothłosowanju knjeześtwo 296 hłosow dosta, pschećiwo knjeześtwu 276 sapołanzow hłosowasche. Pschi posdźišćim wothłosowanju běsche wunoschk sa Lavala trochu lěpschi, dokelž 304 sapołanzow sa njeho a jenož 261 sapołanzow pschećiwo njemu hłosowasche.

Lavalowa wulka skónčaca rěč

Krótko pśched wothłosowanjomaj je ministerski president Laval hišćeze dźěsću rěcź měł, so by oppozizija rozjasnił, cźehodła je w swadźe z Italskej tak jednak a niz hinak. Wón najprjedy rozłoži, so je wustawkam Swjatka ludow stajnje žwerny wostał. S jendźelskimaj ministromaj je wón pschesjene był, so by wojeŕske sankzije njemóža pschećiwo Italskej nakoždowaś, ani blokada; też Suezski kanal so njesmě sawrěś. **Na praschenje, hacź Franzowska w petrolejowym praschenju z Jendźelskej póndźe, wón hišćeze njemóžeše wotmołwiś. Wo tutym praschenju so hišćeze njemóže jednaś, dokelž dyrbi hakle amerikanski kongreß prjedy wobsamknuś.** Laval wudawanje wotpokaza, so mjes Franzowskej a Jendźelskeej napjatosć wobstoji.

W swojej rěcźi Laval też němsko-franzowski poměr rospominaše a rjekny, so w Europje **njebudźe žaneho skutkowneho rukowanja za njeŕ, dołhož žebi Němska a Franzowska bliže njepschinjdźetej.** Wón pschipomni, so na žane wožebite trjećenje mjes Němskej a Franzowskej njemyslu, ale na dorozumjenje we wobłuku organisowanja sfhromadneho bjesstracha w Europje. Schtož franzowske trjećenje je Sowjetskej Ruskej nastupa, je so wjednikej zdźěliło, so je tuto pschećiwo Němskej njeměri.

Italska sebi nowe nadźije čini

Lavalowe bobjeńe w franzowskej komorje je so w Italskej je spokojenjom witało. Hdyž Laval z wjednikom franzowskeho knjeześtwa wostaje, so w Italskej nowemu pschiwótćenja mjesynarodneho położenja njeboja, hacźrunjeź žebi pschejmate nadźije njeczinja. Italske nowiny pschispomnjeja, so Laval wjelo hišćeze njeje kónčne dobyće dostał a so je nadběhi na njeho w blížšichich njedźelach wospjetuja.

Abesynjenjo znowa italsku frontu nadběhuja

Kaž so w abeźynskej wójnskej rosprawje zdźeli, su abeźynjazy wojazy hłowne město Tembienskeje, Abbi Adda, z pschekhwapjazym, derje poradźenym nadběhom italskim kolonialnym wojakam wotdobyli. Hacźrunjeź so italizy domorodni wojazy z artillerizju a italskimi letarjemi podpjerachu, dyrbjachu woni kónčnje město wopuschćiś.

Na woběmaj stronomaj je žebi wojowanje wjele woporow žadało. Sta italskich domorodnych z Eritrejskeje su so zajeli, 20 italskich offizěrow a podoffizěrow a wjele domorodnych wojakow je padło. Kaž Abeźynjenjo powdźa, su so Italczenjo do provinzy Schire scźahnyli, 80 kilometrow k dołhemu wjeczoru wot Abbia Addia. W abesynskim hłownym měsće knježi bowěrjenje do dobyća.

Kaž so z **italskich powěsćow** z Asmary zhoni, so k bolhemu wjeczoru wot Akuma blišo Af-Gaga-pschekhoda nowe wojowanja wotměwaju. Pschicźina tutych wojowanjow je, so je so abeźynskim wojakam w provinzy Schire pucź pśches rěku Takasśee wotrěsnył. Tohodla so woni do tutych wotdźělenjow rozdźělichu. Jene tutych wotdźělenjow spyta italske stejišćeza pola Af-Gaga-pschekhoda dobyć. Wono so na město Seyalakaka měrjeśe. Italske straże samowhu nadběh Abeźynjanow tak dołho sadźerjeć, dóniž italske letadła, kiž běchu so telefonizy sawołałe, z Asmary njepschileczachu. Pod cźežkim bombowym nadpadu dyrbjachu Abeźynjenjo skónčnje 50 morwych a nětdźe runje telko franjenych ležo wostajiwschi cźekacź.

Liczba padnjenych a franjenych na italskej stronje 59 wuczinja. Wojowanje je so schwórtk popołdnju zapocźało a je hacź do wjeczora trało. Pśiatk je so italizy wojazy za cźežkazymi Abeźynjanami puschcźili.

Napjatosć mjez Jendźelskej a Italskej

Jene Londonske nowiny pišaju, so Italska žiwoje wójsko w Libyskej wospjet wo diwiziju — 18 000 muži — posylni. Tuta diwizija je so pjerca hižo tajnje do połnocnjeje Afriki pósłała. Nowiny pschispomnjeja, so je tuta diwizija pschikładnje motorisowana a mechanisowana. Tak je so italske wójsko na egiptowsko-libyskich mjesach na 80 000 muži pschisporiło.

Jendźelska je so tehorunja wo dokładnje napschećiwne naprawy postarała. Egiptowske knjeześtwo pak je 20 000 puntow sterlingow za wutwarjenje pschistawa w Alexandriji pschisłubiło. Wobsamkło so je, so maju so wschitcy jendźelsko-egiptowzy wojazy wot libyskich mjesow wrócźo wsacź, so njeby k franjenjam z Italczanami dóšło.

Nowe wojeŕske transporty pśez Suezski kanal

S Porta Saida so powě, so pśez italske wojeŕske transporty pśeches Suezski kanal w tydźenju, kiž je so 28. dezembra sčonćił, khětro pschiběrake. Liśćiny kanalowych wyschnoscźow su sapisałe: 10 346 offizěrow a wojakow, 2966 dźełaćerjow, 17 416 tunow wójnskeje potrjeby, 388 tunow benzina, 5750 tunow zementa a 222 mulow.

Jendźelska chce podzeńske petrolejowe składźišćo natwaŕić

Londonske dźełaćerske nowiny „Daily Herald" pišaju, so jendźelske knjeześtwo twar wulkeho petrolejowho składźišćeza za jendźelske namórnistwo blisko Plymoutha pschihotuje. W podzeńskich wozlanych łubach ma so nětdźe milijarda gallonow petroleja zhowaś. Podzeńske składźišćiscźo dyrbi z rolami swist z mórskim brjohom dojtaś.

Argentinska nochze k wojeŕstwu Rusku pschipósnaś.

Hdyž su so w južnej Uruguayskej pschihoty za komunistiske njeměry wotfrykle, argentinske knjeześtwo nochze diplomatiske poćahi se kowjetskej Ruskej hakle nawjaraś.

Wójnske namórnistwo dobrowólnikow přistaja

Wuschichi roskasowar wójnskeho namórnistwa, admiral k. c. Raeder, je wuměnjenja wudał, pod kotrymiž so dobrowólnizy do wójnskeho namórnistwa pschistajeja. Wobtsedźowarjej so ma, so maju so woni sa łódźatowou słužbu na nětdźe pjeć lět swjasać, so so sa brjohowu słužbu krótschi czas žada. Nimo powschitkownych wuměnjenjow wojerskeho sakonja so wobsedźe wusnamne cźelne kmanosnje wot tych žadaju, kotrjž so samolwja.

Zaso wjacy swinjaceho mjasa

Kantitši cźažopiš nětnskeho swjatska rěsnitskich jednotkow je so po zyłej Němskej praschał, kak je so hodowny wobkhod wotmik. Wotmołwy su wschitke dobre. W Barlinje su rěsnizy swěsčili, so su mohli wschitke žadanja kupzow dopjelnicź, a so je so mjaso wschoze druzinu w dobajacej mérje pschiwozowało, tež swinjazeho mjasa. Po dźělbach a po hódnosczi je so létha k hodam cunje telko mjasa pschedało kaž w lońschim lécze. Wobydlerstwo nóžesche so tež se schmakom w dobajacej mérje sastaraś.

S Hornjeje Schlesyskeje so rozprawja, so je so wozinjenje hospodarstwa w hórnistwje a industriji jara cźiłcźiwje wuskutkowało.

S Hamburga so powě, so bésche wschudźe žiwinjaze mjasa dostaś a so ludźo tak žiwje kupowachu, so bésche so w mjeńschej pschedawarni w połnóznym městowym dźělu Banebecku nětdźe 300 skasankow do cźasa spodało.

S Frankfurta n. M. powě so wo žiwinskim žadanju hódnostneje twory sa wjele presentiskich korbow. W Minchowje so wobkedźbuje, so wobydlerstwo rjazy telko w tworowych domach njekupuje, ale so sažo k rěsnitstwu wróći. W Stuttgarcze so na dobre pschedawanje tež w mjeńschich rěsnitstwach pokasuje a w kamžnym suzbje so se žiwinskich němskich krajinow rospraswa.

Přicina zastajenja diplomatisk. počahow mjez Uruguayskej a Sowjetskej Ruskej

Psched zastajenjom diplomatiskich počahow je Sowjetskej Ruskej je uruguajske knježerstwo pschi dokładnym pschepytowanju swědkow, so w Uruguajskej kommunistiska zentrala wobsteji, kotraž pschewróżerske pospyty podpjera. Se spitkom, kiž su uruguajskemu knježerstwu do rukow padle, wukhadża, so dyrbjesche we februaru abo měrcu kommunistiski zběh wudyricź. Też je so swědscźiło, so kommunistiske bróńe a druhe pomozne srědki wobsedża, kaž je to njedawno w Brazilskej było.

Uruguajski swonkowny minister José Espalter je wosjewił, so je sowjetsko-ruski wupósłanz w uruguajskim głownym měsce Montevideu, Minkin, kommunistiska revoluziju w Uruguajskej pschihotował. Nadrobnische po hischcze njemóże wosjewiś, dokelž so hischcze pschepytuje, kak běchu wodźazy kommunistiskeje na hibanju wobdźělkeni.

Minkin so zapowěduje, Uruguaysku wopuścić

Schtož zastajenje diplomatiskich počahow mjez Uruguajskej a sowjetskej uniju nastupa, so w Moskwje wosjewja, so tuto postupowanje nima žaneje prawneje pschicźiny. Ssowjetske knježerstwo dyrje s pomozu Swjatska ludow wot uruguajskeho knježerstwa dopokazy žadaś, s kotrymiž ho winowanja potwjerdża.

S Montevideas so powě, so je sowjetskoruski wupósłanz Minkin pschecźiwo swojemu wupokazanju hórschenje sapodał. Wón je uruguajskemu swonkownemu ministrej notu pschepodał, w kotrejž winowanja wotpokazuje; nimo teho wón na pschikazy sowjetskeho knježerstwa cźaka.

Hodowna skhadźowańka w Poršicach

W tutej Poršičanskej nimale cyle serbskej wosadze, hdźež jónu jara cźile serbske žiwjenje knježeše, kotreż pak je bohužel w zašłych létach trochu wocźichło, je wčera serbske studentstwo swoju létušu hodownu skhadźowańku zarjadowało. Hdyž też tuta skhadźowańka stejeśo kaž nětko scyła wšó serbske zarjadowanja w znamjenju wšelakich zadźěwkow, bě so tola hižo na popołdnišze posedźenje nimo rjaneje ličby studowacych też pódła wosadneho farara a druhich knježow duchownych rjana ličba wosadnych a hosći zešła. Ze spěwom „Rjana Łužica“ zwjazkowy předsyda knjez studowacy bohoslowstwa M. Pfuhlad, wšitkich nanajwutrobniše witaja, wosebje wjednika Domowiny, knjeza Pawoła Nejdu postrowi, kotryž prěni raz zaso wot dołheje cźežkeje khorosce so wulčkowawši zaso na serbskim swjedźenju přebywaše. Hlowny starši pokaza na to, so serbske studentstwo kruče steji k wjednikej Domowiny a k tutej našej organizaciji, hdyž kotrejež sebi dźensa scyła njemóžemy serbske žiwjenje a pócowanje předstajić. Po přečitanju došłych postrowow přepoda słowo knjezej farskemu vikarej Wirtej z Budyšinka, kotryž přitomnym wšelake pokazki serbskeho ludstwa a serbskeje rěče poda. Pokaza na wosebitej karše, hdźe dźensa bišće serbske ludstwo sydli, kajka so w jednotliwych dźělach Łužicy drasta nose a kajke serbske dialekty so we Łužicomaj rěča. Knjez dr. Wirt, přednošowarjowy bratr, na gramofonowych tačelach na rěčne rozdźěle we wšelakich kónčach Łužicy pokaza. Tute tačele je wón po nastorku bramborskeje knihownje, a to jeje zynkoweho wotdźělenja, zhotowić dał. Tak słyšachmy na tačelach ludźi ze Wuskidźe, Wulkeje Košiny, Parcowa, Corneho Chołmca, z Wochoz, z Cernska, z Mikowa, z Hažowa a z Khoćebuza rěceć a zwučene wucho móżeše lohko rěčne rozdźěło zwěsćić. Wosebje rjenje skutkowachu spěwne přednoški knjeza wučerja Jenki. Knjez dr. Wirt po króżdej tačeli swoje trěbne přispomnjenja činješe.

Po přednošku so Domowininy wjednik, knjez wučer Pawoł Nejdo, słowa jimaše, kotryž na nastawk w „Serbskim Studenće“ „Budźmy hinajši“ nawjaza. Serbske studentstwo je přecy z idealemi napjelnjene za pućemi pytało, kak móże najlěpje swojemu ludej służić. Z dospolnje přeměnjenymi wobstejnosćemi dyrbi serbski student sebi nowe nahlady tworić wo tom, kak móże najlěpje swoje winowatosće dopjelnić. Dźensa na žadneho dostudowaneho Serba we Łužicomaj nječakaja přihotowane městna, ale króżda pozicija dyrbi so cźežko wubdźěć. Je trjeba cyłych muži, kiž bychu móhli jónu skromne městna połnje wupjelnić. A při wšěm našim prócowanju mamy na to kedźbować, zo z našim jednanjom cyłemu serbskemu ludej służimy. To, štož činimy, je sprawne a čestne a je dowolene a njetrjebamy so tohodla nikoho bojeć. Tohodla też do noweho lěta chcemy kruče w hromadźe stać muž při mužu a swěrnje swoje winowatosće dopjelnić. We njenjo wosady a towarstwa „Sćěwry“ postrowi wosadny duchowny, knjez farar Handrik zhromadźnu a khwaleše zdobne prócowanje studentow, zo bychu jónu połnje zastać móhli swoje městna we Łužicy. Też druzy rěčnicy studowacych namołwjachu, zo bychu njedźiwajo cźežkich časow k zwjazkej studentstwa a z tym so wuznawali k swojemu ludstwu a zo njebychu so wot ničeho we swojim serbskim zmyslenju zatrašić dali. Naš čas sebi žada charakterow, kiž so njedadźa z króżdym wětřikom powalić. Zhromadźizna so z třikróćnym zdarom na wjednika a kanclerja skónči.

*

Wjećor wokoło 8 hodźin přizamkny so hodowny wječork, kotryž běše poměrnje derje wopytany. Hłowny starši po postrowjenju přitomnych program wozjewi. Jedyn ze studowacych přednjesy jara wustojnje Cišinskeho „W Božej nocy“. Běše to hjez dwěla mištrske přednjesenje basnje, kotraž je w přitomnych hłuboki začišć zawostajiła. Na to jimaše so słowa wjednik Domowiny knjez wučeř Nejdo, kotryž na raz hodowneho swjedźenja, na wulku lubosć tuteho najrjeńšeho křesćanskeho swjateho dnja pokaza. Cyły lud je so starał wo to, zo bychu też khudźi a potłóčeni tutón dźeń lubosće začuli. Też Serbja su so swěrnje do służby tuteho wulkeho skutka stajili, kaž scyła wšě prócowanje dźensnišeho stata swěrnje podpjerany. Zda pak so, zo tola so přemało staramy wo zdźerżenje a wukhowanje našeho serbskeho luda. My so dźiwamy, zo při wšěch zadźěwkach ma serbski lud hišće telko žiwjeńskeje energije. My nimamy srědkow ani mocow dosć, zo bychmy tak, kaž sebi to naš lud zasłuži, jón podpjerali.

Tola z lubosću napjelnjeni serbscy prócowarjo so žanych zadźěwkow njeboja a njestróża a woni budźa so wo to starać, zo we Łužicomaj też dale Serbstwo žiwe wostanje. Z tym dopjelnja tući swěrni mužoj najnadobnišu človjesku winowatosć, přetož pomhaja z tym wukorjenjenju našeho ludstwa zadźěwać. Tute prócowanje, kiž je sšroki wothłós w serbskim ludźe namakało, dyrbi so do króżdeho serbskeho statoka rozšěrić, zo so nam žadyn serbski człowjek wjacy zhubił njeby. A króżdy móże tu pomhać. Też w Poršicach, w tutej poměrnje dobrej serbskej wsy, ma so wjele dźěłać, wosebje, zo njeby so naša młodźina woteuzhniła. Wšitcy, kiž su dobreje wole, njech so tohodla sobu do narodneje służby staja. Wšitcy přitomni na to stejo narodne hymny wuspěwachu.

Na to předstajichu studenća hru „Zbožowne hody“, při kotrejž wosebje wustojnje stary prošeř, kowarski Jan a Hanka hrajachu. Hdyž by też zwonkowna wuprawa jewišća a drastow přihódniša była, by wčerawše předwjedźenje so mohło jara wustojne a přikładne mjenować. Připos łuchafstwo je předstajenje z wulkim dźakom přijało. Po dźiwadle zaspěwa jara rjenje studowacy Česla dwaj spěwaj, při čimž jeho knjeni dr. Wirtowa na klawěrje přewodźeše.

*

Hodowna skhadźowanka studowaceje młodźiny, kotrejž so cźežke zadźěwki na puć stajachu, je so poměrnje hišće derje poradźiła. Trošku wjacy propagandy w Poršicanskej wosadze za skhadźowańku ze strony studowacych njeby škodźało. Studentstwo ma nětko jara dobre mocy, kotreż su khmane, też wurjadne wěcy serbskemu ludej poskićić. Njech so na to w přichodze dźiwa a njech so přihoty za skhadźowanku z časom započnu, zo bychu skhadźowanki zaso byle z cilitnymi swjedźenjemi w Serbach.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěšteki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.
Wudawa a ćišeŕ dr. J. Cyž w Budyšinje.

Haińker dźowka z Čorneho Chołmca

Powědańćžo se žydowskeho lětopisa.

Spisał H. Jórdan.

I.

„Schešći milionow lischćich wopuschowow!“ sawoławschi Chołmcanski hajnik a rjekny: „Tak to dźeje njeźdźe, ta holza dyrbi so wudaś“; a dórbotajo pschida: „To ma khorta, rjanu holzu, rjanu dźowku w domje měć. Radźeho sto florinow a jelenjow paśeć, hacź rjane holzo měć? S domu dyrbi! Sewak pschinjdże napoklednu do starého regitra, a potom dobru nóż wjesele, radosć a měr nojeje chěžki! Nó, wem schtuczku pisaś wo tajkich se starého regitra. Cźerta měć je šta wéz, ale taike stare holzy su pschesa žamehno cźorneho! — wschón žwet napjelnjuja je žwotej wobuzu, je žwojim stonanjom a bórcźenjom. Schešći milijon lischćich wopuschowi! Tak to dźeje njeźdźe! Wojenicź so dyrbi, wojenicź! mje dźěda sćinicź, žwoju pschijaćelschnosć jako žona dopjelnicź, a s tym žwojatoł!“

To prajiwschi, hajnik do domu stupi a cźišany žwój klouk, wupuschcźeny s dołhimi pjerkami a želenym liscźom, tak i mozu na male, kulojte, dubowe blido, to jeho pjaj dźiwje poskoczijskaj a huby schcerkżo saschczowkaschtaj. „Směrom, Diana! njetcź, Sultanje!“ sawrjekny hańk, „žamo njerohumny iśći taike płatnjene cźinjenje dźěje cźerpicź njemóże!“ dźesche dale. „A ja? Ja mam sczerpnosć, hižo tak dołho, hacź je moja luba mandźelska, moja luba Khata njeboha, cźišo na njeze léto. Ta holza je wósomnaće lét, leźeše l... róże a hori ko kaž njezerne žłonzo, a njedyrbjała lubowacź móz? Njedyrbjała ko wudaci chcyrcź? Tón prawy hdy-ze pschijdźe! Ale hdy tón pschijdźe? Dha mózu dołho latacź. Hižo zyła žyła mlodych mužow je ko jej Ulika, a ta njedrowe holza wosta symna kaž łód. Tak tu dźeje njeźdźe! Niech lubuje abo niz, wschitcy jenc! Wudaci ko dyrbi, a to górzy, abo — ja njechcam dźeje Cźornotholmcźanski hajnik rekacź.“

Wón tutnu žwój pal; do huby a sahwijda žylnje. Rucze wotewrichu ko durje a do jstwy sastupi Hilza, rychle kaž młoda žonna, kiž pschi žórle sejbrawa.

„Schto poruczeze, knjes nanko?“ dźesche wona najzrtnje a tostkatsche starého hońtwjerza w schedźiwej brodźe.

„Sstyschi, Hilza“, sapocza hajnik, „hłyschi, moja dźowcka, mam cźi něschto ważneho prajicź!“

„Něschto ważneho? schto też to budźe!“ wotmołwi holcźka schelmowsky, „wescze ježe nětdźe nékajki lischcźu jamu wupschedźiłi!“

„Njerěcź tak“, safżwari nan, „ty wěsch, schto ménju! Pjez skorżeno! Njepohladuj tak dźiwnje! Wudaci ko dyrbiśch, wudaci. Ssy rosumiła?“

„Ach haj!“ žduchny Hilźka a dźerżeśeche žebi žwój pižaty schórzuscźik psched wocźi, kaj by płakała.

„Wona mi jel cźini!“ dźesche hajnik žam pschi žebi, „dyrbiu k njej mérnischo rěcźeć. — „Sstyschi, Hilźka! — haj, schto dha chcyrk prajicź — haj, luba Hilźka, — ty wěsch, kak lubo cźe mam: ty widźiśch moje schedźiwe włosy, — blišo je mi kónz, štoro smeju tute seniske hona wopuschcźicź a do tannoho njebjeskeho haja sastupicź, — žekera leźi hižo pschi schtomje.“

„Nanko!“ saschcihny holcźka a płakajsche nětko woprawdźe.

„Njepłacz, moje lube dźěcźo!“ rěcźeśche hajnik dale, „wuwinjeci dyrbiny, to wěmy. A ja žnym žiwjenja žyty. Jene jeniczke žebi žadam, to bych rady borzkakał.“

„A to by było?“ woprascha so womaty Hilźa.

„Zo bych tebje jako młodu žonu dobreho muża widźał!“ wotmołwi starischcź s dokładom.

II.

Stary hajnik běsche powjedźował; jeho dźowka wotnoschowaschse i blida wupróżdnjene ludobra a porjedźi nanej, štoż jeho waschnje, schtrelenćku lékałskeho palenza. Wón ju ja to pětnje pochwali, ale pschisłaji po małej khwili: „Dha ko ty s zyła wudaci njechcała?“

„Nanko, to ja prajiła njejžym“, wotmołwi Hilźa.

„Niž?“ dźesche hajnik trochu njerjazy. „Kak dołho dha chcześch cźakacź? Njeje dha cźi žadyn tych młodych hólzow a kujsow hódź? Dyrbi dha někajki jemjan abo wutny pschińcź, so by Cźornotholmcźanšku hajnikej dźowku wožožił?“

„Njerakcźe mje, nano!“ prosćesche Hilźa wutrobnje. „Horda njejžym; ale bjes lubosće ko wudaci njechcam!“

„Hm!“ snapscheczíwi schedźiwc, njewjedźiwschi prawje, schto by prajił, a wuzrěkny schkleńczku palenza na jedyn raz. „Hm! bjes lubosće ko wudaci je hłupoće — je bjesbóžnje. Bjes lubosće ko wudaci nješkmešch. Ale mi dyrbiš sdacź, teho Brěsłynka, kiž je s lubosću k tebi hajnikowi nawuknuł a je najlépschi hajnik po zyłych Łužjach, teho mohła młoda holza po mojim ménjenju lubo měć.“

„Lubosćz njemóżemy žej dacź, njemóżemy žej wsacź!“ wotmołwi Hilźa hnuta.

„To maš prawje!“ wotmołwi nan. „Ja to po žebi wém. Lubosćz je dźiwna wěz; wona ninta žanehó rozumu, žaneho pschešwědczenja, a naš tola tak wobšoda. Hm! hm! to je šo. Ale cźehodła po tebi tón młodźenc njespodoba, tón chrobły młodźenc, kiž je strachotnu hrajła a žmjerce žo njebojí? Prał, niespodoba žo cźi jeho pětne waschnje, jeho rjekowska podoba, jeho wuhłoke cźoło, jeho žive wócźko, s kotrehóž schćrk jaknehó ducha łapaju?“

„Jeho blišokosć cźiwinje mje kaž helike plonjo“, wotmołwi holcźka.

„Božo wodaj!“ rjekny nětko hajnik. „Bladu, hanne bladu! Raschim popam wschak zyle prawy njeje! woni praja, so tu prawu wéru nima. Khupe wěsy! Ja to njerokumim; ale schto też to mje stara? Tón khadła je dobry, — njech wéri, schtož chce!“

(Pokrazowanje sćežuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 30. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

O zbože, z domom być w Serbach!
Smjerć, daj woko zamknyć doma mi,
Zo mje ródna zemja mohła kryć w Serbach!

Jan Wattaš.

— **Wo wjedrje.** Ssobotu wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer 0, najwyšischa dnjowa temperatura 7 stop. cyploty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer plus 5, najnišcha temperatura w nozy 3 stop. cyploty. — Nižina je šo ſ Jendźelskeje do Skandinawiskeje sejahnyła a je dokhowjeczornej Němskej dešcheje pšchinješła. Wona na wjedro w naschich ſtronach njeſměje wjazy žaneho wliwa. Dokelž pak je šo k połnozy wot Jendźelskeje nowa šyolna nižina pschibližika, wobkhowamy też pola naš wětrn ſ krótkeho wjerjora. Dźensa šajo wyschina nad Ruskej ſ wunwjedrjenjom na nasche wjedro ſkutkuje, so je šo wuczahnyło. Nad wjeczornym dźelom Sſrjedźoſeńskeho morja je šo tehorunja nižina wutworika. Wona k ranju cźehnje, wěſte pak njeje, hacj šo też na naſche ſtrony wupschestreže. Pschi tajkim rospołożenju wjedro ſa naschu krajinu khětro njewěſte wostanje. — Jutſije wutoru ſłónčko 8,03 hodź. ſkhadźa a šo 4,02 hodź. khowa. Mjezačzk ſkhadźa jutſije dopołdnja 10,42 hodź. a khowa šo wjeczor 11,38 hodź.

Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu wutoru: Spodobne a mile, tola trochu njewěſte wjedro.

*

Wudźelenje rybowych konſerwow w ſkutku ſymſkeje pomozy 1935/36.

Wſchitzy potrěbni, kotſiž hiſchcze lěpſchinſke wupokaſy wo „1 kg. mjaſowych konſerwow“ wobhedža, njech je

wutoru 31. dezembra 1935 wot 9 do 12 hodźin

w naſchej wudawarni zyroby na Kotokſiej haſy 32 wotedadźa.

Budyſke měſtne wjednjſtwo ſkutka ſymſkeje pomozy 1935/36.

*

— **Póſtſka ſłužba k Nowemu lětu.** Wutoru 31. dezembra žu poſtajowańſke wokna na póſcze kaž na dźěkowych dnjach wotewrjene, wožebite wokno ſa pschedawanje liſtowych ſnamkow budže hacž do 20 hodźin wotewrjene. Póſta cźišćo 3 woſtanje hacž do 19 hodźin wotewrjena. Liſty šo dwójzy wunoſchuja, druhe wunoſchowanje ſapoczyne ſo 14,15 hodźin. — Sſrjedu 1. januara žu poſtajowańſke wokna kaj nźedźelu wotewrjene, pósta cźišćo 3 woſtanje ſamknjena. Dopołdnja šo w měſcze a na wſy jónu liſtowe poſłyſki wunoſchuja, pakety šo njewunoſchuja.

— **Paduſchſtwo cźaſnikow šo wujaſnjo.** Patorźizu je kriminalna policija paduſchſtwo cźaſnikow, kiž je šo w nowinach woſſewiło, wujaſnila. Jako paduchaj ſtaj šo młodaj cźłowjekaj ſ Budyſchina a Brěmjenja wuſłědźiłoj. Kradnjene cźaſniki mózachu šo wobkradnjenemu hacž na jednu wróćicź. Sa jenym cźaſnikom šo hiſchcze ſłědźi.

S **Pſchiſchcez.** (Sadobnjowanje.) W nozy k 26. dezembrej žu šo njeznaći pakoſtnicy wokno roſbiwſchi do wjelba kubła w Pſchiſchczezach ſadobyli a tam wožebje ſeźiwjenſke žrědźi pokradnyli. Mieſ kradnjenymi wězami žu wožebje 2 hornjaj hušaceho tuka (w aluminijowym a emajlowym hornzu), 1 pónoj ſ hušazej pjeczenu, 1 porzlinowe deńzo ſ kobaſu a twarožkom. Po dotalnym ſwěſcźenju je šo paduſchſtwo ſ najwjeſelſchej wěſtoſcźu po ſdaczu 2. ſwjatych dźeń w 3. hodźinje rano ſtało. Schtóž móže wo paduſchſtwu bliſche ſpěſelenja cźinicź, njech to wojſewi kriminalnemu wotdźělenju w Budyſchinje. Mjeno šo po pschecźu njewojſewi.

S **Budeſtez.** (Stawniſke powěſće.) Směrowali ſu šo: 21. 12. Oskar Arthur Wiczas, barbjeř w Kóſlach, ſ Doru Hertu Lorenzowej rodź. Loſſichej, pomozniżu w Kóſlach. — 21. 12. Kurt Waltar Uhlig, drjewowy dźěłaćeř we Wulkich Rědarjezach, ſ Helenu Jadwigu Ruczerjej, fabrikſkej dźěłaćeřku w Cźornych Noſłizach. — 24. 12. Jan Rudi Kurt Groß, pohonc̀ w Drjezdźinje, ſ Hanu Hildegardu Sachſej, tatarſkej dźěłaćeřku we Wulkich Debbezach. — Wumrěła: 24. 12. Mina Geibowa rodź. Kindez, wudowa po direktoru pſchemyſłoweje ſchule w Budeſtezach, 81 lět.

S **Wuczkez.** (Wulka honjtwa.) Sandźenu ſobotu wotmě šo na Wuczkeczanſtim rewěrje lětuſcha wulka honjtwa, pſchi kotrejž šo 27 ſajazow, 2 bažentaj a 2 dźiwjej karnikaj poſtrěla. Wunoſchk je pornjo łońſchemu ſłabſchi, ſchtož ma šo wjedru pſchipiſacź. Sſ honjtwjerſkim kralom bu Waltar Thalmann ſ Jěſtr, kotrýž ſam 8 ſajazow poſtrěla. Wokolo 4 hodźin šo honjtwa ſ kofejom w Seſicźanſtim hoſcźenju ſłónczi.

S **Jaſeńcy** pola Njeſwaczidła. Sandźenu ſobotu nězachu we wſy lětuſcha wulka honjtwa. Honjtwiſchcźo wobſahowaše wjeſne. Hórcźanſke a Dobroſchcźanſke leżowoſnoſze. Wſcho hromadźe je to ſnadź na 2000 kórzow. Rětcźiſchi wobſedźeř a najeńk honjtwy je knjes rycźerſkubler Hendrich Bowcźer (Schäfer) w Jaſeńcach. Sšo šo wjele Jaſcźanſkich wobdźerjow na lětuſcha wulka honjtwa wjeſeleſche. Tuž też bjes dźiwa, jo šo tak rucźe nahladna liczba honjerjow nabeža. Tak wobdźěli šo na honjtwje 15 **hižow** a na 20 honjerjow. Wunoſchk bě pornjo łońſchemu ſpokojazy — 52 ſajazow, 18 bažantow a 2 karnikaj. Bě też wožebje tohodla ſpokojazy, ſo je **runje** w tutej dźiwinje honjtwiſchcźo jara bohate. Tuž też móže wobſhedźeř ſ bohrej mysłu do nowoho lěta hicź a šo nadhjeeź, ſo šo k lětu też nahladna liczba dźiwinu na naſchich honach a w naſchich lěſach domownje ſaſtyndli.

S **Kamjenza.** Dotal w Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje wobſtejaze měſtne khorobne kaſy šo 1. januara 1936 hromadu ſkładu, tak ſo jenož dwě wulkej měſtnej khorobnej kaſy dale wobſtejitej. Jena na žiwoje žydło w Kamjenzu a Kamjeńſke, Halſchtrowſke, Kinsbórſke, Porchowſke a Kukowſke ſtrony wopſchija. Jej 19 000 žobuſtawow pſchiſłuſchcźa. Druha khorobna kaſa ma žiwoje žydło w Połcźnizy. Wona nětkle 14 000 žobuſtawow liczi.

S **Wojerez.** Ke mſchi duża je ſandźenu njedźelu na woſchkrocze šo wobſtupnyſchi wobydleř L. padnył. Hacž runje jeho prawa ruka ſabola, wón hiſchcze do zyrkwje dóndže. Tam pak boloſczow dla njemóžeſche wutracź a šo k lěkarjej poda, kotrýž ſpóſna, ſo bě žebi L. ruzyne ſhibadło ſłamał.

Se **Sſlepeho.** Nowe lěto dop. w 9 hodź. žerbſka a ½11 hodź. němſka Boža ſłužba. Sběrka ſa naſch Boži dom.

Hodowna husyca

Pětr **Króna**, běſche nětko hižo zyły rjetomas lět ſe ſaſtojnikom w ſtatnych ſłužbach. Wón pokhadźeſche ſ wulkoměſta, ale běſche ſwojej mandźelſkej k woli šo pschejhydlił do Budyſichna, dokelž tuta běſche rodźena Sserbowka a pokhadźeſche ſ Łužicy. Jej tamne wulkoměſchczańſke žiwjenje njetyjeſche; nětko w Budyſchinje cźujeſche šo ſaſo bóle doma. Wón wſchak šo ſ tuttym maloměſchczańſkim a wjeſnym žiwjenjom ženje tak prawje pſchcźeczelicź njemóžeſche, hacźrunjeź nětko na wſchě 10 lět w Budyſchinje bydleſche. Lětża prěnjeho hodownika pak bu na „wyſchſcheho“ pomjenowany. S tym wſchak šo też ſaſłużba tróſchku powjeſchi. Hdyž tehdy ſe ſwojej mandźelſkej, na wjecźoru krótko do hódź takle hromadźe žedźeſchtaj a wo Božim dźěſcźu rěcźeſchtaj, njenujzy ſo ma Korli, kotrýž na akademiji ſtudowaſche, nowy ſymſki pſchewoblek pſchinjeſeſ a ſo ma Měrcźin **nowe** cźrije a klobuk dosta, tu nadobo jemu mandźelſka Lejna ſłowow ſa a wupraſny:

„Sſy teſ hižo na to myſłił, ſchto ſmějemy hodownickeſ k wobjedu. Wěſch tola ſo wopyt dostanjemy, hdyž twój bratr ſ mandźelſkej pſchijźěde?“

Pětr khwilu mjelcźi a potom rjekny: „Myſłu žebi ſo by huſyca po prawom dobra hyła, je-li njeje pſchedroha!“

„Haj to je mudrje“, dźeſche Lejna „a wyſche toho dyrbimy šo tola trěſ trochu pokaſacź, hdyž by šo nětko ſa „wyſchſcheho“ pomjenował.“

„To pak ma hiſchcze cźaſ; wſchako mamy hiſchcze pſches tydźeń hacź k hodam“, rjekny Pětr.

Tu nadobo klinka khežiny ſwońcźk a hižo klepa šo do duri.

„Dale wotmolwiſchtaj Krónez mandźelſkaj nadobo. Połoſnik ſaſtupi a šo wopraſcha:

„Wodajeſe, hydli tudy Pětr Króna“.

„Proſchu, a ſchto waž ke mni wjedźe? praſcha šo Pětr.

„Mam wam tutón liſt wotedacź, proſchu, kwitujcźe tu, ſo ſcźe liſt doſtał“. Pětr podpiſa a tamny šo wotſkali.

„Božo, Pětrje, ſchto móžło to być“, rjekny ſtrachoczíwje Lejna.

„To hnydom widźimy“, wotmołwi Pětr a hižo bě liſtowku roſtorhnył a cźita: „Wot jutſiſcheho hacź na dalſche wukonja Pětr Króna ſwoju ſłužbu w Kamjenzu jako ſaſtupjeř tamniſcheho „wyſchſcheho“ kiž je ſkhorił.

Lejna wuraſy: „To hiſchcze by było a nětko runje pſched hodami, hnydom póndźeſch a šo na hameze hórſchiſch.“

„Hm“ dźeſche Pětr měrnje, „Nětko maju tam ſaczinjene a jutſije rano mam w Kamjenzu naſtupicź. Potajkim hicź tam dyrbju a wſchako tam awto jěſdźi, tak ſo móžu tola kóždy dźeń ſaſo domoj.

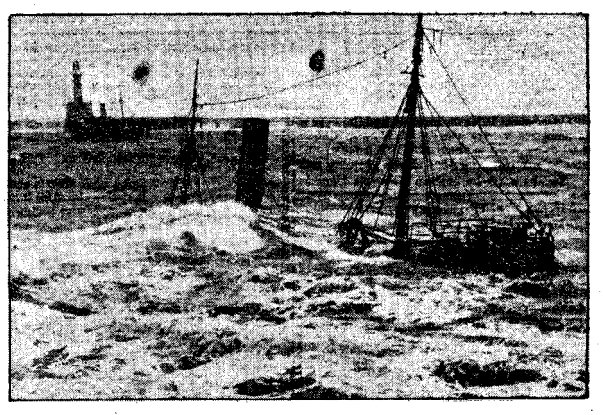
Naſajtra rano wukonja Pětr ſłužbu w Kamjenzu. Tola hižo ſchtwórtk dopołdnja pſchindźe tamny „chory“ ſaſy do ſłužby a Pětr móže šo domoj wróćicź. Po tym, a bě šo tam roſzhonował, dźe na to pomału na awto, ſo by šo do Budyſchina wróćił. Runje dźe pſches torhoſchcźo, a ſchto to, telko ludźi tudy. Haj, je ſchtwórtk a žu tydźeńſke wiki a to połłednje pſched hodami. Pětr šo tu trochu roſhladuje, ma dźěn hiſchcze wjele cźaſa. Tu pſchedawarja ſeleninu, tu jeja, twaroh; butry tu wažy wjele njeje, tamle jabłuka, worjechi. Pſchezy dale krocźo pſchindźe na rózk Budyſkeje dróhi a tu bě hakle žiwjenje. Wón poſaſtanje a šo dźiwa. Bě tele huſy, kiž maju tudy na pſchedań. Swjetſcheho dźěła žu to Sserbowki a poſlicźeja a wukhwaluja je nimokhodźazym. Też pjetſinowi wikowarjo tu žu. Tróſchku Pětr pſchihladuje. Nadobo wotmołi w nim myſlicźka: cźekł, tu je pſchiležnoſcź, ſo by hodownu huſyczku žebi kupił a Lejnu ſ tym pſchekwapił. Potajkim poczína ſa huſyzu šo ſaſimowacź. Hlada do koſchow Sserbowkow, kotrejž lute rjane tučzne huſy porucźeja. Wěſo wochzuſche też prěniu lěpſchu wjacź, ale tróſchku wubjeracź. Wjele wſchak wo huſach njerozumi, ale ſłyſchał tola hižo też bě, ſo tu takle na wikach tych měſchczanow druhdy trochu ſa wuſchi ſchłipnu. Tuž potajkim, Pětrko, budź kedźbliwy! Ale bóle tu khodźi a wuběra a pschezo wjetſcha je njedowěra pſchecźiwo wjeſnjanam, dokelž w kóždym tajkim widźi jebaka. Szyła we wulkoměſcze te ſukne domy! Haj tam to ſferje derje ſkupich a maſch ſtajne wulki wuběrk, ale tu, luty njeſnaty lud. Dźe ſaſo něſchto ſrocźeli dale. Tu ſteji wulki awto ſ huſami. Ssu hižo ſ dźěła rjenje do tyjow ſkładene. Pſches brjuch maju ſelený, žołty abo cźerwjeny banežik a jědłowom halſchku pschiwjaſanu. Pětr tu hlada a ſteji tu kaž ſakulkany. Wołodna měſchczanka žebi tu runje huſyczku kupuje, hewak tu pſchewjele kupzow wokoło njeje. Spodźiwnje ſo cźi ludźo radſcho tamle wot tych wjeſnjanow kupuja. Tołſta pſchedawarka dohlada šo na Pětra a hnydom poczína rěcźeć:

„Wujo, pósće, wupytajce žebi huſyzu; mamy tu najkſpſche, ſ Błótowſkeje krajiny, rjane, młode, tučzne a pokaſuje jomu jenu na poł roſrěſanu, ſo by widźał, kak tučzne jeje huſy žu.

Sapreſſcha myſłi Pětr a ſtupi krocźeł bliže, haj jowle bych mohł kupicź, tu ſnajmjeńſcha ſjedanu njebudu. Wopraſcha ſo, ſchto płaca.

„Jenu hriwnu a 30 njemjeſkow punt“, wotmołwi pſchedawarka a wukhwaluje dale, kak rjane, młode a tučzne žu.

„Kak cźeſku žebi pſchejeczeſe“, wopraſcha ſo Pětra.

Pſched pſchiſtawom ſo podnurił.

Sbytki ſendźelſkeho rybarſkeho parnika, kotryž pſched ſamym pſchiſtawom w Aberdeen pſchi poſłednich wulkich wichorach ſo podnuri. 5 muži wobſadki pſchi tom žiwjenje pſchiſtajdźi. (Scherri Wilderdienſt, M.)

Hospodarski rozhlad

Pondźelu, 30. dezembra 1935.

Barliniſka burſa 28. dezembra. Ke końcej tydźenja burſa pſchecźiwo wſchemu wocźakowanju ſ khětro žiwym wobkhodom wotewri, kotryž pak ſkoro bjes wumjacźa w rukach burſownych wobkhodnikow ſ powołanja leżeſche. S wjetſcheho dźěła jednaſche ſo tu wo kupcźe nakupjow. Pjiſki prěnich kurſach dopěte powjſchenja też w dalſchim běhu poſtupowachu. Pſicźerżelna tendenza dosta też ſ pſchedležazych powěſcźow ſ hospodarſtwa dobru ſepjeru, wožebje ſo na powjetſchenu wotbyt we automobilowej industriji a na pſchihódne położenje na żeleſnych witach pokaſa. Na rentowych witach bě cźiſło.

Dźenżniſche ſłótne witi w Drjezdźanach.

Pſchihnało bě ſo: 396 howjadow a to 76 wowow, 84 bykow, 201 kruwow, 31 cźelatow. Wrjſche teho 767 cźelatow, 353 wowzow, 860 ſwini. Na howjażych witach wotwiwa ſo pomały wobkhod, hacźrunjeź bě ho mało ſtotu na witi pſchihnało. Też na cźelażych witach je pomały wobkhod. Też na wowcźnych witach je pomały wobkhod, ſa 2 ſ pj. niżſche płacźiny, hacź we pſchedchadźazym tydźenju. Wſ niżſchich rjadownjach bě popuſchcźene płacźiny hiſchcze trochu wyſche. Sswinje ſo ſa krute płacźiny pſchedawachu.

Praha diſtontnu ſadźbu wo ½ prozenta ſniżi.

W poſłednim poſedźenju cźeſkoſłowakſkeje bankowe rady je ſo wjednjſtwo cźeſkoſłowakſkeje narodneje banki ſeſtajiło. Poczinajo ſ 1. januarom 1936 diſkontu a lombardowu ſadźbu wo 0,5 proz. ſniżi. Diſkontna ſadźba budże po tajkim 3 proz. wucźinjeć.

„Wóžom puntowiku bych trjebał, ale ńu pschedrohe pola waš", rjekny Pětr.

„Nó poschaješe", praji pschedawaŕka, „wěm, so pienjesły nimaješe, tule lych want, ale jenož want, ša 1,20 hr. po puncu dała, tola to boželda nikomu njepraješe, so ju wam tak tunjo dach, je wschak na pot darjena", a wuzahnywschi tam se sady jemu w tyły ležazu a ju wotwaži. Sčydom a pak punta, ta budże ša waš runje prawa a je kaž nuwowana.

Pětr hlada, nó haj, je rjenje wudebjena ſ banczikami a halžkami, tak so wot hušnyzy pschewjele widżeć njeje. Pětr pschi šebi myślí, ta budże wośeše prawa a pschedroha też nješe. Wuczehnje pienjesły a saplaceši ju. Pschedawaŕka ju šawali a rjekny wschi: „Dajcze šebi ju derje złodżicź, knježe", wačzok jemu pschepoda.

Pětr wša a dże ſ nimi na awto. Duzy po puczu šo na to wješeli, kak Lejnu pschekhwapi. Tajka rjenje šawalena hušnza wschak šlusche šohn na hodowne klido. Haj to sčinju. Do šwojeho bydlenja sastupiwschi, khowa hnydom hušnzu. Lejnje pak praji, so je šebi pschekładł, so śmeja radscho šuschene šwinjaze plezo Boži dżeń, kotrez je hižo pola rěznika šakat a tón je, so by zyle cześerstwe byłe, hakle Boži dżeń rano póšcześe.

„Sły šebi śmérił telko wudacź", šo jeho Lejna prascha, "to je tola jara drohe".

„Nė, nė dostach jo pschipadnje zyle tunjo", wusprawnja šo Pětr.

„Nó, na tym dwelinju, hacź budże to też nješchto khmane", Lejna ſ hłowu wijo rjekny.

(Pokračowanje ješchuje.)

Protyka dawkowych termijow

ša měšaz januar 1936.

Finanznemu hamtej ma šo saplacźicź:

6. januara: Dawkowy wotczah wot dźełacźerskeje nuzdy ša nuzdy, kiž šu šo w czašu wot 16. dejembra hacź do konza dezembra 1935 wuplacźiłe.

10. januara: Pschipowdżejne a naplacźene wobrotowego dawka ša měšaz dezember 1935 abo ša 3. protyczne schtwórcźeto 1935.

15. januara: Burkowy wobrotowy dawk we wotliczenju ša měšaz dezember 1935.

20. januara: Dawkowy wotczah wot dźełacźerskeje nuzdy ša nuzdy, kiž šu šo w czašu wot 1. hacź do 15. januara 1936 wuplacźiłe.

25. januara: Pschinoschki ša nemški ješinjacźski staw (2. dźeł).

W tutej protyczy dawkowych termijow šu šo jenoż dawki naspomnile, kiž maju šo w měšazu januaru 1936 finanznemu hamtej saplacźicź.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Palastowe dźiwadło. Wot njedźele šem hraje šo jaši mawy film po dźiwadłowej hrě wot Oskara Leitby „Ideálny manželśtk". Film je stajeny do wobłuka elegantneje jendźelśkeje towarschnoscze. Problem pschedwumenjenjow ša šwobodne manželstwo dweju człowjekow w šnutskownej harmoniji šo tu ſe trošumliwej doklad-nošću rozkriša. Hudźba Wernera Bochmanna zyły czin ſ dobrym šacźežom pschewodża. Mjena kaž Ludwig Diehl, Brigitte Helm a Jurij Alekłander špjelcza filmej šwoju woschebitu notu. — W pódlanšim programje widźimy Ufa-tydźeń a druhe šajimawoscze.

W Centralnym dźiwadle pokaśuje šo w tutych dnjach wulki a žortapołny łyrkošilm „Našynski manever". To je film tak wješelapolneho wobšahu, so njemóžeš šo wutrowjazeho šmjecza wobrócź, ale wschitcy pschihładowarjo šu jenicźka šwójba radostneje mynłe. Sdyż běchu hłowne róle wobšadźene je šobu najwurjadniščimi hrajeŕkami mozami, kaž Leo Slezak, Hans Söhnker, Susi Lanner, Ida Wüst, Gerta Worell, Hugo Fischer-Köppe, Ernst Dumke, Jupp Hussels, tak to njemóže też hinak byeź. Też pódlanski programm domjaje pleržeŕske wumělstwo, „Ja abo ja" a Fox-tydźeń šajimawoscźow šwježeluja.

To je pomhało!

Muž, kotryž šebi pomhacź wědżeše, je šamny mijter S., kotryž w jenym Londonskim schedměšcze bydli. Wě šebi wot šnateje twarskeje firmy létny domczk w Tudorskim stilu natwarićź dał, šedźeše pak lódy někotre njedźele w šwojim nowym domczku, jako šo hižo pokaša, so běchu twarśy mischtrojo jara njeŕ-nje a ſ hubjenej macźišnu twarili: gips wječ-poča šo do poliwki drjebicź, schpundowanie šo pułaše, tapety na sčenach šo puschczachu a thachle běchu po šdaczu jeniczny ša to natwarjene, so bychu domczk ſe łurom napjelnile.

Sylvesterske tarpy.
(Graph. Werkstätten, M.)

Knjes S. mějiczela twarskeje firmy ſ šebi šłakaŕchi, šebi žadaše, so bychu šo, wšo darmo, hnydom trěbne wuporjedżenja wuwjedle. Twarśi mišchtr pak wobjarujo ſ ramjenjomaj sčahowaše a rjekny, so nima ſ domom ſ wokomikom niczo wjazy cźinicź, w kotrymž je jón jeho wobšědżeŕ „ſ kluczemi" dóšłał a pschemšak.

Mijter S. šebi tši dny hłowu łamaše, a potom ſ ranjom schtwórteho dnja na duricźach pschedšahrodki sčěhowazy plakat wišaše:

„Wušłajeńa prénjorjadneho létneho domczka!
Natwarjeny wot firmy H. a Co.
Wobhladanje darmo!"

Ssamšny dżeń hišcze dźełacźerjo twarskeje firmy pschijidźechu a šapocźachu schkodu wuporjedżecź. Knjes S. wschak njeje niczo ša to šaplacźił... j.

Ze Serbow

S **Klětneho.** Pschi poślednim schtólicźenju naliczi šo šama licźba koni, kaž loni, howjaseho schtotu bě 14 schtuk mjenje, šwini 43, kur 36, kotcźow 8 a pšow 3 mjenje. Cźelatow šo w septembru, oktobrje a nowembrje 3 mjenje narodźichu, hacź w šamnych měšazach lońšcheho léta. Domjaznoscźow, w kotrychž šo schtół plahuje, je 3 mjenje.

S **Mikowa.** Pschichodna kokkowańska kontrola budże po šwjatych dnjach ša hjedźelnych 3. januara wot 9,30 hacź do 10 hodźin w Kijankez hoscźencu.

S **Khrjebje.** Sšudnišče dny hamtšeho šuda we Nišej budża w hoscźencu „K šelenemu hamorej" 15. januara, 12. februara, 15. haprleje, 13. meje, 17. junija, 16. septembra, 14. oktobra a 9. dezembra 1936.

Radio

Wutoru 31. dezembra šo šłyschi:

Königswusterhausen. Rano šnateho wschědneho programma: 6,30 wješoły ranschi konzert. 11,40 ša hura. 16 konzert. 18 Sylwester w Rumrendorfu. 19 Sylwesterska rěcź nemškeho ministra dra. Goebbelša.

Lipsk. Rano šnateho wschědneho programma: 6,30 wješoły ranschi konzert. 11,45 ša hura. 16 konzert. 19 Sylwesterska rěcź ńemškeho ministra dra. Goebbelša. 20,10 Lipscanska wuternischa nowina.

Hischcze wažne ſ dnjowehu programma: Barlin a Suttgart 20 šylwesterski radiowy expreš. Köln 20 operetta „Njetopyr". Warschawa 20,10 orerowy konzert. Praha 21 šylwester.

Towarstwowske powěstniki:

Bacoń. Příchodny pjatk (3. januara) spěwaja jenož mužscy, cyły khór za tydźeń (10. januara). Nic na Towaršny spěwnik zabyć. Chcemy po możnosći ze dypkom we 8 hodź. z dźełom započeć.

Budyšin. Paedagogiski wotrjad Maćicy Serbskeje zeńdże so štwórtk 2. januara 1936 dopołdnia w 10 hodźinach. W. Sčeca.

Mnišonska hora

Tradicijonalne hórske Sylwestrske woswjećenje

Wutoru, 31. decembra: **Wjesela mysl — hudźba — rele**
Přihódna domjézba z hory hač do Budyšina w 3 hodź. Płačizna 50 pf. — Wšitkim přećelam horow a pućowanja **wutrobnje k nowemu létu zbože přejemy**
Swójba hórskeho korčmarja Pawoła Hantuša

Pytam hnydom abo k 15. jan. 1936
hospodarskeho pomocnika
15—17 lět šareho na 50 kórcow wulkeho ratafstwa ke konjam a do ratafskeho dźěła. Swójbne přizamknjenje. **Łahow čo. 16**

Wułkny ratař
chce
kublo wotnajeć
(50 kórcow abo też wjetše)
Poskićenja zapodajće pod **A 28** na wudawarnju Serb. Nowin

Tuni Sylvestrowy wosebity čah
póndźelu, 30. decembra 1935 / srjedu, 1. januara 1936
ze Zhorjelca do Barlina
(60 proc. znižena jězbna płačizna (přizamknjenske zniženje 50 proc.)
Jězba płaći (tam a sem) wot Zhorjelca do Barlina
3. rjadownja 6,80 hriwnow, 2. rjadownja 9,80 hriwnow.
Wotjědže 7.50 hodźin ze Zhorjelca. Wróći so 2. I. 1936 0.12 hodźin.
Na přeće z wosebitej přidźělnej khartku (Zusatzkarte) za wróćojězbu hakle pjatk, 3. januara 1936, wot Barlina 14.32.
Wšo bliže při wudawarnjach jězdnych lisćikow a w pućow. běrowach.
Wobkhadnaj hamtaj statneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Rjana sućelna
kruwa
je na předań w Brězynicy čo. 20

10 měsacow stary plahowański
kundroz
je na předań w Nowym Łužcu čo. 8 pola Njeswačidła

Makulaturu
(je to hižo počišćana papjera) wotedawa w kóždej mnohosći **Serb. knihařnja w Budyšinje**

Emil Jende

Budyšin, Seminarska hasa 25
Założene 1862 Telefon 2671
Budyska palenja palencow a spirituosow
poskića k hodam a Sylvestrej:
Dobre blidne likéry, 30% . . litr 3,60 hr.
we wurjadnje dobrej, staroznatej kajkosći
měšenja z Jamaika-rumow, arakow a palencow dobreho aroma a kajkosće
Za wohrjewace punče poskićam
dobre čerwjene wino litr wot 1,— hr.
Wohrjewace punče bjez alkohola litr 1,50 hr.
Běłe wina, derje wothladane Rhynske, Pfalzske a Moselske wina, bleša wot 0,85 hr.
Wosebje woblubjene a rad kupowane su moje připóznate
płodowe wina, janske, truskalcowe a jabłukowe (wuherske), jara přihódne za wohrjewańske punče a bańki.
Wšě napoje sam připrawjam!
Hač do Sylvestra předawamy wot 8—19 hodźin bjez přestawki.

Neukirchener Abreißkalender

Neukirchenska wottorhańska protyka

zasy we wurjadnje rjanym wuwjedźenja je dóšła.
Płaći 90 pj.
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Předčenak

Protyka za hornjołužiskich Serbow
na lěto 1936
Přinjese nimoměry rjane powědańčka a bajki ze zańdźenych a nowšich časow
Płaći 50 pj.
Njech sebi jón kóždy kupi. Dostać w Serbskej knihařni w Budyšinje abo też přez dowěrnikow a roznošowarjow

Nowolětne khartki

serbske a němske, we wšěch wuwjedźenjach su na předań
we wudawařni Serbskich Nowin

Přiłoha k čisłu 302

SERBSKE NOWINY

Pónd'elu 30. decembra 1933

Hodownik

Nětko so lěto swojemu kónzej bliži, a my na wschitko wróćo shladujemy, schtož je pchinjesło. Mějesche sa naš wjele źwětła ale też cźmy, wjeselа a srudoby pschihotowane, ka. njewuźledźomny wobud nětko jónu ſ nami cźłowjekami měni, a po źłonzu, kcjenju a źnjach, dowjedje naš do symy, do jeje kr.ltich dnjow, do jeje symneje pustoty. Też tuto lěto mějesche swoju meju, mějesche swoju młodosć. Kóżda mała brěwcźka, kotraž so ſ młodownym liſcjom drajcjesche, sdasche so nam tehdy być luba žotra, a měnjachmy, so dyrbi nětko stajnje selena wostać a njejmě wjazy swoje liſcjo słubiću. Njebjo běsche pschjeselnische a módrische hacź hewak hdy we meji, kotruż doczakachmy, cźichi michał wóhniwscho wabjesche, syba ſ wjetschej zunjoscju spěwasche. Kóżdu hodźinu runja kražnemu parej pchijimachmy, a noschachmy wscho złónczło, ſ kotrymż běsche tutón měźaz pchebohaće žohnowany, do ro'czasoho a postupowaseho léta. Pschitkdźe smaźnik, kotryż se źwotimi kcjenjemi mnoho dopjelnjenja lubjesche, pschitkdźechu źně, kotreż nam prazńik a źnjeńz pchijinjeſchesche. Ale nětko naš hižo lohka syma pchebchowasche. Nětko hižo widjachmy: po kóżdej wyschinje pschitkdźe spad, po kóżdym błyschczatym źwětle cźma. Wschitke dary wobjedžo, kotreż móże nam lěto darić, hižo źuchu ruku wuspinjenu widżachmy, kotraż cźasche nam tute dary saso jebrać a naš snowa khudych sčinić. Widżachmy, kak so liſcjo pkanjesche, kak so pola próżdniachu, kak so ptaćiki hromadźachu, so bychu naš saso wopuschćike. Michor do kraja sačahnywschi liſcjo je schtomow drjeſche a jeschcze wróny. Hischcze běchu nčkotre płody w jemi, hischcze semja morwa njeběsche. Ale potom nasymnik pschitkdźe, a źwećki na rowach žapotachu, w kotrychž tamni wěcźny spaś syła, kotrychž lubowachmy. Dny bywachu krótsche a krótsche, a nozy rosćejchu. Kurjawa sahrodu a pola pschikrywasche, hdyž so hižo khubiło, a chadsche so sdacź, jako njechcało so dowjeła wjazy wróćić. Lěto mrěſeſche, a w pustoscźi tuteho měrcźa samó naš jenoż jenicźka myślicźka pokojeź: so po nasymniku saso hodownik na naš ćeka.

A dyrbi-li so nadźija też ła prěnje w ſsekpnoscźi wupruhowacź, dokeł so hodownik ſwjetscha zyle tak sapoczim, kaž so nasymnik skónca. ſ kurjawu a bjestroschtnoscźu, symy žehi tola wěcźi, so so bój pschećiwo cźmi bohaćerſcy skónci. Swadowaniu dnia, to'cźenju nozy wón mje'u staja. Wón źwětku sako móz a žylnosć da. A so by nam cźakanje wołojił a naš wjeſelescźich ſcźinił, wón, měni-li derje ſ nami, wschu mńku ſ błyschczom pschewinje, ſ cźistoscźu źneńa. Pola a lěsy njebubu wiazy sčkěre, wone poktanu w rignoscźi, w druhej rianoscźi wschak, hacź běsche to rjanosći lěcźa.

Tole dźe je naihlubschi smoł hodownika: so lěto bjes nadźije niesahłe a so njesadujeſ, ale so dyrbi mrěto hischcze jónu wjeſele a w jakhoscźi sakcźeć. Debi so se smjeckom dźeći, kotreż žehi w snešu hrajkaću, kotreż na žonkach cźišu symiku radoćź namakaju. Wono nam je swojich lěkom, kotreż su ła swiedżeń tuteho měrcźa ſelene wołaſe, młodne hodowne ſchtomiki nadawa. Bjes kotrychż žanych nowych hodow njeſe. Mono mschich cźłowjekom ſ riannymi potainoscźemi, ſ cźichimi pschećiwemi napinanja. A kónczńe mohrodźi nam hwěźdy kotraż w swéj hwatej ławnoscźi nad khudyschkej, rezpadanej hrěbju ſtejł, wobradźi nam klobjatko, kotreż zyły źwěź je ſwojim źwěźkom napołnił.

Žohnowanja tuteho wo'bożazeho měźaza symy stajnje sačźuwali. Jako dźěćo pschedewschém, dokeł běsche to měźaz hodowneho ſwjedżenja, žo błyschczażeho schtoma, lubosće, kotraż žo nam w bohatschej měrje hišnješe hacź hewak hdy wopokasowasche. Ale też pozdźische léta tak wosta, jako njesamó nam błyschcź hodowneho ichtoma wjazy tak hłuboko do wutroby źwěźcźiła. Pschetoż cźim starschi buwachmy, cźim bóle žo spadowanja lěcźa, cźim bóle žo naſymy bojachmy. Dźěćo na'symnik hischcze lubowasche, dokeł je jemu prěnje žonjeńcźa wo hodach pchinjeſć. Muż pak hižo w žnjeńu pod sačźuckom cźerpi, so nětko saso ſ hory dele dźe. S nałěcźom hižo. hdyž źwětko pschiběra, pod pschedstajenjom cźerpi, so naš posdźischo saso wopuschćeći. W prěnim kcjenju jabłuczinu hižo sraty płod widjał a sašatk, prósdnotu, kotraż po žnjach pschińdże. Hinak hacź pola dźěćca, kotreż žebi hischcze žanych myślow njeczini, wón wo hórke ſwiſki žiwjenja wé, kak błisko národ a ſmjercź hromadźe leźitej.

Tutón strach psched naſymu a sachodnoscźu so ſ kóżdym létom wobnowja. Tutón strach so w naſymniku, w měźazu thudych duschach, w měźazu młhu a wichorow ſ pokrej woprawdźitoscźu stanje. A hdyž so lěhy žnjeſći, niehy-li nam hodownik źwoje žłubjenja pschinjeſć. Pschitoſć hnja, hdyž to sa prěnje też lěhy hischcze wytnjemy, naš tola ſ pokojom a nowej wěru nayſelnia. A potom pschińdże tuta jena, jenicźka nóz, kotraż so ſama do jałneho dnja pschewobrośi a w kotreź źwětko

Naš Pawoł Nedo swjeći serbski slubi

Mnohi źwěrny Serb je cźitał
Kražny nawěschtk pschethwapjazy
W naschich „Serbskich Nowinach."
S radoscźu je wěsće witał
Tutón podawk ſwjeſelazy
Serbſki łud po tyšazach!

Serbſki prózowař, naſch drohi
Pawoł Nedo je so žłubił
S dobrej źwěrnej Serbowku!
Nej' — kaž wuczeny Serb mnoht
Eswojom' žerbiſkom' ludu ſłubi
Sso pſches źeńtwu měſchanu.

Jako wjednik Domowiny
Syš Ty w kóżdym nastupanju
Serbam ſ dobrym pschikładom!
Sa Tebje žo pomodlimy:
Pschi wschém Twojim prózowanju
Budź Bóh ſ Tobu! Se Sserbjtwom!

Džak budź Bohu! So je Tebi
Tu tak horzo pożadanu
Strowosć jaho wobradźił!
Sserbowku ſy ſhladał žebi!
K khromadnemu dróhowanju.
Bóh je Cźt ju ſtowarſchił!

S nadźiju Wój nětko dźitaj
Zyle Bohu poruczenaj
Pucź do ſwjatoh' mandżelſtwa!
Sbożo Waju wschédnie witaj!
Wobaj budźtaj wobłożenaj!
To ſu pſchecźa Sserbowſtwa!

Twój źwěrny žerbſki pschećeł Jurij Schewčźik.

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(9. Pokračowanje.)

Ći, kotrychž sym runje mjenował, přebywachu swoje cźyłe žiwjenje, abo přebywaja hišće we wutrobje Łužicy, w Budyšinje, w tym času pak po smjerći Smolerja a Hórnika steješe a steji na čole pismowstwa a cyłeho serbskeho hibanja muž, kotrehož wosobinske poměry nuzowachu wulki dźěł žiwjenja a najlěpše léta młodoseć přebywać za mjezami Łužicy. A tola je jara wjele skutkował. Cyłu knižku mohli wo nim wudać. W serbskej rěči je ju před sedmimy lětami wozjewił Ota Wićas. Tutón muž je Arnošt Muka, narodźeny w lěće 1854 na południowječornej rěčnej mjezy. Hižo jako wučeńc budyšinskeho gymnazija w času prózdninow přebywaše husto cyłe njedźele w domje basnika Handrija Zejlerja we Łazu a tam so zanórješe do tradizije, pěsnjow a poezije serbskeho luda. Po skónčenju uniwersitnych studijow w Lipsku, bu z wučerjom klasiskeju rěčow na tym samsnym gymnaziju, na kotrymž běše był z wučencom. ale njespoždi so jemu tu dołho wostać. Bórzy dosta přez wyšnosć swoje přesadźenje do Kamjenicy a wot tam na gymnazium Albertinum w Freibergu, hdźež je wjetši dźeł swojeje zastojnskeje služby přebywał. Hakle w lěće 1917, jako emeritus móžeše so do Budyšina wróćić. Běše z prěnjorjadnym filologom, wón wozjewješe wědomostne dźěła z pola klasiskeje filologije, a jako wučeř dosta wot wyšnosće wuznamjenjenja. Ma nimo rjadow titul profesora, studijoweho rady a Freibergskeho gymnaizalneho konrektora. W pismowstwje a duchownym žiwjenju serbskeho luda je jeho mjeno zapisane ze złotymi pismikami. Je za wjele lět z redaktorom časopisa „Maćicy Serbskeje", je gediwał literarnej časopisaj „Serbsku Lipu" a „Łužicu", je wudawał dźiwadłowu knihownju, je wudał ze swojej prócu dospołny wudawk Zejlerjowych dźěłow. Chcu tu mjenować jako wulcy važne dźěła jeho Serbsku statistiku, jeho delnjołužiski słownik, jeho dźěło wo rěčnych zbytkach połobskich Serbow we Hannoverskei. Dołhe léta běše z předsydu Maćicy Serbskeje, nětko, wot léta 1922 je z čestnym předsydu. Je ze sobustawom Akademije Wědomosćow w Krkakowje, z čestnym sobustawom Towařstwa Přećelow Studijow we Wilnje a mnohich wědomostnych institucijow we słowjanskich krajach. — Za narodnu wěc, hačrunjež so žeńe njemóžeše do bohatych ličić, běše njewšědnje, do spodźiwanja woporniwy, nic jenož zo je ze swojim nakładom wudał serbske knižki, na přikład pěsnje Zejlerja, ale też přez zlutniwosć žiwjenja nahromadźi wulki kapital, a wšitko, štož wobsedźeše, samo swoju žiwjensku stólicu woprowaše Maćicy Serbskeje. Njewěrno? To je wulki skutk, kotryž je skromny gymnazialny wučeř dokonjał! Z Muku běch přeco w jara blizkich poćahowanjach. Hižo za čas swojeho prěnjeho přebywanja w Budyšinje běše mje widżał w někajkej mjeńšej zhromadźiznje, kaž je mi to pozdźišo sam powědał, ale jako młoduški student njezwěri sebi, so malemu znatemu wukrajnikej bližić. Za to buchmoj wot léta 1880 sem jara blizcy znataj. Cyły měsac abo hišće dłeje pućowachmoj po lěsnych dróhach Delnjeje Łužicy, po Błótach Śprjewje, wotpočowachmoj w hubjenych korčmach abo we wobydlenjach fararjow a kantorow, ale to naju najnutrnišo zbliżeše. Dopominam so hišće jara derje na to, kak něhdy, pozdźe w nocy so nadeńdźechmoj we wulkim khójnowym lěsu, na městnje, hdźež so dróhi rozkhodźichu a njewědźachmy do kotreje strony měłoj so podać. Zaswěćichmoj sebi ze zapalkami trochu swětła, wupinachmoj so, zo móhłoj dosć wysoko na pućpokazowarju zaměsćeny napis čitać, kotryž namaj praješe, do kotreje strony mamoj pućować. — Bórzy po wonym pućowanju je mje Muka w Kališu wopytał. Wot tudy pućowachmoj po starym wašnju z ekstrapóstu k železnicy w Piotrkowje. Muka běše tehdy. prěni a mi so zda posledni króć we Waršawje, potom běchmoj w Zakopanach a Tatrach. Wot tam pućowachmoj přez hory do Słowakskeje a Češkeje, hdźež naš serbski wótcinc rady přebywa. A zaso po wjele wjele lětach běch z nim zaso dłeje hromadźe, mjenujcy, hdyž dla politiskich přičinow wuwołanych přez wozjewjenje wójnskeho stawa, so njemóžach po rozwjazanju prěnjeje dumy do Kališa wróćić. W listopadźe 1906 přebywach potajkim něšto njedźel w Freiberku w domje Muki, w jeho małej, ale přeluboznej samsnej villi, stejacej w zahrodźe; w towařstwje wulkeje bibliotheki wobsiežnych wěcach, we hodźinach, hdyž měješe Muka w gymnaziju swoje dźěło.

Zhromadźizny „Maćicy Serbskeje" po jutrach, nětko też w nazymje, po serbsku „na Michała", so wotmějace, njeběchu z jeničkim zjewjenjom narodneho žiwjenja Serbow a jich towařšneho žiwjenja. Wobstejachu a najskerje wobsteja tež dźensa skhadźowanki studowaceje młodźiny, kotraž so zwjetša něšto raz za lěto w serbskej wsy skhadźowaše, zo by w njej w čistonarodnej wokolinje po němskej atmosferje šulskeho wokrjesa wodychła. Skhadźowachu so tehdy studenći universitow, gymnazijasći wyšších rjadownjow, seminaristća. Přikhadźachu też někotři ze starše generacije, a předewšém wjesnjenjo. Skhadźowanka započa so z wjetša z rozprawami towařstwow, — z rozmolwjemi, potom běše serbski koncert a jara husto reje. Rejwaše so narodna „Serbska reja", cyle wěšće wjele bóle estetiska a lubozniša reja hač dźensniše tanga a podobne reje a snano też hač naše mazurki a wobroty, dokeł ma wjazy pokoja.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Mjez wjelkami wotrostwa

W Južnoškowjanskej je jo pschipadł podat, kotryż na Kiplingowy snaty „Mowgli" dopowrina. Tu pak žo wo „wjelcźeho hólza" njejedna, ale wo 16létnu holzu, kotruż psched nětchto cźasom w dołpolnje wodźiwjenych wobstejnoscźach w lěsu pola Ploesta namakachu. Bur, kotryż w lěsu drjewo sběracźe, bě žo holzu dohladał, a bě ju do Ploesta do khorownje dowjedł, hacźrunjež žo wona še wschej mozu pschećiwo temu wobarasće. Lětarjo, kotliž holzu pschetorachu, byrbjachu ſ najwjetschim ſpodźiwanjom ſwjeſcźel, so jich pazjenka ſwoprědka jenoż njejaſo jěbjeschcź běsche ſyre. Też běsche dospołnje njemóžne, žo ſ namakanczu dorozumnicź, dokeł wona dołha njenróžesche wjelcźeje, hacźrunjeż daloše žo holza nětkdże 16 lět stara być. Se nětkotrych cźaš pak pomału wěcźej nawukny, a w běhu nětkotrych dnjow žo jeje samóžnosć wěcźenja tak połepschi, so móješe powědacź, na kajke waschnje je w lěsu žiwa była. Wona powě, so je žo mjes wjelkami wocźahnyła a so žu ju tute leźimše. Njedźiwajo tuteje rosprawy njemóžechu lěkarjo potainišwo, kotreż žo ſa wuprajenjemi namakanczi khowasche, na spokajage waschnje wujaźnicź, dóniż jeho dnja bur Jon Mandrilo njepschińdże, kotryż bě wo „wjelcźim dźěiscźu" žłyschał. Wón lěkarjam powědasche, so je psched dźewjecź létami po puczu pches hory tehdy dydom-

lětnu dźowku shubił. Dźěćo je so w lěśu zabjałało a sa bludźiło, tak so njemóžachu jo wjedźiwajo wjcheho pytanja jich zamołwić. Mandrikez wot wjchowdy, so mu jeho dźowka hižo njeje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wutrabja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 303 | Budyšin — Wutoru 31. decembra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Noweho lěta dla wuńdże bliže čisło „Serbskich Nowin" štwórtk připołdnju

Jurij Šewčik:

K nowemu lětu 1936

Boha khwalić nam so sluša!
Dźensa, hdyž na kóncu lěta
Zaso jónu stejimy.
Boha khwal dźens naša duša!
Jemu — kralej cyloh' swěta
Z wutrobu so dźakujmy!

Wón naš serbski ludźik mały
Lětsa w čežkich pruhowanjach
Zaso hnadnje zdźeržał je.
Serbski lud a jeho stawy
Njech su we wšěch spytowanjach
Jemu dale poslušne.

Z Bohom też to lětko nowe
Dźens nam hišće potajene
Serbski lud njech nastupi!
O, njech wono mysle ćmowe
Wutroby też začěmnjene
Liwkim Serbam rozjasni!

Witaj, nowolětne ranje!
My će do nas witać chcemy
Z lubym serbskim postrowom!

Přinjesł Bože žohnowanje!
Spožč, zo Serbja wostanjemy!
Zdźerž nam serbski lud a dom!

Mussolini wo położenju rozprawjał

Italska ministerska rada je so póndźelu dopołdnja k swojemu dezemberskemu posedźenju sešła. W njej Mussolini nadrobnje wo politiskim, wojeńskim a hospodarskim położenju rozprawješe. Schtož „Parižske mérowe namjety nastupa, Mussolini rjekny, so běchu wone dźiwajo na bjeskrajach mjesow a italskich poddanow dałeko wot teho sdalene, so bychu mohle najzrudnišne žadanja Italskeje dopjelnić. Namjety su we wokomiku, hdyž so wojerstwu, padle. Wšitkim njeporadźenja tuteho popyta maju so swonka italskich mjesow pytać.

Wo wojerskim położenju w Eritrejskej a Somalskej Mussolini praji, so so italscy wojaży na eritrejskej fronce na stejišćach zhromadźeja a sejulnieja; stejišćnca so na wěsmych městach 170 kilomtr. wot starych mjesow sdalene. Po prěnim spěšnym postupowanju ma so kraj sady fronty sa pschiwozowanje ludźi a potrjebu wumwarić, so by so posdźišne hibanje statyzazow ludźi mohło sawěsćić a wobłožić. Kóžda wójna, wobsebje pak kóžda kolonialna wójna, žada swoje pschestawki sa organisowanje wobcežnieje a horateje krajiny kajžaj je Tigreska, kotraj je tak wulka kaž šedmy dźel Italskeje a je pschez 400 kilometrow wot sejeranišćnca Massawy sdalena. **Pschi posledźich srazenjach w času wot 15. hač do 22. dezembra, kiž běchu najwažnische wojowanja wot spočatka wójny, su wojazy z domisny a domorodni najrjeńscho swoju smužitosć a poddatosć wopokazali. Mocalište smyslenje a cjelny staw wojakow sej wubjernej.**

Skónčnje Mussolini hischcze wo smyslenju mjes wobydlerstwom porěča. W hamtskej rosprawje so wosjewja, so je Mussolini dokumentarizny dopokazał, kak so powschitkownje systematizny pschi sobuskutkowanju wschitkich worschtow pschećiwo hospodarskemu wobkhmjenju wojuje. Wobsebitych zakonjow njeběsche trjeba, wone so też njejsu za pschichod wotmyslile.

Dwě miljardźe lirow njedostatka

Italski finanzny minister je w italskej ministerskej radźe zdźělił, so je so hospodarske lěto 1934/35 z 2030 miljonami lirow njedostatka skónčiło. Njedostatk je swjetscha z wudawkami za rańschu Afriku a z podpjerjanom statnych železnizow nastał.

Nowolětne přijimanje pola wjednika

Wjednik a němski kanzler je postajił, so maju so swjetsczne nowolětne witanja, kiž so hewak 1. januara wotměchu, w nowym lěcze prěni krótcy pjatk 10. januara 1936 wotměć. Na tutym dnju wjednik a němski kanzler pschipoldnju w 12 hodźinach w „domje němskeho presidenta" na Wilhelmstrej dróhi 73 po swjuczenym waschnju tu pschisiajenych zuzych pósłanzow, wupósłanzow a sastupjerjow w pschitomnosći němskeho swonkowneho ministra swobodneho kujesa z Neuratha pschijimja, so by jich sbožopschejcza zkhyschał a jim wotmolwił.

Psched tym wjednik a němski kanzler sbožopschejcza němskeje wojerskeje mocy pschijima. Jako sastupjerjo wojerskeje mocy so němski wójnski minister a wyschschi roskasowar wojerskeje mocy, generalny wyschk z Blomberg, wyschschi roskasowar wójska, general artillerije swobodny kujes z Fritsch, wyschschi roskasowar wójnskeho namórnistwa, admiral dr. h. c. Raeder a wyschschi roskasowar lětarskeje bróńje, general lětarjow Goering, k wjednikej podadźa.

Krajnocyrkwinski wubjerk cyrkwinske žonjace dźěło přepóznawa

Krajnocyrkwinski wubjerk je w pschesjenosći z němskostatnym cyrkwinskim wubjerkom wosjewił, so so žonjace cyrkwinske dźěło njemóže spschećiwić, dokelž je wulky wažna należnosć němskeje evangelskeje cyrkwje. Krajnocyrkwinski wubjerk je hacj k nowemu rjadowanju cyrkwinskeho žonjaceho dźěła krajny swojsk cyrkwinskeje žonjaceje słužby, jako žonjace dźěło we wobsadach krajneje cyrkwje wobkrućił. Krajnemu fararjej sa kschesćanjsku žonjacu słužbu je so poručiło, so by we wuskim swisku z krajnocyrkwinskim wubjerkom trěbne nadawki pschewjedł.

Uruguayska je Minkinowy protest wróćiła

Dotalny sowjetski wupósłanc Minkin je njedźelu uruguayskemu swonkownemu ministerstwu notu pschepodał, w kotrejž so wudawasche, so so winowanja uruguayskeho knježerstwa pschećiwo sowjetskemu wupósłanstwu sbyła njejsu dopokasałe, čehodla je wón z protestom wotpokasuje.

Uruguayski swonkowny minister je tutu notu z listom Minkinej wróćił. W listsce wón pische, so minister wědźo, schto w nocy steji, nima za prawe, so bychu so pschećiwny rospominałe, kotrychž dla su so diplomatiske pocžahi se sowjetskej uniju sastałe, dokelž Minkin njeje wjazy pschipóstnaty diplomatiski sastupjer pola uruguayskeho knježerstwa. Minister pschispomnja, so njepschihódnych słowow dla, kiž je Minkin trjebał, njemóže notu wobkhowacź a so ju jemu tohodla wrócza. Wón je nimo teho se spodźiwanjom widźał, so je so Minkinowa nota póndźelu popołdnju w nowinach wozjišćcžała.

Wšitkim uruguayske nowiny nadrobnje wo wróćenju noty piżaju a krocžel swonkowneho ministra z tym zamtym pschipósnaczom witaju, kaž su sastajenje diplomatiskich pocžahow se sowjetskej Ruskej witałe. Nowiny nimo toho pschipósnacza hischcze wobsebje naspomnieja, so móża so z krocželu uruguayskeho knježerstwa pocžahi k zuzbudnym statam spěchowacź.

We nowinach so też wocžakowanje pokasuje, so uruguayske knježerstwo, hdyž je diplomatiske pocžahi se sowjetskej Ruskej sastajiło a sowjetskeho diplomata wupokasało, bórzy kommunistisku ličbu sakasa a rozpuščcži. Se wschěch sebranych papjerow je mjenujcy spóznacź, so chcychu **kommunistiscy agitatorjo pschi spočatku noweho lěta wulki puć w Uruguayskej pschewjesć a móz w stacje na so storhnyć.**

Nowa khróbłosć wupósłanca Minkina

Prjedawschi sowjetskoruski wupósłanc Minkin je póndźelu uruguayskemu swonkownemu ministerstwu nowu notu pschepodał. W njeje wón z dźěschim tekstom wujaznjenja wo krocželi uruguayskeho knježerstwa žada. Swonkowny minister Espalter pak je wosjewił, so wón notu ani njewobtrucji ani na wědomje njewosmje.

Abesynski kěžor znowa w Genfje protestuje

Abeźynski kěžor je póndźelu nowu notu Swjatej Ludowu pósłał. Wón pische, so Italscy pschi swojim wróćoslucpanju nastajnoscži wójnske prawo tranjeja. W Schirerskej a Tembienskej su woni abeźynske zyrkwje spalili a su zivilne wobydlerstwo pschescźahali. 23. dezembra su Italscy, tak abeźynski kěžor pische, nad rěku Takasjee prěni krótcy jedojte pumy nałožowali, z cjimž su prawa ludow snowa sranili. Nota so skónči je słowami, so Abeźynjenjo pschećiwo njecžłowjeskim srědkam protestuja.

S Addisa Abeby so powě, so so na połnocnej froncze bjes pschestacža wojuje. Italscy su k swojemu sakitanju cyłne rezerwy pschiwołali.

Rozbuchański nadpad w Šwajcarskej

Schwajcarske wobydlerstwo je so jara nad cźinkami tamnišich marxistow roshorilo. W Genfu je so dynamitowy nadpad na pomnik sa zemrětych pschiwłuschnikow schwajcarskeho wójska stuknył. Wjednik anarchistow Tronchen běsche z towarschom spytał, pomnik do powětra buchnyć. Na słoże so pomnik jenož hnadnje wobschkodźi. Genfscy anarchistojo psched tamnišim sastupom demonstraziju wotmědchu, so bychu žebi wuńzwobodźenje skućerja a jeho towarischa wumysłowali.

Francowska komora je zakoń wo wojowanskich zwjazkach přijała

Francowska komora je so sobotu wjecžor w 10 hodźinach wospjet sešła, so by wo 2. cźitanju sakonskich nacźiskow wo wojowanskich zwjazkach, wo rjadowanju noschenja bróńjow a wo namolowjenju k nałožnjosćam w nowinach wurabjowała.

K sakonjej wo zwjazkach běsche prawizny sapósłanc Dommange namjet sapodał, so bychu so nimo zwjazkow

tež tajne sjednowjeńswa, mjes kotrymiž žu žwobodni murjerjo, rozpuščejśe. Tutón namjet žo se 417 hłoßami pśeciwo 104 hłoßam wotpokaja. Potom žo sakoń wo swjatkach se 403 hłoßami pśeciwo 104 hłoßam pśihija. Knjeżerśtwo tu njetrjebaśe dacź wo dowěrjenju wothłosowacź.

Skónčnje komora hišćeše s pólskhnjenjom ruki sakoń wo rjadowanju nošenja brońow a sakoń wo nowinarskich pśeswětujenjach pśihija.

Jendźelscy lětarjo w Italskej njetankuja

Jendźelśke pśekazśke lětadła, kiž bo Egiptowśkeje a Asiśkeje lětaju, pśichodnje njebuźa wótajc w měśe Brindiji w rauśkej Italskej tankowacź, ale budża žo na grichiśkej kupje Korfu s palidlom sastarać. To žo tohodła stanje, dokelž je benzin w Italskej drogi a njeje porjadnje dostacź.

Spaniske knježeństwo so pśetworiło

Schpanišći ministerśki pśesident je pódaju pśihłosowanju wośewił, so je statnemu pśesidentej wo wrócźenju pśejmu zyłeho knježeństwa idźelił. Statny pśesident je dotalnemu ministerskemu pśesidentej Porteli Valladaražej poručił, so by nowe knježeństwo sestajał. Pódaju wjeczor je ministerśki pśesident liśćinu zgubistawow nowego knježeństwa wośewił. Statny pśesident je do sestajenja nowego knježeństwa swolił.

Zgubistawy nowego schpanišćeho knježeństwa žu: Ministerśki pśesident a sprawotkowny minister Portela Valladares (dotalny ministerśki pśesident); zwonkowny minister so hišćeše njeje postajił, najskerje pak so na tuto městno schpanišći sastupjer w Swjasku ludow, Madariaga, pomjenuje; wójnski minister general Molero (běše też w póslednim knježeństwje); namórnistwowy minister kontreadmiral Antonio Azarola; minister sa rozwuwjenje Villalobos; minister sa dźełko a justiźu Manuel Becerra (běše w dotalnym knježeństwje minister sa rozwuwjenje); minister sa zjawne dźełła a wobkhad Cirilo del Rio (běše też w dotalnym ministerstwje); minister sa rataŕstwo, industriju a wikowaŕstwo Alvarez Mendizabal; finanzny minister Rico Avello (schpanišći wośebišći komunistar w Marokkowskej). Wićicyzy ministrojo žu wot politiśkich zgronow njewotwisni.

Studentojo jako wojowarjo za swobodu Chiny

Njemšery chinejśkich studentow, kiž so pśeciwo Japanskej měrja, žo w Schanghaju hišćeje njejsu směrowałe. Dźeń studentow je žrjedu s połnóžneho dwórnišćeja w Schanghaju do Nankinga wotjeł, so by tam pśeciwo separatistiskim prózowanjam protestował. Policajny sastojnizy pśewodjachu cźahaj, w kotrymž žo studentojo wjesełcu. Po puću policajny sastojnizy cźahaj sastajischu a studentow namołwjachu, so bychu žo wrócźili. Żelesniśki wobkhad mjes Schanghajom a Nankingom běše žo pśeche torhnył. Nankingśke knježeństwo je kommandérej jenego Schanghajskeho zwonkowneho wobtwjerdźenja poručiło, so by na Schanghaj wobleśnjeniśki staw położił.

Politiske mordarstwo w Chikagu

Reuterez telegrafowaŕuja w Londonje s Chikaga zhoni, so žu tam pónjdelu tśo stóśnizy zgubistawa zakonjedawarskeje zhromadźizny stata Illinoisa, Alberta Prignana, sabiśelili a wurubili. Myślu źeli, so žo njedźiwajcy wurubjenja wo mordarstwo s politiśkich pśicinjenow jedna. To je druhe politiske mordarstwo w Chikagu za někotre njedźele.

Ze Serbow

W Budyšchinje, 31. dezembra 1935.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Horje z hłowu a woko k njebjesam horje!
Njepušć móc ani njezhub česć ani wéru!
Hdyž też żelezna k zemi ruka će čišći
A so wutroba torha, kleje a pišći:
Horje z hłowu a woko k njebjesam horje!
Hwězdy tam khodźa a wodźa so w towaršnym khoBóh, hlej! sprawnu tam dźerźi wahu a méru. [rje;
Tuž, hdyž šulu tež čuješ žiwjenja jéru,
Na Boha twaŕ, kiž će widźi a njepłaći sporje!
Cyły budź muž! A hdyž w hórkoj też dostanješ
Znapŕeća płód a hrošch tak słódko so liśći: [skorje
Horje z hłowu a woko k njebjesam horje!

Ćišinski.

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer plus 3, najwyšschi dnjowa temperatura 8 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer plus 1, najniśicha temperatura w nozy 4 stop. cźopłoty. — S Atlantiskeho morja so nowa žylna niźina k ranju hiba. Wona je hižo w Franzowskej nowe žylne wětry a dešcźe pśinjesła. Pula naš so njebjo tehownja ponrócźi, s městnami žu teš lohke dešcźe możne. Dokelž nad morjom zyły rjad niźinow sa sobu cźehnje, so žywne wětry s Lodowehо morja njewótża pśehedobnyć. W tu khwilu hišćeje pod wliwom cźopłych wětrow s krótkeho wjeczora a pokodnja wostanjemy, so žo na wjedrje pśeměnje njepśemjenili, jenoź so budże trochu njewobstajniše. — Jutśe žrjedu, Nowe lěto, žłónčko 8,03 hodź. skhadźa a žo 4,03 hodź. khowa. Mjezacźk steji jutśe w pśenim bjertiku a ikhadźa dopołdnja 11,01 hodź. a žo w połnozy khowa.

Wuhlady na wjedro za jutśiśchu žrjedu: Wětrojte, mile, trochn pomrócźene a k dešcźej pokhilene wjedro.

*

— **Wo nowolětnych khartikach.** Sbožapschecża k Nowemu **Lěe** dyrbja s dyrbom k dostawarjej dóńcź. Dokelž ma pósta k Nowemu lětu hobrźy wjele pobrukow wobstarać, njech kóždy na kóždu pobrukh **wrjeżu** dostawarja bjes poroka napiśche, wobjebje dróha, cźišćo leżownoježe, dźěł twarjenja a pósthód, sa wulkomeśta nimo teho pósthi wokrjesk abo wunoschowanišća pósta ma so **prawje jaźnje** napiśacź. Musne je teš, so sćelesć žwoju adrjesu pśihipommi, so móże po pobrukha jemu hnydom sajo wrócźiś, hdyž dostawarja njedobśěhnje. S kupowanjom listowych znamkow su pschi Nowym lěcze njeznje hacź do pósledka cźakacź, fóždy ma žebi znamki s cźakom kupiś. K lépschemu někotre nuśowaje pomozy žo wšesce teš wjele zpomožerskich listowych znamkow a zpomožerskich dopihnizow k zlanju nowolětnych pschecźow wušije.

— **Wobkhad pólskich autobusow.** 31. dezembra (Sylwestra) na Budyšku Subarnicźansko-Mikowsko-Khrjebjanskо-Ruchwaldskej cźarje pośledni wós (wot Budyšskeho dwórnišćeja 19,25) hacź do Ruchwalda pośdże.

— **Wobkhad pólšćeskowjeho hamta w Němskej.** Licźba mjezacźkowych pólšćeskowjeho konta wucźinjeśe na kónzu nowembra 1935 1 066 251. To wośnamjenja 1543 kontowjch wjacy hacź na kónzu pśejedawšcheho mježaza. Dobrozyzow a pocźerjenjow je žo w mježazu novembru 70 397 000 wo 11 231 155 000 hrywnow sapiśałko. S tuteje sumy je žo 9 348 698 000 hrywnow bjes hotowych pjenjes sapkaćiło. Dobromėće mjezacźkowjeho pólšćeskowjeho konta wucźinjeśe w pšcherišku 605 733 000 hrywnow.

Moji lubi sobuměšćenjo!

Tśeśe lěto Adolfa Hitlerowjeho knježeństwa stejeśe zyłe w znamjenju wudobycźa **wojerstwa** sa stat! Też w tutym lěcze naprawny nazionalsozialistiskeho knježeństwa hospodarskemu žiwjenju naśeho města nowe pohony pschinjeśechu.

Dokelž też hewak dźěławośej wschitkich hospodarskich kruhow města pschibźeŕaśe a mózachu so brozaze nowe sastajenja wotwobrośiś, a dokelž běśe wobzeje pschi składnosći 300lětneho žwjedźenja a napohlad šhubźazeje wustajeńcy Starokužiskeho wumjeśtwa **wobkhad zujsch** mózne potwjerdźił, žmémy so spramnje s nadźiju nošnjeś, so žnadź so běžne hospodaŕśke lěto tola tak njepschibódnje njeśtóni, kaž dyrbjachmy žo pschi sastajenju hospodaŕskeho plana bla cźeśtich winowatosćow, kiž je saúbjenośće pokhadźeja, bojeś.

Nětko wšło někotre wobzeje cźeśće, ale **bohužel** njewobeidźomne nadawki njerosrihane pśeched nami leža, mjes kotrymiž jako najmnišnje mjenuju: **Wótkrońenje pschezo hischcze žylneje wobhdźeńskeje nuty, hubźeneho stawa dróhow, njedostatkow w sastaranju s wodu, cźišćenje wody a kanališaciju.** Ale naśich starty Budyšchin je w žwojich na dóńcźe bohatych stawiznach hischcze cźeśćhe nadawki dokonjał. A tak njedwěŕuju, so starowupruhowana smyśl woporniwośće a zhromadnośće, niesnicźomna wola k žiwjenju, dokonjeŕka móz a wustojnosć měśchcźanow teš nad pśikłami dobudźe, kiž bo pśeched nami kopja.

Na wjednistwu wěśće niedyrbi zależeć: Sastojnizy, pschisłajeńcy a dźěłacźerjo mjeła žu na žiwjenju měśnje a dokonjeja nadawki, kiž žu žo też tuto lěto sasze kšerko powjetschśe, b'es wažneho pschisporjenja měśtnoścow, s wutrajnej wolu k dźěłu a nésamnjenej samowitosći.

A nětko wschitkim žwojim žobuměšćeńcam pschiwołam:

Pod Hitlerskimi khorhojemi wjeśoła
jěśba do noweho lěta!

Dr. Opitz, wyschschi měšćeńcanosta.

*

— **Cźěło dźesatnika Rudolfa Wirtha, pschi żelesniśkim njesbožu sahinjeneho, do Budyšchina pschewjesli.** Sobotu pośdże wjecźor je špěšnym cźahom, kotryž khěrko pośdże do Budyšchina dojěžże, powostanki dźesatnika Rudolfa Wirtha se Sešiez, kiž bě pschi żelesniśkim njesbožu pola Grošheringen žinjercź pocźerpił, do Budyšchina pschinjesechu. 7. kompanija pěšcheho pólka cźo. 52 pod wjedźenjom hejtmana Rošbacha, nětkhužschego schefa kompanije, w kotrejž Wirth słužeše, žo na pschewjesenju powostankow na Tuchoŕśke pohrjebnišćo wobdźeli. Se šamkownym pěšchinkom běchu žo też pschiwuśni sniesboženeho, kiž běchu žo w Apoldze na zarowańśkich žiwiatocźnoścach wobdźelili, wrócźili. Njedźiwajo póldneje hodźiny bě žo rjana licźba měšćeńcanow seschła, kotrjž žo žarowańśkemu cźahej pschisamknychu. Wežera popoldnju 1/2 hodź. sniežeńcowjeho s wojerskimi cźešćerni na Tuchoŕju žwjatocźnje pokhowachu.

— **Wulke wojerske budźenje na nowolětnym dnju** hudźbny cźah a pśikarjo pěšcheho pólka 52 wukonjeja Woni žo rano 7,15 hodź. pschi straži Krala Albertskich kasarnow sestupaju. 1/8 hodźin woteńdźetaj a hudźitaj po Lubijskej dróży, Komjentnej haży, Bohatej haży, Hłownym torhoschću, Snuttskowskej lawśkej haży, Lawśkich hrjebjach, Kejorskej dróży, Bismarckkej dróży, Aškaŕskej dróży, Sedanskej dróży, Löhrskej dróży, Mathildźinej dróży, Borborinej dróży, Haufenskej dróży, Lubijskej dróży nazaj k straži Krala Albertskich kasarnow.

— **Postajenje policajskeje hodźiny w Budyšchim hamtskim hejtmanstwje.** Hischcze ras žo na wośewjenje hamtskeho hejtmana w Budyšchinje s 5. měrza 1935 kóždźe cźini, po kotrymž žo policajska hodźina Sylwestra a pósnizy wutoru spušćiśe a na jutrownych, žwjatkownych a hodownych žwjatnych dnjach, kaž też 1. meje žo na 2 hodź. postaji.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Wulki a bohaty wunoschk je wžerawscha hoitwa na naśich honach pschinjeśka. Na hoitwje žo pjeć śelźow a nětkhe 30 honjerjow wobdźeli. 8 sajazow, 8 bažantow a dwě wjewjeŕcźay žo potšelachu.

S **Hornjeje Hórki.** Poradźenje macźerjow w Hornjej Hórzy budże dla prósdninow hakle wutoru 7. januara, pop. 3—4 hodź. w nowej schuli pod wjednistwom dr. Winolda. Na poradźenju šmědża žo wschě macźerje s dźěćimi hacź do 6 lět wobdźělicź.

S **Koporza.** Njedźelu je ratař Arnošch Herzog swoje 70lětne narodniny wośwjeśćił. Swojej gmejnje je 18 lět dołho jako wjeśnjanosta šwérnje słužił. Nimo toho sastawa zyły rjad cźestnych sastojnstwow s najwjetšej kedźbliwosću.

S **Błóčzan.** 27. dezembra žu tu korbarja P. H. jako paducha wušlédźili, kiž je w šuśodnym Lušku pśeni dźeń hodow ruchnu toschku kradnył. Hižo w lěcze 1934 běšche won žwojim towaršcham 8 hrywnow pjenjes kradnył a je žo tehodła se SA wupokasał a žo nimo teho policajsźu khłoštał. Po pośledním padušchiwje běšche won poliźił słužbu, so chže žo polépschiś, schtoš pak njeczinješche. Tak drje śmeje nětko cźuczijwe khłoštanje wocźakacź.

Z **Marijneje Hwězdy.** We wysokej starobje — runje hodownicźku swjećeńe cyle ćišo swoje wósomdźesaćiny — zemrě hywša klóštrska hospoza, česna knježna Haněa Bětkec sobotu popołdnju 1/45 hodźin. 1925 běše runje 50 lět, zo bě swojemu knježeństwu swérnje a pilnje słužiła a tuž so poda na derje zasłużeny wumjeńk, kotryž je dobre 10 lět wužiwała. Z 20 letami pśińdże jako kuchinska do konventa, pśjedy pak kkodźeše wot swojeho statoka, nětko Herencec, na robośanske dźěło. Někotre lěta zastara pincu, dźeši čas běše z hospozu w Pančicach, doniž skónčnje swoju poslednju słužbu jako skótničanska hospoza nastupi a dokónči. Jako tajka měješe čeledź ze wšěmi jědźu zastarać a z časami sedźeše runje japotońska liéba pśi wulkim blidźe w delenicy. Dašo sej ně-

Hańkec dźowka z Corneho Chołmca

Powědańczko je žydowmatcheho lětstotka.

H. Jórdan.

2] (Pokračowanje.)

„Wón njewěri do žaneho Boha!“ wotmolwi hołcźo.

„Schto?“ znapscheczíwi starz a stupi bliźo pśeched žwoju dźowku. „Hołza, ty ty njemdra? Schtó by mohł Boha pśecź? To njemóże žadyn cźłowjek, kiž ma wutrobu, sacźuje a rozum. Bóh wopokasuje žo w kóždym cźłowjeku, a jchtóž tuto wyschischce, wischehomózne bycźe pśeje, je wrótny abo cźert!“

„Ale Bśěsynk njewěri do Khrystuśa, teho tśišćowaneho!“ wotmolwi s hněwapołnym pohladanjom Hiłja.

„Niz?“ wotmolwi myžło hajńk. „Nó, dha sanješ bundr jeho a wschitko hromadźe. Ja mam dosć, do žyteje wole. Radźicźo dźejacy łohcźow pod jemju, hacź nan duschneje hołzy bycź! Bój, Dianal Won, Sultano!“

To prajiwschi, stupi je jimy a khěje, pschekrocźi dwór a zahrodu a běšche bórzy pschi studni „Hanka“ na klišćhej horje.

Hiłja wośta žama doma, pohladny nutrnje k njebjeżam, wša žwoju lutu a śpiewajche kérluschk wo lubosći.

III.

We Wojerezach „na pinzy“ žeńdźeschce cźerjódka młodych ludźi pschi schkleńcy wina. Jich wjesołe rozrěcźowanje mjeschce to słowo, kotreż młody lud tak rady rosponnjuje, słowcźko **lubosć**, sa podłoź.

„Haj, sawćicźe“, dźeschce Bartrom Horiśch, „bjes lubosće žane žiwjenje!“

„A bjes wina žane wjeśele!“ pschistaji rucźe Michał Boßak. „Haj, bjes wina žane wjeśele“, sawyškachu wschitzy, sakłinknychu je žwojimi schkleńcami a wupróżdnichu je hacź do pośledneje kapki.

„Ale lubosć je a wostanje to najwjetśeje a najwobžehnišche“, jawoła Matij Bśěsynk.

„Haj, hdyž luby Bóh swój hamjeń pschistajał“, snapscheczíwi Bartrom Horiśch.

„Luby Bóh dyrbi woam žłabym cźłowjekam wschо wobstarać“, rjekny trochu mjerscźo Matij Bśěsynk.

„To wón też cźini“, wotmolwi Michał Boßak, „Bśěsynk je atheista, je bjesbóžnik.“

„Schtó to praji?“ jawoła Bśěsynk a pohladny hněwnje na pschitomnych. „Schtoż wy sa Boha macźe, je mi žnadnišche, so bych žo k njemu modlił. Waš Bóh ma cźłowjeśe žłabosće a brachi; mój Bóh je wyschśeho wschеho pomužłenja, mój Bóh je njeznjewa a nikoho njekhłosta, mój Bóh žmjeje bo waschej wérje, kotraj ma žwót s wusbu wodźicź.“

Wschitzy womjelknychu, ale žadyn Bśěsynkej pschi žebi njepschichłoštowaśe.

„Wěrno je“, sapocza nětko słóchtny pinčnik. „Bśěsynk do Boha wěri; pschetož wónliubuje, a wschitzy sakłubowani maju, hdyž też niz Boha, dha tola bohowku, ke kotrejž žo modła.“

„Ale ta bohowka wo jeho pocźejcźowanje njerozdźi!“ rjekny Boßak. „Tón wbohi cźłowjek je wobžarowacź.“

„Schto, Boßaka?“ šahrima Bśěsynk a pohlada wótrje na njeho.

„Cźišćhe, pschećeśelo“, snapscheczíwi Boßak. „Sće s tobu njemėnju, njecham cźi też kichwidu cźiniś; ale schtoż je wěrno, wostanje wěrno: ty ju k wobžarowanju. Ty nosłyšch jo ł lubosću, kiž cźe njesbožownebo cźini, kiž cźe do njesbuża powjedźe. Ta holcźa, kaž je znaš, mużow lubo nima. Někotrychžkuli młodźenc pytasche jo jej bliźiś, wschitkich wona wotpokasa. Naśich pschećeśel Bśěsynk je dla njeje hajńkowjeho naiwnikuje, pśojne jo hižo lěto we jeju lubosći, a wschón kwet we, so też jeho žapiwa.“

„Žapiwa?“ rjekny jara hněwny Bśěsynk.

(Pokračowanje sejźeše.)

Lejna šabórcži. Nětrej žo jeznje, niewědžo, schto by jej wotmolwił. Stónčnje wuraiy: „To žo njehodži, tón je ſ Kamjenca. Samm žebi tam tola dobru młodu tučnu huſnzu kaſał a ta błótowſka tolſta pſchedawarka je mi tola też tajlu daſa!“ „Haj a ſtareho ganſora je cži napowěſća, ſo wěſch, hłupako ty“, jemu Lejna jenož tak wotcžitaſche. „So jenož žo wy mužoio njebychcże do wężow tykali, kotrež njerozumiwże. Nětr ſchmórny žo ſ kuchinje ſažo nuts k ſwojim hoſcžom a wupi tam dwě ſchkleniżu wina ſa ſobu, ſo by ſnėw trochu žebi bele ſwopokował. Lejna pak žebi w kuchini žaneje rady njeměješche. Stónčnje žebi mumyſłił, kak też Pětrej jedyn wotkoſi. S telefonom ſka'a žebi rjanu tučnu huſnzu, kotruž jej też hnrdom nſchiniežechu. Nasaitra rano wopjecże wobě huſnzy. K wobjedu ſčkini ſčžbu na wuſki talež.ale Nětr dołta kždu raz jenož ſ Kamjenſkeho ganſora. Mjes tym ſo wſchitky huſnzu pjecżeń wuſchwaluja a žebi ju ſtłodżecż dadża, ciaha a kuſa. Pětr do ſwojich ſchpatnych ciaſtkow, niewědżo ſo maja tamni młodu huſnzu. Lejna žo potom mjeſcžo ſmėje. „Tole tola ſkort wě, wón nadobo mura'n, ſo pak ja pſchezo taiſki twjerdy kuſk žebi wucžahnu. Lejna, ſm ſnadź nėkotre kruchi pſchemaſo njeſke.“ Lejna žo počża ſmjecż a praji: „Ty hižo nėtko kuſaj ſwojeho Kamjenſkeho ganſora.“ Pětr žo nėtko wuſnaje, kak je huſnzu w Kamjenzu kupował. „Dokelż běſche tak rjenje ſawalena, a 10 pjenjeſkow tuniſchu tu kupich. Tym wjeſnjankam tam niewěrſach, kotrež měſachu drje wopraſwdże rjane huſn. Tuż kupich radſcho wot jenėje pſchedawarki ſ auta.“ „A tak cjeſża dha bė“, žo Lejna wopraſcha. „Esydom a pok punta ſum płaciſk“, wotmolwi. „Tuż je cże też wo punt waht ſječała, ale to je cži ayle ſtrowe.“ Lejna ſchibale dale rěcżeſche. wy mužoio, nietykajcże žo do wężow, kotrež nierozumiwże. Nėtko pak wſmi žebi kuſ wot naſcheje herbſtcże huſnzy, kotruż žebi ſama wobſtarach. Dźiwnie. Nėtr na druhi talež hlada a žebi dołho kaſacż njeda. Wſchitzy žo jemu nėtko ſmėja. „Haj, Pětr praſt, kole. to je wopraſwdże hodowna huſnzya, ale tamna ſtłodži ſaſ ſu do ſtareie koże kuſat. Ale njeprajcże to božedla nikomu. Ssym wſchak nėtko powuczeny, pſchichodnje dam radſcho 10 pjenjeſkow wjazy a kupju huſnzu hnydom na wży pola płahowarki. Je wėſte, ſo na tutoho hodowneho ganſora nihdy njeſaſubu.“

Pos. kotryż dyrbješe preč . . .

S Litwy žo wo ſcžěhowazym pſchipadże powź: Bur ſ Jurburgſkeje wokoliny chżyſche ſwojeho ſtareho wjeſcžeho pża wotbyczż. Ale njeměješche wutrobu, ſo by ſtocžo ſatſkłk. Tohodła ſwojemu dwanacżeſtemu hólzej pſchiporucżi, pża ſ cžołmom pſches rěku Njemen dowjeſcż a jeho tam na druhej ſtronje brjoha ſa kołk pſchiwjaſcż a jeho wožudej pſchewoſtajicż — — ſnadź ſo by žo potom něchtó namakał, kotryż by žo nad nim ſmilił.

Ale cžołm běſche hižo ſtary a mějeſche dżeru, a ſ druheho brjoha žo wrócżiwſchi žo wón dale a dale ſ wodu pjelnjeſche, tak ſo hóla do rėti padnywſchi we ſwojim ſmjertnym ſtraſche wo pomoż wołaſche. Wſchón wuſtróżany nan pſchi brjoſu njeſbożu pſchihładowaſche, ale njeměješche pomhacż. W tutym wokomiku žo poſ ſ hobrſkim napinanjom wottorże, ſtocżi do rėti, a hižo ſo tepjazeho hólza hrabnywſchi měješche jeho pſcheż wětſej ſmjerczu wutkowacż.

Bur ſwėrneho wumożnika wot ſmjercże ſawėſcże wjazy ſ rukow njeda. j.

Do čěła rysowany testament

Jako chżyſche lėkař w Parisu jenemu pazientej jeho płuża pſchepytowacż, jeho namolwjeſo, ſo chżył žo ſwoju ſoſchłu wuſkeż, muſſi ſara wulkotne mjeſwocżo cżinjeſche. Wón ſo widżomnje kondjeſche, ſo by ſo ſwoju ſoſchłu wuſkeł a žo tak dołho pſcheczżiwjeſche, donjż lėkař ſcżetpnoſcż njeſłubi a ſkónčnje wótre ſtłowa trjebaſche. Ale jako profeſor a jeho pomocznjay nahi khribiet pazientu wuhladachu, mózachu jeho ſadżerżenje ſrosumicż, pſchetož wuhladachu na naſpomnjenym khribiecże wėſom jaſnje ſarėſowannėh ſiadkow ſ piſmikami.

Prěnje dobyte tanki.

Při poſledních wojowanjach wokoło Gorahai ſu Abeżynjanam nėkotre italiſke tanki do rukow padże. Na wobrazu widżimy dwaj taiſaj tankaj, kotraiż ſtej abeżynjſkej wobſkadzu doſtałej a kotrajż mataj žo w naibliżſchim cżaſu pſchećiwo Italcżanam ſaſadżicż. (Plane, M.)

Pos. kotryż dyrbješe preč . . .

S Litwy žo wo ſcžěhowazym pſchipadże powź: Bur ſ Jurburgſkeje wokoliny chżyſche ſwojeho ſtareho wjeſcžeho pża wotbyczż. Ale njeměješche wutrobu, ſo by ſtocžo ſatſkłk. Tohodła ſwojemu dwanacżeſtemu hólzej pſchiporucżi, pża ſ cžołmom pſches rěku Njemen dowjeſcż a jeho tam na druhej ſtronje brjoha ſa kołk pſchiwjaſcż a jeho wožudej pſchewoſtajicż — — ſnadź ſo by žo potom něchtó namakał, kotryż by žo nad nim ſmilił.

Ale cžołm běſche hižo ſtary a mějeſche dżeru, a ſ druheho brjoha žo wrócżiwſchi žo wón dale a dale ſ wodu pjelnjeſche, tak ſo hóla do rėti padnywſchi we ſwojim ſmjertnym ſtraſche wo pomoż wołaſche. Wſchón wuſtróżany nan pſchi brjoſu njeſbożu pſchihładowaſche, ale njeměješche pomhacż. W tutym wokomiku žo poſ ſ hobrſkim napinanjom wottorże, ſtocżi do rėti, a hižo ſo tepjazeho hólza hrabnywſchi měješche jeho pſcheż wětſej ſmjercżu wutkowacż.

Bur ſwėrneho wumożnika wot ſmjercże ſawėſcże wjazy ſ rukow njeda. j.

Do čěła rysowany testament

Jako chżyſche lėkař w Parisu jenemu pazientej jeho płuża pſchepytowacż, jeho namolwjeſo, ſo chżył žo ſwoju ſoſchłu wuſkeż, muſſi ſara wulkotne mjeſwocżo cżinjeſche. Wón ſo widżomnje kondjeſche, ſo by ſo ſwoju ſoſchłu wuſkeł a žo tak dołho pſcheczżiwjeſche, donjż lėkař ſcżetpnoſcż njeſłubi a ſkónčnje wótre ſtłowa trjebaſche. Ale jako profeſor a jeho pomocznjay nahi khribiet pazientu wuhladachu, mózachu jeho ſadżerżenje ſrosumicż, pſchetož wuhladachu na naſpomnjenym khribiecże wėſom jaſnje ſarėſowannėh ſiadkow ſ piſmikami.

„Schto dha dyrbi to rėkacż?“ žo pſchewiſchu měru ſadżiwany profeſor wopraſcha. A nėtko to muſſi wuſna, ſ wuſkotnoſcżu jakotajo, ſo žo wo . . . jeho teſtament jedna. Muż je po ſdacżu wožebje wobhładnitwy a žo boji, ſo mohł ſwój teſtament ſhubicż, ſo mohli jemu jón kradnycż ako ſo mohł ſo ſpalicż. S tym drje ma wėſtu khowanku, ale praſcha žo tola, ſchto potom cżini, jeli chże muż — ſchtož dėż žo pjecża huiſcżiſcho ſtawa — ſwój teſtament hłichcże jónu pſcheměnicż? j.

Protyka němskeje pós'y 1936

Wożmy lėtnik protyki němſkeje póſty je ſo wudał. Wona dyrbi ſmėdżicż wo tym, kak je němſka póſta ſ wuwużicżom wſchitkich techniſkich poſtupow a pomocznych ſrėdkow prózuje, ſo by němſkemu Ludej hódne wobhładne ſrėdki ſa tukraſny a wutrajny wobkład poſkicżiła. Samėr protyki pak dyrbi też być, ſo bychu ſo najpſchijomniſche a najtuńſche możnoſcże wužiwanja pola němſkeje póſty roſcżaſnike, je ſo wėdżenje wo jeje wuſnamje jako ſpomożnje ſtawneje pſchiprawy w ſtużbe ludoweje ſhromadnoſcże ſtubſchicho a ſo powołaniſke dżeło perſonala němſkeje póſty na ſimaze a żiwe waſchnje porſchiſkownoſcżi ſłużiżo.

Nowy lėtnik wjele wabjazeho pchinjeſe. Prėdnja ſtrona pokaſuje w ſydombarbnym offetkim cżiſchcżu wuměſtiwowſki naczirk Juppa Wiertza, kiż powėtrownu póſtu w powėtrownje a lėtadle pſchedſtaja. Na 128 łopjenach ſ wobraſami powėda žo w pėknym wotmėnjenju wo liſtowej a paketowej ſłużbje, wo ſchekowym a pjenjeżnym wobkhadże, wo nakrajnej póſcże, wo telefonje, telegrafje, radiu a hladanju do baloka, wo póſtiſkich autobuſach a póſtiſkich lėtadłach. Mjenje ſnate napravy, połėpſchenja a nowotarſtwa němſkeje póſty žo na ſroſumlive waſchnje wopiſuja; tak na pſchikład pjanje do baloka ſ pſchipravnu ſa ſamowolenje, R-rėcże, radiowe telefonowanje ſ łódżemi na morju, grotowe telegrafowanje wyſokeje frekwenzy, pſchewożny ſcżełak ſa hladanje do baloka. Sajimawe ſu też mnohe pohłady do ſmutſkowneho dżeła, tak rjeż ſa kuliżky němſkeje póſty. Nėkotre łopjena roſpravjeja wo ſozialnych napravach. Sady 31. dezembra ſu ſo wobſchėrne pſchehłady wo portach a płacżiſnach ſaměſcżike. Na końcu ſtaj dwaj kalendarjej pſchipraſwjenaj.

Protyka ma formu wottorhańſkeje protyki wumėſtiwowſkich łopjenow. Wona je ſo nowocżaſnje derje pſchipraſwika. Papjera a cżiſchcż ſtej prėnjotnej, wobraſy a ryſowańki derje ſkutkuja, reſtożowane tekſty ſu krótke a jaſne. Protyka radu a naſtorki na najżiwiſche waſchnje podawa.

Hdžež dwórniśća kradnu

So w nozy hnydom zyke dwórniſchżo kradnu, to drje žo ſawėſcże huſto njeſtawa. A tola žo wo taiſkim padże ſ bołhańſkeje Mażedonſkeje powė!

Wieſ Fovitża pſchi żeleźniſkej cżarje Dupniża-Petricż bė hižo woſpjet proſtwu na knjeżerſtwo ſapodała, ſo chże ſamžne dwórniſchżo mėcż. Skónčnje wėchał knjeżerſtwo do teho ſwoji, — ſ wumėnjenjom, ſo dyrbja ſebi wjeſnjenjo twarjenje ſami natwaricż. S nawjetſchej pilnoſcżu ſo Fovicżenjo do dżeła dawaſi ſa najkrótſchi cżaſ zyſkne drjewjane dwórniſchżo ſatwaricż, kotreż dyrbjeſche ſo jenu ſ pſchichodnych wjedżelow ſwjatocżnje woſwjeżicż.

Schtó pak ſtrożeſe wobdėlerſtwa wożiża, jako dyrbiachu ſ ranjom poſtajeneho ſwjatocżneho dnja ſwjeſcżicż, ſo bė ſo jich rjanu twar wiſches nóż bjes ſkėda ſhubiſ? Naležnoſcż możeſche hatle naſaſtra wótru noż ſandarmerije wuhlėdnicż: huſodna wjeſ, Fovicżanam ſich nowu poſtup ſawidżo. bė w nozy anke ſwoje mużiże wobhdleſtwo tam wupoſkała, ſo bychu tucżi nowe dwórniſchżo wotnjeſli a jo — doma ſako natwarili. j.

Karel Čapek:

Wulka doktorska bajka

To je hižo khėtro dołhi cżaſ, zo na horje Hejšowinje huzlarjeſe kuzlaŕ Magijaš. Kaž wėſce, bywaju dobri kuzlarjo, kotrymž rėkaju dżiwycżinjerjo, a zli kuzlarjo, kotrymž rėkaju cżinkarjo. Magijaš bėše tajki srėni, druhdy bėše tajki pėkny, zo scyła njekuzlaše a druhdy zaso kuzlaše tak jara, zo hrimaše a błyskaše; druhdy jemu na mysl pſchińdże, zo by dał padacż kamjenjam, a jónu samo nacżini, zo padachu tajke drobne żabki. Skrótka, prajće sej, ſtożkuli, tajki kuzlaŕ njeje pſchijomne susodstwo, a też hdyż ludżo so zaročachu, zo do kuzlarjow njewėrja, tola so radšo Hejšowinje wuhibowachu; to so jenož tak wurėčachu, hdyż prajachu, zo je khėtro nahła — štó dha by so pſchiznał, zo sy boji Magijaša.

Potajkim tón Magijaš sedżeše jónu pſched swojej prózniejcu a jėdżeše slowki, tajke wulke ćmowomódre a rjenje pomrożene slowki, mjez tym zo we prózniejcy. jeho pomocnik, pihawy Wincko, z prawym mjeniom Wincene Nyklišek ze Zlička, mėšeše nad wohnjom kuzlarske krjepki ze smoły, šwabla, baldrijana, kuseńka, hadżaceho korjenja, šćėtkow, żanowjeża a čertoweho korjenja, z kolmaza, żerjaka, kisaliny a kozacych rymplow, z wosačich żahadłow, wulkomyšacych kosmow a stonojcow, mjenujcy z tajkich kuzarskich korjenjow, přidawkow, drėjakow a balicow. A Magijaš jenož přihladowaše, kak so pihawy Wincko mėša, a jėdżeše slowki. Tola wohi Wincko dźi zapomni mėšeć abo što, skrótka tón drėjak so jemu w kótle přismudźi, připječe a žalostnje smjerdżeše.

„Ty njeleny kopole“, chcyše so na njeho wottornyć Magijaš, ale z khwatkom snadź misny, tu prawu trubjelku w póżeradle abo misny ju ta słowka, kotruż mėješe w hubje, skrótka spóźrč słwoku z póčku a ta póčka zaskoči jemu do wopačneje dżėrki a tam wosta tėacy w šiji a njemóżeše ani nutř ani won; a tak móżeše Magijaš jenož zarejić: „Ty nje—“ a dale to wjacy njeńdżeše, njemóżeše ze sebje puščić ani zynka. Jenož tak syčeše a korčeše, jako hdyż syči para w hornyku a začeŕwjeni so po wobliču a machaše z rukomaj a srėbaše, ale póčka so ani njehnuješe, tak kruće a dokładnje bė so jemu zahaćila we póżeradle.

Hdyż to Wincko wuhlada, žałostnje so zastróži, zo so snadź Magijašec nan zaćknje, a rjekny horlitwje: „Mištrje, počakajće tu, ja poleću do Hronowa po lėkarja.“ A hižo so smali z Hejšowincy dele — škoda, zo tam nichtó njeběše, zo by měrił spėšnosć; wėšce by to swětowy rekord w běhu na dołhej čarje było.

Hdyż doběhny do Hronowa k lėkarjej, bė so z dycha wuběžał, ale skok ze sebje wusypa: „Knjez doktoro, maće hnydom, ale hnydom a w skoku přiňć ke knjezej kuzlarjej Magijašej, hewak so zaćknje. Knješčkecy, to sym so wubėžał!“

„Z Magijašoj na Hejšowinu?“ bórčeše Hronowski lėkař. To so mi jara njecha, ale hdyż mje trjeba, što mam činić?“ a dźėše. To wėšce, lėkař njemóże nikomu zapowědźeć swoju pomoc, też hdy bychu jeho wołali k rubjeżnikej Lupskulijanej abo k samemu (Bóh zwarnuj) čornemu Jurjej. To hižo je tajke powołanje to doktorstwo.

Tak Hronowski lėkař wza lėkařski wačok, w kotrymž su lėkařske nože a kléšće na zuby a wobwjazki a bjeńtuchi a žalby a wukładne drjewa na złamaninu a druhe tajke lėkařske připrawy, a dźėše za Winckom na Hejšowinu. „Jenož zo njebychmoj přišłoj přepozdźo“, starašе so spochi pihawy Wincko a tak khwataštaj raz dwaj raz dwaj přez hory a hole, raz dwaj raz dwaj přez bahnišća, raz dwaj raz dwaj na wjeršk hory, doniž pihawy Wincko njerjekny: „Tak, knjez doktor, hižo smój tu.“

„Na zdar, knjez Magijašo“, rjekny Hronowski doktor, „hdźeha što boli?“

Kuzlaŕ Magijaš město wotmołwy jenož zakorča, zasyča a zastona a pokaza sej na šiju, zo to tamle tči.

„Aha, šija boli“, rjekny Hronowski doktor. „Nó, pohladajmy na te póżeradło. Wočińće rjenje hubu, knjez Magijašo, a rjėkńće aaa.“

Kuzlaŕ Magijaš rozčini čornu brodu a wotewri šeroko hubu, ale aaa rjec njemóżeše, dokelž z njeho ani zynka njewuńdże.

„Nó tak aaa“, namolwi lėkař. „Njeńdże dha?“

„O jejej“, rjekny lėkař, kiž mėješe za wušomaj a běše saprliška a ze wšėmi mazami mazany šibalk, „jejej, knjez Magijašo, to z wami khėtro klaca, hdyż njemóżeće wuprajić aaa. Njewėm, njewėm, prajć a poča Magijaša přehladać a wobklepać, do hibika jemu masaše, na jazyk jemu pohladny, pod dychnicy jemu zhladny, do wušow a do nosa jemu swėćeše z hladadłom a při tym bórča łańanske słowa. A hdyż bė hotowy z tym cylym prepytowanjom, poča njesmėrnje klutnje hładać a rjekny: „Knjez Magijašo, to je ważna wėc, tu ničo njepomha hač njewotstorčna a najspėšniša operacija. Ale ja tu njemóżu a njesmėm džėłać sam, k tomu bych dyrbjał měć assistencu. Chcećе-li so podwolić operaciji, tak ničo njepomha, dyrbiće póslać po mojich kolegow doktorow do Upica, do Kostelca a na Horički, a tak ruče hač tu budża, započnu z nimi lėkařsku poradu abo konsiliam a hakle po najswėdomiciših rozpominanju bychmy přewjedli trėbne lėkařske zakročenje abo operaciju operandi. Rozmyslće sej to, knjez Magijašo, a přijimaće-li mój namjet. póśćelće spėšneho póśta po mojich wysoko ważenych a česćenych knjezow kolegow.“

Što mėješe Magijaš činić? Kiwny na pihaweho Winecka a Wincko tři króć zadupa, zo by so jemu derje běžało, a hižo lećeše dele z Hejšowiny. A to do Horičkow. A do Upica. A do Kostelca. Dajmy jemu mjez tym běžeć.

(Pokračowanje sćehuje.)

Lubi serbscy prócowarjo

Z lětom 1936 zastupimy do noweho lěta našeho sdneho prócowanja. Hdyž je zašle lěto 1935 wot žadało sylne čuwy, tak budźimy wo tom přeswědč., zo nowe lěto 1936 nas cyłych žada. Z wjele wobužnosćemi změjemy ličić — ale smy tu, zo bychmy jo přewinyli. Nowe lěto budże nas cyłych žadać wo narodnym skutku. Přihotujmy so na to! Cyło swoje duchowne a čełne mocy zastajmy za naše spomožne narodne prócowanje. W tutym zmysłu přiwołam nam serbske „Zdar" do noweho lěta 1936!

Z Bohom dopołdka!

Organisator Domowiny,
P. Krjačmar.

Poslednje kročele w starym lěče

Snaty pschećeł wot naš dje,
Kiž tu ł nami žiwcu džěsche
A psches cžaży wschelake
Pschewodźał naš žiwcu běsche,
Khěrny pucź je ł nami schoł,
Mětk je blisko jeho row.

Stare lěto nětko jo
Ruku džełenjka nam dało,
Sso naš cžišche wopraschа:
Wě dha moja rěč cži prawa,
Sny mohł moje waschnje snjesć
Chżesch mje ł cżełesću k rowu njesć?

Haj, ty lěto sandżene,
Spodźiwne wschak ty ty było,
Niech je to we rataršwje
Abo njech je druhe dźěło,
Nutrkach w twojej wutrobje
Běsche waschnje wschelake.

Tu žu domy wutroby,
Kiž žo wješ'e ł mnohotachu,
A we žiwotnym wjeselu
Ssebi nejen sarejwachu,
Ża jim rady popschechu
Tuke žiwotnu wobradu.

Tam saž' jsyšne wutroby
Ssu tak ćichke pukotale,
Njewiedro žo posbžehnu,
Wjele žu tam žełkowale,
Wodnjo, nozy łudźo tu
K ławojom' Bohu wołachu.

Druhdże saže khorosć je
Króšlnje domy potrjechiła,
Pschi mało nadźije,
Budże morwa, budże žiwa,
Tóla krutа wutroba
Je žo saže thrabała.

Žraju snatych, pschećełow,
Kiž pschi sapoczatku lěta
Běchu strowi cżili jow,
Jim žo nochżyšche ze žiwota,
Mękko na kerchewje row
Wichikkim dawa cżichi šhow.

Też nětkotra cżežkota,
Kiž žo w duschi cżische khowa,
Wěry abo druhoh' dła,
Wo tym njeslyschich tu žłowa.
Jenoż ł cżichej modlitwu
Wone Bohu snate žu.

Lubi Sserbja, tole je
Maty pschehlad tutoh' lěta,
Niech nam nowe pschinježe
Mérne cżaży pschez bo žiwota.
S wutrobu wschém pschiwołam:
„Wjele šboža" pschećełam.

A. Lapšick.

Přilopk

Bacżony we Wósporskim wotrjeżu w lěče 1935.

W lěče 1935 mějachmy we Wósporskim wokrjeżu 25 zonjazych hnězdow pornjo 28 w lońschim lěče. 1935 ddži žo 56 bacżonow pornjo 69 w prjedawschim lěče. Khowaze 3 wżtu bóstachu w saschtym lěče bacżonja: mésda. a to Saniża, Cżernik a Wukrancżizy. S 25 dow bě 12 na schtomach. Spodźiwna wulka je ba wotstorczenych młodych bacżonow, kotreż starschej je da cżżnnschtaj. mjenujży 9. Też elektriske powoz- ju hej žwoje wopory žadałe, mjenujży 2 stareju a 4 dych bacżonow.

Dwaj rubježnaj hońtwjerjaj žo sajatoj.

W blišłoścži wjeski Trieba pola Falkensteina wobhowa cżtaj žo ł Falkensteina pokhadżaząj mużej pschi nju žornow. Hdyž chżschtaj wonaj cżekunc, tšli rawnjeny hońtwjer jednemu ł nieju do nohi, tak hóżesche žo hnydom sajecź. Jeho cżekkazeho towarischa ba tohorunja bórn na to sajecź.

Pšched namołwjenjom khschescżijanskich zyrkwjow w Europje.

Canterburyski arzybiskop sdżeli njedżelu wjeczor we jej radijowej rěcži, so je khschescżijanske zyrkwje we łopje namołwjał, so bychu skusa za měr a pschećeżel- mjes narodami wudale a wobydleństwo na žwja- ne waschnje na jeho samołwitosć w tutych dnjach ynarodnych staroscżow dopomnike. S dosthych wot- mołwow wukhadża, so žo takki wukas prěnju njedżelu noweho lěta we wultim dźelu Europy wosjewi.

Zatostne njewjedrowe katastrefy w Schpanskej.

S połnożneje wjeczorneje Schpanskeje žo žurowe wichory a žylne deschcże wosjewjeja. W rěkomaj Guadiana a Tromes je woda 3 metry wysche stupiła a zaplawja krajinu pola Badajoz a Salamanka. Nětotre mosty su žo žrołe a domy su žo podmlěte, pschi cżimž 14 ludźi žiwjenje pschisadźi. Wjezowa schkoda je nimo měry wulka. Też nětotre pchriehnischcża su wody zaplawite a pschi tom jemju nodmlěte, tak lo bychu ka'chcże widżecź. Spěschnik mjes Madrid a Badajozom ł kolizjow wujedże, dokelž bóche žo jemja žnpka. Nětotre wosoby žo pschi tom lohko franichu. W provinzy Caceres žnpny žo mósł nad rěku Tietar runje we wokomiku, jako pches mósł auto jedżesche. Schtyri wożoby, kiž we nim žedżachu, žo pschi tom satepichu.

Wjeżorna žmjerć cżinišcheho generała.

Stary revolucionarny general Hsufanting štabowy chef 1. armeje žebi piatk wjeczor žiwjenje wża, cżišżnywschi žo psched Sunnatsenowym rownišchczom do žwojeho mjecża. We žwojim testamencże tutón general sawostaji, so žwoju krej a žwoju wutrobu Suanjatsenowemu duchej wopruje, so by tak cżinišcheh wjednikow se žedżicżnosće a pscheradu wutorhnuk. Jeho wopor by žo měł jako wobaranje pschećiwo Japanskej pschećelnej politizy wobhladacź. Ssamomordaćtwo tuteho generała, kotreż je jenicżke w cżinišcej republizy, je wulku skedżbnosć sbudżiło.

210 žmjertnych woporow žněhowych mjecżelow w amerikanskim žriedżnym wjeczoru.

Sněhowe mjeczele a syma, kotreż kaž hižo pišachmy, wobsehje w amerikanskim žriedżnym wjeczoru, kaž też w nětotrych dźělach južnych statow tichštachu, žu dotal 210 žmjertnych woporow žadale. Wjele wšow je se bobrikimi sawěczemi wot swěta wotrěsnjenych. Na dróhach, kotreż žu se žněhom a lodom pokrute, žo wjele niesbožow sta. W Cincinnati je wjazy hacź 20 stopnjow po Celsiju symy.

Cyrkwinske powěsće

S **Wulkich Sdżarow.** Sylwestra pop. w 4 hodź. žwjatocżnosć k wobsamknjenju lěta we Werminghoffje, 1/26 hodź. žerbska žwjatocżnosć k wobsamknjenju lěta we Wulkich Sdżarach, w 6 hodź. němska žwjatocżnosć k wobsamknjenju lěta we Wulkich Sdżarach. — Nowe lěto dop. w 9 hodź. žerbske a 1/11 hodź. němske žwjedżeńske kemschenje we Wulkich Sdżarach, 1/11 hodź. němske žwjedżeńske kemschenje we Werminghoffje.

Wusudźenje

§ S należnoscżu, kotraž wobsehje rataršwo a kr- wilowarjow jaimuje, saběrasche **ko nuka** khłostan- mora krajneho hrda w powołańskim jednanju p- Jurjej Cżejzej ł Budyschina a Janej Jurjej Dub- se Židowa dla zhromadneho pschestupjenja zakonja wo khorelojach. Cżejzej žo nimo teho hišcże dwoju p- žiwjenjow pschedpisow pschi wikowanju se skotom wo waschc. Cżejzej bě 6. meje ł Dubitej hródże do hródże cz- tubla w Schescżdowje dejnu krunu dowjeźi dać, kotraž psched tym skónemu lekarjej na natykowaze ko rosce nje pschepytaci dała. Kartu, so žmě se skotom wik. wacź, C- piż njewobsedżesche. Też knihi wo tajšich wobkhodach n- wjedżesche. S khłostańskim pschikasom bějchtaj Cżejzej Dubitšy pjenježne khłostanje kóždy po 15 hr. abo 3 dnjo jasiwa abo Cżejzej hišcże wjsche teho pjenježne khłost- nje we wyšokosći 50 hr. abo 10 dnjow jastwa dostał, tola pschećiwo temu po powołanoj. Samtich žnd bě khłostanja wot 15 na 30 hr. powyschił. Pola Cżejzja pak njebě jeho- dla dalschiche wobstórżby dla wobkhodnika ale jako pożrěd- nika wobhladował a jemu tohodla pjenježne khłostanje na 50 hr. spuschcżiło, dokelž pożrědnizy njetrjebaja kartu ja wikowanje je skotom a też njetrjebaja knihi wo wobkhodach wjesc. We jednanju psched powołańskim žudom žo wukopa, so Dubitšy winy na pschewjesenju krumy bjes pschedkhadża- zeho pschepytowanja je Židowa do Schescżowa njemějesche. Tohodla žo bjes wudawkow wurwinowa. Cżejzej je swojim powołanjom wuspěcha njemějesche. Socżišny žo ł napole- acnjom wudawkow. Na powołanje statneho rěcżnišwa b- Cżejzej nimo teho k dalschemu pjenježnemu khłostanju w- wyšokosći 50 hr. abo 10 dnjow jastwa šafudżeny. W- pschepřišlyschenju małeje khłostańskeje komory njebě Cżej- pożrědnik ale wobkhodnik. A jako tajši je dyrbjał mć- kartu za wobkhodowanja a knihi we wobkhodach wjesc.

Towarstwowske powěstniki.

Budyšin. Paedagogiski wotrjad Maćicy Serbskeje zeńdże so štwórtk 2. januara 1936 dopołdnja w 10 hodźinach. W. Sěca.

Budyšin. Maćica Serbska změje štwórtk 2. januara 1936 popołdnju 1/3 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje swoju hodownu zhromadźiznu. Knjez p- Romuald Domaška-Róžeńčanski přednošuje wo „Tecelinu Mětu" a knjez wučeř Rječka-Róžeńčanski wo „narodnej drasće katolskich Serbow". Lubje přeprošnje předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Drježdżany. „Hromadnik" změje štwórtk 2. januara swoje měsane posedżenje w hosćencu „Johannishof" wjeczor we 8 hodźinach. Wo bohaty wopyt pro- sy předsyda dr. Wjaslawk.

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 31. dezembra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,245	100 českosk. krónow	10,315
100 šwajc. frankow	80 82	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burša, 30. dezembra. Prěnja burša tydżenja, kotraž do noweho lěta powjedże, w krutym położenju wotewri. S hodownego wobkhoda, kotryž žo powschitkownje jako dobre znamjo pohódnoscża, žo wróczaze žrědki pytaja na akzijowych a rentowych wikach žo japołožicź, schtož pschi njedostatku posticżenjow na skoro wschěch witach k swjschenju kursow hacź do pół prozenta wjedżesche. Djiwajo na wobrot stejachu saže montanowe wiki na nawjednym městnje a wożebje akzije Stahlwercina, kotreż wobsehje djiwajo na dividendowe nadźije, pół prozenta dobychu.

Barlinske žitne wulkowiki. Pożledni dżeń žitnych wulkowikow teho lěta měsesche jara pomały wobkhod, wożebje też tohodla, dokelž žo ł nowym lětom tute płaczżiny powyscha, a tohodla pschedawarjo žo thěrko wróczo dżerżachu. Też na stronje kupzow běsche sajim pomérnje žłaby. Pschenża a rožka žo wobhledžbowaschtej, tola wuměnjenja, kotreż žo stajachu, njedachu žo pschezo dopjelnicź. Njekontingentowane twory žo ličma posticżachu. W mutowych witach njeje wobkhod žo hišcże wosjewił. Pizowaništi wowš a jećżmjeń mataj pschi njedostatku posticżenjow mérne wiki. Sa jećżmjenje sa piwarnje a industriju je sajim dale wulki.

Wjezera płaczeschе w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožki R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jećżmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	30. 12.	27. 12.		30. 12.	27. 12.
Pšenca	206,9	206,9	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	169,0	169,0	woka	14,0-14,5	14,0-14,5
ječmjeń now.	222-229	222-229	módre łupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenź. muka	26,85	26,85	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,60	8,60
ržane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšenź. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaczizna za pšońcu za wupłodżerja 8: 196.0 9: 197.0
Płaczizna za rožku za wupłodżerja 8: 160.) 11: 163.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodżerja 7: 165.0 9: 170.0
Płaczizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 162.0

Płaczizny rězneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

30. decembra 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 76

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	42
Starše	40–42
Hewak połnomjasne, młode	—
Starše	—
Mjasne	—

Byki 84

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42–42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 232

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	35–40
Mjasne kruwy	26–34
Snadnje wuwite kruwy	—
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	40–42

Wowcy: 353

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	57–60
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	52–56
Mjasne wowcy	42–45
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	34–40

Celata: 772

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	66–70
Srěnje kormjene čelata wot cyca	55–65
Snadnje wuwite	47–54
Najšpatnišе	40–46

Swinje: 860

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	—

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Auf Antrag der Landwirtin **Alma Anna Kieschnick** geb. Hillmann in **Schwarznaußlitz** Nr. 23 ist über ihren Betrieb in Schwarznaußlitz am 20. Dezember 1935 nachm. 1 Uhr, das Entschuldungsverfahren nach § 6 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

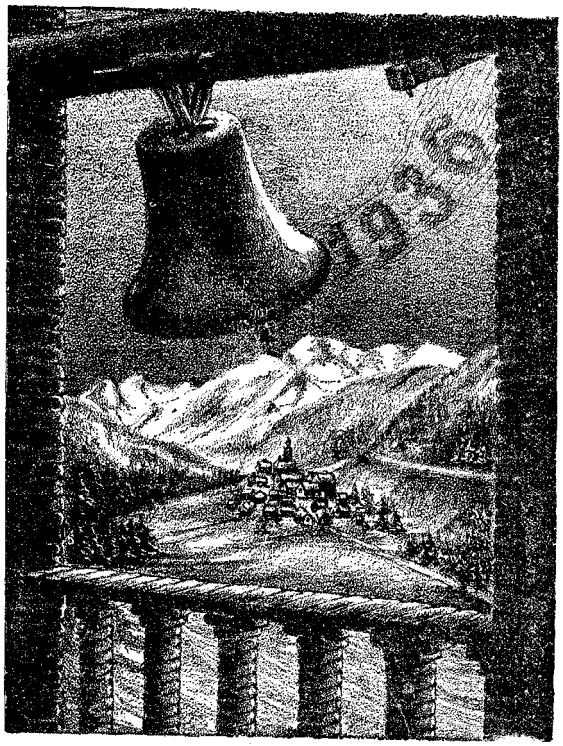
Die Aufgaben der Entschuldungsstelle nimmt das Entschuldungsamt bei dem Amtsgericht Bautzen selbst wahr. Alle Gläubiger der Betriebsinhaberin, die am 20. Dez. 1935 gegen sie persönlich oder an ihren Grundstücken sichergestellte Ansprüche haben, werden aufgefordert, ihre Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Entschuldungsamtes (Zimmer 331) bis zum 25. Januar 1936 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge.

Das Entschuldungsamt bei dem Amtsgericht Bautzen.

Přiłoha k čisłu 303

SERBSKE NOWINY

Wutoru 31. decembra 1935

Mysle za nowe lěto!

Praj człowjeko,
čehodla žadaš za zbožom toho žiwjenja?
Je tola jenož krótka khwilčička
kiž nas tu wšitkich přewodźa!

Praj człowjeko,
čehodla hrabaš za płodom časnoh' dobyća?
Je tola jenož mała khlóšćeńka
kiž so nam tudy wobradźa!

Słyš człowjeko,
wěčna hnada na tebi jenož dóstawa,
Hdyž kóžda khwilka twojoh' žiwjenja
će z Bohom zjednoća!

Słyš człowjeko,
w twojej duši klinči wěčna melodija!
Hdyž je z twojim skutkom debjena
so radźi zboža harmonija!

P. Krječmar.

Wotkhadźacemu lětu!

W Budyšinje, 31. hodownika 1935.

Stare lěto. Te ma běłu brodu a płěch, kaž šchtomy na tichěžakym šnimšim ranju a žłabje łamazy hłóš, taž hdyž wětr w nahich hałosach zgrhnuje. Dyrbi wumrjeć, tuto prochne stare lěto! Hotujemy žo na jeho žmjerny dźeń, šwoninny šwony, kotrejž maja telko wšchelatich khłogow, kaž je jich wutrobow. Dołho žo hłódcże šaběramy ſ tutym starym towaršchom. Běšche wšchak wulkotny, hdyž ſ młódnymi nóžkami na tutu šemju šastupi, šloto w hubje, ruzy połnej nadźijow. Běchmy žwoju wutrobu na njo powěžnyli. Ssmy jemu rad wěrili, tutemu barbjerej šboža, jeho ſ hłowu hwěždy króluje! — A byrnjež tež lěćźo mnoho pšeczow šeſmudźiło, byrnjež hołoščze pšihlichle a šchle, dha tola njejšmy ženje pšeſtali, tuteho kuſtarja lubowacź a jemu žo dowěriecź.

Nětko je žo lěto ſestarilo. Schěre žmerki wiſkaja pšched woſlepjazymaj wocžomaj a tołsta mhła pšikrywa miłoſcziwje wšchón błyſchcź wěžow. Hižo pada cźełowa płachta ſ njebjeſ. Swět ſadźerźuje dych, husty šněh pada, kaž by chcył wšcho žiwjenje pšikrycź, wšchitko k mjelczenju ſatamacź. Swěrjata tłócża žo bliže k ſjeni, a žywy tichepotaja pod połnóčnym pjerchotom ja
dźela, kiž nowu kolinu pšihipowěda. A my?

My, kotříž žmy ſantom „cźaſ“ wunamakali, my, ſ
njemóžemy žiwi być bjes miliniow pšchi drohy naſch
ho puczowanja? Swony šwonja! Nětko je morwe,
ſtare lěto, padnje ſe ſchtoma njeſměrnoſcje a ſwěje
daloko wot naš, ničžo wjazy hacź ſwjadłe łopjeſchko.
nam wjele wobradźiło: šbožo, pšcheczeſtwo a luboſ
nadźije a pšcheſłapnjenja, ſtaroſcje a ſrudobu. Ssna
žmy žo ſe žmjerczu ſetkali, žmy žwoje najlubſche ſp
bili, žnadź je žo nam domińa wſała a dyrbimy ſa n
wzmi wutrobami pytacź — nochcemy to pšheczźiwo
bi wotwažecź. Hodownje tróſchtowani ſtejimy p
ſ hwězdami pokrytym njebjom a cźakamy ſ dźěcźazy
wócźkom, doniž žo błyſchcźata kupka njerozpuſchcźi,
nam dopjelnjenje nowych pšcheczow njeweſchcźi, dor
kuſło žo njewotewri a nam njeſkyſchane šboże nj
ſlubi.

—c—

K Nowemu lětu 1936

Jenož hišcźe nětre hodźinki — a ſaho je jene lě
do wěcźnoſcźe ſapadło a pšchiſkuſcźa njewrócźomnje ſa
dźenoſcźi. Kaž hewak cźaſniki na ſyrkwinſkich
radnych wěžach dwanaće ſwonowych barjenjow do po
nozy pócźelu. Tola pšchezo hinak hacź hewak, wje
thutniſcho, wjele raſniſcho nam ſaklincźa. Swon
maja hłóš, kiž wſchelako k nam rěcźi, ſulkajo, hd
ſbožowny por k wot arjej pšchiſtupi, ſrunje a płaka
hdyž je ſwojim klinkom putnikowarja na jeho pošle
nim pucźu ſo wjeſelnoſcje pšchewodźeja. A ſtotóž dźen
na ſwuk ſilvesterſkich ſwonow ſłucha, wupoika, cźim ſta
ſchi je, cźim zaſamſch jich khutne słowo: „Naſche žiwj
nje khwata ſ cźaſom ſpěchnje dale, kaž bychmy ſ ni
lecźeli!“

Hdyž ſtare lěto je ſwojej rodowiźu a ſrudnobu ſo
wěcźnoſcźe ponóri a nowe lěto je ſwojimi nadawkan
a ſtaroſcźemi wuſtupi, potom ſacźuwamy jaſnjiſcho ha
hewak hdy wotmėnjenje a drohowanje cźaſa, kotremu
žmy pocźiſnjeni a na kotrymž my ſ naſchimi pšcheczen
a wotmyſlenjemi a dźełami ničžo, haj ſnyła ničžo pšch
mėnicź njemóžemy. Dźenſa ſacźuwamy bóle hacź hew
hdy, kak mali žmy najebacź naſcheje harowaneje dźeł
wocźe a kak mózne Bóh pyches cźaſy dže ſe ſwojim cź
cźim tworjenjom a knjeżenjom. Dźenſa pšchihdże khutn
mu cźłowjeſkej tak prawje na wědomje: „Wješe žiwe
Boha to njeſdże!“

„Ja trjebam Boha tójdy dźeń!
Njerozumju, kak moh žiwy być,
Wy-li mi hdy ſdaleny był!“

Haj, trjebamy Boha wſchědnje, wo
dnjoa w nozy. To naš wucźi ſaſchłe lěto, jeli ſ wo
tewjenjomaj wocźomaj do podeńdźenjow a naſhonj
njow ſkładujemy, kotrejž je jenotliwcej a naſchemu ſerk
ſkemu ludej pšchinjeſło.

Trjebamy žohnowazeho Boha;

dokelž na jeho žohnowanju wſchitko ſaleži. Njeličźomy
ſm to w poſlednim lěcźe dźakanje nawdźiłi, wſchitzy, k
ſtéž mějachu wuſpěchi we ſwojim dźěle, do cźeſtźi domo
je wulke wjeſelo ſaciahnyło, kotréž žo wot khorošcźe
łubjeńſtwa wuſtrowichu.

Kóždy njewidźi a njewpſchimnje dobroty, kotrejž
Bóh Knjes pókłak. Dobroty drje wostanu, ale tajſi nje
wo mje žohnowanje žobu do noweho lěta.

Njemyſlimy jenož na to, ale myſlimy też na naſ
ſerbſki lud. Lěto bohateho Božeho žohnowanja leži
nami. Wěmy kak njeſpróżninje cźrjoba próżowarjow n
kulturnym a nabožnym poſběhnjenju a ſtrucźenju nú
ſcheho luda dźeła. Njeſmėmy a nochcemy jim to ſabyc
dhcemy žo jim ſa jich wulku próżu a wutrajnoſcź ſ wu
ſtroby dźakowacź. Ale tu je žo wjazy ſtało, hacź ſchte
w cźłowjeſkej mozy leži. Běda naſchemu ludej, je-li ſa
budźe, ſo je Bóh ſ nami był, je-li žo hordźi: „Se žmo

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

10. pokračowanje.

Skhadźowańki wotmėwachu so zwjetša něšto ra-
zow w běhu lěta, w naléću, w zwjasku z jutrownej
zhromadźiznu Maćicy Serbskeje, w lěću, w času wul
kich prózdninow a w nazymje. Zarjadowachu so
druhdy, ale nic přeco, na rěčnej mjezy, hdźež narod
ne swědomjo zbudźichu. Běch wjacy króć na wo
nych skhadźowańkach; spominam je w Poršicach,
Khrósćicach. — Studentske stowaršenja, kotrež běc
chu z wohnišćom wonych wulětow na wsy, běchu
při wšitkich wyššich a srėnich šulach, w kotrychž
Serbja studowachu. W Budyšinje na gymnaziju wo
ne Societas Slavica, wo kotrejž mějach hižo
składnosć rěčeć, na evangelskim abo tak mjenowa
nym krajnostawskim seminarje Swoboda, na ka
tholskim Wład a. Běchu też prócowarjo w českej
Prazy a w Lipsku. Jeli serbske towarstwa wobstejac
chu srjedź młodźiny, běše jich čim wjacy wosrjedź
staršeho splaha. — Bóło jich wjele. Mózu jich ně
što mjenować: w Budestecach Lubin, w Rakecach
Lipa, w Ralbicach Lilija, samo we wsach, hdźež
žaneje cyrkwje njeběše, na přikład w Lichanju Zer
ničk a. W Budyšinje je jich wjacy, katolska Jed
not a, wosebje dla spěwa Jednota a Zwjazk serb-
skich žonow. Nasta jich też w pruskej Hornjej Łu
žicy: w Kulowje, jednej katolskej wosadźe na pru
skej stronje, ze serb. předowanjemi, Bratrow
stwo, założene w lěće 1898, njedaloko wot tam we
wokrjesnym měsće Wojerecy, wosrjedź evangelske
je ludnosće, prjedy hač w Kulowje w lěće 1885 bu
założene, Serbske burske towarstwo. We
sakskej stolicy wote dawna wobsteješe a wobsteji
hač do dźensnišeho dnja towarstwo Čornebóh,
kiž zarjaduje towaršne zhromadźizny, dźiwadło dile
tantow w serbskej rěči, koncerty, zo by wulku sylu
w Drježdźanach zasydlenych Serbow zhromadźiło.
Za čas lěća zarjaduje też zhromadne wuléty do Łu
žiskich horow. Wosebite literarne a spěwarske to
warstwo bu w Drježdźanach założene pod mjenom
Hromadnik. Tute běše přeco jara hibićiwe, pře
tož w nim skutkowaše w Drježdźanach bydlacy lu
by hudźbnik a komponista Bjarnat Krawc. Spěwar
ske towarstwa mějachu a maja hišće dźensa wulke
zasłużby wo zdźerżenje narodneho žiwjenja. Serb
ske ludowe pěsnje maja wot dawna njewšědne rjane
lłosy, kiž buchu z podłožkom a přirodźenym po
kładom, z kotrehož je wumjelski serbski spěw wul
kje estetiskeje hódnoty nastał. —Historija wozro
dźenja wuči, zo je so hižo w lěće 1845 w Budyšinje
přeni serbski koncert w Tři ležni wotměł. W tej sa
mej zali sym pozdźišo wjacy króć był na serbskich
zhromadźiznach a swjedźenjach. Tehdy, snano pře
wi króć, zaklinča pěseń: „Hišće Serbstwo njezhubje-
ne“ na pólski hłós: Jeszcze Polska nic zginęła, jak
serbska nahrodna hymna. Melodija je wšak so w
wšitkich słowjanskich krajach rozšerjała, — hač d
Khorwatskeje, hdźež so też na tón samsny hłós,
tymi samsnymi wurazami započina. We wonym ča
su zrajadowaše přeni koncert młody hudźbnik a te
komponista K. A. Kocor. Sym jeho pozdźišo hu
sto na zhromadźiznach Maćicy widźał, na koncer
tach, na kotrychž khór dirigowaše, kiž jeho kompo
zicije spěwaše. Wo spěwanje, tuto za kóždе narod
ne žiwjenje, za dušu kóždeje wulkeje cyłosće wulc
ważne kubło, staraštej so hižo předy naspomnjen
K. A. Fiedler, kotrehož zběrka pěsnjow — „To
waršny spěwnik za serbski lud“ — bu wjele raz wu
dawany, a dr. Jurij Pilk, autor spěwnika wudawa
neho pod titulom Dobry wječor, kotryž je Mi
na Witkojc, Delnjołužičańka, do swojeje rěče pře
ložiła a też wozjewiła. Pilk njeběše jenož ze znaje
rjom hudźby a spěwa, wón běše z cyła też člowjek
hódneho wědomostneho zamoženja we wěcach hi
storije a etnografije, pisaše a puplikowaše. Dźensa
staj wobaj Fidler a Pilk njebohaj. Wjednistwo
w hudźbnym žiwjenju ma Bjarnat Krawc. Zeznach
moj so jara dawno. Pućowachmoj raz na serbskich
horach na połodnju wot Budystec, z wotkelž dźěch
moj přez Wjelećin na rozpadańki rjaneho hórskeho
hrodu w Korzymju. Hromadźe z Muku sym pola
njeho w Drježdźanach na křiżnach dźowćicki, kotraž
je dźensa z wuznamnej spěwarku, kmótřil. Nėhdy

jeje mozy jmy wschitko to tworili a budźemy jwoj pschichod twarićz bjes Bożeje pomocy, bjes Bożeho žohnowanja!" Potom njeje nasch lud hnadnu hodźinu nascheho Boha frajumił, potom dyrbimy je stytknosću do herbsteho pschichoda shladowacz, dokelž potom Bóh wopuschći jeho wjednikow. Njech wschehomócny Bóh nasche dźelo w hnadźe pschiwolmje a je žohnuje a je ! dowěru nascheho ludu wosbožuje. Derje naschemu ludej, hdyž na podstatu tutoho wusnaca woktanje, hdyž dźakanje w Bożej hnadźe do noweho léta krocźi, w kotrymž jara cźežke nadawki na naš cźakaja, kotrejž hodźa žo jenaj dokonjecz ! Bożim žohnowanjom.

Trjebamy Boha, kiž naš wodźi a nožy, hdyž cźeje žiwjenišće naš tłoča.

Mnohy žu to w posledním lécźe nasshonili, pschi hórkich pscheshłapjenjach, pschi cźežkich starosćach a srudnych njewuspěchach. Hdyž w tajkich nusach a hórkosćach njesadwěkluja, ale žu knutskownje žiwi wostali a ! nowym mocy dale dźěłali, potom žu něschto wo bóžskej mocy sacźuli, kiž mucžnym žiwnosćej dawa.

A cźi, kotříž wulku srudobu se stareho léta do noweho žadu bjeru, zarowanje za ljubym cźłowjekom, trjebaju wosbožicźe Bożu móc a trošcht.

Sadžo chce jene léto tutu nóz wotsal hicź. Schto je nascheej buichi a wutrobje pschinjeseło? Woboje — wjesele a srudobu. A nowe léto wozucźi w tutej nozy. Schto nam pschisepje na radosćach a cźerpjenjach? Sa woboje skrucź, o Knježe, naschu duschu!

Rozžohnuje so z wjesćicku

(Wobras je wžy.)

Snajmjeńscha derje, so je hišo ! cźasom wschitko łapakowało, to stare léto, schtož chce jej hobu wzacź. Tuž ma poslednje schtwórcź hodźinki cźasa a móže žo wo mérje se wschěmi rozžohnowacź. Wožebje ! lubej wjesćicźku.

„Budźće cźile a strowe, wy nježne domcźki a statki", dże khětrje poslednje dźesacź mjeńschinow po wžy wokoło, „mějce žo rjenje a dajcze jej derje bycź. Tohorunja wy bróžnje a hródże a tólnje, wy pucze a schcźežki a wicho!"

Je dźeń w běhu dwanacze měžazow wschitkich sesnato. Dźe tam ! Wólmanej pólnej bróžni a pscheje, so by we nowym lécźe sasko tak prawje pokne worschty měła a wonka wokoło starych bejkow, kotrej poczinaju žernjowe a drjechle bycź, so bychu dźesacź abo snajmjeńscha pjecź lét hischcze wutrałe. Wólmanezy wschak na to nimaja, so móhli zyku bróžnju swonka ! nowym beštami wobdacź abo sayta maštiznu bróžeł natwarićz.

S Mtynskej schcźežku žo rozžohnuje a žo pohnjewkuje a žo hischcze ras na wschě salubowane poriki dopomni, kiž žu žo tu ruku w ruku pschekhodźowałe.

Kiwa ! kallom namalanym schtomam w sahrodźe a wyšokim lipam a dubam. Njech žo pokoja, dokelž bolho wjazy njebudźe tracź, a pschihódu sasa schcźerzy a budźa sasa selene a w poknym krjenju.

Pschi schulI je widźał cźrjódy dźecźi won a nuts khodźicź a harowacź rano a pschipołdnju. Sekhchesche jich spěwacź pschi wotewrjenym woknu a widźesche jich hewrjetacź sady w schuiskej sahrodźe, kak žo na schtomy a schatowe kaliki krožnowachu, te wjedrowe rakry!

Schkoda, wulka schkoda, so dyrbi wotsal a njemóže to wjazy docźakacź, schto budźe jónu ! tych pjerachow w podźišchim žiwjenju.

Pschi žywlawni thwilku posahanje a pscheje ji, so by snajmjeńscha w nowym lécźe nowu tšchu dostała, žywkawa drje trjeba wodu do kótka, ale zanu na dešti a lawki. „Tohodla njesym w nałęcźu a w lécźu telto deschcźika pómhał, so njeby pschejara we žwojej budźy smokta."

Morwi tuteho léta.

Wusnamni ludźo, kotříž w tutym lécźe wumrěchu: W hornim rjedźe: župny wjednik Schemm a bohat Loeper. We žrjedźnym rjedźe: konstruktěr létadow prof. Junkers, generalny wyschk ! Linfingen, tajny rada Duisberg. W delnim rjedźe: kapitan powětroweje łódźe Flemming, president statneje dźiwadłoweje komory Ota Laubinger a turnérowy jěchaŕ Axel Holst. Kóždy raz ! lěwa na prawo.

(Scherls Bilderdienst, M.)

sym też Krawca při sebi měł w Kališu, hdźež běše hromadźe z čěskej spěwarku Chadimu přijěł, zo by tu serbski koncert zarjadował. We Łužicy swjećachu w tutym lěće 70. narodniny Krawca, kiž je jako komponista a dirigenta z tworjerjom a organizatorom cyłeho hudźbneho žiwjenja Łužicy. Na koncertach klinči přeco ta samsna melodija, kotraž je w Pólskej w dobje roztorhanja ducha posylnila a je dźensa z pólskej narodnej hymnu.

Z rjanej episodu žiwjenja łužiskich Serbow běše jich wotdźěł jako wosebita cyłosć na Drježdźanskej wustajeńcy, w lěće 1896. Serbski pawilon a při nim domki w starodawnym ludowym serbskim stylu imponowachu wopytowarjam a čehnjechu k sebi. Běše to na wurjadnym dnju, na kotrymž běše wjele wulětow ze serbskich wsow přišło. Běchmy w pawilonje hromadźe z Adolfom Cernym. Derje na to dopominam zo, hdyž hudźba serbsku reju zahra, jo sebi wzach najbližšu holčku w narodnej drasće, z někajkeje katolskeje wsy, přetož w Sakskej je so narodna drasta jenož wosrjedź katolskeje narodnosće zdźerżała, — a z cyłej radosću před wšitkimi z njej započach rejwać. Za mojim přikładom zarejwaše sebi też Cerny a hišće někotryžkuliž wjacy. Wopytowarjo přihladowachu z wćipnosću. Tak wjesełło a radostno běše tehdy w serbskim pawilonje sakskeje wustajeńcy w Drježdźanach.

Wona wustajeńca, a na njej serbski wotdźěł měješe woznam nic jenož sama přez sebje, ale też we zwjazku z něčim druhim, ważnišim. Předmjety ludowědneho raza buchu ze zakładom serbskeho muzeja. Hišće wjacy, twarc Grothe, kiž běše wone serbske khěžki na wustajeńcy twarił, wudźěła na prózdwu Muki plan wosebiteho Maćičneho domu. Inicijativu k tajkemu domej da hišće na jutrownej zhromadźiznje léta 1861 wony stawiznaŕ serbskeho pismowstwa Jenč z Palowa a złoži k tomu prěnju zběrku we wysokosći sto tolerow. Dwě lěće pozdźišo na namjet fararja Hórnika bu wobzamknjene wozwjeć prózdwu wo zběranje darow za twar. W lěće 1873 kupi Smoleŕ na swój riziko leżownosć za přichodny dom. Zběranje darow, kaž smy hižo widźeli, hižo njewustawaše. Skónčnje po třiceći létach wot prěnjeho namjeta sem w tutej należnosći, stajichu so narodne žeđenja Serbow a jich přećelow do skutka. Na dnju 21. haprileje 1897 zdobom ze złotym jubilejom założenja Maćicy Serbskeje bu zakładny kamjeń za nowe twarjenje położeny. Na tutej swjatočnosći běch ze swojej sotru přitomny. Swjatočnosć běše wulkotna a běše jich tam wjele. Twar postupowaše spěšnje. W lěće 1904. na dnju 26. septembra, sta so wotewrjenje hižo dotwarjeneho serbskeho domu. Duchaj Smolerja a Hórnika radowaštaj so zawěsće, hdyž wohladnyštaj dopjelnjenje swojich wótcinskich žeđenjow.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Do póstoweho kaschcźika pschi pólcźe a w běłej wjesnej kuknje špěchnje a žo dźiwa mnohim dosthatk, kotrejž žu dźensa wjecźor do njeho strałi. Cźi wschelistowi jutřje! Ale nó, to je staroscź nowego léta.

Na rěkniłej mokcźe sastanje. Bjes mała bi Wjersche blidarśki w nałęcźu tu ! motorskim łokom do Wóls ja a jej schiju a nog złamak. „Ale niewěrna, luby mosćko, zmój tutomu njeboju sadźewaloj. Možesch ! dobrym swědomjom na mnje wróćo hladacź a mje wěsće dobrym pomjatku wobkhowaesch a žo na mnie hušto pomnisch, hdyž nětko wotstupju. Měj žo rjenje a wostrowy, mój luby mosćizko!"

Tak dźe dale po wžy wokoło. Mlynkej Hektora nomka špěchnje ! poslednjemu rałej a teš Konjechej Nett. Saamo do Hórbanej hródże jej salěše a plaza cźelata na khribjet a jěchaŕ jemu po schiji. Dokelž bě dźensa no poslednje ! 84 cźelatkow, kotrejž je w běhu tutych tydźenjow do wjeski pschinjeschło.

Pschede wschém chze ljubom ruku sawdacź. Najwjaschak hižo ńpi. To wschak nicžo njewadźi; wopyta a wobkedźuje jich w konach a wotchi spjacźeh, žo ! mi rozžohnuje. Je dźeń je wschěmi derje měnjtko. Stare Pjeczakez Hanje hrabnje do nohow, hacź je hrěšanje wustudźena. Je hischcze litwka a nosy ńej tak dalo cźapkej.

We wjele ństwach je hischcze žwęza. Pola Brězanow žamo dźecźi wotucźene. Wokoj žu nimale hodźiny łaka a wokoło dźesacźich je kózde schkleńcźu puncka dostało. Macź je jón trošchu ńtabischi sa nich sčinika. Bě wjele wody w nim a zokora. A nan, žaprtischka, je dźensa tatki srećźniwy. Telko tola hewak sa zylicźki dźeń njerećźi, kelkoj je dźensa hižo powedał a žortował. Tomu drje bě macź wobjedźe ńnjeny puncź daka.

Horni Schokcźiz maja teš hischcze žwęzu. Aha, cźi žu ńez rum nawarił. A rado bše. A na cźahnik hladaja, je jenoż hischcze někotho mjeńschin do dwanacźich.

Saamo Kaschporez wowła je hischcze deleka. Nó hat druhe léta je ńpacź lehka, ale létša dnjschke tola rad wothad stareho a pschihad noweho léta dočakacź. A tuž bě deleka wostała, wschezo sažo žo ke kachlam pschilehujo a se žerbłkimi ńpěwarkimi w ruzy a je ńej kerlusche k nowemu létu wupytała. Najdlěje je trało, hischcze někajke ńt mjeńschiny a potom tu je.

Haj wschak, stare léto dyrbi žo naposlěd k tomu měcź, ło by hischcze wschudźe pobrěcź mohło. Pschezo wjazy ńwěsow žo we woknach poka'uje, mnohy drje žu ńpacź ńchli. ale někto sažo ńtawaja.

Khětrje hischcze tamle napschecźo k žele'niškej budyr ! ńtrašnikej a ńpěchnje hischcze někotre łowczko ! nóznym porěcźecź. hischcze ras pokutnucź na korcźmarśku žurtu. Hdyž mkodźina žo wjercźi a tokka. pscheje wschitkim prawje wjele wjesela a potom ruce horje na zyrkwinu wěžu; hnydom 12 wotbije a nowe léto žo še iwonjejom powita. „Niepowědajće tak wótcze tu horjeka deleka we wžy je kózde žłowczko ńtuschcecź", radźi wonejom khadłam, kotříž žu ńwonješ pschińchli. „Dyrbiš ńwěcźku haśnucź, hdyž wotńal pónu? Ow jej, by'chcze drje ło boieli tu horjeka, njewěrna?"

Njemóże na wotmołwu dočakacź, pschetoż w žarm wokomiku nocźina wěžiny cźahnik ridrowacź a dwanacźe hicź. „Měj žo rjenje, moja luba wjesćiźka" a schwdy kaj na kchidłach twochnu stare léto ! wokonjch schkałabow. „Kak rad bych hischcze wostało, dokelž běch žo derje sažiwiło. Ale wschu nicžo njepomha, tu je hižo mój nasłědnik. Ssym cźinił, schtoš žym samoht, a wón teš swoje cźini. Hłowna wěc, so teš wy swoju wěcźinicźe. Budź tu w Božim mjenje, moja wjesćicźka, a wobkhowaj mje w dobrym wopomnjecźu. Teš ja běch sa tebje ważne léto!

Hodowna husyca

(Pokračowanje a skónčenje.)

Patorźizu wjeczor, hdyž bě hižo wschu na blidu sestajane, schtož mataj Korla a Mérćin dońtacź a teš hewak wschě druhe dary sa wopyt, kiž bě mjes tym dóschoł. Pětr skradu teš ńuzu w rjanej sawalaj zobu na blidu pokoji a popjerku pschipołoži: ńwojej Lejnje. Wutrobu žo jomu hižo žmějesche. Kak budźe žo Lejna nad krańnym pacźkom wjeselicź a wschitku druhu ! njej. Tola kaž ńtrachu wschak teš mějesche, hacź budźe nuźnja prawa. Je tola hakle prěnju cźaž žiwjenja kupował. Ale ně, hužo je, hužo, schto dyrbjało tu wopacźne bycź?

Lejna wotewri durje a pschiwjedźe wschěch nuts, hdyž bě tu Boże dźecźo pobyło. Wschitke woczi žu na blidu ńložene, hdyž ża kózdeho dar leži. Nad tym ! nuźnju wschewoczi ńtejo wostachu.

Sźiwałowa hižo Lejnje ńtoźo pscheje, so je Pětr ża nju woprawdźe Kamjeńśki nóž měł. Nó, a tajkile schibak tónle Pětr, to praji, so ma ńwinjasge plezo ńkałane a nětko mamy jutřje nuźnju ! wobjedu.

Teš Pětrowy bratr žo wusmaje, so dołho žaneje nuźnju wjazy jědł njeje. Pětr ńam je ża tajku ńtwałbu zgle ńbażowny. Lejna pak měni, so ma połajkim ! tym dźensa hischcze dźeło, so by bě nuźnju pschińtowała. Wschi ńtebi pak ńebi myńli, so tón ptacźk njeje pschewalki, mała ża wschěch dołahacź. Mjes tym ńo Pětr ! wopytom a dźešcźomaj nu'ała wjeńele dźeźaduje, dże Lejna ńebi nuźnju do pónoje pschiprawicź. Wona wše tyku, wotwjała schtrycźki a hałżki a wu'běhnje hužo, ale tu ńłódka dobrota, schto to, tajkile mały ptacźk a ńuchi łaž tajka ńawka, schto jenoż ta ńapocźnu. Chzesche Pětra ńewołacź, ale ně, ! tym by zyle wjeńele ńkaźała. Połoži nuźnju na wahu, waži ńuzu 6¼ punta. Nětko ńo pocźina na Pětra hněwacź. Wołmje nóž a wukutli ja, tola nihdże ani kuliśa tuka. Tola kak mohła tajkeho wroblika pjeź, ło by ża 6 wołoabow dołahał. Ńayła to tola ani młode nuźno njeje, ale ńtary ganśor. Ně tajkile wołoź, ńa Pětr, a hnėw ńtupa jej pschezo bóle do hłowy. Mjeńaja ńawoła ńebi Pětra do kuchinje, kotrejž zole wjeńele ńpschěšnje. „Wjaj mi, wot koho maśch tohole ńtarobe ganśora. Hnydom pónidźeśch jeho ńchowacź", na njeho